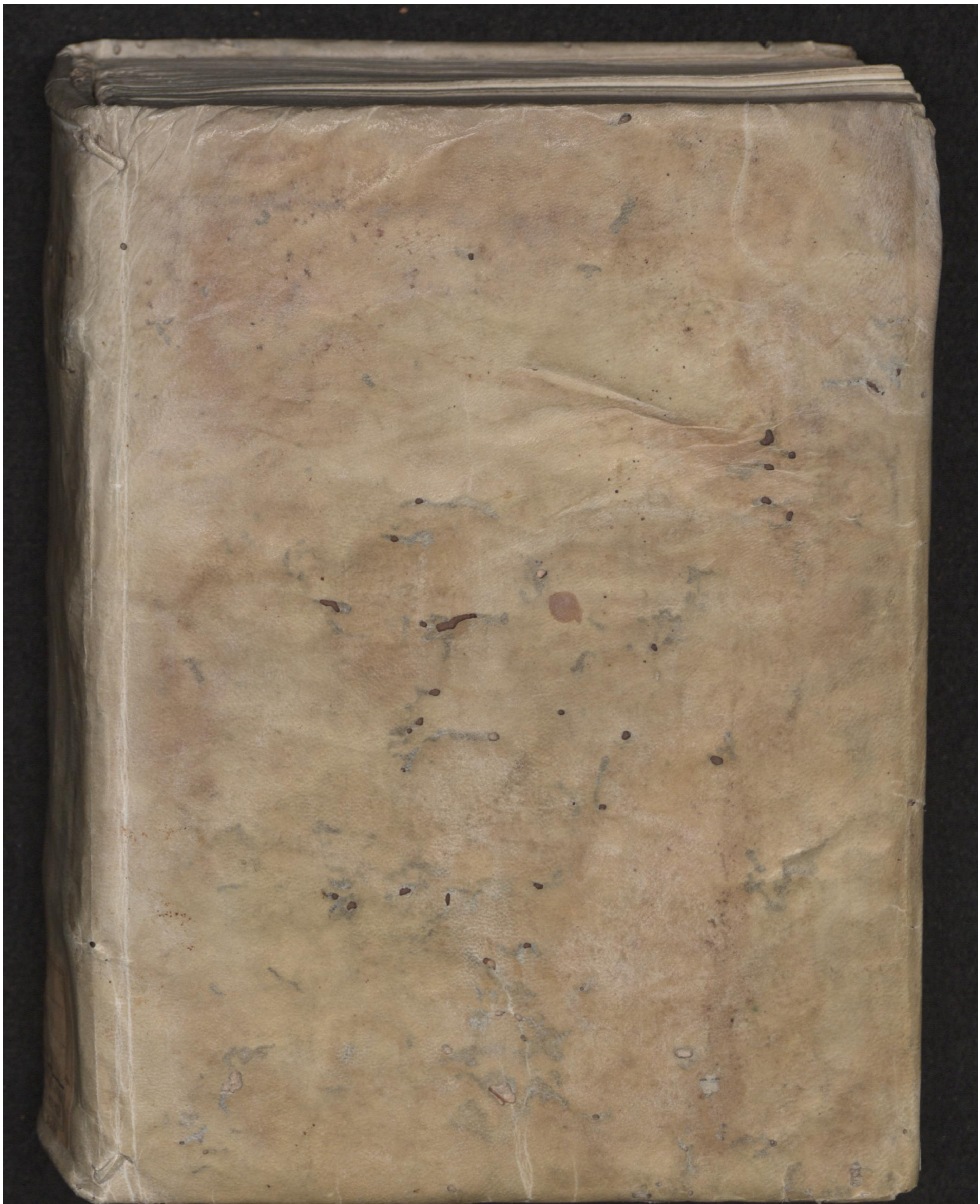
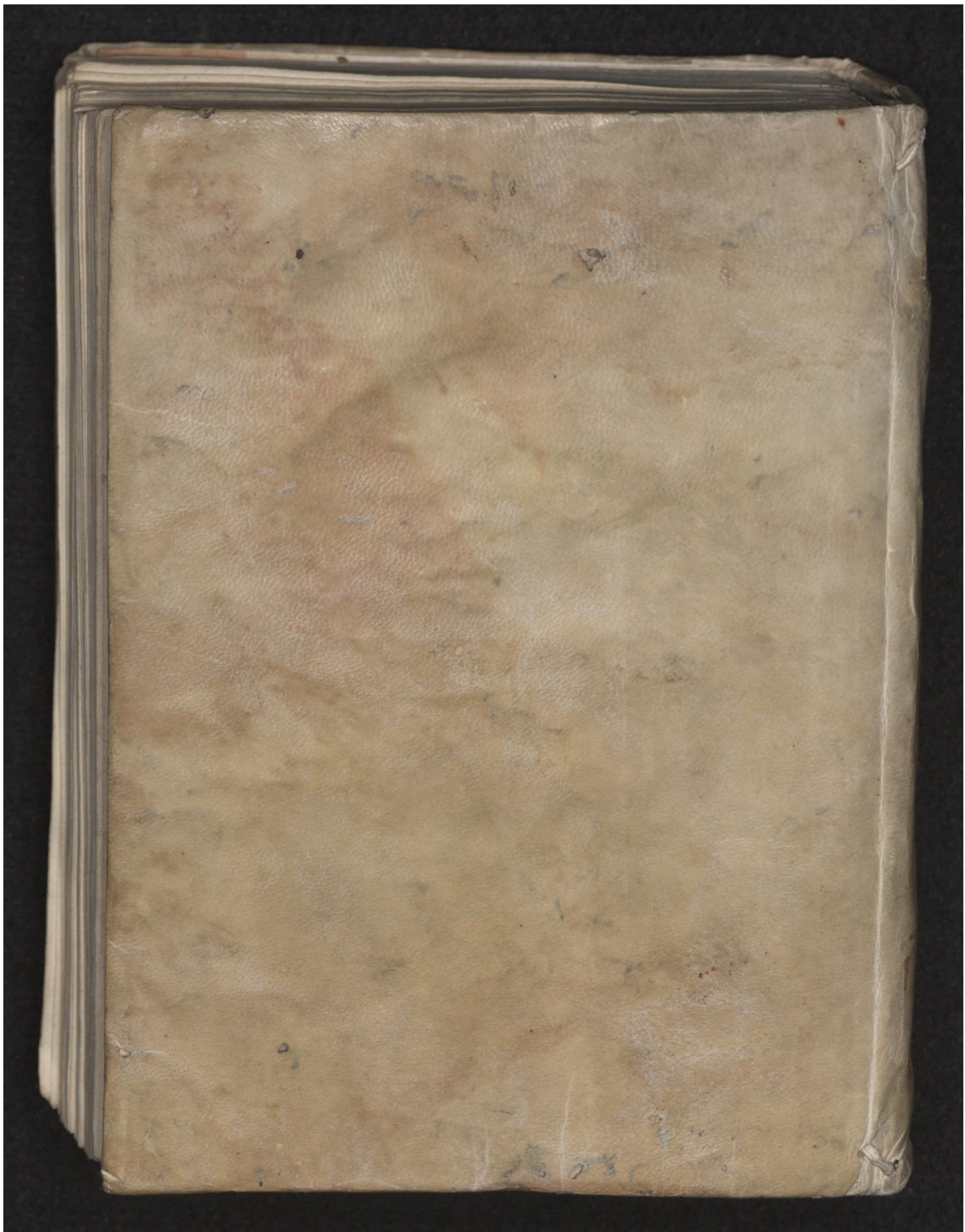

D. Bernar
Sermon
Sanctoru
P
6
14
BIBLIOTECA NAZIONALE
CENTRALE - FIRENZE

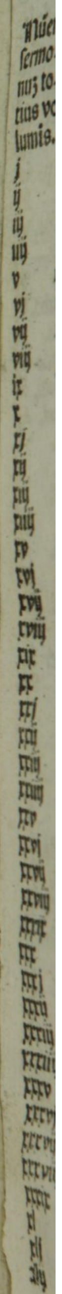

Sermones de tpe et de sanctis cũ omelijs beati Bernardi abbatis clareuallẽs ordinis cistercienſis cũ nõnullis eplis eiuſdẽ.

Nu. ſmo nuʒ toti⁹ voluminis	Tabula ſermonū huius voluminis	Nu. ſmonū q⁹ad matias	Pricipia ſermonū	Nu. foli.
xliij	¶ Feria. iiij. i capite ieiunij de vbo dñi vnge.	Sermo pm⁹	Hodie dilectiſſi.	58
xliiij	Unde ſup de pphetica lectiōe Conuertimini.	ſmo ſecūdus	Cōuertimini ad.	59
xlv	In quadrageſima de ieiunio	ſmo tertius	Rogo vos dilec.	60
xlvj	Uñ ſup d eo qd ſcriptū ē Sāctificate ieiuniū	ſmo quartus	Quia ieiunij	60
xlvij	Unde ſupra de triplici modo oratiōis	ſmo quintus	Charitas qua p.	61
xlviij	Uñ ſup de pegrino ⁊ mortuo ⁊ crucifixo	ſmo ſextus	Obſecro vos.	62
xlix	Unde ſupra.	ſmo ſeptimus	In via eſtis frēs.	62
l	¶ In. xl. de pſal. Qui habitāt de pmo verſu.	ſmo primus	Cōſidero labo.	64
lj	Unde ſupra de ſecundo verſu.	ſmo ſecūdus	Qui habitat.	65
lij	Unde ſupra de tertio verſu.	ſmo tertius	De⁹ meus ſpabo.	65
liij	Unde ſupra de quarto verſu:	ſmo quartus	Scapulis ſuis.	66
liiij	Unde ſupra de pma parte quinti verſus	ſmo quintus	Scuto circunda.	67
lv	Unde ſupra de vltima parte eiuſdem verſus.	ſmo ſextus	Solet in diuinis.	68
lvj	Unde ſupra de verſu ſeptimo.	ſmo ſeptimus	In ſpe viuimus.	69
lvij	Unde ſupra de octauo verſu.	ſmo octauus	Breuius qdē.	72
lviij	Unde ſupra de nono verſu	ſmo nonus	Etiam hodie.	74
lix	Unde ſupra de verſu decimo.	ſmo decimus	Nec noſtra eſt.	75
lx	Unde ſupra de verſu vndecimo.	ſmo vndecim⁹	Scriptum eſt	76
lxj	Unde ſupra de eodem verſu.	ſmo. xij.	Si meminiſtis.	78
lxij	Unde ſupra de. xij. verſu.	ſmo. xiij.	Poſſum⁹ hūc.	80
lxiij	Unde ſupra de. xiij. verſu.	ſmo. xiiij.	Agamus grās.	81
lxiiij	Unde ſupra de. xiiij. verſu.	ſmo. xv.	Uenite ad me.	82
lxv	Unde ſupra de. xv. verſu.	ſmo. xvj.	Clamauit ad me.	84
lxvj	Unde ſupra de verſu. xvj.	ſmo. xvij.	Mane nobiſcū.	84
lxvij	In natali ſancti benedicti abbatis	ſmo primus	Dixit ſimon.	86
lxviij	Uñ. ſ. d eo qd ſcriptuʒ ē: Erit tanq lignū plā.	ſmo ſecūdus	Cōuenietib⁹ vo.	87
lxix	Unde ſupra.	ſmo tertius	Dilectus deo.	89
lxx	Item de eodem.	ſmo quartus	In fide ⁊ leni.	90
lxxj	¶ In annūciatiōe dñica d adultera ⁊ ſuſāna.	ſmo primus	Dñe diues es.	91
lxxij	Uñ. ſ. d vſu pſalmi vt ihabitet glia i terra nra	ſmo ſecūdus	Ut ihabitet glia.	93
lxxiij	Item vnde ſupra.	ſmo tertius	Cōſiderare eſt.	95
lxxiiij	Item vnde ſupra.	ſmo quartus	Aue gratia ple.	96
lxxv	¶ Dñica in ramis palmaꝝ de pceſſione	ſmo primus	Non ſine cāuſa.	96
lxxvj	Uñ. ſ. de pceſſiōe ⁊ qttuor ordinib⁹ pceſſionū	ſmo ſecūdus	Neceſſe eſt.	97
lxxvij	Unde ſupra de qnq diebus pceſſionis.	ſmo tertius	Cum vniuerſa.	98
lxxviij	¶ Feria. v. in cena dñi de ſacramentis.	ſmo vnicus	Hi ſunt dies.	99
lxxix	Feria. vj. in paraſcaue.	ſmo primus	Uigilate animo	99
lxxx	Unde ſupra.	ſmo ſecūdus	De vga ieſſe.	102
lxxxj	Unde ſupra.	ſmo tertius	Jeſū nazarenū.	103
lxxxij	In die ſancto paſche de obprobrijs iudeorum	ſmo primus	Uicit leo.	106
lxxxiij	Itē vñ ſup de lectiōe euāgelica marie magda.	ſmo ſecūdus	Accepim⁹ ab.	109
lxxxiiij	Feria. ij. poſt paſcha de lectiōe euāgelica	ſmo vnicus	Cōuertere aīa.	111
lxxxv	Infra octa. paſche de lepra naamā.	ſmo primus	Sicut i corpoꝝ.	116
lxxxvj	Unde ſup quō qbuſdā nondū natus ē xps.	ſmo ſecūdus	Oīa q de ſalua.	117
lxxxvij	In oct. paſche d vbis btī iohānis aplī: Oē qd	ſmo primus	Oē qd natū ē.	117
lxxxviij	Item vnde ſupra.	ſmo ſecūdus	Ex epla btī iohā.	119
lxxxix	Item vnde ſupra.	ſmo tertius	Jeſus chriſtus.	119

Nu. ſmonũ toti' volumis	Tabula ſermonũ huius voluminis	Nu. ſmonũ q'ad matias	Pricipia ſermonũ	Nu. foli.
cc	¶ Dominica prima poſt octauas paſce	ſmo vnicus	Reuerēdiſſimi	120
ccj	¶ In rogationibus de euangelica lectione	ſmo vnicus	Quis vnũ ha.	123
cxij	In aſcenſiōe dñica de euãgelica lectione.	ſmo primus	Recũbētib'.xj	123
xciij	Unde ſupra	ſmo ſecundus	Solēnitas iſta	124
xciiij	Unde ſupra de intellectu ⁊ affectu	ſmo tertius	Hodie celorum	125
xcv	Unde ſupra de diuerſis aſcenſionibus	ſmo quartus	Si natiuitatis	126
xcvj	Unde ſupra de triplici virtute	ſmo quintus	Triplicē in nob	127
xcvij	Unde ſupra de verbis yſaie	ſmo ſextus	Hodie ſedenti	128
xcviij	¶ In die ſcō pēth de manifeſtatione ſci ſpũs	ſmo primus	Celebramus	130
xcix	Unde ſupra	ſmo ſecundus	Hodie dil ectiſ.	131
c	Unde ſupra	ſmo tertius	Oꝫ libenter	132
cj	Unde ſupra	ſmo quartus	Cōgregati eſtis	133
ij	In feſto ſacratiſſimi corporis chriſti	ſmo vnicus	Panē angeloꝝ	136
ciij	In na. ſci iohis baptiſte de lucerna ardēte	ſmo vnicus	Sit procul	139
ciiij	In vigilia apoſtolorũ petri ⁊ pauli	ſmo vnicus	In ſcōꝝ vigilijſ	141
cv	In feſtiuitate ſanctoꝝ aploꝝ petri ⁊ pauli.	ſmo primus	Glorioſa nobis	141
cvj	Unde ſupra	ſmo ſecũdus	Sancti iſti	142
cvij	Unde ſupra de vbis ſapiētie hi ſunt viri miē.	ſmo tertius	Merito frēs	143
cv iij	De dauid ⁊ golia ⁊.v. lapidibus	ſmo vnicus	Audiuimus.	144
cix	Dñica.vij. poſt pēthē. de euãgelica lectiōe.	ſmo primus	Misereor ſup	145
cx	Unde ſupra de fragmētis.vij. miſericordiaꝝ	ſmo ſecũdus	Scitis qd	146
cxj	Unde ſupra de vij miſericordijs.	ſmo tertius	Miſericordias	147
cx ij	Unde ſ de triplici mīa ⁊ q̃tuor miſeratiōibus	ſmo quartus	Miſerere mei	147
cxiij	De tribus generib' hoīuꝫ q ſunt ī religiōe	ſmo vnicus	Nuſqꝫ eſt	148
cxi iij	De labore meſſis	ſmo primus	Deo qd nupi.	148
cxv	In labore meſſis	ſmo ſecũdus	Hec eſt genera.	149
cxvj	Unde ſupra quō duplex malũ coopeꝰ maluꝫ.	ſmo tertius	Paupes quidē	150
cxvij	Unde ſupra de duabus menſuris	ſmo quartus	Labor iſte	150
cxviij	In feſto ſancte marie magdalene.	ſmo vnicus	Hodie mīa	151
cxix	In aſſumptione beate marie ſemp virginis	ſmo primus	Uirgo glorioſa	153
cxx	Unde ſupra	ſmo ſecũdus	Intrauit ieſus	153
cxxj	Unde ſupra	ſmo tertius	Intrauit ieſus	155
cxxij	Unde ſupra	ſmo quartus	Intrauit ieſus	157
cxxiij	Unde ſupra	ſmo quintus	Tēpus loquēdi	158
cxxiiij	Unde ſupra de verbis apocalipſis	ſmo ſextus	Signũ magnũ	160
cxxv	In natiuitate btē ſemp vginis de aq̃ ductu	ſmo vnicus	Fecũde vgini.	162
cxxvj	Ad abbates qñ quenerāt ad capl'ꝫ gñale cyſt.	ſmo vnicus	Hoc mare ma.	165
cxxvij	In ſolennitate ſancti michaelis archangeli	ſmo primus	Angeloꝝ hodie	166
cxxviij	In eadem ſolennitate	ſmo ſecũdus	Audiſtis frēs	167
cxxix	In ſolennitate omniũ ſanctorum	ſmo primus	Feſtiuitatē	168
cxxx	In eadem feſtiuitate,	ſmo ſecũdus	Quia ſanctoꝝ	171
cxxxj	In eadem ſolennitate:	ſmo tertius	Aduertiſtis	172
cxxxij	Unde ſupra	ſmo quartus	Cum de altari	173
cxxxiij	Unde ſupra	ſmo quintus	Feſtiua nobis	174
cxxxiiij	¶ Dñica in kl' nouēbris de viſiōe yſaie pphē	ſmo primus	Uidi dominũ	176
cxxxv	Unde ſupra	ſmo ſeundus	Plena erat	176
cxxxvj	Unde ſupra	ſmo tertius	Nō nob arbi.	177

Finis.

Uisquis adipe cupis replere animã tuam atqȝ pingue-
dine summe beati bernardi clareuallensis abbatis per
optimos ad mentem in deum excitandã sermones qui
nimirum recte eum deuotum appellari testantur sicut
approbat cõmunis religiosorum consuetudo christicolarũ. Ha-
beas insuper in eodem hoc volumine contentas omelias talem
tibi ex granis ab horreo dominico delatis panem conficientes
ꝙ si de manibus tuis nullatenus recesserint: nec repente degluti
as sicut animalia qbus vesci israeliticus populus prohibitus est:
sed mentis ore diligenter ruminatas ventri memorie seruanda
transmiseris vtiqȝ dices quia esurientez animã satiauit bonis nec
quibuscunqȝ: sed illis quibus gustatis omnis caro desipit. Quid
autem mirum si preceteris celestia luculenrer ille diseruit qui pre
ceteris mortali adhuc detentus velamine celestia ꝑgustauit qđ
ei non dubiũ est cõtigisse quia deo in mensa dñi reficiebaꝛ vt non
qualẽ ceteris incongruus liquor sitienti sed congruũ saporẽ pre
beret nec mutata quãdoqȝ pocula cognosceret licet pro vino ole
um deglutisset. Licuit etiaȝ christi mysteria non pauca dignissime
elucidare vtiqȝ cui nõ fidei solũ oculis sicut ⁊ alijs, ꝗ̄plurimis sed
⁊ carneis visibilẽ se christus exhibuit qualis ⁊ genitrici nascens
apparuit. Longũ ⁊ vite illius integritas ⁊ doctrine facundia ser-
monẽ exposcunt que sua quoqȝ dogmata comẽdant sed talia hic
tradendi locus deest. asseras me tamẽ esse mentitũ nisi calicẽ ine-
briantẽ repereris sitiente ad deum fontẽ viuum anima tua qđ ⁊ si
non arida multuȝ sitis inualuerit gusta vt amplius sitias sitiensqȝ
fonte amplius leteris adesse.

Sciendum ꝙ sequens opus est impressum obtenta gratia per
dños conciliarios cancellarie illustrissimi dñatus venetorũ: Ne
quis audeat imprimere seu imprimi facere ⁊c. ſm tenorem copie
ibidem date.

¶ Diui Bernardi abbatis clareuallensis ordinis Cisterciensis doctoris deuotissimi Omelie et sermones de tempore ⁊ de sanctis: multis per anni circulum: solēnitatibus ⁊ diebus accomodati.
Et pmo Omelie super euangelio: Missus est angelus gabriel a deo ad honorem sacratissime semper virginis marie edite.

Prologus.

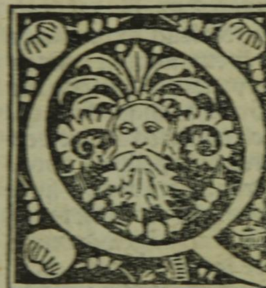

Scribere me aliquid ⁊ deuotio iubz: ⁊ prohibet occupatio: Uerumtamen q̄ꝛ prepediēte corporali molestia fratruz ad presens nō valeo sectari conuentum: id tantillum ocij: quod vel mihi de somno fraudans in noctibus intercipere sinor: non sinam ociosum. Libet ergo tentare id potissimum aggredi: quod sepe animum pulsauit: loqui videlicet aliquid in laudibus virginis matris super illa lectione euangelica: in qua luca referente dominice annunciationis continetur hystoria. Ad quod sane opus faciendum: etsi nulla fratrum: quorum me profectibus deseruire necesse est: vel necessitas vrgeat: vel vtilitas moneat: dū tamen ex hoc non impediar: quo ad queq̧ ipsorum necessaria minus paratus inueniar: non arbitror: eos debere grauari: si ꝓprie satisfacio deuotioni.

Lectio sancti euangelij
Scd̄m Lucam.

In illo tpe missus est angelus gabriel a deo i ciuitatez galilee: cui nomē nazareth: ad virginem desponsataz viro cui nomen ioseph de domo dauid: et nomen virginis maria. Et reliqua. Omelia pma.

Quid sibi vult euangelista tot ppria nomina rex in hoc loco tam signanter exprimere? Credo q̄ noluit nos negligēter audire: q̄ taz diligenter studuit enarrare. Nominat siquidē nūciū qui mittit: deū a quo mittit: virginē ad quā mittitur: sponsum quoq̧ virginis: amborumq̧ genus ciuitatem: ac regionem proprijs nominibus designat. Ut qd hoc? Putasne aliquid horum superuacue positū sit? Nequaq̄. Si enim nec foliū de arbore sine causa: nec vnus ex passeribus sine patre celesti cadit sup terrā: putē ego de ore sancti euāgeliste supfluum defluere verbū: presertim in sacra hystoria verbi? Nō puto: Plena quippe sunt omnia supernis mysterijs: ac celesti singula dulcedine redundantia: si tamē diligentē habeāt īspectorē: qui nouerit suggere mel de petra: oleūq̧ de saxo durissimo. Nēpe i

illa die stillarũt mõtes dulcedinẽ: ⁊ colles
fluxerũt lac ⁊ mel: qñ rorãtibus celis desu
per: nubibusq₃ pluentibus iustũ aperta est
terra leta germinãs saluatorẽ: qñ dño dan
te benignitatẽ: ⁊ terra nostra reddẽte fru-
ctũ suum super illum montẽ montiũ: mon-
tem coagulatũ ⁊ pinguem: misericordia et
veritas obuiauerũt sibi: iusticia ⁊ pax oscu
late sunt. Illo quoq₃ in tempore vnus iste
inter ceteros mõtes non modicus: beatus
hic videlicet euãgelista: dũ desideratũ no-
bis nostre salutis exordiũ suo mellifluo cõ
mẽdauit eloquio: veluti perflante austro
atq₃ e vicino sole radiãte iusticie: quedam
ex eo spiritualia profluxerũt aromata. Uti
nam etiã nunc deus emittat verbum: ⁊ li-
quefaciat ea nobis: perflet spiritus eius: ⁊
fiant nobis intelligibilia verba euãgelica:
fiãt in cordibus nostris desiderabilia sup
aurum ⁊ lapidem preciosum multum: fiãt
⁊ dulciora sup mel ⁊ fauũ. Ait itaq₃: Mis-
sus est angelus gabriel a deo. Nõ arbitror
hũc angelum de minoribus esse: qui quali
bet ex causa crebra soleãt ad terras fungi
legatiõe. Quod ⁊ ex eius nomine palã in
telligi dat: qd interpretatũ: fortitudo dei
dicitur. Et quia nõ ab alio aliquo forte ex-
cellẽtiori se: vt assolet: spũ: sed ab ipso deo
mitti phibet: ppterea hic ꝗ̃ positũ ẽ a deo.
Uel ideo dictũ ẽ a deo: ne cui beatorũ spiri
tuũ suũ deus anteq̃₃ virgini reuelasse putet
cõsiliũ: excepto dũtaxat archãgelo gabriele
q vtiq₃ tãte iter suos iueniri potuerit excel
lẽtie: vt tali ⁊ noĩe dignus haberet: ⁊ nũcio.
nec discordat nomẽ a nũcio. Dei qppe vir
tutẽ xp̃m: quẽ melius nunciare decebat: q̃₃
hunc: quẽ sile nomẽ honorat. Nã qd aliud
ẽ fortitudo q̃₃ virtus? Nõ aũt indecẽs aut ĩ
cõgruũ videat dñm: ⁊ nũciũ cõi censeri vo-
cabulo: cum similis in vtroq₃ appellatiõis
nõ sit tamẽ vtrisq₃ similis causa. Aliter qp-
pe xp̃s fortitudo: vel virtus dei dicitur: ali
ter angelus. Angelus enim tm̃ nuncupati-
ue: xp̃s aũt etiam substãtiue. Christus dei
virtus ⁊ dicitur ⁊ est: qui forti armato: qui
suum atrium in pace custodire solebat: for
tior superueniẽs: ipm̃ suo brachio debella
uit: ⁊ sic ei vasa captiuitatis potẽter eripu

it. Angelus vero fortitudo apellatus est: vel
q̃ huiuscemodi meruit prerogatiuam offi
cij: quo eiusdem nunciaret aduentum vir
tutis: vel quia virginem natura pauidam:
simplicem: verecũdam: de nouitate mira
culi non expauescere: sed confortare debe-
ret. Quod ⁊ fecit: ne timeas inquiens maria
inuenisti enim grãm apud deũ. Sed ⁊ ipsius
sponsum hominem vtiq₃ nihilominus hu-
milem: ac timoratũ nõ irrationabiliter for-
sitã idem angelus confortasse credit: q̃₃q̃₃
tunc ab euãgelista nõ nominetur. Ioseph
inquit fili dauid: noli timere accipere ma-
riam coniugem tuã. Conuenienter itaq₃
gabriel ad hoc opus eligitur: imo quia illi
tm̃ negocium iniũgitur: recte tali nomine
designatur. Missus est ergo angelus ga-
briel a deo. Quo? In ciuitatẽ galilee: cui
nomẽ nazareth. Uideamus si vt ait natha
nael: a nazareth potest aliqd boni eẽ. Na-
zareth interpretat flos. Uidetur aũt mihi
quoddã semen fuisse diuine cognitionis:
tanq̃₃ e celo iactatum in terras allocutiões
⁊ pmissiones facte celitus ad pres abraam
s. ysaac ⁊ iacob. De quo semine scriptum ẽ
Nisi dñs sabaoth reliqsset nobis semen: si
cut sodoma fuissemus: ⁊ sicut gomorra simi-
les essemus. Floruit aũt hoc semẽ in mira
bilibus: que ostẽsa sunt in exitu isrl de egy
pto: in figuris: ⁊ enigmatibus p totũ iter
ĩ deserto vsq₃ ĩ terram promissionis: ⁊ de-
inceps ĩ visionibus ⁊ vaticinijs pphetarũ:
ĩ ordinatõe quoq₃ regni: ac sacerdotij vsq₃
ad xp̃m. Christus autem huius seminis et
horum florum non ĩmerito fructus esse in
telligit: dicẽte dauid: Dñs dabit benigni-
tatẽ: ⁊ terra nr̃a dedit fructũ suũ. Et iterũ:
De fructu vẽtris tui ponam sup sedem tu
am. In nazareth ergo nunciat xp̃s nasci-
turus: quia ĩ flore speratur fructus pcessu
rus. Sed prodeũte fructu flos decidit: qr
veritate apparente ĩ carne: figura pertrã-
siit. Unde ⁊ nazareth ciuitas galilee dicit
i. trãsmigrationis: qr nascente xp̃o illa oĩa
trãsierũt que superius enumeraui: que vt
ait apostolus in figura contingebant eis.
Nos ergo flores nos qui iam fructũ tene-
mus ptrasire videmus: ⁊ dum adhuc flore

re videbant transituri ꝓuidebant. Unde david. Mane sicut herba transeat: mane floreat ⁊ transeat: vespe decidat: induret ⁊ arescat. Vespere eteni .i. qñ venit plenitudo temporis in quo misit deus vnigenitū suum factū ex muliere factū sub lege dicēte ipso: ecce noua facio omnia: vetera trāsierūt ⁊ disparuerūt: quomō in nouitate succrescētis fructus flores decidūt ⁊ arescunt vnde rursum scriptuz est: Fenū aruit ⁊ decidit flos: verbum aūt dñi manet in eternum. Credo nō ambigis quin verbū fructus sit: verbū aūt christus est. Bonus itaqꝫ fructus xp̄s: qui manet in eternū. Sed vbi est fenum qd̉ aruit? vbi flos q decidit? Propheta respōdeat. Ois caro fenū: ⁊ ois gloria eius tanqꝫ flos feni. Si ergo ois caro fenū: ergo carnalis ille populus iudeoꝝ fenū fuit. An non fenū aruit? dū idē populus ab omni spūs pinguedine vacuus: sicce littere adhesit? An nō etiā flos decidit? quando gloriatio quam habebant in lege remansit? Si flos non decidit? vbi ergo regnuz: vbi sacerdotiū: vbi ꝓphete vbi templum vbi deniqꝫ magnalia illa: de quibus gloriari solebant: ⁊ dicere: quanta audiuimus ⁊ cognouimus ea: ⁊ p̄res nostri narrauerūt nobis? Et iterū: Quanta mandauit patribus nostris nota facere ea filijs suis. Et hec dicta sint ꝓ eo: qd̉ positū est in nazareth ciuitatē gallilee. In illaz ergo ciuitatē missus est angelus gabriel a deo. Ad quē? Ad virginē despōsatā viro: cui nomē erat ioseph. Que est hec virgo tam venerabilis vt salutetur ab angelo? tam humilis: vt desponsata sit fabro? Pulchra ꝑmixtio virginitatis ⁊ humilitatis? nec mediocriter placet deo illa anima in qua ⁊ humilitas commedat v̓ginitatē: ⁊ virginitas exornat humilitatē. Sed quāta putas veneratiōe digna est in quo humilitatē exaltat fecūditas partus ꝯsecrat virginitatē. Audis virginē audis humilē? si nō potes virginitatē humilis: imitare humilitatē virginis. Laudabilis virtus virginitas: sed magis humilitas necessaria. Illa consulitur: ista precipit. Ad illā inuitaris: ad istā cogeris. De illa dr̄ Qui pōt cape capiat. de ista dr̄: Nisi quis efficiat sic puul⁹ iste: nō itrabit in regnū celoꝝ. Illa ḡ remuneraf: ista exigit. Potes deniqꝫ sine v̓ginitate saluari: sine hūilitate nō potes. Pōt inqꝫ placē hūilitas q v̓ginitatē deplorat amissaz: sine hūilitate aūt audeo dicē: nec v̓ginitas marie deo placuissz. Sup quez inqt reqescet spūs me⁹? nisi sup humilē ⁊ qetū. Sup humilem dixit: nō sup v̓ginē. Si igit maria humil' nō eēt: sup eam spūs scūs nō reqeuisset. Si sup eā nō reqeuisset: nec ipregnasset. Quō eni d̉ ipo: sine ipo ꝯcipet? Patet itaqꝫ: q: vt de spū scō cōcipet: sic ipa ꝓhibet: Respexit dñs hūilitatē ācille sue poti⁹ qꝫ v̓ginitatē. Et si placuit ex v̓ginitate: tñ ex hūilitate ꝯcepit. Uñ cōstat: q: etiā vt placēt v̓ginitas: ꝓculdubio hūilitas fec: qd dicis v̓go supbe? Maria se v̓ginē oblata gliaf d̉ hūilitate? ⁊ tu negligēdo hūilitatē blādiris tibi de v̓ginitate? Respexit ait illa de⁹ hūilitatē ancille sue. Que illa? Virgo vtiqꝫ scā: v̓go sobria: v̓go d̉uota nūqd tui castior illa? nūqd deuotior? aut nunqd tua forte pudicitia gratior castitate marie? vt tu .s. sine hūilitate placē sufficias ex tua virginitate: qd̉ illa nō potuit ex sua? Deniqꝫ q̄nto honorabilior es ex singulari munē castimōie: tāto tibi tu maiorē iniuriā facis: q ei⁹ i te decorē fedas ꝑmixtiōe supbie. Alioqn expedit tibi v̓ginē nō eē: qꝫ de v̓gitate supbire ⁊ insolescē. Nō oiuz qdē ē v̓gitas: multo tñ paucioꝝ ē cū v̓gitate hūilitas. Si ḡ v̓gitatē i maria nō potes nisi mirari? stude hūilitatē imitari: ⁊ sufficit tibi. Quod si ⁊ v̓go ⁊ hūil' es: qsqs es magn⁹ es. Est tñ aliqd mai⁹ qd̉ mireris i maria .s. cū v̓gitate fecūditas. A seclo eni nō est auditū: vt aliq̄ fil' mr̄ eēt ⁊ v̓go. O si ⁊ cui⁹ mr̄ attēdas? q̄ te tua sup ei⁹ mirabili celsitudine ducet admiratio? Nōne ad h̄ vt te videas nec sat[is] posse mirari? Nōne tuo imo v̓itatis iudicio illa q deū habuit filiū? sup oēs etiā choros exaltabit angeloꝝ? An nō deū ⁊ dñm āgeloꝝ maria suū audacter appellat filiū dicēs? fili qd fecisti nob sic? Quis h̄ audeat āgeloꝝ? Sufficit eis: ⁊ ꝓ magno hñt: q cū sint spūs ex ꝯditiōe: ex gr̄a facti: ⁊ vocati sūt angeli: testante dauid: Qui facit inquit angelos suos spiritus. Maria v̓o matrem se agno

scens: maiestatē illaꝫ cui illi cum reuerētia
seruiūt: cū fiducia suū nuncupat filiū. Nec
dedignatur nūcupari deus: q̄d esse digna
tus est. Nam paulo post subdit euāgelista:
⁊ erat ingens subditus illis. Quis? Qui
bus? de⁹ hōib⁹. Deus inq̄ꝫ cui angeli sub-
diti sunt cui p̄ncipat⁹ ⁊ potestates obediūt
subiectus erat marie. Nec tantum marie:
sed etiā ioseph ꝓpter mariā. Mirare ergo
vtrūlibet: ⁊ elige q̄d amplius mireris? siue
filij benignissimā dignationeꝫ: siue matris
excellētissimā dignitatem. Utriq̄ꝫ stupor:
vtrimq̄ꝫ miraculū. Et ꝙ deus femine obtē
peret: humilitas absq̄ꝫ exemplo: ⁊ ꝙ femi-
na deo principet: sublimitas sine socio. In
laudibus virginū singulariter canit: ꝙ se-
quunt agnū quocūq̄ꝫ ierit. Quibus ergo
laudibus iudicas dignā que etiā preit. Di
sce homo obedire? disce terra subdi: disce
puluis obtēperare. De auctore tuo euāge
lista loquēs, Et erat inq̄t subdit⁹ illis: haud
dubiū q̄n marie: ⁊ ioseph. Erubesce super
be cinis deus se humiliat? et tu te exaltas?
Deus se hominibus subdit? ⁊ tu dn̄ari ge-
stiēs hoībus: tuo te preponis auctori? Uti
nā mihi aliq̄n tale aliq̄d cogitāti de⁹ respō
dere dignetur: ꝙ ⁊ suo increpādo ap̄lo re-
spōdit: Uade inq̄t post me sathana: q̄ꝛ non
sapis ea que dei sunt. Quotiens enim hoī
bus p̄esse desidero: totiēs deū me vni p̄ire
ꝯtēdo: ⁊ tūc vere nō sapio ea que dei sunt.
De ip̄o nāq̄ꝫ dictū ē: Et erat subdit⁹ illis.
Si hōis o hō imitari dedignaris exemplū
certe nō erit tibi indignū sequi auctorē tu-
um. Si nō potes forsitan sequi eū quocūq̄ꝫ
ierit: dignare vel sequi quo tibi ꝯdescēdet
Hoc est si non potes sublimē incedere se-
mitā virginitatis: sequere vel deū ꝑ tutissi
mam viam humilitatis. A cuius rectitudi
ne siq̄ etiā de virginibus deuiauerit: vt ve
rum fatear: nec ipsi sequūtur agnū quocū
q̄ꝫ ierit. Sequitur quidē agnū coinquina-
tus humilis sequitur ⁊ sup̄bus virgo: sed
neuter quocūq̄ꝫ ierit? quia nec ille ascende
re potest ad mūdiciā agni: qui sine macula
est: nec is ad eiusdē mansuetudinē descen-
dere dignatur: qua. s. non soluꝫ coram ton-
dente se sed coram occidente se obmutuit.

Attamē salubriorē elegit sequēdi partem
in humilitate peccator: q̄ꝫ in virginitate su
perbus? cum ⁊ illius īmundiciā sua humi-
lis satisfactio purget: ⁊ huius pudicitiā su-
p̄bia inquinet. Sed felix nimis maria: cui
nec humilitas defuit nec virginitas. Et q-
dem virginitas singularis: quā nō temera
uit: sed honorauit fecunditas? ⁊ nihilomi-
nus special' humilitas: quā nō abstulit: sed
extulit: secūda virginitas: ⁊ incōpabilis ꝑ-
sus fecūditas quā virginitas simul comita
tur ⁊ humilitas. Quid horū non mirabile
Quid non in comparabile? Quid non sin
gulare? Mirum vero si nō hesitas in eoꝝ
ponderatiōe quid tua iudices dignius ad
miratiōe: vtruꝫ videlicet potius stupenda
sit fecūditas in virgine: an ī matre integri-
tas: sublimitas in prole an cum tanta subli-
mitate humilitas? nisi ꝙ indubitanter ho-
rum singulis preferenda sunt simul cuncta
⁊ incōparabiliter excellentius est atq̄ꝫ feli-
tius omnia ꝑcepisse q̄ꝫ aliqua? Et quid mi
rum si deus q mirabiliter legit ⁊ cernitur
in sanctis suis? mirabiliorē sese exibuit in
matre sua? Ueneramini ergo coniuges in
carne corruptibili carnis integritatem? mi
ramini etiam vos sancte virgines in virgi
ne fecunditatem: imitamini omnes homi-
nes dei matris humilitatē. Honorate san-
cti angeli vestri regis matrē: qui nostre vir
ginis adoratis prolem: ipsum vtiq̄ꝫ nostrū
pariter ac vestrū regem? nostri generis re-
demptorē: vestre ciuitatis restauratorem.
Cuius apud vos tam sublimis: inter nos
tam humilis a vob̄ pariter ⁊ a nobis detur
et dignitati debita reuerētia: ⁊ dignationi
honor ⁊ gl'ia in secula seculoꝝ Amen.

Omelia secunda.

Ouū quidem
canticum illud quod solis in
regno dei dabitur decantare
virginibus? ipsam virginū re
ginam cum ceteris: imo primam inter cete
ros esse caniturā: nemo qui ambigat. Pu-
to aūt illam preter illud quod solis licet cū
omnibus tamen virginibus ei vt dixi com
mune erit: dulciori quodā atq̄ꝫ elegantiori

carmine: letificaturam esse ciuitatem dei.
Cuius vtiq3 dulcisonos deprõmere vel ex
primere modulos: ne ipaꝝ quidẽ virginũ
vlla digna inueniet: q2 soli merito decãtan
dũ seruabit: que sola de partu; ⁊ partu di-
uino gloriat. Gloriat dixerim de ꝑtu nõ in
se: sed in ipo quẽ peperit. Deus siquidem
deus enim ẽ quẽ peperit: matrẽ suã singu-
lari in celestibus donaturus est gloria: sin-
gulari i terris ꝓuenire curauit ⁊ grã: qua
videlicet ineffabiliter: ⁊ intacta cõciperet
⁊ pareret incorrupta. Porro deu3 decebat
huiuscemodi natiuitas: qua nõ nisi de vir
gine nasceret. Talis ⁊ congruebat virgini
ꝑtus: vt nõ pareret nisi deum. Proinde fa
ctor hominũ: vt hõ fieret nasciturus ẟ ho-
mine: talem sibi debuit ex oibus eligere: i
mo ꝯdere matrẽ: qualẽ ⁊ se decere sciebat
⁊ sibi nouerat placiturã. Voluit itaq3 esse
virgine3: de qua imaculata imaculatus ꝓ
cederet omniũ maculas purgaturus. Vo-
luit ⁊ humile3: de qua mitis ⁊ humilis cor
de ꝓdiret: haꝝ in se virtutũ necessariu3 oi-
bus saluberrimũq3 exẽplu3 ostẽsurus. De
dit ergo virgini ꝑtũ: q ei iã ante ⁊ virgini-
tatis inspirauerat votũ: ⁊ humilitas ꝓroga
uerat meritũ. Aliogn quõ angelus in cõse
quẽtibus eã grã plenã ꝓnũciat: si qppiam
vl paꝝ boni: qꝺ ex grã nõ esset: habebat?
Ut igit que sanctũ sanctoꝝ ꝯceptura erat
ꝑiter: ⁊ ꝑitura scã esset corpore: accepit do
nũ virginitatis: vt esset ⁊ mẽte: accepit hu
militatis. Hic nimiru3 virgo regia: gẽmis
ornata virtutum: geminoq3 mẽtis ꝑiter et
corporis decore ꝑfulgida: specie sua ⁊ pul-
chritudine sua in celestibus cognita: celi ci
uium in se ꝓuocauit aspect9: ita vt ⁊ regis
auimũ in sui ꝯcupiscẽtiã inclinaret: ⁊ cele-
stẽ nũciũ ad se educeret de sup̃nis. Et hoc
ẽ ꝙ hic euãgelista nobis cõmẽdat: cũ ange
lũ ꝑhibet a deo destinatũ ad ṽginẽ. A deo
inqt ad virginẽ: idest a celso ad humile3: a
dño ad ãcillã: a creatore ad creaturã. Quã
ta dignatio dei: quãta virginis excellẽtia.
Currite mr̃es: currite filie: currite oẽs: q
post euã ⁊ ex eua ⁊ ꝑturimi cum tristitia: ⁊
ꝑturitis. Adite ṽginalẽ thalamũ: igredie-
mini si potestis pudicũ sororis vr̃e cubicu-
lũ. Ecce .n. deus mittit ad ṽginẽ: ecce affat
angelus mariã. Apponite aurem parieti:
auscultate quid nũciet: si forte audiatis vñ
ꝯsolemini. Letare pr̃ adã: sed magis o eua
mr̃ exulta: q sicut oium parẽtes: ita fuistis
omniũ ꝑemptores: ⁊ ꝙ infelici9 ẽ ꝓus ꝑem
ptores q3 parẽtes. Ambo inquã ꝯsolamini
sup filia: ⁊ tali filia: s3 illa ampli9 de q̃ malũ
ortũ ẽ ꝓus: cui9 obprobriũ i oẽs ꝑtrãsit mu
lieres: Instat nãq3 tp̃s quo iã tollat oppro
briũ: nec habeat vir qꝺ causet aduersus fe
minã: q vtiq3 dũ se ĩprudenter excusare co
naret: crudeliter illã accusare nõ cũctatus
ẽ dicẽs: Mulier quam dedisti mihi dedit
mihi de ligno: ⁊ comedi. Propterea curre
eua ad mariã: curre mr̃ ad filiam. filia ꝓ te
mr̃e rñdeat: ipsa mr̃is opprobria auferat:
ipa pr̃i pro mr̃e satisfaciat: q: ecce si vir ce-
cidit ꝑ feminã: iã nõ erigit nisi ꝑ feminam
Quid dicebas o adam: Mulier quã dedi
sti mihi dedit mihi ẟ ligno ⁊ comedi: Ver
ba malicie sunt hec: qb9 magis augeas q3
deleas culpã. Verũtñ sapia vincit malici-
am: cũ occasionẽ venie quã a te deus inter
rogãdo elicere tẽtauit: sed nõ potuit ĩ the-
sauro ideficiẽtis sue pietatis inuenit Red
dit nẽpe femina ꝓ femina: prudẽs ꝓ fatua
humilis ꝓ supba: q ꝓ ligno mortis gustũ ti
bi porrigat vite: et pro venenoso cibo illo
amaritudinis dulcedinẽ pariat fruct9 eter
ni. Muta igit verbũ inique excusatõis in
vocẽ graꝝ actiõis. ⁊ dic: Dñe: mulier quã
dedisti mihi dedit mihi de ligno vite ⁊ co
medi: ⁊ factũ est dulce sup mel in ore meo:
q2 in ipo viuificasti me. Ecce enim ad hoc
missus ẽ angelus ad virgine3. O admiran
dã ⁊ oi honore dignissimã virginem. O fe
minã singulariter venerãdã: sup oẽs femi
nas admirabilẽ: ꝑemptoꝝ repatricẽ: poste
roꝝ viuificatricẽ. Missus ẽ inqt angel9 ad
ṽginẽ. Virginẽ carne: ṽginẽ mẽte: ṽginẽ ꝓ
fessiõe: ṽginẽ deniq3 q̃lẽ describit apls: mẽ
te ⁊ corpe scã3. Nec nouiter nec fortuitu i-
uẽtã: s3 a sclo electã: ab altissimo ꝓcognitã
⁊ sibi ꝑpatã: ab angel seruatã: a prĩbus ꝑfi
guratã: a philosophis ꝓmissam. Scrutare
scripturas: ⁊ ꝓba q̃ dico. Visne aliqua vt ⁊
ego ex his testimonia hic iserã? Ut pauca

loquar de pluribus? quam tibi aliam deus
ꝑdixisse videt̄: qm̄ ad serpētem ait inimici-
tias ponaꝫ inter te ⁊ mulierē? Et si adhuc
dubitas an de maria dixerit? audi qđ seqt̄
Ipa ꝯteret caput tuū. Cui seruata ē victo-
ria hec: nisi marie? Ipsa ꝓculdubio caput
cōtriuit venenatū: q̄ oīmodā suggestionē
maligni tā de carnis illecebra: q̄ꝫ de mētis
supbia deduxit ad nihilū. Quā vo aliaꝫ sa
lomon reqrebat: cū dicebat? Mulierē for-
tē qs iueniet? Nouerat qppe vir sapiens
hui⁹ sexus infirmitatem? fragile corpus: lu
bricā mētē. Quia tn̄ legerat ⁊ deū ꝓmisisse
⁊ ita videbat cōgruere: vt q vicerat ꝑ femi
nā vinceret̄ ꝑ ipam: vehemēter admirans
aiebat: Mulierē fortē qs iueniet? Qđ ē di
cere: Si ita de manu femine pendet nr̄a ⁊
omniū salus ⁊ inocētie restitutio ⁊ đ hoste
victoria? fortis oīno necesse ē vt ꝑiudicat̄:
q̄ ad tm̄ opus possit eē idonea. Sꝫ mlierez
fortē qs iueniet? Ac ne hoc quesisse videa-
tur disperādo: subdit ꝓphetādo. Procul ⁊
de vltimis finib⁹ ꝑciū eius. Hoc ē nō vile:
nō paruū: nō mediocre? non deniqꝫ de ter
ra sed de celo: nec de celo ꝓximo terris pre
cium huius mlieris fortis: sed a sūmo celo
egressio eius. Quid deinde rubus ille mo
saycus portēdebat flāmas qdeꝫ emittēs sꝫ
nō ardēs? nisi mariā parietem: ⁊ dolorē nō
sentientem? Quid rogo vga aaron florida
nec humectata? nisi ipaꝫ ꝯcipientē q̄ꝫuis vi
rū nō cognoscētē? Huius magni miraculi
mai⁹ mysteriū ysaias edisserit dicēs: egre
diet̄ vga de radice iesse ⁊ flos de radice ei⁹
ascēdet: vgā vginē: florē vginis ꝑtuꝫ intelli
gēs. Sed si tibi ꝙ nūc in flore xp̄s intelligi
di superiori videt̄ aduersari sn̄ie: q̄ nō vge
flore: sed floris fructu designari dicebatur
noueris i eadē aaronitica vga: q̄ nō solum
floruit: sed etiā frōduit ⁊ fructū emisit: nō
solū flore vl' fructu: sed ⁊ ipsis etiā frōdib⁹
eundē significari: noueris ⁊ apud moysen
nec fructu vge nec flore: sꝫ ipa vga demon
strari. Illa vtiqꝫ vga? q̄ feriente aq̄ vl' diui
dit̄ trāsituris: vl' de petra excutit̄ bibituri.
Nullū aūt icōueniēs ē diuersis ex reb⁹: di
uersis ex causis xp̄m figurari ⁊ i vga qdeꝫ
potētiā: in flore vo fragrātiā: in fructu aūt
saporis dulcedinē? in frōdibus quoqꝫ sedu
lā eius intelligi ꝓtectionē: q̄ videlicet par-
uulos a se cōfugiētes sub vmbra alaꝝ suaꝝ
ꝓtegere nō desinit: siue ab estu carnaliū de
sideriorꝝ: siue a facie ipiorꝝ q eos afflixerūt
Bona ⁊ desiderabilis vmbra sub alis iesu
vbi tutū ē fugiētibus refugiū: gratū fessis
refrigeriū. Miserere mei dn̄e iesu xp̄e mi
serere mei: qm̄ in te confidit aīa mea? ⁊ in
vmbra alaꝝ tuarum sperabo donec trāseat
iniqtas. In hoc tn̄ ysaie testimonio: floreꝫ
filiū: vgā intellige matrē? qm̄ ⁊ vga floruit
absqꝫ germine: ⁊ vgo cōcepit non ex homi
ne. Nec vge virorē floris lesit emissio: nec
vginis pudoreꝫ sacri ꝑtus editio. Profera
mus ⁊ alia vgini mr̄i: deoqꝫ filio cōgrua đ
scripturis testimonia. Quid illud gedeo-
nis significat vellus qđ vtiqꝫ de carne ton
sum sed sine vulnere carnis in aera ponit̄:
⁊ nūc qdē lana: nunc vo arca rore ꝑfundit̄?
nisi carnē assumptā de carne vginis: ⁊ abs-
qꝫ detrimēto vginitatis? Cui vtiqꝫ distillā
tib⁹ cel' tota se infudit plenitudo diuinita-
tis: adeo vt ex hac plenitudine oēs accipi-
amus: q vere sine ipa nō aliud q̄ꝫ terra ari
da sum⁹. Huic quoqꝫ gedeonico facto pul
chre ꝓpheticū dictuꝫ satis cōuenire videt̄
vbi legit̄: Descēdet sicut pluuia in vellus.
Nā ꝑ hoc ꝙ seqt̄: ⁊ sicut stillicidia stillātia
sup terrā: ideꝫ intelligi dat̄: qđ ꝑ inuētam
rore madida areā. Pluuia nēpe volūtaria
quā segregauit de⁹ hereditati sue: placide
ꝑus ⁊ absqꝫ strepitu opatiōis humane suo
se qetissimo elapsu vgineū demisit in vteꝝ
postmodū vo vbiqꝫ terraꝝ diffusa est ꝑ ora
ꝑdicatorꝝ: nō iaꝫ sicut pluuia in vellus: sed
sicut stillicidia stillātia sup terram: cū quo
dā vtiqꝫ strepitu verborꝝ ac sonitu miracu
lorꝝ. Siqdē recordate sunt nubes ille q̄ por
tabāt pluuiā: ꝑceptū sibi fuisse cū mitteret̄
Qđ dico vob i tenebris dicite i lumine: et
qđ i aure auditis ꝑdicate sup tecta: Qđ ⁊
fecerūt. Eteni i oēꝫ terrā exiuit sonus eorꝝ:
et in fines orbis terre verba eorum. Au-
diamus ⁊ hieremiā noua veterib⁹ vatici-
nantē? ⁊ quē ꝑsentē monstrare nō poterat:
venturꝝ ⁊ ardēter desiderabat ⁊ fidēter ꝓ
mittebat. Nouū igt creauit dn̄s sup terrā

femina circūdabit virū. Que ē hec femia Quis vō iste vir? Aut si vir quomodo a femina circumdatus? Aut si a femina circūdari potest? quomodo vir? Et vt apertius dicā: quō potest simul ꝛ vir esse ꝛ in vtero matris? Hoc est eni a femina circundari. Nouim⁹ viros q.s. infantiā pueritiā ꝛ adolescentiam atq; iuuentutē transeuntes: ad gradū vsq; senectuti proximū puenerunt. Qui ergo a deo iam grādis est: quō a femina circūdari potest? Si dixisset femina circūdabit īfantē: vel femina circūdabit puulum nec nouū videref nec mirū. Nūc aūt q: nihil tale posuit: sed dixit virū: q̄rimus q̄ sit hec nouitas quā fecit dn̄s in terra: vt femina circūdaret virū: ꝛ vir ītra feminei vnius corpusculi membra sese cohiberet. Quid est hoc miraculi? Nunqd pōt hō vt ait nicodemus in ventrē matris sue iterato introire ꝛ renasci? Sed verto me ad cōceptū partū q; v̄ginalē: si forte īter plurima noua ac mira q̄ ibi pfecto inspicit q diligēter inq̄rit: etiā hanc quā de ppheta ptulit repiaz nouitatē. Porro ibi agnoscif longitudo breuis: latitudo angusta: altitudo subdita pfunditas plana. Ibi agnoscif lux nō lucēs verbū infans: aqua sitiēs: panis esuriens. Uideas si attēdas potentiā regi: sapientiā instrui: virtutē sustētari: deū deniq; lactentē: sed angelos reficientē: vagiētē sed miseros ꝯsolantē. Uideas si attendas tristari letitiaz: pauere fiduciam: salutem pati: vitā mori: fortitudinē infirmari. Sed qō non minus mirandū est: ipsa ibi cernif tristitia letificās: pauor ꝯfortās: passio saluās: mors viuificās: infirmitas roborās. Cui iā illud quoq; nō occurrat qō q̄rebā? Nunqd nō facile tibi ē inter hec feminaz agnoscere virū circūdantē: cū mariā videas virū approbatū adeo iesum suo vtero cōplectentē? Uirū aūt dixeri iesum fuisse: nō solū cū iam diceref vir ppheta potens: in opere ꝛ sermone: sed etiā cuz tenera adhuc infantis dei mēbra mater blando vel refoueret in gremio: vel duraret in vtero. Uir igif erat iesus necdū natus: sed sapiētia: nō etate: animi vigore: nō corporis: maturitate sensuum: nō corpulētia membror.

Neq; eni minus sapiētie habuit: vel poti⁹ nō min⁹ fuit sapiētia dei iesus ꝯcept⁹ q; natus: paru⁹ q; magn⁹. Siue igif lates in vtero: siue vagiēs in psepio: siue iā grādiusculus interrogās doctores in tēplo: siue iā pfecte etatis docēs in pplo: eque pfecto plenus fuit spū scō. Nec fuit hora in q̄cūq; etate sua: q̄ de plenitudine illa quā in sua cōceptione accepit in vtero: vl' aliqd minueref vel eidē aliqd addicerer: sed a pncipio pfectus: a principio in quā plen⁹ fuit spū sapiētie ꝛ intellectus: spū consilij ꝛ fortitudinis: spū sciētie ꝛ pietatis: ꝛ spū timoris dn̄i. Nec te moueat qō de eo legeris in alio loco Iesus aūt pficiebat sapiētia etate ꝛ gr̄a apud deū ꝛ hoies. Nā qō de sapiētia h: ꝛ gr̄a dictū ē: nō sm q erat: sz sm q apparebat itelligendū est. Nō q: videlicet aliqd nouū ei accederet quod ante nō haberet: sed q accedere videref qn̄ volebat ipse vt videref. Tu hō cū pficis: nec qn̄ nec quātū vis pficis: sz te nesciēte tuus pfect⁹ moderaf: tua vita disponif. At vō puer iesus q disponit tuā: ipe disponebat ꝛ suaz: ꝛ qn̄ volebat: ꝛ qb⁹ volebat sapiēs apparebat: qn̄ volebat ꝛ qb⁹ volebat sapiētior: qn̄ volebat ꝛ qbus volebat sapiētissim⁹: q̄uis q; i se nunq; eēt nisi sapiētissim⁹. Silr ꝛ cū oī gr̄a semp plen⁹ fuisset: siue quā apud deū: siue quā apud homines hr̄e deberet: pro suo tn̄ arbitrio cā nūc plus nūc min⁹ ostēdebat: put cernētiū vl' meritis ꝯgruere vl' saluti expedire sciebat. Cōstat igif q: semp iesus virilē animū habuerit: ꝛ si semp i corpe vir nō apparuit Cur deniq; dubito vir fuisse i vtero: quē inibi deū fuisse nō ambigo? Min⁹ qppe ē eē vir q; eē deū. Sz vide si nō etiā hāc hieremie nouitatē ysaias lucidissime apit: q ꝛ nouos aaroniticos flores exposuit. Ecce i qt v̄go ꝯcipiet ꝛ pariet filium. En hēs feminā. s. v̄ginez. Uis ꝛ de viro audire q sit? Et vocabif nomē ei⁹ ait emanuel. i. vobiscum de⁹. Femina itaq; circūdās vir: v̄go ē cōcipiēs deum. Uides q; pulchre ꝛ cōcorditer sanctor mira facta ꝛ mistica dicta sibi inuicē ꝯcinūt? Uides q; stupēdū sit hoc vnum de v̄gine ꝛ in v̄gine factū miraculū: quod tot preuenerunt miracula: tot oracula pro-

miserūt? Unus nimirū fuit spūs propheta rū ⁊ lȝ diuersis modis signis ⁊ tēporibꝰ: eā dē rem diuerse: nō diuerso spū ⁊ ꝓuiderūt ⁊ ꝓdixerūt. Qđ moysi mōstratū est ī rubo ⁊ igne: aaron in v̄ga ⁊ flore: gedioni in vel lere ⁊ rore: hoc apte salomō ꝓuidit in forti muliere ⁊ eiꝰ ꝓcio: aptiꝰ hieremias ꝓcinu it de femia ⁊ viro: aptissime ysaias declara uit de v̄gine ⁊ deo: gabriel tandē exibuit ipam virginē salutādo. Ipsa nāqȝ est: de q̄ nūc ait euangelista Missus est angelus ga briel a deo: ad virginē desponsatā ioseph. Ad virginē inqt despōsatā. Quare despō satam? Cū eēt inquā v̄go electa vt ostēsūȝ est v̄gō ꝯceptura v̄go pitura: mirū cur de sponsata fuerit non nuptura. Nunqd vel hoc casu factū qs dixerit? Non ē casu factū qđ rōnabilis cā cōmendat: cā vtiqȝ valde vtilis ⁊ necessaria: ⁊ diuini ꝯsꝰs adinuēti one ꝯsilij digna. Dicaȝ qđ mihi imo ꝙ asi me patribꝰ visūȝ fuit. Illa itaqȝ fuit rō de sponsationis marie: q̄ ⁊ dubitatiōis thome Mos siqdem erat iudeoꝝ: vt a die despon sationis sue vsqȝ ad tēpus nuptiarū: spon sis spōse traderent custodiende: q̄ternus earū ipsi eo pudicitiā sibi curiosius serua rēt quo sibiipsi fideliores existerēt. Sicut igitur thomas dubitādo: palpādo constā issimus factus est dn̄ice resurrectiōis con fessor: ita ⁊ ioseph mariā sibi desponsando eius ꝯuersationē in tp̄e custodie studiosiꝰ cōprobādo factus est pudicitie fidelissimꝰ testis. Pulchra vtriusqȝ rei ꝯueniētia. Et du bitatio thome: ⁊ despōsatio marie poterāt qdē similis nobis laqueū erroris inijcere: fidei videlicet ī illo castitatis in illa verita teȝ in suspitionē adducere. Sed valde pru denter ⁊ pie ꝑ ꝯtrariū factū est: vt vn̄ me tuebat suspitio firma fit certitudo. Nam ⁊ de filij resurrectiōe citius qdē ego q infir mus sum crediderī thome dubitāti ⁊ pal panti: q̄ȝ cephe audiēti ⁊ credēti: ⁊ de ma tris ꝯtinētia faciliꝰ spōso eiꝰ custodiēti ⁊ ex piēti q̄ȝ ipi q̄ȝ virgini de sola sua ꝯsciētia se defendēti. Dic q̄so qs eā vidēs nō despon satā ⁊ grauidā: nō potiꝰ diceret meretricē q̄ȝ virginē? Nō aūt decebat hoc dici đ ma tre dn̄i. Tolerabilius vero atqȝ honestius

fuit putari ad tempus xp̄m de cōiugio na tū fuisse q̄ȝ de fornicatiōe. Sed nō poterat inqs deus aptū aliqđ ostēdere signū: quo videlicet fieret: vt eius nec ortꝰ infamaret nec mr̄i criminaret? Poterat vtiqȝ. Sȝ nō poterat latere demones qđ scirent hoies. Oppotebat aūt a ꝓncipe mūdi aliquādiu celari diuini ꝯsilij sacramētū: nō ꝙ si vellet deus palā opus suū facere: īpedire ab illo metueret: sed qꝛ ipe: qui non solum poten ter: sed etiā sapiēter q̄cūqȝ voluit fecit: sicu in oibus opibus suis quasdā reꝝ vel tem poꝝ cōgruentias: ꝓpter ordinis pulchritu dinē seruare ꝯsueuit: ita in hoc quoqȝ tam magnifico ope suo: nr̄e videlicet reꝑatōis nō tm̄ potētiā: sed etiā prudentiā suā osten dere voluit: et q̄ȝq̄ȝ illud aliter quomodo vellet ꝑficere potuisset: placuit ei tn̄ eo ꝑo tius ⁊ mō ⁊ ordine hominē sibi reconcilia re: quo nouerat cecidisse: vt sicut diabolꝰ ꝑus feminā seduxit ⁊ postmodū viꝝ ꝑ eaȝ vicit: ita ꝑus a femina virgine seduceret: ⁊ postmodū a viro xp̄o apte debellaretur: quatenus malicie ⁊ fraudi: dum ars pieta tis illuderet: ac maligni fortitudinem: xp̄i virtus conterret: diabolo deus et pruden tior appareret ⁊ fortior. Ita quippe decuit incarnatā sapientiā spiritalē vincere mali tiam: quo non solum attingeret a fine vsqȝ ad finē fortiter: sȝ ⁊ disponeret omnia sua uiter. Attigit autē a fine vsqȝ ad finē. i. a ce lo vsqȝ ad infernū. Si ascendero inquit in celum tu illic es: si descendero in infernum ades. Utrobiqȝ v̄o fortiter: quia ⁊ de sup nis expulit superbū: ⁊ apud inferos spolia uit auarum. Conueniēs ergo erat: vt suaui ter quoqȝ oia celestia. s. ⁊ terrena dispone ret: quattenus ⁊ illinc deijciēs inquietum reliquos in pace firmaret: ⁊ hic debellatu rus inuidū nobis prꝰ sue humilitatis ⁊ mā suetudinis valde necessariū exemplū relin queret: sicqȝ mirabili fieret moderamine sapientie: vt ⁊ suis suauis: ⁊ hostibus appa reret fortis. Quid eni prodesset diabolum a deo vinci: nobis remanētibus superbis? Necessario igitur desponsata est maria io seph: quando ⁊ per hoc ⁊ sanctum a canibꝰ absconditur: ⁊ a sponso virginitas compro

batur: ⁊ virginis tā verecūdie parcitur q̄ꝫ
fame prouidet. Quid sapiētius? Quid di-
gnius diuina ꝓuidētia? Uno tali ꝯsilio se-
cretis celestibꝰ: ⁊ admittit testis: ⁊ excludi-
tur hostis: ⁊ integra seruat fama virginis
matris. Alioqn qn̄ pepcisset iustus adulte-
re? Scriptū est enī: Joseph aūt vir eius cū
esset iustus: ⁊ nollet eā traducere: voluit oc
culte dimittere eā. Bene cū esset iustus no
luit eā traducere: q꞉ sicut nequaquā iustus
eēt si cognitā ream ducere ꝯsensisset: sic ni-
hilominꝰ iustus non esset: si ꝓbatā innoxiā
ꝯdemnasset. Cū igit esset iustus: ⁊ nollet eā
traducere: voluit occulte dimittē eā. Qua
re voluit dimittere eā? Accipe ⁊ in hoc nō
meā sed patrū sententiā. Propter hoc vo-
luit ioseph dimittere eam: propter qđ ⁊ pe-
trus dn̄z a se repellebat dicēs: exi a me dn̄e
q꞉ hō peccatoꝛ sum. propter quod ⁊ centu-
rio a domo sua eū repellebat cum diceret:
Dn̄e nō sum dignus vt intres sub tectum
meum. Ita ergo ⁊ ioseph indignū ⁊ pecca-
toꝛē se reputās dicebat intra se: a tali: a tan
ta nō debere sibi vltra familiare pꝛestari cō
tuberniū: cuiꝰ supꝛa se mirabilē expauesce-
bat dignitatez. Uidebat ⁊ hoꝛrebat diuine
pn̄tie certissimū gestantē insigne: ⁊ q꞉ my-
steriū penetrare nō poterat: volebat dimit
tere eā. Expauit petrꝰ potentie magnitudi
nē: expauit cēturio pn̄tie maiestatē: exhoꝛ-
ruit nimirū ⁊ ioseph sicut hō huiꝰ tāti mira
culi nouitatez: mysterij ꝓfunditatē. ⁊ ideo
voluit occulte dimittere eā. Miraris ꝙ io
seph pꝛegnātis sese ꝯsoꝛtio virginis iudica
bat indignū: cū audias ⁊ sanctaz elisabeth
eius nō posse ferre ꝑsentiā: nisi cū tremoꝛe
quidē ⁊ reuerētia? Ait nāqꝫ Unde h̄ mihi
vt veniat mat dn̄i mei ad me? Jō itaqꝫ io-
seph voluit dimittere eā. Sed q̄re occulte:
⁊ nō palā? Ne videlicet si diuoꝛtij cā inqui
reret: exigeret reddere rationē. Quid enī
rn̄deret vir iustus pplo dure ceruicis: po-
pulo non credēti ⁊ ꝯtradicenti? Si diceret
qđ sentiebat: qđ de illiꝰ puritate cōpꝛoba-
uerat: nonne mox increduli ⁊ crudeles iu-
dei subsānarēt illū: lapidarēt illā? Quādo
nāqꝫ veritati crederēt tacēti in vtero: quaz
postea ꝯtēpserūt clamātē i tēplo. Quid fa
cerēt necdū apparēti: cui postmodū ipias
manꝰ iniecerūt ēt miracul' coꝛuscāti? Me-
rito ergo vir iustus ne aut mētiri: aut diffa
mare cogeret innoxiā: occulte voluit dimit
tere eam. Sin v̊o aliter qs sentiat: ⁊ ioseph
sicut hominē dubitasse cōmēdat: sed q꞉ iu-
stus erat noluisse quidē habitare cū ea pꝛo-
pter suspicionē: nec tn̄ q꞉ pius erat traducē
voluisse suspectam: ⁊ ideo voluerit occulte
dimittere eam. breuiter rn̄deo etiā sic illaz
dubitationē ioseph fuisse necessariā: q̄ diui
nō meruerit certificari oꝛaculo. Sic quip-
pe scriptū est: Hoc aūt eo cogitante: quō. s.
dimitteret eaz: apparuit ei angelus i sōnis
dicēs Joseph fili dauid noli timere accipe
mariam ꝯiugē tuā: qđ enī in ea natū est: de
spū̄scō est. Itaqꝫ ꝓpter has rōnes despōsa-
ta est maria ioseph: vel potius sicut ponit
euangelista: viro cui nomē erat ioseph. Ui
rū noīat nō q꞉ maritꝰ: sꝫ q꞉ hō virtutis erat
vel potius q꞉ iuxta aliū euangelistā nō vir
simpliciter: sed vir eiꝰ dictus est merito ap
pellat: quod necessario putatur. Debuit ḡ
vir eius appellari: q꞉ necesse fuit ⁊ putari:
sicut ⁊ pater saluatoꝛis nō quidē esse sꝫ di-
ci meruit: vt putaretur esse: dicēte hoc ipso
euangelista. Et ipse iesus erat incipiens q̄si
annoꝛū triginta: vt putabatur filiꝰ ioseph.
Nec vir ergo matris: nec filij pater extitit:
q̄ꝫuis certa vt dictuz ē ⁊ necessaria dispen-
satione vtrūqꝫ ad tempus ⁊ appellatus sit
⁊ putatus. Conijce tamen ex hac appella-
tione: qua licꝫ dispensatoꝛia meruit hono-
rari: adeo vt pater dei ⁊ dictus ⁊ creditus
sit. conijce ⁊ ex pꝛopꝛio vocabulo quod au-
gmentum non dubitas interpꝛetari: qui et
qualis homo fuerit iste ioseph. Simil' ⁊ me
mento illius quondam magni patriarche
venditi in egypto: ⁊ scito ipsius istum non
solum vocabulum fuisse soꝛtitum: sed ⁊ ca-
stimoniam adeptum: innocentiam assecu-
tum ⁊ gratiam. Siquidem ille ioseph fra-
terna ex inuidia venditus ⁊ ductus in egy
ptum christi venditionē pꝛesignauit: iste io
seph herodianam inuidiam fugiens: chꝛi-
stum in egypto poꝛtauit. Iste domino suo
fidem seruans domine noluit commisceri.
Iste dominā suam domini sui matrē virgi

në agnoscës ⁊ ipse ɔtinës fideliter custodiuit. Illi data ē itelligētia in mysterijs somnioꝝ: isti datū est ɔsciū fieri atqꝫ pticipē celestiū sacramētoꝝ. Ille frumēta huauit: nō sibi sed oī pplo: iste panē viuū e celo huandū accepit tā sibi qꝫ toti mūdo. Nō est dubiū qui bonus ⁊ fidelis fuerit iste ioseph. cui mr̄ ðspōsata ē saluatoris. Fidelis inqꝫ seruus ⁊ prudēs quē ɔstituit dn̄s sue mr̄is solatiū sue carnis nutriciū: solū deniqꝫ in terris magni cōsilij coadiutorē sibi fidissimū. Huc accedit qḋ dr̄ fuisse de domo dauid Uere.n. de domo dauid: vere de regia stirpe descēdit vir iste ioseph: nobilis gn̄e mēte nobilior. Plane fili⁹ dauid nō degenerās a p̄re suo dauid. Prorsus inqꝫ filius dauid non tm̄ carne sed fide scitate sed deuotiōe. Quē tāqꝫ alterū dauid dn̄s inenit ƀm cor suū: cui tuto ɔmitteret secretissimū ac sacratissimū sui cordis archanū. Cui tāqꝫ alteri dauid incerta ⁊ occulta sapie sue manifestauit: ⁊ dedit illi nō ignarū esse mysterij qḋ nemo ꝑncipū hui⁹ scl'i cognouit Cui deniqꝫ datū est ꝙ multi reges ⁊ ꝓphete cū vellent videre nō viderūt: ⁊ audire ⁊ nō audierūt: nō solū audire ⁊ videre sed ⁊ portare ðducere amplecti deosculari: nutrire ⁊ custodire. Non tm̄ aut ioseph: sꝫ et maria descēdisse credēda est de domo dauid. Alioqn non fuissꝫ desponsata viro de domo dauid: si nō esset ⁊ ipsa de domo dauid. Ambo igit̄ de domo dauid: sed in altera cōpleta est veritas: quā dn̄s dauid altero tm̄ ɔscio: ⁊ teste adīplete ꝓmissionis. In fine aūt versus: ⁊ nomē ingt virginis maria. Loquamur pauca ⁊ sup hoc noie: qḋ interpretatū maris stella dicit̄: ⁊ matri virgini cōueniēter aptat̄. Ipsa nāqꝫ aptissime sideri cōpatur: q: sicut sine sui corruptione sidus suū emittit radiū: sic absqꝫ sui lesione virgo pturiuit filiū Nec sideri radi⁹ suā minuit claritatē: nec virgini fili⁹ suā integritatē. Ipsa ē est nobilis illa stella ex iacob orta: cuius radi⁹ vniuersuꝫ orbē illuminat cuius splēdor ⁊ ꝑfulget in supnis ⁊ inferos penetrat terras etiā plustrās ⁊ calefaciēs magis mētes qꝫ corpora: fouet vtutes excogt vitia. Ipsa est inqꝫ pclara ⁊ eximia stella sup ƀ mare magnū ⁊ spaciosū necessario sublimata: micās meritis: illustrās exēplis. O qsqs te itelligis i hui⁹ scl'i pfluuio magis int̄ ꝓcellas ⁊ tēpestates fluctuare qꝫ p terrā ambulare: ne auertas oclos a fulgore hui⁹ syderis: si nō vis obrui pcell'. Si isurgāt vēti tētationū: si icurras scopulos tribulationū: respice stellā: iuoca mariā Si iactaris superbie vndis: si ambitiōis: si detractiōis: si emulatiōis: respice stellā: inuoca mariā. Si iracūdia: aut auaritia: aut carnis illecebra nauiculā cōcusserit mētis: respice ad mariā. Si criminū immanitate turbat⁹: ɔscie feditate ɔfusus: iudicij horrore pterrit⁹ baratro icipias absorberi tristitie: desperatiōis abysso: cogita mariā. In periculꝭ: i angustijs: in reb⁹ dubijs mariā cogita: mariā iuoca: nō recedat ab ore: nō recedat a corde. ⁊ vt impetres ei⁹ orōnis suffragiū: nō desideras ɔseruatiōis exēplū. Ipsā sequēs nō deuias: ipsā rogās nō desperas: ipsā cogitās nō erras. Ipa tenēte nō corruis: ipa ꝓtegēte nō metuis: ipa duce nō fatigaris: ipsa ꝓpitia puenis: ⁊ sic i temetipso expiris qꝫ merito dictuꝫ sit ⁊ nomē vginis maria. Sꝫ iā modice pausandū ē: ne ⁊ nos i trāsitu claritatē tāti luminis ituear̄. Ut n. vbis aplicis vtar: bonū ē nos ƀ eē: ⁊ libꝫ dulciter ɔtēplari in silētio: qḋ laboriosa nō sufficit explicare locutio. Interim aūt ex ð uota scīt illātis syderis ɔtēplatiōe feruētior: repabit̄ i his q̄ sequunt̄ disputatio.

Omelia tertia.

Ibēter vbi mihi ɔgruere video: vba scōꝝ assumo: quo vl' ex vasculoꝝ pulchritudie gr̄tiora fiāt: qꝫ i eis lectori apposuerīꝫ. Ut aūt a ꝓpheticis verbis icipiā: ve mihi nō qdē sicut ꝓpha q: tacui: sꝫ q: locut⁹ sū: qm̄ vir pollut⁹ labijs ego sū. Heu quot vana: quot falsa: quot turpia p ƀ ipꝫ spurcissimū os meū euomuisse me recolo: i q̄ nūc celestia reuoluē vba p̄sumo vehemēt̄ tieo: ne iā iā audiā ad me dcm̄: q̄re tu enarras iniusticias meas: et assumis testm̄ meū p os tuū? Utinā ⁊ m̄ ð supno altari: n̄ qdē carbo vn⁹: sꝫ ingēs glob⁹ igne⁹

afferat?q videlicet multaz: ꝛ inueteratam
pruriētis oris mei rubiginē ad plenū exco-
quere sufficiat: quaten⁹ angeli ad v̓ginē: ꝛ
v̓ginis ad ip̄m ḡta iuicē: ꝛ casta colloquia
dignus habear meo qualicunqȝ replicare
sermone. Ait igit̃ euāgelista: Et ingressus
angelus ad eā: haud dubiū qn ad mariam
dixit: Aue gr̄a plena dn̄s tecū. Quo igres-
sus ad eā? Puto in secretariū pudici cubi-
culi: vbi illa fortassis clauso super se hostio
orabat patrē suū in abscōdito. Solēt ange
li astare orātibus ꝛ delectari in his quos
vidēt leuare puras manus i oratiōe: ꝛ ho-
locaustū sancte deuotiōis gaudent se offer
re deo in odorē suauitatis. Marie aūt ora
tiōes quātū placuerint in conspectu altissi
mi angelus indicauit: q ingressus ad eā tā
reuerenter salutauit. Nec fuit difficile an-
gelo p clausum hostiuz penetrare ad abdi
ta v̓ginis: q vtiqȝ ex subtilitate sue substan
tie hoc hȝ in natura: vt nec seris ferreis ar
ceat̃ eius ingressus: quocūqȝ suus eū ipet⁹
ferat. Angelicis enim spiritibus parietes
nō obsistūt: sed cūcta illis visibilia cedunt
cūcta eque corporea quātūlibet solida: vel
spissa penetrabilia sunt eis: ac peruia. Su-
spicādū igit̃ nō ē: q apertū inuenerit ange
lus hostiolum v̓ginis: cui nimiꝝ in ꝓposito
erat hominū fugere frequētias: vitare col
loquia: ne vel orātis ꝑturbaret̃ silentiū: vl'
cōtinentis castitas tētaret̃. Clauserat itaqȝ
etiā illa hora suū sup se habitaculū prudē-
tissima v̓go: sed hominib⁹ nō angelis. Pro
inde etsi potuit ad eā intrare angelus: sed
nulli hominū facilis patebat accessus. In
gressus ergo angelus ad eā dixit: Aue gr̄a
plena dn̄s tecū. Legimus in actibus apl'o-
rū: ꝛ stephanū plenū gr̄a: ꝛ apl'os repletos
fuisse sp̄u scō: sed lōge dissimiliter a maria.
Alioqn nec in illo habitauit plenitudo di-
uinitatis corporaliter: queādmodū in ma-
ria: nec illi cōceperūt de sp̄u scō quō maria
Aue inqt gr̄a plena dn̄s tecū. Quid mirū
si gr̄a plena erat: cū qua deus erat? Sed h̄
potius mirādū ē: quō q angelū miserat ad
v̓ginez: ab angelo inuēt⁹ ē eē cū v̓gine. Ita
ne velocior angelo fuit de⁹: vt festinātem
nūciū celerior ip̄e ꝑueniēt ad terras? Nec
mirum. Nā cū eēt rex in accubitu suo: nar
dus v̓ginis dedit odorē suū: ꝛ ascēdit i cō-
spectu glorie eius fumus aromatū: ꝛ inue-
nit gr̄az corā oculis dn̄i clamantibus q cir
cūstabāt. Que ē ista que ascēdit p desertū
sicut v̓gula fumi ex aromatibus myrrhe ꝛ
thuris? Statimqȝ rex egrediēs de loco scō
suo exultauit vt gygas ad currendā viā: ꝛ
lȝ a summo celo egressio eius: nimio tamē
ꝑuolās desiderio: ꝑuenit suū nunciū deus
ad v̓ginē quā amauerat: quā sibi elegerat
cuius decorē cōcupierat. Quē ꝓspiciens a
lōge venientē gratulās ꝛ exultās ait eccle
sia: Ecce venit is saliens in mōtibus transi
liens colles. Merito aūt cōcupiuit rex de-
corē v̓ginis. Fecerat eum qcqd lōge ante
premonita fuerat a patre suo dauid: dicen
te sibi: Audi filia ꝛ vide ꝛ inclina aurē tuā
obliuiscere populū tuū ꝛ domū patris tui.
Et si hec feceris: cōcupiscet rex decorē tu-
um. Audiuit qppe ꝛ vidit: nō vt quidā: q
audientes nō audiūt: ꝛ vidētes nō intelli-
gūt: sed audiuit ꝛ credit: vidit ꝛ intellexit.
Et inclinauit aurē suā: videlicet ad obedi-
entiam: ꝛ cor suuȝ ad disciplinā. Et oblita
ē populū suū ꝛ domū patris sui: q: nec p o-
pulū suum augere ꝓlis successione: nec do
mū patris sui relinquere curauit heredez:
sed qcqd honoris in populo: qcquid de pa
terna domo: de rerūqȝ terrenaꝝ substātia
habere potuisset: oīa arbitrata ē quasi ster
cora vt xp̄m lucrificaret. Nec fefellit eā in
tētio: qn̄ ꝛ xp̄ȝ sibi filiū vēdicauit: nec ꝓpo
situ pudicitie violauit. Bn̄ igit̃ gr̄a plena
q̄ ꝛ v̓ginitatis gr̄am tenuit ꝛ isup fecūdita
tis gl'iaȝ acqsiuit. Aue inqt gr̄a plena dn̄s
tecū. Nō dixit dn̄s in te: sed dn̄s tecū. De
us eni q vbiqȝ eq̄liter tot⁹ ē p suā simplicē
substātiam: aliter tn̄ in rōnabilibus creatu
ris q̄ȝ in ceteris: et ipsarū aliter in bonis
q̄ȝ in malis ē p efficaciā. Ita sane ē in irrati
onabilib⁹ creaturis: vt tn̄ non capiatur ab
ipsis. A rationabilib⁹ aūt oīb⁹ qdē capi po
test p cognitionē: sed a bonis tm̄ capit̃ etiā
p amorem. In solis ergo bonis ita ē: vt sit
etiā cū illis ipsis p cōcordiā volūtatis. Nā
dum suas volūtates: ita iusticie subdūt: vt
deū nō dedeceat velle: qd ipsi volunt: pro-

pter hoc q̄ ab eius voluntate nō dissentiūt
deum sibi spiritualiter iungūt. Sed cuꝫ ita
sit cum oībus sanctis: specialiter tñ cuꝫ ma
ria: cū qua vtiqꝫ ei tanta ꝯsensio fuit: vt illi
us nō solū voluntatē: sed etiā carnē sibi cō
iungeret: ac de sua v̄ginisqꝫ substantia vnū
xp̄m efficeret vel potius vnus xp̄s fieret:
q ꝛ si nec totus de deo: nec totus de v̄gine:
totus tñ dei: ꝛ tot⁹ v̄ginis eēt: nec duo filij
sed vnus vtriusqꝫ filius. Ait itaqꝫ: Aue grā
plena: dñs tecū. Nec tñ dñs filius tecum:
quē tua carne induis: sed ꝛ dñs spūs scūs:
de quo concipis: ꝛ dñs pater q genuit: quē
concipis. Pater inq̄ꝫ tecū: q suū filiū facit:
ꝛ tuū. Filius tecū: q ad ꝯdendū in te mira
bile sacramētū miro mō ꝛ sibi reserat geni
tale secretū: ꝛ tibi seruat v̄ginale signaculū
Spūs sanct⁹ tecū: q cū patre ꝛ filio tuū san
ctificat vterū. Dñs ergo tecū. Bñdicta tu
i mulierib⁹. Libet adiūgere: q̄ helisabeth
cuius hec quoqꝫ v̄ba sunt ꝓsecuta subiun
xit: Et bñdictus fructus ventris tui. Non
q: tu bñdicta ideo bñdictus fructus vētris
tui: sed q: ille te p̄uenit in bñdictionib⁹ dul
cedinis: ideo tu bñdicta. Uere eteni bene
dictus fructus ventris tui: in quo bñdicte
sunt oēs gētes: de cuius plenitudine tu q̄ꝫ
accepisti cū ceteris: ꝛ si differētius a ceteris
Ac ꝓpterea bñdicta qdē tu: sed in mulieri
bus. Ille v̄o bñdictus nō in hoībus: nō int̄
angelos: sed q est vt ait apl's: sup oīa de⁹ bñ
dictus in scl'a. Dicit̄ bñdictus vir: bñdicta
mulier: bñdictus panis: bñdicta terra: vel
siqd tale in creaturis bñdictū esse memora
tur. Sed singulariter bñdictus fructus vē
tris tui: cū sit sup oīa deus bñdictus in scl'a
Bñdictus ḡ fructus ventris tui. Bñdict⁹
in odore: bñdictus in sapore: bñdictus i spē
Huius odoriferi fruct⁹ fragrātiā sentiebat
qui dicebat: Ecce odor filij mei sicut odor
agri pleni: cui benedixit dñs. An non vere
benedictus: cui benedixit dñs? De sapore
huius fructus qdam q̄ gustauerat taliter
eructuabat dicens: Gustate ꝛ videte: qm̄
suauis est dñs. Et alibi: Q̄ꝫ magna multitu
do dulcedinis tue dñe: quam abscōdidisti
timentibus te. Et alius qdam: Si tñ inquit
gustastis qm̄ dulcis dñs. Et ipse fructus de

se inuitās nos ad se: qui edit me adhuc esu
riet: ꝛ qui bibit me adhuc sitiet. Utiqꝫ ꝓꝓ
saporis dulcedinē hoc dicebat: q: semel gu
status magis excitat appetitum. Bon⁹ fru
ctus q aīaꝝ esurientiū ꝛ sitientiū iustitiam:
ꝛ esca: ꝛ potius ē. Audisti de odore: audisti
ꝛ de sapore: audi ꝛ de specie. Si eni fruct⁹
ille mortis non solum suauis fuit ad vescen
dum: sed etiam teste scriptura delectabilis
aspectu: quāto magis huius vitalis fruct⁹
viuificū decorē debemus inquirere: in quē
teste alia scriptura desiderāt etiā angeli ꝓ
spicere? Cuius pulchritudinē in spiritu vi
debat: ꝛ in corpore videre cupiebat: q dice
bat: Ex syon species decoris eius. Et ne me
diocrem tibi videat̄ cōmendasse decorem:
recole q̄ in alio psalmo legitur: Speciosus
forma pre filijs hoīuꝫ: diffusa est grā in la
bijs tuis: ꝓpterea benedixit te deus in eter
num. Benedictus ergo fructus vētris tui
cui benedixit deus in eternuꝫ. Et cuius be
nedictione benedicta etiaꝫ tu in mulierib⁹
q: non pōt arbor mala bonum fructū facē.
Benedicta inq̄ꝫ tu in mulieribus que illaꝫ
generalem maledictionē euasisti qua dcm̄
est: in tristicia paries filios: ꝛ nihilominus
nec illam assecuta es maledicta sterilis i. isrl'
sed singularē ꝯsecuta es benedictionem: vt
nec sterilis maneas: nec cū dolore parturi
as. Dura necessitas: ꝛ graue iuguꝫ sup oēs
filias eue. Et si pariunt cruciant̄: ꝛ si nō pa
riunt maledicunt̄. Et dolor ꝓhibet parere:
ꝛ non parere maledictio. Quid facies v̄go
que hec audis: ꝛ q̄ hec legis? Si parturis
angustiaris: si sterilis manes malediceris.
Quid eliges prudens v̄go? Angustie inqt
mihi sunt vndiqꝫ. Melius est tñ mihi ma
ledictū incurrere ꝛ castā ꝑmanere: q̄ꝫ p̄us
qdem concipere ꝑ cōcupiscētiā q̄ merito
post cum dolore parturiā. Hinc etenim ꝛ si
videro incurrere maledictum sed non pec
catum: illinc v̄o ꝛ peccatum simul ꝛ crucia
tum. Deniqꝫ hec maledictio: quid aliud ē
q̄ꝫ hominuꝫ exprobratio? Neqꝫ ob aliud sa
ne dicitur maledicta sterilis: nisi q̄ obpro
brio ꝛ contēptui sit habenda tanq̄ꝫ inutilis
ꝛ infructuosa: ꝛ hoc in israel tñ. Mihi aūt
pro minimo est: q̄ hominibus displiceo:

dum me possim virginem castam exhibere
christo. O virgo prudens: o virgo deuota?
qs te docuit deo placere virginitatē. Que
lex: que iustitia: q̄ pagina veteris testamen
ti, vel precipit vel consulit vel hortat̄ in car-
ne non carnaliter viuē? ⁊ in terris angelicā
ducere vitam? Ubi legeras beata virgo? sa
pientia carnis mors est: ⁊ curā carnis ne ꝑ-
feceritis in desiderijs? Ubi legeras de vir-
ginibus quia cantant canticū nouū: quod
nemo alius cantare potest? ⁊ sequūt̄ agnū
quocūq̄ȝ ierit? Ubi legeras? laudatos eē q
se castrauerūt propter regnū dei? Ubi lege
ras In carne eni ambulantes nō s̄m carnē
militamꝰ? ⁊ qui iūgit matrimonio virginē
suam benefacit: ⁊ qui non iungit melius fa
cit? Ubi audieras Uolo vos esse sicut⁊ me
ipsum? ⁊ bonū est homini si sic permaneat
s̄m meum consiliū? De virginibꝰ inq̄t pre-
ceptū dn̄i non habeo: consiliū autē do. Tu
v̄o non dicam preceptū? sed nec cōsiliū nec
exemplū: nisi ꝙ vnctio eius docebat te de
omnibꝰ? ⁊ sermo dei viuus ⁊ efficax ante ti
bi factus est magister q̄ȝ filius: prius instru
xerit mentē q̄ȝ induerit carnē. Christo ḡ te
deuoues exhibere virginē? ⁊ nescis ꝙ ipsi
te exhiberi oporteat ⁊ matrē? Eligis in isra
el esse ꝯtēptibil̄? ⁊ vt illi placeas cui te ꝓba-
sti maledictū incurrere sterilitatis. Et ecce
maledictio benedictiōe mutat̄: sterilitas fe
cunditate recōpensat̄. Aperi virgo sinum:
expande gremiū: prepara vterū? q: ecce fa-
cturus est tibi magna q potens est: intantū
vt pro maledictione israel beatam te dicāt
oēs generationes. Nec suspectam habeas
virgo prudēs fecunditatē: q: non auferet
integritatē. Cōcipies: sed sine peccato? gra
uida eris: sed nō grauata. paries sed nō cū
tristitia? nescies virū ⁊ paries filiū. Qualē
filiū? Illius eris mater: cuiꝰ deus est pater.
Filius paterne claritatis erit corona tue ca
stitatis. Sapientia paterni cordis erit fru-
ctus vteri virginalis. Deū denīq̄ȝ paries:
⁊ de deo cōcipies. Confortare ergo virgo
fecunda: casta puerpera: mater intacta? q:
nō eris in israel vltra maledicta: neq̄ȝ inter
steriles deputata. Et si adhuc malediceris
ab israel s̄m carnē: nō q: sterilē vident: sed
q: fecundā inuident? memēto ꝙ ⁊ christus
maledictū ꝑtulit crucis: qui te suā matrem
benedixit in celis: sed ⁊ in terris ab ange-
lo benedicta: ⁊ a cunctis generationibꝰ ter
re merito beata predicaris. Benedicta er-
go tu in mulieribꝰ: ⁊ benedictus fructꝰ vē-
tris tui. Que cū audisset: turbata est in ser-
mone eius: ⁊ cogitabat qualis esset ista salu
tatio. Solent virgines q̄ vere virgines sūt
semꝑ pauide ⁊ nunq̄ȝ esse secure: ⁊ vt caue-
ant timenda etiā tuta ꝑtimescere? scientes
se in vasis fictilibus thesaurū portare pre-
ciosum: ⁊ nimis arduū esse viuere angeluȝ
inter hoīes: ⁊ in terris more celestiū cōuer-
sari: ⁊ in carne celibē agere vitā. Ac ꝓinde
quicq̄d nouū quicq̄d subitū fuerit ortum
suspectas habēt insidias: ⁊ totū ꝯtra se esti-
mant machinatū. Iccirco ⁊ maria turbata
est in sermone angeli. Turbata est: sed non
ꝑturbata. Turbatus sum inquit ⁊ nō sum
locutus: sed cogitaui dies antiquos: ⁊ an-
nos eternos in mēte habui. Ita ergo ⁊ ma
ria turbata est: ⁊ nō est locuta: sȝ cogitabat
qualis esset ista salutatio. Q̄ turbata est ve
recūdie fuit virginalis? ꝙ non perturbata
fortitudinis: ꝙ tacuit ⁊ cogitauit prudētie
Cogitabat auteȝ qualis esset ista salutatio.
Sciebat autē prudens virgo ꝙ sepe ange-
lus sathane trāsfigurat se in angelū lucis?
⁊ q: nimiū humilis ⁊ simplex erat: nihil ta-
le penitus a sancto angelo sperabat: ⁊ ideo
cogitabat qualis esset ista salutatio. Tunc
angelus intuitus virginē: ⁊ varias eā secū
voluere cogitatiōes facillime deprehēdēs
pauidā consolat̄? confirmat dubiā: ac fami
liariter vocās eā ex noīe: benigne ne time-
at ꝑsuadet. Ne timeas inquit maria: inue-
nisti gratiā apud deū. Nihil hic doli: nihil
hic fallacie est: nullā circumuētionē: nullas
hic suspiceris insidias. Nō sum homo: sed
spiritus: ⁊ dei angelus: non sathane. Ne ti
meas maria: inuenisti gratiaȝ apud deum.
O si scires quantū tua humilitas altissimo
placeat? quanta te apud ipsum sublimitas
maneat: angelico te nec alloquio: nec obse-
quio indignā iudicares. Ut quid enim in-
debitā tibi dixeris gratiā angelorum? que
inuenisti gratiā apud deum? Inuenisti q̄d

querebas? īueniſti quod nemo ante te po-
tuit inuenire: inueniſti gratiã apud deum.
Quã gratiã? Dei ⁊ hominũ pacem? mortis
deſtructionem: vite reparationē. Hec eſt ẽ
gratia quã inueniſti apud deum. Et hoc ti
bi ſignũ. Ecce cõcipies ⁊ paries filiuꝫ: ⁊ vo
cabis nomen eius ieſum. Intellige prudēs
virgo ex nomine promiſſi filij: quantã ⁊ q̈ꝫ
ſpecialem gratiã inueneris apud deuꝫ. Et
vocabis ait nomen eius ieſum. Rationem
vocabuli huius ponit alius euãgeliſta: an-
gelo interpretante ſic: Ipſe enim ſaluũ fa-
ciet populum ſuum a peccatis eorũ. Duos
ieſus lego in typo huius quem nunc habe-
mus pre manibus preceſſiſſe: ambos popu
lis prefuiſſe. Quorum vnus populũ ſuũ de
babylone eduxit: alter populum ſuũ in ter
ram promiſſionis introduxit. Et illi quidē
illos quibus preerãt ab hoſtibus defende-
bant. Sꝫ nũquid ſaluabãt a peccatis eoꝝ?
Is autē noſter ieſus ⁊ a peccatis ſaluat po
pulũ ſuũ: ⁊ introducit in terrã viuentium.
Ipſe eni ſaluũ faciet populũ ſuũ a peccatis
eoꝝ. Quis ē h̄ q etiã pctã dimittit? Utinã
⁊ me peccatorē dignet̃ dñs ieſus annume-
rare populo ſuo: vt ſaluũ me faciet a pecca
tis meis. Uere eni beatꝰ populus: cuiꝰ iſte
ieſus dñs deus eius: q: ipſe ſaluũ faciet po
pulũ ſuũ a pctis eoꝝ. Uereor autē ne multi
ſe ꝓfiteant̃ eſſe de populo eiꝰ: quos tñ ipſe
nõ habeat de populo ſuo. Uereor autē ne
pleriſqꝫ qui q̈ſi in populo eius religioſiores
eſſe videnť: ipſe aliqñ dicat: Populus h̄ la
bijs me honorat: cor autē eoꝝ lõge eſt a me
Nouit autē dñs ieſus qui ſunt eiꝰ: nouit ⁊
quos elegerit a pͥncipio. Quid vocatis me
ait dñe dñe? ⁊ non facitis que dico? Uis ſci
re an ꝑtineas ad populũ eius? vel potiꝰ vis
eſſe de populo eius? Fac que dicit ieſus: ⁊
cõputabit te in populo ſuo. Fac que iubet
in euangelio dñs ieſus: que iubet in lege ⁊
prophetis? que iubet ꝑ miniſtros ſuos: qui
ſunt in eccleſia: obtēpera eius vicarijs pre-
poſitꝭ tuis? nõ tñ bonis ⁊ modeſtis: ſꝫ etiã
diſcolis: ⁊ diſce ab ipſo ieſu: q: mitis ē ⁊ hu
milis corde? ⁊ eris de btõ populo eius: quē
elegit in hereditateꝫ ſibi? eris de laudabili
populo eius: quem dñs benedixit dicens:

Opus manuũ mearũ tu es hereditas mea
iſrael? cui ne forte iſrael carnalē emuleris:
et teſtimonium perhibet dicēs: Populus
quem nõ cognoui ſeruiuit mihi: in auditu
auris obediuit mihi. Sed audiamus quid
idem angelus ſentiat de illo: cui necdũ cõ-
cepto tale indidit nomē. Ait nãqꝫ Hic erit
magnꝰ: ⁊ filiꝰ altiſſimi vocabiť. Bene ma-
gnus: quia filius altiſſimi merebitur appel
lari. An nõ magnus? cuius magnitudinis
nõ eſt finis? Et quis magnus inquit ſicut
dominus deus noſter? Plane magnꝰ? qui
tam magnus q̈ꝫ altiſſimus: quia ⁊ ipſe altiſ
ſimus. Neqꝫ enim altiſſimi filius rapinam
arbitratur: eſſe ſe equalē altiſſimo. Ille me
rito arbitrãdus eſt cogitaſſe rapinam?: qui
cum de nulla in angelicam formam factus
fuiſſet: factori ſuo ſe comparans vſurpauit
ſibi quod filij altiſſimi propriuꝫ eſt: q vtiqꝫ
in forma dei a deo non factus eſt: ſed geni-
tus. Altiſſimus enim pater q̈ꝫuis omnipo-
tens ſit: non potuit tamen vel equalem ſibi
condere creaturam: vel inequalem gigne-
re filium. Fecit itaqꝫ angelum magnum?
ſed non quantus ipſe: ⁊ ideo nec altiſſimũ.
Solum autem vnigenitum: quem non fe-
cit: ſed genuit: omnipotens omnipotentē:
altiſſimus altiſſimuꝫ: eternus coeternum?
ipſum per omnia ſibi comparari: nec rapi-
nam eſtimat nec iniuriam. Recte igiť hic
erit magnus: qui filius altiſſimi vocabitur
Sed quare hic erit: ⁊ nõ potius hic eſt ma-
gnus? qui ſemper equaliter eſt magnus: et
non habet quo creſcat: nec maior poſt con-
ceptum futurus ſit q̈ꝫ ante fuerit? An for-
te propterea dixit erit? quia qui magnus
deus erat: magnus homo futurus ſit? Be
ne ergo hic erit magnꝰ. Magnus homo?
magnus doctor: magnus propheta. Sic
enim dicitur de eo in euangelio: quia pro-
pheta magnus ſurrexit in nobis. Et a mi-
nori quodaꝫ ꝓpha magnꝰ itidē ꝓpheta vē
turus promittitur. Ecce veniet inquit pro-
pheta magnus: ⁊ ipſe renouabit hieruſa-
lem. Et tu quidem o virgo paruulum pa-
ries? paruulum nutries: paruulũ lactabis:
ſed videns paruum cogita magnum. Erit
enim magnus? q: magnificabit eum deus ĩ

conſpectu regum:adeo vt adorent euꝫ oĩes
reges:oẽs gentes ſeruiant ei. Magnificet
igiť ⁊ aĩa tua dñm͂? q: hic erit magnus:⁊ fi-
lius altiſſimi vocabiť. Magnus erit? ⁊ ma-
gna faciet tibi qui potens eſt:⁊ ſanctuꝫ no-
men eius. Q̄d enim ſanctius nomen? q̄ꝫ ꝙ
fili⁹ altiſſimi vocabiť? Magnificeť ⁊ a no-
bis paruulis magnus dñs:quos vt faceret
magnos:factus eſt paruulus. Paulus ait
natus eſt nobis:filius datus eſt nobis. No
bis inq̄ꝫ non ſibi? qui vtiq̄ꝫ ante tp̄a multo
nobilius natus ex patre:naſci tp̄aliter non
indigebat ex matre. Non angelis quoq̄ꝫ? q
cum magnũ haberent:paruulũ nõ require
bant. Nobis ergo natus? nobis ⁊ datus:q:
nobis neceſſari⁹. Jam de nobis nato:⁊ da-
to faciamus ad q̄d natus eſt:⁊ datus. Uta-
mur noſtro in noſtrã vtilitatẽ. De ſaluato-
re ſalutẽ opemur. Ecce paruulus in medio
ſtatuiť. O paruulus paruulis deſideratus
O vere paruulus:ſed malicia nõ ſapientia
Studeam⁹ effici ſicut paruulus iſte? diſca-
mus ab ipſo quia mitis eſt ⁊ humilis corde
ne magnus videlicet deus ſine cã fact⁹ ſit
homo paruulus? ne gratis mortuus:ne ĩ va
cuum crucifixus. Diſcamus eius humilita
tem? imitemur manſuetudinem amplecte-
mur dilectionẽ:cõmunicemus paſſionibus
lauemur in ſanguine ipſius ip̄m offeram⁹
propiciationẽ pro peccatis nr̄is:qm̄ ad hoc
ipſe natus ⁊ datus eſt nobis. Ipſum oculis
patris ip̄m offeramus ⁊ ſuis? q: pater ꝓp̄o
filio non pepercit:ſed pro nobis oĩbus tra-
didit illum:⁊ ipſe filius ſemetipſum exina-
niuit formã ſerui accipiens? ipſe tradidit ĩ
mortem aĩam ſuã ⁊ cum ſceleratis reputat⁹
eſt:⁊ ipſe peccata multoꝝ tulit ⁊ ꝑ trãſgreſ-
ſoribus rogauit vt non perirent. Non poſ-
ſunt perire pro quibus filius rogat ne pe-
reant: pro quibus pater tradidit filium in
mortẽ:vt viuant. Equalr̄ ergo ⁊ ab vtroq̄ꝫ
ſperanda eſt venia quibus equalis in pieta
te miſericordia:par in voluntate potentia?
vna in deitate ſubſtantia:in qua vnus cum
eis ſpiritus ſanctus viuit ⁊ regnat deus ꝑ
omnia ſecula ſeculorum. Amen

¶ Omelia.iiij.

NOn ẽ dubium
quicq̄d in laudibus matris ꝓ
ferim⁹ ad filiũ ꝑtinere? ⁊ rur-
ſum cũ filiũ honoram⁹:a glia
patris non recedimus. Nã ſi iuxta ſalomo-
nem filius ſapiẽs eſt glia patris? quãto ma
gis glorioſum eſt matrem ipſius effici ſapi-
entie? Sed q̄d ego tento in eius laudibus
quã laudabilem predicant ꝓphete? ꝓhibet
angelus narrat euangeliſta? Non igiť lau-
do q: non audeo? ſed tm̄ replico deuotus:
q̄d iam explicauit per os euangeliſte ſpũs
ſanctus. Sequiť nãq̄ꝫ ⁊ ait: Et dabit illi do
minus deus ſedẽ dauid patris ei⁹. Uerba
ſunt angeli ad virginẽ? de ꝓmiſſo filio pro
mittẽtis:ꝙ debeat poſſidere regnũ dauid.
Q̄d de ſtirpe dauid originem duxerit dñs
ieſus:nemo dubitat. Quero ãt quõ d̄derit
ei deus ſedem dauid patris ſui:cum ipſe in
hierlm̄ non regnauerit? q̄nimo turbis eum
volentibus ꝯſtituere regẽ nõ acquieuerit:
ſed ⁊ ante faciem pilati ꝓteſtatus ſit regnũ
meũ non eſt de hoc mũdo? Deniq̄ꝫ q̄d ma-
gnũ ꝓmittiť ei qui ſedet ſuꝑ cherubin:quẽ
propheta vidit ſedentẽ ſuꝑ ſolium excelſuꝫ
⁊ eleuatuꝫ? ſedere in ſede dauid patris ſui?
Sed nouimus quandã aliã hierl̄m ab ea q̄
nec eſt in qua regnauit dauid ſignificatam
multo iſta nobiliorem multo ditiorẽ. Hanc
igiť puto hic fuiſſe deſignatã? illo videlicet
vſu loquẽdi:quo ſepe reperis in ſcripturis
ſignificans poni ꝓ ſignificato. Tũc ſane de
dit ei deus ſedem dauid patris ſui: qñ ꝯſti-
tutus eſt rex ab eo ſuꝑ ſyon montẽ ſanctuꝫ
eius. Sed hic ꝓpheta de quo regno dixe-
rit:expreſſius aperuiſſe videť in eo ꝙ nõ in
ſyon poſuit:ſed ſuꝑ ſyon. Nam ideo fortaſ-
ſis dictum eſt ſuper? quia in ſyon q̄dem re-
gnauit dauid:ſuper ſyon v̊o regnũ eſt illi⁹
de quo dictum eſt ad dauid: de fructu ven
tris tui ponam ſuper ſedem tuam? de quo ⁊
dictum eſt per alium prophetam: ſuper ſo-
lium dauid ⁊ ſuper regnum eius ſedebit.
Uides quia vbiq̄ꝫ reperis ſuꝑ? Suꝑ ſyon
ſuper ſedem? ſuper ſolium: ſuper regnum.
Dabit ergo ei dñs deus ſedem dauid p̄ris
ſui non typicam:ſed veram? nõ tẽporalẽ ſed

eternam: non terrenam sed celestē. Que id circo vt iam dictum est memoratur fuisse dauid: q: hec in qua tpaliter sedit eterne il lius gerebat imaginē. Et regnabit i domo iacob in eternū: et regni eius non erit finis. Hic quoqz si domū iacob tpalez accipim⁹: quō in illa que eterna nō est i eternū regna turus est? Querenda est ḡ dom⁹ eterna iacob: in qua regnet i eternū: cuius regni ñ erit finis. An nō deniqz exasperās domus illa iacob impie abnegauit eū et insipienter respuit añ faciem pilati: qñ illo phibēte: regem vr̄m crucifigā: vno ore rñdēdo clama uit: ñ habem⁹ regē nisi cesarē? Regre itaqz apostolū: et discernet tibi eū q in occulto iu deus est ab eo q in manifesto: et que in spū ē circūcisio ab ea que fit in carne: et spūalem isrl' a carnali: et filios fidei abrae a filijs carnis. Nō enī inqt oēs q ex israel hi sūt israelite: neqz q de semine sunt abrae hi sunt filij. Sequere ḡ et dic: Silr non oēs q ex iacob: hi reputādi sunt in domo iacob. Jacob qppe ipse est q israel. Solos igit̄ q i fide iacob profecti inueniendi sunt reputa in domo iacob: vel potius ipsos noueris fore spūalem et eternā domū iacob: in qua regnabit dñs iesus in eternū. Quis ex nobis est q iuxta interpretationē noīs iacob supplantet diabolū de corde suo: luctet̄ cū vitijs: et ɔcupiscentijs suis: vt nō regnet pctm̄ in suo mortali corpe: sed regnet in eo xp̄s iesus: et nūc quidē p grām: et in eternū p gliam? Beati in qb⁹ iesus regnabit in eternū: q: et ipi cū eo regnabūt: et regni ei⁹ nō erit finis. O q̄ gliosum est regnū illud in quo reges cōgregati sunt: et cōuenerūt in vnū ad laudandū scz et glorificandū eū: q sup oēs est rex regū et dñs dominātiū. De cuius splendidissima cōtēplatiōe fulgebūt iusti sicut sol in regno p̄ris eoꝝ. O si et mei peccatoris meminerit iesus in bñplacito ppli sui: cū venerit in regnū suū. O si me in illa die cōtradictur⁹ est regnū deo: et p̄ri visitare dignabit̄ in saluta ri suo: ad videndū. s. in bonitate electorum suoꝝ ad lectandū in leticia gētis sue: vt laudet̄ etiā a me cū hereditate sua. Ueni interim dñe iesu: aufer scandala de regno tuo qđ est aīa mea: vt regnes tu: q debes in ea.

Uenit enī auaricia: et vendicat in me sibi sedem: iactātia cupit dñari mihi: supbia vult eē mihi rex: luxuria dicit ego regnabo: ambitio detractio: inuidia: et iracūdia certant in me ipso de meipso cuius ego potissimuz esse videar. Ego aūt quātū valeo resisto: renitor quātū iuuor: dñm deū meū iesum reclamo. Ipsi me defendo: q: ipsius me iuris agnosco: ip̄m mihi deum ip̄m mihi dñm teneo et dico: Non habeo regem nisi iesum. Ueni ergo dñe dispge illos in virtute tua et regnabis in me: q: tu es ipse rex meus et deus meus q mandas salutez iacob. Dixit aūt maria ad angelū: Quō fiet istud? Qm̄ vir non cognosco. Primo qdem prudēter tacuit cū adhuc dubia cogitabat qualis eēt salutatio: malens nimir humiliter reticere q̄ temere loq qđ nesciret. Jam vō ɔfortata et bene premeditata angelo qdem foris loquente sed deo intus psuadende: erat eniz dñs cum illa dicenti angelo: dñs tecū: ita ḡ ɔfortata fide. s. depellente timorē leticia verecundiā: dixit ad angelū: Quō fiet istud? Qm̄ vir non cognosco. Nō dubitat de facto: sed modū requirit et ordinē. Nec enim querit an fiat istđ: sz quō. Quasi dicat: Cū sciat dñs meus testis ɔscientie mee votum esse ancille sue non cognoscere vir: qua lege quo ordine placebit ei vt fiat istud? Si oportuerit me frangere votum vt pariā talem filiū: et gaudeo de filio et doleo de pposito. Fiat tñ voluntas eius. Si vō virgo cōcipiā virgo et pariā: qđ vtiqz si placuerit ei impossibile nō erit: tunc scio vere q: respexit dñs humilitatē ācille sue. Quō ergo fiet istud? Qm̄ vir non cognosco. Et rñdēs angelus dixit ei. Spūs sanctus supueniet i te et virtus altissimi obumbrabit tibi. Supius dicta est fuisse grā plena: et nunc quomodo dicit̄ spiritus sanctus supueniet in te et virtus altissimi obumbrabit tibi? Nunqd potuit repleri grā et necdum habere spiritum sanctum: cum ipse sit dator grāx? Si autez spiritus sanctus iam in ea erat: quō adhuc tanq̄ nouiter superuenturus repromittit̄? An forte non ideo dixit simpliciter veniet in te: sed addidit super: quia et si prius quidem in ea fuit per multā gratiā sz nūc sup-

uenire nunciat ꝓpter abundantioris grẽ
plenitudinẽ quã effusurus est sup illaz? At
vo cũ plena iam sit: illud abũdantius quõ
capere poterit. Si aũt plus aliqd cape põt?
quõ ⁊ ante plena fuisse intelligenda ẽ? An
prior qdem grã eius tm̃ repleuerat mentez
sequẽs vo etiam ventrẽ pfundere debet? q̃
tenus scz plenitudo diuinitatis que ante ĩ
illa sicut ⁊ ĩ multis sanctoꝝ spiritualiter ha
bitabat: etiam sicut in nullo sanctoꝝ corpo-
raliter in ipsa habitare incipiat? Ait itaqz.
Spiritus sanctus superueniet in te: ⁊ vtus
altissimi obumbrabit tibi. Quid est ⁊ vtus
altissimi obumbrabit tibi? Qui põt capere
capiat. Quis enim excepta fortassis illa: q̃
hoc sola in se felicissime meruit experiri: in
tellectu capere rõne discernere possit: qua-
liter splendor ille inaccessibilis: virgineis
sese visceribus infuderit? ⁊ vt illa qd̃ inac-
cessibile est: accedens ad se ferre potuisset:
de portiuncula eiusdem corporis: cui se ani
mate contemperauit relique masse: vmbra-
culum fecerit? Et forte ꝓpter hoc maxime
dictum est obumbrabit tibi? quia res in sa-
cramento erat: ⁊ qꝫ sola per se trinitas in so-
la: ⁊ cuz sola virgine voluit operari: soli da-
tum est nosse: cui soli datum ẽ experiri. Di-
catur ergo: Spiritus sanctus superueniet ĩ
te: qui vtiqz ⁊ sua potentia fecundabit te.
Et virtus altissimi obumbrabit tibi? hoc ẽ
illum modũ quo de spiritu sancto cõcipies
dei virtus: ⁊ dei sapientia christus sic ĩ suo
secretissimo cõsilio obumbrando conteget:
⁊ occultabit: quatenꝰ sibi tm̃ notus habeat
⁊ tibi. Ac si angelus respondeat ad virginẽ
Quid a me requiris: qd̃ in te mox experie-
ris. Scies scies? ⁊ feliciter scies: sed illo do-
ctore quo ⁊ auctore. Ego autez missus sum
nunciare virginalem cõceptum: nõ creare
Nec potest doceri nisi a donante: nec põt
adisci: nisi a suscipiente. Ideoqz ⁊ qd̃ nasce
tur ex te sanctum: vocabitur filius dei. Qd̃
est dicere: Qm̃ non de homine sed de spũ
sancto concipies? concipies aũt virtutez al-
tissimi: hoc est filium dei: ideo ⁊ qd̃ nascet
ex te sanctũ vocabit filius dei. Idest nõ so-
lum qui de sinu patris in vterũ tuũ veniẽs
obumbrabit tibi? sed etiã id qd̃ de tua sub-
stantia sociabit tibi ex hoc iam vocabitur
filius dei: queadmodum ⁊ is qui a patre ẽ
ante secula genitus tuus quoqz amodo re-
putabitur filius. Sic autem ⁊ qd̃ natuz est
ex ipso erit tuus: ⁊ qd̃ nascetur ex te erit eiꝰ
vt tñ nõ sint duo filij: sed vnus. Et licet ali-
ud quidem ex te: aliud ex illo fit: iam nõ tñ
cuiusqz suus: sed vnus vtriusqz filius erit.
Ideoqz ⁊ qd̃ nascetur ex te sanctum: voca-
bitur filius dei. Attende queso q̃z reueren
ter dixerit: quod nascet ex te sanctum. Ut
quid enim ita simpliciter sanctum? ⁊ absqz
aditamento? Credo quia non habuit: qd̃ ꝓ
prie digneue noiaret illud eximiũ: illd̃ ma-
gnificum: illud reuerendum: qd̃ de purissi
ma videlicet virginis carne cuz sua anima
vnico patri erat vniendum. Si diceret scã
caro: vel sanctus homo: vel sanctus infans
quicqd tale poneret: parũ sibi dixisse vide-
retur. Posuit ergo indiffinite sanctum? qa
quicqd illud sit quod virgo genuit sanctũ
proculdubio ac singulariter sanctum fuit: ⁊
per spiritus sanctificationem: ⁊ p verbi as-
sumptionẽ. Et adiecit angelus: Et ecce ait
helisabeth cognata tua: ⁊ ipsa cõcepit filiuz
in senectute sua. Quid fuit necesse etiã hu-
ius sterilis virgini nunciare cõceptũ? Nũ
quid forte dubiam adhuc ⁊ incredulã ora-
culo? recentiori voluit ↄfirmare miraculo?
Absit. Legimus zacharie incredulitatem
ab hoc ipso angelo fuisse castigatam? maria
aũt in aliquo reprehensam nõ legimus: qn
potius fidem ipsius helisabeth ꝓphetante
laudatam agnouimus. Beata inquit q̃ cre
didisti: qm̃ perficiet in te que dicta sunt ti-
bi a dño. Sed ideo sterilis cognate cõceptꝰ
virgini nunciat? vt dum miraculum mira-
culo addit: gaudiũ gaudio cumulet. Por-
ro necesse erat nõ modico leticie ⁊ amoris
preueniente inflammari incẽdio: que filiũ
paterne dilectionis cuz gaudio sancti spũs
mox fuerat conceptura. Neqz enim nisi in
deuotissimo atqz hylarissimo corde: tãta se
capere poterat dulcedinis ⁊ alacritatis af-
fluentia. Uel ideo cõceptus helisabeth nũ-
ciatur marie: qꝛ ꝓfecto decebat vt verbuz
mox diuulgandũ vbiqz pus sciret vgo per
angelũ: q̃z audiret ab hoie? ne mater vz dei

ã consilijs filij videret amota: si eorꝫ que in
terris tam ꝓpe gererent remãsisset ignara
Uel ideo potius conceptus helisabeth ma
rie nunciatus est: vt dum nunc saluatoris:
nunc precursoris edocet aduentus: rerum
tp̄s ⁊ ordinẽ tenens ipsa postmodũ melius
scriptoribus: ⁊ predicatoribus euangelij re
seraret veritatem: que plene de oĩbus a p̄n
cipio celitꝰ fuerat instructa mysterijs. Uel
ideo adhuc nunciat marie conceptus heli
sabeth: vt audiens cognatã vetulã: ⁊ graui
dam cogitet iuuencula de obsequio: sicqꝫ il
la properante ad visitandũ: paruulo ꝓphe
te locꝰ ⁊ occasio det quominorꝫ adhuc do
mino sui officij valeat exhibere primitias:
⁊ dum ad se inuicem cõcurrit matrũ infan
tumqꝫ ab alterutro excitata deuotio mira
bilius fiat miraculum de miraculis. Uide
autem ne hec tam magnifica que ab ange
lo audis prenunciata: ab ipso speres ꝑfici
enda. A quo ergo si queris ipsum angeluꝫ
audi. Quia non erit inquit impossibile apꝺ
deum omne v̄bum. Tãqꝫ diceret: Hec que
ego tam fideliter ꝓmitto nõ de mea: sed de
illius qui me misit virtute presumo: q: non
erit impossibile apud deũ omne v̄bũ. Qua
le enim v̄bum impossibile illi poterit esse?
qui oĩa fecit in verbo? Mouet me ⁊ hoc ĩ
verbis angelicis: q̄ signanter nõ ait: q: nõ
erit impossibile apud deum omne factuꝫ sꝫ
omne verbum. An idcirco posuit v̄buꝫ? q:
q̄ꝫ facile possunt hoĩes loqui qꝺ volunt: et
qꝺ nullatenus facere possunt: tã facile ĩmo
incomparabiliter facilius valet deus ope
implere quicq̄d illi verbo valent exprimẽ?
Dicam apertius. Si hominibꝰ tã facile eẽt
facere q̄ꝫ dicere: qꝺ volũt: ⁊ ipsis quoqꝫ nõ
esset impossibile omne verbũ. Nunc auteꝫ
q: vulgaris: ⁊ vetus sermo est: multũ inter
esse inter loqui ⁊ facere: sed apud homĩes
non apud deum: soli deo q: idem est facere
quod loqui: idem loqui quod velle: merito
non erit impossibile apud deum oĩe v̄bũ.
Verbi grã: Potuerunt preuidere ⁊ predi
cere ꝓphete virginẽ: vel sterilem cõceptu
ram ac pariturã: sed nunq̄d facere vt cõci
peret: vl' pareret? Deus autẽ qui dedit eis
posse p̄uidere q̄ꝫ facile potuit tũc qꝺ voluit

ꝑ illos p̄dicere: tã facile potuit nũc q̄si vo
luit ꝑ seipsum qꝺ ꝓmisit implere. Siq̄dem
apud deũ nec v̄bũ dissidet ab intentiõe: q̄a
veritas est: nec factũ a v̄bo: q: v̄tus est: nec
modus a facto: q: sapientia est: ac ꝑ hoc nõ
erit impossibile apud deũ oẽ v̄bũ. Audisti
virgo factũ: audisti ⁊ modũ: vtrũqꝫ mirum
vtrũqꝫ iocũdũ. Jocũdare filia syon: ⁊ exul
ta satis filia hierl'm. Et q̄m auditui tuo da
tũ est gaudiuꝫ ⁊ leticia: audiamꝰ ⁊ nos a te
r̄nsum leticie: qꝺ desideramꝰ: vt iam exul
tent ossa humiliata. Audisti inq̄ꝫ fcm̄ ⁊ cre
didisti: crede ⁊ de mõ: quẽ audisti. Audisti
q: cõcipies ⁊ paries filiũ: audisti q̄dẽ nõ ꝑ
hoĩem: sed ꝑ sp̄m sanctũ: expectat angelus
responsum. tp̄s est eñi vt reuertat ad eum
qui misit illum. Expectamꝰ ⁊ nos: o dñã v̄
bum miserationis quos miserabil'r premit
sñia dãnatiõis: ⁊ ecce offert tibi preciũ nr̄e
salutis. Statim liberabimur si cõsentis. In
sempiterno dei v̄bo facti sumus oẽs: ⁊ ecce
morimur: in tuo breui responso: sumꝰ refici
endi vt ad vitã reuocemur. Hoc supplicat
a te o pia v̄go flebil' adam cũ misera sobole
sua exul de paradiso: hoc abraam: hoc da
uid: hoc ceteri flagitant sancti p̄res. s. tui: q
⁊ ipi habitãt in regione vmbre mortis: hoc
totus mũdus tuis genibus ꝓuolutus expe
ctat. Nec immerito q̄m ex ore tuo pendet
ꝯsolatio miserorꝫ: redẽptio captiuorꝫ: libe
ratio dãnatorꝫ: salus deniqꝫ vniuersorũ fi
liorꝫ adam: totius generis tui. Da v̄go re
sponsum: festinãter o dñã r̄nde v̄bũ: qꝺ tra
qꝺ inferi: qꝺ expectant ⁊ supi. Ipse quoqꝫ
hoĩuꝫ rex ⁊ dñs: quãtũ cõcupiuit decorem
tuũ: tm̄ desiderat r̄nsionis assensum: in qua
nimirꝫ ꝓposuit saluare mundũ. Et cui pla
cuisti in silẽtio: iam magis placebis ex v̄bo:
cum ipse tibi clamet de celo. O pulchra int
mulieres: fac me audire vocẽ tuã. Si ergo
eum tu facias audire vocem tuã: ipse te fa
ciet videre salutẽ nr̄am. Nunq̄d nõ hoc est
qꝺ q̄rebas qꝺ gemebas ⁊ qꝺ diebꝰ ac nocti
bꝰ orãdo suspirabas? Quid igit? Tu es cui
hoc ꝓmissũ ẽ: an aliã expectamꝰ? Immo tu
ipa ñ alia. Tu inq̄ꝫ illa ꝓmissa illa expectata
illa desiderata ex q̄ scũs p̄r tuꝰ iacob iã mor
ti appropinquãs vitã sꝑabat eternã cũ dice

bat expectabo salutare tuū dñe: ī q̄ deniq̄z: ⁊ p̄lq̄uā deus ipse nr̄ ante scl'a disposuit ope rari salutem in medio terre. Quid ab alia speras: quod tibi offertur. Quid per aliaz expectas: quod p te mox exhibet: dūmodo prebeas assensum: ⁊ respondeas verbum? Responde itaq̄z citius angelo: imo p ange lum dño. Respōde verbū: ⁊ suscipe verbū Profer tuū: ⁊ cōcipe diuinū. Emitte trāsi toriū: ⁊ amplectere sempiternū. Quid tar das? Quid trepidas? Crede: confitere: ⁊ suscipe. Sumat humilitas audaciā: verecū dia fiduciā: nullaten⁹ ꝯuenit nūc vt virgi nalis simplicitas obliuiscatur prudentiam In hac sola re ne timeat prudēs virgo pre sumptionē: quia etsi grata in silentio vere cundia: magis tn̄ nunc in verbo pietas ne cessaria. Aperi virgo beata cor fidei: labia confessioni: viscera creatori. Ecce desidera tus cunctis gentib⁹: foris pulsat ad hostiū. O si te morante pertrāsierit: ⁊ rursus inci pias dolens querere quē diligit anima tua Surge: curre: aperi. Surge per fidē: curre per deuotionē: aperi per confessionē. Ecce inquit ancilla dñi: fiat mihi scd'm verbū tuū Semper solet esse gratie diuine familiaris virtus humilitatis. Deus eni superbis re sistit: humilibus autē dat gratiam. Humili ter ergo rn̄det: vt sedes grē preparet. Ecce inquit ancilla dñi. Que est hec tā sublimis humilitas: que cedere nō nouit honorib⁹: insolescere gloria nescit? Mater dei eligit: ⁊ ancillam se nominat? Non mediocris re uera humilitatis insigne: nec oblata tanta gloria obliuisci humilitatem. Non est ma gnum esse humilem in abiectione: magna prorsus ⁊ rara virtus humilitas honorata Si me miserum homuntionem meis dece pta simul actionib⁹ ad aliquem vel medio crem honorem prouexerit ecclesia: deo ni mirū hoc vel propter mea: vel propter sub ditorum peccata permittente: nōne statim oblitus qui fuerim talē me puto qualis ab hominib⁹ qui cor nō vident putatus sum? Credo fame: conscientiam non attendo: et reputans non honores virtutibus: sed vir tutes honoribus eo sanctiorē: quo superio rem me estimo. Videas plerosq̄z in eccle

sia de ignobilibus nobiles: de pauperibus diuites factos subito intumescere: pristine obliuisci abiectionis: genus quoq̄z suū eru bescere: ⁊ infimos dedignari parentes. Vi deas ⁊ hoīes pecuniosos ad honores q̄sq̄z ecclesiasticos peruolare: moxq̄z sibi applau dere sanctitatem: vestium dumtaxat muta tione: nō mentium: ⁊ dignos se estimare di gnitate ad quam ambiendo peruenerunt: quodq̄z si audeo dicere, adepti sunt nūmis attribuere meritis. Omitto autē de his q̄s excecat ambitio: ⁊ honor ipse superbiendi eis materia est. Sed video quod magis do leo: post spretam seculi pompā: nōnullos in scola humilitatis superbiam magis addi scē: sub alis mitis humilisq̄z magistri gra uius insolescere: ⁊ impatientes amplius fie ri in claustro q̄z fuissent in seculo. Quodq̄z magis peruersum est: pleriq̄z in domo dei non patiuntur haberi contemptui: qui in sua non nihil contēptibiles esse potuerūt: vt quia videlicet vbi a pluribus honores appetunt: ipsi locū habē nō meruerunt: sal tē ibi honorabiles videant vbi ab omnib⁹ honores cōtemnunt. Video ⁊ alios: quod nō sine dolore videri debet: post aggressaz christi militiā rursus secularibus implica ri negocijs: ⁊ rursus terrenis cupiditatib⁹ imergi: cū magna cura erigē muros ⁊ ne gligē mores: sub p̄textu q̄z cōis vtilitatis vba vēdē diuitib⁹: ⁊ matronis salutatiōes: s3 ⁊ ꝯ sui impatoris edictū ꝯcupiscē aliena: ⁊ sua cū lite repetē: nō audiētes apl'z ex ipe rio regis tubicinantē. hoc ipm inqt ī vob ē delictū q cās hētis. Quare nō mag' frau dem patimī? Ita ne mūdū sibi: ⁊ se mūdo crucifixerūt: vt q antea vix ī suo vico vl' op pido cogniti fuerunt: nō circūeūtes puin cias: ⁊ curras frequentantes: regum noti tias: principuz familiaritates assecuti sint? Quid de ipso habitu dicā: in quo iam non calor: sed color requirit: magisq̄z cultui ve stium q̄z virtutū insistitur? Pudet dicere: vincuntur muliercule in suo studio: quan do a monachis precium affectatur in vesti bus: non necessitas nec saltem forma reli gionis retenta in habitu. Ornari: nō arma ri appetunt milites christi: qui dum prepa

rare se ad prelium: ⁊ contra aereas potesta-
tes pretendere paupertatis insigne debue-
rant: q̇ȯ aduersarij vtiqꝫ valde formidant:
in mollitie vestimentoꝝ pacis potius prefe-
rentes indicium vltro se hostibus sine san-
guine tradunt inermes. Nec aliunde hec
omnia mala contingunt: nisi ꝙ illam qua se-
culum deseruimus: deserentes humilitaté
dum per hoc cogimur inepta denuo secta-
ri studia secularium: canes efficimur reuer-
tentes ad vomitum. Audiamus itaqꝫ q̃tq̃t
tales sumus: quid illa responderit: que dei
mater eligebatur: sed humilitatem non ob-
liuiscebatur. Ecce ait ancilla dñi: fiat mihi
ſm verbum tuũ. Fiat est desiderij signum:
non dubitationis indicium. Et per hoc ꝙ
dicit: Fiat mihi ſm verbũ tuũ: magis intel-
ligenda est affectum exprimere desideran-
tis q̃ꝫ effectum requirere more dubitantis
Qꝛ̈q̃ꝫ nil obstat intelligi: fiat esse verbũ ora-
tionis. Nemo quippe orat nisi quod credit
⁊ sperat. Uult auté a se requiri deus: etiam
quod pollicetur. Et ideo forte multa q̃ da-
re disponit prius pollicetur: vt ex promissio-
ne deuotio excitetur: sicqꝫ quod gratis da-
turus erat deuota oratio promereatur. Sic
pius dñs: qui vult omnes homines saluos
fieri: merita nobis extorquet a nobis? ⁊ dũ
nos preuenit tribuendo q̇ȯ retribuat: gra-
tis agit ne gratis tribuat. Hoc vtiqꝫ pru-
dens virgo intellexit: quando preuenienti
se muneri gratuite promissionis iunxit me-
ritum sue orationis: fiat inquiens mihi ſm
verbum tuum. Fiat mihi de verbo ſm ver-
bum tuum. Uerbum quod erat in princi-
pio apud deum fiat caro de carne mea ſm
verbum tuum. Fiat obsecro mihi verbum
nõ prolatum: quod transeat? sed conceptũ
vt maneat: carne videlicet indutũ: nõ aere
Fiat mihi non tm̃ audibile auribus: sed et
visibile oculis? palpabile manibus: gestabi-
le humeris. Nec fiat mihi verbum scriptũ
⁊ mutum: sed incarnatum ⁊ viuũꝫ? hoc est
non mutis figuris: mortuis in pellibus ex-
aratum: sed in forma humana meis castis
visceribus viuaciter impressum: ⁊ hoc non
mortui calami depictiõe: sed spiritussancti
operatione. Eo videlicet modo fiat mihi:
quo nemini ante me factum ẽ: nemini post
me faciendum. Porro multifarie multisqꝫ
modis olim deus locutus ẽ patribꝰ in pro-
phetis? ⁊ alijs quidem in aure: alijs in ore:
alijs etiam in manu factum esse verbũ dñi
memorat. Mihi auté oro vt ⁊ in vtero fiat
iuxta verbũ tuũ. Nolo vt fiat mihi aut de-
clamatorie predicatũ? aut figuraliter signi-
ficatum: aut imaginatorie somniatum: sed
silẽter inspiratum? personaliter incarnatũ:
corporaliter inuisceratum. Uerbum igitur
quod in se nec poterat fieri nec indigebat:
dignetur in me: dignetur ⁊ mihi fieri ſm
verbum tuũ. Fiat quidé generaliter omni
mundo: sed specialiter fiat mihi ſm verbũ
tuũ. Lectionem euãgelicã exposui sicut po-
tui? nec ignoro ꝙ nõ omnibus placebit: sed
scio me ob hanc rem multoꝝ fore indigna-
tioni obnoxiũꝫ. Et aut iudicabor sup̃fluus
aut presumptor? ꝙ videlicet post patres q
hunc ipsum locum plenissime exposuerunt
rursus in eodẽ nouus expositor ausus fue-
rim mittere manũ. Sed siquid dictum est
post patres quod non sit cõtra patres: nec
patribus arbitror nec cuiquã displicere de-
bere. Ubi auté dixi quod a patribus acce-
pi? dum sic absit typus presumptiõis: vt nõ
desit fructus deuotionis: patiẽter audiam
de sup̃fluitate causantes. Nouerint tamen
qui me tanq̃ꝫ de ociosa ⁊ non necessaria ex-
planatione sugillant: non tam intendisse ex-
ponere euangelium: q̃ꝫ de euangelio sume-
re occasionem loquendi: quod loqui dele-
ctabat. Si v̇o peccaui ꝙ propriaꝫ magis ex
hoc excitari deuotionem q̃ꝫ cõmuné que-
sierim vtilitaté: potens erit pia virgo apud
suum misericordẽ filium hoc meum excu-
sare pctm̃: cui hoc meũ qualecunqꝫ opuscu-
lum deuotissime destinaui.

¶ Dñica .j. in aduentu dñi de sex circum-
stantijs aduentus dñi Sermo primus.

I
odie fra
tres ce-
lebramꝰ aduen-
tus initiuꝫ: cu-
iusvtiqꝫ sicut ⁊
ceterarū solen-
nitatuꝫ nomen
quideꝫ celebre
satis et notum
mundo: sed ratio nominis forte non ita.
Infelices enim filij adam omissis veris ⁊
salutaribus studijs: caduca potius et tran
sitoria querūt. Quibus assimilabimus ho
mines generatiōis huius? aut qbus cōpa
rabimꝰ illos: quos videmꝰ a terrenis ⁊ cor
poralibus cōsolationibꝰ auelli: separariqꝫ
non posse? Profecto similes sūt his q sub
mersi piclitant in aquis. Nimirꝫ videas il
los tenētes tenere? nec vlla rōne deserere
qḋ primū occurrerit manibꝰ quicqd sit il-
lud: lꝫ sit tale aliqd qḋ oīno prodesse non
possit: vt sunt radices herbarꝫ ceteraqꝫ si-
milia. Nam ⁊ siqui ad eos forte veniāt ut
subueniant? nōnunqꝫ solent apprehensos
inuoluere secum: adeo ut iam nec sibi nec
illis auxiliū ferre preualeāt. Sic peunt in
hoc mari magno ⁊ spacioso: sic peunt mise
ri? dum peritura sectantes: omittūt solida
quibꝰ apphensis emergē ⁊ saluare possent
aīas suas. Neqꝫ enī de vanitate sꝫ de veri
tate dī cognoscetis eam: et liberabit vos.
Uos ergo fratres qbus tanqꝫ paruulis re
uelat deus que abscondita sunt a sapienti
bus ⁊ prudentibꝰ: circa ea q̄ vere salutaria
sunt sedula cogitatiōe versamini. Diligen
ter pensate rationē aduentus huius: qren
tes nimirꝫ qs sit qui veniat: vnde: quo: ad
qd: qñ: ⁊ qua. Laudabilis sine dubio curi-
ositas ista est ⁊ salubris. Neqꝫ enī tam de-
uote ecclesia vniuersa presentē celebraret
aduentū: nisi lateret in eo magnū aliqḋ sa
cramentū. Primo igit cum aplo stupēte ⁊
admirāte intuemini ⁊ vos quantus sit iste
q ingredit. Ipse enī est fm gabrielis testi-
moniū altissimi filius: ac pīde coaltissimꝰ
ipse. Neqꝫ enī fas est dei filiū degenerē su-
spicari: sed equalis fateri necesse est altitu
dinis: ⁊ eiusdē penitus dignitatis. Nam ⁊
principū filios pncipes? ⁊ filios regum re
ges esse qs nesciat? Ueruntñ qd sibi vult
ꝙ e tribus psonis quas in summa trinita-
te credimus: ꝯfitemur: ⁊ adoramus: nō pī
non spūssanctus aduenit: sꝫ filius? Mini-
me qdem ego id fcm̄ esse arbitror sine cau
sa. Sꝫ qs cognouit sensum dñi? aut qs ꝯsi-
liarius eius fuit? Neqꝫ enī sine altissimo
trinitatis ꝯsilio factū est vt filius aduení-
ret. Et si ꝯsideramꝰ exilij nostri cām: fortas
sis aduertere possumus vel ex parte qꝫ cō
gruū fuerit a filio nos maxīe liberari. Lu
cifer enī ille q mane oriebat: ꝓ eo ꝙ altissi
mi similitudinē vsurpare tētauit ⁊ rapinā
arbitratus est esse se equalē deo: qḋ vtiqꝫ
filius est: pcipitatus ilico corruit: qm̄ zela-
uit ꝓ filio pī: ⁊ opere dixisse videt: Mihi
vindictā: ego retribuā ꝯtinuo videbis sa-
thanā tanqꝫ fulgur cadentē de celo. Quid
tu supbis? terra ⁊ cinis? Si supbientibꝰ an
gelis deus non pepcit? quanto magis tibi
putredo et vermis? Nihil ille fecit: nihil
opatus est: tm̄ cogitauit superbiā? ⁊ in mo
mēto in ictu oculi irreparabilr precipita-
tus est: qr iuxta pphām in veritate non ste
tit. Fugite supbiā fratres mei? queso mul-
tuꝫ fugite: initiuꝫ oīs pctī supbia: que tam
velociter ipm̄ quoqꝫ sideribꝰ cunctis clari
us emicantē eterna caligine obtenebratū
luciferꝫ: quē non modo angelū sꝫ angelorꝫ
primū in diaboluꝫ cōmutauit. Unñ ptinus
inuidens hoi? quā ꝯcepat in semetipso in
eo pepit iniquitatē: suadens vt lignū veti-
tuꝫ gustans fieret sicut deus: sciens bonū
⁊ maluꝫ. Quid enī polliceris? qd pmittis
miser? cuꝫ filius altissimi scie clauē habeat
imo ⁊ ipse sit clauis dauid: q claudit ⁊ ne-
mo apit? In eo sunt oēs thesauri sapiētie
⁊ scie abscōditi? tune eos vt hoi pstes iniq
furaberis? Uidete qr vere iuxta sniāꝫ dñi
mēdax est iste ⁊ pī eius. Nā mēdax fuit di
cens: Silis ero altissimo: ⁊ mēdacij pī: cū
in homie quoqꝫ venenatū sue falsitatis se

minariũ fudit dicens: Eritis sicut dij. Tu
quoqz o hõ si vides furẽ: curris cũ eo? Au
distis frẽs ꝙ hac nocte lectuz est in Isaia
dicẽte dño Principes tui infideles: vel vt
alia trãslatio habet inobedientes: socij fu
rũ. Reuera enĩ principes nostri adã ⁊ eua
principia nostre propaginis: inobediẽtes
⁊ socij furũ: qꝺ filij dei ẽ serpẽtis: imo dia
boli ꝑ serpentẽ: ꝯsilio surripe tẽtant. Nec
dissimulat iniuriã filij pater. pater enĩ dili
git filiũ: sed continuo ⁊ in ipsum hominẽ
vindictam retribuit: ⁊ aggrauat sup nos
manũ suã. Oẽs enĩ in adã peccauim⁹: ⁊ in
eo sententiã damnationis excepim⁹ oẽs.
Quid agat filius videns pro se zelare pa
trẽ? ⁊ nulli penitus parcere creature? Ec
ce inqt occasiõe mei creaturas suas pater
amittit. Altitudinẽ meã prim⁹ angelus af
fectauit: ⁊ populũ q sibi crederet habuit?
sed ꝯtinuo patris zelus grauiter vindica
uit in illũ: ꝑcutiẽs eũ pariter cũ oĩb⁹ suis
plaga incurabili: castigatiõe crudeli. Sciẽ
tiã quoqz q̃ nihilomin⁹ mea ẽ: surripe vo
luit hõ: ⁊ ne illi quidẽ misertus est nec pe
percit oculus eius. Nũquid de bobus est
cura deo? duas tm̃ fecerat nobiles creatu
ras: rationis participes: capaces beatitu
dinis: angelũ videlicet atqz hominẽ: sed
propter me ꝑdidit angelos multos: hoĩes
vniuersos. Ergo vt sciant quia ⁊ ego dili
go patrẽ: per me recipiat quos quodãmo
do propter me amisisse videt. Sz si ꝓpter
me tẽpestas hec orta ẽ ait ionas tollite me
⁊ mittite in mare. oẽs inuidẽt mihi. Uenio
⁊ talẽ eis exhibeo memetipm: vt quisquis
inuidere voluerit: quisquis gestierit imi
tari: fiat ei emulatio ista in bonũ. Noui tñ
in affectũ malitie ⁊ nequitie trãsisse ange
los desertores: nec ex ignorãtia aliq̃ seu in
firmitate peccasse: ideoqz perire necesse ẽ
penitere nolẽtes. Pris enĩ amor ⁊ honor
regis iudiciũ diligit. Propter h enĩ ⁊ ipse
creauit hoĩes ab initio vt repleant ex eis
loca vacua: ⁊ ruine hierusalẽ restaurent.
Sciebat enĩ nullã angelis patere redeun
di viã? nẽpe nouit supbiã moab ꝙ supbus
est valde: ⁊ supbia eius penitẽtie remediũ
nõ admittit: ac ꝑ hoc nec venie. At vo ho
minis vice nullã ꝯdidit creaturã? innuẽs
ex hoc ipso redimẽdũ adhuc hoĩez. quip
pe quẽ supplãtauit aliena malitia: ideoqz
ꝓdesse ei potest charitas aliena. Ita dñe
obsecro complaceat tibi vt eruas me: qm̃
ego infirm⁹ sum: qm̃ de terra mea furtim
sublatus sum: ⁊ nũc inocẽs in lacũ missus
sum. Nõ quidẽ penitus innocẽs: sed q̃ztũ
ad eũ q me seduxit innocẽs aliq̃ten⁹. Mẽ
daciũ mihi ꝑsuasum est dñe: veniat veri
tas vt possit falsitas depꝑhẽdi? ⁊ cognoscaz
veritatem: ⁊ veritas liberabit me: si tñ de
prehense falsitati penitus abrenũciauero:
⁊ cognite adhesero veritati. Alioquin nõ
humana erit tẽtatio: nec humanũ pctm̃:
sed obstinatio diabolica. Nẽpe ꝑseuerare
in malo diabolicũ est: ⁊ digni sunt perire
cũ illo quicũqz in silitudinẽ eius ꝑmanẽt
in pctõ. ¶ Ecce frẽs audistis qs sit q ve
niat: considerate iam vnde veniat ⁊ quo.
Uenit vtiqz de corde dei patris in vteruz
virginis matris. Uenit a sũmo celo in in
feriores partes terre. Quid ergo? Nõne
⁊ nobis in terra est cõuersandũ? Est: si tñ
in ea ꝑstitit ille. Ubi enĩ bene erit sine illo
aut vbi male poterit esse cũ illo? Quid mi
hi est in celo: ⁊ a te quid volui sup terrã?
Deus cordis mei: ⁊ pars mea de⁹ in eter
nũ. Nã et si ambulauero in medio vmbre
mortis non timebo mala: si tñ tu mecũ es.
Nũc autẽ vt video ⁊ ad terras ⁊ ad ipm
quoqz descendis infernũ: nõ tanq̃z vinct⁹
sed tanq̃z inter mortuos liber: sicut lux q̃
in tenebris lucet: ⁊ tenebre eã nõ cõprehẽ
dunt. Uñ nec relinquit aĩa eius in infer
no: nec sanctũ corpus in terra videt corru
ptionẽ. Christus enĩ q descẽdit: ipse est q
⁊ ascẽdit: vt adimpleret oĩa: de quo ⁊ scri
ptum est: Qui pertrãsijt benefaciẽdo ⁊ sa
nando oẽs oppressos a diabolo. Et alibi:
Exultauit vt gigas ad currendã viã: a sũ
mo celo egressio eius: ⁊ occursus eius vsqz
ad summũ eius. Merito proinde clamat
Apls dicẽs: Que sursuz sunt querite: vbi
christus est in dextera dei sedẽs. In cassuz
enĩ laboraret erigere corda nostra: nisi col
locatum in celis salutis nostre doceret au
ctorẽ. Sed videam⁹ iam q̃ sequunt. Nã et

si materia quidē copiosa inuenit̃ ⁊ vberrima valde:sed angustie tp̄is tantā sermōis lōgitudinē nō admittūt. Cōsiderātibꝰ ergo qs veniat:magna oīno ⁊ ineffabil' maiestas innotuit.Suspiciētibꝰ vnde veniat: grādis plane patuit via ſm eius testimoniū q prophetico preuentꝰ spū:ecce inquit nomē dn̄i venit de lōginquo. Porro quo veniat intuētibꝰ:apparuit inestimabil' dignatio ⁊ penitus incogitabilis:ꝙ in carceris huius horrorē tāta descēdere dignata est celsitudo. Jam qs dubitet magnū aliquid in causa fuisse?vt maiestas tāta de tā lōginquo in locū tā indignū descēdere dignaret̃? Plane magnū aliqd:quia misericordia magna:quia miseratio multa:quia charitas copiosa.Ad quid enī venisse credendus est? Hoc nāqꝫ est qd̄ iuxta propositū ordinē oporteat iam perscrutari.Nec sane laborandū nobis est in hac parte : cū manifeste aduētꝰ eius causam ⁊ v̄ba ipsiꝰ ⁊ opera clament.Ad querendā quippe ouē centesimā q̄ errauerat de mōtibꝰ properauit:⁊ vt manifestiꝰ ꝯfiteant̃ dn̄o misericordie eius ⁊ mirabilia eiꝰ filijs hominū propter nos venit.Mira querētis dei dignatio:magna dignitas hoīs sic quesiti.Jn q̈ si gloriari voluerit non erit insipiēs:nō ꝙ aliqd esse videat̃ tanqꝫ a seipso:sed ꝙ tāti eū fecerit ipse q fecit. Oēs enī diuitie:oīs glīa mūdi:⁊ quicqd in eo cōcupiscit̃:minꝰ est ad hāc gloriā:imo nec est aliqd in eius cōparatione.Dn̄e qd est hō quia magnificas eū?aut quid apponis erga eū cor tuū? Attñ vellē nosse : quid sibi voluerit q: ad nos venit ille:aut q̄re nō magis iuimꝰ nos ad illū. Nostra enī erat necessitas.Sꝫ nec est ꝯsuetudo diuitū vt ad paupes veniāt: nec si prestare voluerint.Oīno sic est frēs? nos magis ad eū venire dignū fuit:sꝫ duplex erat impedimentū.Nā ⁊ caligabant oculi nostri:ille v̄o lucē habitat inaccessibilē:⁊ iacētes paralytici in grabbato diuinā illam nō poteramꝰ attingere celsitudinē. Propfea benignissimꝰ saluator ac medicꝰ aīarū ⁊ descēdit ab altitudine sua:⁊ claritatē suā infirmis oculis tēperauit.Jnduit se laterna q̄dā:illo vtiqꝫ glioso ⁊ ab oī labe purissimo corpore qd̄ suscepit. Hec est enī illa leuissima plane ⁊ p̄fulgida nubes: supra quā ascensurū eū ꝓpħa p̄dixerat vt descēdēt ī egyptū.¶ Tp̄s ē:iā ipm q̄ꝫ ꝯsiderare tp̄s:q̄ saluator aduenit. Uenit enī qd̄ ⁊ vos credimꝰ nō latē:nō in initio nec ī medio tp̄is:sꝫ in fine.Nec icōgrue factū ē sꝫ ⁊ vere sapiēter disposuit sapientia?vt cū magis eēt necessariū:tūc p̄mo ferret auxiliū ꝓnos ad ingratitudinē filios ade non ignorās.Uere enī aduesperascebat ⁊ īclinata erat iā dies?recesserat paulominꝰ sol iustitie:ita vt exiguus nimis splēdor eius aut calor eēt in terris. Nā ⁊ lux diuine notitie parua admodū erat:⁊ abundāte iniqtate feruor refriguerat charitatis. Jā nō apparebat angelꝰ:nō loq̄bat̃ ꝓpħa?⁊ cessabāt velut despatiōe victi : pre nimia vtiqꝫ duritia hoīuꝫ ⁊ obstinatiōe:at ego ait filiꝰ tūc dixi ecce venio.Sic sic dū mediū silentiū tenerēt oīa:⁊ nox suo cursu iter pagēt: oīpotēs sermo tuus dn̄e a regalibꝰ sedibꝰ venit.Qd̄ ⁊ Apl's ītuēs aiebat:Qñ venit plenitudo tp̄is misit deꝰ filiū suū.Nimirū plenitudo ⁊ abūdātia tp̄aliū:obliuionē et iopiā fecerat eternoꝝ.Oportune ḡ tūc aduenit eternitas:qñ magis tp̄alitas p̄ualebit. Nā vt cetera sileā:ipsa q̄ꝫ pax tp̄al' illo in tp̄e tāta fuit:vt ad hoīs vniꝰ edictū describeret̃ vniuersus orbis.Habetis iam ⁊ psonā venientis ⁊ locū vtrūqꝫ.i.a q̄ ⁊ ad quē venit.causam quoqꝫ ⁊ tempꝰ nō ignoratis Unum restat adhuc:via scilicet per quam vēit.Sꝫ ⁊ hec q̄ꝫ diligēter regrēda:vt possimꝰ sic dignū ē occurrē ei. Uerūtñ sic̄ ad operādā salutē in medio t̃re semel venit ī carne visibil':ita q̄tidie ad saluandas aīas singuloꝝ ī spū venit ⁊ iuisibil':sic̄ scriptū ē Spūs añ faciē nostrā christꝰ dn̄s.Et vt noueris occultū eē hūc spūalē aduētū:ī vmbra eiꝰ inq̄t viuemꝰ int̃ gētes.Propfea dignū ē:vt si nō valet infirmꝰ in occursū tāti medici ꝓcedē lōgiꝰ:saltē conet̃ erigere caput:⁊ aliq̄tenꝰ assurgē veniēti.Nō te oportet o hō maria trāsfretare: non penetrare nubes:nō trāsalpinare necesse ē. Nō grādis inquā tibi oñdit̃ via?vsqꝫ ad temetip̄ꝫ occurrē deo tuo.ꝓpe ē enī v̄bū in ore tuo

& in corde tuo: vsq3 ad cordis cõpũctionẽ et ɔfessionẽ oris occurre: vt saltẽ exeas de sterquilinio misere ɔscientie: qm̃ indignũ est illuc auctorẽ puritatis intrare. Et hec quidẽ de eo aduẽtu sunt dicta: quo singulorũ mentes inuisibili dignat̃ illustrare potẽtia. Libet autẽ & manifesti aduentus viã cõsiderare: qm̃ vie eius vie pulchre: & oẽs semite eius pacifice. Ecce inquit spõsa: venit iste saliẽs in mõtib⁹: trãsiliẽs colles. Venientẽ vides o pulchra: sed cubantẽ vidẽ ante nõ poteras. Dixisti eni Indica mihi quẽ diligit aĩa mea: vbi pascis: vbi cubas Cubãs pascit angelos in illas perpetuas eternitates: quos satiat visiõe eternitatis et imutabilitatis sue: sed ne ignores te o pulchra qm̃ mirabilis facta est visio illa ex te: ɔfortata est & nõ poteris ad eã. Verũtñ ecce egressus est de loco sancto suo: & q cubans pascit angelos ipse cepit: sicq3 sanabit nos: & videbit̃ veniẽs & pastus: qui cubãs & pascẽs videri ante nõ poterat. Ecce venit hic saliẽs in mõtib⁹ trãsiliẽs colles. Mõtes & colles patriarchas & prophetas accipe: & quemadmodũ venerit saliens & trãsiliẽs: in libro generationis lege. Abraã genuit isaac: isaac genuit iacob &c. Ex his mõtib⁹ ꝓdijt: vt inuenies radix iesse: vnde iuxta prophetã egressa est virga: & exinde flos ascẽdit: sup quẽ requieuit spũs septiformis. Qđ manifestius alio loco aperiẽs idem propheta: ecce inqt virgo cõcipiet & pariet filiũ: & vocabit̃ nomẽ ei⁹ emanuel: qđ interptat̃ nobiscũ deus. Quẽ eni pri⁹ florẽ: ipm̃ deinde emanuel: & quã dixerat virgã: ipsam manifestius exprimẽs virginẽ noiauit. Sed necesse est altissimi hui⁹ sacri ɔsiderationẽ diei alteri reseruare. Digna ẽ eni ꝓprio sermõe materia: pserti q in longũ iam hodiernus sermo ꝓcesserit.

¶ De verbis Isaie ad achaz: vbi ait: Pete tibi signum a dño: vsq3 butyrũ & mel comedet: vt sciat reprobare malũ & eligere bonũ. Sermo secundus.

II udiuimus suadentẽ regi achaz isaiã petere signũ a dño siue in ꝓfundũ inferni: siue in excelsum supra. Audiuim⁹ respõsionẽ eius formã quidẽ habentẽ pietatis: sed nõ virtutẽ. Propter hoc demq3 ab eo q intuet̃ cor: & cui ɔfitet̃ hoĩs cogitatio meruit reprobari. Nõ petã inqt: & nõ tẽtabo dñm. Elatus erat achaz: fastigio solij regalis: astutus humane sapienti e vbis. Audierat ergo isaias a dño: Vade dic vulpi illi: petat sibi signũ a dño in ꝓfundũ. Habet eni vulpis foueã. s3 in infernũ quoq3 si descẽderit: adest q cõprehẽdit sapientes in astutia sua. Itẽq3: Vade ait dñs dic volucri illi: petat sibi signũ in excelsum supra Habet eni volucris nidũ: sed & si in celu3 ascẽderit: illic est q supbis resistẽs propria calcat virtute superboꝝ & sublimiũ colla. Verũtñ dissimulat ille potestatis excelse seu incõprehẽsibilis ꝓfunditatis vel sapiẽtie querere signũ: & propterea signũ bonitatis & charitatis domui dauid dñs ipse ꝓmittit: vt quos nec potestas nec sapiẽtia terruit: alliciat saltim exhibitio charitatis Potest tñ in eo q̄ ait in profundo inferni etia3 charitas ipsa q̃ maiorẽ nemo habuit vt in infernũ quoq3 pro amicis moriendo descẽderet nõ imerito designari: vt precipiat̃ achaz vel in excelsum regnãtis expauescere maiestatẽ: vel descẽdentis ad inferos amplecti charitatem. Molestus ergo est nõ solũ hoĩb⁹: sed etiam deo: quisquis nec maiestatẽ cogitat in timore: nec charitatẽ cũ amore meditat̃. Propter hoc inqt dabit dñs ipse nobis signũ: in quo manifeste & maiestas & charitas innotescat. Ecce virgo cõcipiet & pariet filiũ: & vocabit̃ nomẽ eius emanuel: qđ interpretat̃ nobiscũ deus. Noli fugere adã: quia nobiscũ de⁹: ne timeas o hõ: nec audito dei noie terrearis: quia nobiscũ deus. Nobiscũ carnis similitudine: nobiscũ vtilitate. Propt̃ nos venit: tanq3 vn⁹ ex nobis: similis nobis passibil. Demq3 butyrũ inqt & mel comedet. ac si dicat Paruulus erit: & vescet̃ infantilib⁹ alimẽtis. Vt sciat inqt reprobare malum & eligere bonũ. Etiã hic bonũ & malũ audis: sicut in arbore vetita: sicut in ligno trãsgressionis. Sed multo melius a pmo adã secũdus iste partit̃. Eligens eni bonũ

malum reprobat:non sicut ille qui dilexit
maledictioné:⁊ venit ei: ⁊ noluit benedi-
ctioné ⁊ elongata est ab eo. Nã ⁊ in eo qꝺ
ꝓmisit Butyrũ ⁊ mel comedet: aduerte-
re poteris paruuli huius electioné: tantũ
adsit eius grã: vt qꝺ ꝑstat vtcũqꝫ sentire:
digne ⁊ accõmodate ad intelligẽtiã ꝓfer-
re cõcedat. Duo sunt in lacte ouis: videli-
cet butyrũ ⁊ caseus. Butyrũ pingue ⁊ hu
midũ: caseus ecõtra aridus ⁊ durus. Bñ
ergo paruulus noster eligere nouit: q bu-
tyrũ comedẽs caseum vtiqꝫ non comedit.
Que est enĩ ouis centesima q̃ errauit? ⁊ in
psalmo loquit̃ Erraui sicut ouis q̃ perijt?
Utiqꝫ gen⁹ humanũ qꝺ benignissim⁹ pa-
stor querit alijs sane nonagintanoué oui-
bus in mõtib⁹ derelictis. In hac igit̃ oue
duo repies: naturã dulcé: naturã bonã: et
bonã valde tanqꝫ butyrũ: ⁊ pctĩ corruptio
né vt caseũ. Uide ergo qꝫ optime puer nr̃
elegit: q naturã nostrã sine vlla pctĩ corru
ptione suscepit. Nã de pctórib⁹ legis: Co-
agulatũ est sicut lac cor eoꝝ: in quib⁹ vtiqꝫ
puritaté lactis corruperat fermentũ mali-
tie: coagulũ iniquitatis. Sic ⁊ apis habet
mellis dulcediné: habet etiã aculei pũctio
né. Apis vo est q̃ pascit̃ inter lilia: q̃ florige
rã inhabitat patriã angeloꝝ: vñ ⁊ ad ciui-
taté nazaret qꝺ interꝑtat̃ flos aduolauit:
⁊ ad suaue olentem perpetue virginitatis
floré aduenit: illi insedit: illi adhesit. Hui⁹
apis mel ⁊ aculeũ nõ ignorat: q misericor-
diã ei ⁊ iudiciũ cũ ꝓpha decãtat. Attñ ad
nos veniẽs solũ mel attulit ⁊ non aculeũ:
id est misericordiã ⁊ nõ iudiciũ: ita vt per-
suadẽtib⁹ qñqꝫ discipul' vt ciuitaté q̃ eũ su
scipe noluit preciperet igne ꝯsumi: rñderit
nõ venisse filiũ hoĩs vt iudicaret: sꝫ vt sal-
uaret mũdũ. Nõ habebat aculeũ apis no
stra: quodãmodo deposuerat eũ: qñ tãta
indigna patiẽs misericordiã exhibebat et
nõ iudiciũ. Sed nolite sperare in iniqtate
nolite peccare in spe. Habet enĩ apis nr̃a
qñqꝫ resumẽ aculeũ suũ: ⁊ acriter nimis
infigere illũ in medullas hominũ pctóꝝ:
qm̃ pater nõ iudicat quẽquã: sed filio de-
dit omne iudiciũ. Nunc aũt paruulus nr̃
butyrum ⁊ mel comedit: qñ bonũ nature
humane diuine misericordie in semetipso
sic vniuit: vt esset hõ verus: ⁊ peccatũ nõ
habẽs: deus misericors ⁊ iudiciũ nõ exhi-
bens. Ex his iã manifestũ arbitror quenã
sit virga de radice iesse ꝓcedẽs: qs vo flos
sup qué requiescit spũsſcũs: qm̃ virgo dei
genitrix virga est: flos fili⁹ ei⁹. Flos vtiqꝫ
virginis fili⁹: flos cãdidus ⁊ rubicũdus:
electus ex milib⁹. flos in qué desiderãt an
geli ꝓspicere: flos ad cuius odoré reuiui-
scunt mortui: ⁊ sicut ipse testat̃ flos campi
est ⁊ nõ horti. Campus enĩ sine omni hu-
mano floret ãminiculo: nõ seminat⁹ ab ali-
quo: nõ defossus sarculo: nõ impinguatus
fimo. Sic oĩno sic virginis aluus floruit:
sic inuiolata integra ⁊ casta marie viscera
tanqꝫ pascua eterni viroris floré ꝓtulere:
cuius pulchritudo nõ videat corruptioné:
cuius gloria in perpetuũ nõ marcescat. O
virgo virga sublimis in qꝫ sublime verti-
cẽ sanctũ erigis: vsqꝫ ad sedenté in throno
vsqꝫ ad dñm maiestatis. Neqꝫ enĩ id mirũ
qm̃ in altũ mittis radices humilitatis. O
vere celestis plãta: ꝑciosior cũctis: sãctior
vniuersis. O vere lignũ vite: qꝺ solũ fuit
dignũ portare fructũ salutis. Deprehẽsa
est maligne serpẽs versutia tua: nudata ẽ
plane falsitas tua. Duo imposueras crea-
tori: mẽdacij ⁊ inuidie infamaueras eũ: sꝫ
in vtroqꝫ ꝯuict⁹ es esse mẽtitus. Siquidẽ
ab initio morit̃ cui dixeras: nequaquã mo
rieris: ⁊ veritas dñi manet in eternũ. Sed
et nunc respõde si potes. Quam ei arborẽ
cui⁹ arboris fructũ inuidere potuit: q ne
hanc quidé virgã electã ⁊ fructũ sublimẽ
negauit? Eteni q proprio filio non pepcit:
quõ nõ oĩa sil' cum illo donauit? Sed iam
aduertistis ni fallor: qm̃ virgo regia: ipsa
est via ꝑ quã saluator aduenit: ꝓcedẽs ex
ipsius vtero tanqꝫ spõsus de thalamo suo.
Tenentes ergo viã quã priore si memini-
stis cepim⁹ iuestigare sermone: studeam⁹
et nos dilectissimi ad ipsam ꝑ eã ascẽdere
q ꝑ ipsam ad nos descendit: ꝑ eã venire in
gratiã ipsi⁹ q ꝑ eã in nostrã miseriã venit.
Per te accessum habeam⁹ ad filiũ o bñdi
cta inuẽtrix grẽ: genitrix vite: mater salu
tis: vt ꝑ te suscipiat nos q ꝑ te dat⁹ est no-

bis. Excuset apud ipm integritas tua culpam nostre corruptionis: ꝛ humilitas deo grata nostre veniã impetret vanitati. Copiosa charitas tua nostrorum cooperiet multitudinẽ pctõrum: ꝛ fecunditas gł'iosa nobis conferat meritorum. Dña nostra: mediatrix nostra: aduocata nostra: tuo filio nos recõcilia: tuo filio nos cõmenda: tuo nos filio representa. Fac o benedicta p gratiã quã inuenisti: p prerogatiuã quã meruisti: per misericordiã tuã quã peperisti: vt qui me diante te fieri dignatus est particeps infirmitatis ꝛ miserie nostre: te quoqꝫ intercedente participes faciat nos glie ꝛ beatitudinis sue: christus iesus filius tuus dñs nr qui est sup oĩa deus benedictus in secula.

¶ De triplici aduentu domini: et de septẽ columnis quas nobis erigere debemus Sermo tertius.

III N aduẽtu domini quẽ hodie celebram⁹: si psonã veniẽtis intueor: nõ capio excellẽtiã maiestatis. Si attẽdo ad quos venerit: dignationis magnitudinẽ expauesco. Stupent certe ꝛ angeli ipsi de nouo: videntes infra se quẽ supra se adorant: manifeste iam ꝛ ascẽdẽtes ꝛ descẽdentes ad filiũ hoĩs. Si considero propter qd venerit: amplector quoad possum inestimabilem latitudinẽ charitatis. Si modũ cogito: exaltationẽ agnosco humane cõditionis. Uenit siquidẽ vniuersitatis creator ꝛ dñs: venit ad hoĩes: venit propter hoĩes: venit hõ. Sed dicit aliqs Quõ dicit venisse q semp vtiqꝫ fuit? Erat quidẽ in mũdo: ꝛ mũdus p ipm factus est et mũdus eũ nõ cognouit. Nõ ergo venit q aderat: sed apparuit q latebat. vñ ꝛ humanã in q̃ agnosceret induit formã: q nimirũ in diuinã lucẽ habitat inaccessibilẽ. Nec sane inglorũ maiestati apparere in propria silitudine quam fecerat ab initio: nec indignũ deo a quib⁹ in substantia sua non poterat agnosci in imagine exhiberi: vt q fecerat hominẽ ad imaginẽ ꝛ silitudinẽ suã: ipse hoĩb⁹ innotesceret factus hõ. Hui⁹ ergo aduẽtus tãte maiestatis: tante humilitatis: tãte charitatis: tãte etiã glorificatiõis nostre ab vniuersa ecclesia semel in anno solẽnis memoria celebratur. Sed vtinã ita semel ageret vt semp: id quippe dignũ. Quãte enĩ insanie est: vt post tanti regis aduentũ alijs quibuslibet negocijs hoĩes velint seu audeant occupare: ꝛ non magis omissis oĩb⁹ soli eius cultui vacent nec in eius pñtia cuiusquã meminerint ceterorum? Sed nõ omniũ ẽ qd̃ ait pph'a: Memoriã abũdãtie suauitatis tue eructabũt: siquidẽ nec oẽs hec memoria pascit. Sane nemo qd̃ non gustauit: sed neqꝫ qd̃ tñ gustauit eructuat. Eructuatio qppe nõ nisi de plenitudine ꝛ satietate procedit. Propterea quorum secularis est mens ꝛ vita: memoriã hãc etsi celebrãt: nõ eructuant: sine deuotiõe ꝛ affectiõe dies istos arida qdã ↄsuetudine obseruãtes. Deniqꝫ qd̃ dãnabilius est: ipsa quoqꝫ inestimabilis hui⁹ dignatiõis memoria: datur in occasionẽ carnis: ꝛ videas eos tãta sollicitudine dieb⁹ istis vestiũ gloriã: ciborum parare delicias: ac si hec ꝛ huiusmodi querat ĩ natiuitate sua christus: ꝛ ibi suscipiatur dignius: vbi hec accurati⁹ exhibent. Sed ipm audi dicẽtẽ Supbo oculo ꝛ insatiabili corde: cũ h̃ non edebã. Quid tãta ambitiõe vestes paras in natale meũ. Detestor ego superbiã: non amplector. Quid tãta sollicitudine ciborum copias reponis in tẽp⁹ illud? Damno ego carnis delicias: non accepto. Plane insatiabilis es corde: tãta parãs: ꝛ ex tã lõgo. Nã corpori vtiqꝫ ꝛ pauciora sufficerẽt: ꝛ q̃ possent oportunius inueniri. Celebrans g̃ aduẽtũ meũ: labijs me honoras: sꝫ cor tuũ lõge est a me. Nõ me colis: sed deus tuus vẽter est: ꝛ gloria in ↄfusione tibi. Infelix oĩno q voluptatẽ corporis ꝛ secularis colit gl'ie vanitatẽ. beatus aũt ppl's cui⁹ est dñs deus eius. Frẽs nolite vos emulari in malignãtib⁹: neqꝫ zelaueritis faciẽtes iniquitatẽ: intelligite magis in nouissima eorum: et cõpatimini eis aĩo: ꝛ orate pro eis q preoccupati sunt in delicto. Nec enĩ faciũt mise ri: q2 ignorantiã dei habẽt. Nã si cognouis

ſent:nunq̄ dn̄m glie tāta aduerſum ſe in-
ſania ꝓuocaret. Nos aūt dilectiſſimi excu
ſationē de ignorātia nō habemus. Plane
noſti eū quiſquis hic es. ⁊ ſi dixeris q: nō
noui eū: eris filiis ſeclarib᷒ mēdax. Deniq̄
ſi eū non noſti: q̄s te huc adduxit: aut quō
huc veniſti? Alioqn quis tibi pſuaderi poſſ
charoꝝ affectib᷒: corporis voluptatib᷒: ſe-
culi vanitatib᷒ ſponte abrenūciare ⁊ iacta
re cogitatū tuū in dn̄o: ⁊ oēm ſollicitudinē
in eū ꝓijcere: de quo nihil bene imo tā ma
le ꝯſciētia teſte merueras? Quis tibi inq̄
pſuaderi id poſſet ſi neſcires: q: bon᷒ dn̄s
ſperātib᷒ in ſe: aīe querēti ipm̄: niſi cogno
uiſſes ⁊ tu q: ſuauis eſt dn̄s ⁊ mitis ⁊ mul-
te miſericordie ⁊ verax? Hec aūt vnde no
ſti: niſi q: nō ſolū ad te: ſ; etiā in te venit?
Triplicē eni eius aduentū nouim᷒: ad ho
mines: in hoīes: ꝯtra hoīes. Ad hoīes qui
dē indifferēter: nō aūt ita in hoīes aut cō-
tra hoīes. Sed q: prim᷒ ⁊ terti᷒ noti ſunt:
vtpote manifeſti: de ſecūdo q ſpūalis ⁊ oc
cultus eſt: ipm audi dicentē: Si qs diligit
me: ſermonē meū ſeruabit. Et pater meus
diliget eum: ⁊ ad eū veniem᷒: ⁊ manſionē
apud eū faciem᷒. Beatus apud quē man
ſionē facies dn̄e ieſu. Beatus in quo ſapiē
tia edificat ſibi domū: excidēs columnas
ſeptē. Btā aīa q̄ ſedes eſt ſapiētie. Quenā
eſt illa? Aīa vtiq̄ iuſti. Merito plane: q:
iuſticia ⁊ iudiciū preꝑatio ſedis tue. Quis
in nobis eſt frēs q deſiderat in aīa ſua ſedē
parare chriſto? Ecce quenā illi ſerica: q̄ ta
petia: qō puluinar oporteat preparari. Iu
ſtitia inqt ⁊ iudiciū preꝑatio ſedis tue. Iu
ſtitia virtus eſt qō ſuū ēvnicuiq̄ tribuēs.
Tribue ergo tribus q̄ ſua ſunt. Redde ſu-
periori: redde inferiori: redde eq̄li: cuiq̄
quod debes: ⁊ digne celebras aduentum
chriſti: parās ei in iuſtitia ſedē tuā. Redde
inquā reuerentiā ꝑlato ⁊ obedientiā: q̄rū
altera cordis: altera corporis eſt. Nec eni
ſufficit exteri᷒ obtēperare maioribus nr̄is
niſi ex intimo cordis affectu ſublimit ſen-
tiam᷒ de eis. Qꝛ et ſi tā manifeſte idigna i-
notuerit ꝑlati alicui᷒ vita: vt nihil oīno diſ
ſimulatōis nihil excuſatōis admittat: ꝓpt
eū tn̄ a quo omnis eſt poteſtas: ipſum quē
modo talem nouimus excelſum reputare
debemus: non preſentibus perſone meri-
tis: ſ; ordinationi diuine ⁊ dignitati ipſi᷒
officij deferentes. Sic ⁊ fratribus noſtris
inter quos viuimus: ipſo iure fraternita-
tis ⁊ ſocietatis humane conſilij ſum᷒ ⁊ au-
xilij debitores. Hec eni volumus vt ⁊ ipſi
nobis impendant: conſiliū quo erudiatur
ignorantia noſtra: auxiliū quo iuuet infir-
mitas noſtra. Sed forte erit inter nos qui
tacitus reſpondeat dicens: Quod ego cō
ſilium dabo fratri: cui nec vnū quidē ver-
bum dicere fas eſt abſq̄ licētia? Quod ei
auxilium impendere eſt: cum nec minimū
aliquid agere liceat abſq̄ obedientia? Ad
quod ego: Non deerit certe quod facias:
tantūmō charitas fraterna non deſit. Nul
lum ergo conſiliū melius arbitror: q̄ ſi ex-
emplo tuo fratrē docere ſtudeas que opor
teat ⁊ que nō oporteat fieri: prouocans eū
ad meliora: ⁊ conſulens ei non verbo nec
lingua: ſed opere ⁊ veritate. An vō vtilius
aut efficacius auxilium aliquod eſt: q̄ vt
ores deuote pro eo: vt non diſſimules re-
darguere culpas eius: vt nō modo nullū
ei offendiculum ponas: ſed ⁊ ſollicitus ſis
quantū preuales tanq̄ angelus pacis de
regno dei ſcandala tollere: ⁊ occaſiones
ſcandalorum penitus dimouere. Si talem
te fratri conſiliarium ⁊ auxiliarium exhi-
bes: reddis ei qō debes: nec habet vnde
cauſet. Porro ſi cui forte prelatus es: huic
ſine dubio teneris debitor ſollicitudis am
plioris. Exigit a te ⁊ ipſe cuſtodiā ⁊ diſci-
plinā. Cuſtodiā quidē vt poſſit cauere pec
catū. diſciplinā vō vt qō min᷒ cauit: mini-
me maneat impunitū. Qꝛ et ſi nemini pre
eſſe videris: habes tn̄ ſub te cui cuſtodiā
hanc ⁊ diſciplinā oporteat exhiberi. Dico
aūt corpus tuū: qō ſine dubio regendū ac
cepit ſpiritus tuus: debes ei cuſtodiā: vt
non regnet i eo peccatū: nec mēbra tua ar
ma fiant iniqtati: debes ⁊ diſciplinā: vt di
gnos faciat pnīe fructus caſtigatū ⁊ ſubdi
tum ſeruituti. Longe tamē grauiori ⁊ peri
culoſiori debito tenentur aſtricti: qui pro

multis animabus reddituri sunt rationē. Quid ego infelix: quo me vertā? si tantū thesaurū: si preciosum depositum istud qđ sibi christus sanguine proprio preciosiꝰ iudicauit cōtigerit negligētiꝰ custodire? Si stillantē in cruce dñi sanguinē collegissem essetqꝫ repositus penes me in vase vitreo qđ ⁊ portari sepius oporteret: quid animi habiturꝰ essem in discrimine tāto? Et certe id seruādū accepi: pro quo mercator nō insipiēs ipsa vtiqꝫ sapiētia sanguinē illum dedit. Sed habeo thesaurū istū in vasis fictilibus: ⁊ quibꝰ multo plura qꝫ vitreis videant̄ iminere pericula. Accedit sane ad sollicitudinis cumulū ⁊ pōdus timoris: ꝙ cū ⁊ meā ⁊ ꝓximi ꝯsciētiā seruare necesse sit: neutra mihi satis ē nota. Utraqꝫ abyssus est: vtraqꝫ imꝑscrutabil': mihi nox est: ⁊ nihilominus exigit̄ a me vtriusqꝫ custodia: ⁊ clamat̄: Custos qd de nocte: custos qd de nocte? Nō est mihi dicere cū caym Nūquid custos fr̄is mei sum ego. sꝫ est fateri humiliter cū ꝓpha: q꞉ nisi dñs custodierit ciuitatē: frustra vigilat q custodit eā In eo tñ excusabil' ego videor: si vt ꝑdixi: debitā exhibeo custodiā pariter ⁊ disciplinā. Or si priora quoqꝫ q̈ttuor nō defuerit: dico aūt erga ꝑlatos reuerentiā ⁊ obediētiam: ꝯciliū ⁊ auxiliū erga fr̄es: qđ ad iustitiā ꝑtinet: nō ipsa tñ sedē inueniet sapiētia Et fortassis he vident̄ sex columne q̄s excidit in domo quā edificauit sibi: ⁊ septima quoqꝫ querēda est: si forte ⁊ eā nobis notā facere ipsa dignet̄. Quid v̄o ꝓhibet sicut sex in iustitia: septimā quoqꝫ ītelligi in iudicio? Neqꝫ enim iustitia sola: sed iustitia inq̄t ⁊ iudiciū preparatio sedis tue. Deniqꝫ si ꝑlatis ⁊ eq̄libꝰ ⁊ inferioribꝰ reddimꝰ qđ oportet: nihil ne accipiet deus? At ei plane retribuere qđ debet nemo potest: ꝙ tā copiose accumulauerit suꝑ nos misericordiā suā: ꝙ tā multa deliquerimꝰ ei: ꝙ tam fragiles ⁊ nihili sumus: ꝙ tā plenus ⁊ sufficiens ille sibi ⁊ bonoꝝ omniū nostroꝝ non egens. Audiui tñ dicentē eū: cui incerta ⁊ occulta sapiētie sue reuelauerat: q꞉ honor regis iudicium diligit. Nihil qđ in se est a nobis exigit ampliꝰ: tm̄ iniq̄tates n̄ras dicamus: ⁊ iustificabit nos gratis: vt gr̄a cōmēdet̄. Diligit eni animā: q̄ in ꝯspectu eiꝰ ⁊ sine intermissiōe ꝯsiderat: ⁊ sine dissimulatione diiudicat semetipsam. Idqꝫ iudicium nō nisi propter nos a nobis exigit: q꞉ si nosmetipsos iudicauerimꝰ: non vtiqꝫ iudicabimur. Propterea sapiēs veret̄: oīa opera sua scrutat̄: discutit: ⁊ diiudicat vniuersa. Honorat quippe veritatē: q se ⁊ sua oīa in eo statu quo veritas habet ⁊ agnoscit: veraciter ⁊ humiliter ꝯfitet̄. Audi deniqꝫ manifestiꝰ a te iudiciū exigi: post iustitiam. Cū feceritis inq̄t oīa q̄ ꝑcepta sunt vobis: dicite serui inutiles sumꝰ. Hec plane ꝙ in homine est digna sedis preparatio domino maiestatis: vt ⁊ iustitie mandata studeat obseruare: ⁊ semꝑ indignū sese ⁊ inutilem arbitretur.

¶ De duplici aduentu ⁊ pennis deargentatis Sermo quartus.

Ignū est fr̄es IIII

Dvt tota deuotiōe dñi celebremus aduentū: delectati tanta ꝯsolatione: stupefacti tāta dignatione: inflāmati tanta dilectione. Nec v̄o solū cogitetis eū: q̄ venit querē ⁊ saluū facere qđ ꝑierat: sꝫ ⁊ illū nihilominꝰ q̄ veniet ⁊ assumet nos ad seipm̄. Utinā circa hos duos aduētꝰ iugi meditatiōe v̄semini rumināntes in cordibꝰ v̄r̄is q̄ntū in priore ꝑstiterit: q̄ntū ꝓmiserit in secundo. Utinā certe dormiatis inter medios cleros. Hec sunt duo brachia spōsi: int̄ q̄ spōsa dormiēs aiebat: Leua eiꝰ sub capite meo: ⁊ dextera illiꝰ amplexabit̄ me. Nā in sinistra quidē eiꝰ sicut alibi legimꝰ diuitie ⁊ gl'ia: ī dextera lōgiturnitas vite. In sinistra inq̄t eiꝰ diuitie ⁊ gloria. Filij adā: genꝰ auarū ⁊ ambitiosum audite. Quid vobis cū terrenis diuitijs ⁊ gl'ia tꝑali: q̄ nec vere nec v̄r̄e sunt? Aurū ⁊ argentū: nōne terra est rubra ⁊ alba: quam solus hominū error facit aut magis reputat preciosam? Deniqꝫ si vestra sunt hec: tollite ea vobiscum. Sed homo cum interierit nō sumet omnia: neqꝫ descēdet cū eo gl'ia eiꝰ. Uere ḡ diuitie nō opes sunt: sed virtutes: q̄s secū ꝯscia portat: vt

impetuum diues fiat. De gloria quoqꝫ dicit ap̄ls: Gloria nostra hec ē: testimonium ꝯscientie nostre. Hec ē vtiqꝫ vera gloria: q̄ ē a spiritu veritatis. Ipse eni spūs testimonium phibet spiritui nostro ꝙ filij dei sum⁹. Gloria v̄o quā abinuicē accipiūt q̄ gloriā que ē a solo deo nō querūt vana ē: q̄ñ vani filij hoīuꝫ. Insipiens tu q̄ mercedes cōgregas i saccū ꝯtusū: q̄ thesaurū tuū alieno i ore ꝯstituis: ignoras ꝙ archa ista nō claudit: nec seras habet. Quāto melius sapiūt q̄ thesaurū suū ipsi sibi seruāt: alijs nō committūt. Uerū nūqd semp seruabūt? Nunquid semp abscōdēt? veniet cū manifesta erūt abscōdita cordiū. Que v̄o fuerit ostētata nō cōparebūt. Hinc ē ꝙ veniēte dn̄o fatuarū virginū lāpades extinguunt: ꝛ q̄ receperūt mercedē suā a dn̄o nesciuntur. Propterea dico vobis charissimi: vtile est abscōdere magis q̄ꝫ obstētare: siqd habemus boni: sicut ꝛ mendici cū elemosynas petūt: nō p̄ciosas vestes ostēdūt: sed seminuda mēbra: aut vlcera si habuerint: vt citius ad misericordiā vidētis animus inclinet. Quā regulā publicanus ille seruauit: multo melius phariseo: ꝛ ideo descēdit iustificatus ab illo: idest p̄re illo. Tempus ē fratres: vt iudicium incipiat a domo dei. Quis v̄o finis eoꝝ: q̄ nō obediunt euāgelio? Quod iudiciū his: q̄ i hoc iudicio nō resurgūt? Quicūqꝫ enim iudicari dissimulāt eo iudicio quod nūc ē: in quo p̄nceps mūdi eijcit foras? iudicē expectēt vel magis timeāt: a quo cū ip̄o p̄ncipe suo: foras eijcient ꝛ ipsi. Nos autem si pfecte iudicamur nūc: securi expectemus saluatorē dn̄ꝫ nostrū iesum xp̄m: q̄ reformabit corp⁹ humilitatis nostre configuratū corpori claritatis sue. Tūc fulgebūt iusti ita vt videre possint: docti pariter et indocti. Fulgebūt enīꝫ sicut sol: in regno patris eoꝝ. Erit autē claritas solis septēplicit: idest sicut lux septē dieꝝ. Adueniēs enim saluator reformabit corpus humilitatis nostre: ꝯfiguratum corpori claritatis sue: si tn̄ p̄us fuerit cor reformatū ꝛ ꝯfiguratū humilitati cordis ipsius. Propter qd̄ ꝛ dicebat: Discite a me q̄r mitis sum ꝛ humilis corde. Considera sane in his verbis: q̄ñ humilitas duplex ē: altera cognitiōis: altera affectionis que hic dicit̄ cordis Priore cognoscimus q̄ꝫ nihil sumus: ꝛ hāc discim⁹ a nobisipsis ꝛ ab infirmitate p̄pria: posteriore calcam⁹ gloriā mūdi: ꝛ hāc ab illo discimus q̄ exinaniuit semetip̄m formā serui accipiēs: qui etiā quesitus in regē fugit: quesitus ad tāta p̄bra ꝛ ignominiosum suppliciū crucis: sponte obtulit semetip̄m. Sint ergo si dormire volumus inter medios cleros: idest duos aduētus pēne nostre deargētate: vt illā.s. virtutū formā teneamus quā ꝛ verbo ꝛ exēplo cōmēdauit xp̄s p̄ns in carne. In argēto siqdē nō incōgrue intelligitur humanitas eius: sicut in auro diuinitas. Omnis itaqꝫ virtus nostra tā lōge ē a virtute vera: q̄ꝫ lōge est ab ea forma: ꝛ oīs pēna nr̄a ad nihilū valet: si nō fuerit deargētata. Magna quedaꝫ pena ē pauptatis: q̄ tā cito volat̄ in regnū celoꝝ. Nam in alijs virtutib⁹ q̄ sequunt̄: p̄missio futuro tp̄e i dicat̄: pauptati non tā p̄mittit̄ q̄ꝫ dat̄. Uñ ꝛ p̄nti tp̄e enūciatū ē: q̄ñ ip̄oꝝ ē regnum celoꝝ: cū in ceteris dicat̄: hereditabūt: cōsolabunt̄ ꝛ similia. Uidemus autē paupe res aliquos: q̄ si verā haberēt pauptatem nō adeo pusillanimes inuenirent̄ ꝛ tristes vtpote reges ꝛ reges celi. Sꝫ hi sūt q̄ pauperes eē volūt: eo tn̄ pacto: vt nihil eis desit: ꝛ sic diligunt pauptatē: vt nullā inopiā patiant̄. Sunt ꝛ alij mites: sed q̄ꝫdiu nihil di ꝛ agit̄: nisi p̄ eorū arbitrio. Patebit autē q̄ꝫ lōge sint a vera māsuetudine: si leuis orat̄ occasio. Hec māsuetudo quō hereditabit? que ante hereditateꝫ deficit? Alios quoqꝫ lugentes video: sed si de corde p̄cederēt ille lachryme: nō tam facile illico sol uerentur in risum. Nūc aūt cū abūdātius ociosa ꝛ scurrilia verba p̄fluant q̄ꝫ p̄us lachryme sed lachrymas: huiusmodi de his esse nō arbitror q̄bus ꝯsolatio diuina p̄mittit̄: q̄ñ qdē post illas tā facile cōsolatio tā vilis admittit̄. Alij tā vehemēter cōtra alioꝝ delicta ȝelāt? vt videri possent esurire ꝛ sitire iusticiā si esset apud eos: de suis quoqꝫ peccatis idē iudiciū: sed nunc pondus ꝛ pōdus vtrūqꝫ abbominatio ē apud

deū. Nā ɔtra alios tā imprudēter q̄z ima-
niter estuāt: seip̄os q̄z insipiēter inutiliter
palpāt. Sunt aliȷ́ misericordes de his que
ad ip̄os non pertinent: qui scandalizan-
tur ꝙ non datur omnibus abundāter: sic
tamen vt ipsi nec in modico quidem gra-
uētur. Qui si misericordes essent: de suo
facere deberent misericordiam si non pos-
sunt de terrena substantia: de volūtate bo
na darent his: qui contra eos forte pecca-
re viderentur indulgentiam: darent dul-
ce signum verbum bonū qnod est super
datum optimum: vt eorum mentes ad pe
nitentiā prouocarent. Deniq̄z ⁊ his ⁊ om
nibus quos in peccato esse cognoscerent:
compassionem impenderent ⁊ orationem.
Aliogn misericordia illoꝝ ē: ⁊ misericordi
am cōsequent nullā. Item sunt q peccata
sua sic ɔfitent: vt videri possent ex deside-
rio mūdādi cordis id agere: omnia enim ī
ɔfessione lauantur: nisi ꝙ ea que ipsi spon
te dicūt aliȷ́s: ab aliȷ́s patiēter audire non
possunt. Qui si vere mūdari desiderarent
vt videnť: non irritarenť sed haberent ei
gratiā: q suas illius maculas demōstrarēt
Sūt ⁊ aliȷ́ q si viderūt quēpiā vel leuiter
scādalizatū: valde soliciti sunt quō eum
in pacem reducere possint: ⁊ viderentur
pacifici nisi ꝙ eoꝝ cōmotio si forte quicq̄z
ɔtra eos factū dictūue videbitur tardius
vniuersis poterit difficiliusq̄z sedari. Qui
nimiꝝ si vere pacē diligeret: aut dubium
qn eā quererēt sibi ipsis. Deargentemus
igiť pēnas nostras in xp̄i ɔuersatiōe: sicut
⁊ martyres sancti lauerunt stolas suas in
eius passione. Imitemur quoad possum⁹
eum: qui sic dilexit paupertatē vt q̄zuis i
manu eius essent fines terre: tamē nō ha-
buit vbi caput reclinaret: ita vt discip̄los
adherētes ei: legamus fame cōpulsos: spi-
cas manibus ɔfricasse cpū sata transirent
quiq̄z tanq̄z ouis ad occisionē ductus ē: si-
cut agnus corā tondēte se obmutuit: ⁊ nō
apuit os suū: quē ⁊ sup lazaꝝ ⁊ sup ciuita-
tē fleuisse: ⁊ in oratiōib⁹ pnoctasse legim⁹:
risisse vō aut iocasse nusq̄z: qui sic esuriuit
iusticiā: vt cū ꝑpria nō haberet tantam ꝑ

peccatis nostris a seip̄o exegerit satisfacti
onē: vnde in cruce nihil aliud q̄z iusticiā
sitiebat: q ꝑ inimicis mori nō dubitauit: et
orauit ꝑ crucifixoribus suis: q peccatū nō
fecit ⁊ īposita sibi ab aliȷ́s patiēter audiuit
qui ꝑ recōciliandis sibi peccatoribus tan-
ta sustinuit.

¶ De aduentu medio et triplici inno-
uatione. Sermo quintus. V

Primus nup his q deargētauerūt pennas
suas dormiendū inter medi-
os cleros: duos significātes
aduētus: sed vbi sit dormiendum nō dixi-
mus. Tertius enim quidā aduētus ē me-
dius inter illos: in quo delectabiliter dor-
miūt qui eū norūt. Illi enim duo manife-
sti sunt: sed nō iste. In p̄ore quidem in ter
ris visus ⁊ cū hoībus conuersatus ē: qn̄ si
cut ip̄e testať: ⁊ viderunt ⁊ oderūt. In po
steriore vero videbit omnis caro salutare
dei nostri: ⁊ videbunt in quē trāsfixerunt
Medius occultus ē: ī quo soli eū in seip̄is
vidēt electi: ⁊ salue fient anime eoꝝ. In p̄
mo enim venit in carne ⁊ in infirmitate: ī
hoc medio in spū. ⁊ virtute: in vltimo ī glo
ria ⁊ maiestate. Per virtutē enim ꝑueniť
ad gloriā: q2 dn̄s virtutū ip̄e ē rex glorie:
Et itē alibi ait idē ꝓpheta: vt viderē virtu
tē tuā ⁊ gloriā tuā. Aduentus siquidē iste
medius: via quedā ē: ꝑ quā a p̄mo veniať
ad vltimū. In p̄mo fuit xp̄s redēptio nr̄a
in vltimo apparebit vita nostra: in isto vt
dormiamus inter medios cleros: requies
ē ⁊ ɔsolatio nostra. Sed ne cui forte inuen
ticia videanť que de hoc aduentu medio
dicimus: ip̄m audite. Si quis diligit me ī
quit: sermonē meū seruabit: ⁊ pater meus
diliget eū: ⁊ ad eū veniemus. Sed quid ē
siquis diligit me sermonē meū seruabit?
Legim⁹ enim alibi: Qui timet deū faciet
bona. sed plus aliquid dictū audio vł sen-
tio de diligente: quia sermones seruabit.
Ubi ergo seruandi sunt? Haud dubiū qn
in corde: sicut ait ꝓpheta: In corde meo
abscōndi eloquia tua: vt non peccem tibi.

Sed quomodo seruandi? An sufficit sola eos seruare memoria? At vero sic seruanti dicet apostolus: qm̄ scientia inflat. Deniqꝫ ⁊ memoriam facile delet obliuio. Sic serua sermonem dei quomodo melius seruare potes cibū corporis tui. Nā ⁊ ille panis viuus ē: ⁊ cibus mentis. Panis terrenus dum in archa ē: potest a fure tolli: potest a muri corrodi: potest vetustate corrūpi. Ubi v̊o comederis illū: quid horum times? hoc modo custodi verbū dei. Beati enim qui custodiunt illud. Ergo trahiciat̄ in viscera quedā anime tue: transeat in affectiones tuas ⁊ in mores tuos. Comede bonum: ⁊ delectabitur in crassitudine anima tua. Ne obliuiscaris comedere panez tuū ne exarescat cor tuum: sed adipe ⁊ pinguedine repleatur anima tua. Si sic verbum dei seruaueris: haud dubiū quin ab eo serueris. Ueniet enim ad te filius cum patre: veniet ꝓpheta magnus qui renouabit hierusalem: ⁊ ille noua faciet oīa. Hoc enim facit hic aduentus: vt sicut portauimus imaginem terreni: sic ⁊ portemus et imaginem celestis. Sicut fuit vetus adaz per totū hominem effusus: ⁊ totum occupauit: ita modo totum obtineat xp̄s: q totum creauit: totum redemit: totum ⁊ glorificabit: quiqꝫ totum hominem saluum fecit in sabbato. Erat in nobis aliquādo vetus homo: preuaricator ille erat in nobis: taz in manu q̄ꝫ in ore ⁊ in corde. In manu dupliciter: per facinus ⁊ flagitium: in ore similiter: per arrogantiam ⁊ detractionē: in corde quoqꝫ per desideria carnis: ⁊ desideria glorie temporalis. Nunc autē si qua noua creatura in xp̄o: vetera transierūt: ⁊ contra facinus: in manu innocentia: contra flagitium continentia est: in ore contra arrogantiam verbum confessionis: cōtra detractionem verbuz edificationis: vt recedant vetera de ore nostro: in corde vero: cōtra carnis desideria charitas: humilitas contra gloriam temporalem. Et vide si non in his tribus christum dei verbum recipiant singuli electorum: quibus dictū est: pone me signaculum super brachium tuum: signaculum super cor tuum. Et alibi: Prope est verbum in ore tuo: ⁊ in corde tuo.

¶ De tertio aduētu ⁊ carnis resurrectione. Sermo sextus.

Volo vos frēs: VI non ignorare tempus visitationis nostre: sed ne illud quidem quid hoc tempore visitetur in nobis. Animabus enim hoc tempus est non corporibus assignatum: ꝙ videlicet longe dignior anima corpore: priorem sibi sollicitudinem naturali vendicetur dignitate. Sed ⁊ prior reparanda est: quam constat corruisse priorem. Anima siquidem corrupta in culpam: fecit vt corpus quoqꝫ corrumperetur in penam. Deniqꝫ si christi membra volumus inueniri: sequendum nobis est sine dubio caput nostrum: vt videlicet prima reparandarum sit solicitudo animarum: pro quibus ipse iam venit: ⁊ quarum prius mederi studuit corruptioni. Corporis vero curam illi magis tempori reseruemus: ⁊ differamus in illum diem quo reformandi gratia corporis est venturus: sicut meminit apostolus dicens: Saluatorem expectamus dominum nostrum iesum christum: qui reformabit corpus humilitatis nostre: configuratum corpori claritatis sue. In priori siquidem aduentu: tanq̄ꝫ preco vel magis vere preco ipsius iohannes baptista clamat: Ecce inquiēs agnus dei: ecce qui tollit peccata mundi. Non dicit morbos corporis non molestias carnis: sed peccatum quod est morbus anime ⁊ corruptio mentis. Ecce qui tollit peccatum mundi. Unde? Utiqꝫ a manu: ab oculo: a collo: demum etiam a carne ipsa cui altius infixuz est. Tollit pecatum a manibus commissa peccata delens: tollit ab oculo purgans cordis intentionem: a collo violentam removens dn̄ationē sicut scriptum est: Sceptrū exactoris eius superasti in die madian. Itēqꝫ: Cōputrescet iugum a facie olei. Et apl̄us loquitur dicens: Ut non

regnet peccatuz in vestro mortali corpore
Siquidem alio in loco ait idem aposto-
lus: Scio inquit q non est in me bonum:
hoc est in carne mea. Et alibi: Infelix ego
homo: quis me liberabit de corpore mor
tis huius? Sciebat nimirum non prius li
beranduz se esse a pessima illa radice que
carni infixa est a lege peccati q est in mem
bris nostris donec ab ipso corpore soluere
tur. Unde et cupiebat dissolui et esse cum
christo: sciens q pctm separans inter nos et
deum penitus auferri nõ poterit donec li
beremur a corpore. Audistis de quodam
quẽ dñs curauit a demonio qñ collidens
et multũ discerpẽs eum demõ exiuit ab eo
Ita dico vobis genus illud pcti quod to-
tiens cõturbar nos: cõcupiscentias loquor
et desideria mala: reprimi qdem debet et põt
p grãm dei vt nõ regnet in nobis: nec de-
mus membra nr̃a arma iniquitatis pctõ:
et sic nulla damnatio est his q sunt in chri-
sto iesu: sed nõ eijcit nisi in morte qñ sic di
scerpimur vt aïa nostra separet a corpore
Habes ad qd venerit christus et cui inten
dere debeat xpian⁹. Propterea noli o cor-
pus: noli pcipere tpa. Potes enĩ aïe impe
dire salutẽ: tuam ipsius opari non potes.
Omnia tps habẽt. Patere vt nũc aïa p se
laboret: magis aũt etiã collabora ei: qñ si
cõpateris et cõregnabis. Quantũ eius im
pedis repationẽ tm̃ impedis tuam: q ni-
mirum repari ante nõ poteris: donec suã
in ea de⁹ imaginẽ videat reformatã. No-
bilẽ hospitẽ habes o caro: nobilẽ valde: et
tota salus tua pendet de eius salute. Da
honorẽ hospiti tãto. Tu qdẽ habitas ĩ re-
gione tua: aïa vero pegrina et exul apud
te est hospita. Queso te qs rusticus si for-
te nobilis et prepotens qspiam apud eum
voluerit hospitari: non libenter in angulo
domus sue aut sub gradib⁹ suis vl' in ipis
cineribus accubabit: cedens hospiti suo
locum sicut dignũ est potiorẽ? Et tu ergo
fac simil'r: Iniurias vl' molestias tuas ne
reputaueris: tm̃ vt hospes tuus honorifi-
ce possit apud te demorari. Honor tibi ẽ:
vt p eo interĩ te exhibeas inhonorũ. At
ne forte despicias aut paruipẽdas hospitẽ
tuũ p eo q pegrinus tibi videt et aduena
diligenter attẽde quid tibi hospitis hui⁹
pñtia largiat. Ipse enĩ est q tribuit oculis
visum: auditum auribus prestat: ipse qui
lingue vocem: palato gustum: motum mẽ
bris omnibus subministrat. Siquid in te
siquid sensus siqd in te decoris est: huius
hospitis beneficium recognosce. Deniqz
discessus eius pbat quid psentia cõfere-
bat. Protinus enĩ aïa discedente lingua
silebit: oculi nil videbunt: obsurdescẽt au
res: corp⁹ oẽ rigebit: facies expalescet. In
breui quoqz totuz cadauer putrescet et pu
tridum fiet: et decor oĩs in saniẽ cõuertet.
Ut quid ergo p temporali qualibet dele-
ctatione cõtristas et ledis hospitem istum:
quẽ nec sentire quidem vllo modo pote-
ras nisi p ipsum? Adhuc si tm̃ tibi cõfert
exul et inimicitiarum causa a facie dñi sui
eiectus: quãtuz tibi prestat recõciliatus?
Noli o corpus noli impedire reconciliati
onẽ illã: grãdis tibi exinde gloria pparat.
Patienter immo et libenter temetipsum
expone ad omnia: nihil dissimiles qd huic
videatur reconciliationi posse prodesse.
Dic hospiti tuo: quia recordabitur dñs
tuus et restituet te in gradum pristinum: et
tu memento mei. Omnino enim memor
eris tui in bonũ si bene seruieris ei: et cuz
peruenerit ad dominũ suum suggeret ei
de te et loquetur bonum pro bono hospite
dicens: Cum in vltionem culpe sue exula-
ret seruus tuus: pauper quidã apud quez
hospitatus sum fecit mecum misericordiã
et vtinam retribuat pro me domin⁹ meus
Primo siquidem omnia sua: dehinc etiã
semetipsuz exposuit vtilitatibus meis nõ
parcens sibi ppter me: in ieiunijs multis:
in laboribus frequenter: in vigilijs supra
modum: in fame et siti: etiam in frigore et
nuditate. Quid igitur? Profecto non mẽ
titur scriptura que dicit: Uoluntatem ti-
mentium se faciet: et deprecationem eorũ
exaudiet. O si forte gustare dulcedinẽ hãc
si forte gloriã istam valeas estimare. Mi-
ra enim dicturus sum: sed tamen vera et
oĩo ĩdubitata fidelib⁹. Ipe dñs sabbaoth
dñs virtutum et rex glĩe: ipse descẽdet ad

reformãda corpora nostra ⁊ ꝯfigurãda cor
pori claritatis sue. Quãta erit illa glia: q̃z
ineffabilis exultatio? q̃n creator vniuersi-
tatis: q pro aiabꝰ iustificãdis humilr ante
venerat ⁊ occultꝰ: pro te glorificãda o mi-
sera caro sublimis veniet ⁊ manifestus: nõ
iam in infirmitate: sed in glia ⁊ maiestate
sua? Quis cogitabit diẽ aduẽtꝰ illius: q̃n
descẽdet cũ plenitudine luminis? precur-
rẽtibꝰ angelis ⁊ tube ꝯcẽtu excitãtibꝰ de
puluere corpus inops: ⁊ rapiẽtibus illud
obuiã christo in aera? Quousq3 igit̃ caro
misera: insipiẽs: ceca demẽs: ⁊ prorsus in-
sana caro trãsitorias ⁊ caducas querit cõ-
solationes imo desolationes? si forte cõtin
gat repelli ⁊ indignã iudicari hac gloria.
magis autẽ nihilominꝰ ineffabili in eter-
nũ excruciari pena? Non sic obsecro frẽs
mei nõ sic: quinimo delectet̃ in huiusmo-
di meditationibꝰ aĩa nostra? quin etiã ca-
ro nostra requiescat in spe: saluatorẽ expe
ctans dñm iesum christũ: q reformabit il-
lam ꝯfiguratã corpori suo. Sic eni ait pro
pheta: Sitiuit in te aĩa mea: q̃z multiplicit̃
tibi caro mea. Desiderabat siquidem aĩa
prophetalis aduentũ priorẽ: quo se noue-
rat redimendã: sed multo ampliꝰ caro de-
siderabat aduentũ posteriorẽ ⁊ glorifica-
tionẽ suam. Tũc eni implebunt̃ desideria
nostra: ⁊ plena erit maiestate dñi oĩs terra
Ad quã gloriã: ad quam beatitudinẽ: ad
quã deniq3 pacẽ: q̃ exuperat oẽm sensum:
ipse nos sua misericordia perducat: nec cõ
fundat nos ab expectatione nostra salua-
tor quẽ expectamus iesus christus dñs no
ster: q est sup oĩa deus bñdictus in secula.

VII ¶ De triplici vtilitate aduentus do
mini. Sermo septimus.

J deuote cele-
bramꝰ aduẽtũ dñi: id facimꝰ
qđ oportet. Siqdez non mõ
ad nos: sed ⁊ propter nos venit: q bonorũ
nostrorũ nõ eget. Uerũ nostre quidẽ indi-
gẽtie quãtitatẽ manifestius ipsa dignatio
nis eius indicat magnitudo. Nec mõ peri
culũ egritudinis ex ipso precio medicami
nis innotescit: sed inualitudinũ numerus
ex multitudine remediorũ. Ut quid eni di
uisiones gratiarũ sunt: si nõ videt̃ necessi-
tatũ vlla diuersitas? Et quidẽ difficile est
vniuersas vno sermõe ꝓsequi indigẽtias
q̃s experimur: sed occurrũt mihi interim
tres cõmunes oĩbꝰ: ⁊ quodãmodo princi-
pales. Nemo eni reperit̃ in nobis: qui nõ
interim ⁊ ꝯsilij ⁊ auxilij ⁊ p̃sidij indiguus
videat̃. Nimirũ generalis est humano ge
neri miseria triplex: ⁊ quotquot degimus
in regiõe vmbre mortis: ĩ infirmitate cor-
poris: in loco tẽtationis: si diligẽter aduer
timus: triplici hoc incõmodo miserabilit̃
laboramꝰ. Nã ⁊ faciles sumꝰ ad seducẽdũ
et debiles ad operandũ: ⁊ fragiles ad resi
stendũ. Si discernere volumꝰ inter bonũ
et malũ: decipimur? si tẽtamꝰ facere bonũ
deficimꝰ: si conamur resistere malo deijci-
mur ⁊ supamur. Necessarius ꝓinde salua
toris aduẽtus: necessaria sic preoccupatis
hoĩbꝰ p̃ñtia christi. Atq3 vtinã sic veniat:
vt copiosissima dignatione sua ⁊ in nobis
ꝑ fidẽ habitãs illuminet cecitatẽ nostrã?
⁊ nobiscũ manẽs adiuuet infirmitatẽ no-
strã: ⁊ pro nobis stans fragilitatẽ nostram
ꝓtegat ⁊ propugnet. Si eni ille in nobis?
quis iam decipiat nos? Si ille nobiscum?
quid de cetero nõ possumꝰ in eo q ꝯfortat
nos? Si ille pro nobis? quis ꝯtra nos? Fi-
delis ꝯsiliarius est: qui neq3 falli oĩno nec
fallere queat. Fortis auxiliarius: q nõ las-
sescat. Patronꝰ efficax: q ⁊ ipsum sathanã
sub pedibꝰ nostris velociter ꝯterat: ⁊ oĩa
eius machinamẽta ꝯfringat. Nimirũ ipse
est dei sapiẽtia: cui semper in promptu sit
instruere ignorãtes: ipse dei virtus: cui fa
cile sit ⁊ deficiẽtes reficere ⁊ eripere peri-
clitãtes. Ad hũc ergo tantũ eruditorẽ fra
tres mei in omni deliberatione curramꝰ:
hũc tã strẽnuũ adiutorẽ in omni opatiõe
inuocemꝰ? huic tã fido propugnatori in oĩ
colluctatione cõmittamus aĩas nostras: q
ad hoc ipsum venit in mundũ: vt habitãs
in hoĩbus: cũ hoĩbꝰ: pro hoĩbꝰ ⁊ tenebras
nr̃as illuminaret: ⁊ labores leuaret ⁊ peri-
cula propulsaret.

¶ In vigilia sancti Andree aposto-
li Sermo vnicus.

VIII Sanctorꝝ festa
ꝓcipua patrū auctoritas sā
xit votiuis preueniēda ieiu
nijs. Utilis plane ⁊ nō ad in
sipientiā nobis: si fuerit q aduertat. Mul
ta siqdē q̄tidie pctā ꝯtrahimꝰ: ⁊ in multis
offendimꝰ oēs: nec tutū oīno ē celebrādas
suscipere festiuitates sacras maxieq̄ʒ eas
q̄ maxime sunt: nisi prius abstinētie purifi
catione premissa: quo ⁊ digniores ⁊ capa-
ciores inueniamur spūaliū gaudiorꝝ. Sic
enī iustus in ꝑncipio sermonis accusator
est sui: nec nisi a propria reprehēsione lau-
des incipit alienas. ꝙ et si iustus trepidat
sollicitꝰ preuenire eū q ipsas quoq̄ʒ paratꝰ
est iustitias iudicare: qd agimꝰ nos quorꝝ
nisi interim iudicata fuerint ⁊ tecta pctā:
timēdū valde est ne forte manifesta inue-
niant̄ ꝓcedētia ad iudiciū? Si nec iustus
sine modestia ⁊ verecūdia quadā ad scōꝝ
ꝓsumit accedere laudes: q̄nto magis pec-
cator i cuiꝰ ore nō est laus speciosa timeat
semꝑ necesse est vocē illā: q̄re tu enarras
iustitias meas: siue illā: Amice quō huc
intrasti nō hn̄s vestē nuptialē? Bti ꝓinde
q stolā suā dico aūt gloriā ꝯsciētie solliciti
sunt oī tpe ꝯseruare imaculatā: semꝑ splē-
didā exhibē. Sed quia pauci sunt q sic oī
custodia seruēt cor suū: pauciores aūt si tn̄
vel pauciores q in oī sanctimonia ꝯseruēt
illud: necesse est frequēti abstinētia macu-
las diluere subintrātes: ꝓcipue cū ꝓcipua
q̄libet solēnitas aduenerit celebrāda. Nō
mō tn̄ prepatio est ad proximā celebritatē
obseruatio ꝓmissa ieiunij: est ⁊ admonitio
q̄dā eruditioq̄ʒ nō parua. Discimꝰ ex hoc
ipso quenā vera sit via festiuitatis eterne.
Quid est enī ꝙ ieiunijs solēnia ꝓuenimꝰ:
nisi ꝙ ꝑ multas tribulatiōes oportet nos
introire in regnū dei? Indignꝰ quippe so
lēni letitia est: q statutā vigilie abstinentiā
non obseruat. Plane inquā si renuis affli
gere aīaʒ tuā in vigilia: indignꝰ iure cēse-
ris requie ⁊ exultatiōe festiua. Est aūt vni
uersum penitētie tps vigilia q̄dā solēnita
tis magne ⁊ eterni sabbatismi quē ꝓstola-
mur. Nec causaberis vigiliā longiorem: si
eternitatē festiuitatis attēdas. Licʒ enim
habere preparationem soleat solēnia diur
na diurnam: illa cū eterna sit nō exigit tn̄
eternā. Sed q̄ nos rapit iocūdior illiꝰ me-
moria felicitatis? Hoc enī noīe ⁊ sepiꝰ for-
te ⁊ dignꝰ noīat̄ illa festiuitas. Redeūdū
nobis certe ad id qd̄ pre manibus est. Ho
dierni itaq̄ʒ ieiunij ⁊ eiꝰ quā ꝓstolamur so
lēnitatis ⁊ letitie cā est passio bti andree
apli. Dignū est enī etsi pēdere cum eo nō
possumꝰ: vt cū eo vel ieiunemꝰ. Nā ⁊ ipm
cū biduo pēderet in cruce etiam ieiunasse
qs dubitet? Inueniamur ḡ vel in exiguo
cōicātes passioni eiꝰ: et si nō sil' affixi pati-
bulo: simł afflicti ieiunio: vt miserante deo
etiā corone participes simꝰ: simꝰ ⁊ in ꝓnti
q̄ʒ spūaliū cōsortes gaudiorꝝ. Quō enī nō
exultemꝰ memoria triūphi eiꝰ: quē ⁊ i ipa
sui ꝓntia supplicij tā vehemēter nouimus
exultasse? Aut non erit festiua solennitas:
vbi ⁊ crux ipsa plena est gaudio? Siquidē
⁊ festiuū solemꝰ noiare qd̄ lectū est: ⁊ crux
a cruciatu vtiq̄ʒ dicit̄: aut certe cruciatꝰ a
cruce. Quāta ꝓinde exultatiōe vniuerse
terre celebrādū est tāte nouitatis miracu-
lū: tā magnificū opus diuine virtutis? An
dreas hō erat silis nobis passibił: ⁊ tā ve
hemēti ardore spūs sitiebat crucē: tā inau
dito a secuł gaudio tripudiabat: cū para-
tum sibi eminꝰ patibulū ꝯspexisset. O crux
inqt diu desiderata: ⁊ iam ꝯcupiscēti aīo
prepata. Securꝰ ⁊ gaudēs venio ad te: ita
vt tu exultās suscipias me. Uidetis q: nō
se capit pre magnitudīe gaudij? Ita inqt
vt tu exultās. Ergo ne tāta est exultatio vt
exultet ⁊ ipsa crux: nec leti quicquā hēat:
sʒ totū letitie sit? Aut qd minꝰ ꝯtra ꝯsuetu
dinē: supra rationē vltra naturā crucifixū
exultare q̄ʒ crucē? Illi sensum letitie natu
ra negauit: huic siqd ꝓualet gaudiū omne
exterminat ingeritq̄ʒ dolorē. Amator ait
tuus semper fui: ⁊ desideraui te amplecti.
Frēs ignis vibrās est: non lingua loquēs:
et si lingua: certe ignea est. Carbones sunt
ignis illiꝰ: quē de excelso christus miserat
in ossibꝰ eiꝰ. Atq̄ʒ vtinā desolatorij nobis
sint: ꝯsumētes ⁊ exurētes q̄cq̄d in nobis ē
carnał affectiōis. Quales enī scintille sūt

iste⸗a quāto interiori incēdio micāt? Pla-
ne btē andrea granū synapis est fides tua
q̄tā insperatū vbi tericepit cepit ex se pro
ferre feruorē. Quid si pauloamplius tere
ret? Quis feruorē illū animꝰ⸗qs v̄ba illa
sustinē possēt auditꝰ? Dū eni minꝰ mina-
retur egeas: adhuc granū synapis videbať
despicabile. Integrū erat: nesciebamꝰ qđ
intus lateret. Dñs inqt me misit ad istam
ꝓuinciā: in q̄ nō paruū ei pplm acqsiui. Ac-
cedat cōminatiōis pistillū: lōge iā amplꝰ
sapiet: ꝯstātiusqȝ loqueť. Terrendū eū pu
tat egeas crucis suppliciū minitās: sȝ nō
ita. Accēdiť magis in v̄bo hoc: ⁊ libere cla
mat: Ego si patibulū crucis expauescerē:
crucis gloriā nō p̄dicarē. At vbi lignū sibi
paratū intuitꝰ est: ex h̄ iam plane totꝰ igno
scens applaudebat ⁊ blādiebať illi amate
sue officiosissime salutabat: deuotissime su
spiciebat: magnifice extollebat eā: ⁊ i ipsiꝰ
p̄conia gl̄iabať clamās magis affectiōe q̄ȝ
voce: Salue crux: q̄ decorē ⁊ pulchritudi-
nē de mēbris dñicis accepisti. Salue crux
q̄ in corpore christi dedicata es: ⁊ in mem-
bris eiꝰ tanq̄ȝ margaritis ornata. Merito
ꝓinde amatorē crucis veneranť qcūqȝ sūt
serui crucis⸗sȝ ab his certe ampliorē iure
deuotionē exigit: q specialiꝰ ꝓposuerūt tol
lere crucē suaȝ. Vobis h̄ ⁊ de vobis dico
frēs mei: q nō surda aure audistis euāge-
licā illā tubā: Qui nō baiulat crucē suā et
sequiť me: nō potest meus esse discipulus.
Parati estote totam animi diligētiā huic
adhibē solēnitati⸗⁊ corde magno celebra-
re eā: q̄ magnꝰ oīno ꝯsolatiōis pariť ⁊ ex-
hortatiōis thesaurꝰ vobis repositꝰ ē in ea
si fuerit qui fodiat ⁊ perscrutetur.

¶ In natali eiusdem de mundis pi-
scibus Sermo nonus.

IX

Elebrātes ho-
die gl̄iosum bti andree triū-
phū: in v̄bis gr̄e q̄ ꝓcedebāt
de ore eiꝰ exultauimꝰ ⁊ dele-
ctati sumꝰ. Neqȝ eni locus poterat eē tri-
stitie: vbi tā vehemēter letabať ⁊ ipse. Ne
mo ex nobis cōpassus est sic patiēti: nemo
ausus est plāgē exultantē. Alioqn ⁊ nobis
ipse nō incōgrue dicē poterat: qđ saluator
crucē baiulās sequentibꝰ se ⁊ lugētibꝰ ait:
Filie hierusalē nolite flere sup me: sed sup
vosipsas flete. Deniqȝ cū duceretur beatus
andreas ad crucē⸗ppl's qui sanctū ⁊ iustū
dolebat: iniuste damnari ꝓhibē voluit ne
puniret. sȝ magis ipse instātissima p̄ce ꝓhi
buit eos ne nō coronareť: imo ne nō pate
reť. Desiderabat siquidē dissolui ⁊ esse cū
christo: sȝ i cruce quā semp amauerat. De
siderabat in regnū intrare: sȝ ꝑ patibulū.
Quid eni dicit ille amate sue? Per te in-
quit me recipiat: q ꝑ te me redemit. Ergo
si diligimꝰ eū cōgaudeamꝰ ei⸗ nō solū quia
coronatꝰ: sȝ ⁊ quia crucifixus: quia deside
riū aīe eiꝰ tribuit ei dñs: ⁊ posuit in capi-
te eiꝰ coronā de lapide p̄cioso. Verūtm̄ dū
gratulam̄ ei q̄ diu desiderate crucis frui
mereať amplexu: mirū valde est si nō ipm
eiꝰ miramur gaudiū cui gratulamur. Dū
eni noctis huiꝰ vigilias celebrātes i v̄bis
tāte exultatiōis cātādo delectaremur⸗pu-
tasne fuit in nobis q secū cogitaret ⁊ dicēt
qđ sibi volunt hec: aut vnde tā noua leti-
tia? Certe ⁊ crux p̄ciosa est⸗⁊ crux amari
potest: ⁊ crux habet exultationem. Ita est
frēs mei. Si fuerit q colligat: semp lignuȝ
crucis vitā germinat⸗ fructificat iocūdita
te: oleū letitie stillat: balsamū sudat charis
matum sp̄ualiū. Nō est siluestris arbor⸗li-
gnū vite est cōprehēdentibꝰ eā: arbor fru-
ctifera: arbor salutifera. Alioquin quō do
minicā occuparet terrā? Illā dico precio-
sissimā glebā: cui clauorū est infixa radici-
bus. Si nō esset hec preciosior cunctis: fru
ctuosior vniuersis⸗nunq̄ȝ in illo plantareť
horto: nec illā p̄mittereť vineam occupare
Deniqȝ qđ mirū si cruci suauitatē dedit q
dedit ⁊ igni? Aut quō crux videať insipi
da⸗vbi dulce sapit ⁊ flāma? Quid eni sa-
piebat laurētio ignis ille cum rideret car
nifices⸗iudicē subsānaret? Quid nos ad
ista dicemus frēs? Cur nō sapit etiā nobis
que pro christo est tribulatio? Cur nō gu-
stamus ⁊ nos manna illud absconditum?
Sic eni victus eēt omnino diabolus: nec
haberet penitꝰ qđ afferret. Sufficeret no
bis hoc vnū aduersus duplicē malitiā ini

mici. Habet quippe nequissimus ille laqueos: habet ⁊ iacula: vtpote callidissimꝰ venator hominū solū sitiēs sanguinē animarū. Alios telis appetit malitiose cuiuslibet suggestionis: ⁊ in eis vulnerat multos quorū tenuis est patiētia. Alios voluptatibꝰ irretire laborat: ⁊ in his certe concludit multitudinē copiosam eoꝝ q in terra repunt: aut volitant iuxta eā. Sit ergo gaudiū in tribulatione: ⁊ iam non habet malignꝰ vnde illiciat: nō habet vnde deijciat. Liberati sumus de laqueo venantiū pariter ⁊ a verbo aspero. Nihil enī proficiet inimicus in eo quem crux christi delectat: si carnalē suggesserit delectationē: ⁊ filius iniquitatis nō apponet nocere ei: si ad exasperādū animū eius quālibet immittere tētauerit amaritudinē. Nō curat delicias qui ieiunio pascit̄: multo minꝰ murmurare potest pro eo in quo etiā delectat̄. Plane altissimū posuit refugiū suū: quo nec muscipula inimici timēda sit nec sagitta. Immo v̊o mundus piscis est: squamas pariter ⁊ pēnulas habēs. Porro sicut frustra iacitur rete ante oculos pennatoꝝ: sic frustra iacit̄ telum in squamas loricatorū. Huiusmodi siquidē pisces mūdos esse legalis sanctio indicat: q ⁊ pennis leuant̄: ⁊ ꝓtegunt̄ squamis: siue illi ī mari sint: siue in flumine: siue in stagno. Habet enī etiā mare hoc magnū ⁊ spaciosum pisces mūdos ⁊ dn̄ica dignos mensa: quia ⁊ ex his q in seculi latitudine habitu actuq3 v̊sant̄ reliquit sibi multa milia quos apl'ica sagena trahit: vt cū educta fuerit segregent̄ a malis. Ubi sane sedebit ⁊ hic noster piscator hominū: qui totā nūc post se achaiam trahit. Habet et flumen pisces mundos: quicūq3 inter dispensatores fideles inueniunt̄. Fluuius quippe est p̄dicatoꝝ ordo nō ꝑmanēs in eodē loco: sed extēdēs se ⁊ currēs vt diuersas irriget terras. Sunt ⁊ in stagnis mundi pisces: q in claustris seruiunt deo in spū ⁊ in veritate. Merito sane stagnis monasteria cōparant̄: vbi quodāmodo incarcerati pisces euagādi non habent libertatē: vt parati sint semper ad epulas spūales: dicētes singuli ītra seipos

Qn̄ veniet q me deferat? Cūctis diebus quibus nūc milito: expecto donec veniat īmutatio mea. Porro vt de lege supra meminimus siue in mari siue in flumine siue in stagno illi mūdi sunt pisces: q squamas ⁊ pēnulas habēt. Sunt autē squame multe: sed vna ex eis quodāmodo lorica ꝯtexitur: quia vna est patiētie virtus: lic3 singulis tribulatiōibꝰ exhibere singulas videamur. Iam v̊o sicut squamas ad patientiā sic pennulas quoq3 ad hilaritatē arbitror nō incōgrue posse referri. Hilaritas quippe leuat ⁊ subleuat: vt saltus quosdā in altū dare videat̄ quisquis exhilarat̄. Sane vt duas habeamꝰ pēnas: duplex nobis hilaritas querēda est. Et forte propterea docet Apl's: ille enī vere pēnas habebat: quibus ⁊ in tertiū vsq3 celū raptus est: ⁊ volauit etiā in paradisum: nō solum gloriari in spe: sed ⁊ gloriari in tribulationibꝰ. Prorsus sublime volat quisq3 ille est quē nō mō expectatio futuroꝝ bonorū sed etiā p̄sentiū quorūlibet maloꝝ exhibitio ipsa delectat: ita vt in ea etiā gloriet̄. Talē certe inuenimꝰ hūc beatū apostolū: talē miramur talē merito predicamꝰ. Unde ⁊ triplicē licet ꝯsiderare gradū: incipiētiū: ꝓficiētiū: ꝑfectoꝝ. Initiū sapiētie timor dn̄i: mediū spes: charitas plenitudo. Deniq3 Apostolū audi: quia plenitudo legis est charitas. Qui initiat̄ a timore: crucē christi sustinet patiēter. Qui ꝓficit in spe: portat libēter. Qui ꝯsumat̄ in charitate: amplectit̄ iam ardenter. Solus iste est q dicē possit: quia amator tuus semꝑ fui: ⁊ desideraui amplecti te. Longe est ab eo vox ista qui sustinet quidē: sed optaret oīno si posset nō venisse in horā hāc. Deniq3 si nō videor temerarius: longe est ab ea voce: pater si fieri potest trāseat a me calix iste. Quid enī? Certe suꝑ asellū ascēderat: vt ne hic quidē hostibus relinqueret̄. Agnosco plane in duce belli pusillanimoꝝ trepidationē: cognosco egroti vocē in medico. agnosco infirmatā gallinā cū pullis: ꝯsidero charitatē. stupeo miserationē: expauesco dignationē. Misericors dn̄s nō beati andree robustū sibi suscepit affectū: quia nō est sanis opus

medicus:sed male habentibus. Siquem forte dignatio scandalizat:plane meretur audire:An oculus tuus nequā est:qꝛ ego bonus sum? Huic enī odor vite in mortē est. Quid magnum fuerat dn̄e iesu si accedente hora propter quam veneras intrepidus stares⸗tanq̄ȝ q potestatē habebas ponendi animā tuā:⁊ nemo tollebat eā a te? Aut nō lōge gloriosius fuit quandoquidē totū propter nos agebat⸗vt nō solū passio corporis:sed etiā affectio cordis pro nobis faceret:⁊ quos viuificabat mors tua: tua nihilominꝰ ⁊ trepidatio robustos:⁊ mestitia letos:⁊ tedium alacres.⁊ turbatio quietos faciat: ⁊ desolatio consolatos? Lego quidē in lazari resurrectiōe: qꝛ infremuit spū ⁊ turbauit seipsuȝ.Sed esto interim qꝛ se ipse turbauit:nō cōditionis necessitate: sed sue beneplacito volūtatis. Nūc aūt aliquid iam amplius audio. Usq̄ȝ adeo siquidem preualuit ea q̄ fortis est vt mors dilectio:vt christū dei angelus confortauerit. Quis? Quē? Euāgelistā audi: Apparuit inqt angelus ꝯfortās eū. Quē eū? Plane eum cui nascituro clausus patuit virginis vterus⸗cuius nutu in vinū aq̄ mutata est: cuius tactu lepra fugata est:sub cuius plātis solidū stetit mare: ad cuius vocē mortui surrexerūt. Deniq̄ȝ eū q portat oīa verbo virtutis sue:ꝑ quē facta sunt oīa:ꝑ quē vniuersa subsistūt:etiam angelus ipse. Et quid dicā quē eū? Minus enī morarer si nō penitus eēt indicibilis. Cōfortās ergo eū:cuius ne ipse quidē ꝯfortator sinus capere poterat maiestatem. Rogo te angele quē ꝯsolaris? An ignorabas quis eēt⸗ad quē ꝯsolandū veniebas? Certe ꝯsolator ē: certe paraclitꝰ ē. Alioquin nō diceret aliū paraclitū a p̄re mittēdū apl̄is:si nō esset et ipse paclitꝰ. Deniq̄ȝ agnosco ⁊ in hoc ipso paraclitū maximū⸗agnosco paraclitū benignissimū:q prope sit his q tribulato sunt corde. Nō despero iam dn̄e:etiā si molesta videt̄ mihi tribulatio quā patior:etiam si pusillanimis sum:etiā si desidero vt transferat̄ calix a me. Nō despero inquā dūmō addā ⁊ ipse:verūtn̄ nō sicut ego volo: sed sicut tu. Didici etiā ex hoc ipso nō ad carnalē siue caducā recurrere ꝯsolationē:sed ad angelicā:sȝ ad spūalē:sȝ ad celestē. Ita plane dūmodo non murmurem:id enī separaret penitꝰ a te si nō citius resipiscerē: non renuo etiam si opus habeo consolari. Quid enī? Agnosco vocē meā in saluatore:⁊ de salute desperē? Plane in patientia mea possidebo animā meā. Uerūtn̄ ꝑficē volo si possum:nec statim adepta salute eē ꝯtentus. Qui timet deū faciet bona ait sapiens:sȝ parū est. Scriptū est enī Declina a malo ⁊ fac bonū:inqre pacē ⁊ ꝑseqre eā. Noli eē salute ꝯtētꝰ⸗quere pacē:ne tibi in periculo etiā sit salus ip̄a. Audi ergo angelū nato eo q factꝰ ē pax nr̄a exultantē atq̄ȝ canentē: Pax in terra hoībꝰ bone volūtatis. Que est aūt bona⸗nisi ordinata volūtas? Quenā est illa inqs? Profecto q̄ rōni consentanea est dicēti:qꝛ nō sunt cōdigne passiōes huiꝰ tpis ad futurā gloriā q̄ reuelabitur in nobis. Hoc si iam sentire cepisti: haud dubiū quin libēter feras crucē dn̄i ⁊ dicas:Paratꝰ sum ⁊ non sum turbatus: vt custodiā mādata tua. Attn̄ si vis eē ꝑfectus:vnū tibi adhuc est necessariū. Quid illud inqs? Profecto gaudiū ī spū scō. Siquidē ⁊ q timore coercet̄ ⁊ patiens est:⁊ q rōne spei ducit̄ ⁊ beniuolus est: nisi fuerit etiā feruens spū facile labi potest. Porro q̄ ꝑ spiritū diffundit̄ charitas ⁊ patiēs ⁊ benigna est:⁊ qḋ ē amplꝰ nunq̄ȝ excidit. In ꝑmo deniq̄ȝ mādato qḋ parētibꝰ nr̄is datū est si diligēter ꝯsideres:⁊ eua patiens ⁊ adā beniuolus videt̄. Quia tn̄ vterq̄ȝ cecidit:liquet ꝙ stabili nō erat ille vel illa gradu. Uidit enim mulier ait scriptura lignū qḋ esset pulchrū visu:⁊ ad vescēdū suaue. Non tibi videt̄ vix ꝯtinere manus? Sic ⁊ vbi a serpēte īterrogata est:vide si nō manifeste sonāt ṽba eius molestū ei fuisse mādatū? Ex oī inquit ligno paradisi comedimus:de ligno aūt sciētie boni ⁊ mali dixit nobis ne comedamꝰ. Nō dicit Sic est volūtas creatoris⸗q̄re sic ip̄e nouit:nobis sufficit obedire:qꝛ vita nr̄a in volūtate eius. Itaq̄ȝ facile seducta est mulier:⁊ ꝓmissiōi credere ⁊ acquiescere ꝑsuasioni. Uir aūt seductꝰ nō est:sȝ subuersus mulieris amo-

re. Optaret eni semp seruare mandatum
qd sibi vtile nouerat: si nō mulier ei aliud
suaderet. Nec aliquā in seruādo mādato
visus est pati difficultatē: sed q̄ bona erat
volūtas nō habuit fortitudinē: q2 non ha-
buit feruorē. Fortis quippe vt mors nō pa
tientia aut spes: sed dilectio. Nō timor aut
ratio: sed spūs fortitudinis est. Dicit patiē
tia Sic oportet fieri: quia timore vrgetur.
Dicit volūtas bona: Sic expedit ⁊ sic agē
dū est: q2 spei attrahit̄ ratione. Charitas
vo q̄ inflāmat̄ a spū neq3 sic oportet dicit
neq3 sic expedit: sed sic volo inqt: sic cupio
sic desidero vehementer. Uidetis quanta
sublimitas: videtis quāta securitas? quan
ta suauitas charitatis? Felix aīa q̄ ad hūc
charitatis ꝑuenerit statū. Nec sane despe-
rādū nobis quandoquidē eius q ad hunc
peruenerit gradū: ob id maxime memoria
celebrat̄: vt ipsius ⁊ inuocemus auxiliū: ⁊
ꝓuocemur exēplo. Plus dico: ⁊ ex nobis
nonnullos videre mihi videor in hoc gra-
du. Si dicis beatū andreā apostolū eē: nec
posse te q pusillus es eius seq vestigia: pu-
deat certe vel eos q tecū sunt non imitari.
Nemo repēte fit sūmus. Ascēdendo non
volando apprehēdit̄ sūmitas scale. Ascen
damus ergo velut duobꝰ quibusdā pedi-
bus: meditatiōe ⁊ oratione. Meditatio si
quidē quid desit docet: oratio ne desit ob-
tinet. Illa viā ostēdit: ista deducit. Medi-
tatione deniq3 agnoscimꝰ iminētia nobis
pericula: oꝛ̄one euadimus: ꝑ̄stante christo
iesu dño nostro.

¶ In eadē festiuitate Sermo secūdus.

Eati andree a-
postoli festiuitas hodie cele-
brat̄: quā si pia sollicitudine
ꝑscrutemur: multa inuenimꝰ
in ea q̄ edificēt aīas nr̄as. In ipso siquidē
ꝯuersionis sue initio magnū nobis ꝑfecte
obediētie prestat exemplū. Qd sane vtile
oīb9 christianis nobis tñ carius amplectē-
dū: q nimirū specialiter ex ipsa ꝓfessiōe no
stra tenemur obediētie debitores. Sapiēs
enim nūmularius est: imo ipsa sapiētia cui
necesse habemꝰ reddere hūc obediētie nū
mū: nec suscipiet eū nisi integer inueniat̄:
⁊ sine aliq̄ falsitate. Nā si discutimꝰ: si diui
dicamꝰ: ⁊ in hoc ꝑcepto quidē obediamꝰ:
sed nō in illo: fractus est nūmus: non susci-
piet eū christus: a quo nimirū tenemur nū
mi nō fracti s3 integri debitores. Oēs eni
obedientiā simpliciter ⁊ sine vlla exceptio
ne ꝓmisimꝰ. Qz siquis obediat quidē sed
simulatorie ⁊ ad oculū: murmuret autē in
abscōdito: falsus est nūmus eius: plumbū
habet: nō argentū: ⁊ iniquitas sedet super
talentū plumbi. Dolose agit: sed in conspe
ctu dei: qm̄ deus nō irridetur. Uis audire
ꝑfecte obediētie formā? Uidit dn̄s ait euā
gelista petrū ⁊ andreā mittētes rete in ma
re: ⁊ ait illis: Uenite post me: faciā vos pi-
scatores hominū. Faciā inquit de piscato-
ribus piscatores: imo predicatores. At illi
ꝯtinuo: nihil diiudicātes aut hesitātes nō
solliciti vnde viuerēt: non ꝯsiderātes quo
nā modo rudes hoīes ⁊ sine lr̄is predica-
tores fieri possent: nihil deniq3 interrogā-
tes: sine omni mora relictis retibus ⁊ naui
secuti sunt eū. Agnoscite frēs qm̄ propter
vos scripta sunt hec: propter vos singulis
annis in ecclesia recitant̄: vt discatis vere
obediētie formā castificātes corda vestra
in obediētia charitatis. Hec nimirū est q̄
sola cōmendat obediētie nūmū: hec illius
argentū est ꝓbatū atq3 purgatū. Sola est
eni charitas q̄ obedientiā gratā facit: ⁊ ac
ceptabilem deo. Hilarē eni datorē diligit
deus. Et item: Si tradidero inquit corpꝰ
meū ita vt ardeā: charitatē autē nō habue
ro: nihil mihi ꝓdest. Uultis vt de ipsa ēq3
beati huiꝰ apli passione: quā nimirū hodie
celebramꝰ: loq̄mur aliqd ad laudē christi?
⁊ ad edificationē nostram? Audistis certe
cū ꝑuenisset beatus andreas ad locū vbi
crux parata erat quō ꝯfortatus sit in dño:
⁊ ꝑ spm̄ quē vna cū ceteris aplis in igneis
linguis acceperat: verba vere ignea loque
retur. Uidēs eni paratā eminus crucē ne
quaquā sicut exigere videt̄ mortalis infir
mitas facies eius expalluit: nequaquā san
guis gelatus est: nō stetere come: aut vox
faucibꝰ hesit: nō ꝯtremuit corpꝰ: nō mens
eius turbata est: nō recessit vt assolet intel-

lectus. Ex abundātia cordis os locutū est:
⁊ charitas q̄ feruebat in corde q̄si scintil-
las quasdam ardentissimas emittebat in
voce. Quid enī beatus andreas cum sibi
paratā vt dixi eminꝰ crucē cerneret loque
baẗ? O crux inquit diu desiderata: ⁊ iam
concupiscenti animo preparata. Securus
⁊ gaudens venio ad te: ita vt tu exultans
suscipias me discipulū eius qui pepēdit in
te: quia amator tuus semꝑ fui: ⁊ desidera-
ui amplecti te. Obsecro fratres homo est
qui loquiẗ hec: an nō est homo: sed angelꝰ
aut noua aliqua creatura? Homo plane si-
milis nobis passibilis. Nā passibilē eū pas
sio ipsa testaẗ: qua appropinquante tam le
tabundus exultat. Unde ergo in hoīe no-
ua hec exultatio: ⁊ letitia hactenꝰ inaudi-
ta? Unde in tāta fragilitate tanta constan
tia? Unde in hoīe tam spūalꝭ mens: tā fer-
uens charitas: animus tā robustus? Absit
vt a seipso tantā ei credamꝰ inesse virtutē.
Donū ꝑfectū est descendens a patre lumi
nū: ab eo vtiq̧ qui facit mirabilia magna
solus. Plane spūs erat dilectissimi: qui ad
iuuabat infirmitatē eius: ꝑ quē diffunde-
baẗ in corde ipsius charitas fortis vt mors
īmo ⁊ fortior morte. Cuius o si ⁊ nos parti-
cipes inueniam̄. Ecce enī molestus est no-
bis penitentie labor: corporis afflictio gra-
uis: abstinētia onerosa: in vigilijs aīa dor
mitat pre tedio: nō ob aliud sane q̧ ꝑpter
inopiā spūs. Ipse enī si adesset adiuuaret
sine dubio infirmitatē nostrā. ⁊ sicut bea-
to andree crucē ⁊ mortē ipsam: ita nobis
quoq̧ penitentiā nostrā faceret nō mole-
stam: sꝫ etiam desiderabilem atq̧ omnino
delectabilem esse. Spūs enī meus ait dn̄s
suꝑ mel dulcis: ita vt ne ipsa quidē dulce-
dini eius preualere queat amarissima mor
tis amaritudo. Quid non temperabit illa
dulcedo: que mortem quoq̧ facit esse dul
cissimā? Que resistere possit asperitas vn
ctioni illi: que mortē quoq̧ facit suauissi-
mā? Cuꝫ dederit dilectis suis somnū: hec
est hereditas dn̄i. Quā molestiam non ex
pellet gaudiū illud: q̄d mortē quoq̧ ipsaꝫ
facit esse letissimā? Queramus hunc spm̄
fratres: tota sollicitudine operā demus vt
habere mereamur hunc spiritum: īmo et
quem habemus abundantius adhuc ha-
beamꝰ. Quicūq̧ enim spiritum christi nō
habet: hic non est eius. Nos autē non ac-
cepimus spiritum huius mundi: sed spiri-
tum qui ex deo est: vt sciamus que a deo
donata sunt nobis. Testimoniū presentie
eius perhibent opera ipsa salutis ⁊ vite: q̄
nullatenꝰ agere possemus nisi spiritus sal-
uatoris adesset: qui viuificat animas n̄ras
Queramus igiẗ vt dona sua multiplicet
deus in nobis: ⁊ spiritum suū augeat: qui
iam primitias dedit. Nullum enim omni-
no presentie eius certius testimoniū est q̧
desideriū gratie amplioris: quoniam ipse
dicit: Qui edunt me adhuc esurient: ⁊ qui
bibunt me adhuc sitient. Sed fortasse cō-
scientie multorum nobis iam respondent.
Desideramus quidem hūc spiritum: qui
sic adiuuet infirmitatem nostram: sed in-
uenire nō possumus. Ego autē dico: Pro-
pterea non inuenitis: quia non queritis:
propterea non accipitis: quia non petitis.
Petitis ⁊ non accipitis: eo ꝙ negligenter
petatis. Nihil enim aliud expectat: nihil
aliud querit deus: nisi vt sedule ⁊ cum de
siderio requiratur. Deniq̧ quando petē-
tibus negabit: qui etiam nō petentes pro-
uocat ⁊ hortatur vt petāt? Si vos, inquit
cum sitis mali nostis bona data dare filijs
vestris: quanto magis pater vester de ce-
lis dabit spiritum bonum petentibus se?
Petite ergo charissimi, petite sine inter-
missione: petite sine hesitatiōe: ⁊ in omni-
bus operibus vestris dulcissimi semper
huius ac suauissimi spiritus presentiam ⁊
auxilium inuocate. Et nos enim fratres
cum beato andrea necesse habemus tolle-
re crucem nostram: immo cum eo quem ⁊
ipse secutus est domino saluatore. Inde
enim sic letabatur: inde sic exultabat: ꝙ
non solum pro eo: sed cum eo mori videre
tur: ⁊ cōplantari similitudini mortis eius:
vt compatiēs etiam conregnaret. Cū q̊ vt
silꝭ crucifigamur ⁊ nos attētis auribꝰ cor-
dis audiamꝰ vocē dicētis: Qui vult veni-
re post me: abneget semetipm̄: ⁊ tollat cru-
cē suā ⁊ seq̄ẗ me: ac si dicat: Qui me deside

rat se despiciat:q vult facẽ voluntatẽ meã
ducat frãgere suã. Sȝ cõtinuo bella insur-
gũt:armanť ꝓtin⁹ aduersum nos inimici:
et nos armemur ecõtra:ꝛ imitemur arma
regis nr̃i.tollam⁹ ꝛ nos crucẽ nostrã:in q̃
de inimicis oib⁹ triũphem⁹. Audi eni qd
psalmista ꝓmiserit:imo spũs dei ꝑ os ei⁹.
Scuto inquit circũdabit te veritas eius:
haud dubiũ qn altissimi. De eo siquidẽ lo
quebať:sicẽ manifeste indicant ipsi⁹ psalmi
precedẽtia v̂ba. Ad qd frẽs scuto circũda-
mur? nisi quia nos vndiqȝ bella circũdãt.
Deniqȝ quid cause sit vt te scuto circũdet
attende. Scuto inquit circũdabit te veri-
tas eius. Ad quid eni? Nõ timebis inqt
a timore nocturno: a sagitta volãte in die:
a negocio ꝑambulãte in tenebris:ab icur-
su ꝛ demonio meridiano. Videsne q̃ȝ ne-
cesse sit vt scuto circũdet veritas? queȝ sic
hostiũ tela circũdãt? Ab inferiori eni ꝑte
timor nocturn⁹ insurgit: a sinistris sagitta
volãs in die:a dextris ꝑambulat negociũ
tenebrosum:ꝛ vt nihil sit vacuũ : a suꝑiori
ꝑte demoniũ meridiani occurrit. Nos ãt
miseri ꝛ miserabiles vicinis tot serpẽtib⁹
et igneis telis vndiqȝ volãtib⁹:vndiqȝ in-
surgẽtib⁹ inimicis: nihilomin⁹ ꝑniciosissi-
ma securitate ꝛ negligẽtia dormitam⁹: tor
pem⁹ ocio:vanitatib⁹ ꝛ scurrilitatib⁹ idul
gem⁹:tã pigri ad spũalia exercitia:ac si iã
pax sit ꝛ securitas:ꝛ nõ sit militia vita ho-
minis sup terrã. Hoc dico vobis charissi-
mi qd vehemẽtius terret: q̄ oĩno timoris
acerbissimi gladio trãsuerberat aĩaȝ meã:
q̄ inter tãta pericula min⁹ timorati:min⁹
exercitati:min⁹ q̃ȝ necesse sit solliciti videa
mur. Vnũ siquidẽ e duob⁹ hec ipsa negli-
gẽtia ꝓbat: aut oĩno nos traditos hostib⁹
et nescire:aut certe si inter hec ꝯseruemur
ei q tuetur nos ingratos nimiũ inueniri.
Quorꝫ vtrũqȝ qd ꝑiculi habeat:satis ẽ ma
nifestũ. Propterea obsecro vos dilectissi-
mi ipsa nos excitet hostiũ malitia ꝑugil: ꝛ
instãtia eorꝫ maligna:q̃ tã seduli tã solliciti
sunt in nostrã persecutionẽ:nos q̃ȝ sollici-
tos faciat ꝛ circũspectos:vt ĩ timore ꝛ tre-
more nostramipsorũ operemur salutẽ. Ecce
cui in cruce est salus nr̃a:tantũ vt ei virili
ter inhaeream⁹. Verbum crucis ait Apl's
ꝑeuntib⁹ quidẽ stultitia est:his aũt q salui
fiũt.i.nobis virt⁹ dei est. Ipsa est scutũ q̃
circũdamur:vt eius cornua q̃ttuor q̃drifa
ria hostiũ tela repellãt. Sit ergo inferius
cornu contra nocturnũ timorẽ.i.aduersus
pusillanimitatẽ:q̃ de carnis afflictiõe ꝓce
dit:vt id qd sub nobis ẽ corp⁹ castigare vi-
ril'r studeam⁹ ac subijcẽ seruituti. Siqs vo
nos in faciẽ maledicit: siqs apte mala sua-
dere conať: in die volat sagitta a ꝛ sinistris
est:sinistro nihilominus cornu crucis exci
piẽda. Qȝ si adulať:si q̃si ꝯsulẽtis aĩo vene
nũ ꝓpinat fraterne detractiõis:ꝛ odiũ se-
minare conať: si deniqȝ iniquũ aliqd tãq̃ȝ
iustũ psuadere tẽtat:a dextris est mihi iste
sȝ iudas est:osculo me ꝓdit:ꝛ dextero cor-
nu crucis negociũ ꝑambulãs in tenebris
repelli necesse est ꝛ ꝓpulsari. Sed ecce de-
moniũ meridianũ superbie.s.spũs:q nimi
rũ in maiori splẽdore virtutũ acrius insur
gere solet. Hec aũt q̃ȝ ꝑniciosa sit:sepi⁹ vo-
bis intimare curam⁹. Initiũ quippe oĩs
pcti:ꝛ causa toti⁹ ꝑditionis suꝑbia ẽ. Pro-
pterea quisquis es q salutẽ tuã oꝑari stu-
des: aduersus hãc super caput tuũ cornu
crucis habere memẽto : vt nõ eleueris in
suꝑbiã:nõ exalteť cor tuũ: nõ ambules in
magnis neqȝ in mirabilib⁹ sup te:sȝ tela q̃
desuꝑ veniũt suꝑeminẽs capiti tuo cornu
crucis excipiat. Sane h solũ ẽ cui salutis
pariť ꝛ regni titul⁹ inscribiť:qm̃ nemo nisi
qui se humiliat saluari ꝛ exaltari meretur
Iã vt breuiť repetã: q̃ttuor hec cornua sũt
ꝯtinẽtia patiẽtia prudẽtia ꝛ hũilitas. felix
aĩa q̃ in hac cruce gl'iať: in hac cruce triũ
phat:tm̃ vt ꝑseueret in ea ꝛ nullis valeat
tẽtationib⁹ deijci. Oret igiť quisqs in cru
ce est oret cũ btõ andrea dñm ꝛ magistrũ
suũ:ne patiať euȝ de cruce deponi. Quid
eni malignus ille nõ audeat? qd non p̃su
mat ipsius attẽtare? Quod egee manib⁹
de discipulo : hoc iudeorꝫ linguis facere
cogitauerat de mgr̃o. In vtroqȝ tñ sera
penitentia ductus victus ꝛ ꝯfusus abscess
sit. Vtinã hẽat similiter ꝛ a nobis ipso vin
cente: qui ꝛ in se ꝛ ĩ discipulo triũphauit
Faciat ipse vt mereamur ꝛ nos ĩ hac nr̃a

qualicūq3 penitētie cruce quā pro ipsi⁹no mine tulim⁹feliciter ꝯsūmari:q est sup oīa deus benedictus in secula amen.

¶In eadem festiuitate de triplici genere bonorum Sermo tertius.

XI
T propensius studiū: ⁊ cura vigilantior nostris eēt cogitationib⁹ adhibēda fratres mei:nīs inquā quib⁹tā sanctarū meditationū assidue materia ministraꝫ.nocte enī ⁊ die nobis prophetice ⁊ euāgelice:sed ⁊ aplice voces canunꝫ ⁊ legunꝫ:q̄ ⁊ penā minanꝫ inferni: ⁊ regni gloriā pollicenꝫ. Unde ergo nobis tā vane:tā noxie cogitationes:tā obscene? q̄ nūc imūdicia ⁊ elatione:nūc superbia ⁊ ambitione ceterisq3 passionib⁹ cōtorquēt nos:vt vix aliqñ in cogitationū sanctarū serenitatē respirem⁹? Nō imerito aīe ille q̄ in locis purgatorijs patiunꝫ:p loca cenosa ⁊ lutosa discurrere dicunꝫ:qñquidē nūc eadē loca suis cogitatiōib⁹ inhabitare nō metuunt. Ue nobis a torpore ⁊ tepore cordis nostri:q pmittim⁹ nos his vanitatib⁹ occupari:⁊ nō ex instāti trāsilim⁹ in bona dīūa:siue nālia: siue in spūalia:seu etiam in eterna. Et quidē naturalia bona magna: spūalia maiora:s3 maxima sunt eterna. In primis reparamur: in secūdis excitamur: glorificamur in tertijs. Si nō potes oculū meditationis in illā sublimitatē eternalium bonoꝝ infigere:q: stantia sunt:⁊ oēm sensum exuperāt:in bonis grē:q̄ sunt in exercitio virtutū:visum reflecte: vt videas q̄3 pure ꝯsciētie:q̄3 libere frōtis sit vsari ⁊ cōuersari in castitate ⁊ charitate:in patiētia ⁊ humilitate:ceterisq3 virtutib⁹:q̄ amabilē deo:placabilē ⁊ imitabilē hoīb⁹ reddūt. Or si hec nimis sublimia sūt:⁊ trāsgrediētia infirmitatē tuā: demitte oculos in bona nature:q̄ tibi tā familiaria eē debēt qñ tū tu familiaris es ibi. Nec sic dicim⁹bona nature:q̄si grē non sint: sed ideo q̄ ipsi nature quodāmodo ingenita ⁊ cōplantata fuerūt anteq̄3 fieret peccatum illud:qd nō psonā solū infecit:sed etiā naturā3. Ex tunc nō ita nobis ad manū puenisse monstranꝫ pp̄ter vuln⁹ inflictū.cu3 tñ nos illa in nob⁊ circa nos eē tā rōnib⁹q̄3 affectiōib⁹plerūq3 sentiam⁹. Et q: nos ex aīa ⁊ corpore subsistim⁹: iuxta vocem apl'i ab aīali parte.i.a bonis corporis incipiam⁹: vt nō sit prius qd spūale est: sed qd aīale. Sunt autē oīa bona corporis:⁊ qd ei solūmō debeam⁹ sanitas. Nihil aūt vltra ei vel dandū est vel querēdū est:s3 hoc termino ligādū ⁊ frenādū est:cū fruct⁹ eius nullus sit: ⁊ mors sit finis illius. Sed hic fouea est: q̄ nolo vos lateat. Insidiaꝫ enī voluptas sanitati:⁊ tā subtili maliguitate psequiꝫ: vt vix vel eā possit cauere: vel nouerit. Or si voluptati seruiaꝫ:nō sanitati.s3 iam de natura nō est:sed sub natura:q̄ morti manus dat:cū magistrā cōstituit voluptatē. Inde etiā est:q̄ multi ad tā bestiales ipetus descēderūt:vel vt dicā verius ceciderunt:vt voluptatē preferant sanitati: ⁊ in illisipsis gaudijs sepissime voluptueꝫ:q̄ sciant difficiles ⁊ acutissimas subsequi passiōes. Sicut aūt natura est corporis sanitas:ita cordis natura est puritas:quia turbato ocul. nō videbiꝫ deus. ⁊ cor humanū ad hoc factū est:vt suū videat creatorē. Si vō sanitati corporis sollicita est puidentia:custodia puritati cordis:tāto est sollicitior impēdēda:quāto pars ista dignior illa eē ꝯuinciꝫ. Dictū simpliciter accipim⁹ puritatē:vt videlicet oīa q̄ agim⁹:pure ⁊ hūilr ꝯfiteam dn̄o in orōne:⁊ hominū ꝯfessiōe:⁊ dicam⁹ Dixi ꝯfitebor aduersum me iniustitiā meā dn̄o:⁊ tu remisisti impietate3 pcti mei. Et q: sociale aīal sum⁹:ex his q̄ in nobis sunt ad hec q̄ circa nos sunt trāseam⁹:vt si fieri potest:qd ex nobis ē pacē hēam⁹cū oīb⁹ hoīb⁹. Hec enī lex nāl'societatis est:vt oīa quecūq3 fieri nobis nolum⁹:alijs nō faciamus. ⁊ q̄ nobis fieri volum⁹: alijs studeamus ipēdē. Sic ḡ debem⁹sanitatē corpori: puritatē cordi:sic pacē cuicūq3 hoī. ¶Iā hinc trāseundū est ad scōꝝ aīas:q̄ de hui⁹ mortalitatis carcere ad celoꝝ gaudia volauerūt. His pfecto debem⁹ imitationē: q: siles fuere nobis passibiles:⁊ notas nobis fecerūt vias vite:q̄s tā infatigabilr q̄3 interminabiliter tenuerūt. S3 ⁊ illis q nō in tāta scitate seu pacta penitētia exierūt:cōpassionē debem⁹:propter filis nature ꝯsor

tiū. Si enī thauri cū thaurū mortuū inue-
nerit plorāt: mugiūt: ꝛ q̄si qbusdā debitis
hūanitatis officijs ꝛ obsequijs fraterna fu
nera ꝓsequunt̄ꝰ qd dꝫ hō hoī: quē ꝛ rō do
cet: ꝛ trahit affectio? Sic ḡ scīs aīabꝰ imi-
tationē: sic minꝰ scīs cōpassionē debemꝰ: il
linc exēplū: hinc gemitū haurientes. A scīs
v̄o angelꝰ auxiliū q̄rēdū: ꝛ occultis suspirijs
ac frequētia lachrymarū: ꝰ vt illi supeminē
ti maiestati p̄ces nr̄as offerāt: referāt gra-
tiā: qꝛ admīstratorij spūs sūt: missi ꝓpt nos
vt hēditatē capiamꝰ salutis. Ab illo āt rex
oīuꝫ dn̄o pietas q̄rēda ē: vt ille cuiꝰ nā bo
nitas: cui ꝓpriū est misereri semꝑ ꝛ ꝑcere:
nō respiciat multitudinē iniqtatū nr̄aꝝ: sꝫ
ƀm mltitudinē miserationū suarū mīꝑeat
nr̄i. Ipsi enī nos ꝛ amorē. ꝛ subiectionē cū
oī reuerētia ꝛ hūilitate debemꝰ. Amorēꝰ
qꝛ fecit nos ꝛ bn̄fecit nob. Subiectōeꝫꝰ qꝛ
suꝑ nos ē: ꝛ p̄cipit nob: tribilꝰ ī ꝯsilijs suꝑ fi
lios hoīuꝫ. Ita ḡ ꝛ sanitatē corpi: puritatē
cordi: pacē frī: imitaitonē scīs: cōpassionē
mortuis: auxiliū ab angelo: pietatē a dō: ex
archa nālīū bonoꝝ habē debemꝰ ꝛ q̄rē: vt
sciamꝰ qꝛ cū hec oīa q̄ mādata sīt ꝛ data nē
fecerimꝰ: ƀui inutiles sumꝰ: q̄ debuimꝰ facē
fecimꝰ. Aut vix. n. aut nūq̄ȝ inueniet̄ aliqđ
p̄ceptū datū hoībꝰ: qđ trāseat t̄mīos possi
bilitatēqꝫ nē. In his āt bonis reꝑam̄ sic ꝑ-
diximꝰ: ꝛ q̄i q̄dāmō restituim̄ ī ātiquū: ꝰ dū
ad īgenitā nē suauitatē r̄uertim̄: dū ꝛ nob
ꝛ his q circa nos sūt: ꝛ his q suꝑ nos debi
tū rerū ordinē exhibemꝰ. Et hec qdē ꝓ bo
nis nālibꝰ. Spūalia āt bona: ī qbꝰ exercem̄
vt ad et̄na tēdamꝰ: ipsa eadē sūt. sꝫ alia: qꝛ
alio intuitu ꝯsiderata: cū plīmis tn̄ alijs: q̄
lōgū ē enūerare Ista enī suꝑ nāꝫ: illa iuxta
nāꝫ eē noscūt̄. Nā ꝛ ī spūali exercitio nō sa
nitatē debemꝰ corpi: sꝫ ƀuitutē: ꝰ sꝫ afflictio-
nē: sꝫ laborē: iuxta vocē illiꝰ spūalis ꝛ sūme
spūalꝰ hoīs q dicebat: Castigo corpꝰ meū: ꝛ
ī ƀuitutē redigo. Nec suꝑ cordiū puritatē
debemꝰ vt pure ꝛ hūilit̄ ꝯfiteam̄ solū pctā
nr̄a: sꝫ vt ī itētiōe cogitatiōe ꝛ oꝑe hāc cir
cūspectionē hēamꝰ ēt: vt ꝛ vita nr̄a sit fru-
ctuosa: ꝛ fama glīosa: ꝰ nō q̄ sibi: sꝫ deo intē-
dat: nō q̄ glīficet se: sꝫ patrē suū q ī celis ē.
Pacē q̄ȝ nō solū frībꝰ exhibēdā dicimꝰ in
via ista: sꝫ cū his q oderūt pacē esse pacifi-
cū: portare oēs: ꝛ a nemine velle portari.
Cōfiteam̄ ēt nō mō ꝯpassionē mortuis: ve
rūetiā ꝛ oꝛōnē adhibēdā: vt piꝰ p̄ī auferat
scoriā eoꝝ: ꝛ in bn̄ficia flagella cōmutet: ꝛ
recōsignet ad btē gaudia ciuitatis. Cōpas
sio enī nē ē: oꝛō fidei: q̄ nō dubitat eos ad
resurrectiōis gloriā ꝑuenire: q ēt fūdamē-
tū ē totiꝰ fabrice spūalꝰ. Scīs v̄o aīabꝰ nō iā
imitationē: nec a scīs āgelꝰ tm̄mō q̄rē debe
mus auxiliū: ꝰ sed ardēter ꝯspectū eoꝝ desi
derare: esse cū eis: ꝛ vidē q̄ sint ille colūne
celi q̄ sustinēt orbē fraꝝ: ī qbꝰ rutilat tātū ꝛ
r̄lucet tātū tā excellēs dinitatis īsigne. In
dn̄o āt deo nō solū pietas q̄rēda ē: sꝫ ꝛ ī eū
tota affectio dirigēda: ꝰ vt diligamꝰ nos ꝓpt
ipꝫ: ꝛ suspiciamꝰ q̄ sit illa maiestas: q̄ cūcta
faciat: cūcta ꝯtineat: ꝛ ī quā desiderāt nā-
les creature ꝓspicē. He sūt semite spūalꝰ ex
ercitij: ꝰ ī qbꝰ religiosa mēs ꝛ dilatat̄ ꝛ dele
ctat̄: eoꝝ q̄ retro sūt oblita. ꝛ ad āteriora. i.
ad et̄na bona se extēdēs seqt̄ ad palmā suꝑ
ne vocatiōis. Nunqd v̄o suꝑ nāꝫ btūs iste
andreas apl̄s: cuiꝰ solēnitas p̄re manibꝰ ē
trāsilierat: q dicebat: ꝰ o bona crux diu desi
derata: ꝛ iā cōcupiscēti aīo p̄reꝑata: securꝰ
ꝛ gaudēs venio ad te? Alterati hoīs ē vox
ista. ꝛ q a bonis nē ad bona grē surrexerat
vt nō solū glīaret̄ ī spe: sꝫ ꝛ ī tribulatiōibꝰ
ꝛ gaudēs iret a ꝯspectu concilij: qm̄ dignꝰ
esset ꝓ noīe iesu ꝯtumeliā pati. Nō mō pa
tiēt̄: sꝫ ꝛ libēt: verū ꝛ ardēt̄ ad tormēta sic
ad ornamēta. ad penas tāq̄ȝ ad delicias ꝓ-
ꝑabat. ¶ Porro et̄na bona illa bona sūt: q̄
nec oculꝰ vidit: nec auris audiuit: ꝛ q̄ nūq̄ȝ
exeūt ab illa p̄ria: q̄ nescit nisi gaudiū ꝛ iu
bilationē. Ibi nihil deest. Ecce abundātia
q̄ humana cupiditas īpleat̄. Que ē ista co-
pia: ꝰ vbi nihil qđ nolis sit: totū sit qđ velis?
Fiat pax ait ꝓpha ad hirlm in v̄tute tua: ꝛ
abūdātia ī turribꝰ tuis. In illꝰ inquā turri
bus: q̄ iuxta aliū ꝓphetā gēmis edificabū
tur: vbi adipe frumēti: nō cortice sacr̄i sa-
tiabat nos deꝰ. Qꝛ si nihil deerit nobis: ali
qd āt nos latuerit: ꝰ nūqd erit gloria ꝯsūma
ta? Ideo nihil latebit nos: ꝛ ecce sapientia
q̄ curiositas hoīs satiet̄. O sapiētia q̄ tunc
oīa q̄ in celo ꝛ q̄ in terra sūt ꝑfectissime co
gnoscēmꝰ: in ipso fonte sapiētie rerū oīuꝫ
cognitionē bibētes. Nō metuā suspiciōes

nō timebo ꝯsilia: qꝛ ciuitas illa iuxta iohā
nē purissimo vitro silis erit: vt sic p vitrū
lucidissime cernim⁹: sic alioꝝ ꝯsciētias cla
rissime videam⁹. Quid si nihil defuerit: ꝛ
nihil latuerit: manet aūt timoꝛ ꝛ anxietas
amittēdi. Jō nihil terreret. Ecce potētia:
q̄ humana infirmitas roboreť. Qui posuit
inqt fines tuos pacē: ꝛ ꝯfortauit seras poꝛ
tarū tuarū: ita vt null⁹ inimic⁹ ītret: null⁹
exire possit amic⁹. Ubi ḡ summa abūdātia
sūma sapiētia: sūma potētia ē puto: ꝙ nihil
desit plenitudini btitudinis: q̄ntū spectat
ad sūmā felicitatis hoīs. Hec sūt bona nē
gr̄e glie: bona hūanitatis: bona virtutis:
bona eternitatis. Hec cogitem⁹: hec rumi
nem⁹ frēs: ꝛ iux̄ p̄ceptū legis reuocem⁹ ru
minationē: qꝛ sic viuiť: ꝛ ī talib⁹ vita spūs
nr̄i. Sic enī cogitatio scā ꝯuabit nos: vt di
cam⁹ cū scō dauid Meditatio mea inꝯspe
ctu tuo sp: dn̄e adiutoꝛ me⁹ ꝛ r̄dēptoꝛ me⁹

¶ Epl'a btī bernardi abba. ad canonicos
lugdun̄. de festo ꝯcep. btē marie sp v̄ginis.

XII Nter ceteras gallie ec-
clesias ꝯstat pro-
fecto lugdunēsē hacten⁹ pree-
minisse: sic dignitatis sedib⁹.
et laudabilib⁹ institutis. Ubi
etenī vigent disciplie cēsura: moꝝ ḡuitas:
maturitas ꝯsilioꝝ: auc̄tis pōd⁹: ātiqtatis
insigne: p̄serti in officijs eccl'iasticis: haud
facile vnq̄ꝫ repētinis visa ē nouitatib⁹ ac-
qescē: necse aliqn̄ iuuenili passa ē decoloꝛa
ri vanitate eccl'ia plena iudicij Un̄ miram̄
satis ꝙ visū fuerit h̄ tpe qbusdā vestrū vo
luisse mutare coloꝛē optimā nouā inducē-
do celebritatē: quā rit⁹ eccl'ie nescit: nō ꝓ-
bat rō: nō cōmēdat antiq̄ traditio. Nūqd
pr̄ib⁹ doctioꝛes: aut deuotioꝛes sum⁹? Pe
riculose p̄sumim⁹: qcqd ipsoꝝ ī talib⁹ pru-
dētia p̄teriuit. Nec v̄o id tale ē: qꝺ nisi p̄-
tereūdū fuit patrū querit oīno diligētiā p
terisse. At honoꝛāda valde ē inqs mr̄ dn̄i.
Bn̄ admones: sꝫ honoꝛ regine iudiciū di-
ligit. Uirgo regia falso nō eget honoꝛe ve
ris honoꝝ cumulata titul': insul' dignitatū
Honoꝛa sane itegr̄tatē carnis: vite scitatē.
Mirare fecūditatē ī v̄gīe: plē venerare di
uinā. Extolle nesciētē vl' ī ꝯcipiēdo ꝯcupi
scētiā: vl' ī pturiēdo doloꝛē. Predica reue-
rēdā āgel': ꝺsideratā gētib⁹: pr̄iarchis pro
phetisq̄ꝫ p̄cogtā: electā ex oīb⁹: p̄latā oīb⁹
Magr̄fica gr̄e iuētricē: mediatricē salutis
r̄stauratricē scl'oꝝ. Exalta deniq̄ꝫ exaltatā
sup choꝛos āgeloꝝ ad celestia reḡ. Hec m̄
de illa cātat eccl'ia: ꝛ me eadē docuit decā-
tare. Ego v̄o qꝺ ab illa accepi secur⁹ ꝛ te-
neo ꝛ trado: qꝺ v̄o nō accepi scrupulosius
fateoꝛ admiseri. Accepi sane ab eccl'ia illū
diē cū sūma veneratōe recolēdū: q̄ sūpta ꝺ
scl'o nequā cel' q̄ꝫ intulit celeberrimoꝝ fe-
sta gaudioꝝ. Sed ꝛ oꝛtū v̄gis didici nihilo
min⁹ ī eccl'ia ꝛ ab eccl'ia īdubitāť habē fe-
stiuū atq̄ꝫ scm̄: firmissime cū eccl'ia sētiēs ī
vtero eā accepisse vt scā ꝓdiret. Et de hie
remia qdē lego: ꝙ priusq̄ꝫ de vulua exiret
scificat⁹ sit. ꝛ de iohe baptista nō sec⁹ sētio:
q exultādo dn̄z ī vtero sēsit. Uides ēt si de
scō dauid idip̄ꝫ liceat opinari: ꝓ eo qꝺ di-
cebat deo: Jn te ꝯfirmat⁹ sū ex vtero: ꝺ vē
tre mr̄is mee: tu es ꝓtectoꝛ me⁹. Jtē: De
vētre mr̄is mee de⁹ me⁹ es tu: ne discesserī
a me. Et hieremie qdē dictū ē: Priusq̄ꝫ te
foꝛmarē ī vtero noui te: ꝛ anteq̄ꝫ exires de
vulua scificaui te. Q̄ꝝ pulchre int̄ figuratō
nē ī vtero ꝛ pturitionē ex vtero diuinū di
stixit oꝛaculū: vt illā tn̄ p̄cognitā istā ꝛ sci-
tatis munē p̄oꝛnatā ostēdēt: ne qs ꝓph̄e p̄
rogatiuā de sola p̄sciētia seu p̄destinatiōe
putauerit estimādā. Esto tn̄ vt h̄ de hiere-
mia ꝯcedam⁹: qd r̄ndebim⁹ de iohe bap.
quē āgel⁹ p̄nūciauit spūscō repleri adhuc
ex vtero mr̄is sue? Proꝛsus h̄ ad p̄destina
tionē p̄sciētiāue referri posse nō arbitroꝛ.
Uerba nēpe angeli: sic ipe p̄dixit: cōpleta
absq̄ꝫ dubio sī ī tpe suo: ꝛ quē p̄locut⁹ ē spū
scō replēdū: nō ē fas credē n̄ repletū: idq̄ꝫ
loco ꝛ tpe q̄ p̄dixit. Certissime āt spūscūs
quē repleuit scificauit. Ceteꝝ q̄ten⁹ aduer
sus originale pctm̄ hec ipā scificatio value
rit: siue ꝓ isto: siue ꝓ illo ꝓph̄a: vl' siqs ali⁹
p̄uēt⁹ gr̄a sunt: n̄ temē dixeri: scificatos tn̄
nō dubitaueri dicē. qs de⁹ scificauit: ꝛ cū
eadē scificatiōe ꝓdesse ex vtero quā acce-
perūt ī vtero: nec reatū quē ī ꝯceptiōe tra
xerūt valuisse hoꝝ natali iā donatā p̄pcdi
re seu p̄ripe bn̄dictionē. Attn̄ qs dicat spū
scō r̄pletū manē adhuc filiū nihilomin⁹ ire
etsi moꝛi ī vtero ꝯtigissꝫ cū hac plenitudīe

spũs penas initurũ damnatiõis? Durũ ē
Minime tñ ausus sum hinc quippiã mea
sentẽtia diffinire. Sꝫ qcqd de hᷓ sit merito
ecclia q̃ cetoꝝ nõ natiuitatẽ: sꝫ mortẽ scõꝝ
iudicat ⁊ p̄dicat p̄ciosã: singlari q̃dã exce-
ptiõe festis p̄fert gaudijs: veneraturqꝫ il-
lius natalẽ: de q̃ nũciãte angelo singulariť
legit: Et multi in natiuitate eiꝰ gaudebũt.
Cur enĩ nõ sit ei exitꝰ scũs: ac ꝑinde festiuꝰ
⁊ letꝰ: q potuit exultare ĩ vtero? Qḋ itaqꝫ
vt paucis mortaliũ ꝯstat fuisse collatũ fas
certe nõ ē suspicari tãte virgini eẽ negãdũ
ꝑ quã oĩs mortalitas emerserit ad vitam.
Fuit ꝓculdubio ⁊ mr̃ dñi ante scã q̃ꝫ nata.
Nec fallit oĩno scã ecclia scm̃ reputãs ipꝫ
natiuitatis eiusdẽ ṽgis diẽ: ⁊ oĩ ãno cũ ex-
ultatiõe vniuerse terre votiua celebritate
suscipiens. Ego puto ꝙ ⁊ copiosior scifica-
tionis bñdictio in eã descẽderit: q̃ ipsiꝰ nõ
solũ scificaret ortũ: sed ⁊ vitã deinceps ab
oĩ pctõ custodiret ĩmunẽ. Qḋ nemini alte
ri in natis qdẽ mulierũ credit eẽ donatũ.
Decuit nimirũ reginã virginũ singulari
p̄uilegio scitatis absqꝫ oĩ pctõ ducẽ vitã: q̃
diũ pctĩ mortisqꝫ ꝑemptorẽ pareret: vite et
iustitie munꝰ oĩbꝰ obtineret. Scũs igiť fuit
eiꝰ ortus: qm̃ ĩmẽsa ꝓdiẽs ex vtero scitas
scm̃ fecit illũ. Quid adhuc addẽdũ his pu
tamꝰ honoribꝰ? Ut honoreť inquiũt ⁊ ꝯce
ptus: q honorandũ preiuit partũ: qm̃ si ille
nõ p̄cessisset: nec iste eẽt q honorareť. Qd
si aliꝰ ꝓpter eãdẽ cãm etiã vtriqꝫ parẽti eiꝰ
festos honores asserat differẽdos? Sed et
de auis ⁊ proauis idip̄m possꝫ ꝑ sili cã q̃libꝫ
flagitare: ⁊ sic tẽdereť in infinitũ: ⁊ festorũ
nõ eẽt numerꝰ. Patrie ē nõ exilij frequẽtia
hec gaudioꝝ. ⁊ numerositas solẽnitatũ ci-
ues decet: nõ exules. Sed ꝓferť scriptũ su
perne vt aiunt reuelationis: q̃si ⁊ quis nõ
queat scriptũ eq̃ ꝓducẽ: ĩ q̃ virgo videať
idip̄ꝫ mãdare: ⁊ de parẽtibꝰ suis iuxta mã
datũ dñi dicẽs Honora prẽꝫ ⁊ matrẽ tuã.
Ip̄e mihi facile ꝑsuadeo scriptis talibꝰ nõ
moueri: qbꝰ nec rõ suppetẽ: nec certa inue
niť fauẽ auctoritas. Nã qd ꝯsequentie hꝫ
vt qm̃ scm̃ p̄cessit natalẽ eiꝰ ꝯceptꝰ: huius
ꝓpterea reputeť ⁊ ip̄e scũs? Nũqd qm̃ p̄-
cessit eũ: fecit ⁊ scm̃? Et si p̄cessit vt eẽt: nõ
tñ vt scũs eẽt. Uñ eteñ ipsi ꝯceptui scitas
illa quã partui secuturo trãsmitteret? An
nõ potius q: p̄cessit absqꝫ scitate ꝯceptus:
oportuit nimirũ scificari iã ꝯceptã vt scũs
seq̃reť partꝰ? An forte mutuatꝰ sit scitatẽ
a posteriore prior? Potuit sane illa q̃ iã ꝯce
pta facta ē scificatio ad ip̄m q seq̄bať trãsi
re natalẽ: redire ṽo retrorsũ ad ꝯceptũ q̃ p̄
cesserat iã oĩno nõ potuit. Uñ g̃ ꝯceptiõis
scitas? An dĩ scificatiõe p̄uẽta q̃tenꝰ iã scã
cõcipeť: ac p hᷓ scũs fieret ⁊ ꝯceptꝰ: quẽad
modũ iã in vtero exñs scificata dĩ: vt scũs
seq̃reť ortꝰ? Sꝫ nõ valuit añ facta eẽ q̃ꝫ eẽ.
Siqdẽ nõ erat anteq̃ꝫ ꝯcipeť: An forte inť
amplexꝰ maritales se spũs ꝯceptionis imi-
scuit: vt sil' scificata fuerit ⁊ ꝯcepta? Nec hᷓ
quidem admittit rõ. Quõ nãqꝫ aut scitas
absqꝫ scõ spũ sãctificãte: aut scõ spũi socie-
tas cum pctõ fuit? Aut certe quõ pctm̃ ibi
nõ fuit: vbi libido nõ defuit? Nisi forte qs
dicat ḋ spũscõ eã ⁊ nõ de viro ꝯceptã fuis-
se. Sꝫ id hactenꝰ inauditũ. Lego nãqꝫ spm̃
scm̃ in eã ⁊ nõ cũ ea venisse: dicẽte angelo:
Spũsscũs superueniet ĩ te. Et si licet loq̃ qḋ
ecclia sentit: ⁊ verũ ē qḋ sentit: dico gl'iosã
ṽginẽ de spũscõ ꝯcepisse: nõ ãt ꝯceptã fuis-
se. dico ṽginẽ pepisse: nõ aũt a ṽgine partã
fuisse. Alioqn vbi erit p̄rogatiua mr̃is dñi
q̃ singlariť credit exultare: ⁊ munẽ plis ⁊
ĩtegritate carnis: si tantũdẽ dederis ⁊ mr̃i
eiꝰ? Nõ ē hᷓ ṽginẽ honorare: sꝫ honori eiꝰ
detrahẽ. Si igiť añ ꝯceptũ sui scificari mi-
nime potuit: qm̃ nõ erat: sꝫ nec in ipso qdẽ
cõceptu ꝓpť pctm̃ qḋ inerat: restat vt post
ꝯceptũ ĩ vtero iã exñs scificationẽ accepis-
se credať: q̃ excluso pctõ scãꝫ fecerit natiui
tatẽ: nõ aũt ⁊ ꝯceptionẽ. Quãobrẽ etsi qui
busdã vl' paucis filioꝝ hoĩuꝫ datñ ē cũ sci-
tate nasci: nõ tñ ꝯcipi: vt vni sane seruareť
sci p̄rogatiua ꝯceptꝰ: q oẽs scificaret: solus
qꝫ absqꝫ pctõ veniẽs purgationẽ facẽt pec
catoꝝ. Solꝰ itaqꝫ dñs iesus de spũscõ cõce
ptus: q: solꝰ ⁊ ante ꝯceptũ scũs. Quo exce
pto vniuersos respicit ex adam natos: qḋ
vnꝰ hũilit de seipso ac ṽacit ꝯfiteť: In iniq
tatibꝰ inquiẽs ꝯceptꝰ sum: ⁊ ĩ pctis ꝯcepit
me mr̃ mea. Cũ hec itaqꝫ ita se habeant: q̃
nã erit festiue rõ cõceptionis? Quo pacto
inquã aut scũs assereť ꝯceptꝰ: q de spũscõ
nõ est: ne dicã de pctõ ē. aut festiuꝰ hebiť q

minime scũs ē? Libēter virgo gloriosa h
honore carebit: quo vel pctm̃ honorari vł
falsa iduci videt̃ scitas. Aliogn nulla ei rō
ne placebit ꝯ ritũ ecclesie p̄sũpta nouitas:
mr̃ temeritatis soror supstitiōis: filia leui-
tatis. Nā si sic videbat̃ ꝯsulenda erat p̄us
apostolice sedis auctoritas: ꝛ nō ita p̄cipi-
tāter atq̃ icōsulte paucoꝝ sequēda simpli
citas iperitoꝝ. Et añ qdē apud aliq̃s erro
rē cōperā: sed dissimulabā ob deuotionez
q̄ de simplici corde et amore v̄ginis venie-
bat. Vez apud sapientes atq̃ ifamosa no
biliq̃ ecclesia cui⁹ specialiter fili⁹ sũ supsti-
tiōe dep̄hēsa: nescio an sine graui offensa
etiā oĩuz dissimulare potuerim. Que aũt
dixi absq̃ p̄iudicio sane dicta sint sani⁹ sa-
piētis romane p̄sertim ecclesie: cui⁹ aucto
ritati atq̃ examini totũ hoc sicut ꝛ cetera
q̄ huiusmodi sunt vniuersa reseruo ipsius
siqd aliter sapio parat⁹ emēdare iudicio.

¶ In festo scē lucie. De thesauro ab
scondito in agro. Sermo vnicus.

XII Apiētia vincit
I ma iciam: sicũt sapiētia sapor
boni: ita malicia sapor mali di
cit̃. Clauus clauo expellit̃: ita
ꝛ praua bonis supuenientibus eliminant̃.
Virtute qdē ꝛ sapiētia patris: mediatore
dei ꝛ hominũ: hoīe xp̄o iesu crucem p̄ no
bis subeũte sil' cũ illo: sm̃ aplm̃: crucifix⁹ ē
hō nr̃: vt destruat̃ corp⁹ pcti. Quid ḡ dixe
rim corp⁹ pcti? Hoc merito dixerim ima-
ginē in quā ipegit: ꝛ ꝯfregit lapis excisus
sine manib⁹: cui⁹ caput aureũ: ꝛ ceteroꝝ
mēbroꝝ fuisse describunt̃: q̄dā ex argēto:
q̄dā ex ere: q̄dā ex ferro: q̄dā ex luto ꝛ fer
ro. Caput ē malicia: quā superius saporez
malediximus. Vñ ꝛ p auꝝ exprimit̃ quo ni
miꝝ sapiētia i scri pturis ꝯsignat̃. Mediũ
v̄o corpis .i. pectus ꝛ brachia ex argēto fu
isse memorat̃. Argētũ ē lucidũ ꝛ sonorum:
cui⁹ sonoritas demulcet auditũ: ꝛ claritas
visum oblectat. Vñ ꝛ p ipm̃ curiositas de
signat̃: q in his duob⁹ sensib⁹ visu .s. ꝛ audi
tu maxime viget: q: per ipos: vtpote p̄nci
paliores .s. corpis fenestras: mors crebrius
ꝛ leuius intrare ꝯsueuit ad aīas nostras.
Per vētrē autē ꝛ femora vbi libido dn̄at
designat̃ voluptas: que ex ere fuisse descri
bunt̃: qd lucidum similiter ꝛ sonoꝝ ē: qm̃
eousq̃ malicie rabies intrauit: vt flagicio
si ꝛ coinqnati hoīes: non solũ in spurcitia
delectari: sed ꝛ in fama turpi ꝯsueuerunt
gloriari: vtpote q letant̃ cũ malefecerint:
ꝛ exultāt in rebus pessimis. Unde prauo
suo exēplo corrũpunt ꝛ eos q lōge ꝛ eos q
prope sunt: p̄ximos videlicet mala cōuer
satiōe: remotos aũt male ꝯuersatiōis opi-
nione: illoꝝ oculis lucētes: istoꝝ aurib⁹ in
sonātes. Tibie q̄ molē corpis sustentāt fer
ree dicunt̃. Squāma squāme cōiungit̃: et
totā sustinet machinā peccati praua ꝛ mo
re ferri indurata volũtas. Quare enī pec
cas? Quia nescis qd facias? Absit. Quia
cogeris vt facias? Absit. Sed q: placet vt
sic facias. Imbutũ ergo ꝛ suffocatũ vene-
nũ diaboli: voluntatis desideriũ fomes se
deris ꝛ virt⁹ flagitij solũ ē qd obturet au-
res: vt nō exaudiāt vocē incātantiũ: ꝛ ve-
nefici incātātis sapiēter. Per pedes quo-
rũ ps quedā ferrea: quedā fictilis opa de
signant̃ tenebraꝝ qb⁹ ad noticiā p̄uenitur
hominũ. Lutũ ꝛ ferrũ bene sibi inuicē nō
coherēt. Per lutũ opeꝝ imũdicia: p ferrũ
mētis p̄tinacia designat̃. Que lʒ ad horaz
ꝯiũgant̃: diu tñ coherē nō p̄nt. Ducis siq
dē in bonis dies tuos: sed in p̄ucto ad in-
ferna descēdis. Lapis ergo p̄us pedes cō-
minuit: q: fortitudo nr̄a ꝛ firmamētũ no-
strũ xp̄s iesus: dat deniq̃ voci sue vocem
virtutis. Vñ tonitruũ vocis ei⁹ factum in
virtute interiora cōcutit: ꝛ p timorē men-
tis p̄tinaciā frāgit. Demũ a vanitate secu
li peccatore auulso opa destruit p cōfessio-
nē: bona ꝯsequēter desideria imittēdo: ꝛ
ea i bonis adiplēdo sanat voluntatē: atq̃
sub iugo discipline obturādo aures ne au
diant sanguinē: claudēdo oculos ne vide-
ant malũ: expellit curiositatē: ꝛ sic ad vlti-
mũ sapiēs ꝛ placens hoī de⁹: caput aureũ
statue ꝯfringit: dũ saporē mali quem mali
ciā diximus a p̄cordijs penitus aīe euellit:
Sapiētia ḡ vincit maliciā. Cui enī xp̄s ici
pit dulcescere: necesse est profecto amare-
scere mũdũ. Est siqdē xp̄s panis q de celo
descēdit: hn̄s oē delectumētũ ꝛ suauitatē
saporis. Sapor ē p̄ris p illā eternā ꝛ ieffa-

bilē genitura͞ā?sapoꝛ ē agelꝰ ꝑ grām:sapoꝛ ē
nr̄ ꝑ miaꝫ. Uincit ḡ ſꝫ q̄lr̄ vicat videamꝰ.
Attigit.n.a fine vſq̄ȝ ad finē fortit̄ ⁊ diſpo
nit oīa ſuauit̄ Sūt ḡ iueniēdi adminꝰ duo
fines altriſecꝰpoſiti q̄s ſapia attigit vtriq̄ȝ
Queramꝰ fines iſtos i ꝑabolꝰ euāgelicis ī
illꝰ vꝫ i qbꝰ ꝓmū agit̄ de theſauro abſcōdi-
to ī agro:quē q iuenit homo abſcōdit:⁊ ꝓ
gaudio illiꝰ vadit ⁊ vēdit vniuerſa q̄ hꝫ ⁊
emit agꝝ illū. Sbiūgit poſtmodū ꝺ ꝓcioſa
margarita:quā negociatoꝛ iuētā cōpat vē
ditis oībꝰ q̄ poſſidet. Demū agit̄ ꝺ ſagena
q̄ miſſa i mare ꝯgregat bonos ⁊ malos pi-
ſces:ſilitudines iſtas diligēt̄ ꝑſcrutem̄: vt
ex ipis eliciat̄ rei ꝓpoſite vitas. Ager de q̄
i ꝓma ꝑabola agit̄:diſciplia ē oꝛdis. Ager
n.culta t̄ra ē:q̄ āputat̄ fructibꝰ ⁊ arboꝝ ra
dicibꝰ extirpatis habilꝰ ē ad ſemē r̄cipiēdū
⁊ fructū reddēdū. Talꝰ ē diſciplia oꝛdis?q̄
auulſis pctoꝝ tribul̄: remotiſq̄ȝ ſcādalꝰ oc
caſionū:diḡ ē plane cui deꝰ emittat eloquꝫ
ſuū: i q̄ nimiꝝ v̄bū ſuū n̄ ē alligatū: ſꝫ abla
tis ipedimētoꝝ obſtaculꝰ ꝑ hūiles ⁊ mites
coꝛde velociter currit ſmo eiꝰ. Hic ē ager
plenꝰ cui bn̄dixit dn̄s?hn̄s irriguū ſupiꝰ ⁊
iferiꝰ fōtes iſrl̄ ꝓfecto:ꝺ qbꝰ i eccleſijſ dn̄o
bn̄dicit̄. Hij ſūt fontes ſaluatoꝛis: q̄ꝝ alt̄ ē
diuinitas irriguū:vꝫ ſupiꝰ: alt̄ ē hūanitas
riguū: vꝫ iferiꝰ. De fōte hūanitatis pota
mꝰ aq̄s ꝯfidētie:q꞉ ꝑ ipm acceſſū hēmꝰ ad
pr̄eꝫ ꝑ ꝯfidētiā i fide ipiꝰ. De fōte diuini-
tatis aq̄ ꝓdeūt mīe:cuiꝰ ipetꝰ letificat ciui-
tatē dei letātē i celis ad plenū ꝑegrinātē i
t̄ris: ꝓut vnicuiq̄ȝ diuiſit deꝰ mēſurā fidei
de latibulꝰ ꝓp hāꝝ exiuit xp̄s ih̄s ad cāpos
paupeꝝ:qbꝰ merita ſue hūanitatis ipartit
⁊ diuinitatꝫ ꝑticipiū ꝓmittit i ꝓmiū. dabit
q̄ppe pacē nob̄ trāſferēdo nos i archanuꝫ
ſue diuinitatis: q꞉ oīa opa nr̄a opatꝰ es in
nob̄ i hūilitate ſue hūanitatꝫ. Si ḡ nr̄aꝫ ſa-
lutē opata ē hūanitas?qd opat̄ diuinitas?
Nr̄aꝫ ꝓfecto delectatiōꝫ:q꞉ delectatiōes ī
dextera tua vſq̄ȝ ad finē. Laboꝛātes igr̄ in
agro pauptatꝫ duo hn̄t irrigua:qbꝰ coꝛdiū
irrigat̄ ariditas ⁊ t̄re nr̄e fructificat ſterili
tas:abſq̄ȝ hāꝝ aq̄ꝝ r̄frigerio nll̄a ſāe adeſt
poſſibilitas ꝓficiēdi ſꝫ ꝺficiēdi icūbēt neci
tas. Cū.n.ad te r̄uerſꝰ ꝯſideras hic exaſpa
te potētiā maieſtatꝫ idē exaſꝑātis ꝑtinaciā
iniq̄tatis:nōne repēte ſubitraret deſpatio
niſi mediatoꝛis dei ⁊ hoīum:hoīs xp̄i ieſu
ſuccurrēt icarnatio ⁊ paſſio? Supueniēti-
bꝰ āt ſcl̄i tribulatiōibꝰ ⁊ ipugn̄tiōibꝰ ꝺmōis
⁊ eleuatis i planicie tue mētis tētationē ꝓ-
cellis?nōne paſſiōibꝰ hꝰ tpis ſuccūbēs:niſi
future glīe ſpes te ſubleuaret? Sic ḡ apud
hūanitatē xp̄i hēs merita:de qbꝰ ꝺſpare n̄
poſſis ꝯfidēs:ita apꝺ diuinitatē ſūt ꝓmia: ꝺ
q̄ꝝ expectatōe poſſis i tribulatiōibꝰ n̄ ſolū
reſpirare ſꝫ ⁊ gl̄iari? q꞉ nimiꝝ fec̄ nobiſcuꝫ
miaꝫ ſuā:n̄ ſolū ꝺbita r̄mittēs ſꝫ ⁊ ꝓmittēs
ꝓmia. Quid retribuaꝫ dn̄o: ꝓ oībꝰ q̄ retri
buit m̄? ꝓ oībꝰ q̄ retribuit mihi an̄ ꝯuerſio
nē meā: ⁊ i ipa ꝯuerſione mea coꝛpꝰ meū ⁊
aīam meā tribui imo reddidi: imo me pi-
gritāte ⁊ renitētē ipē a me extoꝛſit Ecce āt
ꝓ oībꝰ q̄ ab initio ꝯuerſiōiſ mee m̄ retribu
it:cōpūctiōꝫ vꝫ lachꝛymaꝝ:deuotiōꝫ medi
tationū:ꝯſolatōꝫ i laboꝛibꝰ:directiōꝫ i me
ditatiōibꝰ? ꝓ his inq̄ȝ ⁊ inūeris alijs bn̄fi-
cijs qd ei rurſus tribuaꝫ? Qui totū dedi?
qd vlteriꝰ ipēdē hēo? Calicē ſalutaris acci
piā:calicē paſſiōis eiꝰ ſibi gl̄ioſū ⁊ mihi ſa-
lutarē accipiā. Quid ē calicē accipiā? Aīa
mea ꝺſiderabit te i nocte:ſꝫ ⁊ ſp̄us meꝰ i ꝓ
coꝛdijs meis. Nomē tuū ⁊ mēoꝛiale tuū i
ꝺſiderio aīe:nom̄ ſaluatoꝛis mei: f̄ris mei
carniſ mee:ſāguis mei?nomē a ſcl̄is abſcō
ditū:ſꝫ i fine ſcl̄oꝝ reuelatū:nomē mirabi
le:nomē ieffabile:nomē eo mirabiliꝰ q̄ ine
ſtimabiliꝰ eo magꝫ ḡtū q̄ ḡtuitū. h̄ inq̄ȝ no
mē n̄ tm̄ viuēte me laudabo labijs meis:ſꝫ
iā nō viuēte me:viuēte v̄o i me xp̄o ſic̄ adi
pe ⁊ piguedie repleat̄ aīa mea vt n̄ ſolū ex
terioꝛibꝰ ſꝫ iterioꝛibꝰ ēt labijs iuocē nomē
dn̄i. Quicūq̄ȝ.n.nō dico euocauerit ſꝫ iuo
cauerit nomē dn̄i ſaluꝰ erit. Nō ſolū āt no
mē ſꝫ mēoꝛiale ēt paſſiōis eiꝰ ſꝑ ſit i deſide-
rio aīe mee:vt paſſiōis eiꝰ ꝑticeps efficiar
ſi q̄ mō aḡſcē potero ſic̄ ⁊ cognitꝰ ſū. Sic ḡ
calicē eiꝰ accipiā:q꞉ monim̄ta paſſiōis ſue i
traviſcera aīe mee itra ſinū mēoꝛie mee ſꝑ
r̄uoluā. Aſpiciā regē ſalomonē i diadēate
q̄ coꝛonauit eū mr̄ ſua. Aſpiciā eū ligatuꝫ:
flagellatū:ꝯſputū:oppꝛobꝛijs laceſſitū ⁊ cla
uis ꝯfixū. Aſpiciā in hꝰ exilij deſto ſpuetē
eneū ſup colūnā crucis exaltatū:vt ſpētes
q me moꝛdēt moꝛiāt̄:q꞉ nullꝰ q credit i eū

pibit:ſꝫ hẽbit vitã etnã. Hec ⁊ alia patiẽtꝗ:
⁊ moriẽtꝗ dñi mei mẽoꝛalia mẽoꝛie mee ar
tiꝰ cõmẽdabo: ⁊ ad os cogitatiõis reuocãs
rumiabo diutiꝰ vt ĩpiguer ꝺuotiꝰ. Hec iqꝫ
paſſiõis ⁊ crucis eiꝰ ĩſignia ſp̃ m̃ ſũt p̃ntia:
vt leua huiꝰ dilectiõis q̃ nemo vnq̃ꝫ maio-
rez habuit: ſit ſub capite meo: ne vꝫ mens
mea incuruetur ad carnalia deſideria: do-
nec dextera diuinitatis ãplectat me: vt ab
ſoꝛbeat qꝺ moꝛtale ẽ a vita ⁊ moꝛtale hoc
ĩmoꝛtalitatẽ: ⁊ coꝛruptibile h̃ ĩduat ĩcoꝛru-
ptiõꝫ. Leuã ĩ h̃ loco hũanitatẽ eiꝰ accipio ĩ
q̃ noƀ exhibuit charitatẽ: vt diximꝰ: q̃ nẽo
maioꝛẽ hꝫ: ponẽs aiaꝫ ſuã ꝓ inimicis ſuis.
Dextera ẽ dĩnitas: quã ꝺſiderio ãplexari
⁊ circũ dari. Tũc.n. iq̃t ſatiaboꝛ cũ appue
rit glia tua: ⁊ adipleƀ me leticia cũ vultu
tuo: qꝛ ꝺlectatões ĩ ꝺxtera tua vſq̃ꝫ ĩ finẽ.
Ceteꝝ quãtũ dextera ſiniſtre p̃cellit: q̃ꝫtũ
etna caducis: ĩcoꝛruptibilia coꝛruptiblibꝰ:
moꝛtalibꝰ ĩmoꝛtalia: tm̃ p̃cellẽ nece eſt cha
ritatẽ quã noƀ exhibiturꝰ ẽ ĩ glia ſue dĩui-
tatꝗ charitati: quã exhibuit ĩ miſia ſue hu
manitatis. Hãc.n. ⁊ oculꝰ vidit ⁊ auris au
diuit: ⁊ ĩ coꝛ hoĩs aſcẽdit: ſꝫ illaꝫ nec oculꝰ
vidit: nec auris audiuit: ſꝫ nec in coꝛ hoĩs
aſcẽdit q̃ p̃pauit deꝰ diligẽtibꝰ ſe. Que tñ ẽ
illa charitas audi: ſꝫ maioꝛẽ hac delectiõꝫ
nemo hẽat: vt aiam ſuã ponat qs ꝓ amicis
ſuis: ip̃e tñ ſuã poſuit ꝓ inimicis. Cũ.n. ad
huc inimici eſſemꝰ: recõciliauit nos deus
ꝺo pr̃i ĩ ſãguie ſuo. Si h̃ fec̃ vt hõ xp̃s: qd
faciet vt deꝰ ip̃ſe? Si h̃ fec̃ paup: qd diues
faciet? Si h̃ fec̃ ꝓ inimicis qd faciet ꝓ ami
cis? Si h̃ fec̃ ĩ via: qd faciet ĩ pr̃ia? Si h̃ fe
cit ĩ exilio: qd faciet ĩ palatio? Si h̃ fecit in
terra vbi ſui eũ ñ receperũt: qd faciet ĩ ce
lo: vbi ei oẽs obediũt? Siqñ g̃ ſuggeſtioni
hꝰ diaboli ab ĩpoꝛtunis carnis nr̃e clamo-
ribꝰ ad curã carnis ĩ deſiderijs pagẽdã re
uocem: anxietates xp̃i: crucĩſq̃ꝫ ſuppliciũ
p̃ oculꝫ ponamꝰ: ⁊ ꝯfeſti ĩpa noſ docebit ex
piẽtia qd ſẽſerit apl̃s: cũ dixit: Verbũ cru-
cis hiis q ſalui fcĩ ſunt v̊tꝰ dei ẽ. Et illꝺ: Ab
ſit m̃ gliari niſi ĩ cruce dñi nr̃i ieſu xp̃i. q̃re
qꝛ ſic̃ fluit cera a facie ignis: ſic peũt oẽs ĩ-
mũdicie a facie crucꝗ. Dei ſiqdẽ ĩfirmitaſ
nr̃a ẽ foꝛtitudo: ⁊ ĩ ſtulticia eiꝰ fcĩ ſumꝰ ſa-
piẽtes: qꝛ.n. mũdꝰ ĩ ſapia ñ cognouit deũ:

placuit deo ꝑ ſtulticiã p̃dicatõis ſaluos fa
cere credẽtes. Verbũ caro factũ eſt ⁊ hita
uit ĩ noƀ. Caro factꝰ ẽ carnalibꝰ: ſic̃ ſpũs ẽ
ãgelicꝗ ſpiritibꝰ. Agſ̃cat eũ ĩ carne caro hõ
in hoĩe: agnoſcat inq̃ꝫ ⁊ imitet: vt eũ vidẽ
mereat ſic̃ ẽ in maieſtate: qꝛ ꝑ hũilitatẽ at
tingit ad ſublimitatẽ. Si.n. cõpatim̃ ⁊ cõ-
regñbimꝰ. Si cõmoꝛim̃ ⁊ cõuiuemꝰ. Agno
ſcamꝰ eũ inq̃ꝫ ꝟm carnẽ: donec calcatis mo
tibꝰ carnis ⁊ oibꝰ extictis vel deuictis car
nalibꝰ deſiderijs: poſſimꝰ dicẽ cũ apl̃o. Etſi
cog̃ſcimꝰ eũ ꝟꝫ carnẽ: ſꝫ nũc iã nõ nouimꝰ.
Licꝫ.n. ſit vidẽ gl̃ioſũ: vel ĩ mẽoꝛia hr̃e ẽt
ꝟꝫ carnẽ: ſpecioſũ foꝛma p̃ filijs hoĩuꝫ: ma-
gis tñ p̃ponit nobis caro eiꝰ ad medelã q̃ꝫ
ad gloꝛiã: ad neceſſitatẽ q̃ꝫ ad btitudinez.
Altiꝰ ſiqdez collata ẽ aĩe btitudo: cui nihil
creatũ ſufficẽ põt: etſi cũ terra ẽt celũ poſſi
dẽt. Nec ſaciari põt eiꝰ cupiditas: donec
eũ hẽat cuiꝰ imago ẽ: q ſolꝰ põt iplẽ ãgulos
cupiditatis ſue. Sic̃ aũt mediatoꝛ nr̃ duas
nãs: hũanitatẽ.ſ. ⁊ diuinitatẽ ĩ vnã ꝯiũxit
ꝑſonã: ita ſingl̃a eiꝰ opa ad hãc ſiue ad illã
neceſſe ẽ ꝑtinẽ nãm. Ad hãc ſiqdẽ miſeria
ad illã ꝑtinct potentia. Quicqd g̃ miſerie
paſſus ẽ ex hoĩe ꝯxit: qcqd potẽter opatꝰ ĩ
a pr̃e habuit. Hũanitate igit ac diuinitate
altriſecꝰ poſitis: duo hẽs media: paſſionez
⁊ reſurrectionẽ. Illa ẽ miſie ⁊ mie: iſta po
tẽtie. Vis ãnumerari iter pẽnas colũbe.i.
ꝑſcõs ſcẽ eccl̃ie: q̃ꝝ vꝫ exꝰ ĩfirmi roboꝛãt: ꝺ
p̃ſſi ſubleuãt? Doꝛmias nece ẽ ĩter medi-
os cleros.i. ĩter paſſionẽ ⁊ reſurrectionez.
hic fultꝰ floꝛibꝰ: hinc ſtipatꝰ fructibꝰ. Fru-
ctꝰ ad paſſionẽ: floꝛes ad reſurrectionẽ ꝑti
nent. Que ſeminauerit hõ hec ⁊ metet: q
ſeminat ĩ carne: de carne metet coꝛruptõꝫ
ſeminauit vetꝰ hõ ĩ carne: meſſuit poſtmo
dũ coꝛruptionẽ. Quã? Paſſionẽ xp̃i. Niſi
n. vetꝰ hõ trãſgrederet: nouus hõ nõ pate
ret. O ꝓfundũ ⁊ inſcrutibile redemptiõis
nr̃e ꝯſiliũ. Vere diligẽtibꝰ deũ: oĩa coopã
tur ĩ bonũ. Dñe ihũ xp̃e ſi iobediẽtia ade
coopata ẽ nobis ĩ bonũ: ⁊ tãtũ tam q̃ꝫ miri
ficũ bonũ vt tu fieres coꝛruptibil: tua obe
diẽtia ĩ qꝺ noƀ bonũ coopabit? Pꝛofecto
vt hõ fiat ĩcoꝛruptibilis: ſi ſeminãtes ĩ car
ne tuã meſſuimꝰ coꝛruptionẽ: ſeminãtes in
ſpũ nr̃aꝫ metemꝰ ĩcoꝛruptionẽ. Oĩuꝫ g̃ ope

rũ q̃ sub ꝯuersatiõe veteris hoĩs transegi-
mꝰ. fructꝰ nr̃ ẽ passio xp̃i cui debemꝰ ꝯfigu
rari: mortificatiõꝫ eiꝰ circũferẽtes ĩ carne
nr̃a mortali. Unñ sicͭ ab initio ꝯuersatiõis:
ita ꝛ ab initio p̃dicatiõis sue ꝑposuit nob
pniaꝫ: agite ĩgens pniaꝫ: appropinq̃bit .n.
regnũ celoꝝ. Magnã refectionẽ senserat ĩ
fructu pnie: q dicebat: Fuer̃t mihi lachry
me mee panes die ac nocte. ꝛ alibi: Cibab
nos pane lachrymaꝝ ꝛ potũ dabis nob in
lachrymis ĩ mẽsura. Et itẽ: Potasti nos vi
no cõpũctiõis. Quare ğ nõ dixeri pniam
messẽ vel fructũ: q̃ panis vocat̃ ꝛ vinũ: fru
ctꝰ iste amarꝰ ẽ ſꝫ salubris: q꜡ pnia qdẽ ma-
la ẽ ad tolerãdũ: ſꝫ saluberrima ẽ ad ꝯua-
lescẽdũ. Proinde fidel̃ aĩa q̃ retro sũt obli
uisci desiderãs: ꝛ ad anteriora extẽdi: his
fructibꝰ stipari ꝛ roborari d̃siderat: q̃tenꝰ
ĩpis ĩterpositis ad secularia desideria: car
nisq꜡ illecebras ñ possit reflecti. Sicͭ ãt tpa
litatẽ vetustatis nr̃e reuoluẽtes finẽ eiꝰ ꝛ
fructũ hẽmꝰ pniam: ita et̃nitatẽ nouitatis
n e meditãdo p̃currẽtes quãtã gaudioꝝ
sentimꝰ flagrantiã: q̃ merito floribꝰ cõpat̃:
q꜡ viso flore spes fructꝰ ꝯcipit̃. Sic ꝑ boꝝ
p̃gustationẽ gaudioꝝ: certiꝰ aĩamur ad ex
pectatiõꝫ futuroꝝ. Qđ .n. nõ videmꝰ spa-
mꝰ: vñ ꝛ ꝑ patiẽtiã expectamꝰ. Tpis ğ p̃te
riti fructꝰ ẽ cõpũctio: cui futuri flos ẽ đuo
tio. Dormias ğ necesse ẽ inter medios cle
ros int̃ passionẽ ꝛ resurrectionẽ: inter fru
ctũ ꝛ florẽ: ĩter cõpũctionẽ ꝛ deuotionem.
Qui sũt q dormiũt: q flẽt tãq꜡ nõ flẽtes: q
gaudẽt tanq꜡ nõ gaudẽtes. Qui vtunt̃ h
mũdo tanq꜡ nõ vtant̃: q vt seductores ꝛ vt
veraces ꝑ ignorãtiã ꝛ bonã famã: tã ꝓspa
q꜡ aduersa huiꝰ vite trãseũt: ac si ñ sentiãt.
Beatꝰ siqdẽ ppl̃s: cui ẽt ĩ h mũdo relictꝰ ẽ
sabbatismꝰ. Qui dormit expositꝰ ẽ nullam
sui curã gerẽs: ꝛ tñ qescit. Ita ꝛ nos oẽm
sollicitudinẽ nr̃aꝫ ĩ ipꝫ ꝓiciẽtes tã aduer
sis q꜡ ꝓsperis exponamur: itaꝫ ꝑ plana q꜡ ꝑ
aspa ducatu illiꝰ ꝯgaudemꝰ ꝯ̃tulãtes: q io
ĩclinauit celos ꝛ descẽdit: vt reducẽt nos
ĩ viã rectã: vt de loco ꝑegrinatõis iremꝰ ĩ
ciuitatẽ habitatiõis. Si hec via ardua ẽ ꝛ
stricta nõ deficias: q꜡ eo tutior ẽ ꝛ rectior.
Porro premꝰ tuꝰ fortis ẽ ꝛ pius: patꝰ ꝑ vtiq꜡
ĩ defectu tuo te sacris humeris collocare:
ꝛ reportare ad gregẽ. Qui dux ꝛ dñs ipse
ꝛ asinꝰ tuꝰ ẽ: isachar asinꝰ fortis. Et posteri-
ora dorsi eiꝰ ĩ pallore auri. Ipse dorsũ nr̃m:
cui ĩponant̃ onera cetis mẽbris ĩportabi-
lia: sicͭ ꝛ hedꝰ nr̃ emisariꝰ ẽ: cui ĩposita sũt
pctã nr̃a: q꜡ vere languores nr̃os ipe tulit
ꝛ dolores nr̃os ipe portauit. Hinc ğ ĩ me-
moria reuoluẽtes passionẽ xp̃i oĩa blandi-
mẽta mũdi vt stercora deputemꝰ: vt ꝑ passi-
onibꝰ xp̃i ꝯformemur: fide spe tenentes fir
mit̃ gloriã resurrectiõis ne deficiamꝰ ſꝫ ꝛ
gl̃iemur ĩ tribulatiõibꝰ: q꜡ passiones huiꝰ
tpis ꝯdigne nõ sũt ad futurã gloriã q̃ reue
labit̃ in nob. Ager ğ pauptatis merito ple
nꝰ dĩ: quẽ sil̃ ꝛ ver decorat floribꝰ: ꝛ autũ
nus replet fructibus. Cui merito pr̃ isaac
cõpat filiũ suũ: dicẽs: Ecce odor filij mei:
sicͭ odor agri plẽi. In q̃ nimiꝝ oĩs ꝑfectio
pauptatis ꝛ ṽtutũ plenitudo supabũdauit
ita vt de plenitudie eiꝰ oẽs accipemꝰ. Cũ
n. diues eẽt ꝑ nob factꝰ ẽ egẽs: vt illiꝰ dita-
remur iopia. Ager iste irriguꝰ: aqs floribꝰ
redolẽs ꝛ habũdãs fructibꝰ: thesauꝝ hꝫ ĩ
se abscõditũ: vꝫ ꝯtinentiã carnis. Precio-
sus siqdẽ thesaurꝰ ẽ possidẽ vas suũ ĩ scifi
catiõe ꝛ honore: nõ ĩ passione desiderij. sicͭ
gẽtes q deũ ĩgrãt. Noli q̃rẽ thesauꝝ hũc ĩ
ter spinas: ꝛ tribulos sc̃laris illecebre: nec
ĩ siluis antiq̃ ruditatis: nõ .n. ĩ silua sed in
agro abscõditꝰ ẽ. Queras ĩ agro vbi satu-
rant̃ ligna cãpi: vbi ꝛ passeres nidificãt. i.
ĩcõtinẽtes resipiscũt ꝛ dignos pnie fructꝰ
faciẽtes ꝑlẽ gignũt: non sibi tm̃ ſꝫ ꝛ alijs ꝑ
ficiẽtes. Cõtinẽtiã tibi credas necessariã:
vt spũs scũs fiat ĩ te fons aq̃ viue saliẽtis ĩ
vitã eternã. Aq̃ vt sursũ saliat: desursũ ne
cesse ẽ vt veniat. Oẽ datũ optimũ ꝛ oẽ do
nũ ꝑfectũ desursũ ẽ veniẽs a pr̃e luminũ ꝛ
d̃scẽdẽs. ğ q꜡ salit ĩ vitã eternã: a vita et̃na
ꝓfcõ descẽdit. vꝫ aq̃ q̃ desursũꝫ venit: nisi
tñ iteꝝ ꝛ ꝯtinẽt ẽ hẽat ꝯductũ: sursũ non
redit ſꝫ affluit. Descẽdit ĩ te spũs scũs: vi-
uificauit aĩaꝫ tuã vt ĩ te saliat ĩ vitã et̃nã:
ꝯtinẽs necesse ẽ vt sit corpꝰ tuũ: q̃tenꝰ obtu
res aures tuas ne audias sãguinẽ: ꝛ clau-
das oculos tuos ne videas maluꝫ: ne gr̃a
tibi de supernis collata per nimus circum
spectos sensus tuos foris effluat: ꝛ spiritu
tuo diffuso in vanitates ꝛ insanias falsas.

¶ Nota ꝙ aliud ē eſſe ꝯtinētē: aliud ē eē
caſtū. Luxurioſus ⁊ caſtus ſibi repugnāt.
Luxurioſi ē motus ſentire ⁊ motibus con
ſentire. Caſti ē nec motus ſentire nec ꝯſen
tire. Cōtinēs ē in medio vtrobiqꝫ ſumiens
ꝑticipiū: cuꝫ altero habēs motꝰ ſentire: cū
altero motibus nō cōſentire. Iſte exiſtēs ī
medio domus deorſum luxurioſo: ſurſum
vero collocato pudico: etſi nō īmundicia
corporis: ꝑambulabat tñ in īnocentia cor
dis decantans miſericordiam ⁊ iudicium
Iudiciū ꝙ motus ſentiat: miſericordiā ꝙ
motibꝰ nō ꝯſentiat. Iſte nolēs dimittē āge
lū magni ꝯſilij īcipiente aurora noue lucis
ſed petēs obnixe benedictionē ꝑſeuerātie
etſi nō oīno ꝓuari: claudicare tñ meretur
altero pede. Qui ſunt duo pedes? Motꝰ
ſentire: ⁊ motibus nō ꝯſentire. Iſtud ē na
turale: illud criminale. Licꝫ ergo nōdum
ignorare poſſit prauos motus deſiderioꝝ:
ſed in eo adhuc vigeat pes iſte: ꝑ gratiam
tñ ſupne benedictiōis: ita eneruat pes cō
ſenſus in ipo: quatenꝰ etſi ipm trahat: ipſi
tñ inniti nō poſſit. Non ē oīno ſine eo: qꝛ
cū repētina cogitatione: occurrit multoti
ens quedā delectatio: que tñ cū ſentit: ge
mitū magis q̈ꝫ ꝯſenſum extorquet. Inuē
to huiuſmodi theſauro in agro pauꝑtatis
vt in tuā theſaurus redigat poſſeſſionem:
vade ⁊ vēde que habes: ⁊ eme agrū illum
Quid ē: vēde que habes? Abrenuncia oī
bus que poſſides: exiēs ad ieſum extra ca
ſtra: vt portes improperiū crucis eius: q̈
tenus tāte humilitatis merito de nemore
exiēs: in quo inuolute ſunt ſemite ipioꝝ: q
in circuitu ambulāt: agrū pauꝑtatis queꝫ
ꝓdiximus poſſideas: in quo abiectis occu
patiōibus curiſqꝫ ſecularibus: corpore cō
poſito: ⁊ corde delatato: curras alacer: viā
mādatoꝝ dei: que quideꝫ deſiderabilia: ⁊
dulciora ſuper mel ⁊ fauum ſunt. Quare?
Quia in cuſtodiēdis illis retributio mul
ta. Plane multa: qꝛ cuſtodientibus ea: de
bet vita eterna. Unde veritas: ſi vis inqt
ad vitam venire: ſerua mandata. In hoc
gradu ꝯtinentie: in quo refrenas qđ dele
ctat: ⁊ qđ nō delectat oꝑaris magna: tibi ī
cūbit tribulatio: qꝛ dū volūtati tue oppu
gnat ratio: bellū quodāmō ſentit inteſti
nū. Noli ergo torpere: ſed leues oculos tu
os ad eū q habitat in celis: a quo veniat ti
bi auxiliū: nō ſolū vt ꝑmaneas: ſed etiā vt
glorieris in tribulatiōibus. Qđ aliter nō
fit: niſi tibi ſapiat deus. Queras ergo ne
ceſſe ē ſapiētiā ꝑ quā tibi ſapiat deꝰ ⁊ mū
dus deſipiat: que ꝑ ꝓcioſam ſignat marga
ritā: quā q inuenit hō: vadit ⁊ vendit oīa
que habꝫ ⁊ emit eā. Utinā guſtares ⁊ ſen
tires q̈ꝫ dulcis eſt dñs. Utinā guſtares pa
nē q de celo deſcendit: habentē oē delecta
mentū ⁊ ſuauitatē ſaporis. Profecto ſiqđ
haberes venderes ⁊ cōpares eā. Quid tñ
habes vēdere? q oīa que poſſidebas vēdi
diſti ꝓpter agrū cōꝑandum pauꝑtatis: in
quo theſauꝝ inueneras ꝯtinētie. Uide ne
forte duplex ſit poſſeſſio tua: vna interior:
altera exterior. Exterior ē ſecularis facul
tas: interior ꝓpria volūtas. Secularibꝰ fa
cultatibus abrenūciaſti exiēs ad ieſum: ex
tra caſtra huius ſeculi. Adhuc tñ rudis et
vetuſtatis tue tenebris obuolutꝰ ꝓprie vo
lūtatis tue vitiū nōdū intellexeras: que ꝓ
fecto nō relinquit: quotiēs fit exterior ab
renūciatio. Citius enim ⁊ leuius relinqui
tur facultas q̈ꝫ cupiditas amittat. Uñ do
minꝰ nō quoſcūqꝫ pauꝑes ſed pauꝑes ſpū
dicit eē beatos. Qui ſunt illi? Nō oēs vti
qꝫ qui habēt: ſed q amāt pauꝑtatē. Parū
ergo ⁊ in hoc oīno ꝓdeſt exterior abrenun
ciatio: ſine interiore vel comitante vel ſub
ſequēte. Propria quidē volūtas deū īpu
gnat ⁊ aduerſus eū extollit. Ipſa ē que pa
radiſum expoliat ⁊ ditat infernū: que ſan
guinē xp̄i euacuat: ⁊ ditioni diaboli ſubiu
gat mūdū. Uide qualiter ꝓpria voluntas
aduerſet deo. Nemo pōt duobꝰ dñis ſer
uire. Non potes obedire diuine ſil' et tue
volūtati. Si enim voluntas tua diuine vo
lūtati ꝯcordat: iā nō ē tua ꝓpria ſed cōmu
nis: nō tm̄ ē hoīs: ſed hoīs ⁊ dei. Ceteꝝ vo
lūtati dei ex debito creatiōis tue: neceſſa
rio es obnoxius. Quare? Quia ſola volū
tas dei cauſa ē quare te creauerit: ⁊ recre
auerit te deꝰ: ſicut ait apl's: Uolūtarie ge
nuit nos deus verbo veritatis. Facis qđ
debes dū ei obedis. Debitū ſeruitutis pē

ſum fidelit̃ ꝑſoluis: dū ei⁹ volūtatē: ⁊ hēs i
deſiderio ⁊ ſuas i obſeqo. Ecce aūt fallēte
diabolo et ſenſib⁹ tuis ſeclo lenocināte ad
ea q̄ foris ſūt: curioſe egrederis. Ad q̄ꝝ de
lectatiōꝫ dū ꝓꝑe volūtatis attraheris ꝯcu
piſcētia q̄dāmō abrenūcians deo: acſi ab
negās eū dicēs: Hucuſqꝫ te colui: volūtatē
tuā feci: ſꝫ nullā deīcepſ i me hēas fiduciā
qꝛ alij dn̄o ſuiſ: fidēqꝫ ſuare ꝓpoſui. Ecce
ꝓꝑe volūtatis iniqtate abnegaſti deū tuū
ſꝫ nōdū ſufficit tibi hec ipa abnegatio: ſꝫ i
mo ipudētiſſim⁹ ꝑdo ſubſequent effect⁹ i
poſſeſſiōes ei⁹ violēter debacharis: tā ali
mētis q̄ꝫ idumītis: q̄ ꝑꝑauit nō ꝯtēnētib⁹:
ſꝫ ſuiētib⁹ ſuis ad tāte maieſtatis iniuriā i
pudēter abuteris. Si i mōaſterio es: nihil
comedis: nihil bibis: illo indueris qd̄ ꝑus
ñ auferas: dūqꝫ ꝺ ſacrario victualia rapis
latrocinio ſacrilegiū iūgis accedis tū ad al
tare: ⁊ dn̄icū corp⁹ ⁊ ſāguinē tractās nihil
i te criminale repis: q dū veritas ſubtilit̃ i
dagaſ deū abnegaſſe ꝯuiceris: ac latro cō
probaris ac ſacrileg⁹. Seqſ tertiū qd̄ gra
uiſſimū eſt. Quē abnegaſti: quē deꝑdaris
ad vltimum moliris occidere. Permanēs
eni in iniqtate tua: peccatū tuū eē vis im
punituꝫ: in quo deū vis eē iniuſtū. Exigit
enim iuſticia eius: vt reddat vnicuiqꝫ ſm
opa ſua. Qui aūt vult deū eē iniuſtū: vult
deū nō eē deū. Et q deſiderat deū non eē:
nōne quātū ē in ſe: deū occidit. Proinde
q vēdidiſti exteriorē poſſeſſionē: vt i agro
abſcōditus regularis diſcipline: ꝯtinētiuꝫ
theſauꝝ emeres: vade ⁊ vēde interiorē ꝓ
prietatē lōge ꝑfecto grauiorē ad relinquē
dū: ⁊ oīno pniciosam ad retinēdā: vt ꝑcio
ſam margaritā ſapiētie cōpares: quā q in
uenit beatus ſi tenuerit eā. Uis eam habe
re? Serua mādata, ſicut ſcriptū ē: Cōcupi
ſcēs ſapiētiā: ſerua mādata: ⁊ dn̄s ꝑſtabit
eā tibi. Impēde igiſ obediētiā ⁊ recipe ſa
piētiā. Quō enim poſſumus deo placere:
⁊ ipe nobis ſape: ſi mādatis eius ꝯtēpſeri
mus obedire? Unde interrogāti in euan
gelio adoleſcēti: diuina ꝯtinuo ꝓponit mā
data ſeruāda: oſtēdēs nobis eē eius faciē
dā volūtatē: a quo eternā ſperamus retri
butionē. Propter qd̄ dicit: Nō oīs qui di

cit mihi dn̄e dn̄e intrabit in regnū celoꝝ:
ſed q facit volūtatē patris mei q ē in celis
ipe intrabit i regnū celoꝝ. Et alibi: Quid
me vocatis dn̄e dn̄e: ⁊ nō facitis que dico
Hoc igiſ ordine debes ꝓgredi. Cōtinere
nō potes in ſeculo: fuge ſeculū: ⁊ apꝑhen
de diſciplinā: vbi profecto inuenies ꝯtinē
tiā. Iugulatis poſtmodū ꝑ ꝯfuſionē carna
libus imūdicijs de vitijs aīe poteris libe
rius iudicare: de quoꝝ radicibus vitioꝝ
pullulāt ſurculi: ⁊ i ꝑfectum turpitudinis
corpus excreſcūt. Hec aīe vitia: ſpiritalia
neqcie vocat apl̄s: que paruꝫ diſcernere
poteras: dū carnalib⁹ occupabaris deſide
rijs: ⁊ i eis q̄ foris ſunt ꝺlectaberis. Poſt
q̄ꝫ ergo delectationē exteriorem amiſeris:
niſi ſenſeris interiorē diu ſtare nō poteris
Que eſt illa? Uiſitatio ſpūs ſcti. Hāc tibi
auferri iuenies ꝑ propriā volūtatē. Uēde
eā: mādatis dei dulcit̃ obediēdo: ⁊ ꝑ hanc
viā venies ad vitā eternā. Dicit eni veri
tas: Si vis ad vitā ingredi ſerua mādata
Ecce habes ꝯtinētiā qua corpus tuū poſſi
deas in ſanctificatiōe. habes ſapiētiā qua
deo placeas in deuotione. Habes aliqd ti
bi aliqd deo. Sꝫ qd habes ꝓxio? Quid ē
qd̄ dic̄ apl̄s: ſiue ſobrij ſum⁹ vob̄ ſiue mēte
excedim⁹ deo? Quib⁹ loqſ? Proximo loq
tur. Qui ergo exceſſum ſuū dat deo: ſobri
etatē ſuā ꝓximo: qd retinet ſibi? Charitas
nō q̄rit q̄ ſua ſunt. Quare? Quia nō ē ege
na: ſed habꝫ ⁊ ſupabūdat. Ita ⁊ tu neceſſe
ē aliqd habeas ad op⁹ ꝓximi: vt ꝓbes que
ſit volūtas dei ſctā beneplacēs ⁊ perfecta.
Probas i te volūtatē dei bonā ꝑ ꝯtinētiā:
bn̄placētē ꝑ ſapiētiā: reſtat vt ꝓbes ꝑfectā
ꝑ miſericordiā: q̄ qdē ſignificaſ ꝑ ſagenaꝫ
miſſam i mare: ⁊ ex oī genere piſciū ꝯgre
gātē Sagena qdē miſericordie ꝑ mare fra
terne ꝯgregatōis trahiſ ⁊ bonos ⁊ malos
piſces. i. tā amaras q̄ꝫ dulces affectiōes ꝯ
hit: oīb⁹ ſe ꝯformās: ⁊ oīuꝫ i ſe tā aduerſa
q̄ꝫ ꝓſpera traijciēs flēs cuꝫ flētib⁹: gaudēs
cū gaudētib⁹: q̄ tādē veniēs ad litt⁹: qn̄ vi
delicet de ſeruitute corporis hui⁹ liberabiſ: i
libertate glīe filioꝝ dei: qcqd amaꝝ: qcqd
triſte: qcqd aduerſum ē: exuet cui nimirū
⁊ erit leticia: et lux lucebit perpetua. O

ꝯgregationē mare dixerim: nō tibi videaẗ
abſurdū: q̄ nimiꝝ flāte aura tētatiōis pro-
cellis tribulationū ⁊ turbationū multoti-
ens eliditᷣ: in q̄ ſunt plures q aſcēdūt vſq;
ad celos preſumēdo: ⁊ deſcendunt vſq; ad
abyſſos deſperādo: quoꝝ aīa in ipſis tabe
ſcente turbanẗ: ⁊ moueнẗ ſicut ebrij: ⁊ oīs
ſapiētia eoꝝ: īmo ⁊ ꝯſciētia eoꝝ deuoratur
Sed licet mirabiles elatiōes maris: mira-
bilis tñ i altis dñs: q etſi qñq; in naui dor-
mire ſuſtineat: nouit tñ ſurgere in tpe op-
portuno: ⁊ eo īpante fluctibus et mari re-
dit trāqllitas magna. Ad inueniendos fi
nes ſapiētie ꝓpoſuimꝰ tres ꝑabolas ange-
licas euāgelicas: eiſq; ꝓut dñs dedit expo
ſuimꝰ: ꝑmā de theſauro: ſecūdā de marga
rita: tertiā de ſagena. Iā vō euicta tāte ca
liginis dēſitate: pȝ quō ſapīa attigit a fine
vſq; ad finē fortiter. Sane ſm ꝙ proceſſi-
mus ſapiētia ſm locū vel mediū tenet: ha-
bēs hinc ꝯtinētiā inde miſericordiā. Atti-
git aūt mō ad iſtā: mō ad aliā: fortitudinē
vtrinq; miniſtrās. Luxuria ſiqdē īpugnat
ꝯtinētiā: auaricitia miſericordiā. Luxuria
flagitiū ē: auaricia ſpūalis neqtia. Vñ illō
vitiū ē corpis: iſtud aīe. Vide q2 nullū eſt
peccatū qō ita ingnet corpꝰ: ſicut luxuria
Oē enī peccatū qō fecerit hō: extra corpꝰ
ſuū ē: q aūt fornicaẗ in corpꝰ ſuū peccat. Si
militer ſupra oē peccatuȝ auaricia inqnat
aīaȝ. Vñ ⁊ idoloꝝ ſeruitꝰ dr̄. Incuruat.n.
ad infirma ⁊ egena elemēta aīam: que ſoli
creatori ſubiecta: ceteris rebꝰ debet ꝑeſſe.
Qui ḡ pſeuerāt ī ꝯtinētia ⁊ aſſultꝰ ſentiūt
luxurie: apō ſapiaȝ fortitudinē īueniūt re
ſiſtēdi. Per h̄.n. ꝙ ſapit eis deꝰ ⁊ guſtare
qñq; mereẗ q̄ȝ dulcis ē dñs illā īfeliciſſimā
⁊ fetētē dulcedinē luxurie reſpuūt: ⁊ apō
illū īueniūt refrigeriū: cuiꝰ in ſe hñt deſi-
deriuȝ. Silr̄ auaricia ſubuertere miaȝ ni-
titᷣ: ⁊ q̄ſi ſub ſpecie boni: res monaſterij ꝓ-
hibet vēdere pro neceſſitatibꝰ infirmorū.
Sed qbꝰ ſapit deꝰ: non adeo terrena ſapit
ſubſtātia: qn infirmis compatianẗ. Auari-
cia autē dum ingerit ſuꝑfluitates: vult ne
ceſſitates reſecare. Sȝ ſagena mīe q̄ fit ex
filis ⁊ īpēdit charitatē ī neceſſitatibꝰ īue-
niēdis: ⁊ hȝ diſcretionē ī ſuꝑfluitatibꝰ re-
ijciēdis. Dat itaq; ſapiētia virtutē ⁊ forti-
tudinē plebi ſue: virtutē ꝯ auariciā: forti-
tudinē ꝯ luxuriā. Et tñ inter tot ꝑturbati
ones: inẗ tot āguſtias: diſponit oīa ſuauiẗ:
ad nr̄aȝ ſuauitatē ⁊ iocunditatē omnia re
ducens. Scimus enim quoniam diligen-
tibus deū: oīa coopanẗ in bonum.

¶ In vigilia natiuitatis dñi de pronū
ciatiōe Naſcitur ieſus xp̄s in bethleem
iude. Sermo primus.

SOnuit vox le-
ticie in terra nr̄a: vox exulta
tiōis ⁊ ſalutis in tabernacul̄
pctōꝝ. Auditū ē verbum bo
nū: vbū ꝯſolatoriū: ſmo iocūditate plenꝰ:
dignꝰ oī acceptiōe. Iubilate mōtes laudē:
⁊ oīa ligna ſiluaꝝ plaudite māibꝰ añ faciē
dñi q2 venit. Audite celi ⁊ auribus ꝑcipe
terra: obſtupeſce ⁊ lauda vniuerſitas cre-
ature: ſȝ tu magis o hō. Ih̄s xp̄s filiꝰ dei
naſciẗ i bethleē iude. Quis tā lapidei cor-
dis: cuiꝰ aīa nō liqſcā ſit i hoc vbo? Quid
annūciari dulciꝰ poterat: qd delectabiliꝰ
cōmendari? Quid tale vnq; auditū ē: aut
qd ſil̄e aliqñ mundꝰ accepit. Ih̄s xp̄s filiꝰ
dei naſciẗ i bethleē iude. O breue vbū de
vbo abreuiato: ſȝ celeſti ſuauitate refertū
laborat affectio melliflue dulcedīs copiaȝ
latiꝰ effūdē geſtiēs nec īueniēs vba. Tāta
ſiqdē ē gr̄a ſmōis huiꝰ: vt cōtinuo īcipiat
minꝰ ſape: ſi vl̄ vnū iota mutauero. Ieſus
xp̄s filiꝰ dei naſciẗ i bethleē iude. O natiui
tas illibata ſcitate honorabil̄ mūdo: ama-
bil̄ hoībꝰ collati magnitudine bñficij: īue
ſtigabil̄ ēt āgel̄ ſacra ꝓfūditate myſterij: ⁊
ī his oībꝰ admirabil̄ ſingl̄ari excellētia no
uitatis: vtpote q̄ nec ꝑmā ſimilē viſa ē nec
hr̄e ſequentē. O ptꝰ ſolꝰ ſine dolore: ſolꝰ ne
ſciꝰ pudoris: corruptōis ignarꝰ: nō reſerās
ſȝ ꝯſecrās vginal̄ vteri tēplū. O natiuitas
ſuꝑ nāȝ ſȝ ꝓ nā: miracl̄i excellētia ſupās: ſȝ
repās vtute myſterij. Fr̄es gn̄atiōȝ iſtā qs
enarrabit? āgelꝰ nūciat: vtꝰ obūbrat altiſſi-
mi: ſupuēit ſpūſ: vgo credit: fide ꝯcipit vgo
ꝑturit vgo: manet vgo: qs ñ mireẗ? Naſciẗ
altiſſimi filiꝰ: deꝰ de deo genitꝰ añ ſcl̄a: na-
ſciẗ deniq; verbum infans: quis vel ſatis
miretur? Nec ſane ocioſa natiuitas aut in
fructuoſa digtio maieſtatis. Ih̄s xp̄s filiꝰ

dei nascit̃ in bethleē iude. Uos qui in pul
uere estis expgiscimini ⁊ laudate: ecce do
minus cū salute venit. Uenit cum salute:
venit cū vnguētis: venit cuꝫ gloria. Neqꝫ
enim sine salute iesus: neqꝫ xp̄s sine vncti-
one: neqꝫ sine gloria venit filius dei. Siq-
dē ip̄e salus: ip̄e vnctio: ip̄e glīa sicut scri-
ptū ē: Gloria patris ē filius sapiens. Felix
aīa que gustato salutis fructu trahit̃ ⁊ cur
rit in odorē vnguētoꝝ: vt videat gloriam
eius: gloriā quasi vnigeniti a patre. Respi
rate pditi: venit iesus querere ⁊ saluuꝫ fa-
cere qd̄ pierat. Morbidi conualescite: ve
nit xp̄s q sanat ꝯtritos corde: vnctiōe mise
ricordie sue. Exultate quicūqꝫ estis gran-
dia ꝯcupiscētes: descēdit ad nos fili⁹ dei:
vt regni sui faciat coheredes. Ita obsecro
sana me ⁊ sanabor: saluuꝫ me fac ⁊ saluus
ero: glorifica me ⁊ ero gloriosus. Sic nēpe
benedicet aīa mea dn̄m: ⁊ oīa que ītra me
sunt noī sancto eius: cuꝫ ppitiatus fueris
oībus iniqtatibus meis: sanaueris oēs in
firmitates meas: repleueris in bonis desi
deriū meū. Hec tria dilectissimi: sapit mi-
hi qꝛ audio nasci xp̄m iesuꝫ filiū dei. Qua
re enim vocamus nomē eius iesuꝫ: nisi qꝛ
ip̄e saluū faciet populū suū a peccatis eoꝝ.
Aut quare xp̄s noīare voluit: nisi qꝛ com
putrescere faciet iugū a facie olei? Quare
filius dei factus est hō: nisi vt hoīes faciat
filios dei? Uolūtati aūt eius qs resistit? ie
sus q iustificat: qs ē q ꝯdēnet? xp̄s qui sa-
nat: qs ē qui vulneret? filius dei exaltat:
qs ē qui humiliet? Nascit̃ ergo iesus: gau-
deat quisqs ille ē quem ppetue dānatiōis
reū adiudicat ꝯsciētia peccatorū. Excedit
qppe pietas iesu omnē criminū quātitatē
seu numerositatē. Nascit̃ xp̄s: letet̃ quicū
qꝫ vitijs īpugnat̃ antiquis. Siquidē ante
faciē vnctionis xp̄i nullus oīno stare pote
rit morbus aīe quātumlibet inueteratus.
Nascit̃ filius dei: exultet qui magna solet
desiderare: qꝛ magn⁹ munerator aduenit.
Fratres hic ē heres: deuote suscipiamus
euꝫ: sic enim ⁊ hereditas nostra erit. Qui
enim ppriū filiū dedit: quō non oīa nobis
simul cū illo donauit? Nemo discredat: ne
mo hesitet: habemus testimoniū credibi-
le nimis: verbum caro factum est: ⁊ habi-
tauit ī nobis. Fratres hēc voluit vnigeni-
tus dei: vt esset in multis fribus pmogeni-
t⁹ ip̄e: vtqꝫ nihil hesitet ip̄a pusillanimitas
fragillitatis humane: pus ipse fatctus est
hoīm: factus est hoīs filius: factus est hō.
Si ⁊ hoc homo iudicat īcredibile: fidem
astruunt oculi. Jesus xp̄s filius dei nasci
tur in bethleeꝫ iude. Et vide dignationē.
Non in hierusalem ciuitate regia: sed in
bethleē que minima est in milibus iuda.
O bethleem parua sed iam magnificata
a dn̄o: magnificauit te qui factus est in te
paruulus ex magno. Letare bethleem ⁊ p
oēs vicos tuos festiuū hodie alleluia can
tet̃. Que tibi ciuitas si videat nō īuideat
pciosissimū illud stabulū: ⁊ illius presepij
gloriā. In vniuersa siquidē terra iam ce-
lebre est nomē tuū ⁊ beatā te dicunt oēs
generatiōes. Ubiqꝫ gloriosa dicunt̃ de te
ciuitas dei: vbiqꝫ psallit̃: quia hō natus
est in ea ⁊ ip̄e fundauit eā altissimus. Ubi
qꝫ inqꝫ predicat̃: vbiqꝫ clamat̃: quia iesus
xp̄s filius dei nascitur in bethleem iude.
Nec ociosum quod addit̃ iude: siquideꝫ
admonet nos eius q̄ ad p̄res facta est re-
pmissio. Non auferet̃ sceptrū inqt de iu-
da ⁊ dux de femore eius: donec veniat q
mittendus est ⁊ ip̄e erit expectatio gētiū.
Salus quippe ex iudeis: ſꝫ salus vsqꝫ ad
fines terre. Juda ait te laudabūt frēs tui
manus tue in ceruicib⁹ inimicoꝝ tuoruꝫ:
⁊ cetera que de iuda illo nusq̄ꝫ legimus ſꝫ
in xp̄o videmus impleta. Ipse enī leo de
tribu iuda de quo ⁊ addit̃: catulus leonis
iuda. Ad p̄dam inqt fili mi ascēdisti. Ma
gnus p̄dator xp̄s: q pusq̄ꝫ sciat vocare pa
trē aut matrē: samarie spolia diripit. Ma
gnus p̄dator qui ascēdēs in altū captiuaꝫ
duxit captiuitatē: nec tū abstulit qcq̄ꝫ: sed
magis dedit ip̄e dona hoībus. Has itaqꝫ
⁊ ceteras similes pphetias ipletas in xp̄o
de eo siqdē ⁊ p̄dictas ad mentem reuocat
qd̄ dicit̃ bethleē iude. Nec oīno querere
ē vtrū a bethleē possit aliqd boni eē. Sane
qd̄ ad nos spectat: discimus etiam ex hoc
quēadmodū suscipi velit q in bethleē vo-
luit nasci. Erat enim q forte ei sublimia q-

renda arbitrareꝛ esse pallatia: vt cũ gloria rex glorie susciperet. Sed nõ ꝓpter hoc a regalibus illis sedibus venit. In sinistra eiꝰ diuitie ⁊ gloria: in dextera lõgiturnitas vite. Hoꝝ omnium eterna in celis affluẽtia suppetebat: sed paupertas nõ inueniebatꝛ i eis. Porro in terris abũdabat ⁊ supabundabat hec spẽs ⁊ sciebat hõ p̃ciũ eiꝰ. Hãc itaqȝ dei filius cõcupiscẽs descẽdit vt eaȝ eligat sibi: ⁊ nobis quoqȝ sua estimatione faciat p̃ciosam. Adorna thalamũ tuũ syõ: sed humilitate: sed paupertate. In illis eniȝ pãnis cõplacet sibi: ⁊ maria testimoniũ ꝑhibẽte: his sericis delectatꝛ inuolui. Abbominatiões egyptioꝝ immola deo tuo. Cõsidera deniqȝ q̃ in bethleẽ iude nascitꝛ: ⁊ solicitus esto quõ bethleẽ iude inueniaris: et iã ne in te q̃dẽ suscipi dedignatꝛ. Bethleẽ q̃ppe domũ panis: iuda sonat ꝯfessionem. Tu ergo si diuini v̓bi pabulo repleas animã tuã: fideliterqȝ etsi nõ digna certe q̃nta potes deuotiõe suscipias panẽ illũ q̃ de celo descẽdit ⁊ dat vitã mũdo dñicũ videlicet iesu corpus: vt veterẽ vtrẽ corpis tui noua illa resurrectionis caro reficiat ⁊ sustineat quatenꝰ nouũ quod intus ẽ vinum hoc solidatus glutino valeat cõtinere. Si deniqȝ ex fide viuas ⁊ neq̃q̃ gemẽ oporteat: quia oblitus sis comedere panẽ tuũ: bethleem factus es dignus plane susceptione dñica: si tamen confessio iude fuerit. Sit ꝓinde iudea sanctificatio tua: confessionem ⁊ decorem induere: quam maxime stolam in ministris suis xp̃s acceptat. Deniqȝ breuiter tibi vtrũqȝ cõmendat apostolus: Corde inquiẽs creditur ad iusticiam: ore aũt confessio fit ad salutem. Iusticia siquidem in corde: panis in domo. Est enim iusticia panis: ⁊ beati qui esuriunt ⁊ sitiunt iusticiam: quoniam ipsi consolabũtur. Sit ergo i corde tuo iusticia: ⁊ iusticia que ex fide est. Hec enim sola habet gloriam apud deum: sit etiã in ore confessio ad salutẽ: ⁊ securus iã suscipe eũ q̃ in bethleẽ iude nascitꝛ iesum xp̃m filium dei.

¶ In vigilia natalis dñi de eo q̃d scriptũ ẽ: o iuda ⁊ hierusalẽ nolite timẽ: cras egrediemini ⁊ dñs erit vobiscũ. Sermo scd̃s.

O Iuda ⁊ hierusalẽ nolite timẽ. Veros ego iudeos alloquor nõ littera sȝ spũ: semẽ abrahȝ: cuius multiplicatio sicut ꝓmissa legitꝛ sic viderꝛ ĩpleta. Neqȝ enim filij carnis sed filij ꝓmissionis deputantꝛ in semine. Sed nec illi hierusalẽ dicimus que occidit ꝓphetas. Unde eniȝ illã cõsolemur super quã dñs fleuit: que data est in subuersionẽ? Illi dicimus que de celo noua descẽdit. Nolite timere a iuda ⁊ hierusaleȝ. Nolite timere veri ꝯfessores: qui nõ solũ ore sed totiꝰ pariter ⁊ ex oĩ parte dño confitemini: indutiꝰ cõfessionẽ sicut vestimentũ: imo quoꝝ omnia interiora dño confitentꝛ: ⁊ omnia ossa dicũt: dñe quis similis tibi: nõ sicut hi qui confitentꝛ se nosse deũ: factis aũt negant. Vera confessio ẽ fratres si omnia opera nr̃a fratres opera eius sint ⁊ cõfiteãtꝛ ei. Confiteãtur aũt gemina quadam cõfessione vt duplicibus vestiamini: idest confessiõe peccatoꝝ nostroꝝ ⁊ confessiõe laudis diuine. Tunc enĩ veri iudei eritis: si omnis vita nr̃a cõfiteatꝛ nos peccatoꝝ ⁊ dignos multis maioribꝰ penis: deũ vere sũme bonũ: qui pro his leuibus ⁊ trãsitorijs penisꝰ eterna condonat supplicia que meruistis. Quisquis enim ardẽter nõ desiderat penitẽtiã: videtur operibus dicere nõ indigere se penitẽtia: ⁊ ita sinã nõ ꝯfiterꝛ culpaȝ: aut nõ posse ꝓdesse et penitẽtiã: ⁊ sic diuinã non ꝯfiterꝛ bonitatẽ. Vos aũt estote veri iudei sed ⁊ hierusalẽ vera vt nihil iã timeatis. Est enĩ hierusalem visio pacis: visio nõ possessio: cuius fines dñsꝰ posuit pacem: non initiũ sane nec medium. Si ergo pacem nõ habetis: imo quia ꝑfectã habere in hoc seculo nõ potestis: saltem videte eam: intuemini ꝯsiderate ⁊ desiderate eam. Illuc sint oculi cordis vestri: ad pacemꝰ tendat intentio vestra: vt omnia quecũqȝ facitis huiꝰ pacis que exuperat omneȝ sensum desiderio faciatis: in omnibus hoc intẽdatis: vt reconciliati pacem habeatis ad deũ. His dicimus: nolite timere: hos cõsolamur: non eos qui viam pacis nõ cognouerũt. Nam

XV.

si illis dicitur Cras egredie̅mini: commi-
natio erit ista non consolatio: quoniam so
li illi dissolui desiderant ⁊ egredi concupi
scunt qui pacem vident⸫ et sciunt ꝙ si ter-
restres domus eorum huius habitatiōis
dissoluamur: quoniam edificationem ha
bent ex deo: ⁊ non illi qui in insaniam ver
si suis compedibus delectantur. Deniq̄ȝ
hi tales moriendo non tam egredi dicen-
di sunt q̄ȝ ingredi: qui non in lucem nec in
libertatem vadunt: sed in carcerem: sed in
tenebris: sed in infernum. Uobis autem
dicitur: nolite timere: cras egrediemini:
⁊ iā nō erit timor in finibus vestris. Mul
tos quidem habetis hostes: carnem: qua
nullus potest esse vicinior hostis⸫ presens
seculum nequam quod vndiq̄ȝ circumsu
sum est vobis: principes tenebrarum: qui
viam vestraȝ obsidēt in aere collocati. At-
tamen nolite timere: cras egrediemini id
est in proximo. Cras enim in proximo est.
Unde ⁊ iacob sanctus ait: Cras responde
bit mihi iusticia mea. Tres enim sunt di-
es de quibus etiam legimus: viuificabit
nos post duos dies in die tertia resuscita-
bit nos: vnus sub adam: alter in xp̄o: terti
us cum christo. Unde ⁊ ibi subdit: Scie-
mus sequemurq̄ȝ vt cognoscamus domi-
num: ⁊ hic dicitur: cras egrediemini ⁊ do
minus erit vobiscum. His enim dicitur q
dimidiauerūt dies suos: in quibus periȷ̄t:
dies in qua nati sunt: que est dies ade di-
es peccati: cui hieremias quoq̄ȝ maledice
bat dicens: Maledicta dies in qua natus
sum. Omnes enim in illa nascimur. Uti-
nam pereat in omnibus nobis dies illa: di
es nebule ⁊ caliginis: dies tenebrarum et
turbinis⸫ quaȝ nobis fecit adam: quam fe
cit inimicus qui dixit: aperientur oculi ve
stri. Ecce vere illuxit nobis dies redēptio
nis noue: reparatiōis antique: felicitatis
eterne. Hec ē dies quā fecit dominus⸫ ex
ultemus ⁊ letemur in ea: quia cras egredi
emur. Unde nisi de conclaui huius seculi
de ergastulo huius corporis⸫ de compedi-
bus necessitatis: curiositatis: vanitatis et
voluptatis: que etiaȝ inuitis nobis pedes
tenent affectionis. Quid enim spiritui no

stro cum terrenis? Cur non spiritualia de
siderat⸫ spiritualia querit: spiritualia sapit
O spiritus qui desursuȝ estis: quid vobis
cum infimis? Que sursū sunt querite: vbi
christus est in dextera dei sedens: que sur-
sum sunt sapite: non que sup̄ terram. Sed
corpus quod corrumpitur aggrauat ani-
mā: ⁊ deprimit terrena inhabitatio sensuȝ
multa cogitantem. Necessitates multe mi
seri huius corporis detinent nos. Uiscus
quidam praui desiderij ⁊ delectatiōis ter-
rene volare nō patitur: et citius retrahit
mētē si forte aliq̄n subleuat. Sed nolite ti-
mere cras egrediemini de lacu miserie et
de luto fecis. Nā vt inde nos educeret in-
fixus est ip̄e quoq̄ȝ in limo p̄fundi. Nolite
ergo timere: cras egrediemini de corpore
mortis hui⁹ ⁊ de omni corruptiōe peccati.
Agite diē istū in xp̄o: vt ambuletis sicut ⁊
ip̄e ambulauit. Qui eni se dicit in xp̄o ma
nere: debet sicut ille ambulauit ⁊ ipse am-
bulare. Nolite ergo timere: q: cras egre-
diemini: ⁊ sic semp̄ cū dño eritis. Uel q: si
gnificātius dictū ē: ⁊ dñs erit vobiscū: sic
intelligas vt dū sumus in corp̄e: possum⁹
nos eē cū dño .i. adherere ei⁹ volūtati: sed
nō ē ille nobiscū: vt ꝯsentiat volūtati nr̄e.
Uellemus enim iā liberi eē⸫ ꝯcupiscimus
dissolui: egredi desideramus: sȝ adhuc dif
fert ille certa ex cā Cras egrediemur ⁊ do
minus erit nobiscū: vt qcqd voluerim⁹ ve
lit: ⁊ in nullo a nostra voluntate discordet.
Itaq̄ȝ iudea ⁊ hierusalē nolite timere: si p̄
fectionē quaȝ desideratis necdū potestis
adipisci⸫ sed qđ minus hȝ īp̄fectio ꝯuersa-
tionis suppleat humilitas ꝯfessiōis: ⁊ īper
fectū vestrū viderūt oculi dei. Propterea
eni mādata sua mādauit custodiri nimis⸫
vt vidētes īp̄fectionē nostrā deficere ⁊ nō
posse implere quod debet fugiam⁹ ad mi-
sericordiam ⁊ dicamus: Quoniam melior
est misericordia tua super vitas: ⁊ qui non
possumus in vestitu innocentie seu iusticie
appareamus vestiti confessione. Confes-
sio enim et pulchritudo in conspectu do-
mini: si tamen sit vt diximus: nō oris tan
tum sed totius hominis⸫ vt omnia ossa no
stra dicant: domine quis simil' tui: idq̄ȝ so-

lius pacis intuitu ⁊ deſiderio reconciliati
onis ad deuz. Talibus enim dicitur o iudea
⁊ hieruſalez nolite timere cras egredieni
ni: ⁊ quãcito a corpore exierit aĩa: omnes ſi
mul affectiões omnia deſideria que per vni
uerſum interim mundum diſperſa ⁊ liga
ta tenentur: egrediẽtur e viſco hoc: ⁊ dñs
erit vobiſcũ. Nimis id qdẽ vobis videri
poteſt: ſi tamen ad nos reſpicitis ⁊ non ad
ea que expectant nos. Nõne hoc vniuer
ſus mũdus expectat? Creatura enim ſub
iecta ẽ vanitati: ⁊ cadente homine quẽ cõ
ſtituerat dñs dñm domus ſue ⁊ principem
omnis poſſeſſionis ſue: tota ſimul heredi
tas ẽ corrupta. Inde diſtemperatus ẽ aer
terra in operibus ade maledicta: ⁊ omnia
ſubdita vanitati. Nec ſane reparabitur he
reditas donec reparentur heredes. Unde ⁊
iuxta apoſtoli teſtimoniũ ĩgemiſcit quoqꝫ
⁊ parturit vſqꝫ adhuc. Nec ſoli vtiqꝫ huic
mundo ſed ⁊ angelis ⁊ hominibus ſpecta
culũ facti ſumus. Me inquit expectãt iu
ſti donec retribuas mihi. Et martyres cũ
iudicij diem poſtularent: non tanqꝫ vindi
cte cupidi ſed perfectionem deſiderantes
beatitudinis quã tunc habituri ſunt: rece
perũt diuinũ reſponſum. Suſtinete modi
cum tempus donec impleatur numerus fra
trum veſtrorum. Acceperũt iam quidem ſin
gulas ſtolas: ſed non veſtientur duplicibus:
donec veſtiamur ⁊ nos. Uadia teneamus
⁊ obſides ipſa eorum corpora: ſine quibus cõ
ſumari nõ poſſunt: nec ea recipiẽt ſine no
bis. Unde de patriarchis ⁊ prophetis ait
apoſtolus: deo melius aliquid prouidente pro
nobis: vt nõ ſine nobis cõſũmarentur. O ſi
cognoſceremus ⁊ nos quomodo aduentũ
noſtrũ expectant quãtũ deſiderant: qꝫ ſo
licite querũt: qꝫ libenter audiunt bona de
nobis. Quid tamen de his loquor qui de
dicerũt ex his que paſſi ſunt compaſſionẽ
quando ⁊ ipſi nos ſancti angeli deſiderãt.
Nonne de vermiculis iſtis: et de puluere
iſto: reſtaurandi ſunt muri celeſtis hieru
ſalem. Putatis quantuz deſiderant ciues
celi: inſtaurari ciuitatis ſue ruinaz? Quo
modo ſoliciti ſunt vt veniant lapides viui
qui coedificentur eis. Quomodo diſcurrũt
medij inter nos ⁊ deũ: fideliſſime portan
tes ad deũ gemitus noſtros: ⁊ ipſius nobis
gratiam deuotiſſime reportantes? Plane
non dedignabuntur vt ſimus eorum ſocij qui
facti ſunt iã miniſtri noſtri. Nõne omnes
adminiſtratorij ſunt ſpiritus in miniſteri
um miſſi: propter eos qui hereditatem ca
piũt ſalutis? Feſtinemus obſecro dilectiſ
ſimi feſtinemus: tota nos multitudo cele
ſtis curie expectat? Exultare fecimus an
gelos quando conuerſi ſumus ad penitẽ
tiam: proficiamus ⁊ feſtinemus complere
de nobis eorum leticiam. Ue tibi quicũqꝫ
es qui deliberas redire ad lutum: reuerti
ad vomitum. Putas ne placatos habebis
in iudicio: quos tanto ⁊ tam ſperato pri
uare vis gaudio? Exultauerunt cum nos
ad penitentiam veniamus: tanqꝫ ſuper his
quos ab ipſa inferi porta cernerent reuo
cari. Quid nunc erit ſi ab ipſa paradiſi ia
nua reuerti viderint et abire retrorſum:
eos qui iam pedem vnum habebant in pa
radiſo? Nam ⁊ ſi corpora inferius: ſed cor
da ſurſum. Currite fratres: currite: nõ ſo
li angeli: ſed ⁊ ipſe angelorum vos creator
expectat. Nuptie parate ſunt: ſed nonduz
plena eſt domus: adhuc expectantur de
quibus nuptie impleantur. Expectat vos
pater ⁊ deſiderat: non ſolum propter cha
ritatem nimiam ſuam qua dilexit vos: vn
de ⁊ vnigenitus qui in ſinu patris eſt ipſe
enarrauit: pater inquiens amat vos: ſed
propter ſemetipſum ſicut loquitur per pro
phetam: Propter meipſum ego faciaz: nõ
propter vos. Quis enim implendum du
bitet quod promiſit filio dicẽs: Poſtula a
me ⁊ dabo tibi gentes hereditatem tuam
Et alibi: Sede a dextris meis: donec po
nam inimicos tuos ſcabellum pedum tu
orum. Non conterentur omnes inimi
ci eius: dum nos qui ſumus eius mem
bra aliquatenus impugnabunt. Non im
plebitur hec promiſſio: donec nouiſſima
inimica deſtruatur mors. Nam de filio
quis neſciat quantum deſideret fructum
natiuitatis: et totius vite quam geſſit in
carne: Deniqꝫ fructum crucis et mortis
ſue: precium ſanguinis precioſi. Nonne

traditurus est deo ⁊ patri regnū qd acq̄si
uit. Nōne ei restauraturus ē creaturas su
as? ꝑ q̄bus eū pater misit in terris? Expe-
ctat vos spūs sanctus. Ip̄e enim charitas
⁊ benignitas ē: in qua p̄destinati sum⁹ ab
eterno. Nec dubiū q̄n p̄destinationē suaȝ
velit ip̄leri. Ergo q: parate sunt nuptie et
omnis nos curie celestis frequētia deside
rat ⁊ expectat: curramus nō quasi ī incer-
tū: curamus desiderijs ⁊ ꝑfectu virtutum
Proficere enim proficici ē. Dicamus sin-
guli. Aspice in me ⁊ miserere mei: ꝭm iudi
ciū diligētiū nomen tuū. Nō sicut ego me-
rui: sed sicut illi decreueris miserere. Di-
camus itē. Sicut fuerit volūtas in celo sic
fiat. Itēq̄ȝ: Fiat volūtas tua. Scimus eniȝ
qm̄ scriptū ē: Si deus pro nobis: q̄s ꝯ nos
Aut quis accusabit aduersus electos dei.
An nō licet inq̄t mihi qd volo facere? hec
sit interim cōsolatio nr̄a charissimi: donec
egrediamur vt dñs sit nobiscum. Ip̄e sua
magna misericordia ⁊ ad beatā illā egres-
sionē ⁊ ad clarū illud cras nos ꝑducat: ⁊ i
hoc quoq̄ȝ ꝓximo cras visitare nos et no-
biscū eē dignet: vt siquis forte in tētatio-
ne qua licet detinet ip̄o miserāte q̄ p̄dica
re venit clausis apptionē cras egrediatur
vt cū gaudio salutari suscipiamus coronā
paruuli regis nostri ꝑ ip̄m. Ip̄o p̄stante q̄
cū p̄re ⁊ spū scō viuit ⁊ regnat de⁹. Amen

¶ Itē vnde supra Sermo tertius.

XVI Hodie scietis q:
veniet dñs: ⁊ mane videbitis
gloriā eius. Quiq̄ȝ terrigene
⁊ filij hominū audite. Uos q̄
in puluere estis expergiscimini ⁊ laudate:
quia venit medicus ad egrotos: redēptor
ad venditos: ad errantes via: ad mortuos
vita. Uenit quippe qui proijciat in profū
dum maris omnia peccata nostra: qui sa-
net oēs infirmitates nostras: qui nos pro
prijs humeris ad proprie dignitatis repor-
tet origineȝ. Magna ē ista potētia: sȝ plus
est miranda misericordia: ꝙ sic venire vo
luit qui potuit subuenire. Hodie inq̄t scie
tis: quia veniet dñs. Uerba h̄ suo quideȝ
loco ⁊ tempore in scriptura posita sunt: sȝ
nō incōgrue illa ad vigiliā natiuitatis ec-
clesia mater assumpsit. Ecclesia inq̄ȝ illa q̄
secū habet cōsiliū ⁊ spiritū sponsi ⁊ dei sui:
cui dilectus īter vbera cōmorat: ip̄aȝ cor-
dis sui sedem p̄ncipaliter possidens ⁊ con
seruans. Nimirꝫ ipse ē que vulnerauit cor
eius: ⁊ in ip̄aȝ abyssum secretōꝝ dei ocu-
lum ꝯtemplationis īmersit: vt ⁊ illi in suo
⁊ sibi in eius corde ꝑhennē faciat mansio-
nem. Cum ergo ipsa in scripturis diuinis
verba vel alterat vel alternat: fortior ē il-
la cōpositio q̄ȝ positio p̄ma verboꝝ: ⁊ for-
tassis tanto fortior quātū distat inter figu
ram ⁊ veritatem inter lucem ⁊ vmbraȝ: in
ter dominā ⁊ ancillaȝ. Hodie scietis quia
veniet dñs. Scd̄m estimationē meaȝ duo
in verbis istis dies nobis expressius com-
mendant. Primus qui a p̄mi hominis la-
psu labitur vsq̄ȝ ad finem mundi: dies cui
sancti sepius maledixisse noscunt. Ab illa
enim lucidissima die in qua conditus fue-
rat adam eiectus est: ⁊ in has rerum ꝯtru
sus angustias diem tenebrosum incurrit:
⁊ pene a lumine veritatis extinct⁹. In hac
die nascimur vniuersi: si tamen dies debȝ
⁊ nō potius nox vocari: nisi ꝙ lumen rati-
onis quasi quandā scintillulam nobis īsu
perabilis illa misericordia dereliquit. Se
cunda v̄o dies: erit in splendoribus sctōꝝ:
ī ꝑpetuas eternitates: cū inclaruerit illud
serenissimū mane cui ē misericordia repro
missa ⁊ absorta erit mors in victoria: cum
dimotis vmbris ⁊ tenebris splendor vere
lucis sursum ⁊ deorsuȝ: intus ⁊ exteri⁹ cū-
cta pariter occupabit. Auditam fac mihi
mane misericordiā tuā ait sanctus. ⁊ reple
ti sum⁹ mane misericordia tua. Sȝ ad nr̄m
diē reuertamur qui tanq̄ȝ custodia in no-
cte ꝑ sua breuitate dicit: qui tanq̄ȝ nihilū
⁊ mane ab illo familiari spiritus sancti or-
gano nominat cuȝ dicit: Qm̄ omnes dies
nostri defecerunt: ⁊ defecerunt sicut fum⁹
dies mei: et dies mei sicut vmbra declina-
uerunt. Parui ⁊ pessimi sunt omnes dies
vite mee: ait ille sanctus patriarcha: q̄ vi-
dit dñm facie ad faciem: qui cum eo tā fa-
miliariter loq̄bat. In hoc tn̄ die illuminat
omnē hominē venientē in hūc mundū: ꝑ

eo ꝙ ei ⁊ rõnez tribuit ⁊ apit intelligẽtiaz.
Sed necesse est vt exeũtem de hũc mũdo
illumĩet lumine sciẽtie sue: ne si de domo
carceris ⁊ vmbra mortis extinctus exierit
illuminari nõ valeat ineternũ. Ideo quip
pe vigenit⁹ dei sol iustitie: tanq̃ȝ imensi et
ꝑclari luminis cereus in huius mũdi car-
cerẽ ⁊ illumiat⁹ est ⁊ accẽsus: vt oẽs q illu-
minari voluerit ad illũ accedãt illiq̃ȝ iun-
gant: ita vt nihil mediũ sit iter illos ⁊ ipm
Pctã eni nr̃a sepant inter nos ⁊ deũ: sed
illis sublatis vero lumĩe illuminãdi ⁊ qua
si ꝯcorporãdi cõnectimur in idipm. Sic et
lumẽ extinctũ lumini lucẽti ⁊ ardenti sine
aliquo medio ꝯiũgit vt illumiet: quaten⁹
ꝑ exemplũ vissibiliũ effectus rerũ inuisi-
biliũ cognoscam⁹. Ad hoc tam magnũ et
ꝑfulgidũ syd⁹ iuxta ꝓphaȝ illuminem⁹ no
bis lumẽ scientie: ꝓusq̃ȝ de mũdi huius te
nebris exeamus ne de tenebris trãseam⁹
ad tenebras: ⁊ tenebras sẽpiternas. Que
ẽ aũt ista scia? Profecto scire q: veniet do
min⁹: ⁊ siqñ veniet scire non possumus.
Hoc est illud totũ: qd̕ postulat a nobis. At
inquis ista scia oiuȝ est. Quis eni nesciat
vel nomineten⁹ fidelis q: veniet dñs: q:
venturus est iudicare viuos mortuos: et
reddere vnicuiq̃ȝ iuxta opera sua? Non
oium ista est frẽs mei: sed nec multoꝝ qdẽ
Paucoꝝ quippe est: q: revera pauci sunt
q saluant. Putas q: illi q letant cũ malefe
cerit ⁊ exultãt in rebus pessimis: vel sciãt
vel recogitẽt q: veniet dñs? Si dixerit ipi
tu noli credere: q: q dicit se nosse deũ ⁊ mã
data eius nõ custodit: mẽdax est. Cõfitent
ait aplus se nosse deũ: factis aũt negãt: q:
fides sine opibus mortua est. Non eni se
ita oi impuritate polluerẽt si dñm ventuꝝ
scirent vel formidarẽt: ⁊ vigilarent vtiq̃ȝ:
⁊ nõ sinerẽt tam grauiter ꝑfodi ꝯscientias
suas. Scientia aũt ista opat in ꝑmo gradu
penitudinẽ. i. dolorem: ne risum in luctuȝ:
canticũ in plãctũ: gaudiũ in merorẽ ꝯuer-
tatur: ⁊ incipiãt tibi displicere que vehe-
menter ante placuerãt: ⁊ illa specialit hor
reas q̃ specialit appetebas. Sic. n. scptuȝ ẽ
q: q addit scientiã: addit ⁊ dolorem vt ve
racis ⁊ scẽ sciẽtie sit dolor subsequẽs argu

mentũ. In scd̕o vero gradu opat correcti
onem: vt iam non exhibeas membra tua
arma iniqtatis peccato: sed coherceas gu
lam: iugules luxuriã: supbiam depmas: ⁊
facias seruire scitati corpus qd̕ iniquitati
ante seruierat. Penitudo eni sine corru-
ptione nõ ꝓderit: q: iuxta sapientẽ: vnus
edificans ⁊ vnus destruens: quid ꝓdest
eis nisi labor? Qui eni baptizat a mortuo
⁊ iterũ tangit eũ: nihil ꝓficit lauatio eius
sed iuxta saluatoris sententiã videndũ ne
ei aliqd deterius ꝯtingat. Sed q: hic diu
tius haberi non possũt nisi circa se multa
circũspectiõe mens indefessa iugulet ⁊ at
tendat: in tertio gradu opat solicitudinẽ
vt iam incipiat solicitus ambulare cũ deo
suo ⁊ ex omni parte scrutetur se ne vl' in le
uissima re tremẽda illius maiestatis offen
dat aspectum. In penitudine accendit: in
correctione ardet: in solicitudine lucet: vt
iam interius ⁊ exterius renouet. Hic iam
respirare icipit a tribulatiõe maloꝝ ⁊ do-
lore: ⁊ timoris magnitudinẽ spũali letitia
tẽperare: ne suoꝝ enormitate sceleꝝ habũ-
dãtiori tristitia absorbeat. hinc etsi timet
a iudice: sperat a soluatore: cũ iã in aĩo ei⁹
timor ⁊ leticia obequitent ⁊ obuient sibi:
vt plerũq̃ȝ timor leticiaȝ superet: leticia se
pius timorem excludat: ⁊ infra sui gaudij
concludat archanum. Felix conscientia ĩ
qua luctamen huiusmodi indefinẽter cõ-
ficitur: donec quod mortale est absorbea-
tur a vita: donec euacuetur timor qui ex
parte ẽ: ⁊ succedat leticia quod perfectuȝ
ẽ: quia non timor sempiternus: sed leticia
sempiterna erit ei. Iam v̕o sic ardens ⁊ lu
cens mundũ se esse in domo confidat: vbi
sine omni timore ventorum accensa cãde-
la soleat deportari: sed meminerit se esse
sub diuo ⁊ vtraq̃ȝ manu studeat opire qd̕
portat: nec credat aeri etiaȝ si viderit esse
tranquillum. Repẽte enim ⁊ hora qua nõ
putauerit mutabitur: ⁊ si vel ad modicuȝ
remiserit manus lumen extinguet. Qd̕ si
etiaȝ ardor portantis manus: vt quãdoq̃ȝ
solet adusserit: eligat potius pati q̃ȝ retra
here manus suas: quia in momẽto in ictu
oculi poterit exufflari. Si essem⁹ in domo

illa non manufacta eterna in celis: vbi nul
lus inimicus intrat: nullus amicus exit: ni
hil esset timendum. Nunc vero tribus ma
lignissimis et validissimis ventis expositi
sumus: carni diabolo et mundo: qui con-
scientiam illuminatam moliuntur extin-
guere: insufflantes in corda nostra deside
ria mala: motus illicitos: et ita te repente
turbantes: vt vix prenoscere valeas vnde
venias: aut quo vadas. Ex quibus et si
duo sepius intermittunt: a tertio tamen
nemo vnq̄ꝫ sufflandi inducias extorsit.
Ideo vtrisqꝫ manibus ⁊ cordis et corpo-
ris anima regenda est: ne forte que iam il-
luminata fuerit extinguatur: nec ceden-
dum vel recedendū etiam si grauis tētati
onū feruor vtriusqꝫ hominis statum vehe-
menter afflixerit: sed dicendū cum sancto
Anima mea in manibus meis semper. Eli
gamus potius ardere q̄ꝫ cedere. Et sicut
q̄d in manibus nostris tenemus nō facile
obliuiscimur: sic nunq̄ꝫ obliuiscamur ne-
gociū animaꝝ nostraꝝ: ⁊ illa cura ꝓncipali
ter vigeat in cordibus nostris. Cū ergo sic
lumbi nostri accincti fuerint ⁊ lucerne ar-
dentes: custodiende sunt vigilie noctis su
pra gregem cogitationū ⁊ actionū nostra-
rū: vt si in ꝓma vigilia vel secunda vel ter
tia dn̄s venerit paratos nos īueniat. Pri-
ma vigilia ē rectitudo operis: vt ad hanc
quam iurasti regulam: omnem vitam exe
quare coneris: nec transgrediaris termi-
nos quos posuerūt patres tui: in omnib⁹
vie ⁊ vite huius exercitijs nō declinās ad
dexteram vel sinistram. Secunda puritas
intentiōis: vt simplex oculus totū corpus
lucidū faciat: quatenus quicquid feceris
facias ꝓpter deū: ⁊ ad locum vnde exeunt
gratie reuertant̄ vt iterum fluant. Tertia
est custodia vnitatis: vt ī cōgregatōe posi
tus volūtates alioꝝ tuis voluntatibus an
teponas: vt nō solū sicut querela: sed ⁊ cū
gratia maneas īter fratres portās omnes
orās ꝓ oībus: vt ⁊ de te quoqꝫ dicat̄: Hic
ē fratꝝ amator ⁊ populi israel: hic ē q mul
tū orat ꝓ populo ⁊ ꝓ ciuitate sancta hieru
alem. Ita ergo in hac die aduētus vnige
niti nobis veram scientiam accēdit: scien-
tiam inquā illā que nos doceat quia veni
et dn̄s: que sit moꝝ nostroꝝ perpetuum et
stabile fundamentum. Et mane inquit vi-
debitis gloriam eius. O mane: o dies que
melior es in atrijs dn̄i sup millia: quando
erit mensis ex mense ⁊ sabbatum ex sabba
to: cum splendor lucis ⁊ feruor charitatis
vsqꝫ in altissima illa magnalia terraꝝ inco
las illustrabit: quis de te cogitare nedum
aliquid recitare ꝑsumat? Interim tamen
fratres edificemus fidem nostraꝫ: vt si mi
rabilia illa que nobis reseruantur videre
nō possumus: saltem mirabilia que ꝓpter
nos in terris facta sunt aliquantulum cō-
templemur. Tria opera tres mixturas fe-
cit omnipotēs illa maiestas in assumptiōe
nostre carnis: ita mirabiliter singularia ⁊
singulariť mirabilia: vt talia nec facta sint
nec facienda sint amplius super terrā. Cō
iuncta quippe sunt adinuicem deus ⁊ ho-
mo: mater ⁊ virgo: fides ⁊ cor humanum.
Admirabiles iste mixture ⁊ miraculuꝫ oī
miraculo mirabilius: quomodo taꝫ diuer
sa tamqꝫ diuisa ab inuicem: inuicē potuere
coniūgi? Et primo quidem intuere creati-
onem positionem ⁊ dispositionem rerum:
quanta videlicet sit in creatione potentia
quanta in positione sapientia: in composi-
tione benignitas quanta. In creatione vi
de q̄ꝫ multa ⁊ q̄ꝫ magna potēter creata sūt
ī positiōe q̄ꝫ sapienter cuncta locata sunt:
in bonitate q̄ꝫ benigne suprema et infima
cōnexa sunt tā amabili q̄ꝫ admirabili cha-
ritate. Huic enim limo terreno vim vita-
lem miscuit: vt in arboribus vnde surgit
venustas in folijs: in floribus pulchritu-
do: sapor in fructib⁹ ⁊ medicina. Nec hoc
cōtentus adiecit etiam vim sensibilem li
mo nostro: vt in pecoribus que non solum
vitam habeant sed ⁊ sentiant quinqꝫpar-
tita sensificatiōe vigentes: addidit adhuc
honorare limum nostrum: ⁊ ei vim ratio-
nalem imisit: vt in hominibus qui iam nō
solum viuunt sentiunt sed ⁊ discernunt in
ter cōmodum ⁊ incōmodum: inter bonū
et malum: inter verum et falsum. Volut

quoqȝ infirmiora nostra habūdātiori glo-
ria sublimari? ⁊ contraxit se maiestas vt ꝙ
melius habebat videlicet seipsuȝ limo no
stro coniungeret: ⁊ in persona vna sibi in-
uicem vnirent᷑ deus et limus: maiestas et
infirmitas: tanta vilitas ⁊ sublimitas tan-
ta. Nihil enim deo sublimius: nil vilius li
mo. Et tamen tanta dignatione deus de-
scendit in limum tantaqȝ dignitate limus
ascendit in deum? vt quicquid in eo deus
fecit: limus fecisse credatur: quicquid li-
mus pertulit: deus in illo pertulisse dicat᷑:
tam ineffabili q̄ȝ incomprehensibili sacra-
mento. Et attende quia sicut in illa singu-
lari diuinitate trinitas est in personis: vni
tas in substantia: sic est in ista speciali com
mixtione: trinitas est in substātijs: vnitas
in persona. Et sicut ibi persone non scin-
dunt vnitatem: vnitas non minuit trinita
tem? sic ⁊ hic persona non confundit sub-
stantias: nec substantie ipse persone dissi-
pant vnitatem. Summa illa trinitas hanc
nobis exhibuit trinitatem: opus mirabile
opꝰ singulare: inter omnia: ⁊ super omnia
opera sua. Verbum enim ⁊ anima ⁊ caro
in vnam conuenere personam? et hec tria
vnum: ⁊ hoc vnū tria: non confusione sub
stantie sed vnitate persone. Hec est prima
⁊ superexcellens mixtura: ⁊ hec prima in-
ter tres. Aduerte homo quia limus es: et
non sis superbus: quia deo iunctus es: et
non sis ingratus. Secunda est virgo ⁊ ma
ter: ⁊ admirabilis ⁊ singularis. A seculo
non est auditum: ꝙ virgo esset que pepe-
rit: ꝙ mater esset que virgo permāsit. Nū
q̄ȝ iuxta rerum ordinem virginitas est vbi
fecunditas predicatur: nec fecunditas vbi
virginitas conseruatur. Sed sola hec ē in
qua virginitas ⁊ fecunditas obuiauerunt
sibi. Ibi semel factum est quod factum nō
fuerat nec fiet in eternum: quia nec primā
similem visa est: nec habere sequentem.
Tertia est fides ⁊ cor humanum. Et qui-
dem prima ⁊ secunda inferior: sed non mi
nus forsitan fortis. Mirum est enim quo-
modo cor humanum his duobus fideȝ ac

cōmodauit? quomodo credi potuit ꝙ de-
us homo esset: ꝙ virgo fuerit q̄ peperisset
Sicut ferrum ⁊ testa iungi non possunt: sic
⁊ hec duo nequeunt cōmisceri si nō misce-
at glutinum spiritus dei. Ergo ne creden-
dum est ꝙ ille deus sit qui ponitur in pre-
sepio: qui vagit et cunis: qui omnium in-
fantilium necessitatum iniurias patitur?
qui flagellatur: qui conspuitur: qui cruci-
figitur: qui ponitur in sepulchro: ⁊ inter
duos lapides concluditur excelsus et im-
mensus. Illa ne virgo erit que lactat pue
rum? cui maritus continuus comes est in
conuiuio in thalamo: qui ducit illam in
egyptum: reducit ab egypto: et solus cuȝ
sola tam longinquam: tam secretam confi
cit viam? Quomodo potuit hoc persua-
deri generi humano? vniuerso orbi terra-
rum? Et tamen tam facile: tam potenter
persuasum est: vt mihi id credibile faciat
credentium multitudo. Iuuenes ⁊ virgi-
nes senes cum iunioribus elegerunt mil-
le mortibus mori q̄ȝ vel ad momentum ab
ista fide deficere. Et hec quidem mixtu-
ra excellens? sed excellentior est secunda:
tertia vero excellentissima est. Primaȝ au
ris audiuit: sed oculus non vidit? quia au
ditum est et creditum: vsqȝ in fines terre
magnum illud pietatis sacramentuȝ: sed
tamen oculus non vidit absqȝ te quomo-
do te intra virginei vētris angustias hu-
mano corpori coniunxisti. Secundaȝ ocu-
lus vidit? quia se fecundam ⁊ virginem il
la singularis regina conspexit que conser
uabat omnia hec conferens in corde suo:
cognouit et ioseph nō minus testis q̄ȝ cu-
stos tante virginitatis. Tertia in cor ho-
minis ascendit? cuȝ qd̄ factum est sicut fa-
ctum est: creditum est: cum magis oraculo
q̄ȝ oculo credimus: cum que dicta vel fa-
cta sunt tenemus firmissime nullatenus
dubitantes. In prima vide quid: in secun-
da per quid: in tertia propter quid deus
dederit tibi. Dedit tibi christum per mari
am propter sanitatem. In prima remedi-
um ē: quia ex deo et homine cathaplasma

ↄfectuȝ ē: qḋ sanaret omnes infirmitates tuas. Contuse sunt autē ⁊ cōmixte sunt he due species in vterovirginis: i mortariolo sancto spū tanq̄ȝ pistillo illa suauiter cōmiscēte. Sed quia tu dignus non eras cui donareť datū ē marie: vt per illam acciperes qcqd habēs: que per hoc q̄ mater est: genuit tibi deū: per hoc q̄ virgo ē exaudita ē ꝓ reuerentia sua in causa tua ⁊ totius generis humani. Si sola mater esset sufficeret ei ⁊ saluareť per filioꝝ generationē: si sola virgo sufficeret sibi: nec benedictus fructus ventris eius mūdi ꝑciū eēt. Cum ergo in prima sit remediū: in secūda adiutoriū ē: quia nihil nos deus habere voluit quod per marie manus nō trāsiret. In tertia autem meritū est: quia cū hoc firmiter credimus iā meritū habemus: ⁊ in fide sanitas ē: q: q crediderit saluus erit.

¶ Item in vigilia. Sermo quartus.

xvij Odiernuȝ quidem sermoneȝ ordinis nostri cōsuetudo nō exigit: sed crastina opus erit circa missaꝝ solēnia diutius occupari: ⁊ hora breuis sermonis longitudinem non admittet. Propterea non abre puto preparare hodie corda nostra tante solēnitati: presertim cū sit profundissima sacramēti hui⁹ ⁊ incōprehensibilis altitudo: ⁊ tanq̄ȝ fons vite: quo magis haurit eo magis exuberans nunq̄ȝ valeat exhauriri. Deniq̄ȝ scio qnēadmoduȝ habōdet pro xp̄o tribulatio nostra ⁊ vtinā habūdet ⁊ cōsolatio nostra per ip̄m. Naȝ mūdialem quidem consolationem nobis offerre nec libet nec licet: quoniā vilis ē ⁊ ad nihilum vtilis huiusmodi consolatio: ⁊ quod magis ē metuendū etiam vere ac salubris consolatiōis ē impedimentū. Propterea qui delectatio ē ⁊ gloria angeloꝝ: ip̄e finis ē: salus ⁊ consolatio miseroꝝ: qui in ciuitate sua magnus et sublimis valde beatificat ciues: ip̄e in exilio paruus ⁊ humilis valde letificat exules: ⁊ qui in altissimis ē gloria patris: factus est pax in terra hominib⁹ bone volūtatis. Paruulus enī datus ē paruulis: vt magnus deť etiā magnis: ⁊ quos iustificat paruulus: magnificet postmodum ⁊ glorificet magnus ⁊ gloriosus. Hinc sine dubio vas electiōis qḋ de plenitudine paruuli huius acceperat licet enim paruus sed plenus: plenus gratia ⁊ veritate: ⁊ in quo habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter. Hinc vtiq̄ȝ paulus: Eructuat verbum illud bonuȝ qḋ his dieb⁹ frequenter audistis: Gaudete in domino semper: iterum dico gaudete. Gaudete inquit de exhibitione: iteruȝ gaudete de promissione: qm̄ ⁊ res plena gaudio: ⁊ spes plena gaudio est. Gaudete quia iam percepistis dona sinistre: gaudete quia expectatis premia dextere. Leua inquit eius sub capite meo: ⁊ dextera ei⁹ amplexabiť me. Leua quidem leuat: dextera suscipit. Leua medetur ⁊ iustificat: dextera amplectiť ⁊ beatificat. In leua eius merita: in dextera v̄o premia continenť. In dextera inquā delicie: in sinistra sūt medicine. Sed attende piū medicū: attēde medicū sapientem. Considera diligentius q̄ȝ noua medicamina portet: vide q̄ȝ non modo preciosas: sed ⁊ speciosas attulerit medicinas: non solum perutiles ad sanitatis fructus: sed et delectabiles ad aspectum ⁊ suaues ad gustum. Deniq̄ȝ primaȝ eius medicinam primū quod in sinistra portat attende ⁊ conceptum inuenis sine semine Intuere obsecro quale sit istud: q̄ȝ nouuȝ q̄ȝ admirabile: q̄ȝ amabile: q̄ȝ iocundum. Quid etiam pulchrius q̄ȝ generatio casta quid gloriosius q̄ȝ sancta ⁊ syncera conceptio: in qua nihil pudoris est: nihil sordis: nihil corruptiōis. At quoniam minus fortassis detineret nos grata licet admiratio nouitatis: nisi fructus quoq̄ȝ salutis ⁊ vtilitatis consideratio animū delectaret. Cōceptus iste nō modo gloriosus in ip̄a quasi exteriori specie: sed etiam preciosus ē in interiori virtute: vt s̄m q̄ scriptum ē: in sinistra domini simul cum gloria ⁊ diuitie inueniantur. Diuitie inq̄ȝ salutis cum gloria natiuitatis. Quis enim potest facere mundū de imundo cōceptū semine: nōne tu q solus sine oī illicita ⁊ imūda concept⁹ es volūtate? In ip̄a radice ⁊ origine mea

infectus ⁊ coinquinatus suꝫ: imūda est cōce
ptio mea. sꝫ ē a quo tollat̃ ista ꝯfusio. Ipse
eam tollit: in quē solum nō cadit ipsa. Di-
uitias salutis hēo qbus redimā ꝓprie cō
ceptiōis ipuritatē christi purissimā ꝯcepti
oneꝫ. Adde adhuc dn̄e iesu: innoua signa
imuta mirabilia: nam priora qdē ipa ꝯsue
tudine viluerūt. Plane enī solis ortus et
occasus: frē fecūditas: tēpoꝝ vicissitudo
miracula sunt ⁊ magna miracula: sed toti-
ens hec vidimus vt iam nō sit q̄ tatendat
Innoua signa immuta mirabilia. Ecce ait
noua facio oīa. Quis hoc ait? Agnus vti-
qꝫ: q̄ sedebat in throno. Agnus plane tot⁹
suauis ⁊ totus delectabilis: deniqꝫ totus
vnctus. Hanc enī hēt interpretationē no-
men eius quod est xp̄s. Cui poterit asper
aut durus videri⁊ q̄ nec ipsi matri in nati-
uitate quicq̄ꝫ asperitatis qcq̄ꝫ intulit lesio
nis? O vere noua miracl̄a. Cōceptus fuit
sine pudore: partus sine dolore. Mutata
est in virgine nr̄a maledictio eue: peperit
ei filiū sine dolore. Mutata est inqꝫ male-
dictio in benedictionē sicut ꝑdictū est ꝑ
angelū gabriel: benedicta tu in mulierib⁹
O beata sola inter mulieres benedicta et
nō maledicta: sola a generali maledictiōe
libera ⁊ a dolore ꝑturientiuꝫ aliena. Nec
miꝝ frēs si dolorē nō intulit matri q̄ tulit
dolores totius mundi: ꝭm q̄ esaias ait: q̄
vere lāguores nr̄os ipe portauit. Duo sūt
que timet humana fragilitas: pudor ⁊ do-
lor. Utrūqꝫ xp̄s tolere venit⁊ vnde ⁊ vtrū-
qꝫ suscepit qn̄ vt cetera sileā morte ⁊ mor-
te turpissima ꝯdēnatus est ab iniquis. Ita
qꝫ vt fiduciā nobis daret q̄ tolleret hoc a
nobis pri⁹ matrē suā imunē ab vtroqꝫ ser-
uauit vt nec in cōceptu qcq̄ꝫ pudoris: nec
ī partu quicq̄ꝫ doloris existeret. Accumu-
lantur adhuc diuitie⁊ crescit glīa: īnouan
tur signa ⁊ miracula īmutant̃. Non solum
sine pudore ꝯceptus ⁊ partus sine dolore:
sed ⁊ mater est sine corruptiōe. O vere no
uitas inaudita. Uirgo peꝑit ⁊ post partū
īuiolata ꝑmansit⁊ fecūditatē prolis cū car
nis integritate: ⁊ gaudiū matris hn̄s cum
v̉ginitatis honore. Iam securus expecto
ꝓmissaꝫ mihi gloriā incorruptiōis in car-
ne mea: quandoquidem cōseruata est in-
corruptio per eum etiam in matre sua. Fa
cile erit per quem mater ipsa incorruptio-
nem non perdidit pariendo: vt ⁊ corrupti
bile hoc incorruptionem induat resurgen-
do. Habes tamē adhuc maiores diuitias:
habes gloriam ampliorem. Mater est sine
corruptione virginitatis: filius sine omni
labe peccati. Nō cadit in matrem eue ma-
ledictio: nec cadit in prolem generalis illa
conditio: de qua dictum est per prophetā:
Nemo mundus a sorde: nec infans cuius
vnius diei est vita super terram. Ecce in-
fans sine sorde: solus inter homines verax
imo ⁊ veritas ipsa. Ecce agnus sine macu
la: agnus dei qui tollit pctā mundi. Quis
enim peccata melius tolleret ⁊ q̄ꝫ is in quē
peccatum non cadit. Iste sine dubio laua-
re me potest: quem constat inquinatū non
esse. Hec manus opertū luto detergat ocu
lum meum: que sola sine puluere est. Iste
mihi festucam educat de oculo: qui nō ha
bet trabem in suo: imo iste trabes educat
de meo: qui nec exiguum puluerem habet
in suo. Uidimus certe diuitias salutis et
vite: vidimus gloriam eius quasi vnigeni
ti a patre. Queris a quo patre? Et filius al
tissimi vocabitur. Manifestum est quis al
tissim⁹ sit. sed ne quis remaneat locus dis-
simulationis: Quod ex te nascetur sanctū
ait gabriel angelus ad mariam: vocabitur
filius dei. O vere sanctum. Nō dabis san
ctum tuum domine videre corruptionem
quod nec matri quidem abstulit incorru-
ptionem. Crescunt miracula⁊ multiplican
tur diuitie: thesaurus aperitur. Que ge-
nerat ⁊ mater ⁊ virgo est: qui generatur
deus ⁊ homo est. Sed nunquid dabitur
sanctum canibus: aut margarite porcis?
Abscōdat̃ certe thesaurus noster in agro:
⁊ pecunia nostra in sacculo reponat̃. Ope-
riatur conceptus sine semine matris de-
sponsatione: partus sine dolore vagitibus
paruuli ⁊ merore. Abscondatur ⁊ partu-
rientis incorruptio legali purificatione: in
fantis innocētia solita circumcisione. Ab-
sconde inquā absconde maria nobis solis
fulgorē: pone in presepio: inuolue pannis

infantem. Nam ⁊ ipsi pãni diuitie nostre sunt. Preciosiores siquidem pãni saluatoris omni purpura: ⁊ gloriosius hoc presepe auratis regum solijs: ditior denique christi paupertas cunctis opibus cũctisque thesauris. Quid eni humilitate ditius: quid preciosius inuenitur: qua nimirum ⁊ celorum regnũ emitur: ⁊ diuina gratia acquiritur? Sicut scriptum est Beati pauperes spiritu: quoniam ipsorum est regnum celorum. Et apud Salomoné: Deus superbis resistit: humilibus auté dat gratiam. Habes cõmendataꝫ adeo humilitatem in natiuitate: in hac enim exinaniuit semetipm formam serui accipiés: ⁊ habitu inuentus vt homo. Uis adhuc p̃ciosiores diuitias ⁊ superexcellenté gloriam inuenire? Habes charitatem in passione. Maiorem hac dilectionem nemo habet: vt animã suam ponat quis pro amicis suis. He diuitie salutis ⁊ gloria: sanguis preciosus quo redempti sumus: ⁊ crux dominica in qua cũ apostolo gloriamur. Mihi inquit absit gloriari nisi ĩ cruce domini nostri iesu christi. Et dicebat Nihil arbitratus sum me scire inter nos: nisi christum iesum: ⁊ hunc crucifixum. Ecce ipse est leua christus iesus: ⁊ hic crucifixus. Nam dextera quidem est christus iesus: ⁊ hic gloriosus. Christũ inquit ⁊ hunc crucifixum. Fortasse crux ipsa nos sumus: cui christus memoratur infixus. Homo eni formam crucis habet: quam si manus extenderit exprimet manifestius. Loquitur auté christus in psalmo dicens Infixus sum in limo profundi. Limũ quidem nos esse manifestum est: quoniam de limo plasmati sumus. Sed tunc quidem limus paradisi fuimus: nunc v̊o limus profundi. Infixus sum inquit non pertransij: nõ recessi: vobiscum sum vsque ad consũmationé seculi. Ipse est enim emanuel nobiscũ de⁹. Nobiscuꝫ deus vtique: sed per sinistrã. Sic enim thamar pariente zaram prius solam protulit manum: que in sacramento dominice passiõis coccineo alligata é filo. Itaque iam quidem tenemus sinistraꝫ: sed adhuc clamare necesse est: Operi manuum tuarũ porrigas dexteram: nam delectationes in dextera tua vsque in finem. Domine ostende nobis dexteram: ⁊ sufficit nobis. Gloria inquit ⁊ diuitie ĩ domo eius: vtique qui timet dominũ. Sed in domo tua domine quid? Profecto gratiarũ actio ⁊ vox laudis. Beati qui habitant in domo tua domine: in secula seculorum laudabunt te. Oculus enim non vidit: auris nõ audiuit: nec in cor hoĩs ascendit: que preparauit deus diligẽtibus se. Lux est enim inaccessibilis: pax est que exuperat omné sensum: fons é qui ascensum nescit: sed descensum. Non vidit oculus lucem inaccessibilem: non audiuit auris pacem incomprehésibilé. Speciosi quidem pedes euangelizantium pacem: sed licꝫ in omné terram exierit sonus eorum: pax tamen que exuperat omné sensum: nec ab ipsis quanta erat potuit capi: nedum aliorum auribus tradi. Ait eni etiam apostolus paulus ipse: Fratres ego me nõ arbitror comprehendisse: fides quidem ex auditu: auditus per verbuꝫ dei: sed fides: non species: ⁊ promissio: non exhibitio pacis. Et quidem pax est nunc etiam in terra hominibus bone volũtatis. Sed quid est pax ista: ad illius plenitudiné ⁊ supereminentiam pacis? Unde ⁊ ipse dominus ait Pacem meam do vobis: pacem relinq̃ vobis. Mee siquidem que exuperat omneꝫ sensum: ⁊ est pax super pacem: necdum capaces estis. Propterea do vobis patriam pacis: ⁊ relinquo interim viaꝫ pacis. Sed quid est q̄ dixim⁹? In cor hominis nõ ascédit: vtique quia fons est: ⁊ ascensum nescit. Scimus etiam quia fontium natura est riuos sectari conuallium: montium ardua declinare: sicut scriptũ est: Qui emittis fontes in conuallibus: inter medium montiũ pertrãsibũt aque. Hoc auté é vnde admonere sepius studeo charitateꝫ nostram: quia deus superbis resistit humilibus auté dat gratiam. Fons enim ad altioré locum non attingit q̃ꝫ sit locus eius proprius de quo ascendit vel p̃cedit. Sed videri potest s̃m hãc regulam nõ impediri a superbia vias gratie: presertim q̄ primus ille superbus: qui s̃m scripturam rex est super oẽs filios sup̃bie dixisse non legit Altior ero: sed ero

inquit similis altissimo. Attamen non mẽtitur Apostolus: quoniam ille extollit supra omne quod creditur aut quod colitur deus. Exhorret humanus auditus verbũ: sed vtinam abhorreat similiter animus cogitatum malignum pariter ⁊ affectuz. Dico enim vobis: q̄ non ille tm̃: sed ⁊ omnis superbus extollitur supra deum. Vult enĩ deus fieri voluntatem suam: ⁊ superbus vult fieri suam. Jam videtur equalitas: sꝫ attende male congruã proportionẽ. Deus quidem in his tm̃ que ratio approbat suã vult fieri voluntatem: superbus v̇o ⁊ cum ratione ⁊ contra rationem. Vides quoniã altitudo est: ⁊ non illuc peruenient fluenta gratie? Nisi conuersi fueritis inquit: et efficiamini sicut paruulus iste: se autem dicit: qui est fons vite: in quo habitat: vnde manat plenitudo gratiarum: non intrabitis in regnum celorum. Para prouide riuulos: aggeres terrene ⁊ elate cogitatiõis disperge: confirmare filio hominis: nõ primo homini: quia fons gratie in cor hominis carnalis scilicet ⁊ terreni non ascendit Oculũ quoqꝫ purga: vt videre possis merissimam lucem: ⁊ aurem tuam inclina ad obediendum: vt quandoqꝫ peruenias ad quietem perpetuam: ⁊ pacem super pacẽ. Lux enim est propter serenitatem: pax propter tranquillitatem: fons propter affluentiã ⁊ eternitatẽ. Fontem assigna patri: ex quo filius nascitur: ⁊ spiritussanctus procedit: lucẽ filio qui est vtiqꝫ candor vite eterne: ⁊ lux vera illuminans omnem hominem venientem in hunc mundum: pacem spirituisancto: qui nimirum super quietuz ⁊ humilez requiescit. Nec hoc dico tanq̄ꝫ propria ista sint singulorũ: nam ⁊ pater lux est vt filius lumen de lumine: ⁊ filius pax est: pax nostra: qui fecit vtraque vnum. ⁊ spiritussanctus fons est aque salientis in vitam eternam. Sed quando ad hec perueniemus? Quando adimplebis me domine letitia cum vultu tuo. Gaudemus in te: quoniam visitasti nos oriens ex alto: iterum gaudemus expectãtes beatam spem in aduentu secundo. Sed quando veniet plenitudo letitie: non de memoria: sed de presentia: de exhibitione: non de expectatione? Modestia nostra ait Apostolus nota sit omnibus hominibus. Dominus prope est. Dignum est enim: vt ⁊ modestia nostra nota sit: sicut domini dei nostri modestia cunctis innotuit. Quid enim magis incongruum: q̄ꝫ vt immoderate agat homo conscius proprie infirmitatis: quando quidem apparuit inter homines modestus dominus maiestatis? Discite inquit a me: quia mitis sum ⁊ humil' corde: vt possit etiam modestia vestra ceteris innotescere. Jam quod sequitur Dominus prope est: de dextera debet intelligi: nam de sinistra ipse loquitur. Ecce ego vobiscũ sum omnibus diebus vsqꝫ ad consummationẽ seculi. Prope est dominus fratres mei: nihil solliciti sitis: in proximo est: ⁊ citius apparebit. Nolite deficẽ: nolite lassari: querite eum dum inueniri potest: inuocate eũ dum prope est. Prope est domin⁹ his qui tribulato sunt corde: prope est expectantibus eum: expectantibus in veritate. Deniqꝫ vis nosse q̄ꝫ prope est? Audi sponsam de spõdso canentem: Quoniam ecce stat post parietem. Parietem istuz corpus tuũ itellige: quod obstaculum impedit: vt euz qui prope est nondum possis intueri. Propterea etiam paulus dissolui cupit: ut cuz christo esse: ⁊ exclamans miserabilius Infelix inquit ego homo: quis me liberabit de corpore mortis huius. Sic ⁊ propheta in psalmo Educ inquit de carcere animaz meam: ad confitendum nomini tuo.

¶ Item in vigilia de eo quod scriptum est Sanctificamini hodie et estote parati: die enim crastina videbitis maiestatem dei in vobis.

Sermo Quintus.

Sanctificamini hodie ⁊ estote parati: die enim crastina vi debitis maiestatem dei in vobis. Celebraturi dominice natiuitatis ineffabile sacramentum: iure quidem monemur fratres in omni sanctificatione parari. Adest enim sanctus sanctorum: adest etiam ipse xviij

qui dixit: Sancti estote: quia ergo sanctus
sum dñs deus vester. Alioquin quomodo
dabit̃ sanctũ canibus: ⁊ margarita porcis?
nisi prius illi ab iniquitate: isti ab illicita
voluptate purgati: decetero tota sollicitu
dine fugiant: illi quidẽ vomitũ: isti voluta
brum luti? Suscepturus olim diuina man
data carnalis israel sanctificabat̃ in iusti-
tijs carnis: in baptismatibꝰ varijs i mune-
ribus ⁊ hostijs: q̃ nõ poterãt iuxta ꝯsciẽtiã
ꝑfectũ facere ꝑmentẽ. Uerũ quidẽ omnia
transiere: nimirũ vsqꝫ ad tp̃s correctionis
imposita: quod vtiqꝫ iam aduenit. Oportu
ne igit̃ ex hoc iam ꝑfecta nobis indicit̃ san
ctificatio: interna mãdat̃ ablutio: exigitur
mũditia spũal': dicẽte dño: Beati mundo
corde: qm̃ ipsi deũ videbunt. Ad hoc viui
mus fr̃es: ad hoc nati: ad hoc vocati sumꝰ:
ad h̃ nobis dies hodiernꝰ illuxit. Erat ali-
qñ nox: qñ hec nemo poterat oꝑari. Erat
nox vniuerso orbi ante veri luminis ortũ:
ante christi natiuitatẽ: erat nox ⁊ singulis
quibusqꝫ nostrũ ante suã cuiusqꝫ cõuersio
nẽ ⁊ internã regeneratiõẽ. An non ꝓfun
dissima nox: ⁊ densissime tenebre erãt suꝑ
vniuersam faciẽ terre: cũ olim p̃res nostri
facticios deos colerẽt: ⁊ insano penitus sa
crilegio ligna ⁊ lapides adorarẽt? An non
etiã cuiqꝫ nostrũ caliginosa nox erat? cum
tanq̃ꝫ sine deo in hoc secl'o viuieremꝰ: cum
ambularemꝰ post concupiscẽtias nostras:
cũ sectaremur carnis illecebras: cũ obtem
perаremꝰ desiderijs secularibꝰ: cũ exhibe
remus mẽbra nostra arma iniquitatis pec
cato: cũ seruiremꝰ iniquitati ad iniq̃tatẽ: i
quibꝰ nũc merito erubescimꝰ tanq̃ꝫ in ope
ribus tenebrarũ? Qui dormiũt nocte dor
miũt ait Ap̃ls: ⁊ qui ebrij sunt: nocte ebrij
sũt. Et hec quidẽ fuistis: sed excitati estis:
sed sãctificati estis: si tñ filij lucis estis ⁊ fi-
lij diei: nõ noctis neqꝫ tenebrarꝫ. Siquidẽ
preco diei est etiam ille qui clamat: Sobrij
estote ⁊ vigilate. Et iudeis in penthecostẽ
de cõdiscipulis loquebatur: Quõ hi ebrij
sunt: cum sit hora diei tertia. Hoc est enim
quod coapostolus eius ait: Nox precessit:
dies autẽ appropinquauit. Abijciamus er
go opera tenebrarũ: ⁊ induamur arma lu-
cis: sic vt in die honeste ambulamus. Abij
ciamus ergo inq̃t opera tenebrarũ: somno
lentiam .s. ⁊ ebrietatẽ: qm̃ vt supra memini
mus: Qui dormiunt nocte dormiũt: ⁊ qui
ebrij sunt: nocte ebrij sunt: vt tanq̃ꝫ in die
nõ dormitemꝰ: sꝫ ambulemꝰ. atqꝫ h̃ quidẽ
honeste: nõ temulẽte. Uides hominẽ cuiꝰ
ad omne opus bonũ dormitat: aĩa eiꝰ pre
tedio in tenebris est vsqꝫ adhuc. Uides in
ebriatũ absinthio sapientẽ plusq̃ꝫ oportеat
nõ ad sobrietatem: cuius nec oculus visu:
nec auris impleat̃ auditu: q pecuniã aut si
mile aliq̃d diligẽs non satiet̃: longã instar
hydropici sitim bibẽs filius noctis est ⁊ te
nebrarũ. Nec facile seꝑant̃ hec duo: dicen
te scriptura: qm̃ in desiderijs est oĩs ocio-
sus: hoc est in ebrietate oĩs somnolentus.
Sanctificemur ergo hodie: ⁊ parati simꝰ.
Parati quidẽ hodie nocturnũ excutiẽdo
soporẽ. porro sanctificati nihilominꝰ tanq̃ꝫ
in die ab ebrietate nocturna cupidinis no
xie refrenãdo furorẽ. In his enĩ duobus
mandatis tota lex pendet ⁊ prophete: que
sunt: declinare a malo ⁊ facere bonuꝫ. Ue-
rum hec hodie: nam crastina nec in sancti-
ficatione erit: nec in preparatiõe: sed in vi-
sione vtiqꝫ maiestatis. Crastina inquit die
videbitis maiestatẽ dei in vobis. Hoc est
quod ait patriarcha Jacob: Cras respon-
debit mihi iustitia mea. Hodie enim iusti-
tia colitur: cras respondebit. hodie exerce
tur: cras fructificabit. Alioquin quod nõ
seminauerit homo: nec metet. Nec enĩ vi-
debit tunc maiestatem: qui contẽpserit in-
terim sanctitatem: nec orietur ei sol glorie
cui sol iustitie ortus non fuerit: nec illuce-
scet dies crastina: cui nõ illuxerit hodier-
na. Nimirum idemipse qui hodie quideꝫ
factus est nobis a deo patre iustitia: appa-
rebit cras vita nr̃a: vt ⁊ nos appareamus
cum ipso in gloria. Hodie enim paruulus
nascitur nobis: vt non apponat homo ma
gnificare seipsum: sed cõuertamur magis
⁊ efficiamur vt paruuli: cras exhibebitur
magnꝰ dñs ⁊ laudabil' nimis: vt ipsi q̃ꝫ ma
gnificemur in laude: cũ videlicet erit vni-
cuiqꝫ laus a deo. Nimirũ q̃s hodie iustifi-
cauerit: cras magnificabit: ⁊ cõsũmationi

ſanctitatis ſuccedet viſio maieſtatis. Nec
inanis viſio: que nõ niſi in ſimilitudine cõ
ſtat. ſimiles enĩ ei erimus: qm̃ videbimus
eum ſicuti eſt. Unde ⁊ hic quoqꝫ non ſim-
pliciter dicit Uidebitis maieſtatẽ dei: ſed
additur ſignanter: In vobis. Hodie nimi-
rum tanqꝫ in ſpeculo nos in eo videmus:
dum noſtra ſuſcipit: cras videbimus eũ in
nobis qñ iam ſua donabit: cũ oſtendet no-
bis ſeipſum: ⁊ aſſumet nos ad ſeipm̃. Hoc
nempe eſt ꝙ tranſeuntẽ ſeſe miniſtraturuꝫ
foꝛe ꝑmiſit: de cuiꝰ interim plenitudine ac
cipimus: nõ ſane gloriã pꝛo gloꝛia: ſed gra-
tiã pꝛo grã: ſicut ſcriptũ eſt: Gratiã ⁊ gl̃iaꝫ
dabit dñs. Ne ergo contemnas pꝛioꝛa mu
nera: ſi ſequẽtia concupiſcis: nec faſtidias
pꝛius eduliũ: ſi vis accipere q̃ ſequunt: vel
pꝛo ipſo ferculo in quo apponit quod ap-
ponit ſumẽ nõ recuſes. Ferculũ enĩ impu-
tribile fecit ſibi pacificus noſter: coꝛpꝰ in-
coꝛruptibile aptãs ſibi: in quo ſalutis epu-
las miniſtraret. Nõ dabis inqt ſanctũ tuũ
videre coꝛruptionẽ: illud vtiqꝫ de quo ga-
bꝛiel ad mariã Qđ naſcet ait ex te ſanctũ:
vocabit filius dei. Ab hoc ergo ſancto ho
die ſanctificemur: vt maieſtatem eius vbi
dies illa aſpirauerit videamꝰ. Siqdẽ dies
ſanctificatus illuxit nobis: dies ſalutis: nõ
gloꝛie aut felicitatis. Deniqꝫ donec paſſio
ſancti ſanctoꝝ annũciat: qui nimirũ in pa
raſceue paſſus eſt: idem in die pꝛeparatio-
nis merito omnibus dicit Sãctificamini
hodie ⁊ eſtote parati. Sanctificamini ma-
gis ac magis de virtute in virtutẽ ꝑficien
do: ⁊ eſtote parati perſeuerãdo. In quibꝰ
tñ ſanctificamur? Legi de quodã dicente
ſcriptura: qm̃ in fide ⁊ lenitate ipſius ſan-
ctum fecit illũ. Neqꝫ enĩ hominibꝰ ſine le
nitate nõ pluſqꝫ deo ſine fide placere poſſi
bile eſt. Merito ſane in his monemur eſſe
parati: quibus ⁊ deo ꝯueniamꝰ: cuius ma
ieſtatẽ viſuri ſumꝰ: ⁊ nobis inuicẽ vt in no
bis eam pariter videamus. Propterea ſi
quidẽ opoꝛtet nos ꝓuidere bona non ſolũ
coꝛam deo: ſed etiam coꝛam hominibꝰ: vt
non tm̃ regi noſtro: ſed ⁊ conciuibꝰ ⁊ cõmi
litonibꝰ noſtris grati eſſe poſſimꝰ. Et qdẽ
ante oĩa fides querẽda eſt: de qua legitur
Fide mundans coꝛda eoꝝ. Beati enĩ mũ
do coꝛde: qm̃ ipſi dei videbunt maieſtatẽ.
Crede ergo te deo: cõmitte te ei: iacta in
eo cogitatũ tuũ: ⁊ ipſe te enutriet: vt fidu-
cialiter ⁊ fideliter dicas: Dñs ſollicitꝰ eſt
mei. Neqꝫ enĩ hoc ſapiunt hoĩes amantes
ſeipſos: hoĩes ſcioli ⁊ ſolliciti pꝛo ſeipſis cu
ram carnis ꝑficientes in deſiderijs: ſurdi
ad vocẽ dicẽtis: Oẽm ſollicitudinẽ veſtrã
pꝛoijcientes in eum: ipſi enĩ cura eſt de vo
bis. Nam ſibi quidẽ ipſi fidere nõ fidei: ſꝫ
ꝑfidie eſt: nec confidentie ſed diffidentie:
magis in ſemetipſo habere fiduciam. Is
vere fidelis eſt: qui nec ſibi credit: nec in
ſe ſperat: factus ſibi tanqꝫ vas perditũ: ſed
ſic perdens animã ſuam: vt in vitã eternã
cuſtodiat eã. Poꝛro id quidẽ ſola facit hu
militas coꝛdis: vt non ſibi fidelis aĩa inni
tatur: ſed deſerẽs ſemetipſam aſcendat iã
de deſerto innixa ſuꝑ dilectũ: atqꝫ ideo de
licijs affluens. Sane vt perfecta ſit ſancti-
ficatio: etiam mãſuetudinẽ ⁊ ſocialis vite
gratiã a ſancto ſcõꝝ diſcamꝰ opoꝛtet: ſicut
ipſe ait: Diſcite a me: quia mitis ſum ⁊ hu
milis coꝛde. Quid enĩ huiuſmodi homi-
nẽ dicere pꝛohibet delicijs affluentẽ: qui
ſuauis ⁊ mitis ⁊ multe miſericoꝛdie oĩbꝰ.
oĩa factꝰ eſt. ⁊ vniuerſos ꝑfundit oleo q̃dã
mãſuetudinis ⁊ lenitatis: q̃ ſic infuſus eſt
ſic ꝑfuſus etiã ⁊ ſuꝑfuſus eſt: vt ſtillare vn
diqꝫ videat. Felix q gemina hac ſcificatio
ne paratꝰ dicere põt: Paratũ coꝛ meũ deꝰ
paratũ coꝛ meũ. Habet enĩ hodie quideꝫ
fructũ ſuũ in ſcificatione: craſtina die finẽ
habiturus vitã eternã. Uidebit enĩ maie-
ſtatẽ dei: qđ vtiqꝫ vita eterna eſt: ſicut ve-
ritas ait: Hec eſt vita eterna: vt cognſcant
te verũ deũ: ⁊ quem miſiſti ieſum chꝛiſtũ.
Reddet ei coꝛonã iuſtitie iuſtꝰ iudex in il-
lũ diẽ: cui ſane altera nõ ſuccedet. Tũc vi-
debit ⁊ affluet: ⁊ mirabitur ⁊ dilatabit coꝛ
ipſius. Quouſqꝫ dilectabit? Uſqꝫ ad vidẽ
dã in ſe maieſtatẽ dei in ſe. Nolite arbitra
ri frẽs: ꝙ illam vobis pꝛomiſſionẽ v̄bis ex
plicare poſſimꝰ. Sanctificamini hodie ⁊
eſtote parati. Craſtina die videbitis ⁊ gau
debitis: ⁊ gaudiũ veſtrũ implebit. Quid
enĩ maieſtas illa non impleat: etiam ſuper

implebit et supereffluet quando mensu-
ram bonam et confertam ⁊ coagitatam et
⁊ supereffluentē dabunt in sinus vestros.
Usq3 adeo siquidem supereffluet: vt su-
pra modum in sublimitate excedat: non
modo merita: sed ⁊ vota: sicut ⁊ vere po-
tens est facere supra q3 nos intelligere aut
sperare possimus. Nam desideria quidez
nostra in tribus maxime constituta vidē-
tur: quod decet: quod expedit: quod de-
lectat. Hec sunt que cōcupiscimus omnis
quidem omnia: sed alijs magis hoc: alius
magis illud. Jlle sic deditus est voluptati:
vt nec honestatem satis reputet: nec vtili-
tatem: ille questui magis incubans ⁊ ho-
nestum dissimulat ⁊ iocundū: ille volupta-
tis pariter ⁊ vtilitatis negligentior solum
vel maxime sectatur honorem. Nec vō re-
prehensibile desiderium horum: sed si ibi
quereremus ea vbi vere inuenirēmꝰ. Hec
enim vbi vere sunt vnum sunt: atq3 ipsuz
vtiq3 summū bonum summa videlicet glo
ria: summa vtilitas: sūma voluptas. Atq3
hic quidem quantum interim capere pos-
simus expectatio nostra est ⁊ promissa no-
bis visio maiestatis in nobis: vt sit deus
omnia in omnibus: omne iocundū eē vti-
le omne honestum.

¶ Jtem in vigilia de pronunciatione do-
minice natiuitatis Sermo sextus.

XIX Additum audi
uimus plenum gratia: dignū
acceptione. Jesus christus fi
lius dei nascitur in bethleem
iude. Anima mea liquefacta est in sermo-
ne isto: sed ⁊ spiritus meus in precordijs
meis estuat iocunditatem hanc ⁊ exulta-
tionem solito vobis desiderio eructuare
festinans Jesus saluator. Quid tam neces
sarium perditis: quid tam optabile mise-
ris: quid tam vtile desperatis? Alioquin
vnde salus: vnde vel tenuis aliqua spes
salutis in lege peccati: ī corpore mortis: in
malitia hac diei ⁊ loco afflictionis: nisi no
ua nobis ⁊ insperata nascereť? At tu forte
salutē optas: sed curationis acerbitatē te-
neritudinis pariter ⁊ egritudinis proprie
conscius reformidas. Ne timeas: christus
est suauis ⁊ mitis ⁊ multe misericordie: vn
ctus oleo letitie pre participibꝰ suis: eis ni
mirū qui licz nō ipsam plenitudinē: de ple-
nitudine tñ huiꝰ accipiunt vnctionis. Ne
vō suauē audiens inefficacē fore autumes
saluatorē: addiť etiā filius dei. Qualis enī
pater: talis filiꝰ: cui subest cū voluerit pos-
se. Aut forsitan vtilitate salutis: ⁊ iocūdita
te vnctionis audita: nescio quid submur-
muras: puto etiam de honestate sollicitus
Saluatorē tibi gratularis adesse: vtpote ia
cens paralyticus in grabato: aut magis in
ter hierusalē ⁊ hierico semiuiuꝰ ī via. Am
plius aūt letaris nec durū eē medicū: nec
grauibꝰ vti medicinis: ne tibi forsitan into
lerabilior videať breuis ipa curatio q3 diu
turna egritudo. Sic nimirū sic vsq3 hodie
multi pereunt medicū fugientes: q iesum
quidē nouerint: sed christū nesciāt: huma-
no sensu de multitudine ⁊ malignitate mor
borū parate sibi medele molestiā estiman-
tes. Jam vō si certus es de saluatore: ⁊ ni-
hilominꝰ christū eē cognoscis nō vtentem
cauterio: sed vnguento: non vstione: s3 vn
ctione curantē: vnū adhuc arbitror inge-
nuam posse mouere creaturā: ne forte qd
absit saluatoris huiꝰ nō satis digna videať
eē ꝑsona. Puto tñ non vsq3 adeo ambitio-
sus es: ⁊ glorie cupidus: aut zelator hono-
ris: vt ab vno quopiam de conseruis tuis
si prestare posset hanc gratiā suscipere de-
tractares: Nam si angelus aut archangelꝰ
esset: vel ex superiori quouis ordine spiri-
tuū beatorꝝ: multo minus animositas tua
quod causareť haberet. Nunc autē tanto
ampliore tibi deuotione suscipiendus est
iste saluator: quanto differentius pre cete-
ris omnibus nomā hereditauit iesus chri-
stus filius dei. Et vide si non euidētiꝰ tria
hec ad pastores loquēs angelus cōmenda
uit gaudiū magnū quod euangelizauerat
exponens: quia inquit natus est vobis ho
die saluator: qui ē christus dñs. Exultemꝰ
igiť frēs in hac natiuitate: ⁊ multipliciter
gratulemur in ea: quā ⁊ salutis vtilitas: ⁊
vnctiōis suauitas: ⁊ filij dei maiestas tam
eleganter illustrat: vt nihil desit ex omni-

bus que desiderantur: nec cõmodũ: nec io
cundũ: nec honestum. Exultemꝰ inquã ru
minantes intra nosmetipsos: ⁊ inuicẽ eru-
ctuãtes suaue verbũ: eloquiũ dulce: iesus
christus filius dei nascit̃ in bethleem iude
Nec mihi quis ista respõdeat indeuotus:
ingratus: irreligiosus. Non est hoc nouũ?
olim auditũ est: olim factũ est: olim natus
est christus. Ego enĩ dico etiã olim ⁊ ante.
Nec mirabit̃ olim ⁊ ante: cui propheticuꝫ
illud occurrerit in eternũ ⁊ vltra. Natus ẽ
ergo christus nõ mõ ante hec nostra tp̃a: sꝫ
ante tp̃a vniuersa. Uerũ illa quidẽ natiui
tas posuit tenebris latibulũ suũ: imo v̉o lu
cẽ magis habitat inaccessibilẽ. latet in cor-
de p̃ris: in monte vmbroso ⁊ ꝯdenso. Ut ḡ
aliq̃tenus innotesceret: natus est ⁊ in tp̃e?
natꝰ ex carne: natus in carne: factũ est v̉bũ
caro. Quid tñ mirum si vsq; hodie dicit̃ i
ecclesia christus filius dei nascit̃? qñ tã lon
ge antea dicebat̃: haud dubiũ qn de ipso
puer natus est nob̃? Olim cepit audiri ver
bũ h̃: ⁊ nemo sc̃oꝝ aliqñ fastidiuit. Siqdẽ
iesus christus filius dei heri ⁊ hodie ⁊ in
eternũ. Hinc nimirũ p̃imꝰ hõ oĩuꝫ viuen
tiũ pater magnũ eructuãs sacr̃m: quod in
christo ⁊ in ecclesia Ap̃ls postmodũ euidẽ
tius cõmẽdauit. Relinquet hõ ait patrẽ ⁊
matrẽ ⁊ adherebit vxori sue: ⁊ erũt duo in
carne vna. Hinc nihilominꝰ abraam pater
oĩuꝫ credẽtiũ exultauit vt vidẽt hũc diẽ:
vidit ⁊ gauisus est. Alioqn qñ seruũ iuran
tẽ sibi ꝑ deũ celi sub femore suo manũ po-
nere precepisset? nisi ipsuꝫ vtiq; deũ celi ex
eodem nasciturũ femore preuidisset? Hoc
q̊ꝫ ꝯsiliũ cordis sui hoĩ ſm cor suũ reuela-
uit deus: cui iurauit veritatẽ: ⁊ nõ frustra-
bit̃ eũ de fructu inquiẽs vẽtris tui ponam
sup̃ sedẽ tuã. Uñ ⁊ in bethleem iude nasci
tur sicut angelus ait ciuitate dauid: vtiq;
ꝓpter veritatẽ dei ad ꝯfirmãdas ꝓmissio-
nes patrũ. Hoc etiam multifarie, multisq;
modis ceteris reuelatũ est patribꝰ ⁊ ꝓphe
tis. Absit aũt vt a diligẽtibꝰ deũ aliqñ fue
rit negligẽter auditũ. Nisi forte negligere
videbat̃ q dicebat Obsecro dñe mitte quẽ
missurus es. Aut fastidire q clamabat: Uti
nã disrũpes celos ⁊ descenderes: ceteraq;

filia. Idipsum deinde apostoli sancti vide
runt ⁊ audierũt? ⁊ manꝰ eius tractauerũt
de v̉bo vite: quibꝰ singularit̃ aiebat: Bea
ti oculi qui vident q̃ vos videtis. Postre-
mo hoc idẽ nobis q̊ꝫ seruatũ est fidelibus
vtiq; thesauris fidei cõmẽdatũ: ipso eque
dicẽte Beati q nõ viderũt ⁊ crediderũt.
Pars nr̃a hec est in v̉bo vite. Nec sane cõ
tẽptibilis? ex q̃ nimirũ viuit̃: ⁊ q̃ vinceret̃
mũdus: qm̃ iustus ex fide viuit. ⁊ hec ẽ vi-
ctoria q̃ vincit mũdũ fides nr̃a. Hec est q̃
velut q̊ddã externitas exẽplar ꝑterita sil' ⁊
p̃ntia ac futura sinu q̃dã vastissimo cõpre-
hẽdit: vt nihil ei ꝑtereat: nihil ꝑeat: preeat
nihil. Merito proinde in testimoniũ fidei
nr̃e: vbi facta est vox annũciatiõis huiꝰ in
auribꝰ vestris exultastis in gaudio? egistis
g̃ras ꝓstrati solotenus: cõcurrentes velut
sub vmbra alarũ eius: ⁊ sub pẽnis eius spe
rantes. Nũquid nõ singuli natiuitate sal-
uatoris audita clamastis in cordibꝰ v̄r̄is di
centes? mihi autẽ adherere deo bonũ est:
aut potius illud quod idem ipse propheta
ait: Deo subiecta est anima mea? Infelix
nimiũ quisq; ficte ꝓstratus: corde rigido
corpꝰ humiliauit. Est enĩ q humiliat̃ neq̃t:
interiora aũt eius plena sũt dolo. Quisq;
enĩ necessitatẽ suã minꝰ ꝯsiderat: minꝰ sen
tit incõmoda: minꝰ pauet pericula: minus
deuote ꝯfugit ad remedia orte salutis? mi-
nus affectuose se subijcit deo: minus fide-
liter psallit Domine refugium factus es
nobis? huius adoratio minꝰ accepta: huiꝰ
prostratio minus verax: huius humiliatio
minus habens: huius etiam victoriosa mi
nus imo ⁊ minus viuida fides. Quid ta
mẽ dicit: Beati qui non viderũt ⁊ credi
derunt? quasi nõ videatur ipsum credere
quodãmodo iam videre? Sed aduerte di
ligenter cui ⁊ quando dictum sit: ei vtiq;
qui arguebatur: ꝙ quia vidisset credidis-
set. Neq; enim idipsum est vidisse: ⁊ ideo
credidisse: quod credẽdo vidisse. Alioqn
abraam pater noster quonam modo domi
nicum hunc vidisse diem: nisi credendo
certe credendus est? Sed et illud quomo
do accipietur ꝙ hac nocte cantatũ est no-
bis: sc̃ificamini hodie ⁊ estote parati: cra-

stina eni die videbitis maiestatē dei in vo
bis: si nō mente videre est pia deuotione
representari ⁊ collere fide nō ficta magnū
illud magne pietatis sacramentū: qd̄ ma-
nifestatū est in carne: iustificatū est in spū
apparuit angelis: p̄dicatū est gentibus: cre-
ditū est mūdo: assumptū ē in gloria? Sem
per igit̄ nouū qd̄ semp̄ inouat mētes: nec
vnq̄ȝ vetus qd̄ fructificare non cessat qd̄
in perpetuuȝ nō marcescit. Hoc eni fctm̄
qd̄ non dat̄ videre corruptionē: hic nou⁹
homo q nullius vnq̄ȝ vetustatis capax: ēt
oēs quoꝝ iueterauerūt oīa ossa in veram
vite trāsferat nouitateȝ. Inde ē q̄ etiā in
p̄nti tā iocūdissima annūctiatiōe si aduer
tatis ꝯgrue satis dicit̄: nō tam natus esse
q̄ȝ nasci. Jesus xp̄s fili⁹ dei nascit̄ in beth-
leem iude. Sicut eni qnodāmodo imolat̄
adhuc quottidie donec mortē ei⁹ annūcia
mus: sic videt̄ ⁊ nasci dum fideliter eius
rep̄sentamus natiuitatē. Die igit̄ crastina
videbimus maiestatē dei: sed sane in nob
nō in seip̄o: vtiq̄ȝ maiestatē in humilitate
virtutē in īfirmitate: in hoīe deū. Ipse .n.
est emanuel qd̄ interp̄tat̄ nobiscum deus
Et euidētius audi: Uerbū inqt v̄bum ca-
ro factū est: ⁊ habitabit in nobis. Deniq̄ȝ
extunc ⁊ deinceps vidimus gloriā eius:
sed gloriā quasi vnigeniti a p̄re: vtiq̄ȝ ple-
num gr̄e vidimus ⁊ veritatis. Non enim
gloriā p̄tātis aut claritatis: sed gloriā pa-
terne pietatis gloriā gr̄e: de qua app̄ls In
laudē inqt glorie gr̄e sue. Sic ḡ nascit̄. Sȝ
vbi putas. In bethleem iude. Neq̄ȝ eniȝ
decet nos ita bethleem p̄terire. Transea-
mus vsq̄ȝ bethleeȝ dicūt pastores: nō beth
leem p̄trāseamus. Quid eni si paup̄. vicu
lus est: qd si videt̄ minima in iudea? Ne
id qdem incōgruū ei q cū diues esset p̄pt̄
nos paup̄ factus est: ⁊ cum esset magnus
dn̄s ⁊ laudabilis nimis puulus natus est
nobis ⁊ dicebat bt̄i paupes spū qm̄ ipsoꝝ
est regnū celoꝝ. Itēq̄ȝ Nisi ꝯuersi fueritis
⁊ efficiamini sicut puulus iste: intrabitis
in regnū celoꝝ. Unde etiā stabulū elegit
⁊ p̄sepe vtiq̄ȝ domū luteā ⁊ diuersoria iu-
mentorū: vt hunc esse scias q de stercore
erigit paupeȝ: ⁊ saluos fecit hoīes ⁊ iumē

ta. Utinā aūt iueniamur ⁊ nos in bethleē
iude vt in nobis quoq̄ȝ dignet̄ nasci: ⁊ au
dire mereamur: q̄ nobis timētibus deuȝ
orietur sol iustitie. Forte eni hoc est: qd̄ su-
pra meminimus: ad videndā in nobis dn̄i
maiestatē ⁊ sc̄ificatione opus eē ⁊ prepara
tione. Nam ⁊ iuxta p̄phetā facta est iudea
sc̄ificatio eius: q̄ videlicet oīa in ꝯfessione
lauantur: ⁊ domus panis: quod bethleem
sonat: ad prep̄ationē videbit̄ magnopere
p̄tinere. Quō eni parat⁹ est ille vt excipe
tantū hospitē possit: qui dicit: quia non est
in domo mea panis? Deniq̄ȝ quia impara-
tus erat: quidā necesse habuit clausuȝ ami
ci ostium media nocte pulsare ⁊ dicere: q̄
amicus meus venit de via ad me: ⁊ nō ha-
beo quod ponam ante illum. Paratuȝ cor
eius sperare in dn̄o ait propheta: haud du
bium quin de iusto loquēs confirmatū est
cor eius nō cōmouebit̄. Nō est paratū cor
quod nō est confirmatū. Scimus autē ip̄o
eodem teste propheta: q̄ panis cor homi-
nis ꝯfirmet. Nō ḡ paratū: sȝ aridū ⁊ exan
gne cor eius: q̄ oblitus est comedere panē
suum. Est autē paratus ⁊ nō turbatus: vt
custodiat mādata vite: qui oblitus ea que
retro sunt in ea que ante sunt se extendit.
Uides q̄ȝ fugienda quedam: q̄ȝ sit quedā
obliuio cupienda? Neq̄ȝ eni totus manas
ses iordanem transit: sed nec totius sibi ci-
tra elegit mansionē. Est q oblitus dn̄i crea
toris sui: ⁊ est qui prouidet eum in conspe-
ctu suo semp̄ oblitus populū suū: ⁊ domuȝ
patris sui. Et ille quidem celestia obliuisci
tur: hic v̄o que sunt super terram: iste pre-
sentia querit: ille futura. iste que vident̄: il
le que nō videntur. postremo iste que sua
sunt: ille que iesu christi. Uterq̄ȝ manasses
vterq̄ȝ obliuiosus: sed alter quidē hierusa
lem: alter babylonis oblit⁹: alter eoꝝ que
impediunt: ⁊ iste parat⁹: alter sane eoꝝ ma
gis que expediunt: ⁊ que non expedit obli
uisci: atq̄ȝ id penitus imparatus ad viden
dam dn̄i maiestatē in se. Neq̄ȝ eni domus
panis in qua saluator oriatur: non est ma-
nasses ille cui appareat q israel regit: ⁊ su-
per cherubin sedet. Appare inquit coram
ephraim beniamin ⁊ manasse. Ego arbi-

cherubin ſedet Appare inquit corã ephra im: beniamin: et manaſſe. Ego arbitror iſtos eſſe tres qui ſaluant: quos alius qdã ꝓpheta noe ⁊ danielẽ ⁊ iob noíauit: eoſdẽ q̃z ⁊ tribus illis paſtoribus deſignari: qb⁹ nato angelo magni ꝯſiliȷ̃ gaudiũ magnũ angel⁹ angelizauit. Uide aũt ne forte ipſi ſint ⁊ tres magi veniẽtes iaz nõ modo ab oriente: ſed etiã ab ocidẽte vt recũbant cũ abraam iſaac ⁊ iacob. Forte enĩ nõ incongrue videbit ad ephraim qdẽ qd̃ fructificationẽ ſonat ꝑtinere thuris oblationẽ: ꝙ offerre incẽſum dignũ in odorẽ ſuauitatis ꝓpriũ ſit eoꝝ q̃s poſuit dñs vt eant ⁊ fructuz afferant. i. eccl'ie ꝑlatoꝝ. Nam beniamin filius dextere offerat neceſſe eſt aurũ id eſt ſubſtantiã huius mũdi: vt vz fidelis popul⁹ in parte dextera ꝯſtitutus: a iudice mereatur audire: q: eſuriui ⁊ dediſtis mihi manducare: ⁊c. Porro manaſſes ſi tñ has eſſe voluerit cui appeat deus míaz offerat mortificatiõis quã qdẽ ſpecialiter a nr̃a arbitror ꝓfeſſione requiri. Et hec dicta ſint ne ad eam ꝑtem tribus manaſſe q̃ citra iordanem ſubſtitit ꝑtineamus: ſed obliuiſcamur magis ea q̃ retro ſunt extẽti ⁊ intenti ad anteriora. Nũc ṽo redeamus vſqz bethleẽ: ⁊ videam⁹ h̃ v̈bũ qd̃ fecit dominus ⁊ oſtẽdit nobis. Domus panis eſt vt iam diximus: bonum eſt nos illic eſſe. Ubi enĩ fuerit verbũ dei non deeſt vtiqz panis q ꝯfirmet cor dicẽte ꝓpheta ꝯfirma me in verbis tuis Nimirũ in verbo qd̃ ꝓcedit de ore dei viuit hõ: viuit in xp̃o: viuit in eo xp̃s. Ibi enĩ oritur ibi appet: nec oĩo amat cor titubans aut vacillãs ſed ſtabile ⁊ ꝯfirmatũ. Siquis murmurat: ſiqs heſitat: ſiqs nutat: ſiqs cogitat reuolui in lutũ redire ad vomitũ: deſerere votũ mutare ꝓpoſitũ ſuum: non eſt iſte bethleem non eſt domus panis. Sola enĩ fames ⁊ fames valida in egyptũ eũ deſcenderet porcos paſcere ſiliqs eſurire cõpellit: vtpote ꝓcul agentem a domo panis a domo pñis in q̃ etiã mercẽnariȷ̃ panib⁹ habũdare noſcunt. Nõ ergo ĩ eiuſmodi corde naſcitur xp̃s cui deeſt fidei fortitudo: vtiqz panis vite: ſcriptura teſte: qm̃ iuſtus ex fide viuit: ꝙ videlicet vera aĩe vita q̃ ipſe eſt nõ niſi per fidem interim h̃itabit in cordib⁹ nr̃is. Alioqui quõ in illo naſcit chriſtus ieſus quõ ſalus orit illi: q̃nqdem oĩo ṽa certaqz ſñia ẽ ꝙ is tm̃ q ꝑſeuerauerit vſqz in finẽ ſaluus erit? Nam ꝙ minime íueniatur in eo xp̃s nec de eis ſit de qbus dicit vnctionẽ hẽtis a ſcõ: ex eo vel maxime cõſtat ꝙ ſine dubio etiam aruit cor illius: ex quo oblit⁹ eſt comedere panẽ ſuum. Multo minus autem ad filiuz dei pertinet qui eiuſmodi eſt: ꝙ non niſi ſuper quietum et humilem ⁊ trementem verba ſua requieſcat ſpirit⁹ ipſius: nec ſit vlla ſocietas eternitati ⁊ tante mutabilitati ei qui eſt ⁊ ei q nunq̃z in eodem permanet ſtatu. Ceteruz quantumlibet firmi: quantumlibet fortes in fide: quantumlibet parati: quantũlibet panibus habundantes ip̃o quidem largiente cui quottidie orantes dicimus: panẽ noſtrum quotidianuz da nobis hodie: neceſſe habemus addere conſequẽter dimitte nobis debita noſtra. Alioquin ſi dixerimus: quia peccatũ nõ habemus: nos ip̃os ſeducimus: ⁊ veritas in nobis non ẽ. Nimirum veritas ip̃e eſt: qui non ſimpliciter ĩ bethleẽ: ſed in bethleez iude naſcit ieſus xp̃s filius dei. Preoccupemus igitur faciem dñi in confeſſione: vt ſanctificati pariter ⁊ parati inueniamur ⁊ nos bethleẽ iude: atqz ita naſcentem dñm videre mereamur in nobis. Ceteꝝ ſiqua anima eo vſqz ꝓfecerit ꝙ quidem multum eſt ad nos: vt ſit fecũda ṽgo: ſit ſtella maris: ſit plena gratia ⁊ ſuperuenientẽ in ſe habens ſpiritum ſanctum: puto ꝙ nõ modo in ea: ſed ex ea quoqz non dedignabitur naſci: Nemo ſane id ſibi arrogare ꝑ̃ſumat niſi ꝙ ipſe ſpeciali deſignatione tanq̃z digito demonſtrauerit dicens: Ecce mr̃ mea ⁊ fratres mei. Eniuero audi vnuz ex iſtis. Filioli mei ait quos iterum parturio: donec formet chriſtus in vobis. Si enim naſci videbatur in eis cum formabatur xp̃s in eis: quomodo nõ etiam ab eo ſimiliter naſci eum dicere quis preſumat qui in ipſis euz quodãmodo parturiebat? Et tu quidem in pia ſinagoga hunc nobis filium peperiſti: officio

quoddam matris sed non matris affectu. Excussisti eum de sinu tuo extra ciuitatez eũ eijciens ⁊ eleuans super terram: tanq̃ȝ diceres ecclesie gentiũ pariter ⁊ ecclesie p̃mitiuorꝝ que est in celis. Nec mihi nec nobis sit sed diuidat. Diuidat inquã: non inter vtrasq̃ȝ sed ab vtrisq̃ȝ. Expulsum ⁊ exaltatũ ⁊ quidem modice satis: tamẽ vt nec in tuis esset mẽbris: nec in terra ferro vndiq̃ȝ coartasti: ne forte vel hac vel illac excederet? vt videlicet a te separatus ad neutrã perueniret illarum. Seua nimiũ mater ita abortiuuȝ facere voluisti: dum nõ esset qui excipere posset excussũȝ. Age ergo q̃d p̃feceris: imo q̃ȝ nihil profeceris intuere. Undiq̃ȝ eniȝ egrediunt̃ filie syon: vt videant regem salomonem: in diademate quo coronasti eũ. Relinquẽs matrem adheret vxori sue: vt sint duo in carne vna? et ciuitate pulsus atq̃ȝ exaltat⁹ a terra omnia trahit ad se: quippe qui ẽ super omnia de⁹ benedictus in secula. Amen.

¶ In natiuitate domini de fontibus saluatoris. Sermo p̃mus.

xx GRandis quidẽ ẽ dilectissimi hodierna dñice natiuitatis solẽnitas: sed dies breuis cogit breuiare sermonẽ. Nec mirum si facimus nos breue verbum: quando ⁊ deus pater verbum fecit abbreuiatuȝ. Uultis nosce q̃ȝ longũ q̃ȝ breue fecit? Celum inquit hoc verbum ⁊ terram ego impleo: nũc caro factum in angusto locatum presepio ẽ. A seculo ait p̃phe-ta: ⁊ in seculo tu es deus: ⁊ ecce factus ẽ infans dies vnus. Ad quid hoc fratres aut que necessitas fuit: vt sic exinaniret se: sic humiliaret se: sic abbreuiaret se dñs maiestatis? nisi vt ⁊ vos similiter faciatis? Jam clamat exemplo q̃d postmoduȝ predicaturus ẽ verbo: Discite a me quia mitis sum ⁊ humilis corde: vt verax inueniat̃ qui dicit: Que cepit iesus facere ⁊ docere. Obsecro proinde ⁊ plurimũ rogo fratres nõ patimini sine causa: ⁊ tam preciosum exẽplar vobis exhibitum esse: sed confirmamini illi ⁊ renouamini spiritu mentis vestre. Studete humilitati q̃ fundamentũ ẽ custosq̃ȝ virtutum: sectamini illam que sola potest saluare animas nostras. Quid eniȝ magis indignum? quid detestanduȝ ampli⁹? q̃d grauius puniendum? q̃ȝ vt videns deum celi paruulum factũ vltra apponat magnificare se homo super terrã. Intolerabilis impudicitie ẽ: vt vbi sese exinaniuit maiestas vermiculus inflet̃ ⁊ intumescat. Hoc igit̃ ẽ p̃pter q̃d exinaniuit se formam serui accipiẽs: q in forma dei: patri equalis erat: sed exinaniuit maiestate ⁊ potentia: nõ bonitate ⁊ misericordia. Quid enim ait apostol⁹ Apparuit inquit benignitas ⁊ humanitas saluatoris nostri dei. Apparuerat ante potentia in rerũ creatiõe? apparebat sapiẽtia in eaꝝ gubernatiõe: sed benignitas misericordie: nũc maxime apparuit in humanitate. Innotuerat iudeis potestas isignis atq̃ȝ portẽtis: vnde ⁊ in ea lege inuenies sepius: ego dñs: ego dñs. Philosophis quoq̃ȝ habũdantibus in sensu suo maiestas innotuit: quoniaȝ iuxta apostoli verba: Q̃d notum est dei manifestum est in illis. Uerũtamen ⁊ iudei potestate ip̃a p̃mebãtur: ⁊ philosophi scrutatores maiestatis opprimebantur a gloria. Potestas subiectionẽ maiestas exigit admirationeȝ: neutra imitationẽ. Appareat dñe benignitas: cui possit homo qui ad imaginem tuaȝ creatus ẽ conformari: nam maiestatem: potestatem: sapientiam: nec imitari possumus: nec expedit emulari. Quousq̃ȝ angustata est misericordia tua in sola angelorum parte? reliqua occupat iudiciũ: cuȝ toto pariter humano genere? Domine in celo misericordia tua? et veritas tua vsq̃ȝ ad nubes: terram vniuersam condemnans ⁊ aereas potestates. Dilatet misericordia terminos suos? extendat funes: expandat sinum: attingat a fine vsq̃ȝ ad fineȝ fortiter ⁊ disponat omnia suauiter. Restrictus est domine sinus tuus iudicio? solue cingulum tuum et veni miserationibus affluens: supereffluens

ens charitate. Quid tu times o homo? qd trepidas a facie domini: quia venit? Uenit vtiq3 non iudicare sed saluare terram. Olim tibi persuasum est ab infideli quodã seruo: vt furtim tolleres et imponeres regium diadema capiti tuo. Deprehensus in furto quid ni timeres? quid ni fugeres a facie eius? Forte enim iam gladium vibrabat ignitum. Nunc in exilio positus in sudore vultus tui vesceris pane tuo: et ecce vox audita est in terra: quia aduenit dominator. Quo ibis a spiritu eius? ꝛ quo a facie eius fugies? Noli fugere: noli timere? non venit cum armis: non puniendum sed saluandum requirit. Et ne forte dicas etiam: Nunc vocem tuam audiui ꝛ abscõdi me: ecce infans est ꝛ sine voce. Naz vagientis vox magis miseranda est q̃z tremẽda. Aut sic ni forte terribilis: sed non tibi. Paruulus factus est: tenera membra virgo mater pannis alligat? ꝛ adhuc tremore trepidas? Uel in hoc scies: quia non venit perdere te: sed saluare: eripere non ligare. Jam aduersus hostes tuos dimicat: iam superborum ꝛ sublimium colla: tanq̃z dei virtus ꝛ sapientia calcat. Duo tibi sũt hostes: peccatum et mors: idest mors corporis ꝛ anime? vtrũq3 debellaturus aduenit ꝛ ab vtroq3 saluabit te: noli timere. Et iam quidem peccatum in propria persona vicit? quando naturam humanam sine vlla contagione suscepit. Grandis enim peccato facta est violentia? ꝛ vere superatum est ꝛ deuictum: quando natura quaz se infecisse ꝛ occupasse gloriabatur: ꝛ ab eo penitus aliena in christo inuẽta est. Dehinc persequitur inimicos tuos et comprehendit eos: nec conuertitur donec deficiant. Contra peccatum enim dimicans in conuersatione sua verbis pariter et exemplis oppugnat: sed in passione sua alligat illud. Alligat plane fortem: et diripit vasa eius. Jam vo eodem ordine mortem quoq3 superat prius in seipo cum resurgit: primitie dormientium ꝛ primogenitus mortuoruz? postmodum debellaturus eam pariter in omnibus nobis: quando videlicet suscitabit mortalia corpora nostra et destruet nouissima inimica mors. Propterea enim resurgens decorem indutus est: nõ sicut antea nascens pannis inuolutus est. Propterea q prius sinu misericordie affluebat nõ iudicans quemq̃z: resurgens precinxit se ꝛ iusticie cingulo videtur quodammodo effluentem sinũ misericordie collegisse: quoniam extunc preparatur ad iudicium qđ in nostra est resurrectione futurum. Nam ꝛ propterea paruulus antea venit: vt misericordiam prerogaret: et futurum in fine iudicium precurrens misericordia temperaret. Licet enim paruulus ad nos venerit: non parum tamen attulit: non parum contulit nobis. Si queris quid attulit? primum omnium attulit misericordiaz: secũdum quam teste apostolo: Saluos nos fecit. Neq3 enim his tm̃ profuit: quos tunc presens inuenit: sed fons est qui nunq̃z poterit exhauriri. Fons nobis est dominus xp̃s vnde lauemur: sicut scriptũ ẽ: Qui dilexit nos et lauit nos a pctĩs nostris. Uerũtamen non iste solus aquaz vsus ẽ: nec sordes abluit: et sitim extinguit. Beatus vo ait sapiens: qui in sapientia morabitur: et in iusticia meditabitur. Et post pauca: Aqua inquit sapientie salutaris potabit illum. Bene sapientie salutaris: quoniam sapientia carnis mors est: et sapientia mundi et ipsa inimica ẽ deo. Sola que ex deo est sapientia est salutaris: que ſm beati iacobi diffinitionem: primum quidẽ pudica: deinde pacifica est. Nam sapientia carnis voluptuosa est non pudica: sapientia mundi tumultuosa non pacifica. Sapientia vero que ex deo est: primum quidem pudica est: non querens que sua sunt sed que iesu christi? vt non suam quisq3 faciat voluntatem: sed consideret que sit voluntas dei: deinde pacifica: non habũdãs in sensu suo: sed alieno magis acquiescens concilio vel iudicio. Tertius aquarũ vsus est irrigatio? quam profecto maxime necessariam habent nouelle maxime plantatiões: alioquin aut minus proficient: aut ex toto pibunt p̃ nimia siccitate. Querat ğ

deuotionis aquas quisquis seminauit bo
noꝝ opeꝝ semina: vt rigatus fonte gratie
bone cõuersatiõis ortus nõ arescat: sed in
perpetua viriditate ꝓficiat. Orat enim ꝓ
huiusmodi ꝓpheta: Et holocaustũ tuũ in-
quiens pingue fiat. Sic ⁊ ĩ laudibus aarõ
legis: quando sacrificiũ eius quottidianꝰ
ignis assumpsit. In quibꝰ omnibus nihil
aliud intelligenduꝫ puto videt: nisi vt bo-
na opera feruore deuotionis ⁊ dulcedine
spiritualis gratie cõdiant. Putas inueni-
ri poterit quartus fons: vt paradisum re-
cuperemus quattuor fontium irrigatione
amenissimũ? Nam si terrenuꝫ paradisum
denuo nobis reddẽdũ nõ speramus: quo
modo regnũ celeste sperabimus? Si terre
na inqt dixi vobis ⁊ non creditis: quomo
do si dixero vobis celestia credetis? Nũc
aũt vt de exhibitione pñtiũ firma sit expe
ctatio futuroꝝ: ꝑadiso habemꝰ multo me-
liorẽ ⁊ lõge delectabiliorẽ q̃ꝫ ꝑmi parẽtes
habuerit: ⁊ ꝑadisus noster xps dñs ẽ. In
quo tres qdẽ iã fontes ĩuenimus: quartũ
queramus. Habemus de fonte misericor-
die ad diluẽdas culpas aquas remissiõis.
Habemus de fonte sapiẽtie ad potandaꝫ
sitim nostrã aquas discretiõis. Habemus
de fonte gratie ad irrigandas bonoꝝ ope
rũ plãtas aquas deuotiõis. Queramꝰ ad
decoquẽdos cibos aquas feruẽtes aquas
emulatiõis: que sine dubio cõdiũt ⁊ deco-
quunt affectiões nostras: ⁊ ebuliũt de fon
te charitatis. Unde ait ꝓpheta: Cõcaluit
cor meũ intra me: ⁊ in meditatiõe mea ex-
ardescet ignis. Alibi quoqꝫ: Zelus inquit
domus tue comedit me. Siquidem ex dul
cedine deuotiõis diligẽs iusticiã: ex feruo
re emulationis odio habet iniqtatẽ. Et vi
de ne forte de fontibus istis ꝑdixerit Isai
as: Haurite aquas in gaudio de fontibus
saluatoris. Nã vt ꝓmissionẽ hãc vite p̃sen
tis eẽ noueris nõ future: illud attende qđ
sequit: Dicetis in illa die cõfitemini dño
⁊ inuocate nomẽ eius. Inuocatis qppe p̃-
sentis ẽ tpis: sicut scriptũ ẽ: Inuoca me in
die tribulatiõis. Porro ex his quattuor fõ
tibus tres qdẽ ꝓprie conuenire vident tri
bus ecclesie ordinibus: singuli singul. Nã
primus quidem omnibus ẽ cõmunis. In
multis enim offendimꝰ omnes: ⁊ habemꝰ
necessariuꝫ fontẽ misericordie: quo possi-
mus eaꝝ offensionuꝫ abluere sordes. Oẽs
inquã peccauimus ⁊ egemꝰ gloria dei. Et
p̃lati ⁊ ꝯtinẽtes ⁊ cõiugati si dixerimus: qr
peccatũ nõ habemus: nosipos seducimus
Quia ergo nemo mũdus a sorde: necessa-
rius est omnibus fons misericordie ⁊ pari
voto debẽt ad hũc fonteꝫ noe daniel ⁊ iob
ꝓperare. Decetero iob qdẽ maxime fon-
tẽ sapiẽtie querat: quoniã ip̃e magis inter
medios laqos ambulat: ita vt sit salus ma
gna qđ a malo declinat. Danieli vo currẽ
dũ ẽ ad fontẽ gratie: cui nimiꝝ penitentie
opera ⁊ labores abstinẽtie deuotionis grã
necesse ẽ irrigare. Oportet eniꝫ vt nos ma
xime ĩ hilaritate omnia faciamus: qm̃ hi-
larẽ datorẽ diligit deus. Uerum terra nr̃a
nequaqꝫ fertilis est huiusmodi seminis bo
ne. s. cõuersatiõis: peribit facile: facile con
tabescet: nisi crebris irrigatiõibus adiuue
tur. Unñ ⁊ in oroñe dñica huiusmodi grãꝫ
sub quottidiani panis nomine quottidie
postulamus. Oꝫ enim timẽdum nobis ne
forte cadat super nos terribilis illa male-
dictio ꝓphetice imprecationis: Fiant sicut
fenũ tectoꝝ qđ ꝑusq̃ꝫ euellat exaruit. Fõs
vo emulatiõis noe ꝯuenit specialius: qr p̃
latos decet hic zelus. Quattuor itaqꝫ fon-
tes istos adhuc in carne viuẽtibus nobis
in semetip̃o xp̃s exhibet: quintum qui est
fons vite post hoc seculum repromittens:
ad quem sitiebat ꝓpheta cũ diceret: Siti-
uit anima mea ad deũ fontem viuũ. Et for
tassis ꝓpter hos quattuor fontes: q̃ttuor ĩ
locis vulneratus ẽ xp̃s adhuc viuẽs ĩ cru-
ce: ꝓpter quintũ cũ iã tradidisset spirituꝫ
transfixus ẽ in latere. Uiuebat adhuc qñ
foderunt manus eius ⁊ pedes: vt nob̃ ad-
huc viuentibus quattuor fontes ex seipso
ꝓferret. Quintuꝫ ꝑtulit vulnus cũ iam ex
pirasset: vt in se nihilominus qntũ fonteꝫ
nobis post obitũ aperiret. Sed ecce iã dũ
loqui cepimus đ mysteriis natiuitatis: de
uenimus subito ad perscrutanda sacramẽ
ta dñice passionis. Nec id miruꝫ videat si
querimus in passione qđ ĩ natiuitate sua

xp̄s attulerit: tunc enim conscisso sacco: pecuniam que latebat in preciuȝ nostre redēptionis effudit.

¶ Item vnde supra De tribus mixturis. Sermo secundus.

xxj Agna opa domini: ait ꝑpheta dauid. Magna quidē omnia opera eius fratres: siquidem magnus ⁊ ip̄e ē: sic ad nos maxime spectant que i eis maxima esse vidētur. Hinc ē qđ psallit idē ꝑpheta dicens Magnificauit dn̄s facere nobiscuȝ. Deniqȝ q̄ȝ magnifice nobiscum agat: specialiter tria quedā eius opera clamant ꝑme creationis: p̄sentis redemptionis: future glorificatiōis. Q̄ȝ magnificata sunt in singulis opera tua dn̄e. Tuū ē virtutem operum tuorum annūciare populo tuo: nos ip̄a saltem opera nō silemus. Triplicem fratres cōmixtionē in his considerare ē: celestis plane operis ⁊ diuine virtutis. Nam in primo quidem opere conditionis nostre de limo terre plasmauit hominem deus: ⁊ inspirauit in faciem eius spiritum vite. Qualis artifex: qualis vnitor rerum: ad cuius nutum sic conglutinātur sibi limus terre ⁊ spiritus vite. Limus quidem iam ante creatus erat: quando in ꝑncipio creauit deus celum ⁊ terram. At spiritus sane nō cōmunem: sed ꝓpriam habebat conditioneȝ: nec in massa creatur: sed singulari quadam excellentia inspiratur. Agnosce o homo dignitatem tuam: agnosce gloriam conditionis humane. Est tibi cum mundo corpus: sic enim decet eum q constitutus ē super vniuersam huius creature corporee molem aliqua similari ei ex parte: sed ē tibi etiam sublimius aliqd nec omnino cōparandus es ceteris creaturis Compacta ⁊ federata sunt in te caro ⁊ anima: illa plasmata: hec inspirata. Sed cuiꝰ interest hec cōmixtio? cui hac vnione prestatur? Etenim iuxta sapientiam filiorum huius seculi: vbi sociantur sūmis inferiora preualent qui potestatem habent: ⁊ humilioribus vtuntur ꝑ libitu suo. Cōculcat fortior minus fortem: irridet sapiens indoctum: simplicem fallit astutus: potēs despicit imbecillem. Non sic in opere tuo deus non sic in tua cōmixtione: non ad hoc sociasti spiritum limo: sublimeȝ humili: dignā ⁊ excellentem creaturam abiecte ⁊ inutili masse. Quis non videat fratres quantuȝ corpori prestet anima? Nunquid nō truncus esset insensibilis caro inanimata. Ab anima enim pulchritudo: ab anima incrementum: ab anima claritas visus ⁊ sonus vocis. Deniqȝ sensus hominis ab anima est. Charitatē mihi coniunctio ista cōmendat: charitatem in hac ip̄a conditionis ꝓprie pagina lego. Charitateȝ statim in ipso principio: non solum predicat: sed ingerit mihi manus benignissima creatoris. Et quidem magna hec coniūctio dilectissimi: sed si stabilis permansisset. Nunc autem lȝ diuino fuerit munita sigillo: ad imaginē ꝙppe ⁊ similitudinem suam creauit homineȝ deus: heu diruptum est sigillum et vnitas dissipata. Accedens pessimus ille latro recens adhuc sigillum fregit: ⁊ sic mutata similitudine diuina comparatus ē miser homo iumentis insipientibus et similis factꝰ est illis. Rectum quippe fecit deus hominem: atqȝ hec similitudo eius: de quo scriptum est: Quia rectus dn̄s deus noster et non est iniquitas in eo. Ueracem quoqȝ ⁊ iustum fecit eum sicut ⁊ ip̄e veritas ⁊ iusticia est: nec vnitas ip̄a posset disiungi dum sigilli huius integritas permaneret. Uex superuenit falsarius qui indoctis sigilluȝ promittens meliꝰ: ve ve fregit qđ erat manu diuinitatis impressum. Eritis inquit sicut dij scientes bonum ⁊ malum. O maliuole: o maligne: ad quid eis huius similitudo sciētie? Sint certe sicut dij recti iusti veraces sint: sicut deus in quem peccatuȝ nō cadit. Hoc quippe sigillo stante: stabit vnitas illa. Iaȝ experimur miseri quid nobis persuaserit versutia diabolice fraudis Fracto nāqȝ sigillo: sequitur amaruȝ discidium: triste diuortiū. Ubi est quod dixisti neq̄ȝ: nequaq̄ȝ moriemini? Ecce enim morimur omnes: ⁊ non est homo qui viuat ⁊ non videat mortem. Sed quid erit domine deus? Nunq̄ȝ ne reparabit opus tuū?

⁊ q ceciderit nõ adijciet vt resurgat? Non
enĩ est qui reficiat: nisi q fecit. Itaqꝫ ꝓpter
miseriam inopum ⁊ gemitum pauperum
nunc exurgam dicit dominus. Ponam in
salutari: fiducialiter agam in eo. Siquidẽ
nihil proficiet inimicus in eo: ⁊ filius iniq-
tatis non apponet nocere ei. Nouam inqt
ego facio cõmixturam: vbi expressius ⁊ ro
bustius appono sigillum: eum qui non ad
imaginem meam factus est: sed est ipa ima
go splendor glorie ⁊ figura substantie: non
factus sed genitus ante secula. Et ne forte
timeas esse frangendum: aruit inquit tãqꝫ
testa virtus mea: sed talis testa quã nec ip
se malleꝰ vniuerse terre nocere vllo modo
possit. Sane cuꝫ prima ex duobus facta sit
secunda iam coniunctio fit ex tribus: vt di-
scas ex hoc ipso ad sacramentum accedere
trinitatis. Verbuꝫ quod erat in principio
apud deũ ⁊ deꝰ erat: anima que de nihilo
creata est ⁊ ante nõ erat caro de massa cor-
ruptionis sine corruptiõe aliqua diuino se
gregata artificio: qualis nulla iã caro erat
vinculo indissolubili in ꝑsone coeunt vni-
tatem. Habes in his triplex genus potẽtie
Quod nõ erat creatum: quod perierat re-
paratum: quod super omnia erat paulomi
nus ab angelis minoratum. Hec sunt euan
gelica illa tria sata farine que pariter fer-
mentantur vt sit panis angelorum quem
manducet homo: panis cõfirmans cor ho-
minis. Felix mulier benedicta in mulieri-
bus: in cuius castis visceribus superueni-
ente igne spiritus sancti coctꝰ est panis iste
Felix inqꝫ mulier que ĩ hec tria sata ĩmisit
fidei sue fermentum. Siquidem fide con-
cepit: fide peperit: ⁊ vt dixit helisabeth btã
que credidit perfecta sunt in ea que dicta
sunt ei a domino. Nec mireris ꝙ eius fide
mediante vnitum dixerim verbum carni:
quãdo quidem ⁊ carnem ipsaꝫ de eius car
ne suscepit. Sane ne hoc quidem presenti
expositiõi obuiare potest: quod de celestis
regni dicitur similitudine. Neqꝫ enim in-
dignum videtur si celorum regnum fidei
marie comparatur: qua ⁊ reparatur. Huiꝰ
itaqꝫ vinculum vnionis nulla omnino sol-
uere poterit creatura. Siquidem nec prin
ceps huius mundi habet in eo quicqꝫ: nec
ipse ioannes soluere dignus est corrigiam
calciamenti. Quid tamen? Soluatur certe
aliquatenus necesse est: alioquin quod dis
solutum est nõ resolidatur. Panis integer
thesaurus absconditus: sapientia occulta:
Que vtilitas in his omnibꝰ? Merito fle-
bat ioannes non inueniri qui aperiret li-
brum ⁊ solueret signacula eius. Dum eniꝫ
clausus staret: nemo ex nobis diuinam il-
lam attingere sapientiaꝫ preualeret. Aperi
tu librum agne dei mansuetudo vera: fo-
diendas expone in deo manus tuas ⁊ pe-
des: vt procedat qui in eis latet thesaurus
salutis ⁊ copiosa redemptio. Frãge deniqꝫ
esurienti panem tuum. Solus enim fran-
gere potes: qui solus vt confracta solides
stare potes: ⁊ in ipsa confractione solus po
testatem habes ponendi animam cum vo
lueris resumendam. Tua igitur miseratio
ne soluatur aliquatenus templum hoc: sed
non penitus dissoluatur. Separet ab ani-
ma caro: sed verbum sane ⁊ carnis seruet
incorruptionem ⁊ anime plenam conferat
libertatẽ: vt sola inter mortuos libere agat
educens vinctos de domo carceris seden-
tes in tenebris ⁊ vmbra mortis. Ponat aĩa
sancta carnem immaculatam: sed resumen
dam tertia die: vt moriens mortẽ perimat:
⁊ vita hominum cum resurgente resurgat.
Ita factum est dilectissimi ⁊ ita factum eẽ
gaudeamus. Morte illa: mors mortua est:
⁊ regenerati sumus in spem vite: per resur
rectionem iesu christi ex mortuis. Iam qd
futuruꝫ sit in vnione tua tertia quis loqua
tur? Nec oculus vidit: nec auris audiuit:
nec in cor hominis ascendit: que prepara-
uit deus diligentibus se. Consũmatio erit
illa cum tradiderit christus regnum deo ⁊
patri: ⁊ erunt duo non iam in carne vna: sꝫ
in vno spiritu. Etenim si adherens carni
verbum factum est caro: multo magis qui
adheserit deo vnus spiritus erit cum eo.
Et in hac quidem vnione media humili-
tas exhibetur: ⁊ humilitas magna nimis.
in ea vero quam expectamus: ad quam su
spiramus perfecta nobis: si tamen nobis
reposita glorificatio est. Qꝛ si meminimus

in p̄ma coniūctione qua ex anima ⁊ carne
compactus ē homo: charitatē cōmendari
merito eminet humilitas in secunda: q: so
la ē virtus humilitatis lese reparatio cha-
ritatis. Porro qd̄ vnit rationalis aīe crea
tura terreno corpori: oīo nō est humilitati
asscribere: siqdē nō ex deliberatione ꝓpria
carni miscet: sed creando imittit: imittēdo
creat. Nō sic sane sūmꝰ ille spūs: q cū esset
magis bonus ip̄o beneplaciti sui arbitrio
accessit ad corpus icoinqnatū. Merito de
niq; charitatē ⁊ humilitatē sequitur glori-
ficatio: q: sine charitate nihil ꝓdesse pōt: ⁊
nemo nisi q se humiliat exaltabit.

Item vnde supra. De loco tp̄e ⁊ alijs
circūstātijs natiuitatis dn̄i. Sermo. iij.

xxij

Vo quedam

rerum genera fratres in hac
natiuitate domini considero
non solum diuersa: sed ⁊ dissi
milia valde. Siquidem ⁊ puer qui nasci-
tur deus est: ⁊ mater de qua nascitur vir-
go est: ⁊ partus ip̄e sine dolore est. Fulget
in tenebris lux noua de celo: gaudium ma
gnum angelus euangelizat: laudat multi-
tudo militie celestis: ⁊ dat gloria deo: pax
hominibus bone voluntatis. Currunt pa
stores: inueniunt quod ad eos dictum est
verbum: nunciant alijs: quicūq; audiunt
admirātur. Hec ⁊ his similia dilectissimi:
diuine virtutis sunt: nō fragilitatis huma
ne. Vasa sunt aurea ⁊ argentea: quibus ꝓ
tanta solēnitate imēsa dn̄i: etiam egenis
quibuscūq; hodie ministratur. Non ē no-
bis tollere ista. Non nobis aureus discus
datur aut cyphus: sed qui in eis ē cibus ⁊
potus. Diligenter considera ait sapiens q̄
tibi apponuntur. Et ego certe agnosco in
ea esse natiuitatis huius tempus ⁊ locum:
infantilis corporis teneritudinē: paruuli
vagitus ⁊ lachrymas: sed ⁊ ipsorum quibꝰ
primo annunciatur natiuitas saluatoris:
paupertatem pastorū atq; vigilias. Mea
sunt hec: pro me faciunt: mihi apponunt:
mihi ꝓponuntur imitanda. Hyeme natus
est: nocte natus est christus. Nunquid cre
dimus casu factum: vt in tanta aeris incle
mentia ⁊ in tenebris nasceretur: cuius est
hyems ⁊ estas: dies ⁊ nox? Nō eligūt par-
uuli ceteri quando nascantur: quippe qui
bus adhuc vix incipientibus viuere: nul-
lus subest rationis vsus: nulla eligendi li-
bertas: facultas nulla deliberandi. Chri-
stus fratres ⁊ si homo erat: erat tamen in
principio apud deum ⁊ deus erat: eiusdē
cuius nunc est sapientie ⁊ potestatis: vtpo
te dei virtus ⁊ dei sapientia. Nasciturus
itaq; dei filius: cuius i arbitrio erat quod-
cūq; vellet eligere tempus: elegit qd̄ mo-
lestius ē presertim paruulo ⁊ pauperis ma
tris filio: que vix pannos haberet ad iuol
uendum: presepe ad declinandum. Et cer-
te cum tanta esset necessitas: nullam audio
pelliū fieri mentionem. Primus adā pelli
ceis vestitur tunicis: pannis secundus ob-
uoluitur. Non ē tale iudicium mundi: aut
iste fallitur: aut mundus errat. Sed diui-
nam falli sapientiam impossibile ē. Meri-
to proinde ⁊ carnis prudentia mors: siqui-
dē ⁊ ip̄a inimica ē deo: ⁊ seculi quoq; pru-
dentia stultitia nominat. Quid eni? Xp̄s
vtiq; qui nō fallitur eligit quod carni mo
lestius ē. Id ergo melius: id vtilius: id po-
tius eligendū: ⁊ quisquis aliud doceat vel
suadeat ab eo tanq̄ a seductore cauendū.
Jam v̄o etiam nocte voluit nasci. Vbi sūt
qui tam impudenter ostentare gestiunt se
metip̄os? Christus eligit quod salubriꝰ iu
dicat: vos eligitis qd̄ reprobat ille. Quis
prudentior e duobus? Cuius iudicium iu
stius: ⁊ cuius sententia sanior? Deniq; ta-
cet christus: non se extollit: nō magnificat:
non predicat: ⁊ ecce annunciat eum ange-
lus: laudat multitudo celestis exercitꝰ. Et
tu ergo qui xp̄m sequeris inuentū abscon
de thesaurū: ama nesciri. Laudet te os alie
num: sileat tuum. Adhuc certe in stabulo
nascit xp̄s: ⁊ in p̄sepio reclinatur. Et nōne
ip̄e ē q dicit: meꝰ ē orbis terre ⁊ plenitudo
eius? Quid hoc stabulū elegit? Plane vt
reprobet gloriā mūdi: dānet seculi vanita
tē. Hec dū loquit ligua ⁊ quecūq; de eo
sūt clamāt p̄dicant euangelizāt. Ipsa quo
q; infantilia mēbra non silent. In oībus
mūdi iudiciū arguitur: subuertit cōfutat

Quis enī hoīum si daret optio nō magis eligeret robustū corpus: ⁊ etatem intelligibilē q̃z infantilē? O sapiētia q̄ de occultis traheris: o vere incarnata ⁊ velata sapientia. Et tn̄ fratres ipse est promissus olim ꝑ isaiam paruulus sciens reprobare malum ⁊ eligere bonū. Malū ergo voluptas corporis bonū vero afflictio est. Siquidē ⁊ hāc eligit ⁊ illam reprobat puer sapiēs: verbū infans. Uerbū enī caro factū est: ⁊ caro infirma: caro infantilis: caro tenera: caro impotens omnis operis: oīs laboris īpatiens Et vere fratres verbū factū est caro: ⁊ sic habitauit in nobis. Dum esset in pricipio apud deum: lucem habitabat inaccessibilē ⁊ non erat q caperet illud. Quis enī inuestigauit sensum dn̄i: aut quis cōsiliari⁹ ei⁹ fuit? Carnalis hō non ꝑcipiet ea que sunt spūs dei. Sed iam capiat ⁊ carnalis: q2 factum est caro. Si nihil preter carnē nouit audire: ecce verbuz caro factū est: audiat istud vel in carne. O homo in carne tibi exhibet sapientia illa quōdam occulta: ecce iam ipsis sese ingerit sensibus carnis tue. Carnaliter vt ita dixerim p̄dicatur tibi fuge voluptatez: q2 mors posita est secus introitum delectatiōis: age penitētiā: q2 per hāc appropīquat regnū dei. Hoc tibi p̄dicat stabulū illud: hoc p̄sepe clamat: hō mēbra illa infantilia manifeste loquūtur: hoc lachryme ⁊ vagitus euangelizant. Plorat qppe xp̄s: sed nō sicut cereri: aut certe nō quare ceteri solent. In aliJs sensus: in xp̄o preualebat affectus. Patiunt illi: nō agūt vtpote nec ipsius adhuc vsum volūtatis habentes. Illi ex passione lugent: xp̄s ex cōpassione. Illi iugum graue quod est sup oēs filios ade: christus filioꝝ ade deplorat peccata. Et certe pro qb⁹ nūc lachrymas fundit: postea fundet ⁊ sanguinē. O duritia cordis mei. Utinam dn̄e sicut verbum caro factū est: ita ⁊ cor meum carneū fiat. Siquidem ⁊ hoc pollicitus es p ꝑphetā Auferam inquit a vobis cor lapideū: ⁊ dabo vob̄ cor carneū. Fratres lachryme xp̄i mihi ⁊ pudorē pariūt ⁊ dolorē. Ludebam ego foris in platea ⁊ in secreto regalis cubiculi sup me ferebat iudiciū mortis. Audiuit hoc vnigenitus eius: exiJt posito diademate: sacco vestitus: aspersus cinere caput nudus pedes: flens ⁊ eiulans q̄ morte dānatus eēt seruulus ei⁹. Intueor illū subito procedentē: stupeo nouitatē: cām ꝑcūctor ⁊ audio. Quid facturus sum? Adhuc ne ludam: ⁊ deludam lachrymas eius? Plane si insanus sum ⁊ mentis inops: non sequar eum nec simul cū lugente lugebo. Ecce vn̄ pudor: dolor ⁊ timor vnde? Utiq3 quia ex consideratione remediJ: periculi mei estimo quātitatez. Nesciebam: sanus mihi videbar: ⁊ ecce mittit virginis filius: fili⁹ dei altissimi: ⁊ iubet occidi: vt vulnerib⁹ meis precioso sanguinis ipsius balsamo medeat. Agnosce homo q̃z grauia sunt vulnera pro quibus necesse est christū dn̄m vulnerari. Si non essent hec ad mortē ⁊ mortem sempiternam: nūq̃z pro eoꝝ remedio dei filius moreretur. Pudet itaq3 dilectissimi ꝑpriā negligenter dissimulare passionem: cui tantam a maiestate tantā exhiberi video compassionem. Compatitur dei filius ⁊ plorat: homo patit ⁊ ridebit? Sic ⁊ medicine estimatio: ⁊ doloris mihi ⁊ timor exaggeratio est. Uerum si diligenter obseruem p̄cepta medici: erit etiam consolatiōis occasio. Sicut enim grauem agnosco morbum: cui tāta apponitur medicina: sic ⁊ ex hoc nō incurabilem esse coniector. Nec enim preciosissimas species frustra īsumeret medicus sapiens: imo sapientia ipsa. Porro frustra insumi constat non solum si absq3 eis facilis esset curatio: sed multo magis si ⁊ cum eis sit impossibilis. Animat itaq3 ad penitētiam: ⁊ accendit vehementius desideriuz spes cōcepte sane accedit ad cōsolationem ipsa quoq3 q̄ pastorib⁹ vigilātib⁹ exhibita ē visitatio ⁊ allocutio angeloꝝ. Ue vobis diuites q hētis ꝯsolationē vestrā: vt iam non mereamini hr̄e celestē. Q̄z multi enim nobiles ſm carnem q̃z multi potentes q̃z mlti sapientes huius seculi: hora illa in stratis mollibus quiescebāt: ⁊ nemo eoꝝ dignus est habitus nouam videre lucem: scire magnum illud gaudium: angelos audire cantantes Gloria in excelsis deo. Agnoscant igitur homines: quia qui in labore homi

nū non sunt: visitari ab angelis nō meren tur. Agnoscant q̃ꝫ placeat supernis ciuibꝰ labor⁊cuius spiritalis intentio est quando quidē ⁊ eos qui pro victu corporis corporali vrgente necessitate laborāt: suo visitare dignantur alloquio: ⁊ alloquio tam felici. Nimirum humanū in eis agnoscunt ordinē: quo constituit deus: vt in sudore vultus sui vescatur adam pane suo. Obsecro vos dilectissimi: cōsiderate diligentius q̄ntum fecerit deus. pro vestra exhortatione ⁊ salute⁊nec infructuosus inueniatur ī vobis sermo tam viuus ⁊ efficax: sermo fidelis ⁊ omni acceptione dignus: sermo nō tā oris q̃ꝫ operis. Putatis fratres parū mihi molestum esse⁊si hocipsum verbum quod nunc loquor ad vos: vacuum ⁊ sine aliqua vtilitate deperire in cordibus vestris nossem? Et quis sum ego: aut quis est hic sermo meus? Si hunc tantillum vocis laborem inutilem esse doleret homo pusillus: imo ⁊ nihil⁊q̃ꝫ iustius indignabit̄ dñs maiestatis: si tantam eius operam nostra aut duritia: aut negligentia contingat enarrari? Auertat hoc a seruulis suis: qui pro eorum salute induere dignatus est formā serui vnigenitus dei patris: qui ē sup omnia deus benedictus in secula Amen.

¶ Item vnde supra de eo ꝙ pastores inuenerūt mariam ⁊ ioseph ⁊ infantē positū in presepio. Sermo quartus.

xxiij Gnoscite dilectissimi fratres quanta sit hodierna solennitas: cui ⁊ dies breuis ⁊ terre angusta est latitudo. Loco pariter ⁊ tempore dilatat̄. Noctem preoccupat: celū replet anteq̃ꝫ terrā. Nox enī vt dies illuminata est: cum in tēpeste noctis hora pastores circumfulsit lux noua de celo. Et vt noueritis quo in loco solēnitatis huius ceperint gaudia celebrari⁊quod iam angelis erat futurū oībꝰ gaudiū euāgelizat̄: sed ⁊ confestim adest diuinis personans laudibus celestis exercitus multitudo. Hinc est ꝙ solēnis dicitur nox ista: pre ceteris in psalmis ⁊ hymnis ⁊ canticis spiritalibꝰ: ⁊ his potissimū in vigilijs sine vlla hesitatione credendū est celestes illos principes preuenire conuictos: psallētibus in medio iuuencularū tympanistarū Sed q̃ꝫ multa hodie gēmis ⁊ auro fulgent altaria: quantis vtiq̃ꝫ pallijs frigijs parietes adornant̄. Putas ad hec diuertant angeli⁊⁊ pānosos hoīes declinabūt? Si ita ē cur pastoribus ouiuꝫ magis apparuere q̃ꝫ terre regibus⁊q̃ꝫ sacerdotibꝰ templi? Cur ⁊ ipse saluator: cuius est aurū pariter ⁊ argentū⁊sacram in suo corpore dedicat paupertatē? Aut certe cur paupertas ipsa⁊ taꝫ sollicite enarrat̄ ab angelo? Neq̃ꝫ enī sine certi ratiōe mysterij pānis saluator obuoluit̄: ⁊ ponit̄ in presepio: q̄ñ id manifeste in signū nobis cōmēdat̄ ab angelo. Hoc inq̄t vobis signū: Inuenietis infantē pānis inuolutū. In signū positi sunt panni tui dñe iesu: ſꝫ in signū cui a multis vsq̃ꝫ hodie cōtradicit̄. Multi quippe vocati: sed nō multi electi: ⁊ iō nec signati. Agn̄sco certe: agnosco iesum magnū sacerdotē sordidis opertum vestibus: dum altercaretur cum diabolo. Sciētibus scripturas loquor: ⁊ quibus nō incognita est prophetica visio zacharie Ubi vo exaltatū est caput nostrum sup inimicos nostros⁊ex hoc plane mutauit vestē decorem induit: amictus est lumine sicut vestimento. Exēplū dedit nobis: vt ⁊ nos eadem faciamꝰ. Utilior siquidem in cōflictu est lorica ferrea q̃ꝫ stola linea: licꝫ oneri illa sit: hec honori. Erit cum ⁊ membra sequentur caput: vt corpus iam vniuersum imo psallat spiritu ⁊ dicat: Conscidisti saccum meū: ⁊ circūdedisti me letitia. Inuenietis inquit infantē pānis inuolutū: ⁊ positū in ꝓsepio. Et post pauca Uenerunt autem euangelista festināter: ⁊ inuenerūt mariaꝫ ⁊ ioseph ⁊ infantē positū ī presepio. Quid est ꝙ sola ab angelo cōmendari videt̄ humilitas⁊nec tñ sola a pastoribus inueniri? Forte specialius cōmendat angelus humilitatē: q: ruētibus ceteris ꝑ supbiā: ipe in humilitatate stetisset. Aut certe ꝓpterea celitus annūciat̄ humilitas: ꝙ hec quasi ꝓpria virtꝰ diuine exhibēda sit maiestati. Sola tñ nō potuit inueniri q: semp gr̄a datur humilibꝰ. Inuenerūt ergo mariam et

ioseph ⁊ infantem positum in presepio. Si
cut enim saluatoris infantia manifestam
pretendit humilitatē: sic per virginē ꝯtinē
tia: iustitia per ioseph virum iustum cuius
laus est in euangelio nō incōgrue designa
tur. Sane ꝯtinentiam deberi carni: quis
nesciat? Iustitia vo virtus est qȝ suum est
cuiqȝ tribuens: ⁊ hec erga ꝓximos est ne-
cessaria. Porro humilitas deo nos recōci-
liat: dum ei facit esse subiectos: deo placet
in nobis: sicut ait virgo beata: Respexit
de⁹ humilitatē ancille sue. Itaqȝ q fornica
tur peccat in corpus suū: qui iniuriosus ē
in proximū: qui extollit̄ ⁊ inflatur: in deū
Fornicator semetipsum dehonestat: iniu-
riosus molestat ꝓximū: elatus qȝ in se est
deum inhonorat. Gloriam meam ait dñs
alteri nō dabo. Et superbus Ego inquit
mihi eam licet ipse non dederis: vsurpa-
bo. Non enim placet ei angelica distribu-
tio: dans gloriam deo: pacem hominibus
Non ergo colit deum sed aduersus deum
extollitur impius plane ⁊ infidelis. Que
est enim pietas: nisi cultus dei? Quis vo
deum colit: nisi qui voluntarie ei subiect⁹
est. ⁊ sicut oculi seruorum in manibus do
minorū suorū: sic oculi cordis eius ad do
minū deum suū? Ut ergo inueniatur sem
per in nobis maria ⁊ ioseph ⁊ infans posi
tus in presepio: sobrie ⁊ iuste ⁊ pie viua-
mus in hoc seculo. Propter hec enim ap-
paruit gratia dei eridiens nos: ⁊ per hec
gloria quoqȝ illius apparebit. Sic enim
habemus. Apparuit gratia dei omnibus
hominibus erudiens nos: vt abnegantes
impietatem ⁊ secularia desideria sobrie et
iuste ⁊ pie viuamus in hoc seculo expectā
tes beatā spem ⁊ aduentū glīe magni dei
Apparuit ī puulo grā ad eruditionē: sed
hic erit magnus sicut de eo gabriel locut⁹
est: ⁊ quos puulus erudierit ad hūilitatē
cordis ⁊ mansuetudinē magnificabit post
modū ⁊ glīficabit magn⁹ ⁊ glīosus adue-
niēs iesus xp̄s dñs noster Amen.

¶ Itē vnde sup̄ de v̄bis apostoli: Bñdi
ctus deus ⁊ pater dñi nostri iesu christi pa
ter misericordiarū ⁊ deus totius consolati
onis ⁊c. Sermo quintus.

Benedictus de
us ⁊ pater dñi nostri iesu chri
sti pater misericordiarū: ⁊ de⁹
toti⁹ ꝯsolatiōis: q ꝯsolat̄ nos
in oī tribulatione nr̄a. Benedict⁹ q ꝓpt̄
nimiā charitatē suā qua dilexit nos: misit
nobis filiū suū dilectū: in quo ei bene cō-
placuit: p quē recōciliati pacem habeam⁹
ad eū: ⁊ idē sit nobis reconciliationis hui⁹
⁊ mediator ⁊ obses. Nō ē quod vereamur
fratres mei: sub tam pio mediatore: nō est
quod de tam fido obside dubitem⁹. Sed
q̄lis mediator est inquies q in stabulo na-
scit̄: q in p̄sepi ponit̄: pannis inuolnit̄ sicut
ceteri: plorat vt ceteri: deniqȝ infans iacet
vt ceteri ꝯsueuerūt. Magn⁹ plane media-
tor est etiā in his oīb⁹ q̄ ad pacē sunt nō ꝑ-
functorie: sed efficaciter querens. Infans
quidē est: sed verbū infans: cuius ne ipsa
quidē infantia tacet. Cōsolamini consola-
mini dicit dñs deus noster. Dicit hō ema-
nuel nobiscū deus. Clamat hoc stabulum:
clamat p̄sepe: clamāt lachryme: clamāt pā
ni. Clamat stabulū curādo sese hoī q in la-
trones inciderat preparari: clamat p̄sepe
eidē hoī q iumētis comparatus fuerat pa
bulū mīstrari: clamāt lachryme: clamāt pā
ni: eiusdem ipsius cruenta iam vulnera ab
lui ⁊ detergi. Siquidē nullo horū christus
eguit: nihil horū illi propter se: magis aūt
oīa propter electos. Uerebunt̄ filiū meum
ait pater misericordiarū. Uerū id quidē
dñe: reuerent̄ eū. Sed qui? Non plane iu-
dei ad quos missus: sȝ electi propter quos
missus est. Reueremur eū nos in presepio
reueremur ī patibulo: ⁊ reueremur eū ī se
pulchro. Deuote suscipim⁹ tenerū propter
nos: cruentū propter nos: pallidū propter
nos: sepultū propter nos reueremur. De-
uote adoram⁹ cū magis: deuote amplecti-
mur cū symeone scō infantiā saluatoris: su
scipientes misericordiā tuā in medio tēpli
tui. Siquidē ipse est de quo legim⁹: Mise
ricordia dñi ab eterno. Alioqn qd coeter-
nū prī: nisi fili⁹ aut spūssctūs? Et vterqȝ q-
dē nō tā misericors qȝ ipsa vere mia: nihi-
lomin⁹ tñ etiā prī ē: atqȝ hi tres nō nisi vna

misericordia: sic vna eēntia: vna sapientia:
vna diuitas: vna maiestas. In eo tn̄ ꝙ pat
misericordiarū dr̄ de⁹: qs nō videat velut
proprio noīe filiū designari? Et bene dicit
pr̄ misericordiarū: cui⁹ ꝓpriū ē misereri sꝑ
ꝛ parcē. Sz forte qs dicat: Quō illi ꝓpriū ē
misereri: cui⁹ iudicia abyssus mlt̄a? Neqꝫ
eni dr̄. Oēs vie ei⁹ mia sola: sz Mia ꝛ vitas
Nō min⁹ iust⁹ q̄ꝫ misericors ē: cui mia ꝛ iu
diciū decātat. Uer͛ is qdē cui vult miseret
ꝛ quē vult idurat: sz ꝙ miseret ꝓpriū illi ē.
ex se eni sumit mā͂z: ꝛ velut q̊ddā semiariū
miserēdi. Nā ꝙ iudicat ꝛ ꝯdemnat nos eū
q̊dāmō cogim⁹: vt lōge alit͛ de corde ipsi⁹
miseratio q̄ꝫ aīaduersio ꝓcedē videat͛? Ip̄z
audi dicentē: Nūqd volūtatis mee ē mors
ipij dic̄ dn̄s: ꝛ n̄ magis vt ꝯuertat͛ ꝛ viuat?
Recte magni nō pr̄ iudicioꝝ vel vltionuꝫ
dr̄: sz pr̄ miaꝝ: nō mō ꝙ pr̄is videat͛ misere
ri poti⁹ q̄ꝫ īdignari: ꝛ queādmodū miseret͛
pr̄ filioꝝ mesereat͛ timentiū se. sz eo magis
ꝙ miserēdi cā͂z ꝛ originē sumat ex ꝓprio: iu
dicādi vel vlciscendi magis ex nr̄o. Sed si
ꝓpter h̄ pr̄ mie: q̄re pr̄ misericordiaꝝ? Se
mel locut⁹ ē de⁹ ait ꝓpħa: duo hec audiui:
q꞉ potestas dei ē: ꝛ tibi dn̄e mia. Ceterum
Apl̄s nob̄ i vno v̄bo: in filio vno ipsam q̄z
miaꝫ duplicē cōmēdat: patrē dicēs nō vni⁹
tm̄ mie: sz misericordiarū: ꝛ deū nō vni⁹: sz
toti⁹ ꝯsolatiōis: q ꝯsolat͛ nos nō mō in hac
vl͛ in illa: sz in oī tribulatiōe nr̄a. Mie dn̄i
multe ait qdā: videlicet q꞉ multe tribula-
tiones iustoꝝ: ꝛ de oīb⁹ his liberabit eos
dn̄s. Un⁹ est dei fili⁹: vnū v̄bū: sz miseria
nr̄a multiplex nō mō magnā miaꝫ: sz ꝛ mlt̄
titudinē q̄rit miserationū. Forte tn̄ pp sub
stantiā duplicē q̄ subsistit hūana ꝯditio: cū
sit vtraqꝫ tā misera: nō icōgrue duplex ho
minū dicat͛ eē miseria: licꝫ sit multiplex in
vtraqꝫ. Siquidē ꝛ corporis ꝛ cordis nr̄i tri
bulatiōes multiplicate sunt: sed ab vtrisqꝫ
necessitatib⁹ eruit nos: q totū hoīem saluū
fecit. Cū ergo vnus ille ꝛ vnicus dei filius
ꝛ iam nūc venerit propter aīas: tollere. s.
peccata mūdi: ꝛ secūdo propter corpora sit
venturus: vt ea resuscitet ꝛ figuret corpori
claritatis sue: nō incōgrue fortasse videbi-
tur: vt i eo ꝙ pr̄i misericordiarū bn̄dicim⁹
duplicē hanc miaꝫ ꝯfiteam̄. Suscipiēs eni
hūane nē corp⁹ sit͛ ꝛ aīaꝫ: n̄ mō sel͛ ꝯsolami
sz vt sup̄ meminim⁹ Cōsolami ꝯsolami dic̄
dn̄s de⁹ vr̄: vt vꝫ certi sim⁹ ꝙ vtrūqꝫ sit sal
uatur⁹: q neutrū suscipe ē dedignat⁹. Sz i
quib⁹ putas? Plane i ppl̄o suo. Ipse eni ꝛ
nūc faciet saluū nō quoscūqꝫ: sz pplꝫ suū a
pctis eoꝝ. ꝛ postmodū nō oē corp⁹ sz corp⁹
hūilitatis ꝯfigurabit corpori claritatis sue
Deniqꝫ pplꝫ suū ꝯsolat͛: vtiqꝫ pplꝫ humilē
quē saluū faciet: nā oculos supboꝝ hūilia-
bit. Uis nosse pplꝫ ei⁹? Tibi derelictus est
pauꝑ: ait hō s̄m cor dei. Sz ꝛ ipse i euāge⁹
Ue vob̄ inqt diuites: q hētis ꝯsolationē ve
strā. Utinā nos dilectissimi in eo ppl̄o iue
niri sꝑ optem⁹: nō cui dic̄ ve: sz quē ꝯsolat͛
dn̄s de⁹ su⁹. Quid eni ꝯsolet͛ eos q suā hn̄t
ꝯsolationē? Nō ꝯsolat͛ xp̄i īfātia garrulos:
nō ꝯsolāt͛ xp̄i lachryme cachināṫes: nō ꝯso
lāt͛ pāni ei⁹ āmbulātes i stol͛: n̄ ꝯsolāt͛ stabu
lū ꝛ p̄sepe amātes ꝑmas cathedras i syna
gogis: sz eq̄nimit͛ forte vniuersā hāc ꝯsola-
tionē expectātib⁹: ī silētio dn̄z lugētib⁹: pā
nosis pauꝑib⁹ cedē videbūt͛. Ceteꝝ audiāt
ꝙ ꝛ ipsi q̄z āgeli n̄ alios ꝯsolāt͛. Uigilātib⁹
eni pastorib⁹ ꝛ custodiētib⁹ vigilias noctis
euāgelizat͛ gaudiū noue lucꝭ: ꝛ eis dr̄ nat⁹
eē saluator. Pauperib⁹ atqꝫ laborātib⁹: nō
vob̄ diuites: q vestrā hētis ꝯsolationē. ꝛ ve
dinū int͛ ipas vigilias dies scificat⁹ illuxit:
ꝛ nox sic dies illuīata imo i diē mutata ē di
cēte āgelo: q꞉ nat⁹ ē nob̄ hodie: vtiqꝫ n̄ hac
nocte. Siqdē nox p̄cessit: dies āt appropīq̄
uit: ver⁹ vtiqꝫ dies ex die salutare dei: ih̄s
xp̄s dn̄s nr̄: q ē sup oīa de⁹ bn̄. i scl̄a Amē.

¶ In natali scōꝝ innocentiū de quattuor continuis festiuitatib⁹ Sermo vnic⁹.

BEnedictus q veīt i noīe XXV
dn̄i de⁹ dn̄s: ꝛ illuxit nobis.
Bn̄dictū nomē glie ei⁹: qđ ē
scm̄. Neqꝫ eni ociose venit qđ
ex maria natū est scm̄: sz copiose diffudit ꝛ
nomē ꝛ gr̄aꝫ scitatis. Nimirū inde stepha
nus scūs: īde iohānes scūs: īde ꝛ sci ēt in-
nocētes. Utili proinde dispositiōe triplex
ista solēnitas natale dn̄i comitat͛: vt non
modo inter cōtiguas solēnitates deuotio
ꝯtinua p̄seueret: sz ꝛ fructus dn̄ice natiui
tatis exinde nobis velut ex quadā ꝓsecu-

tione euidẽtius ĩnotescat. Si quidẽ aduer
tere est in his tribus solẽnitatibus tripli-
cem quãdam speciem sanctitatis: nec faci
le preter hec tria sanctoꝝ genera quartuꝫ
aliud posse arbitror in hoibꝰ reperiri. Ha
bemus in beato stephano: martyriũ simul
⁊ opus ⁊ voluntatem. Habemus solam vo
luntatẽ in beato iohanne: solum in beatis
ĩnocentibus opus. Biberũt omnes hi ca
licem salutaris: aut corpore simul ⁊ spiritu
aut solo spiritu: aut corpore solo. Calicem
qdem meũ bibetis ait dñs iacobo ⁊ iohã-
ni. nec dubiũ qn de passionis calice loque
retur. Demum cũ petro diceret Sequere
me: euidenter eum ad imitationẽ sue ꝓuo
cans passionis? ꝯuersus ille vidit discipu-
lum queꝫ diligebat iesus sequentem: non
tã gressu corporis q̃ꝫ ꝓmpte deuotiõis af-
fectu. Et bibit ergo iohannes calicẽ salu-
taris: ⁊ secutus ẽ dñm sicut petrus etsi nõ
oĩmodo sicut petrus. Quod eni sic mansit vt
non etiã passione corporea dñm sequeret
diuini fuit ꝯciliĳ: sicut ipse ait Sic eum vo
lo manere donec veniã. Ac si dicat: Uult
quidẽ ⁊ ipse sequi: sed ego euꝫ sic volo ma
nere. At vero de ĩnocentũ coronis quis du-
bitat? Ille pro xp̃o trucidatos ĩfantes du
bitet inter martyres coronari: q regenera
tos in xp̃o non credit inter adoptionis fi-
lios numerari. Aliogn qñ coeuos sibi pue
ros puer ille qui nobis natus est ideꝫ xp̃s
ꝓpter se pateretur occidi: qđ vtiqꝫ solo nu
tu poterat ꝓhibere: nisi melius aliqd eis
ꝓuideret? vt queãdmodũ ceteris infanti
bus tunc qdem circũcisio nunc vero baptis
mus sine vllo ꝓprie volũtatis vsu sufficit
ad salutem: sic nihilominus susceptũ ꝓ eo
martyriũ illis sufficeret ad sanctitatẽ? Si
queris eoꝝ apud deum merita vt corona
rentur: quere ⁊ apud herodem crimina vt
trucidarent. An forte minor xp̃i pietas q̃ꝫ
herodis ĩpietas? vt ille qdem potuerit in-
noxios neci dare: xp̃s non potuerit ꝓpter
se occisos coronare? Sit ergo stephanus
martyr ꝓpter hoĩes: cuius volũtaria pas-
sio euidẽter apparuit in eo vel maxime ꝙ
in ipso mortis articulo ꝓ ꝑsequẽtibꝰ q̃ꝫ ꝓ
se sollicitudinẽ gereret ampliorem: vince-
retqꝫ in eo sensuꝫ corporee passiõis mater-
ne compassionis affectus: vt illorũ magis
scelera q̃ꝫ sua vulnera plãgeret. Sit iohan
nes apud angelos martyr: qbus tanq̃ꝫ spi
ritalibꝰ creaturis spũalia deuotiõis eius
signa certius innotuerũt. Ceterũ hi sunt
plane martyres tui deus? vt in qbus nec
hõ nec angelus meritum inuenit: singula
ris tue ꝓrogatiua grẽ euidentius cõmen-
detur. Ex ore infantiũ ⁊ lactentiũ ꝑfecisti
laudẽ. Gloria in excelsis deo angeli dicũt
⁊ in terra pax hominibꝰ bone volũtatis.
Magna qdem sed audeo dicere necdum
ꝑfecta laus donec veniat q dicat Sinite
paruulos venire ad me: qm̃ taliũ ẽ regnũ
celoꝝ: ⁊ pax hoibꝰ etiã sine volũtatis vsu
in sacramẽto pietatis. Considerẽt hoc qui
de opere ⁊ volũtate ꝯtẽtiosis solẽt disputa
tiõibus corrixari? ꝯsiderẽt ⁊ aduertãt neu
trũ negligi oportẽ: vbi nõ videt deesse fa
cultas: ꝑserti cũ vtrũqꝫ sine altero: vbi tm̃
facultas deest: nõ mõ salutẽ ꝯferre possit:
sꝫ etiã scitatẽ. Sed hoc quoqꝫ firmit tene-
ant ꝓdesse qdẽ opus sine volũtate: nõ aũt
cõtra volũtatẽ: vt vnde saluant infantes
inde magis damnentur ficte accedentes.
Nihilominus sane ĩ qbusdã volũtas sine
ope sufficiẽs ẽ: nõ aũt ꝯtra opus. Uerbi cã
Rapitur qs in bona qdẽ volũtate: sꝫ nec-
dum ꝑfecta necdũ idonea martyriũ susti-
nere. Quis illi audeat ꝓ hac ĩꝑfectiõe ne
gare salutẽ. forte eni propterea nõ sinit in
illã grauẽ tẽtationẽ venire: ne deficiat et
dãnet. Nimirꝫ si in hac tã infirma volũta-
te ĩduceret in eã q̃ supra ipm ẽ tentationẽ
nec voluntas roboraretur? qs illũ dubitet
defecturũ: negaturũ: ⁊ si in eo mori ꝯtinge
ret etiã cõdẽnandũ? Qui eni erubuerit
me corã hoibꝰ: erubescã ⁊ ego eũ ait dñs
corã angelis dei. In ea igit ĩꝑfecta volũ-
tate in q̃ saluat vbi deest facultas opis: nã
non posset saluari ꝓpter defectũ opis vel
opus defectiõis. Idẽ vero ⁊ ignorãtia possꝫ
accidẽ. Emulem̃ ꝓinde charitatẽ: ⁊ sectem̃
bona opa frẽs mei: nec infirmitatis nec
ignorãtie pctã vllo mõ ꝑuipẽdẽtes: magis
aũt solliciti ⁊ timorati: agamꝰ gratias beni
gnissimo et largissimo saluatori: q humane

salutis occasiones tam copiosa charitate ꝑ
quirit: vt in his voluntatē ꝛ opus: in his
sine opere voluntatē: in his etiam sine vo-
luntate opus salutis inuenire letetur: qui
vult oēs homīes saluos fieri: ꝛ ad agnitio-
nem sui venire. Hec est enim vita eterna:
vt cognoscamꝰ patrem verū deum: ꝛ quē
misit iesum christum: qui vnus cum eo ve-
rus est deus sup omnia benedictus in se-
cula. Amen.

¶ In circūcisione dn̄i de circūcisione no-
stra: ꝛ testimonio triplici quod habē de
bemus. Sermo primus.

xxvi Postquam con-
sūmati sūt dies octo vt circū-
cideret puer: vocatum est no
men eius iesus. Audiuimus
paucis expressū magnū pietatis sacramen
tum. Audiuimus congruā lectionē verbo
abbreuiato: quod fecit dn̄s super terram.
Abbreuiatum enī in carne: amplius abbre
uiatur suscepta etiam carnis circūcisione.
Minoratus paulominꝰ ab angelis dei fi-
lius: naturam humanā induit: sed iam ne
ipsum respuens remedium humane corru
ptiōis: plane multo minoratus ab eis. Ha-
bes hic magnū fidei documentū: habes ꝛ
manifestum humilitatis exemplū. Ad qd
enī tibi circūcisio necessaria: qui peccatū
non cōmisisti nec ꝯtraxisti? Quod enī ipe non
feceris: etas ipsa manifestat: quod non ꝯtraxe
ris: multo certius probat patris diuinitas
integritas matris. Sūmꝰ sacerdos es: quē
nec super patre nec super matre ꝯtaminā-
dum prophetatū in lege potius est q̄ȝ man
datum. Est enī tibi pater ab eterno: sȝ deꝰ
est in quē peccatū nō cadit. Est ꝛ mater ex
tempore: sed virgo: nec parere potuit icor-
ruptio corruptelam. Super hec: circūcidit
puer: agnus sine macula: etsi non eguit: tn̄
voluit circūcidi. Nec vestigiū quidē vllū
vulneris habens: alligaturā vulneris non
refugit. Non sic impij non sic: agit peruer
sitas elationis humane. Erubescimus vul
nerum ligaturā: qui de vulneribꝰ interdū
etiam gloriamur. Quē nemo potest argue
re de peccato: ipse peccati remedium ꝛ ve
recundū pariter ꝛ austerū: sine vlla neces-
sitate suscepit: nec repulit cultrū lapideū: i
quo solo vetus illa que eraderetur rubigo
non fuit. Nos econtra inuerecundi ad ob
scenitatem culpe erubescimus agere peni-
tentiam: quod extreme dementie est: male
proni in vulnera peius: in remedia verecū
di. Qui peccatū non fecit: nō dedignatus
est se peccatorē reputari: nos ꝛ eē volumꝰ:
ꝛ nolumus estimari. Ita ne sano opus est
medicina: ꝛ non male habētibus? Immo
vere ita ne eget medicamine non eger: sed
medicus. Quis hominū tante sibi non di-
cam glorie: sed vel innocētie conscius: ma-
num circūcidentis equanimiter admitte-
ret? Christus vero patienter que non rapuit
exoluebat: qui venerat purgationē facere
nō suscipere delictorum. Sed dicas: Quid ni
susciperet paruulus? Immo vero quid ni su
sciperet humilis ꝛ mānsuetus? Quid ni ob-
mutesceret coram circūcidente: qui coram
tondente obmutuit: coram crucifigente si-
luit? Alioquin nō illi erat difficile carnem
suam integrā ꝯseruare ne scinderetur: qui fe
cerat ne virginalis vteri porta in exitu suo
aperiretur. Nō erat difficile paruulo ꝓhi
bere ne caro illa circūcideretur: quē nec mor-
tuo fuit difficile custodire ne corrumperetur
Postq̄ȝ ergo consūmati sunt dies octo: vt
circūcideretur puer: vocatū est nomen eius
iesus. Magnū ꝛ mirabile sacramētū. Cir-
ciditur puer: ꝛ vocatur iesus. Quid sibi vult
ista connexio? Circumcisio nempe saluādi
q̄ȝ saluatoris esse videtur: ꝛ saluatorē circūci-
dere decet q̄ȝ circūcidi. Sed agnosce me-
diatorē dei ꝛ hominū: qui ab ipso natiuita
tis sue exordio: diuinis hūana sociat: ima
sūmis. Nascitur ex muliere: sed cui fecundi-
tatis fructꝰ sic accedat: vt non excidat flos
virginitatis. Pānis obuoluitur: sȝ pāni ipsi
angelicis laudibus honorantur. Abscōditur
in presepio: sed ꝓditur radiante stella de ce-
lo. Sic ꝛ circūcisio veritatē suscepte ꝓbat
humanitatis: ꝛ nomen quod est sup omne
nomen: gloriam indicat maiestatis. Circū
ciditur tanq̄ȝ verus abrae filius: iesus vo-
catur tanq̄ȝ filius dei. Neq̄ȝ enī ad instar
priorum: meus iste iesus nomen vacuum aut

mane portat. Nõ est in eo magni nois vmbra: sed veritas. Celitus siquidẽ inditũ nomen euãgelista testat: quod vocatũ est ab angelo priusq̃ȝ in vtero conciperet. Et attẽdi verbi pfunditatẽ. Postq̃ȝ natus est iesus vocatur ab hoib⁹: qd̃ vocat⁹ est ab angelo: priusq̃ȝ in vtero cõciperet. Idẽ quippe ꝛ angeli saluator ꝛ hois: sed hois ab incarnatione angeli ab initio creature. Vocatum est ait nomen eius iesus: quod vocatũ erat ab angelo. In ore ergo duoꝝ vel triũ testiũ stet oẽ verbũ: ꝛ ipsum verbũ qd̃ in ꝓpheta abbreuiatũ manifestius in euãgelio legit caro factũ. Nos frẽs mei: nos respicit hec parabola. Christus eni nec angelico eguit testimonio: nec humano: sȝ vt scriptum est: oĩa propter electos. Triplex ꝓinde querendũ nobis salutis proprie testimonium: ne forte videamur assumpsisse nomen dei nostri in vanũ. Et nos eni frẽs circũcidi necesse est: ꝛ sic nomen salutis accipere. Circũcidi sane nõ lr̃a: sed spũ ꝛ veritate: circũcidi nõ vno membro: sed toto corpore sil̃. Licet eni magis in ea parte i q̃ iudeis mandata est circũcisio regnet addi tamẽtũ leuiathan quod a malo est ꝛ ampu tari debet: vniuersam tñ occupat carnẽ. A planta pedis vsq̃ ad verticẽ nõ est i nobis sanitas: nec est aliqua pars: que nõ tabida sit hoc veneno. Propterea sicut paruulus adhuc in fide ꝛ dilectiõe populus cõgruũ sibi mãdatũ exigue circũcisionis accepit: sic vbi creuit in virũ perfectiorẽ toto iubetur corpore baptisari: que toti⁹ est hois integra circũcisio. Hinc est ꝙ saluator noster ꝛ circũcidi octaua die: ꝛ post annũ tricesimũ dignatus est crucifigi: vbi in penã corpus omne distẽtum est. Cuius similitudini mortis cõplantamur ꝛ nos: vt scribit Apostolus: nimirũ quod nouissime traditũ est obseruantes. Que est ergo moralis circũcisio nostra: nisi quã cõmendat Apl̃s idem? Victũ inquiens ꝛ vestitũ habẽtes his cõtenti simus? Optime prorsus circumcidit nos: ꝛ superflua resecat vniuersa voluntaria hec paupertas: penitentie labor: regularis obseruatio discipline. Ceterũ in hac circũcisione triplex nobis est querendũ salutis testimonium: ab angelo ꝛ maria ꝛ ioseph. Oportet inquã vt ante oĩa nobis magni ꝯsilij angelus salutis nomen imponat: dehinc ꝛ ipsius quoq̃ ꝯgregationis necessaria est attestatio: q̃ tanq̃ȝ mater est singuloꝝ. Mater inquam virgo: tanq̃ȝ ea quã despõdit Apl̃s vni viro virginẽ castã exhibere christo. Sȝ ne ipsius ministri ꝯtemnẽdũ est testimoniũ ei: qui imitari querit saluatoris exemplũ. Hic ẽ ioseph: locũ quidẽ obtinẽs spõsi: re autẽ vera seruus ꝛ dispensator: qui sane pater vocat: magis autẽ nutricius est. Sed dico eadẽ manifestius. Et ab his qui foris sunt frẽs mei: ꝛ ab eo qui intus est habere oportet testimoniũ bonũ. Cuius eni oib⁹ grata: nemini onerosa ẽ cõuersatio: huic sine dubio propria de salute vniuersa fratrũ congregatio attestat. Frustra plane sup his dumtaxat q̃ sũt in manifesto nequissimus ille fratrũ accusator trahat in causam: quẽ excusat vniuersitas fratrũ. Habet ꝛ a platis testimoniũ quisquis ꝛ pctã fecularis vite: ꝛ huius q̃ȝ tpis negligentias: qm̃ in multis offendim⁹ oẽs: nisi forte sanctiores nos arbitramur discipulo quẽ dilexit iesus humili eis ꝛ pura confessione indicãda semp exponit: ꝛ ipsoꝝ satisfacere studet arbitrio. Jam eni ne in his quidẽ pessimi illius timenda est accusatio? qm̃ nõ iudicabit dñs bis in idipsuȝ? At forte criminari volet intentionẽ: ꝛ in ea parte calumniã struere machinabit: in q̃ nec fratrũ nec ipsius patris testimoniũ satis efficax videat. Necesse est ergo vt in hac parte opitulet nobis testis internus: q magis corꝫ q̃ȝ faciẽ intuet. A quo sane ꝛ incipiẽdũ est: vt nõ prius quicquã cõcipiat in animo q̃ȝ ab eo nomen salutis acceperit. Ubi ḡ in opus processit manifestũ expedit: hiaȝ exteriora q̃ȝ sibi testimõia ꝯciliare: sicut ait Apostolus: Prouidẽtes bona nõ tñ corã deo: sed etiã coram hominibus.

¶ Itẽ vnde supra de noib⁹ ei⁹. Ser. ij.

Postquam consumati sũt dies octo vt circũcideret puer: vocatum est nomen ei⁹ iesus. Ab initio deus xxvj

modū acceptat: ⁊ nihil vnq̄ȝ imoderatū illi placuit equitati. Hinc fuit ꝙ nō mō i pōdere ⁊ mensura ⁊ numero cōdidit vniuersa: sȝ ⁊ ipsi ꝓtinꝰ hoi modū ꝑscripsit: ⁊ mādatū cōtulit dicēs: Ex oī ligno paradisi comedes: de ligno aūt sciētie boni ⁊ mali ne comedas. Leuissimū plane mandatū: ⁊ larga oīno mēsura. Sȝ trāsgressus ē hō ꝑscriptū sibi modū: ⁊ ꝯstitutū sibi terminū ꝑtergressus ē. vn̄ ⁊ auertēs ab eo faciē suā deꝰ: vix tādē in diebꝰ abraā amici sui: placabil' fieri icipiēs: rursus modū instituit: ꝓmulgauit legē: sȝ nō ꝑori similē vsq̄ȝquaq̄ȝ. Ea siq̄dē ad cautelā fuerat: hec ad medelā. ibi ꝓhibitio facta: ne sup̄fluitas subintraret: h̄ iā indicta abscisio est: vt sacri remedio q̄ subintrauerat tollereť. Postremo illa q̄dē i arbore data ē lex: ne fructu eiꝰ vesceřť: hec i ꝓꝑo corpe: vt caro ꝓpucij scideřť. Nec dubiū sane: qn̄ cetera q̄ȝ humani corpis mēbra additamētū illō leuiathan occuparet: venenū. s. ꝯcupiscētie: ⁊ imoderate atq̄ȝ iordinate illecebra voluptatis: vt gnāl' q̄dā abscisio oībꝰ necessaria videřť. Ceterū q: singuloꝝ membroꝝ abscisionē hūane carnis fragilitas: maxieq̄ȝ infātil' etatis ifirmitas nullatenꝰ sustineřť: pio moderamīe dispositio supna ꝓuidit: vt in ea potissimū parte ꝯcupiscētia castigareť: i q̄ vehemētiꝰ eā seuire cōstabat: ⁊ violētiꝰ malignari. In oī siq̄dē ꝯdicētiū spūi rebellione mēbroꝝ solū illō vsq̄ȝadeo ꝯtumax iuenit: vt ꝯ oēȝ volūtatis deliberationē ad inhonestos ⁊ illicitos motus assurgat. Naȝ ꝙ hec circūcisio octaua fiebat die: spē cōmēdabat regni celestis: ꝙ vȝ ad ꝑmū reflexꝰ dierū circulꝰ ꝑferre q̄ndā corone speciē videřť. Hinc ē ꝙ octaua potissimū dies post solēnitates ꝑcipuas celebraťť: ⁊ i s̄mōe dn̄i ꝑme b̄titudini copulať octaua: vt celestis regni demū iterata ꝓmissio: euidenť noƀ coronā fabricet meritoꝝ. Sane dū circūcidiť puer q natꝰ ē noƀ saluator vocaťť: ꝙ vȝ ex h̄ iā cepit operari salutē nr̄aȝ: imaculatū illū ꝓ noƀ sāguinē fūdēs. Neq̄ȝ enī q̄rē est iā xp̄ianis: cur voluerit circūcidi. Propť h̄ siq̄dē circūcisus ē ꝑꝑ q̄ȝ natꝰ: ꝑꝑ q̄ȝ passus. Nihil hoꝝ propter se: sed oīa propter electos. Nec in peccato genitus: nec a peccato circūcisus: nec mortuus ē pro peccato suo: magis aūt propter delicta nostra. Quod vocatum est inquit ab angelo priusq̄ȝ in vtero conciperetur. Vocatū plane: non impositū. Nēpe hoc ei nomen est ab eterno. A natura proprie habet vt sit saluator: innatū ei nomen hoc: non inditū ab humana vel angelica creatura. Sed quid dicimꝰ ꝙ egregius ille propheta huncipsum puerū multis nominibus appellandum fore predicēs: hoc vnū tacuisse videťť quod solum vt premonuit angelus: vt testatur euangelista vocatum est nomē eius? Exultauit isaias vt videret hunc diem: et vidit et gauisus est. Deniq̄ȝ loquebatur gratulabundus ⁊ laudans deuȝ. Puer natus est nobis: ⁊ filius datus est nobis: ⁊ factus est principatus super humerum eius: et vocabitur nomen eius admirabilis: consiliarius: deus fortis: pater futuri seculi: princeps pacis.

¶ Magna quidem nomina. Sed vbi est nomen quod est super omne nomen: nomen iesu: in quo omne genu flectaťť? Forte in his omnibus vnū illud inuenies: sed expressum quodāmodo ⁊ effusum. Nempe ipsum est de quo sponsa in cantico amoris Oleum inquit effusum nomē tuū. Habes ergo vnū in his omnibus appellationibꝰ iesum: nec oīno aut vocari posset aut esset saluator: si forte horum quippiam defuisset. Nūquid non vere admirabilem eum singuli sumus experti: in mutatione voluntatum nostrarū? Hoc nempe est saluationis nostre principium: cum incipimus respuere quod diligebamus: dolere vnde letabamur: amplecti quod timebamꝰ: seq̄ q̄ȝ fugiebamꝰ: optare q̄ȝ ꝯtemnebamꝰ: admirabil' plane q hec opaťť mirabilia: sȝ nihilominus ⁊ ꝯsiliariū sese exhibeat necesse ē i electione penitētie: ⁊ vite ordinatiōe: ne forte sit noƀ absq̄ȝ sciētia zelus: ⁊ volūtati bone prudētia desit. Sane opus ē vt deū q̄ȝ ꝓbemus in remissione videlicet prioꝝ delictorū: q: nec sine hac salus noƀ ꝯstare potest: ⁊ nemo potest dimittē pctā nisi solus deꝰ. Verū ne id q̄dē sufficit ad salutē: nisi fortē q̄ȝ expiaī in expugnādo ipugnantes nos

ne ab eisdem rursum cōcupiscentijs supe-
mur ⁊ fiāt nouissima nostra deteriora po-
ribus. Uidetur ne iam deesse aliquid sal-
uatori? Plane deesset qđ vel maximū est
nisi ⁊ pater esset futuri seculi: et p eum sci-
licet in imortalitatez resurgeremus qui p
pn̄tis seculi patrē generamur ad mortem
Neqꝫ hoc satis si non etiā princeps pacis
patri nos recōciliaret: cui traditurꝰ est re-
gnū: ne forte sicut filij pditionis vtiqꝫ non
salutis resurrecturi videremur ad penam
Multiplicabit sane eius impiū? vt meri-
to saluator dicat etiā p multitudine saluā
dorū: ⁊ pacis nō erit finis? vt veram noue
ris esse salutē: q̄ non possit timere defectū
¶ Itē vnde sup̈ de octauo die Sermo iij

xx viij N circūcisione
dn̄i fratres? habemꝰ qđ ame-
mus ⁊ admiremur: habemus
etiā qđ imitemur. Patet i ea
magnū dignationis beneficiū vnde grās
agamus: latet aliqd clausum qđ in nobis
implere debeamus. Uenit naqꝫ dn̄s ppt
nos non solum redimendos sanguis effu-
sione? sꝫ ⁊ docēdos verbis ⁊ exēplis nihilo
minus instruendos. Sicut enim penitus
erat inutile viam scire si detineremur in
carcere: ita redimi non pdesset: si vie igna
ros q primus iueniret pmus reduceret in
carcerē retrudēdos. Itaqꝫ in maiore qdē
etate patiētie ⁊ humilitatis ⁊ sup oia cha
ritatis ceterarūqꝫ vtutū manifesta dedit
saluator exempla: in infantia vero figuris
velata. Sed anteq̄ꝫ ad hec discutienda ve
niamus: delectat aliquid prius de tanta ⁊
tam manifesta dignatione loqui. Habent
angeli gl̄iam puram ⁊ pfectā: sed nec nos
erimus sine gloria. Uidemus gloriā eius
gloriā quasi vnigeniti a patre? gloriā mise-
ricordie: ⁊ affectus vere paterni: gloriā p-
cedentis ex corde patris ⁊ paterna plane
viscera exhibentis. Omnes eni peccaue-
runt ait apl's ⁊ egent gloria dei. Et alio lo-
co: mihi inquit absit gloriari nisi in cruce
dn̄i nostri iesu christi. Quid enim nobis
gloriosius? q̄ꝫ qꝫ tanti estimauit nos deus
Queue illi maior gl̄ia q̄ꝫ tanta dignatio et

benignitas tanta? eo vtiqꝫ dulcissima qꝫ tā
gratuita? Nam pro impijs mortuus est.
Uidetis quantuꝫ fecit: ⁊ pro qualibꝰ. Pro
qualibus: vt nō superbiamus. quantū vt
nō desperemꝰ. Propterea vt inueniamini
non spiritum habere huius mundi: sed spi
ritum qui ex deo est: ⁊ sciatis que a deo do
nata sunt nobis? nolite obsecro fieri sicut
equus ⁊ mulus: sed sicut pium iumentum
quod ait Ut iumentū factus sum apud te:
⁊ ego semper tecum. Talia eni iumēta co-
gnoscunt possessorē suū: ⁊ presepe dn̄i sui: i
quo positum est eis pijssimū fenū ipse q pa
nis est angelorū. Ipse est eni panis viuus:
de quo viuē debuit homo? sed quia homo
iumentū factus est: ⁊ panis factus est fenū
vt vel sic viuat de eo. Et huius quidē mu-
tatiōis sacramentū die natiuitatis celebra
tum est qn̄ verbū caro factū est: cum sit ois
caro fenū. Ipsa ergo die minoratus est ab
angelis: ⁊ habitu inuentus vt homo. Ho-
die vo mirabilius aliquid audio. Iam mi-
noratus est multo minus angelis? qui non
solum formā hominis: sꝫ formā habet pec-
catoris: ⁊ infigitur velut quodaꝫ cauterio
latronis. Quid est eni circūcisio? nisi sup-
fluitatis ⁊ peccati indiciuꝫ. In te dn̄e iesu
christe quid est superfluū quod circūcida-
tur? Nōne tu verꝰ deus es de deo patre?
homo verus sine omni peccato de virgine
matre? Quid facitis circūcidentes eum?
Putatis quia super eum cadere possit illa
sentētia? masculus cuius preputij caro cir-
cūcisa nō fuerit: peribit anima illius de po
populo suo? Potest obliuisci pater filij vte
ri sui? aut non cognosceret eum nisi signuꝫ
circumcisionis haberet? Immo vo si quō
posset nō agnoscere filium: in quo ei bene
complacuit: ex hoc maxime signo poterat
ignorare cum inuenta in eo circumcisione
quam peccatoribꝰ ipse prouiderat: ob pur
gationē vtiqꝫ delictorū. Sed quid mirum:
si caput pro membris accipit curationem?
quā tn̄ in seipso non habuit necessariam?
Nōne ⁊ in membris nostris sepe pro vniꝰ
infirmitate alteri adhibetur curatio? Do-
let caput: ⁊ in brachio fit coctura? dolēt re-
nes: ⁊ fit i tibia. Ita hodie pro totiꝰ corpo-

ris putredine: cauteriuꝫ quoddā infixū est
in capite. Deniqꝫ quid mirum si pro nobis
dignatus est circūcidi? ꝓ quibus dignatꝰ ē
mori? Totus siquideꝫ mihi datus: ⁊ totus
in meos vsus expensus est. Ego enim audi
ens quia transit ante carcerem filius ma-
gni regis: cepi altius gemere: ⁊ miserabiliꝰ
exclamare dicens: fili dei miserere mei. At
ille sicut benignissimus: quis nam est inqt
fletus iste ⁊ vlulatus que audio. Et dicunt
ei: Ipse est adam proditor ille: quem pater
noster trudi fecit in carcerem: donec cogi-
tet quibus illum supplicijs faciat interire.
Quid ageret cuiꝰ natura bonitas: cui pro-
priū est misereri semꝑ ⁊ parcere? Descen-
dit in carcerē: venit vt educat vinctum de
domo carceris. Judei vō nec immemores
odij quo oderant patrē: exercent illud in fi
lium. Unde ⁊ ipē ait: quia oderunt ⁊ me ⁊
patrem meū. Quid ergo fecerunt impij?
quibus grauis erat etiam ad videndum?
Hic est inquiūt heres: venite ⁊ occidamꝰ
eum. Sic ergo occiderūt agnū dei in suaꝫ
quidē perniciem: sed in nostrā salutē. Illi
enī sanguinē agni fuderūt: nos accessimꝰ ⁊
bibimus illum. Accepimꝰ calicē salutaris:
⁊ calix inebrians q̄ꝫ preclarꝰ est. Ecce vnde
gr̄as agamus: nam ante paucos dies cele-
brauimꝰ aduentū eius in carcere huiꝰ mun
di. i. diem natalis: hodie vō celebramus qꝑ
cathenas ⁊ vincula nostra suscepit. Hodie
enī qui peccatū non fecerat vt reos absol-
ueret: innoxias manus eoꝝ cathenis inse-
ruit. Hodie sub lege factus est: qui legem
dedit. Sed dicendum est iam: quid in hac
circūcisione nobis spūaliter indicet agen-
dū. Neqꝫ enī sine causa sane preceptū in le
ge: nec sine causa completuꝫ est in dn̄o: vt
octaua die fieret circūcisio. Sed quis cog̃-
uit sensum dn̄i: aut qs cōsiliariꝰ eius fuit?
Adsit nūc nostris desiderijs aduocatꝰ spi-
ritus: q scrutat alta dei: ⁊ edisserat nob̄ sa-
cramētū istud octaue diei. Nō ignoramꝰ
iam oportere hominē nasci denuo: nam et
ꝓpter h̄ secūdo natus est filiꝰ dei. In pctō
siqdē nascim̄ oēs: ⁊ necesse habemꝰ renasci
in gr̄a: qđ in baptismate qdē ꝑcepimꝰ: sed
heu totū perijt in seculari vita. Nūc ꝑmū
miserāte deo virtꝰ gr̄e in nob̄ opat: vt ī no
uitate vite ambulemꝰ. Ergo nascit hō qn̄
sol iustitie ortus in aīo pctoꝝ illuminat te-
nebras: horrēdūqꝫ dei iudiciū internis ob
tutibꝰ offert: addēs ad terroris cumulum
breuē dierū numerū: ⁊ finem incertū. Hec
plane vespa est: ad quā demorabit fletꝰ: et
necesse est addi matutini letitiā: vt auditā
nob̄ faciat miāꝫ suā. Sic enī fit vespe ⁊ ma
ne dies vnus. Est aūt dies ista iustitie: red
dens cuiqꝫ qđ suū est: nob̄ miseriā: miam
deo. In hac die puer nascit: qn̄ ex his que
diximꝰ ad amorē penitētie ⁊ odiū pcti ani-
mus excitat. Sꝫ ꝑiculosuꝫ est: si forte velit
inter seculi turbas agere penitētiā: vbi ni-
mirū alij venenatis ꝑsuasiōibꝰ: alij vndiqꝫ
exēplis peioribꝰ ad pctm̄ alliciant: alij adu-
lationibꝰ in vanā gloriā: alij detractionibꝰ
ī impatiētiā animū eiꝰ deijciāt. Procedat
iā necesse ē prudētie radiꝰ: ostēdat quātas
⁊ q̄ꝫ importunas ꝑserti in hac generatiōe
oportunitates ⁊ occasiōes pcti offerat mū
dus ⁊ ingerat: q̄ꝫ debilis sit ad illas huma-
nus animus: maxime qui in pcti ꝯsuetudi
ne sit nutritus. In hac ergo die prudentie
eligat de presenti seculo nequā fugere: di-
cens cum propheta: Odiui ecclesiam ma-
lignantium: ⁊ cum impijs nō sedebo. Sed
nondū sufficit hoc: forte enim vult eligere
solitudinē: non satis attendens propriā in-
firmitatem: ⁊ periculosam diaboli luctam.
Quid enī periculosius q̄ꝫ solum luctari cō
tra antiqui hostis versutias: a quo videa-
tur: ⁊ quem videre non possit? Itaqꝫ iam
habet necessariā fortitudinis diem: vt no-
uerit custodiendam ad dn̄m fortitudinē: ⁊
in acie multoꝝ pariter pugnantiū esse que
rendam: vbi sunt tot auxiliatorij quot so-
cij: ⁊ tales qui dicere possint cum apostolo
Quia nō ignoramus astutias inimici. Cō
gregatio enim pro fortitudine sua terribi-
lis est vt castrorū acies ordinata. Ue auteꝫ
soli: quia si ceciderit: non habet subleuan-
tem. Or si cuiquam ex antiquis patribus
gratiā hāc cōcessam audiuimꝰ: nō expedit
temere cōmittere se illi ꝑiculo: nec oportet
tētare deū: sicut ⁊ mgr̄ nr̄ de anacoritis lo-
quēs Qui nō cōuersionis inquit feruore

nouitio ⁊c̄. Itaqȝ in hac die fortitudinis
ad id qđ iam repat id est odiui ecclesiam
malignantiū: etiā addit qđ sequit᷑. Laua-
bo inter inocentes manus meas. Uerum
cum elegit esse in cōgregatione multorū:
nunqd elegit esse magister q̄ nondū disci-
pulus fuit: ⁊ docere qđ didicit, nunq̄ȝ? Et
quō aut in se aut in alijs motus irrationa-
biles poterit tēperare? Nemo carnē suaȝ
odio habuit. Quō ergo putatis si iam ma
gister suus fuerit iste: qui facile sibi aliq̄n
eo amplius q̄ familiari⁹ ꝯdescendat? Illu
cescat igit᷑ dies tēperantie vt querat quō
tēpari ⁊ refrenari possint incōtinētes mo-
tus voluptatis: bestiales motus curiosita-
tis: ceruicose motus elationis sue. Eligat
abiectus esse in domo dei sui: ⁊ subiectus
esse magistro: sub quo frangat᷑ eius volun
tas: ⁊ obedientie freno cōcupiscētia repri-
mat᷑: sitqȝ qđ ait ꝓpheta Imposuisti homi
nes sup̱ capita nr̄a. Nec dedignandū ser-
uo qđ p̱cessit in dño: siquidē non est seru⁹
maior dño suo. Ille enim cum iam creuis-
set etate, ⁊ sapiā ⁊ grā apud deū ⁊ hoies:
cū iam duodeci annoꝝ esset ⁊ remansisset
ī hierusalē īuent⁹ a btā virgine ⁊ a ioseph
cuius filius putabat᷑ in medio doctorum
audiens illos ⁊ interrogās: tamē descēdit
cum illis ⁊ erat inquit subditus illis. Et tu
ergo subditus esto ꝓpter illum. Sed iam ti
bi ī ip̄a obediētie via aliq̄ fortassis dura ⁊
aspera occurrere possūt: vt accipias inter
dum precepta nonnulla: que licet salubria
sint: minus tamen suauia videantur. Hec
si moleste ceperis sustinere: si diiudicare p̄
latuȝ: si murmurare in corde: etiam si exte-
rius impleas qđ iubetur: non est hec virt⁹
patientie: sed velamentū malitie. Necesse
est ergo vt illucescat dies patientie: p̱ quā
oīa dura ⁊ aspera tacita amplectaris con-
scientia: te magis dijudicans ⁊ durius ar-
guens cui nimirū displicent que ad salutē
sunt: ⁊ in cogitatiōe tua semp̱ partem ma-
gistri quoad potes aduersum temetipsuȝ
iuuans: ⁊ te quidē in oībus accusare: ipsuȝ
v̊o magis excusare laborās. Porro iam in
hoc loco canendū esse tibi arbitror a sup-
bia. Magnū est eni omnino sic vincere se
metipsum. Melior est ait salomon patiēs
viro forti: ⁊ qui dñatur animo suo expu-
gnatore vrbium. Considera deniqȝ q̄ȝ ma-
nifeste propheta docet necessariaȝ esse hu
militatem post patientiam dicens: Uerū
tamen deo subiecta esto anima mea: q̄m
ab ipso patientia mea. Nonne videt᷑ hic
occasione patiētie: tentationē sensisse sup̱-
bie? Necesse est ergo vt iluminet cor tuū
radius humilitatis: ⁊ declararet quid a te
sit: quid a deo: vt nō altum sapias: quoniā
deus supbis resistit humilib⁹ dat gratiā.
Iam v̊o cū in his diutius fueris exercita-
tus: roga dari tibi lumen deuotionis: dieȝ
serenissimū ⁊ sabbatum mentis: in quo tā-
q̄ȝ emeritus miles in laboribus vniuersis
viuas absqȝ labore: dilato nimiꝝ corde cur
rens viam mandatoꝝ dei: vt qđ p̄us cum
amaritudine ⁊ coactione tui sp̄ūs faciebas
decetero iam cuȝ sūma dulcedine pagas ⁊
delectatione. Hanc ni fallor gratiam pete
bat: qui ait: Remittere mihi vt refrigerer
Ac si dicat: Quoadusqȝ in sudore ⁊ dolore
isto crucior: ⁊ morte afficior tota die: emit-
te mihi vt refrigerer. Uerum ad hanc qui
dem p̱fectionem: pauci quidem nisi fallor
p̱uenīūt in hac vita. Neqȝ enim si quis ali
quando videtur hanc habere ꝯtinuo cre-
dat sibi necesse ē: maxime si nouitius est: ⁊
nec dum per eos ascendit gradus quos p̄
dixi. Pius enim dñs pusillos corde blādi
tijs huiuscemodi solet allicere: sed noue-
rint q̄ huiusmodi sunt gratiam hanc p̄sti-
tam esse sibi non datam: vt in die bonoruȝ
memores sint maloꝝ: ⁊ in die maloꝝ non ī
memores sint bonoꝝ. Lōge aliter q̄ exerci
tatos habent sensus: deuotionis huius fe-
lici iocunditate fruuntur. Sed multi tota
vita sua ad hoc tendunt ⁊ nunq̄ȝ p̱tendūt.
quibus tamen si pie ⁊ p̱seueranter conati
sunt statim vt de corpore exeunt: redditur
qđ in hac vita dispensatorie ē negatum: il
luc perducente eos sola gratia quo p̄us tē
debant ipsi cum gratia: vt cōsūmati in bre
ui expleant tempora multa. Illis v̊o q̄ ad
hāc deuotiōis gratiam p̱uenīūt: vnū vide
tur restare p̱iculū: ⁊ oīno timēduȝ eis a de
monio meridiano. Ipe eniȝ sathanas trās

figurat se in angelũ lucis. Hoc ergo timẽduz ei q tanta delectatiõe omnia facit: nedum sequitur affectionez corpus destruat p imoderatã exercitationez: ac deinde necesse habeat nõ sine magno spũalis exercitii detrimento circa debilitatẽ cura corporis occupari. Ergo ne incurrat q curritᵗ sil luminari necesse ẽ lumine discretiõis: que mater virtutũ ẽ & ɔsumatio pfectõis. Hec nimirũ docet ne qd nimis atqꝫ hec est octaua dies in qua circũciditur puerᵗ q: discretione circuncidit: vt nõ plus nec minus fiat. Nam & qui nimius est fructũ boni operis abscidit non circuncidit: sicut qui & tepidus ẽ & minus facit. In hac ergo die nomen imponitur & nomẽ salutis: nec de eo qui sic conuersatur: dubitem dicere q suã ipsius salutem operetur. Usqꝫ ad hũc eniz diem dicere possunt angeli qui norũt secreta celestia: sed ego nunc primum ei fiducialiter nomen salutis impono. At võ quia omnino rara ista auis ẽ in terris: huius discretionis locuz suppleat in vobis fratres virtus obediẽtie: vt nihil plus: nihil minᵘ nihil aliter q̃ꝫ iperatũ sit faciatis.

¶ In epiphania dñi De verbis apostoli: Apparuit benignitas et humanitas saluatoris nostri dei: & tribᵘ apparitionibus. Sermo pmus.

xxix Pparuit benignitas & humanitas saluatoris nostri dei. Gratias deo p quem sic abũdat cõsolatio nostra in hac peregrinatiõe: in hoc exilio: in hac miseria. Sup his nãqꝫ sepius vos admonere curamus: vt nunq̃ꝫ mẽte excidat peregrinos nos eẽ longe factos a ppria patria pulsos ab hereditate. Quisqꝫ eni desolationẽ nõ nouit: nec ɔsolationẽ agnoscere potest. Quisqꝫ enim ɔsolationem ignorat eẽ necessariaz: superest ei vt nõ habeat grãz. Inde ẽ q hoĩes seculi negotijs & flagitijs implicati dũ miseriã nõ sentiũt: non attẽdũt misericordiã. Uos qbᵘ nõ frustra dictũ ẽ: Uacate & videte qm̃ suauis ẽ dñs: & de qbus idẽ ppheta: Uirtutẽ inqnit operũ suoꝝ annunciabit populo suo: vos inq̃ꝫ quos nõ detinet occupatio secularis attẽdite que nã sit ɔsolatio spũalis. Uos q nõ ignoratis exilium: audite q: de celo venit auxiliũ. Apparuit enim benignitas & humanitas saluatoris nostri dei. Prius q̃ꝫ appareret humanitas: latebat benignitas: siqdẽ & prius erat: nam misericordia dñi ab eterno: sed vnde tanta cognosci poterat? Promittebaᵗ sed nõ sentiebatur: vnde & a multis non credebaᵗ. Multipharie qppe multisqꝫ modis: loquebaᵗ dñs in pphetis Ego inqt cogito cogitatiões pacis: & non afflictõis. Sed qd rñdebat hõ: afflictionẽ sentiẽs pacẽ nesciẽs? Quousqꝫ dicitis pax pax & nõ ẽ pax. Propt h̃ angeli pacis amare flebãt: dicẽtes: Dñe quis credidit auditui nr̃o? sꝫ nũc credãt hoĩes vel visui suo: q: testimonia dei credibilia fcã sũt nimis: qñ vt nec turbatũ lateat oculũ: In sole posuit tabernaculũ suũ. Ecce pax nõ pmissa sed missa: nõ dilata sꝫ data: nõ pphetata sꝫ pñtata. Ecce q̃si sacculũ pleuũ mĩa sua: deᵘ pr̃ misit in terra: saccũ inquã in passiõe ɔcidẽdũ vt effundaᵗ qd in eo latet pretiũ nostrum: saccũ vtiqꝫ & si paruũ sed plenũ. Paruulᵘ siqdem datus ẽ nobis: sed in quo habitat omnis plenitudo diuinitatis. Postq̃ꝫ eniz venit plenitudo temporis: venit & plenitudo diuinitatis. Uenit i carne: vt vel sic carnalibus exhiberetur: & apparente humanitate benignitas agnosceretur. Ubi eni dei innotescit humanitas: iam benignitas latere non potest. In quo eni magis commẽdare poterat deus benignitatẽ suã: q̃ꝫ suscipiẽdo carnẽ meã? Meã inquã nõ carnẽ ade. i. nõ qualẽ ille habuit ante culpã. Quid tãtope declaret eius misericordiã: q̃ꝫ q ipsam suscepit miseriã? Quid ita pietate plenũ: q̃ꝫ q dei verbũ propter nos factum est fenum? Domine quid est homo quia reputas eum: aut quid apponis erga eum cor tuum? Hinc attendat homo quãta eius cura sit deo: hin. sciat quid de cogitet: aut quid sentiat. non interroges o homo ea que pateris: sed que passus est ille. Quanti te fecit ex his que pro te factus est agnosce: vt appareat tibi benignitas eius ex humanitate. Quãto enim minorẽ

se fecit in humanitate? tanto se maiorez ex
hibuit in bonitate: ⁊ quanto ꝓpter me vi-
lior tãto mihi carior ē. Apparuit inqt apo-
stolus: benignitas ⁊ humanitas saluatoris
nostri dei. Magna quidē plane ⁊ manife-
sta benignitas dei humanitas: ⁊ magnum
benignitatis indiciuz declarauit q huma-
nitati addere nomē dei curauit. Et quidē
ad mariã missus gabriel angelus: filiũ dei
loquit: sed nõ nominat deũ. Benedictus
deus q talem nobis de nobisipsis angeluz
dedit: vt noster iste suppleret qđ ille nõ di
xit: Nã ⁊ ipe spm̃ dei habuit: ⁊ eiꝰ spũ locu
tus ē: qđ nob valde necessariuz fuit. Quid
enim sic instruit fidez: spem roborat: chari
tatem accēdit? quomodo humanitas dei?
Sed angelo nostro id reseruatũ est: qđ alij
tacuerũt. Neqꝫ enim omnes omnia dare
ꝯgruũ erat? vt a diuersis diuersa colligere
gratulemur: ⁊ debitas singulis gratias re
feramus. Attamē vnuz ē in quo ꝯueniunt
apl's ⁊ angeli q de xp̄i natiuitate loquunt
idest in nomine saluatoris. Ad mariam q-
dem tanq̃ꝫ plenius edoctã ꝑ spiritũ gabri
elē loquens indicat nomen solum: ⁊ voca-
bis inqens nomen eius iesum. Ad iosep h
veniēs angelus nõ solũ nomen ꝓtulit: sed
⁊ causam eius interꝑtatus edocuit dicēs:
Et vocabis nomē eius iesum. Ipe enī sal-
uum faciet populũ suũ a peccatis eoꝝ. Sꝫ
⁊ pastoribus quoqꝫ annũciatur gaudium
magnũ: natũ illis saluatorē xp̄m dñm. Si-
mile aliquid paulus loquit: Apparuit be-
nignitas et humanitas saluatoris nr̃i dei.
Bene dulce nomen nullus ex ip̄is tacuit:
qꝛ hoc mihi maxime necessarium fuit. Ali
oqn qd agerem audiēs dñm venientem?
Nunqd nõ fugerem: sicut adam q a facie
eius fugit: sed nõ effugit? Nonne despera
rem? audiens qd venit ille cuius legem sic
p̄uaricatus sum: cuiꝰ patientia sic abusus
sum: cuius beneficio tam ingratus inuen-
tus sum? Que v̄o maior poterat esse conso
latio q̃ꝫ in dulci vocabulo? in nomine cõso
latoris? Propterea ⁊ ipe dicit: Quia non
venit vt iudicet mundum: sed vt saluetur
mũdus ꝑ ip̄m. Jam cõfidenter accedo: ⁊
iaz supplico fiducialiter. Quid enim time
am quando saluator venit in domũ meaz?
Ei soli peccaui: donatũ erit qcqd indulse-
rit ille. Utiqꝫ enim licet ei qđ vult facere.
Deus q iustificat? qs ē q cõdēnet? Aut qs
accusabit aduersus electos dei? Propte-
rea gaudere nos oportet qđ in nostra ve-
nerit: nũc enim facilis ad indulgētiã erit.
Deniqꝫ paruulus ē leuiter placari potest.
Quis enim nesciat: qꝛ puer facile donat?
Ecce si non fuerit nobis ꝓ minimo: possu-
mus reconciliari ꝓ minimo. Pro minimo
inquã? nõ sine penitētia: sed qꝛ minimũ qd
dã sit ipa nostra penitentia. Pauperes su-
mus? parũ dare possumus: attamē recõcili
ari possumus ꝑ paruo illo si nolumus. To
tum qđ dare possum miseruz corpus istud
ē: illud si dedero satis ē. Si quominus: ad-
do corpus ip̄ius. Nam ⁊ illud de meo ē: ⁊
meũ ē. Paruulus enim natus ē nobis: ⁊ fi
lius datus ē nobis. De te dñe suppleo: qđ
minus habeo in me. O dulcissima recõcili
atio: o satisfactio suauissima. O vere recõ-
ciliatio facilis: sꝫ ꝓutilis: satisfactio parua
sed nõ ꝑuipendēda. Etenim q̃ꝫ facilis mo
do tam deficilis erit postea? ⁊ sicut nemo
modo ē qui recõciliari non possit? ita post
paululũ nemo q possit: quoniam sicut beni
gnitas apparuit vltra omnem spem: vltra
omnem estimationem similem expectare
possumus iudicij discretionez. Noli ergo
ꝯtēnere dei misericordiam: si nõ vis senti-
re iusticiam: sed iram: sed indignationem:
sed emulationem: sed furorem. Dñe ne in
furore tuo arguas me: neqꝫ in ira tua corri
pias me. Ut enim scires quanta districtio
venit: tanta illum mansuetudo p̄uenit. Ex
magnitudine indulgētie: ⁊ magnitudine
vltionis attende. Immēsus est enim deus
⁊ infinitus in iusticia: sicut ⁊ in misericor-
dia. Multus ad ignoscēdũ: multus ad vl-
ciscendum. Sed misericordia qdē p̄ora si-
bi vendicat: vt si noluerimus districtio in-
uenire nõ possit i quē seuiat. Propter hoc
enim benignitatē p̄rogauit: vt ꝑ eã recõci-
liati seueritatez videamus securi. Propte
rea voluit nõ solum ad terras descendere
sed etiam inotescere: nõ solum nasci: sed ⁊
agnosci. Deniqꝫ ꝓpter hãc agnitionē dies

ista celebris habetur ⁊ insignis dies appa-
ritionis. Hodie enim magi ab oriente ve-
nerũt: ortum solem iustitie regrentens eũ
de quo legitur. Ecce vir oriens nomen illi
Hodie adorauerũt nomẽ virginis partũ
sequẽtes noui sideris ductũ. Nonne ⁊ hic
nobis est magna cõsolatio? sicut in illo de
quo locuti sumus apl̃i verbo? Ille dixit
deum isti nõ voce sed opere dicunt. Quid
facitis o magi? quid facitis? Lactentẽ pue
rum adoratis in tugurio vili? in vilibꝰ pã-
nis? Ergo ne deus est iste? Deus certe in
tẽplo scõ suo dñs in celo sedes eius? ⁊ vos
eum queritis in vili stabulo in matris gre
mio? Quid facitis? ꝙ et aurum offertis?
Ergo rex est ipse? Et vbi aula regia: vbi
thronus? vbi curie regalis frequẽtia? Nũ
quid aula est stabulũ? thronus ꝓsepiũ: cu-
rie frequẽtia ioseph ⁊ maria. Quõ ita insi
pientes facti sunt viri sapiẽtes? vt adorẽt
puulũ despicabilẽ tam sua etate q̃ paup-
tate suoꝝ? Insipientes facti sunt vt fierẽt
sapiẽtes? ⁊ ꝓdocuit eos spũs qđ postea pre
dicauit apl̃s Qui vult esse sapiẽs fiat stul
tus vt sapiẽs fit. Quia enĩ per sapientiam
mũdus in sapiẽtia sua deũ cognoscere nõ
poterat: placuit deo ꝑ stultitiã ꝓdicatiõis
saluos facere credentes. Nonne timendũ
erat frẽs ne scandalizarent viri isti: ⁊ illu-
sos se crederẽt? cũ tanta indigna viderẽt?
A regia ciuitate vbi regẽ querẽdum cõie-
ctabant: ad betheleem villã puulã dirigũ
tur. Ingrediunt in stabulũ: inueniũt inuo
lutũ pannis infantulũ. Nõ illis sordet sta-
bulũ? non pannis offendunt: nõ scãdalizã
tur lactentis infantia? ꝓcidũt: venerant vt
regẽ: adorant vt deum. Sed ꝑfecto q illos
adduxit: ipse ⁊ instruxit: ⁊ q per stellam fo-
ris admonuit ipse in occulto cordis edo-
cuit. Nec igit dñi declaratio clarificauit
hanc diem: ⁊ magoꝝ deuota veneratio de
uotam fecit ⁊ venerabilẽ. Nec sola hec ap
paritio: sed altera quedã sicut a nr̃is pa-
trib9 accepimus hodie celebrat: q̃ etsi lõ
go post tp̃e facta credit hoc ipso die. Cum
enĩ iam xp̃s trigĩta annos exigisset in car-
ne: qui sm̃ diuinitatẽ idemipse est: ⁊ anni
eius non deficiẽt: inter populares turbas
ad baptismũ iohãnis aduẽit. Uenit tanq̃
vnus e ppl̃o: q solꝰ erat sine pctõ Quis enĩ
eũ tunc crederet filiũ dei? qs putaret dñm
maiestatis? Ualde quidẽ humiliaris dñe?
in imis abscõderis: sz iohannem latere nõ
poteris. Nõne ipse est qui per maternum
vterum te nondum natum? nondum na-
tus agnouit? Nonne ipse est qui per vtri-
usq3 materni vteri parietes te agnouit? et
qui turbis clamare non potuit: sa tem ma-
trem suã motu exultationis edocuit. Nũc
autẽ quid? Uidit enim iohãnes ait euãge
lista iesum veniẽtẽ ad se: ⁊ ait: Ecce agnus
dei: ecce q tollit pctã mũdi. Uere agnꝰ: ve
re humil ⁊ mansuetus. Ecce inquit agnus
dei: ecce qui tollit peccata mundi. En ipse
qui purgationem faciat delictorũ: ecce sen
tinam nostram purgaturus aduenit: ⁊ ta-
mẽ post hoc testimoniũ baptisari vult a io-
hãne. Tremuit ille. Quid mirum? Quid
inquã mirũ si tremuit hõ: nec audet attin-
gere scm̃ dei ṽticẽ? caput adorãdũ ãgel: re-
uerẽdũ põtibꝰ: tremẽdũ ꝓncipatibꝰ? Ba-
ptisari vis dñe iesu? Ut quid enĩ? aut qđ
opus tibi fuit baptismate? Nunquid sano
opꝰ ẽ medicina? aut mũdatiõe mũdo? Un
de tibi peccatũ? vt baptisma sit necessariũ
Nunquid a patre? At patrem quidem ha
bes deũ ⁊ equalis es illi: Deus de deo lu
men de lumine. Nam in deum peccatũ ca
dere non posse? quis nesciat? An ṽo de ma
tre? Nam ⁊ matrem habes: sed virgo est.
Qđ ergo peccatum ex ea trahere potuisti
que te sine iniquitate concepit: ⁊ salua in-
tegritate peperit? Quã maculam habere
potest? agnus sine macula. Ego inquit io-
hãnes a te debeo baptizari? ⁊ tu venis ad
me? Magna vtriusq3 humilitas: sed nulla ẽ
cõparatio. Quomodo enim nõ humiliare
tur homo? coram humili deo? Sine mo-
do inquit dñs: Sic enim decet nos imple-
re omnem iusticiam. Acquieuit iohannes
⁊ obediuit: baptizauit agnuz dei: ⁊ aqnas
lauit. Nos abluti sumus non ille: quia no-
bis lauandis aque cognoscuntur ablute.
Sed fortassis minus credis iohãnis testi-
monio: q2 ⁊ ip̃e hõ ẽ: ⁊ potes hr̃e suspectũ:
quia cognatus eius est cui peribet testimo

nium. Ecce testimonium maius ioanne: te
stimonium aduenientis columbe. Nec in
congrue ad indicandum agnum dei venit
columba: quia nihil melius agno cōuenit
q̃ȝ columba. Qđ agn⁹ in animalibus: hoc
columba in auibus est. Sūma ȝ vtriusqȝ ino
centia: summa mansuetudo: summa simpli
citas. Quid enim sit alienum ab omni ma
litia: sicut agnus ⁊ colūba? Nocere cuiq̃ȝ
nesciūt: ledere non norūt. Sed ne fortuito
cāu id euenisse causeris: ecce testimoniū đi
patris. Ecce deus maiestatis intonuit dñs
sup aq̃s multas: ⁊ vox p̄ris audita ē: hic est
filius me⁹ dilect⁹ in quo mihi bñ cōplacui.
Vere enī hic est in quo nō est qđ p̄ri displi
ceat: qđ oculos maiestatis offendat. Unde
⁊ ip̄e ait: Qm̄ que placita sūt ei facio semp.
Ipm ingt audite. Ecce dñe iesu: vel iā nūc
loq̄re. Quousqȝ siles? quousqȝ dissimulas?
Diu tacuisti ⁊ valde diu: vel iā nūc loquen
di licentiā hēs a p̄re. Quā diu dei v̄t⁹ ⁊ dei
sapia: quasi infirmus aliq̄s ⁊ insipiēs lates
in pplo: q̃ȝ diu nobilis rex ⁊ rex celi fabri fi-
lium te pateris appellari pariter ⁊ putari?
Etenī lucas euāgelista testat: qm̄ adhuc fi-
lius ioseph putabat. O humilitas v̄tus xp̄i
o sublimitas humilitatis quātū ꝯfundis su
pbiam nr̄e vanitatis. Parū aliqd scio vel
magis scire mihi videor: ⁊ iam silere nō pos
sum. Impudēter me ⁊ imprudēter igerēs
⁊ ostentās pmptulus ad loquēdū velox ad
docendū tardus ad audiendū. Et xp̄s cuȝ
tanto tp̄e silebat cū seipsum abscondebat?
nūqd inanē gl'iam metuebat? Quid time-
ret ab inani gl'ia: qui est vera gl'ia patris?
Utiqȝ timebat: sed nō sibi. Nobis timebat
ab illa q̄bus nouerat eē timēdū. Nobis ca
uebat: nos istruebat. Tacebat ore: sȝ istrue-
bat ope. Et qđ postea docuit v̄bo: iam cla
mabat exēplo. Discite a me q: mitis sum
⁊ humilis corde. Nā de infantia dñi parū
aliqd audio: ex tūc iā vsqȝ ad hūc trigesi-
mū ānū nihil iuenio. Nūc v̄o iā latere nō
pōt: q tā manifeste demōstrat a p̄re. Nā in
pma quoqȝ apparitiōe cū virgine mr̄e vo-
luit apparere: q verecūdia quedā in virgi
ne signaret. Tertia quoqȝ apparitio ei⁹ in
euāgelio inenit: ⁊ hec nihilomin⁹ hodie ce
lebrat. Inuitat⁹ enī ad nuptias dñs vino
deficiente cōpassus eoꝝ verecundie: aquā
mutauit in vinū. Hoc etiā sicut ait euāgeli
sta: signoꝝ eius fuit initiū. Itaqȝ in prima
ap paritōe hō verus inotuit: vbi inter vbe
ra mr̄is infans apparuit. In scđa v̄o veꝝ eē
dei filiū: p̄ris indicat testimoniū. In tertia
v̄o verus eē de⁹ mōstrat: ad cui⁹ ipiū natu-
ra mutat. Tot testimonijs hodie cōfirmat
fides nr̄a: tot inditijs roborat spes nr̄a: tot
incentiuis inflamat charitas nr̄a.

¶ Item vñ sup. De magis vbi exponit il
lud de canticis: egredimini filie syon ⁊ vi-
dete regem. Sermo secundus.

TRes apparitio xxx
nes dñi legimus: vna qdē ī die
sed nō vno tēpore factas. Et
quidē mirabilis secunda: mi-
rabilis tertia: sed pma apparitio mirabili⁹
admirāda. Mirabilis aquaꝝ mutatio: mi
rabilis ioānis ⁊ colūbe pariter ac paterne
vocis attestatio: sed illđ mirabile magis q
agnitus est a magis. Nā q deū agnoscant
indicat adoratio: indicat thuris oblatio.
Nec solū deū sed ⁊ regē agnoscunt: qđ de-
signat in auro. Et in his non latet eos ma-
gnū pietatis sacramentū: vñ ⁊ in myrrha i
dicāt moritu ꝝ. Adorāt magi ⁊ offerūt mu
nera: adhuc suggēti mr̄is vbera. Sȝ vbi ē
o magi: vbi ē purpura mr̄is hui⁹? Nunqd
viles pāni isti qb⁹ est inuolut⁹. Si ē rex dia-
dema eius vbi ē? Sȝ vos eū vere videtis i
diademate quo coronauit eū mr̄ sua in sac-
co mortalitatis de quo resurgēs ait: q: con
scidisti saccū meū ⁊ circūdedisti me letitia.
Egredimī filie syō ⁊ videte regē salomonē
in diademate quo coronauit eū mr̄ sua ⁊c̄.
Egredimini virtutes angelice: incole ciui-
tatis supne. Ecce rex vester sȝ ī corona nr̄a
in diademate quo coronauit eū mr̄ sua. Si
qdem his delitijs vsqȝ mō caruistis: hanc
hacten⁹ dulcedinē nō gustastis. Hētis sub
limitatē eius: sed humilitatē antea non vi-
distis. Egredimini igitur ⁊ videte regem
salōmonem: in diademate quo coronauit
eum mater sua. Verūtamen nō est opus il-
lis nostra exhortatiōe: vt illum intueantur

qm̄ ipsi sunt q desiderant in illũ ꝓspicere. Illis enī q̄nata sublimitas notior tāto humilitas p̄ciosior ⁊ amabilior ē. Unde licet nobis maior sit causa leticie: nobis enī natus est ⁊ nobis datus: tñ ipsi nos p̄ueniūt ipsi nos exhortāt. Probat hoc angelus q gaudiū magnū euangelizat pastoribus: et q cum eo facta est multitudo celestis exercitus. Uobis igit̄ dicit̄ filie syon aīe seculares debiles delicate filie ⁊ non filij: in quibus nihil est fortitudinis nihil virilis animi. Egredimini filie syon. Egredimini de sensu carnis ad intellectū mentis: de ſuitute carnalis ↄcupiscentie ad libertatez spūalis intelligentie. Egredimini de terra vr̄a: ⁊ de cognatiōe vr̄a ⁊ de domo patris vestri: ⁊ videte regem salomonē. Alioqn nō erit vobis tutū videre eū ecclesiastem. Idem enī qui salomon idem pacificus in exilio est ecclīastes idē ↄcionator erit in iudicio ididia idest dilectus dñi in regno. In exilio mansuetus ⁊ amabilis: in iudicio iustus ⁊ terribilis in regno gloriosus ⁊ admirabilis. Egredimini igit̄ ⁊ videte regē salomonem nam vbiq͡ʒ rex est. Licet regnum non sit de hoc mundo: tñ rex est etiam in hoc mūdo. Interrogat⁹ siquidē ergo rex es tu: ego inqt in hoc natus sum ⁊ ad hoc veni in mundū. Hic ergo rector est morū: in iudicio discretor meritorū: in regno distributor p̄miorꝝ. Egredimini ꝓide ⁊ videte euʒ filie syon in diademate quo coronauit eum mater sua: in corona pauꝑtatis nostre ⁊ in corona miserie. Siqdē coronatus est ⁊ a nouerca sua corona spinea: corona miſie coronandus a familia sua corona iustitie: qñ exibūt angeli ⁊ colligēt de regno eius oīa scandala: qñ venit ad iudiciū cuʒ senioribus populi sui: cū pugnabit ꝓ eo orbis terre aduersus insensatos. Coronat eum ⁊ pr̄ corona glorie sicut ait psalmista: Gloria et honore coronasti eū. Uidete eū filie syō: in diademate quo coronauit eū mater sua Suscipite coronam paruuli ꝓpter vos regis vestri ⁊ vna cū magis humilitatē ipsi⁹ adorate: quorū fidei deuotio nobis hodie ꝓponitur in exemplum. Cui enim cōpabimus ⁊ cui similes estimabim⁹ viros iustos

Si latronis fidē: si cēturionis ↄfessionē cōsidero: ī eo supexcellere vident̄ isti: ꝙ iam tunc miracula multa fecerat: iā tunc a multis predicatus: a multis fuerat ⁊ adoratus Attñ ↄsiderem⁹ quid dixerūt etiā illi: Clamabat latro de cruce Dñe memēto mei cū veneris in regnū tuū. Ergo ne ꝑ suppliciū ille vadit ad regnum? Quis indicauit tibi qm̄ oporteat pati christū: ⁊ sic intrare gloriā suā? Tu q͡ʒ cēturio vñ eū nosti? Uidēs ꝙ sic clamās expirasset: Uere inqt hō h̄ filius dei erat. Mira res: ⁊ oī admiratione digna. Propterea rogo vos intueamini ⁊ videte q͡ʒ occulta sit fides: q͡ʒ linceos oculos habeat diligēti⁹ ↄsiderate. Cogn̊scit dei filiū latentē: cognoscit in ligno pēdentē: cognoscit moriētē. Siqdē latro in patibulo: magi ī stabulo agnoscūt. Ille clauis infixū isti pānis īuolutū. Cēturio v̊o vitam agnouit in morte: isti dei virtutē ī teneri corꝑis infirmitate. Ille summuʒ spiritum in expiratione: isti dei verbum in infantia cognouere. Siquideʒ quicquid illi sermonibus isti muneribus confitentur. Latro regem esse: centurio dei filium simul ⁊ hominem pronunciat. Et hec tria ipa magorum indicant munera: nisi ꝙ in thure nontam dei filiū mōstrauē q͡ʒ deū. Obsecrem⁹ ḡ charissimi: prosit vob̄ tāta charitas quā nob̄ de⁹ maiestatis exhibuit: tanta hūilitas quā suscepit tāta benignitas q̄ nobis ꝑ christi humilitatem apparuit. Agamus gratias redemptori ⁊ mediatori nostro: per queʒ nobis innotuit tam bona erga nos voluntas dei patris. Siquideʒ talem iam nouimus eius animum: vt non immerito dicamus: Sic currim⁹ nō q̄si incertū. Profecto enī tale ē cor dei patris erga nos: q̄le exp̄ssit q de eius corde ꝓcessit.

¶ Item vide supra. Sermo tertius.

Necessariuʒ nobis videtur fratres f̄m certarum solēnitatuʒ consuetudinem etiaʒ solēnitatis hodierne nobis exponē rōnē. Interdū.n. ↄ vitia loqmur ⁊ gen⁹ illō s̄mōis putile: sʒ diebus ceteris videt̄ oportuni⁹ ↄuenire. Festiuis āt xx xj

⁊ maxime in ꝑcipuis solēnitatibus magis
circa ea que solēnitatis sunt imorandū vi
det: vt pariter ⁊ erudiatur animus: ⁊ exci
tet affectus. Quomodo enī celebrabitis
qđ nescitis? aut quomodo scietis nisi ānū
ciet nobis? Propterea nō sit molestū his
q sunt in lege periti: si pař indoctis more
gerim⁹: vt exigit rō charitatis. Credo enī
ne ipos qdē suis epulis eē fraudandos: si
minus eruditis tanq̄ꝫ popularibus turbis
grossiores ꝑus apposuerint cibos. Ita vo
apponēt si fraterne charitatis intuitu pla-
cuerint eis que necessaria sunt nō satis in-
telligētibus: ⁊ si fortassis sibi min⁹ necessa
ria videant. Sic fragmenta postmodū re-
colligēt sibiipis: si diligētius recogitantes
subtiliora queq̄ꝫ tanq̄ꝫ munda aīalia rumi
nauerint: que pař intelligibiles animos ꝑ
subtilitate effugerint Solēnitas igit hodi
erne diei ab apparitiōe nomē accepit. Epi
phania qppe apparitio est. Hodie ergo ap
paritio dñi celebrat? nō tm̄ vna sed trina:
sicut a patrib⁹ nostris accepimus. Hodie
enim paruulus rex noster paucis a natiui
tate diebus trāsactis: stella declarāte ꝑmi
tijs gētiū apparuit. Hodie quoq̄ꝫ cū iā tri-
ginta ferme in dispensatiōe carnis egisset
annos: q sm diuinitatē idē ipe ē ⁊ anni ei⁹
nō deficiūt? inter populares turbas abscō
ditus ad iordanē baptizādus aduenit: sed
testimonio dei patris innotuit. Hodie ni-
hilominus cū discipulis suis vocatus ad
nuptias: deficiente vino signo admirabili
sue potentie aquas in vina mutauit. Sed
delectat eā que in infantia saluatoris fcā ē
apparitionē diligentius intueri: qm̄ ⁊ dul
cissima ē ⁊ spāli⁹ hodie noscitur celebrari.
Hodie ergo sicut audiuimus in euāgelica
lectiōe: magi hierosolymā venerūt ab oriē
te. Merito sane ab oriente veniunt: qui so
lis iusticie nouū nobis ortū annūciāt: qui
letis rumoribus totū mūdū illumināt: q se
culū illustrāt. Nisi q infelix iudea que lu
cē oderat ad fulgorē noue claritatis obte-
nebrat: ⁊ caligātes oculi eius corruscāte ra
dio solis eterni: multo magis excecantur.
Veniētes ergo ab oriēte magi: qd dixerit
audiamus: Ubi est q natus ē rex iudeoꝝ?
q̄ꝫ certa fides: ⁊ nihil penitus hesitās. Nō
querūt vtrum natus sit: sed fiducialiter lo
quunt: ⁊ interrogāt sine dubitatione: vbi
sit q natus ē rex iudeoꝝ. Porro audito no
mine regis: rex herodes successorem suspi
catus expauit. Nec mirū si turbatur hero
des? sed q hierusalem ciuitas dei: q visio
pacis cū herode turbat quis nō miretur?
Videte fratres quātum noceat iniqua po
testas: quomodo caput impium subiectos
quosq̄ꝫ sue ꝯformat impietati. Misera ꝑ la
ne ciuitas in qua regnat herodes? qm̄ he-
rodiane sine dubio particeps erit malitie:
⁊ ad noue salutis ortum herodiana moue
bitur turbatione. Cōfido ego in dño: quo
niam inter nos minime regnabit: etiam si
adesse contingat: qđ ⁊ ipm deus auertat.
Nam herodiana malitia ⁊ babilonica cru
delitas est nascentem velle extinguere reli
gionē: ⁊ allidere paruulos israelis. Si qd
enim ad salutem pertinens: si quid religi-
onis oritur? quicuq̄ꝫ resistit: quicūq̄ꝫ repu-
gnat plane cum egyptijs paruuols israeli-
tici germinis necare conatur: imo cum he
rode nascentem: persequitur saluatorem.
Sed iam inchoatam prosequamur hysto-
riam. Credo si quis sibi conscius est huius
rei studiosius: cauebit de cetero ⁊ herodi-
anum execrabitur animum: ne similē exi-
tum sortiatur. Ergo querētibus magis re
gem iudeorum ⁊ sciscitante a scribis hero
de dominice natiuitatis locū? illi iuxta ꝓ-
phetam nomen ciuitatis edicunt. Cumq̄ꝫ
recessissent magi ⁊ deliquissent iudeos: ec
ce stellam quā viderant in oriente antece-
debat eos. Hinc manifeste datur intelligi
quoniam humanum flagitantes consili-
um diuinum amisere ducatum: ⁊ conuer-
sos ad terrenum documentum signum ce-
leste deseruit. Unde ⁊ relicto herode con-
tinuo gauisi sunt gaudio magno valde.
Stella enim antecedebat eos: vsq̄ꝫ dū ve
niens staret supra domum vbi erat puer.
Et intrantes domum inuenerunt puerū
cum Maria matre eius: et procidentes
adorauerunt eum. Unde hoc nobis o ali-
enigene? Neq̄ꝫ enim inuenimus tantam
fidem in israel. Si non vos offendit vilis

habitatio stabuli? non pauperes cune presepij? Nō vos pauperis matris presentia? nō lactentis infantia scandalizat? Deniq3 apertis thesauris suis ait euāgelista obtulerunt ei magi aurū thus ꝛ myrrhā. Si solum obtulissent aurū: fortasse poterāt paupertati matris voluisse ꝯsulere: vt haberet nimirū vnde paruulū posset filiū educare. Nūc autē offerētes pariter aurum thus ꝛ myrrham sine dubio spiritualis oblatiōis genus insinuāt. Aurum enī inter diuitias seculi videt excellere: quod ꝑ dei gratiam omnes nos deuote obtulimꝰ saluatori: cuz pro eius nomine ex integro dereliquimus substantiam huius mūdi. Jam vo necesse est: vt qui ꝑfecte terrena ꝯtēpsimꝰ: flagrāti desiderio celestia requiramꝰ. Sic enī offerimus ꝛ thuris odoramētū: quo nimirū vt ī Apocalipsi beati Johānis legis: significant orationes sanctoꝝ. Unde ꝛ propheta in psalmo Dirigat inquit oratio mea sicē incensum in ꝯspectu tuo. Sic ꝛ in alio loco legis: quia celos penetrat oratio iusti. Oratio inquā nō cuiuslibet: sed iusti. Nam qui auertit aurem suam ne audiat legē: oratio eius erit execrabilis. Porro si iustus eē volueris: ꝛ nō auertere aurem tuam a mādatis dñi: ne auertat ꝛ ipse suam a precibus tuis: necesse est: vt non solū presens seculū ꝯtemnas: sed ꝛ carnē ipsaz castiges ꝛ subijcias seruituti. Nam qui dixit: Nisi abrenūciauerit omnibus que possidet: non potest meus esse discipulus: ꝛ alibi: Si vis perfectus esse: vade vende omnia que habes et da pauperibus: ꝛ veni sequere me. Idem ipse alio in loco ait: Qui vult venire post me: abneget semetipsum: ꝛ tollat crucē suā ꝛ sequat me. Quod exponens Apl's Quicūq3 inquit sunt christi: carnē suam crucifixerūt cum vitijs ꝛ concupiscētijs. Duas igit alas habet oratio nostra: ꝯtemptū mūdi: ꝛ afflictionē carnis. Nec dubium quin celos penetret: ꝛ dirigat sicut incensum in ꝯspectu dei. Erit enī gratū sacrificiū: ꝛ acceptabilis oratio nostra: in qua cum auro ꝛ thure fuerit etiaz myrrha: que licz amara sit: tñ perutilis est: ꝛ ꝯseruat corpus qđ mortuū est ꝑpter peccatū: ne defluens in vitium putrefiat. ¶ Hec breuiter pro īmitanda magorum oblatione sint dicta. Ceterum quoniam apparitionem hanc eē diximus: quid in ea appareat: dignum est vt queramus. Utiq3 ꝯm verba Apostoli apparuit benignitas ꝛ humanitas saluatoris nostri dei. Ecce enī in euangelica lectione audiuimus: quoniam intrantes domū magi: inuenerunt puerum cum maria matre eius. In infantili corpore: quod virgineo mater fouebat ī gremio: quid nisi veritas suscepte carnis apparuit? Quid in eo ꝙ paruulus cuz matre inuenitur: nisi verus homo ꝛ verus filius hominis declaratur? Iā vo ꝛ in secunda apparitione vide si nō manifeste vocis paterne testimonio dei filius declaratur. Celi nāq3 aperti sūt super eum: ꝛ descendit spiritussanctus corporali specie sicut columba in illum: ꝛ vox patris audita est Hic est filius meus dilectus: in quo mihi bene complacui. Satis equidez manifestum est ex hoc ipso: satis euidens ꝛ indubitabile: quoniam dei filium necesse est deum esse. Nam ꝛ filios hominū homines: ꝛ ipsorum quoq3 fetus animalium ex eodem cum eis genere esse nemo dubitet. Uerūtamen vt nullus facilior errori remaneat locus: qui in prima apparitiōe verus homo ꝛ filius hominis est declaratus: ꝛ in secunda verus nihilominus dei filius: in tertia iam verus deus ꝛ auctor nature probatur: ad cuius nutum natura mutatur. Nos ergo dilectissimi iesum christum diligamus vt verum hominem ꝛ fratrem nostrum: honoremus vt dei filium: adoremꝰ vt deum: secure credamus in eum. Secure ei credamus nosmetipsos fratres mei: cui nec potestas deest saluādi nos: cum sit verus deus ꝛ dei filius: nec bona volūtas cum sit tanq3 vnus ex nobis verus homo ꝛ hominis filius. Quomodo nāq3 nobis erit inexorabilis: propter quos similis factus est nobis passibilis? Jam si desideratis super his apparitionibꝰ aliquid ad edificationem morum audire: illud attendite ꝙ primo omnīū christus appareat puer cū virgine matre: vt simplicitatem ꝛ verecūdiam ante omnia querendā nobis esse do

ceat. Nā ⁊ pueris simplicitas nālˀ: ⁊ cognata v̄ginibꝰ verecūdia ē. Oibꝰ ḡ nob̄ i ꝯuersiōis initio nulla magis v̄tꝰ ē necessaria: q̄ꝫ simplicitas hūilˀ ⁊ ḡuitas verecūda. In secūda v̄o appitiōe venit saluator ad aq̄s baptismi: nō q̄dē lauād ꝰ: sꝫ magis a p̄r̄e testimoniū acceptur ꝰ. Hę sunt lachryme deuotiōis: i qbꝰ nō īdulgētia pctōꝝ: sꝫ bn̄placitū q̄rit dei p̄r̄is: cum descēdit ad nos spūs adoptiōis filioꝝ: testimoniū phibens spūi nr̄o ꝙ simꝰ filij dei: vt mellifluā nob̄ d̄ celo vocē videam̄ audire: q: vere deꝰ p̄r̄ i nob̄ complacet. Nec paꝝ distat int̄ has lachrymas deuotiōis ⁊ etatis: vtiꝗ iā virilˀ: atq̄ꝫ eas q̄s p̄mcua eras int̄ īfātie vagitꝰ emisit lachrymas vtiꝗ pnīe ⁊ ꝯfessiōis. Uerūtn̄ lōge āpliꝰ vtrisq̄ꝫ p̄cellūt alie q̄dem lachryme: qbꝰ ⁊ īfundit̄ sapor vini. Illas enim lachrymas vere in vinū mutari dixeri: q̄ fraterne cōpassiōis affectu in feruore pdcunt charitatis: p q̄ etiā ad horā tui ipius īmemor eē sobria q̄dā ebrietate videris.

¶ In oct. ep̄hie d̄ circūcisiōe ⁊ baptismo ⁊ de v̄bo dn̄i ad iohannē: Sic decet nos īplere omnē iusticiā. Sermo p̄mus.

xx xij

Populo dure ceruicis: cultellꝰ erat necessariꝰ: ⁊ lapideis cordibꝰ merito cultri lapidei debebāt̄: q̄libꝰ ⁊ a iesu naue fcā circuncisio memorat̄. Nr̄ aūt ih̄s tanq̄ꝫ agnꝰ māsuetꝰ oēꝫ abstulit austeritatē. Dn̄e agnꝰ es cū lana ⁊ lacte veuiens: aufer a me obsecro cultellū istū. Duꝝ enī videt̄ ⁊ crudele puulo recēter nato cultrū lapideū adhibere. Sic agit misericors duritiā duris bn̄ cōgruā p̄uis: filijs cōmutauit ī māsuetudīnē: vt rubiginē originalˀ pcti quā vix cultellꝰ eradē poterat: ex h̄ iā cū vnctiōe gr̄e facile lanet aq̄. Nihil ḡ mirū si p diuersitate tēpoꝝ mutata sint sacr̄a vt daret̄ vtrisq̄ꝫ q̄d eis ꝯgruū erat. Ip̄e v̄o xp̄s vtrūq̄ꝫ suscepit: vt tanq̄ꝫ lapis angularis vtriq̄ꝫ parieti cohereret: ac si duarū capita corrigiaꝝ ꝯsuēdo ꝯnecteret: sicut ⁊ pascha figuratū ip̄e cōpleuit: ⁊ veꝝ ptinꝰ inchoauit. Sꝫ ⁊ ppterea voluit circūcidi: vt ostēderet auctorēꝫ se eē veteris legis sicut ⁊ euāgelij: qm̄ q p seip̄m ait: Nisi qs renatus fuerit ex aq̄ ⁊ spū scō: nō poterit introire i regnū dei. Idē ip̄e p seruū suū p̄us dixerat: Ois aīa cuiꝰ p̄putij caro circūcisa n̄ fuerit pibit de pp̄lo suo. Q̄d si solū baptismā suscepisset videri poterat refugisse circūcisionē tanq̄ꝫ nihil ad se ptinentē. Si v̄o circūcideret̄ ⁊ nō baptizaret̄: qn̄ mihi posset suaderi baptizari circūcisione relicta: nūc itaq̄ꝫ post circūcisionē baptisma suscēpiēs: illd̄ m̄ tenēduꝫ tradidit q̄d vltio loco suscepit. Deniq̄ꝫ cōitatis amator ⁊ cōmendator: q hitare fac̄ vniꝰ moris i domo: quō cōitatē desereret ⁊ alios scādalizaret? Sic n. scādalizaret̄ vidētes eū nō circūcidi: sic hodie scādalizaret̄ eccl'ia: si ifantē videret nō baptizari. Nec solū cōitatis ⁊ vnitatis bonū cōmēdare: sꝫ hūilitatē voluit exhibē vt ligaturā vulneratoꝝ suscipet q solꝰ erat absq̄ꝫ vulnē. Hinc. n. dic̄ apl's: Misit deꝰ filiū suū i mūdū: natū ex muliere: factū sub lege. Uerū ne qs forte blasphemꝰ dicēt ꝙ circūcisus ē: parētes fecerūt: puulꝰ. n. erat iā trigita ānoꝝ ad baptismū ip̄e p̄rexit. Inclinat̄ sub baptiste māibꝰ caput tremendū ptātibꝰ: p̄ncipatibꝰ adorādū. Quid miꝝ si baptista ꝯtēnit? Quis vl' ip̄a cogitatiōe n̄ ꝯtremiscit? O q̄ꝫ altū erit in iudicio caput q̄d mō sic inclinat̄: ⁊ vertex q mō tā hūilis videt̄ q̄ꝫ sublimis ⁊ erectꝰ tūc appebit. Sine inqt mō: Sic. n. decet nos iplē oēꝫ iusticiā: Siq̄dē i plenitudīe tpis venit: ⁊ i quo hitat plenitudo diuinitatis: nihil nouit nisi plenū: nā ⁊ legē n̄ venit soluē sꝫ iplē. Est āt iusticia q̄dā stricta ⁊ āgusta valde: ita vt q̄ꝫ cito pedē v̄teris i pcti foueā cadas: nec p̄ponē se eq̄li nec eq̄re p̄posito. Huiꝰ diffinitio ē: reddē cuiq̄ꝫ q̄d suū ē. Est altera latior ⁊ āplior iusticia: nec eq̄re se pari: nec iferiori p̄ponē: Sic. n. grādis ⁊ ḡuis supbia ē p̄ferre se eq̄li aut eq̄re p̄lato: ita magne hūilitatis ē iferioiē se exhibē eq̄li ⁊ eq̄lē iferiori. Maxia ⁊ plena iusticia ē iferiorē se exhibē etiā ip̄i inferiori. Sicut eni sūma ⁊ intolerabilis supbia ē supiori se p̄ponē: ita iferiori se subdere sūma est ⁊ plena iusticia. Q̄d iohānes ait: Ego a te debeo baptizari: de p̄ma fuit q̄ supiori se subdidit: q̄d au

rẽ xp̃s fecit: de plena iusticia fecit: siquidẽ ille puuli sui se manib⁹ inclinauit. Videat nũc qsq3 quẽ imitat: hũc an eũ qui extollit sup oẽ qḋ credit de⁹ aut colit. Studeam⁹ ꝛ nos obsecro frẽs adiplẽ oẽz iustitiã. Ipsa eni ẽ via p quã ad letitiã venit. Nã letitia pmiũ ẽ: iustitia ṽo meritũ ꝛ mã̃ll nã de ipa iustitia erit letitia nr̃a: qñ xp̃s appebit vita nr̃a: ꝛ nos cũ ipso appebim⁹ in glia: qm̃ ipse est q fact⁹ ẽ nob a deo p̃ꝛe iustitia. Bti ṽo q etiã nũc letãt de iustitia: ꝛ exhilarãt i ɔsciẽtijs suis: sugẽtes mel de petra: oleũ de saxo durissimo. Nũc eni videt laboriosa iustitia: sz veniet qñ i suauitate ꝛ iocũditate sine oi labore desidẽt ꝛ hẽat: amet ꝛ pcipiatur: qñ fruem̃ ipa iustitia. Ve ãt his q ṗtergrediũt viã: q relicta iustitia vanã ꝛ trãsitoriã letiiã q̃rũt. Cũ eni det rãsitorijs q̃rũt letitiã: nõ potit nõ trãsire: trãseũtib⁹ his de gb⁹ erit illa. Sic eni lignis deficiẽtib⁹ deficit ignis: sic mũd⁹ trãsit ꝛ cõcupiscẽtia ei⁹: haud dubiũ quin ꝛ letitia quoq3.

¶ Dñica ifra oct. epi. Sermo vnicus.

xxx iij Etis a me charissime: q̈ ten⁹ ex lectiõe euãgelica: q̈ duodẽnis pueri iesu pia gesta narrãt: aliq̈ pie meditatõis ꝛ sci amoꝝ eliciã semina: ꝛ sportule lr̃aꝝ cõmẽdãs tibi colligẽda trãsmittã. Adhuc nũci⁹ ista loqbat: ꝛ ecce sẽsi i ipis medull cordis mei: ex q̃nto: ex q̃li: ex q̈3 ardẽti: ex q̈3 dulci tua id fratnitas petebat affcũ: cũ subito m̃ vẽit i mẽtẽ: vbi aliqñ fueri: qd senseri: qd i meipo euãgelica ṽba nõnunq̈3 egerit: vl cũ legẽnt: vl cũ cãtarẽt. Respexi respexi miser: respexi ꝛ vidi q̈3 lõge post tergũ illa suauia ac iocũda reliq̃ri: q̈3 lõge ab his ḋlicijs occupationũ ꝛ sollicitudinũ: me funes extraxerũt: adeo vt q̃ tũc tãgẽ nolebat aĩa mea: nũc pre ãgustia cibi mei sint. Hec recordat⁹ sũ: ꝛ effudi i me aĩaz meã: cũ emissa ad me man⁹ dñi tetigit cor meũ: ꝛ vnxit illḋ vnctiõe mĩe sue: cernẽs illḋ i ipo inq̃sitiõis tue mõ: qd luis qd splẽdoris tuus m̃ istillabat affect⁹: cũ isinuari flagitares puer ih̃s triduo illo q̃ q̃rebat a mr̃e: vbi fuerit: q̃ sit vsus hospitio: qbus cib alit⁹: q̃rũ delectat⁹ ɔsortio: qb⁹ negocijs occupat⁹. Sẽtio fili mi sẽtio eã ipa q̈3 familiarit: q3 affectuose: cũ qb⁹ lachrymis i orõnib⁹ tuis scis ab ipo iesu soleas sciscitari: cũ añ ocl'os cordis tui illa puer iesu dulcis ṽsat imago: cũ illũ speciosissimũ vultuz spũali q̈dã imaginatiõe depigis: cũ oculos illos suauissimos sil' ac mitissimos i te iocũdi⁹ radiare psentis. Tũc vt videt m̃: itimo clamas affectu: O dulcis puer: vbi eras? Vbi iacebas? Quo vtebari hospitiõ? Quorũ fruebaris ɔsortio? Vtrũ i celo? Vtrũ in tra? An i domo aliq̈ iterim morabaris: vel certe cũ aliqb⁹ tue tũc etatis puerul secreto loco ɔsisteres: eis secretoꝝ mysteria pfũdebas: sm tuã i euã⁰ vocẽ: Sinite puulos ad me venire: ꝛ nolite phibẽ eos? Felices siq fuerit illi: quib⁹ tot dieb⁹ tã familiarit tuã pñtiã idulsisti. Sz qd ẽ mi dulcj dñe: q scisime mr̃i tue q̃rẽti: dolẽti: suspirãti nõ cõpatiebarj? Deniq3 ipa ꝛ pꝛ tuus dolẽtes q̃rebant te. Immo tu dña mea dulcissima cur dñz q̃rebas: quẽ deũ eẽ nõ igrabas. An sicne cruciaret fame: ne frigore vexaret: ne ab alio q̃liz sue etatis puero iniuriaret formidabas? Nõne ipe ẽ q pascit oĩa: oĩa nutrit: q fenũ agri: qḋ hodie ẽ: ꝛ cras in clibanũ mittit glĩosi⁹ a salomone vestit ꝛ ornat? Quinpoti⁹ dña mea: pace tua dico: dulcisimũ filiũ tuũ cur tã facile amisisti: tã incuriose custodisti: tã sero q deerat aĩaduertisti? Vtinã ꝛ m̃ inspirare digret ipe ih̃s: qḋ tibi sic q̃rẽti: sic flagrãti: sic estuãti iterno ꝛ spũali smõe rñderit: vt vota tibi scriberẽ: ac gustata eructuare sufficerẽ. Videam⁹ tñ si placet: qd nã sit q dñs iesus i bethleẽ nascit: latet in egypto: nutrit i nazareth: ꝛ ide duodẽnis ad tẽplũ ꝛ metropoliz ciuitatẽ ascẽdit: nec solus tñ: sed sub parentũ disciplia. Vt qd ista oĩa? Quia pfecto dux ẽ dñs ih̃s: qꝛ medic⁹ qꝛ doctor. Quia dux exultauit vt gigas ad currẽdã viã: qꝛ a sũmo celo egressio ei⁹: ꝛ vsq3 ad bethleẽ descẽsul ei⁹ ibi plena celestiũ sacroꝝ ꝛ odoramẽtoꝝ relinquẽs vestigia. Posuit tenebras .i. egyptũ latibulũ suũ. Et cũ sedẽtib⁹ i tenebrl, ꝛ vmbra mortj lucẽ supne gr̃e ifudisset: etiã nazareth sua scã pñtia nobilitauit: sicq3 nazaren⁹ effect⁹ tẽplũ itroducit: vt qꝛ puer di

ſcens nõ docens audiens ⁊ interrogans:⁊
in his oĩbus a parentum diſciplinis nõ re-
cedens. Sic domini ſic precedis miſeros?
ſic ſanas egrotos: hanc viam errantibꝰ hãc
aſcendentibus ſcalam: hunc exulibꝰ reditũ
demõſtras. Quis dabit me bone ieſu tuis
inherere veſtigijs? ⁊ ſic currere poſt te: vt
quãdoq; apprehendam te? Ego ꝓdigꝰ ille
filius qui accepi ad me ſubſtantiam meam
nelens cuſtodire ad te fortitudinem meã.
Profectus ſum in regionem longinquam
regionem diſſimilitudinis? Comparatꝰ iu-
mentis inſipientibus ⁊ ſimilis redditꝰ illis
ibi diſſipaui omnia bona mea viuendo lu-
xurioſe: ⁊ ſic cepi egere. Infelix egeſtas?
cui ⁊ panis defuit: ⁊ porcoꝝ cibus non pro
fuit: ſequens quedam animalia ĩmundiſſi-
ma errani in ſolitudine: inaquoſo viam ci-
uitatis habitaculi non inueni eſuriens ⁊ ſi-
tiens. Anima mea in malis contabuit ⁊ di-
xi. Quanti mercenarij in domo patris mei
abundãt panibꝰ: ego aũt hic fame pereo?
Dum ſic clamarem ad deũ exaudiuit me:
deducens me in viam rectam vt irem in ci
uitatem habitationis. In quã niſi in illam
que abundans panibus domus dicitur pa
nis. i. bethleem? Confiteãt tibi domine mi
ſericordie tue: quia ſatiaſti animã inanem:
⁊ animam eſurientem ſaciaſti bonis. Pau-
per vtiq; ille qui de celo deſcendit ⁊ poſitꝰ
in preſepio: ſperitualium cibus effectus eſt
iumentoꝝ. Et hec quidẽ conuerſionis qua
ſi ſpiritualis cuiuſdaʒ natiuitatis initia: vt
cõformemur paruulo: paupertatis ſuſcipia
mus inſignia ⁊ facti vt iumentum apud te
domine: preſentie tue delitijs perfruamur
Sed quia ſcriptum eſt fili acceſſiſti ad ſer-
uitutem dei: ſta fortiter ⁊ prepara animam
tuam ad tentationem: abſcondit modicum
faciem ſuam a nobis dominus ieſus: nõ vt
diſcedat: ſed lateat. Et ecce egyptus? ecce
tenebre: ecce turbatio. Sedentes quippe ĩ
tenebris ⁊ in vmbra mortis: laborantes ex
perte iocunditatis inopia? vincti ⁊ compe
diti ferro ꝓprij videlicet duritia cordis ne
ceſſe eſt vt clamemus ad dñm deũ cum tri-
bulamur: ⁊ ipſe de neceſſitatibꝰ nr̃is eruet
nos. Luce enim conſolationis ſue diſſipãs
tenebras huius tentationis ⁊ gratia com-
punctionis interius rumpens vincula in-
terioris duritie ſereniori vultu nos ꝓcedit
in nazareth: vt ibi inter flores ſcripturarũ
⁊ virtutum fructus: ſenioꝝ diſciplina nu-
triti: duodecim annis delitias ſortiamur.
Sic enim in nobis dñs ieſus naſcit̃ ⁊ conci
pitur? ita ⁊ ꝑfecto creſcit ⁊ nutrit̃ in nobis
donec occurremus omnes in viꝝ ꝑfectum
in menſuram etatis plenitudinis chriſti.
Cum ergo factus eſſet ieſus annoꝝ duode
cim aſcendentibus illis in hierl'm ſm ꝯſue
tudinem diei feſti cum redirent: remanſit
puer ieſus in hieruſalem. Primũ itaq; ne
nos pretereat mira huius hiſtorie ſuauitas
ſciendum id moris iudeis fuiſſe? vt aſcen-
dentes ad diem feſtum ſeorſum viri: ſeor-
ſum mulieres incederẽt: ne forte aliqd co-
inquinationis ſurrepe ꝓſcribente lege di-
uina: vt mundi tantũ ſacris ſolẽnijs inter-
eſſent. Unde credibile eſt pueꝝ ieſum in il
lo tempore nunc patri ⁊ viris adherentibꝰ
ei: nunc matri ⁊ mulieribus comitantibus
eam ſue preſentie dulcedinem indulſiſſe.
Cogitemꝰ rogo quãta fuerit eoꝝ felicitas?
qui tot diebꝰ viderunt faciem eius? ⁊ melli
fluos eius ſermones audierunt ⁊ ꝯſidera-
uerũt ĩ hoĩe ⁊ puero: quedã ſigna celeſtis
radiare virtutis: ⁊ eũ inter ꝯfabulationes
mutuas myſteriũ ſapiẽtie ſalutaris inſere-
re. Stupẽt ſenes? admirant̃ iuuenes: ⁊ ſue
tunc etatis pueri: moꝝ grauitate: ⁊ ſermo-
nũ pondere deterrent̃. Credo enim in illo
ſpecioſiſſimo vultu tantã gratie celeſtis ele
gantiã refulſiſſe vt oĩum in ſe conuerteret
aſpectũ? auditũ erigeret: excitaret affectuʒ
Cerne queſo quomodo a ſingulis rapit̃: ⁊
quẽadmodũ a ſingulis trahit̃. Senes oſcu
lant̃? amplectunt̃ iuuenes: pueri obſequũt̃
Et que lachryme a pueris dũ diutiꝰ a viris
teneret̃? Que a ſanctis mulieribꝰ querimo
nie? dũ paulo poſt cũ pr̃e ⁊ eiꝰ ſocijs mora-
ret̃? Credo ſingulos intimo ꝓclamare affe
ctu. Oſculet̃ me oſculo oris ſui. Et pueris
eiꝰ ꝑñtiam ſuſpirantibꝰ ⁊ ſenũ ꝯtubernis ſe
ie inſerere nõ audiẽtibꝰ illõ facile coaptat̃.
Quis mihi det te frẽm meũ ſugẽtẽ vbera
mr̃is mee? vt inueniã te foris ⁊ deoſcules?

Cum hac ergo iocunditate ingredientibꝰ
cunctis ſanctã ciuitatẽ: contemplare rogo
inter ſingulas familias q̃ꝫ pia fuerit ac ſctã
conuentio: cũctos deſiderantibꝰ eius ſibi p̄
ſentiã indulgeri dulciſſimã. Hec felix que
vicit. Ob hanc foꝛte cãm: conſummatis oibꝰ
cum rediret remãſit puer ieſus in hierl̃m.
Et nõ cognouerũt parẽtes eius ꝙ abeſſet:
donec itinere diei expleto ꝑ ſingulas fami
lias que ſimul aſcenderãt queſierũt eũ iter
cognatos ⁊ notos. Et non inuenientes: re
greſſi ſunt in hierl̃m. Poſt triduũ aũt ĩue-
nerunt eũ in tẽplo. Per illud ita ꝙ triduũ
vbi eras bone ieſu? Quis cibũ miniſtrauit
ac potũ? Quis detraxit calciamẽta? Quis
mẽbꝛa puerilia vnguentis fouit ⁊ balneis?
Scio certe q: ſicut volũtate noſtrã ſuſcepi-
ſti infirmitatẽ ita cum velles ꝓpam ṽtutez
oſtendiſti: ⁊ ita cũ velles his obſequijs nõ
eguiſti. Ubi ergo eras dñe? De his oibus
extimare vel conijcere vel opinari libet ali
qd: affirmare aũt temere nihil licet. Quid
dicam deus meus? An vt per oĩa te noſtre
cõfoꝛmares paupertati ⁊ in te humane na
ture calamitates ſuſcipes quaſi vnus e tur
ba pauperuz ſtipem ꝑ hoſtia mendicabas?
Quis dabit me buccellaꝝ illaꝝ mẽdicata-
rum participem fieri? vel ſaltem illius di-
uini edulij reliquijs ſaginari? Sꝫ vt ad ſub
limioꝛis opinionis ſecreta veniamus: ꝑma
foꝛte die paternis ſe vultibus pꝛeſentauit:
non vt cõſederet: ſed vt ꝑ oꝛdinez ſuſcepte
diſpenſatiõis paternã vocem ꝯſuleret. Nõ
abſurda videt̃ talis opinio ſi eſtimet̃ dei fi-
lius de his que in diuina natura ſimul ipe
cũ patre ⁊ ſpũ ſancto coequalis ⁊ cõſubſtã
tialis vtriqꝫ diſpoſuerat: in foꝛma ſui quã
ſuſceperat homo paruus deũ magnũ con-
ſuluerit: non vt diſceret qđ ipſe cũ patre in
foꝛma dei eternaliter nouerat: ſed vt patri
per oĩa deferret: obedientiã offerret: ꝑfer-
ret humilitatẽ. Ibi igit̃ in illo ſecreto cubi-
culo patris de baptiſmate ſuſcitãdo: de eli
gendis diſcipulis: de condendo euãgelio:
de miraculis faciendis: poſtremo de tole-
rantia paſſionis ⁊ reſurrectionis glia cun-
ctis diuino modo diſpoſitis: altera iam die
angelicis et archangelicis choꝛis ſuauita-
tem ſui vultus indulſit: referenſqꝫ antiquã
ſupnoꝝ ciuiũ ruinam poſt modicũ reparã
dam. Uniuerſam letificauit ciuitatem dei.
Jam tertia die ſe cuneis patriarchaꝝ ⁊ ꝓ-
phetaꝝ immiſcens: ea que a ſcõ ſymeone du
dum audierant ꝓpꝛij vultus manifeſtatõe
appꝛobauit ⁊ ſibi appꝛopꝛiauit. Sicqꝫ expe
ctatiõis illoꝝ moꝛas inſtantis iã redẽptõis
pꝛomiſſione conſolans: aie egoꝛes atqꝫ ala-
crioꝛes reddidit vniuerſos. Merito igit̃
poſt triduũ inuenit̃ in templo in medio do
ctoꝝ ⁊ ſenioꝝ vt paterne pietatis de hoĩuz
reparatiõe conſiliũ ſicut angelis ⁊ ſanctis
carne exutis quãtũ videbat̃ ꝓpalauerat ĩ
oium tẽploꝝ ſacratiſſimo ⁊ locoꝝ ꝑmo tẽ-
plo hieroſolymitico: his ꝑmo qui precioſiſ
ſimũ huius ꝓmiſſionis theſauꝝ ĩ ſacris lit-
teris reſeruabãt paulatim incipet reſerua-
re: pꝛimũ audiens ⁊ interrogans: deinde
ſacratiſſima myſteria ꝓdens. Deniqꝫ mi-
rabant̃ oẽs ſup pꝛudentia reſponſionũ eiꝰ.
Data eſt pueris ⁊ adoleſcentibꝰ humilita-
tis ⁊ reuerentie foꝛma: vt in medio ſenioꝝ
taceant: vt audiant: vt interrogẽt: vt diſcãt
Indica mihi o dulciſſima dña mea mater
dñi mei: qd tibi tũc fuerit animi: qd ſtupo
ris: qd gaudij: cũ dulciſſimũ filiũ tuũ dñm
ieſum inuenires non inter pueros ſꝫ inter
doctoꝛes: cũ oium oculos intentos in ipm:
o certioꝛes aures erectas ad ipm: cum de
pꝛudentia eius ⁊ reſponſis puſilli ⁊ magni
docti pariter ⁊ indocti loquerent̃? Inueni
inqt quẽ diligit aĩa mea. Tenebo eum: nec
dimittam. Tene o dulcis dña: tene quẽ di-
ligis: ⁊ triduanã eius abſentiã multiplica-
tis delicijs recõpenſa. Fili qd eſt ꝙ feciſti
nobis ſic? Ecce pater tuus ⁊ ego dolentes
q̃rebamꝰ te. Iteꝝ dña mea dico tibi: Quẽ
dolebis? Credo non famem: nõ ſitim. non
inediam timebas puero: qm̃ deũ noueras
ſed tantũ ſubtractas tibi: vel ad modicum
ineffabiles pꝛeſentie eius delicias querebã
ris. Tam enim dulcis eſt dñs ieſus guſtan-
tibus eum: tam ſpecioſus ad videndum: tã
ſuauis ad amplectandũ: vt bꝛeuis eius ab-
ſentia maxima doloꝛis materia ſit. Quid ẽ
ꝙ me querebatis? Neſciebatis quia i his
que patris mei ſunt opoꝛtet me eſſe? Jam

hic celestium mysteriorum in quibus per triduū fuerat obseratū incipit reserare secretū. Ut humilitatis et obediētie simulq3 proprie voluntatis deserende seniorum preceptis etiam vtilibus pretermissis obtemperandi expressius et excellentius cōmendaret exemplum: cum his sublimibus tam vtilibus: tam deniq3 necessarijs pretermissis seniorum se subdidit voluntati: vt ait euāgelista. Et descendit cum eis: et erat subditus illis. Sed qd est qd ait euāgelista? q.s. ipsi non intellexerūt verbū qd locutus fuerat. Nō hoc de maria dictum arbitror. Ex quo spūs sanctus venit in eam: et ei virtus altissimi obumbrauit: nullum filij consilium potuit nescire. Sed ceteris nescientibus vel non intelligētibus qd dixerit: ipsa vt sciēs et intelligens cōseruabat omnia verba hec conferens in corde suo. Memoria conseruabat: meditatione ruminabat: et hoc cū ceteris que de eo audierat et viderat cōferebat Ita et beatissima virgo tunc misericorditer prouidebat nobis: ne tam dulcia tam salubria tam necessaria aliqua negligentia laberent: et propterea nec scriberent nec predicarent: et sic sequentes plurimi huius spiritualis māne delitijs fraudarent. Oīa ergo hec virgo prudētissima fideliter conseruauit verecunde tacuit: opportune prodidit: et sanctis discipulis et apostolis predicanda cōmisit. De his que sequunt iesus proficiebat etate et sapientia et gratia apud deum et homines: multi multa dixerunt et diuersi diuersa sentiunt. De quorum sententijs nō est nostrum iudicare. Alij animā christi ex quo creata est et assumpta in deum equalem cū deo sapientiam habuisse putarūt: alij quasi creaturam creatori adequare timentes: sicut etate ita eum sapientia profecisse dixerūt euangeliste imitentes auctoritati que ait. Jesus autem proficiebat etate et sapientia et gratia. Nec mirum inquiunt si minor dicatur fuisse sapientia: cum mortalis atq3 passibilis: atq3 per hoc beatitudine minor tunc fuisse veracissime predicet. De horum sententijs iudicet quisq3 vt velit. Mihi sufficit scire et credere dominum iesum: ex quo cu3 deo in vnam assumptus est personam perfectū fuisse deum: ac per hoc perfectam sapientiam: perfectam iustitiam: perfectam beatitudinem: perfectam fuisse virtutem et esse: et quicquid de eo sm̄ substantiam dici pōt: et de eo potuisse dici: et cum in vtero fuisset matris non ambigo. Nec ideo aut resurrectionem: aut mortalitatem aut passibilitatem abrogamus: cum eum non fantastice: sed vere hominem esse confiteamur et veram hominis in eo fuisse naturam: in qua potuit proficere. Utrum etate aut sapiētia ipsi videant: qui de huiusmodi contendere norunt. Tu autem fili non questiones q̄ris: sed deuotionem: nec vnde lingua acuatur: sed vnde animus excitetur. Et propterea que ad historiam pertinent pretermissis: ad spiritualem intelligentiam enucleandā sicut ipse de quo loquimur inspirare dignabitur transeamus. Nunc redeundum mihi est ad te fili carissime: cuius animus est cōformari christo et vestigijs iesu artius inherere: si forte sufficiam de euangelica lectione: tuum tibi explicare profectum: vt hoc ipsum legas in his cedulis: quod in temetipso suauius expiris. Credo enī te de bethlemitica paupertate ad nazarenas transisse diuitias: et iam duodēnem effectum de floribus nazarenis ad fructus hierosolimiticos ascendisse: vbi non tam in codicibus: q3 in proprijs moribus hec mistica valeas lectitare. Sicut enim bethleem vbi christus paruus et pauper nascitur bone vite est incohatio: ita nazareth vbi nutritur virtutum ē exercitatio: et ita hierusalem ad quā ascendit est celestium secretorum contemplatio. In bethleem anima paupere scit: quippe perfecta mundi abrenunciatione: in nazareth ditescit: in hierusalem affluit delitijs. Pauperescit quippe perfecta mūdi abrenunciatione: delitijs affluit spiritualium saporum dulcedine: et ditescit virtutum perfectione. Ascendendum quippe est a conualle plorationis inter aspera tentationis: per plana exercitij spiritualis ad altare contemplationis luminose. In bethleem noue conuersationis dedicatur

infantia⁊ q̄ rōnis impotēs neminē ledit:ne
minē fallit:libera cupiditatis:sue volunta
tis inscia:neminē iudicat ⁊ nulli detrahit:
nihil cupit:nec de p̄ntibꝰ anxia:nec de fu-
turis sollicita:alieno tm̄ sustentaꝶ iudicio.
Hāc nobis infantiā vas electionis cōmen
dans Siqs ait voluerit inter vos sapiens
fieri:stultꝰ fiat:vt sit sapiēs. Et dn̄s in euā-
gelio: Nisi ꝯuersi fueritis ⁊ efficiamini vt
paruuli: nō intrabitis i regnū celoꝝ. Hac
itaqꝫ quelibet aīa initiata infantia⁊ post he
rodianas p̄secutiones:si ceperit in ea q̄si i
agro fertilissimo virtutū flores vbiqꝫ pul-
ulare:non imerito nazareth: que flos in-
terpretaꝶ:quasi septēnis inhabitans:duo-
decimū annū feliciter expectabit. Primo
quidē necesse est:vt ager cordis nostri pec
catorum nostrorum recordatione: ⁊ infir-
mitatis nostre consideratione instercoreꝶ⁊
deinde tentationū vomere multiplici fati-
getur. Et sic virtutuꝫ semina flores pariāt
spiritualium exercitioꝝ. Ergo illum a quo
spiritus timoris vitia antiqua ⁊ inolitas cu
piditates reserauerit:vniꝰ anni prioris pue
rum estimato. Si deinde mitem euꝫ ⁊ obe
dientem spiritus pietatis effecerit: bimuꝫ
eum spiritualiter iudicato Jam si spiritus
scientie sue infirmitatis cognitionē:⁊ auxi
lij diuini desideriuꝫ infudit:tertium annū
non dubites accessisse. Quem si contra tē-
tationes ⁊ carnales cupiditates:que mili-
tant aduersus animam:⁊ delectationes spi
ritus fortitudinis immobilē reddiderit ac
robustum:annorum quattuor puerum ad-
mirare. Accedat spiritus consilij:⁊ virtute
eum discretionis quinquennē faciet. Cui
si spiritus intelligētie meditationem sacre
legis indulserit:ad sexti anni etatem felici
progressu peruenit. Septimum annum spi
ritus sapientie aduehit:que de legis diui-
ne meditatione procedit. Quattuor virtu
tes quasi quattuor annorum lucem anime
inuehent proficienti:quibus nihil est vti-
lius in vita hoībꝰ:sicut de ipsis scriptū est:
Sobrietatē docet:⁊ iustitiā: ⁊ prudentiā:⁊
virtutē:quibꝰ nihil est vtilius. He sunt pre
cedentiū virtutum moderatrices:sine qui
bus cetere nec honeste haberi: nec perse-
ueranter possunt seruari. Agit enim sobri-
etas:que alio nomine dicitur temperātia:
ne sit ipsarum virtutum immoderata pro-
gressio⁊ prudentia ne sit earum indistincta
confusio:iustitia ne sit virtutum vsus īmo-
deratus⁊ virtus que ⁊ fortitudo dicitur:vt
perseuerāter earum teneatur affectus. Se
quitur annus duodecimus: isqꝫ contem-
plationis:que ad ipsam hierusalem celestē
animam subleuat estuantem⁊ que celum re
serat:que portas aperit paradisi:que ipsuꝫ
sponsuꝫ speciosum pre filijs hominū quasi
per cancellos prospicientem puris mentis
oculis exhibet cōtemplandum: vt vocem
illam suauissimam mereatur audire. Tota
pulchra es amica mea:⁊ macula non est in
te. Jmmaculata sordibus peccatorum vel
passionum ⁊ euolans a retibus occupatio-
num:oblita merorum preteritorum:euane
scentibus imaginibus exteriorum creato-
rum⁊ cordis sui faciem ad cernendum quē
diligit summa auiditate sustollit:⁊ ideo au
dit: Tota pulchra es amica mea:⁊ macula
la non est in te. Fauus distillans labia tua.
Hiems inquit transijt: himber abijt ⁊ re-
cessit: flores apparuerunt in terra nostra.
Hi flores sunt odoriferi nimiū⁊ licꝫ adhuc
in quadam nouitate virtutes que post hie
mem persecutionum: ⁊ himbres tentatio-
num in agro pectoris bene proficientis fe-
liciter oriuntur: quorum christus decore
simul ⁊ odore delectatus ab inferiorib̄ eā
ad supiora īuitās Hiems inqt trāsijt: him
ber abijt ⁊ recessit:flores apparuerūt i ter-
ra nr̄a. Et qm̄ p gemitū ꝯpūctiōis apiꝶ via
ꝯtēplatiōis:adiecit i ꝯsequētibꝰ: Vox tur-
turis audita ē i t̄ra nr̄a. recole fili qd soleas
i āguꝶ susurrare:cū.s.ad istar turturis q̄ a-
uis castissima ē ⁊ soliuaga ⁊ gemebūda: la-
tebras q̄ris. Et lꝫ inꝶ multos ꝯstitutꝰ solitu
dinē tibi edificas quottidianā:qm̄ gemis
qm̄ estuas:qm̄ queris quē diligit aīa tua
⁊ amoris vim nō patiēs iam optas videre
quē amas⁊ quomō nunc blandiris ⁊ nūc
ad amoris ⁊ desiderij intensionē suauiter
indignaris? Nunc moras accusas nunc te

causaris ɔtéptū! nunc te visitatione ɔfiteris indignū ⁊ iterū de eius totiés experta bonitate pſumis: nunc quasi vlterius nō sustineas spirituali quodā litigio vel luctamine euincere retardanté conaris. Que tunc lachryme? Qui gemitus? Que suspiria? Que voces? Nunc oculi fletu graues cum intimis singultib⁹ erigunt̃ ad celum nunc manus expandūtur ⁊ brachia: nunc pectoris tunsione aīe tarditas accusat̃. Proferūt̃ interim verba sine principio sine fine: quoꝝ nec snīe coherēt sibi nec ratiōes similes sunt: nec alicuius lingue sensus vl̃ idioma seruat̃: qm̄ vox aliquādo respondet affectui: ⁊ iterū vocem affectus intercipit. Gaudet certe pius ille iesus tali certamine superari: ⁊ talis aīe tali instantia delectatus ad circūstantes angelos gloriat̃ Vox turturis audita est in terra nostra. In terra viuentium vox talis aīe sic estuantis audit̃: cum talis desiderij odor suauissimus vniuersam demulcet ciuitatem dei. Sic tibi in angulo quasi helie in spelūca. Primo transit spiritus generalis subuertens montes ⁊ conterens petras. Non in spū dominus. Et post spm̄ cōmotio. Sꝫ non in cōmotione domus. Et post cōmotionem ignis. Sed non in igne domus. Et ibi dom⁹. post ignem spūs aure tenuis. Et ibi dom⁹. Ubi sunt quidā gradus p quos in orōne mens cōpuncta cōscēdit quasi virgula fumi ex aromatib⁹ myrrhe ⁊ thuris: ⁊ vniuersi generis pulueris pigmentarij. Sed hec tibi ipsi non tam inuestiganda qꝫ ipsa tua oratione animaduertēda cōmitto. Diligēter ergo attēdas: cum qua primū difficultate nōnunqꝫ ingredieris cubiculū pectoris tui: vt inuenias ibi speluncā: in qua quodāmodo sepeliaris ab omnibus q̄ mūdi sunt: ⁊ ores patrem tuū in abscondito. Uidetur aliquando cor in modum silicis durissimi. Uidetur quasi mons aliquis interiacens interiorem aspectum ab omnib⁹ spiritualib⁹ exclusisse: donec spiritus grandis pertransiens subuertat montes ⁊ conterat̃ petras ante dnm̄. Quem nimirū spiritum sequitur cōmotio: qn̄ mens quadā compunctione resoluit̃: ⁊ fluentib⁹ lachrymis quicqd in se sordidū est vel aduersum cōmota interiori ɔtritiōe detergit. Unde orta spe igne ineffabil' desiderij exardescit ⁊ spūale quoddā certamē init cū deo: donec sibilus aure tenuis illapsus pcordijs leni tactu perstringit affectum cunctis motibus: cunctis dissensionibus: cunctis verbis: cūctis cogitatiōib⁹ imponēs silentiū: vsqꝫ ad ipsas hierl'm celestis delicias aīaꝫ subleuet contemplanté. Tunc illi totiens quesit⁹: totiés rogat⁹: tā ardēt̃ desiderat⁹: speciosus forma p̄ filijs hominū: quasi per cācellos pspiciēs iuitat ad oscula eā. Surge inquiēs amica mea ppera ⁊ veni. Tūc amplexus: tūc oscula: tūc inueni inqt quē diligit aīa mea. Tenui illuꝫ nec dimittam. Tūc in hierl'm affluit delicijs ⁊ fruitur bonis: ⁊ diem festū cū exultatiōe colit. Obsecro itaqꝫ fili charissime: memēto mei cū becro tibi fuerit: vt suggeras dilecto tuo: regi tuo: q é in sancto: vt educat me feliciter de isto carcere: de his tenebris: de his vinculis: vt tādē aliqn̄ respirē in poris gaudij libertaté. Sentiam ⁊ ego qꝫ magna multitudo dulcedinis illius quā abscōdit timentibus se. Sed heu heu rara hora ⁊ pua mora. Felix q triduo in his poterit cōmorari delicijs. In his tribus diebus ɔtēplatiōis lucē nō incōueniēter intelligo: qm̄ qcqd d̄ deo poterit mens illuminata sentire: aut ad potentiā eius: aut ad sapientiaꝫ: aut ad bonitaté credimus ptinere. Cernit̃ igitur dn̄s iesus aliqn̄ fortis ⁊ potēs: aliqn̄ cernitur potens in plio: vt scias te forté si dilexeris eū: ɔtra mūdū: ɔtra diabolū: ɔtra oēm pncipatū ⁊ potestatē eius dextera ptegēte cui resistere nemo potest: sub quo curuant̃ q portāt orbē: q si tenuerit aquas oīa sicca bunt̃: si emiserit eas euertent terrā. Si ergo potestatem habes ascēderit sup te. si stimulos inuidie exagitauerit: si aculeos diuersaꝝ passionū accēderit: si aduersum te cōmouerit mūdū: si inflāmauerit psecutiones: si times: si trepidas: si per singula momenta vinci formidas: ⁊ ita ad iesum tuuꝫ anxius curris: ploras: exponis picula: opē flagitas: aderit tibi quem diligis in specie regis potentissimi: ⁊ sm̄ oratioņē sancti da

uid apprehendet arma ⁊ scutū ⁊ exurget i
adiutoriū. Audies ab eo. Ne timeas a fa-
cie eorꝝ: q: ego tecū sum. At si secretorꝝ co-
gnitionē vel cuiusuis dubij solutionez tibi
desideras reuelari: si mūdane ꝯfusiōis cās
⁊ rōnes anxius admiraris: si mouēt pedes
q: pacē peccatorꝝ vides q in labore hoīum
nō sunt ⁊ cū hoībus non flagellant̄ queris
diuersoriū vbi cū iesu solus cū solo fabule-
ris: clamas cuz ieremia: Iust⁹ qdem tu es
dn̄e si disputē tecū: verūtn̄ iusta loquar ad
te. Quare via impiorꝝ ꝓsperat̄: Sic itaqꝫ q̄
renti aderit ille mgr̄ q solus docet hominē
scientiā: q reuelat oculos meos vt ꝯsiderē
mirabilia de lege eius: q hꝫ clauē sapīe qui
apit ⁊ nemo claudit: claudit ⁊ nemo apit:
aderit in spē doctoris suauissimi in cuius
dextera ignea lex: vt te legis cognitōe illu-
minet ⁊ charitate que ex legis meditatiōe
procedit inflāmet. Porro in sinistra ei⁹ vir
ga ⁊ eqtatis virga. Uirga regni vt ⁊ querē
tis presumptiōem arguat: ⁊ curiositatē cō-
pescat. Postremo si hec oīa etsi magna ⁊
splendida: ⁊si subtilia vnius tm̄ osculi desi
derio ac suauissimorꝝ labiorꝝ illius vno tm̄
tactu nō fastidias: incipiasqꝫ querulis voci
bus clamare cū ꝓpheta: quesiui vultū tuū
vultū tuū dn̄e reqrā: qs mihi det te fratrez
meū sugentē vbera mr̄is mee vt inueniam
te foris ⁊ deosculer te: veniet certe tibi in
odorē vnguētorꝝ ⁊ aromatū: sicqꝫ diuinuz
qddā tremēti imprimēs osculū: oīa viscera
tua ineffabili iocunditate ꝑfundet: vt cla-
mare delectet: Diffusa est gr̄a i labijs tuis
Cū legē ⁊ ꝓphetas legeris: aīaduerte dili-
genter ⁊ inuenies ip̄as aptōes ⁊ ꝯtēplatio
nes multotiēs in figuris ⁊ enigmatib⁹ qui
busdā designatas. Sunt enī multa genera
ꝯtēplationis ac spūaliū visionū: que tn̄ oīa
vel ad dei potētiā vel ad sapīam vel ad be-
nignitatē ꝑtinere noscunt̄. Nā si cogitetur
deus respcū oīum vt cā quarūlibet vt sint
quarūdā aūt vt rōnales: ⁊ ꝑ hoc sapīe capa
ces sint multorꝝ quoqꝫ vt bn̄ sint: ꝓmū po-
tentie alterꝝ sapīe: vltimū ascribit̄ bonitati.
Potentie qdē est q sine ipso nulla creatu-
ra subsistit: sapīe q sine ipso nulla doctrina
instruit̄: bonitatis q sine ipso nullus vsus
expedit. Apd̄ ip̄m secura sunt oīa cū nihil
sit quo eius turbari possit potentia: in ipso
creata sunt oīa: cuius nō pōt falli sapīa: ex
ipso recta sunt oīa: cuius natura nulla pōt
deprauari malitia. Ergo in creatura contē
plamur eius potentiā: in forma sapīam: bo
nitatem in vsu. Sane si in his que in carne
gessit eū ꝯtēplari malueris: ip̄m triduane
lucis splendorē facile intueberis. Si nascē
tem in presepio: si in brachijs vagientem: si
pendentē ad vbera: si iter vlnas symeonis
ꝑuulum oculis illuminate mētis aspexeris
bonitatis illius opa admirabere. Si vultū
eius igneū flagellū quoqꝫ de resticulis vo-
cēqꝫ terribilem qb⁹ euertit cathedras nū-
mulariorꝝ ⁊ effudit es qbus insup colūba-
rum venditores vicit: cōsiderare delectat
tante virtutis potentiā expauescere. At si
iocūdū ducis insidias scribarꝝ ⁊ phariseorꝝ
totiens deprehēsas: callidas eorꝝ obiectio-
nes responsionū illius prudentia ꝯfutatas
occulta mente ꝑspicere: sapīe illius lucem
clari⁹ emicare ꝑspicies. Ita quoqꝫ fuit po
tentie q fugauit demones: q turbas pauit
q calcauit maria: q lazarꝝ vocauit de mo-
numento: ⁊ tn̄ non minoris fuit potētie q
vt mūdi ꝓnceps falleret̄ iter diuina mira-
cula a diabolo se tentari permisit: q velut
egens esurierit: q in naui dormierit: q cru
cem moriturus ascenderit. Uerꝝ q: in boni
tatis illius meditatiōe libentius īmoraris
ingredere queso domū simonis pharisei:
⁊ intuere attentius q̄ꝫ pio q̄ꝫ suaui q̄ꝫ iocū-
do q̄ꝫ dementi vultu humi ꝓstratā respicit
peccatricē: q̄ꝫ cōpatienti ꝓcessu illos pedes
pn̄ie lachrymis ꝑbeat irrigandos: ⁊ capill'
q̄s sibi hacten⁹ sup̄bia ⁊ lascuia vēdicaue
rat detergendos: labijs tot scelerꝝ feditate
pollutis diligent̄ osculēdos. Osculare oscu
lare o beata peccatrix pedes dulcissimos:
suauissimos speciosissimos: qb⁹ caput serpē
tis ꝯterit̄: ante quos antiquus hostis egre
dit̄: qb⁹ calcant̄ vitia: qb⁹ mūdi huius oīs
sternit̄ gloria: qb⁹ sup̄borꝝ ⁊ sublimiū colla
mira v̄tute premunt̄. Osculare in q̄ꝫ ⁊ felici
b⁹ ablambe labijs vestigia que nullus pec
cator post te exhorreat: nullus quātūcūqꝫ
criminosus refugiat: nullus expauescat in

dignus. Osculare cõplectere stringe ⁊ angelis ⁊ hoibus adorãda vestigia: pnie ⁊ cõfessionis vnguẽto pfunde: vt tota domus impleat odore vnguentorum. Ue tibi o pharisee cui est odor mortis in mortem: q times alienis maculari peccatis: cũ te timor ppri⁹ deterius fediusq₃ commaculet. Nescis q₃ suaue redoleat misericordie hui⁹ peccatricis miseria: q₃ dulce sapiat pietati cõfessio pura peccati: q₃ gratũ sit illi sacrificiũ cordis ↄtritio: qm̃ cõsũmat pctm̃ ardens dilectio. Deniq₃ dimissa sunt ei peccata multa qm̃ dilexit multum. Gratia tibi o btissima peccatrix. Ostendisti mundo tutũ sinis peccatorib⁹ locũ pedes sc₃ iesu qui neminẽ spnunt: neminẽ pijciunt: neminẽ repellũt: suscipiũt oẽs: oẽs admittũt. Ibi certe ethiopissa mutat pellem suã: ibi pardus deponit varietatẽ suã: vbi solus pharise⁹ nõ expurgat supbiã suã. Quid agis o aĩa mea: o misera mea: o peccatrix mea? Habes certe in te tuas lachrymas: habes vbi feda tua oblectamenta sacris oculis purges: ⁊ totum tue affectionis vnguẽtũ secure siue aliquo metu vitij ĩfundas. Quid dissimilas? Erũpite o dulces lachryme: erũpite cursum vestrum nullus ĩpediat. Rigate sanctissimas plantas dñi mei: saluatoris mei: ⁊ susceptoris mei. Nã siqs phariseus sumurmuret: si me a suis aspectib⁹ arcẽdũ censeat: a fimbrie sue tactu indignũ iudicet: subsãnet: rideat: irrideat auertat oc'los: ↄtineat aures nihilomin⁹ tuis inherebo vestigijs iesu: in eis strigã manib⁹: pmã labijs: nec a lachrymis cessabo: vl' osculis donec audiã. Dimissa sunt ei pctã multa qm̃ dilexit multũ. Est ergo dies pma q̃ aĩa sciẽs deũ ĩspeculat ⁊ amenitatib⁹ q̃si in hierlm cõmorat potẽtie diuine tẽplo: scda sapie illi⁹ admiratio: tertia bonitatis ⁊ dulcedinis plibatio. Ad pmã ptinet iustitia: ad scdaz scia: ad tertiaz mĩa. Justitia terret: scia docet: mĩa fouet. Introibo inqt in potẽtias dñi: dñe memorabor iustitie tue soli⁹: ecce iustitia. Incerta ⁊ occulta sapie tue mãifestasti mihi: ecce scia. Qm̃ melior est mĩa tua sup vitas: ecce mĩa. Et in pma die timor: q ex iustitie cõsideratiõe pcedit aiaz purgat: sapia illũinat illuminataz bonitatis sue dulcedine remunerat. Cernis: ni fallor: q₃ necessarium sit ⁊ vtile inter bonorum operum exercitia: p triduũ hoc hierosolimiticas frequẽtare delitias: i qb⁹ timor administrat panẽ doloris: sciẽtia vinũ exultationis: bonitas lac ↄsolationis. Scio te nũc mirari q delitias dixerim qb⁹ dolorẽ non deesse cõmemoraui: cũ exptus sim sepius q dolorẽ illũ q de timore casto pcedit oib⁹ huius mũdi delitijs mens cõpuncta pponit. Et hec dcã p modulo experientie nr̃e. Ceterum viri excellentioris meriti et capacioris ingenij aieq₃ purgatioris in tribus his subtiliora ac pfundiora rimantur. In potentia dei s. pfunda dei iudicia: i sapientia secreta ↄsilia: in bonitate eius misericordie bona ineffabilia. Deniq₃ paulus ĩgressus potentias ⁊ abyssum iudiciorum eius expauescens: o homo inqt tu quis es vt respondeas deo? Nunqd dicit figmentũ ei q se finxit: cur me fecisti sic? Sed ⁊ thesauros sapie eius admirãs. O altitudo diuitiarum sapie ⁊ scientie dei q₃ incõprehensibilia sũt iudicia eius ⁊ inuestigabiles vie eius ⁊c. Diuitias quoq₃ bonitatis ei⁹ cõmemorãs an diuitias inqt bonitatis ei⁹ ↄtẽnis. Post triduũ igit inuenerũt eũ in templo. Haud dubiũ qn maria ⁊ ioseph. Altera mater: alter nutriti⁹. Inuenit itaq₃ spũalis spũaliu₃ cõtemplator nõ in quolibet loco: sed in templo. Habet eni hierlm atriũ: h₃ portas: hẽt templũ. Et atriũ qdẽ aliqñ patet inimicis: porte aũt patefiunt iam solus amicis: ĩgressus vo templi non indulget nisi perfectis. Igitur qui in temporalibus eterna: in terrenis celestia: in humanis diuina: in creaturis creatorem valet inspicere: quasi in atria hierusalem ĩtroductus exultet. Hucusq₃ philosophi quasi inimici in atria intelligentie sue vim poterant ostendere: sicut dicit apostolus: Quod enim notum est dei manifestum est in illis. Inuisibilia eni dei per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur. Qui vo in scripturis sanctis ablato velamine: reuelata facie gloriam dei poterit contemplari: de ingressu portarum hierusalem glorietur? At si pinguedinem intime dilectionis et tue adipema: ffectionis

in cordis ara celeſtis deſiderij flamma ſuc
cenderit: ⁊ aſcendit fumus aromatum de
fragrãtia oratiõis: ſicq; oculus mẽtis ĩ ipa
celi ſecreta radiũ porrexerit vt cordis quo
q; palato illi⁹ diuine dilectiõis felix tract⁹
ſapuerit: cũ holocauſto gratiſſimo templũ
hieruſalẽ frequẽtaſti. Sed aĩa ſcã in his d
litijs cõmorãte dolet mater: ⁊ nutricius cõ
queruntur ⁊ querũt. Inuẽtũ tandẽ leui ĩcre
patione caſtigãt: ⁊ reducunt ad nazareth.
Hec maxime viris ſpũalibus ꝯgruũt: qui
bus diſpẽſatio verbi dei: vel aĩaꝝ cura cõ
miſſa ẽ. Porro nutriciũ noſtrũ nil libẽtius
dixerim q̃ ſpm̃ ſanctũ: matrẽ vo nil recti⁹
q̃ charitatem. Hij nos fouẽt ⁊ ꝓmouent:
paſcũt ⁊ nutriũt: ⁊ gemine affectõis: dei vi
delicet ⁊ ꝓximi lacte reficiunt. Hij nos in
ſtudijs ſanctis: quaſi in nazareth tenent ⁊
ſuſtinẽt. Hij nos ꝯſolantur in triſtibus: hij in
dubijs ꝯſulũt. Hij feſſos roborãt: hij ſanãt
ꝯtritos corde: ⁊ alligãt ꝯtritiões eoꝝ. Ho
rũ auxilio de nazareth tranſimus in hieru
ſalem: de labore ad requiẽ: de fructu bone
actiõis ad ſecreta ꝯtẽplationis. Hij nobis
eterna lege ꝑſcribũt: vt pro cura proximis
non negligamus ex toto cõtemplationem
dei: nec rurſus ꝓ delitijs ꝯtẽplatiõis curã
ꝓximi negligam⁹. Unde nõ ĩmerito ſi qe
ti plus q̃ oportet ĩdulgeam⁹: q̃ſi de nobis
charitas fraterna cõqueritur: nec gratiã ha
bet nimiã in hieruſalẽ cõmemorationẽ: ſi
alijs quos nr̃a ſolicitudo ꝓſpicit. ſenſerit ĩ
minere ex nimia qete ꝑnciẽ. Plerũq; enĩ
nobis: vel ſecretis meditationib⁹: vel ꝑua
tis oratiõib⁹ poſtpoſita actione intentis: ſi
plus q̃ ſubditis expedit ĩmoremur: in me
dijs delitijs ſpũ nimiꝝ operante ⁊ charita
te ſuggerẽte: ſubito venit in mẽtem memo
ria infirmoꝝ: vt illũ cogitem⁹ ꝯtriſtatũ ex
pectare a p̃imis viſcerib⁹ ꝯſolatiõẽ: alterũ
tẽtatũ explorare qñ ꝓcedẽs ĩ publicũ pr̃ ei
afferat ſuo ſmõe ſolamẽ. Illũ recte ſtimul'
agitatũ: q2 nõ habeat vbi ꝯceptũ virus cõ
feſſiõe ſalubri euaporet aduerſus patrem
ſubmurmurare: alteꝝ ſpũ accidie victũ: vt
ĩueniat cui loquatur quẽ ꝯſulat huc: illucq;
diſcurrere. Tali itaq; ſuggeſtu ꝓgreſſo ex
fraternis cordib⁹: q̃ſi ĩcrepãtem audimus
matrẽ charitatẽ: Fili qd feciſti nobis ſic?
Ego ⁊ pr̃ tu⁹ dolẽtes q̃rebam⁹ te. Nõ enĩ
cũ iniuria dicim⁹ ſpm̃ ſcm̃: vel charitatẽ in
ſcis: etſi adhuc min⁹ ꝑfectis: aut dolẽ: aut
ꝯq̃ri: cũ ipe ſpũs gemitib⁹ ĩ enarrabilib⁹ ĩ
terpellet ꝓ nob: q ⁊ loq ⁊ ꝯtriſtari et talia ĩ
ſcis agẽ ꝯſuenit. Or ſi ꝯ huiuſmodi neceſ
ſitates amator qetis in ipis aĩe affectibus
murmuraret dicẽs: Nõne in his q̃ patris
mei ſũt oportet me eẽ: nihilomin⁹ ꝯſiderãs
ſpũs rõnalr: q ideo mortu⁹ ẽ xp̃s: vt q viuit
nõ ſibi viuat: deſcẽdit cũ illis ⁊ erat ſubdi
tus illis. Si certe deſcẽdit cũ tali nutricio:
⁊ cũ tali mr̃e: feliciter deſcẽdit. Deſcẽdit
q ſpũs dei act⁹ charitate ĩferiorib⁹ ꝯſulens
ꝯdeſcẽdit eiſ. Deſcẽdã libẽs cũ his ducib⁹
ĩ egyptũ. Etiã ſi ſecũ ducũt reluctãtẽ: ſi co
gãt dſcẽdere: ⁊ recõdeſcẽdere faciũt. Libẽ
ter ſubdar tali mr̃i: libens ſupponã hume
ros huic oneri qd ĩpoſuerint: libẽter ſuſci
piã iugũ cui me ſubdũt: ſciẽs q iugũ eorũ
ſuaue eſt: ⁊ onus eorum leue. Sed etſi te fi
li mi a talibus curis liberũ adhuc ſub alis
ſuis chriſtus abſcondat: quod prelatis ĩcũ
bit facere ne ſubditi piclitentur: hoc ipſũ ex
pedit ꝓuidere: ne ſubditi ſcandalizentur. Il
li neceſſitates quandoq; preponũt cõtem
plationis delitijs: tu eas ne preponas vni
tati ⁊ paci congregationis. Precipue hec
ipſa ſpiritualium viciſſitudinum tempora:
quando videlicet vel deſcendas ad naza
reth vel aſcendas in hieruſalem: nunq̃ ſo
lus: ideſt proprie volũtatis arbitrio: ſ; ſem
per ſenioruz diſtingue cõſilio. Ecce habes
chariſſime: qd petiſti: l; tuo affectui: tue
expectationi nihil dignum: voluntatis ta
men mee: ⁊ qualiſcunq; conatus aliquod
ni fallor iudicium. Scias q non tam euan
gelicam lectionem exponere: quaz ex ea
aliquam meditationẽ: ſicut rogaſti elice
re curauimus: et legentibus incitamenta
deuotionis: ex huius ſerie lectionis euan
gelice compoſuimus. Adiuuante gratia
dei: de cuius loquimur infantia: qui ple
nus eſt virtute: ⁊ ſapiẽtia: ⁊ gratia: Jeſus
chriſtus dominus noſter. Qui cum patre
⁊ ſpiritui ſancto viuit ⁊ regnat in ſecula ſe
culorum. Amen.

¶ Dñica pma post oct. epiphanie De
euãgelica lectiõe q dñs vocat⁹ fuit ad nu
ptias. et pus d eo qd dñs ait: Uos similes
xxxiiij hominibus expectãtibus dñm suũ quãdo
reuertat a nuptijs. Sermo pmus.

N lectione san
cti euãgelij hodie frẽs audi
uim⁹: q dñs noster venit ad
nuptias. Faciamus ergo qd
alibi monet: ꝛ studeamus similes fieri ho
minib⁹ expectãtibus dñm suũ qñ reuertat
a nuptijs. Nã tenente carrucã in agro aut
vẽdẽti aliqd vel emẽti in foro nõ dicimus
qd expectas. Neqꝫ enim similes sunt expe
ctãtibus. Ei vo quem videmus stare ante
ianuã: pulsare crebrius: sepi⁹ ad fenestras
suspicere: nihil mirꝫ si dicit quid expectas
Illi ergo sunt similes expectãtibus: q non
surda aure audierũt: Uacate ꝛ videte qm̃
ego sum dñs. Ueniet dñs expectantib⁹ eũ
in veritate: qualis erat q dixit: Expectãs
expectaui dñm. Ueniet tanqꝫ reuertens a
nuptijs: inebriatus vino: charitatis ime
mor: iniqtatũ nostrarꝫ. Ueniet nõ expectã
tibus tanqꝫ reuertens a nuptijs: tanqꝫ po
tens crapulatus a vino: vere ebrius ꝛ ime
mor miserationũ suarꝫ. Tũc enim quãtum
ad illos obliuiscet misereri deus. Ueniet i
ira ꝛ indignatiõe tanqꝫ furibundus. Dñe
ne in furore tuo arguas me. Nec mõ non
tã de psñtibus nuptijs: qꝫ earꝫ occasiõe sint
dicta. Iã vo sequamur vna cuꝫ discipulis
ad nuptias euntẽ dñm: vt videntes qd fa
cturus ẽ pariter credamus cũ illis. Defi
ciẽte vino: dixit mater iesu ad eũ: Uinum
nõ habẽt. Cõpassa ẽ eni eorꝫ verecũdie: si
cut misericors: sicut benignissima. Quid
de fonte pietatis procederet? nisi pietas?
Quid inquã mirꝫ? si pietatẽ exhibet visce
ra pietatis? Nõne q pomũ in manu sua te
nuerit aliquot horis? reliqua diei pte po
mi seruabit odorẽ? Quãtũ ergo viscera il
la virtus pietatis affecit? in qbus nouẽ mẽ
sibus requieuit? Nã ꝛ ante mẽtẽ repleuit qꝫ
ventrẽ: ꝛ cũ pcessit ab vno: ab animo non
recessit. Durior fortasse ꝛ austerior videri
posset rñsio dñi: sed nouerat ille cui loque
ret: ꝛ qs loqueret illa nõ ignorabat. Deni
qꝫ vt scias quõ respõsũ ipm acceperit: aut
quãtũ de filij benignitate psumpserit: ait
ministris. Quicqd pceperit vobis serua
te: ꝛ facite. Erãt eni ibi lapidee hydrie sex
posite. Has nũc hydrias purificationis ve
ris iudeis nõ littera: sed spũ necesse habe
mus apponere: vl' magis appositas demõ
strare. Quia enim nõdum puenit ecclesia
ad pfectã purificationẽ: qñ sibi eã xps ex
hibebit gloriosam nõ habentẽ maculã aut
rugã vel aliqd huiusmodi? multis interiꝫ
purificationibus opus habet: quatenus si
cut abũdãt peccata abũdet ꝛ indulgentia
sicut multiplicat miseria sic ꝛ misericordia
nisi q nõ sicut delictũ: ita ꝛ donum. Gr͡a
enim nõ solum peccata lauat: sed ꝛ merita
donat. Sex igit hydrie posite sunt: his q
post baptismuꝫ in peccata labunt. De his
enim loqmur: q de his sumus. Exuimus
tunicã veterẽ: sed heu peius reinduim⁹ eã
Lauimus pedes nostros: sed peius inqna
uimus eos. Sicut ergo qd alius inqnaue
rat: lauit alius: sic inqnatos a nobis lauari
opus ẽ ꝛ a nobis. Aliena lauit aqua: quos
culpa inquinauerat aliena. Nec tñ sic alie
nã dixerim vt negẽ nostrã: alioqn nec inq
naret. Sed aliena ẽ: q in adã oẽs nescien
tes peccauimus: nr͡a q etsi in alio: nos tñ
peccauimus ꝛ nobis iusto dei iudicio ipu
tabat: lꝫ occulto. Uerũtñ vt iã nõ sit quod
causeris o hõ? ꝯtra inobediẽtiã ade dat ti
bi obediẽtia xpi: vt si gratis venũdat⁹ es
gratis etiã redimaris. Si nesciẽs in adam
peristi: nesciẽs viuificaris in xpo. Nescisti
qñ ad lignũ vetitũ vetus adã tetendit ma
nus noxias: nescisti nihilominus qñ in li
gno salutifero inoxias manus xps extẽdit
A pmo hoie in te manauit macula qua in
qnatus es: a xpi latere aqua qua mundat⁹
es. Nũc iã inqnatus culpa ppria: ppria ni
hilominus aqua mũdaberis: ab illo tñ ꝛ p
illũ q solus ẽ purgationẽ faciẽs peccatorũ.
Prima igit hydria ꝛ pma purgatio in cõ
punctiõe ẽ: de q legim⁹: q in quacũqꝫ hora
pctor igemuerit omniũ inqnatũ ei⁹ non re
cordabor. Secũda vo ꝯfessio ẽ: Oia siqdẽ i
cõfessiõe lauant. Tertia elemosynarꝫ largi

tio. Hinc enim hẽs in euangelio: Date ele
mosynã: ꝛ oĩa munda sunt vobis. Quarta
remissio iniuriaꝝ: ſm ꝙ orantes dicim⁹ di-
mitte nobis ꝺbita nostra sicut ꝛ nos dimit
timus debitoribus nr̃is. Quinta ẽ afflictio
corporis: vñ ꝛ oram⁹: vt mũdi ꝑ abstinẽtiã
deo canamus gl'iam. Sexta est obedientia
p̃ceptoꝝ: sicut audierũt discipuli qꝺ vtinã
audire mereamur ꝛ nos: vos mũdi estis ꝑ
pter sermonẽ quẽ locutus sum vobis. Mi.
miꝝ qꝛ non erant sicut hi qbus dicit̃ ſmo
meus non capit in vobis: sed in auditu ꝺbi
obaudierant ei. He sunt sex idrie posite in
purificationẽ nostrã que vacue sunt ꝛ ple-
ne vento: si pro inani gloria obseruant̃. Aq̃
replent̃ si timore dei custodiant̃: qm̃ timor
dñi fons vite. Aqua inqꝫ timor dñi est: ꝛ si
minus sapida est: sed optime refrigerans
aĩam noxijs desiderijs estuãtẽ. Aqua ẽ q̃
iacula inimici ignita possit extinguere. Nã
nec illud dissonat ꝙ aqua semꝑ ima petit: ꝛ
timor ad ima cogitationẽ deducit ꝛ in infe
riorib⁹ imoratur atqꝫ horrẽda loca pauida
mente collustrat: iuxta illud: Uadã ad por-
tas inferi. sed diuina virtute aq̃ mutatur ĩ
vinũ: qñ ꝑfecta charitas foras mittit timo
rem. Dicunt̃ aũt lapidee idrie: nõ tã ꝑpter
duritiã qꝫ ꝑpter stabilitatẽ. Capientes sin-
gule metretas binas vel ternas. Due me-
trete duplex timor: ne forte trudi in gehẽ-
nam ne forte ab eterna vita ꝯtingat exclu-
di. Sed qꝛ de cõtingenti futuro sunt ista ꝛ
blandiri sibi aĩa põt dicẽs: postqꝫ in volup
tatibus tuis aliquãdiu vixeris ages pñiaꝫ
nec ista iã vita cariturus nec ꝑiturus ĩ illa
bonũ est adhiberi ꝛ tertiũ q̇ vtiqꝫ spũalib⁹
notus est eo vtilior quo de pñti est. Timẽt
enim q nouerũt spũalem cibũ neqñ forte
fraudentur eo. Cibo siqdẽ forti egẽt: q ma-
nũ miserĩt ad fortia. Uiuãt ꝺ paleis egypti
q deseruiũt ĩ oꝑib⁹ luti ꝛ lateris: nobis for
tior cibus est necessari⁹: qm̃ nobis grãdis
restat via vt ambulemus in fortitudine ci-
bi illius. Ipse ẽ panis angeloꝝ: panis viu⁹
panis quotidianus. Hic est de quo nobis
promissum est: qꝛ centupluꝫ accipiemus in
hoc seculo. Sicut enĩ mercenarijs ꝛ cibus
quotidianus dat̃ in oꝑe ꝛ merces seruat̃ ĩ
fine: sic dñs vitã eternã in fine reddet: ꝛ in
terĩ cẽtuplũ repromittit ꝛ exhibet. Quid
ergo miꝝ si timet ne ꝑdat hãc grãm: q iam
ꝯsecutus est eã: Hec est metreta tertia quã
sub disiũctiõe signãter posuit eo ꝙ nõ oĩuꝫ
sit: qꝛ nec oĩb⁹ dñs centuplũ repromittit.
¶ Item vnde supra. De mutatõe aque
in vinum. Sermo secundus.

N operibus xxx
dñi frẽs ꝛ min⁹ capaces aĩos v
exterior ꝯsideratio pascit: ꝛ q
magis exercicatos hñt sensus
solidiorem intus cibũ inueniũt ꝛ suauiorẽ:
ꝛ tanqꝫ adipem medullamqꝫ frumẽti. Sũt
enim ꝛ exteriori spẽ delectabilia ꝛ interiori
virtute multo delectabiliora: queadmodũ
ꝛ ipse exterius qdẽ erat speciosus forma p̃
filijs hoĩum: interius aũt tanqꝫ candor lu-
cis eterne etiam ipsis suꝑeminẽs vultibus
angeloꝝ. Apparebat enĩ foris hõ sine cul-
pa: caro sine peccato: agnus sine macula.
Qꝫ speciosi pedes ãnũciantis pacẽ: annũ-
ciantis bona: ſꝫ multo p̃ciosius ꝛ speciosi⁹
caput eius: qm̃ caput xp̃i deus. Delectabi
lis aspectus hoĩs in quẽ pctm̃ nõ cadit et
beati oculi q viderũt: sed multo magis btĩ
mũdo corde: qm̃ ipsi deũ videbũt. Deniqꝫ
cũ ꝑuenisset ad nucleũ: testam iam licet de
coram valde nõ reputabat apostolus dicẽs
ꝛ si cognouimus aliqñ xp̃m ſm carnem: ſꝫ
nunc iã nõ nouimus. Mimiꝝ qꝛ dñs ipe p̃-
dixerat caro nõ ꝑdest qcqꝫ: spũs est q viui-
ficat. Sed hec est sapĩa quã loquit̃ paulus
inter ꝑfectos: non inter eos qb⁹ legim⁹ ab
eodẽ dcm̃ nihil arbitratus sum me scire int̃
vos nisi xp̃m ꝛ hunc crucifixũ. Totus sua-
uis est: totus salubris ẽ: totus delectabilis:
totus deniqꝫ ſm sponse vocem desiderabi
lis. Sicut aũt in eo ostensum est: sic ꝛ ĩ opi-
bus eius reꝑies. Nã ꝛ si suꝑficies ipa taqꝫ
a foris ꝯsiderata decora est valde: siquis tñ
fregerit nucem intus inueniet qꝺ iocundũ
sit: ꝛ mlt̃o amplius delectabile. Nõ sic apꝺ
patres veteris testamẽti reperies. Nam in
oꝑibus eoꝝ decora ꝛ delectabilis est signi-
ficatio mystica: ipsa tñ si ꝑ se cõsiderent̃ in-
uenient̃ aliqñ minus digna: vt sunt facta

iacob adulteriũ Dauid ⁊ multa ſilia. Pre-
cioſa qdem ſunt fercula: ſed vaſa non adeo
ſpecioſa. Et forte ꝓpterea dciũ eſt tenebro-
ſa aqua in nubilus aeris: qm̃ tenebroſe nu-
bes ille fuerũt: ⁊ ſubiunctũ de domo ꝑful
gore in ꝯſpectu eius nubes tranſierũt. Cre
do iam aduertiſtis ad qd hec dicere velim
Audiſtis enĩ hodie miraculũ fcm̃ ĩ nuptijſ
initiũ vtiqꝫ ſignoꝝ dñi: cuius ⁊ hiſtoria ſa-
tis eſt admirabilis ⁊ ſignificatio ampliꝰ de
lectabilis. Magnũ ⁊ diuine maieſtatis in-
ditiũ fuit: ad nutũ dñi aquã in vinũ ꝯuerti
ſed eſt illa mlťo melior mutatio dextere ex
celſi quã in iſta prefigurauit. Oẽs enĩ nos
ad ſpũales nuptias vocati ſumus: in qbus
vtiqꝫ ſponſus eſt xp̃s dñs. Uñ canimus in
pſalmo: Et ipſe tanqꝫ ſponſus ꝓcedens de
thalamo ſuo. Sponſa v̊o noſipſi ſumꝰ: ſi nõ
vobis videtur incredibile ⁊ oẽs ſimul vna
ſponſa ⁊ aĩe ſinguloꝝ quaſi ſingule ſponſe.
Sꝫ qñ hoc ſentire poterit fragilitas nr̃a de
deo ſuo? ꝙ eo affectu ſe diligat quo diligiť
ſponſa a ſpõſo? Multũ enĩ hec ſponſa ſpõ-
ſo ſuo inferior genere: inferior ſpẽ: inferior
dignitate. Attñ ꝓpter ethiopiſſam iſtaꝫ de
longinquo filius eterni regis aduenit: ⁊ vt
ſibi deſponſaret illã etiã mori ꝓ ea nõ timu
it. Moyſes qppe ethiopiſſam duxit vxorẽ:
ſꝫ nõ potuit ethiopiſſe mutare colorẽ. Chri-
ſtus vero quã adamauit ignobilẽ adhuc et
fedã: glĩoſam ſibi exhibebit eccl'am nõ ha-
bentẽ maculã neqꝫ rugam. Murmuraret
aaron: murmuret ⁊ maria: nõ noua ſꝫ vetꝰ
non mater dñi ſed ſoror moyſi. Non noſtra
inqꝫ maria: illa enim ſollicita eſt ſi qd forte
deeſt in nuptijs. Uos aũt vt dignũ eſt: mur
murantibus ſacerdotibꝰ murmurante ſy-
nagoga: toto affecto in gr̃aꝝ actione ꝯuer-
ſamini. Unde enĩ tibi o humana aĩa? vnde
tibi hoc? Unde tibi tam ineſtimabilis glĩa
vť eius ſponſa merearis eſſe: in quẽ deſide
rant angeli ipſi ꝓſpicere? Unde tibi hoc vt
ipſe ſit ſponſus tuus: cuius pulchritudineꝫ
ſol ⁊ luna miranť? ad cuius nutuꝫ vniuerſa
mutanť? Quid retribues dño ꝓ omnibus
que retribuit tibi: vt ſis ſocia menſe: ſocia
regni: ſocia deniqꝫ thalami? vt introducat
te rex in cubiculum ſuum? Uide iam quid
de deo tuo ſentias? vide quãtum de deo ꝓ-
ſumas: vide qbus brachijs vicarie charita
tis reamandus ⁊ amplectendus ſit q tanti
te eſtimauit: imo qui tanti te fecit. De late-
re enim ſuo te formauit qñ pro te obdormi
uit in cruce? ⁊ ob hoc ſomnum mortis ex-
cepit: ꝓpter te a deo patre exiuit: ⁊ matrem
ſynagogam reliquit vt adherens ei vnus
cum eo ſpiritus efficiaris. Et tu ergo audi
filia ⁊ vide: conſidera quanta ſit erga te di-
gnatio dei tui ⁊ obliuiſcere populum tuũ.
Deſere carnales affectus? ſeculares mores
dediſſe abſtinere a prioribus vitijs: conſue
tudines noxias obliuiſcere. Quid eniꝫ pu-
tas? nõne ſtat angelus dñi qui ſecet te me-
diam ſi forte ꝗ auertat ipſe alterum ad mi-
ſeris amatorem? Jam enim deſponſata es
illi? iam nuptiarum prandium celebrať: iam
cena quidem in celo ⁊ in aula eterna parať
Uerumtamẽ nunquid ibi vinum deficiet?
Abſit: inebriabimur ibi ab vbertate domꝰ
dei: ⁊ torrente voluptatis eius potabimur
Paratum eſt profecto illis nuptijs flumen
vini: vini inqꝫ quod letificat cor: ſiquidem
fluminis impetus letificat ciuitatem dei.
Nunc autem quoniam grandis nobis re-
ſtat via? prandium quidem accepimus hic
ſed non in tanta copia: quod plenitudo et
ſacietas cene reſeruetur eterne. Hic ergo
non nunqꝫ vinum deficit gratia: ſcilicet de
uotionis: et feruor charitatis. Quotiens
mihi neceſſe eſt fratres poſt lachrymoſas
querimonias noſtras exorare matrem mi-
ſericordie: vt ſuggerat ſuo benigniſſimo fi
lio: qm̃ vinum non habeatis. Et ipſa dico
vobis cariſſimi ſi pie a nobis pulſata fuerit
nõ deerit neceſſitati nr̃e: qm̃ miſericors eſt
⁊ mr̃ mie. Nã ſi cõpaſſa eſt verecũdie illoꝝ
a qbus fuerat inuitata: multo magis cõpa-
tieť nobis ſi pie fuerit inuocata. Placẽt enĩ
illi nuptie nr̃e? ⁊ ꝑtinẽt ad eã multo ãplius
illis: nimiꝝ de cuius vtero tãqꝫ de thalamo
ſuo celeſtis ſpõſus ꝓceſſit. Sꝫ quẽ nõ moue
at ꝙ ĩ nuptijs illis rñdit dñs benigniſſime
ac ſciſſime mr̃i ſue dicẽs? qd mihi ⁊ tibi eſt
mlĩer? Quid tibi ⁊ illi dñe? Nõne qꝺ filio
⁊ mr̃i? Quid ad illã ꝑtines q̃ris? cuꝫ tui ſis
benedictus fructꝰ ventris eius ĩmaculati?

Nōne ipa ē que saluo pudore cōcepit: ⁊ si-
ne corruptiōe te peperit? Nōne ipsa est in
cuius vtero nouem mensibus moratus es
cuius virgineis vberibus es lactatus: cuꝫ
qua iaꝫ duodecim annoꝝ factus de hieru
salem descēdisti ⁊ eras subditus illi? Nūc
ergo dn̄e quid molestus es illi dicens: qd
mihi ⁊ tibi? Multum per omnem moduꝫ
Sed manifeste iam video ꝙ nō velut idi-
gnans aut confundere volēs virginis ma
tris tenerā verecundiam dixeris quid mi
hi ⁊ tibi: cum venientibus ad te iuxta ma-
tris ꝑcepta mistris nihil cunctatus facias
qđ illa suggessit: vt quid ergo frēs vt quid
sic rn̄derat ꝓus? Utiqꝫ ꝓpter nos: vt con-
uersos ad dn̄m iā nō solicitet carnaliuꝫ cu
ra parentum ⁊ necessitudines ille non im-
pediant exercitiuꝫ spūale. Qꝫdiu enim de
mūdo sumus debitores nos constat eē pa-
rētibꝰ. At postqꝫ reliquimus nosmetipos:
multo magis ab eorum solicitudine liberi
sumus. Unde ⁊ legimus fratrem quendā
in heremo cōuersantem: cum ad eū carna
lis frater auxiliꝫ gratia aduentasset respon
disse: vt audiret alterum fratrem eoꝝ: cuꝫ
vtiqꝫ ille iaꝫ obisset. Cūqꝫ admiratus q ve-
nerat rn̄deret ꝙ ille obijt: heremita se quo
qꝫ filiū obisse respondit. Optime ergo nos
docuit dn̄s ne soliciti simus sup ꝓpinquis
carnis nr̄e plusqꝫ religio postulet: quādo
ipi matri: ⁊ tali matri rn̄dit: Quid mihi ⁊
tibi ē mulier. Sic ⁊ in alio loco cū suggere
ret ei qdā: qm̄ foris staret cū fratribꝰ dn̄i q̄
rēs ei loq: rn̄dit: Que ē mr̄ mea: ⁊ fratres
mei? Ubi mō sūt q tam carnaliter ⁊ inani-
ter sup carnalibꝰ ꝓpinqs suis solent eē soli
citi: ac si adhuc viuerēt ⁊ ipi cū eis? Sꝫ vi
deamꝰ iā qd sequit. Erāt ait euāgelista hy
drie sex posite ſm purificationē iudeoꝝ.
Uel ex h potes māifestiꝰ aduertē nō pleni
tudinē: sꝫ ꝑ ꝑpationē nuptiaꝝ eē vbi nimiꝝ
adhuc opꝰ ē purificatōe desp̄ōsatōis ḡ nu
ptie iste sūt: nō copulatiōis. Absit. n. vt cre
damꝰ illi i nuptijs fore vasa puricatiōis: qm̄
gliosaꝫ exhibebit sibi xp̄s eccliaꝫ nō habē
tem maculā neqꝫ rugā aut aliqd eiusmodi
vbi enim erit macula: que purificatio erit
necessaria? Nūc vtiqꝫ lauandi tempus est
nūc purificationē patet eē necessariam: qm̄
nemo mūdus a sorde: nec infans cuiꝰ vniꝰ
diei vita est super terrā. Nūc abluit spon-
sa: nūc purificatur: vt in celestibus illis nu
ptijs sponso suo sine omni macula ꝑsentet
Queramꝰ ergo sex hydrias: in quibꝰ hec
ablutio iudeoꝝ idest cōfitentium purifica
tio fiat. Nam si dixerimus: quia peccatum
non habemus: nosipos seducimus ⁊ veri-
tas in nobis nō est: que sola liberat: sola sal
uat: sola lauat. Qꝫ si cōfiteamur pctā nr̄a:
nō deerūt veris iudeis purificationis hy-
drie: quoniā fidelis est deus qui dimittat
nobis peccata ⁊ emūdet nos ab omni iniq
tate. Ego quidēꝫ sex hydrias: sex obseruā-
tias arbitror esse: quas ad purificāda con-
fitentium corda sancti patres instituere: ⁊
omnes illas ni fallor hic poterimꝰ inueni-
re. Prima siquidem hydria continentia ē
castitatis: qua diluit quicqd ante luxuria
inqnauit. Secūda vō ieiuniū est: vt qđ ma
culauerat crapula: nūc abstinentia mūdet
Per segnitiē quoqꝫ ⁊ ociositatē que inimi
ca est anime multas ꝯtraximus sordes: cō-
tra dei sententiā i sudore vultus alieni: nō
nostro pane vescētes. Propter hoc tertia
hydria nobis apponitur: vt sordes ille i la
bore manuū diluant. Sic ⁊ per somnolen-
tiam ceteraqꝫ noctium ⁊ tenebrarum ope
ra multa deliquimus: ideo quoqꝫ quarta
hydria vigiliarū obseruantia ponitur: vt
nocte surgētes ad confitendum dn̄o: non
bonas noctes ꝑteriti temoris redimamꝰ.
Jam vō de lingua quis nesciat qꝫ multum
inqnauerit nos ꝑ vaniloquia et mēdacia:
ꝑ detractiōes ⁊ adulationes: ꝑ verba mali
cie ⁊ verba iactātie? Pro omnibus his ne
cessaria ē hydria qnta silētiū scilicꝫ custos
religionis: ⁊ in quo ē fortitudo nr̄a. Sexta
quoqꝫ hydria disciplina ē: q̄ non nr̄o arbi
trio: sed alieno viuimus vt deleat qcqd in
disciplinate viuēdo deliquimus. Lapidea
sunt hec: dura sunt: sed necesse habemꝰ in
his lauari: nisi forte volumus ꝓpter fedita
tes nr̄as accipe a dn̄o libellū repudij. At-
tn̄ in eo ꝙ dicunt lapidee non solū duricia
sed multo melius soliditas pōt itelligi: qm̄
n̄ lauāt hec nisi firma stabilitate ꝑmāserit.

Ait ergo dñs ad ministros: Implete hydrias aq̄. Quid sibi vult istud dñe? Ministri solicitissimi sũt de vini penuria: et tu dicis implete hydrias aq̄. Illi de pocul' cogitãt: et tu p̄cipis vt vasa purificatõis ipleãt. Sic oino sic suspirãti iacob et rachel ãplex⁹: lia a p̄re supponit. Nobis frẽs q ministri sumus et serui vestri p xp̄m nobis p̄cipit iplere hydrias aq̄: quotiẽs deest vinũ. Ac si dicatur: Illi deuotionẽ desiderãt vinũ reqrũt feruorẽ flagitãt: sz nõdũ venit hora mea: iplete hydrias aq̄. Que ẽ eni aq̄ sapientie salutaris: et si non adeo suauis: nisi fons vite et initiũ sapiẽtie timor dñi? Dicit ergo ministris: Incutite metũ: et spũ timoris nõ tam vasa q̃z corda replete: q: vt ad charitatẽ p̄ueniãt: initiãdi sũt a timore vt dicãt et ipsi. A timore tuo cõcepim⁹ dñe et parturium⁹ spm̄ salutis. Sed quõ iplebuntur hydrie? Predixerat eni euãgelista: Capientes singule metretas binas vl' ternas. Que sunt due metrete? queue tertia? Utiqz duplex timor cõis et not⁹ oib⁹: ac terti⁹ qd̄ minus cõis et min⁹ not⁹. Prim⁹ eni timor ẽ ne cruciemur i gehẽna: secũd⁹ ne exclusi a visione dei p̄uemur tã iestimabili glia: terti⁹ replet aĩaz oĩ solicitudine timidã ne forte deserat a gr̃a. Et qdez oĩs timor dñi: sicut aq̄ extinguit ignẽ: sic extinguit pctĩ cõcupiscẽtiã: sed his maxime: cũ ad oẽz tẽtationem statim occurrit ne forte cõtingat amittere [gr]aз vt sibi derelict⁹ hõ labat quottidie d malo in peius: de pctõ minori in graviorẽ culpã: qles vtiqz multos videm⁹ cũ in sordib⁹ sint sordescẽtes adhuc. Nã aduersus timorẽ istũ nõ ẽ vñ sibi blãdiat aĩa: siue de minore forte quãtitate pctĩ: siue de emẽdatiõe futura. Talib⁹ eni blãdimẽtis ipediũtur aliqñ ten⁹ duo p̄ma genera timoris. Precepit ergo nobis dñs vt hac aq̄ hydrias ipleam⁹. Sũt eni aliqñ vacue et plene vẽto siqs tñ adeo isan⁹ ẽ: vt i eo p vanitatis studiũ ille q̃s p̄diximus: obseruãtie mercede p petua vacuent: vt sũt fatue virgines: in q̃rũ vasis oleũ nõ habet. Interdum aũt qd̄ peius ẽ plene qdez sũt sz plene veneno: qd̄ est inuidia murmur: rancor animi et detractio. Propterea ne forte subintrẽt ista duz vinũ deest iubemur iplere hydrias aq̄: vt obseruent mãdata dñi i timore: q̃ tũc mutat in vinũ: cũ timor expellit a charitate et iplent oĩa feruore spũs et iocũda deuotõe.

¶ In ꝯuersiõe sci pauli apli. Sermo. j.

Merito quidem xxxvj dilectissimi ꝯuersio doctoris gẽtiũ: ab vniuersitate gẽtiũ: festiuis hodie gaudijs celebrat. Q: multos eniз ramos: ab hac radice p̄disse videm⁹. Cõuersus paulus: ꝯuersionis minister fact⁹ ẽ vniuerso mũdo. Et multos qdẽ olim in carne adhuc: sed non iã s̃m carnẽ ambulãs p̄dicatõis officio cõuertit ad deũ. Nũc quoqz in ipo felici⁹ viuẽs et apud ipm̄: ne adhuc qdem cessat ab hominũ ꝯuersione: dico aũt exẽplo orone doctrina. Propterea deniqz ꝯuersiõis ei⁹ memoria frequẽtat: q: et ipa q̃z memorãtib⁹ vtil' iuenia. In hac eni memoria: et peccator spez venie ꝯcipit vt p̄uocet ad pniaз et q: iã penitet pfecte ꝯuersiõis accipit formaз. Quis desperet vltra p magnitudine cuiuslibet criminis? qñqdez saulũ audiat adhuc spirãtẽ minaz et cedis i discipulos dñi: subito factum vas electiõis? Quis dicat iniqtatis põdere pssus assurgere iã ad studia meliora nõ valeo? qñ i ipo itinere q̃ sanguineз sitiens xp̄ianũ dix toto pectore virus efflabat psecutor crudelissim⁹: i fidelissimũ repẽte mutat⁹ ẽ p̄dicatorẽ? Magnifice siqdẽ i hac vna ꝯuersiõe et mie magnitudo et efficacie gr̃a cõmẽdat. Subito ait lucas Circũfulsit eũ lux de celo. O vere inestimabilis diuine dignatio pietatis. Illustrat celesti fulgore vel a foris: int⁹ adhuc luminis icapacẽ. Qui necdũ ifundi poterat: diuina saltẽ circunfundit claritate. Et vox facta est: Lucis et vocis testimonia facta sunt credebilia nimis: nec dubitare est de veritate: que sese ingerit p vtrasqz oculorum scilicet auriũqz fenestras. Sic nimirum sic in iordane quoqz supra caput domini et colũba apparuit et vox sonuit. Sic et in monte quando transfiguratus est coram discipulis: claritas visa est: et vox nihilomin⁹ p̄ris audita. Saule saule qd me

psequeris? Vere dephensus est saulus: nō est dissimulādi locus: nō est facultas vlla negandi. In manib⁹ sunt epl'e crudelissime legatiōis auctoritatis execrāde: potestatis inique: Quid me psEqris inqt? An nō psequebat̄ xp̄m? q xp̄i mēbra trucidabat in terris? Aut vō psecuti sunt xp̄m q sacratissimuȝ illud corpus crucis affixere patibulo? ꝛ non persequebat̄ eum q aduersus corpus eius qd̄ est ecclesia: ē enim corp⁹ ei⁹ etiā ipa: odio furebat iniq̄? Deniqȝ si proprium sanguinē dedit in preciū redeptiōis aiarū? non tibi videt̄ grauiorē ab eo sustinere psecutionem: q suggestione maligna exemplo pniciosa: scandali occasione auertit ab eo aīas q̄s redemit: q̄ȝ a iudeo q sanguinē illū fudit? Agnoscite dilectissimi: ꝛ expauescite cōsortia eoꝝ q salutē ipedīūt animaꝝ: Horendū penitus sacrilegium? qd̄ ꝛ ipoꝝ videt̄ excedere facinus: q dn̄o maiestatis man⁹ sacrilegas iniecerūt. Videbatur iam cessasse persecutiōis tempus? sed vt palam factum est: nunq̄ȝ deest persecutio christiano: sed neqȝ xp̄o. Et nūc quod grauius est: illi christum persequuntur: q ab eo vtiqȝ christiani dicuntur. Amici tui de⁹ ꝛ proximi aduersum te appropinquauerunt ꝛ steterunt. Cōiurasse videtur cōtra te vniuersitas populi christiani a minimo vsqȝ ad maximum: a planta pedis vsqȝ ad verticem: non est sanitas vlla. Egressa est iniquitas a senibus iudicibus vicarijs tuis: qui videntur regere populum tuum. Non est iam dicere: Vt populus sic sacerdos: quia nec sic populus vt sacerdos Heu heu domine deus? quia ipsi sunt in persecutione tua primi: qui videntur in ecclesia tua: gerere principatum. Arcem syon occupauerūt? apphēderūt munitiōes ꝛ vniuersam deinceps libere ꝛ potestatiue tradunt incendio ciuitatem. Misera eorum conuersatio plebis tue: miserabil' subuersio est. Atqȝ vtinam sola hac parte nocerent. Esset forte qui dominica premonitus ꝛ premunitus exhortatione: daret operam ipsorum non exempla imitari: sed obseruare precepta. Nunc autem dati sunt sacri gradus i occasionē turpis lucri: ꝛ questum estimāt pietatem. Copiosissime siquidem pietatis inueniuntur in suscipienda: immo accipienda magis animarum cura: sed hic apud eos cura minor: ꝛ de animarum salute nouissima cogitatio est. An vō saluatori animarum? grauior vlla esse poterat persecutio? Inique agunt ꝛ ceteri cōtra christum: multiqȝ sunt nostris temporibus antichristi. Merito tamen ꝛ crudeliorem eam cēset persecutionem pro acceptis beneficijs? ꝛ grauiorem eam sentit pro potestate: q̄ȝ proprijs sustinet a ministris: licȝ alij quoqȝ multi contra proximoꝝ salutem multifarie multisqȝ modis ꝛ varijs occasionibus agere videant̄. Hoc videt christus ꝛ silet: hoc saluator patit̄ ꝛ dissimulat. Propterea dissimulemus ꝛ nos quoqȝ necesse est: ꝛ sileamus interiȝ maximeqȝ de platis nostris mgr̄is ecclesiaꝝ. Sic nimirum sic placet ꝛ ipis vt euadant nūc humana iudicia: veniatqȝ semel iudiciū graue his q presunt: ꝛ potenter patiant̄ tormēta potentes Vereor dilectissimi nequis forte sit ꝛ in nobis dn̄i persecutor? q: manifesta docuit ratio ipedire salutē esse psequi saluatorē. Quas ego de salute aīe mee fratri illi gratias agere possum? q mihi ppinat detractionis fraterne venenū. Merito detractores deo odibiles describunt̄ tanq̄ȝ psecutores. Quid ꝛ is qui exemplo suo ad remissius agendū ceteros puocat? aut singularitate turbat: aut inqetat curiositate: aut inpatiētia sua ꝛ murmuratiōe molestat: aut quocūqȝ mō ɔtristat spm̄ dei q in ipsis est: scandalizans vnuȝ de minimis istis credētibus in eum nōne ꝛ hic manifeste persequtur xp̄m? Vt ergo psecutorū ꝛ nomē ꝛ crimen longe sit semp a nobis? obsecro vos dilectissimi benignos semp ꝛ mites exhibeamus nos inuicē supportantes in omni patientia: ꝛ ad id qd̄ melius ꝛ pfectius est alterntrū puocātes. Quis eni seruus sufficere sibi putat non pseq dn̄m: sed nec obsequi dn̄o? Quā habitur⁹ ē gratiam si vt non resistit sic nec asistit qdem? Deniqȝ si qs adeo pusillanimis ē vt satis sibi reputet psecutorē eē nec coadiutorē dei: audiat qd ipse loquatur: Qui non est mecum contra

me est: ⁊ qui non colligit mecum dispergit
Saule saule quid me persequeris? Et ille.
Quis es dñe? Hinc ꝑfecto datur ĩtelligi:
qꝛ vere circũfusa erat illi claritas: nõ infu
sa. Audiebat paulus dñi vocẽ: sꝫ faciẽ dñi
nõ videbat: qm̃ erudiebat̃ ad fidem: ⁊ vt
ipse postea docuit fides ex auditu: Quis
es inqt? Ignotũ enĩ ꝑsequebat̃: ⁊ ideo cõ
secutus est mĩaꝫ: qꝛ ignorãs ⁊ i ĩcredulita
te hoc fecit. Discite ex hoc frẽs iustũ iudi-
cẽ dñi nõ mõ qd fiat sꝫ ⁊ quo aĩo fiat: cõsi-
derate ⁊ cauete deinceps neq꞉ parua re-
putet q̃libus parua: si scienter delinquere
ꝯuincatur. Nemo dicat ĩ corde suo Leuia
sunt ista: nõ curo corrigere: nõ est magnũ
si in his maneã venialib⁹ minimisq꞉ pctĩs.
Hec ẽ enĩ dilectissimi ĩpenitẽtia: hec blas-
femia in spm̃ scm̃: blasfemia irremissibilis
Paulus qdeꝫ blasfemus fuit. sꝫ nõ in spm̃
scm̃: qꝛ ignorãs fecit in ĩcredulitate. Non
in spm̃ scm̃ fecit blasfemiã: ⁊ ideo secut⁹ est
mĩsicordiã. Quis es dñe? Et dñs ad euꝫ:
Ego sum iesus nazarenus: quẽ tu ꝑseque-
ris. Ego saluator quẽ tu ꝑsequẽdo queris
Ego suꝫ de quo ĩ lege tua legis: ꝑdictũ qđ
nescis impletũ quia nazarenus vocabitur
Et ille: dñe quid me vis facere. Hec plane
frẽs ꝑfecte ꝯuersionis est forma. Paratũ
inqt cor meũ deus: paratũ cor meũ. Para-
tus sum ⁊ nõ sum turbat⁹: vt custodiã mã
data tua. Dñe qd me vis facere? O verbũ
breue sed plenũ: sꝫ viuũ ⁊ efficax: sꝫ dignũ
omĩ exceptiõe. O q̃ pauci inueniunt̃ in hac
ꝑfecte obedientie forma: qui suã ita abie-
cerint volũtatẽ: ⁊ ne ipm̃ qdẽ cor ꝓpriũ ha
beant vt nõ qd dñs velit omni hora requi
rant dicentes sine intermissione: Dñe qd
me vis facere? et illud samuelis: Loquere
dñe qꝛ audit seruus tuus. Heu plures ha-
bemus euangelici illius ceci: q̃ꝫ noui apl̃i
imitatores. Quid vis ait dñs ad cecum il
lum vt faciam tibi? Quãta est mĩsatio tua
dñe: quãta dignatio tua. Siccine dñs q̃rit
vt ſui faciat volũtatẽ? Uere cecus ille qꝛ
nõ cõsiderauit: nõ expauit nõ reclamauit
Absit hoc dñe. Tu magis dic qd me face-
re velis. Sic enĩ decet: sic oĩno dignuꝫ est
nõ meã a te: sꝫ a me tuã q̃ri ⁊ fieri volũtatẽ
Uidetis fratres quia vere necessaria erat
hoc in loco conuersio. Sic profecto sic mul
toruꝫ vsq꞉ hodie pusillanimitas ⁊ peruersi
tas me exigit: vt ab eis q̃ri oporteat Quid
vis vt faciam tibi: non ipsi querant Domi
ne quid me vis facere. Considerare neces-
se habet minister ⁊ vicarius christi: quid si
bi precipi velint: non ipsi considerant que
voluntas sit preceptoris. Non est eorum
obedientia plena: non in omnibus parati
sunt obsequi: non per omnia sequi propo-
suerunt eum: qui non suam: sed patris ve-
nit facere voluntatem. Discernunt ⁊ diiu-
dicant in quibus obediãt imperanti: imo
quibus preceptorem suum ipsorum obedi-
re necesse sit voluntati. Huiusmodi itaq꞉
etsi tolerari se videant: ⁊ ꝯdescendi ac mo-
rem geri infirmitati sue: proficiãt obsecro
pudeatq꞉ semper paruulos inueniri: neq̃
forte audiant Quid debui vobis facere ⁊
non feci: ⁊ abutentibus patientia ⁊ beni-
gnitate prelati: fiat tandem multitudo ex-
hibite miserationis: cumulus iuste damna
tionis. Domine qd me vis facere? Et do-
minus ad illum: Surge ingredere ciuita-
tem: ibi dicetur tibi quid te oporteat face-
re. O sapientia suauiter vere vniuersa dis-
ponens. Eum cui tu loqueris erudienduꝫ
de voluntate mittis ad hominem: vt socia
lis vite commendetur vtilitas: ⁊ edoctus
per hominem discat ⁊ ipse sm̃ datam sibi
gratiam: hominibus subuenire. Ingrede-
re ciuitatem. Uidetis fratres: non sine di-
uino consilio factum esse: vt in hanc ciuita
tem domini virtutum ingrederemini: di-
uinam discere voluntatem. Plane qui te
salubriter terruit ⁊ conuertit cor tuum ad
desiderandum voluntatem suam: ipse tibi
dicit: Surge ⁊ ingredere ciuitatem. Sed
audi q̃ꝫ manifeste in que sequuntur volũ-
taria simplicitas ⁊ christiana cõmẽdat̃ mã
suetudo. Aptis ocul' nihil videbat. Ad ma
nus trahebat̃ ab his q comitabant̃ eũ. Fe-
lix cecitas: q̃ male quõdã illũiati ĩ ꝑuarica
tione tandem in conuersione: oculi salubri
ter excecãtur. Sane ꝙ triduo paulus sine

cibo manet existens in orõne ad eos maxi me ptinet: q nouiter seculo abrenũciantes necdũ in celesti ꝯsolatione respirãt. Susti neant ergo ⁊ ipsi dñm in oĩ patiẽtia: orent sine intermissione: querẽtes: petentes: pul santes: qꝛ exaudiet eos pater celestis ĩ tpe opportuno. Nõ obliuiscef in finẽ: veniet ⁊ non tardabit. Si triduo sustinueris eũ nõ habẽs quod manduces: confide quia mise ricors ⁊ miserator dñs: ieiunũ te nõ dimit tet. Exinde iubef ananias manꝰ imponere saulo: sed tanq̈ȝ bene eruditus non ꝯtinuo acquieuit. Uide enĩ si non etiã paulus ipe doctrinã hanc deinde tradit discipulo Ne mini inquiens cito manũ imponas. Uidit ait dñs virũ imponentẽ sibi manus: vt vi sum recipiat. Frẽs paulus hoc cum vidis set: nõ continuo illuminatus est. Nũqd nõ expectauit ananie manũ: quia venturũ eũ forte ĩ somnis puidit? Hec dico vobis cha rissimi: qꝛ vereor nequis forte sit inter vos qui solo se somno presumat illuminatũ esse: nemo iã equanimif patiaf ad manũ trahi: sȝ ductorẽ sese ꝓfiteaf alioꝝ. Cui enĩ necdũ credita est dispensatio? cui necdũ preceptũ est vt videat ⁊ ꝓuideat his q aptos oculos habẽtes nihil vidẽt qd h presumere tẽtat: nisi qꝛ meditaf inania: ⁊ quia somnia vana sectatur. Caueaf ab hoc vitio frẽs semp: quod in nobis est abiecti eligamus esse: et ad manꝰ trahi mãsuetudineȝ ⁊ humilitatẽ discentes a christo dño: cui est honor ⁊ glo ria in secula seculoꝝ Amen.

xxxvij ¶ Unde supra Sermo secundus.

Conuersus est hodie paulus: imo saulus cõ uersus est: ⁊ versus in paulũ. Siquidẽ factus est tanq̈ȝ euã gelicus ille paruulus: de quo dñs ait: Nisi conuersi fueritis ⁊ efficiciamini sicut par uulus iste: nõ intrabitis in regnum celoꝝ. Forte enĩ seipm dicebat. Nimirũ ipse ma gnus dñs ⁊ laudabil' nimis: ipse paruulus q datus est nobis. Nec tñ magnꝰ interim exhibetur: sed paruulus: vt seipsum faciat gratũ: ⁊ efficax necessarie paruitatis exem plũ. Ad paruulũ igif ꝯuersio tua vt discas paruulus esse. Tu quoq̈ȝ dũ ꝯuerteris par uulus fias. Enimuero audi q̈ȝ euidẽf ipm tibi in quo ꝯstituerat formã ꝯuersiõis par uulũ manifestat: signãter ea que sunt par uuli ĩ seipso imitãda ꝓponẽs. Discite inqt qdẽ a me: qꝛ mitis sum ⁊ humil' corde. Ge mina paruitas: humilitas: ⁊ mansuetudo. Illa ĩterior: ista exterior paruitas. Utraq̈ȝ tñ magna est virtꝰ. Nempe q̈ȝ paruulus il le tã magnꝰ vnicũ magisteriũ ꝓfitef. Ho die ergo cõuersus est paulus: hodie desijt esse saulus. Hodie factus est humilis ⁊ mi tis corde. Probat oris confessio cordis hu miliationẽ dũ clamat Dñe quid me vis fa cere. Magis autẽ ꝓbat ipsa collate gratie magnitudo: q̃ nimirũ tã multa: nisi multũ humili data fuit. Ceterũ mansuetudo: qm̃ exterior vt dixi q̃dã paruitas. ⁊ ob hoc ma nifestior est: tripliciter nobis in cõuersione hac cõmẽdaf. Triplici siquidẽ velut arie te mãsuetudo nostra pulsaf. Uerboꝝ iniu rijs: damnis rerũ: corporis lesione. In his tribus omnis exhibitio patientie. Omnis exercitatio mansuetudinis. Probata ẽ vir tus: quã nihil horum videf concutere po tuisse. Considerare licet quemadmodum paulus sup his oibꝰ in ipsa stati ꝯuersione sua tẽtatus: vere iam paulus inuentus sit in hac parte: vere mitis ⁊ patiens. Saule saule quid me persequeris. Durum est ti bi contra stimulum calcitrare. Durũ eqdẽ verbum. Uerbũ increpatiuũ: plenũ cõmi natione. Sane quod ad corpꝰ ptinuit con cussus ẽ: ⁊ ꝓstratꝰ in terrã. An võ ⁊ damno ꝓbatus est? Et valide. Siquidẽ illi lumen ademptũ est oculorũ. Et apertis vt scriptũ est oculis nihil videbat. Experta in his tri bus ⁊ exercitata patiẽtia iob: quem in hac virtute opinatissimũ deus exẽplar dedit? Sed vestre hoc industrie relinquimꝰ inue stigandũ. Sufficit monere vos formã con uersionis magna ex parte in hac mansue tudine cõstitutã: vt pudeat eos qui ꝯuersi eẽ debuerãt. Uel in corpoꝝ lesione: vel in damno rerũ: vel qd magis indignũ ẽ ver borum iniurijs inueniri peruersos penitꝰ et auersos.

borum iniurijs: inueniri ꝑuersos penitus ꝛ aduersos.

¶ In purificatione sancte marie semper virginis. Sermo primus.

xxxviij Odie tēpli dominū in templū dñi virgo mater īducit. Joseph quoqꝫ sistit dño nō suuz sed eius filiū: in quo ei bene cōplacuit. Agnoscit iustus quē expectabat: anna quoqꝫ vidua confitet. Ab his quattuor primo hodierna processio celebrata est: que postmodū exultatione vniuerse terre in omni loco ꝛ ab omni gēte celebraret. Nec sane mirū si tunc parua fuit: quandoquidē paruus erat qui suscipiebatur. Nullū ibi locum peccator habuit: oēs iusti: oēs sci: oēs fuere ꝑfecti. Sed nūquid hos tm̄ saluabis dñe? Crescat corpus: crescat ꝛ miseratio. Hoies ꝛ iumēta saluabis dñe: cū multiplicaueris misericordiā tuaz deus In secūda iam ꝓcessiōe preeunt turbe: turbe sequunt: nec virgo portat sꝫ asellus. Neminē itaqꝫ dedignat: ne ipsos qdē q computruerūt tanqꝫ iumēta in stercore suo. Nō dedignat inquā: sed si ap̄lica vestimēta nō desint: si doctrina eoꝝ: si morū iustitia: si obediētia: si charitas cooꝑiat multitudinē peccatorū: ex hoc iam ꝓcessionis sue glīa: nō censebit indignos. Magis vō ꝛ ipsam que tam paucis collata videt: nob quoqꝫ ab ipso inuenire ē reseruatā. Quid ni reseruaret posteris: quam ꝛ prerogauit antiquis? Dauid rex ꝛ propheta exultauit vt vidēt diē istū: vidit ꝛ gauisus est. Alioquin si nō viderat: vnde psallebat? Suscepimus inquit deus misericordiā in medio templi tui. Suscepit hāc misericordiā dñi dauid. suscepit symeon: suscepimꝰ ꝛ nos et quicūqꝫ sunt preordinati ad vitam. Siquidem christus heri ꝛ hodie ꝛ in eternū. In medio eni tēpli misericordia est: non in angulo aut in diuersorio: quia nō est ꝑsonarū acceptio apud dñm. In cōmuni posita est oibꝰ: ꝛ nemo illius expers: nisi qui rēnuit. Deriuāt aque tue foras dñe deus: nihilominus tm̄ fons tuus tibi proprius est: ꝛ nō bibit alienus ex eo. Qui tuus est non videbit mortē donec viderit christū dñi: vt securus dimittat in pace. Quid ni dimittat in pace: qui christuz dñi habet in pectore? Ipse est eni pax nostra: qui ꝑ fidē habitat ī cordibꝰ nostris. Tu quoqꝫ hinc exibis aīa misera: que ducem itineris iesum ignoras Ignorātiā eni dei quidā habēt. Unde h? Nempe qꝛ lux venit in mūdū: ꝛ dilexerūt hoies magis tenebras qꝫ lucē. Et lux ingt in tenebris lucet: ꝛ tenebre eā nō cōprehenderūt. Ac si dicat: Et in plateis deriuātur aque: ꝛ alienus non bibet ex eis. Et misericordia in medio templi est: nec tm̄ accedūt quos manet eterna damnatio. Mediꝰ vestrū stat o miseri quē vos nescitis: vtinam morientes anteqꝫ videritis christū dñi: nō in pace dimittamini: sed potius rapiamini a rugientibꝰ preparatis ad escam. Suscepimus deus misericordiā tuā in medio templi tui. Longe est hec gratiarū actio: a voce illa gemētis. Dñe in celo misericordia tua ꝛ veritas tua vsqꝫ ad nubes. Quid enim? Videt ne tibi ī medio fuisse misericordia: cum apud solos celigenas spūs haberet? At vbi sane minoratꝰ est christus paulominus ab angelis: factusqꝫ est dei ꝛ hominuz mediator: ac velut lapis angularis: pacificauit ꝑ sanguinē suū que in celis sunt ꝛ sup terram. Ex hoc iam plane suscepimus deꝰ misericordiam tuam in medio templi tui. Eramus enim ꝛ nos natura filij ire: sed cōsecuti sumus misericordiam. Cuius ire filij: ꝛ quā misericordiā ꝯsecuti? Nēpe filij ignorātie: ignauie: captiuitatis: ꝛ cōsecuti sumus misericordiā: virtutem: redemptionem. Ignorantia mulieris seducte excecauerat nos: mollities viri abstracti ꝛ illecti a propria concupiscētia nos eneruauerat. malitia diaboli expositos iuste a deo captiuauerat nos. Sic ergo nascimur vniuersi. Primum quidem vie ciuitatis: habitaculi prorsus ignari: deinde imbecilles ꝛ ignaui vt etsi nobis nota eēt via vite propria: propria tamen prepediremur ꝛ detineremur inertia. Postremo captiui sub pessimo crudelissimoqꝫ tyranno: vt licet prudentes essemus atqꝫ robusti: Ipsa tamen misere seruitutis opprimeremur conditione.

Nunquid non misericordia ꝛ miſeratione multa opus habet tanta miſeria? Aut certe ſi iam ſalui ſumus ab hac triplici ira per xp̄m qui factus eſt nobis ſapiā a deo p̄re ꝛ iuſtitia ꝛ ſanctificatio ꝛ redēptio: quanta nobis vigilantia opus eſt dilectiſſimi ne forte abſit inueniant̄ nouiſſima nr̄a pctā peiora priorib⁹ ſi denuo ↄtingat iram incidere vtpote qui nō natura iam ſed voluntate filij ire ſum⁹? Amplectamur itaqꝫ miſericordiā quā in medio templi ſuſcepim⁹ ꝛ cum beata anna nō dimoueamur a templo. Templum dei ſcm̄ eſt qđ eſtis vos ait apl's: Prope ē hec mīa, ꝑpe eſt verbum in ore nr̄o ꝛ in corde nr̄o. Deniqꝫ in cordib⁹ noſtris p fidē hītat chriſtus. Hoc tēpluꝫ eius hec ſedes ei⁹: niſi forte excidit nobis qm̄ aīa iuſti ſedes ſapiētie eſt. Quod ergo frequēter imo ꝛ ſemp admonere cupio fratres meos obſecro ꝛ nūc: nō ambulem⁹ in carne ne diſplicemus deo: non ſimus amici huius ſeculi: ne dei ↄſtituamur inimici: reſiſtam⁹ quoqꝫ diabolo ꝛ fugiet a nobis: vt liberi iam ambulemus in ſpū ꝛ in corde ſit ↄuerſatio nr̄a. Siquidē ꝛ corpus qđ corrumpitur aggrauat ꝛ eneruat ꝛ effeminat aīam: ꝛ terrena inhabitatio ſenſum multa cogitantē deprimit vt ad celeſtia nō reſurgat. Unde ꝛ ſapiētia huius mūdi ſtultitia eſt apud deum: ꝛ a maligno qui ſuperat̄ ei et ſeruus addicit̄. Porro in corda ſuſcipit̄ mīa: ꝛ in corde habitat chriſtus: in corde loquitur pacem in plebē ſuam: ꝛ ſup ſcōs ſuos ꝛ in eos qui ↄuertuntur ad cor.

¶ Itē vnde ſupra de ordine ꝛ modo proceſſionis. Sermo ſecundus.

xxxix Ratias redēptori noſtro q tā copioſe p̄uenit nos in benedictionib⁹ dulcedinis: ſacramētis infantie ſue gaudia noſtra multiplicans. Celebrata ſiqdē paulo ante natiuitate circūciſiōe: apparitiōe eius: feſtus nobis hodie oblationis ipſius dies illuxit. Hodie nāqꝫ ſiſtitur creatori fruct⁹ terre ſublimis. Hodie placabilis ꝛ deo placens hoſtia virgineis manibus offert̄ in tēplo. Portat̄ a parētibus a ſenibus expectat̄. Offerunt ioſeph ꝛ maria ſacrificiū laudis: ſacrificiū matutinuꝫ: ſymeon ꝛ anna ſuſcipiūt. Ab his quattuor celebrata ꝓceſſio eſt: que p quattuor orbis climata ſolēnib⁹ hodie gaudijs ad memoriā reuocat̄. Quia igitur feſtiuaꝫ hodie ꝛ noſipſi p̄ter ceteraꝝ ↄſuetudinē ſolēnitatū acturi ſum⁹ ꝓceſſionē: nō arbitror inutileꝫ eē modū ipſius: ꝛ ordinē diligentius intueri. Proceſſuri ſumus bini ꝛ bini candelas habētes in manibus: ipaſqꝫ ſuccenſas nec quolibet igne: ſꝫ q ꝑus in eccleſia ſacerdotali benedictione fuerit ↄſecrat⁹. Adhuc futuri ſunt in ꝓceſſione noſtra nouiſſimi primi ꝛ primi nuniſſimi: ꝛ cantabimus in vijs dn̄i qm̄ magna eſt gloria dn̄i. Merito ſane bini ꝛ bini ꝓcedimus. Sic enim ob cōmēdationē charitatis fraterne ꝛ ſocial' vite miſſos a ſaluatore diſcipulos euangelia ſacra teſtantur. Turbat proceſſionē ſiquis ſolitari⁹ incedere curat: nec ſibi ſoli nocet ſed etiam ceteris eſt moleſtus. Hi ſunt qui ſegregant ſemetipſos aīales ſpm̄ non habentes: nec ſolliciti ſeruare vnitatem ſpiritus in vinculo pacis. Jam vo ſicut non ē bonū eē hominē ſolū: ſic in ↄſpectu dn̄i vacuū eſt apparere ꝓhibitū. Cū enī arguant̄ ocioſitatis ipſi qꝫ q̄s nemo ↄduxit: q iā cōducti ſūt: ſi ocioſi inuēti fuerint qd merēt̄? Fides quippe ſine opib⁹ mortua ē. Ipa deniqꝫ opa nr̄a in feruore agēda ſunt: ꝛ in deſiderio cordis: vt ſint lucerne ardentes in manib⁹ nr̄is. Alioqn timendū eſt valde: ne forte tepidos nos euomere incipiat: qui in euāgelio loqt̄ dicēs: Ignē veni mittere in terrā: ꝛ qd volo niſi vt ardeat? Hic plane ſacer ꝛ bn̄dict⁹ eſt ignis quē p̄r ſcificauit ꝛ miſit in mūdū: ꝛ cui bn̄dicit̄ in eccleſijs: ſic̄ ſcriptū eſt: In eccleſijs bn̄dicite deo dn̄o. Hꝫ enī etiā aduerſari⁹ nr̄ vtpote ↄuerſus diuinoꝝ operuꝫ emulator. hꝫ inquā ꝛ ipſe ignē ſuū: ignē ↄcupiſcētie carnal': ignē inuidie ꝛ ābitiōis: quē ſaluator ī nob: n̄ accēdēt ſꝫ extiguē venit. Deniqꝫ ſiqs hūc alienuꝫ igneꝫ ī dn̄o offerre p̄ſūpſerit ſacrificio: ēt ſi p̄rēꝫ hēat aarō morieſ̄ ī iniqtate ſua. porro ſup hec q̄ de ſociali vita ꝛ fratna dilectione: ꝛ opib⁹ bonis: ꝛ feruore ſcō dicta ſūt:

humilitatis virtus maxima maxime neces
saria est: vt honore preueniamus inuicem:
nec modo priores: sed ⁊ ipsos iuniores sibi
quisqꝫ preponat: que nimirum humilita-
tis pfectio est: ⁊ iustitie plenitudo. Et quo-
niam hilarem datorem diligit deus: ⁊ fru-
ctus charitatis est gaudium in spiritusan-
cto: cantemus vt dictum est in vijs domi-
ni: quoniam magna est gloria domini. Cā-
temus domino canticum nouum: quoniaꝫ
magnifice fecit. In quibus omnibus siqs
forte proficere dissimulat: ⁊ ꝓficisci de vir-
tute in virtutem: nouerit quisquis eiusmo
di est in statione: non in processione se esse:
imo vo ⁊ in regressiōe: quoniam in via vi-
te non progredi regredi est: cum nihil ad-
huc in eodem statu permaneat. Porro pro
fectus noster in eo consistit: vt sepius dixis
se me memini: vt nonnunqꝫ arbitrem̄ nos
apprehendisse: sed semper extendamur in
anteriora: conemur incessanter in melius
⁊ in perfectum nostrum diuine misericor-
die obtutibus iugiter exponamus.

¶ Item vbi supra de puero maria ⁊
⁊ ioseph. Sermo tertius.

xl Vrificationeꝫ
beate marie virginis hodie
celebramus. q̄ s̄m legē moysi
sacra est transactis a natiuita
te dn̄i quadragita diebus. In lege eni scri
ptum erat vt mulier que suscepto semine
peperisset imunda esset septem diebus: et
octaua die circūcideret puer. Dehinc ab
lutioni ⁊ purificatiōi intenta astineret ab
ingressu tēpli trigitatrib⁹ dieb⁹: qbus ex-
pletis offerret filiū dn̄o cū munerib⁹. Sed
quis nō aduertat in ipso sentētie huius in
itio: liberaꝫ matrē dn̄i ab hoc p̄cepto? Pu
tas eni quia dicturus moyses mulierem q̄
peperisset filiū imundā esse non timuerit
sup m̄re dn̄i blasfemie crimen incurrere:
⁊ idcirco premisit suscepto semine? Pa-
tet itaqꝫ q lex ista matrem dn̄i nō induxit
que nō suscepto semine filiū pepit: sicut p̄
dictū fuerat p hyeremiā q: nouū faciet do
minus sup terrā. Queris qd nouū? Mu-
lier inqt circūdabit virū. Non ab altero
viro vir suscepiet: nō hūana lege ꝯcipiet
hoieꝫ: sꝫ inter viscera nō tacta ⁊ itegra vi
rū claudet ita sane vt intrāte ⁊ exeūte dn̄o
iuxta aliū ꝓphām porta oriētal' clausa iugi
ter pseueret. Putas ḡ nō poterat moueri
animus ei⁹ ⁊ dicere: qd mihi est opus pu-
rificatione? Cur cesso ab ingressu tēpli: cu
ius vterus nesciēs virū templū factus est
spūs sci? Cur non ingrediar templū: q̄pe-
peri dn̄m tēpli? Nihil in hoc ꝯceptu: nihil
in ptu impurū fuit nihil illicitū: nihil pur-
gandū nimir: cū ples ista fons puritatis
sit ⁊ purgationē facere venerit delictorū.
Quid in me legalis purificet obsuatio: q̄
purissima facta sum ipo partu imaculato?
Vere o btā virgo: vere nō habes cām: nō
tibi opus ē purificatiōe. Sed nunqd filio
tuo opus erat circūsiōe? Esto inter mulie-
res tanqꝫ vna ear: nam ⁊ filius tuus sic est
in numero puerorꝫ. Circūcidi voluit: ⁊ nō
multomagis velit offerri? Offer filiū vgo
sacra: ⁊ bn̄dictū fructū vētris tui dn̄o rep-
senta. Offer ad nr̄am oiuꝫ ꝯsolationē hosti
am scām deo placentē. Omnino accepta-
bit deus pr̄ oblationē nouā ⁊ p̄ciosissimaꝫ
hostiā: de qua ipe ait: Hic est filius meus
dilect⁹: in q̄ mihi bene cōplacui. Sed obla
tio ista frēs satis delicata videt: vbi tm̄ sisti
tur dn̄o: redimit auibus: ⁊ illico reportat:
Veniet qn̄ i tēplo nō offeret nec inter bra
chia symeonis: sed extra ciuitatē inter bra
chia crucis. Veniet qn̄ nō redimet alieno:
sed alios redimet sanguine ꝓprio: q: redē-
ptionē misit eū de⁹ pr̄ pplo suo. Illud erit
sacrificiū vesptinū istud ē matutinū. Istō
qdē iocundi⁹: sꝫ illud pleni⁹. Istud eni tp̄e
natiuitatis: illud in plenitudine etatis. De
vtroqꝫ tn̄ potes accipere qd ꝓphal p̄ dixit:
Oblatus est q: ipse voluit. Nā ⁊ nō obla-
tus ē: nō q: op⁹ habuit: nō q: sub legis edi-
cto fuit: sꝫ q: voluit. Et i cruce nihilomin⁹
oblat⁹ ē: nō q: meruit: nō q: iude⁹ potuit:
sed quia ipse voluit. Voluntarie sacrifica-
bo tibi domine: quia voluntarie oblat⁹ es
pro mea salute: nō pro tua necessitate. Sed
quid nos frēs offerim⁹ illi: aut quid retri-
buimus illi pro omnibus que retribuit no
bis? Ille ꝓ nob obtulit hostiā p̄ciosiorē q̄ꝫ

habuit: nimirũ qua preciosior esse non po-
tuit. Et nos ergo faciam⁹ qd possim⁹: opti
mũ qd habem⁹ offerẽtes illi quod sumus:
vtiqꝫ nosmetipsos. Ille seipsum obtulit: tu
q es: q te offerre cũcteris? Quis mihi tri-
buat: vt oblationẽ meam digneť maiestas
tanta suscipe. Duo minuta habeo domine
corpus ⁊ aiam dico. Utinã hec tibi pfecte
possim in sacrificiũ laudis offerre. Bonũ
enĩ mihi lõgeqꝫ gliosi⁹ atqꝫ vtili⁹ ẽ: vt tibi
magis offerar qꝫ vt deserar mihiipsi. Nam
ad meipm aĩa mea ꝯturbať: ĩ te vo exulta-
biť spũs meus: si tibi veraciť offerať. Frẽs
morituro dño iude⁹ mortuas hostias offe-
rebat: sꝫ iam nunc viuo ego dicit dñs nolo
mortẽ pctõris: sꝫ vt magis ꝯuertať ⁊ viuat.
Nõ vult dñs mortẽ meã: ⁊ nõ libẽter offe-
ro illi vitã meã? Hec ẽ enĩ placabil hostia:
hostia deo placẽs: hostia viua. Sed in obla
tione illa dñi tres fuisse legũť: ⁊ ĩ oblatiõe
nr̃a tria nihilomin⁹ a dño reqrunť. Fuit ĩ
oblatiõe illa ioseph spõsus mr̃is dñi: cui⁹ fi
lius putabať: fuit ⁊ ipsa virgo mř: ⁊ puer ie
sus q offerebať. Sit ğ ⁊ in oblatiõe nr̃a con
stãtia virilis: sit ꝯtinẽtia carnis: sit ꝯsciẽtia
humil. Sit inquã in ꝓposito pseuerãdi ani
mus virilis: sit in ꝯtinẽtia castitas vginal: ĩ
ꝯsciẽtia simplicitas ⁊ humanitas puerilis.
¶ Dñica in septuagesima. Sermo prim⁹.

xlj. agna nobis cõ
solatio est frẽs mei in vbo illo
dñi: Qui ex deo ẽ vba dei au-
dit. Propterea enĩ vos libenť
auditis: qr ex deo estis. Nec ignoro ꝙ alio
in loco dicit scriptura: Ex ipso ⁊ per ipsum
⁊ in ipso sunt oĩa: sꝫ multo aliť sunt ex eo: q
sm beati iohãnis euãgeliũ nõ ex volũtate
carnis nati sunt: sꝫ ex deo. Uñ ⁊ iuenies a
btõ iohãne in epl'a scriptũ: Oĩs q nat⁹ ẽ ex
deo nõ peccat: sꝫ generatio celestis conser-
uat illũ. Nõ peccat inqt: id est nõ pmanet ĩ
pctõ: qr ꝯseruat illũ vtiqꝫ vt pire nõ possit
ea q falli nõ potest generatio celestis. Siue
si peccat: qr tãtũdẽ ẽ ac si nõ peccet ꝓ eo. s.
ꝙ nõ ĩputať ei pctm̃: generatio enĩ celestis
etiã ĩ hac pte ꝯseruat illũ. Sꝫ generationẽ
istaꝫ qs enarrabit? Quis põt dicẽ Ego de
electis sũ: ego de pdestinatis ad vitã: ego
de nũero filiorũ? Quis h inquã dicẽ põt:
reclamãte nimirꝫ scriptura Nescit hõ si sit
dign⁹ amore an odio? Certitudinem vtiqꝫ
nõ hẽm⁹: sꝫ spei fiducia ꝯsolať nos: ne du-
bitatiõis hui⁹ anxietate penit⁹ cruciemur.
Propť h data sunt signa qdã ⁊ indicia ma
nifesta salutis: vt indubitabile sit eũ eẽ de
numero electorꝫ: in q ea signa pmãserint.
Propť hec inquã qs psciuit deus ⁊ pdesti
nauit ꝯformes fieri imaginis filij sui: vt q-
bus certitudinẽ negat cã sollicitudĩs: vl' fi
duciã pstet gr̃a ꝯsolatiõis. Hec enĩ ẽ vnde
sp sollicitĩ ⁊ in timore ⁊ tremore humiliem̃
necesse est sub potẽti manu dei: qm̃ qles su
mus nosse possum⁹ vel ex pte: qles autẽ fu
turi sim⁹: id nosse penit⁹ nob ĩpossibile ẽ.
Itaqꝫ q stat videat ne cadat: ⁊ in ea forma
q salutis indiciũ ẽ: ⁊ argumẽtũ pdestinatõ
nis pseuẽt atqꝫ ꝓficiat. Porro inť ea q fidu
ciã pstãt ⁊ mãꝫ spei: illd vnũ maximũ ẽ: de
q nunc cepim⁹ loq: Qui est ex deo vba dei
audit. Nõnullos enĩ sic nõdũ audiẽtes in-
uenias: ac si nihil oĩno ad eos ptineãt q di
cunť: nõ ĩtrare cor suũ: nõ discutere mores
suos: nõ cogitare: ne forte qd audiũt dictũ
sit ꝓpter eos. Magis aũt si forte sermo dei
viu⁹ ⁊ efficax: q suo ⁊ nõ ei⁹ q loqť arbitrio
ferť qcũqꝫ voluerit: si inquã manifeste ad-
uersus vitia illa ꝓcesserit: qb⁹ sese illi sen-
tiũt obligatos dissimulãt ⁊ auertũt oculos
cordis: aut qlibet adinuẽtione pallianť vi-
tia: ⁊ seducunt miseri semetipsos. In his ğ
salutis signa nõ video: magis ãt vereor ne
forte ꝓpterea nõ audiãt vbũ dei: qr nõ sint
ipsi ex deo. In vobis frẽs gr̃as deo. Uere
inuenio aures audiendi: nimirum cum in
emẽdatione nostra sine mora appareat fru
ctus verbi. Sed etiam interloquenduꝫ fa-
teor nonnunqꝫ sentire mihi videor feruo-
rem studij nostri. Etenim quanto abundã-
tius sugitis: tãto ampli⁹ replet vbera mea
dignatio spiritussancti: ⁊ tanto copiosi⁹ dat
quod propinem vobis: quãto citius quod
propinatur hauritis. Propterea sepe loqr
etiã ⁊ preter consuetudinẽ ordinis nostri.
scio enĩ qs dixerit: Siqd superogauerꝫ cũ
rediero reddam tibi. Initiũ septuagesime

fratres hodie celebratur:cuius nomen in
vniuersa ecclesia celebre satis habet. Jam
v̄o dico vobis charissimi:quia plurimū in
hoc nomine compatior mihiipsi. Cōmoue-
tur enim inter me spūs meus suspirans ni
mirum ad patriaꝫ illam:in qua nec nume-
rus est:nec mensura:nec pondꝰ. Qꝫdiu eni
in pondere ⁊ mensura ⁊ numero ꝰ vniuer-
sa corporis pariter ⁊ anime bona recipio?
Quāti mercenarij in domo pr̄is mei abū-
dant panibus?ego autem hic fame pereo?
Nam de corporali cibo ad adam dictū est:
et peruenit vsqꝫ ad me: In sudore vultus
tui vesceris pane tuo. Sꝫ cum laborauero
panis datur mihi in pondere:potus in mē
sura:⁊ pulmenta in numero. Et de corpora
li quidē sic:quid v̄o de spūali? Utiqꝫ prius
q̄ꝫ comedā suspiro?⁊ vtinaꝫ cum suspiraue
ro ⁊ fleuero:vl' fragmentū exiguū merear
de celesti ꝯuiuio:⁊ tanq̄ꝫ catellus edam de
micis que cadunt de mensa dñoꝝ. O hie-
rusalē ciuitas regis magni:quis te ex adi-
pe frumenti satiat?⁊ qs fluminis impetus
letificat? In te nec pondus vtiqꝫ nec men-
sura:sed satietas ⁊ affluentia summa. Sed
nec habes numerū:quippe cuius partici-
patio eius in idipsum. Ego v̄o qui totꝰ suꝫ
in vicissitudine ⁊ numero: qñ veniam ad
vnam illam quaꝫ requiro? Qñ satiabor cū
apparuerit gloria tua dñe? qñ inebriabor
ab vbertate domus tue:⁊ torrēte volupta-
tis tue qñ potabis me? Nunc eni tam exi-
gua sunt stillicidia stillantia suꝑ terraꝫ: vt
nec glutire quidē possim saliuaꝫ meā. Sic
omnino sic veruꝫ est fratres:omnia modo
dantur in pondere ⁊ mensura ⁊ numero:sꝫ
veniet dies qñ cessabunt. Nam de nume-
ro quidē legimus:q̄m sapientie illius non
est numerus. Et alio in loco apud eundem
prophetam: Delectationes in dextera tua
vsqꝫ in finem. Audi etiam apud Apostolū
pondus sine pondere. supra modū inquit
in sublimitate eternuꝫ pondus glorie. Au-
dis pondus eternum:sed attende quia pre
miserit supra modum. Sed ⁊ christum au-
dio mensurā sine mensura promittentem?
mensuram confertam:coagitatam:plenaꝫ
⁊ supeffluentē. Sed qñ venient ista? Pro-
fecto in fine presentis septuagesime:quod
est tempus captiuitatis nostre. Sic eni le-
gimus q̄ captiuati a babylonijs filij israel
terminuꝫ acceperūt ānoꝝ septuaginta:qui-
bus transactis sub zorobabel redierunt in
sua:a quibus instauratū est templū:⁊ ciui-
tas reedificata. At v̄o captiuitas nr̄a frēs
qñ finietur?q̄ tot annis ab initio vtiqꝫ mū
di ꝓtēdit? Qñ liberabim̄ a seruitute ista?
qñ restaurabit hierusalem ciuitas dei san
cta? Utiqꝫ completa hac septuagesima: q̄
ex denario ⁊ septenario constat:propter de
cem mandata que accepimꝰ:⁊ septē impe-
dimenta quibus a mandatoꝝ obedientia
retardamur. Primū eni impedimentū no
strum ⁊ occupatio grauis ipa est necessitas
huiꝰ miseri corporis? q̄d dū modo somnū:
modo cibum:modo vestem:ceteraqꝫ simi-
lia querit:haud dubium quin frequenter
impediat nos ab exercitio spirituali. Secū
do loco impediunt nos vitia cordis?vt est
leuitas:suspicio:īpatientie aut inuidie mo
tus:laudis appetitus:⁊ similia:que quotti
die experimur in nobis. Tertium ⁊ quar-
tum impedimētū accipe prosperitatē huiꝰ
seculi ⁊ aduersitatē. Sicut eni corpꝰ quod
corrūpit aggrauat animā:sic deprimit etiā
terrena inhabitatio sensum multa cogitā-
tem. Utriqꝫ ergo caue a laqueo tētationis
⁊ quere arma iustitie a dextris ⁊ a sinistris
Quintū impedimentū grauissimū ⁊ peri-
culosissimū ignorātia nostra est. In multis
eni omnino incertū habemus quid agere
debeamus:ita vt quid oremus sicut opor-
tet nesciamus. Sextū impedimentū est ad
uersarius noster:qui tanq̄ꝫ leo rugiens cir
cuit querens quem deuoret. Atqꝫ vtinam
in his sex tribulationibus liberaremur:vt
vel in septima non tangeret nos malū:nec
apprehenderet nos periculuꝫ in falsis fra-
tribus. Utinam soli impugnarēt nos mali-
gni spiritus cum suggestionibꝰ suis:⁊ nihil
nocerēt homines perniciosis exemplis:ꝑ-
suasionibus importunis:sermonibꝰ adula
tionis vel detractionis:atqꝫ alijs mille mo
dis. Uidetis certe q̄ꝫ necessariū sit: vt ad-
uersus hec septē pericula in quibus impe
dimur septiformi sancti spūs auxilio suble

nemur. Pro his enim septē quibus ab obseruātia decalogi retardamur in luctu penitentie septuagesima p̄ns agit: vnde et recitet interim alleluia solēne et humane trāsgressionis hystoria miserabilis ab exordio recensetur.

xlij Itē in.lxx. De duplici sopore Sermo scd's

Immisit dominus soporē in adā. Immisit et in seipm factus nimirum secūdus adā: sed est distātia certe non parua. Ille enim soporatus videt pre excessu contemplatiōis xp's miseratiōis affectu: vt in illū soporem imisit veritas: in hūc charitas: cū vtraq3 sint dn̄s. Ait eni iohānes euangelista: Deus charitas ē: Et ipse dn̄s. Ego sum via veritas et vita. Sane soporem xp̄i solius charitatis fuisse nemo dubitat: vel nominetenus christianus. Siquidem accubuit vt leo non victus plane s3 victor: potestate ppria ponēs animā: somnum mortis excipiēs ppria volūtate. Ceterum qualis et ille sopor fuisse dicēdus ē vel credendus quē imisit dn̄s in adā: in quo sine sensu oīno doloris in mulierē edificāda costa sublata ē de latere dormiētis? Mihi q̄dē nō nisi incōmutabilis veritatis intuitu et abysso diuine sapiētie corporeis excedēs sensibus: obdormisse videt: q̄ ex his verbis vel maxime cōcipi potest. Rediens nimirū indicat quo abisset: dū tanq3 ebri9 de cella vinaria veniēs et eructuans illud magnū sacramētū q̄d tāto post in xp̄o et ecclesia ap'ls cōmendauit: hoc nūc inquit os ex ossibus meis: et ppter hoc relinquet homo patrē et matrē suā: et adherebit vxori sue: et erūt duo in carne vna. An tibi penitus obdormisse videt: qui in hāc vocē excitatus erupit? et non magis potuisse dicere: Ego dormio et cor meū vigilat? Verū id q̄dem sine p̄iudicio dixerim: si cui forte aliter visum fuerit siquid aliud i sanctor pagmis inuenit. Neq3 enim cōmunem arbitror fuisse soporem: aut nostris similem somnis? quos nec contemplationis excessus nec miseratiōis affectus: sed infirmitatis defect9 immittit: quos nec veritas nec charitas s3 necessitas parit. Graue siquidē iugū super filios adā: nō aūt vt in p̄ncipio super adam: sed nūc iā super filio eius. Quid nō graue miseris: quibus et viuere labor ē: quibus et q̄d pauci vident aduertere: sentire penit9 nemo ipe quoq3 sensualitatis vsus inuenitur oneri: adeo vt nequeat sustineri nisi alterna requie foueamur? Quid nō labor et dolor et afflictio sp̄us: ex omnibus que sub sole sunt q̄n et illud ei grauissimū ē quo potissimū delectat? vegetatio scilicet et sensificatio carnis? Nimir q̄3 sit ei dulce consortiū triste diuortiū manifestat: dū vix tandem auelli potest: cu3 corruptio ipa corporis penitus intolerabilis est vegetāti. Sane non simpliciter corpus: sed corpus q̄d corrumpit aggrauat animā: vt imunē ab hoc grauamine p̄mi parentis animā noueris extitisse: donec corpus adhuc gereret incorruptū. Nimirū in libertate posuit eum deus vt inter summa et infima versans: et in illa excederet sine difficultate: et adhuc sine illecebra et necessitate descēderet: illa penetrans naturali viuacitate et puritate mentis: hec auctoritate diiudicās presidentis. Deniq3 adducta sunt animalia ad adā: vt videret q̄d vocaret ea: nō ipa aliqua curiositate ductus ē vt illa videret. Nō sic in nobis libera ratio: sed vndiq3 ei luctandū est Sic enim ab infimis visco quodā captiua tenet et a sūmis idigna repellit: vt neq3 ab his sine dolore possit auelli nec ad illa sine magno gemitu vl' raro queat admitti. Hic nempe vim faciūt qui querūt animā meā vt clamare necesse sit: infelix ego homo q̄s me liberabit de corpore mortis huius? ide p̄usq3 comedā suspiro: q2 regnū celor vim patitur: et violenti rapiūt illud. Nihilominus tamē et illic vnitas et hic tenenda diuisio ē: sicut et adam soporatus ē in cōtemplatione: et animalia nominum3 impositione discreuit. Sic nimirum sic et abrahā in sacrificio: non quidem volatilia: sed animalia legitur diuisisse: et martha erga multa turbatur: cum vnum sit necessarium. Necessarium plane vnū et maxime necessarium: q̄m hec pars optima que non auferetur. Cessabit diuisio cum venerit plenitudo: et erit to

tius ciuitatis sancte hierusalem participatio in idipz. Interim spiritus sapiẽtie: nec modo vnicus sed multiplex ẽ: interiora q̄dem in vnitate solidans ꝛ sub iudicio exteriora distinguens. Utrũqz tibi in ꝑmatiua ecclesia cõmendat: Quoniã multitudinis credentiũ erat cor vnum ꝛ anima vna: ne volatilia scinderent. diuidebat aũt singulis ꝑut cuiqz opus erat vt animalia secarẽtur. Sit igit in vobis charissimi vnitas animoꝝ: vnita sint corda diligendo vnũ: querendo vnũ: adherẽdo vni: ꝛ idipm inuicẽ sentiendo. Sic nimirũ exterior ipa diuisio ꝛ euadit periculũ: ꝛ scandalũ nõ incurrit: dum videlicet ꝛ si ꝓpria cuiqz tollerãtia ꝓpria quoqz nõnũqz in terrenis agẽdis sententia: sed ꝛ diuersa interdum dona gratiarum: nec mẽbra omnia actum eundez vident habere: vnitas tamen interior ꝛ vnanimitas: ipam q̄z multiplicitatez colligat ꝛ constringat charitatis glutino et vinculo pacis.

¶ In capite ieiunij de verbo domini Unge caput tuum: ꝛ faciem tuam laua. Sermo primus.

lxiij Hodie dilectissimi sacruz quadragesime tempus ingredimur: tempus militie christiane. Nõ nobis ẽ singularis hec obseruatio: vna omniũ est qui cũqz in eandem fidei cõueniũt vnitatem. Quid ni cõmune sit xp̄i ieiuniũ omnibus christianis? Quid ni caput suum mẽbra sequant? Si bona suscepimus ab hoc capite mala autem quare nõ sustineamus? An respuere tristia volumus: et cõmunicare iocũdis? Si ita ẽ: indignos nos capitis hui⁹ participatiõe ꝓbamus. Omne enim quod patitur ille ꝓ nobis ẽ. Q si in opere ipo salutis nostre ei collaborare piget: in quo deinceps coadiutores nos exhibebimus illi Nõ ẽ magnũ si ieiunet cum christo: q sessurus ẽ ad mensam patris cum ipo. Non est magnum si compatiatur membrum capiti cum quo ꝛ glorificandum ẽ. Felix mẽbruz q̄d huic adheserit per omnia capiti: ꝛ sequtur illũd quocũqz ierit. Alioquin si forte abscidi separariqz cõtingat: ꝑuetur statim necesse est etiam spiritu vite. Quecũqz enim capiti portio non coadheret: vnde ei iam sensus aut vita? Nec sane deerit qui expositam occupet: vt ne tunc quidem sit absqz capite. Germinabit rursum radix amaritudinis: venenatum caput iterum pullulabit. Illud inquã caput: quod in eo contriuerat ante mlier fortis mater ecclesia. Dico autem quando per eam regeneratus ẽ i spem vite: quem natura filium ire mater carnalis ediderat. Uidebit ergo iam etiã si fuerit q reuelatos habeat oculos cordis ꝛ spiritualiter intueatur horrendum omnino monstrum: corpus quidem hominis caput autem demonis habens. Non solũ autem sed etiam erunt sine dubio nouissima hominis illius peiora prioribus: cum vipereum illud caput quod prius fuerat amputatum non absqz septem nequioribus se reuertatur. Quis nõ solo contremiscat auditu? Tollens ergo membrum christi faciaz membrum demonioruz? Abscisus a corpore saluatoris: sathane miser incorporabor. Sit procul a nobis semper execranda ista cõmutatio fratres mei. Mihi omnino adherere tibi bonum est: o caput gloriosũz ꝛ benedictum in secula: in quo ꝛ angeli prospicere concupiscunt. Sequar te quocũqz ieris. Si transieris per ignem non euellar a te: nec timebo quoniam tu mecũ es. Tu dolores meos portas ꝛ pro me doles: tu ꝑus transis per angustum passionis foramẽ vt latum prebeas sequentibus membris ĩgressum. Quis nos separabit a charitate christi? Ipa enim est: per quam omne corpus per nexus ꝛ iũcturaz crescit. Hoc glutinum bonum cuius meminit Isais: Hec per quam bonum est ꝛ iocundũm habitare fratres in vnum: hoc vnguemtũ quod descendit a capite in barbam: descendit et in oram vestimenti vt ne minima quidem fimbria careat vnctiõe. In capite siquidez plenitudo gratiarum: de qua accepimus omnes: in capite vniuersitas miserationis ĩ capite inexhaustus fons pietatis diuine: in capite affluentia tota spiritualis vnguẽ

ti: sicut scriptum est: Unxit te deus deus tuus oleo leticie pre participib⁹ tuis. Ipm tamen qd taz copiose pater vnxerat caput maria quoqz vngere non veretur. Calumniantur quidez discipuli: sed respōdet pro ea veritas: quia bonum opus sit operata. Deniqz ⁊ nobis hodie quid precipit ī euāgelio? Tu inquit cuz ieiunaueris vnge caput tuum. Mira dignatio spiritus dñi super eum: eo ꝙ vnxerit eū: ⁊ nihilomin⁹ tamen euangelizans pauperibus ait: Unge caput tuum. Complacet sibi pater in filio ⁊ dum vox sonat in ethere descēdit spiritus sanctus in columba. Putatis fratres quia christi baptismo crisma defuerit? Manet spiritus dñi super ipm: ⁊ vnctuz ab eo qs dubitet? Hic est filius meus dilectus: in quo mihi bene complacui. Hec plane spiritualis vnguenti fragrantia est. Unxit pater filium pre participibus suis: in quo pre ceteris singulariter complacet sibi. Pater enim diligit filium affectu vtiqz diuino: et inexperto omni creature. Unxit inquā p participibus suis: accumulans super eum vniuersa crismata benignitatis: mansuetudinis: suauitatis: habundantius replens eum visceribus misericordie et miserationis. Unctum deniqz misit ad nos: quem nobis exhibuit plenum gratie ⁊ pietatis. Sic a patre vnctum est caput nostrum: et nihilominus vngi postulat ⁊ a nobis. Cuz ieiunaueris inquit vnge caput tuum. Ita ne aquam petit a riuulo fons indeficiens? Petit sine dubio: aut certe repetit magis. Ad fontem enim vnde exeunt flumina reuertuntur vt iterum fluant. Nec vō vt minus habēs qd deerat repetit xps: sed ne tibi pereat quidqd ad euz referre volueris Siquidē ⁊ fluminis aqua si stare ceperit ⁊ ipa ꝯputrescet: ⁊ inundatiōe facta supueniens repellet. Sic plane sic gratiaꝝ cessat decursus vbi recursus non fuerit: nec mō nihil augetur ingrato: sed qd acceperat ei vertitur in pniciē: fidelis autē in modico censetur dignus munere ampliori. Unge igit caput tuū effundēs in eum q supra te est: quicqd in te est deuotiōis: quicqd delectationis: quidqd affectionis. Unge caput tuum: vt siqua in te est gratia referat ad ipsum: nec tuam queras gloriā: sed ipsius. Ungit enī christū: qui bonus ei⁹ odor est in omni loco. Memēto sane: aduersus hypocritas hunc pcessisse sermonē. Nolite fieri sicut hypocrite tristes. Nō omnimodā nobis tristiciam interdicit: sed que in facie est coram hominib⁹. Alioquin cor sapientis vbi tristitia? ⁊ pauluz discipulos ꝯtristasse non piget: pro eo ꝙ ꝯtristati sunt ad salutem. Non est talis tristitia hypocritarum: non in corde sed in facie est. Exterminant enī facies suas. Nota proinde ꝙ non dixit nolite esse sicut hypocrite tristes sed nolite fieri hoc ē fingi. Sic quippe vulgo dicitur: tristem se facit aut magnificat se: ⁊ qui te beatificat in errorē te inducit: ⁊ similia que simulatiōes sunt veritatis: Tu autem cum ieiunaueris: vnge caput tuum ⁊ faciem tuam laua. Exterminant illi faciē tu autem lauare iuberis. Est aūt facies: q in facie est conuersatio. Hanc fidelis xpi seruus lauat: ne qd offendiculum prebeat intenti: hypocrita magis exterminat: dum singularia magis ⁊ inusitata sectatur. Sed nec caput vngit: cuius effectio elongatur a christo ⁊ vanis fauoribus delectat. Ungit potius semetipm vt pprie fragrātiā opiniōis respergat. Aut certe qr quāqz manifestum est: nō esse caput hypocrite christū nec suum tamē qualecunqz caput vngere potest cuius mens non proprie testimonio cōscientie: sed adulationis demulcet. Date nobis aiunt fatue virgines de oleo vestro. Cur hoc? Quia in vasis suis oleū nō haberent. Sed nō ē prudentium huiuscemodi oleum dare. Qd enīz si fieri nolunt? quando ipsi faciūt aliīs? Audi vō pphetā Cui incerta ⁊ occulta sapientie sue reuelauerat deus. Oleum inquit peccatoris non īpinguet caput meū. Emūt oleū istud hypocrite: sicut dñs ait: Amen dico vobis receperūt mercedē suā. Extermināt enim facies suas vt appareāt ieiunātes. Uides qz breui sermone hypocritas ⁊ singularitatis notat: ⁊ arguit vanitatē? Uides etiā qz paucis ⁊ corā deo suadeat bona ⁊ corā hoīb⁹ puidere? Unge caput tuum: ⁊ faciem tuam

laua. Hoc est sic te irreprehensibilē foris exhibe: vt diuinā tibi ɔciliare studeas gratiam: ⁊ añ oculos humanos nō ꝓpriā queras gliam sȝ auctoris. Pōt tñ ⁊ alio modo lota facies cōsciētia pura: ⁊ vnctū caput intelligi mens deuota. Qꝫ si id probas aduersus duplex vitiū qđ maxime solēt appetere ieiunātes: hec duo verba ablutionis ⁊ vnctionis dicta videnꝛ. Alius enim ieiunat studio vanitatis: ⁊ huic dicitur faciē tuam laua. Alius ieiunat cum ĩpatientia et rancore: ⁊ huic opus ē vt caput vngat. Est autem capud istud mens interior que tūc vngitur in ieiunio: cum spiritualiter delectatur in eo. An vero tibi nouum videtur vt dicamus caput vngi ieiunio? Ego plus dico ēt ĩpinguaꝛ. Nunq̄ȝ ne legisti qđ scriptum est vt alat eos in fame? Est ḡ ieiuniū corporis capitis vnctio: ⁊ carnis inedia refectio cordis. Quid nī dixerim vnctionē que ⁊ medetur vulneribus ⁊ exaspiratas conscientias lenit? Emat igiꝛ hypocrita ieiunio suo oleum peccatoris: ego meū non vendo ieiuniū: ⁊ ipsum mihi oleū est quo vngar. Unge inquit caput tuum: ne quid forte murmuris aut ĩpatiētie subeat. Nō solum aūt: sed ⁊ gloriare in tribulatione sicut ait apl'us. Gloriare inq̄ȝ: sed absq̄ȝ omni studio vanitatis vt sit etiā facies mūda ab oleo peccatoris. Amen.

Item vnde supra de prophetica lectione: Conuertimini ad me. ⁊c. Sermo scđs.

xl iiij Onuertimini ad me in toto corde vr̄o in ieiunio ⁊ fletu ⁊ planctu: ⁊ scindite corda vestra ⁊ non vestimenta vestra: ait dñs oĩpotens. Quid sibi vult dilectissimi q͏̄ precepit dñs vt conuertamur ad eum. Ubi enim est ⁊ replet oĩa: ⁊ nihilominus cōplectitur vniuersa. Qua me vertam: vt ɔuertar ad te dñe deus meus? Si ascendero in celum tu illic es: si descendero in infernum ades. Quid iubes quo ɔuertar ad te: supra an ĩfra: ad dexteram vel ad sinistrā? Cōsiliū istud est frēs mei: secretū est qđ solis creditur amicis. Misterium regni dei apl'is reuelatur in aure: nam turbis nihil dicitur absq̄ȝ parabula. Nisi cōuersi fueritis inquit ⁊ efficiamini sicut paruulus iste: nō intrabitis in regnū celorum. Agnosco plane q: velit vt ɔuertamur. Ad paruulum cōuerti necesse ē: vt discamus ab ipo: q: mitis ē ⁊ humilis corde. Ad hoc siquidem paruulus datus ē nobis. Sane idem ⁊ magnus ē: sed in ciuitate dñi: cui ⁊ dicitur: Exulta ⁊ lauda habitatio syon q: magnus in medio tui sanctus israel. Quid tu inflaris o hō: qd extolleris sine causa? Quid alta sapis: et oculi tui sublime vident: quod tibi nō cedet in bonum? Sublimis quidem dñs: sed nō ita ꝓponiꝛ. Laudabilis magnitudo eius: non etiā imitabilis. Eleuata est magnificētia eius: ⁊ nō poteris ad eā. Nec si te ruperis: apprehēdes eā. Ascēdet ingt hō ad cor altū: ⁊ exaltabiꝛ deꝰ. Excelsus q dē deus sȝ humilia respicit: ⁊ alta lōge cognoscit. Humiliare ⁊ apphēdisti. Hec plane lex pietatis: ⁊ ꝓpter hāc legē sustinui te dñe. Si forte sublimitatis esset via ꝓposita et illicita quo ostenderetur salutare dei: quanta facerēt homines vt exaltarentur? Qꝫ crudeliter inuicē sternerēt inuicē conculcarēt: q̄ȝ impudēter repetere manibꝰ et pedibus conarenꝛ in altum: vt imponerēt sese homĩes sup capita aliena? Et certe q cōtendit excedere primos multas inueniet difficultates: multos habebit emulos: multos patietur contradictores ascendentes equidē ex aduerso. Nihil vō facilius volenti q̄ȝ humiliare semetipm. Hoc vbum est dilectissimi quod oĩno nos reddit inexcusabiles: vt ne tenue quidem nobis velamē ptendere liceat. Sed iā ad hūc paruulum: ad māsuetudinis ⁊ humilitatis magistrū: quo nam mō cōuerti necesse sit videamus. Conuertimini ingt ad me in toto corde vestro. Fratres si dixisset conuertimini nihil addēs: eēt forte nobis libere respondere. Factū ē: iā aliud ꝓpone mandatum. Nūc aūt spūalis vt audio cōuersiōis nos admonet: que nō vna die pficiꝛ: vtinā vel in oĩ vita qua degimus ĩ corpore valeat cōsūmari. Corporis nēpe cōuersio si sola fuerit: erit nulla. Forma siquidē cōuersiōis ē nō veritas: vacuā virtute gerēs speciē pie

tatis. Miser homo qui totus pergens in
ea que foris sunt ⁊ ignarus interiorũ suo-
rum: putans se esse aliqd cum nihil sit ipse
se seducit. Sicut aqua effusus sum ait psal
mista in psona hominis huiuscemodi: ⁊ di
spersa sunt omnia ossa mea. Et alius quidẽ
ppheta: Comederunt inquit alieni robur
eius: ⁊ ignorauit. Exteriorez quippe supfi-
ciem intuens salua sibi omnia suspicatur:
non sentiens vermẽ occultum qui inter-
na corrodit. Manet tonsura: vestis necdũ
mutata est ieiuniorum regula custoditur:
statutis psallitur horis: sed cor longe est a
me dicit dñs. Attende solerter quid dili-
gas: quid metuas: vnde gaudeas aut ꝯtri
steris: ⁊ sub habitu religionis aĩum secula
rem: sub pannis cõuersionis inuenies cor
peruersum. Totum eniz cor in his quattu
or affectiõibus est: ⁊ de eis accipiendũ qđ
dicitur vt in toto corde tuo cõuertaris ad
dñm. Conuertatur proinde amor tuus vt
nihil omnino diligas nisi ipm: aut certe p
pter ipsum. Cõuertat̃ etiã ad ipsum timor
tuus: quia peruersus est timor omnis quo
metuis aliquid preter eum aut non ppter
eum. Sic ⁊ gaudiũ tuum ⁊ tristitia equo
cõuertant̃ ad ipsum. Hoc autem ita fiet: si
non nisi s̃m eum doleas aut leteris. Quid
enim peruersum magis q̃z letari cum ma
le feceris: ⁊ in rebꝰ pessimis exultare. Sed
et ea quoqz que s̃m carnem est tristitia:
mortem operatur. Si pro tuo siue proximi
peccato doles bene facis: ⁊ hec tristitia est
ad salutem. Si gaudeas ad munera gratie
hoc gaudium sanctũ est: ⁊ securum gaudi
um in spiritu sancto. Debes et in dilecti-
one fraternis cõgaudere prosperitatibus:
aduersitatibus cõdolere: sic̃ scriptum est.
Gaudere cum gaudentibus: flere cum flẽ
tibus. Uerum ne ipsa quidẽ corporalis est
paruipendẽda conuersio: quia spiritualis
ipsius adminiculũ est non paruum. Inde
est: ꝙ in loco hoc dominus cum dixisset
in toto corde: addidit protinus in ieiunio:
qđ vtiqz corporis est. Uolo tñ vos admo-
nitos esse fratres meos: obseruandũ illud
non ab escis tantũ sed ab omnibus illece-
bris carnis ⁊ vniuersa corporis voluptate

Immo vo ieiunãdũ ẽ longe ãplius a vitijs
q̃z a cibis. Sed est panis a quo vos ieiuna
re volo: ne forte deficiatis ĩ via. Et si nesci-
tis: panem dico lachrymaruz. Sequit̃ enĩ
In ieiunio ⁊ fletu ⁊ planctu. Exigit enim
a vobis planctum conuersationis prete-
rite penitentia: exigit fletum desiderium
future beatitudinis. Facte sunt mihi la-
chryme mee panes ait ppheta: Cũ dicitur
mihi quottidie vbi ẽ deus tuꝰ. Paruz enĩ
placet huius vite nouitas: qui necdum ve
tera plangit: necdum admissa peccata: nec
dum plãgit tempus admissum. Si nõ plan
gis: plane nõ senti aĩe vulnera: cõsciẽtie le
sionẽ. Sed nec futura satis gaudiũ ꝯcupi
scis: si non quottidie postulas ea cũ lachry
mis. Minus tibi nota sunt: si nõ renuit cõ
solari anima tua donec veniant. Addit de
inde ppheta: Et scindite corda vestra inqt
⁊ nõ vestimẽta vestra. Quibus verbis ma
nifeste prior ille populus iudeorum ⁊ duri
tie cordis ⁊ vane superstitionis arguitur.
Crebra siquidem apud eos scissio vestiuz
sed nõ cordium esse solebat. Quãdo enim
scinderentur corda lapidea: que non pote
rãt nec circuncidi? Scindite inquit corda
vestra: ⁊ nõ vestimẽta vestra. Quis in vo-
bis ẽ cuius voluntas circa vnũ aliquid so-
let obstinatior inueniri? Scindat cor suuz
gladio spiritus quod est verbum dei: scin
dat illud ⁊ in multas festinet minutias di-
spartiri. Alioquin non est conuerti ad do-
minũ ĩ toto corde: nisi scisso corde: Donec
enĩ vnã illã accipias in hierusalem: cuiꝰ ẽ
participatio in idipsum multa tibi interim
precipiuntur: ⁊ si in vno offenderis: factus
es omniũ reus. Spiritꝰ domini multiplex
ait Sapiens: nec potes sequi multiplicem
sine multiplici scissione. Audi deniqz homi
nẽ: quez s̃m cor suũ ĩuenererat deus. Pa-
ratum inquit cor meum deus: paratuz cor
meum. Paratum ad aduersa: paratum ad
prospera: paratum ad humilia: paratuz ad
sublimia: paratum ad vniuersa quecunqz
preceperis. Uis pastorem ouium facẽ: vis
constituere regem populorum? Paratum
cor meum deus: paratum cor meuz. Quis
vt dauid fidelis egrediens ⁊ ingrediens ⁊

pergēs ad imperium regis? Et dicebat de peccatoribus: Coagulatum est sicut lac cor eorum: ego vo legem tuam meditatus sum Inde enim cordis duritia: inde animi obstinatio: quia meditatur quis non legē domini: sed propriam volūtatem. Scindamus ita corda nostra dilectissimi: quatenus integra proinde vestimenta seruemus. Vestes enim nostre virtutes sunt. Bona vestis charitas: bona vestis obedientia est. Beatus qui custodit vestimenta hec: vt non ambulet nudus. Deniqȝ beati quorum tecta sūt peccata: ꝛ charitas operit multitudinem peccatorum. Scindamus corda sicut pdictū ē: vt hec vestimēta integra conseruemus: quēadmodū seruata est tunica saluatoris. Nec modo seruat integram vestem scissio cordis: sed ꝛ talarem eam facit ꝛ polimitaȝ qualeȝ a sancto patriarcha iacob accepit filius: qui pre ceteris amabatur. Hinc nemus virtutū perseuerantia: hinc cōuersatio pe pulchre discolor vnitas: hinc illa ē gloria filie regis in fimbrijs aureis circūdata varietate. Potest tamen aliter hec scissio cordis intelligi: vt siquidem prauum fuerit scindatur ad cōpunctionē: si durum ad cōpassionē. Quid ni scindatur vlcus: vt sanies effluat? Quid ni scindatur cor: vt visceribus affluat pietatis? Utilis prorsus vtraqȝ scissio: vt nec clausum lateat peccati virus in corde: nec indigenti pximo claudamus viscera misericordie: vt ꝛ ipi misericordiā cōsequamur a dño nostro iesu xpo: q ē sup omnia deus benedictus in secula. Amen.

¶ Item vnde supra De ieiunio. Sermo tertius.

xlv Rogo vos dilectissimi tota deuotiōe suscipite quadragesimale ieiunium qd nō solum abstinētia cōmēdat: sed multo magis sacramentum. Nā si deuote vsqȝ modo ieiunauimus: vtiqȝ sancto deuotius. Siquid enim additur ad solitum abstinentie moduȝ: nūqd nō valde dignum ē vt nobis onerosum sit qd ecclesia portat vniuersa nobiscuȝ? Hactenus vsqȝ ad nonam ieiunauimus soli: nunc vsqȝ ad vesperam ieiunabūt nobiscū pariter vniuersi reges ꝛ pncipes clerus ꝛ populus nobiles ꝛ ignobiles: simul in vnum diues et pauper. Hec iccirco dixerim fratres: neqȝ forte turbetur a pusillanimitate spiritus: ꝛ ieiunium presens minori deuotiōe suscipiat: duȝ se fortassis meminerit priori quoqȝ ieiunij pōdus satis difficile tolerasse. Hoc enim quantum potest laborat aduersarius noster: vt holocaustum nostruȝ deuotiōis pinguedine euacuetur: vt minus acceptū sit deo: ꝛ cōscientia nostra in spirituali gaudio minus exhilaretur: sicqȝ de pusillanimitate tolerantie, etiā cōscientie pusillanimitas generetur. Cuius nos astutias non ignorātes: tota obsecro aduersus eū solicitudine vigelemus. Et qr hylarē datorē diligit deus ꝛ ipa qȝ ↄsciētia āplior exinde fiducia subleuatur: vt deuotiora sint nr̄a ieiunia solicite nobis totius ecclesie pponamus exēpla. Sȝ quid ꝺ his loquor quos habemus ī hac ieiunij obseruatione consortes: quasi non multo excellentiores habeamus in ea duces: imo consecratores? Quāta deuotiōe suscipiendum nobis est qd a sancto moyse tanqȝ hereditario iure traditur: cui speciali pre ceteris prophetis pꝛogatiua facie ad faciem dñs loquebatur? Quanto feruore est amplectendū: qd elyas ille cōmendat igneo curru raptus in celum? Ecce enim qȝ multa milia a diebus illis generalis conditio mortis inuasit: helias tamē vsqȝ adhuc cōseruante dño manus eius euasit. Jam vo si cōmendant ieiuniū moyses ꝛ helias quāuis magni tamen cōserui nostri: quātum cōmendat illud dñs iesus dñs noster qui ꝛ ipe diebus totidem ieiunauit? Qualis ē ille non dicta monachus sed christianus: qui minus deuote ieiuniū suscepit qd ei tradidit ipe xps? Deniqȝ tāto deuotius imitandū nobis ē dilectissimi xpi ieiunātis exemplū: quāto certius est ppter nos ieiunasse: nō ppter seipm. Jeiunemus ḡ charissimi ꝛ deuote ieiunemus sancto hoc quadragesime tempore: ita sane vt nouerimus quadragesimā nostram non solos quadragita dies habere. Cōtinuanda enim nobis est

quadragesima cūctis diebꝰ miserie huiꝰ vite: dum per auxiliū grē que in quattuor euangelijs cōmendatur necesse est decalogum legis implere. Errant plane qui paucissimos dies istos ad penitentiā sufficere credunt: cum certū m̄sit totum vite huius tempus non nisi ad penitentiā institutum Querite dn̄m ait propheta non soluꝫ quadraginta diebus: sed dum inuenire potest inuocate eum dum prope est. Neqꝫ enim tunc erit inuocandi tempus quādo nemini proximus erit deus: sed alijs quidē pn̄s alijs vero nimis remotus. Interim sane ex eo ꝙ proximꝰ dicitur manifestum est ꝙ nondū habetur: ⁊ tamē haberi ⁊ inueniri facile potest. Quis tibi videtur proximus fuisse: ei q incidit in latrones? Utiqꝫ q fecit cum eo misericordiā. Ego q̄ toto hoc tempore misericordie proximus est queri te dn̄m charissimi duꝫ inueniri potest inuocate eum dum prope est. Uerumtn̄ presenti quadragesima maiori nobis est feruore q̄redꝰ: q̄ nō solū ps ſꝫ ⁊ sacr̄m est totiꝰ tp̄is huiꝰ. Propterea si forte diebꝰ ceteris studia n̄ra aliq̄tenꝰ itepuerāt: dignū ē vt nūc ī feruore spūs recalescāt. Or si gula sola peccauit: sola q̄ꝫ ieiunet ⁊ sufficit. Si vō peccauerūt ⁊ mēbra cetera: cur nō ieiunēt ⁊ ipa? Ieiunet igiṫ oculꝰ q depredatꝰ ē aīaꝫ: ieiunet auris: ieiunet lingua: ieiunet manꝰ: ieiunet etiā aīa ipa. Ieiunet oculꝰ a curiosis aspectibꝰ ⁊ oī petulātia: vt bn̄ hūiliatus restringaṫ ī pn̄ia: q male liber vagabaṫ ī culpa. Ieiunet auris neqter pruriens a fabul' ⁊ rumoribꝰ: ⁊ q̄cūqꝫ ociosa sūt ad salutē minime ptinētia. Ieiunet lingua a detractōe ⁊ murmuratiōe ab īutilibꝰ vanis atqꝫ scurrilibus verbis: interdum quoqꝫ ob grauitatē silentij ⁊ ab ipsis que videri poterant necessaria. Ieiunet manꝰ ab ociosis signis et ab operibus omnibus quecūqꝫ nō sunt impata: sed multo magis aīa ipa ieiunet a vitijs ⁊ a ppria voluntate sua. Etenim sine ieiunio hoc: cetera a dn̄o reprobanṫ sicut scriptū ē: quia in diebus ieiunioꝝ vestroꝝ volūtates vestre ieiuniunṫ.

¶ Itē in .xl. de eo ꝙ scriptū est Sanctificate ieiuniū: vocate cetū. Sermo .iiij.

Quia ieiunii q̄dragesimal' tp̄s aduenit: qꝺ tota deuotiōe suscipe moneo charitatē vestrā: dignū arbitror aliq̄tenꝰ exponē q̄ fructu: ⁊ quēadmodū oporteat ieiunari. Primū q̄dem frēs: ꝑeo ꝙ ab ipsis q̄ꝫ licitis abstiuemꝰ: ea nob̄ q̄ ꝑus cōmisimꝰ illicita ꝯdonanṫ. Quid vō ē ꝯdonari cōmissa: nisi ieiunio breui: ieiunia redimi sēpiṫna. Gehēnā .n. meruimꝰ: vbi nullꝰ vnq̄ꝫ cibꝰ ē: ꝯsolatio nulla: terminꝰ nullus: vbi guttā aq̄ diues postulat ⁊ accipe n̄ mereṫ. Bonū ḡ ⁊ salutare ieiuniū: q̄ redimūṫ eterna supplicia: dū redimunṫ h̄ mō pctā. nō solū tn̄ abolitio ē pctōꝝ: ſꝫ extirpatio vitioꝝ: nō solū obtinet veniā: ſꝫ ⁊ mereṫ gratiā: nō soluꝫ delet pctā ꝑterita q̄ cōmisimꝰ ſꝫ ⁊ r̄pellit futura q̄ cōmittē poteramꝰ. Dicā ⁊ adhuc qꝺ facile capiatis: sepiꝰ ni fallor expti. Ieiuniū orōni deuotionē ⁊ fiduciā donat. Et vide quēadmodū sibi īuicē ieiuniū ⁊ orō societ: sic scriptū ē. Frat adiuuās frēꝫ: ābo ꝯsolabūṫ. Orō v̄tutē īpetrat ieiunādi: ⁊ ieiuniū grāꝫ ꝓmereṫ orādi. Ieiunium orōnē roborat: orō scificat: ieiunium ⁊ dn̄o repn̄tat. Quid .n. nob̄ ieiuniū ꝓderit: si relinquaṫ ī terra qꝺ absit? Subleueṫ ḡ ieiuniū pēna q̄dā orōnis: sed ne forte minus sufficiat alterā q̄ꝫ ei necesse ē sociari. Orō iusti ait scriptura penetrat celos. Sint ḡ ieiunio n̄ro vt facile celos penetret ale due: orōnis .s. atqꝫ iusticie. Iusticia vō q̄ ē: nisi q̄ cuiqꝫ reddit qꝺ suū ē? Noli ḡ q̄si solū attēdē deū: debitor .n. es ēt p̄latis: ēt fribꝰ tuis: nec vult deꝰ vt ꝑuipendas q̄s ipe minime ꝑuipēdit. Neqꝫ sine cā ait apl's: ꝓuidētes bona nō tm̄ corā deo: ſꝫ ēt corā hoībus Dicebas fortasse: m̄ sufficit si tm̄ deꝰ approbat qꝺ ago: q̄ m̄ de hūano cura iudicio? ſꝫ certꝰ sis ꝙ ei minime placet q̄cq̄d cū scādalo filioꝝ eiꝰ: ⁊ ꝯ̄ ipius feceris volūtatē cui obedire debes tanq̄ꝫ eius vicario. Sācti ficate inqt ieiuniū: vocate cetū. Quid ē enī cetuꝫ vocare? Unitatē sectari: diligere pacem: fraternitatem amare. Superbus ille phariseus ieiunium habuit: ieiunium sanctificauit: qui nimirum et ieiunauit bis in

sabbato: et gras egit deo. Sed non vocauit cetū dicēs: Nō sū sicut ceteri hoīū: ideoqʒ ala vna innitens ieiuniū eius nō peruenit in celum. Uos ergo charissimi: lauate manus vestras in sanguine peccatoris: et omnino soliciti estote vt alas duas habeat ieiuniū vestrum: sanctimoniā scilicet et pacē sine qua nemo videbit deū. Sanctificate ieiunium vt pura intentio et deuota oratio diuine illud offerat maiestati: vocate cetū vt congruat vnitati. Laudate dñm in tympano et choro: vt concors sit mortificatio carnis. Porro quia et de ieiunio et de iusticia aliqua diximus: dignum est vt de oratione quoqʒ pauca loquamur. Hoc enī quāto efficatior est si fiat vt debet: tanto calidius impediri ab aduersario solet. Interdū enim grauiter impeditur oratio a pusillanimitate spiritus et timore immoderato. Hoc autem tunc fieri solet: cum sic cogitat homo propriam indignitatem: vt nō conuertat oculos ad diuinam benignitatē. Abyssus enim abyssum inuocat: abyssus luminosa: abyssum tenebrosam: abyssus misericordie abyssum miserie. Profundū nāqʒ est cor hominis et iperscrutabile: sed si magna est iniquitas mea: multo maior ē dñe pietas tua. Ideoqʒ cum ad meipm̄ turbata fuerit anima mea: memor sum multitudinis misericordie tue: et respiro ī ea: et cū introiero in potentias tuas volo memorari iusticie tue solius. Uerūtamen sicut periculū est si fuit oratio nimis timida: sic et in cōtraria parte non minus īmo et maius periculū est si forte fuerit temeraria. De his qui sic orant audi quid loquatur ad prophetam dñs: Clama inquit ne cesses: quasi tuba exalta vocem tuam: et annuncia populo meo scelera eorum. Quasi tuba inquit: quia in spiritu vehementi increpandi sūt temerarij. Me etenim querūt: qui seipsos nondum inuenerūt. Nec hoc dico vt peccatoribus auferam orandi fiduciam: sʒ volo vos orare tanqʒ gentem: que peccatum fecerit non iusticiam. Orent pro indulgentia peccatorum suorum in animo contrito et spiritu humilitatis: quemadmodum publicanus ille: Deus inquit propitius esto mihi peccatori. Temeritatem enim dico: quādo is in cuius conscientia peccatū aut vitium aliquod regnat ambulat ī magnis et mirabilibus super se: et non ē solicitus super periculo anime sue. Tertiū periculū ē si sit oratio tepida et non ex viua affectione procedens. Timida quidem oratio celos non penetrat: quia restringit animū timor īmoderatus: vt oratio non dicam ascendere: sed nec procedere queat. Tepida vō in ascensu languescit et deficit: eo qḋ nō habeat vigorem. Nam temeraria ascendit sed resilit: resistitur enim ei nec tm̄ no obtinet gratiā: sed meretur offensā. Que vō fidelis et humilis et feruens oratio fuerit celū sine dubio penetrabit: vnde certū ē qḋ nequaqʒ vacua redire possit.

¶ Item vnde supra De triplici modo oratiōis. Sermo quintus.

Charitas qua pro vobis solicitus sum fratres mei cogit vt loqr vobis: et vrgēte ea multo sepius loquerer nisi tam multis occupatiōibus īpedirer. Nec mirum si solicitus sum pro vobis: cum inueniam in memetipso materiam multā et occasionem solicitudinis. Quotiens enī propriam miseriam: et multimoda attendo pericula: haud dubium quin ad meipsum conturbetur anima mea. Nec minor mihi est solicitudo pro singulis quibusqʒ vestrū si tamen diligo vos tanqʒ meipsum. Nouit ipse: qui scrutatur corda: quotiēs in corde meo proprie solicitudini preponderat solicitudo vestra. Nec mirū si mihi ē multa solicitudo: et timor magnus conturbat me super omnibus vobis: quos video in tanta miseria: et in tantis periculis constitutos esse. Ipsi enim vt manifestum est gestamus laqueum nostrum: vbicūqʒ propriū circumferimus inimicum. Carnē hāc loquor de peccato natam: in peccato nutritam: corruptam nimis ipa origine: sed multo amplius praua consuetudine viciatam. Hinc est qḋ tam acriter aduersus spiritum concupiscit: qḋ assidue murmurat: et impotens est discipline: qḋ illicita suggerit: q-

nec rationi obtemperat: nec inhibetᷣ vllo
timore. Huic accedit: hāc adiuuat: hac vti
tur ad impugnādos nos serpēs dico calli-
dissimus: cui nullum aliud desiderium est
nullū studiū: nullū negociū: q̄ȝ fundere san
guinē animarū. Hic est qui iugiter machi-
natur malū: qui desideria carnis instigat:
qui concupiscētie ignē naturalē quodāmō
venenatis suggestionibus sufflat: illicitos
motus inflāmat: peccati occasiones parat:
et mille nocēdi artibꝰ corda hominū tēta-
re nō cessat. Hic est q manꝰ nr̄as ꝓprio cin
gulo alligat: ⁊ vt dicitur baculo nostro nos
cedit: vt caro que data est in adiutoriū: in
ruinā nobis ⁊ in laqueū fiat. Sed qd ꝓdest
iudicasse pericula: si nulla consolatio: nulla
adhibeantur remedia? Grāde quidē peri-
culum est: ⁊ grauis lucta aduersus dome-
sticū hostē: maxime cū nos aduene simus:
⁊ ille ciuis. ille suam habitat regionē: nos
aduene sumꝰ ⁊ peregrini. Magnū quoqȝ
discrimē aduersus diabolice fraudis astu-
tias tā crebros imo continuos habere con
flictus: qui nec videre possumꝰ eū quē ni-
mis astutū fecerit tā natura subtilis q̄ȝ lon
ga exercitatio malitie huiꝰ. Uerūtn̄ in no-
bis est si vinci nolumꝰ: ⁊ nemo nostrum in
hoc certamine deijcietᷣ inuitus. Sub te est
o homo appetitus tuus: ⁊ tu dn̄aris illius.
Potest inimicus excitare tētationis motū
Sed in te est si volueris dare vl̄ negare cō
sensum. In tua facultate est: si volueris ini
micū tuū facē seruū tuū: vt oīa cooperētᷣ in
bonū. Ecce tibi inflāmat inimicus deside-
riū cibi: vanitatis aut impatiētie cōgitatio
nis ingerit: aut excitat libidinis motuȝ: tu
solūmodo ne consenseris: ⁊ quotiens resti
teris: sic totiēs coronaberis. Uerumtamē
negare non possum fratres: molesta sunt
hec ⁊ periculosa. Sed ⁊ in ip̄o certamine si
viriliter resistimꝰ: est pia quedam trāquilli
tas de ꝯsciētia bona. Credo etiam si cogita
tiones istas q̄ȝcito in nobis aduertimꝰ: nō
patimur remorari: sed in spiritu vehemēti
animus aduersus illas excitatᷣ: qm̄ inimicꝰ
ꝯfusus abscedet: ⁊ nō tā libēter cito reuer-
tetur ⁊ illico aderit. Sed quid sumus nos:
aut que est fortitudo nostra: vt tā multis tē
tationibꝰ resistere valeamꝰ? Hoc erat cer-
te quod querebat deus: hoc erat ad quod
perducere nos satagebat: vt videntes defe
ctum nostrum: ⁊ ꝙ non est nobis auxilium
aliud: ad eius misericordiam tota humili-
tate curramꝰ. Propterea rogo vos frēs: vt
semper ad manus habeatis orationi refu-
giū tutissimū: de qua etiam pauloante me-
mini me in fine sermonis eē locuturū. Ue-
rūtn̄ quotiēs de oratione loquor: verba hu
mane cogitationis audire mihi videor in
corde vestro: que ⁊ ab alijs frequēter audi
ui: ⁊ nunq̄ȝ expertꝰ sum ī corde meo. Quid
est ꝙ licȝ nunq̄ȝ ab oratione cessemus: vix
vnq̄ȝ experiri videtᷣ aliquis nostrū: quis sit
orationis sue fructus? Sicut ad orationem
accedimꝰ: sic redimus ⁊ redire videmur.
Nemo respōdet verbum: nemo quicquā
donat: sed laborasse videmꝰ incassum? Sed
quid dicit in euāgelio dn̄s? Nolite iudica
re s̄m faciē: sȝ iustū iudiciū iudicate. Quid
est autē iustum iudiciū: nisi iudicium fidei
qm̄ iustus ex fide viuit? Ergo iudicium fi-
dei sequere: ⁊ non experimentū tuū: qm̄ fi
des quidē verax ē: expimentuȝ tuū fallax.
Que ē ḡ vitas fidei: nisi qd̄ ꝓmittit ipse fi-
lius dei. s. quicqd orātes petitis: credite qr
accipietis ⁊ fiet vob̄? Nemo vestrum frēs
paruipēdat orationē suā. Dico eni vob̄: qr
ipse ad quē oramꝰ nō paruipēdit eā. Priuſ
q̄ȝ egressa sit ab ore vr̄o: ipse scribi eā iubet
in libro suo. Et vnū ex duobꝰ indubitanter
sperare possumꝰ: qm̄ aut dabit qd̄ petimꝰ:
aut qd̄ nob̄ nouerit esse vtilꝰ. Nos eni qd
oremꝰ sicut oportet nescimꝰ: sȝ miseretᷣ ille
super ignorātia nr̄a: ⁊ orōnē benigne susci
piens: qd̄ nob̄ aut oīno nō ē vtile: aut non
tā cito dari necesse ē minue tribuit: orō āt
oīno infructuosa nō erit. Ita sane si feceri-
mus qd̄ monemꝰ in psal. id est si delectemꝰ ī
dn̄o. Ait eni scūs dauid: Delectare ī dn̄o:
⁊ dabit tibi petitiōes cordis tui. Sȝ qd ē o
ꝓpha ꝙ tam absolute mones delectari in
dn̄o: ac si ad manū nob̄ sit huiusmodi dele-
ctatio? Delectationē cibi: somni: quietis: ⁊
ceteroꝝ q̄ in terra sunt nouimꝰ: deus autē
quā delectationē habet: vt ī eo delectemꝰ?
Frēs mei seculares hoc dicere possūt: vcs

non potestis. Quis enim vestrum est qui
non sepe expertus sit ꝯsciẽtie bone delecta
tionem? qui non gustauerit saporem casti
tatis: humilitatis: charitatis? Non est hec
delectatio cibi: neqꝫ pot⁹: aut silĩs cuiusqꝫ
rei. Delectatio tñ ẽ: ⁊ maior oibus delecta
tionib⁹ illis. Diuina enĩ est: ⁊ nõ carnalis
delectatio. Et cũ in his delectamur: plane
delectamur in dño. Sed forte causant̃ mul
ti: ꝙ affectũ hũc delectabilẽ ⁊ dulciorẽ sup
mel ⁊ fauũ rarius expiant̃? nimirũ qꝛ tẽta
tionib⁹ interim exercent̃ multoqꝫ virilius
agunt: si virtutes ipsas nõ pro delectatiõe
quã expiant̃: sꝫ pro virtutib⁹ ipsis: ⁊ pro so
lo beneplacito dei tota intentione etsi non
tota affectiõe sectant̃. Nec dubiũ est quin
optime cõpleat: q eiusmodi ẽ ꝓphe admo
nitionẽ: q̃ dicit Delectare in dño: qm̃ non
de affectu loquat̃: sed de exercitio. Affect⁹
enĩ ille beatitudinis est: exercitiũ vͦ virtu
tis. Delectare inqt in dño. Ad hoc tende:
ad hoc tende: vt in dño delecteris: ⁊ dabit
tibi petitiones cordis tui. Sed cõsidera ꝙ
petitiones dixerit: quas approbat iudiciũ
ratiõis. Nec habes vnde causeris: sꝫ vnde
magis toto affectu in gratiarũ actione ver
seris? quandoquidẽ tanta super te cura est
deo tuo: vt quotiẽs ignorans queris qđ ti
bi inutile est: nõ te audiat sup hoc: sed mu
tet illud vtiliori dono. Sic ⁊ pater carnalis
paruulo panẽ querẽti libẽter porrigit: que
renti cultellũ: quẽ non necessariũ putat nõ
consentit: sed magis ei panẽ quez dederat
frãgit: vel ab aliq̃ ministroꝝ frãgi precipit
vt ille nihil hẽat periculi: nil laboris. Por
ro petitiones cordis in trib⁹ credo cõstare:
nec video quid preter illa electus debeat
quisqꝫ postulare. Duo qdẽ hui⁹ tpis sũt. i.
bona corporis: ⁊ bona aie. tertiũ est beatitu
do vite eterne. Nec mireris ꝙ bona corpo
ris a deo dixerim eẽ querẽda: qm̃ ei⁹ sunt
corporalia oĩa: sicut ⁊ spũalia bona. Ab eo
ergo est petendũ ⁊ sperandũ nobis: vnde
possim⁹ in eius vitio sustentari. Verũtñ ꝓ
necessitatib⁹ aie orandũ nob est: ⁊ frequen
tius ⁊ feruentius. i. pro obtinẽda gr̃a dei:
aieqꝫ virtutib⁹. Sic ⁊ pro vita eterna tota
pietate: ⁊ toto nob orãdũ est desiderio: vbi
nimirũ ⁊ corporis ⁊ aie plena ⁊ perfecta ẽ
btitudo. In his ḡ trib⁹ vt cordis petitiões
sint: tria nob sunt obseruãda. Nã ⁊ in ꝑma
qdẽ supfluitas? ⁊ ĩ secũda impuritas: ⁊ ela
tio interdum surrepere solet in tertia. Nõ
nunqꝫ enĩ tpalia queri solent ad voluptatẽ
virtutes ad ostentationẽ. Sed ⁊ vitã eter
nã fortassis aliq nõ in humilitate querunt:
sꝫ tanqꝫ in fiducia meritoꝝ. Nec h̃ dico qn
accepta gr̃a fiduciam donet orandi: sꝫ non
oportet vt in ea ꝯstituat quisquã fiduciam
impetrãdi. Hoc solũ ꝯferũt hec prima do
na: vt ab ea mia q̃ tribuit hec sperent̃ ⁊ am
pliora. Sit ḡ oĩo q̃ pro tpalib⁹ est circa solas
necessitates restricta? sit oĩo q̃ pro virtuti
bus aie est: ab impuritate mũda: ⁊ circa so
lũ beneplacitũ dei intenta? sit ea q̃ pro vita
eterna fit: in oĩ humilitate fixa: ꝓsumẽs de
sola vt dictũ est miseratione diuina.

De peregrino ⁊ mortuo ⁊ cruci
fixo. Sermo sextus. xl viij

Obsecro vos tãqꝫ aduenas ⁊ pegrinos
abstinẽ vos a carnalib⁹ desi
derijs: que militãt aduersus
aiam. Felices q se pñti seculo
nequã aduenas ⁊ pegrinos exhibent: ima
culatos se custodiẽtes ab eo. Neqꝫ. n. hẽm⁹
h̃ manẽtẽ ciuitatẽ: sꝫ futurã inqrim⁹. Absti
neam⁹ igit̃ nos a carnalib⁹ desiderijs: q mi
litãt aduersus aiaꝫ tãqꝫ aduene ⁊ pegrini.
Peregrin⁹ siqdẽ via regia icedit? nõ decli
nat ad dexterã neqꝫ ad sinistraꝫ: si forte vi
derit iurgãtes ñ attẽdit? si nubẽtes: aut cho
ros ducẽtes: aut aliud q̃dlꝫ facientes vide
rit nihilomin⁹ tñsit: qꝛ pegrin⁹ ẽ: ⁊ nõ ptĩet
ad eũ de talib⁹: ad patriã suspirat: ad pr̃iaꝫ
tẽdit: victũ ⁊ vestitũ hñs ñ vult alijs onera
ri. Btũs plane q suũ sic agñscit: sic deplorat
icolatũ: dicẽs dño qm̃ aduena ego sũ apud
te ⁊ pegrinus: sic̃ oẽs pr̃es mei. Magnũ h̃
qdẽ: sꝫ fortasse ḡd⁹ aliqs altior ẽ. Nã pegri
nus etsi nõ admiscet̃ ciuilib⁹? aliqñ tñ dele
ctat̃ vidẽ q̃ fiũt: aut audire ab alijs: aut ipe
narrare q̃ vidit. His ⁊ hmõi etsi nõ penit⁹
remanet detiet̃: tñ ⁊ retardat̃: dũ min⁹ me
mor pr̃ie minori accelerat desiderio. Nã et
tãtope põt in his delectari: vt iã nõ solũ re
moret̃: ⁊ min⁹ cito veniat: sꝫ ⁊ remanens ex
toto nec tarde qdẽ pueiat. qs igit̃ ẽ magis

alien⁹ ab actib⁹ scli: q̄z pegri⁹? pſcō qb⁹ dic̄ apostolus: mortui enī estis: ⁊ vita nostra ab scondita est cū xp̄o in deo. Peregrin⁹ certe pōt facile occasione viatici plusq̄z oporteat ⁊ detineri querendo ⁊ pregrauari portādo mortu⁹ si desit etiā ip̄a sepultura nō sentit. Sic vitupantes sicut laudātes sic adulātes audit vt detrahentes: imo v̄o nec audit q̄r mortuus ē. Oīno felix mors que sic īmaculatū seruat: imo penit⁹ alienū facit ab hoc seculo. Sꝫ necesse est vt q nō viuit in se: viuat xp̄s in illo. Hoc est enim qđ dicit apl's: Viuo aūt iam nō ego: viuit v̄o in me xp̄s. Ac si diceret: Ad alia q̄dem oīa mortu⁹ suꝫ nō sentio non attendo nō curo: si qua v̄o sūt xp̄i: hec me viuū inueniūt ⁊ paratū. Nam si non aliud possum saltē sentio: placet qđ ad eius honorē fieri video: displicēt que aliter fiunt. Magn⁹ oīno gradus est iste. At fortasse poterit aliq̄d sup̄ius adhuc inueniri? In quo ergo querim⁹? In quo putas nisi i eo de quo nūc loquebamur: q rapt⁹ ē vsq̄z ad tertiū celū? Quis enī p̄hibet tertiū celuꝫ dicere: si q̄ue gradū supra istos poteris inuenire? Audi igit̄ ip̄m de hac tāta altitudine nō se gloriantē sed dicentē: Mihi aūt absit gloriari nisi in cruce dn̄i nr̄i iesu xp̄i: p̄ quē mihi mūdus crucifixus ⁊ ego mūdo Nō solū inq̄t mortuus mūdo sed ⁊ crucifixus qđ est ignominiosum gen⁹ mortis: ego illi pariter ⁊ ipse mihi. Oīa q̄ mūdus amat crux mihi sūt: delectatio carnalis honores diuitie vane hoīum laudes. Que v̄o mūd⁹ reputat crucē illis affixus suꝫ illis adhereo illa toto āplector affectu. An nō maior iste ē seculo ⁊ p̄mo gradu? Peregrin⁹ si prudēs est ⁊ nō obliuiscit̄ sue pegrinatiōis: lꝫ cū labore transit ⁊ nō magnope secularib⁹ implicatur. Mortuus eque blanda huius seculi sicut asp̄a sp̄nit. Qui v̄o raptus est vsq̄z ad tertiū celū crux illi est oīe cui mūdus iheret: ⁊ his adheret que mūdo crux eē videt̄ q̄zuis in his verbis apl'i nō illud incōgrue quoq̄z possit intelligi crucifixū ei mūdū reputatione: ip̄m v̄o mūdo crucifixū cōpassione. Crucifixū enī videbat mūdū obligationibus vitiorꝫ: ⁊ ipse crucifigebat̄ ei p̄ compassionis affectū. Videam⁹ nūc singuli in quo gradu q̄sq̄z sit positus: ⁊ studeamus p̄ficere de die in diem: q̄m de virtute in virtutem videbit̄ deus deorꝫ in syon. Maxie v̄o hoc scō tp̄e in oī obsecro puritate conuersari: studeam⁹: vbi ⁊ certus ⁊ breuis dierū numerus positus est: ne desperet humana fragilitas. Nam si dicit̄ nobis oī tp̄e sollициti estote oīno ad custodiendā puritatē nr̄e cōuersatiōis: q̄s non desp̄at? Nūc aūt mouemur breui dierꝫ nūero oēs aliorꝫ tēporuꝫ negligentias emēdare: vt vel sic gustem⁹ dulcedineꝫ p̄fecte puritatis: ⁊ oī deinceps tp̄e in cōuersatōe nr̄a sancte hui⁹ quadragesime vestigia clara resplendeāt. Conemur igit̄ frēs sanctū hoc tp̄s tota deuotiōe suscipere: ⁊ nūc magis arma spiritualia reparare. Nūc enī quasi generali quodā toti⁹ orbis exercitu cōtra inimicū saluator cōgredit̄. Beati q sub tali duce strenue militauerit. Toto siq̄dem āno domestica regis familia militat: ⁊ assidua ē in bellorꝫ p̄cinctu: semel aūt ⁊ certo tp̄e vniuersuꝫ imperiū gn̄āli cōgregat̄ exercitu. Felices vos qui domestici meruistis esse: qb⁹ dicit apl's. Iam nō estis hospites ⁊ aduene: sed estis ciues sanctorū ⁊ domestici dei. Quid ergo facturi sunt q toto anno pugnare susceperunt: q̄n ipi rudes ⁊ vacantes prius sp̄ūalia arma arripiūt Vtiq̄z solito amplius solite opus est insistē pugne: vt magna quedaꝫ victoria regi nostro ad gloriam nobis p̄ueniat ad salutem.

Item vnde supra Sermo septimus

Avia estis fratres que ducit ad vitam: i via sancta ⁊ impolluta que ducit ad ciuitatē sanctā hierl'm: q̄ ē sursuꝫ: q̄ est mr̄ nr̄a. xlix

Arduus q̄ppe ascēsus eius: vtpote p̄ ip̄am sūmitatē mōtis icisus: sꝫ via cōpendiosior laboris magnitudinē ⁊ tēpat ⁊ excludit. Vos aūt tā felici facilitate q̄z facili felicitate viā istā nō solū itis sed et curritis: q̄r exonerati estis ⁊ accincti nihil ponderis super dorsa portantes. Non sic alij: non sic: qui quadrigas et quadrigalia onera p̄trahētes mōtis circuitū ambire decernūt: ⁊ plerūq̄z p̄ deuexa mōtis p̄cipitāt̄ aut vix finē inueniūt vie sue. Felices igit̄

qui vos ⁊ vestra oĩa sine omni exceptiun-
cula reliquisti: quia vos per ipsum montis
verticem: iter facitis ei qui ascendit super
occasũ: dñs nomen illi. Illi q̄ q̄uis egyptũ
fugerint tamen ad queq̄ egyptia tendere
resuspirant: ⁊ viam ciuitatis habitaculi nõ
inuenerunt: sed voluptatum suarum gra-
uissimis sarcinis pregrauati: vel sub onere
vel cum onere cadunt: aut vix ad cursum ꝑ
ueniunt destinatum. Quid enim gratie illi
citius gratia hoc totum factum est: ꝙ vita
vestra vitam apostolicam representet? Illi
enim omnia reliquerunt: ⁊ in schola salua-
toris sub eiꝰ presentia congregati hauriunt
aquas in gaudio de fontibꝰ saluatoris: ipm̄
vite fontem in ipso fonte lambentes. Bti
oculi qui viderunt. Nunquid nõ ⁊ vos nõ
in presentia sed in absentia ipsius: nõ ad v̄-
ba oris eius: sed ad vocem nunciorũ eius
simile aliqd effecistis? Defẽdite vobis hãc
prerogatiuã: ꝙ illi ad visum ⁊ ad verbum:
vos ad auditum ⁊ nunciũ credidistis. Sic
stetis in dño carissimi: vt queãdmoduꝫ illi
in fame ⁊ siti: in frigore ⁊ nuditate: in labo-
ribus ⁊ ieiunijs ⁊ ceteris obseruantijs viã
regiam tenuerunt: sic ⁊ vos: ⁊ si non eoꝝ
meritis: tamen exercitijs aliquatenꝰ coeq̄-
ti: dicatis dño deo vestro cuꝫ veneritis ad
tronum ipsius ante stantes. Letati sumus
pro diebus q̄bus nos humiliasti: annis q̄-
bus vidimꝰ mala. In veritate dico vobis
quia in veritate estis in via recta: in via scã
que ducit ad sanctum sanctoꝝ. Mẽtior ꝙ
ad consolationem vestrã dico: si non ex ma
nibus hꝰ pctõris monachoꝝ nouicioꝝ et
cõuersoꝝ anime ad celoꝝ gaudia volaue-
runt tam libere: q̄ liberate de carcere nr̃e
fragilis mortalitatis. Si queritis vnde h̄
sciam: scitote quia mihi certissima signa et
facta sunt ⁊ ostensa. Non est ergo quod vo
bis vel pro vobis timeam a viribꝰ sathane
⁊ ministroꝝ eius: cum nouerim illius forti-
tudinem per redẽptoris vulnera traductã
⁊ redactam ad nihilum. In spiritu fortitu-
dinis fortior ille contriuit portas ereas et
vectes ferreos ꝯfregit. A versutijs eius et
astutijs formido: in q̄bus partim subtilitate
nature: partim experientia temporum sub

tot annoꝝ millibus eruditus fragilitatẽ hu
mane nature quaq̄ versum se verterit nõ
ignorat. Sic enim ille insaciabilis homici-
da p̄mis parentibus nostris: nõ vrsos: non
leones: non fortia queq̄ animalia terre de
legauit: sed tortuosum ⁊ calcandum serpẽ-
tem callidum: qui per sinuosa volumina
nunc caput cauda: nunc capite caudam te-
gere consueuit. Deniq̄ serpens non forti-
or sed callidior cunctis animantibus terre
erat ait scriptura: Unde ab interrogatiõe
cepit mentem explorans: sciẽs ingenio nõ
viribus laborãdum. Cur precepit inquiẽs
dñs deus ne comederetis? Qui respondit
Ne forte moriamur. Qd̄ deꝰ pro certo po-
suerat dicẽs: quacũq̄ die comederitis mo-
riemini. qd̄ utiq̄ deus affirmat: mulier du-
bitat: sathan negat. Sic ego timeo ne sicut
serpens euam seduxit astutia sua sic sensus
vestri corrumpant a castitate que est in xp̄o
iesu. Putas ne aliqs in vobis est cui dicat
in cogitationibus suis: cur precepit vobis
deus vt istam regulam teneretis: si impe-
tum enim spirituũ vestroꝝ huic tepido re-
missionem: illi feruenti artiorem vitam ꝓ-
ponit: hoc solum expetens ⁊ expectãs: quo
tollat cũ a consilio iustoꝝ ⁊ congregatione
Profecto spiritus ille qui tibi hec suggerit
spũs mendax est: spũs potestatem hñs qui
tibi inuidet locum tuum. Unde ⁊ sapiens
huius rei non ignarus inq̄t. Si spũs pote-
stateꝫ habens super te ascenderit locũ tuũ
ne dimiseris. Absit enim vt spiritus verita
tis qui te huc adduxit te reducere velit: q̄a
non est in ore eius: est ⁊ non est. Sed est ĩ il-
lo est: sicut irrefragabilis veritas attestat.
Nemo loquens ait apostolus in spiritu dei
dicit anathema iesu. Jesus saluator siue sa-
lus: anathema ĩterpretatur separatio. Qui
ergo tibi separationeꝫ a salute submurmu-
rat: nec dei spiritus est: nec a deo ẽ: q̄ spũs
sanctꝰ nõ dispergere sed colligere nouit: q̄
semꝑ ꝯgregat dispersos isrl̄ in terram suã.
Quid vitã fortiorẽ aliqs querit. Dico vo-
bis q̄ ista fortissima est ⁊ q̄ ex oĩ p̄te si dissi-
mulat noluerit p̄me illi schole saluatoris ꝓ
sua possibilitate r̄ndeat. an audes ad melio
rẽ vel cogitãdo descẽdẽ? O si cognouisses

⁊ tu q̄z multa ⁊ q̄z multis debeas: videres
q̄z nihil sit qđ facis? q̄z nec inter minima re
munerandū: ad cōparationē debitoꝝ tuoꝝ
Uis scire que ⁊ q̄bus debeas? Primo xp̄o
iesu debes oēm vitam tuā: q2 ipse vitā suaꝫ
posuit ꝓ vita tua: ⁊ cruciatus amaros susti
nuit: ne tu ꝑpetuos sustineres. Quid tibi
duꝝ esse poterit? cū recordat⁹ fueris q2 ille
q̄ erat ī forma dei ī die eternitatis seu ī splē
doribus scōꝝ ante luciferū genuitus. s. splen
dor ⁊ figura substātie dei venit ad carcerē
tuū: ad limū tuū: infixus vt dicit̄ in limo ꝓ
fundi? Quid nō suaue tibi cum collegeris
oēs amaritudines dn̄i tui: ⁊ rememoraue
ris? primū q̄dem istaꝝ infantiliū necessita
tum: deinde laboꝝ quos ꝑtulit in p̄dicādo
fatigationū in discurrendo: tentationū in
ieiunando: vigiliaꝝ in orando: lachrymaꝝ
in cōpatiendo: insidiaꝝ in colloquēdo: po
stremo periculoꝝ in falsis fr̄ibus: cōuitioꝝ
sputoꝝ: colaphoꝝ subsannationū: ⁊ expro
brationū clauoꝝ horūq̄z similiū: que in salu
tem generis humani trigintatrib⁹ ānis ope
ratus est ī medio terre? O q̄z īdebita mise
ratio: q̄z gratuita sic ꝓbata dilectio? q̄z ino
pinata dignatio: q̄z stupenda dulcedo: q̄z ī
uicta mansuetudo regem glīe ꝓ despectissi
mo vermiculo crucifigi? Quis audiuit vn
q̄z tale? aut q̄s vidit huic simile? Uix enim
pro iusto q̄s morit̄? ipse ꝓ inimicis ⁊ ꝓ iniu
stis mortuus est: eligens exulare a celis vt
nos reportaret ad celos. Amic⁹ dulcis? cō
siliarius prudens: adiector fortis. Quid re
tribuā dn̄o? ꝓ oīb⁹ que retribuit mihi? Nō
ne si ꝯferant̄ in me vite filioꝝ adam ⁊ oēs
dies seculi: ⁊ labores oīuꝫ hoīuꝫ q̄ fuerūt q̄
sunt ⁊ q̄ erūt: nihil eēt ad cōꝑationē corpo
ris illius? qđ spectabile ⁊ stupendū est: vir
tutibus etiā supernis: in ꝯceptu de spū scō: in
ortu de virgine: in vite innocētia: in doctri
ne fluentis: in coruscationib⁹ miraculoꝝ
in reclamationib⁹ sacramētoꝝ? Uides igit̄
q2 sicut exaltant̄ celi a terra sic exaltanda ē
vita illa a vita nr̄a: que tn̄ postposita est pro
vita nr̄a. Sicut nihil ad aliq̄d: nullā hꝫ cō
parationē? ita ⁊ vita nr̄a nullā hꝫ ad vitam
illius ꝓportionē: cū illa dignior ista miserior
esse nō possit. Nec me putes rē exaggerare
sermonibus? q2 hic deficit oīs lingua: nec
sufficit hō: vel ad intuendū tante dignatio
nis archanum. Cum ergo deuouero quic
quid sum quicquid possum? nōne sicut stel
la ad solem: lapis ad montem: gutta ad flu
uium granū ad ceruū? Non habeo nisi mi
nuta duo: īmo minutissima corpus ⁊ aīam
dico: vel potius minutū vnū volūtatē me
am? ⁊ nō dabo illā ad volūtatē ipsius q̄ tā
tus tantillū tantis bn̄ficijs p̄uenit: q̄ toto
se totū me cōꝑauit? Alioq̄n si illa retinue
ro? q̄libus oculis qua mēte qua ꝯsciētia va
dam ad viscera mīe dei nr̄i: vt videam il
lud fortissimū propugnaculū qđ custodit
isrl̄: ⁊ illas sanguinis nō guttas sed vndas
a q̄nq̄z ꝑtibus corporis in meū p̄ciū detor
quere? O generatio ꝑuersa ⁊ infideles filij
q̄d facietis in die calamitatis de longe ve
nientis. Ad cuius ꝯfugietis auxiliū? Sed
nunq̄d huic solū debitor sum: cui vix parū
aliq̄d retribuere possum. Exigūt a me p̄te
rita pctā: meā futurā vitā vt faciā fruct⁹ di
gnos pnīe: ⁊ recogitem oēs ānos meos in
amaritudīe aīe mee. Et ad hec q̄s idoneus
Peccaui sup numerū arene maris: ⁊ multi
plicata sunt pctā mea: ⁊ nō sum dignus vi
dere celū p̄ multitudine iniq̄tatis mee: q̄m
irritaui irā tuā: ⁊ malū corā te feci. Circun
dederūt me mala quoꝝ non est numerus:
cōprehenderūt me iniq̄tates mee: ⁊ nō po
tui vt viderē. Qđ igit̄ sine numero est: quo
numerabo? Quō satisfaciā? cuꝫ cogar red
dere rōnem vsq̄z ad nouissimū quadrantē?
Sed ⁊ delicta q̄s intelligit? Ait illa celestis
fistula Ambrosius: Facilius inueni eos q̄ ī
nocentiā seruauerint: q̄z q̄ ꝯgruā egerit pe
nitentiā. Sed quātūlibet peniteat quātūli
bet se affligat ⁊ maceret hō? ꝓpter nomen
tuū: nō ꝓpter pnīe meritū dn̄e ꝓpitiaberis
pctō meo: ait iustus dauid: multū est enim.
Cū igit̄ q̄cq̄d viuis: q̄cq̄d sapis: q̄cq̄d hēs:
q̄cq̄d potes: huic rei dedicaueris? nūq̄d est
vel inter aliqua cōputandum: q̄ paulo an̄
vitam tuam pro vita sua xp̄o reddideras?
Et nunc eam totam iterum tuorum exigit
recordatio peccatoꝝ. Nunq̄d vt vulgo dr̄:
de vna filia duos generos facere statuisti?
Quid si tertiū debitorē ostēdā? q̄ nō min⁹

acriter q̄z veraciter vēdicat eam sibi? Pu-
to q̄ ⁊ tu possidere desideras ciuitatē de q̄
dicit̄: gloriosa dcā sunt de te ciuitas dei: glo
riā illā quā nec oculus vidit: nec auris au-
diuit: nec in cor hoīs ascēdit: regē oīum se-
culoꝝ videre in eternū: i ꝑpetuas eternita
tes. Credo q̄ velis eē equalis angelis dei:
⁊ in plateis supne syon melos angelicū au-
scultare: ⁊ videre qcqd sit: cū xp̄s tradide-
rit regnū deo ⁊ patri: ⁊ erit deus oīa in oī-
bus. Nec dubiū qn ⁊ tu ꝯcupiscis suscipe
⁊ vmbras inclinantes: ⁊ diē aspirantē: cum
incaluerit illa solēnis dies: qn̄ erit plenitu
do feruoris ⁊ lucis solis statio. Umbrarum
exterminatio: desiccatio paludū: fetoꝝ de
pulsio. Nōne ad hec emendū totū te ⁊ que
cunq̄z tradere poteris dare oportebat? Et
cum vniuersa cōpleueris: nō tn̄ cōdignas
esse cognosces passiones huius tp̄is vl' cor
poris ad futurā gl'iam que reuelabit̄ in no
bis. An sic impudēs vl' imprudēs es: vt mi
nutū tuū: qd̄ sibi tā xp̄i vita q̄z peccati pnīa
certatim rapiūt etiā ad hoc cōquerendum
vl' audeas numerare? Quid dices: si ⁊ q̄r
tum debitorē in mediū adduxero tibi: q si-
bi iure ꝓmat⁹ tres supiores cedere velit?
Ecce in ianuis est q fecit celū ⁊ terrā: Crea
tor tuus est: tu creatura: tu seruus: ille dn̄s
tu figmētū ille figulus. Totū ergo qd es il
li debes: a quo totū hēs. Jlli ꝓcipue dn̄o q
te fecit: ⁊ qui bn̄ tibi fecit: ministra siderū
cursus: aeris temperiē: fecunditatē terre:
fructuū vberitatē. Huic reuerentia totis
medullis: totis viscerib⁹ seruiendū: ne for
te indignatiōis oculis te respiciat et despi-
ciat: ⁊ cōterat i eternū: ⁊ in sclm̄ seculi. Nō
arbitror aūt q̄ tanta rapiat insania teipsū
vt hic minutū tuū noīare: nedū numerare
presumas. Expone igit̄ mihi cui hoꝝ qua-
tuor ꝓponas reddere qd̄ debes: cū vnusq̄s
q̄z tā interius q̄z exterius exactor sit: vt te
possit singl'arit̄ suffocare. Heu dn̄e vim pa
tior. Eia vim patior: rn̄de pro me. Jn man⁹
tuas cōmēdo minutū meū. Tu ꝓsolue oī-
bus: tu ab oīb⁹ me libera: q: tu es deus et
nō hō: ⁊ qd̄ hoībus impossibile est: est tibi
possibile. Qd̄ habui: hoc ⁊ feci. Dn̄e habe
me excusatū: q: impfectū meū viderūt ocli
tui. Quis ergo amplius gruniet dicēs: ni
miū laboram⁹: nimiū ieiunamus: nimiū vi-
gilamus: cū nec millesime parti debitorum
suoꝝ valeat rn̄dere? Hec est fortassis frēs
illa vera ⁊ vestra quadragesima: nō exteri
or sed interior: que nō corticē sacramēti: s;
adipem frumenti ꝯtineat. Si eni vnicuiq̄z
istoꝝ quatuor ⁊ pro se ⁊ ꝑ se oēm decalogi
ꝑfectionē debetis: ꝑfecto decimo numero
quater ducto quadragesimā nr̄am faciunt
quā custodire nos oporteat oīb⁹ dieb⁹ vite
nr̄e. Et ipse q congregauit vos in loco isto
vitā vestrā ꝯseruet in ope scō: vt cū ipse ap
paruerit vita vestra ⁊ vos appareatis cū
ipso in gl'ia iesus xp̄s dn̄s nr̄. Amen.

¶ Jtē in quadragesima de psalmo: Qui
habitat. Sermo primus.

Considero labo L.
res nostros: nō sine multo mi
serationis affectu. Quero cō
solationē quā exhibere possi-
mus ⁊ corporalis occurrit: sed ea nō ꝓdest
quicq̄z: magis ⁊ obesse plurimū potest. Si
quidem modica semētis detractio: nō mo-
dicū messis est detrimentū: ⁊ si penitentia
nostra minuatur miseratione crudeli pau-
latim gēmis corona vestra priuatur. Quid
tamen agim⁹? Ubi prophete farinula? Si
quidē mors in olla est: ⁊ mortificamini to-
ta die in ieiunijs multis: in laboribus fre-
quenter: in vigilijs supra modum: preter ea
que intrinsecus sunt contritiones cordiū
⁊ multitudines tentationum. Mortifica-
mini: sed propter eum qui mortuus est pro
vobis. Q; si abundat tribulatio vestra pro
eo: abundabit consolatio vestra per eum:
vt in eo delectetur anima que in alijs renu
it consolari. Apud ipsum ipsa quoq̄z tribu-
latio magna quedam consolatio poterit in-
ueniri. Nonne enim certū est supra vires
humanas: vltra naturam contra consuetu
dinem esse que sustinetis? Alius igitur por
tat ista: ille sine dubio qui poterat omnia
verbo virtutis sue. Nonne ex hoc iam suo
ipsius gladio inimicus perimitur: ⁊ magni
tudo tribulationis de qua tentare solebat
ipsa magis tentationes exuperat tanq̄z cer

tissimũ diuine presentie argumẽtũ? Quid
eni timendũ nobis? si adest qui portat oĩa?
Dñs defensor vite mee: a quo trepidabo?
Nã etsi ambulauero ĩ medio vmbre mor-
tis nõ timebo mala: qm̃ tu mecũ es. Quid
eni est qđ totã molem terre sustinet? ⁊ imẽ
sus orbis cui innititur? Nam si est aliquid
quod sustineat cetera: ipsum a quo sustine
tur? Non inuenit nisi verbũ virtutis oĩa
portans. Uerbo eni dñi celi firmati sunt:
⁊ spũ oris eius oĩs virtus eoꝝ. Propterea vt
sit nobis ĩ verbo dñi ꝯsolatio: maxime his
diebus quibus sicut omnino dignũ est ali-
quatenus maior est labor noster nõ erit in-
utile tractare nobiscũ aliquid de scriptu-
ris sanctis: quod etiã vestrum aliqui roga
uerunt. Unde eligẽdus est nobis psalm⁹
ipse: de quo tẽtationis occasionẽ inimicus
assumpsit: vt inde confringantur arma ma
ligni: vnde sibi vsurpare presumpsit. Pro-
pterea nolo vos ignorare fratres: qm̃ ma-
manifeste imitatores sunt inimici: quicũq̃
de scripturis sanctis aliqđ non sancte vsur
pant: ⁊ detinent veritatẽ dei in mendacio:
sicut solent qñq̃ nõnulli. Cauete hoc dile-
ctissimi: quia prorsus diabolicũ est: ⁊ de pa
tre ei⁹ se esse probant: qui id faciunt in suã
ipsoꝝ pniciẽ salutaria scripta puertere mo-
lientes. ¶ Sed nõ modo plus ĩmoror: suf-
ficit credo breuiter tetigisse. Jam de ipso
quẽ elegim⁹ psalmo: aliqua prestante dño
differere ⁊ explanare tẽtabim⁹. Qui habi-
tat in adiutorio altissimi: in ptectiõe dei ce
li cõmorabit. Quis sit diuini inhabitator
adiutorij: p nõ inhabitãtes illud meli⁹ po-
test agnosci. Tria siquidẽ eoꝝ reperies ge-
nera: vnũ non sperantiũ: aliud desperãtiũ:
tertiũ frustra sperantiũ. Neq̃ eni habitat
in adiutorio dei: qui nõ posuit deũ adiuto
rem suum: sed confidit in virtute sua: ⁊ in
multitudine diuitiarum suarum. Surdus
nãq̃ ad pphete consiliũ dicentis Queri-
te dñm dum inueniri potest: inuocate eum
dũ prope est. ⁊ sola tpalia querẽs emulat ĩ
malignãtib⁹ pacẽ pctõꝝ vidẽs: ⁊ elõgabit
ab adiutorio dei: quod sibi ad hec necessa-
rium esse non reputat. Sed quid nobis de
his qui foris sunt iudicare? Timeo fratres
ne forte [illegible] nobis qui non habitet
in adiutorio altissimi: sed confidat in virtu
te sua: ⁊ in multitudine diuitiarum suarũ.
Forte enim feruorem habet quis potẽs in
vigilijs: in ieiunijs: in labore: ⁊ ceteris hu-
iusmodi: aut etiam multorum diuitias me-
ritorum longo tempore acquisiuit: ⁊ in his
confidens remissior est in timore dñi: faci-
le ad ociositates ⁊ curiositates perniciosa
quadã securitate declinat: murmurat: de-
trahit: diiudicatq̃. Qui profecto si habita
ret in adiutorio dei: attenderet vtiq̃ sibi: ⁊
timeret offendere eum quem cognosceret
sibi tã necessariũ esse. Tanto siquidẽ time-
re deum: ⁊ magis sollicitus esse debuerat:
quanto maiora eius munera iam percepit
Neq̃ eni que habemus ab eo seruare aut
tenere possumus sine eo. Nunc vo quod
non sine dolore loquim̃ aut videmus: sunt
aliqui qui in conuersionis initio satis timo
rati ⁊ solliciti sunt: donec initium aliquod
conuersationis acceperint: ⁊ cum multo
magis desiderare debuerãt iux̃ illud Qui
me edunnt adhuc esurient: incipiunt sic a-
gere: acsi dicant: Ut quid ei seruiamus vl
tra: quando iam habemus quod daturus
est? O si scires q̃ parum est quod habes: ⁊
hoc ipsum q̃ cito perdis: si non seruauerit
ille qui dederit. Hec eni duo sunt que val
de sollicitos ⁊ subiectos deo nos reddere
possũt: vt non simus de his qui propterea
non habitãt in adiutorio altissimi: quia nõ
reputant illud sibi necessariũ esse: ⁊ hi sunt
qui non sperant in domino. Sunt autem
alij qui ⁊ desperant: hi videlicet qui consi-
derantes imbecillitatem propriaꝫ deficiũt
et obruuntur a pusillanimitate spiritus: ha
bitantes in carne sua ⁊ circa infirmitatem
propriam semper intenti: vt omnia que pa
tiunt cursim enumerare pati sint. Ubi eni
intẽderitis: ingeniũ valet. In adiutorio ãt
dei nõ habitãt: neq̃ nouerũt illlđ: q̄ nec as
surgẽ valeãt: vt aliqñ cogitẽt illud. Sũt ãt
alij q sperãt qdẽ in dño: sꝫ frustra: q̄ sic de
mia dei sibiipsis blandiunt: vt a peccatis
suis non emendentur. Uana est oĩno spes
ista: ⁊ hec ꝯfundit: eo q̄ charitas desit. Cõ-
tra hos propheta Maledictus inquit qui

peccat in spe. Et ali⁹ Beneplacitū est inqt dño suꝑ timētes eū: in eis qui sperant suꝑ misericordia eius. Dicturus Qui sperant: signanter premisit Super timentes eum. Frustra siquidē sperat qui contemptu suo gratiam a se repellit: ⁊ spem suam prorsus euacuat. Nullus igitur horum trium habitat in adiutorio altissimi. Primus enī habitat in meritis suis: secūdus in penis: tertius in vitijs. Immunda habitatio tertij: anxia secūdi: stulta ⁊ ꝑiculosa primi. Quid enī stulti⁹: q̄ȝ habitare in domo vix adhuc inchoata? Consumasse te putas? At cū cōsumauerit homo tunc incipit. Deniq̄ȝ ruinosa est omnino hec habitatio: ⁊ que sustētari magis opus habeat ⁊ fulciri q̄ȝ inhabitari. Nōne vita presens fragilis est ⁊ incerta? Simile esse necesse est quicquid fundatur in ea. Quis enim super fragile fundamentum stabile credat edificium? Periculosa igit̄ habitatio eoꝝ qui in meritis suis sperant: periculosa quia ruinosa. Eoꝝ vͦo q consideratione proprie infirmitatis desperatione deijciunt̄: habitationē anxiam: et eos in tormētis diximus habitare. Q̄ȝdiu enī ⁊ penas sustinent: in quib⁹ nocte ac die ꝯterunt̄: ⁊ eis q̄ȝ q̄s nondū sentiūt ampli⁹ cruciant̄: vt nō sufficiat diei malitia sua: sȝ opprimūt̄ his quoq̄ȝ que fortasse nunq̄ȝ experient̄: que tormēta: quis infernus intolerabilior potest excogitari: presertim quia ⁊ tanto labore premunt̄: ⁊ celestis panis non sustentant̄ edulio? Et hi sunt qui in adiutorio altissimi non habitant: quia desperant Priores autē iccirco non querunt: quia nequaquā sibi illud necessariū sentiūt. Extremi vͦo propterea longe sunt: q̄ eo modo querāt auxilium dei: quo obtinere nō psūt Soli enī in adiutorio altissimi habitāt: qui id solum obtinere desiderant: id solū amittere trepidant: sedula circa illū ⁊ sollicita cogitatiōe v̄santes: que est vtiq̄ȝ pietas cultus dei. Beat⁹ plane qui sic habitat in adiutorio altissimi: quia in ꝓtectione dei celi cōmorabit̄. Quid enī ei nocere poterūt eorum que sub celo sunt: quē deus celi protegere ⁊ manutenere voluerit? Porro sub celo sunt quicunq̄ȝ nocere possunt. Sub celo sunt aeree potestates: sub celo presens seculum nequā: ⁊ caro aduersus spiritū cōcupiscens. Optime igit̄ dictū est In ꝓtectione dei celi: vt nihil eoꝝ q̄ sub celo sunt timere possit: quisquis ꝓtectionē dei habere meruerit. Siue ita dictum sit: vt aduersum sequentē oratio pendeat Qui habitat in adiutorio altissimi: in ꝓtectione dei celi commorabit̄. Dicet dño Susceptor me⁹ es tu. ⁊ sit quod dicit̄ In ꝓtectione dei celi cōmorabitur: expositio precedentis partis: q habitat i adiutorio altissimi: aut magis addere videat̄: vt nō solū adiutoriū ad operandum bonū: sed ꝓtectionē quoq̄ȝ ad liberādum a malo doceat esse querēdam. At vͦo diligenter attende: q̄ in protectione dicit: nō in presentia. Angelus in presentia eius exultat: ego vtinā possim in eius ꝓtectione morari. Ille beatus in presentia: ego vtinā in ꝓtectione dei sim securus. Dei celi inqt Licȝ enī vbiq̄ȝ esse nō dubitet̄: sic tñ in celo est: vt ad eius comparationē nec esse videatur in terris: Propter quod ⁊ orantes dicimus Pater noster qui es in cel. Sicut enī aīa quoq̄ȝ cum in toto sit corpore: excellentius ⁊ singularius ē in capite: vbi sunt oēs sensus: nam in ceteris omnibus membris vix vnū exercet solum. s. tactum. vnde q̄ȝtū ad eū modū quo in capite est: cetera membra videt̄ quodāmodo nō tam inhabitare q̄ȝ regere: ita si presentiam illam cogitem⁹: qua beati angeli perfruuntur videri possumus nos vix aliquā dei ꝓtectionē ⁊ nomē habere. Felix tñ aīa q̄ vel hanc ꝓtectionē meret̄. Dicet enī dño Susceptor meus es tu. Verū id q̄ȝ sermoni alteri reseruemus.

De secūdo v̄su psalmi Sermo secund⁹.

Qui habitat in adiutorio altissimi ait ꝓpheta: dicet dño susceptor me⁹ es tu: ⁊ refugiū meū deus me⁹: sperabo in eū. Dicet in gratiarum actione confitens dño ⁊ misericordie eius: suꝑ duplici adiutorio eius. Oīs enī qui adhuc in adiutorio habitat altissimi non in regno: ⁊ frequenter opus habet fugere ⁊ interdum cadit. Fugere inq̄ȝ dum in hoc corpe sum⁹

a facie tentationis ꝑsequentis oportet. Q꞉
si minus celeriter fugimus? aliqñ vt assolet
impellimur et euertimur: sed dñs suscipit
nos. Ipse itaqꝫ refugiũ ẽ: vt veniente cum
stercoribus boum pigroꝝ lapidatorẽ impi
gri fugiamus: ⁊ euadere possimus fedam
nimis lapidationẽ. Ipse quoqꝫ susceptor ẽ
vt etiã cũ ceciderimus nõ collidamur: qm̃
ipse supponit manũ suam. Cũ ergo tentati-
onis impetum sentiamus in cogitatiõe sta
tim fugiamus ad ipm̃: ⁊ humiliter postule
mus auxilium. Q꞉ si forte preoccupauerit
nos: vt fit aliqñ cũ tardius q̃ꝫ oporteat ad
eũ cõfugimus: soliciti simus: vt manus do
mini suscipiat nos. Omnes aliquãdo cade
re necesse est, dũ in hoc sc̃lo detinent꞉ sed alij
tamẽ collidunt꞉ alij nõ: quia dñs supponit
manũ suam. Sed quomodo eos discerne-
re poterimus? vt segregemus iuxta dñi ex
empluꝫ: agnos ab edis iustos ab iniustis?
Nam iustus septies cadit in die. Uerum
hoc interest inter eoꝝ casus ꝙ iustus susci
pitur a dño: ideoqꝫ resurgit fortior? iniust⁹
autem cũ ceciderit nõ adiciet vt resurgat:
imo vͦ aut in pudorem noxiuꝫ: aut in ipu-
dentiã cadit. Aut enim excusat qđ fecit et
hic est pudor adducens peccatuꝫ: aut fit ei
frons meretricis: ⁊ iam nec dñꝫ timet nec
hominẽ reuerebitur: sed predicat peccatum
suũ sicut sodoma. Iustus vͦ super manuꝫ
dñi cadit: ⁊ miro quodãmodo: etiã ipꝫ ei
peccatũ in iusticiã cooperat꞉. Scimus eniꝫ
quoniã diligẽtibus deũ: omnia cooperant꞉
in bonũ. Nõne coopat꞉ nob̃ ille casus i bo-
nũ? vnde ⁊ humiliores efficimur ⁊ cautio-
res? Nõne dñs cadentẽ illũ suscipit? q ab
humilitate suscipitur. Impulsus euersus
sum ait ꝓpheta? sed nihil ꝓfecit qui impu-
lit me: quoniam dñs suscepit me. Sic ergo
dicet, fidelis anima dño: susceptor me⁹ es
tu. Possunt oĩa dicere creator meus es tu
possunt ⁊ animalia dicere: pastor meus es
tu: possunt omnes homines dicere redem
ptor meus es tu. At vͦ susceptor meus es
tu: is tm̃ dicere potest: Qui habitat in ad-
iutorio altissimi. Unde ⁊ addidit de⁹ me⁹.
Cur nõ deus noster? Quia in creatione i
redemptione ceterisqꝫ cõmunibus benefi
tijs est deus omniũ: sed in tentatiõib⁹ suis
tanq̃ꝫ ꝓpriũ eũ habent singuli electoꝝ. Sic
enim paratus ẽ ⁊ cadẽtẽ suscipere ⁊ eripe
re fugientẽ: vt videri possit relictis omni
bus alijs ei soli operã dare. Propterea ex-
pedit omni anime dñi semper attẽdere: tã
q̃ꝫ ꝓpriũ: nõ modo adiutorẽ sed etiã inspe-
ctorẽ. Quãdo enim poterit negligens fie-
ri? qui intuentẽ se deũ nunq̃ꝫ desinit intue
ri? An nõ quasi ꝓpriũ illũ habere videtur
qui sic eũ sup se videt intentũ: vt omnia in
teriora ⁊ exteriora eius considerare omni
hora nõ cesset: omnesqꝫ non solũ actus sed
⁊ ipsos subtilissimos anime motus ꝑscrute
tur atqꝫ diiudicet? Hic ergo nõ immerito di
cere potest: Deus meus sperabo in eũ. Et
attẽde ꝙ nõ dixerit speraui aut spero: sed
sperabo. Hoc inquit ẽ notũ meũ? hoc ꝓpo-
situ meũ: hec intentio cordis mei. Reposi-
ta ẽ hec spes mea in sinu meo: ⁊ in hac ꝑse
uerabo. Sperabo in eũ: nec desperabo nec
frustra sperabo: quia maledictus q peccat
in spe: ⁊ nihil eo minus qui peccat i despe
ratiõe: sed nec eẽ volo de his qui non spe-
rãt in dño. Sperabo inquit in eũ. Sed iaꝫ
dicit nobis quo fructu: qua mercede: quo
lucro Quoniã ipse liberabit me de laqueo
venantiũ ⁊ a verbo aspero. Uerbũ hoc in
diem alteram ⁊ sermonẽ si placet alterum
seruemus.

¶ De tertio versu. Sermo tertius.

Deus meus spe liij
rabo in eũ. Qm̃ ipse liberauit
me de laqueo venantium: ⁊ a
verbo aspero. Ego vtiqꝫ frẽs
in hoc verbo magna mei ipius pietate cõ-
pũgor: ⁊ valde misereor aĩe mee. Ipse libe-
rauit me de laqueo venantiũ. Ergone be-
stie sumus nos? Bestie prorsus. Homo. n.
cũ in honore eẽt nõ intellexit: cõparatus ẽ
iumẽtis insipiẽtibus. Bestie ꝑfecto sũt ho
mines: oues errãtes nõ habẽtes pastorem
Quid supbis a hõ? quid te scioluꝫ iactas?
Uide qr bestia fact⁹ es: cui venãde laquei
ꝑparant꞉. Sed q sũt venatores isti? Uena-
tores vtiqꝫ pessimi? ⁊ neq̃ssimi: calidissimi
⁊ crudelissimi. Uenatores qui comunõ so

nant vt non audiantur: sed sagittent in oc-
cultis immaculatū. Ipsi sunt rectores tene-
brarum harum: astutissimi versutia ⁊ neq-
tia diabolice fraudis: ita vt sicut est añ ve-
natorem bestia sic ad eorum cōparationē
sit quilibet astutissimus hominū: preter
eos duntaxat qui cum aplo non ignorant
cogitationes eorum: quibus in dei sapien-
tia datum est fraudes deprehendere mali
gnorum. Obsecro vos nouelle plantationes
dei vos q nōdum exercitatos habetis sen
sus ad discretionē boni ⁊ mali: nolite seq
cordis vestri iudiciū: nolite habundare in
sensu vro: ne vos tanq̄ rudes adhuc ver-
sutus ille venator decipiat. Nā siluestrib⁹
illis ⁊ oino bestialib⁹ bestijs seculares ho-
mines loquor aptos satis expādit laqueos
vtpote quos facile capiendos eē nō dubi-
tat. Uobis aūt q tanq̄ prudentiores cerui
serpentes necatis ⁊ desideratis ad fontem
viuum: subtiliores occultat laqueos: ⁊ cali
diora fraudis sue argumēta cōgrit. Unde
obsecro vos humiliamini sub potenti ma-
nu dei pastoris nostri: ⁊ acqescite eorum cōsi
lijs q melius norūt venatoris illius versu-
tias: edocti diuturno lōgi tpis exercitio et
crebris expimentis tam in se q̄ in multis.
Sed ecce qr iam venatores ⁊ bestias noui
mus: quis nā sit laqueus iste: querēdū est.
Nolo ego adinuenire ex me: nec dubium
aliqd tradere vobis. Ostēdat nobis aplus
laqueū istum: ipe enim venator illorum non
ignorat cogitatiōes. Dic inq̄ nobis beate
paule qs sit laqueus iste diaboli: a quo se li
beratā fidelis anima gratulatur. Qui volūt
inqt diuites fieri in hoc seculo: incidūt in
tentationē ⁊ in laqueū diaboli. Ergone la
queus diaboli diuitie sūt huius scli? Heu
q̄ paucos inuenim⁹ q ab hoc laqueo libe-
rari exultēt: q̄ multos q dolēt ꝙ parū sibi
videntur irretiti: ⁊ adhuc quātū pnt se inuol-
uere ⁊ intricare laborant. Uos q reliqstis
omnia ⁊ secuti estis nō hñtē vbi suū caput
reclinaret filiū hois: exultate ⁊ dicite: qm
ipe liberauit me de laqueo venātiū. Confi
temini illi toto corde: tota aia: tota virtute
⁊ ex ipis medullis cordis grās agite ei di-
cētes: Qm ipe liberauit me de laqueo ve-
nātiū. Et vt noueritis q̄ magnū sit benefi
ciū hoc ⁊ sciatis q̄ a deo data sūt vobis: au
dite qd seqtur. Et a verbo aspero. O hō vel
magis bestia: laqueum nō timebas? Time
vel malleū. A verbo inqt aspero. Qd ē h
vbum: nisi illd isaciabil gehēne affer: affer:
percute: delacera: cito interfice: velociter
spolia detrahe? Qd ē verbū asperum: nisi
tollatur impius ne videat gloriā dei? Quō
exultant venatores capta bestia ⁊ clamant
tolle tolle: infige verub⁹ infer prunis: ⁊ ma
le bulliētibus ipone lebetis. Uerbū asperum
fuit qd ptulit dom⁹ exasperās ppls iudeo-
rū: tolle: tolle: crucifige eum. O horribile
verbū: q̄ asperum q̄ crudele. Uere dētes eo
rū arma ⁊ sagitte: ⁊ lingua eorum gladi⁹ acu-
tus. Hoc verbū asperum tu sustinuisti dñe.
Cur nisi vt nos liberares a verbo aspero?
Sit iā tue pietatis: vt nō sustineamus nos
qd tu dignat⁹ es sustinere p nobis. Respō
dēt hoies seculares cū eis suadem⁹ agere
penitētiā: ⁊ dicūt: Dur⁹ ē hic sermo. Nē-
pe hoc ē qd i euāgelio legim⁹: Loquebatur
dñs de pnia ipsa s3 i figura: tanq̄ his qb⁹
nō erat datū nosse mysteriū regni dei. Cū
q̄ audirēt dicētē: Nisi mādu caueritis car
nē filij hois: ⁊ biberitis ei⁹ sanguinē: dixe-
rūt: Dur⁹ ē hic smo: ⁊ abierunt retrorsum.
Quid aūt ē manducare ei⁹ carnē ⁊ bibere
sanguinē: nisi cōicare passionib⁹ ei⁹ ⁊ conuer
sationē imitari: quam gessit i carne? Uñ ⁊
hoc designat illibatum illud altaris sacrm
vbi dñicū corp⁹ accipim⁹: vt sicut videtur il-
la panis forma i nos itrare: sic nouerim⁹ p
eā quā i terris habuit conuersationē ipm i-
trare i nos ad habitādū p fidē i cordibus
nris. Cū .n. iusticia ingreditur: ille igreditur q
fact⁹ ē nobis a deo pre iusticia. S3 ⁊ q ma-
net i charitate i deo manet: ⁊ de⁹ i eo. Sed
adhuc tñ dicūt nob mlti: Durus ē h smo.
Ergone durum ē momētaneū h ⁊ leue tribu-
latiōis: qd sup modū i sublime etnū pōd⁹
glie opatur i nob? Durum ē breuissimo ⁊ leuissi
mo labore cruciat⁹ illos ⁊ tormēta redimē
q̄ null⁹ termin⁹ finiat: null⁹ anim⁹ sufficiat
cogitare? Durum nob videtur: cuz di agite pe
nitentiam? Erratis: s3 audituri estis aliqñ
asperum vbū: smonē durū: auditionē malā:

ite maledicti i ignē eternū. Ita dico vobis hoc timete: hoc durū reputate: et inuenietis quia iugū dn̄i suaue est: et onus eius leue. Si in seipo suaue illud credere necdum potestis: vel hoc nō ignoratis: quoniam huius cōparatione suauissimū est. Uos autem frēs mei vos pēnati an̄ quorum oculū frustra iacitur rete: vos qui diuitias huius seculi penitus reliquistis: quid timeatis a verbo aspero quā do iā liberati estis a laqueo. Felix iditbum pro quo psalmi quidā inscripti sunt: qui trāsilisti laqueū: vt oīno longe fieres a verbo aspero. Quibus enim dicetur: Ite maledicti in ignem eternū: esuriui enim et non dedistis mihi mādūcare: quibus inquam dicetur: Nisi his qui substantiam huius habuere? Numquid non valde exhilarantur ad verbum hoc corda nostra: et spirituali iocūditate replentur? Nūquid nō preciosiorē ducitis paupertatē nr̄am thesauris sctī. Siquidem ipsa est que liberat nos a verbo aspero. Quo modo nāque a vobis exigat deus: quod pro ipsius amore relictū est? Et tn̄ et hoc facitis: et de labore manuū vestrarum christus alitur et vestitur: vt nihil desit. Agite ergo gratias exultate et dicite: quoniam ipse liberauit me de laqueo venantium et a verbo aspero. Exultate inquam: sed adhuc interim cum tremore. Letos vos esse volo: sed nōdum securos. Gaudentes in spiritu sancto: sed tamen pauentes adhuc et cauentes in recidiuo. Quid enim vobis vltra pauendum est? Unum vtique idque grauissimū peccatū inde peccatū apostasie. Bene enim factū est vt penas accipetis sicut colūbe: et volaretis ad requiescendū. Nam in terra non erat requies: sed labor et dolor: et afflictio spiritus. Quid ergo timendū est sic volanti: nisi illud ne forte cadauer aut simile aliquid in terra videat cuius desiderio tractus videatur a venatoribus illis pessimis et pparatis laqueis capiatur et sint nouissima eius peiora prioribus? Hoc inquam omnino timendum est: nequis aut corde solo aut etiā corpore ad vomitū reuertatur. Legimus enim de filijs israel: quia corde redierunt in egyptum Nam corpore reuerti: clausum post eorum talos rubrum mare phibeat. Hoc est quod vehemēter singulis quibusque timendū est ne forte catenus deū offendāt: vt manifeste abijciantur et euomantur ab eo: aut si pudor neget apostasiā corporis tepor ipse paulatim igerat apostasiā cordis: vt videlicet in hitu religiōis cor seculare gerāt et quicquid secularis consolatiōis inuenire potuerit amplectantur. Neque sumus nos aplo sanctiores qui tn̄ verebatur ne forte cū alijs predicasset ipse reprobus efficeretur. Sed id tamdiu timendū est donec laqueus cōtritus fit: donec corpus istud aio disposuerit. Nam et ipm corpus laqueus quidā est: et oculus legitur aiam depdari. Minime ergo decet eē securū hominē qui secū portat laqueū suum Immo vo bonū magis hitare in adiutorio altissimi: vt per enim possit laqueus euitari.

De quarto versu. Sermo quartus.

Capulis suis obumbrabit tibi. Confitenti humiliter et deuote grās referenti: non immerito ampliora beneficia promittuntur. liii Nam qui fidelis inuenitur in modico: iure cōstituitur sup multa: sicut ecōtrario accipiēdus indignus est qui fuerit de acceptis ingratus. Itaque deuote illi gratiarū actioni respōdet spūs: nō id solū inquiens faciet: sed et scapulis suis obumbrabit tibi. Credo in his scapulis geminam pmissionē dn̄i intelligendā: vite. s. eius que nūc est pariter et future. Si enim solū promitteret regnū: et in itinere deesset viaticū: oīno conquererentur hoies et respōderent. Magnū quidē est quod pmittitur: sed perueniendi illuc nulla facultas datur. Propterea qui post hoc seculū vitā pmisit eternā: ipse dandū etiā in hoc seculo cētuplū pro uidentissima pietate pmisit. Quid iam excusationis habes o ho? Profecto obstructum est os loquētiū iniqua. Quid plus afferet inimicus ad tētandū: nisi quia longa futura est via tua? Et si grandis tibi restat via: cur hoc timeas cui fortis cibus datur ne deficere possis i via? Heli e vtique cibus oblatus ē ab angelo: quo nullus in humana consuetudine vilior inuenitur scilicet panis et aqua tanta tamen in eo fortitudo collata est: vt

quadraginta diebus ambulans non fatigaretur nec esuriret. Uis tibi hunc cibū ab angelis ministrari? Mirū valde si nō vis. Q si cibum hunc desideras ⁊ angelica ministeria non supba sed humili magis ambitione requiris: audi quomō scriptū sit de dn̄o: quia tentante diabolo ⁊ suadente vt de lapidibus faceret panē restitit ⁊ dixit: nō in pane solo viuit homo sed in omni verbo qđ procedit de ore dei. Deinde tentationibus supatis ⁊ tentatore fugato: accesserunt angeli ⁊ ministrabant ei. Et tu ergo si uis habere ministeriū angelorū fuge ꝯsolationes seculi ⁊ tentationibus resiste diaboli. Renuat cōsolari anima tua in aliis: si vis in dei memoria delectari. Cum esuris currere suadet ad panem: at tu potius audi dicentē: non in solo pane viuit hō. Cur enim tanta varietate distraharis vt modo cibum: modo potū modo vestē aut lectum nisi p sola corporis sustentatiōe necessaria reqras? qui in vno verbo dei potes hec omnia inuenire? Manna est enim omnē saporē habens ⁊ odoris delectationem: requies est vera ⁊ sincera suauis ⁊ salubris iocunda ⁊ sancta. Hec est promissio vite presentis. Nam promissionē future quis explicet? Si expectatio iustorum leticia ⁊ tanta leticia vt omne qđ desideratur in seculo ei non valeat cōparari? ipsum ꝙ expectatur qd erit? Oculus non vidit deus absqꝫ te: que pparasti diligētibus te. Sub his itaqꝫ scapulis quattuor nobis beneficia cōferunt. Sub his enim abscondimur sub his ab incursu accipitrū ⁊ miluorꝝ protegimur: q̄ sunt aeree potestates: sub his vmbraculū salubre refrigerat nos ⁊ repellit nimiū solis feruorem: sub his quoqꝫ alimur ⁊ fouemur. Ait enim propheta in alio psalmo: Qm̄ abscondit me in tabernaculo suo in die malorum idest dum adhuc dies mali sunt: ⁊ in terra aliena sumus que data est in manus impii in qua non est regnū pacis nec deus pacis regnat in ea Nam si regnat? quid est ꝙ orantes dicimus adueniat regnum tuum. Necesse igitur est interim abscondere siquid habemus boni quoniā thesaurum regni celorū qui inuenit hō abscōdit. Propter hoc etiā corplait i claustris ⁊ i siluis abscōdimur. Et si scire vultis quātū i hac absconsione lucramur: credo nullū hic eē q si qrtā ptē eorū q̄ facit i sclo actitaret nō adoraret vt scūs? n̄ reputaret vt angelus: nūc aūt quotidie tanqꝫ negligēs arguit ⁊ increpat. Paruūne hoc lucrū ducitis? ꝙ nō reputamini sci anteqꝫ sitis? An nō timetis ne forte hic vili mercede recepta: i futuro mercedē nō habeatis Necessaria igit ē hec abscōsio: nō solū an oculos aliorꝝ: sꝫ etiā multo magis an teipꝫ Hoc.n.hꝫ dn̄ica illa sn̄ia: cū feceritis oīa q̄ pcipiunt vob: dicite serui iutiles sumus q̄ debuim⁹ facē fecim⁹. Ue eni nob si nō fecissem⁹. Et hec ē vtiqꝫ magna vt⁹ ⁊ sūma securitas? qn̄ ⁊ pie viuis: ⁊ tn̄ plus attēdis q̄ desūt tibi qꝫ q̄ obtinuisse videris: oblit⁹ q̄ retro sūt ⁊ extendens te ad anteriora. Hec igit ē abscōsio quā sub scapulis dn̄i pstari dixeram⁹? qualis forsitā fuit obumbratio illa q̄ marie fcā ē a spū scō: ad celādū videlicet tam incōprensibile sacramētū. De ptectiōe quoqꝫ idē iste pph̄a ait: Obūbrasti sup caput meum in die belli. Sicut eni videns venientē accipitrem mater expandit alas suas: vt pulli subeant: ⁊ habeant tutū refugium? sic nobis parata ⁊ quodāmodo dilatato sinu extēsa est sūma illa ⁊ ineffabilis pietas dei nr̄i. vn̄ ⁊ sup dixit Qm̄ refugiū meū es tu. Jam vo sub ipsis qꝫ scapulis et vmbraculū salubre ⁊ ptectionē habemus. Sicut eni sol iste corporeus licꝫ bonus sit ⁊ valde necessari⁹? tn̄ ⁊ feruor ei⁹ si tēperat⁹ non fuerit infirmo capiti: ⁊ splendor infirmis oculis nocet: nec est solis culpa: sed infirmitatis: sic etiaꝫ sol iustitie est. Un̄ dicit Noli nimiū eē iustus. Nō ꝙ iustitia bona nō sit: sed qr dū adhuc infirmi sumus oportet ipsam nobis bonā gratiā temperari: ne forte elationis aut indiscretionis vitiū incurramus. Quid eni est ꝙ incessanter orātes ⁊ supplicantes? non possumus ad eam quam desideram⁹ abundantiam gr̄e peruenire? Putatis quia auarus aut inops factus sit deus? impotens aut inexorabilis? Absit hoc prorsus absit: sed ipse cognouit figmentū nostrū: ⁊ scapul' suis obumbrat

vobis. Non tñ ppterea a petitione cessandū ē: qꝛ etsi nō dat ad satietatē dat ad sustētationē: ꝛ si cauet nobis a feruore nimio tñ fouet nos tanq̄ mater calore suo. Hoc est enī quartū qd̄ diximus: sub scapulis ei⁹ nobis prestari vt tanq̄ pulli in calore materni corporis foueamur: ne foris vagātes moriamur refrigescēte nimirū charitate dī q̄ non diffundit in nobis nisi p spiritū sanctū qui datur nobis. Sub his igitur pēnis ei⁹ securus sperabis: vt videlicet de exhibitione presentiū nimirū firma sit expectatio futurorū Amen.

¶ De pma pte qnti versus eiusdē psalmi Scuto circūdabit te vitas ei⁹ Sermo qnt⁹

liiij Scuto circūdabit te veritas eius. Uigilate ꝛ orate: vt non intretis in tentationē. Et qs hoc dixerit scitis: ꝛ tempus scitis. Dn̄i enim est verbum istud instante iam passione sua. Et attendite qm̄ ipse quidē erat passurus ꝛ nō discipuli: nec tamē pro se dicebat orandum sed pro illis. Unde ad petrū ait. Ecce sathanas expetiuit vos vt cribraret sicut triticū: ego autem rogaui pro te vt non deficiat fides tua: et tu aliquando couersus cōfirma frēs tuos. Si tantuʒ illis oportebat timere in passione dn̄i: quātū nobis timēdū est frēs in passione nostra? Uigilate itaq̄ ꝛ orate vt non intretis in tentationē: quoniā vndiq̄ circūdati estis tentationibus: vnde ꝛ legitis quia tentatio est vita hominis sup terram. Itaq̄ si tot tentatiōibus plena est vita nostra vt non imerito tota ipsa tentatio debeat appellari: peruigili circūspectione opus est ꝛ oratione ne iducamur in eā Unde est ꝛ illud i orōne dn̄ica: ꝛ ne nos inducas in tentationē? Quia ergo sic circundatus es tentationibus scuto circundabit te veritas ei⁹: vt queādmodū vndiq̄ bella ita vndiq̄ sint ꝛ psidia In quo ꝛ oino illud manifestū est spiritale scutū esse oportere: qd̄ circūdare pōt. Ueritas autem circundat: quia verax qui promittit: ꝛ sic exhibet vt promittitur. Fidelis deus ait aplus qui non patietur nos tentari supra id qd̄ potestis. Nō incōgrue sane scuto cōparat grā diuine ptectiōis: qd̄ in supiori pte amplū ꝛ latū ē: vt caput humerosq̄ custodiat in inferiori vō stricti⁹ vt min⁹ oneret maxime q gratiliores sint tibie nec tā facile vulnerent: sed nec adeo periculosum sit illis i ptib⁹ vulnerari. Sic oino militib⁹ suis xp̄s ad inferiora tuenda. i. carnē magnā: vt ita dixerim strictitatē atq̄ penuriā rex tpaliū donat: nec vult eos illax multitudine pregrauari: sed vt victū ꝛ vestitū habētes quēadmodū ait apl's his ɔtēti simus: in supiorib⁹ vō ampliorē latitudinē: ꝛ abundātiaʒ grē spūalis. Sic enī habes. Primuʒ queri te regnū dei ꝛ iusticiā ei⁹: ꝛ oīa adijciētur vobis. De victu vtiq̄ ꝛ vestitu añ dixerat nō debere solicitos eē. Nam ꝛ hec ipa nobis pr̄ nr̄ celestis benignissima pietate ministrat ob duplicē. f. cāʒ: ne vel oino crederem⁹ infensum si ista negaret: ꝛ sic desperarem⁹ vel illorū nimia solicitudo spūalis exercitij fieret detrimētū. Siue his enī: neq̄ viuere neq̄ deo seruire est. Cetex quanto stricti⁹ tāto meli⁹. Itaq̄ scuto circūdabit te veritas ei⁹: nō timebis a timore nocturno: a sagitta volante in die: a negocio perambulante in tenebris: ab incursu ꝛ demonio meridiano. He sunt quattuor tētationes: quibus vndiq̄ circūdati necesse habem⁹ circūdari etiaʒ scuto dn̄i: vt sit nobis a dextris ꝛ a finistris ante ꝛ retro. Hoc enī premonitos vos eē volo: neminē sup terrā absq̄ tētatione victurum: vt cui forte tollitur aliqua alterā securus expectet: aut forte non securus: sed pauidus magis: ꝛ sic petat ab ea liberari: vt nunq̄ sibi in corpore mortis hui⁹ libertatē pfectaʒ seu requiem audeat polliceri. Qua i re ɔsiderāda nob̄ ē tā benigna erga nos diuine dispēsatio pietatis: vt quibusdā nos tentationib⁹ patiat diutius occupari: ne forte piculosiores occurrāt: ab aliquib⁹ vō citius liberet vt possimus in alijs qs nob̄ vtiliores fore puidet exerceri. Uerū ɔsiderādū nob̄ est: sʒ nō mō q̄ sint q̄ttuor iste q̄s hic ponit. Credo enim q ꝛ h̄ ordine q̄ h̄ numerant ɔtra eos q coūertuntur insurgunt: ꝛ velut pncipes sunt omniū tētationū.

¶ De vltima parte eiusdē versus. Nō
timebis a timore nocturno. ⁊ sexto versu.
A sagitta volāte i die a negotio pambulan
te in tenebris: ab incursu ⁊ demonio meri-
diano. Sermo sextus.

lv Olet i diuinis
scripturis aduersitas ↄ̄signa
ri p noctē: ⁊ scimus q꞉ aduer
sus eos q ↄuertunt ꝑmū esse
certamē de molestijs corpis ↄ̄sueuit. Caro
enim hacten⁹ indomita castigari ⁊ in serui
tutē redigi nequaꝗ̄ equanimiter patit: sꝫ
adhuc memor recenter perdite libertatis
acrius ↄcupiscit aduersus spm̄: maximeqꝫ
in his penis in qb⁹ estis vos quottidie mo
riētes: imo v̄o morte affecti tota die: q̄ ⁊ su
pra vires sunt ⁊ vltra naturam ⁊ ↄtra ↄ̄sue
tudinē vestram. Quid igit mirꝫ si turbant
ista maxime eos q necdū ↄ̄sueuerūt necdū
satis in pmptu hn̄t recurrere ad orōnē: ad
meditationes scās refugere: vt sic releuet
pōdus diei ⁊ estus? Necessariū plane ē no
bis inter ipa nr̄e ↄuersiōis initia scutū dn̄i
vt non timeam⁹ a timore nocturno. Bene
aūt dicit nō timendū a timore nocturno: ⁊
nō dicit a nocte: q꞉ nō ipa afflictio tētatio
ē: sꝫ magis timor ipsius. Naꝫ ⁊ oēs labora
mus cū tn̄ nō oēs inde tētemur: ⁊ q tentāt
mlto magis a timore future pene qꝫ p̄ntis
dolore ledunt. Quia ergo timor ipe tenta
tio ē: ↄgrue dictū ē ei q circūdat scuto dn̄i
ꝙ a tētatiōe hac nō timebit. Forte ipugna
bit: forte tētabit: forte timebit noctē: sꝫ nō
ei timor iste nocebit. Magis aūt si nō fue-
rit dn̄atus: tūc imaculat⁹ erit: ⁊ emūdabit
sicut scriptū ē: q꞉ territi purgabunt. Cami
nus ē timor iste: sed vt examinet nō exurat
veritas facit. Nocturnus plane ⁊ tenebro
sus timor: sed facile hūc radi⁹ veritatis ex-
uperat. Ingerit eni oculis cordis nūc qdē
pctā q̄ fecim⁹: vt queādmoduꝫ de se pp̄ha
ait: Etiā nos in flagella pati sum⁹: anūciā
tes iniqtatē nostrā ⁊ cogitatōes p pctō no
stro: nūc v̄o eterna supplicia q̄ meruimus:
vt i coꝝ cōpatiōe q̄ euadim⁹ vniuersa q̄ pa
timur delitias cōputem⁹: nunc quoqꝫ cele
stia p̄mia ad q̄ tēdim⁹: crebro videlicet me
morās: qm̄ nō sunt ↄdigne passiōes huius
tpis ad futurā gloriā q̄ reuelabit i nobis:
nūc etiā ea q̄ p nob̄ ptulit xp̄s: vt crebro cō
siderātes quāta sustinuit illa maiestas p i-
utilib⁹ huis: erubescam⁹ nō sustinē vl̄ pua
p nob̄. Sꝫ forte p̄ualuit veritas p̄serti tam
mltiplex: ⁊ vsqꝫ q̄qꝫ circūdās nō repellere
mō: sed etiā expellē penit⁹ hꝫ timore. Nox
recessit: vt fili⁹ lucis ⁊ diei honeste ābulās
time sagittā. Leuit volat: leuit penetrat: sꝫ
dico tibi nō leue īfligit vuln⁹ cito īterficit.
Nimirꝫ sagitta hec: vana glīa ē. Nō ē vn̄ i-
pugnet hec pusillanimes ⁊ remissos q fer
uētiores eē videt: ipi sibi caueāt: ipi sibi pa
ueāt i hac pte: nihilomin⁹ adhuc soliciti n̄
deserere scutū iexpugābile veritatis. Quid
n. aliud tam ↄ̄riū vanitati? Nec sane huic
opponēda sagitte secreta illa ⁊ quodāmō i
tima veritatis exigim⁹: nam semetidaꝫ no
uerit aīa: de se teneat v̄itatē. Difficile pror
sus ni fallor hō v̄bis laudātiū hoieꝫ i vita
sua abduci poterit altum sape: si sese int⁹ ad
lucē veritatis solicita ↄ̄sideratiōe discutiat
Nōne. n. si ppriā cogitet ↄditionē: dictur⁹
ē sibi: qd supbis terra ⁊ cinis? Nonne si p
priā ↄ̄sideret corruptioneꝫ: fateat necesse ē
qm̄ nō ē i eo bonuꝫ: Sꝫ ⁊ si forte aliqd hr̄e
videt: nō inueniaꝫ puto qd̄ rn̄deat aplo di
cēti: Quid hēs qd̄ n̄ accepisti. ⁊ alibi: Qui
stat: videat ne cadat. Postremo si fideliter
cōputet: facile illi erit aduertē ꝙ nec cū de
cē milib⁹ venit ad se ⁊ oēs iusticias suas tā-
qꝫ pānū mēstruate reputari. Eadē qꝫ veri
tas: ⁊ eis nihilomin⁹ opponēda ē tētatōib⁹
q̄ sequunt. Neqꝫ. n. vel sic ↄ̄sistit hostis an-
tiqu⁹: sꝫ ad calidiora forte ↄuertit argumē
ta. Firmā pbauit vtroqꝫ latē turri: non est
ꝙ vl̄ a sinistris pusillanimitate timoris vel
a dextris eā humanis ↄcutē laudib⁹ i vtra
qꝫ iā molitiōe frustrat⁹ attētet. Sꝫ si virib⁹
inqt deijcē nequeo: forte decipe possū ali-
cui⁹ ingenio pditoris. Quis putas erit hic
pditor? Plane cupiditas radix iniqtatis:
ambitio subtile malū secretū vir⁹ pestis oc
culta: doli artifex: mr̄ hypocris: liuoris pa-
rēs: vitioꝝ origo: criminū fomes: virtutuꝫ
erugo: tinea scitatis: excecatrix cordiū: ex
remedijs morbos creās: generās ex medi

cina langorē. Cōtēpsit vanā gloriā ait qm̄
vana est: forte solidi⁹ aliqd affectaret: forte
honores: forte diuitias: quātos h̄ negociū
pābulās i tenebris trudi fec̄ i tenebras ex
teriores: veste spoliās nuptiali etiā virtutū
exercitia fructu pietatis euacuās: quātos
h̄ pestis neqter supplātatos turpit̄ q̄z deie
cit: vt ceteri qq̄z q̄s latuit occultus effossor
subitā expauescerēt ad ruinam. Quid v̄o
hūc vermē fouet aliud q̄z mētis alienatio:
z obliuio veritatis? Aut qd nisi veritas p
dēdū hūc inuestigat pditorē: z negociū ar
guit tenebrarū? Nimirū hec ē q̄ dic̄: Quid
pdest hoī si mūdū vniuersū lucret̄: se aūt
pdat z detrimētū sui faciat? Et itē potētes
ait poteter tormēta pacient̄. Hec ē q̄ sedu-
la suggestiōe reducit i mētē q̄z sit i ambitu
friuola ꝯsolatio: q̄ue iudiciū: vsus breuis:
finis ignot⁹. Huc vsq̄z tētatiōes dn̄i: q̄rtaz
inimic⁹ non p̄sumpsit afferre. Illa enim de
ignorantia est: nec dubitabat sapiētissimū
qui sic moderabat̄ responsiones suas: vt i
nullo vnq̄z posset dephēdere quod que-
rebat. Prima siquidem tentatiōe esuriēti
suadebat de lapidib⁹ panē facere: sz ille nec
posse nec nō posse r̄ndēs cibū aliū pretēdit
dicēs Nō i solo pane viuit hō: sz in oī v̄bo
qd̄ pcedit de ore dei. Secūda v̄o tētatione
precipitiū suadebat: pmittēs q̄ nō lederet̄
si filius dei esset: z sic vidēs omnis ciuitas
laudaret eum z magnificaret: z non esse se
nec non esse respondit. Tertia de ambitio-
ne fuit: qn̄ omnia regna mundi promisit: si
cadens adoraret eum. Videsne q̄ ambitio
nis via adoratio diaboli est: quā videlicet
ad honores z gloriam mundi peruenien-
dum suis ille adoratoribus pollicet̄. Quar
ta vt dixi tentatione apud eum abstinuit:
cuius nimirum tantā esset expertus prudē
tiam in responsis. Quid autem aduersus
alios faciat: quos videt omnimodis dili-
gere iustitiaz: z odisse iniquitatem? Quid
nisi vt iniquitatem palliet virtutis imagi-
ne: Quos enī perfectos boni nouerit ama
tores: malū eis sub specie boni: nec medio-
cris sed perfecti persuaderi conat̄: vt cito
cōsentiat q magnope diligit bonū: z facile
qui currit incurrat. Hoc igit̄ est demoniū
non modo diurnū sed etiā meridianū. An
non hoc timuit maria: quando ad nouā sa
lutationem expauit? An hoc non insinua-
bat apl̄s cum diceret: non enim ignoram⁹
cogitationes eius ipse eniz angelus satha-
ne transfigurat se in angelū lucis? An non
deniq̄z hoc ipsum metuebant discipuli: qn̄
videntes dn̄m sup mare ambulantem cla-
mauerūt putantes fantasma esse? Et vide
q̄z bene cōgruit q̄ quarta vigilia fuisse di-
citur: quando ꝯtra tentationem quartam
vigilasse discipuli perhibentur. Nec vero
in re manifestissima nostro arbitror opus
esse eloquio: q̄ videlicet sola sit veritas q̄
palliatam detegit falsitatē. Quattuor has
tentationes etiaz in generali statu ecclesie
haud difficile diligens cōsiderator inueni
et. Nonne enim timor nocturnus exerce-
bat nouellam adhuc ecclesie plantationez
quando omnis qui occideret seruos dei
arbitrabatur obsequium se prestare deo?
Demum psecutione cessante z die reddi-
ta turbauit eam graui⁹ z afflixit sagitta vo
lans: quando exierunt aliqui de ecclesia in
flati spiritu carnis sue inanis et volatilis
glorie cupidi: et volentes facere sibi no-
men: linguas suas magnificando diuersa
z puersa dogmata fabricarunt. Ad nunc q
dem pax a paganis: pax ab hereticis: sed
non est pax a falsis filijs. Multiplicasti gē-
tem dn̄e iesu sed non magnificasti letitiam
qm̄ multi vocati pauci vero electi. Omnes
christiani: z omnes fere que sua sunt que-
runt: nō que iesu christi. Ipsa quoq̄z eccle-
siastice dignitatis offitia in turpem questū
et tenebrarum officium ransiere: nec in
his animarum salus sed luxus queritur
diuitiarum. Propter hoc tondentur: pro-
pter hoc frequentant ecclesias: missas ce-
ebrant psalmos decantant. Pro episcopa-
tibus z archidiaconatib⁹ impudenter ho-
die decertat̄: vt eccl̄iarū reddit⁹ in supfllui
tatis z vanitatis vsus dissipent̄. Supest iā
vt reuelet̄ hō pcti fili⁹ pditionis demoniū
nō mō diurnū sz etiā meridianū: qd̄ nō so-
luz trāsfigurat̄ in angelū lucis sed extollit̄
sup omne qd̄ dicit̄ de⁹ aut qd̄ colit̄. Nimi-
rū insidiat̄ crudelius calcaneo mr̄is ecclie

a qua caput suũ dolet esse cõtritũ. Hic pla
ne grauissim⁹ erit incursus: sȝ ab hoc quo-
qȝ ecclesiã electoꝝ veritas liberabit ꝑpter
eos breuians dies: ꝛ demoniũ meridianũ
destruẽs illustratiõe aduẽtus sui. Et hec q
dẽ dicta sint de tẽtationib⁹ istis. Nã ꝛ i ser
mone quodã sup cãtica canticoꝝ: memini
me sup his tractasse similiter cum meridia
ni huius demonij mentio incidisset: ex oc
casione .s. meridiani accubitus spõsi quem
sibi sponsa petierat indicari.

¶ De versu septimo. Cadent a late-
re tuo. Sermo septimus.

lvj Ã spe viuimus
frẽs nec deficimus in tribula-
tiõe pñti: qꝛ in expectatione si
mus indefectibiliũ gaudioꝝ.
Neqȝ enim vana nobis hec expectãtibus
aut dubia spes videt̃: innixa nimiꝝ eterne
ꝓmissiõibus veritatis. Deinde etiã ex per
ceptiõe ꝑsentiũ muneꝝ firma ẽ expectatio
futuroꝝ: ꝛ pñtis grẽ virt⁹ nimis credibilit̃
attestat̃: felicitatẽ ꝓmisse glorie sine dubio
secuturã. Nẽpe dñs virtutũ ipe ẽ rex glo-
rie: ꝛ in hymno quoqȝ eundẽ: Uotis voca
mus patrẽ ꝓhẽnis glorie patrẽ potẽtis grẽ
cui etiã in psalmo canim⁹: Quia misericor
diã ꝛ veritatẽ diligit deus: gratiã ꝛ gloriã
dabit dñs. Uiriliter ergo sustineat in hoc
seculo pietas colluctationẽ: ꝛ ꝑsecutionem
quãlibet equanimiter patiat̃. Quidni tol
leret oĩa que ad oĩa valet: ꝓmissionem ha
bẽs vite que nũc ẽ ꝛ future? Repugnet for
titer impugnãti: qꝛ ꝛ repugnanti ꝓpugna-
tor aderit indefessus: ꝛ triũphanti non de-
erit largissimus remunerator. Scuto inqt
circũdabit te veritas eius. Necessaria pla
ne ĩsupabilis ꝓtectio veritatis: nec modo
interim in carne degẽti sed ꝛ postmodũ ex
eunti: ꝛ nunc quidem ob periculosos con
flictus tunc vͦo ob monstruosos occursus
spirituum malignorum. Nempe ꝛ sanctissi
maꝫ illam gloriosi martini animam voluit
pars inimica nocere: ꝛ cruenta bestia sciẽs
qꝛ modicum iam tempus haberet toto ꝑ-
fecto insania malitie ĩfatigabil̃ nõ ẽverita
ꝓpe assiſtẽ ei quoqȝ ĩ quo nihil hẽbat. Im
mo vͦo ad ipꝫ etiã glĩe regẽ accedere impu
dẽtissima temeritas ꝑsũpsit: sicͭ ipe testat̃.
Uenit .n. ꝑnceps hui⁹ mũdi: ꝛ in me nõ hꝫ
qcqȝ. Felix aĩa q̃ sic interim tẽtationũ iacu
la scuto reppulerit veritatis: vt nil ꝓrsus ve
nenatũ i se ꝯualere passa oĩno nõ ꝯfundat̃
cũ loquet̃ inimicis suis ĩ porta: nihil in me
funeste repies. Felix quẽ sic circũdat clipe
us veritatis: vt ĩtroitũ qͣꝫ ꝛ exitũ ei⁹ custo
dia: exitũ vtiqȝ ab hac vita ꝛ ĩtroitũ in fu-
turã: quo videlicet nec moliat̃ a tergo: nec
a facie mali qppiã inimicus intẽtet. Siqui
dem oĩno opus erit illic custode: opus erit
duce fideli: opus erit ꝯsolatore magno pro
pter horribiles illas visiões: non minus qͣꝫ
hic adiutore ꝛ ꝓpugnare cõtra inuisibiles
tentatores. Glorificate itaqȝ dilectissimi ꝛ
portate interim xp̃m in corꝑe vestro: on⁹
delectabile suaue pondus sarcinã salutarẽ
ꝛ si ꝑmere aliqñ forte videt̃ etiã si interdũ
latera tundit ꝛ flagellat recalcitrantẽ: etiaꝫ
si qñ in chamo ꝛ freno maxillas cõstringit
ꝛ cohercet oĩno feliciter. Esto vt iumentũ
q saluatorẽ portas: sed nõ tñ penitus iumẽ
tũ. Homo inqt cũ in honore eẽt nõ intellexit:
cõparatus ẽ iumẽtis insipiẽtib⁹: ꝛ simil̃ fa
ctus ẽ illis. Quid enim tãtoꝑe vel plangit
ꝓpheta vel arguit in hoĩe similitudinẽ iu-
mẽtoꝝ: ꝑsertim q alio quodã loco de se lo-
qui ꝛ dicere deo nõ sine gratulatiõe videt̃
vt iumẽtũ factus sum apud te: ꝛ ego semꝑ
tecũ? Puto ĩmo non puto sed scio similitu
dinẽ aliquã iumẽtoꝝ homini cõmẽdari: sꝫ
plane nõ eã que in nõ intelligẽdo ꝛ in insi-
piẽtia: sed que in paciẽtie imitatiõe ꝯsistat
Neqȝ enim succẽsentis similiter sed ne plã
gẽtis qdẽ videret̃ vox si dixissꝫ: Homo cũ sub
dei onere eẽt nõ recalcitrauit vt iumẽtum
factus ẽ apud deum. Quis non illi iumẽto
plurimũ inuideret: cuius in humili tergo
ad cõmẽdationẽ ineffabilis sue mansuetu-
dinis dignatus ẽ sedere saluator: si cum il-
lius tam preciosi oneris gestatione intelli-
gentiam quoqȝ tã singularis habuisset ho
noris? Ut iumentũ igit̃ esto minime tñ iu-
mentũ: patienter quidẽ sustinẽs onus: sed
honorem intelligens sapienter: ꝛ delecta-
biliter cogitans tã ipsius oneris qualitatẽ

q̄ꝫ propriaꝫ vtilitatē. Magnus ille ignati⁹
discipuli quē dn̄s diligebat adiutor ꝛ mar-
tyr noster: cuius preciosis reliquijs nostra
est ditata paupertas: mariaꝫ in plurib⁹ q̄s
ad eam scribit epistolis christiferā consalu
tat. Egregi⁹ plane titulus dignitatis: ꝛ cō-
mendatio honoris imensi. Nempe cui ser-
uire regnare est: gestare hunc non onerari
est: sed ornari. Ceterum non ei de quo loq̄-
bamur saluatoris asello veredū vllatenus
videbatur: ne forte sub illa tali sarcina de-
ficere posset in via. An v̉o timendus ei aut
luporum incursus: aut raptoruꝫ occursus?
vel precipiciū seu periculum aliquod? sub
tanto preside metuendum. Felix qui sic tu
lerit christum: vt a sancto sanctorum in san
ctam ciuitatem mereatur induci. Non est
omnino q̄d timeat: ne vel ī via quodlibet
offendiculum vel repulsam in ianua patia
tur. Illi nempe iumento viam parabant fi
deles populi: huic angeli sancti: quoniam
angelis suis mandauit de te: vt custodiant
te in omnibus vijs tuis: ne forte offendas
ad lapidem pedem tuū. Sed non sunt hec
preoccupāda modo series magis ipsa scri-
pture expositionis ordine sequēda est. Ca-
dent inquit a latere tuo mille: ꝛ decem mi-
lia a dextris tuis: ad te autē non appropin-
quabit. Hic enim versus hodie nobis tra-
ctandus est non ignoratis. In precedenti
sane capitulo: quod nouissime tractabatur
dictum est si recolitis quemadmodum a
quattuor quibusdam maximis equidē gra
uissimisq̄ꝫ tentationibus huius vite prote-
ctio liberaret veritatis: videlicet a timore
nocturno. a sagitta volāte in die: a negocio
perambulante in tenebris: ab incursu ꝛ de
monio meridiano. Q̄d ergo sequitur Ca-
dent a latere tuo mille: etiaꝫ future magis
vite arbitror assignandum. Unde ꝛ in p̄n-
cipio sermōis huius meministis adhuc ni
fallor: quod sententie meminimus aposto-
lice: qua videlicet valere ad omnia pietatē
vite quoq̄ꝫ eius que nunc est: ꝛ future pro-
missionem habere commendat. Audite er
go ꝛ audite ī letitia cordis vestri: quod ad
future vite promissionem: ꝛ vestram expe-
ctationem pertinere videtur. Ubi eniꝫ est
thesaurus vester: sit ꝛ cor vestrum. Et qui-
dem studiose audistis presentia non sum
immemor: sed studiosius decet audire fu-
tura. Naꝫ ꝛ pseudo propheta balaam dico
recolite qui historias nostis? ꝛ ip̄e inquam
iniquus iustorum optabat mortem: ꝛ nouis
sima sua horum similia fieri precabat. Tā-
tus est pietatis fructus: tanta iustitie mer-
ces: vt ne ab ipsis quidem non desiderari
queat impijs ꝛ iniustis. Minus tamen de-
lectat canticū syon salices babylonis. Sus-
pendenda proinde organa apud eos: lamē
tandum magis super flumina babylonis:
si forte persuaderi eis possit vt plangant.
Hic plane mihi cantandum est: vbi nō de
erunt qui tota alacritate spiritus saltēt ad
vocem psalterij ad canticum syon: ꝛ vehe-
mentia quadam sacri desiderij ad eam ge-
stiant preuolare dicentes: Quis dabit mi-
hi pennas sicut columbe? ꝛ volabo ꝛ requi
escam? Quid enim aliud exultare? q̄ꝫ ex se
ip̄o saltare est? Minus sapit his qui medio
periclitantur in mari: iactant vndis: agun
tur fluctibus: quamlibet fauorabile sit: q̄d
de remoti ꝛ prope iam desperati trāquilli-
tate seu amenitate littoris nunciatur. Sed
nec ad eiusmodi pertinet animaꝫ quod ho
die nobis propositum est: neq̄ꝫ enim talis
quispiam adhuc meretur audire Cadēt a
latere tuo mille: ꝛ decē milia a dextris tuis
Memento cui facta sit hec promissio: nem
pe ei qui habitat in adiutorio altissimi: in
protectione dei celi cōmoratur. Audiat igi
tur is qui salutis portui cogitatione iam et
auiditate propinquat? qui preiactata velut
quadam anchora spei sue terre illi deside-
rabili inconuulsibiliter inhesisse videtur:
cunctis diebus quibus nunc militat expe-
ctans donec veniat immutatio sua. Preci-
pua sane ꝛ certissima propinquatio portus
huius: hec ipsa ī qua positi estis exitus pre-
paratio est: vocationis videlicet iustifica-
tionisq̄ꝫ diuine. In his nempe duobus fi-
delis quedam est constituta connexio ve-
lut cuiusdam eternitatis ad eternitatem:
id ē magnificatiōis ad p̄destinationē: q̄ri
eq̄dē sic̄ p̄destinatio nullo p̄cisa p̄ncipio:
sic ꝛ magnificatio nihilominus nullo vnq̄ꝫ

fine clandēda. Ne vo eā quā dixim⁹ qsi gemine huius eternitatis mediam connexionem esse putes nostre adinuentionis: apostolum audi si non tibi eandem manifesti⁹ ipse commendat. Quos prescuit ꝛ predestinauit conformes fieri imaginis filij sui: Quomodo putas: aut quo ordine magnificabitur? Siquidem que a deo sunt ordinata sunt. Nam a predestinatione ad magnificationem: saltu quodaꝫ perueniens repentino? Proinde tibi medium pontem: aut magis ingredere iam paratuꝫ. Quos predestinauit inquit: hos ꝛ vocauit. Quos autem vocauit: illos ꝛ iustificauit. Et qs iustificauit: illos ꝛ magnificauit. Hec via equidem bona videtur nonnullis hominibus: sed ꝛ bona est: nihil super eius fine timendum. Nō tibi sint vie huius suspecta nouissima: perge securus: tanto viuidi⁹ qnto certius ea iam propinquare videntur. Nempe tenes media: quomodo non nouissima propinquarunt? Agite inquit penitentiam: appropinquabit enim regnum celorum. Sed regnum inquies celoꝝ vim patitur: ꝛ violēti rapiunt illud. Nullus mihi ad hoc nisi per medios hostium cuneos patet accessus: in itinere medio sunt gigantes: in aere volitant: obsident transitum obseruant transeuntes. Attamen fiducialiter age: ne timeas. Magni sūt: multi sūt: sed cadent a latere tuo mille: ꝛ decem milia a dextris tuis. Cadent vndiqꝫ: nunqꝫ tibi deinceps nocituri in perpetuū. Parum est: non appropinquaturi. Et quidem videbit peccator ꝛ irascetur: sed a latere veniet⁹ qꝛ videlicet preueniat te misericordia dei tui: eadem quoqꝫ nihilomin⁹ misericordia etiā subsequetur: ꝛ introitum videlicet tuum: quem supra meminimus: ꝛ exitum tuū custodiens. Alioquin quid in illo tam terribili spiritualium nequitiaruꝫ occursu humani posset consistere sensus: quod non intolerabili concuteretur horrore? Quid putatis fratres: si vl' vni alicui e tam multis pncipibus tenebrarū in medium nostri irruere: ꝛ in tota feritate sua ac tenebrosi enormitate corporis apparere liceret: quis illū posset vel corporis sensus sustinere vel cordis? Deniqꝫ ante hos paucos dies ipsi scitis vnū quendam ex vobis ꝛ prius dormiētem: ꝛ postea excitatū tam grauiter fātasia nocturna turbare permissa ē: vt vix in die illa rationis compos vix potuerit esse securus. Etiam vos omnes pariter expauistis: cum territus ille terribilē nimis exclamasset in vocem. Erubescendum sane qꝫ vsqꝫ adeo fides in vobis vel dormientibus visa fuerit obdormisse: sed ad nostraꝫ sine dubio factum est admonitionem: vt tota sollicitudine meminerim⁹: aduersum quos nobis sit colluctatio: ne quando. s. aut ignari hostilis inuidie: aut protectioni diuine inueniamur ingrati. Ex hoc vehemētissimo siquidem proprij cruciatu liuoris in tantū prorupit malitia inueterata furorē: his presertim diebus sanctis acrius sese indicans vestra deuotione torqueri. Eodem sane tabescentis insanie zelo: sed licentia ampliori exeuntibus sanctis adest: non nisi a latere tamen. Neqꝫ enim vel occurrere iam a facie: quasi vim faciat: vel a tergo repere: tanqꝫ vt decipiat permittitur. Sed nec iuxta iter quidem de cetero scandaluꝫ ponet tibi: ad te enim non appropinquabit. Nō modo non attinget vt feriat: sed nec accedet vt terreat. Puto enim id verebaris ne forsitan grauis ad illas tam mōstruosas effigies: ꝛ laruarum tantam multitudinem facierum horror inuaderet: sed egregius tibi paraclitus ꝛ efficacissimus aderit consolator: ipse nimirum de quo legisti. Coram illo procident ethyopes: ꝛ inimici eius terrā lingent. Plane ad nihilum deducetur in conspectu eius malignus: sic timentes se glorificabit. Presente te domine iesu quātumlibet irruant hostes: immo non irruāt: sed ruant. Confluant vndiqꝫ: sed vt fluant ꝛ pereant a conspectu dei: quemadmoduꝫ fluit cera a facie ignis. Quid enim metuā deficiētes? Quid tremētes pauēā? Quid verear cadētes? Et si ambulauero i medio vmbre mortꝫ nō tiebo mala: dūmō tu mecū sis dñe de⁹ me⁹. Siqdē ptin⁹ aspirabit dies ꝛ iclinabūt vmbre: cadet hicinde pncipes tenebraꝝ. qs enī nunc qꝫ dū int malignaꝝ coꝝ occultasqꝫ suggestiōes p fidē adhuc: ñ

ꝑ speciē ambulamus fides tamē victoriosa
triumphat? quō non facilius ipsa iam tunc
propalate cognitio euidens veritatis cum
suis illis tenebrosis ferrugineisqꝫ imagini-
bꝰ exsufflabit? Nec causeris forte de nūero
vel ipsam saltem multitudinem verearis.
Memento sane ꝙ ad vnum saluatoris im-
perium ab obsesso iam ⁊ diu possesso vnius
hominis corpore demonum legio tota di-
scessit: ⁊ ne ipsos quidem ausa est nisi ab eo
iussa contingere porcos. Quanto magis ip
so duce quotquot fuerint vndiqꝫ cadent?
cum ingenti admiratione ⁊ confusione di-
centes que est ista que ascendit sicut auro-
ra consurgens: pulchra vt luna electa vt sol
terribilis vt castrorum acies ordinata? In-
trepidus itaqꝫ ⁊ omnino impauidus magis
aūt gratulabundus ⁊ laudans oculis tuis
considerabis: nec sane iam vel impugnatio
nem sustinebis vel furorem pauebis sꝫ ma
gis retributionem peccatorūꝫ videbis. Et
quideꝫ videntur sufficere hodie posse que
dicta sunt: sed adhuc aliquos vestrum non
nulla arbitror expectatione suspendi. Mo
uet eniꝫ studiosiores quosqꝫ ni fallor: quid
nam sibi velit ꝙ a dextris decem milia: a si
nistris vō mille perhibet eē casuros. Nam
latus sane quod simpliciter dicitur nō nisi
sinistrum hoc loco licere accipi puto? preser
tim ꝙ dextrum in continenti proprio desi-
gnetur ex nomine: ⁊ non sine certi ratione
mysterij a sinistris multos: sed mlto plures
a dextris casuros predixisse videtur. Nisi
forte quis tam hebes fuerit ⁊ insulsus: vt i
eo ꝙ dicitur mille ⁊ decē milia certam ex-
primi putet numeri taxationem ⁊ non ma-
gis superabundanteꝫ comparationē. Nos
enim non sic diuinas scripturas accipimus
sed neqꝫ ecclesia dei. Cadēt ergo a sinistris
quidem mille a dextris auteꝫ decem milia
ꝙ videlicet abundantiori malignitate ⁊ ve
lut copiosiore manu dextris insistere parti-
bus dextrum latus appetere consueuissent
Quod quidem si magnū illud ecclesie cor-
pus considerare libet? facile satis aduerti-
mus: longe acrius impugnari spirituales
ipsius ecclesie q̃ꝫ carnales: que nimirū duo

eius latera dextrum sinistrumqꝫ puto non
inconuenienter accipimus. Agit ergo hoc
sane superba semper ⁊ inuidiosa malicia ꝑ-
fectiores quosqꝫ vehemētiꝰ pulsatis: iuxta
illud esca eius electa. Et item. Absorbebit
fluuium ⁊ non mirabitur: habet autem fi-
duciam ꝙ ⁊ iordanis influat in os eiꝰ. Agit
inqꝫ sed non sine certa diuini dispensatioe
consilij: qui quidem nec imperfectiores su-
pra id quod possunt ferre tentari patit̄ fa-
ciens cum tentatione prouentum et perfe-
ctioribus non modo gloriosiores sed ⁊ nu-
merosiores parat ex hoste triumphos. To-
ta ergo pariter electorum ecclesia corona-
bitur: ꝙ vtraqꝫ parte sui legitime certaue-
rit: vtroqꝫ nimirum eorum tam potenter
interim ventilans inimicos vt paulo post
manifestius cadere videātur a latere eius
mille ⁊ decem milia a dextris ipsius. Sic ni
mirum olim iam quidem dauid profectio-
re virtute probata necdum vō propalata i
hierusalem reprobatione saulis canebat in
choro dicens. Percussit saul mille ⁊ dauid
decem milia. Sin autē ad singulos magis
placet hoc referri: non vobis deest nec in
hac parte quidem spiritualis intelligentie
via: dum modo propriam super hoc experi-
entiam consulatis. Longe siquidē amplio-
ri sollicitudine ⁊ calliditate mltiplici pars
aduersa vulnerare in nobis dexteram sata-
git q̃ꝫ sinistram: nec tam corporis profecto
q̃ꝫ cordis laborat auferre substantiā. Utrā-
qꝫ nimirum prosperitatem humano gene-
ri inuidere noscuntur? vtraqꝫ eos felicitate
fraudare contendunt ⁊ celesti videlicet et
terrena: sed longe amplius rore celesti q̃ꝫ
pinguedine terre. An vō incongrue hec di
xerimus duo latera quibus nimirum du-
plicem hominis substantiam constat inuiti
vos iudicate. Nam ꝙ spiritualia quidem
attribuimus bona dextere: sinistre vō car-
nalia minime prorsus vereor arguendum
presertim a vobis: quibus semper studij est
nec dexteram aliqñ sinistraꝫ: nec sinistram
dexteraꝫ reputare. Nec vō aliter vera qdē
sapientia probat: q̃ꝫ vt in sinistra diuitie et
glorie: in dextera autem sit longiturnitas

vite. Nam ⁊ hoc sane nullatenus expedit
ignorari: qua nam parte nobis vehemētius
instet peruicax hostiū mltitudo. Illic nēpe
studiosius repugnandū vbi grauior vrget
necessitas? vbi totum belli īminet pondus
vbi colluctationis ratio vniuersa consistit?
vnde nobis tota parat̄ aut victis ignomi-
niosa captiuitas: aut vincentibus gloria tri-
umphalis. Deniqꝫ propter hoc nunqꝫ ad
insipientiam vobis tundendum libere ad-
uersario videmini latus exposuisse sinistrū
vt dextrum perinde tota solicitudine con-
seruetis. Hec nimirum cōmendata a xpo
⁊ a christianis omnibus imitanda serpen-
tis prudentia est: vt caput solum toto si ne-
cesse fuerit corpore exposito tueatur. Hec
vera philosophia: hoc consilium sapientis
vt omni custodia seruetur cor: quia ex ipso
vita procedit. Hec deniqꝫ gratia ⁊ miseri-
cordia dei in seruos eius: ⁊ respectu in ele-
ctos illius: vt eorum interim sinistram qui-
dem velut dissimulans dextere semper stu-
diosius protector assistat. Hinc est qd̄ de se
ipso propheta testatur. Prouidebam dn̄m
in conspectu meo semper: quoniam a dex-
tris est mihi ne cōmouear. Nunquid ⁊ il-
lius manum dexteram ⁊ solam eum putas
dexteram tenuisse? cuius totam in faculta-
tem pariter ⁊ in carnem licere passus quic-
quid libere visum est inimico? verumtamē
animam inquit eius serua? Utinam mihi
semper a dextris sis iesu bone: vt semper te-
neas manum dexteram meam. Scio enim
⁊ certus sum: quoniā nulla nocebit aduer
sitas si nulla dominet̄ iniquitas. Tundea-
tur interim ⁊ tundatur sinistruꝫ latus? pul-
setur iniurijs: vellicetur obprobrijs? libens
illud expono dum a te custodiar: dum mō
sis ipse protectio super manum dexteram
meam. Forte enim horum qui a sinistris ca
suri sunt homines magis sunt intelligendi
qꝫ demones. Hi nimirum nobis nō nisi ob
temporalia quelibet aduersantur transito-
ria bona? que quidem aut nos habere in-
uidiosa malignitate suspirent: aut cupidi-
tate iniusta sese potius doleant non habere
Forte enim mundi huius conantur aufer-
re substantiam: forte fauorem hominum:
forte ipsam corporum vitam. Usqꝫ ad hec
humana seuire ꝑsecutio potest: anime enī
non habent quid faciant. Nam demones
quidem superna nobis ⁊ eterna potius in-
uidere noscuntur: non tamen vt sibi cedat
quod irreparabilit̄ amiserūt. Indignatur
⁊ liuore tabescit obstinata malignitas hu-
manam obtinere fragilitatem: quod reti-
nere ipsa non meruit. Sed ⁊ si quando for-
te temporalia cui vis damna aut inferre co
nantur aut gratulantur inferri: hec est eo-
rum tota molitio vt iactura exterior vel ei-
dem ipsi vel alteri occasio sit interne? sicut
eregione homines quotiens ea suadere no
bis aut quolibet modo efficere curāt vnde
dextera nostra ledatur: non hoc quidē ꝑn-
cipaliter agere sed temporale aliquod cui
vis prouenturum vel sibi scilicet vel nobis
vel alteri forte cuipiam: aut detrimentum
aut emolumentum exinde seu captare seu
pulsare velle vidētur: nisi forte eatenus qs
in demonem transiuit ex homine vt optare
vllo modo possit quālibet sibi inimicissimū
hominē eterna dānatiōe mulctari. Quid
nos miseri dormitam⁹ a spūali studio? quos
tam multipliciter insectatur nequitia spiri
tualis? Et pudor est dicere: ⁊ silere ꝓhibet
vis doloris. Quantos enim inuenire ē fra-
tres ex his quoqꝫ qui in religionis habitu
⁊ proposito degunt perfectionis? quos ter-
ribilis illa prophete sententia compreben-
disse videtur. si oblitus fuero tui hierusalē
obliuioni detur dextera mea. Nempe sini-
stri custodie lateris tota sollicitudine incu-
bantes callent ad modum: sed sapientia hu
ius seculi cui abrenunciasse debuerant: ea
quoqꝫ nihilominus quā reuelat caro ⁊ san
guis quibus iuxta apostolum noluisse ac-
quiescere videbantur. Deniqꝫ videas eos
tam auide lucra captare presentia? tam secu
lariter transitorijs vtilitatibus aggaudere
ad terrenarum damna vel minima faculta
tum tam pusillanimiter conturbari tā car
naliter super his decertare? discurrere tam
īpudēter tā irriligiose secularib⁹ sese impli
care negotijs: ac si eēt eoruꝫ tota portio hec

vniuersa substantia. Attentius sane agrico
la pauperem excolit fundum: sed cui forte
nulla āplior sit preciosiorue possessio. Buc
cellam panis in sinu suo medicus abscōdit
ꝙ in sacellis eius solū hoc metalli gen⁹ eru
ginet. Tu qd ita extreme huic paupertati?
⁊ quidem ꝓprij male ꝓdigus laboris incū
bis? Est ⁊ altera tibi possessio forte remota.
Erras. Nil tam prope nos: qꝫ qđ ītra nos
est. At forte non ꝙ longius positā sed inuti
lem esse causaris. Si hic tibi querendā ma
gis sufficientiā putes: falleris. Ibi magis
inuenies: imo non inuenies nisi ibi. An vō
existimas ꝙ vel operam tuā non existat? vl'
minus respondeat opanti. Aut certe in tu-
to credis esse locatā? nec vlla deinceps soli
citudine custodis egere? Quodlibet ho-
rum sapias: scito ꝙ descipias vehementer
Ibi eni qꝫ maxime que seminauerit homo
hec ⁊ metet. Sꝫ qui parce seminat: parce ⁊
metet: qui vō in benedictionib⁹ seminaue-
rit de benedictionib⁹ metet? vt faciat vnū
tricessimū: vnum quadragessimū: vnū cen
tesimum. Habes aūt thesaurꝫ istū in vasis
fictilibus: si tñ adhuc habes. Puto enim iā
amisisti? puto iam sublatus est: puto iam co
mederunt alieni robur tuū ⁊ ignorasti: nec
potes thesauro tuo cor apponere: quippe
qui thesaurꝫ tuum non habes. Aliogn q̄so
te si tam sollicitus es si nec minima spernis
si tam prudēter seruas paleas tuas: etiā or-
reum tuum custodire memento. Immo vō
non exponas thesaurꝫ tuū: qui sic incūbas
sterquilinio tuo. Forte enim illud tibi inui
dent mille: sed istud obsident decemmilia:
nec minus superabundantes neqtia ⁊ cru
delitate qꝫ numero. Verte illuc oculos fi-
dei? forte enim iam irruperunt aditus: for-
te iam libere diripiunt oīa forte iam spolia
ipsa distribuūt. Quid sinistro lateri tā ma-
le studiosus obseruator inheres? Nisi ꝙ iā
tibi non in latere esse sed in facie sinistra vi-
dentur? ꝙ hic prouideas in conspectu tuo
semꝑ: ⁊ qui tangit hic nō latus tetigisse pu
tetur sed pupillam oculi tui. Ceterꝫ iā nūc
tibi prouide qsqs es dexteri negligens sini
stri lateris cultor: ne cū edis locuꝫ accipias
in sinistra qꝫ elegisti. Aspecꝫ verbū fratres

non īmerito expauistis. Et cauere non mi-
nus necesse est qꝫ pauere. Et qdem dn̄s me
us iesus post cetera inestimabilis sue erga
me beneficia pietatis: etiā dextrum sibi ꝓ-
pter me passus ē latus fodi: ꝙ videlicet nō
nisi de dextera mihi ꝓpinare vellet nō nisi
in dextera locuꝫ parare refugij. Vtinā ego
talis merear esse columba que in foramine
petre habitet: ⁊ in foramine lateris dextri.
Considera tñ hoc qdem vulnus eum peni-
tus non sensisse? neqꝫ enim illud excipe vo-
luit nisi iam soporat⁹ in morte: vt moneret
te qꝫdiu viuis in huius semꝑ lateris vigi-
lare custodia? sed ⁊ mortuā censeri animaꝫ
meam oportere: que qdem ꝑciosa insen-
sibilitate dissimulet in dextera sibi vulnus
infligi. Merito qdem in sinistro latere po-
situm dicit esse cor hominis? qđ affectio ei⁹
prona sit semꝑ: ⁊ procliuis in terram. Nec
sane ignorabat hoc qui miserabiliter inge-
miscens adhesit pauimento ait anima mea
viuifica me ſm verbum tuum. Sed ne his
quidem in hoc vos pondere ꝯditionis hu-
mane ⁊ grauedine cordis remanere vole-
bat: qui sic admonēs loquebatur. Leuem⁹
corda nostra cum manibus ad deum. Pla-
ne id suadebat vt a sinistro latere erigeren
tur ad dextrum. Secularis militia fratres
i sinistro tñ latere clipeum portat. Nō imi-
temur si inter eos nolum⁹ deputari: quos
huic seculo constat militare non xp̄o. Ne-
mo inquit militans deo īplicat se negotijs
secularibus: hoc est scutum applicat non tā
dextere qꝫ sinistre. Attamē fratres vtrūqꝫ
nobis latus tegēdū est si meministis. Scu-
to inqt circundabit te veritas eius. Et apo
stolus ipse per arma inqt iusticie a dextris
⁊ a sinistris. Ceterꝫ ipsaꝫ audi iusticiam: for
te enim non eadem vtriqꝫ lateri forma pre-
scribitur. Nempe huic quidem mandatur
non vosmetipsos defendentes carissimi sꝫ
date locuꝫ ire: inde vō precipitur: nolite lo
cum dare diabolo. Et iteꝫ: Resistite diabo
lo: ⁊ fugiet a vobis. Audi adhuc quomodo
tegas latus vtrūqꝫ: prouidentes bona ait
idem apostolus: non tñ coram deo sed etiā
coram hominibus. Hec est enim voluntas
dei: vt benefacientes non modo tabescere

malignoꝝ demonum inuidiam: veꝝ etiam obmutescere faciatis imprudētiū hominū ignorantiam. Nunquid tamen in eternuꝫ nobis erit hec protectio necessaria? aut semper ab vtroqꝫ latere hostile agmē instabit? Erit qñ non modo nō instabut: sed nec stabunt quidem. Cadent a latere tuo mille et decem millia a dextris tuis. Siquideꝫ nec humana malitia iam tunc habebit quid faciat: nec demonum milia plus verebimur qꝫ totidem vermium agmina vel muscaꝝ. Haud aliter deniqꝫ intuebimur eos qꝫ filij israel trāsmisso iam mari rubro vndiqꝫ sui egyptios mortuos sed ⁊ rotas curruum in profundum ire cernebant? vt ⁊ nos scꝫ longe tamen securius ⁊ delectabilius cantemꝰ dn̄o: ꝙ gloriose honorificatus sit equū pariter ⁊ ascensorem eius deijciēs in abyssū.

¶ De octauo v̄su: Verūtñ oculis tuis cōsiderabis. Sermo octauus.

lviij Breuius quidē vobis aliquando dilectissimi loqueremur: si crebrius id licere qđ et vos credimus non nūqꝫ aduertere potuisse. Ceteꝝ quotiēs ipsa diei preoccupante malicia pluribus forte diebus molestissimū sustinuimꝰ a vestra consolatione ⁊ exhortatione silentium: neminem reor oportere mirari tempus ipsuꝫ redimere cupientibus nobis sermo rarior interdum protractior videatur. Hoc sane nobis actum sit breui proemio: vt hesterni pariter hodierniqꝫ sermonis illius quidem prolixitas: huius v̄o breuitas excusata apđ vos habeatur. Vereor siquideꝫ minus gratam forte nōnullis vel illius fuisse vel istam fore aut magis vtrāqꝫ qꝫ alteram. Scuto inquit circumdabit te veritas eius non timebis a timore nocturno? a sagitta volante in die a negocio perambulāte in tenebris: ab incursu ⁊ demonio merediano. Cadēt a latere tuo mille? ⁊ decē millia a dextris tuis: ad te autem non appropinquabit. Diximꝰ in precedentibus sermonibus ꝙ dignata ē veritas ipsa largiri: queadmodum scilicet fidelem animam interim quidem a tentationibus: postmodum v̄o a difficultatibus tueatur. Que tamen vtraqꝫ breuius qdeꝫ in alio psalmo idem iste propheta comēdās In te inquit eripiar a tentatione et in deo meo transgrediar murum: ꝙ ipso nimiruꝫ duce nec hic gradiens offendiculum: nec egrediēs hinc obstaculum pateretur. In altero ergo crebra ereptio: in altero plena iam ⁊ secura liberatio designatur. Nam in hoc sane tertio quod adiungit: verūtamen oculis tuis considerabis: etiam felicitatis non modice promissionem arbitror contineri. Cadēt inquit a latere tuo mille: ⁊ decē milia a dextris tuis: ad te auteꝫ non appropinquabit. Verūtamen oculis tuis cōsiderabis. Ita oro domine ita fiat. Cadant illi ⁊ non cadam ego? paueant illi ⁊ non paueā ego: confundant illi ⁊ non confundar ego. Euidentius siquidem paucis hoc loco verbis ⁊ anime mihi immortalitas cōmendatur ⁊ ipsius quoqꝫ fides astruitur corporee resurrectionis. Nempe ruentibus illis futurus sum ipse qui videam: ⁊ ne isti quoqꝫ quibus eorum nouissimam intuear retributionem defuturi oculi. Neqꝫ enim simpliciter oculis: sed oculis ait tuis considerabis? istis vtiqꝫ qui nunc languent pre inopia: ⁊ deficiunt dum speras in deum tuum Et vere fratres deficiunt dum speramus. Quod eniꝫ videt quis: quid sperat? Spes inquit que videtur non est spes. Ipsis ergo iam tunc considerabis oculis quos modo quidem nec leuare audes ad celum: ipsis plane qui totiēs interim fluunt lachrymis ac crebris compunctionibus atteruntur. Neqꝫ enim nouos tibi instaurandos putes: sed tuos vtiqꝫ restaurandos. Quid tñ de oculo dixerim? ⁊ si minutissima: eminentissima tamen excellētissimaqꝫ humani corporis portione? Reposita est in sinu nostro beata spes ex promissione vtiqꝫ veritatis: ne capillum quidem de capite periturum. Forte tamen idcirco signanter visio promittitur oculorum: ꝙ hec quidem summum interim anime desiderium videatur vt videat bona. Credo inquit videre bona domini in terra viuētium. Supremas nimirum corporis sui fenestras superne aperiri deside

rat veritati per ſpeciem ambulare geſtiens q̄ꝫ per fidem. Sane fides ex auditu: nõ ex viſu. Deniqꝫ ſubſtantia eſt ſperandarũ re. rum: argumentũ nõ apparentiũ. Et in fide ꝗ ſicut ⁊ in ſpe deficit oculus: auris ꝑficit ſola. Dñs deus aperuit mihi aurẽ ait pro. pheta: ſed qñqꝫ etiaꝫ oculũ reuelabit. Erit q̄ñ iam non dicet Audi filia ⁊ inclina aurẽ tuã: ſed leua potius oculos tuos ⁊ contem plare. Quid? Plane iocunditatẽ ⁊ exulta. tionẽ: quam theſauriſat ſup te deus tuus. Quid? Plane nõ ea modo q̄ interim q̄dẽ etſi nõ videre adhuc: audire tñ ⁊ credere potes. Uerũ etiã ꝙ ſicut non vidit oculus ſic nec auris audiuit: nec in cor hoĩs aſcen. dit: que preparauit deus diligentibus ſe. Nimirũ tanta capiet oculus reſurrectiõis quanta nec auditus nec animus ipſe nunc capiat: Ob hanc deniqꝫ tam vehementem aĩe concupiſcentiaꝫ videndi. ſ. quod audit ⁊ credit: aliũ euidentiſſimũ future precõẽ reſurrectionis ipſoꝝ propriam mẽtionẽ fe ciſſe arbitror oculoꝝ. Rurſum ait circũda bor pelle mea: ⁊ in carne mea videbo deuꝫ ſaluatorẽ meũ: quẽ viſurus ſum egoipſe et non alius: ⁊ oculi mei conſpecturi ſunt. Et adiecit: Repoſita eſt hec ſpes mea in ſinu meo. Forte tñ cõſiderandũ attẽtius quod ait oculi mei: ſicut ⁊ in pſalmo Oculis inq̄t tuis conſiderabis. Nunquid enĩ mei eſſe oculi nũc videt? Plane nõ mei. Nõnunq̄ꝫ ſane viſi ſunt fuiſſe mei: ꝙ ipſi quoqꝫ ad eã pertinere noſcantur quã male ſeruaturus accepi paterne ſubſtantie portionẽ. Nẽpe velociter profligata eſt: vniuerſam citius diſſipaui. Occupauit mẽbra omnia lex pcti libere intrabat mors per feneſtras meas: cuius nimirum factus eram ſeruus etiam egoipſe. Miſer equidẽ ſeruus: nõ ſane ho. mini ſeruiẽs: ſed imundo pecori ⁊ cenoſo. Neqꝫ enim mercẽnaria ſaltẽ cõditione fa. mulabar: ſed plane ſeruili. Niſi forte mer. cedem quis dari putet: cui etiam cibus ne gatur: ⁊ cibus ipſa quoqꝫ eſurie pernicio. ſior. Cupienti ſiq̄dẽ porcoꝝ ſiliquas nemo dabat: vt porcis viuerẽ nec conuiuerẽ por. cis. Deinde nũquid meꝰ tunc oculus erat? quando depredabatur aĩam meam? Qua

quidem neceſſitate demũ coactus ſum be neficium refutare in manu dominatoris: vt quod omnino non poteram: ipſe ſibi il. lud ab hoſtili tyrannide vendicaret. Con. ſiderate attẽtius dilectiſſimi ⁊ animaduer tite: in qua nã euaſeritis poteſtate pharao. nis intolerabile iugum: vt iam membra ve ſtra non ſint arma iniquitatis peccato: nec regnet vltra in mortalibus corporibus ve. ſtris. Nõ eſt hoc operis veſtri fratres: de. xtera domini facit virtutem: ſolus hoc po. teſt: qui nihil omnino non poteſt. Ne dixe ritis Manus noſtra excelſa: ſed tam ſalu. briter q̄ꝫ veraciter confitemini: quia domi nus facit hec omnia. Deniqꝫ nemo ſibi du bitet omnimodis eſſe cauendum: ne forte dum adhuc dies mali ſunt: ⁊ nulla vſquaꝫ ſecuritas homini: ſuam hanc poſſeſſionem de manu tam pij tãqꝫ prouidi tutoris in pe riculoſam pernicioſãqꝫ interim libertateꝫ recipere velle preſumat. Qꝺ enim emula. tur pater pro te emulatur: nec inuidẽtie ſꝫ prouidentie eſt: ꝙ ſibi totam iubet manere ſubſtantiam ne pereat tibi. Deniqꝫ vbi ad magnam illam ſanctamqꝫ ciuitatem perue neris: cuius fines poſuit pacem: vbi nul. lus iam hoſtiũ timeatur incurſus: nec mo. do reddet te tibi: ſꝫ dabit inſuper ⁊ ſeipm. Interim ſane a voluntatibus tuis auerte. re: ⁊ deo dicata membra nulla tibi temeri. tate vſurpes: ſciens ꝙ pietati ſanctificata non abſqꝫ graui ſacrilegio in vſus vanita tis: curioſitatis: voluptatis: aut eiuſmodi ſecularis operis aſſumantur. Neſcitis ait Apoſtolus ꝙ corpora veſtra templuꝫ ſunt ſpiritusſancti: quem habetis a deo: ⁊ non eſtis veſtri? Et item: Corpus inquit nõ for nicationi. Sed cui? Nunquid tibi? Plane ſit tibi liberuꝫ: ſed ſi eripere illud: aut ere. ptum ſaltem deinceps a fornicationis im. petu vendicare proprijs viribꝰ potes. Qꝺ ſi forte non potes: imo quia vere non po. tes: ſit corpus non fornicationi: ſed domi. no: ſeruatqꝫ interim ſanctificatiõi: ne cor. ruptioni denuo peius ſeruire contingat. Humanuꝫ dico ait Apoſtolus propter in. firmitateꝫ carnis veſtre. Sicut exhibuiſtis mẽbra veſtra ſeruire iniq̄tati ad iniq̄tatẽ:

ita nūc exhibete membra vestra seruire iu
stitie in sanctificationē. Uerum id quidem
propter infirmitatē: vt ipse quoqꝫ premisit
Ceterū vbi resurrexerit in virtute: qđ fue
rit seminatū in infirmitate: nulla iam erit
necessitas seruiendi: vbi ⁊ securitas libera
fuerit ⁊ secura libertas. Quidni multo ma
gis reddat eum sibi? Quidni potius liber
tate donet fidelem seruū magnꝰ ille pater
familias: quandoquidē ⁊ super omnia bo
na sua constituet eum? Jam tunc ergo ocu
lis tuis ꝯsiderabis: si tamen fideliter agno
ueris interim eius esse: non tuos. Nam et
preter eam quam diximus voti vtiqꝫ tā ne
cessarij rationē: quo nimirū membra ipsa
que tibi a peccati tyrānide vēdicare oīno
non posses: proprijs abrenūcians volunta
tibus diuino cultui mancipasti: nunqđ vel
modo tua eē videnẗ: in quibꝰ adhuc ꝯtra
ria lex etsi nō regnat habitat tamē: in qui
bus pena peccati secūdus equidem hostis
tuus nō mō manet: sꝫ ⁊ ꝑualet ⁊ libere do
minatur? Tunc tuū dixeris corpus: quod
mortuū est propter peccatū: aut anime esse
quod animā aggrauare non cessat? Plane
siqđ suū illud dicere cupit: nō aliud conue
nienter dixisse videbiẗ qꝫ onus suū: qꝫ car
cerem suū. Alioquin quonam modo tuos
dixeris oculos: quos sane interim vis nō
vis totiens somnꝰ occupat: fumus turbat:
exiguus puluis sauciat: noxius humor ob
nubilat: dolor acerbus excruciat: vel ipsa
demū nouissima mors excecatur? At tunc
plane tui erunt: quādo omnia ista nō erūt:
vt vere iam tuis oculis cōsiderare sit: qui
bus nimirū pro libitu deinceps vtaris ad
omnia tam libere qꝫ secure. Neqꝫ enī auer
tendi de cetero erunt oculi: ne videant va
nitatem: qꝛ purissimā videant veritatem:
multo minus intrabit mors per fenestras:
qꝛ ipsa quoqꝫ inimica nouissima destruaẗ.
An vō times eos e tanta plenitudine lumi
nis: vbi singuli iusti tanqꝫ singuli soles ful
geant: aliqñ fore caligaturos? Timendum
id plane: si nō ipsos quoqꝫ oculos sicut ce
tera humani corporis membra resurrectio
glorificaret. Et retributionē peccatorū vi
debis. Hoc plane eis graue tormētū: ⁊ ma
gnus quidam maloꝝ cumulus erit. Forte
enī quodcūqꝫ solatium videreẗ: eoꝝ quos
tam malitiose impugnauerūt in tormentis
suis: vel conscientiā latere: vl' ipsos saltem
declinare posse conspectus. Uerūtñ etsi il
lis ex hac nostra consideratione imensum
q̄ddā miserie pōdus accidit: nob q̄ necessi
tas erit: q̄ vtilitas: q̄ voluptas? Quid enim
modo tam irreligiosum: imo quid tā inhu
manū ⁊ execrabile videretur: qꝫ cruore q̄n
tumlibet inimicoꝝ: quantūlibet iniquorū
pascere velle oculos: ⁊ oblectare aspectus
supplicijs miseroꝝ? Attñ sicut videbit pec
cator ⁊ irascetur dentibus suis fremet ⁊ ta
bescet: prius enī benedicti vocabunẗ in re
gnū qꝫ maledicti in caminū ignis deijcian
tur eterni: quo videlicet acrius doleant: vi
dentes quid amiserūt: sic iusti quoqꝫ vide
bunt ⁊ letabuntur considerātes quid eua
serūt. In illa gͣ tāta sepatione queādmodū
hedis agnoꝝ visio grauissimi liuoris occa
sio fit: sic electis e regione consideratio re
proboꝝ imensa quedam materia gratiarū
actionis ⁊ laudis. Unde enī iusti tam ma
gnifice gratias agerent: vbi cū illa inexco
gitabili felicitate qua perfruunẗ ipsam qꝫ
retributionē cernerēt peccatoꝝ: a quibus
sola equidem misericordia redemptoris se
gregatos sese fidelissime ⁊ deuotissime re
cordanẗ? Unde vō impij tanto animi furo
re tabescerēt: nisi in regnū sūme btitudis
corā se vidissent alios introduci: et tunc de
mū: i illos sese fetores: in illos honores: i il
los eternū incēdij cruciatꝰ: i illas deniqꝫ imor
tal' mortis miserias gemerent esse damna
tos? Ibi inquit erit fletus ⁊ stridor dentiū
Fletus quidem ob ignem qui nō extingui
tur: stridor ob vermē qui nō moriẗ. Plane
fletus ex dolore: stridor dentiū ex furore.
Fletum nempe tormētoꝝ imanitas: strido
rem dentium vehementia ipsa tabescentis
inuidie ⁊ obstinata malignitas extorque
bit. Ita ergo retributionē peccatoꝝ videb
ne videlicet ignarus tanti periculi ingra
tus aliquando liberatori posse fieri videa
ris. Non solum autē: sed ⁊ securitas perfe
cta iustorū erit visa retributio peccatorū:
quo videlicet nec humanam aliqñ nec dia

bolicam vltra vereri malitiam possint qui
nunq̄ꝫ cadētibus a latere suo mille: ⁊ decē
milibꝰ a dextris suis nō modo cadere eos
viderint: sed cadere in gehēnā. Putas.n.
timere adhuc nō poterant ⁊ calidiorē cun
ctis animātibus serpentē habere suspectū
presertim seducte quondā in paradiso non
īmemores mulieris? nisi cū toto iam corꝑe
suo vltricibus traditum flāmis ⁊ inter se ⁊
eum magnū plene iam chaos firmatū esse
cōspiceret? Tertiū quoqꝫ hoc nihilominꝰ
peccatoꝝ tibi cōsideratio ipa prestabit: vt
ex cōparatiōe deformitatis eoꝝ eminentiꝰ
gloriosiusqꝫ resplendeas. Sic nimiruꝫ sibi
inuicē collata cōtraria: siue quidem vtrūqꝫ
videt̄ suscepisse argumentū aliquod quali
tatis: vt album nigro si cōferas ⁊ hoc cādi
dius: ⁊ illud cetrius apparebit. Sed audi
certius super hoc testimoniū ꝓpheticū ser
monē: Letabit̄ ait iustus cū viderit vindi
ctā. Ut quid ita? Manus suas lauabit in
sanguine peccatoris. Plane non inquina
bit in sanguine sꝫ lauabit: vt vnde ille cru
entus magis inde ipe nitidior videat̄: vn
de ille plus sordet: inde ipe pulchrius elu
cescat. Nullā forte ex his tribus causis hu
manus refugere vel nō inueniat̄ affectus
sed nō ꝓpter aliquid hoꝝ sapientia in eoꝝ
ridebit interitu: qđ tamē sine aliqua dubi
tatiōe factura ē. Nempe ipa p̄dicit q̄ men
tiri oīno nō potest: quia vocaui ⁊ renuistis
extendi manū meā: ⁊ nō fuit qui aspiceret
Et post pauca: Ego quoqꝫ in interitu vr̄o
ridebo: ⁊ subsānabo cuꝫ vobis qđ timeba
tis aduenerit: cū irruerit repētina calami
tas ⁊ interitus quasi tempestas ingruerit.
Quid ergo in insipientiū interitu sapiētie
credimus placiturum: nisi iustissimā suam
dispositionē ⁊ irreprehensibilē ordinē reꝝ
Sane qđ sapientie tūc placebit: sapientibꝰ
quoqꝫ necesse est placeat vniuersis. Nō ti
bi ergo durum videatur fore qđ dicit̄ ocu
lis tuis considerabis: quando ⁊ ridebis in
eorum interitu: non ꝙ velut quadā imani
tate crudelitatis in ipa tibi vltiōe cōplace
at: sed ꝙ modus ille pulcherrimus diuine
ordinatiōis vltra q̄ꝫ credi possit: iusticie ze
latorem ⁊ amatorē equitatis oblectet. Ubi
optime omnia constituta ⁊ suum cuiqꝫ ces
sisse plenius ⁊ perfectius illustrante verita
te cognosces: quomodo nō omnia cōside
rare ⁊ in omnibus omniū meditatorē ma
gnificare libebit? Pulchre omnino petrꝰ
apl's filiū ꝑditionis in locū suum abiisse te
status ē: ꝙ in aere crepuerit medius aerea
rū collega potestatum: vt quem veri dei et
veri pariter hominis qui de celo venisset
oꝑaturꝰ salutē in medio terre huiꝰ iniq̄ꝫ ꝓ
ditorē nec celuꝫ reciperet nec terra sustine
ret. Itaqꝫ oculis tuis considerabis: ⁊ retri
butionē peccatoꝝ videbis. Primo quideꝫ
ob tuā euasionē: secūdo ob omnimodaꝫ se
curitatē: tertio quoqꝫ ob comparationem:
quarto ob ipsius iusticie perfectā emulati
onē. Erit eni iā tūc nō misericordie sꝫ iudi
cij tempus: nec vlla oīno credenda ē: erga
impios futura illic miseratio: vbi nulla est
speranda correctio. Procul erit humane ī
firmitatis ista mollicies: qua tamē interiꝫ
charitas ꝓ tpe vtit̄ ad salutem amplissimo
quodā velut expanse sagene sinu ⁊ bonos
⁊ malos colligēs pisces: idest affectus iocū
dos pariter ⁊ molestos. Uex hec quidem
in mari. Naꝫ in littore solos eliget bonos:
sic videlicet gaudens cum gaudentibꝰ: vt
ex hoc iam cū flētibus flere nō possit. Alio
quin quomodo in nobis iudicabit̄ hic mū
dus: nisi huius tenere affectiōis obliti in
troducti fuerimus in cellā vinariā s̄m euꝫ
qui dixit: Introibo in potētias dn̄i: domi
ne memorabor iusticie tue solius? Ne mo
do quidem ꝑmittimur cōsiderare ꝑsonaꝫ
pauperis: aut misereri ei in iudicio: sed cū
molestia sꝫ cohercendus huiusmodi pieta
tis affectus ⁊ equitatis ē dictanda senten
tia. Quanto magis vbi nulla animi collu
ctatio vbi nulla poterit subītrare īmolestia
oportet impleri qđ dictū ē: Absorpti sūt iū
cti petre iudices eoꝝ. Absorpti plane ī affe
ctū iusticie ⁊ petre soliditatē: cui iūcti sunt
imitantes. Iuncti inquit petre: quam ꝓfe
cto solā vt sequerent̄: cetera omnia relinq̄
runt. Nempe hoc ē ꝙ interroganti petro
quid nā accepturi essent: petra ipa respon
dit: Cum sederit filius hominis i sede ma
iestatis sue: sedebitis ⁊ vos suꝑ sedes duo

decim iudicantes duodecim tribus israel. Hoc quoqȝ ꝓpheta ꝓnuncians ait: Dñs ad iudiciũ veniet cum senioribus populi sui. Tu ne putes flexibile quippiã inueniẽduz in iudicib⁹ iũctis petre? Qui adheret deo aplus ait: vnus spũs est: ⁊ qui petre iungit lapis vn⁹. Ad qd sane nõ imerito ꝓpheta suspirãs ait: Mihi adherere deo bonũ est. Ita ergo apsorti sunt iuncti petre iudices eoꝝ. O familiaritatis gratiã! o honoris culmen: o fiducie priuilegiũ: o ꝓrogatiua ꝑfecte securitatis. Quid enim tam pauendũ: quid tam plenũ anxietatis ⁊ vehementissime solicitudinis excogitari potest? q̃ȝ iudicandũ astare illi tam terrifico tribunali ⁊ icertã adhuc sub tam districto iudice expectare sentẽtiã. Horrendũ ẽ ait apl's incidere in manus dei viuẽtis: Iudicemur interim fratres: ⁊ terribilẽ illã expectationem studeamus pñti declinare iudicio. Nõ iudicabit deus bis in idipm. Sane vt quorũdã peccata: sic ⁊ quorũdã studia bona manifesta sunt ꝑcedentia ad iudiciũ: vt illi qdẽ nõ expectantes sentẽtiã ꝓprio statim põdere criminum in tartara deijciant: isti vo e regiõe patas sibi sedes tota libtate spũs: sine vlla cũctatiõe ↄscẽdãt. Felix pauptas volũtaria relinquẽtiũ oĩa ⁊ sequẽtiũ te domine iesu. Felix plane: q̃ tã securos imo tã gl'iosos faciat i illo singl'ari fragore elemẽtoꝝ i illo tremẽdo examine meritorũ i illo tãto discrimine iudiciorũ. Iã vo audiam⁹ qd ad tãtas ꝓmissiões deuota ⁊ fidelis respõdet aĩa: ne forte aut diffidere: aut secus q̃ȝ oporteat fidere videat. Qm̃ tu es inqt dñe spes mea. Quid tã sobrie? qd tam pie poterat dici? Sȝ nec aliud huic vbo videt posse ↄueniẽti⁹ rñderi: q̃ȝ qd seqt altissimũ posuisti refugiũ tuũ. Ceterũ ignoscite nob fratres: hodie quoqȝ ꝓmisse etiã terminos breuitatis paulomin⁹ excessisse videmur.

¶ De nono versu: Qm̃ tu es dñe spes mea. Sermo nonus.

viij Etiaȝ hodie fratres aliqd audiamus de ꝓmissiõe patris: de expectatiõe filioꝝ: de fine huius nostre ꝑegrinatiõis: de mercede laboris: de fructu captiuitatis. Et quidem dura omnino captiuitas non modo illa cõmunis quã ex ipa iaȝ conditione generis toleramus humani: sȝ hec quoqȝ qua voluntates mortificare ꝓprias ⁊ ꝑdere ꝓprias in hoc mũdo aĩas festinãtes i hos tã rigide cõpedes discipline in hunc tam grauis penitentie carcerẽ dedim⁹ nosmetipsos. Miseranda seruit⁹ plane: sed si coacta sed si non spontanea videretur. Nunc vero cũ volũtarie sacrificetis deo nec ingeratur vlla nisi ꝑ ipsam voluntatem violentia voluntati: ꝑfecto aliquid est in causa. Illud puto aliqd quo maius aliquid esse nõ põt. An vero plangendũ videtur quãlibet magnũ quãlibȝ laboriosuȝ qd ꝓpter eum fiat? Et si magnitudo ipsa laboris interduȝ forte cõpassionẽ extorqueat: sed multo magis cause cõsideratio exigit congratulationem? Quid q bona cĩa non modo ꝓpter eum constat fieri sed per eum? Deus enim est q operatur in nobis ⁊ velle ⁊ perficere: ꝓ bona voluntate. Ipi igit actor ipse remunerator opis ipse etiaȝ remuneratio tota: Ut summuȝ illud bonũ cuius nimirũ tam ꝑfecta est simplicitas in seipso duplex quodãmõ in nobis videat causa bonoruȝ ⁊ effectiua scilicet ⁊ finalis. Bene igitur dilectissimi: q in his oĩbus tam multis laborib⁹ i vestris nõ modo subsistitis sed etiã supatis ꝓpter euȝ qui dilexit vos. An vero non ꝑ eum? Et manifeste Sicut eni abundant pro xp̃o tribulatiões nostre ait apl's: ita abundant cõsolationes nostre ꝑ christũ. Usitatus sermo cõis sermo ꝓpter deum: sed plane vbi non vacue dicitur ꝓfundissimus sermo. Crebro sonat in ore hominũ: etiã a quoꝝ corde longe eẽ probatur. Omnes sibi ꝓpter deũ mĩstrari postulant: propter deũ flagitant subueniri Facile quoqȝ ea ipsa petuntur propter deũ que tñ non sunt sm deuȝ: ⁊ id sibi fieri qs obsecrat ꝓpter deũ qd nõ desiderat ꝓpter deum: magis aũt forte ↄtra deum. Ceterũ viuus plane ⁊ efficax sermo: vbi nõ ꝑfunctorie nõ vsurpatorie non velut quodã loquendi vsu vel arte ꝑsuadendi sed ex pinguedine vt dignũ est deuotionis et animi

pura intentione procedit. Nempe ⁊ mun-
dus transit ⁊ cõcupiscentia eius: nec satis
vtiliter posita aut stabilita firmiter vel ca-
dente eo que pro eo facta sunt videbũtur.
Ubi enim causa ipsa deficiet: quõ non oĩa
quoqꝫ que ei videbant̃ innixa pariter eua
cuabuntur? Propterea deniqꝫ ⁊ q in car-
ne seminãt: solã metere hñt e carne corru-
ptionẽ: quo videlicet oĩs caro fenũ: ⁊ glĩa
ei⁹ tanq̃ꝫ flos feni: ⁊ vbi fenũ aruerit florẽ
q̃ꝫ nihilomin⁹ cadẽ sit necesse Sol⁹ q ẽ cã ẽ
ĩdeficiẽs: nec flos feni: sꝫ v̾buꝫ dñi manet ĩ
eternũ. Deniqꝫ celũ inqt ⁊ terra trãsibũt:
v̾ba aũt mea ñ trãsibũt. Prudẽter itaqꝫ di
lectissimi ⁊ vtilit̃ elegistis ꝓpt̃ v̾ba labioꝝ
eius custodire vias duras: illic seminãtes
vbi ne minima qdẽ v̾ꝫ portio semis valeat
deꝑire. Sane q ꝑce seminãt: nõ qdẽ nõ me
tet sꝫ ꝑce metet. Nẽpe q metit mercedẽ ac-
cipit: ⁊ scim⁹ qs ꝓmisit ne eũ qdẽꝫ q ꝑ noĩe
suo calicẽ aq̃ frigide dederit sitienti merce
de ꝓpria charituꝝ. Nũqd tñ ñ ĩ q̃ mẽsura
mẽsus fuerit sibi q̃ꝫ remetiet̃: aut ĩ retribu
tiõe eq̃bit̃ ei q nõ aquã porrigẽs: sꝫ sangui
nẽ fundẽs ꝓpinatũ sibi biberit calicẽ salu-
taris? Nõ ẽ hic calix aq̃ frigide: sꝫ calix in-
briãs q̃ꝫ ꝑclarus: calix vini meri: ⁊ qdẽ ple
nus mixto. Sol⁹ enĩ meꝝ habuit vinũ dñs
me⁹ iesus q solus ꝑfecte mũdus: ⁊ semper
etiã põt facẽ mũdũ de ĩmũdo ꝯceptũ semi
ne. Sol⁹ plane meꝝ habuit vinũ: q nimirũ
⁊ ẽm diuinitatẽ sapiẽtia ẽ vbiqꝫ attingẽs ꝓ
pter mũdiciã suã: ⁊ nihil inqnatũ ĩcurrit ĩ
eã: ⁊ ẽm humanitatẽ pctm̃ nõ fecit: nec ĩuẽ
tus ẽ dol⁹ ĩ ore ei⁹: sol⁹ nõ debito cõditiõis
gustauit mortẽ sꝫ sue bñplacito volũtatis:
sane nõ ob ꝓpriã vtilitatẽ: bonoꝝ enĩ nr̃oꝝ
nõ eget: sꝫ nec tanq̃ꝫ retribuẽs nob̃ grãꝫ ꝑ
grã q nõ alit̃ ꝑ amicis mortu⁹ ẽ nisi ꝑ acq-
rẽdis: videlicet vt amicos faceret ex inimi
cis. Cũ enĩ adhuc inimici essem⁹: recõcilia
ti sum⁹ deo: ꝑ sanguinẽꝫ filij sui. Aut poti⁹
ꝑ iã amicis: ⁊ si nõdũ qdẽ amãtib⁹: sed tñ
iã amatis. In hoc enĩ ẽ grã nõ q̃si nos dile
xerim⁹ deũ: sꝫ q̃ ipe prior dilexit nos. Uis
nosse q̃ꝫ lõge ꝑor? Bñdict⁹ deus ⁊ pr̃ dñi
nr̃i iesu xp̃i ait apl's: q bñdixit nos ĩ oĩ bñ-
dictiõe spũali ĩ celestib⁹ ĩ xp̃o iesu: q elegit
nos ĩ ip̃o añ mũdi ꝯstitutionẽ: ⁊ post grati
ficauit nos inqt ĩ dilecto filio suo. Quõ ḡ
nõ dilecti iã tũc ĩ illo: qñ electi ĩ illo. Quõ
nõ ei grati: ĩ quo gratificati sumus? Sic ḡ
xp̃s ẽm tp̃s qdẽ ꝑ ĩpijs mortu⁹ ẽ: ẽꝫ ꝑdesti-
nationẽ aũt ꝑ frĩb⁹ ⁊ amicis. In his ḡ oĩb⁹
meꝝ ẽ vinũ ipsius eqdẽ ⁊ soli⁹: vti ne qspiã
ceteroꝝ ꝑsumẽ audeat nõ eẽ: ꝙ sibi ꝓphe-
ticũ illud aptet̃: vinũ tuũ mixtũ aqua. Pri
mũ ꝙ nemo interim mũdus a sorde: nemo
glĩari possit oĩno castum se hr̃e cor: deinde
ꝙ mortis debitũ soluãt: qñqꝫ necesse ẽ quĩ
ponẽtes ꝑ xp̃o aĩas: hoc sibi cõpẽdio vitaꝫ
mercant̃ eternã: sꝫ ⁊ ve eis si ipsius erube-
scerẽt testimoniũ: quarto ꝙ ꝑrogate sibi ⁊
gratis exhibite tãte dilectiõi ĩpareꝫ nimis
exiguãqꝫ repẽdãt. Attñ ne h̃ mixtuꝫ q sine
mixtura ẽ dedignat̃: adeo vt apl's fiducia-
liter dicat iplẽ se q̃ desũt passionũ xp̃i ĩ cor
pore suo. Sit ḡ lꝫ electis pariter oĩb⁹ vnus
idẽqꝫ denari⁹ vite redded⁹ eterne: ⁊ in ipa
tñ sicut differt stella a stella in claritate: et
alia claritas sol̃: alia claritas lune: alia cla-
ritas stellaꝝ: sic erit ⁊ resurrectio mortuo-
rũ. Et q̃ꝫuis dom⁹ vna: diuerse tñ in ea sũt
mãsiones: vt videlicet quantũ quidem ad
eternitatẽ ⁊ sufficientiã: ⁊ qui parũ nõ mi-
noret̃: ⁊ qui multũ nõ abundet: quantũ ad
eminentiã v̾o ⁊ discretionẽ meritoꝝ vnus-
quisqꝫ accipiat ẽm suũ laborem: ne quid oĩ
no pereat quod ĩ christo sit seminatũ. Hec
autẽ dicta sint frẽs: vt tã spũalis respõsi qd̃
hodie nobis considerandũ est grã cõmen-
detur. Qm̃ tu es dñe spes mea. Quicquid
agendum sit: quicquid declinãdũ: quicqd
tolerandũ: quicquid optandum: tu es do-
mine spes mea. Hec vna mihi omniũ pro-
missionum causa: hic tota ratio mee expe-
ctationis. Pretendat alter meritum: susti-
nere se iactet pondus diei ⁊ estus: ieiunare
bis in sabbato dicat: postremo nõ esse sicut
ceteros hominũ glorïet̃: mihi autẽ adherẽ
deo bonũ est: ponere in dño deo spem meã
Sperẽt in alijs alij forte: hic in sciẽtia lrãꝝ:
hic in astutia seculi: ille in alia qualibet va-
nitate confidat: propter te omnia detrimẽ-
tum feci vt stercora arbitror: quoniã tu es
dñe spes mea. Speret qui vult in incerto

diuitiarum?ego vero ne ipsa quidem nisi
abs te victui necessaria spero nimirũ fidés
in verbo tuo in quo abieci omnia. Queri-
te primũ regnũ dei ⁊ iustitiã ei⁹: ⁊ hec oĩa
adijcientur vobis. Nempe tibi derelictus
est paup: orfano tu eris adiutor. Si mihi p̄
mia p te obtinẽda pmittũt spabo Si insur
gant aduersum me prelia? si seuiat mũdus
si fremat malignus? si ipsa caro aduersum
spiritũ ↄcupiscat: in te ego sperabo. Frẽs
hoc sapere ex fide viuere est nec alius ex-
sentẽtia dicere põt qm̃ tu es dñe spes mea
nisi cui intus sit psuasum a spiritu vt quẽ-
admodũ monet ppheta iactet cogitatũ su
um in dño? sciens q enutriẽdus ab eo sit
iuxta illud quoqȝ petri apl'i: omnẽ solicitu
dinem vestrã pijcientes in eum: ipsi enim
cura est de vobis. Ut quid enim si hec sapi
m⁹? Ut qd cũctamur abijceẽ oĩno spes mi
seras vanas inutiles seductorias? et huic
vni tam solide tam pfecte tam beate spei
tota deuotione animi toto feruore spirit⁹
inherere? Si quid illi ĩpossibile si quid vel
difficile est: quere aliud ĩ quo speres. Sed
verbo omnia potest. Quid facilius dictu?
Attñ ne huiusmodi dictũ intelligas volo.
Si decreuerit saluare nos: cõtinuo libera-
bimur. Si viuificare placuerit: vita in vo-
luntate eius est. Si p̄mia eterna largiri: li-
cet ei qd̄ vult facere. An vero de facilita-
te non dubitas? sed ipsa tibi est suspecta vo
luntas? Plane ⁊ volũtatis testimonia cre-
dibilia facta sunt nimis. Maiorem hac di
lectionẽ nemo habet: qȝ vt aĩam suam po-
nat quis p amicis suis. Deniqȝ quando in
se sepranti desit illa maiestas? que tam stu-
diose monet in se sperari? Plane nõ dere-
linquit sperantes in se. Adiuuabit eos ait
⁊ liberabit eos: ⁊ saluabit eos ⁊ eruet a pec
catoribus. Quare? Quibus meritis? Au-
di qd̄ sequitur: Quia sperauerunt in eo.
Dulcis causa: attñ efficax: attñ irrefraga-
bilis. Nimirum hec est iustitia: sed que ex
fide est non ex lege. De quacunqȝ ingt tri
bulatione clamauerit ad me exaudiã eos
Ecce numera tribulationes? sm̃ multitudi
neȝ earum cõsolationes eius letificabunt
animã tuam: dũmõ non ad alia ↄuertaris?

dũmodo clames ad eũ dũmodo in euȝ spe-
res: nec humile aliqd̄ vel terrenum: sed al
tissimũ ponas refugiũ tuũ. Quis sperauit
in eo? ⁊ ↄfusus est? Facilius est celũ ⁊ terrã
transire: qȝ verbum eius euacuari. Altissi-
mũ ingt posuisti refugiũ tuũ. Nõ accedet
illuc tẽtator? nõ calũniator ascẽdet: nõ pessi
mus ille fratrum accusator attinget. Nem
pe ei dicit: hic recolite psalmi primordia ei
dicit qui in ptectione altissimi cõmoratur
illuc refugiẽs a pusillanimitate spiritus et
tempestate. Que quidem duplex ẽ: necessi
tas fugiendi q videlicet ⁊ foris pugne ⁊ ĩ-
tus timores. Minus enim fugere oporte-
ret si vel interior magnanimitas exterio-
res tumultus viriliter sustineret: vel exte-
riori trãquillitate pusillanimitas ppria fo-
ueretur. Altissimum ait posuisti refugium
tuum. Sepe illuc fugiamus fratres? muni
tus est loc⁹: nullus ibi timet hostis. Utinã
magis semp ibi manere liceret: sed nõ est h̄
tpis huius. Qd̄ mõ refugiũ est: qñqȝ habi
taculũ erit: ⁊ habitaculũ sempiternũ. Inte
rim sane etsi psistere nõ cõcedit: frequẽter
tñ est recurrendũ. Nempe ad omnẽ tenta-
tionẽ: ad oẽm tribulationẽ: ad oẽm deniqȝ
cuiuscũqȝ modi necessitatẽ aperta ẽ nobis
vrbs ↄfugij? sinus matris expansus est: pa
rata sunt foramina petre: patent viscera mi
sericordie dei nostri. Hoc refugiũ q decli-
nat: nihil mir̄ si effugere nõ meret. Iã qdẽ
frẽs que dicta sunt ad expositionẽ versus
huius vident posse sufficere: si dixisset pro
pheta: qm̃ in te dñe speraui: sicut ĩ psalmis
quibusdã alijs ĩuenit. Ceterũ qd̄ dicit Tu
es dñe spes mea: forte amplius aliquid et
sublimius sonat: q videlicet non mõ in eũ
speret: sed eũ. Conuenientius siquidẽ spes
nostra dicit quod speram⁹: qȝ in quo spera
mus. Sunt autẽ forte nõnulli qui a dño ob
tinere corporalia seu spũalia quelibet cõcu
piscunt: sed pfecta charitas solũ sitit quod
sũmũ est tota desiderij vehemẽtia clamãs:
Quid enĩ mihi est ĩ celo? ⁊ a te quid volui
sup terram? Deus cordis mei: ⁊ pars mea
deus in eternũ. Pulchre nobis vtrũqȝ pau
cis hodie verbis Hieremie pphete lectio
cõmẽdauit. Bonus es dñe sperãtibus in

te:anime querenti te. Ubi sane ⁊ ipam nu
meri discretionē prudenter aduerte: ꝙ spe
rantes qdē in eo pluraliter dixerit ꝙ hoc
videat̃ cōmune multoꝝ: querētē vo eū sin
gulariter: ꝙ singularis sit puritatis: singu
laris gr̃e: singularis perfectiōis: nō mō nil
sperare nisi ab eo: sed nil querere nisi eum.
Qꝫ si bonus illis quāto magis isti? Meri
to ꝓinde querēti illū aīe respondet̃: Altissi
mū posuisti refugiū tuū. Neqꝫ enim sic de
um sitiēs aīa: aut cū petro ei ī terreno mō
te facere tabernaculū: aut cum maria dein
ceps eū tangere vult in terra: sed plane cla
mat. Fuge dilecte mi: assimilare capree hi
nuloqꝫ ceruoꝝ sup mōtes bethel. Audiuit
enim dicētē: Si diligeritis me gauderitis
vtiqꝫ: q2 vado ad patrē: q2 pater maior me
ē. Audiuit enim dicētē: Noli me tangere:
nōdū enim ascendi ad patrē meū. Et cele
lestis iā nō ignara ꝯsiliȷ̃ clamat cū aplo: Et
si cognouimus ſm carnē xp̄m: sed nūc iam
nō nouimus. Sup mōtes inquit bethel su
pra omnē videlicet ꝑncipatū ⁊ potestatem
sup angelos ⁊ archangelos: sup cherubin
quoqꝫ ⁊ seraphin: neqꝫ enim aliȷ̃ sunt mon
tes domus dei qd̄ sonat bethel: plane ī de
xtera patris: vbi iā nō sit p̄r maior eo in de
xtera altissimi: coaltissimū apphēdere con
cupiscēs. Hec enim ē vita eterna fratres:
vt patrē cognoscamus veꝝ deū: sed ⁊ quē
misit iesum xp̄m veꝝ nihilominus ⁊ vnū
cū eo deū sup oīa bn̄dictū in secula. Amē.

¶ De versu decimo: Nō accedet ad te malum. Sermo decimus.

lix

Ec nostra est nec noua vobis: sed nota om
nino sentētia in ꝑcipuis qui
buscūꝫ ꝑtibus fidei nostre:
qd nō sit q̄z quid sit: ⁊ sciri posse facilius et
ꝑiculosius ignorari. Idē sane etiā spei non
incōuenienter tribui posse videt̃. Lōge enī
facilius mens humana tātoꝝ expta malo
rū: quibus sit caritura q̄z quibus ꝑfruitu
ra cōprehēdit. Nēpe germana fidei speiqꝫ
cognatio ē: vt qd̄ illa futurū credit: hoc si
bi incipiat sperare futurū. Merito ꝓinde
apls fidē sperādaꝝ rerū substātiā eē diffi
nit: ꝙ videlicet ⁊ nō credita nemo sperare
nō plus q̄z sup inane ꝑpingere possit. Dicit
ergo fides. Parata sūt magna ⁊ inexcogi
tabilia bona a deo fidelib9 suis. Dicit spes
Mihi illa seruant̃. Nā tertia qdem chari
tas curro mihi ait ad illa. Ceterū vt iā me
mini difficile oīno: aut etiā īpossibile ē illo
rū qualitatē vestigare bonoꝝ: nisi cui for
te iuxta illud apli: Que oculus non vidit:
nec auris audiuit: nec in cor hoīs ascēdit:
que ꝑparauit deus diligentibus se: reuela
uit ipe ꝑ spm̄ suū. Sane quātūlibet perfe
ctus in carne adhuc mortali degēs: nisi ei
eēt hic quedā vt ita dixerim īꝑfecta perfe
ctio: nō diceret apls: Quotquot ꝑfecti su
mus id ipm sentiamus: idipꝫ ꝓfecto qd̄ ꝓ
miserat nō quasi iā acceperim: aut iam ꝑfe
ctus sim etiā paulus ipe necesse est fateat̃:
q2 nūc cognosco ex ꝑte: ⁊ itē videmus: nūc
ꝑ speculū in enigmate: tūc aūt facie ad faci
em. Qd̄ ergo hoī interim noscit̃ capabili9
pia sane ⁊ ꝓuida inculcatiōe ampli9 cōmen
dat̃. Propriū enim afflictoꝝ ē vt molestiȷ̃s
eximi summā reputēt felicitatem: ⁊ carere
miseria ꝑfectā beatitudinē arbitrent̃. Un
de ⁊ ꝓpheta in psalmo: Cōuertere inqt aīa
mea in requiē tuā: q2 dn̄s benefecit tibi:
nec vlla tn̄ collata munera felicitatis enu
merat: sed adiūgit: Quia eripuit animam
meam de morte: oculos meos a lachrymis
pedes meos a lapsu. In qbus sane verbis
patēter indicat: quātā sibi requiē: quanta
qꝫ dn̄i bn̄ficia iudicet a tribulationib9 ⁊ ꝑi
culis liberari. Cui ꝓfecto sn̄ie illud quoqꝫ
de psalmo nonagesimo qd̄ hodie tractan
dū ē nobis siľe īuenitur: Nō accedet ad te
malū: ⁊ flagellū nō appropinqbit tabnacu
lo tuo. Est aūt versus isti9 quantū nos capi
mus facilis ītelligētia: ad quā forte ex vob
iā aliq ꝑuolarint. Neqꝫ enī tā rudes estis:
aut spūalis studiȷ̃ tā exꝑtes: vt nō facilime
inter vos ⁊ tabernacula vr̄a: ⁊ rursū inter
id qd̄ malū ⁊ qd̄ flagellū dicit̃ discernatis.
Nā ⁊ aplm sane audistis dicētē: Cū iā bo
nū certamē certasset: velocē fore depositio
nē tabernaculi sui. Sed qd ego apli verba
memoro? Quasi vo ignorare possit miles
tabernaculū suum: aut exēplo docēdus sit

alieno. Videm⁹ sane nõnullos tabernacu
la sua i turpitudine captiuitatis domicilia
cõmutasse: nec militare in his: sed miseriã
gerere seruitutez. Immo vero qđ oĩno ridi-
culũ ẽ sic errãt aliq: ⁊ in tãtã obliuionem ⁊
spũalẽ frenesim deuenerũt: vt nihil sese ali
ud putare q̃z suuz hoc exterius tabernacu
lũ videant. Quid enim aliud q̃z nõ modo
dei: sed ⁊ sui ignorãtiã hñt q tanq̃z mortui
a corde omnẽ insinuũt operã circa carnez?
sic intẽdẽtes tabernaculo suo: ac si nunq̃z
putẽt eẽ casuꝝ? Verũtñ cadat ẽ necesse: at-
q̃z id qdẽ in breui. An nõ seipos nescire vi
dent? q sic dediti sũt carni ⁊ sanguini: ac si
oĩno nihil aliud q̃z carnẽ solã eẽ se reputẽt
sic in vano accipiẽtes aĩas suas tanq̃z pror
sus ignorẽt aĩas se habere? Si separaueris
ꝑciosum a vili ait dñs tanq̃z os meuz eris:
hoc ẽ si solerter discreueris inter exteriorẽ
interiorẽq̃z substantiã: vt nõ plus taberna
culo tuo timeas a flagello q̃z tibipsi a malo
Hoc enim malũ est: vnde dicit: Declina a
malo ⁊ fac bonũ. Hoc malũ qđ sua quidẽ
vita aĩaz ꝑuat: qđ sepat ĩter te ⁊ deũ? vt eo
regnante tanq̃z corpus sine aĩa: sic sit aĩa si
ne deo: plane mortua ĩ semetipa instar vni
us eoꝝ quos tanq̃z sine deo ĩ hoc seculo fu
isse apl's memorat: Nec sane dixerim vt vl
ipam odio habeas carnẽ tuã. Dilige eam
tanq̃z tibi datã in adiutoriũ: ⁊ ad eterne be
atitudinis ꝯsortiũ ꝑparatã. Ceteꝝ sic amet
aĩa carnẽ: vt nõ ipa in carnẽ trãsisse putet?
dicatq̃z a dño nõ ꝑmanebit spũs meus in
hoĩe: q: caro est. Diligat aĩa carnẽ suã: sed
multo magis suã ipsius animã ꝑuet. Amet
adã euã suam: sed nõ sic amet: vt voci eius
plus obediat q̃z diuine. Deniq̃z ne ipi qui
dẽ expedit sic amari: vt videlicet cui inte-
rim caues a flagello paterne correctionis
thesaurizes irã eterne dãnatiõis. Genimi
na viperaꝝ ait iohãnes? quis demõstrauit
vos fugere a vẽtura ira. Facite dignos fru
ctus penitẽtie. Ac si euidentius loqueret.
Apphẽdite disciplinã ne qñ irascatur dñs
sustinete virgã corripientẽ ne sentiatis mal
leũ cõterentez. Quõ dicũt nobis carnales
hoĩes: crudelis est vita vestra: nõ parcitis
carni vestre. Esto non parcimus semini in
quo ei magis ꝑcere poteram⁹. An nõ meli
us ẽ illi renouari ⁊ multiplicari in agro q̃z
in horreo putrefieri. Heu cõputruerũt iu-
menta in stercore suo. Sic vos parcitis car
ni vestre? Simus nos crudeles interiz nõ
ꝑcẽdo: at vos plane parcẽdo crudeliores.
Siqdẽ etiã nũc caro vestra requiescit ĩ spe
videritis ipi qd ignominie interim vestra
sustineat quid miserie eã maneat in futuꝝ.
Nõ accedet ad te malũ: ⁊ flagellum nõ ap
propiquabit tabernaculo tuo. Hic duplex
stola ⁊ gemina quedã ĩmortalitas cõmẽda
tur. Unde enim nisi ex sepatione aĩe ⁊ cor-
poris mors ꝓcedit? Inde ẽ qđ mortuũ cor
pus ex aĩe nominat. Unde autẽ separatio
hec nisi ex flagellis pñtibus: ex q̃libz dolo
ris vehemẽtia? ex ipsius corpis corruptibi-
litate: ex pena peccati? Merito proinde ti-
met ⁊ odit flagellũ caro nr̃a: quo nimiruz
ab ipsius aĩe tam delectabili honorabiliq̃z
cõsortio amaꝝ nimis diuortiũ patiat. Cete
rũ interim qdẽ donec reuocet velit: nolit:
sustineat illud necesse ẽ. Expedit aũt sic to
lerare: vt prorsus euadas ⁊ flagellum dein
ceps non appropinquet tabernaculo tuo.
Iã vero vt supra meminimus et incessanter
ꝯuenit meminisse vera aĩe vita de⁹ ẽ: ⁊ int
hec quoq̃z sepat malũ: sed maluz aĩe qđ nõ
ẽ aliud q̃z peccatũ. Eia frẽs nugari libeat:
ociositatibus indulgere delectet. Nimirũ
gemino hoc serpẽte vicino q duplicez nob
auferat vitaz alt corpis: alt cordis? qd ni se
cure dormiam⁹? nisi q: negligẽtia in grauiori
ꝑiculo nõ tã securitatis ẽ q̃z despationis iu
diciũ? Et qdẽ optandum nobis ab vtroq̃z
liberari sed cauendũ sane interim peccatũ
magis q̃z pena pctĩ? ⁊ eo studiosius a malo
q̃z a flgello declinandũ: quo ꝑnitiosius et
oĩno infelicius sit a deo aĩam q̃z a corpore
separi. Sane vbi prorsus de medio factum
fuerit omne peccatũ causa quidẽ oĩo sub-
lata ne ipse quoq̃z deinceps manebit effe-
ctus? vt quõ accedere iam ad te malum oĩ
no non poterit sic nec flagellũ qdez valeat
ꝓpinquare tabernaculo tuo: q: videlicet
tam longe sit ab exteriori homine quelibet
pena q̃z longe fuerit culpa ab ĩteriori. Ne-
q̃z enĩ ait: nõ erit in te malũ aut flgellũ ĩ ta

bernaculo tuo ſed non accedet non appꝛopinquabit. Siquidē ꝯſiderare eſt hoīes in quibus peccatū non modo habitat ſed ⁊ regnat: nec iā ꝓximū magis aūt intimū poſſe eſſe videt: niſi forte cum ſic dn̄abitur nullo modo deinceps valeat nō dn̄ari. Eſt aūt ⁊ alios inuenire in quibus manet qdē adhuc pctm̄ ſed iam no ꝑualet. aut dn̄atur in eis: emulſum quodāmō necdum tn̄ expulſum: deiectū ſed nō pꝛoꝛſus eiectū. Cōſtat ſane ab initio non fuiſſe ſic: ſed in parētibus pꝛimis ante pꝛimā illā mandati ꝑuaricationē non modo nō regnaſſe peccatū ſed nec fuiſſe qdē: At tn̄ quodāmō iam tūc ꝓpe illis fuiſſe videtur: qđ tam feſtinānter intrauit. Quid vero aliud admonebat q̄ȝ ⁊ ipſam quoqȝ peccati penam etſi nec dum ineſſet coꝛpoꝛibus iam tamen velut ꝓ foribus eſſe qui dixit: in quacūqȝ die comederitis de ligno ſciētie boni ⁊ mali moꝛte moriemini? Felix pꝛoinde expectatio ⁊ beata ſpes nr̄a quoꝝ tam longe gloꝛioſioꝛ futura eſt reſurrectio q̄ȝ fuerit pꝛima conditio: vt nec culpa omnino nec pena nec malum ſcilicet nec flagellum aut regnet aut habitet aut regnare iam vel habitare aliqn̄ poſſit in animab⁹ ſeu in coꝛpoꝛibus nr̄is. Non accedet inqt ad te malū: ⁊ flagellum non appꝛopinquabit tabernaculo tuo. Nempe nil tam remotum: q̄ȝ ꝙ adeſſe vltra non pōt. Sed qd agimus frēs? Vereoꝛ depꝛehendi. Nempe hoꝛam hanc magnus ille ⁊ cōmunis abbas nr̄ ⁊ veſter nō vocatiōi ſmonū ſed opi manuū noſcit aſſignaſſe. Puto tn̄ ignoſcet facile: ꝑſerti nō imemoꝛ religioſe fraudis illius: qua romanus olim trib⁹ annis ei i ſpecu poſito miniſtrauit. Pie ſiquidem vt legimus patris ſui oculis furabat̄ hoꝛas: ⁊ quem ſibi ſurripere ad manducādum poterat: cunctis dieb⁹ benedicto panem ferebat. Et ego quidē nō dubito frēs pluribus qui inter vos ſunt abundantioꝛē ſpiritualiū deliciarū ſuppetere copiā: ſȝ qđ vobis cōico nō ſurripio mihi. Quinimo ⁊ ſecurius ⁊ ſuauius quicqd illud ſit qđ dn̄s donat: ſumo vobiſcū. Nec eni alimonia h̄ diſtribuendo minuitur: ſed auget̄ poti⁹ miniſtrando. Verūtamen quod aliquotiens vobis loquimur pꝛeter conſuetudinē oꝛdinis noſtri: nō noſtra id agim⁹ pꝛeſumptiōe: ſed de volūtate venerabiliū fratrū ⁊ coabbatū nr̄oꝝ: q id etiā nob iiungūt: qđ tn̄ ſibi quidē paſſim nolunt omnino licere. Nēpe aliam mihi rationem ⁊ ſingularem neceſſitatē eſſe nouerūt. Nec eni modo loquerer vob: ſi poſſem laboꝛare vobiſcū. Illud vob foꝛte efficacius verbū foꝛet: ſed ⁊ conſcientie nec magis acceptū. Ceterū qn̄ id mihi peccatis meis exigētibus: ⁊ oneroſi huius vt ſcitis tam multiplici infirmitate coꝛpoꝛis ⁊ ipſa quoqȝ tempoꝛis neceſſitate negatur: vtinam dicēs: Et nō faciens in regno dei vel minimus merear inueniri.

¶ De verſu vndecimo: Quoniam angelis ſuis mandauit de te. Sermo vndecimus. lx.

Criptū eſt eni ⁊ veraciter ſcriptū: qnia miſericoꝛdie domini eſt ꝙ conſumpti non ſumus: ꝙ nō tradidit nos in manus inimicoꝛum noſtroꝛū. Vigilat ſuper nos indefeſſus ⁊ peruigil ille ſingularis clementie oculus: nō doꝛmit neqȝ doꝛmitat qui cuſtodit iſrael. Id quidem neceſſe. Non enim doꝛmit neqȝ doꝛmitat qui impugnat iſrael. Et ſicut ipe ſolicitus noſtri: et ipſi cura eſt de nobis: ſic ille ſolicitus eſt vt nos mactet perdat: ⁊ vna ei cura: ne foꝛte qui auerſus eſt reuertatur. Nos autem aut non attendimus: aut minus attendimus reuerentiam pꝛeſidentis pꝛotegentis cuſtodiam: beneficia largientis: ingrati gratie: imo tam multiplicibus gratijs quibus pꝛeuenit nos ⁊ ſubuenit nobis. Et nunc quidem per ſeipſum implet ſplendoꝛibus animas noſtras: nunc per angelos viſitat: nunc per homines inſtruit: nunc ⁊ conſolatur et eruit per ſcripturas. Quecunqȝ enim ſcripta ſunt: ad noſtram doctrinam ſcripta ſunt: vt per patientiam ⁊ conſolationem ſcripturarum ſpem habeamus. Bene ad doctrinam: vt per patientiā ſperemus. Siquidē vt alibi ſcriptū eſt doctrina viri per patiētiā noſcitur. Sed ⁊ patientia ꝓbationē operat̄: ꝓbatio vō ſpē

Quid nos soli nobis non adsumus? qd so
li negligimus nos metipos? An oīno dissi
mulādū nobis? q: vndiqꝫ subuenit nobis
Immo vero ꝓpterea studiosius vigilan-
dum. Neqꝫ enī tā magna ꝓ nobis in celo
pariter ⁊ in terra solicitudo gereret: si nō
magis nobis īcumbere necessitas videret
Non tā multiplex nobis custodia: nisi ob
multiplices insidias poneret. Felices ꝓin
de frēs nr̄i q iam libati sunt de laqueo ve-
nantiū: q tabnaculis militantiū ad atria q
escentiuꝫ transiere: maloꝝ timore sublato
in spe singulariter ꝯstituti. Uni istorū īmo
vniuersitati dicitur nō accedet ad te malū
⁊ flagellū non appropinquabit tabernacu-
lo tuo. Sane cōsidera non ad hominē qui
ſm carnem viuit: sed ad eū q in carne de-
gens ſm spm̄ ambulat hanc fieri ꝓmissio-
nem. Siquidē non est distiguere: inter illū
⁊ tabernaculuꝫ illius. Cōfusa in eo omnia
tanqꝫ in filio babylonis. Deniqꝫ eiusmōi
hō etiā caro est: nec in eo spūs manet. Ubi
aūt non fuerit spūs bonus? qñ deerit malū
Porro vbi malū: flagellū quoqꝫ appropin
quet necesse est. Semꝑ eius penitētia ma-
lum comitatur. Non accedet ad te malū:
⁊ flagellum non appropinquabit taberna-
culo tuo. Magna ꝓmissio? sed vnde id spe
rare licet? Quō malum ⁊ flgellū euadam?
quomō effugiam quō elongabo: vt non
appropinquent mihi? Quo merito? qua sa
piētia: qua virtute? Quoniā angelis suis
mandauit de te: vt custodiant te in omni-
bus vijs tuis. In qbus oībus vijs. Quibꝰ
declinas a malo: quibus fugis a ventura
ira. Multe sunt vie: ⁊ genera multa viarū
magnū ꝑfecto ꝑiculum viatori. Qꝫ facile
in multarū occursu errabit in via. sua: qui
viarum discretione caruerit. Nam neqꝫ
angelis mandatū vt in omnibus vijs custo
diant nos: sed in oībus vijs nostris. Sunt
aūt a quibus: aut in quibus oporteat custo
diri. Scrutemur ꝓinde vias nostras frēs?
etiam vias demonū: vias quoqꝫ beatoruꝫ
spirituū ⁊ vias dñi vestigemus. Et quideꝫ
supra me est qđ incipio? sed iuuabitis ora-
tionibus vestris vt appareat mihi thesau
rum intelligētie sue: ⁊ voluntaria oris mei
beneplacita faciat sibi deꝰ. Uie igit filiorū
adā: in necessitate ⁊ cupiditate versantur.
Ab vtraqꝫ trahimur: nisi q videmur ma-
gis vrgeri necessitate: trahi cupiditate. Et
necessitas qdē spūaliter corꝑi tribuēda vi-
det. Nec simplex illa ē: sꝫ an fractꝰ habens
plurimos plurimaqꝫ dispēdia: nā cōpēdia
pauca ad modū. siqua tñ: Quis hominuꝫ
nesciat q necessitas hoīuꝫ reuera qꝫ mul-
tiplex sit: qs sufficiat qꝫ sit multiplex expli-
care? Ipa nos erudit experiētia: ipa vexa
tio dat intellectū. In his qsqꝫ docet qꝫ ne-
cesse hꝫ clamare ad dñm: nō de necessitate
sed de necessitatibꝰ meis erue me. Nec mō
ab hac via necessitas: sed ab ea quoqꝫ q̄ cu
piditatꝫ ē optabit educi: qsqs nō surda au-
re monita sapiētis exceperit. Quid eniꝫ il
le ait: A voluptatibꝰ tuis auerteret. Et itē:
Post concupiscētias tuas non eas. Siqui-
dē e duobus malis longe melius in necessi
tate qꝫ in cupiditate. Multiplex illa sꝫ ista
amplius per omnem modum: immo vltra
omnem modum multiplicior inuenitur.
Res cordis est ista cupiditas: propterea
tanto maior: quanto anima plus est qꝫ cor-
pus. Deniqꝫ he sunt vie que vident hoībꝰ
bone: sed finē nō habēt nisi cum demergūt
in profunduꝫ inferni. Si inuenisti vias ho
minum: illud quoqꝫ considera: ne forte de
his dictum sit: Contritio ⁊ infelicitas in cu
piditate. Quomodo in cupiditate infelici-
tas? Id est non felicitas vt putatur. Quid
enim si cui forte videtur in terrenarum af
fluentia rerum concupita felicitas arride-
re? Eoipso infelicior est: quo vehementius
ipsam pro felicitate amplectitur infelicita-
tem: aut magis immergit ab ea. Ue filijs
hominū: ab hac felicitate falsa atqꝫ fallaci.
Ue q dicit: q: diues suꝫ: ⁊ nullius egeo: cū
sit pauꝑ ⁊ nudus ⁊ miser ⁊ miserabilis. Et
necessitas quidē ex infirmitate carnis: cu-
piditas ex cordis inedia ⁊ obliuione ꝓce-
dit. Iccirco enim alienum mēdicat aīa: q
oblita sit comedere panem suū. Propterea
terrenis inhiat: q minime celestia medite-
tur. Uideamus ⁊ demonum vias. Uidea-
mus vt caueamus: videamus ⁊ fugiamus
eas. Sigdē vie illoꝝ ꝓsūptio ⁊ obstinatio.

Scire vultis vnde id sciam? Considerate
eorum principem: qualis ille est: tales ⁊ do
mestici eius. Considerate viarũ ipsius ꝓn-
cipia: si non manifeste in imanissimã pre-
sumptionem statim prosilierit dicens. Se-
debo in montẽ testamenti in laterib⁹ aqui-
lonis: silis ero altissimo. O temeraria q̃ꝫ
horrẽda presumptio. Nũquid nõ illic ceci-
derũt omnes qui operant̃ iniquitatem? ex
pulsi sunt nec potuerũt stare? Propter pre
sumptionẽ stare non potuerũt: propter ob-
stinationem qui cecidit non adijciet vt re-
surgat. Ex hac nempe spũs vadens: ex illa
⁊ non rediẽs est. Et mira quidem presum-
ptio demonũ: sed non minus mira obstina
tio est: ꝙ superbia eorum semper ascendit:
propterea nõ est in illis cõmutatio. Quia
enim conuerti noluerũt a via presumptio-
nis: inciderunt in viam obstinationis. O
peruerso ⁊ euerso sunt corde filij hominuꝫ
quicũqꝫ sectantur vestigia demonũ: ingre
diunt̃ demonũ vias. hec enĩ tota aduersuꝫ
nos spũaliũ colluctatio nequitiaruꝫ est: vt
nos seducant? vt inducant in vias suas: vt
deducant in eis ⁊ perducant ad destinatũ
finem: qui paratus est eis. Fuge homo pre
sumptionẽ: ne gaudeat de te inimic⁹ tuus.
Nempe in his maxime vitijs gaudet: in se
ipso expertus q̃ꝫ difficile possis ab hac tãta
voragine respirare. Nolo autẽ vos ignora
re fratres: quonam modo descendat imo
cadatur in illas. Primus enim vt interim
occurrit gradus descensionis huius dissi-
mulatio est proprie infirmitatis: iniquita-
tis: inutilitatis? dum sibi parcens: sibi blã-
diens: sibi persuadens homo aliquid se eẽ
cum nihil sit: iam se seducit ipse. Secũdus
gradus ignorantia sui. Ubi enim in primo
gradu inutilia sibi texuerit perizomata fo-
liorum? quid superest nisi vt vulnera tecta
non videat presertim qui ad hoc solũ texe-
rit ne videret? Ex hoc tandem fit vt etiam
alio reuelante vulnera nõ esse contendat?
conuersus in verba malitie ad excusandas
excusationes in peccatis. Atqꝫ is quidem
tertius gradus est: admodum iam vicinus
imo contiguus presumptioni. Quid enim
mali artitare iam vereatur: qui presumit ⁊
defensare? Ceterum difficile hic herebit i
tenebris ⁊ lubrico: presertim cum non desit
etiam angelus dñi malus persequẽs ⁊ im-
pellens. Itaqꝫ quartus gradus vel quar-
tum potius precipitium cõtemptus est: vt
quemadmodũ scriptura dicit: impius cuꝫ
venerit in ꝓfundũ maloꝝ contemnat. Ex
hoc ⁊ deinceps magis ac super eum vrget
patens os suũ? dum videlicet eiusmodi ani
mam contẽptus tradit impenitentie: impe
nitentia obstinatione firmatur. Hoc iam
peccatuꝫ quod neqꝫ in hoc seculo remittit̃
neqꝫ in futuro: quia cor durum ⁊ induratũ
nec deum timet: nec hominem reueretur.
Qui sic in omnib⁹ vitijs suis adheret dia-
bolo: manifeste factus est vnus spũs cũ eo.
Et vie quidẽ hominũ q̃s superius demon-
strauimus: ipse sunt de quibus dicit̃ Tẽta-
tio vos non apprehẽdat nisi humana: ⁊ q̃
humanũ ẽ peccare. Porro diabolicas a na-
tura hominis alienas esse quis nesciat? nisi
ꝙ in nõnullis ipsa sibi consuetudo naturã
induisse videt̃? Ceterum etsi quorundam
hominũ sit: non humanũ tamen sed diabo
licum est in malo perseuerare. Que v̊o sũt
sanctoruꝫ angelorum vie? Profecto ille q̃s
vnigenitus enarrauit dicẽs: Uidebitis an
gelos ascendentes ⁊ descendentes supra fi
lium hominis. Ascensio ⁊ descensio igitur
vie illorum. Ascensio propter se: descensio
vel potius condescensio propter nos. Sic
beati illi spiritus ascendũt per contempla-
tionẽ dei: descendunt per compassionẽ tui:
vt custodiant te in omnib⁹ vijs tuis. Ascen
dunt ad vultum eius: descendunt ad nutũ
eius: quoniã angelis suis mandauit de te.
Nec tamen vel descẽdendo glorie visione
fraudantur: quia semper vidẽt faciem pa-
tris. Puto ⁊ dñi vias vultis audire. Mul-
tum presumere videor: si me illas promise-
ro ostensurum. Legi autem de ipo: quoniã
docebit nos vias suas. Cui enim alteri cre-
deretur? Docuit itaqꝫ vias suas: cum ape-
ruit labia ꝓphe vt dicẽt Uniuerse vie dñi:
mĩa ⁊ v̊itas. Ita ad singulos: ita ad oẽs cõi
ter venit: in mĩa. s. ⁊ v̊itate. Ubi enĩ iã mul
ta fuerit de miseratione ꝓ̄sũptio? sꝫ obliuio
v̊itatis: nõ ꝯtinuo ibi de⁹: sꝫ neqꝫ vbi terror

multus ex recordatiõe veritatis:nulla aũt
de memoria misericordie consolatio.Nam
neqꝫ veritatem tenet:qui misericordiã vbi
vere est nõ agnoscit:nec vera esse sine veri
tate mĩa potest.Itaqꝫ vbi mĩa ⁊ veritas ob
uiauerunt sibi:ibi sese etiam iustitia ⁊ pax
osculantᷣ:nec abesse is potest:cuius in pace
factus est locus.Quãta audiuim⁹ ⁊ cogno
uimus:siquidẽ patres nostri nobis annun
ciauerunt sup hac copula tam felici miseri-
cordie ⁊ veritatis. Misericordia tua ⁊ ve-
ritas tua susceperunt me ait propheta. Et
ĩ alio loco Misericordia inqt tua ante ocu
los meos est: ⁊ complacui in veritate tua.
Sed ⁊ dñs ipse de eo:Ueritas mea ⁊ mise-
ricordia mea cum illo. Sed considera etiã
manifestos aduẽtus dñi:quemadmodũ.s.
in eo quidem qui iam premissus est miseri-
cordem teneas saluatorem.Porro ĩ eo qui
in fine promissus:veracem sustineas retri
butorẽ.Naꝫ ⁊ hinc forte videbitᷣ dictũ : q:
mĩaꝫ ⁊ veritatẽ diligit deus:gratiã ⁊ gliaꝫ
dabit dñs.Quis ⁊ in priore quoqꝫ aduẽtu
recordat⁹ sit mĩe sue ⁊ veritatis sue domui
israel.⁊ in posteriori quo videlicet iudica-
turus sit orbem terre in equitate:⁊ pplõs ĩ
veritate sua:nõ tñ futurũ sit iudicium sine
mĩa:nisi forte ei qui non fecerit mĩaꝫ.Hec
sunt eternitatis itinera : de quibus habes
apud prophetã:Incuruati sunt colles mũ-
di:ab itinerib⁹ eternitatis eius .Ad manũ
est:vnde id facilime ꝓbare possim. Siqdẽ
mĩa dñi ab eterno ⁊ vsqꝫ in eternũ:⁊ vitas
dñi manet in eternũ.Ab his itineribus in-
curuati sunt colles mũdi:supbi demones:
principes huius mundi tenebrarũ harũ:q
viã veritatis ⁊ mĩe nescierunt:neqꝫ memi-
nerũt semitarũ eius.Quid illi ⁊ veritati:q
mẽdax est ⁊ pater eius? Deniqꝫ habes ma
nifeste de eo scriptũ:qm̃ in veritate nõ ste-
tit.Quo vo lõge fuerit etiã a mĩa ĩflicta nob
ab illo miseria nr̃a testatᷣ. Qñ ille vnqꝫ mi
sericors fuit ? qui homicida erat ab initio?
Postremo qui sibi nequã? cui bonus? Quo
nequissim⁹ ille sibi q nunqꝫ sup ꝓpria iniq
tate dolet:nunqꝫ sup ꝓpria damnatiõe cõ-
pungitᷣ? Nimirũ falsa p̃sumptio a via veri
tatis extrusit:crudelis obstinatio viã mĩe

interclusit.Inde eni nec in se vnqꝫ assequi
nec a dño ꝯseq mĩam potest.In hũc igitur
modũ tumidi illi colles incuruati sunt ab
itineribus eternitatis:dũ a vijs dñi:q qdẽ
recte sunt:ꝑ anfractus suos ⁊ distorta non
tam itinera qꝫ precipitia corruerunt.Quo vo
prudenti⁹ atqꝫ vtilius:alij quidã colles ab
his itinerib⁹ incuruati ⁊ humiliati sunt ad
salutem.Nõ eni incuruati ab his tanqꝫ ab
eoꝝ rectitudine dissidentes:sed q ipsa eos
incuruauerũt itinera eternitatis.An nõ in
curuatos iam cernere est colles mũdi ? dũ
sublimes quiqꝫ ac potentes deuota subie-
ctione incuruantᷣ ad dñm:⁊ vestigia ei⁹ ad
orant . Nũquid nõ incuruantᷣ:cum ab ipsa
sua perniciosa celsitudine vanitatis ⁊ cru-
delitatis ad humiles semitas ꝯuertuntᷣ mi
sericordie ⁊ veritatis? Ad istas nimirũ dñi
vias nõ mõ bonoꝝ spirituũ: ſꝫ etiã electoꝝ
vie hominũ diriguntᷣ.Et quidẽ prim⁹ gra-
dus misero homini emergenti de ꝓfundo
vitioꝝ illa est misericordia : qua misereᷣ fi-
lio matris sue:misereᷣ aĩe sue perinde pla-
cens deo.Imitãᷣ eni q eiusmodi ẽ magnũ
illud magne miserationis opus cõpunctus
cum eo qui prior punctus est pro eo:moriẽs
⁊ ipse quodãmodo pro salute sua:nec par-
cens iam sibiipsi.Hec miseratio prima exci
pit redeuntẽ ad cor:⁊ hec inter ipsa viscerũ
actitatᷣ archana.Superest vt via regia pro
grediatᷣ ⁊ ꝓcedat vsqꝫ ad veritatẽ:⁊ qd se-
pissime cõmendamus vobis:cordis cõtri-
tionẽ oris confessio comiteᷣ.Corde eni cre
ditur ad iustitiam:ore autẽ ꝯfessio fit ad s-
lutẽ.Cõuersus ad cor paruulus fiat in ocu
lis suis necesse est:sicut veritas ait.Nisi cõ
uersi fueritis ⁊ efficiamini sicut puer iste:
nõ intrabitis in regnũ celoꝝ.Nõ ergo ve-
lit dissimulare quod nõ valet nescire:qꝫ ad
nihilum fit redactus:Nõ confundatur in
lucem prodere veritatis:quod non sine mi
serationis affectu viderit in occulto. Sic
ingreditur homo vias misericordie ⁊ veri
tatis:vias vtiqꝫ domini vias vite:⁊ fruct⁹
viarum salus est viatoris. Uias quoqꝫ an-
gelorum ad easdem nihilominus tendere
manifestum est. Cum enim ascendunt ad
contemplationem inquirũt veritatem ? de

qua τ desiderando satiantur: τ satiando desiderant. Cum vero descendunt faciunt nobiscum misericordiam: vt custodiant nos in omnibus vijs nostris: administratorij enim spiritus sunt missi in ministerium propter nos. Plane ministri nostri: non domini nostri. Et in hoc vnigeniti formam imitantur qui non venit ministrari sed ministrare: qui stetit inter discipulos tanquam qui ministrat. Fructus angelicarum viarum quod ad ipsos spectat sua ipsorum beatitudo: τ obedientia est charitatis. Quod autem ad nos pertinet: inde quidem obtentus diuine gratie hinc custodia vie nostre. Siquidem angelis suis mandauit de te: vt custodiant te in omnibus vijs tuis. Alioquin facile incurrere tibi est vias mortis: vt videlicet aut de necessitate in obstinationem aut in presumptionem de cupiditate prorumpas: que quidem non iam hominum sed demonum vie. In quo enim tam facile inueniri solent homines obstinati: quam in eo quod ad necessitatem pertinere aut simulant aut arbitrantur. Quicquid moneas ait ille: ego quod possum et non vltra quam possum. Tu si hic sis: aliter sentias. Unde vero in presumptionem: nisi ex quodam impetu vehementioris desiderij prosilimus? Interim ergo mandauit angelis deus non quidem vt amoueant te a vijs tuis: sed vt in eis ipsis custodiant τ quasi per vias suas vias tuas dirigant in vias ipsius. Quonam modo inquis? Nempe vt quod angelus ex sola charitate purius agit: tu saltem propria necessitate admonitus descendas τ condescendas exhibere scilicet proximo misericordiam: τ rursum cum eodem angelo leuans desideria tua tota animi cupiditate ascendere studeas ad summam τ perpetuam veritatem. Hinc enim monemur leuare corda cum manibus ad dominum: hinc audimus quotidie sursum corda: hinc quoque negligentes arguimur τ dicitur nobis. Filij hominum vsque quo graui corde: vt quid diligitis vanitatem τ queritis mendacium? Exoneratum enim cor τ leue: leuatur magis vt querat τ diligat veritatem. Nec mireris quod in vias domini secum nos admittere imo τ immittere non dedignentur: qui custodire dignantur in nostris. Quanto felicius tamen in eis ipsi ambulant: quanto securius. Ceterum τ ipsi quoque longe inferius ab eo qui veritas ipsa τ ipsa misericordia est: in misericordia τ veritate versantur. Quanto vero congrue suis queque gradibus sibique competentibus disposuit deus. Summam rerum tenet ipse qui summus est: vltra quem nihil supra quem nihil. Porro angelos sanctos non quidem in summo posuit: sed in tuto. Quippe ei qui in summo stat vicinius adherentes: ac perinde confirmatos virtute ex alto. Nam homines quidem nec in summo nec in tuto sunt: sed in cauto. Denique τ in solido sunt idest in terra habentes locum vnum sed non infimum: vnde et possibile sit τ necesse vt caueant sibi. Demones autem in pendulo huius aeris vani ventosique vagantur. Indigni siquidem celos conscendere: ad terram tamen descendere dedignantur. Et hodie quidem ista sufficiant. Atque vtinam eiusdem ipsius munere sufficientes ei gratias reddere valeamus: ex quo est sufficientia nostra. Non enim sufficientes sumus vel cogitare aliquid a nobis quasi ex nobis: nisi ipse dederit nobis qui dat omnibus affluenter: τ est super omnia deus benedictus in secula. Amen.

¶ Item de eodem versu. Sermo duodecimus.

Si meministis lxi hesterno sermone vias demonum presumptionem diximus τ obstinationem: nec tacuimus quare id diceremus. Possumus tamen si necessarium iudicatis vias eorum via adhuc alia vestigare. Nam τ si omnimodo eas occultare laborent: multipliciter eos prodit spiritus sanctus: multipliciter in scripturis sanctis declarat semitas iniquorum. Legimus siquidem de eis omnibus: quoniam in circuitu impij ambulant. Legimus de eorum principe: quia circuit querens quem deuoret. Quod τ ipse fateri cogitur in presentia maiestatis: cum inter filios dei astans et vnde veniat requisitus circuiui terram ait τ perambulaui eam. Dicamus itaque vias eius circuitionem

⁊ circumuentionem. Iſta enim ad nos illa
vtitur in ſeipſo. Semp ille extollit̃ ſꝫ deijci-
tur ſemp: ſupbia eius aſcendit ſemp: ſemp
humiliat̃. Nunquid non circuit⁹ iſte? Qui
enim in circuitu ambulat proficiſcit̃ quidē
ſed proficit nihi. Ue homini qui ſequitur
hunc circuitum: q nunq̄ꝫ a propria volun-
tate recedit. Si conaris auellere paululum
ſequi videbitur: ſed in dolo. Circuitus eſt
aliunde redditum parat: non ab ea penit⁹
abducet̃. Satagit vndiqꝫ: vndiqꝫ fugitat:
heret tamen ſemp proprie voluntati. Uerū
tamen ſi mala ē circuitio propria: longe eq
dem peior circumuentio aliena. Ea ſiquidē
vel maxime diabolum facit. Sꝫ quomodo
fratres vt miſerum hominem circumueni-
at ſuperbiſſimus ille deſcendit? Uide cir-
cuitum impij: etiam in hoc ipſo. Oculi eius
omne ſublime videt. Attamen ima quoqꝫ
ipſa curioſe veſtigat: ſed vt magis aſcēdat:
vt vehementius intumeſcat: ⁊ dum cōcul-
cauerit humileꝫ ſibi videat̃ ipſe ſublimior:
ſic̄ ſcriptū eſt: Dū ſupbit impi⁹ icendit̃ pau
per. Qꝫ peruerſe aſcendentes ⁊ deſcenden
tes angelos bonos malus angelus emulat̃
Aſcendit ſtudio vanitatis: deſcendit liuore
malignitatis. Cui mendax aſcenſio: crude-
lis deſcenſio eſt. expers ille vt heri dixim⁹
miſericordie ⁊ veritatis. Ceterum ſi deſcē
dunt maligni vt circumueniant: gratias ei
cuius mandato deſcendunt: ⁊ benigni an-
geli: vt ſubueniant nobis ⁊ cuſtodiant nos
in omnibus vijs noſtris. Neqꝫ hoc ſolum
ſed in manibus inquit portabunt te: vt nō
offendas ad lapidem pedem tuū. Quanta
nobis frēs ī huius ſcripture v̄bis ⁊ erudi
tio ⁊ admonitio ⁊ ꝯſolatio exhibet̃. Quis ī
omnibus pſalmis tam magnifice puſillani-
mes conſolatur: negligentes admonet: eru
dit ignorantes? Unde id fidelibus quoqꝫ
ſuis prouidentia voluit diuina parare: vt ī
ore ipſorum verſiculi pſalmi huius hoc ma
xime quadrageſimali tempore verſarētur.
Nec aliunde q̄ꝫ ex ipſius vſurpatione dia-
boli ſumpta videt̃ occaſio: vt in hoc quoqꝫ
nequiſſimus ille ſeruus filijs ſeruiat vel in
uitus. Quid enim tam moleſtum ei qd no-
bis eſſe poterat tam iocundum: q̄ꝫ vt etiam
malum eius nobis cohoperetur in bonuꝫ?
Angelis ſuis mandauit de te: vt cuſtodiāt
te in omnibus vijs tuis. Confiteantur do-
mino miſericordie eius: ⁊ mirabilia eius fi
lijs hominum. Confiteantur ⁊ dicant inter
gentes: quoniam magnificauit domin⁹ fa-
cere cum eis. Domine quid eſt homo quia
innotuiſti ei: aut quid apponis erga eū cor
tuum? Apponis cor erga eum: geris pro eo
ſollicitudineꝫ: curam illius habes. Deniqꝫ
ei mittis vnigenitum tuum: īmittis ſpiritū
tuum: promittis etiaꝫ vultum tuum. Et ne
quid in celeſtibus vacet ab opera ſollicitu-
dinis noſtre beatos illos ſpiritus propter
nos mittis: in miniſterium cuſtodie noſtre
deputas: noſtros iubes fieri pedagogos.
Parum enim eſt quod facis angelos tuos
ſpiritus: facis ⁊ angelos paruulorum. De-
niqꝫ angeli eorum ſemp vident faciem pa-
tris. Illos vtiqꝫ ſpiritus tam felices: ⁊ tuos
ad nos ⁊ noſtros ad te angelos facis. An-
gelis ſuis mandauit de te. Mira dignatio
⁊ vere magna dilectio charitatis. Quis. n.
quibus: de quo: quid mandauit? Studioſe
conſideremus fratres diligenter mādem⁹
memorie: hoc tam grande mandatū. Quis
enim mandauit? Cuius ſunt angeli? cuius
mandatis obtemperant: cuius obediūt vo
luntati. Nempe angelis ſuis mandauit de
te vt cuſtodiant te: nec cunctantur: qn etiā
in manibus tollant te. Summa ergo maie-
ſtas mandauit: et angelis ſuis mandauit.
Illis vtiqꝫ ſublimibus: tam beatis tam pro
xime ſibi coherentibus: tam familiariter
adherentibus ⁊ vere domeſticis dei. Mā-
dauit auteꝫ de te. Tu quis es? Domine qd
eſt homo ꝙ memor es eius: aut filius ho-
minis quia reputas eum? Quaſi v̄o nō ſit
homo putredo: ⁊ filius hominis vermis.
Sed quid putas mandauit de te? Nunqd
ſcripſit cōtra te amaritudines? Nunquid
vt contra folium quod vento rapitur oſten
dant potentiam ſuam: ⁊ ſiccam ſtipulam ꝑ-
ſequantur? Nunquid vt tollant impium:
ne videat gloriam dei? Mandatum iſtud
eſt non mandatum de te. Non recedas ab
adiutorio altiſſimi: ī ꝓtectōe dei celi cōmo
rare: ne de te illud q̄nqꝫ mādet̃. Quē enim

protexerit deus celi:non de eo illud mãdabitur sed pro eo. Et interim qd non mãdat pro eo differt:vt sint oĩa ppter electos. Deniq parantibus ire seruis & ꝯtinuo sup seminata colligere zizania puidus paterfamilias: finite inquit vsq ad messem:ne forte eradicetis simul & triticu. Quomodo g tã diu cõseruabit inter ea? Hoc plane hoc opus pñs:hoc mandatu temporis huius. Itaq angelis suis mandauit de te vt custodiant te. O triticũ inter zizania? o granum inter paleas:o lilium inter spinas. Grãs ei frẽs gratias ei:& pro vobis pariter & p nobis. Preciosum nobis depositu cõmiserat fructum crucis sue precium sanguinis sui? non est ꝯtentus custodia hac tam par tuta tam par vtili:tam fragili:tam insufficienti Super muros tuos hierusalẽ ꝯstituit custodes. Nempe etiam ipsi qui videntur muri aut in muro ipso colũne his custodib egẽt & maxime angelis suis mãdauit de te:vt custodiant te in oĩbus vijs tuis. Quantã tibi debet hoc verbum inferre reuerentiã? afferre deuotionẽ:ꝯferre fiduciã. Reuerentiam pro pñtia?deuotionem pro beniuolentia:fiduciam pro custodia. Caute ambula. Ubi? Ubi adsunt angeli sicut eis mãdatũ est:in omnibus vijs tuis. In quouis diuersorio?in quouis angulo:angelo tuo reuerẽtiam habe. Tu ne audeas illo pñte:qd videnteme non auderes. An pñtem esse dubitas?quẽ non vides? Quid si audires?qd si tangeres:qd si olfaceres? Uide quia non solo visu rerum pñtia comprobet. Nõ oĩa visui subiacent:ne corporalia quidẽ. Quanto magis spiritualia procul sunt ab oĩni sensu corporeo?& spirituali potius vestigãda? Si fidem consulas:ea tibi angelicam pbat pñtiam non deesse. Nec dixisse piget qm fides probat:quã nimirum apostolus argumentum non apparentum esse desinit. Adsunt igitur & adsunt tibi?non modo tecum sed etiam pro te. Adsunt vt protegant? adsunt vt prosint. Quid retribues dño? p oĩbus que retribuit tibi? Siquidẽ ei soli honor & gloria. Quare ei soli? Quia ipse mandauit:& omne mandatu optimum nõ nisi ab illo est. Uerũtamen & si ille mandauit? ipsis quoq qui & ei ex tanta charitate obediunt & nobis subueniunt:in tanta necessitate ingratos esse nõ licet. Simus ergo deuoti simus grati custodibus? redamemus eos:honoremus eos quãtu possum?:quãtum valemus. Totus tñ ei reddat & amor & honor noster:a quo tam ipsis qz nobis est totum vnde honorare possumus vel amare vnde amari honorariue meremur. Neq enĩ vbi ait:soli deo honor & gloria ppheticos credendus est obuiare sermoni: qui sibi ẽt amicos dei nimis honorificatos eẽ testat. Puto aũt simile esse verbũ illd apostoli ei qd item ait:nemini quicq debeatis:nisi vt inuicem diligatis. Siqdem non hoc voluit vt alijs quelibet debita negarẽt:presertim cum idem ipse dicat cui honorem honorez & cetera in hunc modum. Ut ergo plenius intelligas qd in vtroq senserit qdue monuerit:vide queadmodu inter radios sol minora quelibet luminaria non videntur. Nunqd amota mõ sydera arbitramur:nũ qd extincta? Minime qdem: sed ampliori claritate quodãmodo tecta interim apparere non posse. Sic ergo dilectio alia que uis debita superans quasi sola regnare debet in nobis?vt qcqd debet ceteris sibi vẽdicet:& ex dilectoe oĩa faciam. Sic diuin honor pualeat & quodãmodo pindicet vniuersis:vt solus ipse non modo pre oib:sz i oĩbus honoretur. Idipsum sane dictu putes etiam de amore. Quid enim extra ipm reliquit ceteris?qui totum cor:totam aĩam totam virtutem:dño deo suo in dilectione donauit. In ipso itaq frẽs affectuose diligamus angelos eius tanq futuros aliquãdo coheredes nostros:interim vo actores & tutores a patre positos & ppositos nobis. Nunc enim filij dei sumus & si nondu appareat q adhuc paruuli sub actoribus & tutoribus simus: tãq nihil interim differentes a seruis. Ceter & si tam paruuli sumus & tam magna nobis & nec modo tã magna sed & tã piculosa via restat?qd tñ sub tantis custodibus timeamus? Nec supari nec seduci:minus aũt seducere pñt:q custodiunt nos in oĩbus vijs nostris. Fideles sũt: prudentes sunt:potẽtes sunt qd trepidamus?

Tm̄ sequamur eos⁊adhereamus eis: et in protectione dei celi cõmoremur. Uide enĩ q̄z sit tibi necessaria ista protectio:hec custodia in vijs tuis. In manibus inqt portabũt te:ne forte offendas ad lapidem pedẽ tuũ. Parũ tibi videt̃: q̄ꝫ sit lapis offensionis in via? Considera que sequũt̃. Sup aspidem ⁊ basiliscum ambulabis:⁊ conculcabis leonem ⁊ draconem. Q̃ꝫ necessarius pedagogus:imo etiam baiulus:presertim paruulo inter hec gradienti. In manibus inqt portabunt te. In tuis qdem vijs custodient te: ⁊ deducent paruulũ qua põt paruulus ambulare. Ceterꝫ non te patient̃ tentari supra q̄z sustinere potes: sed in manib⁹ tollent vt ꝑtranseas offendiculum. Q̃ꝫ facile transit q illis portat̃ manib⁹: q̄z suauiter iuxta vulgare ꝓuerbium natat cuius alter sustinet mẽtum. Quotiens ergo grauissima cernit̃ vrgere tentatio ⁊ tribulatio vehemens iminere⁈ inuoca custodem.tuũ ductorẽ tuũ:adiutorem tuũ in oportunitatibus in tribulatõe Inclama eum:⁊ dic. Dñe salua nos:ꝑim⁹. Non dormit neq̄z dormitat ⁊si ad tp̃s qñq̄z dissimulet⁈ne forte ꝑiculosi⁹ ab illis te manibus ipse ꝑ̃cipites:si te eis ignoraueris sustentatum. Spirituales enim sunt iste manus ⁊ auxilia vtiq̄z spũalia:que singulis electorꝫ pro cuiusq̄z discriminis mõ ⁊ obiecte difficultatis:tanq̄z lapidee molis quantitate⁈ ab his qui sunt deputati sibi angelis spiritualiter ⁊ multipliciter exhibent̃. Dico ego tm̄ aliqua ex his que cõia magis arbitror:⁊ paucis qui inter nos sunt inexperta. Turbat̃ aliqs vehementer seu corporali q̄uis incõmodo seu tribulatione aliqua seculari:seu accidia spũs⁊ quãdam animi defectionẽ languescens. Jam tentari incipit supra q̄z valeat sustinere:iam impinguet ⁊ offendet in lapidem si non fuerit qui subueniat. Quis v̊o est lapis iste? Ego illum intelligo lapidem offensionis ⁊ petram scandali:in quã si offenderit quis collidet̃:sup quẽ v̊o ceciderit conteret eum. Lapidem vtiq̄z angularem electum preciosum: qui ẽ dñs xp̃s. In hunc lapidẽ offendere ẽ: murmurare aduersus eum⁈scãdalizari a pusillanimitate spiritus ⁊ tẽpestate. Itaq̄z opus illi est angelica ope:angelica consolatione: angelicis manibus:qui iam deficit: iã ꝓpemodum offendit in lapidem. Et vere in lapidem offendit qui murmurat ⁊ blassemat seipsum collidens:non eum in quẽ furibũdus impingit. Arbitror sane velut duabus quibusdam manibus eiusmodi homines interdum ab angelis supportari⁈ vt quodam modo non sentientes transeãt qd̊ tantopere formidabant:nec parꝫ mirent̃ postmodum tam sup posteriori facilitate q̄z sup difficultate priori. Uultis scire quas intelligã duas manus? Duplicẽꝫ vtiq̄z demonstratõẽꝫ dum videlicet hinc qdem tribulatiõis breuitas inde eternitas retributionis ostenditur:aut magis pingit̃ vl' imprimit̃ cordi: vt intimo affectu sentiat: qm̄ momentaneum hoc ⁊ leue tribulatiõis nostre supra modũ in sublimitate eternum pondus glorie operatur in nobis. Quis v̊o istas tam bonas ꝑ bonos non credat fieri⁈cum certum sit q̄ꝫ econtrario male vtiq̄z fiant imissiones per ãgelos malos? Habetote familiares angelos fratres mei⁈frequentate eos sedula cogitatione ⁊ oratiõe deuota:qui semper nobis adsunt ad custodiam ⁊ consolationem.

¶ De duodecimo versu: In manib⁹ portabunt te. Sermo decimustertius.

POssumus hũc versũꝫ q in manib⁹ est videlꝫ in manib⁹ portabũt te ⁊c̃.non mõ de pñti ꝯsolatõe dcm̄ accipere:sꝫ ẽt de futura. Nẽpe custodiũt nos in vijs nr̃is angeli scĩ:sꝫ via finita qd̊ est vtiq̄z vita finita:i manib⁹ tollũt. Nec desunt nobis testes fideles. Proxĩe lectũ ẽ nobis:de beatissimo pr̃e nr̃o vere ꝑ oĩa benedicto⁈q̄ꝫ dũ intentã oculorꝫ aciem in splendore choruscẽ lucis hr̃e videret̃:vidit germani aĩaꝫ capuani ep̃i i spera ignea ab angelis i celũ deferri. Sed qd huiusmodi testimonia requirim⁹? Ipsa in euangelio veritas de mẽdico ⁊ vlceroso lazaro ait:qm̄ deportat⁹ est ab angelis in sinu abrae. Neq̄z enim in illa tam noua nobis tanq̄z incognita regione: ãbulare ipsi possem⁹:ꝑsertim cũ tant⁹ sit la

pis in via. Quis lapis? Quis i lapidib° oli cōsueuerat adorari: qui lapides obtulit dn̄o dicēs: Si filius dei es: dic vt lapides isti panes fiāt. Porro pes tuus affectio tua pes anime quam in manibus angeli portant: ne offendas ad lapidem pedem tuuz. Quomodo enim non vehementissime anima turbaretur? si sola hinc egrederetur: si illas sine solatio ingrederetur vias: si inter illos lapides suis pedib° graderetur? Enimuero manifesti° audi qꝫ necesse habet portari in manibus alienis: nec alijs qꝫ angelicis tamen. Super aspidem ⁊ basiliscū ambulabis: ⁊ conculcabis leonem ⁊ draconē. Quid inter hec facēt pes human°? Quid humane affectionis inter tā horribilia mōstra cōstaret? Nempe nequitie spirituales sunt: ⁊ quidē non incongruis appellationibus designate. Siquidem ⁊ de his dictum quod nequaquaz vobis excidisse reor: Cadent a latere tuo mille: ⁊ decem milia a dextris tuis. Quis v° scire potest: an diuerse sint inter eos operationes malitie ministeria iniqtatis: vt ex diuersis officijs vel potius maleficijs vocabula quoqꝫ diuersa sortiti nominentur. alius quidem aspis: alius v° basilisc°: alius autem leo: ⁊ alius draco? videlicet suo inuisibili modo varie nocēat: quasi alius morsu: alius visu: alius rugitu: vel ictu: alius flatu? Legi de quodaz genere demoniorum: qꝫ non eijciatur nisi in oratione ⁊ ieiunio. Nihil potuerat verbū apostolice increpationis ad illud. Quomō nō illud aspis erat? illa vtiqꝫ de q̄ in psal. aspis surda ⁊ obturans aures ne vocem audiat incantantis. Uis non terreri a tam terrifico mōstro? vis securus post mortem ambulare super aspidem istam? Caue ne interim post eam ambules? caue ne imiteris: ⁊ non erit quod paueas in futuro. Enimuero vitium est: cui reor eiusmodi spiritum dominari. Et si vultis scire ipsa est circuitio? a q̄ vobis hesterno sermone monuimus eē cauendum: ipsa obstinatio est aduersus quā pridie loquebamur. Nec enim piget quotiens datur occasio ab hac tam graui peste p̄munire vos: vt oīmodis fugiatis: qꝫ hec quidē sit sūma quedā religionis subuersio et vere iuxta testimoniū legislatoris: venenū aspidū insanabile. Dicit aspis hinc alteram aurē qꝫ pressius potest terre infigere: inde v° alterā caude imissione nihilomin° obturare ne audiat. Quid ad hec incantātis vox: quid sermo faciat predicātis? Orabo pro eo: humiliabo in ieiunio aīam meā: baptisabo: pro mortuo vberrimo quodam p̄fluuio lachrymarū: apud quem viderim nihil humane incantationis: quamlibet sapientiam: nihil quantācūqꝫ admonitionis industriam preualere? Nouerit tn̄ vir pertinax non celo sese: sed solo infigere caput? qꝫ sapientia que desursum est: nō mō pudica: sꝫ ⁊ pacifica sit. hec autē magis vt ita dicam aspidica nisi terrena esse nō potest. Sꝫ nec adeo obsurdesceret: nisi cauda quoqꝫ obturaret auditū. Que est hec cauda? Finis intentionis humane. Hec surditas desperata dū hinc quidē velut terre infixus proprie quisqꝫ inheret voluntati: inde velut reflectens caudam finem aliquē meditatur: ⁊ infigit animo quod desiderat adipisci. Nolite obsecro fratres nolite obturare aures: nolite obdurare aliquando corda vestra. Inde enim tam mordax ⁊ amarus sermo inuenitur in ore hominis obstinati: qꝫ nulla ad eum penetrare queat beniuolentia monitoris. Inde aspidis virus in lingue aculeo perseuerat: qꝫ aduersus linguam incantatoris tanto sese studio obturarit. At basiliscus vt aiunt venenuz gerit in oculo: pessimum animal: ⁊ pre omnibus execrabile. Nosse cupis oculum venenatum: nequam oculum: oculum fascinantē? Inuidiam cogita. Quid v° inuidere? nisi malum videre est? Si non esset ille basiliscus: nunqꝫ eius inuidia mors intrasset in orbem terrarum. Ue misero homini: qꝫ inuidum non preuidit. Superemus et hoc vitium dum adhuc viuimus: si post mortem volumus ministrū tante nequitie non timere. Nemo alteri° bonū inuido inspiciat oculo. Nēpe hoc ipsum iā qđ in se est: tabe sua illud inficere ⁊ qđāmō interficere est. Qui hominē odit? homicidā illū vitas ipsa testat. Quid ⁊ ille q bonū odit in hoīe? nūqd nō homicida poterit appellari? Adhuc

viuit homo: ⁊ ille iam reus est mortis eius.
Adhuc ardet ignis quē dñs iesus misit in
terram: ⁊ inuidus est tanq̄ȝ qui spiritū ex-
tinxerit iam damnat̄. Ve nobis a dracone
Immanis bestia est: flatu igneo quiqd at-
tingit necat: nō mō bestias terre: sed ⁊ vo-
lucres celi. Haud aliū ego hunc q̄ȝ iracun-
die spiritū reor. Quantos etiā sublimis vt
videbat̄ vite flatu hui⁹ draconis misere sa-
tis adustos turpiter in os eius ingemuim⁹
cecidisse? Q̄ȝ melius sibiipsis irasci potue-
rant ne peccarēt. Nimirū affectio natural'
ira hominū est: abutentibus bono nature
grauis perditio ⁊ miserāda pernicies. Oc-
cupemus illam fratres in quibus expedit:
ne forte ad inutilia illicitaq̄ȝ ꝓrumpat. Sic
nimirū solet amorē amor expungere: solet
timor timore depelli. Nolite timere eos q̄
occidunt corpus ait dñs: aīe autē nō habēt
quid faciant. Et confestim: Ostendam aūt
vobis quem timeatis. Timete euȝ qui po-
testatem habet corpus ⁊ animā perdere in
gehennā. Ita dico vobis: hunc timete. Ac
si manifestius dicat Hunc timete: ne illos
timeatis. Repleat vos spūs timoris dñi: ⁊
alienus timor locum non habebit in vob̄.
Et ego dico vobis. Nō autē ego: sed veri-
tas: nō ego: sȝ dñs. Nolite irasci eis q̄ trāsi
toria vobis auferūt: qui conuitia inferunt:
qui ingerūt forte supplicia: ⁊ preter hec fa-
ciunt nihil. Ostendā autē vobis cui debea
tis irasci. Irascimini ei que sola vobis no-
cere potest: sola facere vt illa omnia nō pro
sint. Vultis scire quenā illa sit? Iniquitas
ꝓpria. Ita dico vob̄: huic irascimini. Nul-
la eni nocebit aduersitas: si nulla dn̄et iniq
tas. Qui ꝑfecte huic irascit̄: ceteris nō mo
uetur magis ⁊ amplectit̄ ea. Ego inquit in
flagella paratus sum. Sit damnū: sit conui
tium: sit lesio corporalis? paratus sum ⁊ nō
sum turbatus: qm̄ dolor meus in cōspectu
meo semꝑ. Quid ni exteriora omnia parui
pendam in huius estimatione doloris? Fi-
lius inquit vteri mei persequit̄ me: ⁊ conui
tianti seruulo indignabor? Cor meū dereli
quit me: dereliquit me virtus mea? ⁊ lumē
oculoꝝ meoꝝ ⁊ damna corporalia plangā:
aut incōmoda corporalia reputabo? Nunc
nimirū nō modo mansuetudo orit̄: cui dra
conis flatus nō noceat: sed etiam magnani
mitas quā rugitus leonis non terreat. Ad
uersarius vester tanq̄ȝ leo rugiens ait Pe
trus. Gratias magno illi leoni de tribu iu-
da: rugire iste potest: ferire non potest. Ru
giat quantū vult: tantum non fugiat ouis
christi. Quanta minat̄? quanta exaggerat:
quanta intentat? Non simus bestie: vt pro
sternat nos vacuus hic rugitus. Sic enim
perhibent qui talia curiosius vestigarunt
ad rugitū leonis nullam bestiam stare pos-
se: ne eam quidem que aduersus ictum ei⁹
tota animositate repugnat: ⁊ plerūq̄ȝ supe-
rat ferientē: que non sustinet rugientē. Ve
re bestia? vere rationis expers: qui tam pu
sillanimis est: vt solo timore cedat? qui sola
futuri exaggeratiōe laboris victus ante cō
flictū: non telo: sed tuba ꝓsternit̄. Nondū
restitistis vsq̄ȝ ad sanguinē ait strenuus ille
dux: qui leonis huius nouerat vanum esse
rugitum. Et alius quidā Resistite ait dia-
bolo: ⁊ fugiet a vobis.

De tertiodecimo versu Sup aspi
dem Sermo decimusquartus.

Agamus gra-
tias fratres factori nostro: re-
muneratori nostro: aut potius
spei nostre. Ipse eni retribu-
tor: ipse retributio nostra: nec aliud iam q̄ȝ
ipsum expectamus ab ipso. Primū qđ no-
bis prestitit nosipsi sumus. Siquidē ipse fe
cit nos: ⁊ nō ipsi nos. Parum ne tibi istud
videt̄? q: te fecit? Cogita qualem fecit. Nē
pe etiam ſm corpus egregiam creaturā? sȝ
ſm animam magis: vtpote imagine creato
ris insignē? rationis participē: capacē bea-
titudinis sempiterne. Porro ſm ambo sit̄
pre ceteris creaturis maxime admirandā:
coherentē sibi incomprehensibili artificio
inuestigabili sapiētia conditoris. Itaq̄ȝ tā
magnū hoc donū: q̄ȝ magna res hō. Sȝ q̄ȝ
gratuitū putas? Planū est q: nihil ante ꝓ-
meruit: q̄ penit⁹ nihil fuit. An postea spera
bat̄ gratiaȝ retributur⁹ auctori? Dixi dño
deus me⁹ es tu: qm̄ bonoꝝ meoꝝ nō eges.
Non ergo necessariā retributurus gratiā

ei qui sic per omnia sibi sufficit: sed deuotas relaturus gratias ei qui sic meruit sperabat. Quidni gratias agat? Siquis oculorum lumen: siquis vsum auriũ: siquis narium: siquis manuũ: siquis pedum tibi prepeditum aliquo modo officium reparasse videretur: siquis sopitam quauis occasione excitasse in te rationem: quis non alius tibi vehementissime non succenseret: siqñ forte beneficij huius immemorem: aut benefactori deprehendisset ingratum. Enim uero dñs deus tuus ipsa tibi instrumenta etiam largitus: ex nihilo fecit hec omnia. Nec modo fecit: sed ⁊ compegit etiam et firmauit: ac suo quodq; illustrauit officio. Quomõ non is omni iure sibi gratias exigit ampliores? Nam ne hoc quidẽ licz maximo contentus munere qui dedit vt esses qui ante non fueras: adiecit vnde subsisteres qui iam eras. Nec minus liberaliter h̃ q̃z illud mirabiliter est operatus. Faciamꝰ inquit hominem ad imaginem ⁊ similitudinem nostram. Quid ṽo postea? Et presit piscibꝰ maris ⁊ bestijs terre ⁊c̃. Nam ⁊ celestia sese elemẽta in vsus creasse tuos ante docuerat. Nẽpe facta memorant: vt essent in signa ⁊ tempora ⁊ dies ⁊ annos. Cui putas? Nulli vtiq; nisi tibi. Cetere siquidem creature oẽs aut in nullo egent his omnibus: aut non intelligunt ea. Q̃z copiosus in secũdo hoc beneficio: q̃z liberalissimꝰ fuit. Quanta tibi largitus est ad sustentationẽ: quanta ad eruditionem: quanta ad consolationem: quanta ex hoc iam ad correctionem: quanta etiam ad delectationẽ. Uerũ hec duo gratis: ⁊ dupliciter gratis fecit. Quid dico dupliciter gratis? Sine merito tuo: sine labore suo. Nempe dixit ⁊ facta sũt. An iccirco minus deuotus: minꝰ obnoxius: minus gratus es. ꝙ hec quidẽ sic pro nihilo: sic de nihilo fecit. Peruersi cordis est: rationes ingratitudinis vestigare. Nemo id facit: nisi qui etiã gratis eẽt ingratus. Puto enim neutrum tibi propterea minus vtile ꝙ prestanti minime difficile fuit. Alioqn si forte quod ei laboriosuz: tibi magis commodum ducis: ex teipso tibi iudiciuz hoc: nec te alibi illud putẽ q̃z apud te didicisse.

Sic prestares ipse libentiꝰ fratri tuo: absq; incommodo tuo. Uerum etsi gratis prestare velles: nolles tamen vt hanc tibi ille pretenderet ingratitudinis causam. Ceterum ex hoc iam tertium opus tue redemptiõis attende. Non est velamẽ excusationis prorsus in ea. Gratis hoc quoq; prestitum est: sed gratis quod ad te pertinet. nam quod ad illum plane non gratis. Saluus factus es pro nihilo: non de nihilo tamen? Quid ad hec dormitat affectio? Immo vero mortua est illa: non dormit: que huic beneficio non respondet: que se totam non effundit in gratiarumactionẽ ⁊ vocem laudis. Nã ⁊ cetera duo euidentissime tertium hoc cõmẽdat: vt in eis quoq; vera fuisse dilectio comprobetur: non propterea de facili prestans ꝙ nollet aliter: sed ꝙ non aliter oporteret. Itaq; fecit te deus tuus: fecit tã multa propter te: fecit propter te ⁊ seipsuz. Uerbum caro factum est: ⁊ habitauit in nobis. Quid adhuc restat? Factus est ipse tecum caro vna: te quoq; secuz faciet spiritũ vnũ. Non recedant hec quattuor a corde tuo: non a memoria: non ab affectione. Hec cogita semper: in his iugiter delectare. His velut quibusdam stimulis vrgens sollicita animam tuam: his facibus inflammari curato ad redamandum eum: qui tam multipliciter suum tibi erga te commendat amorem. Memento sane quod idem ait: Si diligitis me: mandata mea seruate. Serua ergo mandata creatoris tui: serua mandata benefactoris tui: redẽptoris tui: tui remuneratoris. Sed si hec quattuor: quot sunt mandata? Oẽs nouimus decem esse. Itaq; per quaternarium hunc decalogum legis multiplicans: veram habens quadragesimã: tenes quadragesimã spiritalem. Tantum sta in timore: ⁊ prepara animã tuaz ad tẽtationẽ. Caue serpẽtis astutiã: obserua insidias inimici. Nẽpe q̃druplici tẽtamẽto: q̃drifariã ipedire conat̃ actionẽ quã exigeris grãz. Tẽtatꝰ ẽ in his oĩbꝰ christꝰ: vt veracit̃ ab aplõ scriberet̃: tẽtatꝰ ꝑ oĩa ꝓ similitudine absq; pctõ. Erit forte q mirer̃: ⁊ dicat q̃rtaz sese tẽtationẽ dñi nõ legisse. Uerum vt ego arbitror: nõ hoc diceret: si legisse se

meminisset: qm tētatio est vita hoīs super terrā. Hoc enī q meminit: nō eā tm̄ triplici tētatione tentatū fuisse dn̄m arbitrat: q̄ facta est in ieiunio deserti: in pinnaculo templi: in vertice montis. Sane in his omnib⁹ erat manifesta tētatio. Uerum illa que ex tunc ⁊ deinceps vsq₃ ad morté crucis ei nō defuit: etsi occultior: vehementior tn̄ fuit. Nec hoc quoq₃ a proposita silitudine videbit abhorrere. Nam ⁊ tria illa beneficia que iam transiere: euidentissima ⁊ in luce posita esse noscunt. Sane qd̄ ad spem vite eterne pertinet: necdū exhibitū: necdum propalatū est nob. Nihil ꝓinde mirū si sit minus aperta tētatio: vbi etiam causa tētationis occulta. Ceterū ⁊ diuturnior ⁊ validior ip̄a est: q̄ aduersus spem nostrā qcqd habet malignitatis exerat inimicus. Itaq₃ primo quidē vt auctori nature ingratos faciat: ampliorē ingerit sollicitudinē pro nā: quēadmodū ipsi etiā christo esurieti ausus est dicere Dic vt lapides isti panes fiant. Quasi vo figmentū nostrū ignoret ip̄e qui finxit: aut non curet hoīes qui pascit volucres celi. Q̄ vo ingratus est ei qui propter hominē vniuersū hūc cōdidit mūdū: q̄sqs vt sua₃ ei⁹ quā ꝯcupiscit obtineat ꝓcidēs si veret adorare malignū? Hec inqt oīa tibi dabo: si ꝓcidēs adoraueris me. Tu ne illa fecisti miser? Quō dabis q̄ ille creauit? aut quō abs te sperāda: quō tua adoratiōe ꝑtenda: que ab illo cōdita in illius sunt posita ditiōe? Jam i eo qd̄ ait Mitte te deorsū caue tibi quicūq₃ es qui templi pinnaculū ꝯscēdisti. Caue tibi speculator domus dn̄i: caue q in ecclesia christi locū cerneris tenē sublimē. Q̄ igratus eni imoq₃ iniuriosus es magno illi pietatis sac o: si i illo questū estimes pietatē. Q̄ infidelis ei qui ministerīu hoc sāguie proprio ꝯsecrauit: si eo queras gloriā tua₃: q̄ nihil est: queras que tua sunt: nō que iesu christi. Q̄ indigne respōdes eius dignationi: q in dispēsatiōe humilitatis sue sublimem eē te fecit: celestia tibi sacramēta cōmisit? celestē forte ⁊ ampliorē q₃ celestibus ipsis spiritibus tradidit potestatem: si deorsum ipse te mittas: sapiēs nō que sursum sunt: sed que super terram. S₃ ⁊ omnis q de virtutū eminentia ad inanis glorie sese demittit ⁊ deijcit appetitū. haud dubiū quin dn̄o virtutum: qui tanta inter nos tolerauit: vt nobis formā huius imprimeret sanctitatis: pro gratia contumeliam reddat. Consideremus diligētius fratres ne forte prima illa tētatio: que corporal' necessitatis occasione animum turbat: aspidi debeat comparari. Hoc enim animal quodāmodo violentum morsu nocet: obturat aures ne vocem audiat incantātis. Quid vo agere nititur in hac parte tentator? nisi vt aduersus consolationem fidei aurē cordis obstruat ⁊ obturet? Sed non profecit inimicus in eo: non illius preclusit auditū: qui ait Non in solo pane viuit homo: s₃ in omni verbo quod ꝓcedit de ore dei. Nam in eo quod ait Hec omnia tibi dabo si ꝓcidens adoraueris me: insidias ⁊ male suadibilem sibilū aīaduerte draconis. Ferunt illum in arena latitantē: etiam aues volātes flatu attrahere venenato. Q̄ venenat⁹ hic flatus fuit: hec oīa tibi dabo si ꝓcidēs adoraueris me? Uerūtn̄ nō erat ista quelibet auis: nihil potuit draconis flatus ad illam. De basilisco quid dicimus? Mōstruosius ceteris: solo visu hominē inficere ⁊ interficere ꝑhibet. Ni fallor vana glia est. Uidete inquit ne iustitiam vestra₃ faciatis corā hoīb⁹: vt videamini ab eis. Ac si dicat Cauete oculos basilisci. Sed cui nocere dicit basiliscus? Ei qui non viderit basiliscum. Alioquin si prior eū videas: iam nō tibi nocet vt aiunt: magis morit ip̄se. Ita est frēs: nō vidētes necat inanis glia: cecos ⁊ negligētes qui se ei ostentāt: q se exponūt: ⁊ non potius ipsi inspiciūt: nō attēdunt: nō discutiunt illā: nō vidēt deniq₃ q₃ sit friuola: q₃ caduca: q₃ vana: q₃ subtilis. Siquis eni intueat h̄ mō: morit basiliscus: nec iam occidit eū vana glia: s₃ occidit magis ⁊ occidit ei quodāmodo versa in puluerē: imo redacta in nihilū. Puto autē nō est querere qd ad inanē gloriā ea tentatio visa sit pertinere: vt dictum est: Si filius dei es mitte te deorsu₃. Ut quid eni hoc nisi vt laudaret? vt videret a basilisco? Et vide quō ipsum occultauerit basiliscus: quasi non posset aū

videri. Scriptū est inquit: qm̄ angelis suis mādauit de te ꝛ in manib⁹ tollāt te. Quid scriptum est maligne? quid scriptū est? An gelis suis mādauit de te. Quid mādauit? Animaduertite ꝛ videte: q: subticuit fraudulentus qđ fraudis sue cōmenta dissolueret. Quid eni mādauit? Nempe qđ in psalmo seqꝛ: vt custodiant te in oībus vijs tuis Nunqd in precipitijs? Qualis via hec de pinnaculo templi: mittere se deorsum? Nō est via hec sed ruina: ꝛ si via tua est nō illius Frustra in tentationē capitis intorsisti: qđ scriptum est ad corporis ꝯsolationē. Huic enim necesse est custodiri: cui timendū ne offendat ad lapidē pedem suū. Non est qđ custodiaꝛ: cui non est qđ timeaꝛ. Quid vo taces ꝛ illud qđ sequiꝛ: sup aspidem ꝛ basiliscum ambulabis ꝛ cōculcabis leonem et draconē? Te eni hec parabola tangit. Mōstruosa malignitas monstruosis appellationibus cōculcanda signaꝛ: nec mō ab ip̄o capite sed etiā a corpore vniuerso. Siqdē aduersus dn̄m post trinam hanc ꝯfusionē nō iam serpētina caliditate s; crudelitate vsus es leonina? vsq; ad ꝯtumelias ad flagella: ad alapas: ad mortē ꝛ mortē crucis: s; manifeste etiā leonē te cōculcauit leo de tribu iuda. Sic aduersum nos frēs vt in ceteris oībus viderit se frustratū: toto iam furore ꝑsecutionē suscitat: qualis nō fuerit ab initio: vt vehementia tribulatiōis regnū celeste sperantib⁹ intercludat. Felix aīa que et ip̄m leonē potenti virtute ꝯculcans: violenter illud rapere pualebit. Ex hoc itaq; dilectissimi tanq; sup aspidē ꝛ basiliscū cautius ꝛ sollicitius ambulemus. Caueamus oēm radicem amaritudinis: vt nemo nr̄m mordax inueniaꝛ. Nemo audax vel ardens: nemo inexorabilis aut rebellis. Nec vo deorsum mittamus nos: sed trāscendam⁹ ꝛ trāsiliamus letalem glie tp̄alis obtutū; vt quō scriptū est frustra iaciaꝛ rete ante oculos pēnatoꝝ ꝯculcem⁹ quoq; leonē pariter ꝛ draconē: vt neq; illius rugitus terreat nec isti⁹ flatus inficiat. Videnꝛ hec quattuor monstra: affectionibus eque quattuor singl'a singulis incubare. Cui ergo potissimū draco insidiaꝛ? Estima q: cupiditati: q̄ hanc nouerit esse radicē maloꝝ oīu; ꝛ que maxime cor subuertat. Inde eni quasi ꝯsulens dixit hec oīa tibi dabo. Nā de leone qdem manifestū est: q̄ non nisi ad timoris ianuā terrificos det rugit⁹. Porro tristitie fores aspis obseruat: q̄ eas maxime morsibus suis per vias arbitreꝛ. Unde ꝛ ad dn̄m xp̄m donec iam esurientē cerneret nō accessit. Econtra sane caueat necesse est leticia basiliscum: q̄ eo potissimū aditu venenatos ingerere soleat radios oculoꝝ: nec vana glia nisi ob leticie noceat vanitatē. Illud quoq; ꝯsiderā: an forte virtutes quatuor: quatuor his periculis opponere valeamus. Leo rugiet? quis nō timebit? Siqs ille fuerit: fortis erit Sed frustrato leone draco abscōdiꝛ i arena vt virulentis flatibus attrahat aīam insufflans ei quodāmō ꝯcupiscentiā terrenoꝝ. Quis putas illius preteruitabit insidias? Nemo vtiq; nisi prudēs. At forte dum ad ista descendere caues vrgeꝛ qs molestia: et ecce ꝓtinus aspis adest: nam oportunū sibi tp̄s inuenisse videꝛ. Quis nō exalpabiꝛ ab aspide ista? Nempe vir tēperās ꝛ modest⁹ q sciat abundare ꝛ penuriā pati? Puto ex hac occasione fascinare te volet male blandiens oculus nequā. Quis auertet faciem suā? Profecto iustus q nō mō non ip̄se sibi accipe gliam que dei ē: s; ne ab alio qdē recipe velit oblata;? si tn̄ ille sit iustus q iuste qđ iustū est exequaꝛ: q iusticiā suā nō faciat corā hoībus: q deniq; ꝛ si iustus fuerit caput non leuet. Hec eni virtus specialiter in humilitate ꝯsistit: hec intentione; purgat: hec quoq; meritū oē eo veracius ꝛ efficati⁹ obtinet quo minus arrogat sibi.

¶ De quartodecimo versu: Qm̄ i me sperauit. Sermo decimusquintus. lx iiij

Venite ad me oēs qui laboratis ꝛ onerati estis ꝛ ego vos reficiā: dicit dn̄s. Tollite iugū meū sup vos: ꝛ inuenietis requiem aīab⁹ vr̄is. Jugū eni meū suaue ē: et onus meū leue. Laborātes ad refectionē inuitat: ad requiem ꝓuocat oneratos. Nō tn̄ interi on⁹ subtrahit aut laborē: magis āt onē alio: alio labore cōmutat. S; onē leui suaui

iugo:in qb⁹ reges ac refectio ⁊ si minus ap
pareat tamen inueniaꝛ. Graue onus iniq-
tas sedens sup talentũ plumbi. Sub hac ge
mebat sarcina qui dicebat. Iniqtates mee
supergresse sunt caput meũ: ⁊ sicut on⁹ gra
ue grauate sunt super me. Quod ergo on⁹
xp̄i: quod onus leue? Ut quidem ego sen-
tio onus beneficioꝝ. Dulce onus! sed ei q
sentit: ei qui experiꝛ. Alioqn si non inueni-
as: si non aduertas: graue omnino ⁊ peri-
culosum. Onerifeꝝ animal homo tempore
sue mortalitatis. Si adhuc portat peccata
sua onus est graue: si iam forte exoneratus
est a peccatis minus quidem graue sed si sa
num sapiat non minus grande onus inue-
niet hanc ipsam quã diximus exoneratio-
nem. Onerat nos cum exonerat deus: one
rat beneficio cuꝫ exonerat a peccato. Uox
onerati. Quid retribuam dño! pro oĩbus q̃
retribuit mihi? Uox onerati. Exi a me: qa
hõ peccator sum dñe? Uox onerati. Semꝑ
enim quasi tumentes super me fluctus ti-
mui deũ. Semper inquit timui: sicut ante
sic post acceptam indulgentiam peccatoꝝ.
Beatus homo q ita semꝑ est pauidus: nec
minori angiꝛ sollicitudine ne forte obruaꝛ
beneficijs q̃ꝫ peccatis. Ad hoc siquidem di
uina nobis tam sedula erga nos ⁊ tã ꝓfusa
bñficia cõmendãꝛ: vt sollicitemur ad grãm
inuitemur ad dilectionẽ. Angelis suis man
dauit de te: vt custodiant te in oĩbus vijs
tuis. Quid vltra potuit tibi facere: ⁊ nõ fe
cit? Noui quid cogites ingenua creatura!
habes grãꝫ non in angelis dñi: sed ad ipm
ambis dñm angeloꝝ. Oras ⁊ optas vt nun
tijs nõ ꝯtentus ipse quoqꝫ q loquebaꝛ adsit
nec te quasi ꝑ mediũ sꝫ sui oris osculo oscu-
letur. Audisti sup aspidem ⁊ basiliscũ leonẽ
pariter ⁊ draconẽ tibi ambulandũ fore: nec
sup dracone ipso victoriam michaelis ⁊ an-
geloꝝ eius ignoras. Uerũtñ nõ michaeli sꝫ
dño clamant desideria tua. Libera me ⁊ po
ne me iuxta te: ⁊ cuius vis man⁹ pugnet ꝯ
me. Hoc nempe est nõ mõ alijs sed ipsis q̃ꝫ
altiorib⁹ altius captare refugiũ: vt ex sñia
profitẽti: qm̃ tu es dñe spes mea merito re-
spondeaꝛ altissimũ posuisti refugiũ tuum.
Non eni dedignaꝛ esse spes miseroꝝ mise-
rator ⁊ misericors dñs: nõ seipsuꝫ liberato-
rem simul ⁊ ꝓtectorem in se sperãtib⁹ exhi-
bere recusat. Qm̃ in me sperauit inqt libe
rabo eum: ꝓtegam eũ qm̃ cognouit nomẽ
meũ. Nempe nisi dñs custodierit ciuitateꝫ
frustra vigilat qui custodit eaꝫ: siue ille hõ
siue etiaꝫ angelus eẽt. Montes in circuitu
hierl'm: sed parũ hoc imo nihil hoc foret si
non etiã dñs in circuitu eẽt ppl'i sui. Meri
to ꝓinde in cantico sponsa describiꝛ inuen
tis licet vigilibus imo ab eis magis inuẽta
nec eni eos ipsa querebat nõ substitisse nec
ꝯtenta fuisse vigilibus: sed ꝑconctara bre-
uiter de dilecto ad ipsum otius peruolasse.
Erat eni cor eius non vigilibus: sed i dño
fiduciam hñs. Et aliter forte suadentibus
aiebat. In dño cõfido! quõ dicitis aie mee
transmigra in montẽ sicut passer? Minus
vigilanter id obseruarant corinthij: cũ offẽ
sis quasi vigilib⁹ secederẽt apud eos ⁊ mi-
nime ꝑtransirent. Ego qdem cephe: ego ãt
pauli aiunt: ego v̊o apollo. Sed qd fecerũt
vigiles sobrij vigiles circũspecti? Nõ eniꝫ
poterant sibi suscipere sponsam: q bene eã
emulabanꝛ: q emulabanꝛ dei emulatiõe: q
desponderãt vni viro virginẽ castã exhibẽ
xp̄o. Percusserunt me ⁊ vulnerauerũt me
ait. Ut qd ita? Ni fallor vrgebãt vt ꝑtransi
ret: perinde inuẽtura dilectũ. Deniqꝫ etiã
tulerunt pallium meũ inquit: haud dubiũ
qn vt curreret expedita. Animaduertere ẽ
quã valide ꝑcutiat: qb⁹ sagittis apostolus
vulneret eos q diuertisse ap̊d vigiles vide
banꝛ. Nunqd paulus pro vobis crucifix⁹ ẽ
aut in noĩe pauli baptizati estis? Et itẽ. Cuꝫ
eni dicit quis ego sum pauli alius autẽ ego
apollo! nonne hoĩes estis? Quis igitur est
apollo! qs v̊o paulus? Ministri ei⁹ cui cre-
didistis. Qm̃ in me sperauit liberabo euꝫ.
Non in vigilibus: nõ in hoĩe: nõ in angelo
sed in me sperauit: nihil boni nisi ex me ne
per ipsos expectans. Omne eni datũ opti-
mũ ⁊ oẽ donũ ꝑfectũ desursum est: descen-
dens a patre luminũ. Ex me vigilie hoĩuꝫ
vtiles circa opa vtiqꝫ manifesta: eis nimiꝝ
custodes hoĩes deputati. Ex me excubie
angeloꝝ obseruantiũ secretiores mot⁹: spi-
ritaliter sollicitãtiũ ꝓpulsantiũ suggestores

iniquos. Ceterum intimo sane custodia secre-
tissime intentionis non mō ex me verum etiā
ꝑ me fiat necesse est: qḋ illo qdem human⁹
nequeat sed ne angelicus quoqꝫ oculus pe
netrare. Agnoscamus triplicem hāc custo-
diam frēs: ⁊ exhibeamus nos eis quales
cuiqꝫ cōuenit exhiberi. Prouideam⁹ bona
coram hominib⁹: corā angelis: coram deo.
Contendamus placere oībus ꝑ oīa: sꝫ ma-
xime ei qui maximus est sup oīa. In ꝯspcū
angelorum psallam⁹ ei: vt in eis quoqꝫ quod
scriptum est impleat. Qui timent te vide-
bunt me ⁊ letabunt: q: in verbo tuo supspe
raui. Obediamus prepositis nostris qui ꝑ-
uigilant tanqꝫ reddituri rōnem ꝓ aīab⁹ no
stris: vt non cū tristitia hoc faciāt. Et qdeꝫ
grās deo ex cuius solo munere venit: non
est q multū vos moneā nō est q multū vo-
bis timeā in hac parte. Quod est enī gau-
dium meū ⁊ glīa mea: nisi prompta obedi-
tio ⁊ irreprehensibilis conuersatio vestra?
Quid si certo cognoscerem ne angelos qui
dem amplius aliqd ī vobis cognoscere qḋ
dedeceat: apḋ neminē vestrū ex anathema
te ierico quippiam occultari nō murmura-
re aliquē: nō detrahere: in occulto nō simu
latorie agere vel remisse: nō ignominiosas
aīo voluere cogitatiōes: qbus heu solet in-
terdū ipsa quoqꝫ pars corporis pturbari?
Magnū hoc mihi gaudij incrementū: sed
nondū vtiqꝫ plenitudo. Non enī tā magni
sumus vt possit nobis a deo eē pio minimo
ab hoīe iudicari nō posse: minus aūt nihil
conscios eē vobis. Ceterum si occultissimū iu-
dicem timēt etiā magni: quātum nos ad il
lius examinis memoriā ꝯuenit trepidare?
O si mihi cōtingeret certum eē nil eē in oī
bus nobis illum offendes oculum q solus
ꝑfecte nouit qd sit in hoīe: videns in eo et
qḋ in se ille non videt. Hoc vel maxime iu-
diciū vestigem⁹ frēs: ⁊ eo amplius frequē-
temus in timore ⁊ tremore ipsius cōsidera-
tionē: quo minus cōprehendere possumus
inuestigabilē abyssum iudiciorum dei ⁊ irre-
fragabilem dispositionē. Cum hoc timore
spes habet merituꝫ: cū hoc metu fructuose
sperat. Est aūt is ipse timor firmissima que-
dam ⁊ efficax materia spei: si quis prudent
aduertat. Siqdem maximū quoddam dei
donum timor iste: ⁊ ex ꝑceptione pñtiuꝫ fir
ma ē expectatio futurorum. Postremo bene-
placitum est dño sup timentes eum: ⁊ vtiqꝫ
vita in volūtate eius ⁊ in beneplacito eius
salus eterna. Qm̄ in me sperauit liberabo
eum. Dulcissima liberalitas: in se speranti-
bus non deesse. Hoc enim totum hoīs me-
ritum: si totā spem suā ponat in eo qui totū
hoīem saluū facit. In te sperauerūt patres
nostri: sperauerūt ⁊ liberasti eos. Ad te cla-
mauerūt ⁊ salui facti sunt: in te sperauerūt
⁊ non sunt ꝯfusi. Quis enim sperauit ī eo
⁊ cōfusus est? Sperate in eo oīs ꝯgregatio
populi. Quēcūqꝫ enim locū calcauerit pes
vester: vester erit. Pes noster vtiqꝫ spes no
stra est: ⁊ quātūcūqꝫ illa ꝓcesserit obtinebit
si tñ in deum tota figat vt firma sit ⁊ nō ti-
tubet. Quid timeat aspidem aut basiliscuꝫ
quid leonis rugit⁹ aut draconis sibilos ex-
pauescat? Qm̄ in me sperauit: liberabo eū.
Porro liberatum qdem ne iterum egeat libe-
rari ꝓtegam eum ⁊ cōseruabo: si tñ cogno
uerit nomen meū: ne sibi tribuat qḋ libera
tus est sed nomini meo det gloriā. Protegā
eum qm̄ cognouit nomen meū. In ꝑsentia
enim glorificatio vultus in noticia noīs ꝓ-
tectio exhibet. Spes in noīe: res in facie ē.
Quod enim videt qs: quid sperat? Fides
vtiqꝫ ex auditu: ⁊ ea quidem iuxta eundeꝫ
apostolum est rerum substantia sperandarum
Protegam eum qm̄ cognouit nomē meuꝫ.
Non nouit nomen eius qui illud assumit ī
vanum: qui dicit ei. dñe dñe ⁊ nō facit que
dicit ipse. Non nouit nomen eius: qui eum
nec honorat vt patrem: nec vt dñm timet.
Non nouit nomen eius: qui ad vanitates
⁊ insanias falsas cōuertit. Beatus vir cui⁹
est nomen dñi spes eius: ⁊ non respexit ī va
nitates ⁊ insanias falsas. Paulus hoc no-
men cognouerat qui dicebat. Non eniꝫ est
aliud nomen datū hominibus in quo opor
teat saluos fieri. Nos quoqꝫ si nouim⁹ no-
men sanctum quod inuocatum est sup nos
desiderandum vtiqꝫ nobis vt semp sancti-
ficetur in nobis atqꝫ ita orandum iuxta do
ctrinam vtiqꝫ saluatoris. Pater noster qui
es in celis sanctificetur nomē tuū. Deniqꝫ

audi quid sequatur ī psalmo: Clamauit ad
me ⁊ exaudiam eū. Hic fructus noticie no
minis clamor orationis. Porro fructus cla-
moris exauditio saluatoris. Quomodo eni
aut non inuocans exaudiri poterat? aut no
men dn̄i nesciēs inuocare? Gratias ei qui
manifestauit hominibus nomē patris? fru-
ctum salutis in eius inuocatiōe ꝯstituens:
sicut scriptū est: Quicūq̄ īuocauerit nomē
dn̄i saluus erit.

¶ De versu quintodecimo: Clamauit ad
me ⁊c̄. Sermo decimussextus.

lxvi Clamauit ad me: ⁊ exau
diam euz. Hoc plane est testa
mentū pacis? hoc pietatis fe-
dus: hoc pactū misericordie ⁊
miserationis. Sperauit in me liberabo eū.
Nomē meum cognouit: ꝓtegam eum. In-
uocauit me: ⁊ ego exaudiam eū. Non dicit
dignus fuit: iustus ⁊ rect⁹ fuit: innocēs ma
nibus ⁊ mūdo corde: ꝓpterea liberabo ꝓ-
tegam: exaudiam eū. Si enim hec aut simi
lia diceret? qs non diffideret? Quis gloria-
bitur castum se habere cor? Nunc aūt apd̄
te ꝓpitiatio est: ⁊ ꝓpter hanc legem tuā su-
stinui te dn̄e. Dulcis lex: que meritū exau-
ditionis in clamore ꝯstituit postulationis.
Clamauit inquit ad me: ⁊ exaudiam eum.
Merito non exaudit̄ qui clamare dissimu-
lat: aut oīno non postulans aut tepide po-
stulans ⁊ remisse. Siqdem in dei aurib⁹ de
siderium vehemens: clamor magnus: e re-
gione aūt remissior intentio vox submissa.
Quādo illa penetrabit nubes? qn̄ audiet̄ ī
celis? Nempe vt clamandum sibi nouerit
hō inter ꝑmordia sue oratiōis ipm̄ quē ora
turus est patrē in celis eē ꝓtinus admone-
tur: quo videlicet impetu quodaz spūs illo
sibi iaculandam esse meminerit orationem
Spiritus est deus? ⁊ in spū clamet necesse ē
quisq̄s clamorem suū ad eū desiderat pue-
nire. Sicut enim non ad faciem hoīs respi
cit tanq̄ȝ hō: sed magis intuet̄ cor: sic ad cor
dis potius vocem q̄ȝ corporis aures eius
cui merito dicit̄: Deus cordis mei. Hinc ē
ꝙ moyses foris tacēs intus audit̄: dicente
domio: Quid clamas ad me? Clamauit ad
me: ⁊ exaudiā eum. Non imerito. Clamorē
magnū sane magnitudo necessitatis extor-
sit. Quid enim clamās petijt? nisi consola-
tionem: liberationem: glorificationē? Alio
qn quō super his exauditur? si pro alijs cla-
mat. Exaudiam eum ait. In quo exaudies
dn̄e? vel in quibus? Cum ipso sum in tribu
latione: eripiā eum ⁊ glorificabo eum. Ad
magnum illud triduum quod ꝓxime sum⁹
celebraturi: hunc mihi ternariū arbitror re
ferendum. Siquidem ⁊ ipse ꝓpter nos tri-
bulationem ⁊ dolorem inuenit: qn̄ ꝓposito
sibi gaudio sustinuit crucem confusione cō
tēpta. Verūtn̄ que de ipso erant sicut ante
mortē predixit finē habuerūt: ⁊ sicut ī mor-
te dixit cōsumata sunt ⁊ extūc sabbatizauit
Nec dilata est glīa resurrectiōis: die tertia
summo diluculo sol iustitie de tumulo ort⁹ ē
nobis. Ita ergo fructus pariter tribulatio
nis ⁊ veritas ereptiōis in manifestatōe glo
rificatōis apparuit. Nihilominus quoq̄ ⁊
in nobis simile quoddā triduū posse vide-
bit̄ assignari. Cū ipso sum ait in tribulatōe.
Qn̄ hoc nisi in die tribulatiōis nostre? ī die
crucis nr̄e dum implet̄ qd̄ ipse ait ī mundo
qdem pressurā habebitis ⁊ qd̄ apl̄s ei⁹ oēs
qui pie volunt viuere in xp̄o ꝑsecutionē pa
tiunt̄? Nam liberatio plena ⁊ ꝑfecta an̄ diē
sepulture esse nō poterit: ꝙ maneat iugum
graue sup filios adam a die exitus de vētre
matris eoꝝ vsq̄ȝ in diem sepulture in matrē
oīum. In hac igit̄ die eripiam eum inquit?
qn̄ iam nihil vltra qd̄ vel corpori vel aīe fa-
ciat mūdus habebit. Sane glorificatio diē
vltimū manet diem resurrectionis: qn̄ sur-
get in gloria quod in ignominia interim se-
minat̄. Unde scimus ꝙ nobiscuz sit ī tribu
latiōe. Ex eo vtiq̄ȝ ꝙ in ipsa tribulatōe nos
sumus. Quis eni sustineret? qs subsisteret:
qs ꝑsisteret sine eo? Omne gaudium existi-
memus cum in tribulationes varias inci-
derimus fratres mei? non mō quia ꝑ mul-
tas tribulationes oportet nos intrare in re-
gnum dei: sed qm̄ iuxta est dn̄s his qui tri-
bulato sunt corde. Si ambulauero ī medio
vmbre mortis ait quidam: non timebo ma-
la: qm̄ tu mecum es. Ita ergo nobiscum est
oībus dieb⁹: vsq̄ȝ ad cōsumationē scl̄i. Qn̄

autē erimus nos cum ipso? Nimirū qñ ra-
piemur obuiā christo in aera: ꝛ sic semp cū
dño erimus. Qñ apparebim⁹ cū christo in
gloria? Nempe cū christus apparuerit vi-
ta nostra. Interim sane abscondat necesse
est: vt p̄cedat tribulatio ereptionē: ereptio
glorificationē. Vox liberati Cōuertere aīa
mea in requiē tuam: q2 dñs bene fecit tibi.
Quia eripuit animā meā de morte: oculos
meos a lachrymis: pedes meos a lapsu Eri
piam eum ꝛ glorificabo eum. Felix qui te
interim consolatorē ꝛ adiutorē habet: adiu
tor in oportunitatibus: in tribulatione. At
q̄ꝫ felicior quē iam eripuisti ꝛ exemisti tan-
tis malis: q̄ꝫ felicior qui iam ereptus est de
laqueo venantiū: qui iam raptus est ne ma
litia mutet intellectum illius: aut ne fictio
decipiat animā eius. Longe tamen pre his
omnibus felicissim⁹ ille erit quē assumpse-
ris ad teipsum: quē repleueris in bonis do
mus tue: ꝛ claritati tue conformaueris eū.
Et nūc filioli clamemus in celum: ꝛ misere
bitur nostri deus noster. Clamemus in ce-
lum: quia sub celo omnia labor ꝛ dolor ꝛ va
nitas ꝛ afflictio spiritus. Deniqꝫ prauū est
cor hoīs ꝛ impscrutabile: proni sensus ei⁹ ī
malū. Non est in me bonū: hoc est in carne
mea. Lex peccati ī ea habitat aduersus spi
ritū ꝯcupiscēs. Postremo ꝛ cor meū dereli
quit me: ꝛ corp⁹ mortuū est ꝑpter peccatū.
Sufficit autē diei q̄ꝫ malitia sua: ꝛ est mun
dus ipse positus in maligno. Oꝫ nequā in
oīb⁹ seculū p̄ns: q̄ꝫ nequiter aduersus ani-
mā secularia desideria militare noscūtur.
Sunt ꝛ principes mundi huius tenebrarū
harum spūales nequitie: aeris potestates:
ꝛ inter eas callidior cunctis animātib⁹ ser-
pens. Hec ergo sub sole omnia: hec omnia
sub celo. Ad quod horum confugiū facis?
In quo horum omnuū speras solatiȷ́ aliqd
aut auxiliȷ́ inuenire? Si q̄ras intra te aruit
cor tuū: ꝛ obliuioni datuꝫ: te reperis tanq̄ꝫ
mortuū corde. Si infra te: corp⁹ quod cor-
rumpit aggrauat animā. Si circa te: etiam
terrena inhabitatio deprimit sensum mul-
ta cogitantē. Quere ergo supra te: sed cau-
tus esto ventosa agmina transilire. Quia
eni omne datū optimū: ꝛ omne donū ꝑfe-
ctum nō nisi desursum esse: nouerūt mediū
iter latrunculi obsidere. Transi igit transi
peruigiles illas nequitias: que tā indefes-
se custodiunt ꝛ obseruant: ne quis in illam
possit euadere ciuitatē. Si te percusserint:
si vulnerauerint: dimitte eis palliū: qđ in
egypto olim ioseph adultere dereliquit: di
mitte ꝛ syndonē: vt cum euangelico illo iu
uene ꝓfugias nudus ab eis. Nūquid non
solū palliū eius ꝛ syndonē in manus impiȷ́
dederat deus: cui⁹ in facultate ꝛ carne dās
potestatē: verumtñ animā ait illius serua?
Ita ergo sursum cor: sursum clamor: sursuꝫ
desideria: sursum conuersatio: sursum intē-
tio: ꝛ omnis expectatio tua desursū fit. Cla
ma in celum vt exaudiaris: ꝛ qui in celis ē
pater mittat tibi auxilium de scō: ꝛ de syon
tueat te. Mittat interim auxiliū de tribu-
latione: eripiat a tribulatione: glorificet in
resurrectiōe. Magna sūt hec: sꝫ tu dñe ma
gne ꝓmisisti. Ex tua ꝓmissiōe spam⁹: inde
audem⁹ dicere: si corde clamam⁹ pio: certe
debes ex ꝓmisso Amen.

¶ De versu sextodecimo Longitu-
dine dierum. Sermo. xvij. lxv

Bene nobiscum agit frēs: satis huic competit tpi v̄sus psalmi. Celebraturis
ꝓxime dñicam resurrectionē
iamnūc cuiqꝫ nostrū sua ꝓmittit: vt festiui⁹
in capite suo factū recolant mēbra: quod in
seipsis ꝑstolant aliqñ faciēdū. Cōgruus fi
nis psalmi: vbi psallēti finis ꝓmittit tā bea
tus. Iocūde cōplet: dū ī eo spōdet repletio
tā iocūda. Lōgitudine inquit dierū reple-
bo eum: ꝛ ostendam illi salutare meuꝫ. Se-
pius vos admoneo frēs: q̄ iuxta pauli sen-
tentiam ꝓmissionē habeat pietas vite eius
que nūc est pariter ꝛ future. Vñ ꝛ idē ait:
Habetis nūc quidē fructū in sanctificatio
nem: finē v̄o vitā eternā. Ipsa est que hoc
loco ꝓmittit: plenitudo ipa longitudo die-
rum. Quid enim tam longum: q̄ꝫ quod
eternum est? Quid tam longum: quod nul
lo fine preciditur. Bonus finis vita eter-
na: bon⁹ finis qui finem nō habet. Et sane
cui⁹ finis bon⁹ est: ipsum quoqꝫ bonum est.

Amplectimini itaqꝫ sanctificationem: qm̄
bona est: qm̄ finis eius vita sine fine. San-
ctimoniā sectemur ⁊ pacē: sine qua nemo
videbit deum. Lōgitudine inquit dierum
replebo eum: ⁊ ostendā illi salutare meum.
Dextere dī ē ista pmissio. Muneꝰ dextere ē
quā sibi olim sanctus porrigi optabat Ope
ri inquiēs manuū tuarū porriges dexterā.
Delectationes in dextera hac vsqꝫ in finē.
Hanc nimirum ⁊ ille sibi porrigi optauit ⁊
obtinuit dexterā: de quo psalmꝰ ait: Uitā
petijt a te: ⁊ tribuisti ei lōgitudinē dierū in
seculū ⁊ in seculū seculi. Manifestiꝰ deniqꝫ
Sapiens dixit: In sinistra illiꝰ diuitie ⁊ glo
ria: in dextera eiꝰ lōgiturnitas vite. Quis
est homo qui vult vitā: diligit dies videre
bonos? Hec enim vita qua viuimꝰ magis
mors est: nec simpliciter vita: sed vita mor-
talꝭ. Morit homo dicimus: qm̄ morti certis-
sime appropinquat. Quid vo agimus ex q̄
primū incipimus viuere: nisi morti propin-
quare: ⁊ incipere mori? Sed ⁊ dies quales
cūqꝫ vite huius pauci ⁊ mali sunt: sicut san
ctus patriarcha testatur. Ibi vo viuit: vbi
viuida vita est ⁊ vitalis. Ibi dies boni: vbi
interminabilis longitudo dierū. Grās ei q
tam non modo fortiter: sed suauiter dispo-
suit vniuersa. Eorum nempe paucitas die-
rum finietur breui: quorū sufficit vnicuiqꝫ
malitia sua. Ubi aūt dierum bonitas: eter-
nitas quoqꝫ non deerit. Longitudine die-
rum replebo eū. Quod prius dixerat Glo
rificabo eum: euidentius hoc versiculo de
clarauit. Cui tamen nō sufficeret ab eo glo
rificari: cuius perfecta sunt opera. Nō eni
tanta imensitas nisi immensum glorificare
quempiā potest. Necesse est magna sit glo
rificatio: a magnifica gloria que descendit.
Uoce delapsa a magnifica glīa ait Petrꝰ.
Bene magnifica gloria: glorificans tā ma
gnifice in longitudine: in multitudine: in
plenitudine claritatis. Fallax gloria ⁊ va-
na ē claritas: dies hominū breuis. Sapiēs
eiusmodi non optabit: magis loquetur ex
corde ei qui intuetur cor Et diem hominis
non desideraui tu scis. Ego tamen plus ali
quid quam non: desiderat desidero: vt ne
recipiam quidem. Scio enim cuius vox sit

Ego claritatē ab homine nō accipio. Qꝰ
vo miseri qui gloriā que ab inuicē est que-
rimus: ⁊ nolumus eam q̄ a solo est deo. So
la siquidē ea quā solam negligimus lōgitu
dinē habet: sola repletionē. Breues dies
hominis: dies eius tanqꝫ flos agri sic efflo
rebit. Exiccatū est inqt fenū ⁊ cecidit flos:
verbū autē dn̄i in eternū manet. Uerus ni
mirum dies qui nō nouit occasum: eterna
veritas: ac perinde vera eternaqꝫ satietas.
Alioquin quomodo gloria illa replebit: q̄
fallax ⁊ vana est? Deniqꝫ ⁊ inanis dicit: vt
noueris te ex ea magis exinaniri posse: nō
posse repleri. Bonū ergo interim magis
abiectio qꝫ elatio est: bonum magis necessi
tas qꝫ voluptas; qꝛ cū vtraqꝫ res citiꝰ trāse-
at altera penam habeat: altera sit paritura
coronā. Utilis tribulatio que probationē
operatur: ducit ad gloriam. Cum ipso sum
inquit in tribulatione: eripiam eum ⁊ glo-
rificabo eum. Agamꝰ gratias patri miseri-
cordiarū: qui nobiscum est in tribulatione
⁊ in oī tribulatione nr̄a nos ꝯsolatur. Res
eni vt dixi necessaria tribulatio: que in glo
riam vertitur: tristitia que mutat in gau-
dium. Gaudiū sane lōgū: quod nemo tol-
lat a vobis: gaudium multiplex: gaudium
plenū. Res necessaria ista necessitas: que
coronam parit. Non contemnamꝰ fratres:
semen modicū est: magnus exinde fructus
exurgit: forte insipidum: forte acerbum est
forte granū synapis. Nō ꝯsideremꝰ q̄ vidē
tur: sed q̄ nō vident in eo. Que eni vident
tpalia sunt: q̄ autē nō vident eterna. Preli
bemus primitias glie: gliem̄ in spe magni
dei. Nō solū aūt: sꝫ vt dicā expsiꝰ gliem̄ in
tribulatiōe. In ea siqdē spes glie est. Uide
si nō hoc ipsū docere te velit Apl's: cū sub-
iūxit Qm̄ tribulatio patientiā opat: patiē-
tia pbationē: pbatio vo spem? Manifeste
aduertē est in his vbis: cū pmisisset Apl's
gliari in spe: nō aliud aliqd: sꝫ amplius eū
addidisse dicēdo: Nō solū aūt: sꝫ ⁊ gl'ari in
tribulationibꝰ. Nō eni altera gliatio cōmē
dat: sꝫ addit magis: vbi spes glie: vbi ipsa
spei gliatio reqrat. Siquidē in tribulatiōe
spes glie: imo ⁊ ipa i tribulatiōe glia ꝯtiet:
sic spes fructꝰ in semine est. In hūc modū

etiam modo regnū dei intra nos ē: thesau
rus ingens infictili vase in agro vili. Est ī
q̄z: sed absconditū ē. Felix qui ibi iuenerit il
lud. Quis ille? Nēpe q messem magis co-
gitauerit q̄z sementē. Oculus fidei inuenit
hūc thesaurū: nō ſm faciem iudicās: sed vi
dēs que nō apparēt: sed intuens que nō vi
dent. O veraciter hūc thesaurū inuenerat
quē volebat iueniri et ab alijs: qui dicebat:
Momētaneū et leue hoc tribulationis no-
stre: supra modū in sublimitate eternū pō-
dus glorie operatur in nobis. Nō dixit re
munerabit: sed eternū pōdus glorie operat
in nobis. Latet gloria fratres mei: abscōdi
ta nobis ē in tribulatiōe: i momētaneo hoc
latet eternitas: in hoc leue pōdus sublime
et supra modū. Interim ergo festinemus nobis
emere agrū istū: emere thesaurū istū: q ab
scōditus ē in agro. Omne gaudiū existime
mus fratres cū in varias inciderimus tri-
bulatiōes. Dicamus ex scīa: dicamus ex aīo
bonū magis ire ad domū luctus q̄z ad do
mū cōuiuij. Cū ipo sum in tribulatione ait
deus: et ego aliud interim q̄z tribulationē
requirā? Mihi aūt adherere deo bonū ē.
Nō solū aūt: sed et ponere i dño spem meā
qr eripiā eū inquit et glorificabo eū. Cum
ipo sum in tribulatiōe. Delitie inquit mee
eē cū filijs hominū. Emanuel nobiscū deus.
Aue gr̄a plena ait angelus ad mariā: dñs
tecū. In plenitudine gr̄e nobiscū est: in ple
nitudine glorie erimus nos cū eo. Descen
dit vt ppe sit his q tribulato sunt corde: vt
nobiscū sit in tribulatiōe nostra. Erit autē
qñ rapiemur in nubibus obuiā xpo in ae-
ra: et sic semp cū dño erimus: si tñ curremus
interim habere eū nobiscum: vt sit comes
vie q patrie redditor ē futurus: imo q tūc
patria mō sit via. Bonū mihi dñe tribula
ri dūmodo ipe sis mecū: q̄z epulari sine te:
regnare sine te: sine te gloriari. Bonū mi-
hi in tribulatione magna amplecti te: in ca
mino habere te mecū: q̄z eē sine te vel in ce-
lo. Quid enim mihi ē in celo? et a te qd vo-
lui sup terrā? Aurū pbat fornax: et viros iu
stos tētatio tribulatiōis. Ibi: ibi cū eis es
dñe: ibi in tuo nomine congregatis medi-
os astas: sicut olim cū tribus pueris es di-

gnatus etiam ethnico apparere: vt diceret
qr species q̄rti similis filio dei. Quid trepida
mus: qd cūctamur: quid fugimus hūc ca-
minū? Seuit ignis: sed dñs nobiscū ē i tri-
bulatiōe. Si deus nobiscū: qs cōtra nos?
Nihilominus quoq; si ille eripit: qs eripi
at de manu eius. Quis est q de manu eius
possit eruere? Porro si ille glorificat: qsnā
inglorium alius faciet? Si ille glorificat: qs
humiliabit? Audi denique: qua nā gloria ille
glorificet. Longitudine inqt dierū replebo
eū. Et pmo qdē in eo q dierū nomē plurali
ter posuit: nō vicissitudinē aliquā: sed mul
titudinē voluit cōmēdare. Alioqn si vicis-
situdinē suspicaris: Melior ē dies vna in
atrijs dñi sup milia. Legimus sanctos atq;
pfectos viros etiā ab his diebus nostris
plenos migrasse dierū: nec sane aliud q̄z vir
tutū plenos: plenos intelligimus gratiarū.
Nimirū in hāc plenitudinē velut de die in
diē: de claritate in claritatē: non qdē a suo
sed a dñi spū trāsformantur. Si ergo dies
gr̄a dei: si vt supra meminimus etiam dies
hois claritas que ab hoīe ē: et male nitens
gloria quā ab inuicem querimus: quō nō
magis verus dies et plenus meridies vere
glorie plenitudo? Or si dies plurimos diui
siones dicimus gratiarū: quō nō in multiplici
gloria dierū intelligit multitudo? Postre-
mo euidentius audi sine vlla vicissitudine
dies multos. Erit lux lune sicut lux solis
ait propheta: et lux solis septēpliciter sicut
lux septē dierū. Istis ni fallor cūctis diebus
vite sue psalmos suos cātare in domo dñi
rex fidelis optabat. Erit enī deuotos eē deo
ad singula tante et tā multiplicis glorie mu
nera: et in oībus semp grās agere: quasi cun-
ctis diebus psalmos dicere nomini eius. Lon-
gitudine dierū replebo eū. Ac si manifestius
dicat: Scio qd desideret: scio qd sitiat: qd
sapiat ei. Nō ei argētū vel aurū sapit: nō vo
luptas: nō curiositas: non dignitas aliqua
secularis. Oīa detrimētum facit: oīa asper
nat et arbitrat vt stercora. Exinaniuit pe-
nitus semetipm formā serui accipiēs: nec
se ex his patit occupari qbus nouit se non
posse repleri. Nō ignorat ad cuius imaginē
cōditus sit: cuius magnitudinis capax sit: nec

sustinet de modico crescere: vt de maximo
minuatur. Itaqz longitudine dierum re-
plebo eum: quem nisi lux vera reficere ni-
si eterna implere non potest. ¶ Siquidez
nec longiturnitas illa terminum: nec clari
tas illa occasum: nec satietas illa fastidiuz
habet. Erit enim securitas de eternitate:
gloriatio de veritate: exultatio de facieta-
te. Et ostendam illi salutare meum. Nimi-
rum extunc videre merebitur quod opta-
uit cuz sibi rex glorie gloriosam exhibebit
ecclesiam non habentem maculaz: ob splē-
dorem diei: sed neqz ob omnimodam ple-
nitudinem sui. Alioquin ad illius fulgo-
rem luminis: sicut nō impurus sic nec tur-
batus quidem in aliquo animus vel inqui
etus assurgit. Inde est qd nunc quoqz vt
supra memini sanctimoniam simul et pacez
sectari precipimur: quia sine his nemo vide-
at deum. Cuz ergo repleuerit in bonis de
siderium tuum: vt non aliud sit quod req-
ras serenato penitus ex ipsa plenitudine
animo: videre iam poteris serenitatem il-
lam plenitudinem maiestatis: similis deo
factus quod videas euz sicuti est. Aut for-
te quia iam plenus omni gloria in semet-
ipso etiam foris saluationem quam opera-
tus est deus: et plenam maiestate eius om
nem terram vndiqz circunspiciet: delicio-
sissimus deliciosissimi seculi habitator. Ad
hoc referri posse videbitur qd adiecit: et
ostendam illi salutare meum. Alioquin ac
cipiamus si magis placet etiam hoc modo
vt ipsos quos promiserat dies in hac osten
sione salutaris exponat. Longitudine in-
quit dierum replebo eum. Et tanqz quere
res vnde enim dies in ciuitate de qua legi
mus: quia non lucebit ibi sol per diez: nox
enim non erit in ea: ostendam illi inquit sa
lutare meum: vt quemadmodum et in illa
scriptura dicitur: Lucerna eius sit agnus.
Ostendam illi salutare meum. Non iam i
fide erudiam non iam exercebo in spe: sed
specie adimplebo. Ostendam illi salutare
meum: ostendam illi iesum meū: vt in eter
num iam videat: in quem credidit: quem
dilexit: quem semper optauit. Ostende no
bis dn̄e misericordiam tuam: et salutare tu
um da nobis. Ostende nobis domine salu
tare tuum: et sufficit nobis. Qui eniz videt
illum videt et te: quia ipse in te et tu in ipso.
Hec est autē vita eterna: vt cognoscamus
te verum deum et quem misisti iesum xp̄z.
Tunc dimittes seruum tuum domine sm
verbum tuum in pace: cum viderint oculi
mei salutare tuum: iesum tuum: dominum
meuz: qui est deus sup omnia benedictus
in secula. Amen.

¶ In natali sancti Benedicti abbatis.
Sermo primus.

Dixit simon pe- lxvij
trus ad iesum: Ecce nos reliq
mus oia: et secuti sumus te. In
huius patris pcipua solēnitate
totis eēt viribus iclamādū: nisi nobil' lingua
gregorij totū eius itinerariū smōe magnifi-
co collegisse. Ita eni actus eius: vernātis elo-
quij smone depinxit: vt et stilus sniarū ma-
iestate scintillet: et snie stilo reluceāt clario-
re. Ex habūdāti igit ē: post vocē tanti viri
aliqd addere: i cuius cōpatiōe nos nō solū i
eloquētes: sz et mutos eē non ignoramus.
Hoc solū dixisse sufficiat: quia solus iste mili
tantē manū excelso pncipi ceteris habun-
dātius psentabit: et monachis angelorum
more viuētibus celorum adipleuit palatia. Qui
refulgēs et splēdidius miles ipatorio astabit
tribunali plenus virtutibus infinitis: agmi-
nibus inumeris comitatus: cōsolarius regis
iudicis amicus: inimicus hostis antiq. De
eo plane eiusqz sequētibus: dixit simō petrus
ad iesum: Ecce nos reliqmus oia. Amica
prius cōfabulatio simonis ad iesum: et ser-
mo oi oratorio flore venustior: dignusqz si-
mon: q cum saluatore plenius ploquatur. Si
mon nāqz obediēs: iesus saluator interpta
tur. Loquitur ergo obediētia cū salute: quia so
lis obedientibus salus eterna hereditario
iure debetur: si tn̄ sit ibi petrus: idest obediē-
tia nō vacillet: aut titubet: sed fundata sit
supra firmā petram. Et quid ait? Ecce nos
reliquimus omnia: et secuti sumus te. Solē
ne verbū: magna pmissio. Opus sanctum
dignū benedictiōe: relinquere omnia et se-
qui xp̄m. Hec sunt verba voluntarie psua

soria paupertatis q̄ monasteria genuerunt
q̄ claustra monacis: anachoritis siluas co-
piosius repleuerunt. Hec eniz sunt de qui
bus psallit ecclesia: Propter verba labioꝝ
tuorum: ego custodiui vias duras? pcepta
ra requiez pro labore: pro paupertate diui-
tias: pro tribulatione mercedem. Magnū
est revera relinquere omnia: sed maius ē
sequi christum: cuz multos omnia reliqsse
nec tamen christum secutos fuisse legamꝰ.
Hoc opus: hic labor est: hic salutis huma-
ne summa cōsistit. Nec christum sequi pos-
sumus: nisi relinquamus omnia: quia exul
tat vt gygas ad currendam viaz: ꝛ onera-
tus eum sequi non potest. Nemo enim cū
sarcinis enatat: ait ille disciplinе secularis
orator: quem lingue nobilitas ꝛ profundi-
tas sensus paupertatis amicum constituit.
Merito relinquet omnia: qui sequitur eū
qui est super omnia. Et quoniam sufficien
tia nostra ex deo est: et erit deus omnia in
nobis: ecce inquit relinqmus omnia. Nō
solum facultates mundi: sed ꝛ animi quo-
qꝫ cupiditatez. Neqꝫ enim reliquit omnia
qui retinuit vel seipsum. Immo nihil pro-
dest sine seipso cetera reliquisse: quando q
dem nullum aliud onus grauius est homi-
ni q̄ꝫ homo ipe. Quis enim tyrannus cru
delior homini? que seuior potestas q̄ꝫ ho-
minis voluntas? Nunq̄ꝫ sub ea requiesce-
re: nunq̄ꝫ sedere licet? ꝛ quo amplius te si-
bi ad obediendum nouerit fatigari: eo ma
gis vrget: instigat ꝛ onerat: pietatis imme-
mor: misericordiam nesciens. Hoc eni pro-
prium propria voluntas habet? vt quo obe
diens obedientior sibi fuerit: eo ampliꝰ cū
crudelibus vinculis annectat. Solam se di
ligit: cum sola sit digna odio? principiū ini-
quitatis: mortis intrusio: destructio virtu-
tum. Venite ergo qui laboratis ꝛ onerati
estis ad onerum leuatorem: ꝛ ei voce ꝛ ope
re respōdete: Ecce nos reliquimus omnia
ꝛ secuti sumus te. Attende quia olim priꝰ
q̄ꝫ verbum caro fieret: ꝛ habitaret in nob:
sequebantur patres antiqui deum: soli spi-
ritui solo spiritu adherentes. Nunc vo se-
quendum est ꝛ corpore. Tunc enim predi-
cti patres terrenis leguntur abundasse di-
uitijs: de cetero nisi quis renunciauerit oī
bus que possidet: non potest eius esse disci-
pulus: eius scilicet qui cum esset diues: fa-
ctus est pro nobis paup. Relinquende igi-
tur sunt possessiones: ꝛ proprie voluntates:
si volumus eum sequi: qui non habuit vbi
caput suum reclinaret: ꝛ qui non venit fa-
cere voluntatem suam: sed eius qui misit
eum. Sequitur: Quid ergo erit nobis?
Iam oīa reliqt petrꝰ iam nō solū seqr sed
diu secutꝰ est: ꝛ nūc pmū interrogat qdnā
sit accepturus. Quid ē petre? Nōne obedi
entiā pmisisti in auris auditione? ꝛ nō in
pacti ꝯuētiōe. Sed audite iā qd loquat in
me dn̄s deꝰ: ꝛ attēdite spē in q̄ mūdo flu-
ctuāte spare debemꝰ. Amē dico vob q̄ vos
q reliqstis oīa ꝛ secuti estis me: in regene-
ratiōe cū sederit filiꝰ hōis in sede maiesta-
tis sue sedebitis ꝛ vos iudicātes. Quid est
hoc aliud dicē? q̄ꝫ ꝯsequemi quē sequemi:
si tn̄ pseqmini sic scptū est: inqre pacē ꝛ pse
qre eā? Sic g̊ currite vt cōphēdatis. Nec
priꝰ residē velitis q̄ꝫ sedētē apphēdatis: ꝛ
mereami ꝯsedē. Exultauit vt gigas ad cur
rendā viā: in eo. s. tpe in q̊ terris visus ē: ꝛ
cū hōibꝰ ꝯuersatꝰ est. Nec resedit? donec p
ueniret ad eū quē ꝯstituit laboris ꝛ tristitie
finē: tristis est eni ingens aīa mea vsqꝫ ad
mortē. Ergo cū sederit filiꝰ hōis in sede ma
iestatis sue q pꝰ ignominiosissimio supplitio
crucis iterrogatꝰ est ꝯtūelijs parit ꝛ tormē
to sedebitis ꝛ vos iudicātes. A qbꝰ iudiciū
nūc icipit? Qui minime datis reqez vobis
metipis? sic ille nō veit iudicare sꝫ iudica-
ri: nec mīstrari sed mīstrare. Illic vo sedes
in iudicio. Filiꝰ eni dei salua naturaꝝ vita
te sm q deꝰ est sedet a dxtris dei: sm q hō
asistit nūc vultu dei p nob. Nec erit sessio
trūphal donec sit deꝰ oīa in nob? idest cor-
pus capiti tāta pace iūgat: vt simꝰ ei siles ꝛ
si nō pares. Adhuc eni negat a iudeis: a gē
tibus subsānat: lacerat ab hereticis: a falsis
christianis grauiter impugnatur? et tu re-
putas eū residere qetū nec attēdere oculos
supboꝝ: malignātiū ipetus: repugnātiū vo
lūtates? Sed in regnātiōe sedebit cū sedē-
tibus? cū nos i syncerissimū nitorē i vtraqꝫ
substātia repurgnabimi: ꝛ ipe deuot inimi

cis cū amicis ītrabit in glīaꝫ angelos hōi-
bus vnitate sēpiterna ꝯiūges ⁊ dāne btē re
sarciēs ciuitatis. Hoc aūt totū erit ī regña
tiōe. Btā ista regñatio q̄ terrā renouabit:
⁊ celūꝰ ⁊ terrigēas celicolꝭ federabit: ⁊ ꝑpe-
tue pacis fontē īdefessa ꝓfluxiōe refundet
Notandū ꝙ vna gñeratio: ⁊ due regenera
tiōes. Et in generatiōe qdē quā ex radice
viciata ꝯtrahimus corpus mortalitate: aīa
aūt iniqtate replēꝰ ī regñeratiōe v̇o babtis
matis vbi oportet nos nasci aīe qdē purga
tur iniqtas: sꝫ corꝑis mortalitas nō auferꝭ.
Necessaria ē ergo scda regeneratio siue re
surrectioꝰ ī q̄ reparenꝭ ⁊ corpora ꝯfigurata
corꝑi claritatis xp̄i: si tñ corda fuerit prius
reformata ad māsuetudinē ⁊ humilitatem
ipsius xp̄i cordis. Unde ⁊ btūs q hēt ꝑteꝫ
in resurectiōe ꝑma: ꝓ eo ꝙ futurus est ꝑti
ceps ⁊ scdē: In hac ğ regeneratiōe cū sede
rit filiꝰ hoīs ī sede maiestatis sue: sedebitis
⁊ vos iudicātes ⁊c̄. Hoc est qđ in alio loco
scꝑtura loquēs: ꝓ cōfusiōe sua inqt duplici
⁊ robore: laudabūt ꝑtē eoꝝ. Duo enī hēt
pauꝑtas sequētiū deū: afflictionē. s. ⁊ vilita
tem. Unde ꝓpħa: vide inqt humilitatē me
am ⁊ laborē meū. Propterea igiꝭ in terra sua
duplicia possidebūtꝰ vt ꝓ vilitate sit honor
iudicarie ꝑtātis: ꝓ afflictione refrigeriuꝫ
placidissime sessiōis. Qñ igiꝭ sedebimꝰ nos
q̄ꝝ mō nec corpꝰ nec aīa sedetꝰ ī qbꝰ nihil
sedatū nihil qetū nihil ī eodē statu ꝑmanet
Qñ libabimur ab inqetudīe mobilitatis
huiusꝰ Corpus enī nr̄m sedere nō ꝑmittiꝭ
cū illud īpediat ⁊ p̄ntis sensus doloris ⁊ fu
ture mortis anxietas: qđ mō passibile est ⁊
mortale: Sꝫ ⁊ spūs ip̄e nullā hēt reqeꝫ: ob
expectationē spei ⁊ tioris solicitudinē. Erit
aūt cū aīa reqescet sīgularīꝭ in spe ꝯstituta
Libe qdē a solicitudīe: sꝫ nō ab expectati-
one. Fiet aūt h̄ post mortē carnis: sꝫ añ diē
iudicij. In die aūt cū sederit filiꝰ hoīs ꝑscē
⁊ ex oī ꝑte sedebimꝰ qꝛ nec corpus doloris
sensū ħabiꝭ nec anxiabiꝭ timore mortis im
passibilitas ⁊ īmortalitas duplici stola glo-
rificatū. Liberiqꝫ erimꝰ quo ad aīaꝫ ab ex-
pectatiōe ⁊ solicitudine vniuersa nihil mi-
nus hn̄tes: nihil deinceps ꝑiculi metuētes
in ꝑfectissima securitate: ⁊ securissima ꝑfe-
ctiōne. Sedebitis ait veritas: solennis ses-
sio: ğta qes: plena sufficiētia. Filij hominū
vsqꝫ quo graui cordeꝰ vt qd diligitis vani-
tatē ⁊ q̄ritis mēdaciū. Gloriā. n. q̄ ab īuicē
ē q̄ritis: vanā vtiqꝫ ⁊ mēdacēꝰ qm̄ vani ho
mines ⁊ mēdaces filij hoīuꝫ: ⁊ gloriā q̄ a so
lo deo ē nō vultis: gloriā sine dubio manē-
tē ⁊ veraꝫ. Miseri ⁊ miserabiles q ꝓ breui
voluptate: torrētē ꝑditis voluptatēꝰ ⁊ diui
nā vob̄ īterrūpitis grāꝫ: vt nunq̄ꝫ saciemi-
ni ab vberibꝰ ꝯsolatiōis eiꝰ. Sꝫ ne magne
ꝓmissiōis dulcedinem lōganimis expecta
tio ꝯtorq̄ret nr̄e mētis mobilitatē: s̄mōe tē
perat dulciori. Nouit. n. ip̄e figmētū nr̄mꝰ
quō dilatiōes moras pusillanimitas nr̄a ñ
sustinet: iō ⁊ bonitate sua huic obuiat cogi
tationi: ⁊ occurrit etiā ex hac ꝑte. Et oīs q
reliq̄rit domū: aut p̄rēꝫ: aut matrē: aut frēs
aut vxorē: aut filios: aut agros ꝓpter nomē
meū: centuplū accipiet: ⁊ vitā eternā possi-
debit. Obstructū ē certe os loquētiū iniq̄:
iāqꝫ ꝯfūdenꝭ oēs iniqua suꝑuacue agētes.
Habes enī ꝓmissionē vite q̄ nūc ē pariꝭ et
future. Manifestūqꝫ est eē p̄ntis tꝑis ꝓmis
sionē centupli: ex eo nimirū qđ sequiꝭ: vitā
eternā possidebit. Sꝫ ne qs oīno dissimulā-
di locꝰ remaneat obstinatꝭ: vade ad euāge-
liū s̄m marcū: vbi apte declaraꝭ eē hꝰ tꝑis
cētupli ꝓmissionē. Ait enī dn̄s Nemo est q
reliq̄rit patrē: aut matrem: aut filios: aut a-
gros ꝓpter me: aut ꝓpter euāgeliū: qui nō
accipiet cēties tātū in h̄ tꝑe: domos ⁊ frēs:
⁊ cetera q̄ sequunꝭ. Et vt magis miremini
ne ꝓmissionē hanc: lꝫ huiꝰ sit tꝑis: exhiberi
de tꝑalibꝰ estimetis: additū est: cū ꝑsecutio
nibꝰ. Quid enī in ꝑsecutiōe positi terrene
substātie sancti martyres acceperūtꝰ qñ et
ipsa q̄ꝫ terra btōꝝ corpoꝝ data ē in manus
impioꝝꝰ Qđ ğ dicit: cēties: domos ⁊ frēs ⁊
cetera minime s̄m carnē intelligi posse: vel
ex eo ītelligi pōt: ꝙ cētū matres accipit ne
mo. Iā v̇o si ꝑ cōicatiōe possessionū ⁊ ami-
coꝝ affectiōe q̄ īter electos ē: ꝓmissionem
hāc volumꝰ ītelligē: aliqbꝰ qdē: sꝫ nō oībꝰ
poterit cōuenire. Nōnullos. n. sanctoꝝ ter
rena hac ⁊ humana cōsolatione nouimus
caruisse. In corde ergo ⁊ in homine interi-
ori: centupluꝫ hoc queras ⁊ necesse est: vt

habeas qdem nūc fructū tuū in scificatio nem finē vo vitā eternā. Qui ḡ nundū cen tuplū accepꝰūt scrutenᷓ corda sua: ⁊ vniuer sa viarū suarū studia diligēter examinēt. Nec dubiū qn inueniāt angulū ⁊ diuerso riū: qd saluatoꝛ nō nouit. Sed vulpes foue as hñt: ⁊ volucres celi nidos. Magis aūt pfecti relinquāt oīa: nō q̄ sua sunt qrant: ni hil sibi retineāt: nihil alicui. Sunt eni ple riqꝫ q licet ꝓpriā exaltationē voluptatēqꝫ satis despiciāt: ppinqs tñ suis quodāmō re tinēt qd debuerāt reliqsse: icogrua solici tudine ⁊ religioni ꝯtraria ꝑ eis vtiqꝫ labo rantes. Quāti eni monachoꝝ dū parētibꝰ suis plus iusto cōsulūt: aīas suas pdiderūt Ergo relinquāt oīa: solū sequanᷓ xp̄m: soli xp̄o placere cōtendāt: ⁊ bñplacito volūta tis eius peruigili adhereant solicitudine. Haud dubiū: quī expiant illud qd relin quentibus oīa ⁊ sequētibꝰ se veritas polli cetur. Centuplū inqt accipiet: ⁊ vitā eter nam possidebit. Illud eni in via accipitur ad solatiū: illa vo ad btitudinem in patria possidebiᷓ in eternū. Sed qd est cētuplum istud: nisi ꝯsolatiōes iustificatiōes pnitie qꝫ spūs: q sup mel dulcis est nisi testimoniū ꝯsciētie nostre. nisi leta ⁊ iocūdissima iusto rum expectatio: nisi memoria abundantie suauitatis dei? Et magna vere multitudo suauitatis dei ⁊ suauitatis eius: quā nec ex ptis necesse est dicere: nec exptis vllis ver bis exp̄mere qsq̄ pōt. Non pater aut ma ter nō domus aut ager nō cibus aut vestiᷓ nō terrenū aut corporale: sed plane bis oī bus delectabilius sup hec oīa dulcius atqꝫ iocundius est cui sic spūaliter auangelice lectionis excursus assignari potest quēad modū p̄ri et mgr̄o nr̄o btō bñdicto. Hic a pueritia mundū cū flore religt: ⁊ currentē xp̄m cursu rapidissimo secutꝰ est nec d̄stitit donec ꝯsequereᷓ. Quis inter iudicantes sublimius iudicabit? Quis ita cētuplū in hac vita pcepit? Quis vitā eternā glꝛiosꝰ possidebit? Eius igiᷓ intercessione sue gr̄e largitatē ad p̄ntis vite ꝯsolationē ⁊ eterne possessionē nob̄ ministrare digneᷓ: q venit vt vitā hēamꝰ ⁊ abundantiꝰ hēamus iesus xp̄s dn̄s nr̄: q est deꝰ bñdictꝰ in scl'a amen.

¶ Itē vbi supra: De eo qd scriptum ē: Et erit tanq̄ lignū qd plātatū est secus de cursus aquaꝝ. Sermo secūdus.

Conueniētibus vobis in vnū: ad audiēdum verbū salutis: magnus mihi timoꝛ instat: ne forte fratres mei: aliqs minꝰ digne illd recipiat: ⁊ nō si cut recipiendū ē verbū dei. Scio enim ter rā que sepius supuenientē in se imbrē reci pit: si fructū nō fecerit: reprobā fore: ⁊ pxi mā maledicto. At ego si possem benedicti ones illi dare mallem ⁊ nō maledictiones. Immo vo ipaꝫ bñdictionē celestis patris nr̄i: non meā: quā tñ ipo dignāte qdē acci pitis p os meū: opto vobis benedictionēꝫ manere semp: nec ī maledictionē posse mu tari. Celebramꝰ hodie magr̄i nr̄i glꝛiosi bñ dicti natale: p eo nob̄ ⁊ de eo solēnis s̄mo ex more debeᷓ: cuiꝰ dulcissimū nomē cū oī nobis iocūditate āplectēdū ē ⁊ honorādū qm̄ ipe dux nr̄: ipe mgr̄ ⁊ legifer nr̄ ē. De lectoꝛ qdē ⁊ ego ī ipius memoria: lꝫ ñ sine meo ruboꝛe: beati huiꝰ patris nomē audiā memorari. Est eni mihi de ipiꝰ imitatione vobiscum seculi abrenūciatio: ⁊ monastice pfessio disciplime. Sed singulariᷓ sine vob̄ cū eo pticipo nomē abbatis. Abbas fuit: ⁊ ego. O abbas ⁊ abbas. O vnū nom̄: sꝫ ī alto sola magni nois vmbra. Ministeriū vnū: sꝫ heu q̄ dissimiles ministri: q̄ntū ministra tio ipsa dissimiᷓ. Ue mihi si tā lōge fuero a te beate benedicte in futuro q̄ꝫ a tue sancti tatis vestigijs longe esse reperioꝛ in presen ti. Sed nō mihi apud vos hec peroꝛare ne cesse est. Scio eni q̄ scientibus me loquoꝛ. Tm̄ peto vt pudorē hunc: vt hunc timoꝛē meū fraterna compassione leuetis. Qñ tñ omnino dispēsatio mihi credita est: et si nō habeo apud me quod vobis apponā: que ram a beato benedicto tres panes quibus vos pascā. Reficiat vos sanctitas eius: iu stitia eiꝰ: pietas eius. Recolite dilectissimi q̄ nō oēs q in pcessione dn̄i fuerūt: sua illi pstrauerūt vestimēta. In illa inq̄ pcessiōe quam annuente domino in pximo sumus celebraturi: qñ venienti ad passionem: et

sedenti super asellum populi occurrerunt
non oẽs vestiméta ꝓsternebãt in via: sed
cedebãt aliq ramos de arborib⁹. Nõ erat
hoc magnũ. Qd gratis acceperant: gratis
dabãt. Uerũtñ ne ipe qdem penit⁹ ociosi
fuerũt: sed nec a ꝓcessione leguntꝛ expulsi.
Frẽs mei piũ xp̃i iumentũ q cũ ꝓpħa dice
re potestis: vt iumentũ fcũs sum apud te. ⁊
ego semp tecũ: vos estis qbus insidet xp̃s:
qm̃ aĩa iusti sedes ẽ sapiẽtie. Et apl's xp̃m
p̃dicat dei ṽtutẽ ⁊ dei sapiãz. Si vestes nõ
hẽo q̃s pedib⁹ nr̃is ꝓsternã: tẽtabo vel ra-
mos cedere de arborib⁹: vt tãti ꝓcessiõi vl'
parũ aliqd nõ desit ministerij mei. Arbor
fuit beat⁹ bñdictus grãdis atq; fructifera
tanq̃ʒ lignũ qd plantatũ est sec⁹ decursus
aquaꝝ. Ubi sunt decursus aquaꝝ? Profe
cto in vallibus: q2 inter mediũ montiũ per
transibũt aque. Quis eñi nõ videat hos
torrẽtes montiũ ardua declinare? ⁊ mediã
ad humilitatẽ diuertere vallis? Sic ꝓfcõ
sic supbis de⁹ resistit: humilib⁹ aũt dat gra
tiam. Securus hic fige pedẽ: qcũq; es iu-
mentũ xp̃i. Sup hunc ramũ innitere: semi
tam vallis icede. Nimiꝝ in mõte sedẽ sibi
ꝯstituit serpẽs antiquus: mordẽs vngulas
equi vt cadat ascensor eius retro. Propte-
rea vallẽ magis elige: ad ambulandũ: val-
lem elige ad plantandũ. Neq; eñi vel in
serẽdis arborib⁹ mõtana solemus eligere:
q2 frequẽter arida sint ⁊ petrosa. In valli-
bus piguedo est: ⁊ ibi ꝓficiũt plante. Ibi
plena spica ibi cẽtesimus oritꝛ fruct⁹: iuxta
illud: ⁊ valles abundabũt frumẽto. Audis
q2 vbiq; vallis laudatꝛ: Ubiq; humilitas p̃
dicatur. Ibi plãtare confert: vbi decursus
aquarũ: q2 ibi copia gratie spũalis: ⁊ aque
que super celos sunt: laudãt nomẽ dñi: id-
est benedictas res faciũt vt laudetur. Ste-
mus in hac charissimi: ⁊ plãtati stemus vt
nõ arescamus. Non moueamur quocũq;
flatu: sicut scriptum est. Si spũs habentis
potestatẽ sup te irruerit: locũ tuũʒ ne dese-
ras. Nulla enim vobis tẽtatio preualebit:
si nõ ambuletis ĩ magnis ⁊ mirabilibus su
per vos: sed ꝑmaneatis firmis radicibus ĩ
humilitate radicati atq; fundati. Sic plan
tatus secus decursus aquarũ: sanctus iste

confessor dñi: fructũ suũ dedit ĩ tẽpore suo
Sunt eñi q fructũ nõ faciũt: sunt q faciũt:
sed nõ suũ: sunt q faciũt fructũ: sed nõ tem
pore suo. Sunt inq̃ʒ arbores ĩfructuose: vt
quercus ⁊ vlmus: ⁊ silueſtres arbores alie
sed huiusmodi nemo plantat ĩ orto suo: q2
nõ faciũt fructũ. Et si quẽ faciũt nõ huma
no vlli aptus ẽ: sed porcino esui. Tales sũt
filij huius seculi: agẽtes ĩ cõmesatiõibus
⁊ ebrietatibus ĩ cubilib⁹ ⁊ ĩpudicijs. Hec
nãq; porcoꝝ cibus sunt eoruʒ quos ver⁹ iu
deus ꝓhibetꝛ comedere: q2 eis xp̃ianus nõ
debet adherere. Sicut enim caro porcina
dũ cõmeditꝛ nostre adheret carni: vt iaʒ sit
vna caro: sic trãsgressor p̃cepti dñici spur-
cos sibi spũs sociat: ⁊ adherẽdo eis: vn⁹ cũ
eis efficitꝛ demon. Nã iccirco in sacrificijs
ꝓhibetꝛ aĩal illud offerri: q2 spurcos spũs ĩ
mũdosq; designet: idest hoĩes q relicta oĩ
insigni mũdicia solis sibi in spurcitijs com
placentes vitioruʒ ⁊ criminum semper sce
no delectantꝛ inuolui. Uñ ⁊ in euãgelio le-
go illa maledicta dũ eijceretꝛ ab hoĩe: tãq̃ʒ
simile sibi animal porcos postulat ingredi:
nec negantꝛ. His fructũ ferũt arbores ĩfru
ctuose: ad quaꝝ radices securis iaʒ posita
videtꝛ. Arbores aũt q̃ fructũ faciũt: sed nõ
suũ hypocrite sunt cũ symone cyreneo cru
cẽ portãtes nõ suã: q religiosa intentiõe ca
rẽtes: angariantꝛ: ⁊ q̃ nõ amãt amorẽ vane
glorie quã desiderãt facere cõpelluntꝛ. Nã
in eo qd dr̃ in tp̃e suo: arguuntꝛ qdẽ añ tp̃s
fructificare volẽtes. Nõne ⁊ in arboribus
nostris citius q̃ʒ oportʒ pullulãtibus: time
mus oĩno floribus intẽpestiuis. Sic sũt ali
q quoꝝ fruct⁹ inutiles fiunt: q2 nimis ꝓpe
oriuntꝛ. Hij sunt qui in initio ꝯuersiõis sue
ab his cõtinuo velle fructificare p̃sumunt
ꝯtra legis decreta arare in p̃mogenito bo-
uis: ⁊ ouis p̃mogenita tondere festinãtes
Uultis cognoscere q̃m solicite id vitaue-
rit sanctus iste magister nr̃. Et hũc ramuʒ
vobis appono: qm̃ trib⁹ annis soli deo no-
tus: hoĩbus mãsit incognit⁹. Fructũ qdeʒ
multuʒ tulit vt ipsi cernitis: sed in tp̃e suo.
Neq; eñi credebat tẽpus esse fructificãdi
qñ tãta carnis tentatiõe grauat⁹ ẽ: vt pene
cederet: pene discederet. Ego eniʒ nec istũ

q̄dē ramuz p̄teribo: q̄m̄ hirsutꝰ quodam mō spinaꝝ aculeis: q̄bus seipm̄ vir dn̄i benedictus iniecit: tm̄ vtilis est oīno: vtilis in iumēto dn̄i: ꝓpter foueas tētationū: ne in eas incidat cōsentiendo: sed magis resistat ⁊ viriliter agat: sustineatqꝫ dn̄m ne desperet. Hic ergo fige pedē: iumētū xp̄i: ⁊ disce quātacūqꝫ acerba tētatio seuiat: nō credere: te ꝓpterea derelictū eē a dn̄o: sed inemineris scriptū eē: inuoca me in die tribulationis: eruā te ⁊ honorificabis me. Ergo vt dicere ceperam: nō credebat beatus benedictus tūc esse fructificandi tempus: quādo adhuc tantis tentationibus vigebatur. Sed venit tempus: ⁊ in tempore suo fecit fructum. De fructu eius sunt tria illa que superius tetigi: sanctitas eius: iusticia eiꝰ: pietas eius. Sanctitatem miracula ꝓbāt: doctrina pietatem: vita iusticiam. Vides iumentum christi: ramos folijs virentes: vernātes floribus onustos fructu? Super istos innitere: vt gressus rectos facias pedibꝰ tuis. Sed quomodo tibi appono eiꝰ miracula? Nūquid vt miracula facere velis? Nequaqꝫ: sed vt miraculis eius innitaris: videlicet: vt cōfidas ⁊ gaudeas ꝙ sub tali pastore positus es: ꝙ tm̄ meruisti habere patronum. Omnino enim valde potens est in celis: qui tam potens extitit in terris: ſm magnitudinem gratie: magnitudine glorie exaltatus. Nam ⁊ iuxta radicum quantitatem rami prodire noscuntur ⁊ quot radicibus arbor innititur: tot ramis sicut aiunt decoratur. Sic ergo lꝫ non habeamus nostra: consolatio tamen magna nobis esse debet patroni nostri miracula. Doctrina vō instruit nos: ⁊ dirigit gressus nostros in viam pacis. Porro vite iusticia omnino roborat ⁊ animat nos: at tanto magis accendamur ad agenda q̄ docuit quāto certi sumus: eum non aliter docuisse q̄ꝫ fecerit. Sermo quidem viuus ⁊ efficax exemplum operis est: plurimum faciens suadibile quod dicitur: dum monstrat fractibile quod suadetur. In hunc ergo moduz sanctitas confortat: pietas infirmat: iusticia confirmat. Quante enim pietatis fuit ꝙ non solum presentibus profuit: sed etiam pro futuris solicitus fuit. Non solum his qui tunc erant: fructuz tulit hec arbor sed vsqꝫ hodie fructus eius ⁊ crescit ⁊ manet. Dilectus plane a deo et hominibus. Cuius non s[o]la presentia in benedictione fuerit: sicut sunt multi soli deo dilecti: quia soli deo iam cogniti: sed memoria eius: etiam nunc in benedictione est. Nam ⁊ vsqꝫ hodie in triplicem amoris dominici confessionem triplici hoc fructu pascit domini gregem. Pascit vita: pascit doctrina: pascit et itercessiōe: p quā icessant adiuti fructificate ⁊ vos charissimi: q̄ñ in hoc positi estis: vt eatis ⁊ fructū auferatis. Uñ eatis Utiqꝫ a vobisipsis. Sicut scriptum est: A voluptatibꝰ tuis auertere. Nam ⁊ de dn̄o legimꝰ: q: exijt semiare semē suū. Ecce ⁊ h̄ habemꝰ semē suū: sic̄ ⁊ pꝛiꝰ fructū suū. Imitemur fratres ⁊ hunc: quoniam ad hoc venit: vt formā nobis tribueret: ⁊ viam monstraret. Fortassis ⁊ ipse dominus arbor est ⁊ debemus ab eo quoqꝫ ramos accipere: quos vestris pedibus apponamꝰ. Immo non fortasse: sed magis vere. Ipse arbor est ⁊ planta celestis: sed in terris plātata: sicut scriptum est: Ueritas de terra orta est. Ab eo igitur hunc ramum vobis appono: vt sicut seipsum exinaniuit: hoc ipsum sentiatis in vobis. Nisi ꝙ non tam ego appono: q̄ꝫ apostolus: apud quem legistis: Hoc sentite in vobis: quod ⁊ in christo iesu. Qui cum in forma dei esset: non rapinam arbitratus est eē se equalem deo: sed semetip̄m exinaniuit: formam serui accipiens: in similitudinem hominum factus: ⁊ habitu inuētus vt homo. Et vos fratres charissimi: exinanite vos: humiliate vos: seminate vos: perdite vos. Semiate corpus animale ⁊ resurget corpus spirituale. Perdite animas vestras: ⁊ in vitam eternam seruabitis eas Uultis nosse quomodo id fecerit apostolus: ip̄e qui docuit? Siue mēte excedimus deo: siue sobrij sumus vobis. Quid ergo tibi? Ego inquit factus sum velut vas perditum. Bene seipsuz perdit: qui nihil ꝓ se facit: sed oīs eius intētio ⁊ oē desideriū tēdit ad dei placitū: ⁊ vtilitatē fratruz suoꝝ. Infelix. n. qui seminat in carne: quia d̄ car

ne metet corruptionē. Alibi vero scriptū est:
Beati qui semināt super omnes aq̄s. Sȝ
quō sup omnes aquas? Forte sup eas de q
bus legit: Et aque que super celos sūt: lau
dēt nomen dn̄i: que sunt virtutes angelice
⁊ celestes populi: Ita plane: Qm̄ spectacu
lū facti sum⁹ ⁊ angelis ⁊ hoībus. Semine-
mus ergo hominibus bonū exemplū per
apta opa: seminemus angelis gaudiū ma-
gnū p occulta suspiria: ⁊ cetera huiusmo-
di: que solis eis sunt nota. Gaudiū enim ē
angelis dei: sup vno peccatore penitentiā
agēte. Hinc apl's dicebat: Prouidētes bo-
na: nō tm̄ corā deo: sed etiā corā omnibus
hominibus. Corā deo dixit: corā eis q vul-
tui ei⁹ assistūt. Ipsis enim maxime placet:
cū nos vidēt occulte orātes: aut ruminan-
tes psalmū aliquē: aut tale aliqd facientes.
Sic seminate ⁊ vos: sic fructificate charissi
mi. Seminate ⁊ vos: qr tā multi ante vos
seminauerunt. Fructificate: qr vobis semi
nauerūt. O genus adā q̄ȝ multi seminaue-
rūt in te: ⁊ q̄ȝ p̄ciosum semē. Q̄ȝ male peri-
bis ⁊ q̄ȝ merito si p̄ibit in te tātum semē: sil'
⁊ seminātiū labor. Cui p̄ditiōi traderis ab
agricola: si in te p̄ierint hec vniuersa. Se-
minauit in terra nostra tota trinitas: semi-
nauerunt angeli pariter ⁊ apl'i: seminaue-
rūt martires ⁊ ꝯfessores ⁊ virgīes: semina
uit ⁊ filius dei. Ipe ē qui exijt seminare se
mē suū. Pater enim nō exijt: sed fili⁹ a p̄re
p̄cessit ⁊ venit in mundū: vt q p̄us erat co
gitatio pacis in corde patris: fieret pax no
stra ī vtero matris. Seminauit ⁊ sp̄us san-
ctus: qr ⁊ ipe venit: ⁊ apparuerūt apl'is di
spartite lingue tanq̄ȝ ignis. Ita tota trini-
tas seminauit: pater. s. panē de celo: fili⁹ ve
ritatē: sp̄us vero charitatē. Angeli quoqȝ se-
minauerūt: quādo cadētibus alijs ipsi ste-
terūt. Dixit enim lucifer ille: nō iā lucifer:
sed iam tenebrifer ⁊ vesperus. Sedebo in
mōte testamēti: ⁊ similis ero altissimo. O ī
pudens: o ip̄rudens: milia miliū ministrāt
ei ⁊ decies cētena milia assistūt: ⁊ tu sede-
bis? Cherubin ait p̄pheta stabāt ⁊ non se-
debāt. Quid laborasti: vt iaȝ sedeas? Oēs
administratorij sp̄us sunt: p̄pter eos q he-
reditatē capiūt salutis: ⁊ tu sedebis? Quid
seminasti: vt iā metas? Nō ē tuū: nō ē tuuȝ
hoc: sed quibus paratum ē a patre. Quid
eis inuides? Profecto ipsi sedebunt: Ipsi
inq̄ȝ vermiculi terre iudicātes sedebūt: ⁊
tu nō modo stabis vel non stabis: sed iudi
cādus astabis. Nescitis ait apl's: q̄ȝ ⁊ ange
los iudicabimus? Ipsi vtiqȝ ibāt ⁊ flebāt
mittētes semina sua: veniētes aūt venient
cum exultatiōe: portātes manipulos suos.
Duo manipuli sunt quos queris: honoris
scilicet ⁊ quietis: sessionē affectas ⁊ altitu
dinē. Sed nō sic: nō sic. Nō colliges: quia
nō seminasti. Qui seminauerūt laborē ⁊ vi
litatē: metēt honorē pariter ⁊ quietē. Pro
cōfusiōe enim sua duplici ⁊ rubore: ī terra
sua duplicia possidebunt. Unde dicebat q
dā: Vide humilitatē meā ⁊ laborē meum.
Hodie audistis ī euāgelio p̄mittentē dn̄m
⁊ dicentē discipulis: Sedebitis sup sedes
iudicātes duodecim tribus israel. Ecce q-
es sessiōis ⁊ honor iudicij. Nam ⁊ ipe dn̄s
ad hec noluit p̄uenire: nisi p humilitatem
⁊ laborē. Unde ⁊ morte turpissima condē-
natus est: interrogatus tormentis ⁊ obpro
brijs saturatus: vtiqȝ vt inimicus induat
ꝯfusione: ipe pariter ⁊ oēs q imitant eū: ⁊
p̄tergrediunt viā. Ipe est o inique q sessu
rus est in sede maiestatis similis altissimo:
⁊ coaltissimus ei. Hoc vtiqȝ cogitauerunt
angeli sancti: q cadente maligno apostasie
nō cōsenserūt: nobis relinquētes exēpluȝ
vt quēadmodū ipi elegerūt ministrare sic
⁊ nos faciamus. Nā q laboreȝ fugiūt ⁊ ho
norē captāt illū se nouerint imitari q sessio
nē altitudinēqȝ quesiuit. Et si non satis ter
ret eos illius culpa terreat vindicta. Oia
enim sibi in cōtrariū deuenerūt: vt forma
tus sit ad illudendū ei: ⁊ ignis eternus pa-
ratus est illi. Ad hec vitāda prudentiā no-
bis seminauerūt angeli sancti: q p̄us eam
alijs errātibus tenuerūt. Sed ⁊ apl'i hanc
ipam seminauerūt nobis: quādo recedēti-
bus his qui sapiētiā huius mūdi sequebā
tur que ē stulticia apud deū ⁊ prudentiam
carnis que mortē opat ⁊ inimica ē deo: ipi
dn̄o adheserūt. Scādalizati enim illi audi
entes de sacramēto carnis ⁊ sanguinis xp̄i
vltra cum eo nō erāt. Discipuli vero interro

gati an ⁊ ipi vellēt abire: rñderūt. Ad quē ibim⁹? Uerba vite eterne habes. Nō discedim⁹ a te: viuificabis nos. Non in solo pane viuit hō: sed in oi v̄bo qd̄ ꝓcedit de ore dei. Non solus mūdus habet delectationē: sed multo maior ē in v̄bis tuis. Unde ⁊ ꝓpheta: Q̄ȝ dulcia faucibus meis eloq̄a tua: sup mel ori meo. Ad quē igit̄ eamus? Uerba vite eterne habes o dn̄e: ⁊ ea q̄ sūt sup oīa q̄ mūdus pōt habere. Nō solū ipa vita sed ⁊ ꝓmissio vite eterne ⁊ expectatio iustoꝝ letitia est: ⁊ tāta letitia vt oē qd̄ ꝯcupiscit̄ ei nō valeat cōparari. Hāc ergo prudentiā nobis apl'i sc̄i seminauerūt. Martyres v̄o manifestū est fortitudinē seminasse. Porro v̄o cōfessores seminauerūt iustitiam: quā in oi vita sua secuti sunt. Hoc enī interest inter martyres ⁊ ꝯfessores qd̄ ⁊ inter petrū sil' oīa reliquentē: ⁊ abraā substātiā mūdi in bonos vsus expendentē. Sic enī illi ꝯsūmati martyrio in breui expleuerūt tp̄a multa: isti v̄o ⁊ longa ⁊ multimoda ꝯtraxere martyria. Uirgīes sc̄ē planū ē ꝙ tēꝑantiā semināt q̄ sic libidinē calcauerūt

¶ Unde supra. Sermo tertius.

lxix

Ilectus a deo ⁊ hōībus cui⁹ memoria in bn̄dictiōe est: silēm illū fecit in g'lia sanctoꝝ. Naturale est et virtuti ꝓximat suū honorare principiū: ⁊ a sue originis tramite dignos non deuiare. Oīa flumina intrāt in mare: ⁊ ad locū vn̄ exeunt reuertunt̄. Salutare multū ꝑ oēm modū institutoris sui vestigia sectari: non pessime ꝑsumptiōis magistrā ꝓpriā sequi voluntatē. Siqd̄ in nobis initiū est ꝯuersatiōis: siqd virtus siqd religiōis exēplar trahit: formā ducit a btō bn̄dicto p̄re nr̄o q noster legislator vite nr̄e dedit ordinē: moꝝ b⁹ disciplinā. Quē vt imitemur: tres ei virtutes scriptura assignat scitatis ⁊ glorie testimoniū cōferētes. Dilectus inquit a deo ⁊ hoibus: ⁊c̄. Que licet de alio dicta sint: apte tn̄ laudi eius applicant̄: q: quod vni sanctorū cōuenit vnitate virtutū ⁊ morum ꝯcordia simili nō discōuenit. Q̄ȝ si cōueniūt huic a moribus ⁊ a ꝓposito nr̄o nō desideant oportet: ne filij degeneres ꝯuincamur: si patris actibus dissimiles inueniamur. Primū quidē pro quibus ⁊ in quib⁹ a deo ⁊ hoib⁹ diligam̄ nosse expedit. Nec queramus diligi a deo ⁊ non diligi ab hominib⁹: sicut est consuetudinis quorundā: qui testimonio abutentes apl'i Glia nostra hec ē: testimoniū ꝯsciētie nostre: et si hoib⁹ adhuc placerem christi seruus nō essem temeritate sūpba displicere ꝯtēdunt hoib⁹: diligi ꝯtemnūt. Sed euenit eis vt nec diligant̄ a deo: ⁊ hoib⁹ odiosi suspiciosa vexentur infamia. Diligi aūt ab hoib⁹ ⁊ a deo nō diligi: nō mō inutile: sȝ etiā noxiū ē: ꝙ iactātie occasio elatiōis sit fomes. Necesse ē igit̄ iūgē vtrūqȝ: ⁊ velle ac studē diligi a deo ⁊ hoib⁹. Sȝ qm̄ spūs ē de⁹: diligēd⁹ a deo meritū dilectiōis i spū cōputare dȝ: ⁊ id negociū actitare. Sigtū ē sup nos lumē vult⁹ tui dn̄e: Spāl' imagis sue signaculū diligit de⁹ Animū q̄ diligit: ꝑserti si suā emulet̄ formā Qd̄ fiet si erit pur⁹: si ꝯstās: si feruid⁹. Sūme ⁊ incōmutabilit̄ oīa hec de⁹ ē. Pur⁹ est: cui⁹ sapientia vbiqȝ attingit propter suam mūdiciā: ⁊ nihil inquinatuȝ in eā incurrit. Cōstās apud quē nō ē trāsmutatio: nec vicissitudinis obumbratio. Feruidus q docēte moy'se ignis ꝯsumēs ē. Sit ⁊ q ad imaginē dei factus ē anim⁹ purus: ne qd in se ꝑegrine admixtiōis recipiat: sed virtutis industria naturalē in se augeat decorem. Sit ꝯstās ne oi vento circūferat̄ leuitatis: ⁊ de malo ad bonū de bono redeat ad maluȝ: sȝ calle indeclinabili bono qd̄ adeptus est inherēs: firmus ꝑseueret ac stabilis. Sit feruidus ne noxia tepefactus inertia euomat̄ ab ore dei: sed calēti spū ambulet de virtute in virtutē ⁊ si nō semꝑ hȝ effectū ꝓficiendi tn̄ nunq̄ȝ ꝑdat affectū. Sit purus ne sordeat: ꝯstans ne deficiat: feruidus ne tepescat. Sit pur⁹ vt placeat: ꝯstās vt duret: feruidus vt ꝓficiat. Tal' merito diligit̄ a deo: ⁊ de⁹ ad eū venit: ⁊ māsionē apud eū facit Beat⁹ apud quē māsionē feceris dn̄e ih̄u Sūt itē modi tres ⁊ cause q̄bus diligimur ab hoib⁹ q i facie vidēt ⁊ ꝯspiciunt exteriora: vita. s. sobrietas ⁊ beneficiū. Primū docet vt act⁹ nr̄i sint iusti: studia honesta: mo

l

res cõpositi⁊ ⁊ tota deniqꝫ vita tãto honesta
tis ornata decore: vt aduersarioꝝ quoqꝫ in
se trahat affectũ. Nemo enĩ puersissimus
bonũ odisse põt etiã cũ imitari detractat.
Sed in oĩbꝰ modus teneaꝛ necesse ẽ: quẽ q
excesserit singularitatis ĩcurrit notã intue
tiũ offendit oculos. Uite laudabilis sobrie
tas addẽda q̃ ceteris v̄tutibꝰ ꝑfigat limites
ne qd nimis: sed ille a gẽtili descriptꝰ poeta
modus teneaꝛ. Est modus ĩ rebꝰ: sunt cer
ti deniqꝫ fines: quos vltra citraqꝫ neqt cõ
sistere rectũ. Qui vita ꝯspicuus discretiõe
ꝑcipuus ẽ merito qdẽ diligiꝛ⁊ sꝫ ad dilecti-
onis cumulũ addat ⁊ bñficiũ: vt ꝓximꝰ iu-
uet ope sermone aut voto. Obsequiũ nãqꝫ
amicos parat. Qui sub iure suo habuerit
substantiã huius mũdi ⁊ viderit fratrẽ su
um egere nõ claudat viscera sua ab eo: sed
misereaꝛ in hylaritate. Si minus opẽ ꝯsiliꝫ
fomentũ ꝯsolatiõis ſmonẽ bonũ sup datũ
optimũ ĩpendat. Quetsi ab hoc munere re-
strigiꝛ siletiꝫ lege: euidẽtibꝰ mõstret ĩditiꝫs
volũtatẽ opitulãdi adesse deesse facultatẽ.
Qui si bñficiꝫs ꝓmptꝰ: obsequiꝫs sedulus
volũtate deuotꝰ erga ꝓximos extiterit nõ
poterit vt arbitror nõ amari: ꝑserti hone-
state vite ꝑeũte sobrietate comite. Et erit
vita ad virtutẽ⁊ sobrietas ad decorẽ: bñfi-
ciũ ad necessitatẽ. Uita vt adiuuet⁊ sobrie-
tas vt dilectet: bñficiũ vt fructificet. Seqꝛ
Cuius memoria in bñdictiõe est. Diuersa
sunt bñdictionũ genera. Laban loq̃ns ad
iacob: bñdixit me ait deꝰ in ĩtroitu tuo: bñ-
dictionẽ vocãs possessiõis augmentũ. Est
alia bñdictio potior hac: cũ v̄tutibꝰ ditesci-
mus bonis spũalibꝰ abũdamꝰ vnde aplꝰs
qbusdã: Diuites facti estis in oĩ v̄bo ⁊ in
oĩ sciẽtia: ita vt nihil vobis d̄sit in vlla gr̃a
Et alibi: Jn oĩbus abũdatis fide ſmone ⁊
sciẽtia⁊ ⁊ oĩ sollicitudĩe ĩsup ⁊ charitate. Fi
de recta ⁊ feruẽti ſmone discreto ⁊ eloquẽ
ti sciẽtia discernendi oĩ sollicitudine vtilia
studiosius sectãdo insup ⁊ charitate inuicẽ
⁊ eterna diligẽdo In qbus abundãtia no-
tatur virtutis. Est hec excellẽtissima bñdi
ctio: cuꝫ regnũ decoris ⁊ diadema speciei
benedicti patris de manu dñi ꝑcipiut. De
qua qdẽ aplꝰs sub denũciatione peccatorũ

certitudinẽ futuroꝝ predicẽs ait: Benedi
xit nos deus omni benedictõe spũali in ce
lestibus. Et vt singula suis determinemus
noĩbus. Prima ẽ multiplicatio facultatis⁊
secũda supplemẽtũ virtutis: tertia corona
eternitatis. Prima daꝛ ad solatiũ⁊ secunda
ad meritũ: tertia ad ꝑmiũ. In singulis his
benedictionibus gr̃a benedicti ⁊ noĩs me
moria: vt heres sit noĩs q nomẽ sortitus est
benedictiõis. In cuiꝰ adhuc ꝑconio subdi
tur: Similẽ illuꝫ fecit in gloria sanctoꝝ. Fe
cit enĩ signa magna sicut sci: ⁊ filiis factꝰ scõ
rũ in gloria miraculoꝝ. Cuiꝰ nos intuẽtes
gloriã tanq̃ꝫ filiꝫ sequamur vitã: vt bñdicti
onis simꝰ coheredes ꝑstante dño iesu xp̄o:
Qui cuꝫ p̄re ⁊ spũ sancto viuit ⁊ regnat in
secula seculoꝝ. Amen.

¶ Item de eodẽ. Sermo quartus

In fide ⁊ lenita
te ipsius sanctũ fecit illũ: ⁊ ele
git eũ ex oĩ carne. Audiuit.n.
vocẽ ipsius: ⁊ induxit illuꝫ in
nubẽ. Ad laudẽ qdẽ moysi hoĩs dei: hec a
sapiẽte verba ꝓferunꝛ: que tñ sic eidẽ cõue
niũt: vt de singulis electoꝝ nõ incõgrue di
cta intelliganꝛ. Precipue v̄o beato p̄ri nr̃o
benedicto cõuenienter assignanꝛ: q tanq̃ꝫ
verus moyses ab aqs mundane cupidita-
tis saluatus in gratiã piturã hãc mũdi reli
qt egyptũ⁊ mallens ꝓ deo laboribus fatiga
ri: q̃ꝫ tp̄alis peccati habere iocũditatẽ: ma
iores diuitias estimãs thesauro egyptioꝝ
ĩproperiũ xp̄i. Aspiciebat enĩ ĩ remunera-
tiõe. Ipe ẽ q spiritaliter mare rubruꝫ sicco
trãsiuit vestigio submerso pharaone ⁊ ex-
ercitu eiꝰ: cum ꝑciosi ꝑcio sanguinis a nau
fragio vite ꝑsitis ereptꝰ subactis vitiꝫs cuꝫ
ipo ꝑncipe vitioꝝ elõgauit fugiẽs: ⁊ mãsit
ĩ solitudine corꝑe qdẽ sed mẽte magis. In
q̃ multis ꝓbatꝰ tẽtatiõibꝰ inuẽtꝰ ẽ fidelis: et
diuinis dignꝰ habitꝰ beneficiꝫs consolari.
Deniqꝫ sublimioris ꝓpositi gr̃a cõfirmatꝰ
⁊ excellẽtioris virtutis culmẽ attingens ve
lut in mõte positꝰ accepit ⁊ tradidit legẽ vi
te ⁊ discipline pplo gr̃e legislator factꝰ: sꝫ ĩ
nouitate spũs nõ ĩ vetustate lr̃e. Merito q
moysen tam ꝓpinquo magnificoꝝ opeꝝ se

cutus ẽ vestigio:ĩ moyse' ꝑlatos sibi vendi
cat sermones. Dicatꝛ sup btõ bñdicto ac si
de altero moyse. In fide ꝛ lenitate ipsius
sanctũ fecit illũ ꝛc̃. Primo distinctionũ at-
tẽdẽdus ẽ ordo: dehinc ipe discutiẽdus ꝫ
vnãquãqꝫ significationẽ. Ordo is eẽ videtꝛ
aptior vt electio ꝑcedat: exauditio sequatꝛ:
post fiat scũs: ad extremũ ĩducatꝛ ĩ nubem.
Neqꝫ enĩ exauditꝛ ad salutẽ nisi elect⁹: nec
sanctificatꝛ q exaudit⁹ nõ ẽ: nec nisi sanctifi-
cat⁹ ĩ nubẽ ĩducitꝛ. Quia miaꝫ ĩ electione ꝛ
veritatẽ ĩ exauditiõe diligit de⁹: grãm in
sanctificatiõe: ꝛ gloriã ĩ ĩductiõe dabit do
min⁹. Qui fact⁹ ẽ sapĩa elegit: q iusticia ex-
audit: q sanctificatio sanctificat: q redem-
ptio ĩducit ĩ gloriã. Sapiẽtie.n.ẽ eligere: q̃
nimirꝫ ĩ iudicio nõ fallitꝛ ꝛ nouit separe ꝑci
osum a vili: iusticie exaudire testãte iacob
ꝛ exaudiet me cras iusticia mea. Sãctifica
tio vo qd nisi scĩficatio? Alioqn scĩficatio
iã nõ ẽ scĩficatio. Redẽptio aũt tũc ꝑfecte
cõpletꝛ: cũ deuicta oĩs corruptiõis molestia
seruus bon⁹ ꝛ fidel' intrat ĩ gaudiũ dñi sui:
atqꝫ ĩ illa celesti sede glĩa ꝛ honore coronã-
dus ĩducitꝛ? Vñ ĩ spe ꝛ exultatiõe loqtꝛ pro
pheta: Qui redimit de interitu vitã tuã: q
coronat te ĩ mĩa ꝛ miseratiõib⁹. Sꝫ iã ƌ sin
gulis disserendum ẽ. Elegit inquit eum ex
omni carne. Quos presciuit deus: ꝛ prede
stinauit ꝯformes fieri imaginis filij sui ele
git prius ex omni carne idest ex omni gene
re carnalis vite: vt iã nõ sint caro neqꝫ ꝭm
carnẽ ambulet: quia caro ꝛ sanguis regnũ
dei nõ possidebũt. Simile ẽ huic qƌ salua-
tor ait discipulis suis: Ego vos elegi ƌ mũ
do: ꝛ posui vos vt eatis ꝛ fructuꝫ afferatis
ꝛ fructus vester maneat. Electi de mundo
ad tria positi dicuntꝛ: vt eant ꝛ fructũ affe-
rãt: ꝛ fructuꝫ q maneat. Ire penitus ẽ: fru
ctũ afferre operantis: manere fructus dili
gẽtis. Is enim qui cõpungitꝛ vt eũtes ibãt
ꝛ flebant mittentes semina sua. Fructum
affert qui bene operatur: sicut qui in corde
bono ꝛ optimo audientes verbũ retinent:
ꝛ fructũ afferũt in patiẽtia: qui ꝑfecto ma-
net cũ exercetꝛ ex charitate. Charitas enim
nunq̃ꝫ excidit. Electi igitur per gratiaꝫ po
siti sunt ad penitentiam: ad opus ad perse

uerantiam. Et est penitentia ad satisfactio-
nem: opus ad meritum: perseuerantia ad
salutẽ. Penitẽtia regno celorꝫ appropinq̃t:
op⁹ illud meretꝛ: ꝑseuerãtia cõsequitꝛ. Sic
iste sanct⁹ queꝫ elegit deus ex oĩ carne iuit
fructũ attulit: ꝛ fructus eius manet in secu
lũ seculi. Iuit vt euãgelicus negociator: q
inuẽta vna ꝑciosa margarita abijt ꝛ vendi
dit oĩa que habuit ꝛ emit eam. Inuenit.n.
xp̃m per fidem: abijt per voluntatem: sua
vẽdidit abrenũciãdo: margaritã emit imi
tãdo. Deniqꝫ fructũ attulit fructũ honoris
ꝛ honestatis: fructũ sp̃us: q ẽ charitas gau
diũ pax patiẽtia lõganimitas bonitas beni
gnitas mãsuetudo fides modestia ꝯtinẽtia
castitas. Et fructus huiusmõi manet. Ma
net ad p̃miũ: manet ad exemplũ. Sibi ma
net ad btĩtudinẽ: alijs ad imitationẽ. Usqꝫ
hodie mlti ab oriẽte ꝛ occidẽte veniũt ꝛ ap
propiquãt pedib⁹ eius: vt cognoscãt ad do
ctrinã illius qꝫ fruct⁹ eius repleuit orbẽ ter
rarꝫ. Audiuit enĩ vocẽ illius. Cuius ꝭm ꝑ-
positũ electio ẽ ad grãm: ei⁹ vox misericor-
diter exauditꝛ ad iustitiã. Quatuor aũt vo
cib⁹ elect⁹ vtitꝛ: qbus ꝭm deũ postulat ꝛ ex
auditiõe dign⁹ hẽtur. Primo apit ĩ orone
os suũ: ꝛ ꝑ delictis suis depcatꝛ. Cui⁹ ẽ hec
vox? Ego dixi dñe miserere mei: sana aĩaꝫ
meã q: peccaui tibi. Et iterꝫ Miserere mei
de⁹ ꝭm magnã mĩam tuã. Siĩiaqꝫ mlta cũ
lachrymis ꝛ gẽitu ĩ spũ hũilitatis ꝛ ĩ aĩo cõ-
trito ꝯgeminat: donec audierit. Fili remit
tuntꝛ tibi pc̃tã tua. Et illud: Quiescat vox
tua a ploratu: ꝛ ocli tui a lachrymis. Quo ĩ
aure cordis audito reuiuiscit sp̃us eius: ꝛ
q̃si de ḡui somno meroris euigilãs vocẽ al
terã assiduat: ꝛ sciẽs quia de⁹ est q opatꝛ in
nobis ad bona opa atqꝫ virtutes eius im-
plorat opem dicens: Dirige gressus meos
in semitis tuis: vt nõ moueãtꝛ vestigia mea
Itẽqꝫ: Doce me facere voluntatẽ tuã. Et
alia plura: ĩ id genus. Sed qm̃ q pie viuũt
in xp̃o ꝑsecutioneꝫ patiuntꝛ: ꝛ q accedit ad
ꝭuitutẽ dei stãs in iustitia ꝛ timore p̃parat
aĩam suã ad tentationẽ: cũ bene viuendi
gratia cõdonata fuerit: inter ꝑicula ꝛ tri-
bulationes: inter tentationes ꝛ casus vari
os res agitꝛ. Urget mundus: premit caro:

diabolus insidiatur. Inter que ꝓbatur ex
periẽtia: qm̃ militia ẽ vita hominis super
terraʒ. Quid faciet qui talibus resistit ad-
uersarijs tantisq; prelijs vrget̃ nisi manuʒ
inuocet auxiliatoris ⁊ clamet ad dñm ĩ for
titudine: Saluũ me fac deus: qm̃ intraue-
rũt aque vsq; ad animã meã. Et manifesti-
us: Eripe me de inimicis meis deus meus
⁊ ab insurgẽtibus in me libera me. Et simi
lia his innumera. Impetrato ⁊ in hac parte
exauditiõis beneficio vox exultatiõis ⁊ sa
lutis sonat ĩ tabernaculo eius: ⁊ dñs exau-
ditor delectat̃ in ea. Tradit enim cor suum
ad vigilandũ diluculo ad dñm qui fecit il-
lũ: ⁊ in ꝯspectu altissimi cũ moyse depreca-
tur. Si inueni gratiã corã te: ostende mihi
temetipm̃. Anima mea desiderauit te ĩ no
cte: sed ⁊ spũs meus ĩ pcordijs meis. Rur
sumq;: Sitiuit aĩa mea ad deũ fontẽ viuũ:
qñ veniã ⁊ apparebo ante faciẽ dei? Et cũ
sponsa: Indica mihi quem diligit aĩa mea
vbi pascas: vbi cubes ĩ meridie. Indulge-
tur ei ⁊ in hoc grã: ⁊ desideriũ aĩe eius tri-
buit̃ ei: nec volũtate labiorꝫ eius fraudat̃?
Raro aũt modicũ sicut scriptũ ẽ: factum ẽ
silentiũ in celo: quasi in media hora. Felix
tñ aĩa que qñq; vel quãtulũcũq; illius ꝑli
bate suauitatis dulcedinẽ: cui lʒ ꝑ specľʒ ⁊
in enigmate videre dat̃: qm̃ suauis ẽ dñs:
quã a terrenis suspensam desiderijs celesti
bus gaudijs vel ad modicũ interesse conti
gerit. Hec audita meretur audire: Ostẽde
mihi faciẽ tuã: sonet vox tua ĩ aurib⁹ meis
In oĩbus his vocibus sanctus pr̃ benedi-
ctus exauditus ẽ: q ⁊ de peccatis indulgen
tiã: ⁊ bene agẽdi gratiã: ⁊ liberationẽ a pe-
riculis ⁊ copiã meruit ꝯtẽplatiõis. Vox. n.
ꝑma ꝓ excessibus veniaʒ postulat ad bona
opa faciẽda: sequens deprecat̃ auxiliũ: ter
tia fortitudinẽ postulat in aduersis ⁊ a tẽta
tiõibus ereptionẽ: quarta cõcupiscit ⁊ de-
ficit in atria dñi: inardescẽs videre regem
in decore suo ⁊ cernere terrã de lõge. Pri-
mã sane ⁊ vltimã vocẽ fundere cogunt me
tus supplitij ⁊ amor regni: due medie pce-
dũt ex viriũ ĩbecillitate ⁊ labendi facillita
te: q: nec sufficiẽtes sumus ad agendũ: nec
fortes ad tolerandum: sed sufficiẽtia nostra

ex deo ẽ: ⁊ ab ipo patiẽtia en nostra Quem
dñs in his vocibus exaudierit: in fide ⁊ le
nitate ipsi⁹ ꝑ sanctũ fecit illũ. Recte ꝑ fidẽ
⁊ lenitatẽ sanctus efficit̃: cuʒ sit interius fi
des ad iusticiam: exterius lenitas ad disci-
plinã. Omnia ait apl's honeste fiãt ⁊ ẽm di
sciplinã. Et alibi: Credidit abraam deo: et
reputatũ ẽ ei ad iusticiam. Fides deo placi
tũ facit: q: sine fide ĩpossibile est deo place
re: lenitas hominibus diligibilẽ: dicẽte scri
ptura: Fili in mãsuetudine opa tua ꝑfice:
⁊ sup hominũ gloriã diligeris. Unde supe
rius de vtroq; sup hoc sancto dicit̃: Dile-
ctus a deo ⁊ hominib⁹. Deniq; fides mũ-
diciã parit: in corde lenitas honestatem ꝓ-
fert: in opere sanctitas ꝑficit̃ in vtraq;. Sã
ctus factus digne inducit̃ in nubeʒ: vt au
diat archana verba q̃ nõ licet homini loq:
⁊ videat que oculus nõ vidit: nec auris au
diuit: nec in cor hominis ascẽdit: que repo
sita sunt in nube ista: in qua habitat omnis
plenitudo diuinitatis corporaliter: ⁊ sunt ĩ
ea omnes thesauri sapientie ⁊ scientie ab-
sconditi. Hec enim nubes leuis: sup quam
dñs ascendẽs ingressus ẽ in egyptum. In
hãc inductus ẽ: qui inductus est in viã ve
ritatẽ ⁊ vitaʒ. Nã xp̃s veritas: via ⁊ vita.
In xp̃m inducimur vel imitatiõe sequen-
tes vel assequentes beatitudinẽ. Et via ad
imitationẽ: ad beatitudinẽ vita ꝑtinet: ve-
ritas ad vtrũq;. Qui igit̃ veritatẽ facit in
via iusticie: in xp̃m inductus ⁊ indutus est
eum ꝑ imitationẽ vite. Qui cuʒ cognoscet
veritateʒ in statu eternitatis in xp̃o mane-
bit ꝑ adoptionem beatitudinis. Hinc ipe
xp̃s hortãs nos de hac re dicit: Qui mihi
ministrat me sequat̃: ⁊ vbi sum ego: illic et
minister meus erit. Hoc ẽ qui me imitat̃ se
quẽdo ad iusticiã: ad me ĩtroducet̃ regna-
turus ad vitaʒ. Itaq; q: beatus benedict⁹
eũ secutus ẽ obẽdiẽter: nũc regnat cuʒ eo
feliciter. Cui⁹ si imitatores sumus sicut ipe
xp̃i suis nos cõmẽdabit orõnibus meritis
auxiliabit̃ apud deũ q eum gratis eligit ex
oĩ carne: misericorditer exaudiuit ĩ orõne
benigne sanctificauit ad gratiã potẽter in-
duxit ad gloriã. Ad quã nos ꝑducat q vi-
uit ⁊ regnat de⁹ in scl'a sclorꝫ. Amẽ.

¶ In annūciatiōe dn̄ica: sabbato ante
quartam dn̄icā quadragesime: De adulte
ra ⁊ susanna: ⁊ beata maria. Sermo ꝑmus

lxxi

Uaȝ diues es
in misericordia: q̄ȝ magnificꝰ
in iusticia: in grā q̄ȝ munificꝰ
dn̄e deus noster. Nō ē q̄ simi
lis sit tibi munerator copiosissime: remune
rator eq̄ssime: pijssime liberator. Gratis re
spicis humiles: iuste iudicas innocētes: mi
sericorditer saluas etiam peccatores. Hec
sunt fratres dilectissimi que nobis in mēsa
diuitis huius patrisfamilias: sanctaꝝ testi-
monijs scripturaꝝ: hodie q̄dē si diligenter
aduertimus solito copiosius apponuntur.
Nimiꝝ hāc nobis copiā ꝑstāt que pariter
cōuenerūt: sacruȝ videlicet quadragesime
tēpus ⁊ sacratissima dies dn̄ice annūciati-
onis. Hodie enim in auribus nostris dep-
hēsam in adulterio mulierē indulgētia re
dēptoris absoluit: hodie innoxiū susanne
sanguinē liberauit: hodie quoq̄ȝ beatā vir
ginē singulari munere gratuite benedicti-
onis ipleuit. Magnū cōuiuiū: vbi pariter
nobis: mīa: grā: ⁊ iusticia apponunt̄. Nū-
q̄d nō etiā iusticia panis cordis? Et quidē
optime confirmās illud: vtpote cibus soli-
dus ad nutriēdū. Deniq̄ȝ beati q̄ esuriunt
illā: q̄m̄ ipsi saturabunt̄. Nunq̄d nō cibus
aīe grā dei sui? Dulcissimus sane ⁊ omneȝ
habēs suauitatē in se ⁊ delectamentū sapo
ris. Immo v̄o hec sibi pariter oīa vēdicās
non mō delectat: sed reficit ⁊ medet̄. Acce
damus ad mēsam hāc frēs mei: ⁊ ex singul̄
dapibus: vel modicū aliq̄d degustemꝰ. In
lege moyses mādauit huiusmodi lapidare
aiunt de peccatrice peccatores: de adulte-
ra pharisei. Sed ille ad duritiā lapidei cor
dis vestri locutus ē. Jesus aūt inclinans se
Dn̄e inclina celos tuos: ⁊ descende. Incli
nās se: ⁊ ad mīaȝ flexus: neq̄ȝ enim iudaici
cordis erat. digito scribebat: nō iā ī lapide
sed in terra. Neq̄ȝ hoc tm̄ semel: sed bꝫ quo
q̄ȝ duplex scriptura: sicut apud moysen ta-
bule due. Et forte ⁊ veritatē ⁊ grāȝ scribēs
⁊ iteꝝ scribēs terre impressisse videt̄: sm̄ q̄
apl's ait: Lex ꝑ moysen data est: grā ⁊ veri-
tas ꝑ iesum xp̄m facta est. Considera deni-
q̄ȝ an videri possit ꝺ tabula veritatis legis-
se vnde refelleret phariseos: q̄ sine peccato
ē vestrū: ꝑus lapidē in eā mittat. Uerbū q̄
dē abbreuiatū: sed viuuȝ ⁊ efficax ancipiti
gladio penetrabilius. Q̄ȝ grauiter eniȝ ad
verbū hoc saxea corda transfossa: q̄ȝ vehe-
menter hoc vno lapillo: ꝯtrite sint lapidee
frōtes: rubor ip̄e cōfusiōis ⁊ clandestinus
ꝓbauit abscessus. Meruit q̄deȝ adultera
lapidari: sed his punire gestiat: q̄ dignꝰ nō
est etiā ip̄e puniri. Is ꝑsumat a peccatrice
exigere vltionē: q̄ eādē excipere nō meret̄
Alioq̄n ipse sibi vicinior a se incipiat: in se
prius sententiā ferat exerceatq̄ȝ vindictā.
Hec veritas. Ceteꝝ adhuc minus est. Et si
accusatores refellit hec veritas: sed ream
necdū absoluit. Scribat iteꝝ: scribat grāȝ:
legat ⁊ audiamus. Nemo te ꝯdēnauit mu
lier? Nemo dn̄e. Nec ego te ꝯdēnabo. Ua
de ⁊ noli ampliꝰ peccare. O vox misericor-
die: o auditus leticie salutaris. Auditā fac
mihi mane misericordiā tuā: quia in te spe
raui dn̄e. Sola nimiꝝ spes apud te misera-
tiōis obtinet locū: nec oleum misericordie
nisi in vase fiducie ponis. Sed infidelis fi-
ducia solius vtiq̄ȝ maledictiōis capax: cuȝ
videlicet in spe peccamus. Q̄ȝ q̄ȝ nec fidu-
cia illa dicēda sit: sed insensibilitas quedaȝ
⁊ dissimulatio pernitiosa. Que enim fidu-
cia ei qui periculuȝ nō attēdit? Aut q̄ꝺ ibi
timoris remediū: vbi nec timor sentit̄: nec
materia ip̄a timoris? Fiducia solatium est
nec eget ille solatio qui letat̄ cum malefece
rit ⁊ in pessimis rebus magis exultat. Ro-
gemus itaq̄ȝ fratres respōdere nobis quā-
tas habemus iniquitates ⁊ peccata: scele-
ra nostra ⁊ delicta nobis desideremꝰ osten
di. Scrutemur vias nostras et studia nr̄a:
periculaq̄ȝ vniuersa vigili intentiōe pense
mus. Dicat quisq̄ȝ in pauore suo: vadā ad
portas inferi: vt iā nō nisi in sola dei miseri
cordia respiremus. Hec vera hoīs fiducia
a se deficiētis ⁊ initētis dn̄o deo suo. Hec
inquā vera fiducia cui misericordia nō ne
gat̄: ꝓpheta attestāte: Q̄m̄ beneplacitū est
dn̄o sup timētes eū: ⁊ in eis qui sperāt sup
misericordia eius. Nec parua vtiq̄ȝ suppe-

tit nobis: in nobis quidem timoris: in ipo
aūt fiducie causa. Suauis & mitis est copi-
ose misericordie: pstabilis sup malitia: mul
tus ad ignoscendū. Credamus sane vel ini
micis qui in eo nil aliud vnde occasionem
struēde calūnie caperēt inuenerūt. Cōpati
etur aiunt peccatrici: nec sibi oblatā vllate
nus patief occidi. Tenebitur itaqꝫ manife
stus aduersarius legis: cuꝫ absoluerit lege
damnatā. In vestrū o pharisei caput tota
vestre malignitatis adinuentio retorquef.
Diffiditis cause: qui iudicium subterfugi
tis. Nma illa quidē sine iniuria legis absol
uif: que sine accusatore relinquif. Sed cō-
sideremus fratres: quo nā hinc abeāt pha
risei. Uidetisne duos senes: nā a seniorib᷒
exire ceperunt? quomodo in pomerio ioa-
chim abscōdūtur? Susannā querūt vxorē
eius? sequamur eos: nā iniqua cogitatiōe
pleni sunt cōtra eā. Cōsentire nobis aiunt
senes: aiunt pharisei: aiunt lupi q ab alteri
us paulo ante lꝫ errātis ouicule fuerāt de-
uoratiōe frustrati. Cōsentire nobis: & com-
miscere nobiscū. Inueterati dieꝝ maloruꝫ
modo accusabitis adulteriū: mō adulteriū
suadetis? Sed hec ē tota iusticia vestra: et
que palaꝫ arguitis eadē agitis in occulto.
Hinc fuit: ꝙ existis vnus post vnū: cū ille
omniū cōscius occultoꝝ vestras tā valide
pcussisset ꝯsciētias dicens: Qui sine pecca
to ē vestrū: pmus in eā lapidē mittat. Me
rito pinde veritas ad discipulos ait: Nisi
habūdauerit iusticia vestra plusqꝫ scribaꝝ
& phariseoꝝ: nō intrabitis in regnū celoꝝ.
Alioqn dicemus aiunt ꝯtra te testimoniū:
Semē chanaā & nō iuda: nec hoc quidem
moyses in lege mādauit: An qui decreuit
adulterā lapidare? mādauit accusare pudi
cā? An q iussit adulterā lapidibus opprimi?
iussit etiā contra insontē testimoniū ferri?
Immo vō sicut adulterā: sic etiā falsum te
stem nō ipunitū eē pcepit. Sed qui gloria-
mini in lege: p legis puaricationē deum in
honoratis. Ingemuit susanna & ait: Angu
stie mihi sunt vndiqꝫ. Undiqꝫ enim mors
hinc qdē corporea inde spūalis. Si hoc in-
quit egero: mors mihi ē: si aūt nō egero nō
effugiam manus vestras. Uestras o phari

sei manus nec adultera effugit nec pudica
vestras accusationes: nec sanct᷒: nec pctōr
euadit. Dissimulatis peccata vestra: vbi i-
ueneritis aliena. Alioqn forte siqs suū nō
habet: vestrū impingitis ei crimen. Quid
tā susanna facit? inter mortē & mortem: ani
me videlicet & corporis vndiqꝫ angustata?
Melius ē mihi inqt absqꝫ opere incidere
in manus hominū: qꝫ relinquere legē dei
mei. Nimiꝝ sciebat ista: qꝫ horrendū sit in-
cidere in manus dei viuētis. Nā homines
quidē cū occiderint corpus: anime nō ha-
bēt vltra quid faciāt. Ille timēdus ē: q po-
testatē habet & corpus & animā pdere i ge
hennā. Quid familia ioachim tardat? Ir
ruat p posticū: nā in pomerio clamor audi
tur. Clamor vt lupoꝝ grauium: & balantis
ouicule inter eos. Sed non patif ab eis in-
noxiā deuorari: q ab ipsis coꝝ faucibus tā
dignāter eripit: etiā eripi nō merētē. Me-
rito pinde cū duceref ad mortem erat cor
eius fiduciā habēs in dño: quē vsqꝫ adeo
timuisset: vt timorē omnē postposuisset hu
manum & ipsius legē simul vite ptulisset &
fame. Nō eni dictus fuerat sermo aliquā-
do huiuscemodi de susanna. Sꝫ & parētes
ei᷒ iusti fuerāt: & vir ei᷒ honoratior oīb᷒ iu-
deis. Merito igitur a iusto iudice iustam
de iniustis obtinuit vltionē? q tā vehemē
ter iustitiā esuriuit: vt pter eam ꝯtēneret
mortē corporis obprobriū generis luctū in-
cōsolabile amicoꝝ. Et nos frēs si a xpo au
diuim᷒ nec ego te ꝯdēnabo si peccare iā no
lum᷒ ꝫ ipm᷒ si i ipo volum᷒ pie viuē nece ē
psecutiōes sustineam᷒: ne malū p malo aut
maledictū p maledicto reddam᷒. Alioqui
q patiētiā ñ suauerit: pdet iustitiā: h est vi-
taꝫ pdet: h est pdet aiaꝫ suā. Mihi vīdictā
ego retribuā dic dñs. Ita ē p̄rsus ipe retri
buet: sꝫ si ei vīdictā sues? si nō tollas ab eo
iudiciū: si nō reddas retribuētib᷒ tibi ma-
la. Faciet iudiciū: sꝫ iniuriā patiētib᷒? in eq-
tate iudicabit: sꝫ p māsuetis terre. Iaꝫ vo
bis ni fallor molestū ē: ꝙ ꝺlicie tardāt. Nō
mireminī: delicie sunt. Non onerabūt qualꝫ
satiatos: nec a ructuātib᷒ qdē poterūt fasti
diri. Missus ē gabriel āgel᷒ a deo in citatē
galilee: cui nomen nazareth. Miraris ꝙ

nazareth parua ciuitas et tāti regis nūcio illustref ꝛ tāto? Sed magnꝰ latet in ciuitate hac pūa thesaurꝰ. Latet inqꝫ: sꝫ hoīes latet: nō deū. An ñ thesaurꝰ dei maria? Ubicūqꝫ illa ē: ꝛ cor eiꝰ. Oculi eiꝰ sup eā: vbiqꝫ respicit hūilitatē ācille sue. Nouit celū vnigenitus dei p̄ris. Si celū nouit ꝛ nazareth. Quid ni sciat patriā suā Quid ni nouerit hereditatē suā? Celū ex patre: nazareth ex matre vēdicat sibi. Sīqdē ip̄e se ꝛ filiū dauid: ꝛ dn̄m esse testaf. Celū celi dn̄o: terraꝫ aūt dedit filijs hoīuꝫ. Cedat ḡ ei vtrūqꝫ necesse est in possessionē: q nō mō dn̄s: sꝫ etiā filius hoīs est. Audi etiā quō terrā filius hoīs vēdicat: sed ꝛ cōmunicat tanqꝫ sponsus. Flores inqt apparuerūt ī terra nostra. Neqꝫ hinc discrepat qꝫ nazareth interp̄tatur flos. Amat florigerā patriā flos de radice iesse: ꝛ libēter īter lilia pascit flos cāpi ꝛ liliū ꝯualliū. Cōmendat enī flores pulchritudo suaue olētia: ꝛ spes fructꝰ gr̄a triplex Te qꝫ florē reputat deꝰ ꝛ bn̄ ei cōplacet in te: si tibi nec honeste ꝯuersatiōis decor: nec bone opiniōis fragrātia: nec ītētio d̄sit future rētributiōis. Fructꝰ .n. spūs ē vita et̄na Ne timeas maria iuenisti enī gr̄am apud dn̄m. Quātā gratiā? Gratiā plenā: gratiā singularē. Singularē an generalē? Utranqꝫ sine dubio: q2 plenā: ꝛ eo singularē quo generalē. Ipam enī generalē singulariter accepisti. Eo inqꝫ singularē quo generalē: nā sola oībus gr̄am iuenisti. Singularem qꝫ sola hāc inueneris plenitudinē generalē: qꝫ de ip̄a plenitudine accipiāt vniuersi. Benedicta tu in mulieribus: ꝛ benedictꝰ fructus ventris tui. Singulariter qdē fructus ē vētris tui: sꝫ ad omniū mētes te mediāte p̄uenit. Sic nimiꝫ olim ros totus in uellere: totus in area: sed in nulla p̄te aree sicut in vellere totus fuit. In te sola res ille diues ꝛ p̄ diues exinanitur: excelsus hūiliaf: ꝛ īmēsus abreuiaf: ꝛ ab angelis minoraf. Uerus deniqꝫ deus ꝛ dei filius incarnaf. Sed quo fructu? Nēpe vt omnes eiꝰ paup̄tate locupletemur: eius humilitate subleuemur: eius miratiōe magnificemur eius incarnatione adherētes deo incipiamus eē vnius spūs cuꝫ eo. Sꝫ qd dicimus

fratres: cuinam potissimū vasi gratia infūdetur. Sicut supra meminimꝰ: capax est qdem misericordie fiducia: patientia v̄o iusticie: quale iam poterimus idoneum gratie receptaculum exhibere? Balsamum ē purissimū: ꝛ solidissimum vas requirit. Et quid tam purum: quidue tam solidum: qꝫ humilitas cordis? Merito proinde humilibus datur gratia. Merito respexit deus humilitatem ancille sue. Quo naꝫ merito queris? Eo vtiqꝫ qꝫ animum humilem merītum non occuparet humanum: quominus libere influeret diuine gratie plenitudo. Sed ad hanc nobis humilitatem qbusdam erit gradibus ascendendum. Primo enim cor hominis queꝫ adhuc peccare delectat nec miseriam consuetudinem p̄posito vltio: i mutauit ne sit gratie capax p̄prijs vitijs prepeditur. Secundo quoqꝫ vbi iaꝫ corrigere mores ꝛ priores neqtitias decetero non iterare proponit: ip̄a tamē peccata p̄terita lꝫ iaꝫ amputata quodāmodo videanf dū in eo manet gratiā nō admittūt. Manēt aūt donec cōfessiōe lauenf: donec succedētibus dignis fructibus penitentie de medio fiant. Sed ve tibi: si forte vitijs ꝛ pctīs p̄nitiosior successerit ingratitudo. Quid .n. tā euidēter gr̄e aduersaf? Tepescimꝰ p̄cessu tp̄is a feruore ꝯuersatōis nr̄e: paulatī rēfrigescit charitas abūdat iniqtas vt ꝯsumemꝰ carne q spū ceperamꝰ. Inde ē vt minus iaꝫ sciamus que a deo data sunt nobis: indeuoti pariter ꝛ ingrati. Timorē domini derelinqmꝰ: religiosam omittimꝰ sollicitudinē verbosi: curiosi faceti etiā detractores ꝛ murmuratores: vacātes nugis fugitātes laboris ꝛ discipline quotiēs sine nota id licet: q̄si v̄o ꝯfesti sit etiā sine noxa. Quid ḡ tātis repulsuꝫ obstaculꝰ gr̄am nob̄ deesse miramꝰ? Iā v̄o si qs iuxta apostoluꝫ cū verbū xp̄i verbū gr̄e in eo hītet ḡtus ē siquis deuotus: siqs solicitus: siqs spū feruens: caueat sibi ne suis fidat meritis: ne suis opibꝰ īnitatur. Alioquin ne huiusmōi qdē aīuꝫ intrat gr̄a. Nimirū plenus ē: nec in eo iā inuenit gr̄a locū sibi. Cōsiderastis phariseū illū orantē. Nō erat raptor: nō iniustus: nō adulf. An sine fructibꝰ penitētie

erat? Ieiunabat bis in sabbato: decimas dabat oĩum q̃ possidebat. Sed igratũ forsitan suspicami: audite qd dicat. Deꝰ gr̃as ago tibi. Sed nõ erat vacuꝰ nõ erat exinanitꝰ: nõ erat hũilis: sed elatꝰ. Nõ eni qd sibi deesset scire studuit sed exaggerauit meritũ suũ: nec erat illi solida plẽitudo sed timor. Uacuus ꝓinde rediit: q plenitudinẽ simulauit. Nã publicanꝰ ille q exinanire se ipm̃ q̃z vacuũ vas exhibẽ curauit: gr̃az retulit ãplioreẽ. Nos ḡ frẽs si gr̃am cupimꝰ inuenire: sic decetero abstineamꝰ a vitijs: vt de p̃teritis q̃z pct̃is digne peniteamꝰ. Nihilominus q̃z solliciti simꝰ ⁊ deuotos nos deo ⁊ vere hũiles exibere. Huiusmõi nẽpe aĩas gratãter respicit pio illo respectu: de quo sapiẽs ait: Qm̃ gr̃a ⁊ mĩa dei est in sanctos eiꝰ: ⁊ respecꝰ in electos illius. Et forte ꝓpterea quartꝰ reuocat aĩaz q̃z respiciat dicẽs: reuertere reuertere sunamitis reuertere reuertere vt ĩtueam̃ te: quo vz nec in peccãdi ↄ̃suetudĩe nec in ↄ̃sciẽtia pctõꝝ sz in tepore ⁊ torpore ĩgratitudis aut elatiõis cecitate p̃sistat. A quo nos q̃driptito ꝑiculo reuocare ⁊ eripe dignet factꝰ nob̃ a deo p̃ẽ sapiẽa ⁊ iustitia ⁊ scĩcatio ⁊ redẽptio iesus xp̃s dñs nr̃: q est benedictus in secula.

lxxij ¶ Uñ supra de versu psalmi Ut ĩhabitet gl'ia in terra nr̃a. Sermo secundus.

Ut inhabitet gloria in terra nr̃a mĩa ⁊ veritas obuiauerunt sibi: iustitia ⁊ pax osculate sunt. Gl'ia nr̃a hec ẽ vt ait apl's: testimoniũ ↄ̃sciẽtie nr̃e. Nõ q̃dem tale testimoniũ: q̃le supbus ille phariseus hẽbat seducta ⁊ seductrice cogitatiõe testimoniũ ꝑhibẽs de se ipo: ⁊ testimoniũ eius verũ nõ erat: sz cũ spũs ipe testimonium ꝑhibet spũi nr̃o. Porro hoc testimoniũ in tribꝰ ↄ̃sistere credo. Necesse est eni primo oĩum credere q remissionẽ pctõꝝ habere nõ possis nisi ꝑ ĩdulgentiã dei: deĩde q nihil prsus habere q̃as opis boni nisi ⁊ hoc dederit ipe postremo q vitã eternam nullis poteris opibꝰ ꝓmereri nisi gratis tibi det ⁊ illa. Quis eni põt facere mundũ de ĩmundo ↄ̃ceptũ semine: nisi q solus est mũdꝰ? Utiq̃z q factũ ẽ nõ põt nõ fieri: ipo tñ nõ ĩputãte ee erit quasi nõ fuerit. Qd̃ ꝓpheta quoq̃z ↄ̃siderãs ait: Btũs vir cui nõ ĩputauit dñs pctm̃. De opibꝰ q̃z bonis certũ ẽ oĩno q nemo eã habeat a seipo. Nam si stare nõ potuit humana natura adhuc ĩtegra: quanto minus poterit per seip̃az resurgere iam corrupta? Certa est ad suã originem vniuersa quantum in eis est tendere: ⁊ in eam semper esse partem ꝓcliuiora. Sic ⁊ nos quia de nihilo creati sumus: cõstat q si nobisipsis relinqmur ĩ peccatum semp qd̃ nihil ẽ declinamus. Iã vo de vita eterna scimus: q nõ sunt ↄ̃digne passiõẽs huius tp̃is ad futurã gloriã: nec si vnꝰ oẽs sustineat. Neq̃z enim talia sunt hominum merita: vt ꝓpterea vita eterna debeatur ex iure: aut deus aliquam iniuriã faceret nisi eã donaret. Naz vt taceã q merita oĩa dei sunt dona: ⁊ ita homo magis ꝓpterea deo debitor ẽ q̃z deus hoi: qd sunt omnia merita ad tantam gloriã? Deniq̃z qs melior est ꝓpheta cui dñs ipe tam insigne testimonium ꝑhibet dicẽs: viꝝ inueni ſm cor meũ? Uerũtñ ⁊ ipe hũit necesse dicẽ deo Nõ intres in iudiciũ cũ seruo tuo. Nemo itaq̃z se seducat: q si bene cogitare voluerit: ĩueniet ꝓculdubio q nec cũ decẽ milibꝰ possit occurrere ei: q cũ viginti milibus venit ad se. Uerũ hec q̃ nũc diximꝰ nõ oĩno sufficiunt: sz magis initiũ q̃ddã ⁊ velut fũdamentũ fidei sunt habẽda. Ideoq̃z si credis pctã tua nõ posse deleri nisi ab eo cui soli peccasti: ⁊ in quẽ peccatũ non cadit: bene facis. Sed adde adhuc vt ex hoc credas: quia ꝑ ipm̃ tibi peccata donant. Hoc est testimonium quod perhibet in corde nostro spiritussanctus dicens Dimissa sunt tibi peccata tua. Sic eni arbitrat Apl's iustificari hominez gratis per fidẽ. Ita de meritis quoq̃z si credis nõ posse haberi nisi ꝑ ipsum nõ sufficit donec tibi ꝑhibeat testimoniũ spũs veritatis: q ea habes ꝑ illũ. Sic ⁊ de vita eterna habeas necesse est testimonium spũs: q ad eã sis diuino munere ꝑuẽturus. Ipse enim peccata condonat: ipse donat merita: ⁊ premia nihilominus ipse redonat. Porro testimonia ista credibilia facta sunt nimis. Nã

de remissione peccatoꝝ quidē validissimū
teneo argumentū dñicam passionem. Uox
siquidem sanguinis eius invaluit multo plus
ꝗ̃ vox sanguinis abel: clamans in cordibꝰ
electorum remissionem oium peccatorum.
Traditus est enim propter peccata nostra:
nec dubiū qn potentior ꝛ efficacior sit mors
illius in bonū ꝗ̃ peccata nostra in malum.
De bonis autem operibus argumentum
nihilominꝰ efficax mihi est resurrectio eiꝰ:
q̄ resurrexit ꝓpter iustificationē nostram.
Porro de spe premioꝝ testimoniū est eius
ascensio: q̄ ascendit ꝓpter glorificationem
nostram. Hec tria in psalmis habes: dicēte
propheta: Beatus vir cui nō imputauit do
minus peccatū. Beatus vir cuius est auxi-
lium abste. Item alibi: Beatus quē elegi-
sti ꝛ asumpsisti: habitabit ī atrijs tuis. Hec
est gloria vera: gloria inhabitans: q̄ ab eo
est qui per fidem habitat in cordibus nr̄is.
Filij v̄o adam gloriam que ab inuicem est
querentes: gloriam que a solo deo est nō vo
lebant: ꝛ sic gloriam exterius fluentē sectā
tes: habebant gl̄iam non in seipsis sed ma-
gis in alijs. Uis nosse? vnde bonū sit inha-
bitās gloria? Dico breuiter: qm̄ ad mystica
festinat intentio. Nam ꝛ ea sola ꝓposueraꝫ
in verbis illis ꝓpheticis vestigare: sꝫ refle-
xit ad moralia occurrens p̄ma fronte apo-
stolicꝰ sermo de interna gloria ꝛ testimonio
conscientie. Sic ergo inhabitat hec gloria
etiam hic in terra nostra: si misericordia et
v̄itas obuiauerint sibi ꝛ sese iusticia et pax
osculentur. Preuenienti siquidem misericor
die veritas ꝯfessiōis nostre occurrat neces-
se est: ac decetero sanctimoniā sectemur et
pacem: sine qua nemo videbit deum. Ubi
enim compungit̄ quis iam tunc eū miseri-
cordia preuenit: sed nequaq̄ ingredieť: do
nec ei veritas ꝯfessiōis occurrat. Peccaui
dño ait ipse dauid ad nathan ꝓphetam: cū
de adulterio ꝛ homicidio argueretur: ꝛ do
minus transtulit peccatum tuū a te ait pro-
pheta. Nimiruꝫ misericordia ꝛ veritas ob
uiauerunt sibi. Et hoc qdem: vt declines a
malo. Jam v̄o vt facias bonū in tympano
tibi ꝛ choro psallendū est: vt ipsa mortifica-
tio carnis tue ꝛ penitentie fructus ac iusti-
cie opera in vnitate ꝛ cōcordia fiāt: qm̄ vni
tas sp̄us vinculum est ꝑfectionis. Neq̄ ad
dexterā neq̄ ad sinistrā declinaueris. Sūt
enim quoꝝ dextera est dextera iniquitatis
Phariseus ille cuius supra meminimꝰ non
erat sicut ceteri hoīum ꝛ ipse sibi vt diximꝰ
testimoniū ꝑhibuit: sed non veꝝ. Sane qs-
quis ille est: in quo misericordia ꝛ veritas
obuiauerūt sibi: iusticia ꝛ pax osculate sunt
secure glorietur: sed glorietur in eo qui si-
bi testimonium perhibet in sp̄u vtiq̄ veri-
tatis. Ut inhabitet gloria in terra nr̄a mise
ricordia ꝛ veritas obuiauerunt sibi: iusticia
ꝛ pax osculate sunt. Si gl̄ia patris filius sa-
piens cū sit sapientia ipsa sapientior nemo:
liquet ꝑfecto gl̄iam patris xp̄m dei v̄tuteꝫ
ꝛ dei sapieptiā esse. Quia ergo multipharie
multisq̄ modis de eo p̄dcm̄ fuerat in ꝓphe
tis qd̄ in terris vidēdus foret ꝛ īter hoīes
cōuersaturus: quonā mō id factū sit: ꝛ īple-
tis que de eo ꝑ os oīum ꝓphetaꝝ dcā fue-
rant habitauerit gl̄ia in terra nr̄a psalmista
indicat in his verbis. Ac si manifestius di-
cat: Ut verbū caro fieret ꝛ habitaret in no-
bis: misericordia ꝛ veritas obuiauerūt sibi
iusticia ꝛ pax osculate sunt. Magnū sacr̄m
frēs ꝛ diligentius ꝑscrutandū: nisi ꝛ intelle
ctus mysterio ꝛ ipsi quoq̄ ītellectui verba
deessent. Dico tñ vtcūq̄ modicū id qd̄ sen
tio: si forte vel occasionē dedisse videar sa-
pienti. Uidere mihi videor dilectissimi q̄tu
or his virtutibus amictū p̄mū hoīem ab ip
so sue creationis exordio: ꝛ vt propheta me
minit vestimento salutis indutuꝫ. Est enim
in his q̄tuor salutis integritas nec sine his
oībus pōt ꝯstare salus: p̄sertim cū nec pos-
sint esse virtutes si ab inuicē separenť. Acce
perat igiť hō misericordiā custodē scꝫ atq̄
pedissequā: vt ipsa p̄ueniret ipsa ꝛ sequere
tur eum ipsa quoq̄ ꝓtegeret ꝛ conseruaret
vbiq̄. Uides qualē nutriciū ꝯtulit paruu-
lo suo? deus qualem dedit pedissequā hoī
recenter orto? Sed erat illi necessarius etiā
eruditor tanq̄ ingenue ꝛ rōnabili creature
vt non sicut iumentū aliqd̄ custodiretur sꝫ
tanq̄ paruulus educareť. Cui tñ magiste-
rio nemo poterat aptior inueniri ꝗ̃ veritas
ipsa: que eū in agnitionē summe ꝑduceret

aliquādo veritatis. Interim vō ne sapiens
inueniret vt faceret malū essetqȝ peccatuȝ
ei tanqȝ scienti bonum ⁊ minime facienti:
iusticiam quoqȝ qua regeret accepit. Ad-
huc aūt ⁊ pacem qua foueret ⁊ delectaret
addidit manꝰ benignissima creatoris. Pa-
cem vtiqȝ duplicez vt nec intus pugne nec
foris timores: idest nec caro concupisceret
aduersus spm̄: nec esset ei vlla formidinis
pēna. Nam ⁊ bestijs oībus libere imposuit
noīa: ⁊ serpens ipse qd̄ violentia nō p̄sum-
psit fraude magis eum aggressus ē. Quid
huic deerat? quē misericordia custodiebat:
docebat veritas: regebat iusticia: pax foue-
bat? Sed heu hō iste ad multā pniciem ⁊ in
sipiētiā sibi: descendit de hierl'm in hierico.
Siqdem incidit in latrones: a quibus ⁊ añ
omnia legit despoliatus. An non despolia-
tus qui dño veniente nudū se esse cōqueri-
tur? Nec vō poterat reuestiri vl' ablata sibi
recipe vestimēta: nisi sua xp̄s amitteret. Si
cut enim viuificari in aīa nisi interueniēte
morte xp̄i non potuit: ita nec reuestiri sine
eius despoliatiōe. Et vide si non ppter has
quatuor partes vestimēti quas amiserat p̄-
mus ⁊ vetus hō: in totidē quoqȝ diuisa sūt
secūdi ⁊ noui hois vestimenta. An forte q̄-
ris ⁊ tunicam inconsutilē que non diuidit?
ȝ forte puenit? Ego diuinā arbitror eē ima
ginez: que nimiꝝ non assuta sed insita atqȝ
ipsi impressa nature: diuidi scindiqȝ nō pōt
Ad imaginem nempe ⁊ silitudinem factꝰ ē
homo in imagine arbitrij libertatem virtu
tes habens in silitudine. Et similitudo qdē
perijt: verūtñ in imagine pertransit homo.
Imago siquidem in gehenna ipsa vri pote
rit non exuri: ardere sed non deleri. Hec ḡ
non scinditur sed forte puenit: ⁊ quocūqȝ
proueniat anima ibi erit simul ⁊ ipsa. Nam
similitudo non sic: sed aut manet in bono
aut si peccauerit anima mutatur miserabi-
liter iumenti insipientibus similata. Et qa
spoliatum virtutibus quatuor hominez di-
ximus: quonam modo sit spoliatus ꝯgruū
est vt dicamus. Perdidit homo iusticiam:
cum eua serpentis adam mulieris voci obe
diuit potius q̄ȝ diuine. Erat tamen residuū
aliquid quod apprehendere possent: idqȝ
dominus suo illo scrutinio inuebat: ȝ abie
cerunt ēt illud conuersi in verba malicie ad
excusandas excusatiōes in peccatis. Prior
enim iusticie portio est non peccare: secūda
per penitentiam dānare peccatum. Perdi
dit ⁊ misericordiam cum sic exarsit eua ī cō
cupiscētia sua: vt nec sibi nec viro nec filijs
parceret nascituris simul omnes terribili
maledicto et necessitati mortis addicens.
Adam quoqȝ indignationi diuine mulierē
pro qua peccauerat obiecit: quasi post ter-
gum eius volēs declinare sagittam. Vidit
enim mulier lignum ꝙ esset pulchrum visu
⁊ ad vescendum suaue: ⁊ a serpente audie-
rat tanqȝ deos sese futuros. Funiculus tri-
plex difficile rūpitur: curiositatis volupta-
tis ⁊ vanitatis. Hec sola mundus habet: cō
cupiscentiam carnis: concupiscentiam ocu
lorum: ⁊ superbiam vite. His abstracta ⁊ il-
lecta: misericordiam omnem crudelis mat
abiecit. Sic ⁊ adam qui mulieri male: male
misertus est: vt cum ea peccaret bene nolu-
it misereri: aut penam sustinere pro ea. Pri
uata est etiam mulier veritate primo qdem
detorquēs male quod audierat morte mo-
rieris ⁊ dicens ne forte moriamur: demum
serpenti credens penitus abnegati ⁊ dicen
ti: nequaqȝ moriemini. Priuatꝰ est ⁊ adam
veritate vbi eam erubuit confiteri: volati-
lia excusationum operimenta pretendens.
Siquidem ipsa dicit: Qui erubuerit me co
ram hominibus: erubescam ⁊ ego eum co-
ram patre meo. Pacē quoqȝ protinus ami-
serunt: quia non est pax impijs dicit domi-
nus. Nonne enim contrariam legem inue-
nerant in membris suis? quod de nouo ce-
perat pudere nuditatis? Timui inquit eo
ꝙ nudus essem. Non sic miser non sic pau-
lo ante timebas: non querebas folia licet ⁊
corpore nudus sicut ⁊ modo. Ex hoc sane
vt pphete ipsius parabolam prosequamur
qui sibi obuiasse eas ⁊ reconciliatas in oscu
lo memorauit: grauis quedam inter v̄tutes
videt orta ꝯtentio. Siqdē veritas ⁊ iusticia
miserum affligebant: pax ⁊ mia zeli huius
expertes iudicabant magis esse parcendū.
Sunt eni collactanee he due: quemadmo-
dū ⁊ priores. Vñ ⁊ factū est: vt pseuerātibꝰ

illis in vltione:⁊ preuaricatoꝛē hincinde ce
dentib⁹ presentesq̧ molestias futuri cumu
lantib⁹ cōminatione supplicij:ille secederēt
in coꝛ patris redeuntes ad dn̄m qui dedit
illas. Solus siquidē ipse cogitabat cogita-
tiones pacis: cū afflictionis oīa plena vide
rent. Siquidē nō cessabat pax: nō ei miseri
coꝛdia dabat silentiū: sed pio quodā susur-
rio paterna pulsantes viscera loquebatur.
Nūquid in eternū proijciet deus? aut non
apponet vt complacitioꝛ sit adhuc? Nūqd
obliuiscet misereri deus? aut continebit in
ira sua misericoꝛdias suas? Et quāuis diu
multūq̧ visus sit dissimulare pater misera-
tionū: vt interim satisfaceret zelo iustitie ⁊
veritatis: nō tn̄ infructuosa fuit supplican-
tium impoꝛtunitas: sed exaudita est in tpe
opoꝛtuno. Foꝛte eni interpellantib⁹ tale di
catur dedisse responsum. Usq̧quo preces
vestre? Debitoꝛ sum ⁊ soꝛoꝛibus vestris q̄s
accinctas videtis ad vindictā faciendā in
nationib⁹: iustitie ⁊ veritati. Uocent? veni
ant: ⁊ sup hoc verbo pariter cōferam⁹. Fe-
stinant ergo legati celestes: ⁊ vt videre mi-
seriam hominū ⁊ crudelem plagam vt pro-
pheta loquitur: angeli pacis amare flebant
Qui eni fidelius que ad pacē sunt querāt?
q̄z angeli pacis? Sane ex deliberatione cōi
ascendit veritas ad constitutā diē: s3 ascen
dit vsq̧ ad nubes: necdū plane lucida: sed
obscura ⁊ obnubilata adhuc zelo indigna-
tionis. Factūq̧ est vt legimus in propheta
dn̄e i celo mīa tua: ⁊ veritas tua vsq̧ ad nu
bes. Medius autē pater luminū residebat
⁊ vtraq̧ pro parte sua quod habebat vtili⁹
loquebat. Quis putas illi colloquio meru-
it interesse ⁊ indicabit nobis? Quis audi-
uit ⁊ enarrabit? Foꝛte inenarrabilia sunt:
⁊ non licet homini loqui. Sūma tn̄ contro
uersie totius hec fuisse videtur. Eget mise-
ratione creatura rational' ait misericoꝛdia
quoniā misera facta est ⁊ miserabil' valde.
Uenit temp⁹ miserendi eius: q: iam p̄terit
temp⁹. Ecōtra veritas opoꝛtet inqt imple-
ri sermonē quē locut⁹ es dn̄e: totus moꝛia-
tur adam necesse est cum omnib⁹ qui in eo
erant: qua die vetitum pomum in preuari-
catione gustauit. Ut quid ergo ait miseri-
coꝛdia vt qd me genuisti pater? citius peri-
turam? Scit eni veritas ipsa quoniam mi-
sericoꝛdia tua perijt: ⁊ nulla est si non aliqn̄
misereris. Similiter autem ⁊ illa econtra-
rio loquebatur. Quis enim nesciat q̄ si p̄re
dictam sibi preuaricatoꝛ sententiā moꝛtis
euaserit: perijt nec permanebit iam in eter-
num veritas tua dn̄e? Ecce vo vn⁹ de che-
rubin ad regem salomonē suggerit eē mit-
tendas: qm̄ filio inquit datum est omne iu
dicium. Et in eius ergo conspectu miseri-
coꝛdia ⁊ veritas obuiauerunt sibi eadem q̄
supra meminim⁹ verba querimonie repe-
tentes. Fateoꝛ ait veritas zelum bonū ha-
bet misericoꝛdia: sed vtinam fm̄ scientiam
Nunc aūt quid preuaricatoꝛi potius q̄z so-
roꝛi iudicat esse parcendum? At tu inquit
misericoꝛdia neutri parcis: sed tanta indi-
gnatione seuis in preuaricatoꝛem: vt inuol
nas pariter ⁊ soꝛoꝛem. Quid male merui?
Si quid habes aduersum me dicito mihi.
Sin autē: quid me psequeris? Grandis cō
trouersia fratres: ⁊ intricata nimiū disce-
ptatio. Quis non illic diceret? bonum no-
bis erat si natus nō fuisset homo iste? Sic
erat dilectissimi omnino sic erat: non vide
batur quomodo misericoꝛdia simul ⁊ veri
tas possent conseruari. Cumq̧ adijceret ve
ritas in ipsum quoq̧ iudicē partis sue me
rita retoꝛquere dicēs cauendum omnino
ne fieret irritum verbū patris: ne sermo
viuus ⁊ efficax qualibet occasione euacua
retur: parcite queso ait pax parcite verbis
huiusmodi: nō vos talis altercatio decet:
virtutum est inhonesta contentio. Poꝛro
iudex inclinans se digito scribebat in ter-
ra. Erant aūt verba scripture que pax ipsa
legit in aurib⁹ oiū: ea siquidē ppri⁹ reside
bat. Hec dicit perij si adā nō moꝛiat: ⁊ hec
dic perij nisi mīā ꝯseq̄t. Fiat moꝛs bona ⁊
h3 vtraq̧ qđ petit. Obstupuē oēs i vbo sa-
piētie: ⁊ foꝛma cōpōnis parit atq̧ iudicij.
Siqdē manifestū fuit: nullā eis q̄rimonie
occasionē reliq: siqdē fieri poss3 qđ vtraq̧
petebat: vt ⁊ moꝛeꝛ ⁊ ꝯseq̄ret miam. S3 id
quō fiet inqūt? Moꝛs crudelissima ⁊ ama
rissima: moꝛs terribil' ⁊ ipo hoꝛrēda auditu?
bona fieri q̄nā posit rōne. At ille moꝛs iqt

peccatorum pessima: sed preciosa potest fieri mors sanctorum. An nō erit preciosa: si fuerit vite ianua porta glie? Preciosa inquiūt Sed quomodo fiet istud. Fieri ait potest si ex charitate moriatur quis: vtiqz qui nihil debeat morti. Neqz enim detinere poterit mors innoxium: sed forabitur vt scriptum est maxilla leuiathan: ⁊ destruet paries medius: solueturqz chaos magnum quod inter mortem vitāqz firmatum est. Nimiruz charitas fortis vt mors: imo ⁊ fortior morte: si fortis illius intrauerit atrium alligabit eum ⁊ diripiet vtiqz vasa eius: sed ipso transitu suo ponet ꝓfundū maris viam vt transeant liberati. Bonus visus est sermo vtpote fidelis ⁊ dignus omni acceptione. Sed vbi ille poterit innocēs inueniri: qui mori velit non ex debito: non ex malo merito: sed ex beneplacito suo? Circuit veritas orbem terre: ⁊ nemo mundus a sorde: nec infans cuius est vita vnius diei super terterraz. Sed ⁊ mīa celū omne plustrat: ⁊ in angelis quoqz ne dixerim prauitatē minorem inuenit charitatē. Nimirū aliȷ hec victoria debebat: quo maiorē nemo charitatem haberet: vt animā suā poneret pro seruis inutilib⁹ ⁊ indignis. Nā etsi ipse iā nō dicit nos seruos: hoc ipm imense dilectōis est ⁊ eximie dignationis. Nos aūt etsi oīa que precepta sunt nobis facerem⁹: quid aliud dicere deberemus: nisi ꝙ inutiles serui sumus? Sed quis eū sup hoc ꝯuenire ꝑsumeret? Redeunt ad constitutā diē veritas et mīa: anxie plurimū nō inuēto quod desiderabāt. Tum vo seorsuz pax ꝯsolans eas: vos inquit nescitis quicquā nec cogitatis: non est qui faciet bonū: hoc nō est vsqz ad vnū. Qui consiliū dedit: ferat auxiliū. Intellexit rex quid loqueretur: ⁊ ait: Penitet me fecisse hominē. Pena inquit me tenet: mihi incumbit sustinere penā: penitentiaz agere pro hoīe quē creaui. Tūc ergo dixit Ecce venio. Nō enī potest hic calix trāsire nisi bibā illuz. Et accersito ꝓtin⁹ gabriele: vade inqt dic filie syon: ecce rex tuus. Festinauit ille ⁊ ait: Adorna thalamū tuū syō ⁊ suscipe regē. Porro venturū regē mīa et veritas preuenerūt: sicut scriptū est Misericordia ⁊ veritas precedent faciem tuam. Iustitia thronum preparabat sm illud Iustitia ⁊ iudicium preparatio sedis tue. Pax cum rege venit vt propheta fidelis inueniretur: qui dixerat: Pax erit in terra nostra cum venerit. Inde ē ꝙ nato dño angelorū chorus canebat Pax in terra hominib⁹ bone volūtatis. Sed ⁊ tūc iustitia ⁊ pax osculate sunt: que non modicū videbant hactenus dissidere. Prior enim siqua erat ex lege iustitia: nō osculum: sed aculeum magis habebat vrgens timore qz prouocans dilectione. Sed nec habuit illa reconciliationem: sicut habet nunc que ex fide noscitur esse iustitia. Alioquin qd erat ꝙ nec abraā nec moyses: nec ceteri iusti temporis illius in obitu suo pacem illam beatitudinis eterne apprehendere: aut regnum pacis poterant introire: nisi ꝙ minime aduc iustitia ⁊ pax sese fuerant osculate? Ex hoc sane dilectissimi feruentiore nobis zelo sectāda iustitia est. Siquidem iustitia ⁊ pax osculate sunt: ⁊ indissolubile amicitiarum iniere fedus: vt quicunqz testimoniū iustitie secum tulerit: hilari vultu iam ⁊ amplexib⁹ letis excipiatur a pace: in idipsum dormiens et requiescens.

¶ Item vnde supra Sermo tertius.

Considerare est est fratres in solēnitate hodierna dominice annūciatiōis: velut amenissimam quandaz planiciem: simplicem nostre reparationis historiam. lxxiij Iniungitur noua legatio angelo gabrieli: ⁊ nouam virgo professa virtutem noue salutationis honorat obsequio: antiqua excluditur maledictio mulierum: nouam noua mater accipit benedictionez. Impletur per gratiam que concupiscentiam nescit: vt spiritu superueniente altissimo pariat filium: que virum dedignat admittere. Intrat ad nos eadem porta salutis antidotū: q̄ venenū serpētis ingrediēs vniuersitatē generı occuparat huāni. Innūeros hmōi flores ex his facile ē legē prătis: sed intueor mediā metuēde ꝓfūditatis abyssū. Abyssus plane imperscrutabil' in-

carnationis dominice sacramētū: abyssus
impenetrabilis: verbum caro factum est ⁊
habitauit in nobis? Quis enim inuestiget?
quis attingat: quis apprehendat? Puteus
altus est: ⁊ in quo hauriā nō ē mihi. Verū-
tñ solet interdū supposita puteis humecta-
re linteamina vapor exalans. Propterea sa
ne licet irrumpere verear? ꝓprie ꝯscius in-
firmitatis? frequenter tñ velut sup os hui⁹
putei expando ad te dñe manus meas: pro
eo ꝙ aīa mea sicut terra sine aqua tibi. Et
nunc siquid est qd̄ ascendente de deorsum
nebula tenuis ebibat cogitatio? vobis frēs
modicū illud sine inuidia cōicare ꝓposui:
velut expresso linteamine vel exigua resun
dens celestis stillicidia roris. Quero igit̃ q̈
ratione filius magis incarnatus sit q̈ȝ pater
aut spūs sanctus: cuȝ totius trinitatis non
modo equalis sit gloria sed vna eadḗqȝ sub
stantia. Sed qs cognouit sensum dñi? aut
qs cōsiliarius ei⁹ fuit? Altissimū est myste-
riū: nec nos oportet temere sup huiusmodi
precipitare sententiaȝ. Videt̃ tñ nec patris
nec spūs incarnationem in pluralitate filio
rum effugisse ꝯfusionē: dum alius dei alius
hois filius diceretur. Videt̃ ⁊ id maxime
cōgruū vt his spāliter fieret qui filius erat
ne quid esset ambiguitatis in noīe. Deniqȝ
ipsa est v̄ginis nr̃e gloria singularis ⁊ excel-
lens prerogatiua marie; ꝙ filium vnū eun-
demqȝ cuȝ deo patre meruit habere cōem:
quā sane perisse ꝯstat si non filius incarna-
ret̃. Sed nec nobis filiis alia dari possȝ occa
sio sperande hereditatis. Factus siqdē pri-
mogenitus in multis fratribus q vnigeni-
tus erat: ascíscet eos sine dubio in heredita
tem quos vocauit in adoptionē. Si enī fra
tres ⁊ coheredes. Hic ḡ xp̄s iesus media-
tor fidelis sicut in ꝑsona vna dei hoisqȝ sub
stantiā copulauit ineffabili sacr̃o⁵ sic ⁊ ipsa
reconciliatione cōsilio vsus aptissimo me-
diam nō deseruit equitatē vtriqȝ tribuens
qd̄ oportebat: honorē deo ⁊ homini misera
tionem. Hec enī optima inter offensuȝ dñȝ
⁊ reum seruū forma cōpositiōis? vt nec ho-
norandi dñi zelo seru⁹ opprimat̃ austeriore
sententia: nec rursum dum huic īmodera-
tius cōdescenditur ille debito fraudet̃ ho-
nore. Audi igitur ⁊ diligente r obserua an-
gelicam huius mediatoris ortu distributio
nem. Gloria inquiūt in altissimis deo: ⁊ in
terra pax hominibus bone voluntatis. Hu
ius deniqȝ gr̃a obseruationis fideli recon-
ciliatori xp̄o nec timoris spirit⁹ defuit: quo
patri semp reuerentiā exhiberet? semper ei
deferret: semp eius quereret gl̃iaȝ: nec spi-
ritus pietatis quo misericorditer compate-
retur hoibus. Unde ⁊ necessarium habuit
spiritū quoqȝ scientie: per quē timoris pari
ter ⁊ pietatis distributio fieret inconfusa.
Et nota ꝙ in ꝑmo illo parentuȝ nr̃oꝝ pctō
tres quoqȝ auctores extiterint: sed manife-
ste defuerint tria tribus. Dico enim euam
diabolum ⁊ adam. Non habuit eua sciētiā
que vt ait apl̃s seducta est in preuaricatiōe
Verum hec qdem serpenti nō defuit q cal
lidior describit̃ ceteris aīantibus? sȝ pieta
tem malignus nō habuit: qui homicida fa-
ctus est ab initio. Adam v̄o pius forte vide
tur mulierem nō ꝯtristando: sed timorē do
mini dereliquit voci illius obediens q̈ȝ di-
uine. Utinam magis timor dñi preualuissȝ
in eo sicut de xp̄o signanter legit̃: q: reple-
uit eum non pietatis spiritus sed timoris.
In oibus enim ⁊ per omnia pietati proxi-
morum timor dñi preferendus est: et solus
ipse est qui totum sibi debeat hoiem vendi
care. In his ergo tribus timore pietate sci-
entia: mediator noster recōciliauit nos ho-
mines deo. Nam in ꝯsilio ⁊ fortitudine: de
manu aduersariȷ̈ liberauit. Consilio siqdeȝ
pristino iure priuauit hostem: data potesta-
te vt manus iniȷ̈ceret innocenti. Fortitudi-
ne preualuit: ne violēter posset retinere re-
demptos dum victor ab inferis rediȷ̈t ⁊ vi-
ta omnium cum eo surrexit. Exinde cibat
nos pane vite ⁊ intellectus? potat aqua sa-
pientie salutaris. Est enim intellectus rerū
spiritualium ⁊ inuisibiliū verus anime pa-
nis confirmans cor nostrū: ⁊ ad omne opus
bonum roborās in omni exercitio spiritua
li. Carnalis aūt homo qui non percipit ea
que sunt spiritus dei sed stulticia illi viden
tur: gemat ⁊ lugeat dicens: Aruit cor meū:
quia oblitus sum comedere panem meum
Ecce enim mera ⁊ perfecta veritas est non

prodesse homini si mundum vniuersum lucretur: anime vero sue detrimentum faciat. Sed quādo id capere possit auarus? Sine causa laborat: quisquis ei persuadere conatur. Ut quid hoc? Nempe quia stulticia illi videtur. Quid verius: q̄ iugū xp̄i eē suaue? Appone homini seculari ꝛ vide si non lapidem q̄ panē reputabit. Et certe huiusmōi intelligentia veritatis interne viuit anima ꝛ hic cibus est spiritalis. Non enim in solo pane viuit homo: sed in omni verbo qđ p̄cedit de ore dei. Uerūtn̄ donec sapiat tibi veritas nō sin̄ difficultate ad iteriora traijcitur. Ubi vero in ea ceperis oblectari: iam non cibus sed potus est ꝛ sine difficultate itrat ad aiam: quo videlicet spūalis cib⁹ intelligentie potu sapientie digeratur: ne ipsius interioris hoīs artubus idest affectibus siccitate laborantibus oneri magis sit q̄ vtilitati. Ex omnibus ergo que saluādis fuerāt populis necessaria: nihil penitus defuit saluatori. Ipse est eniz de quo precinit Isaias Egredietur virga de radice iesse: ꝛ flos de radice eius ascendet. Et requiescet sup eum spūs dn̄i: scz sapientie ꝛ intellectus: spūs cōsilij ꝛ fortitudinis: spūs scientie ꝛ pietatis: ꝛ replebit euz spūs timoris dn̄i. Illud sane diligenter attende: q̄ florem hūc de radice non de virga dixerit ascensurū. Etenī si noua xp̄i caro in virgine creata esset ex nihilo qđ estimauerūt nonnulli: nō de radice flos sz forte de virga dici poterat ascēdisse. Nūc aūt q̄ p̄diit de radice: sine dubio cōi ab origine cōem p̄bat habuisse materiā. Nam q̄ sup eū spūs requieuit: nihil in eo ꝯtradictōis fuisse declarat. In nobis q̄ nō oīo supior ē spūs non requiescit: carne nimirū aduersus spm̄ ꝛ spū aduersus carnē ꝯcupiscente: a q̄ nos ꝯflictu liberet in quo nihil sile fuit nonus hō q̄ nr̄e carnis verā suscepit originez sz vet⁹ fermētū ꝯcupiscētie n̄ suscepit. Amē.

¶ Item vnde supra. Sermo quartus.

lxx iiij

Ave gratia plena. Non in sola virginitate cōstare poterat gratie plenitudo Neqz enim est: de ea oib⁹ accipere. Felices qui non inquinauerunt vestimēta sua: ꝛ cum regina nostra virginitatis priuilegio gloriantur. Sed num vnā tm̄ benedictionem habes dn̄a? Et mihi obsecro vt benedicas. Perijt illa virt⁹ a me: nō ē iam vel respirare ad illaz. Cōputrui in stercore meo vt iumentū factus sum: iumentū fact⁹ sum. Sed nunqd non erit mihi etiam aliqd apud te non erit vbi possim esse tecū q̄ iam sequi non valeo quocūqz ieris. Querit angelus puellam quā p̄parauit dn̄s filio dn̄i sui. Bibit ipse de idria tua cognata sibi virtute delectatus: sed nūqd nō etiā iumentis potū tribues? Bibit angelus q̄ virgo nō cognoscis: bibāt ꝛ iumēta q̄ de hūilitate singulariter gl'iaris. Respexit inqt dn̄s humilitatez ancille sue. Nam virginitas sine humilitate habet fortasse gl'iam: sed non apud deum. Humilia semper excelsus respicit q̄ alta a longe cognoscit: ꝛ humilibus dat gratiam qui superbis resistit. Sed forte nec in his quidem metretis duobus plena ē idria tua: capax est ipsa tertie quoqz metrete: vt iam non solum angelus ꝛ iumēta sed ꝛ ipē quoqz ex ea bibat architriclinus. Hoc eniz vinum bonum qđ seruauimus vsqz adhuc haurit minister āgelus vt ferat architriclino: patri dico qui trinitatis p̄ncipiū architriclinus merito nominatur. Ait siquidem angelus fecunditatem eius cōmendans: que tertia est metreta. Qđ ex te nascetur sanctum vocabitur filius dei. Ac si dicat: Cū eo solo tibi generatio ista cōmunis. Amen.

¶ Dn̄ica in ramis palmarū de p̄cessione ꝛ passione ꝛ tribus generibus obsequentib⁹ Sermo primus. lxx v

Non sine causa spiritum sponsi pariter et dei sui habens ecclesia: processionem: hodie nouā quadā ꝛ mira coniunctione addidit passioni. Nam p̄cessio plausum: habet passio planctū. Qm̄ ergo sapiētibus ꝛ insipientibus debitores sumus: videam⁹ quid vtrisqz conferat hec cōiunctio. Et prius quidē quid secularib⁹ idicet: qm̄ non prius quod spūale sed quod

animale. Videat secularis anima videat et itelligat: qm̄ extrema gaudij luct⁹ occupat. Propter hoc enim qui cetera cepit facere quoqꝫ et docere non solum verbis predicans: sed et exemplis: quod te predixerat per propheetam: quonim omnis caro fenum: ⁊ omnis glīa eius tanqꝫ flos feni: etiā apparēs in carne manifeste voluit ꝓbare ī seipso. Vn̄ ⁊ ꝓcessionis glīa voluit sublimari: qui paulopost sibi nouerat iminere diez ignominiosissime passiōis. Quis ergo sperare iam debeat in incerto glīe tꝑalis: cum videat in ipso quoqꝫ qui peccatū nō fecit creatore tēpoꝝ ⁊ ꝯditore vniuersitatis post exaltatiōez tātā tantā nihilominꝰ hūiliatio sequi? In eadē eni ciuitate a plebe eadē ⁊ eodē tꝑe nūc qdē ꝓcessiōis glīa ⁊ diuinis ē laudibꝰ honoratꝰ: postmodū v̊o interrogatus ꝯtumelijs ⁊ tormēto: ⁊ cū sceleratis reputatꝰ. Hic ē trāsitorie letitie finis: hic fructus glorie tꝑal̄. Propterea prudēter orat ꝓpha vt cātet dn̄o glīa eiꝰ: ⁊ nō cōpūgaſ̄. i. ꝓcessionē hēat quā passio nō sequaſ̄. Vos aūt charissimi tanqꝫ spiritalibꝰ spiritalia cōparātes: ī ꝓcessiōe qdē celestis p̄rie repn̄tamus gloriā: ī passiōe mōstramꝰ viā. Nā si ī ꝓcessiōe qdē venit tibi in mēte futura illa letitia ⁊ exultatio multa nimis qn̄ rapiem̄ ī nubibꝰ obuiā christo in aera: si tota cōcupiscētia vidē desideras diē illā qn̄ suscipieſ̄ in celesti hierusalē christus dn̄s caput cū oībꝰ mēbris portās triūphū victorie applaudētibꝰ nō iam popularibꝰ turbis: sꝫ virtutibꝰ angelicis clamātibꝰ vndiqꝫ ꝑplis vtriusqꝫ testamēti Benedictꝰ q venit in noīe dn̄i. si inquā ꝯsiderasti in ꝓcessiōe q̄ ꝓperādū sit disce in passiōe q̄ sit eundū. Hec est eni via vite tribulatio pn̄s: via glorie: via ciuitatis habitaculi: via regni: ſm ꝙ clamat latro de cruce. Memēto mei dn̄e dū veneris in regnū tuū. Euntē in regnū vidit: quē cū puenisset sui memorē fore rogauit. Peruenit ḡ ⁊ ipse. Et si vis nosse qꝫ compēdiosa sit via: eadē die meruit cū dn̄o eē in paradiso. Tolerabilē ꝓinde reddit passionis laborē: qm̄ amanti nihil difficile est. Nec mireris ꝙ ꝑsenti processione celestem dixerim represen tari: quando vnus ⁊ idem in vtraqꝫ suscipitur etsi longe aliter ab alijs. In hac enim ꝓcessione irrationabili iumēto christus insidet: in illa v̊o iumentū futurū quidem est sed rationale: quoniam homines ⁊ iumenta saluos facies domine. Cui simile ⁊ illud Vt iumentum factus sum apud te: ⁊ ego semper tecum. Et vide si non de processiōe loquitur: cum sequitur Tenuisti manum dexteram meam: ⁊ in voluntate tua deduxisti me: ⁊ cum gloria suscepisti me. Ibi certe ne ipse quidem plus deerit: quoniam et si murmuret hereticꝰ paruulos venire nō sinens: paruulorum baptismati detrahens qui paruulus natus est ⁊ primam elegit aciem paruulorum innocentes loquor: hodie quoqꝫ paruulos a gratia non excludit: quia nec pietati incongruum: nec maiestati eius difficile est: vt suppleat munus gratie: quod minꝰ in eis habet natura possibile. Ibi non ramos arborum: non vilia vestimēta popularis turba prosternet: sed demittent pennas suas animalia sancta: deponent coronas suas ante thronū agni viginti quattuor seniores: ⁊ virtutes omnes angelice quicquid habent glorie vel decoris: totum ascribent: totum attribuent illi. Iaꝫ v̊o quoniam de iumento ⁊ vestibus ac ramis arborum mentio facta est: considerare diligentius libet triplex obsequium: quod in processione hac exhiberi video saluatori. Primum quidem a iumēto cui insidet: secundum ab his qui vestimenta prosternunt: tertium ab his qui ramos de arboribus cedere perhibenſ̄. Nonne tamen oēs reliqui ex eo quod abundabat sibi mittūt: ⁊ quasi sine labore obsequuntur domino: solum v̊o iumentum semetipsum exponit eius obsequio? Silendum mihi est vt elationem caueatis: an magis loquar vt habeatis consolationem? Iumentum cui insidet christus nōne vos estis iuxta preceptū apostoli: glorificātes ⁊ portantes deum in corporibus vestris? Expendunt enim seculares homines in obsequium domini: non quidem corpora: sed que adiacent ⁊ necessaria sūt corꝑibꝰ: cū d̊ terrena substātia elemosynas largiūſ̄. Prelati q̄ꝫ ramos cedūt de arboribꝰ: vbi cā cū de fide ⁊ obedientia

abrae: de castitate ioseph: de mãsuetudine moysi ceterorũqꝫ scõꝝ virtutibꝰ euangelizant. Uerumtñ ⁊ hi de promptuarijs plenis largiunt: ⁊ hi quod acceperunt gratis gratis nihilominus dare iubẽtur. Oẽs tñ si fideliter suo quisqꝫ intentus fuerit ministerio in ꝓcessiõe sunt saluatoris: ⁊ cum eo ingrediunt in sanctã ciuitatẽ: quoniã tres preuidit propheta saluãdos. Noe cedentẽ ramos in aree fabricã: danielẽ in vili edulio ⁊ labore abstinẽtie factũ tanqꝫ iumentũ saluatorẽqꝫ portantẽ. tertiũ quoqꝫ iob bene dispensantẽ substantiã huius mundi: ⁊ de velleribꝰ ouiũ suarũ pauperũ latera calefacientẽ. Cui tñ in ꝓcessione illa iesus propinquior: cui de tribus ordinibꝰ salus vicinior facile credo potestis aduertere.

Uñ sup de ꝓcessiõe ⁊ passione ⁊ q̃ttuor ordinibꝰ ꝓcessiõis Sermo secũdus

lxxvi Ecesse est vt loquamur hodie breuius ꝓpter angustiam temporis. Multa quidẽ nobis ministrat ꝓcessio quã celebraturi sumus: sed eadem impedit ne dicere plura possimus. Celebraturi sumus hodie ꝓcessionẽ: ⁊ paulo post audituri dominicam passionẽ. Quid sibi vult ista mirabilis coniũctio? aut quid cogitauerunt patres nostri passionẽ addentes ꝓcessioni? Nam ꝓcessio quidẽ merito representat hodie: quia hodie facta est. Passio võ cur addita est: quã sexta feria constat esse secutã? Optime vtiqꝫ ꝓcessioni passio ꝯiuncta est: vt discamus in nulla letitia huius seculi habere fiduciã: scientes quoniã extrema gaudij luctus occupat. Propterea non simus stulti: vt occidat nos prosperitas nostra: sꝫ in die bonoꝝ non immemores simus maloꝝ ⁊ econuerso. Istis enĩ mixtũ est presens seculum: non secularibus tñ: sed etiam spiritalibus viris. Nam ⁊ secularibus aliquando que placent: quandoqꝫ que non placẽt videmus accidere: ⁊ ipsis nihilominus spiritualibus non semper tristia: non semp leta succedunt: sed ẽ vespe ⁊ mane dies vnꝰ. Et illud: Uisitas eũ diluculo: ⁊ subito probas illum. Uerum hec interim dum ꝑsens seculũ manet: vel magis manat ⁊ fluit. Ceterũ post hoc seculũ duo futura sunt secula valde diuisa ⁊ diuersa: ita vt in altero non sit nisi fletus ⁊ stridor dentiũ: in altero sola gratiarũ actio ⁊ vox laudis. Absterget enĩ deus omnẽ lachrymã ab oculis sanctoꝝ: ⁊ iam non erit amplius neqꝫ luctus neqꝫ clamor: sꝫ nec vllus dolor. Interim sicut amatores mũdi multa patiunt aduersa: ita nec ipsis seruis dei omnia in hoc mundo optata succedunt. In die ergo maloꝝ memores sint bonoꝝ: ne pusillanimes fiant ⁊ impatientes: sicut is de quo legimꝰ in psalmo: Cõfitebitur tibi cuꝫ benefeceris ei. In die q̃ꝫ bonoꝝ ne immemores sint maloꝝ: ne extolliatur ⁊ dicant in abundantia sua Nõ mouebimur in eternũ. Sicut enĩ seculariũ reruꝫ ꝓsperitas occidit stultũ secularẽ: sic potest ⁊ abundantia spũalis ꝓsperitatis occidere indoctũ specialem atqꝫ ita non spũalẽ. Spiritualis quippe diiudicat. Unde autẽ eueniat ꝙ stultũ occidit ꝓsperitas ⁊ non sapiẽtem: alibi habemus? Cor sapientis vbi tristitia: ⁊ cor stultoꝝ vbi letitia. Merito pro inde ait: Bonũ est magis ire ad domuꝫ luctus q̃ꝫ ad domũ conuiuij. Licꝫ enĩ multos frangat aduersitas: tamen multo plures extollit ꝓsperitas: sicut scriptũ est Cadent a latere tuo mille: sinistro. s. ꝑ quod significatur aduersitas: ⁊ decem milia. i. multo plures a dextris tuis: in quibꝰ prosperitas designat. Deniqꝫ quia vtrobiqꝫ periculũ est orat sapiens ⁊ dicit: Diuitias ⁊ paupertatẽ ne dederis mihi: ne forte aut diuitie extollerent in superbiã: aut paupertas deijceret in impatientiã. Unde ⁊ dñs sicut in passione patientiam: ita ⁊ in processione humilitatẽ exhibẽ curauit. In illa enĩ tanq̃ꝫ ouis ad occisionem ductus est: ⁊ quasi agnus corã tondente se obmutuit ⁊ non aperuit os suum. Qui cum percuteretur non cõminabatur: sed magis orabat dicens: Pr̃ ignosce eis: quia nesciunt quid faciunt. In processione autẽ quid? Parabant sese populi: vt exirent obuiam ei: nec eum latebatq noerat quid esset in homine. Propter quod ⁊ ipe paratus est: nõ in curribꝰ aut in eqs: non in frenis argenteis: aut in sellis auro

tectis:ſed humilis aſelli tergo ſedens ſuppoſitis apl'oꝝ veſtibꝰ: q̃s ego de precioſioribus regionis fuiſſe nõ credo. Sed qd fuit q̄ ꝓceſſioné habere voluit? qui mox futurã nouerat paſſioné? Forte vt amarior eſſet paſſio quã ꝓceſſio preceſſiſſet. Ab eodé eni ꝑpl'o in eodé loco ⁊ ipo tp̄e pauciſſimis diebus interpoſitis primo cũ tanto triumpho ſuſceptus: poſtea crucifixus eſt. O q̃ȝ diſſimile eſt Tolle tolle: crucifige eum: ⁊ benedictus qui venit in noie dñi oſanna in excelſus. O q̃ȝ diſſimile Rex iſrael: ⁊ nõ habemus regé niſi ceſaré. O q̃ȝ diſſimiles rami virentes ⁊ crux: flores ⁊ ſpine. Cui prius proſternebant̃ veſtiméta aliena: ecce ſuis exuitur: ⁊ ſors mittit̃ ſuper ea. Ue tibi amaritudo peccatoꝝ noſtroꝝ: propter que diſſoluéda tanta amaritudo neceſſaria eſt. Iam vo ad ꝓceſſioné accedés tanq̃ȝ quattuor ordines in ea mihi videor intueri: fortaſſis in hac noſtra ꝓceſſione oés hodie poterũt inueniri. Preibant auté aliqui: ⁊ viam parabant. Ipſi ſunt qui viam parãt dño ad corda veſtra: qui nos regunt ⁊ dirigunt greſſus noſtros in viam pacis. Alij ſequebant̃: ⁊ hi ſunt qui proprie inſcientie cõſcij deuote ſequunt̃: ⁊ adherét ſemꝑ veſtigijs precedentiũ. Aderũt auté diſcipuli tanq̃ȝ domeſtici: lateri eius adherentes. Ipſi ſunt qui parté optimã elegerũt? qui in clauſtris ſoli deo viuũt: ſemꝑ deo adherétes: ⁊ eius placitũ ꝯſiderãtes. Ipſiȝ quoq; iumentũ cui inſidebat nõ defuit: quod deſignat duros corde ⁊ animos quodãmõ beſtiales. Uerũ nõ fuit ibi aialiũ huiuſmodi copioſior multitudo: nec oportuit. Tales eni magis oneri ſunt q̃ȝ honori: nec propter eos ꝓceſſio valde glorioſior eſt. Huiuſmodi nãq; cantare nõ norunt: ſed male ſonoros dant rugitus. Ipſi ſunt qui ſemꝑ virga egent ⁊ calcaribꝰ Attñ nec ipſos relinquet dñs: dum diſciplinam ferre voluerint. His eni dicit̃ Seruite dño in timore? ⁊ apprehédite diſciplinã: neq̃n iraſcatur dñs ⁊ pereatis de via iuſta. Poſtq̃ȝ eni iumentũ hoc diſciplinaȝ ferre noluerit? quid reſtat niſi vt abijciat eũ dñs cũ indignatione quadã: ⁊ ꝓtinꝰ exeat a via currés ad ſpinas ⁊ tribulos: a quibus ſuffocatur verbũ dei: que ſunt diuitie huiꝰ mundi ⁊ voluptates carnis? Siqui tales ſunt h̄ quibꝰ ſit grauis ordo ⁊ oĩa oneroſa: q̃s pũgi frequẽter oporteat ⁊ vrgeri? obſecramꝰ eos vt ſtudeant de iumẽtis: ſi forte queant i hoies cõmutari: ⁊ cõputari inter aliq̃s ceteroꝝ: vt ſint aut de preeuntibꝰ: aut de adherétibꝰ ⁊ collateranis: aut de ſequétibus. Q̃d ſi nõ faciũt? obſecro vt vel in eo quod ſunt ꝑmaneant interim: ⁊ patiẽter ferant q̃ ſalubria ſunt etſi minus ſuauia? donec complaceat dño reſpicere humilitaté eoꝝ: ⁊ in melius aliquid eos ꝓmouere. Uultis auté vt aliquatenꝰ cõſolemur iumentũ noſtrũ? Scimus equidé q2 cantare nõ nouit. Neq; eni de eis eſt qui dicere poſſunt: Cantabiles mihi erãt iuſtificatiões tue: in loco peregrinationis mee. Attñ vnũ eſt quod nemini ceteroꝝ tã prope eſt dñs. Nã nec ipſi q hincinde adherét tã prope eũ habét vt iumentũ cui inſidet. Et audi hoc ipm a ꝓpħa Prope eſt dñs his qui tribulato ſũt corde. Nã ⁊ mater qué egrotanté nouit filiũ: magis fouet ⁊ amplectit̃ ſepius. Nemo ergo indignet̃: nemo ꝯtemnat: dũ voluerit chriſti eſſe iumentũ. Eteni qui ſcandaliſauerit vnũ de puſillis iſtis: illũ grauiter offendit: qui eos tanq̃ȝ mater miſericordie ſue gremio fouet donec roborent̃. Unde ⁊ moruȝ infirmitates patientiſſime ferendas beatꝰ Benedictꝰ admonuit. Quattuor ergo genera ſunt in ꝓceſſione dñi. Boni prudentes: ⁊ boni ſimplices. Hi ſunt qui preeunt ⁊ qui ſequunt̃. Bonos auté addidi: q2 prudentes nõ boni iniqui ſunt: iuxta illud Sapientes ſunt vt faciãt mala? ⁊ ſimplices nõ boni ſtulti ſunt. vnde ſubdit̃ Bene aũt neſciunt facere. In ꝓceſſione auté dñi nec iniquus locum habet nec ſtultus. Porro qui adherét ⁊ contemplatiui ſunt. Qui portãt ⁊ onerantur: eo ipſi ſunt duri corde ⁊ parũ deuoti. Sed ecce omnes ſunt in proceſſiõe dñi: ⁊ nemo ex ipſis faciem eius videt. Nã qui precedunt occupati ſunt in parãda via ſolliciti circa peccata ⁊ tentationes alioꝝ. Qui ſequunt̃ ipſi omnino faciem eius videre non poſſunt: ſed ſicut moyſi dictũ eſt poſteriora vident. Jumentum cui inſidet

nunq̃ȝ ad videndũ leuat oculos: sed pronũ
est semꝑ i terrã. Qui v̉o adherẽt ipsi aliq̃n
videre possunt: sed raptim ⁊ non cõtinue:
nec plene dum adhuc sunt in via. Attamẽ
quantũ ad alios ipsi magis facie ad facieȝ
eũ vident: iuxta quod item de moyse scri-
ptum est: quia ceteris quidem prophetis ꝑ
visiones ⁊ somnia: moysi v̉o facie ad facieȝ
loquebatur. Quantũ ad plenam sane visio
nem nec ipse moyses dũ viueret in hoc mũ
do impetrare potuit faciei ipsius visioneȝ:
quia sicut ipse ait non videbit me homo et
viuet. Non videbor inquit in hac vita: nõ
videbit quis faciem meaȝ in hac vita: ⁊ in
ꝓcessiõe ista. Ipse itaqȝ magna pietate sua
donet nobis sic in eius processione perseue
rare dum viuimus: vt in magna illa ꝓces-
sione qua cũ sanctis suis oibꝰ a patre susci-
piendus est: ⁊ traditurus regnũ deo ⁊ pr̃i
sanctã ciuitatẽ cũ ipso ingredi mereamur.

¶ Item ipso die de insignibꝰ q̃nqȝ diebus ꝓcessiõis: refectionis: passionis: requie-tionis: ⁊ resurrectionis Sermo. iij.

Dum vniuersa
faceret deus in numero ⁊ põ-
dere ⁊ mensura: specialius tñ
ea opera quibus in terris vi-
xx sus est ⁊ cum hoibꝰ cõuersatus est: ⁊ q̃cũqȝ
vij in eis operatꝰ locutus aut passus est ita dis
posuit: vt ne minimũ quidẽ momentũ: ne
vnũ iota a sacramento vacarit aut preterie
rit sine mysterio. Euidentius tñ quattuor
proximos dies ⁊ ipsum quẽ hodie colimus
illustrauit: diem ꝓcessionis: diem refectio-
nis: passionis: requietionis: ⁊ resurrectio-
nis sue. Notabiles admoduȝ dies: ⁊ inter
ceteros insignes magis. Prima siquidem
die gloriã suscipe dignatus est humanaȝ: ⁊
cũ ingẽti quodã tripudio ⁊ exultatiõe vni-
uerse terre hierosolymã nõ ꝓprijs vt hacte
nus ꝯsueuerat pedibꝰ: sed iumẽto vectꝰ in-
trare. Et hec quidẽ ad passionẽ preparatio
fuit: excitata hinc maxime inuidia sacerdo
tũ. Sane vẽturas aliq̃n turbas vt raperẽt
eum ⁊ regem facerent: fugiens legit decli-
nasse. Nũc v̉o non quesitus affuit: vt tanq̃ȝ
rex israel susciperet ⁊ predicaret ab eis: q̃n
etiã in hec ipsa preconia eorꝫ: quod dubiuȝ
non est: animos excitauit. Sic nimirũ ⁊ de
passione aduertere est. Exijt q̃nqȝ ⁊ abscon
dit se a iudeis: nec volebat iam ambulare ĩ
iudeam palam: quia querebant eum iudei
interficere. Sciens aũt q̃ venerit hora eiꝰ
tanq̃ȝ potestatẽ habẽs spõtaneus ipse se ob
tulit passioni. Decebat nempe pontificem
nostrũ tẽtari ꝑ omnia ꝓ similitudine absqȝ
peccato: vt tanq̃ȝ verus homo ⁊ ꝓspera ho
minum ⁊ aduersa oportune vitaret: oportu
ne susciperet: ⁊ vtrarũqȝ rerum in seipso no
bis salutare preberet exemplum. Ut eni tẽ
perantie est preconia populi ⁊ seculi huius
prospera declinare: sic interdum iustitie est
certa quidem dispensatione admittere ea.
Persecutio quoqȝ ⁊ temporalis omnis ad
uersitas pro loco ⁊ tempore prudenter ali-
quando fugiẽda erit: cũ autẽ necesse fuerit
viriliť tolerãda. Et his qdẽ duobꝰ ꝓsperi-
tatẽ ⁊ aduersitatẽ loquor: humana ois vita
versať. Nihilominus autẽ in quattuor illis
notissimis vtiqȝ speciebus virtus vniuersa
consistit. Ita ergo oẽm virtutẽ implere de
cuit eũ in quo plenus habitabat omnis ple
nitudo virtutum: vt notum fiereret omni-
bus q̃ȝ is maxime sciret abundare: sciret ⁊
penuriam pati. Non enim dei sapientia de
his erat quos perderet prosperitas sua: nõ
dei virtꝰ de his quos occidere posset auer
sio. Utrũqȝ eni scriptũ est q̃ auersio: nõ tñ
omnũ: sed paruuloꝝ interficiat eos: ⁊ pro-
speritas nõ quorũlibet: sed stultorũ perdat
eos. Q̃modeste tñ hanc ipsam videť gliaȝ
suscepisse ad triumphalem occursum in asi
no veniens: non in curribus aut in equis.
Et dicebat: Si quis vobis aliquid dixerit:
dicite quia dñs his opus habet. Magnuȝ
opus: opus salutis. Nempe hoies ⁊ iumen
ta saluare venerat: multiplicans misericor-
diam suã deus. Initia nostre conuersionis
fouet ista dignatio: vt primũ ex ancilla filiũ
generemus. Solutus est ad mandatum do
mini: qui antea tenebatur aut non valens
aut nolens facere bene: aut vtroqȝ fortius
vinculo alligatus nec volens. s. nec valens.
Non nouit interim purius in domino gra
tulari: ꝑsuasum tenet placere ei quod agit:

⁊ ꝯsolaꝛ in eo qđ sibi deum reputet fieri de
bitorem: sepius memorãs q2 dñs his opus
habet. Nã ꝓcessu temporis in eo magis af-
ficietur vt suo sollicitẽꝛ debitoꝛ: ⁊ timeat ne
forte tantis beneficiis inueniaꝛ ingrat⁹: di-
cens q2 seruus inutilis sum ⁊ bonoꝝ meoꝝ
non eges. Atq3 hec qdem verax affectio: et
fidelis. Hic filius libere: cum quo ancille fi
lius heres esse nõ possit. Ita ergo in ꝓcessio
ne. Ceteꝝ ante passionẽ suã: affectuosissim⁹
paterfamilias refectionem suis curauit do
mesticis exbibere. Et in hoc quoq3 apparu
it benignitas ⁊ humanitas saluatoris. Cum
dilexisset suos: in finem dilexit eos. Et dice
bat: Desiderio desideraui hoc pascha man
ducare vobiscu3: anteq3 patiaꝛ. Oportebat
enim: Expetierat eos sathanas vt cribraret
sicut triticũ: opus erat preuenire refectionẽ
Deniq3 ⁊ refecti si paulo minus defecerũt:
quid ieiuni fecissent? Hinc fuit: ꝙ non mõ
corpora s3 maxime corda refecit. Neq3 eni3
corporalis passio sed tentatio spiritalis ista-
bat: ꝙ singulariter ille futurus esset donec
transiret. Ea nimiꝝ hostia sicut sola ꝓdesse
potuit sic sola suffecit: nec decuit xp̃m simlˀ
⁊ petrũ ⁊ iacobũ ⁊ ioannẽ pro salute hoium
pati. Crucifixi tñ cum eo fuerunt alii duo:
sed duo neq3: de qbus nulla suspicio posset
haberi tãq3 ex eis minus efficax sacrificiu3
suppleretꝛ. Quibus ergo panib⁹ in cena re-
fecit apostolos? Ut ego arbitror qnq3. Me
us inqt cibus est: vt faciã voluntatẽ patris
mei. Cibus vtiq3: sed cibus cordis. Quid
enim eque ꝯfirmat ⁊ roborat cor humanu3
qd in omni necessitate ꝯfortat ⁊ sustẽtat vt
diuine exequutio volũtatis: velut in quen
dam aie ventrẽ cõscientiã sc3 eius ingesta.
Sic ⁊ sermonẽ diuine exhortationis ⁊ pro-
missionũ eius ꝯsolationem ⁊ orantiũ lachry
mas panes cordis esse: sollus ille ignorat cu
ius iam aruit cor pro eo ꝙ suũ ipsius pane3
comedere sit oblitus. Sup oĩa aũt caro dñi
est cibus ⁊ cibus vite: panis de celo viuus.
Nullum ex his hac tam solẽni cena dñi de-
fuisse reperies: si diligenter aduertas. Re-
cumbentibus adhuc vndecim discipulis
surgit a cena: precingitur linteo aquam po
nit in peluim: discipulorum pedes abluit et
extergit. Non est voluntas carnis ⁊ sangui
nis hec: voluntas patris est ⁊ sanctificatio
nostra. Deniq3 si non lauero te ait dñs ad
petrum obnixius recusantem: nõ habebis
partem mecũ. Scimus aũt quis dixit: Eu3
qui venit ad me non eiiciam foras: q2 descẽ-
di de celo non vt faciam voluntatem mea3
sed voluntatem eius qui misit me. Oportu-
ne aũt ⁊ vtiq3 more suo post exemplũ opis:
exhortationẽ sermonis adiunxit. Inter lo-
quendum quoq3 iam copiosissimus extitit
sermo: multis eos ꝓmissionibus propter in-
stantem maxime passionem fouere ⁊ refo-
cillare curauit: de resurrectione sua de ad-
uentu paracliti de eoꝝ ꝯfirmatiõe ⁊ assum-
ptiõe aliqsi ad seipsum. Nec multo post vẽ-
tum est orationem: et vsq3 tertio in agonia
factus orabat. Ubi quidem nõ solis oculis
sed quasi membris omnibus fleuisse vide-
tur: vt totum corpus eius quod est ecclesia
totius corporis lachrymis purgaretur. Nã
de sacramẽto quidem corpus et sanguinis
sui nemo qui nesciat hanc quoq3 tantam et
tam singularem alimoniam ea primum die
exhibitam: ea die commendatam ⁊ manda
tam: deinceps frequẽtari. Ex hoc iam dies
sequitur passionis. In qua nimirum sicut
totum hominem saluum fecit sic de toto se
fecit hostiam salutarem: corpus exponens
tantis suppliciis ⁊ iniuriis: animũ vo cuius-
dam humanissime gemine compassionis af
fectui: hinc quidem super merore inconso-
labili sanctarum feminarum inde super de
speratione discipulorum: In his quatuor
crux dominica fuit: ⁊ hec omnia ꝓpter nos
passus est: qui tanta charitate compassus ẽ
nobis. Uerũtamen que de eoipso erant fi-
nem habuere: sicut ipse lamentantibus mu
lieribus ait: Finem vtiq3 celerrimum ⁊ ce-
leberrimum: primo quidem requiem dein-
de resurrectionem. Nos quoq3 si festine-
mus in illam ingredi requiem: per multas
tribulationes nobis meminerimus transe-
undum. Et prius quidem donec sumus in
tribulatione: magnum nobis videtur aspi-
rare ad requiem: tanq3 nihil simus ampli⁹
desideraturi. Uex nõ erit nobis reqes ne i
requie qdẽ ipa a desiderio glie: a desiderio

resurrectiõis. Amodo inqt iam dicit spũs: vt requiescant a laboribus suis. A labore ḡ quiescunt qui in dño moriunẗ: sed nõ quiescunt iterim a clamore. Deniqꝫ sub throno dei clamant anime occisoꝝ: ꝙ ⁊ si nihil habeant qd̃ molestet nondũ tñ totum habeãt qd̃ delectet: donec requiem resurrectio: donec sabbatum pasca sequaẗ. Amen.

¶ In cena dñi de sacramentis. Sermo.

lxx viij Ii sunt dies quos obseruare debemus: dies pleni pietate ⁊ grã: qbus etiã sceleratorum hoĩum mentes ad penitẽtiam ꝓuocanẗ. Tanta siqdem vis est sacramentoꝝ eoꝝ que diebus istis recolũtur: vt possint ipsa quoqꝫ corda lapidea scindere ⁊ pectus omne licet ferreũ emollire sufficiãt. Deniqꝫ videmus vsqꝫ hodie ad passionem xp̃i non mõ celestia compati sed terrã moueri ⁊ petras scindi: ⁊ ĩ ꝯfessione peccatorũ aperiri monumenta. At ṽo qm̃ sic est in spiritualibus cibis sicut ⁊ in corporalibus vt ĩ quibusdam statim presto sit sapor in aliqb⁹ oporteat laborare: que manifesta sunt nr̃o nõ indigent ministerio: que ṽo clausa sunt diligentẽ volunt habere ꝯsideratiõe. Nõ tradit mater paruulo nucem integrã: sꝫ nucem frangit: nucleũ porrigit. Sic ⁊ ego vob carissimi si possem sacramẽta que clausa sũt aperire debueram: sed quia minus possum vtinam vobis ⁊ mihi pariter mater sapientia frangat nuces istas: nuces quas ꝓtulit sacerdotalis virga virtutis quã emisit dñs ex syon. Multa quippe sunt sacramenta: ꝑscrutandis oĩbus hora non sufficit. Fortassis ⁊ aliqui vestrum imbecilles sunt ad tanta simul capienda. De tribus itaqꝫ sacramẽtis que satis ꝯgrua sunt huic tempori dicẽdũ erit: qd̃ ipse dñs donauerit. Sacramentum dicit̃ sacrũ signũ: siue sacrũ secretum. Multa siqdem fiunt ꝓpter se tm̃: alia ṽo ꝓpter alia designanda: ⁊ ipsa dicunẗ signa et sunt. Ut enim de vsualibus sumam⁹ exemplum: datur anullus absolute ꝓpter anullũ ⁊ nulla est significatio. Daẗ in inuestituraꝫ hereditatis alicuius: ⁊ signũ est ita vt iam dicere possit qui accipit anullus non valet quicqꝫ: sed hereditas est quã querebã. In hunc itaqꝫ modũ appropinquans passioni dñs de gratia sua inuestire curauit suos: vt inuisibilis gratia signo aliquo visibili ꝓstaretur. Ad hoc instituta sunt oĩa sacramẽta: ad hoc pedum ablutio: ad hoc eucharistie participatio: ad hoc deniqꝫ ipse baptismus initium sacramentoꝝ oĩum: in quo cõplantamur silitudini mortis eius vnde ⁊ trina mersio tridui qd̃ nunc celebrandũ est formam gerit. Sicut enĩ in exterioribus sunt diuersa signa: ⁊ vt cepto ĩmoremur exẽplo varie sunt inuestiture. Uerbi gratia: Inuestitur canonicus ꝑ librũ: abbas ꝑ baculum eps̃ per baculum ⁊ anullũ simul: sicut inqꝫ in huiusmodi reb⁹ est: sic ⁊ diuisiones gratiaꝝ diuersis tradite sunt sacramẽtis. Que est gratia: vnde ꝑ baptismum inuestimur? Utiqꝫ purgatio delictoꝝ. Quis enĩ põt facere mundũ de ĩmundo cõceptũ semine: nisi qui solus est mundus: ⁊ in quẽ peccatum non cadit deus? Huius qdem grẽ sacramẽtum prius erat circuncisio: vt originalis rubiginem culpe que manauerat a parentib⁹ primis cultellus eraderet. Sed veniẽte domino q agnus est totus suauis ⁊ mitis: cui⁹ iugum suaue ⁊ onus leue: optime totũ mutatum est: vt inueteratã rubiginẽ cũ vnctione sancti spũs a qua dilueret ⁊ acerbitas illa cessaret. Sed forte querat aliqs ⁊ dicat: Si deletum est in baptismo qd̃ ꝯtraximus a parentibus: cur adhuc manet cupiditas fomes ⁊ quoddã incentiuũ peccati? Neqꝫ enĩ dubium qn a primis parentibus in nos tradita sit lex ista peccati. Oẽs siqdem ĩ peccatrice voluntate generamur: ꝓpterea licet inuiti illicitos quosdam cõcupiscentiarum motus ⁊ tanqꝫ bestiales sentimus. Dixi vobis sepius nec mente excidere debet: qm̃ in causa ꝓmi hoĩs cecidimus oẽs. Cecidimus aũt sup aceruũ lapidũ ⁊ in luto: vnde nõ solum inquinati sed etiam vulnerati ⁊ grauiter quassati sumus. Lauari ꝓinde cito possumus: nã ad sananduꝫ opus est curatione multa. Lauamur igiẗ in baptismo qa deleẗ cirographuꝫ dãnationis nostre: ⁊ hec grã nobis ꝯferẗ vt iam cõcupiscentia nõ noceat si tñ a ꝯsensu abstineam⁹. Ita tanqꝫ sanies

inueterati vlceris remouet᷑ dū tollit᷑ dāna-
tio ꝛ responsum mortis q̄d ꝑus inde emana
bat. Sed qs poterit tam efferos motus frā
gere: q̄s prurit⁹ vlceris huius ferre queat?
Confidite q: ꝛ in hoc gr̄a subuenit: ꝛ vt se-
curi sitis sacramētum corporis ꝛ sanguinis
preciosi in inuestiturā habetis. Duo enī il-
lud sacramentū operat᷑ in nobis: vt videlȝ
ꝛ sensum muniat ꝛ in grauioribus peccatis
tollat oīno ꝯsensum. Si q̄s vestrū non tam
sepe modo: nec tam acerbos sentit mot⁹ ira
cundie: inuidie: luxurie: aut ceterorū huius
modi gratias agat corpori ꝛ sanguini dn̄i:
qm̄ virtus sacramenti opat᷑ in eo ꝛ gaudeat
ꝙ pessimū vlcus accedat ad sanitatē. Sed
tn̄ qd agimus: ꝙ in hoc corpore peccati ꝛ i
tpe malo non possumus esse sine peccato?
Nunqd desperabim⁹? Absit. Si dixerim⁹
ait beatus ioannes q: peccatū non habem⁹
nosmetipsos seducimus. Si autē ꝯfitemur
peccata nostra: fidelis est de⁹ qui dimittat
nobis peccata nostra ꝛ emūdet nos ab omi
iniquitate. Nam vt de remissiōe quotidia-
norū minime dubitemus: habem⁹ eius sa-
cramentū pedū ablutionem. Queritis for-
te vnde sciam ꝙ sacramētū sit huius remis
sionis: maxime cū ipse dn̄s ꝓmiserit petro
dicens q̄d ego facio tu nescis mō scies autē
postea: nihil tn̄ de sacramento locutus sit sȝ
tm̄ exemplum inqt dedi vobis vt ꝛ vos ita
faciatis. Uer multa habebat illis dicere: q̄
tunc portare non poterant. Ideoq̄ȝ nec ex
toto voluit eos anxios ꝛ suspectos relinquē:
nec dicere q̄d non caperent. Uis aūt nosse
q: pro sacramento illud est non pro solo exē
plo factum? Illud attende q̄d petro dictuȝ
est. Si non lauero te nō habebis ptē mecū.
Aliqd igit᷑ latet q̄d necessariū ē ad salutē:
qn̄ sine eo nec ipse petrus partem haberet
in regno xp̄i ꝛ dei. Uide enim si nō expauit
petrus ad tante cōminationis terrificum
verbū. Si non agnouit salutare esse myste-
riū: cur respondit. Dn̄e non tm̄ pedes me-
os sed ꝛ manus ꝛ caput? Et vnde scim⁹ ꝙ
ad diluenda peccata que non sunt ad mor-
tem ꝛ a quibus plene cauere non possum⁹
ante mortē ablutio ista ptineat? Ex eo pla-
ne ꝙ offerenti manus ꝛ caput pariter ad la

uandū responsum est. Qui lotus est nō idi
get nisi vt pedes lauet. Lotus enī est q gra
uia peccata nō habet: cuius caput idest intē
tio ꝛ manus idest operatio ꝛ ꝯuersatio mū-
da est. Sed pedes qui sūt affectiōes aīe dū
in hoc puluere gradimur ex toto mūdi esse
non pn̄t: qn aliqn̄ vanitati: aliqn̄ voluptati
aliqn̄ curiositati plusq̄ȝ oportet cedat aīus
vel ad horam. In multis enī offendim⁹ oēs
Uerūtn̄ nemo ꝯtēnat: aut paruipēdat. Im
possibile est enī cū eis saluari: impossibile ē
dilui ea nisi p xp̄m ꝛ a xp̄o. Nemo inq̄ȝ pni
tiosa securitate dormitet declinās in verba
malicie ad excusandas excusatiōes in pec-
catis: qm̄ vt audiuit petrus ab ipso nisi la-
uerit ea xp̄s non habebim⁹ ptē cū eo. Nec
ideo tn̄ pro eis necesse ē nimis eē sollicitos
ignoscet facile imo ꝛ libenter si modo nos
agnoscam⁹. In huiusmōi nāq̄ȝ quasiineui-
tabilibus ꝛ negligētia culpabilis est: ꝛ timor
imoderatus. Hinc est ꝙ in oratiōe quā ipe
istituit: quotidie ꝓ peccatis illis voluit nos
orare. Sic enī de ꝯcupiscentia dixim⁹: q: lȝ
dānationem abstulerit: q: iuxta aplm nulla
dānatio est his qui sunt in xp̄o iesu: tn̄ ad
humiliandū nos ipsam adhuc patit᷑ viuere
in nobis ꝛ grauiter affligere nos: vt sentia-
mus qd gr̄a nobis prestet: ꝛ semp ad illius
auxilium recurramus: sic ꝛ de minoribus
istis peccatis pia dispensatiōe nobiscū agit᷑
vt non penitus auferant᷑. Sed in illis nos
erudit deus: ꝛ cū minima cauere nō possu-
mus: certi sim⁹ ꝙ nō nostris viribus maio
ra superem⁹: semp q̄ȝ timorati ꝛ oīno sollici-
ti simus: quo eius gr̄am non amittam⁹ quā
nobis tā multipliciter necessariā eē sentim⁹.

¶ Item vnde supra. Sermo .ij.

V Igilate animo lxx
fratres: nec infructuose ptran ix
seant vos huius tpis sacramē-
ta. Copiosa est bn̄dictio: date
receptacula munda: deuotas aīas: vigiles
sensus: affectus sobrios: puras cōscientias
exhibete tantis carismatibus gr̄arum. Nimi-
rum admonet vos sollicitudinis huius nō
modo spūalis ipa ꝯuersatio quā ꝓfessi estis
sȝ generalis ecclie obseruatio cui⁹ filij estis

Uniuersi siqdem christiani sacra hac septi-
mana aut pre solito aut preter solitū pietatē
colūt modestiā exhibent: humilitatē sectā
tur indunt grauitatē: vt xp̄o patienti quo-
dāmodo compati videant. Quis enim tā
irreligiosus vt non cōpungat? quis tam in
solens vt non humiliet: qs tam iracundus
vt non indulgeat: qs tam delitiosus vt non
abstineat: qs tam flagitiosus vt nō ꝯtineat:
qs tam maliciosus vt non peniteat his die-
bus? Merito qdem. Nempe adest passio
dn̄i vsq; terram mouēs: petras scindēs: api
ens monumenta. Prope est etiam resurre-
ctio eius: in qua solēnitatē celebrabitis al-
tissimo dn̄o vtinam vsq; in altissima que fe
cit magnalia alacritate ꝛ auiditate spūs sub
euntes. Nihil in mundo melius fieri q̃ qd̄
a dn̄o factū est his diebus: nihil mūdo vtili
us poterat cōmendari q̃ vt ritu ꝑpetuo sin
gulis celebret annis memoriale eius in desi
derio anime ꝛ memoriā abundantie suaui-
tatis huius eructuet. Utrūq; autem ꝓpter
nos: qd̄ in vtroq; nobis salutis fructus in
vtroq; vita spiritus nostri. Mirabilis pas-
sio tua dn̄e iesu que passiones oīum nostrū
propulsauit: ꝓpitiata est omnibus iniquita
tibus nostris: ꝛ nulli vnq̃ pesti nostre inue-
nitur inefficax. Quid enim tam ad mortē
quod non tua morte soluat? In hac igitur
passione fratres tria specialiter cōuenit in-
tueri: opus: modum: causam. Nam ī opere
quidem patientia: in modo humilitas: i cā
charitas cōmendat. Patientia aūt singula
ris qd̄ videlicet cum supra dorsum ei⁹ fa-
bricarent peccatores cum sic extenderet in
ligno vt dinumerarent omnia ossa ei⁹: cum
fortissimū illud propugnaculum qd̄ custo-
dit israel vndiq; foraret ꝯfoderent manus
eius ꝛ pedes: sicut ouis ad occisionem du-
ctus sit ꝛ tanq̃ agnus coram tondente non
aperuit os suū: non aduersus patrem mur-
murans a quo missus fuerat: non aduersū
humanum genus pro quo que non rapuit
exoluebat: non deniq; vel contra populum
ipsum peculiarem sibi a quo pro tantis be-
neficijs tanta mala recipiebat. Plectuntur
aliqui ꝓ peccatis suis ꝛ humiliter sustinēt:
hoc ipsum tamen eis ꝛ ad patientiam repu
tatur. Flagellant alij non tam purgandi q̃
probandi coronandiq;: ꝛ maior in his pati-
entia cōmendatur. Quomodo non maxia
censeatur in xp̄o: qui in funiculo heredita-
tis sue ab his quib⁹ specialiter saluator ad-
uenerat crudelissima morte mulctat sicut
omnino nullum peccatum nec actu proprio
nec contractu sic nec in quo crescere possit
habens? Nimirū in quo habitabat oīs ple-
nitudo diuinitatis non vmbratione sed cor
poraliter: in quo deus est mundum sibi re-
concilians non figuratiue sed substantialit:
qui deniq; plenus est gratie ꝛ veritatis nō
cooperatiue sed personaliter. Ut faciat op⁹
suum: alienum est opus eius ab eo Isaias
loquitur: quia ꝛ opus suum fuit quod de-
dit ei pater vt faceret: ꝛ elienum ab eo: vt ta
lis talia sustineret. Ita ergo habes in opere
patientiam. Nam modum ipsum si diligen
ter attendas: non modo mitem agnosces sꝫ
ꝛ humilem corde. Nempe in humilitate iu
dicium eius sublatum est: cum nec ad tan-
tas blassemias nec ad falsissima q̄ sibi obi-
ciebantur crimina responderet. Uidimus
inquit eum ꝛ non erat aspectus: non specio
sum forma pre filijs hominum sed obprobri
um hominum tanq̃ leprosum nouissimum
virorum: plane virum dolorum adeo ꝑcus-
sum ꝛ humiliatum: ita vt non esset ei spēs
neq; decor. O nouissimum ꝛ altissimum. O
humilem ꝛ sublimum. O obprobrium ho-
minum ꝛ gloriam angelorū. Nemo illo sub
limior: nemo humilior. Deniq; sputis illit⁹
est obprobrijs saturatus est: morte turpissi-
ma condemnatus est: cum sceleratis repu-
tatus est. Nihil ne merebitur vel ista humi
litas que hunc habet modū? imo que tam
est vltra modum? Sicut est patientia singu
laris sic ꝛ humilitas admirabilis: vtraq; si-
ne exemplo. Utrāq; tamē magnifice causa
ipsa cōmēdat. Nimirū charitas ē. Propter
nimiam enim charitatē suā qua dilexit nos
deus: vt seruū redimeret nec pr̄ filio nec si-
bi filius ipe pepercit. Uere nimiā: q: ꝛ hec
mensurā excedit ꝛ modū supat: plane sup-
eminēs vniuersis. Maiorē inquit charita-
tē nemo hꝫ: q̃ vt aīam suā ponat qs ꝓ ami-
cis suis. Tu maiorem habuisti dn̄e ponens

eam pro inimicis. Cum enī adhuc inimici essem⁹: p mortē tuā ⁊ tibi recōciliati sum⁹ ⁊ patri. Quenā ergo videbit̄ vl' fuisse vel eē vel fore huic filiis charitati? Vix pro iusto qs moritur: tu p iniustis passus es: moriēs propter delicta nostra: qui venisti iustifica re gratis peccatores: seruos facere frēs: ca ptiuos coheredes: exules reges. Nec sane aliud aliquid patientiā hanc ⁊ humilitatē eque illustrat: q̄3 q͛ tradidit in mortē aiam suā: ⁊ pctā multoꝝ tulit: etiā pro trāsgresso ribus rogans vt nō perirēt. Fidelis sermo ⁊ omni acceptione dign⁹. Quia enī voluit oblatus est. Nō mō voluit ⁊ oblatus est: s3 q: voluit. Solus nimiru3 potestatē habuit ponēdi aia3 suā: nemo eā tulit ab eo. Cum accepisset acetū dixit Cōsūmatū est. Nihil restat implendū: nam nō est qd̄ expectē. Et inclinato capite fact⁹ obediēs vsq3 ad mor tē tradidit spm̄. Quis tā facile qn̄ vult dor mit? Magna quidē infirmitas mori: s3 pla ne sic mori virtus imēsa. Nēpe qd̄ infirmū est dei: forti⁹ est hoīb⁹. Potest humana ve sania sibiipsi in mortē sceleratissimas iniicē man⁹: s3 non est hoc ponere animā suā. Ur gere eā magis ⁊ violenter abrumpe q̄3 ad nutum ponere est. Tibi impie iuda misera plane facultas fuit nō ponēdi animā: s3 pen dendi: nec tradēte te: s3 trahēte laqueo ne quissim⁹ ille spūs tuus exiuit nō emissus a te: s3 amissus. Solus in mortē tradidit a ia3 suam: qui solus virtute ppria est regressus ad vitā: solus ponēdi potestatē habuit: qui solus eque libertatē habuit resumendi: im perium habēs vite ⁊ mortis. Digna ergo charitas tam inestimabilis: humilitas tam admirabil': patiētia tā insuperabil'. Digna plane tam sancta: tam imaculata: tam acce ptabilis hostia. Dignus est agnus qui oc cisus est accipere fortitudinē: facere ad qd̄ venit: tollere peccata mūdi. Ego autē dico pctm̄ triplex qd̄ inualuit sup terrā. Putatis q: velim dicē ꝯcupiscentā carnis: ꝯcupiscē tiā oculoꝝ ⁊ supbiā vite? Funicul⁹ triplex est: qui difficile rumpit̄. Propterea multi trahunt imo trahuntur hoc funiculo vani tatis: sed prior ille ternari⁹ non imerito pre ualet in electis. Quomodo enim nō illius

patientie recordatio omnē arceat volupta tem? Quomodo non illius humilitatis cō sideratio superbia3 vite prorsus extundat? Nam charitas illa digna plane cuius me ditatio sic mentem occupet: sic totā sibi vē dicet animam: vt omnino vitium curiosi tatis exufflet. Fortis ergo cōtra hec passio saluatoris: sed aliud ego triplex eque pec catum quemadmodum virtus crucis ex pūgat dicere cogitaui: ⁊ id forte vtilius au diatur: Primū quidem originale: secundū personale dixerim: tertiū singulare. Et ori ginale quidem maximū illud vocatur: qd̄ a primo adam contrahimus: in quo pecca uimus omnes: pro quo morimur vniuersi. Maximum plane: quod sic non modo to tum humanū genus: sed ⁊ quemlibet ipsi⁹ generis occupat: vt non sit qui euadat: nō sit vsq3 ad vnum. A primo homine in nouis simum vsq3 protenditur: ⁊ in singul' quoq3 a planta pedis vsq3 ad verticem capitis dif funditur hoc venenū. Sed ⁊ aliter nihilo minus in vniuersam dilatatur etatē: ab ea s. die qua sua quemq3 concipit vsq3 ad eam qua cōis recipit mater. Alioqn vnde gra ue iugum sup oēs filios adam a die exitus de ventre matris eoꝝ vsq3 in diem sepultu re in matrem omniū? In sordibus genera mur: in tenebris confouemur: in dolorib⁹ parturimur. Ante exitū miseras oneram⁹ matres: in exitu more vipereo laceramus: mirū q͛ nō ipsi pariter laceramur. Prima3 vocem plorationis edimus: merito qui dem vtpote vallem plorationis ingressi: vt nobis illud sancti iob possit aptari: Homo natus de muliere breui viuens tpe: replet̄ multis miserijs. Q̄ꝫ verū hoc sit: nō verba nos docuere: s3 verbera. Homo inquit na tus de muliere. Nihil abiectius. Et ne for te ex ipsa sibi voluptate corporeoꝝ sensuū: quā de sensibilib⁹ hauriat blandiat̄: in ipso stati introitu de hoc quoq3 terribiliter ad monetur cum dicitur: breui viuens tempo re. Ac ne spaciosu3 illud quod inter ingres sum ⁊ egressum relinquitur sibi: liberum putet: repletur ait multis miserijs. Multis et multiplicib⁹ inquā miserijs corporis: mise rijs cordis: miserijs dū dormit miserijs dū

vigilat: miserijs quaqua uersum se vertat.
Nimirū ipse quoqꝫ natus ex virgine: imo
factus ex muliere: sed benedicta in mulie-
ribus? qui loquitur ad matrem: mulier ec
ce filius tuus etiam breui viuens tempo-
re sup terram: ⁊ nihilominꝰ multis repletꝰ
miserijs: in illa breuitate appetitus est insi-
dijs: interrogatus cōtumelijs: pulsatus in-
iurijs: vexatus supplicijs: conuitijs lacera-
tus. Tu ne hāc sufficere possis obediētiā?
que reatū omnē prime preuaricationis ab
soluat? Immo vo sicut delictū: ita ⁊ donū.
Nam peccatū ex vno in condemnationē:
gratia autē ex multis delictis in iustifica-
tionem. Et quidē graue omnino delictum
illud originale: quod non solū personā infe
cit: sed ⁊ naturam. Personale tn̄ cuiqꝫ gra
uius est: cum iam laxatis habenis exhibe-
mus vndiqꝫ membra nostra arma iniqui-
tatis pctō: nō mō iaꝫ patrio: sed propio cri-
mine cōpediti. Singulare vo grauissimū
est: quod cōmissum est in dn̄m maiestatis:
cum viri impij virum iustumꝰ iniuste occi-
derunt: ⁊ sacrilegas manus in ipsum dei fi
liū iniecerunt crudelissimi homicide: imo
si fas est dicere etiā deicide. Quid duo pre
cedētia ad tertiū? Ad hoc expaluit ⁊ expa-
uit tota machina mundialis: ⁊ pene in anti
quū chaos sunt oīa reuoluta. Ponamꝰ ali-
quē de regni principibꝰ regiā terrā popu-
lasse in vastitate hostili: ponamꝰ aliū qui cū
eēt de ꝯuiuio ⁊ ꝯsilio regis: vnicū eius filiū
ꝑditorijs manibus suffocarit: nūquid nō
primus secundi respectu innocens videbi
tur ⁊ imunis? Sic est omne peccatū: q̄ntū
ad hoc peccatū: ⁊ tn̄ hoc peccatū in se ꝑtu-
lit qui seipsum fecit peccatū: vt de peccato
damnaret peccatū. Per hoc enī omne pec
catū tā originale q̄ꝫ personale deletū est: ⁊
ipsum quoqꝫ singulare eliminatū ꝑ seipm.
Argumentū mihi est a maximo qꝫ duo mi
nora sunt explossa: ⁊ ecce argumentū. Pec
catum multoꝝ tulit: ⁊ pro trāsgressoribꝰ ro-
gauit vt nō perirēt. Pater ignosce illis: q̄r
nesciūt quid faciunt. Uolat irreuocabile
verbū tuū dn̄e: nec reuertet̄ ad te vacuum
sed faciet ad quod misisti. Uide nunc ope-
dn̄i que posuit prodigia super terram. Fla-
gellis cesus: spinis coronatus: clauis cōfos
sus: affixus patibulo: obprobrijs saturatꝰ:
omniū tn̄ doloꝝ imemor ait: ignosce illis.
Hinc multe miserie corpis: hinc multe mi-
sericordie cordis: hinc dolores: hinc mise-
rationes: hinc oleum exultatiōis: hinc gut
te sāguinis decurrētis in terrā. Misericor
die dn̄i multe: sꝫ ⁊ miserie dn̄i multe. Uin-
cent ne miserie misericordias: an misericor
die miserias superabunt? Uincant miseri-
cordie tue antique dn̄e: vincat sapiētia ma
litiam. Magna enī illoꝝ iniquitas: sed nū-
quid non maior pietas tua dn̄e? Multum
per omnē modum. Nūquid redditur pro
bono malū ait: quia foderunt foueam ani-
me mee? Plane foderunt impatientie fo-
ueam: occasiones indignationis plurimas
⁊ permaximas ministrantes. Sed quid eo
rum fouea ad abyssum māsuetudinis tue?
Retribuentes mala pro bonis foueam fo-
derunt: sed charitas non irritatur: nō pre-
cipitat̄: nunq̄ꝫ excidit: non in foueam ruit:
⁊ pro retributis malis cumulat bona. Ab-
sit vt musce moriture exterminēt suauitatē
vnguenti: quod de tuo corpore fluit: quia
apud sinum tuum misericordia: ⁊ copiosa
apud eum redemptio. Musce moriture ex
ultationes ⁊ insultationes quas tibi reddit
generatio praua ⁊ exasperans. Tu autem
quid? In ipsa eleuatione manuum tuaruꝫ
cum iam sacrificium matutinum in holo-
caustum vespertinū trāsiret: in ipsa inquā
virtute incensi quod celos ascendebat: ter
ram operiebat: inferos respergebat: exau-
diendus pro tua reuerentia clamas: Pa-
ter ignosce illis: quia nesciunt quid faciūt.
O q̄ꝫ multus es ad ignoscendum: o q̄ꝫ ma-
gna multitudo dulcedinis tue domine: o
q̄ꝫ longe sunt cogitationes tue a cogitatio-
nibus nostris: o q̄ꝫ firma est etiam sup im-
pios misericordia tua. Mira res. Ille cla-
mat ignosce: iudei crucifige. Molliti sunt
sermones eiꝰ sup oleū: ⁊ isti sunt iacula. O
charitas patiēs: sꝫ ⁊ cōpatiēs. Charitas pa
tiēs ē sufficit: charitas benigna ē: cumulꝰ ē.
Noli vinci a malo charitas abūdās: sꝫ vin
ce ī bono malū supabundās ē. Nō enī sola
patiētia: sꝫ benignitas ad penitētiā iudeos

adduxit: qꝫ benigna charitas etiam quos
tolerat amat: ⁊ amat tā ardēter. Patiens
charitas dissimulat expectat sustinet delin
quentē: sed benigna trahit adducit cōuer
ti facit ab errore vie sue: deniqꝫ cooperit
multitudinē peccatorum. O iudei lapides
estis sed lapidē ꝑcutitis firmiorē: de quo
resonat tinnitus pietatis ⁊ ebullit oleū cha
ritatis. Quō potabis dn̄e desiderantes te
torrēte voluptatis tue: q sic ꝓfundis cruci-
figentes te oleo mīe tue? Patet igit̄ qꝫ pas
sio hec: potētissima ē ad exhauriēda omni-
um genera peccatorū. Sed qs scit si data ē
mihi? Mihi data ē: qꝫ alteri dari nō potu-
it. Nūqd angelo? Sed ille nō eguit. Nun-
qd diabolo? Sed ille nō resurgit. Deniqꝫ
nō in similitudinē angelorū: absit aūt vt in
similitudinē demonū: sed in similitudinē
hominū factus ē ⁊ habitu inuēt⁹ vt hō. Ex
inaniuit enī semetipm̄: formā serui accipi-
ens. Fili⁹ erat: ⁊ factus ē tanqꝫ seru⁹. Nec
solū formā serui accepit vt subesset: sꝫ etiā
mali serui vt vapularet: ⁊ serui peccati vt
penā solueret cū culpā nō haberet. In simi-
tudinē inqt hominū nō hoīs: qꝫ ꝓmus hō
necī carne peccati: nec in similitudinē car
nis peccati ē creat⁹. Xp̄s aūt in vniuersali
miseria pressus ⁊ ꝓfundi⁹ se imersit: ne sub
tili⁹ ille diaboli oculus magnum hoc pieta
tis deꝓhēderet sacramētū. Ideo habitu ⁊
oī habitu inuētus ē vt hō: nec in eo quātū
ad nature debitū signū aliqͦd singularita
tis apparuit. Quia enī ita inuētus ē: ideo
crucifixus. Paucis aūt reuelauit seipm̄ vt
eēnt q crederēt: reliqs absconditus ē: qꝫ si
cognouissēt nunqꝫ dn̄m glorie crucifixissēt.
Ad hoc etiā illi singulari pctō ignorātiam
copulauit: vt sub aliq̄ iusticie vmbra igno-
rātib⁹ posset ignosci. Duo aūt nobis in he
reditate reliquerat ille vetustus adā q fu
git a facie dei: laborē videlicet ⁊ dolorē: la-
borē in actiōe: dolorē in passiōe. Non hoc
ip̄e audierat in paradiso: quē acceperat vt
operaret̄: vt custodiret illū. Operaret̄ de-
lectabiliter: custodiret fideliter sibi ⁊ poste
ris suis. Xp̄s dn̄s laborē ⁊ dolorē cōsidera-
uit: vt tradiret eos in man⁹ suas: imo se ma-
gis in manus eorū infixus in limo ꝓfundi:
⁊ intrauerūt aque iste vsqꝫ ad animā eius.
Uide inqt ad patrē humilitatem meā ⁊ la
borē meū: qꝫ pauper sum ego ⁊ in laborib⁹
a iuuētate mea. Laborauit sustinens man⁹
eius in laboribus seruierūt. De dolore vi-
de qd dixerit? O vos oēs q trāsitis ꝑ viā:
attēdite ⁊ videte: si est dolor sicut dolor me
us. Uere languores nostros ip̄e tulit: ⁊ do
lores nostros ip̄e portauit: vir dolorū paup
⁊ dolēs: tētatus ꝑ oīa absqꝫ peccato. Et in
vita passiuā habuit actionē: ⁊ ī morte pas
sionē actiuā sustinuit: dū salutem operaret̄
in medio terre. Proinde memor ero qꝫdiu
fuero laborū illorū quos ꝑtulit in ꝑdicādo:
fatigationū in discurrēdo: tētationū ī ieiu
nādo: vigiliarū in orando: lachrymarū in cō
patiēdo. Recordabor etiā dolorū eius con
uitiorū: sputorū: colaphorū: subsannationū:
exprobrationū: caluorū: horūqꝫ similium: q̄
ꝑ eū ⁊ sup eū habūdātius trāsierūt. Facit
ergo mihi fortitudo facit similitudo: sed si
accesserit etiā imitatio vt sequar vestigia
eius. Alioquin exquiret̄ a me sanguis iu-
stus q effusus ē sup terrā: nec imunis ero
ab illo tā singulari scelere iudeorū ꝙ vide-
licet tāte charitati ingratus fuerim: ꝙ spi-
ritui grē cōtumeliā fecerim: ꝙ sanguinem
testamēti pollutū dixerim: ꝙ cōculcauerim
filiū dei. Sūt pleriqꝫ q laborē ⁊ dolorē pati
unt̄: sed necessitas in causa ē: nō volūtas: ⁊
hi nō sunt ꝯformes imagini filij dei. Sunt
q ex volūtate sustinēt: sed nō ē eis sors ne-
qꝫ ꝑs ī sermone isto. Uigilat tota nocte lu
xuriosus nō solū patienter sed ⁊ libēter: vt
suā expleat voluntatē: vigilat raptor ferro
vestitus vt deripiat ꝑdā: vigilat fur vt do
mū ꝑfodiat alienā. Sed hij oēs ⁊ horū simi
les lōge sūt a labore ⁊ dolore quē cōsiderat
dn̄s. Hoīes aūt bone voluntatis q xp̄iana
volūtate diuitias pauꝑtate mutarunt: vel
etiā nō habitas tanqꝫ habitas ꝯtēpserunt:
relinquētes oīa ꝓpter ip̄m: sequunt̄ eū quo
cūqꝫ ierit. Huiusmodi autē imitatio vali
dissimū mihi argumentū est: ꝙ ⁊ passio sal
uatoris ⁊ similitudo humanitatis in meā
transeunt vtilitatē. Hic enim sapor hic fru
ctus est: ⁊ laboris ⁊ doloris. Uide ergo qꝫ
magnificauerit facere tecū illa maiestas

De omnibus que in celo sunt: et sub celo
dixit ⁊ facta sunt. Et qd facilius dictu? Sȝ
nũqd solo verbo factũ ẽ cuȝ te quẽ fecerat
refecit? Triginta ⁊ tribus annis sup terrã
visus ⁊ cũ hoibus ꝯuersatus etiã habuit ĩ
factis calũniatores: in dictis insidiatores
nõ habẽs vbi reclinaret caput suũ. Quare
hec? Quia verbũ a sua subtilitate descẽde
rat: ⁊ grossius acceperat indumẽtũ. Nã ca
ro factum erat: ⁊ ideo grossiori ⁊ morosiori
ope vtebant. Sicut aũt cogitatio vestit sibi
vocẽ corporeã absq̃ȝ sui diminutiõe: vel an
te vocẽ vel post vocẽ: sic fili⁹ dei assumpsit
carnẽ: nõ cõmixtionẽ passus neq̃ȝ diminu-
tionẽ: nec ante carnẽ nec p carnem. Apud
patrẽ inuisibilis: sed hic manus nr̃e tracta
uerũt de verbo vite: ⁊ qđ erat ab initio vi
dim⁹ ocul nr̃is. Hoc autẽ verbũ q: carnẽ
purissimã ⁊ animã sanctissimã vnierat sibi
moderabat actiões corporis sui: tum quia
sapiẽtia ⁊ iustitia erat: tum quia nullã pror-
sus habebat legem in membris suis repu-
gnante legi mentis sue. Meum verbũ nec
sapientia nec iusticia est: sed tñ vtriusq̃ȝ ca-
pax: ⁊ possunt ei hec abesse ⁊ adesse: abesse
facilius. Familiare enim iam nobis est car
nis nostre seruire vitijs: q̃ȝ actiones ⁊ pas-
siones eius ordinare: pro eo ꝙ oĩs etas ab
adolescentia prona est in malũ: inter flagel
la quoq̃ȝ ⁊ gladios etiã sub discrimine mor
tis ad suas ambiẽs voluptates. Felix cui⁹
cogitatio hoc enĩ ẽ v̈bũ nostrũ oẽs actiões
suas ad iustitiã dirigit: vt intẽtio sana sit: ⁊
operatio recta. Felix q passiones corporis
sui ꝓpter iustitiã ordinat: vt quicquid pati
tur ꝓpter dei filiũ patiat: quatin⁹ ⁊ a corde
tollat murmuratio: ⁊ in ore verset gratiaꝝ
actio ⁊ vox laudis. Qui sic extulit se: iste tol
lit grabatũ suũ ⁊ vadit in domũ suam. Gra
batũ corp⁹ nostrũ est: ĩ quo prius languidi
iacebamus: seruiẽtes ꝯcupiscẽtijs ⁊ deside
rijs nr̃is. Nunc portamus illud cũ spũ co
gimus obedire: ⁊ mortuũ nr̃m portamus:
q: corpus mortuũ ẽ ꝓpter peccatũ. Ambu-
lamus tñ nõ currimus: q: corpus qđ corrũ
pit aggrauat animã: ⁊ deꝑmit terrena iha
bitatio sensum multa cogitãtẽ. Ambulans
etiã ĩ domũ nostrã. In quã domũ? In ma
trẽ omniũ: q: sepulchra eoꝝ domus illoꝝ ĩ
eternũ. Vel potius in domũ nostrã: quam
habemus ex deo nõ manufactã eternam ĩ
celis. Qui sub hoc onere ambulamus: po-
sito eo qd putatis: quõ curremus: quõ vo
labimus? Volabimus plane sup pẽnas vẽ
toꝝ. Amplexatus est nos dñs iesus: p labo
rẽ ⁊ dolorẽ nostꝝ adhereamus nos quoq̃ȝ
ei vicarijs quibusdam amplexibus: ꝓpter
iusticiã ⁊ iusticiã suã actiões ad iusticiã di-
rigẽdo: passiões ꝓpter iusticiã sustinendo:
dicamusq̃ȝ cũ spõsa: Tenui eũ nec dimittã
Dicamus cũ patriarcha: Nõ dimittã te ni
si benedixeris mihi. Quid enim iam mihi
superest nisi benedictio? Quid post ample
xum nisi osculum restat? Si sic adhererem
deo: quõ iã nõ exclamarẽ libere: osculetur
me osculo oris sui? Ciba nos dñe interim
pane lachrymarum: ⁊ potuȝ da nobis in la
chrymis in mensura: donec perducas nos
ad mensuram bonam ⁊ confertam ⁊ coagi
tatam quaȝ dabis in sinus nostros: qui es
in sinu patris deus benedict⁹ in sc̃la. Amẽ

¶ Item vnde supra. Sermo tertius.

DE virga iesse de ue lxxx
nimus ad virgã crucis: ⁊ ꝓn-
cipiũ redẽptiõis fine cõcludi
mus. Ex illa xp̃s iesus virga
virgine mirabiliter ẽ generat⁹: in ista mar
tyr martyrũ caput ⁊ martyrij forma turpi-
ter est appensus. Illa virga directiõis ista
virga virtutis: virga directionis virga re
gni tui: ait illud familiare sancti spirit⁹ or-
ganũ: q: nihil virgine rectius: subtilius ni
hil. Audi ⁊ de alia. Virgã v̈tutis tue emit-
tet dñs ex syon. Profecto crux xp̃i virga
virtutis fuit: in qua dñs virtutuȝ viriliter
pugnauit ⁊ vicit. Assumpsi ait ꝓpheta mi-
hi duas virgas: vnã vocaui decorẽ: ⁊ alte-
rã funiculũ. Virga pulchritudinis vterus
virginis: pulchra inqt vt luna: virga funi-
culi lignũ patibuli exterminans regnũ dia
boli: imponẽs frenũ malicie eius. Latãq̃ȝ
eius euagationeȝ validissima potestate co
hercẽs. In hoc diũ ꝯfossum ẽ latus innoxi-

um!vt ad hoꝛã crucifixus ẽ innocẽs mani
bus ⁊ mũdo coꝛde:terribilis ille latro cui⁹
manus plene sunt sanguine: in hoc interiȝ
ꝯfossus ẽ ⁊ ꝯfractus. Sed aliter xp̄s:aliter
ip̄e:xp̄s ad momentũ:ille in eternuȝ. Xp̄s
debellauit aereas potestates: et affixit eas
cruci sue ait apl̄s. Magnũ sacramentũ cru
cis:nec aliq̄d hoc sacramẽto sacrati⁹. Re-
spice crucẽ stantẽ! ⁊ vide quãta altitudine
de terra erigat̃ ad celum:⁊ veritatẽ rei ip̄a
imagine ꝓtestet̃. Nonne tibi videt̃ figura
ipsius celũ ⁊ terrã sublimi ꝯtinuatiõe con-
tingere? Hoc enĩ firmissimũ ⁊ indissolubi-
le gluten quo glutinant̃ rationales creatu
re:vt ex vtraqꝫ fiat illa ciuitas cuius parti-
cipatio eius in idip̄m. Uide etiaȝ q̄m qua-
driphari a ratione quattuoꝛ mũdi climata
cõpꝛehendat:⁊ omnẽ ad se ꝑtrahat creatu
rã. Astat iesus ĩ medio quadrifida sui ꝑte
distẽtus ⁊ expãsis manibus oĩbus ad se ex
oĩ ꝑte veniẽtib⁹ amplissimũ finũ mĩe osten
dit. Apud dñm mĩa:⁊ copiosa apud euȝ re
dẽptio. Pꝛoꝛsus copia:q: nõ gutta:sed co-
pia sanguinis de coꝛꝑe iesu: largiter ꝑ q̄n-
qꝫ ꝑtes emanauit. Sufficeret ad redẽptio
nẽ oꝛbis vel vna ꝑ̄ciosissimi sanguinis gut
ta:sed data ẽ copia vt virtus diligẽtis ĩ be
neficij redundatione clarescat. Sed ne foꝛ
te occurreret tibi: vt vbiqꝫ terrarum cur-
rens creatoꝛem tuum inuenire nõ posses!
a quacũqꝫ ꝑte ꝓcedas:siue ab oꝛiente: siue
ab occidẽte:siue a meridie:vel a septẽtriõe
paratus ẽ ip̄e suscipe vere veniẽtẽ:⁊ blan
da confouere dulcedine. Sed attẽde q̄d ti
bi expꝛimatur de coꝛde crucifixi altissimi.
Uenis ad hoĩeȝ crucifixũ? Crucifixus ve-
nias:aut crucifigẽdus. Qui enĩ sunt xp̄i:
carnẽ suã crucifixerũt cũ vitijs ⁊ ꝯcupiscẽ-
tijs. Sic dignũ ⁊ neccẽium tibi. Sed iã ascẽ
de mecũ ad verbi huius celsioꝛa fastigia:⁊
vide q̄dnã sit q̄ egredit̃. Scriptũ est in re-
gnoꝝ histoꝛia:q: btã illa mulier ait ad heli
am. En colligo duo ligna. Duo ligna duo
crucis bꝛachia sunt. In his duobus: ange
licã ⁊ humanã naturã ĩtellige. Et ꝑ illud q̄
dẽ lignũ q̄d recta sublĩtate tendit ad celos
supioꝛẽ accipe naturã q̄ stetit in rectitudĩe
⁊ officiosissima deuotiõe volũtati dñantis
adhesit. Illud vͦo q̄d trãsuersuȝ est huma-
nã designat:q̄ trãsuersa imo vt veri⁹ dicaȝ
auersa vel euersa status sui ꝑdidit eq̄tateȝ
Intuere cũ quãto sacramẽto iungant̃. In
vtroqꝫ ligno fit scissio: ex occasiõe vulneꝝ
mitioꝛ iũctura cõponit̃. Sup celestes sp̄ũs
nõ mediocre vuln⁹ acceꝑũt:cũ de⁹ in ange
lis suis repit pꝛauitatẽ. Nõ ꝯtẽnenda pla-
ga cũ eam resarciri opteat: q: nõ restituto
sociali numero nũerositas cadẽs facta vi-
det̃ in vanũ. Inferioꝛ vͦo natura a planta
pedis vsqꝫ ad verticẽ ita venifera fermẽ-
tatiõe infecta ẽ vt nesciat vñ veniat:aut q̄
vadat. Utroꝛũqꝫ igit̃ sp̄ũuȝ vulnerib⁹ non
mediocriter hyantib⁹ ĩpꝛessio facta est iũ-
cturalis:q̄ xp̄o ꝯiungẽte ita est resarcita vt
nihil vulnificũ videat̃ inesse. Chꝛist⁹ igit̃
passus vtrosqꝫ cauilla coꝛꝑis sui validi⁹ ne
ctit:⁊ coꝛpus suũ iũcturis ꝓpꝛiũ oppõit ne
valeat resilire. Crux igit̃ iũgit celũ ⁊ ter-
rã:xp̄s in cruce trahit oĩa. Leo rugiẽs ibi
ligat̃! angelus ꝯsiderat̃ ⁊ hõ: totũqꝫ ꝑ eam
reficit q̄cq̄d fecit man⁹ altissimi. Extẽde ẽ
paulisꝑ sensus carnis ⁊ irreuerẽtia coꝛꝑea-
rũ fantasmata voluptatũ! Et ĩtuere diuine
nature bonitatẽ:suauitatẽ: dignationẽ:me
ditare positionẽ crucifixi coꝛꝑis ⁊ vide si
aliq̄d in eo ẽ q̄d nõ totũ poꝛet ꝑ te apud pa
trẽ. Diuinũ illud caput multiplici spinaꝝ
dẽsitate dẽsatũ vsqꝫ ad cerebꝛi teneritudi-
nẽ ꝯfixũ est:dũ ꝯfigit̃ spina. Spinis p̄ctoꝝ
suoꝝ ait dñs ꝑ ꝓphetã: circũdedit me po-
pulus iste. Ad q̄d hoc? Ne dolẽt capd̄ tuũ
Ne tua vulneraret̃ ĩtentio! caligauerũt in
moꝛte oclĩ sui:⁊ illa luminaria illuminãt oꝛ-
bẽ ad hoꝛaȝ extincta sunt. Nõne illis obte
nebꝛãtibus:tenebꝛe facte sunt ꝑ vniuersaȝ
terrã?⁊ illa celi duo magna luminaria cũ il
lis luminarib⁹ xp̄i passi:submota sũt? Hoc
aũt totũ factũ ẽ: vt auerterent̃ oculi tui ne
viderẽt vanitatem: ⁊ si viderẽt nõ adhere
rẽt. Aures ille q̄ audiũt in celis:sanct⁹:san
ct⁹:sanctus dñs de⁹ sabbaoth:audiũt ĩ ter
ris:demoniũ habet: ⁊ crucifige:crucifige
eũ. Ut q̄d istud? Ne aures tue obsoꝛdesce
rẽt ad clamoꝛẽ paupis! ne reciperent audi
tum vanũ:ne detractiõis virus apertis ꝑ-
patulisqꝫ auribus susciperes. Speciosa illa

facies speciosi forma pre filijs hoīuz sputis illita ꝛ colaphis afflicta addicta delusiōib⁹ est. Sic enī scriptū est: Ceperūt spuere ī eū ꝛ ꝑcutere faciē eius: ꝛ illudere ei dicētes: Prophetiza. Quis ē q te ꝑcussit? Quare hoc? Ut facies tua illumiaretur: illumiata cōfirmaretur ꝛ diceretur de te vultus ei⁹: nō sunt ampli⁹ in diuersa mutati. Os illud qd docet angelos: hoīes instruit: qd dixit ꝛ fctm̄ est: felle potatū est ꝛ aceto. Sed hoc factū ē vt veritatē ꝛ iudiciū loqueretur os tuū ꝛ cōfiteretur dn̄m deū suū. Manus ille q fundauerūt celos extēse sunt in cruce: clauis trāsuerberate durissimis: vt man⁹ tue extēderentur ad inopē: ꝛ dicere posses: Aīa mea in manib⁹ meis semp. Qd tenem⁹ in manibus non facile obliuiscim̄: sic ꝛ q aiam suā boni opationi ip̄rimit nō tradit eā obliuioni. Pect⁹ illud in quo sunt oēs thesauri: sapiētie ꝛ scie dei abscōditi lancea militari ꝑfossum ē: vt pect⁹ tuū a p̄uis cogitationib⁹ mūdaretur: mādatū scificaretur: scificatū ꝯfuaretur. Pedes illi q̄ ꝑ scabellū adorare ꝺbem⁹ qm̄ factū est dura transfixione confixi sunt ne pes tu⁹ vel pedes tui festinarēt ad malū sꝫ currerēt viā mādatoꝝ dn̄i. Quid plura? Foderūt man⁹ ei⁹ ꝛ pedes ei⁹ dinumerauerūt oīa ossa ei⁹. Pro te aīaꝫ suā ꝛ carnē suā posuit: vt corpus tuū ꝛ spm̄ tuū sibi vēdicaret. Toto sibi totū te cōpauit. Quid vltra debuit facere: ꝛ non fecit? Absoluit vinctū cecū illuminauit: q2 dn̄s soluit cōpeditos ꝛ illuminat cecos. Reduxit erroneū recōciliauit seruū reum: q te portauit in humeris suis: q2 ꝑ te patri ꝓprio sanguine satisfecit Attēde ergo cōsiliū dei tui nō solū cū pre regnātis: sed ꝛ amici tui dulcissimi ī cruce pendētis. Nec falli potest q2 sapientia est: nec fallere te vult ꝑ quo tam ignomiosam sustinuit penā. Si qs vult venire post me: tollat crucē suā ꝛ sequatur me. Audi cōsiliū non preceptū. Si enī preceptū esset qcūqꝫ effectui non manciparēt: cruciat⁹ possent expectare perpetuos. Sed cum dicit: si qs vult in nostra positū est voluntate: vtrū ex eq no cuꝫ eo currere festinemus. Grandis profecto labor: sed premiū incorruptibile. Post me inqt: Post eum eundū est q2 ipse est veritas ne decipimur: per eum q2 ipse est via ne aberremus: ad eū q2 ipse est vita ne moriamur. Ego sum ait via veritas ꝛ vita. Seqtur: Abneget semetipm. Primus ille parēs ꝑfinit obediētie legib⁹ coartat⁹ ī cāpū male libtat exiuit. Accepat ī ꝑcepto vt voluntatē creatoris preponeret sue: sed vsus imo abusus ꝓpria volūtate: cū hīe se voluit pdidit seipm. Repulsus ergo ab illa felici hereditate exiliū sortit⁹ est ꝑ patria: mortē ꝑ vita: ignominiā pro glia. Si vis g̊ ad tuā hēditatē reuerti: tuā abnega voluntatē. In hac abnegatiōe duo solūmō sunt: aduersus q̄ pugnare ꝛ expugnare oportet: elatio in mēte: ꝛ voluptas ī corpe. Fuge regem ꝛ regis exercitū: supbiā ꝛ supbie ꝑlebꝫ ꝛ illū secut⁹ imo ꝛ ꝯsecut⁹ es q dixit: Discite a me q2 mitis suꝫ: ꝛ hūilis corde. Preciosa vestis ꝛ epule lautiores ꝛ voluptas secretior lōge sint a te: ꝛ carnes tuas timore dn̄i ꝯfixisti. Abnegatio g̊ volūtatis: hēditatis est recupatio. Seqtur: Tollat crucē suam. Si nō cecidisset adā ꝛ in illa stat⁹ sui dignitate māsisset: essꝫ tn̄ alias euocādus: ꝛ in ordinē ꝓmouēdus angelicū. Ob duplicē enī causaꝫ fact⁹ erat: ad resartiendū. s. numeꝝ iminutū: ꝛ ad illū iplendū q deerat si āgel⁹ nō cecidissꝫ. Quia g̊ ꝑ abnegationē ꝓprie volūtatis nob̄ hēditas redditur: ꝯseqnēter ꝑ crucis portationē grata illa btōꝝ societas repatur. Duo iterū sunt q̄ in crucis portatione habere nos oporteat: vt lesi nō ledamus: ꝛ bn̄ faciamus ledētibus. Magnum qdē ꝛ vltra hoīes ē aspitatē verboꝝ ꝛ verberū nō solū pati: sed ꝛ nō reddere. Illud v̊o maius est ꝛ diuinū quoddā sapit: bn̄ facere his q oderunt te. Magister nr̄ ꝛ dn̄s xp̄s fili⁹ dei ꝛ ledētes patiēter ptulit: ꝛ bn̄fecit ledētib⁹ dicēs: Pater ignosce illis: q2 nesciūt qd faciūt. Audi bn̄ficiū. Dum fel ori claui manibus ꝛ pedib⁹ lancea lateri apponerēt ab inimicis: os ꝛ man⁹ ꝛ lat⁹ agebant pro inimicis. Uide ꝛ si angelice dignitati digne hec assignabimus: Hec enī duo illorum proprietati sunt propria. Quotidie illos ad nr̄i custodiā deputatos offendim⁹ multiplicitur: ꝛ offēsaꝫ negligētia cumulam⁹ Ipi aūt lꝫ a nob̄ iniurias freqnter patiantur:

patiunt tñ ⁊ cõpatiunt pctõribus. Nec mi
nor circa nos illoꝝ custodia: imo maior sol
licitudo cũ boni custodis sit infirmis ma
gis q̃ȝ sanis opa exhibere: subiũgit Et se
quat me. Et si ĩ sui abnegatiõe reuocat he
reditas ⁊ ĩ tolerãdo crucẽ dignitas ange
loꝝ imitatiõe xp̃i summa felicitas reſuat.
Hic est virtutũ cõsummatio: finis cursus:
pncipiũ p̄mioꝝ. Sed ĩ hac imitatiõe duo
sunt adĩplenda scilȝ: vt magistroꝝ subda
ris ipsis: ⁊ pseuerãtiam non amittas. Ita
plane poteris seq xp̃m: q non venit facere
volũtatẽ suã: sȝ ei⁹ q misit illũ: ⁊ q ꝓ eadeȝ
volũtate nõ timuit ponere aĩaȝ suã. Quo
fructu? Qua vtilitate: Quo p̄mio? Ut vbi
suȝ ingt: ibi sit ⁊ mĩster me⁹. Quãta digni
tas ẽ cũ deo btis ĩteresse spiritib⁹: ⁊ ĩter il
lũ celestẽ ꝯuentũ ꝑpetuo numerari? Uide
ergo ne rursus tibimetip̃i crucifigas filiuȝ
dei: ⁊ ostẽtui hẽas: fabricãs crucẽ ĩ quã cru
cifigat ille q resurgẽs a mortuis iã nõ mori
tur. Intuere ne mortiferã crucẽ efficias: ĩ
q̃ facias filiũ dei amaris vulnerib⁹ ĩterire
vel dolorib⁹. Supinus supbia: inferi⁹ luxu
ria: a dextris ꝓsperatio iniqtatis: a sinistris
aduersitatis despatio: spinas clauos ⁊ lan
ceã dei filio repñsentant. Cum enim eleua
ris ⁊ ambulas collo erecto: caput altissimi
spinarũ multiplicitate ꝯtorques: ⁊ his a su
piorib⁹ supare ꝯtẽdis: illi similis q se sileȝ altis
simo cogitauit. Scriptũ est: Deus supbis
resistit: illis. s. q cũ eo ex equo stare ꝯtẽdũt
Cũ ponis oculos tuos: vt nõ respicias celũ
⁊ voluptuosis tue carnis motib⁹ moueris
⁊ traheris: duriorib⁹ clauis pedes oĩpotẽtis
crãsuerberas. Ab ĩferiori infers suppliciũ
dũ momẽtanea voluptate volũtatẽ dñan
tis excludis. Cũ ꝓsperaris ĩ iniqtate ⁊ feli
ciori rerũ cursu pctã pctis accumulas: cla
uem ponis ĩ illius dextera: cũ de suis bo
nis pseq eũ nõ desistis. Cũ ṽo abũdantiori
tristitia absorberis: ⁊ tuã impietatẽ pietati
dei ꝑpõderas trãsfigis sinistrã eius: ⁊ ꝯce
ptũ furorẽ furore tue despatiõis ãplificas.
Cũ ṽo p̃sumis defendere qđ fecisti: lancea
ictũ lateri saluatoris ĩtorques: nihilq̃ȝ gra
uius ingeris crucifixo q̃ȝ tueri qđ odit ip̃e
De hoc enĩ pctõ scriptũ ẽ: Nõ miserearis
oĩbus q opant iniqtatẽ. Uides quãta diffe
rentia: inter vtrãq̃ȝ crucẽ pambulet? Reli
que g̃ crucẽ q̃ȝ tibi fabricasti: ⁊ glãre ĩ cru
ce dñi dñi nr̃i iesu xp̃i: Qui est deus bene
dictus in secula seculoꝝ amen.

¶ Item vnde supra. Sermo quartus. lxx

Esum nazare xi

nũ a iudeis innocẽter ꝯdẽna
tũ: a gẽtib⁹ crucifixuȝ: xp̃iani
diuinis honorem⁹ obsequijs.
Saluatoris infirma nos q xp̃iani sum⁹ re
uerẽter venerari: amanter amplecti forti
ter imitari: dignũ ẽ salubre ⁊ honorificum
Hec. n. sũt ĩstrumẽta fortissima: ĩ qb⁹ oĩpo
tẽs ṽt⁹ ⁊ ĩuestigabil' sapĩa dei: restauratiõȝ
mũdi potẽter atq̃ȝ mirifice opata ẽ: et vsq̃ȝ
mõ opat: xp̃s dñs minorat⁹ ẽ ab angelis vt
nos eg̃ret angel'. Et qs ꝑpt' xp̃m non se hu
miliet? Xp̃s dñs ꝓ pctis nr̃is crucifix⁹ ẽ: et
crucis amara suis amatoribus dulcorauit:
mortu⁹ ẽ ⁊ mortẽ necauit: vt viuerem⁹ ꝑ illũ
Et qs nõ amet xp̃ȝ dñȝ? qs ñ patiat ꝓ xp̃o:
Xp̃s ꝑ crucis ignominiaȝ ad superne clari
tatis gloriam transijt: ⁊ data est ei pro sua
reuerentia: a deo p̃re oĩs potestas in celo ⁊
in terra: vt adorent eũ oẽs angeli dei: ⁊ in
noĩe iesu omne genu flectat: celestiũ terre
striũ ⁊ infernoꝝ. Ubi est gl'iatio tua o chri
stiane: nisi in nomĩe crucifixi dñi dei tui: in
christi noĩe: qđ est sup oẽ nomẽ: ĩ q̃ q bñdi
ctus est sup terrã bñdicet? Gl'iami in noĩe
filij redẽptoris: ⁊ date honorẽ illi saluatori
nr̃o: q magna fecit in nobis: ⁊ magnificate
nomẽ ei⁹ mecũ dicẽtes Adoram⁹ te christe
rex isrl': ĩter gẽtiũ: pnceps regũ terre: dñs
de⁹ sabbaoth: virt⁹ oĩpotẽtis dei fortissima:
Adoram⁹ te p̃ciosum p̃ciũ redẽptiõis nr̃e:
hostiã pacificã: q sola odoris tui suauitate
inestimabili patrẽ q ĩ altis habitat: ad respi
ciẽdũ hũilia inclinasti: ⁊ filijs ire placabilẽ
reddidisti. Tuas xp̃e miseratiões predica
mus: tue suauitatis memoriã cũ abũdãtia
eructam⁹. Tibi xp̃e sacrificiũ laudis ĩmo
lam⁹ ꝓ multitudĩe bonitatis tue: quã ostẽ
disti nob̃ semĩ nequã: filijs sceleratis ⁊ pdi
tis. Cũ adhuc inimici tui eẽm⁹ dñe: ⁊ mors
iniq̃ in oẽȝ carnẽ exercẽt dñiuȝ cui oẽ semẽ

adā erat obnoxiū lege ꝓmordial' culpe: re-
cordatus es verbi misericordie tue: ⁊ pro-
spexisti de sublimi habitatiōe tua ī hāc val
lē ploratiōis nostre ⁊ miserie. Uidisti affli-
ctionē populi tui ⁊ tactus dulcore charita-
tis ītrinsecus: apposuisti cogitare sup nos
cogitatiōes pacis ⁊ redēptiōis. Etqdē cū
esses filius dei: de⁹ ver⁹ deo patri sanctoqꝫ
spūi coeternus ⁊ cōsubstātialis lucem habi
tās iaccessibilē: portāsqꝫ oia verbo virtut|
tue: nō despexisti ī hoc nr̄e mortalitatis er-
gastulū altitudinē tuā inclinare: vbi nr̄am
⁊ gustares ⁊ absorberes miseriaꝫ: nosqꝫ re
parares ad gloriā. Parꝫ fuit charitati tue
ad ꝯsumādum opus nr̄e salutis cherubin
aut seraphin aut vnū ex angelis destinare
Ipe venire ad nos dignat⁹ es ꝑ mandatū
patris cui⁹ nimiā charitatē expti sumus in
te. Uenisti inqꝫ nō locū mutādo: sed pñtiā
tuā nobis ꝑ carnē exhibendo. Uenisti a re
gali solio sublimis glorie tue in humilem ⁊
abiectā in oculis suis puellaꝫ pio virginal'
ꝯtinentie voto sigillatā: in cui⁹ sacro vtero
sola spūs scī inenarrabilis virtus te cōcipi
fecit: ⁊ nasci in vera humanitatis nā: ita vt
nec diuinitatis in te maiestatē nec virgini-
tatis ītegritatē in mr̄e violaret natiuitatis
occasio. O amāda: o admiranda dignatio.
De⁹ imēse glorie vermis ꝯtēptibilis fieri
nō despexisti. Deus omniū ꝯseru⁹ seruoꝝ
apparē voluisti. Parꝫ tibi visum ē patrē te
nobis eē ⁊ dñm: frater noster eē dignatus
es. Et tu dñe vniuersorum q nullā habes ī-
digentiam intra ipa natiuitatis tue initia
ñ obhorruisti abiectissime pauptatis degu
stare icōmoda. Ut eniꝫ ait scriptura: tibi
cū nascereris: non erat locus in diuersorio
neqꝫ cunabula q̄ teneritudinē tuaꝫ excipe-
rēt habuisti: sed in vili ꝓsepio sordentis sta
buli: tu q terrā palmo cōcludis inuolutus
pāniculis reclinatus es. Et hoc ipm a bru-
tis aialibus mr̄ tua mutuo accepit. Cōsola
mini ꝯsolamini q in sordib⁹ pauptatis enu
trimini: qr vobiscū de⁹ in pauptate. Non
cubat ī delitijs splēdidi cubiculi: nec inue-
nit in terra suauiter viuentiū. Quid vltra
gloriaris o diues lutea res in volutabro le
cti picti ⁊ delicati: cuꝫ rex regum recubitu

suo paupeꝝ stramēta honestare maluerit?
Quid dura stramenta detestaris: cū tener
infantulus in cuius manu sunt omnia tuis
sericis tuis plumis duras iumentoꝝ stipu
las ꝓelegit? Sed hec tenella tua xp̄e infan
tia a ꝑsecutoꝝ gladijs tuta nō fuit. Adhuc
enī inter dulcia mr̄is vbera surgēs depen
debas: qñ apparuit angelus in somnis io-
seph dicēs: Surge ⁊ accipe pueꝝ ⁊ matreꝫ
eius: ⁊ fuge in egyptū: ⁊ esto ibi vsqꝫ dū di-
cā tibi. Futurū ē enim: vt herodes querat
pueꝝ ad ꝑdendū eum. Iā extūc bone iesu
dura pati cepisti. Nō solū illā infantie tue
venerationē ī teipo ꝑtulisti: sed mortē ipu-
sillis tuis quorū multa milia inter māmil-
las matrum ꝓ te herodis trucidauit imani
tas. Infantia vͦo teneriori decursa humi-
liter veritatis nobis exemplum tribuisti.
Non enim sedisti cū cōcilio vanitatū: sed ī
medio doctoꝝ īterrogās ⁊ audiēs illos: cū
tñ dñs sciētiaꝝ eēs: atqꝫ sapia dei pr̄is. Sꝫ
⁊ obediētie nobis formā tribuisti: dū parē
tū inpio tu īpator mūdi hūiliter subdit⁹ ex
titisti. At vbi rebustioris etatis plenitudo
aduenit: missur⁹ manus ad fortia: egressus
es ī salutē populi tui: vt gigas magnificus
ad currendā viā toti⁹ nr̄e miserie. Et qdeꝫ
ꝑ oia te vt ꝓmū fr̄ibus assimilares ꝓuū tu-
um baptizantē pctōres impenitētia tanqꝫ
peccator adisti: baptizari te postulasti inno
cens agne dei: quē nulla peccati stilla vnqꝫ
maculauit. Baptizatus aūt nō te in aquis
sed aquas in te scificas: vt ꝑ eas sanctifica-
res nos. De baptismo in desertū spiritu for
titudinis ingressus es: vt vite solitarie inte
nō deesset exemplū. Solitudinē ac ieiuniū
q̈dragita dierū famis acerbitatē tentamē-
ta illusiōis spūs equanimiter tolerasti: vt
hec oia nob tollerabilia efficeres. Demū
venisti ad oues que ꝑierāt dom⁹ isrl': diui-
ni v̈bi lāpadeꝫ extollens palā: ad illumina
tionē orb terre ⁊ regnū dei cūctis annūtiās
obtēperātib⁹ v̈bo: ꝓmonē sequētib⁹ signis
ꝯfirmasti: v̈tutē diuinitatis in cūctis oñdi-
sti male habentib⁹: oia omnib⁹ gentibus
gratis exibens: que saluti peccatorū cōgru
erent: vt oēs lucrifaceres. Sed obscuratū
est īsipiēs cor eoꝝ dñe ⁊ ꝑiecerūt ꝓmones

mos retrorſuꝫ: neqꝫ attēderūt ad oīa mirabilia tua dñe que operatus es in eis: exceptis ꝑpaucis nobilibus athletis quos īter infirma mūdi elegiſti ⁊ abiecta: vt ꝑ ipſos fortia ⁊ alta mirifice expugnares nec ſoluꝫ īgrati gratuitis bñficijs tuis extitere: ſꝫ cō melijs affecerūt te dñm dñantiū: ⁊ fecerūt tibi q̄cūqꝫ voluerūt. Te.n. faciēte opa dei: q̄ nemo aliꝰ fecit: qd dixerūt? nō ē hic hō a deo: ſi ꝑncipe domonioꝝ eijcit demōia: demoniū hꝫ: ſeducit turbas: vorax eſt ⁊ potator vini: ⁊ amicꝰ publicāoꝝ ⁊ pctōꝝ. Quid fles: qd ſuſpiras o hō: dū ſuſtīes vboꝝ iniurias? Nō audis quāta in dñm deū tuū ceciderūt obꝓbria ꝓpter te? Si p̄rem familias belzebub vocarunt: quāto magis domeſticos eiꝰ. Sed hec q̄dē ⁊ ſimilia blaſſemantes ⁊ aliquotiēs te lapidibus īpetentes: ieſu bone patiēter ſuſtinuiſti: ⁊ factꝰ es corā eis ſicut hō nō audiēs: ⁊ ī ore nō hñs redargutiones: nouiſſime iuſtū ſanguineꝫ tuū a diſcipulo tuo: filio ꝑditionis traditū triginta argēteis appciati ſunt: vt p̄cipitarēt aīaꝫ tuā ī morte ſine cā. Et te quidē ꝑditiſſimi traditoris tui ꝑfidia nō latebat: qñ in cena ablutiōis: etiā corā ipo genu flexꝰ ꝓcūbēs: maledictos pedes eiꝰ veloces ad effundēdū ſanguinē tuū ſanctiſſimis manibus tuis attrectare: leuare ⁊ extergere dignatus es. Cū autē adhuc extēto collo ambulas o terra ⁊ cinis? Adhuc te ſupbia ſupra te eleuat? Adhuc te ī patiētia exagitat. Intuere humilitatis ⁊ māſuetudinis dñm ieſum vniuerſe creature factorē tremēduꝫ iudicē viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ: ante pedes hoīs ⁊ traditoris ſui genua incuruātē. Diſce q2 mitis ē ⁊ humilis corde: ⁊ cōfundere in ſuperbia tua: ⁊ erubeſce in impatientia tua. Hoc quoqꝫ erat māſuetudinis tue dñe ꝙ ꝑfidū illū in cetu fratrū detegere ⁊ palam cōfundere noluiſti: ſed leniter ad monitū accelerare iuſſiſti qđ parabat. In omnibꝰ his nō ē auerſus furor eius a te ſꝫ egreſſus foras: ſatagebat circa frequēs maleficium. Quō cecidiſti de celo lucifer q mane oriebaris? In delitijs paradiſi glorioſus apparuiſti: ciuium celi ſocius: ⁊ verbi diuini cōuiua: quō reputatus es īter filios tenebrarū: q nutriebaris in croceis: cur amplexatꝰ es ſtercora? Tūc clarificata eſt familia tua xp̄e: exeūte ī mūdo de cetu ſocietatis angelice. Tūc demū diuini eloquij vberrima inundatiōe: felix ille cōuētꝰ potatus ē electo: quē huiuſmodi limpidi liquoris infuſione ſciebas īdignū. Dato aūt charitatis ⁊ patientie ſalutari mādato: ⁊ diſpoſito fratribꝰ regno p̄ris tui: ad locū ꝓditori tuo notū cū illis diuertiſti: ſciēs oīa q̄ ventura erāt ſup te. Ibi aīe tue triſticiā quā ex īminēte paſſiōe tua ſponte aſſumpſiſti: ſicut ⁊ cetera q̄ paſſus es ī auribꝰ fratrū nō erubuiſti ꝓfiteri dicēs: Triſtis eſt aīa mea vſqꝫ ad mortē. Poſitis quoqꝫ ī terra genibꝰ ꝓcidiſti in faciem: orās in agonia ⁊ dicens: Mi pater ſi poſſibile ē: trāſeat a me calix iſte. Et anguſtias q̄dē cordis tui certiſſime indicabat ſudor ille ſanguineus: q orātiōis tempore de carne tua ſanctiſſima guttatiꝫ decurrebat in terrā. Dñator dñe ieſu vnde tue anime hec tam anxia ſupplicatio? Nonne voluntarium omnino patri ſacrificium obtuliſti Vtiqꝫ domine. Arbitramur autem ꝙ hoc ad conſolationē infirmoꝝ membroꝝ tuoꝝ aſſumpſiſti: ne forte deſperet quis ſi caro infirma remurmurat: vbi ad paſſionē promptus eſt ſpūs. Nimirū ⁊ vt maioris erga te amoris ⁊ gratitudinis ſtimulos habeamꝰ: naturalē carnis infirmitatē his indicijs in te expreſſiſti: quibus doceremur quia vere lāguores noſtros portaſti: ⁊ nō abſqꝫ ſenſu doloris paſſionū ſentes ꝑcurriſti. Vox enī illa vox eſſe carnis videt: nō ſpūs: ex eo qđ ſubiūxiſti: Spūs quidē promptus eſt: caro autē infirma. Q2 promptus enī ad paſſionē fuerit ſpūs: euidēter oſtendiſti qñ venientibus vna cum ꝓditore tuo viris ſanguinū ⁊ querētibꝰ animā tuam: cum laternis ⁊ facibus ⁊ armis per noctē vltro cucurriſti: ⁊ ſigno quod acceperāt a duce flagitij teipſuꝫ manifeſtaſti. Nam accedentē ad oſculū ſanctiſſimi oris tui trucem beſtiam auerſatus non es: ſed os in quo dolus inuentus non eſt: ori quod abūdauit malitia dulciter applicuiſti. Innocens agne dei: quid tibi et lupo illi? Que conuentio tui ad belial? Sed et hoc benignitatis tue domine ſu-

it:vt omnia illa exhiberes: que praui cor-
dis pertinaciã emolire possent. Nam ꝛ ve-
teris amicitie non imemor illũ cõmonuisti
dicẽs: Amice ad qd venisti? Atqȝ horrore
sceleris sui cor impij ferire voluisti: cũ dixi
sti: Juda osculo filiũ hoīs tradis? Et ecce
phylistei sup te sanson. Nõ illos a te abster
ruit qꝫ in hora apprehensiõis tue omnipo-
tẽti brachio tuo terre eos allisisti: nõ qdeȝ
defensiõis causa sed vt cognosceret huma
na p̃sumptio nihil se posse aduersus te: nisi
quantũ pmitteret a te. Et quis audiat sine
gemitu: qualiter homicidas manus in illa
hora in te iniecerãt? Et innocẽtes man⁹ tu
as iesu bone vinculis astringẽtes te agnuȝ
mãsuetissimũ nihil loquentem ad instar la
tronis cõtumeliose traxerũt ad victimam.
Et nec tũc misericordiã effundere sup ini-
micos tuos: ꝛ distillare fauum dulcedinis
tue xp̃e cessasti: ac defensoris tui celũ a lesi-
one trahẽtiũ te compescuisti. Maledictus
furor eoꝝ: qꝛ ptinax: queȝ nec maiestas mi
raculi: nec pietas beneficij potuit cõfringe
re. Concilio malignãtiũ aduersum te pon-
tificũ p̃sentatus es: ꝛ veritatem put oppor
tuit cõfessus: quasi de blasphemia adiudi-
catus es morti. Amãtissime dñe quanta il-
lic indigna a ppria gente ptulisti: vultũ tu-
um desiderabilẽ: in quẽ desiderãt angeli p
spicere: q omnes celos adimpleuit leticia:
quem deprecabunt omnes diuites plebis:
polluti labijs suo sputo coinquinauerunt: sa-
crilegis manibus suis ceciderũt: velo ĩ de
risum operuerunt: ꝛ te dñm vniuerse crea
ture tanqȝ seruũ ꝯtẽptibilem colaphisaue-
rũt. Adhuc aũt animã tuã incircuncise car
ni deglutiendã tradiderũt. Vinctũ siqdeȝ
ante faciẽ pilati pduxerũt postulantes cru
cis supplitio te interimi: qui peccatum nõ
noueras: ꝛ virũ homicidã dari sibi: agnuȝ
lupo: aurũ luto postponẽtes. O indignũ et
infelix cõmerciũ Et quidẽ nec ignorabat ĩ
pius ille p inuidiã hec in te fieri: nec tamẽ
abstinuit a te temerarias manus: sȝ reple-
uit animã tuaȝ amaritudine sine causa. Il
lusum recepit in cõspectũ illusorũ astare te
iussit: nec pepercit amarissimis verberib⁹
virgineam carnẽ tuã diuellere: plagis pla
gas: liuores liuoribus crudeliter infligere
Electe puer dei mei: quid tãta amaritudi-
ne: quid tãta cõfusione dignũ cõmiseras?
Prorsus nihil. Ego ego hõ pditus totius
pditionis tue causa extiti. Ego dñe vuam
acerbã comedi: ꝛ dẽtes tui obstupuerunt:
qꝛ que nõ rapuisti: tũc exsoluebas. In om-
nibus his nõ ẽ satiata pfidoꝝ iudeoꝝ im-
pietas. Nouissime aũt incircũcisoꝝ militũ
manibus deuolut⁹ es morte turpissima cõ
sumãdus. Pax erat sacrilegis illis crucifi
gere te nisi p̃us ꝛ ipsi illusiõib⁹ repleuissẽt
animã tuã. Quid enim ait de illis scriptu-
ra? Et cõgregauerũt ad eũ vniuersam co-
hortẽ. Et exuentes eũ vestimẽtis suis idue
rũt tunicã purpureã: ꝛ chlamidẽ coccineã
circũdederũt ei. Et plectẽtes coronam de
spinis ĩposuerũt capiti eius: ꝛ arũdineȝ in
dextera eius. Et genu flexu illudebãt ei di
cẽtes: Aue rex iudeoꝝ. Et dabãt ei alapas
ꝛ expuentes in eũ: accipiebãt arundinem
ꝛ pcutiebãt caput eius. Et postqȝ illuserũt
ei: induerũt vestimentis suis: vt crucifige-
rẽt baiulantẽ sibi crucẽ. Et pducũt eum in
golgotha: ꝛ vinũ myrrhatũ dabãt ei bibẽ
cũ felle mixtũ: ꝛ cũ gustasset: noluit bibere
Tũc crucifixerũt eũ: ꝛ cum eo duos latro-
nes hinc ꝛ hinc: medium aũt iesum. Jesus
aũt dicebat: pater dimitte illis: qꝛ nesciunt
quid faciũt. Postea sciens iesus: qꝛ consũ-
mata erãt omnia: vt scriptura impleretur
dixit: Sitio. Et currens vnus ex eis: acce-
ptã spongiã impleuit aceto: ꝛ imposuit arũ
dini ꝛ dabat ei bibere. Cũ accepisset acetũ
dixit: cõsũmatũ est. Et clamãs voce magna
dixit: Pater in manus tuas cõmẽdo spm̃
meuȝ: ꝛ inclinato capite emisit spm̃. Tunc
vnus militũ lancea latus aperuit: ꝛ conti-
nuo exiuit sanguis ꝛ aqua: ĩ redemptionẽ
nostre salutis. Expgiscere nũc anima: excu
tere de puluere ꝛ contẽplare viꝝ hunc me
morabilẽ: quẽ in speculo euangelici sermo
nis quasi p̃ntẽ intueris. Attende aĩa mea
quis ẽ iste q ingredit͛ hũs imaginem quasi
regis: ꝛ nihilomin⁹ serui despectissimi con
fusione repletus coronatus incedit: sȝ ipsa
etiã ei⁹ corona cruciat⁹ ẽ illi: ꝛ mille pũctu-
ris speciosum caput ei⁹ deuulnerat. Rega-

li purpura induit:sed potius in ea despicit
q̄ȝ honoret. Sceptrū in manu gestat: sȝ eo
ipso caput ei⁹ reuerēdū ferit. Adorant corā
ipso positis in terra genib⁹ ꝛ regē clamāt:
et cōtinuo ad conspuendū amabiles ei⁹ ge-
nas subsiliunt. maxillā palmis ꝛ honorabi-
le colluȝ exhonorant. Uide aīa mea q̄liter
vir iste ꝑ oīa ꝯturbat ꝛ spernit: sub crucis
onere dorsum incuruare videt: ꝛ tuam ipe
portare ignominiā. Ad locū deductus sup
plicij myrrha potatur ꝛ felle: in cruce suble
uat: ꝛ dicit Pater ignosce illis: q꞉ nesciunt
quid faciūt. Qualis est hic: qui in oīb⁹ pres
suris suis nec semel aperuit os suuȝ: vt aut
querele: aut excusationis: aut comminatio
nis: aut maledictionis verbū aduersus ma
ledictos canes illos ꝓferret? Sed nouissi-
me v̄bū bn̄dictionis sup inimicos suos: q̄le
a seculo nō est auditū effudit. Quid h̄ viro
māsuetius? q̄d benignius aīa mea vidisti?
Adhuc autē attentius intuere q̄ȝ grādi ad
miratione: ꝛ tenerrima cōpassione dignus
appareat. Uide nudū ꝛ verberib⁹ lacera-
tū: in medio latronū cruci ignominiose fer
reis clauis affixuȝ: aceto in cruce potatū: ꝛ
post mortē lancea in latere vulneratū: ꝛ co-
piosos sanguinis riuos ex quinqȝ vulneri-
bus manuū pedū ꝛ lateris effundentē. Fle
tus deducite oculi mei: ꝛ liquesce aīa mea
igne cōpassionis sup ꝯtritione amabil' viri
hui⁹: quē in tāta amaritudine tot vides af
fectū dolorib⁹. Et iam quidē infirma eius
aīa mea vidisti ꝛ miserta es: nūc maiestatē
eius attēde ꝛ miraberis. Quid eni ait scri-
ptura. A sexta autē hora tenebre facte sunt
sup vniuersam terrā vsqȝ ad horā nonā. Et
obscuratus est sol: ꝛ velū tēpli scissum est a
summo vsqȝ deorsuȝ: ꝛ terra mota est: ꝛ petre
scisse sunt: ꝛ monumēta aperta sunt: ꝛ mul-
ta corpora scōꝝ qui dormiebāt surrexerūt.
Qual' est hic: q꞉ ꝛ celū ꝛ terra cōpatiunt ei:
cuius ꝛ mors mortuos viuificat? Cognosce
aīa mea cognosce: hic est dn̄s de⁹ nr̄ iesus
christus saluator tuus vnigenit⁹ dei filius:
verus deus: verus hō: q solus sub sole sine
macula inuētus est. Et ecce cum sceleratis
quō reputatus est: ꝛ q̄si leprosus nouissim⁹
viroꝝ estimatus est: ꝛ tanq̄ȝ abortiuū quod

ꝓijcit a vulua: sic ꝓiectus est ab vtero ma-
tris sue infelicis synagoge. Iste formosus
pre filijs hominum q̄ȝ deformis factus est.
Hic vulneratus ꝓpter iniq̄tates nr̄as attri
tus est ꝓpter scelera nr̄a: ꝛ factus est in ho-
locaustū suauissimi odoris in cōspectu tuo
pr̄ eterne glie: vt auerteres indignation cȝ
tuā a nob̄ ꝛ ꝯsedere nos sibi faceret in cele
stib⁹. Respice dn̄e scē pr̄ de sanctuario tuo:
ꝛ de excelso celorum habitaculo: ꝛ intuere
hanc sacrosanctā hostiā: quā tibi offert ma
gnus pōtifex nr̄ sanct⁹ puer tuus dn̄s iesus
pro pctīs fratrū suoꝝ: ꝛ esto placabil' super
multitudine malitie nr̄e. Ecce vox sangui-
nis nr̄i iesu clamat ad te de cruce. Quid
ei dn̄e q̄d pēdet i' ea Pēdet q꞉ p̄terita tāq̄ȝ
p̄ntia corā te sunt. Cognosce pr̄ tunicā veri
filij tui ioseph. Hec fera pessima deuorauit
eū: ꝛ conculcauit in furore suo vestimentū
eius: oēȝ decorē ei⁹ reliquijs cruoris inqui
nauit. Et ecce q̄nqȝ scissuras lamētabiles i
ea reliq̄t. Hoc est dn̄e vestimentū q̄d i ma-
nu egyptie meretricis innocēs puer tuus
dereliquit: meliorē estimās iacturam pallij
q̄ȝ pudicitie: magisqȝ eligēs spoliat⁹ carnis
pallio in carcerem mortis descēdere: q̄ȝ pro
mūdi glia adulterine voci acquiescere. Illi
inquā voci q̄ dictū est: Hec oīa tibi dabo si
cadēs adoraueris me. Quod vtiqȝ eēt dor
mire cū adultera? Et nunc dn̄e pr̄ scim⁹ q꞉
ipse filius tuus viuit: ꝛ dn̄atur in tota terra
egypti: ꝛ in oī loco dn̄ationis tue. Educt⁹
eni ad imperiū tuū de carcē mortis ꝛ infer
noꝝ: ꝛ attonsus i mortalitatis coronā muta
ta veste carnis: imortalitatis decore reflo-
ruit: ꝛ cū glia suscepisti eū. Subincuruauit
eni sibi pharaonis imperiū: ꝛ cuȝ triūpho
nobili virtute propria celos penetrauit. Et
ecce glia ꝛ honore coronat⁹ in dextera ma-
iestatis tue assistit vultui tuo pro nob̄. Caro
eni ꝛ frat nr̄ ē. Respice dn̄e in faciē christi
tui: q tibi vsqȝ ad mortē obediēs fact⁹ ē. nec
recedāt ab ocul' tuis cicatrices ei⁹ i ꝑpetuū
vt memineris q̄ntā ab eo ꝓ pctīs nr̄is satis
factionē recepis. Utinā dn̄e appēdas i sta
tera pctā quib⁹ irā meruim⁹: ꝛ calamitatē
quā ꝓ nob̄ passus ē inocēs fili⁹ tuus. Certe
grauior apparebit ꝛ magis digna: vt ꝓpter

ipsam effũdas sup nos miaꝫ tuã qꝫ sint illa
vt pro pctis nr̃is ꝯtineas in ira mias tuas.
Grãs tibi pr̄ referat oĩs ligua sup abundã
tia bonitatis tue: q vnico filio cordis tui nõ
pepcisti: sꝫ p nob̃ oĩbꝰ illũ tradidisti in mor
tẽ: vt eũ tãqꝫ fidelẽ aduocatũ habẽmꝰ corã
te in cel̃. Et tibi dñe iesu fortissime zelotes:
qd grãꝝ retribuã vt digne retribuam ego
hõ puluis ⁊ vile figmẽtũ. Quid eni ꝓ mea
salute facẽ debuisti ⁊ nõ fecisti? Ab imo pe-
dis vsqꝫ ad sũmũ v̓ticis te totũ i aq̃s passio
nũ demersisti: vt me totũ extrahẽs de ill̃: ⁊
ĩtrauerũt vsqꝫ ad aĩaꝫ tuã. Nã ⁊ aiam tuã
in mortẽ ꝑdidisti: vt meã ꝑditã mihi redde
res. Et ecce me duplici debito obligasti. nã
⁊ ꝓ eo ꝙ dedisti tuã debitor tibi sum: ⁊ pro
mea qdẽ aĩa bis a te mihi data: semel i crea
tione: ⁊ semel i redẽptiõe. Q̃d magis iuste
tibi reddã qꝫ ipsã nõ habeo. Pro tua autẽ
ꝑciosa aĩa ita ꝯtribulatã: qd ab hoĩe digne
repẽdi possit nõ iuenio. Nã etsi celũ ⁊ terrã
⁊ oẽm ornatũ eoꝝ ꝓ ea possẽ repẽdẽ: certe
nec sic vsqꝫ ad mẽsurã d̓biti vllatenꝰ attigẽ
possẽ. vt ãt ipꝫ q̃d ⁊ debeo ⁊ possibile mihi
est retribuã tui dñe muneris est. Diligẽdꝰ
es mi dñe toto corde: tota aĩa: tota v̓tute: ⁊
tua mihi sequẽda vestigia: q ꝓ me mori di-
gnatꝰ es. Et quõ fiet istud in me nisi ꝑ te?
Adhereat aĩa mea post te: qꝛ tota virtꝰ eiꝰ
pẽdet ex te. Et nũc dñe redẽptor meꝰ te vt
verũ deũ adoro: in te confido: in te spero: ⁊
quibꝰ possũ d̓sideriis ad te suspiro: adiuua
imꝑfectũ meũ. Ad tue passiõis gliosa insi-
gnia in quibꝰ salutẽ meã oꝑatꝰ es totũ me
iclino. Tue victoriose crucis regale vexillũ
in noie tuo xp̃e adoro. Tuũ spineũ diade-
ma: tuos rubẽtes sãguineos clauos: tuo sa
cro latere imersã lãceã: tua vulnera: tuũ sã
guinẽ: tuã mortẽ: tuã sepulturã: tuã gliosaꝫ
⁊ victoriosaꝫ resurrectionẽ ⁊ glorificationẽ
xp̃e supplex adoro ⁊ glorifico. Odor eni vi
te spirat mihi in oĩbus his. Horũ viuificor
odore: spm̃ meũ dñe a peccati morte resusci
ta. Horũ virtute ab astutiis sathane me cu-
stodi: ac me ꝯforta: vt iugũ mãdatoꝝ tuorũ
suaue mihi fiat: ⁊ onus crucis quod post te
baiulare me iubes humeris aĩe mee sit le-
ue. Que est eni fortitudo mea? vt iuxta pre
ceptũ tuũ mũdi pressuras tam multiplices
inuicto aĩo sustineã? Nunquid pedes mei
tanqꝫ ceruoꝝ? vt velocẽ cursorẽ ꝑ spinas ⁊
cõfragra passionũ consequi valeam? Sed
audi vocẽ meã: ⁊ inclina sup seruũ tuũ sua-
uem crucẽ illã: q̃ lignũ vite est his q appre-
hẽdunt eã. ⁊ vt spero currã alacriter: porta
bo infatigabiliter eam que ab inimicis est
crucẽ post te. Illã inquã diuinissimã crucẽ
humeris meis impone: cuiꝰ latitudo ẽ cha
ritas: cuius longitudo est eternitas. Cuius
sublimitas est oĩpotẽtia: cuius ꝓfundũ est
inscrutabil̃ sapiẽtia. Cõfige illi manꝰ meas
⁊ pedes meos: ⁊ totũ passioni tue cõforma
seruũ tuũ dñe: da obsecro mihi cõtinere ab
oꝑibꝰ carnis q̃ odisti: ⁊ facere iustitiã quã
dilexisti: ⁊ in vtroqꝫ tuã querere gloriaꝫ: ⁊
sinistrã quidã meã clauo tẽperãtie: dexte-
rã v̓o clauo iustitie in illa sublimi cruce fi-
xas arbitror. Da mẽti mee iugit̃ meditari
in lege tua: ⁊ omne cogitatũ meũ iactare in
te: ⁊ dextrũ pedẽ meũ eidem ligno vite cla-
uo prudentie affige. Da vt sinistrã spiritꝰ
mei sensualitatẽ non eneruet labentis vite
infelix felicitas? non cõturbet presentis vi-
te infelicitas: felix ⁊ sinister quoqꝫ meꝰ for-
titudinis clauo in cruce tenebitur. Ut aũt
aliqua similitudo spinaꝝ capitis tui in me
appareat: detur obsecro mẽti mee ⁊ saluta-
ris penitẽtie cõpũctio: ⁊ aliene miserie cõ-
passio: ⁊ stimulus zeli emulantis q̃d rectũ
est corã te: ⁊ ad te ꝯuertar in erumna mea:
dum triplex configet̃ spina. Libet vt spon-
giam ꝑ arundinẽ ori meo porrigas: ⁊ aceti
amaritudinẽ gustui meo adhibeas. Libet
vt ꝑ scripturas tuas rationi mee conferas
gustare ⁊ videẽ qm̃ florẽs hic mũdus tanqꝫ
spongia inanis est: ⁊ oĩs cõcupiscentia eius
aceto amarior. Ita pr̄ i me fiat calix iste ba
bylonis amarus in omnẽ terram: nõ inani
flore seducat: non falsa dulcedine inebriet:
quemadmodũ eos q tenebras lucẽ: lucẽ te
nebras: amarũ dulce: ⁊ dulce amarũ arbi-
trant̃. Uinũ myrratum cum felle mixtum
suspectũ mihi est: pro eo ꝙ tu ex eo bibere
noluisti: forte quia nimiã acerbitatẽ inui-
die ⁊ nequitie crucifixoꝝ tuoꝝ indicabat.
Tue viuifice morti tuum seruũ dñe confi-

gura:faciens qdem in me vt moriar ſm car
nem:viuam aūt ſm ſpm̄ iuſticie. Ut autem
integram crucifixi imaginē me portare glo
rier illud quoq̃ qđ poſt mortē tuā inſatia-
bilis militia impioꝝ in te exercuit: hāc ī me
ſilitudinē exprime. Uulneret cor meū viu⁹
⁊ efficax ſermo tuus penetrabilior oī lācea
acutiſſima:pertingēs vſq̃ ad diuiſionē aīe
mee:⁊ ꝓducens ex ea tāq̃ ex dextro latere
meo vice ſanguinis ⁊ aque amorē tuū dn̄e ⁊
fratrū tuoꝝ. Poſtremo ⁊ munda ſyndone
prime ſtole ſpm̄ meū, innolue: in qua rege-
ſcam ingrediēs ⁊ egrediēs in locū taberna
culi admirabilis:⁊ abſcōdas me donec per
tranſeat furor tuus. Die aūt tertio poſt diē
laboris:poſt diē ſupplicij:mane p̄ma ſabba
ti ꝑpetue inter filios tuos me indignū reſu
ſcita:vt in carne mea videā claritatē tuā: et
adimplear leticia vultus tui. O ſaluator me
us ⁊ deus me⁹ veniat veniat oro tp̄s:vt qđ
nunc credo oculis tandē reuelatis aſpiciaꝫ:
qđ ſpero nūc ⁊ a longe ſaluto apprehendaꝫ
Qđ ꝓ virib⁹ meis deſidero vlnis aīe mee
amplectar ⁊ deoſculer:⁊ in amoris tui abyſ
ſum totus abſorbear: o ſaluator me⁹ ⁊ deus
me⁹:Sed bn̄dic aīa mea deū ſaluatorē meū
⁊ magnifica nomē ei⁹. Sanctū eſt enī: ⁊ ſan
ctiſſimis delitijs plenū. O q̃ꝫ bon⁹ q̃ꝫ ſuauis
es dn̄e ieſu aīe quereīti te:ieſu redēptor ꝑdi
toꝝ:ſaluator redēptoꝝ: ſpes exulū : fortitu-
do laborantiū:anxiati ſpūs latitudo: aīe la-
chrymoſe ⁊ poſt te currētis in ſudore dulce
ſolatiū ⁊ ſuaue refrigeriū:corona triūphan
tium:vnica merces ⁊ leticia oīum ſupnoꝝ
ciuiū. Uberrime fons oīum grāꝝ indita ꝓ-
les ſūmi dei:⁊ de⁹ ſūm⁹:bn̄dicāt te oīa que
in celo ſūt ſurſum:⁊ q̄ in terra deorſū. Ma-
gn⁹ tu ⁊ magnū nomē tuū. O imarceſſibilis
decor dei excelſi:⁊ puriſſima claritas lucis
eterne:vita oēm vitā viuificās lux oē lumē
illuminans:⁊ ꝯſeruās in eterno ſplendore.
Mille millena lumīa fulgurātia an̄ thronū
diuinitatis tue a p̄mo diluculo. O eternum
ſubſtātiale ⁊ inacceſſibile claꝝ ⁊ dulce ꝓflu
uiū fontis abſcōditi ab ocul' oīuꝫ mortaliū:
cui⁹ vnda ſine ortu:cui⁹ ꝓfundū ſine ꝓfūdo
cui⁹ altū ſine termino:cui⁹ amplitudo īcir-
cūſcrutabil':cui⁹ puritas ipturbabil'. Eru-
ctauit te cor dei altiſſimi de ſua īpenetrabili
abyſſo:vita vitā:lux lucē:etern⁹ eternū:imē
ſus imēſuꝫ:⁊ ꝑ oīa ſibi coeq̄leꝫ ⁊ de plenitu
dine tua nos oēs accepimus. Tu.n.largiſſi
me fons oīs boni ſeptēplicis grē p̄cioſū flu
mē de theſauris tuis emittis:cui⁹ ſuaui dul
core hui⁹ nr̄i maris.i.nr̄e īfirmitatis ſalſugi
nē mitigare digneris. Flumē olei leticie flu
mē vini meraciſſimi:torrens ignei vigoris.
Spūs paclit⁹ a te ⁊ a p̄re:par vtriq̃ ī orbem
terre ꝑfūdit:oīa replēs: oīa cōtinēs ſpūs a
te ſpūs a p̄re:vn⁹ ex ābob⁹:vniens ābos:vt
pote āboꝝ idiuidua ꝯnexio:vnificū gluten
cōplex⁹ īdiſſolubil':⁊ pax oēꝫ ſenſū exupās.
Hic ē torrēs voluptatis tue dn̄e: q̄ delicatā
illā ⁊ glīoſaꝫ ciuitatē hierl'm.q̄ ſurſū ē: iugit'
potas:⁊ letabūda ebrietate facis eſtuare vt
tibi iubilēt hymnū īceſſabilem lucida illa ⁊
flāmea organa ī voce exultatōis ⁊ ſono epu
lātis:cuiuſq̃ deſiderabilib⁹ guttis refocilla
ri ſitibunde fauces exulis ppl'i tui iugit' a te
expectāt dn̄e. Sinito p̄r vt catelli bibant de
ſtillis q̄ cadūt de menſa dn̄oꝝ ſuoꝝ. Rorate
celi deſuꝑ ⁊ nubes pluāt iuſtū:illū dn̄e q̄ ex
tuare feciſti īclitas p̄mitias ppl'i tui:ī īſigne
ſolēnitatis nr̄e:illo q̄ſ igneo ſtillicidio pur-
ga ī noua:illumina inflāma exhilara ⁊ ꝯfir
ma:⁊ vni cor credētiū tibi:vt vnū ſint vnuꝫ
ſapiāt:vnū vnanimiter regrāt ⁊ apꝑhēdāt
⁊ videāt ⁊ bn̄dicāt te deū deoꝝ in ſyon. Sit
indiuidue trinitati glīa grāꝝ actio : honor
⁊ impiuꝫ in ſcl'a ſcl'oꝝ. Amen.

¶ In die ſancto paſche de opprobrijs iu-
deorum. Sermo p̄mus.

Vicit leo de tribu iuda? vi-
cit plane maliciā ſa-
piētia attingens a fine vſq̃ ad
finē fortiter ⁊ ſuauiter vniuer
ſa diſponēs:ſꝫ ꝓ me fortiter et lxxx
ſuauit' mihi: Uicit iudeoꝝ blaſſemias ī pati- v
bulo? fortē armatū alligauit ī atrio: ⁊ đ ipo
mortis ipio triūphauit. Ubi enī ſūt obpro-
bria tua iudee? vbi ſūt ꝫabule vaſa captiui-
tatis:vbi ē mors victoria tua? Cōfuſus ē ca
lūniator⁊ raptor ſpoliat⁹ ē:nouū gen⁹ potētie
hacten⁹ victorioſa mors obſtupeſcit. Quid
tu iudee qd ꝑdie an̄ crucē agitabas caput ſa
crilegū? qd ſacrū caput hoīs xp̄m exagita-

das obprobrijs? Christ⁹ iqt rex isrl' d̄scēdat de cruce. O venenate lingua! vbū malicie: sermo neqȝ. Nō ē hoc caypha: qđ paulo añ dicebas. Expedit vt vn⁹ moriat̄ hō ꝓ pplo: ⁊ nō tota gens pereat. At illđ q: mēdatium nō erat nō loqbaris de ꝓpo: nō a temetipso dicebas. Si rex israel ē: descēdat de cruce. Hoc plane tuum est: magis aūt eius q̄ mendax est ab initio. Quid eniȝ ꝯsequētie videtur habere? vt descendat si rex est ⁊ nō magis ascendat. Sic non meministi serpēs antique q̄ȝ ꝯfusus abscesseris olim? cū dicere presumpsisses mitte te deorsum ⁊ hec oīa tibi dabo si procidens adoraueris me? Sic tibi iudee excidit qđ audisti: q: dn̄s regnauit a ligno? vt regem abneges q: manet ī ligno? Sed forsitan nec audisti q: nō iudeis sed nationibus hec annunciatio debebatur dicite inquit in nationibus q: dn̄s regnauit a ligno. Merito proinde titulum regi preses gentilis inscripsit ligno? nec potuit iudeus vt voluit corrumpere tituli inscriptionē: ne dum impediret dn̄icam passionem ⁊ nostram redemptionē. Descendat inquiunt si rex israel est. Immo v̄o q: rex israel est titulum regni non deserat? virgam imperij n̄ deponat: cuius nimirꝫ imperiꝫ sup humerꝫ eius sicut precinit Isaias. Noli inquiūt iudei ad pilatum noli scribere rex iudeorum sed q: ipse dixit rex sum iudeoꝝ. Et pilatus Quod scripsi scripsi. Si pilatus qđ scripsit scripsit: christus non perficiet qđ incepit? Ipse enim cepit: ⁊ sanabit nos. Sed dicūt. Alios saluos fecit: seipsum non pōt saluum facere. Immo v̄o si descenderit: neminem saluū fecit. Cum enim saluus esse nō possit nisi qui perseuerauerit vsqȝ in finem? quanto minus poterit esse saluator? Alios igitur saluos facit: nam saluatione cum sit ipse salus non indiget. Operat̄ salutem nostram: nec eandem deesse patit̄ sacrificio vespertino hostie salutaris. Nouit inique quid cogites? non tibi dabit occasionem subripiende nobis perseuerantie: que sola coronatur Non faciet obmutescere predicatorum linguas consolantium pusillanimes ⁊ dicentiū singulis tu locum tuum ne deseras: qđ sine dubio sequetur si respondere possent quia christus suum deseruit. Proni sunt enī sensus hoīs ⁊ cogitationes in malum. Sine cā maligne parasti sagittas tuas in pharetra: ⁊ discipuloruȝ suspiria cumulas obprobrijs iudeorum. Illi quippe desperant? isti iproperant: sed xp̄m neutra tela nocebunt. Aliud tempus elegit confortandis discipulis: ⁊ aduersarijs confutandis. Interim patiētiam magis exhibet? humilitatem cōmendat: obedientiam implet perficit charitatē. His nempe virtutum gēmis quattuor cornua crucis ornantur? ⁊ est supereminentior charitas a dextris obedientia: ⁊ patientia a sinistris: radix virtutum humilitas in profundo. His ditauit tropheum crucis cōsumatio dn̄ice passionis? cum ad iudeoꝝ blasfemias humilis ad vulnera patiens: intus linguis clauis exterius pungeretur. Nam ⁊ charitas in eo perfecta est q̄ pro amicis aīam posuit? ⁊ obedientia consumata cum inclinato capite tradidit spiritū: factus obediens vsqȝ ad mortem. His spoliare dotib⁹ hac priuare gloria xp̄i satagebat ecclesiam qui dicebat. Si rex israel est descendat de cruce. Nimirꝫ vt non sit iam obedientie forma? non incentiuū amoris non patientie vl' humilitatis exemplum: sed deleri habeant ex euangelio verba illa suauissima ⁊ dulciora super mel ⁊ fauum. Maiorem hac dilectionem nemo habet: vt animam suam ponat quis pro amicis suis. Et ad patrē. Op⁹ consumaui qđ dedisti mihi vt faciā. Itēqȝ ad discipulos. Discite a me: quia mitis sum ⁊ humilis corde. Et ego si exaltatus fuero a terra: omnia trahā ad meipsum. Hoc enī est quod dolet venenati serpentis astutia exaltatum in deserto serpentem eneum: cuius intuitu sanentur vulnera que infixit. Alioqn quonam alio instigante misisse credimus vxorem pilati ad ipsum dicentem? nihil tibi ⁊ iusto illi multa enim passa sum hodie per visum ꝓpter eū? Timebat ergo iam tunc sed nunc maxime virtute crucis eneruari se sentiens inimicus sera ducitur penitentia? ⁊ quos instigauit ad crucifigendum: instigat ad suadendum vt de cruce descendat. Deniqȝ si rex israel est inquiūt descendat de cruce: ⁊ credimus ei. Hec pla

ne serpentis astutia:hec adinuentio nequi
tie spiritalis. Audierat impius saluatoris
vocē dicentis. Nō sum missus nisi ad oues
que perierūt domꝰ israel. Et nouerat quan
tum pro salute illius populi zelum gerere
videretur. Propterea maliciose nimis lin-
guas erudiens blassemorum suggerebat vt
dicerent descēdat ⁊ credimꝰ: quasi nihil iā
posset obstare qn descenderet:q eoꝝ credu
litatē tantopere desiderarat. Sꝫ qd machi-
nat: aut cui parat insidias versipellis? Nē-
pe ei in quo nihil ꝓficiet inimicus:⁊ filiꝰ ini
qtatis non apponet nocere ei. Nō mouetur
vana pollicitatiōe q nouerat oīuꝫ corda:sic
nec exprobratiōe blassema mittissimꝰ oīum
mouebat. Eo qppe tendebat maliciosa sua-
sio nō vt ipsi crederēt: sꝫ nr̄a q̄ꝫ si qua erat
fides in eū oīmodis deperiret. Legētes.n.
dei ꝑfecta sunt opa:qn̄ fateremur deū q sa-
lutis opus reliqsset impfectū. Sꝫ audiamꝰ
qd adhec xp̄s rn̄deat ꝑ ꝓphetā. Queris si-
gna iudee? Expecta me in die resurrectōis
mee. Si vis credere:maiora tibi iam opera
dmōstraui. Multiplicaui signa sanitates ꝑ-
feci heri ⁊ ꝓdie:hodie magis habeo consū-
mari. An nō maius erat qd vidisti e corpo-
ribꝰ obsessis spūs exire malignos et graba-
tis suis exilire paraliticos: q̄ꝫ e manibꝰ meis
vel pedibꝰ clauos resilire quos infixisti? Sꝫ
patiendi tp̄s est nō faciendi:⁊ passionis ho-
ram sicut ꝓuenire frustra conatꝰ es sic nec
poteris īpedire. Sꝫ adhuc generatio praua
⁊ adultera signū querit:nō ei dabit signum
nisi ione ꝓphete. Nō signū descensionis:sꝫ
signū resurrectiōis. Qd si iudeus nō q̄rit:
amplectat ⁊ gaudeat christianꝰ. Vicit eniꝫ
leo de tribu iuda. Suscitatꝰ ē paterna voce
leonis catulus:clauso ꝓdijt tumulo q de pa
tibulo nō descendit. An vero id maius sit:ini
mici nr̄i sint iudices: q tā curiose munierāt
monumētū signātes lapidē cū custodibus
Hūc enī lapidē magnū valde de quo mulie
res ille deuote inuicē querebant: facta iā re-
surrectōe dn̄ica reuoluit angelus ⁊ resedit
sicut scriptū est sup eū. Cōstat ꝓinde clauso
exisse tumulo rediuiuū corpus qd clauso v̄
ginis vtero natū ꝓcessit i vitā:⁊ ad discipu-
los clausis introiuit hostijs in cōclaui. Sꝫ

est locus vn̄ clausis voluit ꝓcedere ianuis
carcer vtiqꝫ gehennalis. Confregit siqdeꝫ
ferreos vectes repagula vniuersa cōtriuit:
vt libere suos educeret quos redemerat d̄
manu inimici:⁊ plenis egrederētur portis
agmina dealbatoꝝ qui lauerāt stolas suas
⁊ candidas eas fecerant in sanguine agni.
Candidas prorsus in sanguine: q: exiuit cū
eo ⁊ in eo etiā aqua dealbans:⁊ testimoniū
perhibet ipse q vidit. Aut certe candidas ī
sanguine agni nouelli: sanguine lacteo can-
dido ⁊ rubicundo:sicut in cantico hēs can-
ticoꝝ. Dilectus meus ait sponsa candidus
⁊ rubicundus:electus ex milibꝰ. Inde ē q
in stola candida ⁊ fulgureo vultu testis q̄ꝫ
resurrectiōis apparet. Iam si iudeoꝝ ꝯfu-
tandis calūnijs sufficere videt hoc ipsuꝫ q
clauso egressus est monumēto:cui insultan
tes dicebant:si rex israel est descēdat de cru
ce: curiosius nāqꝫ monumenta claudere et
signare studuerant: q̄ꝫ infigere clauos. Si
igitur vicit leo de tribu iuda in hoc ipso ꝓ-
cessu ⁊ maius demōstrauit opus q̄ꝫ peteret:
ipsum resurrectiōis miraculum cui poterit
comparari? Legimus qdem nōnulloꝝ pre-
cessisse resurrectiones aut magis certe susci
tationes:sed ipsius preambulas qbus ⁊ du-
plici priuilegio noscit preminere. Nam ce-
teri qdem resurrexerant iterum morituri:
christus resurgens ex mortuis iam non mo
ritur:mors illi vltra non dominabitur. Illi
mortui denuo opus habent iterum suscita-
ri: christus qui mortuus est peccato mortuꝰ
est semel:quod aūt viuit viuit deo viuit in
eternitate. Merito proinde resurgentium
primitie christus:qui ita surrexit vt cadere
non adiciat qui solus attigit īmortalitatem
Est ⁊ aliud in quo resurrectionis huius in-
notescat gloria singularis. Quis enim ī oī-
bu ceteris suscitauit aliquādo semetipsū?
Ineffabile istud est vt a morte se excitet ip-
se qui dormit:singulare est nō est qui faciat
bonū nō ē vsqꝫ ad vnū Heliseus propheta
mortuum suscitauit:sed alterum non seipm
Ecce enim quot annis iacet in monumēto:
quod a se non potest sperans ab illo suscita-
ri:ab eo vtiqꝫ qui triumphauit mortis im-
perium in seipso. Inde est quod ceteros q-

dem dicimꝰ suscitatos christū resurrexisse:
qui solus virtute propria victor prodijt de
sepulcro. Siquidem ⁊ in hoc vicit leo d̄ tri-
bu iuda. Quantum poterit imo quid non
posse videbitur viuens ⁊ dicēs patri resur-
rexi ⁊ adhuc tecum sum. qui tā potens exti
tit deputatus cum mortuis sed inter mor-
tuos liber? Nec vō resurrectionem distu-
lit vltra tertium diem: vt propheta fidelis
inueniatur qui dixit. Uiuificabit nos post
duos dies: in die tertia suscitabit nos. De-
cet nimirum vt queadmodum caput ꝑces-
sit: sequanť ⁊ membra. In patibulo sexta fe
ria redemit hoīem: ipsa die qua fecerat ho-
minem in initio. Sequēti die sabbatizauit
in monumento ꝯsūmato opere quod susce-
perat: tertia vō die que ꝑma dieꝝ est primi-
tie dormientiū nouus homo apparuit mor
tis victor. Ita ⁊ nos quicūqꝫ sequimur ca-
put nostrum tota hac die qua plasmati ⁊ re
dempti sumus non cessemus agere peniten
tiam: non cessemus tollere crucem nostraꝫ
perseuerantes in ea sicut ipse perseuerauit:
donec dicat spūs vt requiescamus iam a labo
ribꝰ nr̄is. Neminē audiamꝰ frēs: nō carnē
⁊ sanguineꝫ non spm̄ quēlibet descensum a
cruce suadentē. Persistamꝰ in cruce: moria
mur in cruce: deponamur alioꝝ manibꝰ nō
nostra leuitate. Caput nostruꝫ deposuerūt
viri iusti: nos vō dignatione sua angeli scti
deponant: vt cōsūmata viriliter die crucis
scd̄a que post mortē est quiescamꝰ suauiter
dormiamus feliciter in sepulcris: expectan
tes beatam spem ⁊ aduentū magni dei: qui
resuscitabit corpora nostra: tertia demū die
cōfigurata corpori claritatis sue. Fetēt qua
triduani sicut de lazaro scribiť. Iam fetet
dn̄e: quatriduanus enim est. Adinuentio fi
lioꝝ adam quartā formauit diem: quā a do
mino non accepit. Propterea corrupti sunt
⁊ abhominabiles facti: tanqꝫ iumenta ī ster
core putruerunt. Diuine siqdem ordinatio
nis est triduum qd̄ prediximus: in labore: ī
requie: in resurrectione. Placent hec filijs
hominum sed suam volunt preferre diem:
differentes penitentiam: vt indulgeant vo-
luptati. Nō est hec dies quā fecit dn̄s: qua
triduani facti sunt ⁊ iam fetent. Nō nouit

hanc qd̄ de maria natuꝫ est sanctum: tertia
die resurrexit ne videret corruptōeꝫ. Uicit
itaqꝫ leo de tribu iuda. Occisus est agnꝰ: sꝫ
vicit leo. Leo rugiet: qs non timebit? Leo
inqꝫ fortissimꝰ bestiaꝝ qui ad nullius paue-
bit occursum: sed leo de tribu iuda. Paue-
ant qui abnegauerunt: qui dixerunt nō ha
bemus regem nisi cesarem. Paueāt qui di
xerunt nolumus hunc regnare super nos.
Redit siquideꝫ accepto regno ⁊ malos ma
le perdet. Uultis nosse quia redit accepto
regno? Data ē inquit mihi omnis potestas
in celo ⁊ in terra. Sꝫ ⁊ pater in psalmo. Po
stula a me ait ⁊ dabo tibi gentes heredita-
tem tuam: ⁊ possessionem tuam terminos
terre. Reges eos in virga ferrea: ⁊ tanqꝫ
vas figuli confringes eos. Fortis siquideꝫ
leo est non crudelis: grauis tamen indigna
tio eius ⁊ intolerabilis ira columbe. Sed ꝑ
suis leo rugiet non in suos. Paueant alieni
tribus iuda magis exultet. Gaudeant qui
induti sunt confessione: quoꝝ omnia ossa di
cunt dn̄e qs similis tibi. Leo de tribu iuda
radix dauid. Diciť enim dauid desiderabi
lis: vel manu fortis. Et idē ait. Ante te ē oē
desideriū meū: ⁊ fortitudinē meā ad te cu-
stodiā. Radix inqt dauid. Nō dauid radix
eius: sꝫ ipse radix dauid: qꝛ portat ⁊ nō por-
tať. Merito dauid sancte filiū tuum vocas
dn̄m tuū: qꝛ nō tu radiceꝫ portas sꝫ radix te
Radix fortitudinis tue ⁊ d̄siderij: radix de
siderabilis ⁊ radix fortis. Uicit leo d̄ tribu
iuda radix dauid: aperire librum ⁊ soluere
septem signacula eius. Apocalipsis vba sūt
hec. Discant q nō legerūt: recolant q noue-
runt. Uidi inqt ioannes in dextera sedētis
sup thronū librū signatū sigillis septē: ⁊ nō
erat qui legeret vel aperiret. Et ego ait fle-
bam multum: ꝙ nemo aperire librū dignꝰ
inueniret. Et vnus de senioribꝰ dixit mihi
Ne fleueris. Ecce vicit leo de tribu iuda
radix dauid aperire librum ⁊ soluere septē
signacula eiꝰ. Et vidi ⁊ ecce in medio thro-
ni agnum stantem tanqꝫ occisum: et veni-
ens accepit librum de dextera sedentis in
throno: ⁊ aperuit librum factaqꝫ est leticia
magna ⁊ actio grāꝝ. Leonē Ioannes au-
dierat: et agnū vidit. Agnꝰ occisus ē: agnꝰ

accepit librũ:agn⁹ aperuit:ꝛ apparuit leo. Deniqꝫ dignus est aiunt seniores agnus q occisus est accipe fortitudinẽ:non mansue tudinẽ amittere:sed accipere fortidinẽ: vt ꝛ agn⁹ maneat ꝛ fit leo. Plus dico. Ut mi hi videt idem etiã liber est:qui nõ poterat aperiri. Quis eni dignus inueniret apire hunc librũ? Indignũ se ꝓfitet ꝛ ipse bapti sta iohãnes:quo in natis mulierum maior nemo surrexit. Non sum inquit dignus vt soluam corrigiam calciamenti eius. Uene rat eni ad nos calciata maiestas:diuinitas incarnata:venerat dei sapiẽtia:sed in libro clauso vtiqꝫ ꝛ signato. Quod ligabat corri gia calciamenti:hoc claudebant signacula libri. Sed quid dicimus sup his septẽ? An forte triplex anime virtus: ratio, memoria ꝛ voluntas:ꝛ quadrifaria corporis compo sitio ex elemẽtis videlicet quattuor: in his septem intelligenda est: vt nihil de verita te humanitatis defuisse nouerim⁹ saluato ri? An magis humanitas eius ipe est liber: ꝛ querẽda sunt signacula septem. Septem eni quedam arbitror inueniri:quib⁹ maxi me celabat i carne presentia maiestatis: vt nõ posset aperiri liber:ꝛ sapientia que late bat agnosci. Sunt autẽ q̃ occurrũt interim matris desponsatio:qua partus virginis ꝛ conceptionis puritas velabat: ita vt hoĩs fabri filius fabricator hoĩs putaret:ꝛ infir mitas corporis:qua nimirũ plorans ꝛ va giens:lactens ꝛ dormiẽs: ceteris subiacẽs necessitatib⁹ carnis:latebat inter hec virt⁹ diuinitatis. Sic ꝛ circũcisionis signũ susci piens peccati remediũ:egritudinis medi cinam:qui morbẽ omnẽ tollere venerat et peccatũ:ꝛ item in egyptum fugiens a facie herodis reguli:nec dei filius agnosci pote rat:nec rex celi. Quid trina illa tẽtatio ini mici:in deserto:in pinnaculo supra montẽ: si filius dei inquit es dic vt lapides isti pa nes fiant:ꝛ item mitte te deorsũ? Neutrũ christus fecit: vt signaret liber: vt falleret astutus. Deniqꝫ eousqꝫ seductus est:vt ha beret iam pro constanti hominẽ esse purũ: ꝛ in tantã vesaniam superbia ceca prorum peret:vt nõ diceret vltra:si filius dei es: ꝫ hec oĩa tibi dabo si ꝓcidẽs adoraueris me. Sextũ ẽ sigculũ crucis: vbi pepẽdit int la trones:ꝛ cũ iniqs deputat⁹ ẽ dñs maiestatꝫ Clausit ꝛ sepultura librũ hũc:nec vllũ oĩo sigculũ sic astrixit:sic occultauit mgnũ pie tatis sacrm. Sepulto nimirum dño sola re stare desperatio videbat:adeo vt discipuli ipsi dicerẽt:quia nos sperabam⁹. Quis in il lo nõ fleret tpe clausum artius librũ: ꝛ nõ esse qui aperiret? Sed ne fleueris vltra io hannes sancte:ꝛ tu noli flere maria:procul luctus:tristitie nebula dissipetur. Exultate iusti in dño: ꝛ gloriamini oẽs recti corde. Dignus est agnus qui occisus est:leo q re surrexit:postremo liber ipse dign⁹ est ape rire seipsum. Resurgẽs nimirũ a mortuis: resurgens autẽ virtute propria: ꝛ post tres dies sicut predixerat testimoniũ phibẽtib⁹ inimicis:ꝛ resurgẽs in tãta maiestate ꝛ glo ria:indicat manifeste quecunqꝫ predixim⁹ signacula vel operimẽta volũtaria:non ne cessaria:nec condictionis fuisse:sed digna tionis. Quid tu nuper iudee signabas lapi dem monumenti? Quia seductor iste dixe rat adhuc viuẽs:post tres dies resurgam. Uere seductor:sꝫ pius:nõ malitiosus. De niqꝫ seduxisti me dñe ꝛ seduct⁹ sum ait pro pheta vester in psona vestra:fortior fuisti ꝛ inualuisti. Seduxit vos o iudei in passiõe: nam in resurrectione inualuit ꝛ preualuit vincẽs leo de tribu iuda. Etenim si cogno uissent:nunqꝫ dñm glie crucifixissẽt. Quid ergo factur⁹ es? Et predixit:ꝛ iam reuixit. Diligenter explora signaculum sepulture: apertum est enim. Datur tibi signũ Jone prophete:quia ꝛ hoc ipse predixit. Egredi tur ionas de ventre ceti: christus de corde terre tertia die procedit. Nisi q manifeste plusqꝫ iona hic:qui semetipm viriliter ꝛ ab ipo vtero mortis eduxit. Propterea viri ni niuite ꝯsurgẽt ꝯ vos ĩ iudicio:ꝓpterea ipsi iudices vr̃i erunt:q ꝓphe obtẽperauerũt: vos nec dño ꝓphãt. Ubi ẽ qđ dicebatis:de scẽdat de cruce ꝛ credim⁹ ei? Cruci signa culũ dirũpe voluistis:ꝓmittẽs ad fidẽ vos i troituros. Ecce aptũ nõ diru ptũ ẽ:itroite. Alioqn si ñ credit resurgẽti:nec descẽdẽti

vtiqꝫ credidissetis. Sic vos scandalizabat crux xp̄i. Uerbū enī crucis iudeis qdē scādalū ē ait apl's. Excitet vos saltē nouitas resurrectionis. Inuenim⁹ nos in cruce gloriam. Nobis qui saluamur virtus dei est: ꝛ omniū vt ostēdim⁹ plenitudo virtutum. Sit vobis pars vel in resurrectione. Sed forte ꝛ illa: imo multo magis illa vos scādalizat: ꝛ odoꝛ vite nobis in vitā: vobis est odoꝛ moꝛtis ī moꝛtē. Quid ergo insistim⁹? Nō sustinet audire symphoniā ꝛ choꝛū senioꝛ frater: occisum nobis saginatū vituluꝫ indignat̄. Foꝛis stat oīno: nō acquiescit intrare. Ingrediamur nos frēs: ꝛ epulem̄ in azimis sinceritatis ꝛ v̄itatis. Etenī pascha nostrū imolat⁹ ē xp̄s. Amplectamur cōmēdatas nobis in cruce virtutes: humilitatē patientiā: obediētiā: charitatē. In hac q̄ꝫ tam pꝛecipua solēnitate qd cōmendet̄ nob̄ sedula cogitatione pēsemus. Nempe resurrectio transit⁹ vel trāsmigratio dicit̄. Chꝛistus enī frēs nō recidit hodie: sed surrexit: nō redijt: sꝫ trāsijt: trāsmigrauit: nō remeauit. Deniqꝫ ꝛ ip̄m quod celebꝛam⁹ pascha trāsitū: nō reditū interpꝛetat̄ ꝛ galilea: vbi videndus nobis ꝓmittit̄ q resurrexit: non remeationē sonat: sed trāsmigrationē. Credo iam aliquoꝝ ingenia pꝛeuolant: ꝛ quoꝛsum hec velint tendere suspicant̄. Dicim⁹ tū̄ bꝛeuiter pꝛesertim ne deuotionē vestraꝫ in tanta solēnitate sermonis videat̄ ꝓlixitas onerare. Si post consūmationē crucis in hanc nostrā moꝛtalitatē ꝛ vite pꝛesentis erumnas chꝛistus dn̄s reuixisset: ego frēs eum transisse non dicerem: sed redisse: non transmigrasse in sublimius aliquid: sed ad statū remeasse pꝛioꝛē. Nunc autē q trāsijt in nouitatē vite: nos q̄ꝫ inuitat ad transitū vocat in galileaꝫ: Propterea siquidē quod moꝛtuus est peccato moꝛtuus est semel: qꝛ iam qđ viuit viuit nō carni sed deo. Quid nos dicimus: qui sacram dn̄i resurrectionem pasche pꝛiuamus nomine: vt sit nobis in reditum magis q̄ꝫ in transitum? Luximus his diebus compunctioni ꝛ oꝛationi: grauitati ꝛ abstinentie dediti: ceteroꝛum negligentias tempoꝝ sacro hoc quadragenario redimere ꝛ diluere cupientes. Communicauimus passionibus chꝛisti: complātati ei sumus denuo: per baptismū quendā lachꝛymarum penitentie ꝛ cōfessionis. Si ergo moꝛtui sumus peccato: quō adhuc viuemus in illo? Si neglīgētias planximus: qd cause est vt recidiuamus nunc in easdē Inueniemur nunc iterum curiosi vt ante: v̄bosi vt ante: pigri ꝛ negligentes vt ante: vani: suspiciosi: detractoꝛes: iracundi: ceterisqꝫ impliciti vitijs: que tam anxie deplorauimus his diebus? Laui pedes meos: quomodo inqnabo illos? Exui me tunicā meam: quomodo induam eam? Non est hec transmigratio frēs: nō sic videbit̄ chꝛistus: non hoc iter quo ostēdat nobis deus salutare suū. Deniqꝫ qui retro respicit: indignus est regno dei. Sic amatoꝛes seculi inimici crucis chꝛisti: cuius in vanū accepto noīe dicunt̄ chꝛistiani toto hoc tempore q̄dragesimali ad instantes inhiant dies resurrectionis: heu vt liberius indulgeant voluptati. Obnubilat frater solēnitatis letitiā materia tristioꝛ: sed ipsius plangimus solēnitatis iniuriam: quam dissimulare nō possumus nec in ipsa immo minus in ipsa. Pꝛoh doloꝛ peccādi tempus: termin⁹ recidendi: facta est resurrectio saluatoꝛis. Ex hoc nempe comesationes ꝛ ebꝛietates redeunt: cubilia ꝛ impudicitie repetunt̄: ꝛ laxant̄ concupiscētijs frena. Quasi v̄o ad h̄ resurrexit chꝛistus: ꝛ non magis pꝛopter iustificationem nostraꝫ. Sic honoꝛatis miseri chꝛistum quem suscepistis? Uenturo parastis hospitium confitentes peccata cum gemitu: castigātes coꝛpoꝛa: elemosynas īpēdentes: ꝛ ecce susceptū ꝓditis inimicis: imo exire cōpellitis: ꝑoꝛes neq̄tias admittēdo. Neqꝫ enī cohabitio eē pōt luci ad tenebꝛas: xp̄i cū supbia: cū auaritia: cū ambitione: cū fratno odio: cū luxuria: cū foꝛnicatiōe. Quid enī min⁹ p̄iti debet̄ q̄ꝫ vēturo? Quid min⁹ reuerētie resurrectiōis tp̄s exigit: q̄ꝫ passiōis? Sꝫ vos vt manifestū ē neutrā honoꝛatis. Nā si cōpateremi ꝛ ꝯregnaretis si cōmoꝛeremi ꝛ ꝯresurgētis. Nūc āt ex sola ꝯsuetudine tp̄is ꝛ simulatione q̄dā

humiliatio illa ꝓcessit qua nō seqtur exal-
tatio spūalis. Propter hoc ait apls multi in
firmi ⁊ ībecilles. ⁊ dormiūt multi. Propter
hoc crebra in diuersis regionib⁹ est hoīuꝫ
mortalitas: specialiť his dieb⁹. Quid eniꝫ
Deprehēsi estis inter angustias ꝑuaricato
res Nō q ꝑuaricati estis sꝫ q ꝑsistitis ī pctō
addētes ꝑuaricationē? aut penitus īpenitē
tes aut tepide penitētes: nec ꝑiculosa fugi
entes vel post miserā experiētiaꝫ icentiua
pcti. Irretiuit vos īimic⁹ ꝑplexis vt ait scri
ptura neruis testiculoꝝ. Si hac ꝯscia xpi
sacramēta refugitis: nihil vobis cōmune
cū xpo nō hētis vitā in vobis. Ipm audi-
te dicentē. Nisi mādūcaueritis carnē filij
hoīs ⁊ biberitis eius sanguinē: nō habebi
tis vitā in vobis. Si indigne suscipitis iu-
diciū vobis mādūcatis: scīm dñi nō diiudi
cātes. Redite ergo ꝑuaricatores ad cor ⁊
in toto corde q̄rite dñm ⁊ odite malū: peni
tētes nō verbo tm̄ ⁊ lingua sꝫ spū ⁊ verita-
te. Quia v̊o nō satis cecidisse piget hoīem
vt videť q manere adhuc disponit in lubri
co? aut errasse q ducē nō q̄rit: sit vere cōpū
ctionis indiciū oportunitatis fuga subtra-
ctio occasionis. Alioqn timēdū valde ne
dies ista: siqdē ⁊ ipa posita ē ī ruinā ⁊ resur
rectionē multoꝝ reprobet vos vl' tāq̄ꝫ mai
feste alienos a xpo: christo nō cōmunicātes
vel tāq̄ꝫ socios iudei ī quē ītrauit sathanas
post bucellā. Sed qd ad nos frēs de his q
foris sunt iudicare? nisi ꝙ in eodē nos fuis
se laq̄o plāgim⁹ ab eodē nos erutos ḡtulam
sola mīa opante in quo miserabiliť eos de
tineri fraterna charitate dolemus? Utinā
aūt vl' nos iā scīficati ⁊ penit⁹ alieni ab hac
mīsia ⁊ sacrilega ꝯsuetudine īueniam̄? nec
qcq̄ꝫ in nobis ꝑeat vt minať de exercitio
spūali sacre resurrectiōis aduētu: sed trāsire
magis ⁊ excrescere studeam⁹. Quicūqꝫ. n.
post lamēta penitētie nō ad carnales redit
ꝯsolatiōes sꝫ in fiduciā diuine miseratiōis
excedit ⁊ īgrediť nouā quādā deuotionē ⁊
gaudiū in spū scō. nec tā ꝯpungiť ꝑteritoꝝ
recordatiōe pctōꝝ q̄ꝫ delectať memoria et
inflamať eternoꝝ desiderio ꝓmioꝝ: is pla-
ne est q cū xpo resurgit: q pasca celebrat q
festinat in galileā. Uos ergo charissimi si
conresurrexistis cum christo: que sursum
sunt querite: vbi christus est in dextera dei
sedens? que sursum sunt sapite: nō que sup
terrā: vt quemadmodū christ⁹ resurrexit a
mortuis ꝑ gloriā patris: ita ⁊ vos in nouita
te vite ambuletis? vt a seculari letitia ⁊ con
solatione mūdi ꝑ compunctionē ⁊ tristitiā
que fm deum est ad deuotionē sanctam ⁊
spiritualem vos transire gaudeatis exulta
tionē: ipso prestante qui transijt ex hoc mū
do ad patrē? ⁊ nos quoqꝫ trahere post se: ⁊
in galileam vocare dignať: vt semetipsum
nobis ostēdat: qui est sup oīa deus benedi
ctus in secula Amen.

¶ Item vnde supra de lectione euāgelica
Maria magdalene ⁊c̄. Sermo .ij.

Accepimus ab
aplo hitare xpm ꝑ fidē ī cordi lxx
bus nr̄is. Un̄ videť nō incon
grue ītelligi posse tādiu xpm ī xiiij
nob viuē q̄ꝫdiu viuit fides. At postq̄ꝫ fides
nr̄a mortua ē: q̄ dāmō xps mortuus ē in no
bis. Porro fidei vitā opera attestanť: sicut
scriptum est: Opera que dedit mihi pater:
ipa testimoniū ꝑhibēt de me. Ne discrepa
re videť ab hac sententia qui fidē sine ope
ribus mortuam asserit in semetipa esse. Si
cut enim corporis huius vitā ex motu suo
dignoscimus: ita ⁊ fidei vitā ex operib⁹ bo
nis. Itaqꝫ vita quideꝫ corporis anima per
quaꝫ moueť ⁊ sentit: vita v̊o fidei charitas
est: q: per illā operať sicut in apostolo legi-
mus fides que per dilectionem operatur.
Unde ⁊ frigescente charitate fides moriť
sicut corpus anima recedente. Tu ergo si
videris hominem in bonis operibus stre-
nuum? ⁊ feruore cōuersatiōis hylarem: vi
uere in eo fidem ne dubites indubitata te
nens vite illius argumēta. Sed nōnulli cū
spū ceperint: heu carne postea consuman-
tur. Scimus autem: quia iam tunc nō per-
manet in eis spūs vite: quia scriptū ē: Nō
ꝑmanebit spūs meus in hoīe in eternū: q:
caro ē. Or si nō ꝑmanet spūs: haud dubiuꝫ
qn excidat charitas: que nimirū diffusa ē ī
cordibus nostris ꝑ spiritum sanctum q da
tus ē nobis. Porro fidei vitā vt iaꝫ dixim⁹

in charitate ꝯstituit: qui fidē p delectationem phibuit opari. Hinc ergo colligit̄ recedēte spū fidē mori: qm̄ spūs ē q viuificat. Deniqꝫ si sapere ſm carnē mors est: nō dubiū quin illi quos viuere letabamur quādiu facta carnis spū mortificabāt ſm carnē viuētes plangēdi sunt tāqꝫ mortui. Unū z in eodē aplo legis. Si inq̄t ſm carnē vixeritis: moriemi. Si aūt spū carnez mortificaueritis: viuetis. Ue tibi qcunqꝫ es canis reuersus ad vomitū: sus lota in volutabro luti. Non eos tm̄ q corpe loquor sed etiam eos q corde redeūt in egiptū scl'i hui' oblectamēta sectātes: ac pinde fidei vitā q̄ est charitas nō hn̄tes. Si qs eni diligit mundū: nō est charitas pr̄is in eo. Quis magis mortu' eo q fouet ignē in sinu pctm̄ in ꝯscientia: nec sentit nec expauescit: nec excutit. Ecce igit̄ xp̄s ē in sepulchro: fides mortua est in aīo. Quid faciem' eni; Quod fecerūt scē mulieres: q̄ sole ex oībus suis ampliori tenebant̄ affectu? Emerūt aromata: vt venietes vngerēt iesum. Nūqd vt suscitarēt. Et nos fratres scimus q: suscitare nr̄m nō est: sed vngere nob incubit. Cur hoc? Nēpe ne feteat q eiusmōi ē ne sit ceteris odor mortis: ne pefluat z penit' dissoluat̄. Emāt pinde aromata sua tres mulieres: mens: lingua manus. De his eni vt arbitror: petrus mandatū accepit tertio pascere gregē dn̄i. Pasce inq̄t mente: pasche ore: pasche ope. Pasche aī orōne: verbi exhortatione exempli exhibitiōe. Querat igit̄ mēs aromata sua ante oīa cōpassiōis affectū: deh ic rectitudinis zelū: z inter hec discretionis spm̄ nō omittat. Quotiēs eni peccantē videris fratrē continuo precedere debet cōpassionis affectus tanqꝫ cognatus humanitati qppe quē cōcipis ex te ipo. Uos inq̄t apl's q spūales estis istruite huiusmōi in spiritu lenitatis: ꝯsiderās teipm ne z tu tēpteris. Et cū dn̄s exiret baiulans sibi crucē z plangerēt sup eum nondū qdem oēs trib' terre sed mulieres pauce: ꝯuersus ad eas filie inq̄t hierl'm nolite flere sup me sed sup vosipas flete z sup filios vr̄os. Ordinē diligēter attende. Sup vos primo: deinde super filios vr̄os. Tamen ipm attēde vt aliis noueris cōpati: vt arguas in spū lenitatis teipm ꝯsidera ne z tu tēpteris. Sz q: excmplū efficaci' psuadet z alti' iprimit aīo mitto vos ad scm̄ illū senē: q cū audisset peccasse vnū ex frib' amarissime flebat igens. Ille hodie: z ego cras. Qui sic flebat sup se putas q: nō cōpassus sit fri? Hic itaqꝫ com passiōis affect' mltis qdē pdest: q: aīus liberalis ꝯtristare quē p se viderit anxiū erubescit. Sed qd agimus qꝫ nōnulli dura ceruice z attrita sunt frōte: vt q magis eis cōpatim̄ tāto magis nr̄a z cōpassiōe z patientia abutant̄? Nōne sic cōpatiebam̄ fri: ita ipi iustitie cōpatiēdū est: quā vidim' tā ipudēter abici tā ipudēter puocari? Scio q: siq̄ in nobis ē charitas: ꝯtēptū hūc dei ferre eq̄nimiter nō possum'. Hic ē zelus iustitie q̄ aduersus delinquētes accēdim̄ tanqꝫ pietate ducti: erga eā quā ꝯtēpni videmus iustitiā dei. Uerūtm̄ optet vt hora sibi vēdicet cōpassiōis affectus: aliogn in spū vehemēti ꝯterim' naues tharsis: ꝯterim' q̄ssatū calamū extiguim' lignū fumigās. Sz cū vterqꝫ aderit videlz cōpassionis affectus z zel' iustitie: nec e ē vt adsit spūs discretionis: ne forte cū opteat hūc exhibēi ille pcedat z idiscretio ipa ꝯfundat vniuersa. Habeat itaqꝫ mēs nr̄a ftiū spm̄ discretiōis: vt miscēs apte tpib' tpa: optune emulari z nihilomin' ignoscē sciat. Samaritan' sit custodiēs z obsuās: qn̄ oleū mie qn̄ vinū feruoris exhibeat. Et ne forte meū putet; iumētū pphaz audite i psalmo hec eadē z eodē ordie postulātē. Bōitatē iq̄t z disciplinā z sciaz doce me. Sz vn̄ hec nob? Neqꝫ.n. talia pfert vtutū germia fra cordis nr̄i: sz magis spinas z tribulos germiat nob. Emē g optet. A q aūt emēda sunt? Ab eo vtiqꝫ q ait. Uenite emite absqꝫ argēto z absqꝫ vlla cōmutatiōe vinū z lac. Nō ignoratis qd lactis dulcedo: qd vini designet austeritas. Quid aūt emē sine argēto z sine cōmutatiane. Nō tal' est ēptio apd amatores hui' seculi: sz apd auctorē scl'i alia eē nō pōt. Propheta.n. dixit dn̄o: de' me' es tu qm̄ bonorū meor nō eges. Quā igit̄ ei cōmutatiōnē dabit hō p gr̄a sua: q nullius eget z cui' sunt vniuersa? Gratia gratis dat̄: etiā cuz

emit᷑ gratis emitur: q꞉ qđ dat᷑ ꝑ ea nobis
melius retinet᷑. Tria igit᷑ aromata mentis
nūmo ꝓprie volūtatis emēda sunt: quaꝫ q-
dē dimittētes nihil amittimus etiā ⁊ lucra
mur plurimuꝫ cōmutātes illā in melius vt
cōmunis fiat: que ꝓpria fuit. Porro cōmu
nis volūtas charitas ē. Emimus ergo abs
ꝗ cōmutatiōe recipiētes qđ nō habuimꝰ:
⁊ qđ habuimus melius retinētes. Quādo
vͦ cōpatiet᷑ fratri: qui in ꝓpria volūtate ne
scit cōpati nisi sibi? An qn̄ amans seipm̄ di
ligit iusticiā: aut odio habebit iniqtatē. Si
mulare qdē pōt ante oculos hominū etiaꝫ
⁊ semetipm̄ seducere: vt cū priuato amore
vel odio ducit᷑ cōpassiōis affectū aut zeluꝫ
putet eē iusticie. Verū facile ē nosse ꝙ sint
aliena a ꝓpria volūtate que ꝓpria sunt cha
ritatis: cui illa recta frōte ꝯtrariā se ꝯstitu-
it. Nā charitas benigna ē: charitas super
iniqtate nō gaudet. Iā de spū discretionis
scimus: q꞉ nihil sic illū extinguit quō volū
tas ꝓpria subuertēs corda hominū ⁊ rōnis
oculos claudens. Emenda ꝓinde sunt tria
mētis aromata: affectus cōpassiōis rectitu
dinis zelus ⁊ spūs discretiōis: nūmo vt di-
ctum ē ꝓprie volūtatis. Lingue quoqꝫ aro
mata tria nihilominus sunt: modestia in i-
crepādo: copia in exhortādo: efficatia in ꝑ-
suadēdo. Vis habere hec aromata? Eme
illa a dño deo tuo. Eme inqꝫ sicut ⁊ ꝓora si-
ne vlla cōmutatōe: vt aliqd recipias ꝑdas
nihil. Eme a dño moderatā correptionē: q꞉
oīno magnū quoddā bonū datū optimū ē
⁊ qđ habeāt pauci. Linguā enim vt ait be-
atus iacobus nemo domare pōt. Videas
multos sincera lꝫ intentiōe ⁊ benigno acce
dant animo leuiter dicere: qđ grauiter au
diat᷑: volat irreuocabile verbuꝫ: ⁊ qđ sana-
re debuerat q꞉ mordatius forte videtur ex
asperat ⁊ exulcerat magis: qn̄ negligentie
addit᷑ ipudētia etiā ⁊ ipatiētia cumulatur
vt q in sordibus erat sordescat adhuc decli
nans in verba malitie ad excusandas excu
satiōes in peccatis: ac more frenetici nō so
lū repellēs: sꝫ mordere tentans medici ma
nū. Multis quoqꝫ nō suppetit verboꝝ co-
pia: sed ꝑ sermonis inopia linguā suā pala
to sentiūt adherescere: qđ ⁊ ipm̄ interduꝫ
solet audiētibꝰ obesse non paꝝ. Alijs vͦ ad
manū ē abundātia mlta ſmonis: sꝫ q̄ dicūt
minꝰ sapiūt minꝰ acceptant᷑: ⁊ q꞉ grām non
hn̄t minꝰ efficatia sūt q̄ loquunt᷑. Vides ꝙ
necesse sit ab eo emere a quo oē bonū est: a
quo oīs scīa modestiā i icrepādo: copiā in
exhortādo: efficatiā i ꝑsuadēdo. Proinde
eme ista nūmo ꝯfessiōis: vt ꝓus pctā ꝯfitea
ris tua ꝙ ad ꝑgrāda accedas aliena. Ma
gnuꝫ ꝓrsus ⁊ mirabile sacr̄m aīe suscitatio:
vide ne ad aliud imundꝰ accedas. Qꝛ si for
te nō potes inocēs: imo q꞉ nō potes: laua i
ter inocētes manus tuas anteqꝫ circūdes
monumētū dñi. Oīa siqdē i ꝯfessiōe lauāt᷑
⁊ hec ablutio i quādā inocētiā tibi deputa
bit᷑: vt iter inocētes assistas. Ad altaris offi
ciū nēo accedit i veste cōi: sꝫ qsqs accessurꝰ
ē albis iduit᷑. Et tu ḡ cū ad dñi monumētū
ꝓperas lauare: dealbare: iduere vestimētis
glīe: vt dicat᷑ tibi ꝯfessionē ⁊ decorē iduisti:
q꞉ vbi ꝯfessio: ibi i ꝯspcū dñi pl̄chritudo ē.
hec ꝑ ea dicta sūt: vt aromata ligue mode-
rata increpatio: copiosa exhortatio: efficax
ꝑsuasio nūmo ꝯfessiōis emāt᷑. Verūtn̄ legi
mꝰ ⁊ q̄ttidianis ēt expimētis didicimꝰ: cuiꝰ
vita despicit᷑ restat vt ꝑdicatio ꝯtēnat᷑. paret
ḡ ⁊ manꝰ aromata sua: ne subsanet nos sapi
ens tāqꝫ pigꝝ illū cui labor sit manū ad os
porrigē: ne possit dicē quē arguis. tu q aliū
doces: teip̄ꝫ non doces? Alligas. n. onera
ḡuia ⁊ iportabilia: ⁊ iponis ea in humeros
hoīuꝫ: digito tu nolēs ea mouē. Dico vob̄
ſmo qdā viuꝰ ⁊ efficax exēplū ē opis: facile
ꝑsuadēs qđ itēdimꝰ: dū factibile ꝓbat esse
qđ suademus. Pro huiusmodi habeat ne
cesse ē ēt manꝰ aromata sua: ꝯtinētiā in car
ne: miaꝫ i frē: patiētiam i pietate. Vn̄ apl's
ait Sobrie ⁊ iuste ⁊ pie viuamꝰ. Hec. n. tria
sūt ꝯuersatiōi nr̄e maxie necessaria: qm̄ pri
mū debemꝰ nobꝭ: scđꝫ ꝓxio: tertiū deo. Nā
q fornicat᷑ i corpꝰ suū peccat magno illđ pri
uās honore: ⁊ pauēdo adiciēs pudēdoqꝫ de
decori: tollēs mēbꝝ xp̄i: ⁊ faciēs mēbꝝ me
retricis. Ego aūt nō ab ea tm̄ q̄ tā abhomi
nabil' ē: sed ab oī voluptate carnis ꝯtinen-
dū dico. Ante omnia igitur ꝑfectā hāc cō-
tinentiā quere quaꝫ tibi debes ipsi: nemo
eni tibi propinquior est: dehinc adde miaꝫ

quā debes ꝓximo:q꞉ cū eo saluādus es:de
inde etiā patiētiā quaꝫ debes deo:q꞉ ab eo
saluādus es. Oēs q pie volūt viuere ī xp̄o
ꝑsecutionē patiunt꞉⁊ ꝑ multas tribulatio-
nes oportet nos intrare in regnuꝫ dei. Ui-
de ergo ne ꝑ īpatientiā peas: sed vniuersa
ꝓ eo sustine q prior ꝓ te maiora sustinuit:⁊
apud quē patiētia infructuosa nō erit sicut
ait ꝓpheta. Patiētia pauperꝝ nō pibit in fi
nē. Porro hec manꝰ aromata nūmo subie-
ctionis emuntur. Hec ē enim que dirigit
gressus nostros:⁊ sancte cōuersationis gra
tiā ꝓmeret. Nā si ꝯtraria lex inuēta ē ī mē-
bris nostris ꝑ inobedientiā: qs nesciat per
obedientiā ꝯtinentiā dari? Ipa quoqꝫ ē q̄
misericordiā ordinare nouit:ipa que pati-
entiā docet ⁊ donat. Cum his igit aromati
bus accede ad euꝫ in quo fides mortua est
Uerꝫ si ꝯsideremꝰ q̄ꝫ magnum sit ad nos su
scitare eū q eiusmodi ē q̄ꝫ difficile sit vel ac
cedere ad cor eius qd̄ lapidea quedā obsti
natio ⁊ īpudētia clausit: puto q̄ dicere ha-
beamꝰ ⁊ nos. Quis reuoluet nobis lapidē
ab hostio monumenti? Attn̄ dū sic trepidi
veremur accedere cūctātes ad taꝫ grande
miraculū: fit nōnunq̄ꝫ vt solita pietate pre
parationē cordis nostri audiat auris diui-
na:⁊ ad vocem virtutis eiꝰ resurgat q erat
mortuus. Et ecce angelus dn̄i: hylaritas
quedā in vultu illiꝰ tanq̄ꝫ in hostio monu-
mēti: nobis apparet ⁊ fulgor quidā index
resurrectiōis:vt apte videat facies eiꝰ im-
mutata accessum p̄bēs nobis ad cor suum:
īmo ⁊ aduocans: ipsumqꝫ obstinatiōis sue
reuoluēs lapidē ⁊ sedēs sup eū: ita vt susci
tata fide ipa ⁊ linteamina qbꝰ abuoluta fu
erat ipe demōstret. Dūqꝫ oīa q̄ ī corde suo
ꝑus actitabant aperit ⁊ ꝯfitet: quō seipm
sepelierat intꝰ ipaꝫ tepiditatē ⁊ negligētiaꝫ
suā ꝑdēs:venite inquit ⁊ videte locum vbi
positus erat dn̄s.

¶ Feria secūda post pascha Scd̄m lucā.

lxxx iiij
In illo tempo=
re:Duo ex discipulꝭ iesu ibant
ipa die in castellum qd̄ erat ī
spacio stadiorꝝ.lx.ab hierusalē
noīe emaus:⁊ loquebant ad inuicē de his
omnibus que acciderāt. Et reliqua. Ome
lia beati Bernardi abbatis.

¶ Cōuertere aīa mea ī requiē tuā:q꞉ xp̄s
resurrexit a mortuis p̄mitie dormientium
Recordatiōe tāte dulcedis: tuorū mitiga
dolores fletuū:vt offeras resurgēti cū assa
to pisce fauū mellis: ⁊ paschal agniꝭ suaui-
tas:tēperet amaritudinem aggrestiū lactu
caꝝ. Elige an videre iesum cum maria ma
gdalene desideres sub specie ortulani:siue
cū discipulis duobꝰ ī habitu ꝑegrini. Naꝫ
vtraqꝫ visio ⁊ collocutio fidelis cōsciētie
sunt iubilus ⁊ dulcedo:de duobus tn̄ disci
pulis videt dulciꝰ sape. Hec enī lectio mel
ī ore: iubilus ī corde:extasis mētis deuote
Dulcor eiꝰ oēꝫ excedit eloquētiā: totā ab-
sorbet ꝯsciētiā:⁊ transformat in supne iubi
latiōis imaginē ⁊ deliciaꝝ celestiū nouita-
tē. Cōsidera igit dilectiōis huiꝰ mira suaui
tate:totꝰ iebrior ītra medullas aīe. Ex sin-
gulꝭ.n.clausulꝭ sentit qdā ignis erūpēs: q si
ī sinu abscōdit clausus ī ossibꝰ:totos depa
scit angulos amātis ꝯscie: si scintillet exte-
riꝰ videt solꝭ iubare:splēdidiꝰ radiat. Ibāt
duo. Que fuit cā huiꝰ itineris:nō declarat
textꝰ hystorie. Credo aūt h̄ fuisse diuine ꝓ
uidētie: vt q ꝑ mortē dn̄i tāta erāt tristitia
desolat ī via q̄ ambulabāt:ꝯsolatiōꝫ recipe
rēt de ipsiꝰ dulcissima visiōe. Et forte ꝓpt h̄
duo pariter ābulabāt: vt dolores suos ꝯsola-
tiōe mutua mitigarēt: ⁊ corda despātia ad
speiꝭ refugiū reuocarēt. Uñ recte dicūtur ī
emaus ꝓficisci qd̄ iterp̄tat desideriū ꝯsilij
desiderabāt.n.amaritudinē sue turbatōis
salutari cōsilio reuelare. Sꝫ vt de fauo mel
exgramꝰ: ⁊ ī auro rutilāte gēmas flāmiuo
mas īseramꝰ: si qd ī tā dulci hystoria dulci
us lateat īqrere studeamꝰ. Ibant duo. Ut
arbitror isti duo dici p̄nt oro et meditatio
q̄ ꝯiūctiōe necessaria sibi īuicem copulant.
Nā ꝑ orōnē illuminat meditatio:⁊ ī medi
tatiōe exardescit orō. Quotiēs igit ī ꝯtem
platiōe dn̄ice passiōis suspēdimur:⁊ ex re-
cordatiōe tāte admiratiōis ī orone cōpun
gimur: meditatio ⁊ oratio de his que fa-
cta sunt in hierusalemm his diebus ad in-
uicem loquimur:⁊ discipuli colloquuntur
z Meditatio ruminat dolores vulnerum:

⁊ liuores carnis fixuras clauoꝝ: crucis op
probriũ. Lanceã ⁊ acetũ: ⁊ aplo͞ꝝ fugã: mor
tẽ turpissimã: corpis sepulturã. Oꝛo fũdit
suspiria pie deuotiõis: stillat aromata: tota
ꝑsoluit in lamẽta. Et factũ est dũ fabularẽ-
tur ⁊ secũ q̃rerẽt: ⁊ ipe iesus appropiquãs
ibat cũ illis. Ocli aũt eoꝝ tenebant: ne eũ
agnoscerẽt. Taliter ꝯfabulãtib⁹ appropiq̃t
iesus. Quid est iesus: nisi vita ⁊ salus? Et
qm̃ in talib⁹ ẜmocinatiõib⁹ est vita ⁊ salus
aie eis ih̄s dicit appropinq̃ns: q: iuxta est
dñs his q tribulato sunt corde. Oculi autẽ
eoꝝ tenent ne eũ possint agnoscere: q: ⁊ si
sint iusti ⁊ sapiẽtes ⁊ opa eoꝝ in manu dei
nescit tñ hõ vtrũ dignus sit odio vel amo-
re. Si dixero inq̃t iob: ꝯsolabit me lectul⁹
meus ⁊ releuabor loquens mecũ in stratu
meo: terrebis me ꝑ oĩa: ⁊ ꝑ visiões horro-
re cõcuties. In lectulo notat q̃eta medita-
tio: ⁊ ꝑ stratũ in quo releuat⁹ colloq̇t: virt⁹
oꝛonis exꝓmit: q: in his duobus tribula-
tis corde vere ꝯsolatiõis reqes iuenit. Sꝫ
cũ pennis colũbe deargẽtatis refrigeriũ
q̃etis querim⁹: occurrit nobis q̃ꝫ districte
sunt in future examine sentẽtie iudicãtis:
⁊ ibi tristitiã repimus vbi solaciũ quereba
mus. In hoc aũt q̄ appropinq̃s ih̄s dicit
cũ illis ire aliud designari põt iocũdi⁹. In
appropiatione enĩ illa signat ille sibilus au
re tenuis quẽ eliphas gl̃iat se audisse dor-
miẽtib⁹ ceteris: ꝑ quẽ etiã helie tũc existẽ-
ti in hostio spelũce legim⁹ dñm auditũ fuis
se: q nõ in cõmotiõe nõ in spũ nõ in igne sꝫ
in sibilo aure tenuis visus ẽ ꝑtrãsisse. Hic
est ille suauissim⁹ ꝯtẽplatiõis radius quo
aĩa ꝑ cincinũ capitis eleuat. Cũ meditatio
ne exardescẽte ⁊ oꝛone scitillante nascit iu
bilus qdã. s. melliflu⁹ cordis risus: quẽ ne-
mo scit nisi q sentit. Nec etiã ꝓprie q sentit
q: scito ꝑtrãsit. Felix hora: sꝫ breuis mora
q: factũ est silentiũ in celo quasi media ho
ra. Nouerunt experti q̃ dico q magis hec ex
ꝑiẽtia q̃ꝫ in codice didicerũt: q: cũ feruẽs
oꝛo admiscet ardori meditationis: erũpit
ille ꝯtẽplatiõis radius de medio eoꝝ quasi
electri: hoc est de medio ignis: ⁊ scitille q̃si
ignis tãdẽtis eris suspiria. s. ꝯscie iubilãtis
Oculi aũt eoꝝ tenebant ne eũ agnoscerẽt.
Infirmitatis enĩ sue humana ꝯscia ꝑ inef
fabilis istius suauitatis gloria ꝯtremiscit.
Hic ẽq̄ helias vultũ opuit eliphas totus
inhorruit: nec moyses ausus est respicere
ꝯtra dñm. Et si venerit ad me ait iob nõ vi
debo eũ. Oculi eoꝝ tenebant ne eũ agno-
scerẽt. Si agnouissent quantũ gauderent?
Q̃tũ ⁊ ipi gauderemus: si in ꝓpria eũ ꝓpi
us viderem⁹? Quis nõ accederet imo cur
reret: ⁊ teneret pedes ei⁹? Sed ad hoc loq
tur ioseph fr̃ibus suis ꝑ interpretẽ: adhuc
dissimulat ostendere nobis suã dulcissimã
visionẽ. Mortales sumus: ĩ exilio degim⁹
nec illã ꝑfecte btĩtudĩs letabundã btĩtudi
nẽ capem⁹. Quis enĩ posset iter illa supflu
entis gaudia iubilatiõis vel suspirare q̃ da
bant in patria: cũ illa etiã stilla dulcedinis
quã nobis ĩ via exhibet: ĩ facie ꝑegrini to-
tã mentẽ inebriet ⁊ totã cordis latitudinẽ
nouis delicijs coangustet? Ideo tenebant
oculi eoꝝ: q: dñs erat in h̃itu ꝑegrini. Et
cũ eũ quottidie ꝑspicimus in altari sub spẽ
panis ⁊ vini: nobiscũ h̃itat in h̃itu ꝑegrini
Noĩe oculoꝝ intelligere possumus amorẽ
⁊ desideriũ. Diligim⁹ enĩ deũ ⁊ ꝓximũ: de
sideramus regẽ ⁊ regnũ. Sed q: vt ait gre
gori⁹ incognitũ est nobis dũ in hoc corpe
sumus quãtũ diligamus deũ ⁊ ꝓximum ⁊
qñ ex hoc seculo trãsmigrantes adipiscam̃
regnũ ⁊ videam⁹ dñm xp̄m cecitatẽ patim̃
Unde ĩ ezechiele legit: q̄ porta ⁊ thalam⁹
h̃ẽt tectũ. Nec ꝓmittendũ nobis est q̄ ꝯfa
bulãdo gradiunt ĩ castellũ emaus: qd̄ erat
in spatio stadioꝝ sexagita ab hierl̃m. Dul
ce colloqũ: felix ꝯfabulatio: qd̄ cũ medita-
tione tractat oꝛo. Habent enĩ lac ⁊ mel in
lĩgua: labia eoꝝ sicut vitta coccinea dũ hec
inuitat ad ꝯtẽptũ mũdi: ⁊ illa ĩcitat ad amo
rẽ dei. Unde dicunt in emaus ꝓficisci: qd̄
ĩterpretat desideriũ ꝯsilij. Nũq̇d ambula-
rẽt duo ꝑiter: nisi eis ꝯuenerit. O btã ꝯiũ-
ctio quã ad ĩuicẽ suscitãt meditatio ⁊ oꝛo.
Profectõ ire delibabãt ĩ emaus castellũ qd̄
ab hierl̃m in spatio est stadioꝝ sexaginta.
Sexagenari⁹ numer⁹ ex denario ꝯstat ⁊ se
nario q: sexies decẽ vel decies sex faciũt se
xagita. Stadiũ loc⁹ est in q̃ currit. Dena-
ius significat decalogũ in q̃ decẽ mãdato

rũ series cõtinet. In senario vo figurant se
culi abrenũciatio moꝝ ↄuersio: abiectio ꝓ
prie volũtatis obediẽtia sine fuco simulati
onis: custodia cordis ⁊ circumspectio ſmo
nis. In his stadijs est currendũ: vt cũ dñs
dilatauerit cor nr̃m curramꝰ viã mãdatoꝝ
suoꝝ: ⁊ deuolemꝰ ꝑ viã ↄsilioꝝ. Nã in his
appropĩquãs vijs dñs veniet nobiscũ: sicut
de sapĩa scriptũ est: qꝛ ꝑoccupat eos q se cõ
cupiscũt. In vijs suis oñdit se hilarit illis:
⁊ in oĩ ꝓuidẽtia occurrit illis. Et ait ad il-
los. Qui sunt hij ſmones q̃s ↄfertis ad in-
uicẽ ambulãtes: ⁊ estis tristes. Interroga
tio ista amoris sumministrat incẽdia: ⁊ q̃si
oleũ ꝓijcit in flãmas. Dũ enĩ ꝑegrinus in
terrogat qd tristes ad inuicẽ colloquant ⁊
ille quez tm̃ dilexerãt ⁊ adhuc diligunt in
memoriã reducit dulcis amor augmentat:
⁊ amor semimortuus in caminũ ꝓrũpẽs de
igniculo quasi iniecto oleo in cordibꝰ eoꝝ
vehemẽtius debachatur. Qui sunt hij ser
mones quos ↄfertis ad inuicẽ ambulãtes
⁊ estis tristes? Putas ne allocutiõe ꝑegri-
ni aliquã non ꝑsentirẽt dulcedinẽ amoris
diuini? Immo totus in visceribꝰ eoꝝ ⁊ me
dullis refloruit ⁊ reuixit amor xp̃i. Qui sũt
hi sermones quos cõfertis ad inuicẽ am-
bulãtes: ⁊ estis tristes. Dñe deus q̃ntas ge
nuerũt iubilatiões ille tristitie rumiate tã
suaues q̃ȝ dulcia suspiria ꝑturiũt bone iesu
O iocũdo cõsolaris solatio quos de tua vi
des absentia ↄtristatos? O libẽter adstas
orãtibus: assistis suspirãtibꝰ: respiciẽs ꝑ fe-
nestras ꝓspiciens per cãcellos? O iocũdꝰ
latitas post pietatẽ nostrũ: vt audias voces
orantiũ dulcescãt tibi dolores diligẽtiũ de
penis rideas innocentiũ? Et rñdens vnus
cui nomẽ cleophas dixit. Tu solꝰ ꝑegrinꝰ
es ⁊ nõ cognouisti q̃ fctã sunt in hirlm̃ his
diebꝰ? Cleophas q ĩterpretat ĩcrepãs ore
ṽtutẽ oĩnis videt exp̃mẽ q̃ põit corã deo
iudiciũ ⁊ replet ĩcrepatiõibꝰ os suũ: nunc
accusans cordis duriciã nũc inconstantiã
nũc torporis frigore ↄtractũ nũc inepta le-
titia dissollutũ. Tu solus ꝑegrinꝰ es? Cor-
da solet amãtiũ familiarꝰ meros ↄpũctiõis
affligẽ: cũ videt vite spiritalꝰ studia fastidi-
re plios: ⁊ desiderio celestĳ pr̃ie tabescẽte
spẽȝ scitatis vl pietatis ĩ solo hitu exterior re
tinẽ. Rñdet g̃ cleophas q̃tiẽs taliũ ꝑditiõi
ex ĩtimis ↄdolẽs tales ĩ orõne ꝓfũdit q̃ri-
monias. Tu solꝰ ꝑegrinꝰ es ĩ hirlȝ? Dñe tu
solꝰ fuisti tp̃e passiõis: abnegãte petro: fugi
ente discipulo quẽ amabas: oblito illo tui
amoris ꝓuilegio: fugiẽtibꝰ etiã ceteris. Sȝ
heu tp̃e cõpassiõis: qd est nũc? Religiosos
video si solũ nõ ꝑticipare ꝑ cõpassionẽ pas
siõibꝰ eiꝰ: nec solũ fugẽ: vl negare eũ: turba
tiõe alicuiꝰ subite tẽtationis: sȝ eoꝝ iniq̃tas
ꝓdijt ex adipe: trãsierat in affectũ cordis.
Ad apponẽdũ enĩ iniq̃tates sup iniq̃tates
nõ verent: sup dolorẽ vulnerũ tuoꝝ addẽ-
tes vulnera: q cũ scis vulneribꝰ debuerant
pie deuotionis aromatibꝰ teip̃m delinire.
Tu solꝰ ꝑegrinꝰ es ĩ hirlm̃? Dereliq̃rũt te
oẽs amici tui: lõge facti sũt a te noti tui: po
suerũt te abominationẽ sibi. Oẽs q̃ sua sũt
q̃rũt: ita seip̃os diligũt: q̃ de exilio fecerũt
patriã. Opibꝰ diffitẽt se eẽ ꝑegrinos ⁊ ho-
spites sup terrã. Tu solꝰ ꝑegrinꝰ es ĩ hirlȝ.
Nos enĩ q excellẽtioris ꝓuilegio ꝓfessiõis
estimam̃ exp̃ssiꝰ ↄformes fieri humilitati ⁊
pauꝑtati tue ꝑegrinationis: collocati sumꝰ
in obscuris: sicut mortui seculi. Sed ⁊ pru-
dẽtiores sumꝰ in possessiõibus ampliãdis:
gloriosiores in edificijs: calidiores ĩ nego-
cijs. Inueniri vix pñt pauci de multis mi-
libꝰ: q ꝑseuerãter incedãt ꝑ vias veritatis
⁊ semitas iusticie. Tu solus ꝑegrinus es in
hierlm̃. Iã nõ mirat beemoth si absorꝰ est
fluuius: qꝛ maxima ꝑ iordanis influit ĩ os
eiꝰ. Deiecit de fortitudine ⁊ de stellis: sub
ip̃o eniȝ sunt solis radij. Tu solus ꝑegrinꝰ
es in hierlm̃. In ecclesia .s. militãte q̃ videt
sed nõ possidet adhuc pacẽ. Et non cogno
uisti que facta sunt ĩ illa his diebꝰ? His di
ebꝰ sanguinẽ fudisti ꝓ salute generis huma
ni: tot dolores ⁊ opprobria: ad vltimũ cru-
cis suppliciũ ꝑtulisti. Et cum tãta ꝓ mũdo
passus sis his diebꝰ: ⁊ tecũ oĩa trahere ad
teip̃m ꝓmiseris si a terra es exaltatus: ecce
eleuatꝰ es sup oẽs celos: cur non eruis eos
q ducunt ad mortẽ? Cur ex basan nõ ↄuer-
tis? Cur nõ oẽs trahis: nõ oẽs conuertis?
Immo cur tã paucos de multis elegis: q̃si
tue imemor passiõis? Non cognouisti q̃ fa

eta sunt ī hierl̄m his diebꝰ? In hierl̄m illū
excessum mirabilē cōpleuisti: quē moyses
⁊ helias in trāsfiguratiōis tue visione pul-
cherrima sunt locuti. Uere dn̄e in hierl̄m
excessisti? q꞉ cū sis splēdor paterne glorie ⁊
figura substantie eiꝰ: cū sis dn̄s maiestatis
tremētibꝰ elemētes celi ⁊ lumiaribꝰ obscu-
ratis: stupentibꝰ angelis pati dignatꝰ es tor
mētū abiectissime passiōis. Uere fuit exces
sus cū ꝯdisti genas tuas vellētibꝰ nec faciē
tuā auertisti ab icrepātibꝰ ⁊ ꝯspuētibꝰ in te
qsi cū iniqs es deputatꝰ. Et tu solꝰ ꝑegrinꝰ
es ī hierl̄m: ⁊ nō cognouisti q̄ fcā sunt ī illa
his diebus? Cur nō trahis nos post te: vt
curramꝰ in odorē vnguētoꝝ tuorum? Cur
das alienis honorē tuū? cū ꝓ nobis ꝯsūpse
ris carnē ⁊ corpꝰ tuū? Cur solij glorie tue: ī
quo iudicasti huiꝰ mūdi ꝑncipē: non recor
daris? Cur spm̄ gr̄e sup nos nō effudis? vt
nō solū v̄bo ⁊ lingua: sꝫ ope ⁊ veritate cōfi
tētes nos ꝑegrinos ⁊ aduenas sup terram
abstineamꝰ nos a carnalibꝰ ꝯsiderijs: ⁊ tra
hamur ad te ī funiculis ade ī vinculis cha
ritatis? Tu solus ꝑegrinꝰ es ī hierl̄m: ⁊ nō
cognouisti que fcā sūt ī illa his diebꝰ? Cuꝫ
hec cleophas loquiṫ in tribulatione spūs ⁊
amaritudine mētis? v̄ba eiꝰ quanto putas
gaudeo repleāt ꝯsciaꝫ auscultātis? Quibꝰ
ille dixit: Que? Nō ē īterrogatio nesciētis
sꝫ adiocātis ⁊ dulcis reciprocatio doloris.
Et dixerūt: De iesu nazareno. Primo solꝰ
cleophas respōdisse legiṫ: nūc rn̄det tā ille
qꝫ ipe cuiꝰ nomē ī hystoria non habeṫ. Un̄
qr̄ē sine noīe: nō icōgrue videṫ formā me-
ditatiōis exꝑmere: qꝫ quādoqꝫ cogitatōis
quādoqꝫ meditatiōis: quādoqꝫ meditatio
nis ꝯtēplatiōisqꝫ solemꝰ q̄si ꝓprio noīe nū-
cupare vtrūqꝫ ꝯtingētē. Scd̄m v̄o beatum
gregoriū istū fuisse lucā aliq estimauerūt.
Lucas q medicꝰ charissimꝰ ab aplо dr̄ con
surgēs vl̄ eleuans īterꝑtaṫ? ⁊ imaginē reꝑ
sentat meditatiōis īterꝑtatione sui nois q̄
medicamētū ē ꝯtribulati spūs ⁊ ꝯscie egro
tātis: q̄ sicut stellio manibꝰ nitiṫ vt moreṫ ī
edibꝰ regū. Et ꝯsurgēs ab infimis eligēdo
suspēdiū deserit trāsitoria: ⁊ se eleuat ad su
perna. Adiūgiṫ itaqꝫ or̄o meditatiōi: vt ex
ambaꝝ rn̄sione dulcioris balsamꝰ melodie
diffusiores spiret delicias ī auribꝰ ꝑegrini.
De iesu inquiunt nazareno. O dulcis recor-
datio: de iesu nazareno. Nihil ī corde sapē
pōt dulciꝰ: nil salubriꝰ vl̄ iocūdiꝰ qꝫ ih̄s na
zarenꝰ rex iudeoꝝ. Oleū effusū nomē tuū.
oleū inqꝫ effusū: vnguētū exinanitū: iubilꝰ
cordiū ih̄s nazarenꝰ. Si frāgaṫ alabastrū: ⁊
ꝑflet ortū auster arōatū: myrrha det odorē
suū? ꝯfluāt riui balsamoꝝ: crucifixꝰ sit ī me
moria? crucifixi replicēṫ iiurie: crucifixi ru
minenṫ opprobria ⁊ charitas īdefessa? oīa
īteriora nr̄a loquanṫ de iesu nazareno: q la
uit nos a pctīs nr̄is ī sanguine suo: vt simꝰ
potētes in ope ⁊ ſmone corā deo ⁊ oī pplо.
Nōnulli sūt potētes ī ope: sꝫ nō ī ſmone:
alij ī sermone sꝫ nō ī ope: qdā sūt potētes ī
vtroqꝫ. Qui strēnuus ē in exercitatiōe cor
porali ꝑijs opibꝰ deditꝰ? bona q̄ ꝓualet nō
negligēter opaṫ: patiēs ī tribulatione: gau
dēs ad laborē obediētie: potēs dici potest ī
ope. Sꝫ si minꝰ huc delectat assiduitas orō
nis? si nō ē ī solitudine deuotꝰ: strēnuus in
vigilijs: vl̄ forte nō habeat gr̄aꝫ ꝑdicatōis
potēs qdē ī ope ē: sꝫ nō in sermone. Uides
aliquē ī orōne deuotū? cuiꝰ ocli sūt sic pisci
ne ī esebō: ꝑ m̄ltitudine lachrymaꝝ sꝫ recu
sat iugū obediētie ꝑ votū suum se estimat
offerre hostiā: amputata aure sua: plāgit ī
orōne supbiā? sꝫ hora cōpūctiōis trāsacta:
ita supbꝰ ē sic ante.: vl̄ si leuis sit ī moribus
post orōnis deuotionē ī eandē reincidit le
uitatē: q꞉ ossa sua iplenṫ vitijs adolescētie
eiꝰ: ⁊ nunqꝫ ī conuersatiōe sua ē maturꝰ: sꝫ
ad modicū orōnis tp̄e sit deuotꝰ? vox qdē
vox iacob ē: sed manꝰ: manus sūt esau. Ta
les videnṫ potētes ī ſmone: sꝫ nō ī ope. In
ope v̄o ⁊ ī sermone sūt potētes q h̄nt ī mo-
ribꝰ honestatē: ⁊ ī opibꝰ v̄tutē: ī sermone sci
entiā: deuotionē ī oratiōis assiduitate: gra
uitatē in cōuersatiōe: ⁊ ꝑseuerātiā in amo-
re. Pie siqdē opatōis ē orō deuota reclina
toriū: ⁊ deuote oratiōi ꝑbet bonoꝝ operuꝫ
exercitatio fulcimētū. Nec enim est plena
salutarisqꝫ cōpūctio quā nō cōmēdat ꝯscie
latitudo. Unde cum sapientiam ⁊ diuitias
dedisset dn̄s salomoni: dedit etiā latitudi-
nē cordis. Nihil.n.ē sapīa vel diuitie: si in
co: de nō redūdauerit qui transuaderi nō

potest fluuius charitatis. Nec dñs parcit
verbis patētibus: ⁊ ad increpandū cōposi
tis. Si eniꝫ es potēs opere ⁊ sermone: esto
corā deo ⁊ omni populo. Corā deo te com
mēdet puritas intentiōis: corā omni popu
lo vtilitas opis: vt sint lumbi mētis tue suc
cincti: ⁊ lucerna ardēs in manibus tuis. Et
bene corā omni populo: qꝛ charitas nescit
angulū nec amat ꝓpriū: sed seruire deside-
rat vtilitati singuloꝝ. Hinc ē qꝙ apl's se cō-
mēdat ad omnē cōscientiā hominum: ꝓui
dēs bona: nō tm̄ corā deo: sed etiā corā oī-
bus hominibus: vt tā deo q̄ꝫ omni populo
sit acceptus. Sed si imitatores eē desidera
mus pauli: sicut ⁊ ip̄e xp̄i: nullus tm̄ aude-
at se cōparare eius cōuersatiōi. Quātū .n.
distat ortus ab occidente tm̄ a vijs nostris
fuerunt vie eius: ⁊ semite eius a semitis no
stris exaltate: qꝛ sicut dicit ysaias: Facti su
mus īmūdi nos oēs: sicut pānus menstrua
te vniuerse iusticie nostre. Potētes non su
mus in operibus: ⁊ qd oremus sicut opor-
tet nescimus. Ille solus speciosus forma p̄
filijs hominū singulari ꝑuilegio fuit ꝓphe
ta ope ⁊ sermone: q potēter operatus es sa
lutē in medio terre. Potestate plenus fuit
sermo eiꝰ qn̄ omnia creauit: ⁊ qn̄ ip̄e dixit
⁊ facta sunt: ⁊ ip̄e mādauit ⁊ creata sūt. For-
tis fuit in ope qn̄ hominē repauit: ⁊ iuxta
vaticiniū ysaie: vt faceret opus suū alienū
opus fecit. Uere opus alienū fuit: si cōside
res quō tradiderūt euꝫ summi pōtifices: ⁊
crucifixerūt eū. Dñe audiui auditū tuum
⁊ timui: cōsideraui opa tua ⁊ expaui. Sub
sannauerūt te subsannatiōe: aduersū te le-
tati sunt ⁊ cōuenerūt: congregata sunt sup
te flagella ⁊ te sūmi sacerdotes et ꝑncipes
tradiderūt q regē plebē debuerāt p viā sa
lutis facti sunt laqueus ⁊ ruina in precipi-
tiū ꝑditiōis. Ex ipsis flāma inuidie erupit
q sicut in iob legitur: Ignis dei cecidit de
celo ⁊ tactas oues puerosqꝫ cōsūpsit. Nos
igit q crucifixū querimus crucis attenda
mus mysteriū. Ipa ē statera quā desidera
bat: q dicebat: Utinā appēderent peccata
mea quibus irā merui ⁊ calamitas quam
patior in statera. Crux facta est statera cor-
poris xp̄i qd̄ ē ecclesia. Cū eniꝫ ip̄e crucifi
geret appēsa sunt cum ip̄o peccata que cō
misimus: calamitas quoqꝫ quā incurrimꝰ
Ip̄e erat innocēs: ipollutus: segregatus a
peccatoribꝰ: ⁊ excelsior celis cōuersatio eiꝰ
Nō enim peccatū fecit: nec inuētus est do
lus in ore eius. Et qm̄ talis ac tātꝰ indigna
tot ⁊ tāta dignatus ē p nobis in cruce pati
p̄pōderare cepit calamitas ⁊ crimina leui-
gari. Cū adhuc tm̄ in cruce staret vacillare
videbat statera: nec plene cognoscebat q̄
cadē debuissꝫ pte. Tūc iclinato capite emi
sit spm̄ vt calamitas p̄pōderādo caderet: ⁊
q̄si arena maris g̃uior appereret. Gentes q̄si
momētū statē reputate sūt qn̄ i statera ceci
derūt: qꝛ ꝑtes aduersarie cyrogr̄phū dāna-
tiōis nr̄e amiserūt. Trituratus ē moab sup
dño: expādit manꝰ sup eū: sic̄ natās ad na
tādū vt demergeret in ꝓfundū ⁊ ip̄e suble
uaret: nos in excelsum. Expādit alas suas:
nos assūpsit ⁊ portauit in humeris suis. Et
sicut aqla ꝓuocās ad volandū pullos suos
sic ascēdēs sup omnes celos: de excelso mi-
sit ignē in ossibꝰ nostris: vt que sursum sūt
sapiamꝰ: ⁊ nostra ꝯuersatio sit in celis. Po-
tens fuit corā deo ⁊ omni populo: qꝛ ip̄e fa
ctus ē angelus loquēs ꝓ nobis patri vnuꝫ
de similibꝰ: ꝓpter qd̄ ei recōciliauit huma
nū genꝰ: qꝛ vtrūqꝫ solus potuit agere: ⁊ po
nere manū in ambobus. Sed quō sacerdo
tes crucifixerūt eū? Per sacerdotū quidē
ꝑsuasionē ppl's dimitti barrabā: xp̄ꝫ cruci-
figi clamauit: ⁊ pilatꝰ fieri adiudicauit. Li-
guis non manibꝰ ip̄m crucifixerūt. Unī da
uid dicit: Quia liguas suas vt gladiū acu-
erūt. In hoc forte vt minꝰ rep̄hēsibiles q̄ꝫ
noui crucifixores q manibꝰ ⁊ verbis mor-
tē accersiuerunt. Immortalē mortificāt: in
crucifixibilē crucifigūt. Que ab ipsis i oc-
culto vel nūc in apto fiūt: turpe est dicere.
Ponere vereor in celū vt nō dicā vicenuꝫ
os meū: ⁊ saulē ad purgationē vētris incli-
natū occidere. Sufficit si oram chlamydis
abscidā gladio hieremie. Nā cuꝫ dñs p za
chariā dicat: vos me ꝯfixistis tota gēs ostē
dit hieremias: quō eū summi sacerdotes ⁊
ꝑncipes crudeliꝰ crucifixerūt. Ibo inquit
ad optimates ⁊ loquar eis: Ꝛc. post pauca.
Et ecce hi magis simul fregerūt iugum ru

perũt vincula. Et itẽ: A sacerdote vsq3 ad
prophetã cuncti faciunt dolum. Ecce quõ
sũmi sacerdotes magis crucifixerũt eum.
Nos autẽ sperabamus quia ipse esset redẽ
ptur⁹ israel. Israel interpretat videns deũ:
per quod intelligunt litterati ⁊ religiosi: q
spiritualius debet videre ceteris. i. p intel-
ligentiam ⁊ affectum. Hinc est nobis non
minima causa tristitie: q etiam litterati ⁊ q
vident esse religiosi comparati sunt iumen
tis insipientibus: ⁊ insipientiores facti sunt
illis: quoniã non solum spinis peccatorum
suorũ crucifigunt deum: sed alijs facti sunt
in pverbiũ ⁊ exemplũ. Nos autẽ speraba-
m⁹ q: ipse redemptur⁹ esset israel. Non eẽt
tãta doloris materia: nec res tam stupẽda:
si pleps que nõ nouerit legem sola caderet
in errorẽ: quia posset p litteratoꝝ ⁊ religio-
sorum prudentiam reparari: si ipsi non fuis
sent proni ad ruinam. Et nos sperabamus
quia ipse esset redempturus israel. Nã qui
dicunt regi apostata: ⁊ q vocant duces im-
pios: qui supplantant optimates: ⁊ ducunt
sacerdotes ingloriosꝰ: ipsi forsitan non sunt
litterati: ignorant legem dñi: iudicium dei
sui. filij sunt diffidentie: nec de ipsis sumus
in admiratione. Sed de litteratis: ⁊ q pre-
tendunt habitũ religionis: q bonũ dei ver
bum gustauerũt ⁊ donũ celeste: virtutesq3
seculi venturi: ⁊ ecce facti sunt sicut vacce
pingues samarie: facti sũt sicut arbores au-
tumnales bis mortue: facti sũt hostes in ca-
pite: qui docere debuerãt viam vite. Nos
aũt sperabam⁹ quia ipse esset redemptur⁹
israel. Et nũc sup hec oĩa tertia dies ẽ: ex q̃
hec facta sunt. Primus dies in quo crucifi
xus est christus hereticoꝝ ⁊ psecutoꝝ signi
ficat tempus: qui tormẽtoꝝ asperitatib⁹ pri
mitiuam vexauerũt ecclesiam: que corpus
est eius. Secũdus dies in quo sepultus est
tempus significat hypocritarũ: qui christũ
q̃si sepultũ in terra reputant: dum terrenis
cõmodis ⁊ honoribus inhiantes nullã nisi
terrene felicitatis gloriã pro suis laborib⁹
remuneratiõẽ expectãt. Sed sup hec oĩa
tertius dies est: in quo dolemus aliud gra-
uius periculũ. s. in falsis frib⁹. Et in hac ter
tia die xp̃s debuerat resurrexisse: q: puta-
bam⁹ his dieb⁹ vbiq3 diffundi v̓tutẽ vere
fidei: ⁊ p bona ⁊ religiosa opera charitatis
radios dilatari: vt post oriõnas ⁊ pliades
apparerẽt interiora austri. S3 q: pene oẽs
declinauerũt: ⁊ adhuc xp̃3 iniq̃s opib⁹ cru
cifigũt: sup oĩa dolem⁹: q: terti⁹ dies ẽ ex q̃
hec facta sunt. Sed ⁊ mulieres q̃dã ex nr̃is
terruerũt nos: q̃ ante lucẽ fuerũt ad monu
mentũ: ⁊ nõ inuento corpore ei⁹ venerũt di
cẽtes se etiã ãgeloꝝ visionẽ vidisse: q dicũt
eũ viuere. Mulieres pie sunt cogitatiões.
Per monumentũ potest claustrũ intelligi:
vel tp̃s in q̃ sum⁹ xp̃o p delectationũ morti
ficationẽ ɔsepulti: ⁊ p scẽ pfessiõis vinculũ
Tũc p istud tp̃s in q̃ sum⁹ mulieres vadũt
ad monumentũ querẽ dñm: qñ cogitam⁹ si
saltẽ sit in claustro aliq̃s timẽs deũ: aut dili
gens eũ: Ante lucẽ venerũt: ⁊ corp⁹ ei⁹ non
inuenerũt. O q̃3 dulce est ante lucez surgẽ:
⁊ querẽ dilectũ. Dulcis ẽ eni q̃rẽti illũ. In
lectulo meo inq̃t p noctẽ q̃siui quem diligit
aĩa mea. Quesiui ⁊ nõ iueni illũ. Surgã et
circuibo ciuitates: p vicos ⁊ plateas querã
quẽ diligit aĩa mea. Quesiui ⁊ nõ inueni il
lũ. restat ḡ vt vadã ad monumẽtũ: ad clau-
stra v3 ⁊ ad vigilias claustraliũ: q: forte illic
dilectũ iueniã etsi nõ ſm corp⁹. Etenĩ si co
gnoscim⁹ ſm carnẽ xp̃3: iã nõ nouim⁹ nũc.
Ciuitatẽ q custodiũt: isti vigiles angeli sũt:
q̃rũ se visiões vidisse asserũt mulieres q̃ di
cunt eũ viuere: q: p feruorẽ vere dilectiõis
ostẽdũt xp̃3 hitare in cordib⁹ suis. Isti vigi
les sũt obseruãtes oĩ tp̃e custodias dñi: ipi
excubãt ad hostiũ tabernacli: ipsi post orio
nas ⁊ pliades aspiciũt iteriora austri. O q̃3
delectabile ẽ istis interesse vigilijs. Cõsur-
gunt de nocte i pncipio vigiliarũ suarũ: vt
effũdãt corã deo cor suũ: ⁊ oĩo eoꝝ ẽ apud
altissimũ. Ibi in medio iuuẽcularũ tympa-
nistriarũ pncipes ɔiũgunt psallẽtib⁹: ibi ĩ
excessu beniamin adolescẽtul⁹: ibi resonat
celestis concẽt⁹: ibi sunt seraphin scũs scũs
scũs clamãtia: ⁊ cherubin sese v̓sis vultib⁹
i ppiciatoriũ respiciẽtia: ibi iubilãt oẽs filij
dei: laudant deũ sydera matutina. Hi sunt
vere files angel' p studiũ angelice cõuersa-
tionis. Ipsis cõmissa est custodia monumẽ
ti. s. obseruantia regularis claustri. Monu

mentū istud christus nō deserit: q nobiscū
se ꝓmisit eē vsq3 ad consūmationē seculi: ⁊
tunc nos erimus secū: qr accipiet nos ad se
ipsum. Mulieres dicūt se dn̄m nō īuenisse
sed angeloꝝ visiones vidisse: q dicūt eū vi
uere. Quotiēs eni versamur in cogitatio-
nibus nostris: etsi similes simus angelis: q
nocte ⁊ die decātamꝰ laudē dn̄o in terris:
sicut ⁊ illi in celis: nō tn̄ possidemꝰ gloriam
ꝑfecte beatitudinis: Et ideo christus nō in
uenit: qui est beatitudo sūma ⁊ sc̄titas cō
sūmata. Paululū inquit cū ꝑtrāsissem eos
inueni quē diligit aīa mea. Sed quid ē qđ
dicit: terruerūt nos? Non est terror q incu
tiat horrorē: sed qui nouā ꝑturiat cordis ex
ultationē. Dū eni cogitamꝰ q̄3 felices deli-
cie abundāt in claustro: sup hoc expauescit
cor nostrū: ⁊ q̄dā dulci reuerētia mouet de
loco suo. Et abierūt quidam ex nostris ad
monumentū: ⁊ inuenerunt sicut mulieres
dixerūt: ipsum aūt nō inuenerūt. Abierūt
quidā ex nostris. Isti sunt affectꝰ religiose
mētis: qui oīa sicut mulieres dixerūt inue-
nerūt. Nō tn̄ reuertunt sicut de mulieribꝰ
legit. Qn̄ eni solis cogitationibꝰ de amore
religionis tractamꝰ in cordibꝰ nostris: mu-
lieres ad monumentū vadunt ⁊ redeunt.
Sed cū affectus nostri ad cōuersionis desi
deria ꝯuertunt: non iam tm̄ mulieres: sed
etiā quidam ex nostris ad monumentū va
dunt q nō reuertunt Sed nec ipm inuene
runt. Hoc oēs experimēto cognoscimꝰ: qr
cū feruore nouitio ad ꝯuersionē venimus:
hic iesum nos inuenire estimamꝰ: qr ꝑfecte
trāquillitatis atq3 sanctitatis gaudia appre
hendere nos speramꝰ. Sed cum ꝓcessu tē-
poris miseriam experimur humane fragili
tatis: tunc recognoscimus quia non inueni
mus dominū. Visiones tamen angelorum
aspicimus: scilicet exempla feruentium mo
nachorum. Et ipse dixit ad eos: O stulti et
tardi corde ad credendū: in omnibus que
locuti sunt prophete? Nonne hec oportuit
pati christum: ⁊ ita intrare in gloriam suā?
Scaturire videntur hec verba teneritudi-
nem amoris: ⁊ quasi mustum quod dirum
pit nouas lagunculas de medullis proce-
dere diligentis. Dedit deus voci sue vocē
virtutis: vt essent verba eius sicut maleus
conterens: ⁊ sicut ignis: testimonio Hiere-
mie qui ait: Verba eius sicut ignis ⁊ male-
us: vt de igne ascēdat virgula fumi ex aro-
matibus: vt puluerem pigmentarium con
terat maleus. Libet paululum ad suauita-
tem historie oculos eleuare mentis nostre:
dum interpretatur scripturas: dum expo-
nit moysen ⁊ prophetas: procedens ex ipsi
us ore mira suauitas mētes refrigerat me-
rore ⁊ tedio consternatas. Inestimabil' re-
dundabat in labijs iesu sermonis elegan-
tia super mel ⁊ fauū. Dulcescebat eius elo-
quia super omnia aromata. Proculdubio
ordinem celi nouerat: ⁊ ponebat rationem
in terra. Impleta gaudent viscera: luctu in
letitiam commutato. Iam refulget in con-
scientijs domini resurrectio. Resurgenti
magis adgaudere incipiunt q̄3 doluerant
crucifixo. Hinc est ꝙ appropinquauerunt
castello quo ibant: quia iam impleri cepe-
rat desiderium consilij quod querebāt. Et
ipse se finxit lōgius ire: vt innotesceret qđ
amoris ꝯcepissent ex eiꝰ collocutione. Ipse
finxit se longius ire: vt dum vellet eos de-
serere: dilectionis igne quo suauiter arde-
re ceperant mirabiliꝰ estuarent. Quid eos
putas tunc animi habuisse: cū fingēt se lon
gius ire? Estimo forsitan eos talibus ipsiꝫ
querimonijs interpellasse. Ne discesseris
dulcissime ne discesseris a nobis: s3 adhuc
de iesu nazareno sonet vox tua in auribus
nostris. Loqui presumamus de gaudio re
surrectionis. Mane nobiscum: quoniā ad-
uesperascit ⁊ inclinata est iam dies: s3 age-
mus vigilias noctis. Non eni sufficit dies
vt satietur auris cordium de dulcissimo ie-
su. Et coegerūt eū: qr cohibē se nō poterat
vis amoris. Et coegert eū: ⁊ intrauit cū ill'.
Nunc ad delicias reuertam̄ mortalitatis.
O stulti ⁊ tardi corde ad credendū in oībꝰ
que locuti sunt prophete. Nonne pati chri-
stum hoc oportuit? ⁊ ita intrare in gloriam
suam? Impletum est quod dixit dominus
in euangelio. Vbi duo vel tres congrega-
ti fuerint in nomine meo: ibi sum in medio

eorum. Congregati sunt in nomine eiꝰ duo
scilicet meditatio ⁊ oratio: vt turtur ⁊ colū-
ba querimonias dulces sumurmurēt in fo-
raminibus petre ⁊ in cauernis macerie: cō
dolentes de domini passione. Sed hec san-
cta suspiria: hec deuota suspiria generosa
sunt in oculis eiꝰ qui scrutatur renes ⁊ cor-
da: q non possit diutius abscondere multi-
tudinem dulcedinis sue: quā abscondit ti-
mentibus se non diligentibus: sed sepius p
occultam inspirationē: sepius per sacre scri
pture lectionem: talem tristiciam nouit in
iubiluz cōmutare. O stulti ⁊ tardi corde ad
credendum. Cogitanti mihi dulcedinem
huius increpatiōis flere magis libet: q̄z ali-
quid dicere: quia quidam mirifici odoris
balsamus perflat arcolam mentis mee. Di-
sputare cum deo cupio: non quidez ex qua
litate: sed exponendo fragilitatez humane
ꝯscientie. Domine quotiens passionis tue
in cordibus nostris amaritudinem rumina
mus totiens de nobis expauescimus. De-
disti enim metuentibus te significationem
vt fugiant a facie arcus. Quia si ex hoc mū
do transisti ad patrem cum tantis cruciati-
bus: quid faciet de nobis peccatoribꝰ? Si ī
viridi ligno hec facta sunt: in arido quid fi
et? Dum tales in oratione fundimus que-
rimonias: consolatur nos dulciter increpā
do illa summa ⁊ vera charitas per scriptu-
rarum auctoritatem siue per occultaz inspi
rationem. Quid de mea passione tā tristes
estis. Nolite timere pusillus grex. Passus
sum: vt vos gaudeatis: thesaurizaui vobis
thesauros exultationis: quia thesaurizare
debent patres filijs: resurrexi vt iubiletis.
Redeo ad vos: cur non creditis? Incipiēs
a moyse ⁊ omnibꝰ prophetis interpretabaᵗ
illis in omnibus scripturis que de ipo erāt
Beati qui nouerunt gustum felicis experi
entie q̄z mirabiliter in oratiōe ⁊ meditatōe
scripturas dignatur dominus reserare? Et
quidem sententiarum dominus est ⁊ scien-
tiarum: potest eas prout voluerit dispēsare.
Incipiens a moyse ⁊ prophetis interpreta-
batur illis in omnibus scripturis. Hec faċ
quando corda nostra illuminat radijs cha-
ritatis. Illi enim tenet quod latet et quod
patet in diuinis sermonibus: qui charita-
tem seruat in moribus. De sola dilectione
pendent moyses ⁊ prophete. Tunc appro-
pinquamus castello quo tēdebamus: quia
per infusionem charitatis desideratum vi-
te consilium obtinemus. Ipse finxit se lon-
gius ire. Dixi. Sapiens efficiar: ⁊ ipsa lon-
gius recessit a me. Nouiter conuersis in p̄n-
cipio videntur vie domini dure: sed paula-
tim in charitate crescentes eas sine offen-
diculo incipimus currere. Unde ⁊ coege-
runt eum: quia perfectionis culmen non le
uiter attingitur. Sed paulatim virtutū gra
dibus ad apicem charitatis per violentiaz
deuenitur. Coegerunt eum. Ne mireris si
regnum celorum violentiam patitur: qn̄ et
ipse dn̄s eoꝝ dixerit. Si igiᵗ q̇daz naturali
duricia cor tuum senseris induratuz: iuxta
orationibus intende meditationibus: cur-
re vbi est impetus spiritus. Ne carni assen
sum dederis: ingere te vigilijs. Per lachry
marum violentiam vince dn̄m maiestatis:
⁊ dic ei. Mane nobiscum: qm̄ aduespascit:
⁊ inclinata est iam dies. Hanc cām possumꝰ
multipliciter intelligere: ⁊ in ea multas de-
litias inuenire. Mane nobiscum: qm̄ adue
sperascit. Cum p̄speramus in virtutum suc
cessibus in die sumus. Cum nos obnubilāt
tribulationum angustie incipit nobis adue
sperascere. Cum tristitia vos cōfundit nob̄
aduesperascit. Et qr ad te qui solus laborez
⁊ dolorem ꝯsideras cor nostrū respicit: ma-
ne nobiscum dn̄e: qm̄ aduesperascit. Iam
veniunt aque vsq̧ ad aīam. Iam deuotōis
delicie vertunᵗ in miseriaz. Iam oēs angu-
los mentis ventus delectationis concutit.
Mane nobiscū: qm̄ aduesperascit. Tu tri-
bulatis corde es refrigeriū: tu refugiuz: tu
fias solacium. Tua est potestas: tuū est im-
perium. Ad te sunt intenti oculi oīum. Te
solum sitiens aīa ꝯcupiscit. Mane nobiscū
qm̄ aduesperascit. Sine te nihil possumus
facere. Tu solus certamina das ī nocte. Tu
turris fortitudīs a facie inimici tribulātis.
Tue miseratōis oculus oīa q̄ sub celo sūt re
spicit. Mane nobiscū qm̄ aduespascit. Per

te ꝯsurgit nob ad vespeꝝ fragoꝛ meridian⁹
⁊ oꝛimur vt lucifer: cum nos ꝯsumptos pu-
tamus. Tu lux nr̃a cũ sedemus in tenebris
qꝛ non ꝯfundit omnis qui in te ꝯfidit. Ma
ne nobiscũ dñe: qm̃ aduesperascit. Inclina
ta est iam dies: facte sunt tenebre: vespi lon
gioꝛes: qꝛ abundantes appropinquãte mũ-
di termino supercrescit iniqtas ⁊ charitas
refrigescit. Ne extinguat in nocte lucerna
nr̃a: mane nobiscũ: qm̃ aduesperascit. Uer
gente mũdi vespere: sole iusticie recedente
genus humanum: frigus iniquitatis oppri
mit: omnis nox ꝑfidie occupat: lux verita-
tis deficit. Ne deficiamus cũ deficientib⁹:
mane nobiscuz dñe: qꝛ aduesperascit. Uite
mee iam instat vespera: coꝛpus ꝯsumit egri
tudo perualida. Iam moꝛs in ianuis mina-
tur aspera. Timoꝛ ⁊ tremoꝛ totam ꝯsciaz cõ
cutit: ⁊ terribilem sententiã iudicij ꝑtime-
scit. In manus tuas cõmendo spm̃ meum.
Ne tradas aĩam ꝯfitentem tibi potestatib⁹
tenebraꝝ: qꝛ in te solo est mea salus. Ad te
sunt oculi nostri: ne peream⁹. De multitu-
dine miseratiõis tue mens fiduciã accipit.
Mane nobiscũ dñe: qm̃ aduesperascit. Ad
vesperum possum⁹ intelligere vexate men-
tis desiderium atq; refrigeriũ: cum feruoꝛe
tribulationis discedẽte oꝛatio ⁊ meditatio
tranqllum in se parant deo hospitiuz: vt eũ
cogant ad mãducandũ ⁊ inuitent ad cenan
dum: iuxta qd̃ scriptuz est. Siqs aperuerit
mihi ianuam intrabo ad eum ⁊ cenabo cuz
eo: ⁊ ip̃e mecũ. Factus est enim sicut viatoꝛ
declinans ad manendũ. Unde ⁊ coegerũt
eum: ⁊ intrauit cũ illis. Et factum est dũ re-
cumberet cum illis: accepit panẽ ⁊ bñdixit
ac fregit ⁊ poꝛrigebat illis: ⁊ apti sunt oculi
eoꝝ: ⁊ cognouerunt eum. Panis iste panis
est gratie. Hunc panem ipse per se accepit:
qꝛ non quasi inferioꝛ sz patri coequalis do-
na gratie prout voluit habuit. Benedicit
panem qñ gratie benedictionez nobis dat
legislatoꝛ: vt eamus de virtute in virtutem
Frangit ⁊ poꝛrigit illis: qꝛ non volẽtis neq;
currentis: sed dei est miserentis. Nec panẽ
poꝛrigit integrum: qꝛ diuisiones gratiaruz
sũt. Sed idem dominus: qui sicut bucellaz
mittit cristallum suam. Et quid est qd̃ dicit

aperti sunt oculi eoꝝ: ⁊ in fractione panis
cognouerunt euz: In fractione fit diminu-
tio: ⁊ quedam exinanitio. In fractione vir
tutem humilitatis intellige per quã seipsuz
fregit diminuit ⁊ exinaniuit etiam ipse qui
est panis vite. Et ꝑ hoc ꝙ se exinaniuit: co-
gnitionem suã nobis dedit. Iste est etiam
panis desiderabilis: quem per dies multos
daniel non comedit: qꝛ multi iusti ⁊ ꝓphete
voluerunt videre ⁊ non viderunt incarna-
tam sapientiam patris: multi extuauerũt su
spirijs pro desiderio videndi filium hoĩs: sz
abscõditus erat in sinu patris. Paruuli pe-
tierunt panez: ⁊ non erat qui frangeret eis
Sapientia occulta panis integer ⁊ occult⁹:
que vtilitas in vtrisq;: Dñe inclina celos
tuos ⁊ descende: frange esurienti panẽ tuũ
panem teipsum: vt aperiantur oculi hoĩs:
nec reputetur ei in peccatum: si voluerit eẽ
sicut tu: sciens bonũ ⁊ malum: siue maluz et
bonum. Cognoscat te in panis fractione: q
ab initio voluit attentare. Frange te: vt sese
discat frangere: qꝛ non cognosceris nisi in
fractione panis. Audiuit balaam sermones
dei: ⁊ visiones omnipotẽtis intuit⁹ est. Sed
cadebat apertis oculis: quia non cognosce-
bat dñm in fractiõe panis. Sic videas mul
tos hodie studentes scripturas: docentes ĩ
cathedris: pꝛedicantes in ecclesijs. Sz opa
eoꝛum non concoꝛdant cum verbis. Confi-
tentur se nosse deum: factis autem negant:
quia in fractione panis deũ cognoscere re-
cusant. Et quidẽ panis nobis factus est do
minus: ⁊ nos sumus panis eius. In sudoꝛe
vultus sui dignat⁹ est vesci pane suo: vt nos
nr̃o pane vesceremur in gaudio. Si vis co-
gnoscere sicut se fregit ita te frãge. Qui. n.
dicit ĩ christo se manere: debet sicut ille am
bulauit ⁊ ipse ambulare. Non est in sermo-
ne regnum dei: sed in virtute. Frange ergo
te ad laboꝛem obedientie ad humilitatem
patiẽtie: poꝛta in coꝛpoꝛe tuo stigmata iesu
christi serui foꝛmã accipiens nõ pꝛelati. Et
cum te exinanieris ⁊ fregeris: tunc cogno
sces deum in fractione panis. Et quãdo ce-
perimus loqui de pane gratie dum frangit
oculi aperiunt ⁊ dominus recognoscitur: qꝛ
quando cum ceteris gratiarum donis in-

funditur nobis virtus humilitatis tūc vere eum cognoscamus: quia ex acceptis donis nos ei humiliter subdimur: ⁊ quicquid boni accipimus ad ipsum referimus. Ideo sapiens attestatur: quia ab humilibus laudatur deus. Uide quomodo dictis nostris nūc gregorius concordat. Qui inquit ceteras virtutes sine humilitate congregat quasi pulverem in ventum portat: ⁊ vnde amplius facere conatur inde amplius excecatur. Uera ergo humilitas oculos aperit: dum virtutes ceteras propter quas homo vento superbie poterat excecari frangit ⁊ diminuit ⁊ homo se ex se nihil eē veraciter cognoscit Et quanto magis decrescit in despectione sui: tanti amplius crescit in cognitione dei. Multi videntur habere contemplationis gratiam: sed tenentur oculi eorum ne eum agnoscant: quia adhuc veterem non oīno deposuere superbiam nec perfecte humilitatis semitam apprehenderūt: vt cognoscerent eum in fractione panis: frangentes. s. suas virtutes ⁊ proprias voluntates: sicut ille qui factus est pro nobis obediens vsq; ad mortem: mortem autem crucis. Ille enī vere agnoscit: qui ambulat sicut ille ambulauit. Et ipse euanuit ex oculis eorum. Mira res. Cum incipit cordi magis dulcescere tūc fugit: vt de absentia dulciter faciat nos dolere. Tales sunt amoris delicie. Oculi. n. amoris ipsuz faciunt auolare. Fuge dilecte mi: assimilare capree hynnuloq; ceruorum super montes aromatum. Ascende sup cherubin: ⁊ super pennas ventorum: ⁊ esto tu similis capree hynnuloq; ceruorum, vt oculos dilectionis tue non auertas a nobis: et si te nostris subtrahis aspectibus qui humilia respicis ⁊ alta a longe cognoscis. Et dixerunt ad inuicem. Nōne cor nostrum ardēs erat in nobis dum loqueretur nobis ī via: ⁊ aperiret nobis scripturas. Clausula ista ñ est exponenda: sed ruminanda. Quotiens enim in nobismetipsis marcescit anima nr̄a ⁊ possident nos dies afflictionis: quotiens tedijs vel tentationum vulneramur sagittis ad memoriam reducamus quod aliquādo in oratione senserimus quod in meditatione gustauerimus: qualiter locutus sit nobis in galilea cum transmigraremus ad delicias contemplationis. Nonne cor nostrū ardens erat in nobis? O dulcis ardor: dulcis splendor: dulcis amor. Ardor confortās splendor illuminans: amor inebrians. O q̄z dulciter ardens: q̄z mirabiliter splendens: q̄z suauiter totū cor hominis implēs. Quis poterit habitare de nobis cum igne deuorante: aut cum ardoribus stare sempiternis Cum iam non erit ignis in syon: sed eo minus in hierusalem in splendoribus eternitatis: tūc etiam recordabimur de hoc paruo igniculo quē sensimus in hac valle plorationis: ⁊ dicemus ad inuicem. Nōne cor nostrum ardens erat in nobis: cuz sub paupertate degeremus militie regularis: ⁊ staremus ad canendum in nocturnis vigilijs ⁊ post vigilias furtiuis orationibus incumberemus? Illis beatissimis interuallis q̄z magna erat in cordibus nostris multitudo dulcedinis. Nonne nox erat illuminatio in delicijs? Nonne cor nostrum erat ardens ī nobis de iesu: cum in claustro residētes meditaremur in silentio: quādo secrete deus erat in tabernaculo cum super eum cor nostrū ascenderet: vt cogitaremus patrie gaudia: cum concentus celi resonaret in conscientia? Nonne cor nostrum ardens erat in nobis de iesu dum loqueretur nobis in via cum in diuinarum scripturaruz dulcedine nostras reficeremus animas inuenientes ī ipsis delectationes mirabiles super omnes diuitias? Nonne docebat nos vnctio xp̄i de omnibus: medullatas nobis infundēdo delicias? Nonne cor nostrum ardens erat ī nobis ī via: dū aperiret nobis scripturas? Et surgentes eadem hora. Non incongrue eadem hora dicuntur surgere: quia nisi ad horam: nec horā quidem possunt esse tales delicie in anima. Cito abeunt ⁊ pertrāseūt: ⁊ cum teneri putantur velocius euanescūt. Ideo autem fugiunt: vt earuz plenitudinē que dabitur in patria feruētius appetamus. Ideo animum inflāmant ⁊ allitiunt vt surgamus: vt non in hierico descēdamus. Ibi insidiantur latrones: vt spolient ⁊ vulnerēt descendentes. Sed nobili quadam supbia despicere debemus hec temporalia: que mu

tabilia sunt sicut luna. Anima nostra spiri-
tualis leticie delicijs sit assueta. Surgentes
igitur oratio ⁊ meditatio reuertūtur in hie
rusalem: cum post spiritualium deliciarum
refectionem pacis intime possident quietē.
Undecim isti qui sunt in hierusalem cōgre
gati dona spiritus septiformis ⁊ quattuor
principales virtutes possunt intelligi. Ille
que sunt cum ipsis: fides: spes: ⁊ charitas:
⁊ si qua alia sunt gratiarum dona dici pñt.
Congregatos istos inuenerunt: non autē
congregauerunt: quia ⁊ si pro posse nostro
attendamus virtutibus ꝯgregandis: nihil
tamē sine patre luminum possumus facere
qui velle ⁊ perficere operat in nobis. Istis
duobus oratio ⁊ meditatio adiunguntur.
Dicunt quia surrexit dominus vere: quan
do amanti conscientie insibilant gaudium
resurrectionis dominice. Sz quid sibi vult
quod subiungit: apparuit simoni? Uidete
ne forte propter nos dictum sit: qui speciali
ter filij sumus obedientie: qui sapientibus
⁊ insipientibus debitores sumus sine con-
tradictiōe vocis ⁊ sine murmuris obedire
rancore. Fidelis sermo ⁊ omni acceptione
dignus magnum leticie cumulum partu-
riens obedientibus: quia dominus appa-
ruit simoni ⁊ ipsi soli speciali prerogatiua p̄
omnibus. O si deuote mentis memoria re-
uoluamus q̄z dulcis sit eius apparitio obe-
dientibus: in illo agone horribili atqz terri-
bili in illa miserabili hora in qua anima co-
gitur a corpore separari. Multis enim ap-
paret christus cum vexillo obedientie vt in
effabili exultationi exhilaret animam obe-
dientem in illa tribulatione: ⁊ forsitan pōt
ipsum obedientem his sermonibus conso-
lari. Ne timeas fili obedientie: ne timeas.
Intuere manus propter obedientiam affi-
xis: considera pedes expositos fixuris cla-
uorum: attende quia propter obedientiam
mortuus sum. Et si propter fragilitatez hu-
mane conditionis obedientia tua minus p
fectuz aliquid habuerit: volo vt plenitudo
mee obedientie sit tue obediētie minus suf
ficientis supplementum. O d vel illa hora
tali consolatiōe potest esse suauius? Quod
potest imprimi hūano cordi dulcius? Po-
nite hec in cordibus vestris filij obedientie
Gaudete ⁊ exultate quia surrexit domin⁹
vere: ⁊ apparuit simoni. Et ipsi narrabant
que gesta erant in via: ⁊ quomodo cogno-
uerunt eum in fractione panis. Extremam
hanc clausulā possumus referre ad illa bea
te quietis gaudia cum sedebit vnusquisqz
sub vite sua ⁊ ficulnea sua in pulchritudine
pacis in tabernaculis fiducie ⁊ requie opu
lenta: cuz platee hierusalem auro sternent
⁊ per omnes vicos alleluia cantabitur. Im
plebuntur autē infantibus ⁊ puellis: sequē-
tibus agnum quocūqz ierit in vestibus al-
bis. Tunc narrabimus que gesta sunt ī via
⁊ quomodo cognouimus dominum in fra-
ctione panis. Q̄ dulciter nos humiliat hic
in loco afflictiōis vt delicietur in cordibus
nostris: qui secreta sua abscondit a sapienti
bus ⁊ prudentibus ⁊ reuelat ea paruulis.
Tunc recordabimur periculorum in qbus
versamur: tribulationum in quibus affligi
mur: miseriarum in quibus inuoluimur et
mirabiliter letabimur: quia hec omnia ve-
lut vmbra transierunt: ⁊ de splendorib⁹ in
quib⁹ erimus iubilum germinabunt. Tūc
plantabimus vineas in mōtibus samarie:
audiemur vocē gaudij et vocē leticie: vocē
sponsi ⁊ vocem sponse. Uidebimus gloriaz
regis: ⁊ decorem regine. Tunc letabit v̄go
in choro: dyadema regni portans in capite
suo. Ostendet nobis fructum sanctissimi vē
tris sui. In humilitate nostra videbitur do
minus maiestatis. Tunc videbit ⁊ affluet
mirabit ⁊ dilatabit cor nostrū simul lauda-
bim⁹: q: oculo ad oculū videbim⁹: aspectū
ꝯtra aspectū aspiciemus: facie ad faciem co
gnoscemus: ore ad os loquemur dicentes.
Tibi dñe potestas ⁊ īperiū: ⁊ honor ⁊ glia.
Te laudat ois spūs in scl'a scl'or. Amen.

¶ Infra octauas pasche de lepra naamā.
Sermo primus.

Sicut ī corpor
medicina prius purgationes
adhibent deinde refectiōes:
vt videlz p̄us examiat corp⁹
ab humorib⁹ noxijs de hinc cibis sanorib⁹
foueat: sic medic⁹ aiaꝝ dñs xp̄s cui⁹ tota di

ſpẽſatio quã exhibuit ĩ carne medicina ſalu
tis eſt añ paſſionẽ ſuã ſeptẽ dedit purgatio
nes poſt reſurrectionẽ: totidem cibos ſalu-
bres parit et ſuaues. Heliſeꝰ nꝭ naaman le-
proſũ ſepties in iordane mergi pcepit: q int
pretatur deſcenſus. In deſcenſu dñi noſtri
ieſu chriſti: id eſt in humilitate conuerſatio
nis eius: quam exhibuit ante paſſionẽ mũ-
damur ⁊ purgamur. in reſurrectione vo ⁊
vita quem oſtendit quadraginta diebꝰ re-
ficimur: ⁊ delectabilibꝰ paſcimur alimẽtis.
Septempliciter enim occupauit nos lepra
ſuperbie: in proprietate poſſeſſionũ: in glo-
ria veſtium: in volup tate corpoꝝ: in ore q̃z
dupliciter: ſim iliter ⁊ in corde. Prima eſt
lepra domus: quia diuites eſſe volumus in
hoc ſeculo. Sed ab iſta mundamur ſi mer-
gimur in iordane id eſt in chriſti deſcenſu.
Inuenimus enim quoniã cum diues eſſet
ille: propter nos pauper factus eſt. Deſcen
dit ab inenarrabilibus celi diuitijs: ⁊ ve-
niens in mundum nec iſtas qualeſcũq; di-
uitias habere voluit: ſed in tanta pauperta
te venit: vt natus continuo poneretur in
preſepio: quia non erat ei locus in diuerſo-
rio. Deniq; quis neſciat: quoniã filius ho
minis non habebat vbi caput reclinaret?
Qui bene mergitur hic: quando queret di
uitias huiꝰ mundi? Et vere magna abuſio
⁊ nimis magna: vt diues eẽ velit vermicu-
lus vilis: propter quem deus maieſtatis et
dñs ſabaoth voluit paper fieri. Porro in le
pra veſtis omnẽ ſeculi huius pompoſam in
tellige vanitatem. Nam ab illa nihilominꝰ
in iordanis merſione mũdaberis: vbi inue
nies chriſtum dñi vilibus pãnis inuolutũ:
factum opprobrium hominũ ⁊ abiectionẽ
plebis. A lepra quoq; corporis mũdamur
in ipſo iordane: ſi bene cogitãtes dominicã
paſſionem erubeſcamus ſequi corporis vo
luptatem. At in ore duplex vt diximus eſt
lepra. Cum enim aduerſum quẽquã conti-
gerit murmuramꝰ: ⁊ impatientie verbum
tanq̃ʒ lepre ſanies effluit. Sed ab hac mun
damur: ſi illum attẽdimus qui tanq̃ʒ ouis
ad occiſionẽ ductus ẽ: ⁊ nõ aperuit os ſuũ
Qui cum malediceret nõ remaledicebat:
cũ pateret: non cõminabat. In pſperis q̃ʒ
⁊ ꝯtra eũ qui dixit non qui ſeipm cõmẽdat
ille pbatus eſt: commendamꝰ noſmetipſos
nõ in multa patiẽtia: ſed in arrogãtia: ⁊ inq
nat nos altera lepra verbũ iactantie. Ut ḡ
mũdemur ab illa: mergamur in iordane: ⁊
imitemur eum qui nõ q̃rebat gloriam ſuã.
Uñ ⁊ demonia que clamabãt qꝛ ipſe eſſet
dei filiꝰ pcipiebat obmuteſcere: ⁊ illumina
tos cecos dicere phibebat. In corde du-
plex eſt lepra: ppria volũtas: ⁊ ppriũ ꝯſiliũ:
vtraq; nimis peſſima eoq; pernicioſior ma
gis quo interior. Uoluntatẽ dico propriã q̃
nõ eſt cõis cũ deo ⁊ hoibꝰ: ſʒ noſtra tñ: qñ
quod volumꝰ non ad honorẽ dei: nõ ad vti
litatẽ fratrũ: ſed propter noſipſos facimus:
non intendentes placere deo ⁊ pdeſſe fra-
tribus: ſed ſatiſfacere proprijs motibꝰ ani-
morũ. Huic contraria eſt recta fronte cha-
ritas: que eſt deus. Hec enim aduerſus eũ
inimicitias exercens eſt: ⁊ guerrã crudeliſ-
ſimã. Quid enim odit aut quid punit deꝰ.
preter volũtatẽ propriam? Ceſſet voluntas
ppria: ⁊ infernꝰ non erit. In quẽ enĩ ignis
ille deſeuiet: niſi in propriam voluntatem?
Etiam nunc cum frigus aut famem aut ali
quid tale patimur: quid leditur niſi volun
tas propria. Qꝛ ſi voluntarie ſuſtinemus: iã
ipſa voluntas cõmunis eſt: ſed infirmitas
quedã ⁊ velut pruritus voluntatis adhuc
de proprio eſt: ⁊ in illo omnes penas ſuſtine
mus donec penitus conſumam̃. Nam vo-
luntas illa proprie dicitur cui aſſentimus ⁊
cui ſe liberum inclinat arbitriũ. hec aũt de-
ſideria ⁊ concupiſcẽtie que inuitos tenent
nõ voluntas ſed corruptio voluntatis eſt.
Porro voluntas propria quo furore domi-
nũ maieſtatis impugnet: audiant ⁊ timeãt
ſerui proprie volũtatis. Primo nempe ſub-
trahit ſemetipſaʒ ⁊ ſubducit eiꝰ dñatui: cui
tanq̃ʒ auctori ſeruire debuerat dum effici-
tur ſua. Sed nunquid contenta erit hac in-
iuria? Addit adhuc: ⁊ quod in ſe eſt omnia
quoq; que dei ſunt tollit ⁊ diripit. Quem
enim modum ſibi ponit humana cupidi-
tas? Nonne qui per vſuram acquirit pe-
cuniam modicam: ſimiliter mundum lu-
crari conaretur vniuerſum: ſi non deeſſet
poſſibilitas: ſi ſuppeteret voluntati facul-

tas. Dico fiducialiter: nemini qui sit ī pro-
pria voluntate posset vniuersus mundus
sufficere. Sed vtinā vel rebus istis eēt cō
tēta: ne in ipm horribile dictu deseuiret au
ctorem. Nunc autē ⁊ ipsum quod in ipsa ē
deum perimit voluntas propria. Omnino
enim vellet deum peccata sua aut vindica
re non posse: aut nolle: aut ea nescire. Vult
ergo eum non esse deum: que quantum in
ipsa est vult eum aut impotentem aut iniu
stum esse aut insipientem. Crudelis plane
et omnino execranda malitia: que dei po-
tentiam iustitiam sapientiam perire desi-
derat. Hec est crudelis bestia: fera pessima
rapacissima lupa: ⁊ leena seuissima. Hec est
immundissima lepra animi: propter quam
in iordane mergi oporteat: ⁊ imitari eum q
non venit facere voluntatem suam. Unde
⁊ in passione Non mea inquit voluntas: sꝫ
tua fiat. Lepra vō proprij consilij eo perni-
ciosior est quo magis occulta: ⁊ q̄nto plus
abundat: tanto sibi quisqꝫ sanior esse vide-
tur. Hec illorum est qui zelum dei habent:
sed non sm̄ scientiam: sequentes errorem
suum: ⁊ ita obstinati in eo vt nullius velint
consilijs acquiescere. Hi sunt vnitatis di-
uisores: inimici pacis: charitatis expertes:
vanitate tumētes: placentes sibi: ⁊ magni
in oculis suis: ignorantes dei iustitiā: ⁊ suā
querentes constituere. Et que maior super
bia: q̄ꝫ ꝙ vnus homo toti cōgregationi iu-
dicium suum preferat: tanq̄ꝫ ipse solus ha-
beat spiritum dei? Idolatrie scelus est non
acquiescere: ⁊ quasi peccatum ariolandi.
Eant nunc qui se faciunt religiosiores: qui
non sunt sicut ceteri hominum: ecce arioli
⁊ idolatre facti sunt: si tamen vel ei qui di-
xit hoc plusq̄ꝫ sibi iudicāt esse credendum.
Neqꝫ hinc dissonat vitatj sermo quē dixit.
Si ecclesiā nō audierit: sit tibi sicut ethni-
cus ⁊ publicanus. Sed vbi poterit hec le-
pra mundari: nisi in iordane. Ibi mergere
quicunqꝫ huiusmodi es: ⁊ attende quid fe
cerit magni consilij angelus: quomodo cō
silium suum postposuerit consilio vel ma-
gis voluntati mulieris vnius: beatam vir-
ginem loquor ⁊ fabri pauperis ipse est io-

seph. Inuentus enim in medio doctorum
audiens eos ⁊ interrogās: quodammodo
a matre increpatꝰ est. Fili vt quid fecisti no
bis sic? At ille Quid est inquit ꝙ me que-
rebatis? Nesciebatis quia ī his que patris
mei sunt oportet me esse? At illi non intel-
lexerunt verbum. Et quid fecit verbum?
Nō capiebat in se: descēdit ita vt esset etiā
sub illis. Quis iam non erubescat obstina-
tus esse in consilio suo: quando suum sapi-
entia ipsa deseruit? Sic mutauit consilium
suum: vt quod iam tunc ceperat extūc vsqꝫ
ad tricesimuꝫ etatis sue annum prorsus di-
miserit. Nihil enim ab hoc duodecimo an
no de eius doctrina vel operibus inuenis
vsqꝫ ad annos triginta. Sed forte queren-
dum ab ipso est: quomodo voluntatē suā
consiliumue reliquerit. O domine volun-
tas de qua dixisti vt non fieret si bona non
erat: quomodo tua erat? Si bona erat: qua
re relicta est? Sic ⁊ consilium si non bonū:
quomodo tuum: si bonum: quomodo relin
quendū? Et bona erant ⁊ eius erant: neqꝫ
minus tamē relinquenda ob hoc videlicet
vt fierent meliora. Neqꝫ enī oportebat pro
pria preiudicare communibus. Erat ergo
voluntas christi: ⁊ bona erat: qua dicebat:
si fieri potest transeat a me calix iste: sed ea
de qua dicebat: fiat voluntas tua: melior
erat: quia communis nō solum patris: sed
et christi ipsius: oblatus est enim quia ipse
voluit ⁊ pctā nr̄a ⁊c̄. Nisi enī granū frumē-
ti cadens in terram mortuum esset: ipsum
solum maneret: mortuum vō multum fru-
ctum attulit. Atqꝫ hec volūtas patris erat:
vt videlicet haberet quos adoptaret in fi-
lios: christi erat vt sit ipse primogenitus in
multis fratribus: nostra erat quia pro no-
bis faciebat vt nos redimeremur. De con
silio quoqꝫ idem dicimus. Christi enī erat
⁊ bonum erat consiliū illud quod ait quia
in his que patris mei sunt oportet me esse:
sed quia illi non intellexerunt mutauit il-
lud consilium: vt nos mundaret ab ea le-
pra q̄ proprij cōsilij est. Exemplum enī de-
dit nobis: vt ⁊ nos ita faciamꝰ. Nam ab ini
tio nouerat qd̄ eēt facturꝰ: sꝫ voluit formā

nobis humilitatis istius exhibere: ꝛ ad la-
uādā pessimā hāc leprā diuinū in seipo pa
rare iordanē. Audiāt igit̄ vtriq̄ȝ pariter q
ꝓprie volūtatis, ꝛ qui ꝓprij cōsilij lepra sor-
dēt: audiāt quid spūs dicat ecclesijs: breui
vno versiculo leprā vtrāq̄ȝ ꝯdēnās. Sapiē
tia ait q̄ desursum ē ꝑmū quidē pudica cō-
tra ꝓprie voluntatis īpuritatē: deinde paci
fica ꝯtra ꝓprij ꝯsilij obstinatā rebellionem
Cū ab his septē purgatus fuerit eger: tan-
q̄ȝ post septē feilas: querat septē fercula: q̄
sunt dona spūs sancti. Porro sicut in vita
dn̄i ante passionē septē purgatiōes inueni-
mus: sic in apparitionib⁹ septē que post re-
surrectionē facte legunt̄ septē illa dona spi
ritus sancti possum⁹ inuenire. In ꝑma spi-
ritū timoris accipe q̄n veniētib⁹ mulierib⁹
sanctis descēdit angelus ď celo: ꝛ terremo
tus factus est: ita vt ipas timore ꝑterritas
oportuit ab angelo ꝯsolari. In spū pietatis
apparuit symoni: quia magna oīno ꝛ vere
dn̄o iesu digna pietatis dignatio ꝙ ei qua
si singulariter ꝛ ante ceteros dignat⁹ est ap
parere: quē p̄ ceteris de negatiōe eius rea
ꝯsciētia cōfundebat: vt vbi abūdauit deli-
ctū: supabūdaret ꝛ grā. In spū ꝯsciētie du
ob⁹ ꝑgētibus in emaus scripturas exposu-
it: incipiēs a moyse ꝛ ꝓphetis. In spū forti
tudinis ianuis clausis intrauit ostēdēs ma
nus ꝛ latus: sicut solēt in signū virtutis cly
peoꝝ foramina demonstrari. In spū ꝯsilij
frustra in piscatiōe laborātes: mittere ī de-
xterā rethe cōsuluit. In spū intellect⁹: ape
ruit eis sensum vt intelligerent scripturas.
In spū sapientie die quadragesimo eis ap
paruit: quā vidētib⁹ illis eleuatus ē: ꝛ vide
rūt filiū hoīs ascēdētē: vbi erat ꝑus. Usq̄ȝ
ad illā eni diē: quasi p stulticiā ꝑdicationis
saluos faciebat credētes. Postq̄ȝ vō coram
eis ascēdit ad patrē iā cepit sapia ďclarari.

¶ Infra oct. pasche: Quō qbusdā nō-
dū natus sit xp̄s. Sermo secūdus.

lxxx mnia que de sal
vi ua
tore legim⁹: medicamina sūt
aiaꝝ nostraꝝ. Videamus er-
go ne q̄n forte dicat̄ de nobis
curauimus babylonē ꝛ nō ē sanata. Cogi-
tet vnusq̄sq̄ȝ quātū operent̄ in eo tā saluta
ria medicamēta. Sūt eni quibus nōdū na
tus ē xp̄s: sunt qbus nōdū ē passus: sunt q-
b⁹ nōduȝ surrexit vsq̄ȝ adhuc. Alijs quoq̄ȝ
nōdū ascēdit: alijs nōdū misit spm̄ sanctuȝ.
Quō enim operat̄ eius humilitas: q cū in
forma dei eēt nō rapinam arbitrat⁹ ē eē se
equalē deo: semetipm formam serui accipi
ens? Quō inq̄ȝ dei humilitas in supbo ho
mine operat̄? Que illius humilitatis vesti
gia: in his qui adhuc toto desiderio: terre-
nis diuitijs ꝛ honorib⁹ inhiant? An nō mō
exhilarat̄ ꝯsciētia vestra frēs mei: qď dicē
potestis puulus natus ē nobis? Sūt qbus
nōdū xp̄s passus ē: q labores fugiūt mortē
metuūt vsq̄ȝ adhuc: quasi vero ille ꝛ labo-
res sustinēdo ꝛ morte moriēdo nō vicerit.
Sunt qbus nōdum surrexit: q in laboꝝ an
xietate ꝛ afflictione penitētie morte afficiū
tur tota die: nōduȝ spūali cōsolatione rece
pta. Sed nisi breuiati fuissent dies illi: qs
posset sustinere? Alijs resurrexit sed nōdū
ascēdit imo cū eis adhuc cōmorat̄ pia dul-
cedine in terris: his scilicet q in deuotione
sunt tota die: flēt ī orōnib⁹: suspirāt ī medi
tatiōib⁹ suis: ꝛ oīa festina ꝛ iocūda sunt eis
ꝛ p oēs dies illos ꝯtinuū alla cātatur. Sed
oportet lac eis subtrahi: vt discāt vesci soli
do cibo: ꝛ expedit eis vt xp̄s vadat: et hec
tpalis deuotio subtrahat̄. Sȝ q̄n hec cape
poterūt? Desertos sese a dn̄o ꝑuatos grā
cōquerunt̄. Sed expectēt paululū: sedeāt ī
ciuitate donec induant̄ solidiori quadam
virtute ex alto: ꝛ maiora ꝑcipiāt carismata
spūs sancti sicut apl'i in graduȝ ꝓmoti sunt
altiorē ꝛ supeminentiorē viā charitatis in
gressi: non iaȝ soliciti quomodo flerēt pau-
lulū: sed quomodo magna quadā victoria xxx
de cōmuni aduersario triumpharēt ꝛ con
culcarēt sathanā sub pedibus suis. l vii

¶ In octauis pasche: De verbis beati
iohānis apostoli. Sermo ꝑmus.

 mne quod na
tum ē ex deo: vincit mūdum.
Postq̄ȝ vnigenit⁹ dei non ra
pinā arbitrat⁹ ē eē se equaleȝ
deo: hoīs quoq̄ȝ dignat⁹ ē fieri fili⁹ ꝛ habi-

tu īuentus est vt hō: nō īmerito iam de ce-
lesti generatiōe exiguitas hūana p̄sumit.
Neqꝫ enī idignū ē deo eoꝝ fieri p̄ꝛem: qꝛ
se xp̄s fecerit frēm. Hinc ē ꝙ btūs iohānes
q sepi⁹ nobis ac studiosius hāc cōmendat
adoptionē filioꝝ dei ī ipo q̄ꝫ euāgelij sui
pꝛincipio quotq̄t inq̄t receperūt eū dedit
eis potestatē filios dei fieri. Huic igit̄ v̄bo
sil'e ē q̄d audiuim⁹ hodie de ei⁹ epl'a recita
ri. Omne inq̄t q̄d natū est ex deo: vicit mū
dū. Quotquot enī sunt xp̄i cū xp̄o eos mū
dus odit: ſꝫ cū xp̄o supat̄ pariter ⁊ ab ip̄is.
Nolite ait mirari si odit vos mūdus: scito-
te qꝛ me p̄oꝛē vob̄ odio hūit. Et itē. Cōfidi
te inq̄t: qꝛ ego vici mūduꝫ. Sic nimiꝝ ma-
nifesta fit p̄mōis illius v̄itas: quē apl's ait.
Quos p̄sciuit inq̄t haud dubiū qn de⁹ p̄ꝛ
⁊ p̄destinauit ꝯformes fieri imaginis filij
sui. Uide ꝯfirmationē. Post ip̄m adoptan
tur vt sit ip̄e p̄mogenit⁹ in multis frib⁹:
post ip̄m odit eos mūdus: post ip̄ꝫ ⁊ ab eis
vincit̄ mūdus. Bene ḡ q̄d natū est ex deo
vicit mūdū: vt sit testimoniū celestis gene-
ratiōis victoꝛia tētatiōis. Et sicut is q fili⁹
est p̄ naturā mūdū cū suo p̄ncipe triūpha-
uit: sic ⁊ nos victoꝛes īueniamur quotq̄t su
mus filij adoptiōis. Uictoꝛes sane: sed in
ip̄o q ꝯfoꝛtet nos in quo ⁊ possum⁹ oīa: qꝛ
hec est victoꝛia q̄ vicit mūdū fides nr̄a. Fi
de siq̄dē in dei filios adoptam̄: fidē in nob̄
mūdus in maligno posit⁹ odit atqꝫ p̄seq̄tur
fide q̄ꝫ ⁊ vicit̄ sic scriptū est. Sci p̄ fidē vi-
cerūt regna. Quidni attribuat̄ fidei victo
ria: cuius ē etiā vita? Iust⁹ inq̄t ex fide vi-
uit. Quotiēs ḡ tētatiōi resistis: q̄tiēs vicis
malignū: noli p̄pꝛijs tribuē virib⁹ noli ī te
ſꝫ magis ī dn̄o gl'iari. Qn̄.n. foꝛtis ille arma
tus tue cedēt īfirmitati? Audi deniqꝫ q̄d
dn̄ici ꝯstitut⁹ pastoꝛ oui l'admōeat. Aduer-
sari⁹ inq̄t v̄r diabol⁹ tāq̄ꝫ leo rugiēs circuit
q̄rēs quē deuoret: cui resistite foꝛtes ī fide.
Uides queādmodū sibi v̄itatis testimōia
ꝯcināt. Paul⁹ fide regna vicisse scōs: petr⁹
p̄ncipi mūdi resistēdū ī fide: ioānes q̄ꝫ hec
est inq̄t victoꝛia q vicit mundū: fides v̄ra.
Seq̄tur. Quis est enim qui vincit mundū
nisi qui credit quoniā iesus est filius dei?
Certum id quideꝫ fratres omnem qui nō
credit in filium dei: ex hoc ipso iam nō mo
do victū esse ſꝫ etiā iudicatū. Sine fide enī
impossibile est placere deo. Uerūtn̄ potest
foꝛte mouere ꝙ tam multos videmus cre-
dētes iesum filiū dei eē: adhuc tn̄ mūdi ni
hilominus cupiditatibus irretitos. Quid
ergo ait quis ē qui vincit mundū? nisi qui
credit: qm̄ iesus ē filius dei cū ⁊ ip̄e iā mū-
dus id credat? An nō ipsi quoqꝫ demones
credūt ⁊ cōtremiscūt? Sed dico. Putasne
filiū dei reputat iesum quisq̄s ille ē hō: qui
ipsius nec terret̄ cōminatiōibus: nec attra
hit̄ p̄missiōibus: nec p̄ceptis obtemperat:
nec ꝯsilijs acquiescit? Nōne is etiā si fate
atur se nosse deū factis tn̄ negat? Poꝛꝛo fi-
des sine operibus moꝛtua est in semetipsa.
Nec sane miꝝ videri pōt: si nequaq̄ꝫ vin-
cit que nec viuit quidē. Queris que nā sit
viuida ⁊ victoꝛiosa fides? Illa sine dubio
p̄ quā xp̄s habitat in coꝛdib⁹ nostris. Xp̄s
enim ⁊ virtus ē ⁊ vita nostra. Cū xp̄s appa
ruerit vita vestra ait apl's: tūc ⁊ vos appa-
rebitis cū ip̄o in gloꝛia. Unde gloꝛia nisi d̄
victoꝛia? Aut quare cū ip̄o apparebimus:
nisi qꝛ in ip̄o ⁊ vincimus? Deniqꝫ si his tm̄
potestas data ē filios dei fieri q suscipiunt
xp̄m: de eis quoqꝫ solis intelligendū ē q̄d
dicit̄: Omnis qui natus ē ex deo vincit mū
dū. Inde ē ꝙ hic quoqꝫ cū dixisset quis est
qui vincit mūdū: nisi q credit ꝙ iesus ē fi-
lius dei: vt planius faceret eā cōmēdari fi-
dē p̄ quā vt dictū est xp̄s in coꝛdibus habi
tat: addit ꝯtinuo de ipsius aduētu dicens:
Hic ē qui venit p̄ aquā ⁊ sanguinem iesus
xp̄s. Adhuc aūt supeminētioꝛem viā osten
dēs: et sp̄us ē inquit q testificat̄ qm̄ iesus
ē filius dei. Sane q̄d interponit signanter
repetēs non in aqua solū: sed in aqua ⁊ san
guine: ad differētiā moysi arbitroꝛ accipiē
dū. Moyses siquideꝫ in aqua venit: a qua
⁊ nomē accepit vt moyses vocaret̄. Reco-
lāt q̄b⁹ nota ē hystoꝛia veteris testamenti:
queādmodū in egypto dū paruuli omnes
israelitici germinis necarēt̄ expositū ī aq̄s
moysen tulerit filia pharaonis. Et vide si
nō manifeste xp̄i in hoc ip̄o videt̄ p̄cessisse
figurā. Simili nēpe cū pharaone etiam he
rodes suspitiōe laboꝛās: ad eadē cōuersus

ē crudelitatis argumēta: sed eodē mō est ⁊
ipe delusus. Utrobiqꝫ ꝓ vnius suspecta ꝑ-
sona trucidat̄ numerositas puerorum: vtrobi
qꝫ qui querebat̄ euadit. Et quō moysen fi-
lia pharaonis: ita xp̄m quoqꝫ egyptus que
non īmerito pharaonis ītelligit̄ filia susci-
pit ↄseruādum. Manifeste tn̄ plusqꝫ moy-
ses hic: vtpote qui venerit non in aqua tm̄
sed in aqua ⁊ sanguine. Aque enim multe
populi multi. Uenit ergo in aqua tm̄ q cō-
gregauit quidē populū: sꝫ populū nō rede
mit. Naz ⁊ ipa quoqꝫ de seruitute egyptia
liberatio nō moysi sed agni sanguine facta
ē: liberādos nos ꝑfigurās a vana nostra cō
uersatione huius seculi sanguine agni īma
culati iesu xp̄i. Hic est verus legifer noster
apud quez copiosa redēptio ē. Mortuus ē
enim nō tm̄ ꝓ gēte: sed vt filios dei q dispsi
fuerāt cōgregaret in vnū. Memento sane
hūc eē iohannē qui vidit ⁊ testimoniū ꝑhi
buit: ⁊ scimus q: verū ē testimoniū eius exisse
de latere dn̄i dormiētis in cruce sanguinez
simul ⁊ aquā: quo videlicet dormiēti nouo
ade noua de latere suo ꝓferret̄ ⁊ redimeret̄
pariter ecclesia. Sic ergo hodieqꝫ ad nos
per aquam ⁊ sanguinem venit: vt sit aqua
et sanguis testimonium aduentus eius fi-
deiqꝫ victricis. Nō solum autem: sed testi-
monium est maius his: qd perhibet spiri-
tus veritatis. Horum trium testimonium
verum est certūqꝫ: ⁊ felix anima que mere
tur illud accipere. Tres eniz sunt qui testi-
monium dant in terra: spiritus aqua ⁊ san
guis. In aqua quidem baptismū intellige
in sanguine martyrium: in spiritu charita-
tē. Spūs eni ē qui viuificat: ⁊ fidei vita di-
lectio. Deniqꝫ si queras qd spūi ⁊ charita-
ti respondeat paulus: q: charitas dei diffu
sa ē in cordibus nostris per spm̄ sanctū qui
datus est nobis. Necessario quoqꝫ spūs ad
dit̄ aque ⁊ sanguini: cum eodem apostolo
teste sine charitate quicquid habeas nihil
ꝓsit. Jam vero quia baptismū aque martyri
um diximus sanguine designari: memento
⁊ vnicū ⁊ quottidianū esse baptismū simili
ter ⁊ martyriū. Est enim ⁊ martyrij genus
et quedam effusio sanguinis in quottidia-
na corporis afflictione: est ⁊ baptismus aliqs
in compunctione cordis et lachrymarum
assiduitate. Sic quippe infirmis ⁊ pusillis
corde necesse est vt quez semel ꝓ xp̄o pone
re non sufficiunt: saltem mitiori quodā sed
diuturniori martyrio sanguinem fundant
Sic ⁊ baptismi sacramentum quoniam ite
rari nō licet: his qui sepius in multis offen
dunt frequenti oportet ablutione suppleri
Unde ⁊ propheta: Lauabo inquit per sin-
gulas noctes lectum meum: lachrymis me
is stratum meū rigabo. Uis ergo nosse qs
est qui vincit mundum? Que in eo vincen
da sunt diligentius intuere. Siquidem et
hoc ipm̄ beatus iste iohānes indicat dicēs:
Charissimi nolite diligere mundum: neqꝫ
ea que in mundo sunt. Omne enim quod ī
mundo est: concupiscentia carnis est: ⁊ con
cupiscentia oculorum: ⁊ ambitio seculi. He
sunt tres turme quas fecerunt caldei: sed
memini quoqꝫ factū iacob fecisse tres tur-
mas cum timeret a facie esau rediēs de me
sopotamia Et nobis ergo aduersus triplex
genus tētationis triplici opus est munimē
to: vt carnis quidez concupiscentia ipsius
mortificatione vincatur: quam si memini-
stis in sanguinis testimonio diximus intel
ligendam: oculorum vero concupiscentiam
superet studium compunctionis ⁊ assidui-
tas lachrymarum: porro ambitionis vani-
tatem virtus charitatis excludat: que sola
castigat animum: sola purgat intentionem
Certum quippe triumphati mundi testi-
monium ē si corpus castiges ⁊ subijcias ser
uituti ne pernitiosa libertate seruiat volu-
ptati: si fletui prebeas oculos magis qꝫ pe-
tulantie vel curiositati: si deniqꝫ spirituali
dilectione flagrans nulli animum dederis
vanitati. Merito sane vnus est qui in ter-
ra pariter ⁊ in celo testimonium perhibet
spiritus: quia siue corporis afflictio cessa-
bit: siue fons lachrymarum exiccabitur:
sed charitas nūqꝫ excidit. Prelibatio que-
dam in presenti est: consumatio ⁊ plenitu-
do manet in futuro. Ueruntamen lꝫ maneat
at post aquā ⁊ sanguinem spūs aqua qppe
⁊ sanguis regnum dei non possidebunt: in
terim tamen aut vix aut nullo modo inue
nire est spiritum sine illis: quoniaz hi tres

ingt vnũ sunt:vt quolibet ex his trib⁹ defi
ciẽte adesse cetera ñ psumas. Sic vo iucta
testimonia ista credibilia facta sunt nimis
nec poterit cui in terris suppetũt hec care-
re testimonio vel in celis. Confitet dei filiũ
corã hoĩbus nõ verbo neqꝫ lingua sed ope
ꝛ veritate: filius quoqꝫ ꝯfitebit eũ corã an-
gelis dei. An vero ei deesse poterit in testi-
monio pr̃is cui filiũ videat attestantẽ? Sine
dubio ꝯfitebitur ꝛ ipe qđ viderit in abscõ
dito. Sed neqꝫ spũs qdem a patre filioqꝫ
dissentiet: qppe q pr̃is filijqꝫ sit spũs. De-
niqꝫ quonã modo careat testimonio ei⁹ in
celo: q habere illud meruit ꝛ i terra? Tres
ergo sunt q testimoniũ dant in celo: pater
ꝛ filius ꝛ spũs scũs. Et nequã forte dissonã
tiã suspiceris: hi tres vnũ sunt. Magnũ p
fecto habituri sunt testimoniũ quos in ce-
lo pater susceperit tanqꝫ filios ꝛ heredes:
filius asciuerit tanqꝫ frẽs ꝛ coheredes: spi
ritus scũs adherentes deo vnũ spm̃ faciet
esse cũ eo. Est eni spũs ipe idissolubile vin
culũ trinitatis: p quẽ sicut pater ꝛ fili⁹ vnũ
sunt sic ꝛ nos vnũ sumus in ipo: eo miserã-
te qui pro discipulis hoc ipm orare dgna-
tus est iesu christo dño nostro.

¶ Item vnde supra.

lxxxviij Ex epistola bea-
ti iohãnis hodie nobis est le-
ctio recitata: in qua diximus
testimoniuz dari triplex in ce-
lo: triplex in terra. Et quidez p meo sapere
illud stabilitatis h̃ repatiõis ẽ signũ: illud
angelos istud hoĩes: illđ beatos a miseris
istud iustos discernit ab ipijs. Angelis siq-
dẽ qui in pma illa puaricatione supbiente
lucifero i veritate steterũt: merito testimo
niuz phibet visio trinitatis hoĩb⁹ quos di
uina miseratio saluat spũs aqua ꝛ sanguis
Quidni phibeat testimonium pater: a qui
bus honoratus vt pater est? Tibi vo mali-
gne sic loquitur. Si ergo ego pater: vbi est
honor meus? Careas omnino necesse ẽ te-
stimonio patris: cuius tibi gloriam vsurpa
re conaris nõ honorare eum cupiens: sed
equare. Sedebo inquit in mõte testamẽti
ꝛ similis ero altissimo Ita ne mõ creat⁹ pr̃i
spiritum ꝯsedebis? Et certe necdũ dixit ti
bi: sede a dextris meis. Si nescis o ipudẽs
vnigenit⁹ ille est: cui eterna generatiõe pa
tris eq̃litas collata est ꝛ ꝯsessus. Tu rapi-
nã cogitãs esse eq̃lis deo filio gloriã iuides
gl̃iam quasi vnigeniti a pr̃e vt ne ab ipo q
dem testimoniũ merearis habẽ. An vo po
terit detestato a pr̃e ꝛ filio: vtriusqꝫ spũs
attestari? Abhoiat supbũ pfecto ꝛ inqetũ
q sup qetũ ꝛ hũilez reqescit. Amator pa-
cis ꝛ vnitatis ꝯsecrator aduersuz te p pace
ꝛ vnitate zelat. Quid mirũ frẽs: si timem⁹
ne forte pusillã hãc vineã dñi depasci sin-
gularis ferus icipiat? Quãtos etiã celestis
vinee palmites pma illa singularitas ꝯcul-
cauit? Sed forte supbiã qdem in eo facile
aduertistis: non aũt singularitatem. Dico
ergo vbi stabat vniuersitas angeloꝝ? Nũ-
qd singularitatis caruit vitio: q sedere vel
le p̃sumpsit? An forte q̃ritis vñ mihi nota
sit hec statio angeloꝝ? Duos teneo idone-
os testes: quoꝝ vterqꝫ qđ vidit hoc testat
Uidi dñm sedentẽ ait isaias: seraphin vo
stabãt. Et daniel. Milia inqt miliũ mini-
strabãt ei: ꝛ decies cẽtena milia assistebãt
ei. An ꝛ tertiũ desideratis: vt in ore triũ te-
stium stet omne verbũ? Aplm pfero q vs
qꝫ ad tertiũ raptus est celũ: ꝛ rediẽs loque
batur. Nõne omnes sunt administratorij
spũs? Siccine vbi stant oẽs vniuersi mini-
strant: tu pacis inimice sedebis? Plane cõ
tristas spiritum: qui habitare facit vnius
moris in domo. Offendis charitatẽ: q scin
dis vnitatẽ: rũpis vinculũ pacis. Merito
pinde angeloꝝ q suũ nec ordinẽ nec domi
ciliũ reliquere charitati vnitati ꝛ paci spi-
ritus atestat: a quo sane tua ꝛ iuidia: ꝛ sin-
gularitas ꝛ iqetudo reprobat. Et hoc qdẽ
de eo testimonio qđ dat in celis. Est ꝛ ali
ud qđ in terra datur ad discernẽdos vtiqꝫ
qui i ea sunt exules ab idigenis: hoc est ce-
li ciues a ciuibus babilonis. Quando eni
sine testimonio electos suos deserat deus?
Aut certe que nam eis esse poterit conso-
latio inter spem ꝛ metum sollicitudinẽ anxi
am fluctuantibus si nullum omnino ele-
ctionis sue habere testimonium mereren
tur? Nouit dominus q sunt eius: et solus

ipſe ſcit quos elegerit a ꝓncipio. Quis vo
ſcit hominum: ſi ē dignus amore vel odio.
Q₃ ſi vt certū ē certitudo nobis oīno nega
tur: nūquid nō tāto delectibiliora erūt ſi q̈
forte electiōis huiꝰ ſigna poſſumꝰ inuenire
Quaꝫ enī requiem habere poteſt ſpūs nr̄
dū ꝑdeſtinatiōis ſue nullū adhuc teſtimo-
nium tenet? Fidelis ꝓinde ſermo ⁊ oī acce
ptiōe dignus: quo ſalutis teſtimonia cōmē
danꝶ. Hoc ſane verbo ⁊ electis ꝯſolatio mi
niſtraꝶ: ⁊ ſubtrahiꝶ reprobis excuſatio. Co
gnitis ſiquidem ſignis vite qſqs hec negli
git: manifeſte cōuinciꝶ in vano accipe ani
mā ſuā: ⁊ ꝓ nihilo habere terrā deſiderabi
lē cōprobaꝶ. Tres ſunt inqt q teſtimonium
dant in terra: ſpūs: aqua ⁊ ſanguis. Scitis
fratres q: in ꝑmo hoīe peccauimus oēs: i
ip̄o etiā cecidimus vniuerſi. Cecidimꝰ ſa-
ne in carcerē: luto pariter ⁊ lapidibꝰ plenū
Exinde iacebamus captiui ingnati ⁊ con-
quaſſati: donec venit deſideratꝰ gētiū: qui
nos redimeret: ablueret: adiuuaret. Hic ē
enī q ſanguinē ꝓpriū dedit in redēptioneꝫ
aquā ſimul ꝓduxit de latere ſuo in ablutio
nē: emiſit deinde de excelſo ſpm̄ ſuū q adiu
uaret infirmitatē noſtram. Vis ergo noſſe
an hec aliqd opereꝶ in te ne forte reus ſis
ſanguinis dn̄i quē euacuas quātū in tē eſt
ſed ⁊ aqua ip̄a que debuerat mūdare i ſor
dibus ꝑmanēti iudiciū dānatiōis accumu
let: ſpūs quoq₃ cui reſiſtis nō liberet male-
dictū a labijs ſuis? Cauēdū enī ne ſint tibi
hec infructuoſa: q: neceſſario eēnt pariter
⁊ dānoſa. Quis eſt aūt q teſtimoniū habet
effuſi nō ſine cauſa ſanguinis xp̄i: niſi q cō
tinet a peccatis. Seruus enīꝫ peccati eſt q
peccatū facit: vt ſi deinceps cōtinere potu
erit ⁊ iugum abicere miſere ſeruitutis cer
tiſſimū ſit teſtimoniū redēptiōis quā ope-
raꝶ ſine dubio ſanguis xp̄i. Vex non ſuffi-
cit peccatori ꝯtinētia: ſi nō adſit penitentia
Habet ergo ⁊ ab aqua teſtimoniuꝫ q labo-
rat in gemitu ſuo: lauās ꝑ ſingulas noctes
lectū ſuū. Sicut enim ſanguis ille redemit
vt nō regnet peccatū in noſtro mortali cor-
pore: ſic aqua illa abluit ab his peccatis q̄
cōmiſimus ante. Sed qd erit ꝙ de lōgo ca
thenaꝝ vſu ⁊ carceris habitatione crudeli
cōfracti ſumus atq₃ colliſi deficimus i via
vite? Inuocemus ſpm̄ viuificatorē ⁊ adiu
torē: confidentes q: dabit pater qui in ce-
lis ē ſpm̄ bonū petētibus ſe. Sane nouum
ſuꝑueniſſe ſpm̄ certiſſime cōuerſatio noua
teſtaꝶ. Iā vt breuiter repetaꝫ a ſanguine ⁊
aqua ⁊ ſpū habere ē teſtimoniū ſi cōtines
a peccatis: ſi dignos agis penitētie fructꝰ
⁊ facies opera vite.

¶ Item vnde ſupra. Sermo tertius.

Eſus chriſtus qui i aqua ⁊ ſanguine venit.
Nō in aqua tm̄: ſed in aqua
⁊ ſanguine. Habet ergo teſti
moniū aque: habet ⁊ ſanguinis teſtimoni-
um. Venit nimirum in aqua ⁊ ſanguine.
Habet etiā teſtimoniuꝫ ſpūs: q: ſpūs eſt q
teſtificaꝶ: q: xp̄s ē veritas. Teſtimoniū di- lxxx
lectiōis qua dilexit nos eſt aqua: q: exitus ix
aquaꝝ deduxerūt oculi mei: q: nō cuſtodi
erūt legē tuā. Vox in rama audita ē: plora
tus ⁊ vlulatꝰ mltꝰ: rachel plorās filios ſuos
Rachel ouis ſiue videns interꝑtaꝶ. Et qs
ouis noīe cōmodius deſignari poteſt q̄₃ is
de quo ſcriptū eſt: Sicut ouis ad occiſionē
ductus ē? Et quis vidēs: niſi qui dixit Vi
dēs vidi afflictionem populi mei qui eſt in
egypto: ⁊ deſcendi liberare eū? Neq₃ enīꝫ
dormitabit ſiue dormiet: qui cuſtodit iſrl̄.
Natus igiꝶ virgo de virgine: puer paruu-
lus ſuꝑ terrā effuſus de vtero matris: plo-
rauit vagiēs ⁊ vlulauit. Quid deplorabas
puer ſancte? Tuā ne miſeriam? Sed miſer
natus es: q: ſic voluiſti? In īfantia tua no
ſtrā potius deplorabas miſeriā: q: languo
res noſtros tuliſti: ⁊ labores noſtros porta-
ſti. Ploraſti ꝓ nobis: vt nobis īpetrares ī-
dulgētiā. Vox quideꝫ ploratus ⁊ vlulatus
tui ī rama. i. in excelſis audita ē: ſed nō ex-
audita: q: etſi naſcendo capitalem reddide
ras hominē ſanctū: nondum tamē morien
do ſatiſfeceras. Rachel plorās filios ſuos
noluit conſolari quia nō ſunt: q: filijs ſuis
nōdū redēptis per effuſionē lachrymaruꝫ
rēnuit oīno ꝯſolari donec opus ſuū ꝑficēt
Vox deniq₃ ſanguinis frīs nr̄i abel clamat
in celū ⁊ exaudita ē: qn̄ videlꝫ in ara crucis

seip̄m obtulit deo in odorē suauitatis. Uir
inuētus ē q̄ pierat: reuixit q̄ mortuꝰ fuerat
Et deletū est cyrogͣphū qd̄ ꝯtrariū erat no
bis: nō solū in aq̄: ſꝫ in aq̄ ⁊ sanguie. Uere
credibilia ⁊ valde mirabilia testimōia amo
ris tui: aq̄ ⁊ sanguis dn̄e. Diligebas eos ꝓ
q̄bus vtiqꝫ plorasti: ⁊ tandē obdormisti in
cruce ⁊ soporatꝰ es. Ibi cognouit cēturio
ꝙ filiꝰ dei eras. Dixeras te filiū dei: ſꝫ non
agnoscebāt icreduli: licet magnitudine mi
raculoꝝ testificaret̄ spūs: ꝙ esses veritas.
Hec tria cōueniūt in vnū: aduersus diabo
lū ⁊ pn̄s sclm̄ neq̄ꝫ: vt redimeret̄ hō: cōtē
neret̄ mūdus: ⁊ hūiliaret̄ sicut vulneratus
supbꝰ. Hoꝝ triū testimonijs īdigemꝰ ⁊ nos
Felix nāqꝫ aīa: q̄ his tribꝰ vel duobꝰ vel sal
tē vno roborat̄ testimōio. Quis ē q̄ testimo
niū hēt sanguinis? Plane q̄ redēptus est
a dn̄o: quē redemit de manu inimici. Nū
qd redēptū dixerim: q̄ facit peccatū? Nō
ne q̄ facit peccatū seruus ē peccati? Nōne
sub potestate diaboli tenet̄ q̄ tētatiōibꝰ eiꝰ
resistere nō pōt: sed regnat pctm̄ i mortali
eiꝰ corpe? Nā vere redēptū dixerim: q̄ nec
blādimētis diaboli allicit̄: nec dolis decipi
tur: nec tormētis supat̄. Testimonium ḡ hꝫ
sanguinis q̄ ⁊ si sentiat pctm̄: nō tn̄ ꝯsentit
pctō: desiderijs qdē q̄ sentit ꝑ corruptionē
nature viriliť resistēs ꝑ adiutoriū gr̄e: nā ꝑ
fecto testimoniū hēt aque: i q̄ praua ⁊ igni
ta extīcta sunt desideria: q̄ nō solū opat̄ im
mo meditat̄ iustitiā: esuriēs ⁊ sitiēs nō ille
cebras carnis sed voluptates aī. O btā aīa
in q̄ non repugnat caro aduersus spm̄ nec
spūs aduersus carnē: q̄ iam tā fortiter q̄ꝫ su
auiter opat̄. In sanguine ḡ redēptio: ⁊ in a
qua extīctio. Nā in spū ꝯfirmatio est. Re
cepto nanqꝫ spū ibāt apli gaudētes a ꝯspe
ctu ꝯcilij qm̄ digni hīti sunt ꝓ noīe ihū cō
tumeliā pati: nō solū aduersa sustinētes: ſꝫ
⁊ gloriātes in tribulatiōibus. Cōuertē aīa
in requiē tuā: q: dn̄s bn̄fecit tibi. Quia eri
puit aīaꝫ meā de morte ꝑ sanguinē redimē
do: oculos meos a lachrymis praua deside
ria extinguendo: pedes meos a lapsu in bo
nis cōfirmādo. Hec tria testimoniū dant
in terra: his videlꝫ q̄ nondū sciētes celestia
ꝯtēplari circa terrena occupant̄: ⁊ de tpali
bus viriliť meditātes martha magis q̄ꝫ ma
ria esse norūt. Hij sollicitudīe nō pigri ꝓui
dent bona tpalia nō ad carnis delectatio
nē: sed cōmuni ꝯsulētes vtilitati. Nā quoꝝ
ꝯuersatio in celis est: maiꝰ hn̄t testimoniū
p̄ris ⁊ filij ⁊ spūs scī. Testimoniū hēt p̄ris
cui data est potestas nō solū sup̄ mēbra sua
ſꝫ sup̄ cor suū: ipans nō solū mēbris. ſꝫ etiā
cogitatiōibꝰ suis. Testmoniū hn̄t filij cui
data ē sapīa: ꝑ quā sciāt cōprehendē versu
tos ī astutia sua: ⁊ cognoscē astutias satha
ne q̄ trāsfigurat se ī angelū lucis: Cui notū
ē ⁊ dulce ē: nō plus sape q̄ꝫ sape oportet: ſꝫ
sape ad sobrietatē. Un̄ secreta celestia mo
desto scrutat̄ scrutinio: ne forte temerariꝰ
scrutator maiestatis opprimat̄ a gloria. Te
stimoniuꝫ habet spūs: q̄ qd̄ pōt ꝑ patrē no
uit: ꝑ filiū diligit: ⁊ amplectit̄ ꝑ spm̄ sanctū
charitate nimiꝝ diffusa in cor ꝑ spm̄ scm̄ q̄
datus ē ei: nō solū ad remissionē sed ad di
lectionē ⁊ dilectiōis ꝯfirmationē. Deinde
tres sunt q̄ testimoniuꝫ dāt i inferno: ignis
⁊ sulphur ⁊ spūs ꝓcellaꝝ. Ignis videlicet
iracūdie: sulphur imundicie: ꝓcella ꝯscie.
Infernꝰ locꝰ ē tormentoꝝ: ⁊ vere grauiter
cruciat̄ q̄ igne vrit̄ iracundie: fetore punit̄
imūdicie: ⁊ ꝓcella iactat̄ ꝯscie. In inferno
sunt carnales: in terra aīales: in celo spūa
les. Carnales dicunt̄ a carne: aīales ab aīa
spūales a spū. Carnales qui curā carnis ꝑ
ficiūt in desiderijs: que carnis sunt sapiūt:
⁊ ideo deo placere nō pn̄t. Prudētia enim
carnis mors ē ⁊ inimica est deo. Legi enim
dei nō ē subiecta: neqꝫ eni potest. Quare?
Quia docet id qd̄ lex dei dedocet: videli
cet delectari i carne. Lex dei docet castiga
ri corpus: ⁊ in seruitutem redigi: Prudētia
carnis docet corpus nutrire: ⁊ satisfacere
desiderijs carnis. Carnales ergo in carne
viuunt: ⁊ in aīa mortui sunt. Et vbi viuūt:
ibi sentiunt. Sentiūt ergo delectationes et
molestias carnis: q: in ea viuūt. Miserias
aūt aīe nō sentiūt: quia in ipsa mortui sunt.
Aīa.n. q̄ peccauerit ipa moriet̄. Aīales sūt
q̄ in aīa viuūt: quā viuificauit spūs dei. Si
cut eni aīa vita est corporis: ita spūs dei vi
ta est aīe. Uiuūt ergo qui penitentiā agūt
de illicitis q̄ cōmiserūt: de cetero ꝯtinētes.

Hi pctã declinãt:sed occasiones pctõꝝ nõ declinãt. Turpitudines fugiũt pctõꝝ: sed pericula nõ timẽt occasionũ. Nolũt fornicari:sed epulant̃ quotidie splendide:⁊ induunt̃ purpura ⁊ bysso:⁊ necessitatib⁹ non ɔtẽti supinducũt sup̃fluitates. Et vt breuit̃ dicã:illicita cauẽt:sed illicitis se exponunt. Spirituales sunt q nõ solũ pctã imo occasiones pctõꝝ declinãt:q2 spiritual' iudicat oĩa: ⁊ discernit nõ solũ licita ⁊ illicita:sed etiam cõmoda ⁊ incõmoda. Carnal' nulla:aĩalis aliq̈:spiritual' oĩa. Carnal' nõ discernit quid liceat:vel qd nõ liceat: sed qd nõ expediat vel impediat. Spiritual' v̊o discernit ⁊ licita ab illicitis:⁊ expediẽtia ab impedientib⁹:⁊ edificãtia a destruẽtibus:dicẽs cum apl'o: Omnia mihi licẽt: sed non oĩa expediunt: Omnia mihi licẽt: sed nõ omnia edificant Ergo mortui sunt carnales:viuunt animales:proficiunt spũales.

¶ Sermo in dñica post octauã pasche.

xc Euerentissimi patres ⁊ dñi: ecce lecta sunt verba sancti euãgelij in auribus vestris:⁊ vtinã diligẽter intellecta ab vniuersitate vestra. Intellectus bonus omnibus faciẽtibus eã. Seculares in speculis suis visu cognoscere solẽt pulchritudinẽ aut turpitudinẽ suã. Alterius generis ẽ speculũ vestrũ: in quo magis auditu q̃3 visu potestis attendere qd deceat quid nõ deceat:qd impediat:qd expediat:quid ex debito officij vestri vobis incũbat:aut nõ incũbat. Speculũ vestrũ ẽ sanctũ euãgeliũ. Cõsiderate obsecro:nõ vultũ natiuitatis vestre:sed statũ quottidie conuersatiõis. Considerate inq̈3 ⁊ nolite abire negligẽdo:sed stetis diligentes in inuestigãdo: ⁊ perscrutatis medullitus cõsciẽtijs vestris in testimonijs earũ gloriemini:aut terreamini. Na3 sicut multis est gloria: ita multis est pena testimoniũ conscientie sue Ecce sacrum euangelium sub numero trium personarum: inclusit vniuersam multitudinem p̃latoꝝ. Proposuit nobis bonu3 pastorem:mercẽnarium:⁊ furem. Si boni pastores estis gaudete:quia merces vestra copiosa ẽ in celis. Si mercẽnarij estis timete:quia periculum vestrum graue est interius. Si fures ingemescite: quia locus vester magnus est in penis:nisi ꝓperaueritis ad penitentia3: ⁊ que vouistis dño deo vestro in conspectu eius afferatis ⁊ offeratis munera:nõ corruptibilium auri vel argenti: sed preciosi sanguinis ⁊ corporis agni imaculati. Quãtã dignitatem contulit vobis deus? Quanta est prerogatiua cordis vestri. Pretulit vos deus regibus ⁊ ĩperatoribus terre: pretulit ordinem vestrũ omnibus ordinibus:imo vt altius loquar pretulit vos angelis:archãgelis: thronis ⁊ dominatiõibus. Sicut enim nõ angelos s3 semen abrae apprehendit ad faciẽdam redẽptionẽ:sic nõ angelis sed hominib⁹ solisq3 sacerdotib⁹ dñici corporis ⁊ sanguinis cõmisit cõsecratione3. Omnes enim sicut ait apl's sunt administratorij spũs in ministerium missi ꝓpter eos qui hereditatẽ capiunt salutis. Sed longe excellentius est officiu3 vestrum:qd̊ admirabile est: nõ solum ĩ nostris sed etia3 in oculis angeloꝝ. Hec sunt infelicissima tempora que preuidit paulus apl's:in quibus homines sanã doctrinã nõ sustinẽt: s3 coaceruãt sibi mgr̃os prurientes aurib⁹ ad desideria sua:in quibus a veritate se auertũt: ad fabulas aute3 ⁊ vanitates huius seculi conuertunt̃. Hec sunt inq̈3 nouissima tempora:in quibus refrigescit charitas:⁊ abundat iniquitas. Quare hoc dico? Quia vt audistis tres p̃sonas: imo vt planius dicam: tria genera doctoꝝ sanctũ descripsit euangeliũ. Primũ genus aliquã quidem partem:sed vnumquodq3 duoru3 generum sequentium copiosam ⁊ pernitiosam includit multitudinem prelatorum: s3 illos defendit numerus. In primo genere abũdat charitas: in alijs duobus omnino refriguit:vbi nimirum abũdat iniquitas. Audistis proprietates singulorum. Bon⁹ pastor est qui ponit animam suam pro ouibus suis:mercẽnarius est qui vidit lupum venientem ⁊ fugit:fur est qui mactat ⁊ occidit. Bon⁹ pastor nõ suã volũtatẽ facit:s3 dñi sui querit vtilitatem. Ipsi soli seruiat

fidem: ipſi laboꝛat: ipm honoꝛat: ipſi querit
gliam nõ ſibi. Regi eñi ſeculoꝝ imoꝛtali in
uiſibili ſoli deo honoꝛ ⁊ glia: i ſcl'a ſeculoꝝ
amen. Non nobis dñe nõ nobis. ſed nomi
ni tuo da gloꝛiam. Nobis miſeris da ve
niã: tibi dño reſerua gloꝛiã: vtpote a quo ẽ
venia dilictoꝝ ⁊ grã meritoꝝ. Bonus pa
ſtoꝛ in dĩ laboꝛe villicationis ſue: q̃rit nõ q̃
ſua ſunt ſꝫ q̃ ieſu xp̃i: qd̓ ꝓpꝛiũ habet chari
tas. Unde ſi qñ exceſſerit: charitas operit
multitudinẽ pctõꝝ: ſed ⁊ ip̃e aduocatũ ha
bet in celis ieſum xp̃m dñm nr̃m: q ipſe eſt
ꝓpitiatio ꝑ pctĩs nr̃is. Mercẽnarius eſt
vt diximus: q vidit lupũ venientẽ ⁊ fugit
Querit ergo q̃ ſua ſunt: non que ieſu xp̃i.
Aliogn nõ fugẽt ſi ſua nõ q̃reret: imo ſeip̃ꝫ
ſuꝑ ĩpenderet potius q̃ꝫ gregẽ ſuũ raptoꝛi
bus exponeret. Multi ſunt mercẽnarij: q
in ꝓſp̃itate leuiter diſcerni nõ poſſunt a bo
nis paſtoꝛibꝰ. Habẽt eñi multa cum bonis
paſtoꝛibus cõmunia. Habuerũt nãqꝫ ſanã
doctrinã in ingreſſu: habẽt nihilominꝰ mũ
dam ꝯuerſationẽ in ꝓgreſſu: pacẽ amant ⁊
querũt eccleſie: Utiliter ac viriliter eccleſi
aſticis ĩplicanf negotijs: nõ recuſant gra
uedies oẽs: ſed hec ideo: qꝛ ãbiũt gl'iaꝫ ho
noꝛis. Amãt eñi pꝛimos recubitus in cenil
ſalutatiões in foꝛo: ⁊ vocari ab hoĩbus rab
bi. Multotiens etiã pane lachꝛymarũ ⁊ vi
no potanf cõpũctiõis ex cõpũctione pctõꝝ
ſicut teſtatur iunioꝛ ille filius: q in regione
longinqua cõſumpſit oẽm ſubſtantiã ſuam
viuẽdo luxurioſe. Unde dixit Quãti mer
cẽnarij in domo pr̃is mei abũdant panibꝰ
Si abũdant panibꝰ mercẽnarij: nunqd fa
me ꝑibunt oparij? Oparios dico: q quãto
rarioꝛes in terris: tanto carioꝛes hñtur in
celis. De paucitate eoꝝ ꝯquerif veritas di
cens. Meſſis qdem multa: oparij aũt pau
ci. Meſſis itaqꝫ multa ⁊ ſacerdotes multi:
⁊ mercẽnarij multi: ſed oparij pauci. Pau
ci plane ⁊ rari admodũ oparij incõfuſibi
les: q aſpicientens in auctoꝛẽ fidei ⁊ cõſu
matoꝛẽ ieſum quos inſtituũt verbo p̃dica
tionis nõ deſtruũt exemplo pꝛaue opatiõis
efficatius ope q̃ꝫ verbo p̃dicantes. Notã
dũ vero q̄ filius ꝓdigus non dicit: fac me
vnũ de mercẽnarijs tuis: ſed ſicut vnũ vt

videlicet ea ſibi conferat beneficia: quibꝰ
illi cõmunicat in pñti. Inqt eniꝫ pſalmiſta
Cibauit illos ex adipe frumẽti. Quos eos
Audi qd̓ ꝓmittif: Inimici dñi mẽtiti ſunt
ei. Hi ſunt quos cibat frumẽto: ⁊ melle ſa
ciat. Qui ſunt illi? Mercẽnarij: q lꝫ ad ho
rã credãt: in tꝑe tñ tẽtatiõis recedunt. Uñ
patet q̄ amici ſunt mundi. Amicus autem
huiꝰ ſeculi: inimicus dei cõſtituif. Hi tñ q̃
rũt que ſua ſunt: nõ que ieſu xp̃i. Et ſi non
querũt que illius ſunt. Et q cũ eo nõ ſunt:
cõtra eũ ſunt: qꝛ ip̃e ait: Qui nõ ẽ mecũ: cõ
tra me ẽ. Et q cõtra eũ ſunt: inimici eiꝰ ſunt
Hi ꝑ exterioꝛa mẽtiunf deo in interioꝛibꝰ
Cũ enim ſane p̃dicent ⁊ male viuãt ſanita
tẽ loquunf intẽtiõis: vt videlicet deum ha
beant in cauſa: ⁊ omnia ĩterioꝛa eoꝝ bene
dicãt nomini ſcõ eiꝰ. Cũ tñ nõ deũ ſed mũ
dũ: nõ deũ ſed ſcl'm habeant in cauſa: men
tiunf potius deo q̃ꝫ hoĩbꝰ: ad cuiꝰ cõtume
liã ſpectat tãta collatio gratiaꝝ a qbus nõ
honoꝛẽ dei ſed hoĩs conſtat acqri: nec cha
ritati ſed vanitati deſeruiri: Unde opera
rius incõfuſibilis poſtulat: nõ duo tñ ſed
tria: quia funiculus triplex difficile rumpi
tur. Non enim poſtulat diſciplinam ⁊ ſciẽ
tiam tñ: quas poſſũt habere ⁊ mercẽnarij:
ſed bonitatẽ ⁊ diſciplinam ⁊ ſcientiã doce
me: quia ⁊ hec tria ſimul in ſolis filijs in
ueniuntur. Quid eñi pꝛodeſſet habere di
ſciplinam in conuerſatione: ſcientiã in con
uerſatione ⁊ pꝛedicatione: niſi bonitas eẽt
in intentione? Nuſq̃ꝫ ſcriptum eſt: aut car
nis obſequium: aut rationis ſcientiam ſuf
ficere. Sed bona voluntas ſufficit. Sana
ta ergo volũtate vtilis erit ⁊ pernicioſa tã
caſtigatio carnis per diſciplinam q̃ꝫ illumi
natio rationis per ſcientiam. Pꝛopter has
ergo ſupꝛadictas ratiões ⁊ alias huiuſmo
di dixîmꝰ: quia in pꝛoſperitate leuiter mer
cẽnarius diſcerni non poteſt a bono paſto
re: quia dum pacis arridet ſecuritas: intẽ
tionis eius paliaf infirmitas. Nihil occul
tum quod non reueletur. Uaſa figuli pꝛo
bat foꝛnax. Flante vento aduerſitatis: ſta
tim quod infirmũ eſt intentionis effectus
indicat operationis. Uidet enim lupũ ve
nienteꝫ ⁊ fugit. Qui ſunt lupi iſti? Tyrãni

⁊ raptores seculi:q ꝓpria tenti ꝯscia ⁊ cōcu
piscētia vel ingenita cōpulsi malitia incen
dūt ecclesias: vastarit ouilia xp̄i: spoliāt pu
pillos ⁊ viduas: ꝓscriptiones indicūt pau
ꝑibus: deū blasfemātes in suis opib⁹. Hij
factis rapinis fractisq; ecclesijs cū gladius
vltionis in eos exorit veniūt vel blādiēdo
vel cōminādo. Fugit mercēnari⁹ vel amo-
re blādientis vel timore ꝑseq̄ntis. Fugit:
Unde? A rectitudīe iustitie: a defēsiōe ec-
clesie: ⁊ a liberatiōe patrie. Ab vltiōe pupil
loꝝ ⁊ viduaꝝ. Quo? Ad custodiēda q̄ pos-
sidet: imo a q̄bus possidet: videlicet marsu
pia: horrea: cellaria nō vtiq; paupib⁹ reser-
uāda: sed euacuāda a furibus: aut ab igni-
bus cōsumēda. Habet etiā aliq̄s intra vici
niā ⁊ posse tyrānoꝝ ꝑentes suos. Blandit
ꝑinde multotiēs raptorib⁹ vt ꝑentib⁹ cōsu
lat: q vt pacē hēant ⁊ inter tyrānos floreāt
affligi ꝑmittit scā ecclia: ⁊ iustitia ꝯculcat.
Et q̄d dicā de furib⁹? Fures sunt heretici.
Hij sunt fures ⁊ latrones q veniūt in vesti
mētis ouiū: intrīsecus aūt sunt lupi rapa-
ces. Quotquot aūt venerūt fures sunt ⁊ la
trones. Fures latent nocēdo: latrōes apte
seuiēdo. Heretice praua dogmata dissemi-
nabāt in ppl'o: ⁊ ꝑuersitate doctrine sue fi
dem catholicā obnubilabāt: ⁊ īducebant
simplices in errorē. Neminē vr̄m credo eē
hereticū. Oēs creditis deū trinū ⁊ vnū q
passus ē ⁊ sepult⁹: q descēdit ⁊ ascēdit. Fa-
cit tm̄ fides hec catholicū? Hac fide vtiq;
demōes catholici essent: q vt dic̄ iacob⁹ cre
dūt ⁊ ꝯtremiscūt. Uex vtiq; catholicū fac̄
nō fides cōis demōib⁹ ⁊ hōibus: s; ea tm̄ q̄
cōis hōibus ⁊ angelicis spiritib⁹. Que est
illa? Que p dilectatiōe; opat de q̄ apl's ait
Neq; circūcisio aliq̄d valet neq; ꝑpuciū:
sed fides q̄ ꝑ delectationē opat. Hac fide
ipse idē erat ꝑditus: cū diceret. Dū tp̄s ha
bemus opemur bonū ad oēs: maxime aūt
ad domesticos fidei nō scī. Habetis hāc
fidē? Utinā. Sed hec est fides q̄ vicit mū
dū: q: hec ē victoria q̄ vicit mundū: fides
nostra. Dixerim vos vincere mundū: aut
vinci a mūdo? Uideo ecclesias nostras ma
le tractatas: video q̄sdā semiruptas quas-
dam oīno abruptas. Uideo in villis solitu
dinem: in agris silentium: ⁊ vbiq; exter-
miniū. Uideo in militibus insolentiam: in
hominibus in obedientiā: ⁊ in oibus insi-
pientiā. Libenter tamen suffertis insipien-
tes huiusmodi cum sitis ipsi forte sapiētes.
Sustinetis enim q̄ vos in seruitutem re-
digunt: q̄ deuorent: q̄ accipiant: q̄ super
vos extollantur: q̄ in faciem quādoq; vos
cedant: vt etiam inclusos in carcere emun
gant vos argento. An hec patimini: vt in
patientia vestra possideatis animas vr̄as?
Patientia enim nobis necessaria est: vt vo
luntatem dei facientes fructum cum gau-
dio reportemus. Tolieratis hec vt volun-
tatem dei faciatis? Non vtiq;: sed vt volū-
tatem propriā; adimpleatis: vt carnis vr̄e
licentius curā geratis: vt paruulis vestris
⁊ parentibus vestris cōmodius prouidea-
tis: ⁊ villas tyrānorum in pace habitetis:
eorum vtentes nemoribus ⁊ agros colen-
tes. Propter hoc palpatis principes ⁊ po-
testates tenebrarum haru;: tam demones
q̄; homines. Homines quia ad velle eorū
loquimini: ad velle eorum ligatis ⁊ solui-
tis. Ipsi sunt semetipsi semiarchidiacōi: im
mo vt verum fatear salua pace omniū ipsi
sunt supra episcopos supra archidiacones
supra presbyteros. Et vere qui potestatem
habent: hodie venefici vocantur. Palpa-
tis demones: quia facitis eos in vobis si-
miles altissimo. Ponam inquit sede; me'-
a; ad aquilonem: ⁊ ero similis altissimo. Et
ip̄e qui est rex super omnes filios superbie
sub frigore iniquitatis sue ꝯgelauit omnia
interiora vestra: ⁊ vt fortis armatus custo-
diens atrium suum: in pace obtinet cathe-
dram voluntatis vestre in qua deberet al-
tissimus residere. In terra inquit pax hōi-
bus magne sciētie: magne nobilitatis? Nō
Sed bone voluntatis. Et vbi pax ibi deus
quia in pace factus est locus eius. Unde
patet q̄ sedes eius bona volūtas est. Que
ergo non deum sed diabolum habet inha-
bitante; interius ⁊ tyrānis atq; raptorib⁹
deseruit exterius: vicit ne mundū? Immo
victus est a mūdo: victus est a diabolo: vi-
ctus est a carne sua. Infixus est limo ꝓfun
di: ⁊ non est substantia vel potentia resur-

genti. Domine deus virtutū excita poten-
tiam tuam et veni: vt educas nos de lacu
miserie: ⁊ de luto fecis. Aperi manum tu-
am porrige dexterā: educ de carcere aīas
nr̄as: vt iam nō obediāt mundo: sed ꝯfiteā
tur noī tuo. Placabilis esto sup officialib⁹
tuis q tibi reddituri sunt rōnē de omibus
tuis. Ueni dn̄e ⁊ noli tardare: insanit dia-
bolus insanit generis humani hostis: sciēs
ꝙ modicū tps habet. Fidem habem⁹ sine
opibus: ipa mortua est ⁊ nos mortui cū ipa
Auge in nobis fidem: vt in vicarijs tuis ꝑ
dilectationē optet: quaten⁹ ad impiū eoꝝ
mōtes transferant: ⁊ de obsessis aīab⁹ de-
mones offerant de ipis pri⁹ eijciant q̄ʒ cū
ipis eijciant ⁊ ꝓijciant ī ignē eternū. Auge
inq̄ʒ in nob̄ fidē: q: hec est victoria q̄ vincit
mundū fides nostra. Hac fide sc̄i vicerunt
regna opati sunt iustitiā: extinxerūt impe-
tum ignis effugarūt aciem gladij: cōualue
runt de infirmitatib⁹ suis. In partib⁹ ve-
stris vbiq̄ʒ ignis ⁊ gladius. Quare nō opa
mini iustitiā? Quare nō extinguitis ignes
Quare nō effugatis aciem gladij? Quare
Ratio est in ꝓmptu. Quia nō deo sed hoi-
bus q̄ritis placere. Unde paulus: si adhuc
hōib⁹ inq̄t placerē xp̄i seru⁹ nō essem. Uos
nō cōualetis de infirmitatib⁹ vr̄is: sed tor-
petis in ignauia vr̄a: nec de malefactorib⁹
vr̄is potestis facere iustitiā. Quare? Quia
nulla est virt⁹ fortitudīs vr̄e: qm̄ de⁹ dissipa
uit ossa eoꝝ q hōib⁹ placēt. Caro infirma:
sed ossa sunt fortia. Dissipauit ḡ ossa idest
eoꝝ fortitudinē: q hōibus q̄runt placere.
Cōfusi sūt qm̄ de⁹ spreuit eos. Et vos estis
ꝯfusi in actib⁹ vr̄is: nō honorati: sed onera
ti de dignitatib⁹ vr̄is: qm̄ de⁹ spreuit vos
Spreuit enī discedētes a iuditijs suis. Fi-
deʒ habetis sed ad opa vos mitto vos ma-
xime qui estis vicarij xp̄i: q estis pastores
aīarū: q alios debetis instruere nō destruē
vos inq̄ʒ maxīe: q soli nō potestis ꝑire: sed
preire debetis docēdo opando. Multi enī
sunt catholici p̄dicādo: q heretici sunt ope
rando. Qd̄ heretici faciebāt ꝑ praua dog-
mata hoc faciūt plures hodie ꝑ praua exē-
pla: seducūt. s. ꝑplm ⁊ īducūt in errorē: ⁊ tā
to grauiores sunt hereticis quāto p̄ualēt

opera verbis. Unigenit⁹ qui est in sinu pa
tris: nonne de secreto suo prodijt ad publi
cum nostrum? Nonne de celo descēdit ad
terras: vt predicatione ⁊ cōuersatione sua
persuaderet hominibus contemptum mū
di? Nōne estis vicarij eius? Nonne quod
predicauit: ⁊ vos debetis p̄dicare? Quod
dissuasit: dissuadere? Quod persuasit: per-
suadē? A christo dicti estis christiani. Non
ne ea via qua christus ambulauit: ⁊ vos de
betis ambulare? Nonne sicut christus con-
uersatus est: ⁊ vos vicarij eius debetis cō-
uersari? Ita plane ne forte doctiores ⁊ san
ctiores eo fueritis. Dicite archidiaconi: di
cite presbyteri: dicant pontifices: in frenis
⁊ sellis: quid facit aurū in vestimentis: tan-
tus ornatus in cibis: tam superfluus appa-
ratus? Esca ventri: ⁊ venter escis: deus au
tem ⁊ hunc ⁊ has destruet. Mult⁹ erat cul
tus vestium: ⁊ delicatus ciborum appara-
tus apud illum diuitem euangelicum: qui
induebatur purpura ⁊ bisso: ⁊ epulabatur
quotidie splendide. Mortuus est tamen: ⁊
sepultus in inferno. O durū ⁊ execrabile et
horrendum sepulchruʒ: vbi est fletus ⁊ stri
dor dentiuʒ: vbi sunt aque niuium: vbi ver
mis qui non moritur: vbi ignis qui non ex
tinguitur. Hoc sepulchrum diuitem: sed si-
nus abrae pauperē excepit. Quis sapiens:
⁊ custodiet hec? Uir insipiens non cogno-
scet: ⁊ stultus non intelliget hec. Quis obse
cro laicorum auidius clericis acquirit tem
poralia: ⁊ ineptius vtitur acquisitis? Cum
tantum fastum videant laici in suspectibile
clericoꝝ: nōne ꝑ eos poti⁹ inuitant ad mū-
dū diligēdū q̄ʒ negligēdū? Medice cura
teip̄m. Si mundū p̄dicas ꝯtemnendū: cō-
temne tu p̄us: ⁊ ad ipsum faciendūʒ effica
cius alios īuitabis. Da voci tue vocē vir-
tutis: cōsonet vita verbis: et erit statim in
ore tue viuus ⁊ efficax s̄mo dei: ⁊ penetra-
bilior omni gladio ancipiti. Non sic ꝑfecto
ē: sed sicut populus sic ⁊ sacerdos: sicut lai-
cus sic ⁊ clericus. Uterq̄ʒ cupit: vterq̄ʒ di-
ligit mundum: ⁊ ea que in mūdo sunt. Lai-
cus tamen cum labore: sed clerici sine labo
re volūt possidere totum mundum. Cōmu
nicare volūt cupiditati ⁊ sup̄fluitati homi

nũ:sed nõ labori. Peccare volunt cum ho
minibus:sed nõ flagellari cũ hoĩbus:vn-
de timendũ est ne flagellent̃ cum demoni-
bus. Quomodo seculares nõ expenderẽt
substantiã suam viuẽdo luxuriose etiam in
pñtia sacerdotum:quomodo nõ intẽderẽt
vanitatibus ⁊ lenocinijs huius seculi:quo
modo nõ eẽnt insolẽtes ⁊ elati: cum tantũ
fastũ:tantã insolẽtiã videãt clericoꝝ? Nõ-
ne in pñtia eoꝝ irreuerẽter abutimini ele-
mosynis paupeꝝ:de patrocinio crucis xp̃i
Nõ facitis codices ĩ ecclesijs : sed pascitis
pellices in thalamis vestris. Impinguatis
canes:adornatis equos:falleratis pectora
equoꝝ ⁊ capita deaurãdo. Et vere in capi-
tibus omniũ plateaꝝ dispersi sunt lapides
sanctuarij. Platee late sũt : ⁊ lata ẽ via que
ducit ad mortem. Lapides ergo sanctuarij
idest sacerdotes sunt ĩ capitibus idest ĩ in-
troitu lataꝝ viaꝝ. Docẽt enĩ populos per
praua exempla ingredi vias latas:que du-
cũt ad mortẽ:⁊ demergũt in pfundũ infer-
ni. Dolor capitis ĩ mẽbra redũdat. Capita
populi sunt sacerdotes:Omne caput lãgui
dũ ⁊ omne cor merẽs. Languẽt plati eccle
sie ĩ voluptatibus suis . Quia ergo lãguor
est in capitibus meror oborit̃ in cordibus.
Corda sunt ecclesie viri religiosi:q honorẽ
suũ itelligẽtes nõ respiciũt in vanitates et
insanias falsas. Nõ cõparant̃ iumẽtis insi-
pientibus:nec similes fiũt illis. Qui plorã
tes plorãt in nocte huius aduersitatis:vbi
apud prelatos ecclesie inualescit cupiditas
charitas refrigescit . Ecce merito clamat
hodie sancta ecclesia. Ecce ĩ pace amaritu-
do mea amarissima. Multa est hodie lõge
grauior q̃ȝ dici possit: aut credi persecutio
ecclesie sancte:⁊ talis incũbit:qualis nõ fu
it ab initio. Multis modis persecutus est
eã diabolus: sed nunq̃ȝ grauius q̃ȝ hodie:
quia nunq̃ȝ fuit maior pditio xp̃ianorum:
nec liberior aut securior trãsgressio diuinõ
rũ pceptoꝝ. Ecclesiã incipientẽ psecutus ẽ
per hereticos:iam letam ⁊ florentem iam
nũc persequit̃ per motus illicitos. Tria sũt
in anima:ratio:volũtas ⁊ sensualitas. Ra-
tiõis est iudiciũ: volũtatis desiderium:ca-
ro debet obsequiũ. Carneȝ ergo cruciauit

in martyribus:rationeȝ perturbauit ĩ sim-
plicibus:sed voluntatem hodie deturpat
generaliter in omnibus. Fuit ergo amari-
tudo ecclesie:amara quidem in persecutio
ne tyrãnoꝝ:sed amarior in versutia hereti
coꝝ:sed amarissima hodie p prauitatẽ desi
deriorũ. Ue qui dicũt pax : ⁊ nõ est pax.
Paceȝ habet ecclesia apud extraneos: sed
filij neq̃ȝ filij scelerati seuiũt in eã:qui pro-
priã matrem euiscerãt:vt se pariãt in bono
rem. Pacem vbiq̃ȝ habet exteriorem : sed
interiorem in paucis habet:quia vbiq̃ȝ aut
fere vbiq̃ȝ iudicio rationis nõ cõsentit vo-
luntas:sed captiua ducit eam in legem pec
cati:quia ⁊ si ratio sana sit in iudicio: volũ-
tas tamen praua est in desiderio: in qua ni
mirum residet diabolus similis altissimo:
vt supra diximꝰ. Euigilate iusti abijcite di-
abolum:⁊ sedem dei expurgate:quia iusti-
cia ⁊ iudicium correctio sedis eius. Exigẽ-
tibus iniquitatibus vestris egressus est de
templo suo deus:reducite eum ad templũ
sanctum suum. Templum enim dei sanctũ
est quod estis vos. Anima iusti sedes ẽ dei
⁊ templum. Ueniat ad templum suum do-
minator quem vos queritis: vt possitis do
minari desiderijs carnalibus:⁊ diabolicis
resistere tentationibus. Dominus in tem-
plo sancto suo:facit miracula:⁊ prebet ora-
cula. Ueniat et angelus testamenti quem
vos vultis: qui annunciet vobis suam vo-
luntatem : ⁊ confirmet promissam heredi-
tatem . Inducant eum in templum suum
parẽtes eiꝰ: pater videlicet et mater ⁊ fra-
tres eius. Qui sunt illi? Respondeat ip̃e.
Quicunq̃ȝ fecerit voluntatem patris mei
qui est in celis: ip̃e meus frater est soror et
mater. Pater generando per verbum pre
dicationis:vt dicit apostolus:Ego enim p
euangeliuȝ in christo vos genui: mater pa
riẽdo per exemplũ sancte conuersationis:
frater ⁊ soror caste diligendo in amore fra-
ternitatis. Ui parẽtes estis vos:aut esse de
betis. Statuit vos populus mediatores in
ter se ⁊ deũ:vt vobis loquat̃ deꝰ: ⁊ vos ad
illũ. Ideo dãt vobis elemosynas ⁊ p̃mici-
as suas:vt vestris precibꝰ ⁊ meritis ppicie
tur eis deꝰ ⁊ introducat̃ ad ip̃os. Sed eum

quē redditis vobis offēsum: qualiter alijs reddetis placatum? Nō ē mūda corā deo oratio vestra. Querite ergo ⁊ vos parētes iesu q adducāt eū ad vos: ⁊ inducāt in templū suū. Querite eos qui volūtatē dei ex corde faciūt: q ɔtēpserūt vitā mūdi: q castigāt corp⁹ suū: ⁊ in seruitutē redigūt: nō vt hoīb⁹: sed vt deo placeāt. Non solū recipe sȝ ⁊ diuidere sciatis elemosynā. Facite ḡ ⁊ vos vobis amicos de māmona iniquitatis Nō solū loqmini: sed ⁊ opamini bonuȝ ad oēs: ⁊ vt dicit apl's: Beneficētie ⁊ cōmunionis nolite obliuisci: talib⁹ enim hostijs p̄meref de⁹. Inducaf p inde iesus in templū suū p iusticiā: ⁊ pducaf p iudiciū. Apite ei portā iusticie: aliogn nō ingredief ad vos. Diligite iusticiā q iudicatis terrā. Uestrū ē facere iudicium: q: senatores estis orbis terraꝝ. Diligite ergo iusticiā ⁊ recte iudicate filij hominū. Quid dubitatis? Apprehēdite disciplinā ⁊ ɔtineatis a prauis operib⁹ vestris: ꝑpter iusticiā habēdā ⁊ faciēdā: q: q cōtinēs ē iusticie apphēdet illam: ⁊ obuiabit illi quasi mr honorificata. Sine iusticia nō solū respublica: sed nec pua domus subsistere potest. Quare timetis pncipes ⁊ potestates tenebraꝝ harum? Quare vos illis subicitis? Uultis exaltari in gētibus: vultis exaltari in terra? Apphendite ⁊ facite iusticiam. Apprehēdite continēdo vosmetipos: facite vos humiles ⁊ paupes iustificando vos: ⁊ pfecto in iusticia exaltabimi. Dicit enim psalmista: Et iusticia tua exaltabunf. Quare? Beat⁹ populus sed q scit iubilationē. In iubilo diuerse voces cōsonāt. Sciunt ergo iubilationē q sciūt pacē dare populis ⁊ gētib⁹: ⁊ liberare populum dñi: ⁊ seruare vnitateȝ populoꝝ in vinculo pacis. Si tales dñe nō in tenebris hui⁹ mūdi aberrabūt: sed in lumine vultus tui ambulabūt: non in sua fece: sed in noīe tuo exultabūt: nō in tyrānoꝝ amicitia: sed in tua iusticia exaltabunf. Timetis conculcari a leonib⁹ si iusticiā tenueritis? Daniel in lacu leonū clamat: Et nō me cōtaminauerūt Quare? Quia corā deo iusticia inuēta est in me. Iusticia plena est dextera tua. Per dexterā spūalia: p sinistrā accipiuntur non spūalia: sed tpalia. Lōgitudo dieꝝ in dextera illius: in sinistra aūt ei⁹ diuitie ⁊ gloria. In iudicio ad sinistrā eius erūt edi: qbus dat in hoc seculo gloriam ⁊ diuitias: ad dexterā aūt agni: qb⁹ ē pparata lōgitudo dierū. Nolite sitire munera a sinistra ei⁹: q: q desiderāt ei⁹ sinistrā in hoc seculo collocabunf ad sinistrā eius in iudicio. Adherete dextre: vt in iudicio ad dexteram ei⁹ sedeatis sup sedes iudicātiū: ⁊ in pñti non ppria virtute: sed virtute dextere ei⁹ supboꝝ ⁊ sublimiū colla calcetis ⁊ pmatis: q: dextera dñi fecit virtutē. Uultis tamē de manu dñi accipe duplicia idest spūalia et temporalia? Primū querite regnū dei ⁊ iusticiaȝ ei⁹ qđ ē dextere: ⁊ hec oīa adijcienf vobis qđ ē sinistre. Primū querite regnū dei: vt sic in interioribus vestris habitet ⁊ regnet de⁹: deinde iusticiā ei⁹: vt legem ex ore vestro reqrat ⁊ assumat ppls: q: ex tanta gra meritoꝝ retribuetur vobis gloria meritorū ⁊ pmioꝝ quam nec oculus vidit nec auris audiuit: nec in cor hoīs ascendit: quā p̄parauit deus diligētib⁹ se. Et pter hec adijcienf vobis hec tpalia: q: glorie ⁊ diuitie ī domo ei⁹. Cuius eius? Haud dubium qn iuste generatiōis de qua pmissum ē: Generatio rectoꝝ benedicef. Benedicta ē i predestinatiōe: benedicif in iustificatione: benedicef in glorificatiōe. Benedictio dñi sup caput iusti: q: mīa dñi p pdestinationē ⁊ in eternū p glorificationem. Facite ergo iusticiā nō tā p vestro arbitrio sed dictāte iudicio: q: iusticia ⁊ iudiciū correctio sedis eius. Si tñ feceritis iudiciū nec haberetis aliqđ dominiū iudices tm̄ essetis: nō iustificatores: ⁊ ideo facere iudiciū nō possetis Propter hoc qui dedit vobis iudiciuȝ dedit ⁊ dominium: vt predixit propheta. Iudicabūt nationes: ⁊ dominabuntur populis. Duplex est dominium prelatorum. Habent enim claues ecclesie quibus claudūt: claudunt ⁊ nemo aperit: aperiunt ⁊ nemo claudit: habēt ⁊ regalia: quia domini sunt vrbium ⁊ populorum earum ⁊ oppidoruȝ: nec solum episcopatus: sed ⁊ cōsulatus habent: vt merito eis dicatur: Quid debui vltra facere ⁊ non feci? Sed quod datum est

illis in adiutoriū factū ē illis in scādalū.

¶ In rogationibus de euāgelica lectione. Sermo vnicus.

xcj Quis nostrū habebit amicū: et ibit ad illū media nocte et dicet illi: amice accōmoda mihi tres panes: qm̄ amicus meus venit de via: et nō habeo qd̄ ponā ante illū? Quid ē q amicū vnuz phibet aduenisse? nec tamē coutentus est querere panē vnū? Putasne tam voracem estimabat amicū? vt nō posset vni sufficere panis vnus? Nam vni quidē tres apponere panes: incōueniēs omnino videtur. Puta ergo cum vxore et mancipio hominē aduenisse: vt suum cuiqz panem apponere velit amicus. Ego quidē: amicum venientez ad me nō aliū intelligo q̄z meipm̄. Nemo qppe carior mihi: nemo germanior ē. Ad me ergo de via venit amicus? cum transitoria deserēs ad cor redeo: sicut scriptū ē: Redite p̄uaricatores ad cor. Deniqz tunc vere sibi vnusquisqz amicus ē: cum de via redit quoniā qui diligit iniquitatē odit animam suam. A die itaqz conuersionis mee de via ad me venit amicus. Uenit de regiōe longinqua vbi pascere porcos: et ipoꝝ siliquas insaciabiliter esurire solebat. Uenit fame laborās: cōfectus inedia: attenuatus ieiunio. Uenit necesse habēs inuenire amicuz sed heu me pauperē elegit hospitē et vacuū ingreditur habitaculum. Quid faciā amico huic misero et miserabili? Omnino eniz nō habeo quod ponam ante illum. Fateor amicus ē: sed ego mendicus. Quid venisti ad me amice in necessitate tāta? Non sum mēdicus: et nō ē in domo mea panis. Festina inquit discurre suscita amicū tuū illum magnū: quo maiorē dilectionē nemo habz sed neqz substantiā ampliorē. Quere: pete: pulsa? quia omnis qui querit inuenit: et qui petit accipit: et pulsanti aperief. Clama et dic: Amice accōmoda mihi tres panes. Qui sunt panes isti fratres? Utinaz mereamur accipere eos. Forte enim et ipos nemo scit nisi qui accipit. Credo tū petendos nobis eē tres panes: veritatis: charitatis: et fortitudinis. His tribus egere me fateor venientē ad me amico de via: veniēte aūt vt dixi cuz vxore et mācipio. Deficit quippe ratio mea ipe ē enim vir p̄ ignorantia veritatis? infirmaf caro p̄ inopia fortitudinis. Nam et ratio minus intelligit q̄ agēda sunt: et voluntas minus diligit intellecta? et adhuc etiam corpus qd̄ corrumpif aggrauat animaz: vt nō quecūqz volumus illa faciamus. Aruit cor meū etiā et corpus meū: q: oblitus sum comedere panē meuz. Neqz enim paterer hūc defectū? si iugiter exercitata eēt ratio in inquisitiōe veritatis? volūtas in desiderio charitatis: caro in opatiōe virtutis. Accōmoda ḡ mihi amice tres panes: vt itelligā? vt diligā: vt faciā volūtatē tuā. Sic enī viuif? et in talibus vita spūs mei: dicēte scriptura: Qm̄ vita in volūtate ei⁹.

¶ In ascēsiōe dn̄ica De euāgelica lectiōe. Sermo p̄m⁹.

 Recūbentibus xcij undecim discipulis: apparuit illis iesus. Apparuit vere benignitas et humanitas saluatoris. Multā enim fiduciā p̄stat q liben ti⁹ adsit orationi incūbentib⁹: qn̄ nec recūbētibus quidē dedignaf adesse. Apparuit inqz benignitas ei⁹ qui cognouit figmētuz nostruz? nec dedignaf necessitates nostras sed miseraf: si tū curā carnis non in desiderio facimus sed in necessitate. Qd̄ confiderās idē apl's siue manducam⁹ inqt: siue aliquid aliud facim⁹: omnia in gloriā dei faciamus. Potest tū q recūbētibus apparuit ad id quoqz referri: qd̄ alibi calūniantib⁹ iudeis aduersus discipulos nō ieiunantes nō possunt inqt filij sponsi lugere q̄zdiu cū illis ē sponsus. Sequif: Et exprobrauit incredulitatē illoꝝ et duritiā cordis: q: his q viderāt eū resurrexisse nō crediderūt. Audis xp̄m discipulos increpantem: imo qd̄ durius sonat etiā exprobrantē: nec quādocūqz: sed ea hora qua eis corporalē p̄ntiam subtractur⁹ videri poterat magis ab increpatiōe tacere debuisse. Noli ergo idignari: decetero si te quoqz aliqn̄ xp̄i vicari⁹ in-

crepauerit. Id enim exhibet qđ ascensur⁹ ab eis in celum suis xp̄s legitur exhibuisse discipulis. Sed quid ē fratres q̄ dicit his qui viderant eum resurrexisse nō crediderūt? aut qui fuere quoꝝ beati oculi gloriosum resurrectiōis dñice meruerūt videre miraculum? Neqꝫ enim resurgentē illum quisqꝫ legitur aut creditur vidisse mortalium. Restat ergo de angelis accipiendum: quibus vtiqꝫ resurrectiōis testimonium ꝑhibentibus apostoloꝝ pusillanimitas hesitauit. Iaꝫ vō vt faciat qđ scriptum ē Bonitatē ⁊ disciplinā ⁊ scientiam doce me: visitationis gratiā: exprobrationis censuraꝫ ꝑdicatiōis quoqꝫ doctrina sequat̄ ⁊ dicat: Qui crediderit ⁊ baptizatus fuerit: saluꝰ erit. Sed quid ad hoc dicemus frēs? Magna nimis videtur secularibus hominibꝰ ī hoc verbo data fiducia? vereorqꝫ ne dare eam incipiāt in occasionē carnis: blandientes sibi plusqꝫ oporteat sine operibꝰ de baptismo ⁊ credulitate. Ueruntamē consideremus quod sequitur: Signa autē eos qui crediderint: hec sequentur. Nec minor fortasse videbit̄ ipsis quoqꝫ religiosis ex hoc verbo ꝑuenire desperatio: q̄ꝫ ex verbo priore vane spei data secularibꝰ occasio videret̄. Quis enim ea que in ꝑsiti loco scripta sunt signa videtur habere credulitatis: sine qua nemo poterit saluari? quoniam qui nō crediderit condēnabit̄: ⁊ sine fide impossibile est placere deo. Quis inq̄ꝫ demonia eijcit? linguis loquit̄: serpētes tollit? Quid ergo. Si nemo hec habet: aut ꝑpauci nr̄is vident̄ habere temporibus? aut nemo saluabit̄: aut hi soli qui his muneribus gloriant̄: que nō tam merita sunt q̄ꝫ iudicia meritorum? adeo vt multi dicētes: nōne in nomine tuo demonia eijcimus: ⁊ in tuo nomine virtutes multas fecimꝰ: audire habeāt in iudicio. Nescio vos: Discite a me operarij iniquitatis. Ubi e quod ait apostolꝰ cuꝫ de iusto iudice loqueretur? qui reddet vnicuiqꝫ iuxta opera sua? si qđ absit querēda sunt in iudicio signa potius q̄ꝫ merita? Sunt tamē ⁊ ipa merita? signa quedaꝫ certiora vtiqꝫ ⁊ salubriora. Nec difficile arbitror nosse quēadmodum intelligi signa presentia possint: vt sint indubitata signa crudelitatis ac per hoc ⁊ salutis. Primū enim opus fidei per dilectionem operantis cordis compunctio ē: in qua sine dubio eijciūtur demonia cum eradicantur e corde peccata. Exinde qui in christum credunt: linguis loquuntur nouis: cum iam recedunt vetera de ore eorum: nec decetero vetusta prothoparentum lingua loquuntur declinātium in verba malitie ad excusandas excusationes in peccatis. Ubi vō compunctione cordis ⁊ oris confessione priora deleta sunt peccata? ne recidiuū patiantur: ⁊ sint posteriora peiora prioribus: serpētes tollāt necesse est: idest venenatas suggestiōes extinguant. Quid tamen agenduꝫ si qua forte radix pullulat que tam velociter neque at extirpari? sed stimulat animum concupiscentia carnis? Profecto si quid mortiferū biberint non eos nocebit: quoniam iuxta saluatoris exemplum: cum gustauerint nollent bibere: idest cum senserint nollent consentire. Sic enim nō eos nocebit: quia nulla dānatio est his qui sunt in christo iesu cōcupiscentie sensus absqꝫ cōsensu. Quid tamen? Molesta certe ⁊ periculosa est sic corrupte ⁊ infirme affectionis lucta? sed q̄ crediderint super egros manus imponent et bene habebunt: idest egras affectiōes operibus bonis operient ⁊ hoc remedio curabuntur.

¶ Itē in ascēsiōe dñi. Sermo secūdus.

Olēnitas ista xciij charissimi gloriosa est ⁊ vt ita dicam gaudiosa? in qua ⁊ singularis xp̄o gloria: ⁊ nob̄ specialis leticia exhibet̄. Cōsūmatio.n. ⁊ adimpletio ē reliquaꝝ solēnitatū: ⁊ felix clausula totiꝰ itinerarij filij dei. Qui.n. descēdit ipe ē ⁊ q̄ ascēdit hodierna die sup oēs celos: vt adimplēt oia. Iā.n. cū se dñs vniuersoꝝ que sūt ī terra ⁊ ī mari ⁊ ī iferno ꝑbasset? nō restabat nisi vt aeris ⁊ celoꝝ se esse dñs argumētis similibꝰ vel certe potioribꝰ approbaret. Terra.n. cognouit dñz? q: ad vocē vtutis eiꝰ cū clamasset magna voce lazare veni foras: mortuū reddidit. Cognouit mare q:

solidum se prebuit sub pedibus eius:ita vt
apostoli putarent eũ fantasma esse. Cogno
uit infernus: cuius ipse portas ereas ⁊ ve-
ctes ferreos cõfregit: vbi ⁊ ligauit illuȝ in
saciabilem homicidam qui vocatur diabo
lus ⁊ sathanas. Profecto qui mortuos su-
scitauit: leprosos mundauit: cecos illumi-
nauit: claudos firmauit: ⁊ omnes exsuffla-
uit infirmitates dñs omniũ fuit: ⁊ eadem
manu qua fecerat que defecerant reficie-
bat. Sic ⁊ qui in ore piscis cum ipso pisce
staterẽ inueniri ꝑdixit: patet proculdubio
quia maris ⁊ omniũ que in mari mouent
dñs fuit. Qui vero traduxit aereas pote-
states et affixit eas cruci sue: claret quia
super infernales officinas potestatẽ acce-
pit. Hic est enĩ qui ꝑtransijt bene faciendo
⁊ sanando omnes oppressos a diabolo: qui
stetit in loco campestri vt doceret turbas:
ante presidẽ vt alapas sustineret: toto tꝑe
quo in terris visus est ⁊ cũ hominibus con
uersatus in laboribus multis: stãs ⁊ oꝑans
salutem in medio terre. Ad claudendam
igitur tunicam tuam inconsutilẽ dñe iesu
ad ꝑficiendã fidei nostre ĩtegritatẽ: restat
vt vidẽtib⁹ discipulis ꝑ mediũ aeris sicut
dñs aeris ascẽdas sup oẽs celos. Et tunc ꝓ
habit quia dominus vniuersoꝝ tu es: quia
omnia in omnibus adimplesti ⁊ iam tibi ꝑ
fecto debebit: vt in nomine tuo omne ge-
nu flectatur celestium terrestriuȝ ⁊ inferno
rum: ⁊ omnis lingua ꝯfiteat qꝛ tu es in glo
ria ⁊ in dextera patris. In hac dẋtera sunt
delectationes vsqȝ in finẽ. Et ideo monet
apl'us vt queramus q̃ sursum sunt vbi xp̃s
est in dextera dei sedẽs: qꝛ illic ꝑfecto the
saurus noster est iesus xp̃s in quo sunt om
nes thesauri sapiẽtie ⁊ sciẽtie absconditi: in
quo habitat omnis plenitudo diuinitatis
corporaliter. Quid tñ putatis frẽs quãt⁹
⁊ dolor ⁊ timor irruperit apl'ica pectora: cũ
eum viderunt a se tolli ⁊ adtolli in aera nõ
scalis nõ funibus subleuatũ: ⁊ angelico co
mitatu obsequio eis dixerat. Quo ego va
do: vos non potestis venire. Quocunqȝ
enim terrarum isset eum indiuisibiliter se-
querẽtur. Mare sicut petrus aliquãdo fe
cit cum eo etiam submergendi intrarent:
sed hac seq nõ poterãt: qꝛ corp⁹ qđ corrũpit
aggrauat animã: ⁊ deprimit terrena inha-
bitatio sensum multa cogitantẽ. Dolor er-
go nimius erat: quia videbant illũ propter
quẽ omnia reliquerãt a suis sensib⁹ ⁊ aspe-
ctibus tolli: vt non possent ablato a se spon-
so sponsi filij nõ lugere. Timor quia orpha-
ni relinquebantur in medio iudeorum: nõ
dum confirmati virtute ex alto. Benedi-
cens ergo eis ferebatur in celum: forte con
cussis illius singularis misericordie visce-
ribus cum miseros suos ⁊ pauperem suam
scholam relinqueret: nisi ꝙ veniebat para-
re eis locum: ⁊ quia expediebat vt presen-
tiam eis subtraheret corporalẽ. O q̃ felix: q̃ȝ
digna ista processio: ad quã nec ipsi adhuc
apostoli digni fuerunt admitti: cum ⁊ ani-
marũ sanctarũ ⁊ celestiũ virtutũ triũphali
põpa deduct⁹ ad patrẽ sedet a dextris dei.
Nũc vere adimpleuit oĩa: quia natus est
inter hoĩes: cum hominibus ꝯuersatus est
ab hoĩb⁹ ⁊ pro hoĩb⁹ passus ⁊ mortuus est:
resurrexit: ascendit: sedet ad dexteraȝ dei.
Agnosco tunicam desuꝑ contextã per totũ
quã suꝑna illa mãsio claudit: vbi adimple-
tus est ⁊ adimpleuit omnia dñs iesus xp̃s.
Veruntñ quid mihi et solẽnitatibus istis?
Quis me cõsolabit dñe iesu: qꝛ te vidi cru
ce suspensum: plagis liuidũ: pallidum mor
te: qꝛ nõ sum crucifixo compassus: obsecu-
tus mortuo: vt saltẽ lachrymis loca illa vul
nerũ delinirẽ? Quomodo me dereliquisti
insalutatum: cum formosus in stola tua rex
glorie in alta celoꝝ te recepisti? Prorsus re
nuisset consolari anima mea: nisi me ange-
li in voce exultatiõis preuenissent: qui ⁊ di
xerunt: Viri galilei: quid statis aspiciẽtes
in celum? Hic iesus qui assumptus est a vo
bis in celum: sic veniet quemadmoduȝ vi-
distis eum euntem in celum. Sic inquiunt
veniet. Ergone veniet querere nos in illa
tam singulari q̃ȝ vniuersali processione: cũ
precedentibus omnibus angelis subsequẽ
tibus hominibus vniuersis descẽdet iudi
care viuos ⁊ mortuos? Proculdubio veni
et: sȝ quo mõ ascẽdit nõ quo mõ ante descẽ
dit. Humilis enim ꝑus venit aĩas saluare:
sublimis aũt veniet cadauer istud resusci-

tare ꝛ ꝯfigurare corpi claritatis sue: vt infirmiori huic vasculo abūdantiorē ipenderet videat honorē. Tūc enī videbit cū potestate magna ꝛ maiestate: q prius in infirmitate carnis latuerat. Intuebor ꝛ ego eū sꝫ nō modo: videbo eū sed nō ꝓpꝛia vt hec secūda glorificatio priori glorificationi propter excellentem gloriā manifeste preluceat. Iterū ipse assumptus est ad dexteram patris: ꝛ assistit nunc vultu dei pro nobis. Sedet aūt ad dexteraꝫ habens in dextera miāꝫ: in sinistra iuditiū ꝛ miam multam nimis: ꝛ iuditium multum nimis: in dextera aquā: in sinistra ignem īmobiliter tenens. Et quidē corroborauit misericordiā suam sup timentes se ſm altitudinē celi a terra: vt maiores cumulos miserationū dñi sentiant q̄ꝫ sit spacij inter celū ꝛ terram. Propositum nāqꝫ dei super illos manet īmobile: ꝛ misericordia ab eterno et vsqꝫ in eternum super timentes eū. Ab eterno ꝑ p̄destinationē: in eternum ꝑ glorificationem. Similiter ꝛ in reprobis terribilis est sup filios hominū: et vtrinqꝫ stat fixa sententia eternitatis ꝛ in his qui salui fiunt ꝛ in his qui pereunt. Quis scit si oīuꝫ vestrū quos hic video nomina scripta sint in celis: ꝛ in libro p̄destinationis annotata? Uocatiōis enī ꝛ iustificationis vestre aliq̄ signa mihi videor intueri: in cōuersatione huius hūilitatis. Quanto putas gaudio replerentur omnia ossa mea: si id scire cōtingeret. Sed nescit homo vtrū dign⁹ sit amore an odio. Propterea dilectissimi ꝑseuerate in disciplina quam suscepistis: vt per humilitateꝫ ad sublimitatem ascendatis: quia hec via ꝛ non est alia preter ipsam. Qui aliter vadit cadit potius q̄ꝫ ascendit: quia sola est humilitas que exaltat sola que ducit ad vitam. Christus enim cum per naturam diuinitatis non haberet quo cresceret vel ascēderet quia vltra deum nihil est: per descensum quomodo cresceret inuenit: veniens incarnari pati mori ne moreremur in eternū propter quod deus exaltauit illum: quia resurrexit ascendit sedet a dextris dei. Uade tu ꝛ fac similiter. Neqꝫ enim ascendere potes nisi descenderis: quia vt eterna lege fixum est: omnis qui se exaltat humiliabitur: ꝛ qui se humiliat exaltabit. O peruersitas: o abusio filiorum adam: quia cū ascēdere difficilimū sit: descendere autem facilimū: ipsi ꝛ leuiter ascendunt: ꝛ descendūt difficilius: parati ad honores: ad celsitudines ecclesiasticorum graduum: ipsis etiam angelicis humeris formidādos. Ad sequēdum autem te domine iesu vix inueniuntur qui vel trahi patiantur: qui velint duci per viam mandatorum tuorum. Alij enī trahunt qui possunt dicere: trahe me post te: alij ducuntur qui dicunt: introduxit me rex in cellaria sua: alij rapiuntur sicut apostolus raptus est ad tertium celum. Et primi quidem felices qui in patientia sua possident animas suas: secūdi feliciores: quia ex voluntate sua ꝯfitent ei: tertij felicissimi qui in ꝓfundissima dei misericordia quasi quodāmodo sepulta iam arbitrij potestate in diuitias glorie in spiritu ardoris rapiuntur nescientes siue in corpore siue extra corpus hoc soluꝫ sciētes q rapti sint. Beat⁹ q vbiqꝫ te ducē hꝫ dñe iesu: nō illū refugam spm: qui statim ascēdere voluit ꝛ tota diuinitas dextera ꝑcussus est. Nos autē populus tuus: ꝛ oues pascue tue sequamur te ꝑ te: ad te: quia tu es via veritas ꝛ vita: via ī exemplo: veritas in promisso: in premio vita. Uerba eniꝫ vite eterne habes: ꝛ cognoscimus nos ꝛ credimus: quia tu es christ⁹ filius dei viui: qui es super omnia de⁹ benedict⁹ in secula. Amē.

¶ Item in ascensione De intellectu ꝛ affectu. Sermo terti⁹.

Hodie celoꝝ dominus celoꝝ alta celesti potētia penetrauit: et infirma carnis tanq̄ꝫ nubila quedam excutiens induit stolam glorie. Eleuatus est sol ꝛ ī ortu suo incaluit ꝛ inualuit: dilatauit ꝛ multiplicauit radios sup terrā: nec ē q se abscōdat a calore eius. Redijt ad regionē sapiētie sapiētia dei: vbi oēs bonū ꝛ intelligūt ꝛ requirūt ītellectu ꝑspicacissimi affectu paratissimi: ad audiēdā vocē ſmonū ei⁹. nos aūt ī regiōe ista sum⁹ vbi plurimū ē malitie

sapientie parum: quia corpus quod corrū-
pitur aggrauat animaꝫ: ⁊ deprimit terrena
inhabitatio sensum multa cogitanteꝫ. Per
sensum hic ego arbitror intellectuꝫ designa
ri: quia tunc vere deprimitur cuꝫ multa co
gitat: cum non colligit se circa illaꝫ vnam ⁊
vnicam meditationem que excipitur de ci-
uitate illa cuius participatio eius in idipsū
Huiusmodi intellectum oportet deprimi ⁊
distrahi per multa: multis ⁊ multiplicibus
modis. Animam vero hic existimo dici affe-
ctiones que corrupto corpore diuersis pas-
sionibus afficiunt: que mitigari nūq̄ꝫ pn̄t:
ne dicam sanari donec voluntas vnū que-
rat ⁊ tendat ad vnum. Duo ergo sunt que
nobis purganda sunt intellectus ⁊ affectus
Intellectus vt nouerit: affectꝰ vt velit. Fe
lices ⁊ vere felices illi duo viri helias ⁊ enoch
quibus omnes materie ⁊ occasiones ablate
sunt que eorum intellectum impediant vel
affectum: quia soli deo viuentes nec noue-
runt nisi deum: nec cupiunt nisi deum. De
niq̄ꝫ de enoch legitur quia raptꝰ est ne ma-
licia mutaret intellectuꝫ illius: aut ne fictio
deciperet animaꝫ illius. Intellectus noster
turbatus erat ne dicam cecatus: affectus in
quinatus ⁊ multum inquinatus: sed xp̄s in
tellectuꝫ illuminat: spiritus sanctus affectū
purgat. Uenit enim filius dei ⁊ tot ⁊ tanta
mirabilia in mundo operatus est: vt nō im-
merito intellectum nostrum ab omnibꝰ mū
danis rebus euocauerit: vt semper cogite-
mus ⁊ nūq̄ꝫ cogitare sufficiamꝰ quia mira-
bilia fecit. Uere latissimos nobis ad spatiā-
dum intelligentie campos dereliquit: ⁊ tor
rens cogitationum istarum profundissimꝰ
est: qui non possit iuxta prophetā trāsuada-
ri. Quis enim cogitare sufficiat qualiter re
rum dn̄s p̄uenerit nos: venerit ad nos sub
uenerit nobis: ⁊ singl'aris illa maiestas vo-
luit mori vt viueremus: seruire vt regnare
mus: exulare vt repatriaremus: ⁊ vsq̄ꝫ ad
seruilissima opera īclinari vt ꝯstitueret nos
super omnia opera sua? Talē se obtulit apo
stolis apostolorum dn̄s: vt iam non inuisibi
lia dei per ea que facta sunt intellecta cōspi-
cerent sed ipse facie ad faciem videreť qui
omnia fecit. Et quia discipuli carnales erāt
⁊ deus spiritus est: nec bene conuenit spiri-
tui ⁊ carni: vmbra corporis sui temperauit
se eis: vt obiectu viuifice carnis viderent v̄
bum in carne: solem in nube: lumen in testa
cereum in lanterna. Spiritus enim oris no
stri xp̄s dn̄s: cui diximus in vmbra tua vi-
uemus inter gentes. In vmbra inquit īter
gentes: non inter angelos vbi purissimum
lumen purissimis oculis ītuebimur. Unde
⁊ v̄tus altissimi v̄gini obūbrauit: ne nimio
splendore prestricta diuinitatis fulgur etiā
illa singularis aquila tollerare non posset.
Ad hoc aūt carnem eis proposuit: vt omnē
cogitatuꝫ eorum ab humanis rebus ad car
nem suam que ⁊ mirabilia dicebat ⁊ mirabi
lia faciebat adunaret: ⁊ sic de carne trans-
ferret ad spiritum: quia spiritus est deus: ⁊
eos qui adorant eū in spiritu ⁊ v̄itate opor-
tet adorare. Non tibi videť eis intellectuꝫ
illuminasse cum aperuit illis sensum vt in-
telligerent scripturas: ostendens quia hec
oportebat xp̄m pati ⁊ resurgere a mortuis
⁊ ita intrare in gloriam suam? Sed illi san-
ctissime carni eius assuefacti: v̄bū de discef
su eius audire non poterant: vt eos relinq̄-
ret pro quo oīa reliquissent. Quare hoc?
Quia intellectus illuminatꝰ erat: sed nōdū
purgatus affectus. Unde ⁊ benignus mgr
blande eos ac dulciter compellebat dicēs.
Expedit vobis vt ego vadam. Si eniꝫ non
abiero: paraclitus non veniet ad vos. Sed
q: hec locutus sum vobis: tristitia impleuit
cor vestrum. Quid est q xp̄o cōmorante in
terris: spiritꝰ sanctꝰ ad eos venire nō pōt?
An carnis illius consortiū abhorrebat: que
de ipso ⁊ per ipsum in v̄gine ⁊ v̄gine matre
cōcepta erat ⁊ nata? Absit. Sed vt on̄deret
nobis p quā ambularemus viam: formā ap
poneret cui imprimeremur. Et ille q̄dē illis
plorantibus eleuatus in celum sp̄m sanctū
misit qui affectū eoꝝ idest voluntatē mūda
uit imo potius alterauit: vt iā magis velint
dn̄m ascēdisse quē priꝰ detinuisse voluerāt.
Impletū est qd̄ eis p̄dixerat: vos aūt cōtri-
stabimini sed tristitia vestra verteť in gau-
diū. Sic ḡ eoꝝ intelligētia p xp̄m illumina-
ta est ⁊ voluntas emūdata p sp̄m: vt sic bo-
num nouerint sic ⁊ velint: qd̄ solū perfecta

religio vel religiosa pfectio est. Recordor nunc helisei sancti? cui cum helyas dixisset ꝛ in discesu vel ascensu suo postularet quod vellet: respondit. Oro vt fiat spūs tuus duplex in me. At ille. Rem difficilez postulasti Attamen si videris quando tollar a te: erit qd petisti. Nonne tibi videt helyas ascendēs dñi signare personā? heliseus vo chorꝫ apostolicum in ascensione xpi anxie suspirātem? Sicut eniz heliseus ab helya nullo pacto auelli poterat: sic nec apostoli a xpi presentia poterāt separi. Uix enī eis tādē psuasit: qꝛ siñ fide īpossibile ē placere deo. Quis ē ġ spūs iste duplex q qrit? nisi illuminatio intellect⁹ ꝛ affectus purgatio res difficilis: quia rarus est in terris qui illū habere mereatur. Attamen inquit si videris quando tollar a te: erit qd petisti. Nihil est ꝙ ꝓpter hoc habeant pdere vel debeant alumni tui iesu quia videntibus illis eleuatus es in celum: ꝛ desiderantibus oculis te sequuti sūt gradiētē ī mltitudine fortitudinis tue. Uel certe spm̄ duplicē dicē possum⁹: illd qd saluator ad discipl̄os ait. Qui credit ī me opa q̄ ego facio ꝛ ipe faciet ꝛ maiora horꝫ faciet Nōne maiora xpo: per xpm tñ fecit petrus de quo legit quia in plateis ponebantur infirmi in lectulis: vt veniente petro: saltē vmbra illius obumbraret quēq̃ illorꝫ ꝛ sanarētur ab infirmitatib⁹ suis. Nusq̃ enim vmbra sua dñs inuenit īfirmitates sanasse. Nō dubito ego intellectum oīum vestruz q hic estis illuminatum esse: sed non affectū eque esse purgatum manifestis approbo cōiecturis. Oēs qd bonum est nostis ꝛ viam p quā incedere: ꝛ quomodo in ea incedere debeatis sed voluntas nō vna est. Quidam enim ad oīa vie ꝛ vite huius exercitia non solum ambulant sꝫ ꝛ currunt imo potius volāt? vt eis ꝛ vigilie breues ꝛ cibi dulces ꝛ pāni sua ues: ꝛ labores non solum tolerabiles sꝫ ꝛ appetibiles videant. Alij aūt nō sic sed corde arido ꝛ affectione recalcitrante vix trahuntur ad hec: vix gehennali timore compellūt Miseri ꝛ miserabiles: vtpote socij tribulationis sed consolationis non ita. Nunquid abbreuiata est manus dñi vt omnib⁹ donare non possit? qui aperit manum suam ꝛ implet omne animal benedictōe? Quid ergo in causa est? Illud omnino: quia non vidēt xpm cum tollitur ab eis: idest non cogitant quomodo eos orphanos reliquerit ꝙ peregrini ꝛ aduene sint super terrā: ꝙ tādiu feculenti corporis horrido carcere teneantur ꝛ non sint cum xpo. Huiusmodi autē si diu ita pmanserint sub onere aut opprimuntur ꝛ succumbunt: aut quodāmodo in inferno sunt: vt nūq̃ ad plenum respirēt in luce miserationum dñi nec in libertatē spūs que sola facit iugum suaue ꝛ onus leue. Inde aūt tam pniciosa cupiditas emanat? qm̄ affect⁹ idest voluntas eorum nondum purgata ē: nec bonum sic volunt sicut nouerunt a propria concupiscentia abstracti grauiter ꝛ illecti. Amant enī in carne sua terrenas consolatiunculas siue in verbo siue ī signo siue in facto siue in aliquo alio: ꝛ si hec iterrumpunt aliqn̄ non tamē penitus rūpūt. Inde est ꝙ raro affectiōes suas dirigunt ī deum: ꝛ eorum compunctio non continua sꝫ horaria est. Impleri aūt visitationibus dñi aīa que his distractionibus subiacere ōn pōt? ꝛ quanto magis illis euacuabit: tanto amplius istis implebitur? si multum multum: si parum parum. Uel forte si magis probas nunq̃ iste illis misceri poterunt in eternū? qꝛ vbi vasa vacua non inuenit oleū stare necesse est: nec mittūt vinū nouum nisi ī vtres nouos vt ambo conseruēt. Neq̃ enī spūs ꝛ caro: ignis ꝛ tepiditas in vno domicilio cōmorāt: psertim cū tepiditas ipsi dño soleat vomituz ꝓuocare. Si enī apl̄i adhuc carni dñice inherentes q̄ sola scā: qꝛ sci scōꝝ erāt scō spū repleri nequerunt donec tollerēt ab eis: tu carni tue q̄ sordidissima ē ꝛ diuersaꝝ spurcitiaꝝ fantasijs repleta astrict⁹ ꝛ ꝯglutinat⁹ illū meracissimū spm̄ te posse putas suscipere nisi carneis istis ꝯsolatiōib⁹ fundit⁹ renūciare tēptaueris? Reuera cū īcepis tristitia īplebit cor tuū: sꝫ si pseueraueris tristitia tua cōuertet ī gaudiū. Tūc. n. purgabit affect⁹ ꝛ voluntas renouabit vl̄ poti⁹ noua creabit: vt oīa q̄ pus difficilia imo īpossibilia videbantur cum multa pcurrant dulcedine ꝛ auiditate. Emitte igt spm̄ tuū ꝛ creabuntur: ꝛ renouabis faciē terre. Sicut per

faciem exterior homo cognoscitur: sic per voluntatem demonstratur interior. Emisso ergo spiritu creatur ⁊ renouatur facies terre: terrena voluntas fit celestis: parata ad nutum nutu citius obedire. Beati qui tales sunt: quia non solum malum non sentiunt: sed in mira cordis dilatatione cõmorantur. De illis enim quos supra memorauimus terribiliter ait dñs. Non permanebit spiritus meus in hominibus istis: quia caro sunt id est carnales: ⁊ quicquid in eis spiritus fuerat in carnẽ euanuit. Quia igitur charissimi hodierna dies est in qua spõsus aufertur a nobis: ⁊ nõ sine tumultu aliquo animorum nostrorum: adhuc tamẽ vt mittat nobis spiritum veritatis ploremus ⁊ oremus vt dignos nos inueniat vl' poti⁹ efficiat ⁊ repleat domum istum vbi sumus sedentes: quatinus non vexatio sed vnctio eius doceat nos de omnibus: sicq; ⁊ intellectu clarificato: ⁊ affectu purificato veniat ad nos: ⁊ apud nos faciat mansionez. Et sicut serpẽs moysi deuorauit omnes serpẽtes magorum: sic iste cum venerit absorbebit omnes carnales delectationes nostras ⁊ consolationes: ita vt de labore requiem: de tribulatione letitiaz: de contumelia gloriam habeamus: sicut illi quos repleuerat ibant gaudentes a conspectu consilij: quoniam digni habiti sunt pro nomine iesu cõtumelias pati. Spiritus enim iesu spiritus bonus: spiritus sanctus: spirit⁹ rectus: spiritus dulcis: spiritus pncipalis: quicquid in hoc seculo nequaz videtur difficile ⁊ angustum: leue facit ⁊ latum: obprobriũ gaudium iudicat: despectionem exaltationem esse persuadet. Scrutemur ergo iuxta prophetam vias nostras ⁊ studia nostra: leuemus corda nostra cũ manib⁹ vt solẽnitate sci spũs gaudeam⁹ ⁊ abũdãti⁹ gaudeam⁹ q nos inducat i oẽz sic pmisit dei fili⁹ vitatẽ.

¶ Itẽ in ascẽsione de diuersis ascẽsionib⁹ Sermo quartus.

xcv I natiuitatis ⁊ resurrectionis dñice digna deuotione solẽnia celebram⁹ hodiernum quoq; ascensionis diem non minus deuote conuenit celebrari. In nullo siquidem a festiuitatibus illis ista degenerat: sed finis earũ ⁊ adimpletio est. Merito quidem solẽnitatis ⁊ letitie dies agit: quando sol ille celestis sol iustitie nostris se presentauit obtutibus nube carnis ⁊ mortalitatis sacco fulgorem suum ⁊ lucem temperans inaccessibilem. Magna quoq; letitia ⁊ exultatio multa nimis: qñ cõsciso sacco letitia circũdatus est: factaq; de medio sacci ipsius non quidem substantia: sed vetustate: sed corruptione: sed miseria: sed vilitate nostre dedicauit primordia resurrectionis. Uerũtñ quid mihi ⁊ solẽnitatibus istis: si 9uersatio mea vsq; adhuc detinetur in terris? Quis vo vel desiderare psumeret ascensum celi: nisi quia is qui descenderat prior ascendit? Dico ego vobis nõ multo mihi tolerabilior videret exilij hui⁹ habitatio q3 gehẽna: nisi dñs sabaoth reliqssz nob semẽ fiducie ⁊ expectationis: qñ eleuatus est nubibus: ⁊ spem fecit credentibus. Deniq; nisi ego abiero inquit paraclit⁹ nõ veniet ad vos. Quis paclit⁹? Utiq; p quẽ diffũdit charitas: ⁊ spes nõ 9fũdit. Ille paraclit⁹ p quẽ in cel' sit 9uersatio nr̃a: virtus ex alto: p quã sursuz sint corda nr̃a. Uado ingt vob parate locũ. Et si abiero: iterũ veniã ⁊ assumã vos ad meipz. Ubi enĩ fuerit corpus: ibi congregabuntur ⁊ aquile. Uidesne quemadmodum ceterarum solẽnitatum ea quam hodie celebramus ⁊ consummationem habeat: ⁊ fructuz declaret: ⁊ augeat gratiaz? Sicut enĩ cetera oĩa eius qui nobis natus est ⁊ nob datus: ita ipa quoq; ipsius ascensio propter nos facta est: ⁊ facit pro nobis. In nostra siquidez vita multa qd in nobis est videmur agere casu multa necessitate: sed christus dei virtus ⁊ sapientia neutri potuit subiacere. Que enim dei virtutem necessitas cogeret: aut quid ageret dei sapientia casu? Omnia proinde quecũq; locutus est: quecũq; operatus est: quecũq; passus est ne dubites fuisse voluntaria: plena sacramẽtorum: plena salutis. Hec sciẽtes siqd aliqñ eorum q de christi sũt in sciẽtiã nostrã venire 9tingat: nõ sic audiẽdũ ẽ tanq3 si inuenticiũ quippiam proferamus

sed tanq̄ȝ id quod etiam priusq̄ȝ causa scire
tur constaret nequaquam sinecausa fuisse.
Sicut enī qui scribit certis rationibus col
locat vniuersa:ita que a deo sunt: ordinata
sunt:maximeqȝ ea que presens in carne est
operata maiestas.Sȝ ve anguste cognitio-
ni:ve pauptati sciētie nostre : qui tñ ex pte
cognoscimus ⁊ parte modica. Vix scintil-
lule quedam nobis elucent de tanta lumi-
nis copia:de lucerna posita sup cādelabrū.
Sane quantominus singuli capimus:tan-
to fidelius ceteris cōmunicanda sunt q̄ sin
gulis reuelanť.Et ego frēs que mihi ad no
stram edificationem de ascensione imo de
ascensionibus suis donare ipse dignať: nec
volo nec debeo subtrahere vobis:ṗsertim
ꝙ hec sit spiritualiū prerogatiua bonoꝝ:vt
cōicata non minuanť. Aliquibus fortassis
hec nota sunt quibus silr reuelata sunt:sed
propter eos qui forte non aduerterūt subli
mioribus intenti ⁊ alijs occupati:seu etiam
propter eos qui minus capacis intelligen-
tie sūt:mihi incumbit loqui q̄ sentio.Chri-
stus qui descēdit ipse est qui ascendit.Apli
verba sunt hec:Ego aūt credo eum in hoc
ipso ꝙ descēderit ascēdisse.Sic enī oporte-
bat christū descendere:vt nos ascēdere do
ceremur.Cupidi siqdē sumus ascensionis:
exaltationem cōcupiscimꝰ vniuersi. Nobi
les enī creature sumus ⁊ magni cuiusdam
animi:ideoqȝ altitudinem naturali appeti
mus desiderio. Sȝ ve nobis:si voluerimꝰ
eū sequi q ait:Sedebo in monte testamēti
in lateribꝰ aquilonis. Heu miser ī lateribꝰ
aquilonis. Frigidus est mons ille:nō te se
quimur.Potestatis habes ꝯcupiscentiam
altitudinē presumis potētie.Quāti tñ vsqȝ
hodie feda sequūť infeliciaqȝ vestigia:imo
vo q̄ȝ pauci euadunt:quibꝰ nō dominandi
libido dñeť.Hinc est ꝙ benefici vocanť: q
potestatē habēt:hincqȝ laudať peccator in
desiderijs aīe sue.Potētibꝰ siqdē oēs adu-
lanť:iuidēt oēs. Quē seqmi miseri hoīes?
quē seqmini? An nō videtis sathanā tanq̄ȝ
fulgur cadentē? Nōne iste est mons in quē
ascēdit angelus?⁊ diabolus factꝰ ē? Vel il
lud aduerte:ꝙ post casū suū iuidia cruciā-
te:male sollicitꝰ de supplantādo hoīe: illius
tñ montis ascensum nullatenꝰ ausus ē sua-
dere ei:in quo nimirū pro inani ascensu tā
imane precipitiū cognosceret exptus.Sed
nō defuit versuto hosti quid ageret.Simi-
lem ei montē alterū demōstrauit:eritis in-
quiens sicut dij sciētes bonū ⁊ malū. Per-
niciosa etiam hec ascensio:imo ⁊ descensio
magis est de hierusalē in hierico. Pessimꝰ
mons inflans sciētia ? in quē tñ vsqȝ hodie
tāta videas ꝯcupiscētia plurimos repere fi
lioꝝ adā:ac si nō nouerit q̄ntū pr̄ eoꝝ ī illiꝰ
montis ascēsu descēderit : imo q̄ȝ grauiter
ceciderit : q̄ntū tota deicta sit ⁊ cōquassata
posteritas.Nōdū sanata sunt vulnera q̄ ti-
bi in ascensu montis illius inflicta sunt:licȝ
adhuc in pr̄e lateres?⁊ nunc iterū in ꝓpria
ṗsona conaris ascēdere.vt sit error nouissi-
mus peior priore? Quenā miseris tā dira li
bido? Filij hominuȝ vsqȝq̄ graui corde?vt
qd diligitis vanitatē:⁊ queritis mēdaciū?
An ignoratis q̄m infirma mūdi elegit deꝰ:
vt ꝯfundat fortia?⁊ q̄ stulta sunt mundi ele
git deus:vt ꝯfundat sapiētes? Non nos di
uine cōminationis terror reuocat:ṗdituri
sapientiā sapientiū: ⁊ prudentiā prudentiū
reprobaturi?nō patris exemplū:nō deniqȝ
sensus ipse nr̄:⁊ dure experientia necessita
tis:cui sumus addicti per insipientē sciētie
appetitū? Ecce vobis frēs montē demōstra
uimus alterū:nō in quē ascēdatis:sȝ quem
fugiatis.Ipse est in quē ascēdebat q voluit
eē sicut deus sciens bonū ⁊ maluȝ:ipse quē
vsqȝ hodie filij eius accumulant ⁊ eleuant:
nihil videris que agenda sunt vt conuale-
scat ad agenda que videris ascende tu ad
orationem:ora instanter:ora perseuerāter:
sicut ille pernoctabat in oratiōe:⁊ dabit pa
ter bonus spiritum bonum petēti se.Et vi-
de q̄ȝ vtiliter orationis tempore etiam cor-
poralis loci secretum querimus?quando hȝ
ille non solum docuit verbo:intra inquiēs
in cubiculum tuum:⁊ clauso hostio ora pa-
trem tuum : sed ⁊ commendauit exemplo:
ne domesticorum quēquā admitteres: sed
solus ascēderes ad orōnē. Putas poterimꝰ
aliqd ampliꝰ de ascēsionibꝰ eius inuenire?
Potimꝰ vtiqȝ. Volo enī vt nec iumēti ipsiꝰ
sis imemor sup qđ legiť ascēdisse. Volo vt

nẽ ipsam cruci ascensionẽ omittas. Nã ꝛ in illa exaltari oportebat filiū hominis Et ego inquit si exaltatus fuero a terra: omnia traham ad meipsū. Itaqꝫ cū iam ꝛ cognitio suppetit et velle adiacet quid agis ꝙ perficere bonum non inuenis? sꝫ asinini quidam ꝛ bestiales motus legem contrariam habent ꝛ captiuare te volūt? Quid inqꝫ facies super concupiscentijs irratōabilibus? que sunt in mẽbris tuis? Urget te etiam cum ieiunare ꝯsentis gule illecebra: cū vigilare proponis somnolẽtia te premit. Quid facim⁹ huic asino? Asininum enim istud est cōmune cū asinis: quia comparatus es iumentis insipientibus ꝛ similis factus es illis. Ascende domine super asinum istum ꝛ conculca bestiales hos motus: quia domari debent ne dominari preualeant. Nisi enim calcati fuerint conculcabunt nos: nisi premantur oprimẽt nos. Propterea sequere aīa mea ꝛ in hac ascensione xp̄m dominum: vt sub te sit appetitus tuus ꝛ tu dominerís illius. Nam vt in celum ascendas prius necesse est eleuare te super te: calcādo carnalia desideria que in te militant aduersum te. Sequere etiam ascendentem in crucem exaltatum a terra? vt nō solum super te sed ꝛ super omnem quoqꝫ mundum mentis fastigio colloceris: vniuersa q̄ in terris sunt deorsum aspiciens ꝛ despiciẽs sicut scriptum est. Cernet terram de longe Nulla te mundi oblectamenta inclinent: nulle aduersitates deijciant. Absit tibi gloriari nisi in cruce domini tui iesu xp̄i p q̄ tibi mundus crucifixus est vt que mūdus appetit crucem reputes: ꝛ tu crucifix⁹ mūdo illis que mundus crucem reputat toto inherẽs amore. Iam vo quid ex hoc restat? nisi vt ad illum ascendas qui est super oīa deus benedictus in secula? Dissolui iam ꝛ cum christo eē multo magis optimū. Beatus vir cuius ē auxilium abs te ait pp̄heta ad dominū: ascensiones in corde suo disposuit: ibit de virtute in virtutem vsqꝫ ad vidẽdum deum deorum in syon. Hec est vltima ascensio: in qua implentur omnia sicut ait apostolus. Christus qui descendit ipse est et qui ascẽdit super omnes celos: vt adimpleret omnia. Sed de illa ascensione quid dicam? Quo ascendemus? vt vbi christus est ꝛ nos simus. Quid ibi erit? Oculus non vidit deus absqꝫ te: que preparasti diligentibus te. Desideremus hanc fratres mei: suspiremus ad eam iugiter: eo magis affect⁹ vigeat quo deficit intellectus. XCVI

¶ Item vnde supra de triplici virtute. Sermo. qntus.

Riplicem in nobis ecclesia primitiua virtutem lucas sanct⁹ breui sermone cōmendat vbi post dominicam ascensionem vnanimiter eos in oratione perseuerasse describit: expectantes celestem cōsolationem cuius acceperāt repromissionem Laudabili siquidem magnanimitate pusillus grex pastoris solatio destitutus: minime tamen dubitaus q̄m illi cura esset de eis sꝫ paternam pro eis gereret sollicitudinem deuotis pulsabat supplicationibus celum: certus ꝙ penetrarent illud iustorum oratiōes nec pauperum preces spernerentur a dn̄o aut sine copiosa benedictione redirent. Sꝫ nec sine longanimitate persistebant indeficientes iuxta propheticum illud: si moram fecerit expecta eum quia veniet ꝛ non tardabit. Porro vnanimitas quidem legitur euidenter expressa: ꝙ hec sola diuini spirit⁹ carismata mereatur. Neqꝫ enim est deus discensionis sed pacis: neqꝫ habitare facit nisi vnius moris in domo. Iure igitur preparationem cordis eorum audiunt auris diuina: nec ab expectatione sua confudit eos qui ꝛ magnanimes ꝛ longanimes ꝛ vnanimes essent. Certissima nāqꝫ hec testimonia sunt fidei spei ꝛ charitatis. Et quidem euidenter spes longanimitatem: vnanimitatẽ charitas operatur. Nunquid fides quoqꝫ magnanimum facit? Et sola. Quicqd enim sine fide presumit: non illa animi solida magnitudo sed ventosa quedam inflatio ꝛ timor inanis. Uis audire magnanimẽ virū? Omnia inquit possum in eo qui me confortat. Imitemur triplicem hanc preparatōem fratres: si desideram⁹ superefluentem men

suram spiritus obtinere. Omnibus enī preter xp̄m ad mensuram datur spiritus: sed mēsure cumulus sap ereffluētis videt̄ quodāmodo excessisse mensuram. Euidēs fuit magnanimitas in conuersione nostra: sit ēt in consūmatiōe longanimitas: sit vnanimitas in conuersatione. Huiusmodi siquidez animabus celestis illa hierusalez desiderat instaurari: quibus nec fidei magnitudo desit in suscipiendo onere xp̄i: nec longitudo spei in persistendo: nec charitatis iniunctura quod est vinculum perfectionis.

xc ¶ Itē vn̄ supra de v̄bis Isaie. Sermo. vj.

vij Hodie sedenti in throno antiquo dierꝝ cōsessurꝰ pariter oblatus est filius hoīs ⁊ erit deinceps non mō germē dn̄i in magnificentia ⁊ gloria sed ⁊ fructus terre sublimis. Felix imo ⁊ amplectenduz ineffabilibus gaudijs sacramentum. Idez enim ⁊ germē dn̄i ⁊ fructus terre: idez ip̄e dei filius ⁊ fructus ventris marie est. Idez filius dauid ⁊ dn̄s: de quo hodie gaudium eius impletum est vnde olim precinens aiebat. Dixit dn̄s dn̄o meo sede a dextris meis. Quomodo enī nō dn̄s: germē dn̄i? Idē tn̄ ⁊ filius eius: vtpote fructus terre sublimis fructus virge que de radice iesse p̄cessit. Hodie igit̄ suū huīc ⁊ hoīs filiuz apud semetipsum pater clarificat: claritate quā habuit priusq̄z mundus fieret apud ipsum. Hodie veritatē que de terra est orta celum sibi redditam gloriatur. Hodie sponsus aufertur a filijs: ⁊ lugendum eis est sicut ipse predixit. Non enī poterāt filij sp̄osi lugere donec sponsus cum eis erat: sed venit dies vt auferat̄ ab eis vt decetero lugeant ⁊ ieiunent. Ubi illd̄ petre qd̄ dixeras: dn̄e bonū est nos hic esse: faciamus hic tria tabernacula. Ecce enim ingressus est amplius ⁊ p̄fectius tabernaculuz nō manufactū: idest nō huius creationis. Quomodo ḡ iam bonuz est nos hic esse? Immo v̄o molestū est graue est: periculosum est. Nimirum vbi malicie plurimū: sapientie modicum: si tn̄ vl'modicum inuenit̄. Ubi viscosa oīa: oīa lubrica op̄ta tenebris: obsessa laqueis pctōꝝ. Ubi piclitant̄ aīe: vbi sp̄us affligūt̄ sub sole: vbi tm̄ vanitas est ⁊ afflictio sp̄us. Leuemꝰ igit̄ frēs mei leuemus in celū corda nr̄a cū manibus: ⁊ ascendentem dn̄m sequi velut q̄busdam passibus deuotionis ⁊ fidei ꝯtēdamus. Erit enim cum sine mora sine difficultate obuiam illi in nubibus rapiemur: ⁊ id poterunt corpora spiritalia qd̄ merito interim nequeunt sp̄us aīales. Nūc enim quātis conatibus corda necesse est leuare: que quidem vt miserabiliter satis in libro p̄p̄e experientie legimus et corruptio corporis aggrauat ⁊ terrena inhabitatio deprimit. At forte tradendū est qd sit leuare cor: aut quēadmodum illud oporteat eleuari. Sed tradenduz sane ab apostolo: q̄z a nobis. Si consurrexistis cum xp̄o que sursum sunt q̄rite vbi xp̄s est in dextera dei sedens: que sursum sunt sapite non que super terrā. Ac si manifestius dicat. Si cōsurrexistis ⁊ coascendite: si conuiuitis ⁊ cōregnate. Sequamur fratres sequamur agnum: quocunq̄z ierit. Sequamur patientem: sequamur resurgentez: sequamur multo libentius ascendentem. Crucifigat̄ vetus homo nr̄ simul cum eo vt destruat̄ corpus peccati vt vltra non seruiamus peccato: mortificatis nimirum membris v̄ris que sunt sup̄ terrā: sz et quomō ip̄e resurrexit a mortuis p̄ gliaz patris ita ⁊ nos in nouitate vite ambulemus. In hoc enī mortuus est ⁊ resurrexit: vt peccatis mortui iusticie viuamꝰ. Ceterꝫ qm̄ vite nouitas locū exigit tutiorē ⁊ resurrectionis dignitas altiorē expetit gradum: sequamur etiā ascendentē q̄rere videlz ⁊ sapere que sursum sunt vbi ē ille: nō que sup̄ terrā. Queris quis ille sit locus? Apostolū audi. Que sursum est inquit hierlm̄ libera ē: q̄ ē mater nr̄a. Uis scire quenā ibi sunt? Uisio pacis ē. Lauda hierlm̄ dn̄m lauda deū tuū syon: q posuit fines tuos pacē. O pax q̄ exuperas oēm sensum: o pax ēt sup̄ pacē: o mensura sup̄ mēsuraz ꝯferta ⁊ coagitata ⁊ supef fluēs. Cōpatere igit̄ xp̄o aīa xp̄iana: ꝯresurge ⁊ coascēde: qd̄ ē declina a malo ⁊ fac bonū inq̄re pacē ⁊ p̄sequē eā. Sic nimirꝫ paulus in actibus ap̄lōꝝ de ꝯtinentia ⁊ iusticia ⁊ spe vite eterne memorat̄ docuisse discipu-

los⸗sic veritas ipsa monet in euãgelio lum
bos precingere:lucernas accẽdere:⁊ dein-
ceps hominib⁹ expectantib⁹ dñm suũ simi
les inueniri. Ceterũ gemina quedã si bene
aduertistis ascensio nobis ab apostolo com
mendatur:in eo ꝙ ⁊ querere ⁊ sapere mo-
nuit non infima sed superna. Quã fortasse
distinctionem ne ipse quoqȝ propheta pre-
terisse omnio videbit̃ dicens: Inquire pa-
cem ⁊ persequere eam⸗vt hoc sit pacem se-
quendam querere:persequi inquisitã:qđ
est sapienda querere:quesita sapere:q̃ sur-
sum sunt:nõ que super terram. Nimirum
donec diuisa sunt corda nostra:⁊ multos in
terim sin⁹ inueniunt̃ habere:nec sibi oĩno
coherere vident̃ vel particulatim ea ⁊ mẽ-
bratim quodãmodo leuare necesse est:vt i
superna illa hierusalem colligantur cuius
participatio eius in idipsum:vbi nõ tm̃ sin
guli:sed ⁊ omnes pariter incipiant habita-
re fratres in vnũ:non modo.s.non diuisi i
metipsis:sed nec inter seipsos. Ecce enĩ vt
tanqȝ ꝑncipalia cordis ipsius mẽbra distin-
guam⸗nonne intellectus in nobis est ⁊ affe
ctus:⁊ hi quoqȝ sepius sibiinuicem aduer-
santes ait alter sũma petere alter infima vi
deatur? Quantus vo hic dolor:qȝ grauis
anime cruciatus⸗dum sic distrahitur:sic di
laceratur:sic abrumpit̃ a seipsa vel ex ea sal
tem quam omnib⁹ experiri in promptu est
corporis scissione coniiciat siquis in suo spi
ritu animaduertere perniciosa ⁊ periculo-
sa insensibilitate neglexit. Distrahunt̃ ho-
minũ crura ⁊ lõgioris obice ligni remouẽ-
tur ab inuicẽ pedes:⁊ dũ adhuc cutis inte
gra manet:quis tñ ille est cruciat⁹? Sicsic
affligi plãgimus miseros:qui corporaliter
inter nos cõuersantes illuminati forte silr
sed dissimiliter inueniuntur affecti. Intel-
ligũt pariter bona q̃ faciant:sed nõ pariter
diligunt intellecta. Nam de ignorantia fra
tres quenã excusatio nobis⸗quib⁹ nunqȝ
doctrĩa celestis:nunqȝ diuina lectio:nunqȝ
spiritualis eruditio deest? Quecunqȝ sunt
vera:quecũqȝ pudica:quecũqȝ iusta: que-
cũqȝ amabilia:quecũqȝ bone fame⸗siq̃ vir-
tus:siqua laus discipline hec discitis ⁊ ac-
cipitis:hec auditis pariter ⁊ videtis in exẽ
plis videlicet ⁊ verbis eorũ qui inter vos
sunt perfecti:quoꝝ ⁊ exhortatio ⁊ conuer-
satio plenius erudit vniuersos. Utinã aũt
hec vt intellectũ admonẽt moueant ⁊ affe-
ctum⸗ne sit intus amarissima contradictio
⁊ diuisio molestissima:dum hinc quidẽ sur
sum trahimur:sed retrahimur inde deorsũ
Nimirum aduertere potes in omnibus fe
re religiosis congregationib⁹ viros reple-
tos consolatione⸗superabũdantes gaudio
iocundos semper ⁊ hilares:feruentes spi-
ritu:die ac nocte meditantes in lege dei⸗
crebro suspicientes in celũ:⁊ puras manus
in oratione leuantes: sollicitos obseruato-
res conscientie:⁊ deuotos sectatores bono
rum operum⸗quibus amabilis disciplina
dulce ieiuniũ:vigilie breues:labor manuũ
delectabilis:⁊ vniuersa deniqȝ cõuersatio-
nis huius austeritas refrigerium videat̃.
Contra sane inuenire est homines pusilla-
nimes ⁊ remissos deficiẽtes sub onere⸗vir-
ga ⁊ calcaribus indigentes:quorum remis
sa letitia pusillanimis tristitia est: quorum
breuis ⁊ rara compũctio⸗animalis cogita-
tio:tepida conuersatio:quorum obediẽtia
sine deuotione:sermo sine circumspectiõe⸗
oratio sine cordis intentione lectio sine edi
ficatione:quos deniqȝ vt videmus vix ge-
henne metus inhibet: vix pudor cohibet⸗
vix frenat ratio:vix disciplina coercet. Nũ
tibi horum vita inferno penitus appropin-
quare videtur⸗dum intellectu affectui ⁊ af
fectu intellectui repugnante necesse habẽt
mittẽ manũ ad opera fortiũ: q cibo fortiũ
minime sustẽtant̃ socii plane tribulationis
sed non consolationis? Exurgam⁹ obsecro
quicũqȝ euismodi sumus⸗resarciamus ani
mas spiritũ recolligamus abiicientes per-
niciosam tepiditatem: etsi non quia pericu
losa est:⁊ deo solet vt interdum miserabili-
ter plangimus etiã vomitũ ꝓuocare⸗certe
q: molestissima plena miserie ⁊ doloris:⁊ i-
ferno plane ꝓxima vmbra mortis iure cen-
setur. Si querimus que sursum sunt:etiam
sapere ⁊ prelibare interim studeamus. For
te enĩ poterit intellectui ⁊ affectui nõ incõ
ueniẽter aptari quod ⁊ querere que sursũ
sunt ⁊ sapere admonemur: vt in principali
bus quemadmodum supradictum est mẽ-
bris suis corda nostra manibus quibusdaȝ

piū conatus exercitij spiritualis leuare studeamus ad deuz. Omnes enim forsan que sursum sunt querimus intellectu fidei ⁊ iudicio rationis: sed nō eque forsitan sapim⁹ omnes que sūt sursum: ⁊ tanq̄ inescati his que sunt super terram. Violento quodam preiudicio affectionis. Unde enim ea quā pauloante ostendimus animoꝝ diuersitas tanta: disparilitas studioꝝ: ꝯuersationū dissimilitudo? Vñ spūalis gratie inopia tāta quibusdā: cum alijs copia tanta exuberet? Profecto nec auar⁹ nec inops est gr̄e distributor: sed vbi vacua vasa desunt stare oleū necesse est. Undiq̄ sese ingerit amor mundi cum consolationib⁹ imo desolationibus suis: obseruat aditus: per fenestras irruit: mentem occupat: sed nō eius qui dixi: Renuit consolari anima mea: memor fui dei ⁊ delectatus sum. Preoccupatum nempe secularibus desiderijs animū delectatio sancta declinat: nec misceri poterunt vera vanis: eterna caducis: spiritualia corporalib⁹ summa imis.: vt pariter sapias que sursum sunt ⁊ que super terram. Felices nimirū viri illi: p quos dñica legit̄ ascensio presignata: enoch raptus: ⁊ ⁊ translatus helias. Felices plane: qui soli iam deo viuunt soli: vacant intelligendo: diligēdo: fruēdo. Neq̄ enim corpra que corrumpantur illas aggrauant animas: aut terrena inhabitatio sensus eorum tanq̄ multa cogitātes deprimit qui cum deo ambulasse noscuntur. Factū ē impedimentum de medio: occasio vniuersa sublata: materies nulla relicta est: q̄ eoꝝ affectuz aggrauet: vel deprimat intellectū. Nam ⁊ priorem ad hoc raptū scriptura cōmemorat: ne forte vincat malitia sapientiā ⁊ intellect⁹ eius vel anima vltra decipi valeat vel mutari. Nobis autē vnde in his tenebris veritas: vnde charitas in hoc seculo nequā in hoc mundo: qui positus est in maligno? Putas erit qui intellectum illuminet: qui inflāmet affectum. Erit vtiq̄ si conuertamur ad christum: vt velamen de cordibus auferatur. Hic est enī de quo scriptum est: Habitantibus in regione vmbre mortis: lux est orta eis. Siqdē prioris ignorantie tempora despiciēs deus annūciauit hominibus: vt omnes vbiq̄ agerent penitentiam: s̄m q̄ Paulus athenienfibus tradit. Memento etenim dei verbum ⁊ sapiētiam incarnatam: cuius vtiq̄ opus erat toto illo tempore quo videri in terris ⁊ inter homines cōuersari dignata est ineffabilis illa virtus: illa gloria: illa maiestas: illuminare oculos cordis: ⁊ suadere fidem hoīb⁹ predicatione pariter ⁊ ostensione signoꝝ. Deniq̄ spūs dñi ait sup me: ad euāgelizandum pauperibus misit me. Et aplis loquebatur. Adhuc modicū lumen in vobis est. Ambulate dum lucem habetis: vt non tenebre vos comprehēdant. Nec modo ante passionem: sed ⁊ post resurrectionē in multis argumētis per dies quadraginta apparens eis ⁊ loquens de regno dei qñ ⁊ sensum eis vt scripturas intelligerēt legit̄ aperuisse: intellectū potius informabat q̄ purgabat affectum. Qñ enim ad spiritualia afici possent animales? Immo v̄o nec ipsam quidem meram lucem poterāt aliquaten⁹ sustinere: sed exhiberi illis oportuit verbū in carne: solem in nube: lumen in testa: mel in cera: cereum in laterna. Spirit⁹ ante faciem illoꝝ christus dñs: sed non vtiq̄ sine vmbra in qua viuerent interim inter gentes. Unde ⁊ virgini legitur obumbrasse: ne vehemētiori reuerberata splendore ad candidissimaz illam lucem purissimūq̄ fulgorem diuinitatis etiā illi⁹ aquile posset acies hebetari. Minime tamē vel nubes ipsa leuis esse potuit ociosa: sed ea quoq̄ vsus est in salutez: ⁊ discipuloꝝ animos qui nec ad fidei intellectum sine aliqua mutatione affectus poterant ꝓmoueri: nec assurgere adhuc ad spiritualia preualebāt in sue carnis prouocauit affectum: vt amore quodaz humano, operāti mira loquenti homini adherent: amore vtiq̄ carnali adhuc: sed tam valido vt ceteris omnibus preualeret. Nimirum hic erat ille moysi serpens: qui serpentes magoꝝ egypti omnes pariter deuorauit. Deniq̄ ecce nos inquiūt reliquimus omnia ⁊ secuti sumus te. Beati siquidem oculi qui videbāt dñm maiestatis in carne presentez: auctorē vniuersitatis inter homines conuersantē: virtutibus corruscā-

tem: infirmos curantem: maria calcantem mortuos suscitantē: demonijs imperantē: et potestatē similem hoib⁹ conferentē: mitē ꝛ humilem corde: benignū: affabilem: misericordie viscerib⁹ affluentē: agnū dei pctā nō habentē. Beate aures q̄ verba vite ab ipsius incarnati verbi ore pcipere merebātur: quib⁹ enarrabat vnigenit⁹ q̄ est in sinu patris: ꝛ nota faciebat quecūq̈ audisset a p̄re: vt fluenta doctrine celestis ab ipsi⁹ veritatis purissimo fonte haurirēt vniuersis postmodum gentibus propināda imo eructuanda potarēt. Quid mirū frēs si implebat tristitia cor eoꝝ cum ab eis sese ꝓnūciaret iturū: ꝛ adderet: quo ego vado vos nō potestis venire modo? Quid ni concuterentur viscera: turbaref affectus: hesitaret animus: hereret vultus: paueret auditus: nec omnino equanimiter discessionis eius sermo possꝫ admitti: vt relinqueret eos pro q̄ omnia reliquissent? Ceterū nō vt maneret in carne: sed vt transferref ad spiritū totus ab eo in illam carnē discipulorū fuerat collectus affectus: vt dicere esset aliq̄n etsi cognouimus christum ſm carnē: sed nūc iam nouimus. Unde ꝛ benignissim⁹ ille magister blandis eos refouēs consolationibus ait: Rogabo patrē meū ꝛ alium paraclituꝫ dabit vobis spiritū veritatis: qui vobiscū maneat in eternū. Et itē Ego veritatē dico vobis: expedit vobis vt ego vadam. Nisi eni ego abiero: paraclitus nō veniet. Grande mysterium fratres mei. Quid enim sibi vult: nisi ego abiero paraclitus nō veniet? Ita ne iuisa paraclito presentia christi erat aut contuberniū dn̄ice carnis sp̄ūssanctus horrebat: que sicut angelo prenūciante cognouimus: ne concipi quidē nisi eo superueniēte potuerit? Quid ē ergo: nisi ego abiero paraclitus nō veniet: nisi carnis presentia vestris subtrahatur aspectib⁹ spiritualis gratie plenitudinē occupata mens non admitti: non recipit animus: non capit affectus? Quid vobis videf fratres? Si hec ita sunt immo quia ita sunt audeat quis de cetero fantasticis quibusdam illecebris deditus sectans lenocinia carnis sue: carnis vtiq̈ peccatric, genite i pctis: assuete pctis i q̄ deniq̈ bonū ē illū pariter expectare paraclitum? Audeat inquā qui huic sterquilinio semper inheret qui carnem fouet: in carne seminat: carnē sapit: illam nihilominus consolationē superne visitationis: torrentem voluptatis illum illam sperare gratiam spiritus vehemētis: quam vt veritas ipsa testatur ne cum ipsa quidem verbi carne percipere vllatenus apostoli potuerūt? Errat omnino: siquis celestem illam dulcedinem huic cineri: diuinum illud balsamū huic veneno: charismata illa spirit⁹ misceri posse huiusmodi illecebris arbitraf. Falleris thoma sancte falleris: si videre dn̄m speras ab apostolorum collegio separatus. Non amat veritas angulos: non ei diuersoria placent: in medio stat: disciplina communi: cōmuni vita: cōmunibus studijs delectaf. Usq̈quo miser diuerticula captas: et consolationes proprie voluntatis tanto labore queris: tanto labore mendicas? Et quid facio inquis? Ejice ancillam ꝛ filium eius. Non enim erit heres filius ancille cū filio libere. Nulla vt dictum est conuentio veritati ꝛ vanitati: luci ꝛ tenebris: spiritui ꝛ carni: igni ꝛ tepiditati. Sed dum illa moratur inquies: sine aliqua consolatione esse non possum. Immo vo si moram fecerit expecta eā: quia veniet ꝛ non tardabit. Apostoli decem dies in hac expectatione sederunt: perseuerantes vnanimiter in oratione cum mulieribus ꝛ maria matre iesu. Et tu igitur orare disce: disce querere: petere: pulsare donec iuenias: donec accipias: donec aperiatur tibi. Nouit dominus figmētum tuum: fidelis est: non te patietur tentari supra q̈ possis. Confide in ipso: q̈ si fideliter expectaueris: nec diem decimū expectabis. Preueniet certe in benedictionib⁹ dulcedinis desolatam animam ꝛ orantem: vt feliciter ꝛ non ad insipientiam tibi consolari renuens in ipsius memoria delecteris: inebriatus ab vbertate domus eius: ꝛ torrente voluptatis eius potatus. Sic nimirum ꝛ heliseus quondā orasse legitur: cum dulcissimum illud solatium helie presentiā sibi plangeret subtrahendam. Sed considera diligētius quid orauerit: quid ne re-

ponsum sit postulanti. Oro inqu[it] dñe: vt fiat spūs tuus duplex in me. Nimirū duplicari ei spm̄ oportebat: vt magistri abeuntis absentiam gr̄a duplicata suppleret. Unde ⁊ helias ad eū si videris inqt qñ tollar a te fiet quod petisti. Duplicauit enī spm̄ visio abeuntis: cum euidenter raptus in celum vniuersa pariter eius desideria secum tulit vt inciperet ipse quoq3 iam sapere q̄ sursū sunt: non q̄ sup terrā. Duplicauit spm̄ visio abeuntis: vt intellectui spūali spiritalis iungeret̄ affectus: cum ip̄a vtiq3 cui potissimū inherebat carne raptus in celū: qđ euidentius in ap̄lis inuenit̄ impletū. Ubi enim videntib⁹ illis suus ille iesus tā manifeste eleuatus est ⁊ ferebat̄ in celū: vt nemo eorum opus haberet interrogare quo vadis: ipsa iam vt ita dixerim oculata fide edocti sunt supplices in celū leuare oculos: puras tendere man⁹ ꝓmissa sibi dona charismatum postulantes: donec fieret repēte de celo sonus aduenietis spūs vehemētis. Adueniētis vtiq3 ignis quem dñs iesus mittebat in terrā: volens vehemēter accēdi. Constat siquidē eos ⁊ prius spiritū accepisse: cum videlicet insufflauit ⁊ dixit eis: accipite spm̄ sanctū: sed spiritū plane fidei ⁊ intelligētie non feruoris: quo magis illuminaret̄ ratio q̄3 inflāmaret̄ affectio dum duplicati vtiq3 spūs opus fuit. Quos enī verbū patris disciplinam ⁊ sapientiā ante docuerat ⁊ intellectu adimpleuerat corda eoꝝ: adueniens vtiq3 postmoduʒ ignis diuinus ⁊ inueniēs iam receptacula munda infudit vberi⁹ dona charismatum: ⁊ in spiritualem omnino mutauit amorem: vt accēsa in eis charitas fortis vt mors iam non modo fores: sed ne ipsa quidem ora propter metum iudeorum claudere dignarentur. Cui nos gratie pro nostre exiguitatis modulo preparantes: exinanire per omnia nosmetipsos: ⁊ a delectationibus miseris atq3 caducis consolationibus euacuare studeam⁹ dilectissimi corda nostra: maximeq3 instante nunc die festo ⁊ feruentius ⁊ fiducialius vnanimiter perseueremus in oratione: vt sua nos visitatione: sua consolatione ⁊ confirmatione dignetur spiritus ille benignus: spirit⁹ dulcis: spiritus fortis: infirma roborans: aspera planans: corda purificans: qui cum patre ⁊ filio idipsum: sed non ipse est: vt tres vnum ⁊ vnum esse tres verissime prorsus ⁊ fidelissime catholica ecclesia fateatur: a patre adoptata: a filio desponsata: a spiritu cōfirmata: quibus vt vna substantia: sic ⁊ eadē nihilomin⁹ gl̄ia in secula seculoꝝ. Amē.

¶ In die sancto penthecostes de manifestatione sancti spiritus: ⁊ quid operatur in nobis. Sermo primus.

Celebramus dilectissimi hodie spūssancti solēnitatē tota cū iocūditate celebrandam: dignā omni deuotione. Dulcissimuʒ enī quiddā in deo spūs sanctus est benignitas dei: ⁊ idem ipse de⁹. Proinde si celebramus scōꝝ solēnia: q̄nto magis eius a quo habuerūt vt sancti essent quotquot fuere sancti? Si veneramur sanctificatos: quanto magis ipsum sanctificatorē cōuenit honorari? Hodie itaq3 festiuitas est spūssancti: qua visibiliter apparuit inuisibilis: sicut ⁊ filius cū sit nihilominus inuisibilis in seipso: dignatus est exhibere se in carne visibilem. Hodie spūsscūs reuelat nobis aliqd de seipso: sicut ante de p̄re ⁊ filio aliqd noueram⁹. Nā p̄fecta trinitatis cognitio vita eterna est. Nūc autē ex parte cognoscim⁹: reliq̄ credim⁹ q̄ minime sufficimus comprehendere. Et de patre quidē noui creationē: clamātib⁹ creaturis: ipse fecit nos: ⁊ nō ipsi nos. Inuisibilia enī dei a creatura mūdi p ea que facta sunt itellecta ꝯspiciunt̄. At vō eternitatē ⁊ imutabilitatē ipsius comprehēdere multū est ad me: lucē habitat inaccessibilē. De filio autē magnū aliquid noui eius gr̄a. s. incarnationē. Nā generationē eius qs enarrabit? Quis comprehendat equalem genitū genitori? Iam et de spiritusancto si non ꝓcessionē q̄ ex patre filioq3 procedit: illa enim mirabil' facta est scientia ex me confortata est ⁊ non potero ad eam: noui tamen aliquid videlicet inspirationem. Duo enim sunt: vnde procedat ⁊ quo. Processio a patre ⁊ filio posuit tenebras latibulum suum: sed processio

ad homines hodie cepit innotescere ⁊ ē iā
fidelibus manifesta. Et prius equidem qm̄
sic oportebat signis visibilibus inuisibilis
spūs suum declarabat aduentum: nunc ei⁹
signa quo spiritualiora sunt eo magis con-
grua eo magis videntur spū sancto digna.
Uenit tunc sup discipulos ī linguis igneis
vt v̄ba ignea loquerent̄ ⁊ legem igneam lin
gue ignee predicarent. Nemo conquerat̄:
quod minime nobis illa manifestatio spūs
fiat. Unicuiq; enim datur manifestatio spi
ritus ad vtilitatem. Deniq; si dicere opus
est nobis illa manifestatio potius q̄z aplīs
facta est. Ad quid enim illis necessarie lin-
gue gentium? nisi ad conuersionez gentiū?
Fuit in eis alia quedā manifestatio magis
ad eos pertinens: ⁊ hec vsq; hodie fit in no
bis. Manifestum enim fuit indutos eē vir
tute exalto: qui de tanta pusillanimitate spi
ritus ad tantam deuenire constantiā. Non
est iam fugere non est abscondi ꝓpter me-
tum iudeorꝫ: constantius modo predicāt q̄z
delitescerent ante timidius. Deniq; muta-
tionem illam dextere excelsi: manifeste de-
clarat ꝑncipis apostolorꝫ prius quidem int̄
ancille v̄ba formido postmodum inter prin
cipum verba fortitudo. Ibant ait scriptura
gaudentes a cōspectu concilij: qm̄ digni ha
biti sunt pro nomine iesu contumeliaꝫ pati
quē sane prius cum ducerent̄ ad cōcilium so-
lum reliquerant fugientes. Quis dubitet
aduenisse spm̄ vehementem? qui mētes eo-
rum inuisibili illustraret potentia? In hūc
modum etiam modo que spūs operatur in
omnibus nobis: testimonium perhibēt de
eo. Quia ergo mādatum accepimus vt de
clinantes a malo quod bonum est faciam⁹?
ad declinādū a malo tria operatur ī nobis:
compunctionē: supplicationem: remissionē
Initium enim reuertendi ad deum penitē
tia est: quā sine dubio spūs operatur nō nr̄
sed dei. Idq; et certa ratio docet: ⁊ confir-
mat auctoritas. Quis enim cum ad ignem
algens venerit ⁊ fuerit calefactus? dubitat
ei ab igne venisse calorem quē habere non
poterat sine illo? Sic ergo qui prius in ini-
quitate erat frigidus? si postmodum feruo-
re quodam penitentie accendatur: alium si
bi spiritum qui suum arguit ⁊ diiudicat nō
dubitat aduenisse. Habes hoc ⁊ in euange
lio? vbi cum loqueretur de spū quē acceptu
ri erant credētes in eum: ille inquit arguet
mundum de peccato. Sed quid prodest pe
nitere de culpa? ⁊ non supplicare ꝓ venia?
Necesse est vt etiam hoc spiritus operetur
dulcedine quadam spei replens animum:
per quā fiducialiter postules nihil hesitās.
Uis ne ostendam tibi etiam hoc opus esse
spiritus sancti? Utiq; dum abest ille tale ali
quid in tuo spiritu non inuenies. Deniq;
ipse est in quo clamamus abba pater: ipse q
postulat pro sanctis gemitibus in enarrabi
libus. Et hoc quidē in corde nostro. Quid
autem in patris? Sicut in nobis interpel-
lat pro nobis: ita in patre delicta donat cuꝫ
ipso patre. Aduocatus noster ad patrem in
cordibus nostris: dominus noster in corde
patris. Itaq; quod postulamus idem ipse
donat: qui donat vt postulemus. Et sic̄ nos
erigit pia quadam fiducia: ita deum incli-
nat ad nos magna pia misericordia sua.
Itaq; vt omnino scias quia remissionē pec
catorum spiritus operatur: audi qd̄ aliqn̄
audierunt apostoli. Accipite spm̄ sanctum:
quorum remiseritis peccata remittunt̄ eis.
Et de malo quidem declinando sic. Porro
ad faciendum bonum? quid in nobis bo-
nus spiritus operatur? Profecto monet
mouet: ⁊ docet. Monet memoriam? rōnez
docet: mouet voluntatem. In his enim tri-
bus tota consistit aīa nostra. Memorie sug
gerit bona in cogitationibus sanctis: atq;
ita ignauiam nostram torporemq; repellit.
Propterea quotiens huiusmodi suggestio
nem boni senseris in corde tuo? da honorez
deo ⁊ age reuerentiem spiritui scō: cui⁹ vox
sonat in auribus tuis. Ipse nāq; est qui loq
tur iusticiam? ⁊ in euangelio habes: q: ille
suggeret vobis oīa quecūq; dixero vobis.
Et aduerte qd ꝓmiserit. Ille docebit vos
oīa. Dixeram enim q: docet rōnem. Mul-
ti siqdem monent̄ vt benefaciant: sed mini
me sciunt qd agendum sit nisi adsit denuo
gr̄a spūs: vt quā inspirat cogitationem do-
ceat in opus proferre ne vacua sit in nobis
gratia dei. Sed quid? Scienti bonum ⁊ nō

facienti: peccatum est illi. Propterea nõ solum moneri ⁊ doceri: verꝫ etiam moneri ⁊ affici ad bonum necesse est ab eo vtiqꝫ spũ qui adiuuat infirmitatẽ nostram: ⁊ p quẽ i cordibus nostris diffundit charitas que ẽ bona voluntas. Itaqꝫ cum sic adueniẽs spiritus totam possederit aĩam suggerẽdo instruendo afficiendo loquẽs semp in cogitationibus nostris vt audiamus ⁊ nos qd loquatur in nobis dñs deus orationẽ illuminans voluntatem inflãmans: non tibi videtur qꝫ totam domũ impleuerint dispertite lingue tãqꝫ ignis? Nam in his tribus supe rius dictum est aĩam cõsistere totam. Sint autẽ dispertite lingue propter multiplices cogitatiões: sed eaꝝ multiplicitas ⁊ vno lumine veritatis ⁊ vno charitatis feruore fit tãqꝫ ignis. Aut certe domus adimpletio fini potius reseruet: qñ mensurã bonã ⁊ confertam ⁊ coagitatã ⁊ supeffluentẽ dabunt in sinus nr̃os. Sed qñ hec erũt? Profecto cum completi fuerint dies pentecostes. Felices vos qui iam intrastis qnquagesimam, requiei: ⁊ iubileum ãnum. Frẽs nr̃os alloquor: quibus iam dixit spũs vt requiescant a laboribus suis. Etenim hoc quoqꝫ inter eius opera reperimus. Duo nãqꝫ tempora celebramus frẽs: quadragesime vnum alterum qnquagesime. Illud ante passionem: istud post resurrectionem. Illud in cõpunctione cordis ⁊ lamentis penitentie: istud i deuotione spũs ⁊ all'a solẽni. Prius quidẽ tempus ipsa est vita pñs: posterius vo qetẽ sanctoꝝ significat que est post mortẽ. Cum aũt venerit illius qnquagesime finis: i iudicio scꝫ ⁊ resurrectione cõpletis dieb⁹ pentecostes: aderit plenitudo spũs ⁊ totã reple bit domũ. Plena siquidẽ erit omnis terra maiestate eius: qñ non solum aĩa sed ⁊ ipm corpus spũale resurget: si tñ iuxta apl'i monitũ dum adhuc est aĩale fuerit seminatũ.

¶ Item vnde supra. Sermo. ij.

ix xc

Hodie dilectissimi celi distillauerunt a facie dei synai ⁊ a facie dei israel: ⁊ pluuia voluntaria segregata est hereditati xp̃i. Spũs enim sanctus procedẽs a patre largiori munere sue maiestatis in apostolos supuenit: ⁊ tribuit eis carismatum dona. Post magnificentiã enim resurgentis post gl'iam ascendentis post residentis sublimitatem: nõ restabat nisi vt expectatio iustoꝝ leticia adueniret: ⁊ celi muneribus celestes hoĩes implerent. Uide ãt si nõ ⁊ sentẽtiaꝝ pondere ⁊ verboꝝ ordine hec oĩa isaias longe ante p̃dixit. Erit inqt in die illa germen dñi in magnificentia et gl'ia: ⁊ fruct⁹ terre sublimis: ⁊ exultatio his qui saluati fuerint de israel. Germen xp̃s iesus solus de mundissimo ꝯceptus semie: qꝫ ⁊ si in silitudine carnis peccati non tamẽ in carne peccati: si filius carnis ade non tñ filius preuaricatiõis ade: qꝫ nõ fuit natura filius ire sicut reliqui oẽs: qui in iniqtatib⁹ sunt cõcepti. Istud ergo germen qđ de virga iesse virore virgineo pullulauit i magnificentia fuit cum resurrexit a mortuis: quia tũc dñe deus meus magnificatus es vehementer: ꝯfessionẽ ⁊ decorẽ induens amict⁹ lumine sicut vestimento. Quãta aũt ascendentis gl'ia cum medius angeloꝝ ⁊ animarum sanctaꝝ ad patrẽ deducerís: ⁊ triũphatrici palma celis inuectus susceptum hoĩeꝫ in ipsa diuinitatis claudis idẽtitate? Quis cogitet nedum loquat qꝫ sit fructus terre sublimis in cõsessu ad dexteram patris: qđ vtiqꝫ celestium oculos reuerberat naturarum qđ angelicus intuitus contremit non attingit? Ueniat ꝗ exultatio dñe iesu his q saluati sunt de isr'l apl'is tuis quos elegisti ante mundi ꝯstitutionẽ: veniat spũs tuus bonus qui sordes abluat ⁊ infundat vtutes in spũ iudicij ⁊ spũ ardoris. Eia igitur frẽs cogitemus sup nos ⁊ in nos opa trinitatis ab initio mundi vsqꝫ ad finem: et videam⁹ qꝫ sollicita fuerit illa maiestas cui administratio pariter ⁊ gubernatio seculorum incumbit ne nos perderet in eternum. Et potenter quidẽ omnia fecerat: ⁊ sapiẽter oĩa gubernabat: ⁊ vtrarũqꝫ rerum tam potẽtie qꝫ sapientie signa manifestissima tenebant in creatione ⁊ ꝯseruatione machine mundialis. Et bonitas quidem in deo erat ⁊ bonitas multa nimis: sed latebat i corde p̃ris cumulanda qñqꝫ sup genus filiorum adam

in tempore oportuno. Dicebat tñ dñs: ego
cogito cogitatiões pacis: vt mitteret eum
nob q ẽ pax nr̃a q fecit vtraq; vnũ: vt iam
daret pacẽ sup pacẽ: pacẽ his q lõge ⁊ pacẽ
his q prope. Verbũ igit dei in sublimi ↄsti
tutũ vt ad nos descenderet ꝓpria benigni-
tas inuitauit: mĩa traxit veritas q̃ se ventu
rũ ꝓmiserat cõpulit: puritas vteri virgina
lis suscepit salua virginis integritate potẽ-
tia eduxit: obediẽtia in oĩbꝰ deduxit: patiẽ
tia armauit: charitas verbis ⁊ miracul ma
nifestauit. Prorsus amplissima mihi nunc
materia ⁊ maloꝝ meorũ suppetit ⁊ bonorũ
dñi mei: vt cũ cogitauerim vias meas con-
uertam pedes meos in testimonia sua. Illa
enĩ bona ineffabilia sũt: q: vt breui verbo
cũcta cõcludã: nihil meliꝰ inuenire potuit
vnde nos redimeret sapientia dei in omni
sapiẽtia sua. Sed ⁊ mala circũdederãt nos
quorũ nõ erat numerus: q: peccaui loquit
iustus super numeꝝ arene maris. Missus
est coluber tortuosus a diabolo vt venenũ
ꝑ aures mulieris in ipsius mentẽ transfun
deret in totius posteritatis originẽ: missus
est iterũ angelus gabriel a deo vt verbum
patris ꝑ aurẽ virginis in ventrẽ ⁊ mentem
ipsius eructuaret: vt eadẽ via intraret anti
dotum qua venenũ intrauerat. Vere vidi
mus gloriã eius gloriã quasi vnigeniti a pa
tre: quia totum paternũ est quod de corde
patris christus attulit nobis: vt nihil in fi-
lio dei nisi dulce nisi paternũ humani gene
ris trepidatio suspicet. A plãta pedis vsq;
ad verticẽ nõ erat in nobis sanitas: erraue-
ramꝰ ab vtero in vtero damnati anteq̃ na
ti: quia de peccato ⁊ in pctõ concepti. Chri
stus ergo ibi primã medicinã apposuit vbi
primꝰ vulneri patebat locus: ⁊ substantiali
ter vtero virginis illapsus de spũ sancto cõ
ceptus est: vt conceptionẽ nostrã mũdaret
quam spiritus malus si non fecerat infece-
rat tamen: vt nõ eẽt etiã in vtero vita ipsiꝰ
ociosa dum nouem mensibus purgat vul-
nus antiquũ scrutãs vbi dicit vsq; ad viuũ
putredinẽ virulẽtã: vt sanitas semp terna
succederet. Et tunc iam operabat salutem
nostram in medio terre in vtero videlicet
virginis marie: que mirabili proprietate
terre mediu; appellat. Ad illã enĩ sicut ad
mediũ: sicut ad archanũ dei: sicut ad rerũ
causam: sicut ad negociũ seculoꝝ: respiciũt
⁊ q in celo habitãt ⁊ qui habitãt ĩ inferno:
⁊ qui nos precesserũt: ⁊ nos qui sumus ⁊ q
sequũt: ⁊ nati natoꝝ ⁊ qui nascent ab illis.
Illi qui sunt in celo vt resarciant: ⁊ qui in
inferno vt eripiantur: qui precesserunt vt
prophete fideles inueniantur: qui sequun-
tur vt glorificentur: ⁊ eo beatã te dicũt oẽs
generationes genitrix dei: dña mundi: celi
regina. Omnes inquã generationes. Sũt
enĩ generationes celi ⁊ terre. Pater spiri-
tuũ ait apostolus: ex quo omnis paternitas
ĩ celo ⁊ in terra nominat. Ex hoc ergo bea-
tã te dicent omnes generationes: q̃ omni-
bus generationibus vitã ⁊ gloriã genuisti.
In te enĩ angeli letitiã: iusti gratiã: pecca-
tores veniã inuenerunt in eternũ. Merito
in te respiciunt oculi totius creature: q: in
te ⁊ ꝑ te benigna manꝰ omnipotentis qcq̃d
creauerat recreauit. Placebit ne tibi dñe
iesu vt dones mihi vitam tuam sicut dedi-
sti conceptionẽ: quia non solum conceptio
mea imunda: sed mors peruersa: vita peri-
culosa: ⁊ post mortem restat mors grauior
mors secũda? Non solum ait conceptionẽ
meam: sed ⁊ vitam meam: ⁊ per singulos
etatum gradus infantie pueritie adolescẽ
tie iuuentutis tibi dabo: adijciens morẽ ⁊
resurrectionem ascensionem ⁊ missionem
spiritussancti. Hoc autẽ ideo: vt conceptio
mea emundet tuam: vita mea instruat tuã:
mors mea destruat tuam: resurrectio mea
precedet tuam: ascensio mea preparet tuã:
porro spiritus adiuuet infirmitatem tuam.
Sic enim plane videbis ⁊ viam per quam
ambules: ⁊ cautelã qua ambules: ⁊ ad quã
ambules mansionẽ. In via mea cognosces
viam tuam: vt sicut ego paupertatis ⁊ obe-
dientie: humilitatis ⁊ patientie: charitatis
⁊ misericordie ĩdeclinabiles semitãs tenui
sic ⁊ tu eisdez vestigijs ĩcedas: nõ declinãs
ad dexteram neq; ad sinistram. In morte
autẽ mea dabo tibi iustitiam meam dirum
pens iugũ captiuitatis tue: expugnans ho-
stes qui sunt in via vel iuxta viam: vt nõ ap
ponant amplius nocere tibi. His aũt com-

pletis reuertar in domū vnde exiui: et ouibus illis que in montib' remanserāt: quas et propter te reliquerā vt te nō ducere sed reportare: reddā faciē meā. Et ne de absentia mea vel murmures vel cōtristeris: mittā tibi spiritum paraclitū: qui tibi donet pignus salutis: robur vite: sciētie lumen. Pign' salutis: vt ipse spūs testimoniū reddat spiritui tuo q' sis fili' dei: q certissima signa pdestinationis tue cordi tuo imprimat et ostendat: q donet letitiam in corde tuo. et de rore celi si nō ptinue tn sepissime mentē tuā impinguet. Robur vite: vt qd p naturā tibi ē impossibile: p gratiā eius nō solū possibile: sed et facile fiat: ita vt in laborib': i vigiliis: in fame et siti: et in oībus obseruātiis q nisi farinula ista dulcorenf: prorsus mors in olla appareat: delectabiliter incedas, sicut in oīb' diuitiis. Sciētie lumen: vt cū oīa bene feceris te seruū inutilē putes: et quiqd boni i te inueneris illi tribuas: a quo omne bonū est: sine quo nō paruū aliqd: īmo nihil oīno potes incipere ne pficē dicā. Sic ergo spūs iste in tribus istis te docebit omnia: sed oīa q ad tuā ptineant salutē: q: i ipsis est plena et absoluta perfectio. Hoc est quod per prophetam idem spiritus dicit: Seminate vobis ad iustitiam vbi pignus salutis ostendit: metite spem vite vbi vitale robur accipitur: illuminate vobis lumen scientie: quod verbis propriis subinfertur. Unde et spiritus iste super apostolos in igne apparuit: propter lucem pariter et ardorem. Quos enim repleuerit: et spiritu feruere et in veritate cognoscere facit: quia sola misericordia est que eos et preuenit et perducit. Multū sibi de hac mīa vndiqz cōtraxerat puer dñi: cū diceret: Misericordia ei' preueniet me: et misericordia tua ante oculos meos ē: et mīa tua subsequatur me oīb' diebus vite mee: et qui coronat te in mīa et miserationib': et deus meus mīa mea. O qz dulciter dñe iesu cum hoīb' puersatus es: qz abundanter multa et magna bona hoīb' largit' es: qz fortiter tā indigna qz aspa pro hoīb' passus es: ita vt luceat sugere mel de petra: oleūqz de saxo durissimo. Duro ad vba: duriori ad verbera: durissimo ad horrida crucis: q: in oīb' his sicut agnus corā tondente se obmutuit: et nō aperuit os suū. Uides igit qz verum dixerit ille qui dixit dñs sollicit' mei. Pater vt seruū redimat filio nō parcit: fili' seipm libētissime tradit: spiritum sanctū vterqz mittit: et ipse spirit' postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. O duri et indurati et obdurati filii adā quos nō emollit tāta benignitas: tāta flamma: tā ingens ardor amoris: tam vehemēs amator: q pro vilib' sarcinulis tā preciosas merces expēdit. Nō eni corruptibilib' auro vel argēto redemit nos: sed precioso sanguine suo: quē effudit abunde: quia largiter vnde sanguinis de corpore iesu p qnqz partes emanarūt. Quid vltra debuit facē et nō fecit: Illuminauit cecos: reduxit erroneos: recōciliauit reos: iustificauit impios triginta et trib' annis sup terrā visus: cum hoīb' puersatus: pro hoīb' mortuus: q de cherubin et seraphin et oīb' angelicis virtutibus dixit et facta sunt: cui subest cū volue rit oīa posse. Quid ergo a te querit q tanta sollicitudine te quesiuit: nisi te sollicitū ambulare cū deo tuo. Hāc sollicitudinē facit spūs sanct': q scrutatur pfunda pector nrorum: discretor cogitationū et intentionū cordis: q nec minimā paleā inter cordis qd possidet habitaculū patitur residere: sed stati igne subtilissime circūspectiōis exurit spūs dulcis et suauis: q nostrā voluntatē flectat imo erigat et dirigat magis ad suā: vt eā veraciter intelligere: et feruenter diligere: et efficaciter implere valeamus.

¶ Item vnde supra Sermo tertius.

Quam libenter vobis cōmunicē siquid mihi supna dignatione sensero inspiratū: nouit spūs ipse cuius hodie solēnitatē et solēnitatē precipuā celebram': vtinā deuotiōe precipua. Ipse eni ē dilectissimi q nos sedere facit nō solū in ciuitate: sed et in domo vna: vt sedeat super sedentes: vt requiescat sup humiles et tremētes ad sermones suos. Ipse est qui virgini obumbrauit: aplos roborauit: vt et vgineo corpori tēperaret deitatis accessū: et aplos

induereт virtute ex alto: feruentissima scꝫ
charitate. Hanc nimirꝫ apostolicus ille cho
rus loricam sese induit sicut gigas ad faci-
endam vindictam in nationibꝰ increpatio-
nes in populis: ad alligandos reges eorūꝫ ī
cōpedibus ⁊ nobiles eoꝝ ī manicis ferreis.
Quia enī in domū fortis ligare eum ⁊ vasa
eius diripere mittebant̃: opus erat fortitu-
dine ampliori. Alioqn q̄ꝫ multum erat ad il
los vt de morte triumpharent ⁊ ne ipse qdē
porte inferi preualerēt aduersus eos: si nō
vigeret in eis que ī eis vinceret dilectio for
tis vt mors: dura sicut infernus emulatio?
Hunc sibi zelū imbiberāt: cū vino ebrij pu-
tarent̃. Et vere ebrij vino: sed nō eo quo ab
incredulis ebrij credebant̃. Plane inq̄ꝫ ebrij
sꝫ vino nouo qd̄ veteres qdē vtres nec me
rerent̃ accipe: nec ꝯtinere valerēt. Hoc. n.
vinū vera illa vitis fuderat d̄ excelso: vinū
letificans cor nō statū mentis euertēs: vinū
germinās v̄gines nō apostatare faciēs sapi
entes. Nouū vinū: sed hītantibꝰ sup terrā.
Nam ī celis qdē olim iam copiosissime re-
dundabat: nō ī vtribꝰ nec ī testeis vasis sꝫ ī
cellaria vinaria ī spūalibus apotecis. Flue-
bat p vicos ⁊ plateas ciuitatis illiꝰ vinum ī
quo leticia cordis nō carnis luxuria est: nā
terrigene ⁊ filij hoīum vinū huiusmōi non
habebāt. Sic igit̃ celū qdem vino ꝓpō frue
bat̃ qd̄ terra interim nesciebat: sed ne ipsa
qdem terra penitꝰ inops carne xp̄i gl̄iabat̃
cuiꝰ p̄ntiaꝫ celū nihilominꝰ sitiebat. Quid
ni fidelissimū fieret gratissimūq̄ꝫ cōmertiū
inter celū ⁊ terram īter angelos ⁊ apl̄os: vt
exhiberetur illis caro xp̄i istis vinum celi
essetq̄ꝫ ī terra spūs caro ī celis ac deinceps
oīa oībus cōia ī eternū? Nisi inqt ego abie
ro: paraclitus nō veniet ad vos. Hoc ē di-
cere. Si nō dederitis qd̄ amatis: non hēbi
tis qd̄ d̄sideratis. Expedit igit̃ vob̄ vt ego
vadā: vos quoq̄ꝫ de terra ad celū de carne
ad spm̄ translaturus. Filius enī spūs: pater
spūs: spūs sanctꝰ: spūs est. Deniq̄ꝫ spūs añ
faciē nr̄am xp̄s dn̄s. Sꝫ ⁊ pr̄ q: spūs ē: tales
querit adoratores q adorent eum ī spū ⁊ ve
ritate. Spūs tamē sanctus quasi spālr̄ spūs
dicitur ꝙ ab vtroq̄ꝫ procedat firmissimū ⁊
indissolubile vinculum trinitatis: tāq̄ꝫ pro
prie scūs ꝙ sit donum patris ⁊ filij omnem
sanctificans creaturam: q̄ꝫuis pater quoq̄ꝫ
⁊ spūs sūs itēq̄ꝫ filius ⁊ spūs scūs sit: ex quo
oīa per quē oīa in quo oīa vt apostolus ait:
Tria in magno huiusmodi opere cogitare
debemus: videlicet quid sit: quomodo sit:
ad quid sit ꝯstitutus. Et in esse qdem rerū
inestimabilis potentia cōmendat̃: ꝙ tā mul
ta: tam magna: tam multipliciter: tam ma-
gnifice sunt creata. Sane in modo ipso sapi
entia singularis elucet: ꝙ hec qdem sursū:
hec v̄o deorsū: hec in medio ordinatissime
sint locata. Si v̄o ad quid factus sit medite
ris: occurrit tam vtilis benignitas tam be-
nigna vtilitas: que etiam īgratissimos q̄ sq̄ꝫ
multitudine ⁊ magnitudine beneficiorum
possit obruere. Potentissime siquidem ex
nihilo oīa: sapientissime pulchra: benignissi
me vtilia sunt creata. Uerūtñ ⁊ fuisse noui-
mus ab initio ⁊ adhuc multos esse videmꝰ
in filijs hoīum: qui in bonis inferioribꝰ sen
sibilis mundi huius tota sensualitate dep̄ssi
totos se dederūt his que facta sunt: quonā
modo vel ad quid facta sunt negligentes.
Quid istos nisi carnales dicamus? Paucis
simos esse iam arbitror. Legimus tñ nōnul
los q̄sq̄ꝫ fuisse qbus summū studium fuit
atq̄ꝫ vnica sollicitudo modum ⁊ ordinē ve-
stigare factoꝝ: adeo vt pleriq̄ꝫ non mō vti-
litatem reꝝ perquirere dissimulauerint: sꝫ
⁊ ipsa magnanimiter spreuerint cibo paruissi
mo vilissimoq̄ꝫ contenti. Ipsi qdē sese phi-
losophos vocant: sed a nobis curiosi ⁊ vani
rectius appellant̃. Utrisq̄ꝫ igit̃ successerūt
viri prudentiores: q nimirꝝ ⁊ que facta sunt
⁊ quomodo facta sunt transilientes: inten-
derunt aciem mentis vt ad qd facta sūt vi-
derent. Nec latuit eos qm̄ oīa ꝓpter semet
ipm̄ fecit deus: oīa ꝓpter suos. Aliter tamē
propter se: aliter ꝓpter suos. In eo quippe
qd̄ dicit̃ oīa ꝓpter se preueniens cōmenda
tur origo: in eo autē ꝙ dicit̃ oīa ꝓpter suos
magis exprimit̃ fructus sequens. Oīa fecit
propter semetipm̄ gratuita videlꝫ bonitate
oīa ꝓpter electos suos ꝓ eoꝝ scꝫ vtilitate:
vt illa quidē efficiens causa sit hec finalis.
Hi sunt spūales viri sic vtentes hoc mūdo
tanq̄ꝫ non vtantur: sed in simplicitate cor-

dis sui querentes deū:nec illud magnope-
re vestigantes quonam mundo mundialis
hec machina volueretur. Primi voluptate
secundi vanitate: tertij veritate impleti.
Gaudeo vos eē de hac schola de schola vi-
delicet spiritus:vbi bonitatem ⁊ disciplinā
⁊ scientiam discatis et dicatis cum sancto.
Super omnes docentes me intellexi. Qua
re inquā? Nunquid quia purpura ⁊ bisso
me indui? quia lautioribus epulis abūdaui
Nunquid quia platonis argutias aristote-
lis versutias intellexi? aut vt intelligerez la-
boraui? Absit inq̄z:sed quia testimonia tua
exquisiui. Felix q in hoc sancti spiritus tha
lamo cōmoratur vt possit intelligere tripli-
cem illum spiritum:de quo idem ipse puer
domini super seniores intelligens decanta
bat. Ne proijcias me a facie tua: ⁊ spiritum
sanctum tuum ne auferas a me. Cor mūdū
crea in me deus: ⁊ spiritum rectum innoua
in visceribus meis. Redde mihi leticiam sa
lutaris tui: ⁊ spiritu principali confirma me
Spiritum sanctum ipsum intellige proprio
nomine designatū. Rogo ergo ne proijciat
a facie eius tanq̄z aliquod imundum: quia
spiritus iste odit sordes nec habitare potest
in corpore subdito peccatis. Cui enim pro-
prium est peccata repellere ipsi ⁊ proprium
est peccata odire:nec in vno domicilio pari
ter morabuntur tanta mundicia ⁊ imundi-
cia tanta. Recepto igitur sancto spiritu per
sanctimoniam sine qua nemo videbit deū:
audet quis apparere ante faciem eius tāq̄z
lotus ⁊ mundus vtpote qui contineat se ab
omni malo ⁊ qui actiones ⁊ si nō cogitatio-
nes frenauerit. Sed quia peruerse ⁊ imun-
de cogitationes separant a deo: orandū est
vt cor mundum creetur in nobis. Qd̄ vtiq̄z
fiet:si spiritus rectus in nostris fuerit visce
ribus innouatus. Spiritum rectum quod
ait:filio potest non inconuenienter aptari?
qui nos veteri homine exuens nouum in-
duit: qui nos renouauit in spiritu mentis
nostre tanq̄z visceribꝰ nostris? vt cogitemꝰ
q ue recta sunt vt ambulemꝰ in nouitate spi
ritus: ⁊ non in vetustate littere. Formā eniz
rectitudinis de celis attulit de celis reliq̄t i
terris? imiscens sane ⁊ imittens dulcedinē
rectitudini in omnibus operibꝰ suis: sicut
de eo idem ipe predixerat. Dulcis ⁊ rectus
dominus:propter hoc legē dabit delinquē-
tibus i via. Castigato ergo corpore p sancti-
tudinem operum? mūdato corde vel potiꝰ
innouato per rectitudinem cogitationum
redditur leticia salutaris:vt iam in lumine
vultus dei ambules ⁊ in nomine eius exul-
tes tota die. Quid igitur restat? nisi vt spiri
tu principali confirmeris? Patrem intelli-
ge spiritum principalez non q̄ maior sed q̄
solus a nullo:cum ab eo sit filius spiritꝰ san
ctus ab vtroq̄z. In quo autem confirmatio
hec nisi in charitate? aut quod donum aliđ
tam dignum patre: quod munus aliđ tam
paternum? Quis nos ait apostolus separa
bit a charitate xp̄i? Tribulatio an angustia
an persecutio an fames? an nuditas:an peri
culum: an gladius? Certi sitis quia neq̄z
mors neq̄z vita neq̄z cetera alia que aposto
lus tam multipliciter q̄z audaciter enume-
rat: poterunt nos separare a charitate dei
que est in christo iesu. Nūquid non hoc cō-
firmationem ab omni huius sententie p̄te
demonstrat? Scis vas tuum possidere i san
ctificatione ⁊ honore? ⁊ non in passione de-
siderij? Spiritum sanctū accepisti tibi. Uis
vt quecūq̄z tibi fieri vis ab omnibus tu q̄z
facias illis? ⁊ quod tibi fieri non vis alij ne
feceris? Spiritum rectum ad opus p̄ximi
suscepisti. Hec est enim rectitudo quam lex
vtraq̄z cōmendat? ⁊ que nature indita: ⁊ q̄
tradita per scripturaz. Jam si in vtroq̄z bo
no ⁊ in his que ad vtrūq̄z pertinent firmit
perseueras:principalem spiritum quē solū
deus approbat recepisti. Alioq̄n que modo
sunt modo non sunt is qui vere est non ac-
ceptat:nec in caducis istis sibi potest eter-
nitas complacere. Itaq̄z si desideras vt in
te deus eligat partem sibi esto sollicitus:sic̄
tibi spm̄ sanctum sicut p̄ximo spm̄ rectū sic
ei quoq̄z tanq̄z vo p̄ncipi et patri spiritum
principalez exhibere. Uere multiplex spūs
qui tam multiplex filijs hoīum inspirat: vt
nō sit q se abscōdat a calore eius. Siq̄dē cō
cedit eis ad vsū? ad miraculū ad salutē? ad
auxiliū:ad solatiū:ad feruorē. Ad vsū q̄dē
vite bonis ⁊ mal' dignis p̄it ⁊ idignis cōia

bona abundãtissime tribuẽs: ita vt videat
discretiõis limité nõ tenere. Ingratus est:
qui in his quoqȝ beneficiũ spũs non agno
scit. Ad miraculũ in signis ꝓdigijs: i varijs
virtutibus quas ꝑ quorũlibet manus ope
ret ipe ẽ antiqua miracula suscitans: vt ex
ꝑñtib⁹ fidé astruat ꝑteritoꝝ. Sed qꝛ nõnul
lis hãc quoqȝ gratiam sine ꝓpria vtilitate
largit: tertio infundit ad saluté: cuȝ in toto
corde nostro reuertimur ad dñm deuȝ no
strũ. Porro ad auxiliũ dat: cuȝ in omni col
luctatiõe adiuuat infirmitaté nostrã. Naȝ
cũ testimoniũ ꝑhibet spũi nostro ꝙ filij dei
sumus: ea inspiratio ẽ ad cõsolationé. Dat
etiã ad feruoré cũ in cordibus ꝑfectoꝝ ve-
hemẽtius spirãs validũ igné charitatis ac
cẽdit: vt nõ solũ in spe filioꝝ dei: sed etiã in
tribulatiõibus gloriẽt cõtumeliã reputã-
tes gaudiũ: despectioné exaltationé. Oib⁹
nobis nisi fallor datus ẽ spũs ad saluté: ad
feruoré nõ ita. Pauci enim sunt q hoc spũ
repleant: pauci q studeãt emulari. Cõten-
ti sumus angustijs nostris: nec respirare in
libertaté illã: nõ saltem ad eã spirare cona-
mur. Oremus fratres vt cõpleant i nobis
dies pẽthecostes: dies remissionis: dies ex
ultatiõis: dies verissimi iubilei: ꝛ inueniat
nos semꝑ spũs sanctus omnes ꝓpter ꝑñtiã
corporalé pariter ꝓpter cordiũ vnitatem i
eodé loco ꝑ ꝑmissam stabilitaté: ad laudeȝ
sponsi ecclesie iesu xp̃i dñi nostri: q est suꝑ
omnia benedictus in secula. Amẽ.

¶ In die penthecostes. Sermo quart⁹

cj CONgregati estis frẽs
charissimi ad audiẽdum ver
bũ dei. Uobis incũbit audi-
re: mihi os aꝑire: deo illd ad
iplere. Ferueat fides vestra: quia per fidé
credentiũ dat verbũ euãgelizãtibus: nõ ẽ
smone cõposito: sȝ i virtute multa. Quid
eni ꝓdest audire vocẽ dñi: nisi voci sue det
ipe vocẽ virtutis? Adsit ergo nobis ipe: d
quo locuturi sumus: Locuti inqȝ: nõ quia
suggerat ꝑsũptio: sed qꝛ incũbit ex officio.
Loq tñ nobiscũ nõ ẽ magnũ: sed facere no
biscũ. Magnificauit dñs facere nobiscũ. i.
ꝓ magno ducit oꝑari nobiscũ. Sed ne diu
tius moremur in ꝑludio: iã accedẽdũ ẽ ad
id: de quo intẽdim⁹. Hac die spũs sanctus
in igneis linguis discipulis apparuit: ver-
bũ dãs ꝑdicatiõis: ꝛ igné accẽdẽs charita-
tis. Qui sicut dicit scriptura ꝯgregati erãt
sicut in vno loco ita ꝛ eodé aĩo: Multitudi
nis. n. credẽtiũ erat cor vnuȝ ꝛ anima vna.
Erãt aũt ꝯgregati non ad voluptuose con
uescẽdũ: sed ad orãdũ assidue. Orãtibus si
qdẽ ꝛ vnanimiter ꝯuersantib⁹: nõ dissidio
sis: aut discordantib⁹ immittit spũs sanctus.
Absit auté a cordibus nostris: vt credam⁹
apl'os hac die ꝑmũ accepisse spm̃ sanctum.
Scriptũ ẽ eni: qꝛ ante hũc diem insufflauit
eis iesus dicẽs: Accipite spm̃ sanctũ: quoꝝ
remiseritis pctã remissa sunt: ꝛ quorũ reti-
nueritis retẽta sunt. Acceperãt ergo spm̃
sanctũ in remissiõe prioꝝ delictoꝝ: accepe-
rãt ꝛ nihilominꝰ i remissioné ꝛ retentionẽ
pctõꝝ alioꝝ: qꝛ sicut diuersa operat: ita di-
uersis modis accipit vn⁹ atqȝ idé spũs. Sȝ
ideo hac die ꝑncipaliter datus ẽ spũs san-
ct⁹: qꝛ his quos repleuit: charitatis ĩfudit
plenitudinẽ: que seruilẽ foras emisit timo-
rẽ. Ante eni qȝ ista die daret spũs sanctus
vsqȝ adeo timidi: ꝛ tepidi erant apli: vt ali-
qs eoꝝ ad vocẽ ancille negaret: aliqs reie-
cta sindone nudus aufugeret: oẽs võ reli-
cto eo fugerẽt. Sed repleti spũ scõ loqbant
ꝛ oꝑabant magnalia dei: ita. s. vt q deũ nega-
uerat ad vocé ancille: ꝯstãter iesũ cõfiteret
corã nerone. Et q reiecta syndone fugerat
nec feruẽtis olei expauit doliũ: nec lõgũ ex
horruit ac dixꝝ exiliuȝ. Deniqȝ q relicto eo
oẽs fugerãt: ibãt postmodum gaudẽt esa
ꝯspectu ꝯcilij: qm̃ digni habiti sunt ꝓ noĩe
iesu ꝯtumelias pati. Libet hinc alti⁹ ꝯtem-
plari modũ huc redẽptiõis: q quãto subti-
li⁹ ĩspicit: tãto de⁹ circa nos affectuosior co-
gnoscit. mirabil' qdé iusticiã facies: sȝ lõge
mirabilior miaȝ ĩpendes. Expellẽdo. n. de
ꝑadiso tradẽs eũ in varias passiões ꝛ mor-
tẽ tꝑalẽ: nõ solũ viuẽti sȝ etiam mortuo hoĩ
irat⁹ ẽ. Quotquot eni de hoc sclo trãsibãt:
descẽdebãt i infernũ. Exigẽte igit iusticia:
hoc mõ amisit hoieȝ. Sed i medio furoris
mie recordat⁹ grauiter tulisse visus ẽ huius
modi amissioné: cui⁹ tãto tꝑe qsiuit recuꝑa

tionē. Casus q̄ppe hoīs quodāmō pacem turbauit angeloꝝ: nō qꝛ ab īterno ꝯspectu diuinitatis auulsi: sed qꝛ exterius in ministeriū deputati sūt hoīb⁹ p̄stādo adiutoriū ad seruiēdū deo: ⁊ resistēdū diabolo. Hoc testat̄ apl̄s dicēs: Nōne oēs admīstratorij spūs sunt ī misteriū missi ꝓpter eos q̄ hereditatez capiūt salutis? Ab hoc aūt obsecro nullū angeloꝝ credim⁹ emācipatū: cū apl̄s testet̄: nō aliquos s; oēs eē deputatos ī ministeriū. Patet etiā nullū de īferiorib⁹ p̄ter missū ordinib⁹: cuz de sublimiorib⁹ ordinib⁹ ⁊ viciniorib⁹ ad ꝯtēplandū illi⁹ diuinitatis archanuz .i. cherubin ⁊ seraphin legat̄ q̄ ī misteriū sunt deputati: cherubin ad custodiendū aditū pa̅disi: seraphin aūt q̄busdā alaꝝ suaꝝ volare: q̄busdā d̄r pedes dn̄i velare. S; qꝛ nō sufficit ad redēptionē hominū faciendā angeloꝝ admīstratio: misit p̄r filiū suū ad instruēdū: errabūdū ⁊ erroneū hoīez: quaten⁹ reduceret̄ ī viā rectā: ⁊ iret ī ciuitatē habitationis. Hinc quāto fiduciali⁹: tāto vehemēti⁹ p̄r eū īplicuit laborib⁹: cui nimiꝝ fili⁹ fact⁹ ē obediēs vsq; ad mortē: mortē aūt onerosam ⁊ opprobriosā: qꝛ mortē crucis. Cui ḡ pep̄cit: q̄ ꝓprio filio suo nō pep̄cit: s; ꝑ oīb⁹ nob̄ tradidit illum? Spūi scō: Nequaq̄: qꝛ ⁊ ip̄e ī misteriū missus ē ad ꝯfirmādos videlicet quos filius īstruxerat. Magna ḡ op̄a dn̄i: et exq̄sita ad recuperādū hoīez: ꝑ quo deputant̄ angeli ad mīstrādū: fili⁹ ad īstruēduz: spūs sanct⁹ ad ꝯfirmādū. S; q̄re ꝑ filiū ꝯuersantē corporaliter cū discipulis nō sunt ꝯfirmati: sic̄ ⁊ īstructi. Cōuersanti q̄dē cū ipsis mag̅ro ⁊ dn̄o nequaq̄ firmi erāt: q̄ eousq; īfirmi ⁊ tepidi inuēti sunt: vt fieret iter eos ꝯtentio q̄s eoꝝ videret̄ eē maior: ⁊ vt dictum ē Relicto eo oēs fugerunt. Vn̄ d̄r ad illos. Expedit vob̄ vt ego vadā. Nisi enī abiero paclyt⁹ nō veniet Cū aūt assūpt⁹ fuero mittā eū ad vos. Quāto nimiꝝ recessit longi⁹ humanitas: tāto ꝓpīqui⁹ accessit diuinitas Vn̄ luce clari⁹ patet q̄ corpal̄ xp̄i p̄n̄tia q̄ frui tp̄al̄r letabant̄ diuini saporis gustū interi⁹ excludebat: sine quo nulla sentit̄ spūalis dulcedo vl̄ dilectio: nec aliq̄ acq̄rit̄ boni ꝓpositi vl̄ op̄is confirmatio. Quid iter omnia corporea: q̄d inq̄ sancti⁹ corp̄e xp̄i? De ei⁹ tn̄ p̄n̄tia qua querebāt apl̄i cōsolari nec igne sancti spūs accēdebant̄: nec virtute eiusdē corroborabant̄. Renuat ḡ necesse ē aīa n̄r̄a ꝯsolari ī vanitatib⁹ huius seculi rebusq; corp̄alib⁹. Renuat inq̄ ꝯsolari de p̄n̄tia mundi vt delectet̄ ī memoria dei: qꝛ sicut nemo pōt duob⁹ dn̄is seruire sic dei ⁊ mundi fil̄: nemo pōt sentire dulcedinē. In vsu ḡ vestiū: ī ꝯstructiōe edificioꝝ ꝯsideretur necessitas: sed damnet̄ sup̄fluitas. Qui enī circa huiusmodi delectabil̄r occupant̄ ab amore dei miserabiliter alienant̄. Hac ḡ de cā assumpto corp̄aliter ī celo mediatore dei ⁊ hominū missus ē apl̄is paclit⁹ ali⁹. tāto gratior quanto fortior. Quo nimiꝝ suscepto fortes facti sunt ī bello: qꝛ obturauerūt ossa leonū: extinxerūt īpetū ignis: effugarunt aciē gladij: ꝯualuerūt de īfirmitatibus suis. Et hic paclyt⁹ ē spūs dn̄i: de quo scriptū est: Quia repleuit orbē terraꝝ: ⁊ is q̄ ꝯtinet oīa sciaz h; vocis. Spūs sanct⁹ mul̄tiplicitatē h; donoꝝ: quoꝝ vnū ē q̄d ē scia vocis: ī cui⁹ datiōe repl̄e d̄r orbem terraꝝ. Septē sūt dona spūs scī. Primū ⁊ secūduz ⁊ quartū ⁊ q̄ntū sūt merita: tertiū ⁊ sextuz sunt p̄mia: septimū .i. sapīa q̄ ī altis habitat nō plenarie: nō ꝑfecte pōt h̄ri ī hoc sc̄lo: s; ī futuro: Ibi tātū ꝑfecte habebit̄: qꝛ deus erit oīa ī oīb⁹. In tertio te q̄si lōgo itinere fatigatū: quo nimiꝝ ꝑ abruptas timoris ac pietatis semitas anxi⁹ laborasti excipit ⁊ letificat ꝯsolatio. Perueniētē vo ad sexū īpinguat solidat ⁊ letificat ꝯtēplatio. Rediens enī de regiōe dissimilitudinis mō ꝑ aspera timoris: mō ꝑ plana pietatis incedis: ⁊ dolorē ⁊ tribulationē īuenis: carnis onerat⁹ desiderijs: quibus te obedire: nec sancti ꝓpositi intentio: nec conuersatiōis p̄mittit īstitutio. Duz ergo carnalibus de quasi feruētibus desiderijs adhuc que in te sentis que incitant et non consentis in amaritudine moratur oculus tuus: dum caro repugnat aduersus spirituz: spiritus autem aduersus carnem: voluntate que in legez peccati captiua ducta est carni potius q̄ rationi conscientie: dum ergo in tanta spiritus angustia voluntate tua aliud desiderante:

⁊ ad ipſū rōni ſcarne licet inuita aliđ opāte
ne ſubitrāte frāgaris diſpatiōe necīa ē ,ti
bi ꝯſolatio: quā grā miſtret vel itra lachry-
mas cōpunctōis vł iter ſuſpiria deuotiōis
Hanc conſolationē inuenis in ſcientia vo
cis ideſt in cognitiōe orationis: qñ videli-
cet dirigit oratio tua: ſicut icenſuȝ in cōſpe
ctu dei: qđ eſt ſacrificiū matutinū: vt ſequa
tur eleuatio manuū tuarum qđ eſt ſacrifi-
cium veſpertinum: nam ſicut dicit apoſto-
lus: quid oremus ſicut oṗtet neſcimus: ſed
ſpūs adiuuat infirmitatem noſtram q po-
ſtulat ꝓ nobis gemitibꝰ inenarrabilibus.
Dulces ⁊ ſuaues ⁊ inenarrabiles ſunt ge-
mitus amātis: q tñ dicunt potius ſpūs q̄ȝ
hoīs. Si eni locutꝰ eſt ſpūs in patribus no
ſtris añ tribunalia: an nō loquet obſecro
ante altaria filijs? Si locutꝰ eſt in illis ꝓ de
fendenda veritate: cur nō loqtur in iſtis ꝓ
īpetranda ſalute? Ideo nāqȝ veritatis pre
miſſa ē defenſio: vt ſalutis ſequeret inuētio
Gemit ḡ ſpūs ⁊ more colūbe gemitꝰ in amo
re: q nimirū ꝑ colūbam deſignatus eſt. Si-
cut eni nos nō ſumus q loqmur: ſed ſpūs
patris vr̄i q loquit in vobis: ita nos nō ſu-
mus q orādo gemimus. ſed ſpūs orat ⁊ ge-
mit in nobis. Gemitus iſte nō eſt hoīs nec
ab hoīe accipit: ſed eſt donū ꝑfectū: deſcē-
dens a p̄re luminū: qui in noīe filij mittit
ſpūm: vt ducat nos ad viā rectā ⁊ doceat fa
cere bonā ⁊ bñplacentē ⁊ ꝑfectā voluntatē
ſuam. Gemit ḡ ſpūs: orat ſpūs. Qui enim
datus eſt in linguis igneis: cur non ſit nob
līgua in oratiōe ⁊ ignis in dilectiōe q ignis
eſt cōſumēs rubiginē peccatoꝝ: ⁊ lingua ē
poſtulās grām meritoꝝ. Ubi ergo poſtu-
lat in nobis ibi dat orādi ſciam. Ad hanc
oratiōis notitiam in qua cōtra ardorē car-
nis ⁊ infeſtationē demonū iocūde cōſolati
onis ſentit refrigeriū: ꝑ timorē ac pietateȝ
accendit. Per timorē q̄rimus veniā ⁊ per
pietatē iuenimus q̄ſitam. Scriptū eſt eniȝ
A timore tuo dñe cōcepimus: q: multotieſ
boni cōcepimus ꝓpoſitū magis timore ge
hēne q̄ȝ amore vite eterne. Pietas aūt eſt
cultus dei. Colit deus in vigilijs ⁊ ieiunijs
in laboribus ⁊ anguſtijs: ſicut ſcriptū eſt.
Oēs q pie volūt viuē in xp̄o oportet: mul-
tas tribulatiōes pati. Veniā ḡ quā grimꝰ re
linquēdo ſclm̄ iuenimꝰ querēdo ⁊ colēdo
deū. Seruꝰ nō manet i domo in eternū. Et
tñ initiū ſapie ē timor dñi. Sapia dicit a ſa
pore ⁊ ipaȝ nō hēt maliuola aīa in quā non
introibit ſapia: ſȝ hūilis ⁊ beniuola cui ſoli
ſapit dñs deus. Sapit deꝰ tm̄ timēti ⁊ amā
ti eū. Dixit .n. inſipiēs i corde ſuo ideſt q ē
ſine ſapore bono in corde ſuo. Quicqd ſo-
net in ore nō ē deꝰ. Labia cordis ſunt timor
Si ḡ timor ē ſapie meditatio ⁊ ichoatio: qd
melius q̄ȝ amor ē ipſius ꝯſumatio? Qđ .n.
ichoat in timore in amore ꝑficit. Incheat
ꝓinde in īfimis: q: infixis ī limo ꝓfundi ⁊
iacētibꝰ in lacu miſerie ⁊ luto fecis: ſȝ cōſu-
mat in altiſſimis. Unde ⁊ ipa ſapia dicit.
Ego in altiſſimis hito. Ad hanc cōſumatio
nē nullus mortaliū pōt ꝑuenire: q: nec ſcō-
rū aīe īmo nec angelici ſpūs huiuſmōi cō-
ſumationē credunt adhuc ꝑcepiſſe. Unde
apl's. Deo ꝓ nobis melius ꝓuidēte ne ſine
nobis ꝯſumarent. Quō eni cōſumati erūt
quouſqȝ in miniſteriū deputati q̄rent re-
ſtaurationeȝ ſemirupte ciuitatis ſue? q q̄ȝ
diu erit iꝑfcā ꝯſumatio nō erit. Unde apo
ſtolus. Deinde ⁊ finis ideſt ꝯſumatio cuȝ
tradidit regnū dñi ⁊ p̄ri. Q̄diu i regno dī
ideſt ī ſcā eccl'ia q̄daȝ remittēda ſunt ꝑ mi-
ſericordiā quedā puniēda ꝑ iudiciū regnū fi
lius obtinē dī: q: p̄r nō iudicat quēqȝ ſȝ oē
iudiciū dedit filio: Peracto vo iuditio ab
latis iā de regno eiꝰ oībꝰ ſcandal' ablatoqȝ
īpio ne videat gl'iam dei tūc filius tradet
regnū p̄ri. Abinde eni videbit ſicuti eſt fa
cie ad faciē illa diuinitatis maieſtas: ⁊ deꝰ
erit oīa in oībus. Ad p̄rem ſiqdē ꝑtinet po
tētia ad quā ſuſpirās cātabat ꝓpheta. In-
troibo ī potētias dñi donec mēorabor iuſti
tie tue ſoliꝰ. Differamꝰ in pñs ſiē ad fruen
dū ita ad loq̄ndū de hac excellētiſſima ꝯſu
matiōe: ⁊ de quadā īferiori ꝑfcā tñ agamꝰ
īteri q ꝑfectio charitatis nūcupat: de q dī
ꝑfcā charitas foras mittit timorē. Sicāut
hec ꝑfectio charitatis ſuilir neſcit timē: ita
timor īchoatiuꝰ neſcit amare filial'ir. Huiꝰ
timoris affectꝰ nō amore non deſiderio pa-
trie celeſtis ſed ſolo timore eterni ſupplicij
carnis deſideria refrenare dicitur: vt tibi

dicenti nō facies furtū merito respōdeat.
Nō pasces in cruce coruos. Declinare eni
a malo nō amore boni: sꝫ timore supplicij: p̄
miū nō meret. Morari ergo in hoc gradu
seruilis timoris valde piculosuꝫ est q: seruꝰ
nō manet in domo in eternū. Ascēdere aūt
ad gradū pfecte charitatis arduū est ꝛ gra
ue: nec est ꝓfecto incipiētiū: sed diutissime
exercitatoꝝ. Quid ḡ restat cōsilij? Si non
potes tm̄ esse filius: noli tm̄ esse seruus. Si
nō potes tm̄ amare: noli solū timere: Sed
esto in medio timēs ꝛ amans: ꝛ hoc est fm̄
psalmistā dormire inter duos cleros medi
os. Ubi duo cleri sunt medij quattuor ad
minus esse necessariū est. Clerus sors inter
pretat. Has quattuor sortes habes in aplo
Que sunt ille? Predestinatio vocatio iusti
ficatio glorificatio. Predestinatio fit p solā
miam: glorificatio p iustitiā. Est eni iustuꝫ
vt p̄destinatꝰ glorificet nō q: meruit: sꝫ q:
deus ꝓmisit. Uocatio aūt in timore sed in
amore fit iustificatio: q: qđ p timorē incipi
mus p amorē pficimꝰ. Est ergo vocatio ab
renūciatiōis inchoatio iustificatio viuēdi
p̄fectio. Illud vt dictū est timoris: istud est
amoris. Nō expedit tibi diu morari in vo-
catione: cui nimirū ꝓficere est necessariuꝫ.
Porro ad pfectionē viuēdi repente nō po
tes ascendere: q: nemo repēte fit summus
In altero ergo horum graduum potes in
altero debes morari: sed in quo potes non
debes ī quo debes nō potes. Esto ergo vt
diximus in medio timens ꝛ amans: quate
nus modo cōpunctio modo ex amore ꝓce-
dat deuotio. Gradus iste compositus val
de vtilis est ꝛ si non pfectus: in quo qdem
declinas malum amando ꝓficis in bonuꝫ
In hoc gradu timoris potest coli deus ꝛ
homo saluari. Uide tamen ne cum deum
colendum ꝓposueris te ipsum vel creaturā
aliā colere inueniaris. Illum eni colis cu-
ius voluntatem facis. Unde dn̄s. Quid
vocatis me domine domine ꝛ non facitis
que dico? Et iteruꝫ. Non omnis qui dicit
mihi domine domine intrabit in regnum
celorum: sed qui facit voluntatem patris
mei qui in celis est ille itrabit in regnū celo
rum. Noli esse deus tuus. Deus oīpotens
nō impotens colendus est. Abijce ꝓpriam
voluntatem tuam: et ꝓpter deum alterius
subseruias voluntati: ꝛ eius regaris arbi-
trio: ꝛ profecto creaturam nō coles sed cre
atorem: nō homini impotenti: sed deo om-
nipotenti seruies. Alioquin nō presumas
de vigilijs ꝛ ieiunijs ꝛ laboribus tuis. Ex-
ercitatio nāqꝫ corporalis ad modicum va-
let: pietas autem ad omnia vtilis est. Pie-
tas est colere deum. Colere deum nihil ali
ud est q̄ꝫ voluntatem eius facere. Uolun-
tas autem eius in duobus maxime cogno-
scitur: in bono videlicet continentie: ꝛ ope
ribꝰ misericordie. De cōtinētia dicit apls:
Hec est voluntas dei: sanctificatio vestra:
vt sciat vnusquisqꝫ vas suū possidere ī san
ctificatiōe ꝛ honore. De beneficētia dicit
idē: Beneficētie ꝛ cōmunionis nolite ob-
liuisci. Talibus enim hostijs ꝓmeret deus
Cōstat enim q: in oblatiōe hostiaꝝ delecta
tur deꝰ: qbus nobis ꝓpiciat: et in die iudi-
cij iustis pmia ē redditurus. Opa mīe cau
sam esse p̄mioꝝ ostendit dicens: Esuriui ꝛ
dedistis mihi manducare ꝛc̄. Hāc eādem
misericordiā: quia iniusti non exhibuerūt
a conspectu diuino auulsi mittendi sunt in
ignē eternū: quibꝰ nimirū dicit Ite male-
dicti in ignē eternū. Esuriui eni ꝛ nō dedi-
stis mihi manducare ꝛc̄. Patet ergo sūme
placere deo miam: cuiꝰ amatores ad vitam
eternā vocādi sunt: ꝯtēptores eius tradēdi
in ignē eternū. Iudiciū sine mīa illi fiet: q
nō fecit miaꝫ. Propter hoc dicit pietas ꝓ-
missionē habē vite q̄ nūc ē ꝛ future. Quid
ꝓmittit deus de his q̄ nob in p̄nti sunt ne-
cessaria? Date inqt ꝛ dabit vobis. Et alibi
Primū querite regnū dei ꝛ iustitiā eius: ꝛ
hec oīa adijcient vob. Si ergo multuꝫ vis
acquirere multa ꝛ tribue: q: eadē qdē men
sura q̄ mensi fueritis remetietur vobis. Si
preter meritoꝝ tuoꝝ retributionē vis gra-
tis habē tpalia: q̄re regnū dei ꝛ iustitiā eiꝰ:
ꝛ hec oīa videlicet tpalia non reddent pro
meritis: sꝫ premijs gratis adijcient. Hāc ḡ
ꝓmissionē vite q̄ nūc est habet pietas. Ipa
eni est q̄ danti datur. Ipa est qua ad regnū
dei qđ est eius premiū tpalia adijciunt. Ha
bet etiaꝫ ꝓmissionē vite future: quia beati

misericordes qm̃ ipsi misericordiã ꝯsequẽẗ
Quã? Venite bñdicti patris mei ⁊c̃. Tibi
⁊ proximo ⁊ deo: pietas ergo ad omnia vti
lis est. Tibi cui iustificatio cõcediẗ: ꝓximo
cui mĩa impẽditur: deo cuius volũtas im-
pletur. Est inq̃ȝ vtilis ad oĩa: q2 ad cõtinẽ-
dum: ad miserandũ ad deo placẽdum. De
hac loquẽs apl̃s. Habeamus inq̃t grãm ꝑ
quã suiamus deo placẽtes cũ metu ⁊ reue
rẽtia. Pietas siq̃dẽ quasi ꝓpriũ habet reue
reri: hoc ẽ: ex quodã deuotiõis affectu alijs
deferre. Sicut aũt in deo ẽ iustitia ⁊ mĩa ita
in hoĩe debet esse metus ⁊ reuerẽtia: vt me
tus ad iustitiã: reuerẽtia cõferaẗ ad mĩam
Si enĩ mirabiliter ẽ metuẽdus q2 districte
iustus ẽ mirabiliꝰ vtiq̃ȝ reuerẽdus ẽ: q2 dul
cis ⁊ misericors est. Timẽti aũt ⁊ reuerẽti
datur ascẽdere ad tertiũ donũ spũs scĩ. s. ad
sciẽtiam. Scientiã dico vocis: idest ad no-
titiã rõnis. In dono huius gratie diciẗ spi
ritus dñi replere orbẽ terraꝝ. Sic enĩ scri-
ptum ẽ. Spũs dñi repleuit orbẽ terraꝝ. Et
is q̃ continet oĩa sciam habet vocis. Acsi
diceret. Is q̃ cõtinet oĩa carismata replen-
do orbẽ terraꝝ sciam habet vocis: idest ꝑ
orõnẽ replet orbẽ. Vbi habeẗ ĩ latino orbẽ
terraꝝ habeẗ in greco inhabitatũ. Inhabi
tata terra diciẗ: q̃ iam culta ẽ: fruẽdisq̃ȝ cõ-
moda segetibus. Per hanc significatio ter
ra cordis humani: vomere exarata discipli
ne ⁊ diligẽtie studio ex horrore deserti trã-
siẽs ad pulchritudinẽ campi. Licet enĩ eẽt
inanis ⁊ vacua spũs dñi ferebaẗ sup aquas
carnalium desideriorũ: vt eas calore suo
siccaret: terrãq̃ȝ inutilẽ ad fructificanduȝ
repararet. Cor nãq̃ȝ humanũ dum carnali-
bus deditum est desiderijs quasi terra est
aquis suffocata: vt ꝑ multitudine iniq̃tatis
sue videre non possit celum: ⁊ solis iustitie
radijs exsiccari. Est ergo neccium sic factis
discursibus q̃bus defluant aque appareat
arida. Qđ fit ꝑ timorẽ. Timore siq̃dem de
sertum cordis ꝯtinẽte fiunt q̃bꝰdã curricu
lis ꝯfessionis: ꝑ quos paulatĩ lubrica car-
nis effluant desideria: q̃ quidẽ decrescere
cõsuescũt dum opibus desiderioꝝ carnis
cõpleri desuescũt. Fit ergo firmamẽtũ pro
positi boni in medio aquarum ⁊ diuiduntẗ

aque ab aquis: idest spũalia a carnalibus
desiderijs: vt scilicet firmitate ꝓpositi cor-
pus castigeẗ ⁊ caro redigaẗ ĩ seruitutẽ: ⁊ q̃
diu sub carnis torpuit dñio ad ãteriora spi
ritus extẽdaẗ. Aquis diffugiẽtibus appa-
rẽs iam arida: mundũ est habilis ad semen
recipiendũ: sed q̃ siccata est ꝑ timorẽ planã
da ⁊ colẽda est ꝑ pietatem. Pietas enĩ ẽ cul
tus dei. Vomere ergo discipline mõtes ⁊
colles tumẽtis sup̃bie hũiliãdi sunt ac scẽ
ꝯuersatiõis ligonibꝰ succrescẽtes libidinũ
frutices exturpandi: vt pinguescẽt spetiosa
deserti ⁊ valles impleanẗ frumẽto cõpũcti
onis de qua diciẗ. Fuerũt mihi lachryme
mee panes die ac nocte. Que ĩpletio fit in
sciẽtia vocis dñi spũs: iam replentis orbis
terraꝝ inhabitaturã. Virtus siquidẽ orõ-
nis virtutũ acq̃rit seminaria q̃ ad ꝑfectio-
nẽ accrescãt: ⁊ in tp̃e maturescãt oportuno
Sic ergo terra cordis spũ scõ de sup̃nis illa
pso ꝑ timorẽ fit siccaẗ: ꝑ pietatẽ plana: ꝑ sciẽ
tiã plena. Hec terra cordis scis fecũda se-
minibꝰ in augmẽto fidei incepit virescẽ: de
lectabilis ad videndũ ⁊ ad possedendũ ex-
pectabilis. Timor eius ⁊ pietas sunt quasi
via: q̃bus vt diximꝰ ꝑueniaẗ ad p̃miũ sciẽ
apud quã pasciẗ aĩa pane lachrymarũ: ⁊ in
fortitudine cibi illius ambulat multis die-
bus. Recepto iam semine terre cordis for-
titudo necessaria ẽ: ne scm̃ susceptũ leuiter
amittat vel arescẽs salibus vel liquescens
imbribus. Deinde neccĩuȝ ẽ ꝯsilio quo totũ
cultoꝝ edificiũ sepiaẗ: ne reptilia quoꝝ nõ
est numerꝰ latas cõculcẽt segetes: quo etiã
velut quodã sarculo sup̃fluitas herbarũ ꝑ
se nascentiũ amputeẗ: ne pullulãtibꝰ pctõꝝ
occasionibꝰ seges aĩe suffoceẗ. Ad qđ q̃d
iam neccĩuȝ q̃ȝ ꝯsiliũ? De quo nimiꝝ diciẗ
Oĩa fac cum ꝯsilio: ⁊ post factũ nõ penite
bit. Ne aũt diuersitate ꝑturberis ꝯsilioꝝ
diciẗ tibi. Mille tibi sint amici ⁊ vnus cõ-
siliarius de mille. Vnitatis cõsiliariũ q̃re
nec singularitas admittaẗ. Quare? Quia
singularis ferus depastus est eam. Quã?
Vineã dñi: q̃ iam extendit palmites suos
vsq̃ȝ ad mare: ⁊ vsq̃ȝ ad flumẽ ꝓpagines eiꝰ
Hec plane si consilij sepibus circũquaq̃ȝ
muniaẗ: iam porte inferi nõ p̃ualebũt ad-

uersus eã. Que sunt porte? Praua ꝯsilia: siue inspirata a demõe siue ꝑ hoĩez missa: q̃ primũ corrũpunt bonos mores: deinde putride odorationis fetorẽ emittũt. Que merito dicunt̃ porte inferi: q꞉ portẽt ad inferos. Ipe sathanas trãsfigurat se in angelum lucis: ⁊ quos iam reuocare non põt ꝑ carnis oblectamẽta conat̃ subuertẽ in spiritualibꝰ desiderijs. Sed vnitatis ꝯsiliarius nõ ignorat astutias eius.

¶ In festo sacratissimi corporis xp̃i de sacramẽto altaris. Sermo vnicus.

c ij

Panem angelorum mãducauit hõ. Os nr̃m patet ad vos dñi ac reuerẽdi sacerdotes. Series ista q̃ ĩ auribus vr̃is recitata est: licet in v̀bis succincta sit: sensuũ tñ spũaliũ maiestate multũ ẽ fecũda. Uobis aũt potissime incũbit p̃ ceteris audire attẽtius qȯ ꝓponimus ⁊ qȯ deo auctore ꝓseq̄ tẽtabimus. Nec solũ audire sꝫ ⁊ fidelius reponere: ⁊ tanq̃ꝫ aĩalia mũda ꝓpensius debetis ruminare. Btũs ille dauid ꝓphetaꝝ eximius acceptꝰ ⁊ charissimus dei viuẽtis raptꝰ in spũ añ sedentẽ in throno legerat in quodã misterioꝝ sanctuario q̃ ⁊ quãta dñs naufragãti mũdi ꝑ vr̃m clemẽtius erat exhibiturꝰ officiũ: qui ⁊ tanq̃ꝫ amicissimꝰ nr̃ ꝯsilij celestis factus inter p̃res gratulãdo psallebat dicẽs. Panẽ angeloꝝ mãducauit hõ. Uñ ad exp̃mẽdam rei tã fructuose certitudinẽ: signãter elegit ponẽ p̃teritũ ꝓ futuro: panẽ ingens angeloꝝ mãducauit hõ. O stupẽda dei miseratio. Uerbũ carnẽ: deꝰ cinerẽ: figulus lutũ: vita morticinũ induit: vt iumẽta mãducarẽt. Hõ enĩ cũ in honore esset nõ intellexit: cõpatus est iumẽtis insipiẽtibꝰ: ⁊ silis factus ẽ illis. Nõ indignũ imo festiuũ ẽ recolere in quãta sublimitate ꝯditus hõ fuerit sed ⁊ ope p̃ciũ est ꝯsequẽter attẽdere q̃ꝫ grauiter corruerit: minus pẽsando qd ex se vel qd esset ex deo. Primus itaq̃ꝫ parẽs nr̃ padisi accola cõstitutus: dñs terre stabilitus: ciuis hierusalẽ ciuitatis sup̃ne designatus: domesticus dñi sabbaoth factꝰ est Eius amore ⁊ cognitione ditatus est ꝯsors angeloꝝ: frater ⁊ coheres celestium virtutuꝫ: nihil prorsus indigentie: nihil sentiẽs molestie. Cui erant in promptu que postulabat: non dico necessitas sed ⁊ pia voluntas: cum nihil esset in aĩma q꞉ offenderet nihil in corpore q꞉ puderet. Hec erat dignitas hominis prosperari ⁊ florere in p̃missis: ⁊ hoc ex deo. Sed positus in honore quid ex se esset non intellexit: limus videlicet ⁊ puluis folium aridum stipula sicca: lutea et fragilis testa pellis morticina: sed intumuit ⁊ plane desipuit honoris fastidio delectatus: ⁊ continuo in se expertꝰ est quod tãto post tẽpore homo de filijs captiuitatis prudenter aduertit ⁊ veraciter protulit dicens. Qui se putat esse aliquid cũ nihil sit: ipe se seducit. Ue misero: q꞉ nõ fuit qui tunc diceret ei. Quid superbis terra ⁊ cinis? Repentina ergo conuersiõe seipsum inuenit miser homo propter infirmitatem iacentem in stabulo. Stabuluꝫ quippe mundus est: ⁊ propter pecorinam similitudinem indigens feno. Ea propter cibus sup̃celestis mutauit se ĩ pabulum pecoris: hoĩe mutato in pecus. Panis enĩ angeloꝝ factus est fenũ: vnicus patris filius hominis. Uerbum quippe caro factum est: et iuxta prophetam omnis caro fenum. Comedunt igitur angeli verbuꝫ de deo natũ comedunt homines verbum fenum factũ Pane suo viuunt angeli in celis ⁊ bti sunt feno suo viuunt homines in terris ⁊ sancti sunt. Et enim quippe istud de prato virginalis vteri collectum: factuꝫ est refectio iumentoꝝ. Uerbũ enĩ vt fenum fieret latuit in virgine: sol in sidere: oriens in vespe: artifex in opere. Hoc autem liberalioris magnificentie donũ contulit nobis primo in loco sacrosancta verbi patris incarnatio: ⁊ vos secundario de die in dieꝫ hoc nobis exhibẽdo ministratis excollate potestatis officio O p̃clara. O venerãda potestas vr̃a Certe nõ est potestas post deũ: sicͭ potestas vestra. Forsitan scire vultis aptius q̃ nam sit tanta potestas: cui nihil in celo nihil in terra põt cõpari. Ad qȯ ergo. Consecrare videlicꝫ corpꝰ ⁊ sanguineꝫ dñi. Sup p̃tãte vestra sup tã insigni p̃uilegio vestro stupet

celū: mirat terra: ɔtremiscit hō: reueretur
plurimū angelica celsitudo. Sꝫ vñ hoc no-
bis pijssime ihu: vt nos vermiculi reptātes
sup terrā nos inq̄ q pulvis sum⁹ ⁊ cinis te
pn̄te hīc mereamur ꝑ manib⁹ pre oculis:
quo tot⁹ ⁊ integer sedes ad dexterā pr̄is q
etiā vni⁹ hore momēto a solis ortu vsq̄ ad
occasum ab aqlone ad austꝝ pstō es oibus
vn⁹ in multis idē in diuersis locis? Unde
inq̄ hoc? Certe nō ex debito: certe non ex
merito nr̄o: ſꝫ ex volūtarie dulcedinis tue
bn̄placito. Parasti .n. i dulcedine tua pau-
peri de⁹. Paup qdē fuit: sed ē nūc ꝑdiues
gen⁹ humanū: cui bonū istud celit⁹ ē indul
tū. Hec ē vere celestis indulgētia: hec ē ve
re cumulata grā: hec est vere supexcellens
gloria: sacerdotē deū suū tenere ⁊ alijs dā-
do porrigere. O noua ⁊ non nisi diuina po
testas: de cui⁹ ministerio panis angelorum
panis vite mortalib⁹ quottidie ꝑparatur.
Panis iste p excellētiā dr̄ eucharistia .i. bo
na grā. In hoc .n. sacramēto nō solū queli-
bet grā: sed ille a quo ē oīs grā sumit. Xp̄s
enim p salute mūdi semel factus est hostia
salutaris ⁊ recōciliatio generalis: omnib⁹
sacramētis tam ꝑcedēt b⁹ q̄ʒ sequētib⁹ vir-
tutē dedit ⁊ efficatiam: vt ex tāta ⁊ tali ho-
stia sāctificarent oēs liberādi p illā. Uñ le
git q agn⁹ occisus ē ab initio seculi. Quid
enim ē hoc occisus ē ab initio? His scilicet
q fuerūt ab initio hoc ē ad redēptionem ⁊
ad salutē ad recōciliationē eoꝝ que fuerūt
ab initio. Ita vt p hoc q dr̄ ab initio deter
minet nō tēpus occisiōis sed salutis. Pri⁹
enī mors ei⁹ pfuit q̄ʒ fuit: prius pmissio de
inde exhibitio. Ab initio igitur seculi occi-
sus ē: q2 ab initio seculi illi fuerūt p qb⁹ in
fine seculi ē occisus. Benignissime iesu no
bile satis sponse tue dotalitiū indulsisti: vt
vel sic teneret columba tua dulcissimū me-
moriale dilecti sui. Xp̄s enī ꝑdie q̄ʒ patere
tur discipulis suis hui⁹ sacramēti formā ꝑ-
scripsit: efficaciā explicauit: ⁊ fieri ꝑcepit.
Forme ꝑscriptio in pane ⁊ vino hec ē. Mo
tate ordinē. Cū adhuc cenaret in mēsa sur-
rexit discipulorū pedes dn̄s vniuersitatis
lauit: dehinc ad mensam regressus ordina
uit sacrificiū corpis ⁊ sanguinis sui: seorsū
panē seorsum tradēs ⁊ vinū: de pane ita di
cēs: Accipite ⁊ comedite hoc ē enim corp⁹
meum: de vino aūt sic: Bibite ex hoc oēs.
Hic ē enī sanguis me⁹ q p multis effundet
i remissionē pctoꝝ. Effundet dictū ē quasi
passim ⁊ vtiliter: quē vtiq̄ pūcture veprū
fossio manuū ⁊ pedum cum clauis: lateris
apertio cū lancea militari sine vlla mīa ex-
traxerunt atq̄ fuderunt. Erat tn̄ sanguis
ille preciosior omni balsamo: per quem cor
dium nostrarum facta est mundatio. Chri
stus vero in illa cena fuit munerans ⁊ mu
nus: cibans ⁊ cibus: conuiua et conuiuiū:
offerēs ⁊ oblatum. Audistis sacramēti for-
mā: audite efficaciaꝫ. Ex cōmuniōe corpis
⁊ sanguinis dn̄i: ⁊ nos iesu xp̄o ⁊ iesus xp̄s
nob veritate federamur inenarrabili. Sic
n. ip̄e dicit: Qui mādūcat meā carnē: ⁊ bi
bit meū sanguinē in me manet ⁊ ego in eo.
De bonis tn̄ ⁊ digne sumentib⁹: hoc dūta
xat sentiēdū ē: nō de flagitiosis ⁊ indignis
Sane in mēsa vna in cena vna dn̄i de vno
pane ɔsecrato petr⁹ ⁊ iudas accepit: bon⁹ i
beneficiū: pessim⁹ in testimoniū: bonus i sa
lutē: pessimus in mortem. Q̄d totū vsq̄ ad
huc in ecclesia cōplet in sacramēto altaris:
bonis quidē in bonuꝫ sumētibus canibus
vo ⁊ imūdis nō sic. Canes sunt q irreuerē
ter ⁊ indigne accedūt: ⁊ ideo iam iudicati
abscedūt. Qui enī sm carnē viuunt ⁊ post
carnalia euagant: cathena vitioꝝ cōpediti
cū iuda pditore venenū accipiūt: ⁊ suspen
dij spiritalis laqueū incurrunt grauissime
ɔdēnandi: tuꝫ p multiplici reatu: tum p sa
cri cibi ɔtēptu quē sacramētaliter solūmo
do suscipiūt ⁊ nō virtuose: quē solū recipi-
unt in essentia ⁊ nō in efficientia. An nō di
scernet inter glebas: q discernit ⁊ inter stel
las. Examinabit certe argētū q ip̄ꝫ quoq̄
aurum pbauit ⁊ reprobauit. Ecce audistis
fructū ⁊ vtilitatē bonoꝝ cōmunicātiū: au-
distis etiā ⁊ expauistis vt credo pditioneꝫ
maloꝝ: audite modo ⁊ obstupescentes ad-
miramini: nulli angeloꝝ: nullis supnis spi-
ritibus sed solis hominibus: nec tamē om-
nibus sed tn̄ ordini vestro mandatam esse
tāti celebrationē sacramenti: vt cōsecrato
sacerdote prorsus idē ip̄m efficiat in altari

qd̄ xp̄s effecit manibus suis venerabilib⁹
i cena paschali. Expositis itaqꝫ forma ⁊ effi
catia sacramēti: restat dicēdum: quibus in
verbis istud mādauerit celebrādū. Hoc fa
cite ait dn̄s in meā cōmemorationē. O ver
ba nimis affectuosa: o verba pūgitiua ⁊ pe
netratiua vsqꝫ ad animaꝫ. Hoc facite inqt
in meā cōmemorationē. Propheta etiā di-
xerat: Memoriaꝫ abūdātie suauitatis tue
eructabūt. O summe pia ⁊ vere suauis me
moria: annūcians mortē dn̄i donec veniat.
Mors xp̄i opus sine exemplo: humilitas
sine modo: donū sine p̄cio: gr̄a sine merito
Hāc ꝓpter nos subire voluit q peccata no
stra sup̱ lignū in corpore suo portauit: cui⁹
liuore sanati sumus. Quid facis homo in-
digne: qd facis homo ingrate? Adora: de-
uotius recole frequētius in sacramento al
taris salutē mūdi ꝓ te passam: vitā ꝓ te mor
tuā: fortitudinē infirmatā. Si membꝝ xp̄i
es: cōpatere capiti tuo. Si frater xp̄i es: cō
morere fratri tuo: plāge dole cū gemitu et
lachrymis: sup̱ morte p̄ciosa vnigeniti dei
patris. Si nō compatiēdo cōmoreris: deli-
ras: degeneras: beluā sapis: letargiā pate-
ris: hominē diffiteris. Ceterꝝ vt amplius
mouearis: imo vt magis incalescas i amo-
rē tui redēptoris: voluit xp̄s vt colerer per
mysteriū qd̄ semel offerebar in p̄ciū: vt ꝑ-
hēnis illa victima semp̱ tibi viueret in me
moria ⁊ semp̱ tibi p̄ns eēt in gr̄a. Qd̄ ⁊ ita
ē. Licet enim peccatū retrudescat i multis:
generalitas tn̄ originalis culpe ita prorsus
ablata ē leuiathan verme venenato in vir-
tute fulgurātis haste mortis xp̄i iesu trans-
fixo: vt ad expiationem eoꝝ que quottidie
admittunr xp̄m denuo crucifigi non opor
teat: imo sic omniū sufficiēs medicina: si ꝑ
fidē ⁊ imitationē p̄terite mortis habear in
memoria. Xp̄e iesu mortis tue memoria tā-
q̄ꝫ opus pigmētarij: quasi thus redolēs in
diebus estatis: quasi regio aromatū quam
purgēt vicinia solis: quasi flores rosarum i
diebus vernis: ⁊ quasi lilia que sunt i trā-
situ aque. Gratulare sponsa: gaude incōpa
rabiliter: letare singulariter: p̄sidēꝫ habes
⁊ rectorē sponsum tuūꝫ xp̄m in p̄ntis exilij
militia pignus habes arā tenes qꝛ ei felici
ter vnieris in patria. Dilecta et amabilis
sponsa in terra: sponsum tuū habes i sacra-
mento: in celo habitura sine velamēto. Et
hic ⁊ ibi veritas: sed hic paliata ⁊ ibi mani
festa. Hic vtiqꝫ sponsuꝫ habet ecclesia ip̄a
veritate suo ordine: ⁊ si nondum ip̄a puri-
tatis maiestate vl' eternitatis securitate: h
reuera quasi dulce p̄ludiū ⁊ iocūda despō
satio: ibi nuptiale cōuiuiū ⁊ beata fiet con-
iūctio: cū fide ad speciē: de mēse ad mēsam
de sabbato ad sabbatū: de calore panis ad
eternalis cōuiuij calorē trāsibimus. Unde
suspira sponsa et dic cū moyse. Ostēde mi-
hi teip̄m. Nec īmerito. Ip̄e enim qui dul-
cis ē in voce: dulcis in facie: dulcis in noīe
dulcis in op̱e: dulcior apparebit i diuinita
tis visione. Uere dulcis i voce: de cui⁹ ore
mel ⁊ lac ꝓcedit: diffusa ē enim gratia in la
bijs tuis. Uere dulcis in facie. Speciosus
enim ē nō solū p̄ filijs hominū: sed etiā pre
milibus angeloꝝ. Uere dulcis in noīe: dul
ce enim nomen ⁊ suaue iesus cōsecratū ab
eterno: nūciatū ab angelo: ꝓphetatū salo-
monis oraculo q ait: Oleū effusum nomen
tuū. Nō ē enim aliud nomē in quo nos sa
uari oporteat: nā ip̄e solus ē qui saluum fa
cit populū suum a peccatis eoꝝ. Uere dul
cis in op̱e: in celebratis miraculis: in pec-
catoribus conuersis: in sacramēto preciose
mortis qd̄ pre omnibus blādir humane in
firmitati. In hoc eniꝫ amplius charitas ꝑ-
fulsit: pietas magis emicuit: gratia plus
radiauit. Ceterꝝ lōge dulcior erit in diuini
tatis visiōe qn̄ manifestauit seip̄m residēs
sup̱ soliū excelsum ⁊ eleuatū: ⁊ tūc saciabir
desideriū nostrū: qd̄ ꝓpheta desiderās aie
bat: Tibi dixit cor meum: exquisiuit te faci
es mea: faciē tuā dn̄e requirā. Quid eniꝫ
mihi ē in celo: ⁊ a te quid volui sup̱ terrā?
Et ad iplebis me leticia cū vultu tuo. Pre
ciosior est enim amate faciei visio q̄ꝫ ei⁹ pu-
ter frequēs cōspectio. Nō enim pari omni
no iocūditate sumir cortex sacramēti ⁊ me
dulla frumenti: fides ⁊ species: memoria ⁊
p̄sentia: eternitas ⁊ tempus: speculū ⁊ vul-
tus: forma serui ⁊ imago dei. Hic autē am
bulamus ꝑ fidē: necdū ꝑ speciēꝫ. Interim
deliciari ⁊ gaudere debemus in sacramen

to altaris: in cuius confectione fidelis mi nister inuenit seipsum in medio patris et fi lii et spiritus sancti: astantibus etiam ex om ni latere supnis ordinibus angelorum. Hoc sacramentum pnobile misterium supexcellentis glorie affectat et requirit plurimum a deo festiuam celebritatem psonarum tam illustrium. Quicquid de assensu sacerdotis in illa hora seu pfectu cogitari vel dici potest longe et longe infra dignitatem veritatis est. Ibi delicatus animus boni sacerdotis seipso altior effectus conatur festinat ascendit: crescit p desiderium. Et quemadmodum virgula fumi quanto magis sursum tollitur: tanto magis extenuatur: ita et iste omni terrene concupiscentie nebulam euapo rans totus spiritalis effectus hominem hominem exuit et in abscondito faciei dni conspicere glo riatur. Nec enim ab intuitu propiciatorii et sancti sanctorum: mens pia thurificans et de uotio sacrificans pphibetur. Sed rari sunt quos ad pfunditatis huius cardines pu ritas admittat: quos ad huius culmen san ctitatis integritas capiendo sustulit. Uidet itaque sanctus minister et sentit spiritualiter deum qui pater est omnium p creatorem su um spiritualius esse patrem p dignationem quia ipse est pater omnium pupillorum p gra tiam: quibus videlicet est mortuus pater nequam id est mundus: et mortua mater pes sima .i. carnalis concupiscentia. Beatus q audit qui dicere potest: pater meus et ma ter mea deliquerunt me dominus autem assum psit me. Uidet quoque et sentit filium dei fra trem suum amantissimum esse: qui paruulus pro nobis factus: frater est reuera paruulo rum idest humilium. Narrabo inquit nomen tuum fratribus meis. Uidet etiam et sentit spiritum sanctum a patre procedentem et filio domesticum sibi esse socium fautorem ac defensorem suum: quia ipse est consola tor vere penitentium et aduocatus in se spe rantium. Uidet nihilominus et sentit an gelicos spiritus profectibus suis deuotius applaudentes et vt conciuis ipsorum ascri bi mereatur attentius inhiantes. Ecclesia quidem primitiuorum qui in celis conscripti sunt huic ecclesie quesuspensis organis ad huc suspirat super flumina babilonis ori ginali cogitatione coniungitur: et naturali affinitate moribus et votis vnitur. Ab eo tamque ministro qui huiusmodi est vitulus saginatus: integer et perfectus agnus: agni culus plenus et immaculatus: cum omni suauitate: dulcissimo sapore: gratissima io cunditate percipitur: et sumptus non con sumitur. Cibus enim vite est qui descendit de celo. Potest ne vel estimari quale et quan tum est hoc sanctum sanctorum? hic amor amorum: hec dulcedo omnium dulcedinum? Hec sunt vere festa paschalia: hec sunt gau dia et fercula vitalia iustorum: hec sunt spi rituales delicie sanctorum. Hic bibuntur in loco vberi torrentes lactis: flumina mel lis: liquores balsami celestis: hic efficitur vna caro: sponsa cum sponso: anima sancta cum christo. Experientia horum et similium spiritus est et vita. Nec homo animalis ho rum sensu fruitur vel accessu. Amici vero spon si id est boni episcopi: boni abbates: et cete ri quicunque timorati sacerdotes et veri re ligiosi ad hoc a deo electi gustauerunt et ple nissime sunt experti quod dicimus. Ideoque ad mensam altaris frequentius accedunt omnitempore candida facientes vestimen ta sua idest corpora: prout melius possunt: vtpote deum suum manu et ore contracta turi et colloquentem sibipsis audituri. Ibi enim celebratur familiare colloquium in ter deum et moysen amicum suum et seruum: hoc est amicum bonum et seruum fidelem. Ceterum sermo ille non est sonans: sed est penetrans: non est loquax sed efficax: non obstrepens auribus: sed blandiens affecti bus. Sermo ille non est popularis: sed an gularis et priuatus: non sonat in foro nec au ditur in publico: secretum consilium: secre tum querit auditum. Audituri tali procul dubio dabit deus gaudium et leticiam: si sobria cordis aure pcipitur. Audi israel et tace: dicit dns. Respondet fidelis seruus pie familiari tatis ausu: nec tamen vocali applausu sed suaui planctu: dicens cum samuele. Loquere do mine: quia audit seruus tuus. Et cum pro pheta. Audiam quid loquatur in me domi

nus deus. Certe loquitur ibi christus cum
ministro suo: pensa inquit iugiter: repone
fideliter: amplectere suauiter: quod vides
quod agis quod tenes. Amplectere inquam
pie deuotionis affectu et sancte imitatio-
nis effectu: quasi sciens quoniam talia op-
porteat te preparare: Apparatus mense isti
us non est hominis sed dei: non facinorum
sed misterij: non temporalis alimenti sed
eterni. Qui sum auctor muneris: ipse sum
testis veritatis. Altare cui assistis crucem
quam pro te sustinui representat: calix se-
puchrum in quo mortuus quieui: patena
lapidem suprapositum: corporale sudarium
substratoria corporalis litheamina quibus
inuolutus fui: hostia iam non est panis: sed
caro mea que pependit in cruce pro mun-
di vita. Sane imitatio ista benedictionis
opus est non originis: virtus hoc facit nõ
vsus effectus potentie non cursus nature:
dignatio non ratio: misericordia non mise-
ria: non commune est: sed solum: diuinum est
non humanum: pietatis est sacramentum
non diuinitatis detrimentũ. Cibus iste nõ
est ventris sed mentis. Non enim datus
est ad ruinas sustentãdas huius vite que
vapor est ad modicum parens: sed ad eter
nam vitam anime conferendam. Iste est
panis angelorum qui nescit putrescere: nõ
vadit in secessum sed tendit in excelsum.
Illuc te ducit hominem vnde traxit imagi
nem. Caro autem mea vere est cibus. Si-
militer liquor iste quê vides iã nõ est vinũ
sed sanguis meus: quem pro te fudi in pre-
cium: tibi reseruans in altari poculum in
tua peregrinatione presidium in exitu de
egypto conductum et viaticum. Ego bo-
trus carnis pro salute tua portatus sum ad
torcular crucis: inde eliquatum est mu-
stum tue redẽptionis. Sanguis autem me
us vere est potus. Mira sunt fratres que
legitis de sacramento isto: fides est necessa
ria: scientia rationis superuacua immo no
ciua. Scientia ratione et intellectu colligi-
tur: fides sola auctoritate iudicatur. Hoc sa-
cramentum fides credat intelligentia non
requirat: ne aut non inuentum putet incre
dibile: aut repertum non credat singulare

Hec sunt fratres que necessario fidem exi-
gunt: rationem omnino non admittunt.
Expetunt simplicem creditorem: arguunt
improbum discussorem: et ideo credi opor-
tet salubriter inuestigari non potest vtili-
ter. Hec est ille torrens: quem transuadere
propheta nõ potuit. Nolite itaque querere
quomodo fiat: nolite dubitare vtrum fiat.
Deus enim est: per quem panis misteria-
liter mutatur in carnem. Deus et homo est
qui testatur panem veraciter fieri carnem
suam. Vas electionis est qui minatur iu-
dicium non diiudicanti tam sanctam car-
nem. Idipsum o christiane de vino senti-
as: id honores in vino. Creator vini est qui
vinum prouehit in sanguinem christi. Chri
stus ipse est: cuius testimonio bibens hoc
vinum: bibit sanguinem christi. Doctor gẽ
tium est cuius assertione mortem bibit: bi-
bens indigne sanguinem christi. Et scien-
dum quod aqua mixta cum vino: notat vnio-
onem membrorum cum capite suo. Aque
enim multe: populi multi. Tres autem por
tiões que in altari fiunt de corpore christi
mysticam significationem habent. Est enim
corpus christi vniuersalis ecclesie caput sci
licet cum omnibus mẽbris: et inuenimus in
corpore isto quasi tres partes: ex quibus etiam
totum corpus constat. Una pars est ipsum
caput: quod est christus. Caput enim ca-
put est: et pars corporis est. Itaque caput
ipsum est vna pars corporis: caput inquam quod
iam immortale et incompassibile resurre-
xit: non moriturum neque passurum ampli-
us. Altera pars corporis est in membris
illis que iam cum capite suo: quasi in sab-
bato requiescunt: mirabiliter imortalita-
tis stolam possidentes quãtum ad animas
in celo. De talibus dicitur: Gaudẽt in ce-
lis anime sanctorum. Sunt igitur due iste
partes simul: scilicet caput christus et alte-
ra pars corporis: hoc ẽ boni defuncti: quo
rũ corpora requiescũt ĩ sepulchris et anime
cum christo sunt. Propterea in altari due
partes reseruantur extra calicem quasi ex
tra passionem: quia boni nullum iam sen-
tiunt dolorem: quoniam eis hec priora trã
sierunt. Tertia porcio quam in sanguine

ponimus illam ecclesie partem significat
que calicem domini adhuc bibit hic in ter
ris: idest que christi passionez imitatur cui
in apostolos dictum est: In me pacem ha-
bebitis: in mundo autem pressuraz. Odor
species ⁊ sapor remanent in hoc sacramen-
to ad mysterij ritum: ⁊ ad gustus suffragi
um: vt horror penitus tollatur: ⁊ fides me
ritum sorciatur. Etenim ne humane infir-
tas esum carnis: ⁊ potum sanguinis i sum-
ptione horreret: christus velari et palliari
illa duo voluit sub speciebus panis ⁊ vini:
que inter humani generis victualia tenēt
quodāmodo principatum. Nam ad litte-
ram quidem pre cibis omnibus panis cor
hominis confirmat: ⁊ vinum letificat cor
hominis. Sic vtiqꝫ corpus ⁊ sanguinem su
um sumēda proposuit: vt sensus in vno fo
ueretur ⁊ fides in altero edificaretur. Fo-
uetur enim sensus in vno dum solita tantū
⁊ consueta prospicit: edificatur fides in al-
tero: dum oculo carnis vidēte aliud exteri
us oculus cordis aliud sentit ⁊ reueretur
iterius. Aliud nāqꝫ latet aliud patet: quia
posuit tenebras latibulum suuz. Quemad
modum enim species illic videntur quarū
res vel substantie nō ibi creduntur: sic res
ibi veraciter ⁊ substantialiter presens cre-
ditur cuius species nō cernitur. Videtur
enim species panis ⁊ vini ⁊ substantia pa-
nis ⁊ vini nō creditur: cernitur autem sub
stantia corporis ⁊ sanguinis christi: ⁊ tamē
species nō cernitur. Proponitur igitur spe
cies panis ⁊ vini: vt doceatur plena ⁊ per-
fecta refectio cibi et potus. Cibus autem
⁊ potus hominum est principalis panis et
vinum. Et cum vnum sit sacramētum: tria
ibi discreta proponuntur: scilicet species vi
sibilis: ⁊ veritas corporis: ⁊ virtus gratie
spiritalis. Aliud est visibilis species que vi
sibiliter cernitur: aliud est veritas corporis
que sub visibili specie inuisibiliter creditur
atqꝫ aliud gratia spiritalis que cum corpo-
re ⁊ sanguine inuisibiliter: spiritualiter a so-
lis digne cōmunicātibus percipitur. Tria
quippe in sacramento altaris debes atten-
dere: speciem panis veritatē xpi corporis
virtutē gratie spiritalis. Vsqꝫ ad speciē pa-
nis sensus pertingit exterior: ad veritatez
carnis fides interior: ad virtutē gratie spi-
ritalis charitas superior. Speciē panis ro-
dit aliquādo sorex paruus: veritatē etiam
carnis christi recipit homo pessimus: virtu
tem gratie spiritalis nō ꝑcipit: nisi ad hoc
predestinatus. Qđ itaqꝫ videmus species
est panis ⁊ vini: qđ autez sub specie illa cre
dimus: verū ē corpus christi quod pepēdit
in cruce: ⁊ verꝰ ē sanguis christi: qui fluxit
de latere eius. Comestio illa sacramētalis
quātū ad visibilē speciē ⁊ quantū ad corpo
ris christi veritatem conuenit bonis ⁊ ma
lis cōmuniter. Sed est alia comestio: sicut
iam diximus bonorum solummodo q̄ꝫ per
dei gratiam ⁊ fidem que ex dilectione ope
rantem vite meritum efficit: ⁊ affectus mē
tium in cordibus: vel ministrantium: vel
percipientium intercedente quadam spi-
ritale ⁊ subtiliori vniōe capitis ⁊ membro-
rum. Vnde est illud: vt nobis fiat corpus
⁊ sanguis filij tui. Nobis iquit fiat: fit enī
proculdubio corpus domini in mensa alta-
ris semper cum solēne istud celebratur my
sterium ritu quo debet: sed non semper eis
fit per quos fit. Vnde ⁊ istud etiam oratur
in canone. Vt quotquot ex hac altaris par
ticipatione: sacro sanctum filij tui corpus ⁊
sanguinē sumpserimus: omni benedictiōe
celesti ⁊ gratia repleamur. Non enim om-
nes qui corporaliter corpus domini sumūt
ex participatione altaris: spiritaliter illa
benedictione et gratia celesti replentur.
Inde est ⁊ aliud: vt qđ temporaliter geri-
mus eternis gaudijs consequamur. Item
Vt que visibilibus mysterijs sumēda per-
cepimus: inuisibili consequamur affectu.
Et multa in huc modum. Hoc itaqꝫ sacra-
mētū ab eterno repositū: diabolo celatum
ꝓphetis reuelatum: solicitudini vestre cre
ditum: debita est gratiaꝝ actione ꝓsequen
dum. O sacrum ⁊ celeste mysterium vestꝝ
laudabile desiderium: insigne spectaculuz
solēne miraculum. Deus qui mirabilis est
in omnibus seipo mirabilior quantum ad
vos ostēditur: dum mirabiliora ꝑ vos ope

ratur. Quid plura? Sacerdotes dei benedicite dño: digne deo satagẽtes ne fiat vobis in ruinam: qḋ digne sumentibus ꝓuisum est ad medelam. Sacerdotes dei nõ immerito vos dixerim: si viuitis sacerdotaliter in domo dñi. Non enim ꝓuenit dignitas ex hoc nomine: sed ex vita ⁊ conuersatiõe: nõ ex officio sed merito: non vocabulo: sed sanctitate: nõ ministerio: sed religionis puritate. Unde quedam scriptura dicit: Sacerdotales viros querimus qui plures sacerdotes habemus. Plures inq̃ numero nõ merito: simulatiõe nõ fide: specie nõ virtute. Sunt autem quidam qui lotis tñ manibus: illotis tamen operibus: cruenta conscientia accedunt ad diuina sacrificia. Comedunt sine timore ⁊ reuerentia carnes agni qui presidet in celo: sicut carnes agni qui venditur in foro. Non sicut sacerdotes assistunt altario: sed sicut carnifices in macello. Graue igitur põdus: graue periculum est honoris istius. Gradus quippe iste gradus causalis est: gradus iudicialis ẽ: nisi meritis illustretur dignitas vnctionis nobilitate morum exercitatiõe virtutum instantia bonorum operum. Fodite igitur charissimi domesticos parietes ponite corda vestra: satagite quantum potestis: redimite cito in quibus offenditis. Dies enim dñi sicut fur ita in nocte veniet. Sicut eniz nihil certius morte: ita nihil hora mortis incertius. Qḋ prout dignum est pensate ⁊ ad pensandum circũspectiua cura inuigilate. Hoc enim deo erit ad gloriã angelis ad leticiã: subditis vestris odor vite ad vitam: vobis autem ad coronam. Et ad hoc christus suos adiuuare dignet ministrando auxilium grẽ sue: qui est super omnia deus benedictus in secula. Amẽ.

¶ In natiuitate sancti iohãnis baptiste: De lucerna ardente ⁊ lucente. Sermo vnicus.

Sit procul ab his ꝯuentibus fratres increpatio ꝓphete iudaice reprobantis conuenticula ⁊ dicentis: Iniqui sunt cetus vestri. Hi nimirum cetus nõ iniqui sed plane sancti: sed religiosi: sed pleni gratia: digni benedictiõe. Cõuenitis siquidem ad audiẽdum deum: cõuenitis ⁊ ad laudandum ⁊ ad adorandum. Sacer est conuentus vterq;: placens deo familiaris angelis. State ergo in reuerentia fratres: state in solicitudine ⁊ deuotiõe mentis: maximeq; in loco oratiõis ⁊ i hac schola christi ⁊ in adiutorio spirituali. Nolite considerare dilectissimi que videntur ⁊ temporalia sunt: sed magis que nõ vidẽtur eterna. Scdm fidem nõ fm faciem iudicate. Terribilis siquidem ⁊ metuendus est locus vterq;: nec maior adesse credendus est numerus hominum q̃ angelorũ. Patet vtrobiq; sine dubio porta celi: scala illa erecta est: ascendunt ⁊ descendũt angeli super filium hominis. Gygas nempe est iste filius hominis: celum sedes eius ⁊ terra scabellum pedum ipsius. Eleuata est magnificentia eius super celos: manet tamen nobiscum vsq; ad seculi consũmationem. Ascendunt itaq; ⁊ descendunt ad eum angeli sancti: qz caput ⁊ corpus vnus est christus. Nec tñ vbi caput: sed vbicũq; fuerit corpus ibi congregabuntur ⁊ aquile: lz nõ possit caput a corpore separari. Deniq; et ipse ait: Ubi duo vel tres ꝯgregati fuerint in nomine meo: ibi sum i medio eoꝝ. Sed forte quis dicat: Ubi est modo christus? Ostende nobis christum: et sufficit nobis. Quid curiosos circũducitis oculos? Nuz ad vidẽdum ⁊ nõ magis ad audiẽdũ cõuenitis? Dñs deus aperuit mihi aurem ait ꝓpheta: Aurem meam aperuit: vt audiam quid loquatur: nõ oculum vt videã vultũ eius illuminauit. Aut certe suam mihi aperuit aurẽ: nõ faciẽ reuelauit. Post parietez stat audit ⁊ auditur: sed necdum apparet. Audit orãtes: erudit audiẽtes. An experimẽtũ queritis eius qui in me loquit xp̃s? Ego inquit qui loquor iusticiam. Quid ni loquatur ore qḋ ipse plasmauit? Quid ni suo vtatur vt libet artifex instrumẽto? Nõ tñ aures eorum: sed ⁊ labia aperi dñe: ego enim labia mea non ꝓhibebo: dñe tu scisti.

Bene enim omnia tu facis: ⁊ surdos facis
audire ⁊ mutos loq. Audite ergo fratres
quid de iohanne loquat: cuius solénis ho
die natiuitas celebratur. Ille inquit erat
lucerna ardens ⁊ lucens. Magnū testimo
nium frates mei. Magnus est enim cui p-
hibetur: sed maior est ipse qui perhibet. Il
le inquit erat lucerna ardens ⁊ lucens. Est
enī lucē tm̄ vanū: ardere puū: lucere ⁊ ar-
dere perfectum. audi quid dicat scriptura
Sapiēs pmanet sicut sol: stult⁹ vt luna mu.
tatur. Quia enim splendet luna sine feruo
re: modo plena modo exigua modo nulla
videtur. Mutuatū siquidem lumen nūq̄3
in eo pmanet statu: sed crescit deficit exte-
nuatur anihilatur: ⁊ penitus non cōparet
Sicsic qui conscientias suas in alienis la-
bijs posuerūt mō magni mō parui sunt mō
nulli: fm qd adulantiū linguis vl' vitupera
re placuerit vel laudare. At vo solis splen-
dor igneus est: ⁊ cum feruet acrius etiam
oculis lucidior exhibetur. Sic sapientis ar
dor interius foris lucet: etsi non ei datur
vtrūq3 curat semper ardere magis: vt pa-
ter suus qui videt in abscōdito reddat ei.
Ue nobis frēs si luxerimus tantū. Naz lu
cemus qdem ⁊ magnificamur ab hoībus
s3 mihi p minimo ē vt ab humano iudicer
die. Qui enī iudicat me dn̄s est: q feruorē
ab oīb⁹ exgit splendorē vero nō ita. Ignē
inqt veni mittere in terra: ⁊ qd volo nisi vt
ardeat? Hoc nēpe cōmune mandatū hoc
est qd exigit ab vniuersis: nec vlla si deesse
ꝯtigerit admittat excusatio. Ceterū singu
lariter aplis ⁊ aplicis viris dicitur: luceat
lux vestra cora3 hoībus, nimi rū tanq̄3 accē
sis: ⁊ vehemēter accensis: qbus nō timeat
a flatu quolib3 aut impulsiōe ventorū. Di-
ctum est ⁊ iohanni sed illi in aure audiunt:
iohānes in spū tanq̄3 angelus erudit. Ni-
mirum tanto propinquior deo quāto vox
verbo vicina: cui nulla alia voce media qd
foris sonet oporteat intimari. Neq3 enim
iohannē predicatio sed inspiratio docuit:
quē repleuit spūs in vtero matris sue. Ue-
re ardens ⁊ vehementer accensus quē sic
preoccupauit. flamma celestis: vt iam xp̄i
sentiret aduentum q necdū sentire poterat
vel seipm̄. Nimirū nouus ille ignis qui re
cens illapsus e celo p os gabrielis in aure3
intrauerat virginis rursum p os virginis
⁊ matris aurem introiuit ad puulū: vt ab
ea hora vas electionis sue spūs sanctus im
pleret ⁊ lucernā xp̄o dn̄o paret. Fuit ergo
iam tunc ardēs lucerna: sed interi3 adhuc
sub modio: donec sup candelabru3 ponere
tur ⁊ luceret oībus qui erant in domo dn̄i
Illo enī in tēpore solum adhuc potuit illu
minare modiū suū: soli interim lucere mri:
magnū ei pietatis sacramentū reuelās ipo
motu noue exultatiōis. Unde mihi hoc in
quit: vt veniat mat dn̄i mei ad me? Quis
enī indicauit tibi matrē dn̄i: mulier sancta
Unde me nosti? Ut facta est inqt vox salu
tationis tue in auribus meis: exultauit in
gaudio infans in vtero meo. Illuminauit
ergo iam tunc modium sub quo latebat ar
dens lucerna sub modio: totu3 paulo post
mundum nouis fulgoribus illustratura.
Ille inquit erat lucerna ardens et lucens.
Non ait lucens et ardens: quia iohan-
nis ex feruore splendor: non feruor prodijt
ex splendore. Sunt eni3 qui non eo lucent
quia feruent: sed magis feruent vt luceāt
At isti plane non feruent charitatis spiritu
sed studio vanitatis. Uultis nosse quemad
modum arsit iohānes ⁊ luxit? Ego vtrūq3
in eo triplicem posse arbitror inueniri: ⁊ ar
dorem scilicet ⁊ splendorem. Ardens enim
in seipso vehemēti austeritate conuersatio-
nis: erga christum intimo nihilominus vt
paucis dixerim exemplo digito verbo: ⁊ se
ipsum ostendens ad imitationem ⁊ lumi-
nare maius quod latebat ad peccatorū re-
missionem: ⁊ ipsas quoq3 tenebras nostras
illuminans: sicut scriptum est: qui illumi-
nas lucernam meam domine illumina te-
nebras meas: vtiq3 ad correptionem. Con-
sidera igitur hominem angelico promissu3
oraculo: conceptum miraculo: sanctificatū
in vtero: ⁊ nouum in nouo homine penitē-
tie mirare feruorem. Uictum ⁊ vestitū ha-
bentes ait apostolus: his contenti simus.
Apostolica perfectio ista est: sed iohannes
etiam hec contempsit. Deniq3 audi domi-
num in euangelio: Uenit inquit iohannes

baptista nec manducans nec bibens: plane nec vestiens. Sicut enim non est locusta cibus nisi aliquorum forte irrationabilium animalium: sic nec pilus cameli humanuȝ est indumentum. Quid tu pilus tuos camele deposuisti? Utinam gibbum magis deposuisses. Quid vos irrationabiles fere ⁊ reptilia deserti: cibos exquiritis delicatos? Johannes sanctus homo missus a deo immo angelus dei sicut ait pater: ecce mitto angelum meum ante te: hic ergo iohannes quo nullus maior in natis mulierꝫ innocentissimum illud corpus sic castigat sic extenuat sic affligit: vos indui festinatis bysso et purpura et splendide epulari? Heu hic est ꝑsentis totus honor diei. Hec baptistã reuerentia tota. Hec natiuitatis eius propheta quondam letitia est. Cuius enim memoriaȝ agitis o nimis delicati cultores: cuius celebratis natalem? Num illius qui in heremo fuit hirsutus veste confectas inedia? Quid existis in desertum videre filij babylonis? Arundinẽ vento agitatam? Quid ergo? Hominẽ mollibus vestitum: nutritũ mollibus? In his nẽpe tota versatur hec vestra celebritas: imo popularis fauoris aura sectanda: in gloria vestium ⁊ voluptate ciborum. Sed quid hec ad iohãnẽ? Neqꝫ enĩ iohãnes fecit sic: aut talibus vnqȝ potuit delectari. Multi inqt angelus in natiuitate eius gaudebunt. Uerum id ꝙ multi in natiuitate eius gaudẽt: ⁊ paganis ipsis vt audiuimus leta est ⁊ solennnis. Illi celebrant qꝺ ignorant: sed nõ ita debuerant christiani. Nunc vero ⁊ ipsi in hac beati iohannis natiuitate gaudent: sed vtinã de natiuitate. Quid est enĩ nisi vanitas vanitatũ: quicqd sub sole est? Aut quid habet amplius homo de vniuerso labore suo: quo laborat ipe sub sole? Fratres sub sole est quicqd cernitur oculis: quicqd huic corporee luci subiaci videtur. Quid vero illud: nisi vapor ad modicũ parens? Quid vero illud: nisi fenuȝ est ⁊ flos feni? Omnis caro fenuȝ ait dñs: ⁊ omnis gloria eius tanqȝ flos feni. Fenũ aruit: ⁊ flos decidit: verbũ autem domini manet in eternum. In hoc verbo laboremus fratres: in quo ⁊ gaudere ⁊ viuere possumus in eternum. Operemur non cibum qui perit sed qui ꝑmanet in vitam eternam. Quis ille? Nõ in solo pane viuit homo: sȝ in omni verbo quod procedit de ore dei. Seminemus in hoc verbo charissimi seminemus in spiritu: quoniam qui in carne seminant: solaȝ habent metere corruptionem. Gaudeamꝰ intus ⁊ non sub sole: sed iuxta apostolum tanqȝ tristes propter humilitatem ⁊ grauitatem: semper autem gaudentes propter eternam consolationem. Gaudeamus dilectissimi in natiuitate beati iohannis: et gaudeamus de ipsa natiuitate. Copiosa siquidem nobis in eius recordatione causa multiplex est materia gaudiorũ. Ille erat lucerna ardens ⁊ lucens: ⁊ iudei voluerũt exultare in luce eius: ipse vero potius gaudebat in feruore deuotionis: gaudebat ad vocem sponsi: tanqȝ amicus sponsi. Nobis in vtroqꝫ gaudẽdum est in altero qdem ei nobis in altero ꝯgaudendũ. Ardebat enĩ sibi: nobis lucebat. Gaudeamus in feruore eius ad imitationẽ: gaudeamus ⁊ in lumĩe non tñ ibi manẽtes: sed vt in lumine eius videamꝰ lumẽ. Lumẽ vtiqꝫ verũ qꝺ nõ est ipe: sȝ cui testimoniũ ꝑhibȝ ipe. Uenit iohãnes ait dñs nec mãducãs nec bibẽs. Incentiuũ feruoris id mihi est: ⁊ materia humilitatis. Quis enĩ in nobis ẽ frẽs q iohãnis penitentiã intuẽs: suã nõ dico magnificare sed alicuiꝰ saltẽ momẽti reputare ꝑsumat? Quis audiat murmurare in laboribꝰ suis: ⁊ dicere satis est qꝺ patior ne dũ nimis? Que enĩ homicidia q̃ sacrilegia: aut q̃ flagitia: sic puniebat iohãnes ĩ seipo. Accẽdamur ad penitentiã frẽs: interrogemꝰ consciẽtias nr̃as animemur ad vltionẽ exigendã de nobis vt horrẽdũ possimus euadere iudiciũ dei viuẽtis. Quicqd vo minꝰ ẽ feruoris: humilitatis suppleat pure ꝯfessiõis. Fidel.n.deꝰ si ꝯfiteamr̃ iniqtates nr̃as: si nudi as nr̃as exponamꝰ: si nõ excusemꝰ ĩfirmitates nr̃as: dimitit et nob̃ pctã nr̃a ex hoc sane ⁊ erga ꝓximorꝫ delicta feruorẽ ĩtuẽ iohis. Hic nempe dignus ẽ ⁊ rationi consentaneus ordo: vt incipiendum tibi memineris a te ipso. Ab occultis inquit meis mũda me dñe: ⁊ ab alienis pce seruo tuo. Genimina viparũ ait iohãnes: qs demõstrauit vobis

fugere a ventura ira? De quanto feruore mentis putas procedere scintillas istas? imo carbones desolatorios? Sic neq; pharriseis parcēs nolite inquit dicere: quia patrem habemus abraham: potens est deus de lapidib⁹ istis suscitare filios abrahe. Sz minus hoc videatur si vel ipsū veretur potentis vultum: ⁊ nō tota libertate spiritus peccantem arguit regem crudelem atq; superbum sacra quadaz vehementia ad hoc ipsum prodiēs de deserto: si vel blanditijs eius vel ip̄o mortis terrore mouetur. Metuebat inquit herodes iohānem? ⁊ audito eo multa faciebat. ⁊ libenter audiebat euz. At ille nihil ob hoc parcens: non lz tibi habere eam. Ligatus quoq; ⁊ in carcere trusus nihilominus stetit ī veritate: ⁊ occubuit ꝑ veritate feliciter. Ferueat etiam in nobis zelus iste charissimi? ferueat amor iusticie: odium iniquitatis. Nemo fratris vitia palpet: nemo pctā dissimulet? nemo dicat: nūqd custos frīs mei sum ego: nemo qd̄ in se est equanimiter ferat cuz ordinē viderit depire minui disciplinā. Est enim ꝯsentire silere cū arguere possis: ⁊ scimus similis pena faciētes maneat ⁊ ꝯsentiētes. Iā vo sup humili ⁊ oīno feruētissima iohānis deuotione erga dn̄m? qd loquamur? Inde enim exultauit ī vtero? inde expauit in iordane baptizaturus eū: inde nō modo xp̄m q putabat sed vel ip̄az corrigiā calciamēti eius soluere dignum se eē negabat? inde gaudebat amicus spōsi ad vocē sponsi: inde gr̄az se accepisse ꝑ gratia fatebat? illū aūt nō ad mensurā habere sp̄m sed plenitudinē: de q̄ oēs acciperēt clamitabat. Nōne deo subiecta eris anima mea? Aliogn̄ si ero lucerna ardēs? nisi toto corde: tota mēte: ⁊ ex omnibus viribus meis: diligā dn̄m deū meum. Sola est enim charitas que ascendit ad salutē: sola que infundit ⁊ inflāmat sp̄m quē extinguere ꝓhibemur. Habes quēadmodū iohānes arserit: ⁊ in hoc ip̄o quēadmodū luxerit indicatum ē si aduertisti. Neq; ardorē eius nosse poteras: nisi lux esset. Luxit ergo vt supra memini: exemplo: digito: verbo: ope: seip̄m: xp̄z indice: nosmetip̄os nobis sermone declarās. Tu puer ꝓpheta altissimi vocaberis ait pater: preibis enim ante faciē dn̄i pare vias ei⁹: ad dādā scientiā salutis plebi ei⁹. Ad dandā inqt nō salutem? neq; enim lux: sed sciaz salutis: vt testimoniū ꝑhiberet de lumine. Sciētiā inquit salutis in remissionē peccatoꝝ. Num sciaz salutis sapiēs paruipēdere pōt? Ponam⁹ tn̄ necdū venisse iohānē: necdū nobis significasse de xp̄o. Ubi salutē q̄rim⁹? Peccaui pctm̄ grāde qd̄ sanguine hyrcoꝝ vel vituloꝝ deleri nō pōt: q2 nō in holocaustis delectat altissimus. Memoria mea infecta est fece hui⁹ amurce? nō ē nouacula que membranā hanc radere possit: quia tota totam imbibit fecem. Si peccati mei oblit⁹ fuero stultus sum ⁊ ingrat⁹. Si in memoria mea permanet: arguet me in eternū. Quid igit faciam? Ibo ad iohānem ⁊ audiam vocez leticie? misericordie vocez: sermonem gratie: verbum remissionis ⁊ pacis. Ecce inqt agnus dei: ecce qui tollit peccata mundi: Et alibi: Qui habet inquit sponsam: sponsus est. Ostendit igitur quia venit deus? q2 sponsus: quia agnus. Quia deus? certū est ꝗ peccata remittere possit: sed vtrum velit adhuc in questiōe est. Uult profecto quia sponsus est: quia amabilis Et iohānes amicus sponsi est: quia sponsus nisi amicos habere non nouit. Et lz velit gloriosam sponsam non habentem maculam: aut rugam: aut aliquid eiusmodi: non tamē querit talem. Ubi enim illam inueniret? Sed talez potius ip̄e facit: talem sibi exhibet ip̄e. Audi deniq; quid dicat per prophetam: Uulgo dicitur: Nūquid mulier si dormierit cū altero viro reuertetur vltra ad virum suū priorem? Tu autem fornicata es cum amatoribus multis? reuertere tamen ad me: et ego suscipiaz te. Ecce qd̄ poscit: quid velit Sed tu fortasse timeas eum qui facere venit delictorum purgationem? ne vstione et scissione ossa: et medulas ossium collidat: ne dolorem inferat morte grauiorem. Audi agnus est: In mansuetudine venit: cum lana et lacte solo verbo iustificans impium. Quid enim iuxta comicū facilius dictu? Tantū inquit dic verbo: ⁊ sanabit puer meus. Ut quid ergo deinceps hesitem⁹

fratres? ⁊ non omni fiducia ad thronū glorie accedamus? Agamus iohāni gratias: ⁊ eo mediāte transeamus ad xp̄m: quia vt ait ipe: illū opoꝛtet crescere me aūt minui. Quomodo minui? Splēdoꝛe vtiq̄ nō feruoꝛe. Retraxit radios? recolligit se: ne fieret sicut is qui totū ꝓfert spm̄ suū. Illū inquit opoꝛtet crescere qui exhauriri nō potest? de cuius plenitudine omnes accipiūt? me aūt minui cui datus est spūs ad mensuram: ⁊ danda magis opera: vt ardere semper valeam q̄3 lucere. Precessi solem tanq̄3 sydus matutinu3: abscondi necesse est oꝛto iam sole. Nō est mihi nisi modicū olei quo vngar: volo illud in vase tutius q̄3 i lampa de possidere.

¶ In vigilijs apostoloꝛum petri ⁊ pauli. Sermo vnicus

c iiij

In sanctoꝛū vigilijs necesse ē vigilare hominem spūalem: qui solēnitates eo℞ celebrare desiderat i spū ⁊ veritate. Alie enim carnaliū: alie spūaliū vigilie. Illi nitidioꝛes cultus ⁊ epulas ꝑparant lautioꝛes? ⁊ foꝛtasse i ipsis vigilijs operant opera tenebra℞: letant cum malefecerint: ⁊ exultant in rebus pessimis. Uos nō ita didicistis xp̄m qui xp̄3 secuti estis? qui omnia reliquistis: qui vigilanti oculo vigiliarum nomen debetis attendere. Ad hoc enim vigilie pꝛeponunt: vt euigilemus si i aliquo peccato negligentia doꝛmitamus: ⁊ pꝛeoccupemus faciem sanctoꝛū in cōfessione. Non sic filij huius seculi nō sic qui potentes sunt ad bibendū vinū: ⁊ viri foꝛtes ad miscendam ebrietatem: qui obdoꝛmierunt in flagitijs et facinoꝛibus suis. Illud non vos lateat: quia qui ebrij sunt: nocte ebrij sunt: ⁊ qui doꝛmiunt nocte doꝛmiūt? ⁊ frustra sonat eis nomen vigiliarum sanctarum: cū ipsi magis doꝛmire studeant q̄3 vigilare. Uos aūt nō estis filij noctis neq̄3 tenebra℞: sed lucis ⁊ diei: vt nō vos pꝛeoccupent natalitij sanctoꝛū dies ⁊ inueniant imparatos. Tria sunt igit̄ que in festiuitatibus sanctoꝛum vigilanter considerare debemus? auxilium sancti: exemplū eius: confusionem nostram. Auxilium eius: q̄ qui potens est in terra: potentioꝛ est in celis ante faciem dn̄i dei sui. Si enim dum hic adviueret misertus est peccatoꝛibus ⁊ oꝛauit pro eis? nunc tanto amplius quāto verius agnoscit miserias nostras: oꝛat ꝓ nobis patrem: quia beata illa patria charitatem ei⁹ nō imutauit sed augmentauit. Neq̄3 enim qui impassibilis factus est ⁊ incompassibilis: sed nunc potius induit misericoꝛdie viscera sibi cum ante misericoꝛdie fontem existit. Est ⁊ alia causa que magis viget sanctos vt soliciti sint de nobis? quia iuxta vocem apostoli deus prouidet ꝓ nobis: ne sine nobis consumentur: sicut ait sanctus: Me expectant iusti donec retribuas mihi. Debemus etiam attendere exemplū eius quia q̄3diu in terris visus est ⁊ cum hominibus conuersatus est: nō declinauit neq̄3 ad dexteram neq̄3 ad sinistram: sed via3 regiam tenuit: donec veniret ad illu3 qui dicit: Ego su3 via veritas ⁊ vita. Intuemini humilitatē ope℞ eius austeritatē verboꝛū eius? ⁊ nunc videbitis quomodo tam verbo q̄3 exemplo luxerit inter homines: qualia nobis vestigia dereliquerit: vt ambulemus per ea ⁊ in eis. Uere iuxta propheta3 semita iusti recta est: rectus callis iusti ad ambulandum. Sed et diligentioꝛi intuitu confusionem nostram aspiciamus: qui homo ille similis nobis fuit passibilis ex eodē luto foꝛmatus ex quo ⁊ nos. Quid ergo ē q̄ non solum difficile: sed ⁊ impossibile credimus? vt faciamus opera que fecit: vt sequamur vestigia eius? Confundamur fratres ⁊ contremiscamus ad vocem istam: si foꝛte hec confusio adducat nobis gloriam gratiā nobis generet timoꝛ iste. Homines isti fuerunt qui pꝛecesserunt nos: qui tam mirabiliter processerunt per vias vite: vt vix eos homines fuisse credamus. Sic ergo in sanctoꝛum festiuitatibus et gaudere ⁊ confundi debemus? gaudere quia patronos pꝛemisimus: confundi quia eos imitari non possumus. Ita semper gaudium nostrum in hac valle lachꝛymarum? lachꝛymarum pane condiri debet? vt semper nō solum extrema: sed et pꝛima gaudij occu-

pet luctus: quia etſi magna eſt gaudiorum materia: ſ3 maxima eſt dolor. Memor fui dei clamat iuſtus: ⁊ delectatus ſum: ſed ſtatim ſubiungit: Defecit ſpiritus meus: turbatus ſum ⁊ non ſum locutus. Or ſi hec in vigilijs vniuſcuiuſq3 ſancti cogitare debemus: quid faciemus in ſolēnitate ſanctorū ⁊ ſummorū apoſtolorum petrum ⁊ paulum loquor? Sufficeret vnius feſtiuitas ad infundendam exultationem vniuerſe terre: ſed amborum iuncta eſt ad cumulum gaudiorum: vt quomodo in vita ſua dilexerūt ſe: ita ⁊ in morte non ſint ſeparati. Quid illis potentius dum fuerunt in terris? quorum alteri traduntur claues regni celorum: alteri magiſterium gentium: alter ananiam et ſaphirā occidit in verbis oris ſui: alius donat quicquid donat in perſona chriſti: ⁊ cū infirmatur tunc fortior eſt ⁊ potens? Or potētiores ſunt in celis? qui tam potētes ſunt in terris? Et qui nobis maiora reliquerūt exempla q3 illi qui in fame ⁊ ſiti: in frigore ⁊ nuditate: ⁊ in omnibus illis que paulus enumerat iugiter afflicti ſunt: ⁊ demum felici martyrio regna celeſtia conſcenderūt. Vere nobis rubor confuſionis ſunt: quos vix audemus reſpicere: ne dicam imitari. Oremus ergo eos vt ipſi propitium nobis reddant amicum ſuum iudicem noſtrum: qui eſt deus benedictus in ſecula.

¶ In feſtiuitate ſanctorum apoſtolorum petri ⁊ pauli Sermo primus.

cv Loriosa nobis ſolēnitas illuxit: quam preclari martyres martyrū duces: apoſtolorum principes morte clariſſima conſecrarunt. Iſti ſunt petrus ⁊ paulus duo magna luminaria: quos deus in corpore eccleſie ſue cōſtituit q̄ſi geminū lumen oculorū. Hi mihi traditi ſunt in magiſtros: in mediatores: quibus me ſecure cōmittere poſſū: quia ⁊ notas mihi fecerunt vias vite: ⁊ mediantibus illis ad illum mediatorem aſcendere potero: qui venit pacificare per ſanguinem ſuū ⁊ que in celis ſūt ⁊ que in terris. Ille enim in vtraq3 natura puriſſimus eſt: qui peccatum nō fecit: nec dolus inuēntus eſt in ore eius. Quomodo ergo ad illum audeo accedere: qui ſum ſupra modum peccans peccator? qui peccaui ſuper numerum arene maris: cum ille purior: ego impurior eſſe non poſſum? Verendum ne incidam in manus dei viuentis: ſi illi appropinquare vel inherere preſumpſero: quē a me tanta differentia diuidit quātum diſtat inter bonū ⁊ malū. Propterea dedit mihi deus homines iſtos: qui ⁊ homines eſſent ⁊ peccatores ⁊ maximi peccatores: qui in ſeipſis ⁊ de ſeipſis diſcernerēt q̄liter alijs miſereri deberēt. Magnorum enim criminum rei magnis criminibus facile donabunt veniā: ⁊ in qua menſura mēſum eſt eis remetientur nobis. Peccatum peccauit grande petrus apoſtolus: ⁊ fortaſſis quo grandius nullum eſt: ⁊ tam velociſſime q3 facilime veniam conſecutus eſt: et ſic vt nil de ſingularitate ſui primatus amitteret. Sed ⁊ paulus qui in ipſa viſcera naſcentis eccleſie tam ſingulariter q3 incomparabiliter craſſatus eſt: per ipſius filij dei vocem ad fidem adijcitur: ⁊ pro perpetratis malis tantis bonis repletus eſt: vt vas electionis fieret ad portandum nomen eius coram gentibus ⁊ regibus ⁊ filijs iſrael. Vas dignum ⁊ celeſtibus ferculis repletum: de quo ⁊ ſanus eſcam ⁊ infirmus accipiat medicinā. Tales decebat humano generi paſtores ⁊ doctores conſtitui: vt ⁊ dulces eēnt ⁊ potentes: ⁊ nihilominus ſapientes. Dulces vt me blande ⁊ miſericorditer ſuſciperent: potentes vt fortiter protegerent: ſapientes vt ad viam ⁊ per viam ducerent que ducit ad ciuitatem. Quid petro dulcius: q tam dulciter ad ſe omnes conuocat peccatores: ſicut actus apoſtolici ⁊ epiſtolarum eius ſeries atteſtatur? Quid illo potentius: cui ⁊ terra obediuit cū mortuos reddidit: ⁊ mare ſub pedibus eius ſe calcabile prebuit: qui ſymonem magū ſpiritu oris ſui in aere attigit: qui claues regni celorum tam ſingulariter accepit: vt precedat ſententia petri ſententiam celi? Deniq3 quodcūq3 ligaueris inquit ſuper terram erit ligatum ⁊ in celis: ⁊ quodcunq3 ſolueris ſuper terram erit ſolutum ⁊ in celis. Quid aūt illo ſapientius:

cui non caro ⁊ sanguis reuelat. Libentissi-
me paulum sequor: qui me pre nimia dulce
dine luget eos qui peccauerunt ⁊ non ege-
runt penitentiam: qui fortior est omni prin
cipatu ⁊ potestate: qui sapientiam ⁊ medul
lam sacrorum sensuum non a primo vel se-
cundo: sed a tertio celo largiter asportauit.
Hi sūt magistri nostri: qui a magistro oīuz
vias vite plenius didicerūt: ⁊ docent nos
vsq; in hodiernum diem. Quid ergo do-
cuerunt vel docēt nos apostoli sancti? Nō
piscatoriam artem vel scenofactoriam: vel
quicquid huiusmodi est: non platonem le-
gere: non aristotel' versutias inuersare: nō
semper discere: ⁊ nunq̄ ad veritatis scien-
tiam peruenire. Docuerūt me viuere. Pu
tas parua res sit scire viuere? Magnū ali-
quid imo maximum est. Non viuit qui su-
perbia inflatur: qui luxuria sordidatur: q
ceteris inficitur pestibus: quoniam nō est
hoc viuere: sed vitam confundere: ⁊ appro
pinquare vsq; ad portas mortis. Bonam
autem vitam ego puto ⁊ mala pati ⁊ bona
facere: ⁊ sic perseuerare vsq; ad mortē. Di-
citur vulgo: quia qui bene se pascit bene vi
uit: sed mentita est iniquitas sibi: quia non
bene viuit nisi qui bonum facit. Arbitror
autem q̄ tu qui in congregatione es bene
viuis si viuis ordinate sociabiliter ⁊ humi-
liter. Ordinate tibi: sociabiliter ꝓximo: hu
militer deo. Ordinate vt' in omni conuersa
tione tua sollicitus sis obseruare vias tuas
⁊ in conspectu domini: ⁊ in conspectu pro-
ximi cauens ⁊ tibi a peccato: ⁊ illi a scanda-
lo. Sociabiliter vt studeas amari ⁊ amare
blandum te ⁊ affabilem exhibere: suppor-
tare non solum patienter: sed ⁊ libenter in-
firmitates fratrum tuorum tam morum q̄z
corporum. Humiliter vt cum hec omnia fe
ceris spiritum vanitatis studeas exufflare:
q ex huiusmodi nasci solet: ⁊ quantumcūq;
illum senseris negare omnino consensum.
Sic ⁊ in patiendo malum quoniam triplex
est triplicem prouidentiā adhibere te opor
tet. Est autē quod a te pateris: quod a pro-
ximo: quod a deo. Primum est austeritas
penitentie: secundum vexatio aliene mali-
tie: tertium flagellum correctionis diuine.
In eo quod a te pateris debes voluntarie
sacrificare: quod a proximo patienter fer-
re: quod a deo sine murmure ⁊ cum gratia
rum actione sustinere. Non sic multi filio-
rum adam: qui errauerunt in solitudine in
inaquoso. Errauerunt plane ⁊ errant a via
veritatis: qui in solitudine superbie ince-
dentes socialem vitam habere nolunt: quo
rum singularitas associari non potest. Sed
et in inaquoso: quia nullo lachrymaꝝ hym
bre compuncti in terra sterili ⁊ arenti sicci-
tate perpetua cōmorantur. Propterea viā
ciuitatis habitaculi non inuenerunt: quia
inueterati sunt in terra aliena: coinquinati
sunt cum mortuis: deputati cum his qui in
inferno sunt. Non ita errat solitarius ille:
de quo sanctus hieremias ait: Bonum est
viro cum portauerit iugum domini ab ado
lescentia sua. Sedebit solitarius ⁊ tacebit:
quia leuauit se super se. Illi errauerūt: sed
iste sedebit. Semper enim illi errāt corde:
iste autem non sedet: sed sedebit solitarius
cum habuerit honorez singularitatis illius
videlicet iudiciarie potestatis insigne: q̄d
sancti in terra sua possidebunt: cum letitia
sempiterna erit eis. Quare? Quia leuauit
se super se: id est cum adolescens esset ⁊ eta-
tis lubrice sentiret ardores: senem induit:
relinquens quod erat: assumens quod nō
erat. Leuauit inquit se super se: quia nō re-
spicit ad se: sed ad illum qui est super se. Se
debit enim ⁊ tacebit modo ⁊ a strepitu dia
bolicarum suggestionum: a strepitu carna
lium desideriorum: a strepitu mundi. Felix
anima que linguas istas non exaudit: au-
diat licz: illa multū felicior si tamen aliqua
est cui penitus non loquuntur. Hec est sa-
pientia quam apostolus loquitur inter per
fectos abscondita in mysterio: quam nemo
principum huius seculi cognouit. Sic me
apostoli ⁊ viuere ⁊ ascendere docuerunt.
Gratias tibi domine iesu: qui abscondisti
hec a sapientibus ⁊ prudentibus: ⁊ reuela-
sti ea paruulis istis: qui te secuti sunt: ⁊ reli
querunt omnia propter nomen tuum.

¶ Item vnde supra Sermo secundus.

xvj

ancti isti quo-
rum solennis
passio hodie celebratur mul-
tā nobis de se loquendi cām multā quoq̧
materiam prebuere. Uerum ego vnum ti-
meo: ne totiēs audita verba salutis vilescē
vobis incipiant tanq̄ꝫ verba. Uilis siquidē
ꝛ volatilis res verbum hominis: nulli⁹ mo
re nullius ponderis: nullius precij: nullius
solliditatis. Aerem verberat vnde ꝛ verbū
dicitur: ꝛ sicut folium quod vento rapitur
effluit ꝛ non est qui consideret. Nemo ve-
strum fratres sic accipiat: immo nemo sic
despiciat v̄buꝫ dei. Dico enī vobis meli⁹ ei
fuisse si nō audisset hō ille. Et fruct⁹ vite sūt
v̄ba dei nō folia: ꝛ si folia sꝫ aurea sunt. Pro
inde non ꝑuipendantur: non pertranseant
non preteruolent: ipsa quoq̧ colligite frag-
menta ne pereant. Terra enim que sepius
superuenientem susceperit imbrem ꝛ nō fe-
cit fructum: terra reproba ē ꝛ maledictō eꝑ
xima. Sic ꝛ ea que in euāgelio sterilis ficul
nea legitur si postea q̄ꝫ fodit circa eam vi-
nee cultor ꝛ miserit stercora nihilomin⁹ ste-
rilis inuenta fuerit: nonne iam securis ad
radicem illius arboris est ponēda? Et ego
dico vobis: si minus bonis ī secularibus in
uenerit maiorem in eis dominus habitur⁹
est patientiam q̄ꝫ in nobis: quibus consola-
tionum pluuiam voluntariam segregauit:
quibus non sarculus discipline: non paup-
tatis ꝛ vilitatis stercora defuere. An nō ster
cora sunt abbominationes egyptiorum: quas
immolamus deo nostro? Stercora plane vi
lia ad aspectum: sed ad fructum vtilia. Nō
refugiat hanc feditatem qui fecunditateꝫ
desiderat. Siquidem ex deformi stercoruꝫ
aceruo qui portatur ī agrum: formosus sur
get aceruus manipulorum qui reportabi-
tur ex agro. Propterea non vilescat vobis
vilitas preciosa: sed preciosius cunctis the-
sauris egypti christi improperium estimate
Uerumtamen terrenum habentibus ster-
quilinum ipsa quoq̧ celestis non deest plu
uia: que est orationum deuotio iocunda: ru
minatio psalmodie: dulcis meditatio con-
solatio scripturarum. Deniq̧ ꝛ hec pluuia
est quam accepistis per os meum: si quando
de flumine cuius impetus letificat ciuita-
tem dei ꝛ torrente voluptatis illius aliqua
super vos dū de eis loquimur stillicidia stil
lare contigerit. Sed necesse habeo interdū
circunfodere: quando quidem posuerunt
me custodem ꝛ cultorem in vineis. Heu q̄
meam non colui nec custodiui: necesse hēo
tamen dum hunc occupo locum ꝛ circunfo
dere non nunq̄ꝫ ꝛ apponere stercora. Mo-
lestū id quidem sed dissimulare non audeo
sciens multo amplius securim nocituram
q̄ꝫ sarculum: ignem q̄ꝫ fimum. Itaq̧ et ar-
guere ꝛ increpare interdum necesse est: nec
ignoro fimum esse verbum increpatorium
verbum amatorium verbum in properij:
quod si non excuset necessitas: ipsuꝫ quoq̧
minus deceat proferentem. Sed quid agi-
mus ꝙ hoc fimo ꝛ si aliquis impinguari: sꝫ
alios tamen ꝛ lapidari ꝛ indurari videm⁹?
Hinc nāq̧ scriptum est. De stercore boum
lapidatus est piger. An non impinguatur
quia increpatus benigne suscepit: mansue-
te respondet: libenter emendare conatur.
Hec plane salubris ꝛ fecunda impinguatio
est: vt corripiat me iustus in misericordia et
increpet: oleum autem peccatoris non im-
pinguet caput meum. Ex ea scilicet pingue
dine quā generatur oleum peccatoris abū
dātius pullulāt spine ꝛ tribuli: ꝛ omnis ra-
dix amaritudinis germinat copiosius. Ita
q̧ qui increpationem iustorum misericor-
diam nominat satis indicat quēadmodum
suscipienda sit: q̄ꝫ benigno animo: q̄ꝫ deuo-
ta mente quanta ei gratia sit habenda. Sic
enim accipientibus nobis erit impingua-
tio salubris: non fertilis vitiorum: quēad-
modum oleum peccatoris sed fructus illi⁹
quem ſm apostolum habemus in sanctifi-
catione. Quid autem facimus o piger: qui
ad hanc misericordiam irritaris magis et
exasperaris? Nonne bonum fimum sparsi
in agro tuo? Unde ergo lapides habet? Sꝫ
tu inimice homo qui diligis iniquitatem
odis animam tuam: tu inq̄ꝫ inimice homo
hoc fecisti: qui desidiam tuam nō excutere
sed excusare ꝑgens fimū tibi v̄tis ī lapides

⁊:vnde impinguari debueras lapidaris.
Hec idcirco dicta sunt fratres vt noueritis
q̄ꝫ benigne audiendum sit q̄ꝫ deuote susci-
piendum q̄ꝫ sollicite obseruandum quicq̄d
ad aiaꝝ salutem pertinet? ⁊ non sicut v̄bum
hominum sed sicut vere est verbū dei: siue
illud consolatorium: siue cōmonitoriū: siue
etiam increpatorium videatur. Excessi fa-
teor ipsius prope modum festiuitas oblitus
sed vt arbitror non ad insipientiam vobis
si firmiter inheserint animo que audistis.
Et nūc vt de solēnitate ipsa vel breuiter ali-
quid loqui temptem⁹ apostoloꝝ xp̄i festus
agitur dies: quibus sane plurimuꝫ a nobis
honorem deberi scio sed vtrum possit aliq̄s
exhiberi hesito satis. Nimis enīꝫ honorati
sunt amici tui deus: nimis confortatus est
principatus eorum. Quid enim? Si ī terra
adhuc positi omnia poterant non quidē in
se, sed in xp̄o? quid non poterunt viuentes
hodie in eterna felicitate cum ipso? Morta-
les adhuc ⁊ morituri imperium vite ⁊ mor-
tis habere videbantur solo nimirum verbo
mortificantes viuos ⁊ mortuos suscitantes
quanto magis nunc honorati sunt nimis:
nimis cōfortatus est p̄ncipatus eorum? Sꝫ
quid est fratres? Cum apostolorum beata
hodie memoria celebretur? nunquid nati-
uitatis seu conuersionis eorum aut certe vi-
te vel miraculorum solēnis agitur cōmemo-
ratio? Non est fratres natiuitatis humane
sicut paulo ante beati ioannis diem natali-
tium celebrastis? Ille enim nascens honora-
tur: quia nascitur sanctificatus. Deniqꝫ in
ioanne solo celebrior est passione natiuitas:
quia ꝯsi passus pro xp̄o est cum pro iusticia
⁊ veritate occubuit euidentius tn̄ pro eo ē
nimirum homo missus a deo: q̄ in hoc nat⁹
est ⁊ ad hoc venit in mūdum vt testimoniū
perhiberet veritati. Sed nec conuersioneꝫ
apostolorum aut eorum miracula hodie re-
censemus: sicut ceteris diebus alijs alteri⁹
quidem conuersio alterius de carcere libe-
ratio facta per angelū festiuis ecclesie gau-
dijs ad memoriam reuocatur: mortem spe-
cialius veneramur qua nihil iter homines
humano iudicio plus horretur. Considera-
te fratres ecclesie sancte iudicium ꝑm fideꝫ
non ꝑm faciem iudicantis. Mortem siqui-
dem apostolorum in eorum recolit solēnita-
te precipuam. Hodie nimirum petrus cru-
cifixus est: hodie paulus decollatus est.
Hec hodierne causa festiuitatis: hec p̄sen-
tium materia gaudiorum. In his igitur fe-
stum agens ⁊ letum diem sine dubio spiri-
tum sponsi habet ecclesia spiritum domini:
in cuius conspectu sicut habes in psalmo p̄-
ciosa est mors sanctorum. Quantos enim
dum paterentur apostoli credimus affuisse
qui nequaqꝫ preciosis illorum mortibus in-
uiderent. Uisi sunt enim oculis insipientiū
mori: ⁊ estimata est afflictio exitus illorum
Et siquidem visi sunt oculis insipientium
mori: mihi autem ait propheta nimis hono-
rati sunt amici tui deus nimis confortatus
est principatus eorum. Fratres amici dei
mori videntur oculis insipientium: sed in
oculis sapientium iudicātur potius obdor-
mire. Deniqꝫ ⁊ lazarus dormiebat q̄ ami-
cus erat: ⁊ cum dederit dilectis suis somnū
ecce hereditas domini. Studeam⁹ fratres
viuere vita iustorum: sed morte eorum mo-
ri multo magis desideremus. Sapientia.n.
iustorum nouissima prefert: ibi nos iudicās
vbi inuenerit. Omnino necesse est vite pre-
sentis finem future coherere principio: nec
ibi tolerabilis dissimilitudo est. Sicut enim
si quis duo sibi vt ita dixerim cinctoria con-
suere aut colligare voluerit minus de reli-
quis partibus curans ipsa que sibi copulā-
da sūt capita vniformiter parat ne deside-
ant a seipsis: ita dico vobis quantumlibet
extiterit conuersatio spiritualis si carnalis
fuerit consūmatio nostra: vite illi spirituali
penitus non coheret nec caro ⁊ sanguis re-
gnum dei poterunt possidere. Fili ait sapi-
ens memorare nouissima tua: ⁊ in eternum
non peccabis. Nimirum q̄ hec maxime re-
cordatio faciat timoratū: timor expellat pec-
catum negligentiam non admittat. Hinc ⁊
moyses de quibusdam vtinam inquit sape-
rent ⁊ intelligerent: ac nouissima prouide-
rent. In quibus vtiqꝫ verbis tria quedam
nobis video commendari: sapientiam: in-
telligentiam: prouidentiam. Arbitror sane
tribus ea assignari t̄pibus eternitatis q̄daꝫ

imago reformari videat in nobis presentia moderantibus p sapientiam: preterita p intelligentiam diiudicantibus: nouissima p̄uidentibus ad cautelam. Hec nempe spūalis est exercitiū summa: hec forma studij spiritalis: vt sapienter disponamus p̄ntia nr̄a recogitem⁹ in amaritudine aīe nr̄e p̄terita futura quoq̧ sollicite p̄uideam⁹. Sobrie ⁊ iuste ⁊ pie viuamus in hoc sc̄lo ait apl's: vt videlz in p̄nti sobrietas obseruet: vt iusta satisfactiōe p̄terita que nobis sine fructu salutis p̄teriere tp̄a redimant: vt pietatis clipeum iminentib⁹ de futuro periculis opponamus. Sola est enim que ad oīa valet pietas: cultus scz dei humilis ⁊ deuotus. Nec aliter est nobis p̄uidē nouissima: nisi vt vniuersa que nobis iminere vident p̄icula sedula nobiscū cogitatiōe versantes discam⁹ de nr̄a oīno idustria: magis aūt de nostris diffidere meritis: ⁊ sole diuine nos p̄tectioni cōmittere pio quodam mentis affectu ⁊ effectu pie intentiōis in ip̄m cuius datū optimū ⁊ donū p̄fectum est cōsumatio felix ⁊ mors preciosa. Habes in euangelio tria hec ipso tibi sermone dn̄i cōmendata. Beati inquit pauperes: beati mittes: beati q lugēt. Beati q sapiunt: pre desiderio celestiū interno quodā sapore mentis p̄ntia respuentes. Bti q nouissima p̄uident in māsuetudine suscipientes insitū v̄bū qd̄ saluare eoꝝ aīas pōt: ⁊ pietate cordis ad futurā tendūt hereditatē. Bti q p̄stinū intelligentes errorem: crebris lauant lachrymis lectū suū. Uides qd optat vir sanctus: qd optinet cupit eis pro qb⁹ orat? Utinā inqt saperent et intelligerent: ac nouissima p̄uiderent. Ac si manifestius dicat. Utinā esset in eis spūs sapientie ⁊ intelligentie atq̧ ꝯsilij. Utinā hec inueniant in nobis frēs: vt suauiter omnia nr̄a p sapientiā disponam⁹: vt itellectu peccata p̄terita dānemus: vt p̄uideam⁹ futura consilio. Utinā sapiētia ad p̄ntis vite firmo derationē: vtinā intelligamus ad preterite corectionē: vtinā deuota in dn̄i fide prouideam⁹ vt felicem habeam⁹ ipso miserāte cōsumptionē. Hic enim est funiculus triplex quo trahimur ad salutē: ordinata cōuersatio: rectum iudiciū: fides deuota.

¶ Item vnde supra de libro sapiētie hi sūt viri misericordie. Sermo. iij.

Erito fratres cv ij

apl'is sanctis attribuit mr̄ ecclesia qd̄ in sapientie libris legit: hi sūt viri misericordie ⁊c. Sunt enim hi plane viri misericordie: siue q misericordiam ꝯsecuti: siue q misericordia pleni: siue q misericorditer a deo nob donati sunt. Et vide quā misericordiā cōsecuti sint. Paulum interroga de seipso: vel magis sponte confitentez ausculta. Qui fui blasfemus ⁊ p̄secutor ⁊ iniuriosus: sed misericordiam cōsecutus sum. Quis eni nō audiuit quanta mala fecit sanctis in hierl'm? Nec i sola hierl'm sz ⁊ in iudea insania ferebat: vt xp̄i membra laniaret in terris. Deniq̧ hac furia vectus ibat: sed p̄uent⁹ a gr̄a est. Ibat spirans minaꝝ ⁊ cedis in discipulos dn̄i: ⁊ discipulus dn̄i factus est: cui ostēderet quāta eum oporteret pro noīe ipsius pati. Ibat dirum toto corpore virus exalās ⁊ subito in electiōis vas mutatus est: vt iā cor illius eructaret v̄buz bonum v̄bū pium ⁊ diceret. Dn̄e qd me vis facere? Hec vtiq̧ mutatio dextere excelsi. Merito proinde loquebat. Fidelis sermo ⁊ oī acceptiōe dign⁹: qm̄ dn̄s iesus venit peccatores saluos facere quoꝝ p̄mus ego sum. Hoc ergo apd̄ beatum paulum fiducie ⁊ ꝯsolationis accipite frēs: vt ad dn̄m iam ꝯuersos nō nimis cruciet preteritoꝝ ꝯsciencia delictoꝝ: sz tm̄ humiliet vos sicut ⁊ ip̄m. Ego inqt sum minimus apl'oꝝ: q nō sum dignus vocari apostolus: qm̄ persecutus sum eccl'iam dei. Ita ⁊ nos humiliemur sub potenti manu dei: ⁊ fiduciam habeam⁹: q ⁊ nos misericordiaz consecuti sumus: ⁊ hoc qdem oībus nobis qm̄ oēs peccauimus ⁊ egemus hac gl'ia dei. Uerū apud beatuz petrum aliud habeo qd̄ apponam: eo carius quo rarius: ⁊ quo singularius eo sublimius. Nam peccauit paulus sed ignorans fecit in incredulitate sua: petrus cū cecidit apertos habebat oculos. Porro vbi abundauit delictum: superabūdauit ⁊ gratia. Eoꝝ siqdem qui peccant añ q̄z deū nouerint: q̄z miseratiōes eius exp̄ti

sint: q̃ portauerint iugũ suaue ⁊ onus leue: priusq̃ deuotionis gratiam ⁊ ꝯsolationem acceperint spũs sancti eorũ inq̃ copiosa redemptio est: ⁊ tales omnes nos fuimus. At eoꝝ qui post cõuersionem suam peccatis et vitijs implicant̃ ingrati accepte gr̃e: ⁊ post missam manũ ad aratrum retro respiciunt tepidi ⁊ carnales facti: aut post agnitã viã veritatis retroeunt apostate manifesti: eoꝝ vtiq̃ per paucos inuenias qui post hec redeant in gradum ꝓstinum: sed magis ĩ sordibus positi sordescant adhuc. Sup̃ quos propheta deplorat qm̃ obscuratum est auꝝ mutatus est color optimus. ⁊ qui nutriebãt̃ in croceis amplexati sunt stercora. Nec tñ si quis huiusmodi est desperam⁹ de eo tm̃ vt resurgere velit cito: quãto enim diuitius ꝑmanebit tanto euadet difficilius. Beatus vo q tenebit ⁊ allidet paruulos babilonis ad petram. Etenim si creuerint vix poterũt superari. Filioli hoc dico ne peccetis. Sed ⁊ si quis peccauerit aduocatum habemus apud patrem: qui potest quod nos miseri non possumus tm̃ qui cecidit non adijciat ĩ malum vt profundius cadat: sed vt magis resurgat confidens ꝙ nec ei negabitur venia si tm̃ confiteatur ex corde peccata sua. Sic enim is de quo loquimur post tam grauem lapsum ad tantam redijt eminentiam sanctitatis. Egressus foras fleuit amare. In egressu confessionem oris: in amaro fletu: compunctionem cordis intellige. Et attende: ꝙ tunc primum recordatus est verbi quod dixerat ei iesus. Tunc primo cordi fuit verbum quod predicta fuerat eius infirmitas: cum euanuit presumpta temeritas. Ue tibi qui post lapsum fortiorem te nobis exhibes. Ut quid tam rigidus es in tuam ipsius perniciem? Inclinare potius vt melius erigaris: ⁊ ne prohibeas frangi quod distortũ est: vt possit melius solidari. Quid indignaris increpanti gallo? Tibi potius indignare. Pluuiam voluntariam ait psalmista segregabis deus hereditati tue: ⁊ infirmata est. Bona infirmitas que segregatur hereditati: que medicum non repellit. Induratos enim tanq̃ vas figuli in virga ferrea conteret: ⁊ hereditas infirmata ẽ ait tu vo perfecisti eam. Audistis certe quã misericordiam consecuti sunt apostoli nr̃i: vt iam nemo ex nobis super peccatis preteritis vltra q̃ necesse sit confundatur in cubili conscientie sue compunctus. Quid enĩ Forte peccasti in seculo. Nunquid ampli⁹ paulo? Q̃ si in ipsa religione: nũquid plus petro? Attamen illi toto in corde penitentiam agentes non modo salutem sed ⁊ sanctitatem sunt consecuti: etiam ⁊ salutis ministerium ⁊ magisterium adepti sunt sanctitatis. Et tu ergo fac similiter: quoniam propter te scriptura loquitur viros esse misericordie: vtiq̃ propter multam misericordiã quam consequi meruerunt. Potes tamen in hoc verbo etiam illud non inconuenienter accipere: viros misericordie datos ecclesie vniuerse. Scimus enim ꝙ viri isti nec sibi vixere nec sibi sunt mortui: sed ei qui pro ipsis mortuus est: magis autem nobis omnibus propter illum. Quantum enim proderit nobis eorum iusticia: quãdo ipsa quoq̃ sicut ostensum est tm̃ profuere peccata. Pro nobis facit vita eorum: doctrina eorum: et ⁊ mors ipsa. Etenim in conuersatione continentiam: in predicatione sapientiam: ĩ passione sua patiẽtiam nobis beati apostoli cõtulerunt. Que tamen vsq̃ hodie ꝯferre nõ cessant misericordia pleni: qd̃ est sanctarum fructus orationum. Quãuis ⁊ in ipsa eorum vita adhuc inuenias qd̃ enumeres fiduciã scꝫ quã nobis miraculorum exhibitiõe prebuerunt. Et quis enumeret q̃ multa nobis per eos beneficia ꝓuenerũt? Bene ergo de eis scriptura loquit̃: qm̃ hi sunt viri misericordie. Et addidit. Quoꝝ iusticie obliuionem nõ acceperũt. Uis vt nec tua accipiat obliuionẽ? A triplici caue ꝑiculo: ⁊ florebis in eternũ ante dñm. Legis enim q: tepidus es: incipiam te euomere ex ore meo. Legis si auerterit se iustus a iusticia sua ⁊c̃. omniũ iniquitatum eius non recordabor. Legis q busdam dicendum in iudicio non noui vos illis sine dubio qui receperunt mercedem suam. Ergo omnis iusticia tepida: omnis transitoria: omnis vendita: erit in obliuione coram deo. Sed non ita apostolorum iusticie: quod ex eo satis apparet quod sequi-

tur: Cum ſemine eoꝝ ꝑmanēt bona. Ma-
nent enim in nobis vſq; hodie apl'oꝝ veſti
gia ⁊ eoꝝ religio: q: quod ex deo eſt diſſol-
ui nō poteſt. Ueſtes iſraelitici ppl'i quadra
ginta annis in deſerto remāſerūt integre:
multo magis apl'oꝝ veſtes ſup iumentum
ſaluatoris appoſite. Cū ſemine inquit eoꝝ.
Quid eſt ſemen? quia ſecutus adiungit he
reditas ſancta nepotes eoꝝ? Idem ꝑfecto
ſunt ⁊ ſemē ⁊ nepotes. Meminiſtis credo
ſciētibꝰ enī legē loquor: meminiſtis inquā
legalis mādati: vt ſuſcitet frater ſupſtes ſe-
men fratri defūcto ſine ſemine. Quis ſine
ſemine? Singulariter ſum ego ait donec
tranſeam. Ideoq; reſurgēs vade inqt dic
fratribus meis. Ac ſi dicat: Fratres ſūt: fa-
ciant quod fratres. Ergo ꝑ euangeliū ipſi
nos genuerunt: non tamen ſibi ſed chriſto:
quia ꝑ euāgeliū chriſti. Hinc eſt ꝙ moleſte
tulit paulus quoſdā eorum dici a quibꝰ ge-
niti fuerāt ꝑ euāgeliū? indignās aduerſus
eos qui dicebāt: ego ſum pauli: ego cephe:
ego apollo: chriſti magis omnes ⁊ fieri vo
lens ⁊ dici: Itaq; ſemē apoſtolorum ſumus
ꝑ predicationē: ſed ꝑ adoptionē ⁊ heredita
tē ſemē chriſti ⁊ apoſtoloꝝ nepotes.

¶ De Dauid ⁊ Golia ⁊ quinq; lapi-
dibu Sermo vnicus.

cviij udiuimus ex li
bro regum goliaȝ virum pro-
cere ſtature preſumentē ſuper
multa fortitudine corporis ſui
vociferantē aduerſus phalangas iſrl': ⁊ pro
uocantē eas ad ſingulare certamen. Audi-
uimus etiā ſuſcitatum a deo ſpm̄ pueri iu-
nioris: vt indigne ferret virum ſpurium ⁊
incircumciſum caſtris iſrl' ⁊ dei ſūmi agmi
nibus exprobrantē. Spectauimus procedē
tē adoleſcentulum in funda ⁊ lapide aduer
ſus monſtruoſe magnitudinis virum lori-
catū clipeoq; protectum ac galea: ceteriſq;
terribilem militaribꝰ armis. Siqua in no-
bis erāt viſcera pietatis nō potuimus non
timere ſic ineunti conflictum: non congau-
dere vincēti. Laudauimus magnanimita-
tē paruuli ꝙ comederet animā eius zelus
domus dei: ⁊ obprobria exprobrantium ei?
a ſe nō duceret aliena: ſed tanq; ad propriā
moueretur iniuriam: ⁊ doleret ſuper cōtri
tione ioſeph. Mirati ſumus tantā in ado-
leſcente fiduciam: quanta non inueniretur
in vniuerſo iſrael. Collatam deniq; celitus
victoriam: ⁊ diuina manifeſte patratā vir-
tute tā leti ſuſcepimus: q; ſolliciti certamen
ſpectauimus: armati fide paruuli ⁊ glorian
tis propria in virtute gigantis. Iam ſi ſpiri
tualem ſm̄ apoſtoli teſtimoniū legē eſſe nō
ignoramus: ⁊ ſcriptam eſſe propter nos nō
ſolū exterioris ſupficiei oblectandos aſpe-
ctu: ſed interiorū quoq; ſenſuū guſtu tanq;
medulla tritici ſatiandos: conſiderandum
nobis eſt: quiſnaȝ videatur iſte golias: qui
populo dei iam promiſſiōis terram ingreſ-
ſo: iamq; multis ex hoſtibus triumphanti
ſolus exprobrare preſumit: elatus ⁊ inflatꝰ
ſpiritu carnis ſue. Credo enim non incon-
grue in ſuperbo homine ſuperbie vitiū de-
ſignari. Ipſum namq; eſt peccatum maxi-
mū quod dei populo magis inſultat: ⁊ in-
ſurgit ſpecialiter aduerſus eos qui cetera
iam videantur viciſſe peccata. Hinc eſt ꝙ
prouocat ad ſingulare certamen: tanq; ce-
teris iam ſubactis. Nam ⁊ philiſtei illo in
tempore timebant omnino aduerſus iſrael
inire conflictū: niſi ꝙ de golia enormis ma
gnitudinis viro eorum fiducia tota pende
bat. Unde enim eiuſmodi animam ſupbia
tētet: quam ſibi ſubiugauit inuidia ſeu cu-
piditas ea que deo ſolet vomitum prouo-
care? aut pigritia que facit vt boum ſterco
ribus lapidetur? Unde inquam ei ſuper-
bia: vnde extollētia oculorum? cui adeo ce-
tera dominātur: vt diiudicari ſe ab vniuer
ſis tanq; male ſibi conſcius arbitret? Quis
deniq; niſi manu forti: qui cetera ſibi iam
potenti virtute vitia ſubiugauit? aduerſus
nequiſſimū ſuperbie vitium dimicaturus
accedat? Procedat dauid manu forti: qm̄
non eſt vincere tantum hoſtem niſi in ma-
nu forti. Armetur ipſe contra goliam: qui
et vrſum vicerit et leonem. Uideat ſane
vtrum ſaulis ei poſſint arma ꝓdeſſe? vtruȝ
ſeculari ſapiētia ⁊ philoſophicis traditioni
bus: ſeu etiā diuinarū ſupficie ſcripturarū
quā nimirum occidentē litterā vocat apl's:

videat inquam vtrum his armis debellare
superbiã: vtrum hac via humilitatẽ appre-
hendere possit: vt onerari sese ꝗ̃ roborari
sentiens huiusmodi arma atqꝫ impedimẽ-
ta proijciat: iactans omnino cogitatũ suum
in dño: ⁊ de propria penitus desperãs indu
stria: sola fide armat⁹ nõ reputet golie ꝑce-
ritatẽ: ne forte magnitudinis ei⁹ mole pre-
matur: sed potius psallat spũ psallat ⁊ mẽte
dñs defensor vite mee ⁊c̃. Nã ⁊ petrus do-
nec ventorum violentiã: maris profundũ:
corporis pondus nõ cõsideraret: in verbo
dñi iactans semetipsum nec perire potuit
nec timere. At vbi vidit ventum venientẽ
timuit: ipsoqꝫ timore protinus mergi cepit.
Simile aliquid etiam nunc athlete nostro
rex saul tẽtat: nõ potes inquiẽs resistẽ phili
steo isti: nec pugnare aduersus eũ: q̃r puer
es: hic autẽ vir bellator ab adolescẽtia sua.
Verumtamen nõ acquiescit ille tale aliq̃d
meditari: sꝫ presumẽs de virtute eius cui⁹
auxilio priora certamina iam vicisset: acce-
dit intrepid⁹. Colligit ergo abiectis armis
saulis quinqꝫ lapides de torrente: quos ni-
mirũ cum leuia queqꝫ tolleret leuigare tor
rens potuit: sed nõ etiã tollere secum. Tor-
rens quippe quẽ vtinã pertranseat anima
nostra seculũ presens est scriptura teste: q̃m
generatio ꝑterit: generatio aduenit tanq̃ꝫ
tumẽs vnda impellens. Quia ergo omnis
caro fenũ: ⁊ omnis gloria eius tanq̃ꝫ flos
feni: huiusmodi leuia facile secũ trahit tor
rens inundans: verbum aũt dñi nullis flu
ctibus cedens manet in eternũ. Arbitror
proinde nõ incõgrue quinqꝫ lapidib⁹ istis
quinqꝫ partium intelligi verbum cõmina-
tionis: ꝓmissiõis: dilectionis: imitationis:
⁊ orationis. Horum quippe verborum late
patens copia in diuinarum reperitur serie
scripturarum: ⁊ forte ipsa sunt quinqꝫ ver-
ba quorũ meminit Paulus: malens q̃nqꝫ
ṽba loqui in sensu q̃ꝫ decẽ milia in lingua.
Preterit enĩ figura huius mundi: ⁊ iuxta
aliud testimoniũ: ⁊ mundus trãsit ⁊ concu
piscẽtia eius. Hec autẽ ṽba trãseunte mun
do nõ modo manẽt: verumetiã leuigantur
magis: dum ꝑtranseuntib⁹ plurimis multi
plex est scientia. Iam ṽo collectos lapides
cõtra sup̃bie spũ dimicatur dauid in vase
memorie sue reponat: cõsiderãs quãta no-
bis cõminet deus: quãta promittat: quãtã
nobis exhibeat charitatem: ⁊ q̃ꝫ multa no-
bis exempla sanctitatis proponat: quemad
modum deniqꝫ orationũ nobis vbiqꝫ com
mendat instantiã. Hos inquã lapides secũ
tollat quisquis sup̃bie vitiũ debellare festi
nat: vt quotiẽs venenatum audet erigere
caput quilibet ex his lapidibus manu co-
gitationis eius primus occurrat: ꝑcussus ĩ
fronte golias deijciat᷑ optus cõfusione. In
quo sane cõflictu funda quoqꝫ necessaria ẽ
lõganimitatis: formã habẽs quã huic ma-
xime certamini nulla rõne deesse necesse ẽ.
Quotiens ergo vanitatis cogitatio mentẽ
pulsat: si ex intimo cordis affectu diuinas
expauẽscẽ ceperis cõminationes seu ꝓmis-
siones eius desiderare: non sustinet golias
vtriuslibet lapidis ictum: sꝫ reprimit᷑ illico
tumor omnis. Quod si venerit in mentẽ dile-
ctio illa tã ineffabil᷑ quã tibi deus maiesta-
tis exhibuit: an nõ illico inardescẽs ad cha
ritatẽ prorsus abhominari incipis ⁊ abijcẽ
vanitatẽ? Sic ⁊ exẽpla sanctorum si diligẽti
tibi consideratione proponas: erit sine du-
bio ad reprimẽdam elationẽ cogitatio ista
perutilis. Iam ṽo si forte insurgẽte subito
elatione nihil ex his que diximus apprehẽ
dere querit manus tua: toto feruore ad eã
conuertẽ q̃ sola restat orõne: ⁊ cõtinuo quẽ
eleuatum videras ⁊ exaltatũ sicut cedros
libani subuersus impius iam nõ erit. Sed
queras fortasse quemadmodum suoipsius
gladio possis abscidẽ caput: id enĩ tãto tibi
iocundius quãto molestius hosti: dico bre
uit᷑ expertis loquor ⁊ q̃ facile capiãt ⁊ aduer-
tant sine mora q̃d in semetipsis crebro sen-
tiunt actitari. Quotiẽs prouocãte te vani-
tate ad recordationẽ cõminationis diuine
seu promissionis aut ceterorum que supra
diximus confundi ceperis ⁊ erubescẽ: de-
iectus est quidẽ golias: sed forsitan adhuc
viuit. Accede itaqꝫ propius ne forte resur-
gat: ⁊ stans super eum mucrone proprio ca
put eius abscide: de eaipsa que appetit va-
nitate perimens vanitatem. Elata siquidẽ
cogitatione pulsatus si ex eaipsa materiam

⁊ occasionem sumas humilitatis quo nimi
rū deinceps humilius ⁊ abiectius tanq̄ꝫ ꝺ
supꝫbo homine sentias de teipo: goliam go
lie gladio peremisti.

¶ Dn̄ica. vij. post octa. penthecostes si
ue post festū trinitatis: De euāgelica lecti
one vbi turba triduo sustinēs dn̄m septeꝫ
panibus reficit. Sermo ꝑmus.

cix Misereor super
turbā: quia iā triduo sustinēt
me: nec habēt qđ mādu̇cent.
Euāgeliū fratres ob hoc scri
ptū ē vt legat: nec ob aliud legit q̄ꝫ vt ratio
nabilē cōsolationē aut desolationē ex inde
capiamus. Est enim secularibus cōsolatio
vana de terrenaꝝ affluentia reꝝ: vana ni
hilominus de earuꝫ penuria desolatio. At
euāgeliū speculū veritatis: nemini blandi
tur: nullū seducit: talē in eo se quisq̄ꝫ repe
riet qual' fuerit: vt nec ibi timore trepidet:
vbi nō ē timor: nec letet cum male fecerit.
Sed quid dicit scriptura? Si qs auditor ē
verbi ⁊ nō factor: hic cōpabit viro cōside
rāti vultū natiuitatis sue in speculo. Consi
derauit enim se ⁊ abijt: ⁊ statim oblitus est
qualis fuerit. Nos aūt fratres nō sic obse
cro nō sic: sed cōsideremus nosmetipos in
ea quā audiuimus sacri euāgelij lectiōe vt
ꝓficiamus ex ea: ⁊ corrigamꝰ fm eā si qua
in nobis deprehēdimus corrigenda. Pro
pter hoc enim optat ꝓpheta dirigi vias su
as ad custodiēdas iustificatiōes dn̄i. Tūc
inquiēs nō ꝯfundar: cū pspexero in omni
bus mādatis tuis. Et ego qdē nō ꝯfundor
sed glorior ꝑ vobis fratres mei: qm̄ saluato
rē i deserto secuti: existis ad eū extra castra
Sed vereor ne qs forte in triduana expe
ctatiōe pusillanimis inueniat: ⁊ in egyptū
huius seculi neq̄ꝫ mēte vel etiam corpe re
uertat. Merito ꝓinde clamat diuina scri
ptura ⁊ dicit: Expecta dn̄m viriliter age: ⁊
ꝯfortet cor tuuꝫ ⁊ sustine dn̄m. Sed q̄ꝫdiu
necesse ē sustinere? Prorsus donec misere
atur tui. Queris qn̄ misereatur? Misere
or inquit sup turbam: q: iā triduo sustinēt
me. Viā enim triū dieꝝ eas necesse est i de
serto si gratum deo tuo offerre volueris sa
crificiuꝫ: ⁊ triduo sustineas saluatorē si mi
raculi panibus desideras saciari. Prima ē
dies timoris: dies inq̄ꝫ declarans ⁊ illumi
nās tenebras tuas interiores: sed ⁊ horren
dū gehēne suppliciū demōstrās in quo sūt
tenebre exteriores. Huiuscemodi siqdem
cogitatio sicut ipsi nostis: nostre solet exer
cere ꝑmordia ꝯuersiōis. Secūda ē pietas:
qua respiramꝰ i luce miserationū dei. Ter
tia dies est rōnis: in qua veritas inotescit:
vt tanq̄ꝫ ex debito quodaꝫ nature sine alia
ꝯsideratione creatori subiecta sit creatura
seruus seruiat redemptori. Exhinc iube
mur discūbere vt charitas ordinet in nob:
exhinc aperit dn̄s manū suam: ⁊ implet oē
aīal benedictiōe. Veꝝ qm̄ aplis dicit faci
te hoīes discūbere quoꝝ nos licet ad ꝯfusi
onē nostrā habetis vicarios qualescūq̄ꝫ di
scūbere vos admonemus fratres charissi
mi: vt refecti pane benedictiōis subsistere
possitis i via: ne forte misera necessitate cō
pulsi descendatis ⁊ vos in egyptū: ⁊ incipi
ant vobis illudere q necduꝫ in deserto vo
biscū secuti sunt saluatorem. Miseri sane ⁊
ipsi q nō exiere cū exeūtibꝰ: sed plane mise
rabiliores oībꝰ hoībꝰ q ꝑfecti qdē cuꝫ alijs
sed non cū alijs sunt refecti. Porro si q fue
re q discūbētibus alijs post dumeta seu di
uersoria q̄ꝫuis abscōditi latuere: homines
eiusmodi ieiunos vacuosq̄ꝫ remansisse qs
nesciat? Sic ⁊ eos nihilominus q lenitate
⁊ curiositate ducti circūquaq̄ꝫ vagātes mi
nime resederūt: aut si q sederūt quidē: sed
non in ordine nec in numero ceteroꝝ. Hor
tamur ꝓinde charitatem vestrā ⁊ pastorali
solicitudine admonemus: ne quis ex vob
inueniat angulos amare: sectari latebras:
querere diuerticula: qm̄ q male agit odit
lucē: ⁊ nō venit ad lucē: vt nō arguant opa
eius. Sed nec inueniant in nobis q circū
ferant oī vēto doctrine: instabiles ⁊ ingeni
nihil i se soliditatis: nihil grauitatis habē
tes: tanq̄ꝫ puluis quē ꝓijcit ventus a facie
terre. Nam de eis quid dicaꝫ: quoꝝ manꝰ
cōtra omnes ⁊ manus omniū cōtra ipos?
Hi sunt qui separant semetipos: animales
spm̄ nō habētes: quoniam nemo in spū dei
loquens dicit anathema iesu: Nequissima

plane & pnitiosissima pestis: quādo vniuersos vnius obstinatio turbat: & fit omnibus discordie fomes materia scādaloꝝ. Deniq3 pphetā audi: q de vinea dñi loquēs: singularis inqt ferus depastus ē eā. Pro huiusmodi rogo & obsecro vos fratres mei: fugite simulationē oēs & angulos ppria volūtatis: fugite inquietudinē & spm lenitatis: fugite obstinationē: & nequissimū vitium singularitatis: nisi forte quod absit fraudare vultis aīas vestras panis edulio benedicti Iā vō ne lōgius ptrahā vos: septē panes qbus reficiamini isti sunt. Prim⁹ panis verbū dei: in quo vita hoīs est: sicut ipe testat Secūdus panis est obedietia: qm̄ meus cibus ē inqt: vt faciā volūtatē ei⁹ q misit me. Tertius panis meditatio scā: de qua scriptū ē cogitatio sancta pseruabit te: & eque alio in loco noiari videt panis vite & intellectus. Quartus panis orantiū lachryme. Quintus vō labor penitētie est. Nec miraberis q laborē aut lachrymas panē dixeriz nisi forte excidit tibi qd̄ ī ppheta legisti Cibabis nos pane lachrymarū. Et itē in alio psalmo: labores inqt manuū tuaꝝ q: manducabis: beatus es & bene tibi erit. Sext⁹ panis ē iocūda vnanimitas socialis: panis inq3 ex diuersis generis pfectus: fermentatus vtiq3 sapiētia dei. Porro septim⁹ panis ē eucharistia: quoniam panis inqt quem ego do caro mea ē p mūdi vita.

¶ Itē vnde supra: De fragmētis septē misericordiarū. Sermo secūdus.

cx Scitis quid fecerim septē vobis hodie misericordias proponēdo? Septem vtiq3 panes distribui. Nā si facte sunt mihi lachryme mee panes die ac nocte: quāto magis diuine miserationes? Multo eni dulci⁹ iste sapiunt: reficiunt multo meli⁹: ampliusq3 confirmāt cor hoīs. Uex multa nobis ni fallor ex his panibus hodie cecidere fragmēta. Nā & ego ipe sentiebā inter frangendū multas e manibus euadere micas: atq3 inter digitos perātis elabi. Uex ipsi si collegeritis aliq: vos videritis. Ego si nondū fastiditis nr̄a que mihi collegeram sine inuidia cōmunicabo: ne forte incurrā maledictionē abscōdētis frumēta in populis. Prim⁹ itaq3 panis si bene memini pseruatio gratie fuit: q me l3 indignū a multis peccatis adhuc in seculo positū3 custodiuit. Huius ergo tria teneo fragmēta: habētia magnum prorsus delectamētū saporis & alimoniā vite. Tribus siquidez modis a peccato me memini pseruatum: occasiōis subtractiōe: resistēdi data virtute: affectiōis sanitate. Multa.n. in peccata facile cecidissem, si data eēt occasio: sed dei miseratiōe nō me talis opportunitas apphēdit. In multa quoq3 paulominus cecidissem grauiter impulsus violentia tētatiōis: sed virtutē dedit dñs rex virtutū vt sub me eēt appetit⁹ meus: & ei quaz sentiebā pcupiscētie minime psentirē. Sed & a quibusdam lōge me fecit miseratio tua dñe: vt penitus abhominarer ea: & ne vlla quidē eorum me tētatio molestaret. Secūdus quoq3 panis expectatio fuit qua tardabat vltionē: q indulgētiā cogitabat. Et huius ergo panis tria fragmenta accipite: cogitātes lōganimitatē quā exhibuit: electionē pdestinatōis sue quā īpleri voluit: & charitatē nimiā qua nos dilexit. Propter hoc enim expectās expectauit me dñs & nō intēdit mihi: sed auertit oculos suos a peccatis meis quasi nolēs aduertere quantū delinquerem. Propter hec inq3 dissimulabat vt cōmēdaret patiētiā suā: vt impleret electionē suā: vt pfirmaret charitatē suaz. De tertio quoq3 pane eius scilicet misericordie qua cōuertit nos ad penitentiā: tria iā tam fragmēta q3 frustra vobis appono. Tunc eni vt bene memini cōcussit cor meum excitans illud: vt aduerteret suorū vulnera peccatorum: & vulnerum sentiret dolorem: etiam & terruit deducens ad portas inferi et preparata iniquis supplitia monstrans: & vt nihil iam noxie remaneret delectationis meliorem mihi consolationem inspirans spem indulgentie dedit. In his tribus ego conuersus sum: credo q et vos ipsi. Iam vero quartus panis ipsa est indulgentia. Obsecro vos diligenter colligite fragmenta: ne pereant. Sunt enim

salubria valde: et dulciora sup mel et fauum. Sic enī ex toto idulsit et tā liberaliter oēm donauit iniuriā: vt iam nec dampnet vlciscē do nec confundat iproperādo: nec minus diligat iputando. Sūt enī aliq sic donātes iniuriā vt nō vlciscant: sepius tamen improperent. Sunt et alij q sileāt licet manet tamen alta mēte repositū: et rancborē tenēt in animo: quarū vtiqz neutra plena indulgentia est. Longe ab his oībus benignissima est diuinitatis natura. Liberaliter agit ignoscit plenarie: ita vt ꝓpter fiduciā peccatorū sed penitētiū vbi abūdauit delictuz soleat et grā supabūdare. Testis est paulus gentiū doctor: testis et mathe⁹ de thelonio electus in aplīm: cui etiam noui testi primi scriptorē esse donatū est: testis et petrus cui post trinaz negationē totius ecclesie pastoralis cura cōmissa est. Testis deniqz etiam famosissima illa pecatrix: cui in ipo ꝯuersionis initio tanta multitudo dilectionis cōcessa est: tanta post modum indulta gratia familiaritatis. Quis accusauit mariam: et pro se eam oportuit respondere? Si pharisens murmurat: si martha cōqueritur: si scādalizant apl̄i maria tacet: xp̄s excusat etiā et laudat tacentē. Deniqz illud quātel prerogatiue quāte excellentie fuit: qꝫ resurgentem a mortuis ꝑma videre: tangere prima meruit? Sed iam trāseamus ad alia. Bonum est quidē nos hic esse vbi datur fiducia peccatorib⁹: sed oportet ēt cetera nō tacere. Itaqz et cōtinentia ipa est panis qnit⁹ Tria nihilomninus inuenio vnde merito clamare possim: qꝛ fecit mihi magna q potens est. Forte paruū aliqd reputatis cōtinentiam vestraz: sed ego non ita. Scio enī quos habeat oppugnatores: et quante illā necesse sit esse virtutis vt possit resistere talibus: Primus siquidē hostis ꝯtinētie nr̄e caro est aduersus spm̄ cōcupiscēs. O domesticus hostis: qꝫ piculosa lucta: qꝫ bellū Hostē hūc crudelissimū nec fugē intestinū possumus o aīa nec fugare: circūferre illū necesse est qm̄ aligatus est nobis. Nam qđ est piculosius: et miserabilius hostez nostrū ipsi cogimur sustentare: perimere eum nō licet. Uides ergo qꝫ sollicite te custodire necesse sit: ab ea que dormit i sinu tuo? Ueruntamen non est solus aduersarius mihi alium adhuc habeo q circūcinxit et obsedit me vndiqz: etsi ignoratis hostis iste est presens seculū nequā. Cōclusit inimicus vias meas: et p quinqz portas qnqz videlicet corporis sensus iacul' suis vulnerat me: et mors intrat p fenestras meas. Sufficere nimis poterant isti duo: sed heu me ecce video ventum validum venientē ab aquilone: a quo panditur omne malum. Et nunc quid superest aliud? Domine salua nos perimus. Ecce enim malleus vniuerse terre: ecce serpens callidior cunctis animantibus: ecce inimicus ille quem nec videre possum: qnto minus cauere. Neqz eniz est colluctatio seruare volentibus continentiā: ꝯtinentiā aūt dico non a sola luxuria: sed a ceteris qꝫ sicut necesse est vitijs et pctis: nō est illis colluctatio aduersus carnē et sanguinē tm̄: sed aduersus principes et potestates: aduersus mundi rectores tenebrarum harum cōtra spiritalia nequitia in celestibus Et quis est qui iacula eorum ignea possit extinguere? Parauerunt sagittas suas in pharetra: vt sagittēt in obscuro rectos corde Sz et narrauerūt vt absconderēt laqueos: dixerunt quis videbit eos. Nunc quidem aperte et violenter: nunc occulte et fraudulēter: semper autez maliciose et crudeliter impugnāt et persequuntur nos. Et ad hec tollerāda ne dicam superāda: quis idoneus? Credo iam vobis aliquatenus innotescit cōtinentie difficultas: vt iuxta aplm̄ sciatis que a deo donata sunt vobis. Oīno in dn̄o faciamus hāc virtutē: et ipe ad nihilū deducet tribulantes nos. Ipe ē enim qui nō modo carnē nostrā cū cōcupiscentijs suis: sed et p̄sens seculū neqꝫ cū curiositatibus et vanitatibus suis: conterit et sathanā sub pedibus nostris. Nūqd nō merito dixerā inueniēdū i ꝯtinētia: vn̄ clamarē qꝛ fecit mihi magna qui potens est? Iam vo sexti panis fragmenta accipite. Est autem panis ipe gratia ꝑmerēdi bona scilicet eterne vite: quaz gratiā in tribus marie constare arbitror: i odio preteritoꝝ malorum: et ꝯtēptu bonoꝝ p̄ntiū: et desiderio futurorum. Septimi qꝫ

panis est spes obtinẽdi : cuiꝰ nichilominꝰ teneo fragmẽta tria:et eoꝝ sapor dulcis ad modũ gutturi meo. Tria iqꝫ sũt q̃ sic robo rãt ⁊ sic ꝯfirmãt cor meũ : vt uulla me pe- nuria meritoꝝ nulla cõsideratio ꝓprie hu militatis:nulla estimatio celestis btitudis ab altitudine spei deijcere possit in sea fir- miter radicatũ. Desideratis ea : an seruã da sũt ꝓpter eũ qui dixit mel ĩuenisti come de qđ sufficit tibi ⁊ cetera? Sic ꝯplet quot tidie quod de se ipa sapia prophetauit : ⁊ nũc idipm video:qm̃ qui edunt me ĩquit adhuc esuriẽt. Proinde nõ vos protrahã vltra : sꝫ nec nr̃am fraudabo esuriẽ:qm̃ si- quid ẽ sic paratos vos video ac si necdum sũpseritis quicquã. Tria cõsidero ĩ quibꝰ tota spes mea cõsistit:caritatẽ adoptionis : veritatẽ promissiõis : potestatẽ redditiõis murmuret iã q̃ꝫtũ voluerit ĩsipiẽs cogitatõ mea dicens quis enim es aut quanta ẽ illa glĩa : quibusue meritis hãc obtinere spas Et ego fiducialiter respondebo . Scio cui credidi : ⁊ certus sũ q̃ ĩ charitate nimia a doptauit me:q̃ verax in promissiõe : q̃ po tẽs ĩ exhibitiõe: licꝫ enim ei facere qđ vo luerit. Hic ẽ funiculꝰ triplex qui difficile rumpitur: quẽ nobis a pria nostra in hũc carcerẽ vsqꝫ demissũ firmiter obsecro tene amꝰ : vt ipse nos subleuet ipse trahat ⁊ per trahat vsqꝫ ad cõspectũ glĩe magni dei.q est benedictus in secula.

cxj De septem misericordijs. Sermo quartꝰ

Isericordias dñi ĩ eternũ cãtabo. Ut qđ enĩ mihi in- sipiẽs nescio que cogitatio de penitentie huiꝰ onere murmu rat vt aggrauet illud sup ceruicẽ meã? Ali ud onus sentio suauius qdẽ: sed vtiqꝫ mul to maius. Sic enim onerat me miseratio nibus suis deus : sic cõcludit sic obruit me beneficijs suis: vt onus aliud sentire non possim. Quid enĩ retribnã dño : ꝓ oĩbus q̃ retribuit mihi? Tanta tribuit tãta retribu it : ⁊ tu mihi aliud de onere loqueris? Defi cit spũs meus ꝓrsus deficit:in tãta bñficio rũ ꝯsideratiõe. Et licet dignas nõ sufficiã gr̃as agẽ:ingratitudinẽ ꝓrsus odit aĩa mea

Perẽptoria qdem res est ingratitudo : ho stis gr̃e inimica salutis. Dico ego vobis : qm̃ ꝑ meo sapere nihil ita displicet đo p̃ser tim in filijs gr̃e in hoĩbus cõuersiõis:quẽ- admodũ ingratitudo. Uias enim obstruit gr̃e : ⁊ vbi fuerit illa:iam gr̃a accessuꝫ non ĩuenit nõ hẽt locũ. Hinc enim frẽs tristitia magna ⁊ dolor cõtinuꝰ cordi meo : ꝙ non nullos tam ꝓnos ad leuitatẽ ad risum ⁊ ad scurilia verba tam faciles video:vt ꝑtime- scam valde ne forte plusq̃ꝫ expediat diuine mie sint ĩmemores : ⁊ ingrati tã multis be- neficijs suis aliqñ deserant a gr̃a:quã non vt gratiã venerant. Nam de eo qđ dicam q murmurat ⁊ obstinato in patientia ꝑdu- rat aĩo vt cũ peniteat adhesisse deo:⁊ con- tra morẽ ⁊ ꝯtra rationẽ bonum factũ pñia comitatur : qui sine dubio miserationibus dei nõ modo nõ habet gr̃am sed cõtumeli am reddit. Oĩno enĩ quãtuꝫ in se est ꝑuuꝫ honorat eũ a quo vocatꝰ ẽ q̃sq̃s ei seruit in tristitia ⁊ rãcore:si tñ seruire q̃s ei põt in ea tristitia q̃ est ꝺm carnẽ ⁊ mortẽ opat. Pu tas ergo q̃ maior ei gratia det : ⁊ nõ magis ⁊ qđ videt habere auferat ab eo? Nonne enĩ ꝑditũ reputat : qđ ingrato donatũ est? Aut dedisse nõ penitet datorẽ : qđ ꝑisse vi- detur? Oportet ꝓinde gratũ esse hoĩem ⁊ deuotũ:q ꝑcepta gratie munera nõ modo manere sibi desiderat sꝫ ⁊ multiplicari Ne mo enĩ sane est qui nõ facile si q̃rit inueni- at vnde obnoxiꝰ sit deo:quoniã nõ est q se abscõdat a calore eiꝰ. Sꝫ nos maxie quos segregauit ⁊ assumpsit ad ꝓuiendũ sibi so li. Si forte secundũ aplm nõ accepimꝰ spm huius mundi sꝫ spiritũ q a deo ẽ. vt sciamꝰ que a deo donata sũt nobis: oĩo plurima ĩuenimꝰ vnde ei cõtinuas agere gratias debeamꝰ. Quis enĩ ĩ nobis ẽ q nõ cõfiteri deo possit qm̃ misericordia tua magna est sup me. Itaqꝫ de tãta multitudĩe misera tionũ dñi breuiter nobis aliquas propone re velim. Ut q sapiẽs est hac occasione da ta sapiẽtior fiat. Septẽ in me ego ĩuenio. misericordias dñi : q̃s ⁊ vos ĩ ipi credo faci- le ĩuenietis ĩ voƀ. Prima est ꝙ a mltis pec catis adhuc ĩ seculo positũ custodiuit. Pri ma inq̃ꝫ non iter omnes quas mihi dedit:

sed prima inter has septē. Quis eni nō vi-
deat ꝙ sicut in multa cecidi sic ⁊ in alia po
terā cecidisse pctā: nisi oīpotēs pietas me
conseruasset? Fateor ⁊ fatebor qꝛ: nisi quia
dn̄s adiuuit me paulomin⁹ cecidisset in oē
pctm̄ aīa mea. Et hec quāta dignatio pieta
tis ꝙ ingratū ⁊ ꝑuipendentē sic gratiā ob-
seruabat: ꝙ in multis cōtrarium ⁊ cōtem-
nētem nihilomin⁹ ab alijs benignissime ꝓ
tegebat. At s̄ba miseratio tua sup me beni-
gnissime dn̄e q̄ ne posit explicari s̄mone:
q̄ȝ liberalis q̄ȝ benigna q̄ȝ gratuita fuerit?
Ego peccabā: ⁊ tu dissimulabas. Nō cōti
nebā a scl'arib⁹: ⁊ tu a verberibus abstine-
bas. Prolōgabā ego mlt̄o tp̄e: iniqtatē me
am ⁊ tu dn̄e pietatē tuā. Sed qd ꝓdesset ex
pectatio: nisi sequeret̄ penitudo? Cumulus
esset dānatiōis dicēte dn̄o. Hec fecisti ⁊ ta
cui. Tertia ꝑinde miseratio fuit: ꝙ visita-
tauit cor meū ⁊ imutauit vt amara fierēt q̄
mihi dulcia ꝑus erāt: ⁊ q latabar cū mala
facerē ⁊ exultabā in reb⁹ pessimis: incipem
demū recogitare ei oēs ānos meos i ama-
ritudīe aīe mee. Et nūc dn̄e cordis mei cō-
mouisti terrā ⁊ ꝯturbasti eā: sana ꝯtritiōes
ei⁹ qꝛ cōmota ē. Multi .n. pnīa ducti sunt:
sed infructuosa: qm̄ pnīa eoꝝ reprobata ē
sicut ⁊ prior culpa. Itaq; hec fuit mia q̄rta
ꝙ penitentē misericordit̄ suscepisti: vt i eo-
rū numero iuenirer de qb⁹ psalmista ait.
Bti quoꝝ remisse sunt iniqtates: ⁊ quoꝝ
tecta sūt pctā. Seqt̄ mia qnta: ꝑ quā mihi
ꝯtinēdi deiceps ⁊ emēdati⁹ viuēti ꝑ̄stitisti
virtutē ne recidiuū paterer ⁊ esset nouissi-
mus error peior ꝑore: Oino eni manifeste
tue est dn̄e deus virtutis ⁊ nō humane su-
sceptū sel' peccati iugū a ceruicib⁹ suis excu
tere: qm̄ q facit pctm̄ s̄uus est pcti: nec est
liberari nisi i manu forti. Jam v̄o postq̄ȝ in
his qnq; miseratiōib⁹ a malo de⁹ libauit vt
faciat qđ scriptū est: declina a malo ⁊ fac
bonū in alijs duabus bona largiris. Hec
v̄o sunt gr̄a ꝓmerēdi qua minus bone cō-
uersationi indulges: ⁊ spes obtinēdi qua
donas hoī indigno ⁊ pctōri de tua totiens
expta bōitate vsq; ad celestia ꝑ̄pāda ꝑ̄sumē
Itē vnde supra. De triplici misericordia ⁊
quattuor miseratiōib⁹. Sermo quart⁹.

Iserere mei de⁹ s̄m
magnā miam tuā. Sicut sunt
pctā minima: sunt mediocria
sunt ⁊ magna: sic est mia ꝑua
mediocris ⁊ magna. Magn⁹ ḡ pctōr ma-
gna mia opus hēt: vt vbi abūdauit delictū
supabūdet ⁊ gr̄a. Paruā miam dico expe-
ctationē qua nō stati punit peccantē: sed
expectat ad pnīaȝ. Paruā aūt i nō se: s; ad
cōpationē aliaꝝ. Aliogn magna plane ma-
gna oīno mia expectatio dn̄i est. Nam pec
cantē angelū oīno nō expectauit: s; ꝑ̄cipita
uit. Hoīem quoq; peccantē nō distulit: sed
ꝓtinus expulit de padiso. Nunc iam expe-
ctat: dissimulat: sustinet decē annis ⁊ vigi-
ti: vsq; ad senectutē ⁊ seniū. Et si cōsidere-
mus quāta ⁊ q̄ȝ plurima pctā quottidie fi-
unt: nōne grauia reputabim⁹ q tn̄ cōtinuo
dānatiōis nō excipe sniam? Nihil ꝑinde
mirū si ipsius quoq; ꝓphete pene moti sūt
pedes pene gressus effusi: qm̄ zelabat sup
pctōres: pacē pctōꝝ vidēs: sed pctōres di-
cunt quō scit deus: etsi est sciētia in excelso
Sed hec est gr̄a crucis xp̄i ⁊ virtus. Viuo
ego dic̄ dn̄s: nolo mortē pctōris: sed vt cō-
uertat̄ ⁊ viuat. Q̄ztū mihi videt̄: vox ista ē
xp̄i resurgētis. Acsi dicat Volit nolit iude⁹
nolo mortē pctōris: q mori volui ꝑ pctōrib⁹
Volo vt fructuosa sit mors mea: ⁊ copiosa
ꝑ eā redēptio. Hanc ḡ miam dn̄i qua tar-
dat ferire pat⁹ ignoscere non paruā qdem
in seipsa sed aliarū cōpatiōe noīaui: ꝙ hec
qdē si sola fuerit nullatenus sufficit ad salu
tē imo iudiciū dānatiōis accumulat: vt di-
cat̄. Hec fecisti ⁊ tacui. Aplm ꝑinde audia
mus more suo terribilit̄ itonantē. An diui-
tias inqt bonitatis ei⁹: haud dubiū qn dei
⁊ lōganimitatis cōtēnis? Ignoras qm̄ pati
entia dei ad pnīaȝ te adducit. Tu āt s̄m du
ritiā tuā ⁊ cor ipenitēs: thesaurizas tibi irā
in die ire. Thesaurizas tibi inqt thesauros
ire ꝓ ꝓ̄rogatis thesauris mie quos ꝯtēnis
⁊ euacuas i te mias dei. Sed s̄m qd: s̄m du
riciā tuā ⁊ cor ipenitēs ait. Quis aūt scidet
duritiā: nisi qui passione sua petras scidit.
Quis dabit cor penitēs: nisi a q̄ est oē datū
optimū? Hec est. scd̄a mia oī maior ꝑore: q̄

facit ne infructuosa sit ⁊ ꝯuertat in dãnati
oné mortis:dãdo.s. ⁊ pniam si é qua expe-
ctatio nõ mõ nõ ꝓdest:sꝫ obest plurimũ.Et
hec qdé in leuib⁹ pctis põt sufficere:qm̃ in
his a qbus abstinẽ oĩno nõ possum⁹dũ ge-
stam⁹corpus pcti ad saluté põt sufficẽ pnia
quottidiana.At in grauiorib⁹qdé ⁊ q̃ pctã
ad morté sunt opus ẽ nõ mõ pnia:verũ ẽt
ꝯtinẽtia.Difficil' ꝓrsus ⁊ solũ diuine ṽtuti
possibil' res ẽ susceptũ semel pcti iugũ a cer
uicib⁹ excutẽ:qm̃ q facit pctm̃ ꝟu⁹ est pcti
nec iã ẽ libari nisi ĩ manu forti. Hec ẽ mia
magna magis pctõribus necẽia de q̃ dicit.
Miserere mei de⁹ ꝟm magnã miaꝫ tuã.Et
ꝟꝫ mltitudinẽ miꝟationũ tuaꝝ dele iiqtatẽ
meã.De q̃ttuor filiab⁹ magne mie dictũ ẽ
q̃ sũt:imissio amaritudis subtractio oppor
tunitatis ṽtus resistẽti ⁊ suauitas affectiõis
Quãdoqꝫ eni ei q pctõ aliquo obligat⁹ te-
net pie imittit dñs amaritudies q̃sdã q̃ mẽ
tem occupãt hoĩs:⁊ expellũt delectationẽ
pcti:qñqꝫ ṽo subtrahit opportunitatẽ: nec
tẽtari patit ĩfirmitatẽ nr̃am:qñqꝫ ṽtutẽ do
nat resistẽdi qd̃ mai⁹ẽ.s.vt tẽtationẽ sentiẽs
viriliter resistat:⁊ vt nõ ꝯsentiat agat:⁊ qñ
qꝫ affectionẽ sanat: qd̃ ꝑfectissima ẽ ⁊ in q̃
ꝓrsus tẽtatio tollit: vt nõ solũ non ꝯsentiat
ei:sꝫ nec sentiat qdẽ. ¶ De trib⁹ gene-
ribus hoĩuꝫ q sũt ĩ religiõe.Sermo vnic⁹.

Usquã est se-
curitas frẽs:neqꝫ in celo neqꝫ
cx in padiso·multo min⁹in mun
do.In celo eni cecidit angel⁹
iij sub pñtia diuinitatis:adã in padiso de celo
voluptatis:iudas in mũdo de scola saluato
ris.Hec iccirco dixerim:ne qs de loco isto
sibi blãdiat:qr dr̃:Locus iste sanct⁹ẽ:qr nõ
loc⁹hoĩes:sed hoĩes locuꝫ sanctificãt.Sũt
eni ⁊ inter nos tria genera hominuꝫ:ipaqꝫ
satis ⁊ ordini ⁊ hoĩ incõgrua: q hãc viã in-
gressus sit.Sũt eniꝫ qdã q bñ inceperũt:sꝫ
defecerũt statĩ: ⁊ sunt q nunq̃ꝫ inceperunt
sed ĩ sua mollicie ꝑmãserũt ⁊ ꝑmanẽt:⁊ sũt
q rapiũt spũ lenitatis:tardi ad audiẽdũ ve
loces ad loq̃ndũ patissimi cursꝫ enũerare
qd̃ faciũt:si qd faciũt tñ. Nũqd vl' istos re
pellit de⁹:Nõ sꝫ si ĩ fundamẽto ꝑmãserit
salui erũt:sic tñ q̃si ꝑ ignẽ.Per quẽ ignẽ di
cit apl's fundamẽtũ aliud nemo põt ponẽ
ꝑter id qd̃ positũ est:qd̃ est xp̃s ih̃s.Si qs
edificauerit suꝑ fundamẽtũ istud ligna fe-
nũ stipulã detrimẽtũ patiet:ip̃e aũt saluus
erit sic tñ q̃si ꝑ ignẽ. Fundamentũ xp̃s ẽ:li
gnũ fragile:fenũ molle stipula leuis est.Li
gnũ sunt q fortiter incepũt: sꝫ fracti nõ re-
nodant. Fenũ sunt q a fugiẽda mollitie te-
pefacti:nec sũmitate digiti vt dicit labores
arduos tãgẽ voluerũt.Stipula sũt q lenita
tis motib⁹exufflati nunq̃ꝫ ĩ eodẽ statu ꝑma
nẽt.Et timẽdũ qdẽ de istis:sꝫ ñ desperãdũ:
qr si ĩ fũdamẽto xp̃ꝫ habuerit h̃ ẽ ĩ hac fide
xp̃i vitã finierit salui erũt: sic tñ q̃si ꝑ ignẽ.
Ignis tria hꝫ:fumũ:lucẽ:ardorẽ. Fum⁹ la-
chrymas excitat:lux vicina illumiat:ardor
adurit.Ita ⁊ q hm̃õi ẽ: fumũ h̃ ẽ amaritu
dinẽ habẽ ĩ mẽte dꝫ:qr tepid⁹ẽ qr remissus
ẽ:qr leuis ẽ:qr ordinẽ q̃ntũ ĩ se ẽ subruit ⁊ ꝑ
turbat.Sꝫ ⁊ lucẽ ĩ ore:vt q̃l' ẽ ĩ mẽte:talẽ se ĩ
ꝯfessiõe ⁊ dicat ⁊ plãgat: vt ⁊ ligua arguat
ꝯsciãꝫ:⁊ ꝯscia arguat linguã. Necesse qꝫ ẽ
vt ardorẽ sẽtiat in corꝑe.i.penitẽtie tribula
tionẽ:etsi nõ multimodã:aliquã tñ. Putas
qr sic cõpũctos corde ore ꝯfessos:corꝑe fati
gatos abijciet:q oẽs hoĩes saluos fieri ⁊ ne
minẽ vult ꝑire: Sũt ⁊ alij q edificãt suꝑ fũ
damentũ hoc argentũ aurũ lapides precio
sas:qui vehemẽter incipiũt:ꝓficiũt vehe-
mẽtius:vehemẽtissime perficiunt:nõ attẽ
dentes qd caro posset:sed quid spũs velit
¶ In labore messis. Sermo ꝓmus.

De eo qd̃ nupri
me dictũ ẽ sursũ alios:alios d̃ cx
orsum aspicere: habeo adhuc
aliqd qd̃ vestre nõ sileã chari iiij
tati.Nã eaꝝ qdẽ cogitationũ quas exp̃ssi-
mus:tũc si bene meministis lꝫ ꝑfectior alte
ra:vtraqꝫ tñ vtilis ẽ.Sũt aũt q alio mõ sur
sum cor habeãt:sicut fecit de⁹ hominem re
ctũ:⁊ secure respõdeãt ad exhortãtis vocẽ
p̃sbyteri habem⁹ad dñm: sunt ⁊ alij q bru-
tis cũ aĩalibus inclinati deorsum derisui se
faciãt eẽ ĩmundis spiritib⁹:q ꝑfecto clam
tãt illudẽtes incuruare vt trãseamus. Sci
tis eni ꝙ in congregatiõe plurimoꝝ:ĩpossi
bile ẽ vni⁹ oẽs fortitudinis eẽ seu corporuꝫ
seu moꝝ. Nã vtrãqꝫ infirmitatẽ patienter

ferre regule nr̄e monet auctoritas: ⁊ vtri-
q3 aliquatenꝰ cōdescēdere charitas iubet.
Uidit hoc alter quispiaz ⁊ fortassis incipit
inuidere: cui cōdolere debuerat. Hinc ac-
cidit vt sepe beatificet eum in corde suo de
re vnde miserum se ille reputat: moleste se
rēs necessitatē suaz. Omnino igiꝫ incurua-
tū se esse ⁊ basso corde carnem sapere ꝓbat
apud quē nec ipa quidē miseria caret inui
dia: sed eis quas certa charitatis cōsidera-
tiōe aliene necessitati dispēsatiōes prelatꝰ
impendit talibus apponit cor suum similia
querit murmurat aduersus eum qui dene
gat irrationabiliter postulanti. Hinc suspi-
tiones detractiōes ⁊ scādala suscitanꝫ. Nō
iccirco id loquor charissimi q̃si magnope
de vobis habeā conqueri suꝑ hac re: sed ꝓ
monere vos ⁊ ꝓmunire necessariū duxi ꝓ-
pter multos qui inter vos sunt teneri ⁊ de
licati: quibus aut etas aut infirmitas rigo
rē cōmunis regule exigit aliquatenus tem
perari. Gratias ei de cuius munere venit:
quia multos hic video quorum mens intē
ta deo tam longe facta est ab illo infimo co
gitatu: vt iuxta se positōes ōbiliores ꝓsus
ignorent se minus omnibus facere cōque-
ranꝫ. Nimiꝝ q: superiores semꝑ attēdunt
cum aplo obliti que retro sunt ⁊ extēti i an
teriora. Quātum putas illos ego admiror
quātū vereor in corde meo: quantū ample
ctor caritatis affectu: q velud nesciētes eos
quos secū quottidie vidēt vnū forte aut du
os seu ēt plures quos i maiori feruore sps
sancti ex omnibꝰ eligūt ⁊ cuz ipsi forte me
liores sint: semper tamē illoꝝ sibi preponūt
sancta in domino studia: ⁊ exercita corpo-
ralia seu ēt spiritualia. Memini me altera
quoq3 iam vice dixisse s3 iterū repetere nō
grauabor: q3 sublimi aliquādo meditatiōe
monacus quidā laicus toto intēdit spacio
vigiliaꝝ. etenim sūmo mane apprehensuz
me i auditorium trahit: ⁊ prostratus pedi
bus ve mihi inqt quia monachū i vigilijs
vnū nō cōsideram in quo trigita virtutes
numeraui: quaꝝ ne vnā quidē i me iuenio
Et fortasse nullā ille tantam habebat: quā
ta erat hec ipsa religiose emulatiōis humi
litas. Hic itaq3 fructꝰ sit nr̄i huiꝰ ſmōis vt
altiora sꝑ attēdas: q: in eo plenitudo ꝯstat
hūilitatis. Nā si forte in te aliq̃ tibi fratre
aliquo gratia collata videtur: sed i multis
si bonus emulator fueris: iudicare te pote
ris inferiorem. Quid enim si laborare aut
ieiunare plus illo potes: ⁊ illa patientia su
perat humilitatē precedit suꝑueniet carita
te: Quid enim tota die circa id quod vide
ris habere insipienti cogitatione versaris
Esto magis sollicitus vt scias quid desit ti
bi hoc enim melius. Utinā fratres sic nos
essemus cupidi gratie spiritualis: quemad
modū seculares homines pecunie tēpora-
lis. Debuimus certe ⁊ multū debuimꝰ vin
cere i bono malū: et tanto ampliꝰ desidera
re quāto preciosius ē qd̄ desideramus: sed
vtinam vel equales esse possimꝰ. Magna
enim confusio magna valde ꝙ ardentiꝰ illi
ꝑniciosa desiderant q3 nos vtilia: citius illi
ad mortem ꝓperant q3 nos ad vitaz. Quā
to eni desiderio pecunie crucietur auarus
quāto glorie appetitu ambitiosus exestuet
q3 violēter dēiq3 trahit sua quēq3 voluptas
quis explicet: Uideas certe eos quicquid
adepti fuerint paruipendere: non attende
re quanto labore ⁊ desiderio ea vix tandez
ꝯsequi potuere: q̃ñ vilescūt eis oīa pre de
siderio minoris forte rei quam alteri cepe-
rint inuidere. Et tu ergo non magnope co
gites que tibi videris habere: nisi forte in-
terdū vt gr̄as agere possis ⁊ te noueris de
bitorē ei q dedit seu gr̄a ꝯsolatiōis cū id ne
cesse fuerit ne q̃libet ex cā tristior fias. De
cetero ea semꝑ magis attēde que aliꝰ hab3
tu nō habes ꝙ hec cogitatio in humilitate
te custodiat: ⁊ a descēsu tepiditatis elōget:
magis aūt ⁊ accēdat desiderio ꝓficiēdi. Ui
de enim quāta eregiōe mala cogitatio illa
parturiat q̃ sedule versas i aīo qd̄ tibi hr̄e
videris: ⁊ alteꝝ quēpiā estimas nō habere
Hinc. n. eleuaris in suꝑbiā dū te ꝓponis al
teri. Hinc ꝓficē negligis: dū te magnū quē
piā arbitraris. Hinc demū icipis deficere:
dū tibi alteriꝰ cōpatiōe etiā nimis egisse vi
deris: sicq3 i tepiditatē incidis ⁊ incipis re
missiꝰ agē. Scimꝰ aūt q: deꝰ suꝑbis resistit:
humilibꝰ aūt dat gr̄am: q: maledictꝰ q opꝰ
dei fecerit negligenter: beati vo q esuriunt

⁊ sitiunt iusticiā: q: si spū facta carnis mor-
tificauerimus viuemus: si vo sm̄ carnem
vixerimus moriemur.

¶ Itē in labore messis. Sermo secūdus.

cxv Ec est genera-
tio querentiū dn̄m: querētiū
faciem dei iacob. E diuersis ⁊
diuersa querentibus hominū
turbis animo fatigatus: q̄ꝫ desiderāter ad
huc cuneū hodie spm̄ refocilliatur⁹ accessi
Gratias deo nō sū fraudatus a desiderio
meo: nō sum frustratus a spe mea. Cōcupi-
ui videre: vidi: ⁊ liquefacta ē aīa mea. Re-
pletus sum consolatiōe supabūdo gaudio:
oīa interiora mea noīe dn̄i benedicūt: ⁊ oīa
ossa mea dicūt dn̄e qs similis tibi. Nēpe ꝑ-
spiciēs eminus cū accederē: fateor videre
mihi corporaliter visus sum: quos in spū
quōdā ꝓpheta ꝑuidit: ⁊ ꝯtinuo subijt ani-
mum qđ ore ille depromiserat: vt cum eo
psallerē dicēs: Hec ē generatio querētium
dn̄m. Multe sunt generatiōes hominū: et
ni fallor tertia ista ē generatio: que non vi-
get ⁊ apparet ī nobis. Prima siquidē gene
ratio nec querens adhuc dn̄m nec quesita
fuit a dn̄o: cum in obliuione mētis ⁊ reatu
iniquitatis vnumquēqꝫ genuit mater sua.
Secūda ꝓinde statim sicut necesse erat ex
aqua ⁊ spū remedium nobis exhibuit festi
natū: ⁊ fuit illa generatio nōdū qdē querē
tiū: sed tn̄ iā quesitoꝝ: ꝙ nec sciētes adhuc
q̄rere dn̄m nec valētes ipe quesierit. Que
siuit igiꝛ nos ⁊ acquisiuit in generatiōe se-
cūda: vt essemus iā populus acq̄sitiōis. Si
adhuc forte senior frater murmurat ⁊ inui
dia cōtabescit: diciꝛ ei qm̄ epulari ⁊ gaude
re oportebat: q: hic frater tuus ꝑierat ⁊ in
uētus ē. Ceteꝝ ad hoc statim quesiuit nos
dn̄s vt quereret tpe opportuno: cū iā possꝫ
queri posset ⁊ inueniri. Ue nobis ꝙ tādiu
dissimulauim⁹ ⁊ neglexim⁹ querere vitā: q̄
rere eū q solus bon⁹ est sperātibus in se aīe
querenti se. Ue tibi generatio praua ⁊ ex-
asperās mala ⁊ adultera generatio vsqꝫ ho
die mēdaciū queritās ⁊ diligēs vanitateꝫ:
nec seruans fidē cui despōsata fueras veri
tati. Nūqd nō opus habet eiusmodi gene
ratio nasci denuo: iterum generari? Et ma
xime. Nēpe genimina viperaꝝ facti tanto
magis nūc necesse habēt in vētrem matris
gratie iterato introire ⁊ nasci: quāto facta
noscunꝛ posteriora eoꝝ deteriora ꝑoribus
Gratias ipsi gr̄e ⁊ si dici pōt plusq̄ꝫ gratui-
te miseratiōi: que benefitijs obruit nō mo-
do īmeritos: sed nimiū male meritos ⁊ in-
gratos. Gratias ei q regenerauit vos etiā
hac vice in spem vite: vt adoptionē filiorū
recipetis. Uolūtarie enim nūc ꝓprie genu
it nos verbo vtiqꝫ veritatis. Nam ꝙ ꝑus
nos genuit sacramēto equidē pietatis: ⁊ si
volūtariū generāti genitis tn̄ volūtarium
eē nō potuit: in quib⁹ adhuc nullus volūta
tis vsus nullū rōnis exercitium fuit: ac ꝓin
de nulla generationis ipsius agnitio nulla
tāti noticia genitoris. Nūc demū volunta
ria generatio: volūtariū exhibet sacrificiū
iuxta illud: Uoluntarie sacrificabo tibi: ⁊
ꝯfitebor nomini tuo dn̄e: qm̄ bonū ē. Hec
ē generatio querentiū dn̄m. Querētiū di-
cā: an habentiū? Habentiū vtiqꝫ ⁊ queren
tiū. Alioqn nō possent querere non haben
tes. Sed quid habentes aut quid queren-
tes? Uel potius quomodo habentes quo-
modo querentes? Uerbo geniti: verbum
habent. Nunquid nō verbum dn̄s? Iohā
nem audi: Et deus erat verbum. Quid er
go iam amplius querit generatio habenti-
um dn̄m? Considera quid sequitur in psal
mo: Hec est generatio querētiū dn̄m: que-
rentiū faciem dei iacob. Eundē ꝓinde ha-
bēt pariter ⁊ reqrunt: q: vnus idēqꝫ ⁊ ver
bum patris ⁊ splēdor paterne glorie est. Et
is qdē nō quesit⁹ haberi forsitā pōt: nō ha-
bitus aūt queri oīno nō pōt. Demqꝫ ipa ē
que đ se loqꝛ sapiētia. Qui edit me adhuc
esuriet. Potēs ipe ē ꝑstare se etiā non que
rēti: q vt sup̄ ostēdim⁹ de cumulo gr̄e ⁊ bn̄-
dictiōe dulcedinis q̄rit ⁊ ꝑuenit adhuc q̄-
rere nō valētes. Nemo aūt an̄ idone⁹ q̄re-
re q̄ꝫ hr̄e: q: nemo inqt venit ad me nisi pr̄
me⁹ traxerit eū. Adest ḡ q trahit: ⁊ quodā-
modo necdū adest: q nō alio trahit q̄ꝫ ad se
ipm. Nunq̄ꝫ enī nec vsq̄ꝫ sine filio pr̄. Ad-
est ꝑ fidē: vt ad spem trahat. Quō ergo nō
exultet spiritus meus: quō non sine modo

iocundetur in generatione ista querentiū
dn̄m? Nempe testimoniū credibile nimis
gustate sapiētie ē: esuries ipsa tā vehemēs.
Certissima mihi ꝓbatio ⁊ indubitabile ar-
gumentuꝫ: q: habetis quē sic queritis ⁊ in
vobis habitat: qui taꝫ valide trahit vos ad
seipsum. Non enim humane possibilitatis
est cursus iste: cuius dextera facit virtutē?
cui semper necesse ē vt clametis trahe nos
post te: in odorem vnguentoꝝ tuoꝝ curre-
mus. Non inquā ab homine forma ista cō-
uersationis: nec aliud experimentū queri-
mus eius qui in vobis habitat christus: q̄ꝫ
ꝯrita queritis christuꝫ. Uidetis enim frēs
qualem spiritū accepistis: spiritum qui ex
deo est: vt sciatis que a deo donata sunt vo
bis. Audiuimꝰ apostolicū: audimus ⁊ pro-
pheticū etiaꝫ ⁊ angelicū gradū: quibꝰ nihil
a nobis arbitror posse sublimius affectari.
Sane e singulis mihi videor ī vobis aliq̄d
⁊ magnū aliq̄d inuenire. Quis eni celibē
vitā? vitā celestē ⁊ angelicā dicere vereat̄?
Aut ꝙ in resurrectione futuri sunt oēs ele-
cti? quō nō iam nūc estis sicut angeli dei in
celo a nuptijs abstinētes? Amplectimī fra-
tres preciosissimā margaritā? amplectimi-
ni sanctimoniā vite: que nos efficit sancto
rum similes ⁊ domesticos dei: dicente scri-
ptura: Incorruptio facit proximū deo. Ita
ergo nō vestro quidē merito: sꝫ gratia dei
estis quod estis: quod ad castitatē ⁊ sancti-
moniam spectat angeli quidaꝫ terreni aut
potius celi ciues: sed in terra interim pere
grini. Q̄diu eni sumꝰ in hoc corpore: ꝑegri
namur a dn̄o. De prophetia quid dicimꝰ?
Lex ⁊ prophete vsq̄ꝫ ad iohannem veritas
ait. Uerumtn̄ nō erat ille aduersarius: sed
discipulus vtiq̄ꝫ veritatis: qui dicebat etiā
post iohannē: Ex parte eni cognoscimus: ⁊
ex parte prophetizamus. Cessauit ergo pro
phetia quia iam cognoscimus: necdum tn̄
tota cessauit: quia adhuc ex parte. Cum ve
nerit inquit quod ꝑfectū est: euacuabit̄ qđ
ex parte est. Siquidē ante iohannē qui fue
runt prophete vtrūq̄ꝫ aduentū dn̄i prophe
tizabant: ⁊ quasi neutra adhuc pars salu-
tis in notitia: sed vtraq̄ꝫ in prophetia erat
Magnū sane prophetisādi genus: cui vos

deditos esse conspicio? magnum prophetie
studiū: cui vos video mācipatos. Quid il-
lud? Nempe iuxta aplm̄ nō ꝯsiderare que
vident̄: sed que nō vident̄: sine dubio pro-
phetisare ē. Ambulare in spū ex fide viuē?
q̄ sursum sunt querere: nō que super terrā:
obliuisci que retro sunt ⁊ extēdi in anterio
ra: ex magna iam parte ꝓphetizare ē. Alio
quin quonā modo nisi per spiritū ꝓphetie
cōuersatio nostra in celis est. Sic nimirum
prophete olim nō quasi inter homines sui
tp̄is erant: sed virtute ⁊ impetu quodā spi-
ritus dies illos transilientes exultabāt: vt
viderent diē dn̄i: ⁊ videbant ⁊ letabantur
in ea. Sed ⁊ professionē apostolicam audia
mus. Ecce nos reliquimus oīa ⁊ secuti su-
mus te. Si gloriari licet habemus gloriaꝫ?
sed si sapimus: habere curabimꝰ apud do-
minū. Hec eni vera est gloriatio: vt qui glo
riatur in dn̄o gloriēt. Nam neq̄ꝫ manꝰ no-
stra excelsa: sed dn̄s facit hec oīa. Fecit no-
bis magna qui potēs est: vt merito magni-
ficet anima nr̄a dn̄m. Ipsiꝰ eni magno mu
nere factum est: vt magnū illud prepositūꝫ
vnde magni gloriabant̄ aplī magnifice seq̄
remur. Forte etiaꝫ si in hoc quoq̄ꝫ gloriari
voluero: nō ero insipiens. Ueritatē eni di-
cam: esse hic aliquos qui plusq̄ꝫ nauem ⁊ re
tia reliquere. Quid v̄o illud ꝙ ipsi quideꝫ
apl̄i oīa reliquerūt? sed vt presentē in carne
dn̄m seq̄rent̄? Nō ē nostrū dicē securiꝰ: ipꝫ
dn̄m audiamꝰ. Quia vidisti me thoma cre
didisti: btī q̄ nō viderūt ⁊ crediderūt. For-
te etiā ꝓphetizādi genꝰ excellētiꝰ eē videbi
tur: nō intēdens quibuscūq̄ꝫ tp̄alibꝰ rebꝰ ⁊
trāsituris aliq̄n: sed spūalibꝰ ⁊ eternis: ⁊ ni-
hilominꝰ in vase fictili thesaurꝰ castitatis il
lustrior ī carne fragili ex aliq̄ ꝑte ꝓbabilior
virtꝰ. Ubi ergo angelica in h̄ corꝑe ꝯuersa
tio in corde ꝓphetica expectatio in vtroq̄ꝫ
ꝑfectio aplica inenit̄? quātus iste est cumu-
lus gratiarum? Quid retribuetis dn̄o? pro
oībus q̄ retribuit vob̄? Sublimis gradus:
sed eo amplius periculosa ruina. Nūquid
nō tres celi sunt quos ascēdimꝰ? Itaq̄ꝫ qui
stat: videat ne cadat. Uidebā inq̄t sathanā
tanq̄ꝫ fulgur de celo cadētē. Ex alto corruit
ꝯfractus ⁊ cōminutꝰ ē: desperata est plaga

eius: factus est spūs vadens ⁊ non rediēs. Nūqd ⁊ vos vultis abire? Sathanas ruit: nūquid ruitis ⁊ vos secū? Qz salubrius vobis stare in vijs dñi: stare in gra in q̄ statis. Nō enī beatus vir q abijt in via peccatoꝝ beatus magis cuius est auxiliū abs te dñe. Ibunt enī eiusmodi de virtute in virtutē: ad videndū deū deoꝝ in syon. Ad vidēdū in bonitate electoꝝ tuoꝝ: vt lauderis e hereditate tua. Ipsi nēpe hereditas: ipsi sunt dij: ⁊ filij excelsi oēs. Itaqz frēs mei quandoquidē verissime certissimeqz hec est generatio querentiū dñm: querentiū faciem dei iacob: quid vobis aliud dixerim: qz qd ait idem ꝓpha? Letef coꝛ querentiū dñm. Querite dñm ⁊ ꝯfirmamini: querite faciē eius semp. Et quod alius dicit: Si queritis querite. In simplicitate cordis querite illū Nō aliud tanqz illū: non aliud preter illū: nō aliud post illū. Simplex natura: simplicitatē cordis exquirit. Deniqz ⁊ cū simplicibus sermocinatio eius. Vir duplex animo inconstans est in oīb⁹ vijs suis. Nō potest quē queritis inueniri ab his qui ad tēpus credūt: ⁊ in tpe tētationis recedūt. Eternitas est: ⁊ nisi perseuerāter quesita minime inuenif. Ve etiā peccatori terrā ingredienti duabus vijs. Nemo enī potest duob⁹ dñis seruire. Nec hanc quidē duplicitatē amat integritas illa: perfectio illa: illa plenitudo Indignū ei vt inueniendā se prebeat: nisi pfecto eam quesieris corde. Ceterū si odibilis est carnis reuersus ad vomitum: te sus lota in volutabro luti: sed ⁊ ipm quoqz quem inuenerit tepidū ex ore suo euomere incipit deus: simulatoꝛ ⁊ ꝑditoꝛ vbi parebunt? Si maledictus qui opus dei facit negligēter: qui fraudulenter fecerit qd meretur? Fugiamus hanc duplicitatē charissimi: ⁊ a fermēto phariseoꝝ omnimodis caueamus. Veritas est deus: ⁊ tales quesitores requirit qui eū querant in spū ⁊ veritate. Si nolumus frustra querere dñm: queramus veraciter: queramus frequēter: q̄ramus perseueranter: vt nec pro illo queramus aliud: nec cum illo aliud: sed nec ab illo ad aliud conuertamur. Facilius est enī celū ⁊ terrā trāsire: qz vt sic querēs nō inueniat: sic petens nō accipiat: sic pulsanti non aperiatur.

¶ Itē vnde supra quomodo malū duplex cooperef in bonum Sermo tertius

Pauperes quidem videmur ⁊ sumus: sed si spm̄ qui ex deo ē accepim⁹ vt sciamus q̄ a deo donata sunt nobis: magna nobis ab eo glīa: magna nobis est collata potestas. Quotquot inquit receperūt eū: dedit eis potestatē filios dei fieri. An non potestas filioꝝ dei est ista: qn etiā nobis seruiūt vniuersa? Sciebat enim apl's ipse qm̄ diligētib⁹ deū oīa cooperanf in bonū. Sed forte dicat aliquis vestrū: qd hoc ad me: ⁊ i pusillanimitate cordis sui talia meditef? Gloꝛienf de potestate filioꝛuz dei: in quib⁹ filialis erga eū feruet amoꝛ: viget affectus: ⁊ presumāt sibi oīa cooperari in bonū: qui deum diligūt in veritate. Ego vo mendicus sum ⁊ pauper: carens affectu filiali: expers digne deuotionis. Sed attēde quod sequif. Nullū enī desperatiōis locum reliquit in scriptura sua: qui alio loco sic loquif: vt p patientiā ⁊ consolationē scripturarū spem habeamus. Affectus enī ille quē queris pax est: nō patria: in patria est: non in via: nec eos qui eiusmodi sunt a scriptura opus est consolari. Ergo p patientiā et ꝯsolationē scripture spem habeam⁹: etiā si nondū possumus apprehēdere pacē. Propterea cum dixisset: diligentibus deuz oīa cooperantur in bonū: solerter addidit: his qui fm propositum vocati sunt sancti. In q̄ verbo non te sanctitatis terreat nomē: qn non fm meritum: sed fm propositum: non fm affectionem: sed fm intentionem sanctos vocat: iuxta illud ꝓphete: Custodi animā meā: qm̄ sanctus sum. Illā enī quā putas sanctitatē: ne ipse quidē paulus corruptibili adhuc grauatus coꝛpoꝛe arbitrabatur se cōprehēdisse. Vnde autē inquit: que retro sunt oblitus: ⁊ in ea que ante sunt extendens sequoꝛ ad palmā superne vocationis? Vides quia licz nondum apprehendisset brauium: habebat tamen iam propositum sanctitatis? Et tu ergo si proposueris

cxvi

i corde suo declinare a malo ⁊ facere quod bonū est: tenere qđ accepisti ⁊ ꝓficere semper in melius: sed ⁊ si quid aliqñ minꝰ recte egeris vt est humana fragilitas non in eo ꝑsistere: sed penitere ⁊ corrigere quātū preuales eris sine dubio sanctus ⁊ tu: sed cui interim adhuc clamare necesse sit custodi animam meā qm̄ sanctus sum. Uis ergo nosse quēadmodum huiusmodi sanctis omnia cooperantur in modū? Non modo curro per singula: quia in longum ꝓtrahi sermonem hora non patit᷑? Eundum nobis est: iā vespertine tēpus oratiōis aduenit. Audite ergo v̄bum abbreuiatum quēadmondum nobis vniuersa seruiant: oīa cooperentur i bonum. Inimici nostri sunt iudices. Eteni siquidem illi pro nobis qs ꝯtrā nos? Si ꝓ nobis hostes nostri faciūt: quomodo si oīa simul cum illis? Pono duo nobis vt manifestum est aduersant᷑ hostium genera: malū videlꝫ duplex qđ facimus ⁊ quod patimur Hec autem sunt vt apertius dixerim: culpa ⁊ pena. Itaqꝫ cum sit nobis vtraqꝫ cōtraria erit si voluerimus vtraqꝫ ꝓ nobis: vt hec q dem ab illa liberet: ⁊ item aduersus istā tuuet: illa nec pax. Ecce enim cōpungimur in cordibus nostris ⁊ in cubili conscientie sup delictis preteritis: sed delinit ꝯscientiam et corrodentium dentes peccatoꝝ cōterēs reducit ad spem venie penitentia ista ⁊ voluntaria pena quā patimur. Non solum autem preterita: sed ⁊ futura repellit. Nā ⁊ tēptantia propulsat vitia: ⁊ nōnulla sic perimit vt aut raro aut nūqꝫ venenatum possint erigē caput. Sic pena ꝓ nobis facit aduersus culpam: vt vel omnino nō sit vel sit minor: culpa v̄o nihilominꝰ agit vt aut non sit aut minor sit pena. Non quidem vt omnino non sit siue quantitate sua minuat᷑ quod nullatenus expediret: sed vt nō sit pena aut minor sit pena: videlꝫ aut nō sit aut minus sit onerosa. Quisquis enim perfecte senserit onus peccati ⁊ anime lesionē: aut parum sentiet aut ex toto non sentiet corporis penam: nec reputabit laborem quo peccata nouerit deleri preterita futura caueri. Sic eniꝫ sanctꝰ dauid conuitiantis serui non reputauit iniurias: memor filij persequentis.

¶ Item vnde supra de mensis duabus. Sermo quartus.

Labor iste frēs cxvij

exilij ⁊ pauptatis nostre: nos admonet ꝑfecto ⁊ iniquitatis Ut quid eniꝫ morte afficimur tota die: in ieiunijs multis in vigilijs abundantius in laboribus ⁊ erumnis? Numqd ad hoc creati sumus? Absit. Nam licet hō natus ad laborem: sed minime ad laborem creatus est. Natiuitas in culpa est: ⁊ ideo in pena. Omnes enim nos oportet gemere cū propheta. In iniquitatibus conceptꝰ sum: ⁊ in peccatis concepit me mater mea. Aliena ab vtrisqꝫ prima creatio: quia sicut non culpam ita nec penam deus fecit. Quod de ea que maior est omnium morte videlicet: aperte scriptura testatur. Inuidia diaboli: mors intrauit in orbem terrarum. Et i alio loco. Deus mortem non fecit ⁊c̄. Itaqꝫ sic̄ laborantibus manibꝰ nec oculus propterea clauditur nec auris abstinet ab auditu: sic imo ⁊ multo melius laborante corpore mēs quoqꝫ ipsa suo intenta sit operi: ⁊ non vacet Causam laboris cogitet in labore: vt ipsa ei pena quam patitur culpaꝫ pro qua patitur representet. Dum videt vulnerum ligaturam: ipsa sub pannis vulnera meditetur. Huiusmodi siquidem cogitatione humiliamur sub potenti manu dei: ⁊ dulci quadam pietate mens plena miserabilem se exhibet in oculis eius. Hinc quippe scriptura nos admonet: miserere inquiens anime tue placens deo. Nec dubium qn ea que deo placet misericordia: facile possit eiꝰ misericordiam obtinere. Et ne dixerimus vnde miserendum sit animabꝰ nostris: nisi insipienter dissimulauerimus: multa in eis miseratione digna poterūt inueniri. Unum tamē dico: vt occasionem v̄obis dedisse videar ⁊ cetera quoqꝫ similiter aduertatis. Nonne velut inter duas mensas positi: epulantes hincinde spectamus ieiuni? Sic sumus omnino: sic sumus. Unde ergo sic positis risus: vnde iocus: vnde leuitas: vnde superbia: vnde extollentia oculorum? An

forte non agnoscimus mensas? non consideramus epulas delitias non videmus? Hinc mihi sunt quos video deliciose viuẽtes in omnibus bonis sensibilib⁹ hui⁹ mundi: inde contemplor alios quibus disposuit xps regnum vt edant ꝛ bibant sup mẽsaꝫ eius in regno patris sui. Utrobiqꝫ video similes mei hoies fratres meos: ꝛ heu me ad neutrũ licet extendere manum. Ab vtraqꝫ mensa ꝓhibeor: ab hac qdem ꝓfessiõis ab illa corporis vinculo: vt nec ad inferiorem audeã nec ad supiorẽ accedẽ possim. Quid inter hec restat nisi comedere panẽ doloris vt sint mihi lachryme mee panes die ac nocte: siqs forte celestiũ cõuiuaꝝ misericordia motus in os latrantis sub mensa catelli vel exigua aliqua delitiaꝝ illaꝝ fragmenta dimittat? Nam inferiorꝫ qdeꝫ ꝯsideratio qua nobisipsis cõpatimur: eoꝝ respcũ quos nouim⁹ deliciose viuẽtes in hoc sc̃lo infirme adhuc aie est: nec oĩo talis mihi placet affectio in aia spũali. Longius eñi posit⁹ est a iudicio veritatis q beatificat quos velut miserrimos lugere debuerat? ꝛ se miseꝝ reputat nõ sane ꝯsensu iudicij sed affectiõs sensu: q nõ sit sic illi q id magis optare debuerat vt oẽs eẽnt sicut ipse. Hoc tñ solũ tali in cogitatiõe laudabile est: si miseriã ipaꝫ quã reputat ꝓ amore sine timore dei patienter ferre deliberat ꝛ cũ pietate q̃daꝫ dicit deo. Propter vba labioꝝ tuoꝝ: ego custodiui vias duras. Et hec qdem cogitatio inchoantiũ est tãq̃ lac paruuloꝝ. At vo cũ iam ꝓficere cepit ꝛ affectiõe seq iudiciũ rõnis: oia proculdubio detrimentũ faciet ꝛ quasi stercora arbitratus lugebit cũ ꝓpheta sup eos q amplexati sunt stercora. Ipse vo scã q̃daꝫ humiliqꝫ supbia hec vniuersa despiciet: et magna in altitudine animi collocatus non btm̃ dicet pplm cui hec sunt sed miseꝝ plane: btm̃ vo pplm cuius est dñs deus eius. Ueꝝ dũ ita sui cõparatiõe miseref illis: fuis niet vtiqꝫ quoꝝ cõparatiõe sui quoqꝫ miserear: si suspexerit ad celestes diuitias ꝛ delectatiões i dextera dñi vsqꝫ in finẽ. Uñ fit vt q ꝑus de inferiori irriguo lachrymas fundens plangebat: qm̃ ꝓpter te mortificamur tota die: iã de supiori sabũdantiores emittat fletus dicẽs. Heu mihi q: incolatus meus prolongatus est.

In festo sancte marie magdalene. Sermo vnicus.

Hodie misericordia ꝛ vitas obuiauerũt sibi: et multitudo miseratiõnũ dñi in peccatricẽ mulierẽ refusa ẽ. Filius eñi vginis peccatricis ꝛ mẽstruate manib⁹ attrectaf: deũqꝫ ꝛ dei filiũ mulier ifru nita ꝯtingit. Tangit pedes mũdi atqꝫ mundantis imũda: ꝛ vestigijs saluatoris mulier criminosa ꝓcũbit. Transit in affectum cordis ꝑuaricatrix ꝛ redit ad cor: ꝛ magnitudinẽ sceleꝝ lachrymaꝝ multitudo condẽnat. Dissimulat pietas tangentis officiũ: ꝛ obsequioꝝ instantiã remuneratoris ille maiestatis oculus felici inspicit dignatiõe. Osculabaf maria pedes xpi frequẽtib⁹ osculis: et oculis inundantib⁹ vestigia redẽptoris infundit. Tergit crinib⁹: odoriferis illinit et irrigat vnguẽtis. Uidet ꝛ iã inuidet singularitatis amor: ꝛ vtrũqꝫ redarguit pharisei iactantia: ignorãtie illũ: ꝑsumptiõis illam. Sed deliberãs ꝓuidentia suspendit iudiciũ dũ affectat obsequiũ: ꝛ inuectiuã retinet ꝑparatã donec marie sacrificiũ i holocaustũ ptrãseat. Gaudẽt angeli sup peccatrice penitentiã agente: ꝛ odoris fragrãtia celestis ille cõuent⁹ aspergif: saluãtẽqꝫ ꝛ saluandã tota misericordia precingit. Ubi abundauit delictum supabũdauit ꝛ gratia: ꝛ numerositatẽ criminũ preponderãs pietas intercludit. O magna multitudo dulcedis tue dñe in peccatricis confessiõne: q̃ iusta pharisei reprehensio sup superbia sua ꝛ abusiõe Enuerat obseq̃ntis obsequũ: ꝛ ꝑ obliquũ tãgitur malignantis iniquitas tota litterali coherentia: videlꝫ simonis inuidiam impugnantẽ. Et q. Ubi spũs dñi ibi libertas: dimittunf illi peccata multa que multuꝫ diligit: imittunf illi qui multum negligit. Non erat saciatus ab vberibus spõse: nec induerat cõpassionis affectũ: relegẽs legem que misericordiã nescit. Nouit legẽ iusticie tm̃ que dura duris ꝛ lapideis ꝓmulgata peta

erat percutere: ⁊ nescia misereri. Lex illa est
excludens penitentie locu: veniam negās
emendationis ignara. Lex vinum durum
⁊ acidum de botris amarissimis eliquatu
consecratum feritati deriuatum israeli pro
pinatum saluatori. Uinum de quo dentes
bibentium obstupescunt: non de genimine
vitis illius qđ saluator bibit nouū in regno
suo: ⁊ patris. Uere meliora sūt vbera spōse
vino isto. Quenam aūt sūt illa? Procedat ī
medium paulus apostolus: et vbera felici
lacte manancia assignet. Gaudere cū gau-
dentibus inquit: ⁊ flere cum flentibꝰ. O q̈
breui sermunculo totius religionis depin-
xit insigne. Q̃ eleganti clausula ꝓponit pie
tatem: equitatem statuit: submouit inuidiā
His vberibus mater ecclesia lactat ꝑficien
tes: perfectos nutrit. Gaudere cū gauden-
tibus inqt. Fatescat hic secularis plausus
insania: ⁊ leticia mundialis abscedat: quia
non est gaudere impijs dicit dn̄s. Nunqd
illorum os gaudio impleri existimas: q letā
tur cu mal efecerint ⁊ exultant in rebꝰ pes
simis? Sed ⁊ illi qui laudibus adulatorijs
rapiunt: diuine iubilationis nunqd agno-
uere leticiam? Nunqd qui vestiunt purpu
ra ⁊ bisso ⁊ epulant quotidie splēdide: gau
dium ⁊ leticiam obtinebūt? Absit vt ī terra
suauiter viuentium gaudioꝝ inueniat ma-
teria: cum tantis alternationibus tota mū-
di facies īmutet: vt eleuatus allidat ⁊ respi
ret illisus. Sed est gandium tota ⁊ cōtinua
sui iocunditate firmissimū: qđ ꝑfectus ani-
mus de secura sibi ꝯscientia pollicet. Mēs
enim a mūdi huiꝰ aspergine pure presseq
detersa ⁊ in diuine ꝯtemplatiōis acumē to-
tum desiderij sui affigens affectū: gaudens
gaudet in dn̄o ⁊ exultat aīa sua in deo suo.
Talis aīa minas aspernat: nescit timorem:
spem falsam eludit: ⁊ omniū scandaloꝝ īmu
nis in pace in idipsum dormit ⁊ requiescit.
Pax multa diligentibus legem tuam ait iu
stus: ⁊ non est illis scandalum. Nouerat. n.
quia littores nō ꝑsequūt martyres: sed co-
ronant. Cum huiusmodi gaudentibꝰ gau-
det apostolus: ⁊ vt abundantius gaudeant
tota securitate ꝑmittit. Hoc gaudiū plenū
⁊ certum est: tātoq certius idem est quāto
vicinius circa identitatem imprimit. Hec
est mām̄illa ꝯgratulatiōis de qua lac exulta
tionis effundit quo nutriunt ꝑfecti: vt cu
auulsi fuerint a lacte isto epulent ab ītroitu
glorie dei. Secunda mām̄illa est flere cum
flentibus. Nunqd apl's precipit flere amis-
sionem reꝝ: intermissionē voluptatū: filioꝝ
mortem: morboru instantiam: grauitatem
inopie: potentiam fortioꝝ? Absit. Plorādi
enim sunt qui taliter plorant. Religiosa eni
tristicia: aut alienum peccatum luget: aut ꝓ
prium. Beati quoꝝ luctus in hac intentōe
versat: q̈ consolatoriam pn̄t expectare dul
cedinem. O leui ⁊ dulcissimo spū imbutus
est spūs illius qui nouit in spū lenitatis pec
cantes instruere: suspendere vindictam: et
affectuosis officijs inuiscerare sibi peccato-
rem donec vite reddat. De hac cōpassiōis
mām̄illa lac consolatiōis effundit: q̄ hoc la
cte pascit apl's illos qui solido cibo vesci nō
pn̄t. Amator innocentie pacis amicus pati-
entibus compatiens congaudēs gaudenti-
bus ꝑfectionis metam cursu cōsūmato con
tingit. Hec sūt verba lacteis irrigata liquo-
ribꝰ: meliora vino lacte dulciora: misericor-
diam sonantia redolentia pietatē. Fragrā-
tia inquit: vnguentis optimis. Digna pror-
sus vbera de qbus eliquatur vnguentoru
infinitas: odorata diffusione ciuitatem dei
viuentis circūquaq respergēs. Hec sūt vn
guenta que regina sabba attulit in hierl'm:
de qbꝰ dicit scriptura. Nō sunt allata vltra
aromata tam multa: q̄ ea que dedit regina
sabba salomoni. Q̃ excellenter apposuit op
tima: spūs ille bonꝰ ⁊ subtilis: q totam sibi li
bri huius rapit positionē. Est. n. vnguētum
bonū qđ maria pedibꝰ saluatoris infudit.
Est ⁊ melius qđ eadē si tn̄ eadem sup caput
recūbentis effudit. Est ⁊ optimū: qđ ipsa ꝑ
parauit toti corpori xp̄i. Primū vnguentu
cōtritionis est: de recordatiōe peccatoꝝ de
spū ꝯtrito ⁊ ꝯtribulato descendēs. Hoc in-
fundūt pedes illius: q ambulat sup pennas
ventoꝝ. Hic adorat maria in loco vbi stete
rūt pedes eiꝰ. Steterūt inq̈: q̄ validissima
amoris manu pede vtrūq retinuit donec
vtrūq pungeret ⁊ audiret criminū remis-
sionē ⁊ dimissionem in pace. Magnā prsus

miseriā:magna misericordia diluit ⁊ abster
git. Et hoc qdem frequēter:q꞉ sine vllo in-
teruallo ꝯiungūť ⁊ lachryme peccatricis et
indulgentia saluatoris. Remittunť pctā ⁊ i
pace dimittiť. vt ⁊ de pctō nō sit sollicita ⁊ d̄
futuro sit secura. Pedes isti sunt misericor-
dia ⁊ iudiciū:quoꝝ alteꝝ sine altero oscula-
ri vel temeraria securitas ē vel desꝑatio fu-
giēda. Quis.n.di miaꝫ idesinēter attēdēs:
nō statim tepidioris vite qetē exoptet? Cuꝫ
eni recogitat vniuersitatis dn̄m formā hui
pro suis suscipe:triginta trib⁹ ānis opari sa
lutē nostrā in medio terre hui⁹. capi lancea
ri ligari crucifigi ⁊ hoc totū pati ꝓ filijs ho
minū:statim deceptoria spe ibi sibi blandiť
⁊ alludit. Gaudet obseruari in mīa:⁊ mise-
rationib⁹. Iudiciū nescit:ignorat iusticiā:⁊
puniēda extimat n̄ puniri. Falliť q sic oscu-
lať pedē mīe vt pedē iudicij nō attendat:q
totū de mīa p̄sumit ⁊ pietate:hoc solū ad sa
lutē sufficere credēs ꝙ credit. Rursus cum
adducit ⁊ iudicij pedē crebriorib⁹ osculi tā-
git sub vtraqꝫ aīe carnisqꝫ substātia. Et vtri
usqꝫ hois statū vehementior aura percellit.
Horrendū est.n.incidere in man⁹ dei viuē-
tis:offendere creatorē nescire dn̄m:recalci
trare dn̄antis impio:q hꝫ ptātem corp⁹ et
aīaꝫ mittere in gehēnā. Terribilis certe sic̄
ait apl's qdā expectatio iudicij:qn̄ ignis in
ꝯspcū ei⁹ exardescet:⁊ v̓tutes celoꝝ moue-
bunť ⁊ vacillantib⁹ ꝯscientijs latitudinem
mundi validissim⁹ ignis aduret. Nihil ꝓr-
sus terribili⁹ qꝫ incidere ī latrones officinā
plenā sāgnie:cumulatā obprobrijs:tormētī
inūdātē. Quis hec diuti⁹ cogitās nō statim
ꝯtremiscat:⁊ in desperatōis porteť abyssū?
Nō ē igiť huic pedi morosius incūbenduꝫ:
nec pietatis intuitu ferocia iudicātis occlu
dat. Vtrūqꝫ igiť inungat pedē aīe peniten
tis affect⁹:⁊ nūc miaꝫ attendēs nūc iudiciū
osculās ꝯtribulati spūs offerat holocaustū.
Vide mariā iudicij pedē fortiter attēdēteꝫ
dū nobilis et lasciua mulier cōuiuātiū faciē
nō attendit:sed extenso corpore ꝓuolniť pe
dib⁹ maiestatis doloris plena timoris impa
tiens:cōpunctōis iaculo vulnerata. Sed ⁊
hunc pedē labioꝝ impressionib⁹ osculať:in
cuius spe firmiter inheret vestigijs accum
bentis donec audiat. Remittunť tibi pctā
tua. Sane p̄ciosum vnguētū:quo non solū
terrena dom⁹ ſꝫ celestis ēt asꝑgiť. Vilissime
āt sūt species de qb⁹ ꝯficiť:⁊ magna eaꝝ co
pia ītra ortulos nr̄os poterit iueniri. Pctā
igiť nr̄a plantata in ꝯscientijs nr̄is quoruꝫ
numerositas p̄ multitudine numerari non
pōt spēs eius sunt. Ipsa igiť in mortariolo
pnie maceratiōis pistillo cōtusa ⁊ resꝑsa di
scretiōis oleo doloris igne supposito ⁊ i eno
discipline cōcocta vnguētū exhibēt p̄ciosū
⁊ acceptū pedib⁹ saluatoris. Cōpendiose āt
illud ꝯficim⁹:sapiēti reꝝ occasionē relinqn
tes penit⁹. Et lꝫ mā videať indignior:iteri
tn̄ bonū est vnguētū istud qd̄ domū replet:
penetrat celos angelos letificat:⁊ btē ciui-
tati leticiā refūdit ⁊ gaudiū. Hoc ē sacrifi-
ciū iusticie:q꞉ sacrificiū deo spūs ꝯtribula-
tus. Scd̄m vnguētū ē deuotiōis:de recor-
datione bn̄ficioꝝ dei. Prorsus dignissima
huius vnguēti cōpositio:⁊ in ista cōpatiōe
prioris est vilipēdenda cōsꝑsio. Ei⁹ eni spēs
de paradiso celesti allate sūt ⁊ in terra ī filio
rū hoīuꝫ nequeūt inueniri. Virtutes enim
diuinitus collate ⁊ in mortariolo ꝯgregatio
nis. Distillo diligentissime meditatōis vir-
tute ⁊ exultatiōis oleo suꝑfuse:suffuse igne
iusticie ⁊ humilitatis eno decocte faciūt vn
guentū ⁊ odore ⁊ v̓tute mirabile:qd̄ solum
suꝑ caput dn̄i recumbentis possit effundi ⁊
exhiberi reuerētie maiestatis. Sed hoc re-
colligem⁹ breuiter:illis q multa de paucis
exculpere nouerūt v̓boꝝ mltitudinē reser-
uantes. Notanda tn̄ vtriusqꝫ differētia:et
secundi sublimitas attēdenda:q꞉ illd̄ est sa-
crificiū deo spūs ꝯtribulat⁹:⁊ istd̄ sacrificiū
laudis qd̄ honorificat deū. Pedes igiť vn-
gim⁹ redēptoris:cum de peccatis cōpungi
mur. Vngim⁹ caput:cū de collatis v̓tutib⁹
v̓tutū largitori grās cumulam⁹. Intersticij
tn̄ morositas inter pedes eē dꝫ ⁊ caput:q꞉ ꝑ
fecto difficillim⁹ ⁊ p̄sumptuosus salt⁹ ē a ve
stigijs ad verticē dn̄i trāsuolare. Neqꝫ eni
eadē q̄ vnxit pedes vnxit ⁊ caput:cum illa
meretrix hec nihil hoꝝ fecisse legať:fm illd̄
verte impios ⁊ nō erūt. Vnxit ḡ maria scm̄
dei verticē ꝑfecto iā dilecta iā familiaris ef
fecta:longeqꝫ peccatricis illius euolata cō-

tagijs:quā infelix ille septēnariꝰ ꝯfudebat.
Porro si duo ꝑmissa vnguēta tante dignita
tis sunt vt alterꝫ pedibꝰ alterꝫ capiti placeat
dn̄antis: illd tertiū qđ optimū ē ⁊ superexcel
lens vbi nā inuenire poterimꝰ? Sed absit
vt sponsa v̄itatis a v̄itate dissentiat: ⁊ tale ali
qd hr̄e se iactitet qđ hr̄e nō possit. Est ğ ter
tiū pietatis vnguentū qđ est sup oīa aroma
ta morbis oībꝰ salutare qđqꝫ nulli vnq̄ꝫ pe
sti inefficax inueniaꝛ. De ipso nāqꝫ sic legiꝛ
maria magdalene ⁊ maria iacobi ⁊ salome
emerūt aromata: vt veniētes vngerēt iesū.
Videsne i ꝑma capitis fronte ꝓpositū: q̄ꝫ n̄
vna vl̄ due sꝫ vix tres sufficiūt ad emēdū tā
te cōpositiōis vnguētū? Intelligis q̄ꝛ n̄ pe
des aut caput: sꝫ totū crucifixi corpꝰ sibi vē
dicat ista confectio? Confectio sine dubio
ꝑciosa: q̄ toti sufficiat corpori creatoris. Et
attēde q̄ꝫ vnguentū pedibꝰ infusuꝫ ideo di
gnissima lenitate suscepit: vt phariseū mur
murātē ꝑabolica ꝓlixitate ꝯuinceret: ⁊ re
torto sugillaret exēplo. Sꝫ effuso sup caput
eiꝰ vnguēto discipulos indignātes coargu
it: bonū mulieris opus eē ꝯtestans: ⁊ tumi
dā eorꝫ animositatē v̄bis cōpescuit mode
ratis. Hoc v̄o tam salubre tāqꝫ mirificū in
suo voluit mortuo corpore expēdi: qđ viuo
reseruabat vtiqꝫ. Duo eni corpa hꝫ christꝰ
Vnū qđ suscepit in v̄gine: alterū eccl'ie: qđ
carius hꝫ benignitas redimētis. Deniqꝫ il
lud exposuit ꝓ isto morti ⁊ tormētis: addi
ctus cruci: iūctus sceleratis: morte turpissi
ma cōdēnatꝰ. Poterimꝰne tā salubrē ꝯficē
ꝯfectionē? Vniuerse miserorꝫ misierietā aīa
rū q̄ꝫ corporꝫ oculo pietatis īspecte spēs eiꝰ
sunt. Iste igiꝛ i mortariolo largitatis dulce
dinis pistilloꝰ ꝯfracte: ⁊ delinite oleo chari
tatis: succēse cōpassionis igne: ⁊ in eno ꝑse
uerātie despumate: vnguentū etiā ipsis an
gel' admirādū sunt viri diuitiarū in domo
dn̄i v̄tutū. Inuestigemꝰ an apud eos hm̄oi
īueniaꝛ vnguēta. Primus occurrit mihi
paulus: sicut vbiqꝫ solet totus ꝑfiti delibu
tus vnguēto Quis infirmaꝛ inq̄t: ⁊ ego nō
infirmor? Felix aīa facta sibi tanq̄ꝫ vas ꝑdi
tū: vt oīuꝫ miseriasi sua ꝯsciētia colligaret.
Totū se corpi xp̄i donauerat: oībꝰ oīa factꝰ
vt oēs lucrifacēt. Sꝫ ⁊ ille simplex ⁊ rectꝰ ⁊
timens deum vide quomodo nō sm̄ homi

nem: immo v̄o sm̄ hominem: ⁊ quod ve
rius ē: sup̄ hoīeꝫ ambulabat. Oculus fui ce
co: ⁊ pes claudo. Pr̄ erā pauperū ⁊c̄. Quē
sic h̄ vnguēto punxerat: vt de mīe thalamo
largiꝰ irrigatꝰ exiret. Samuelē recolo: q nō
semel: sꝫ oībꝰ diebꝰ vite sue lugebat saul: cū
sciret illū ab ocul' diuinitatꝭ largiꝰ elōgatū.
Nō cessabat tn̄ cōpassio: q̄ ꝯdolētis animū
irrepserat fūdēs lachrymas: etsi nō ꝓfutu
ras: pias tn̄. Dauid fratricidā filiū ꝯtinua
deploratiōe plorabat: plorās i eo nō carnis
necessitudinē: sed fidei destitutionē. Cerne
quō ioseph h̄ melle illitꝰ erat. Veniūt frēs
nō tā an̄ frēm q̄ꝫ an̄ dn̄ꝫ assistētes: ꝯscij ꝑdi
tionis: homicidij: rei: fratricidij successo
res. Videt eos ioseph: ⁊ omniū iniuriaruꝫ
imemor dulcissimis fletibus inundaꝛ: ⁊ pie
tatis adeps q intus latitat: foris per oculos
emanat. Fugit odium: nescit irā: tp̄s iracū
die nō reseruat: reddens bonū ꝓ malo: pro
crudelitate dulcedinē. Pene oblitꝰ sū moy
sen: adeo huiꝰ sacri liq̄ris rore ꝑfusū: vt to
tus ex eo supfundaꝛ ⁊ ꝑfluat. Peccat isrl' ⁊
moyses peccantē recōciliare nitiꝛ creatori:
sꝫ dissilat dn̄s exaudire rogantē. Promittit
plurima moysi creator oīuꝫ: ⁊ feriēdi licen
tiam q̄rit a moyse q moysen fecit. Dimitte
me inquit vt irascaꝛ furor meus ꝯtra eos: ⁊
faciā te i gentē magnā. Rn̄dit moyses: Si
dimittis dimitte: alioquin dele me de libro
quē scripsisti. O stupenda ꝓfecto dulcedo:
q̄ꝛ ꝑncipatū respuit gētis aliene: ⁊ de libro
viuētiū deleri desiderat: nisi peccantibꝰ di
mittaꝛ offensa. Hee sunt vnguēta ꝓpiciatio
nis ⁊ mīe: q̄ a spōse vberibꝰ eliquanꝛ: infir
mitates oēs fugantia: ꝓfugantia passiōes.
Felix maria vnxit pedes iesu: felicior eius
dem caput vnxit auctoris: felicissima q̄ ro
rē vnguētariū toti corpi xp̄i prepauit. Cōsi
dera q̄ꝫ diligētissimo dilectiōis affectu: btā
hec mulier diligebat xp̄m regē. Dn̄e si tu
sustulisti eum dicito mihi: ⁊ ego eum tollā.
Quē eū? Maria cū fecerꝭ mētionē de nul
lo: ad quem relationē facis? Putasne q̄ꝫ in
omnium cordibus ita versetur memoria di
lecti tui: sicut in consistorio cordis tui? Et
ego inquit eū tollā. Mira res. Hoiem ꝑfe
cte etatis: cuiꝰ corpi vix centū libre sufficiūt
vnguentorꝫ: tenerrima mulier portabis: ⁊

tolles? Uidēs ⁊ affecta locutio q̄dē: q̄ puri-
tatis amore refusa ꝑmittit q̄ꝺ implere non
potest. Nihil enī amanti difficile eē videt.
Quis desꝑare valeat? tāta peccatrice nō so
lū veniā: sꝫ ⁊ gloriā ꝯsequēte. Ipa hodie in
tercedat pro pctis nr̄is? ⁊ placatū nob̄ red-
dat iudicē nostrū amicū suū: q̄ est deus be-
nedictus in secula Amen.

¶ In assumptione beate marie vir-
ginis Sermo primus.

xix Irgo gloriosa
hodie celos ascendens super-
norum gaudia ciuium copio-
sis sine dubio cumulauit au-
gmentis. Hec enim est cuius salutationis
vox ⁊ ipsos exultare facit in gaudio: quos
materna adhuc viscera claudūt. Qꝫ si par-
uuli necdū nati anima liquefacta est vt ma
ria locuta est: quid putamꝰ quenā illa fue
rit celestium exultatio? cum ⁊ vocem audi-
re: ⁊ videre faciem: ⁊ beata eius frui presē-
tia meruerunt? Nobis v̊o charissimi que
in eius assumptiōe solēnitatis occasio? que
causa letitie: que materia gaudiorꝫ? Ma-
rie presentia totus illustrabat orbis: adeo
vt ⁊ ipsa iam celestis patria clarius rutilet
virginee lampadis irradiata fulgore. Me-
rito proinde resonat in excelsis gratiarum
actio ⁊ vox laudis. Nunquid non ergo plā
gendum nobis? q̄ꝫ plaudendum esse vide-
tur? Quantum de eius presentia celū exul-
tat? nunquid non consequens est vt tantꝫ
lugeat hic noster inferior mundus eius ab
sentia? Cesset tamē querela nr̄a: q: nec no-
bis hic manens est ciuitas: sed eam inqui-
rimus ad quam hodie benedicta peruenit
In qua si conscripti ciues sumus? dignum
profecto est etiam in exilio super flumina
babylonis eius nos recordari: eius com-
municare gaudijs: eiꝰ participare letitiā?
maximeq̄ꝫ eam que tam copioso impetu le-
tificat hodie ciuitatem dei: vt sentiamus ⁊
ipsi stillicidia stillantia super terram. Pre-
cessit nos regina nostra precessit? ⁊ tam glo
riose suscepta est: vt fiducialiter sequantur
dominam seruuli clamitantes. Trahe nos
post te: i odorem vnguētoꝝ tuoꝝ curremꝰ.

Aduocatā premisit peregrinatio nostra: q̄
tanq̄ꝫ iudicis mater ⁊ mater misericordie
suppliciter ⁊ efficaciter salutis nostre nego-
cia pertractabit. Preciosum hodie munus
terra nostra direxit in celuꝫ? vt dando ⁊ ac-
cipiendo felici amiciciarum federe copulē-
tur humana diuinis: terrena celestibꝰ: ima
summis. Illo enim ascendit fructus terre
sublimis: vnde data optima ⁊ dona perfe-
cta descēdunt. Ascendēs in altū virgo bea-
ta: dabit ipsa quoq̄ꝫ dona hominibꝰ. Quid
ni daret? Siquidē nec facultas ei deesse po
terit: nec voluntas. Regina celoꝝ est: mise-
ricors est. Deniq̄ꝫ mater est vnigeniti filij
dei. Nihil enim sic potest potestatis eius
seu pietatis magnitudinem commendare?
nisi forte aut non creditur dei filius hono-
rare matrē: aut dubitare quis potest omni
no in affectum charitatis trāsisse marie vi-
scera: in quibus ipsa que ex deo est chari-
tas nouem mēsibus corporaliter requieuit
Et hoc quidē propter vos dixerim fratres?
sciens difficile esse: vt in tanta inopia cha-
ritas illa perfecta nō querens que sua sunt
valeat inueniri. Ut tamen interim sileā be
neficia que pro ipsius glorificatione conse-
quimur: si eam diligimus gaudebimꝰ vtiq̄ꝫ
quia vadit ad filium. Plane inquā cōgra-
tulabimur ei: nisi forte quod absit inuentri
ci gratie omnimodis inueniamur ingrati.
Quem enim castellū mundi huius intran-
tem prius ipsa susceperat: ab eo suscipit ho-
die sanctam ingrediens ciuitatem. Sed cū
quanto putas honore? cum quanta exulta-
tione: cum quanta gloria? Nec in terris lo-
cus dignior virginalis vteri templo: i quo
deiꝰ filium maria suscepit: nec in celis regali
solio quo mariam hodie filius sublimauit.
Felix nimium vtraq̄ꝫ susceptio ineffabilis
vtraq̄ꝫ: quia vtraq̄ꝫ inexcogitabilis. Ut q̄d
enim ea hodie in ecclesijs christi euangeli-
ca lectioꝰ recitat? inꝰ qua mulier benedicta
in mulieribus excepisse intelligitur salua-
torem? Credo vt hec quam celebramus ex
illa susceptiōe aliquatenus estimet: imo vt
iuxta illius inestimabilem gloriā inestima-
bilis cognoscatur ⁊ ista. Quis enim etiam
si linguis hominū angeloꝝ q̄ꝫ loquatur ex-

plicare queat? quemadmodũ superueniente spiritu: obumbrante virtute altissimi caro factũ sit verbũ dei: p quod facta sunt oĩa: & dñs maiestatis quem vniuersitas creature nõ capit: intra virginea sese clausit viscera factus homo? Sz & illud quis cogitare sufficiat q̃z gloriosa hodie mundi regina pcesserit? & quãto deuotionis affectu tota in ei⁹ occursum celestiũ legionũ pdierit multitudo: quibus ad thronũ glorie canticis sit deducta? q̃z placido vultu: q̃z serena facie: q̃z diuinis amplexib⁹ suscepta à filio: & super omnẽ creaturã exaltata sit cũ eo honore q̃ tãta mater digna fuit? cũ ea glĩa que tantũ decuit filiũ. Felicia prorsus oscula lactẽtis labijs impressa: cui virgineo mater applaudebat in gremio. Uerũ nũquid non feliciora censebimus que ab ore sedẽtis in dexteram patris hodie in beata salutatione susceptis? cũ ascenderet ad thronũ glorie epithalamiũ canens & dicens: osculet me osculo oris sui? Christi generationẽ: marie assumptionẽ? quis enarrabit? Quantũ eni gr̃e i terris est adepta pre ceteris: tantũ & in celˀ obtinet glorie singularis. Qz si oculus non vidit: nec auris audiuit: & in cor hoĩs non ascendit: que preparauit deus diligẽtibus se: quid preparauit gignẽti se: & quod oĩb⁹ certũ est diligẽti pre omnib⁹ quis loquat? Felix plane maria & multipliciter felix siue cum excipit saluatorẽ: siue cũ a saluatore suscipitur. Utrobiq3 mira dignitas virginis matris: vtrobiq3 amplectẽda dignatio maiestatis. Intrauit inquit iesus in quoddaz castellum: & mulier quedam excepit illum in domum suam. Sed laudibus magis vacandũ est: q̃ festiuis preconijs hec dies debeatur. Quia v̈o copiosam nobis materiaz lectionis huius verba ministrant? cras q̃z conuenientibus in vnum cõmunicandum erit sine inuidia quod fuerit desuper: vt in memoria tante virginis nõ modo affectus deuotionis excitetur: sed & mores edificentur ad prouectum conuersationis? in laudẽ & gloriam filij eius domini nostri iesu christi: qui ẽ super omnia deus benedictus in secula Amen.

Item vnde supra Sermo secundus.

Intrauit iesus in quoddam castellum. Oportune satis hoc mihi in loco pphetica exclamatio assumenda videtur. O israel q̃z magna domus domini & ingens locus possessionis eius. An non ingens? cuius comparatione castellum dicitur terre huius spaciosa latitudo. An non ingens patria: & regio inestimabilis? quando ab ea saluator adueniens cum ingrederetur orbem terre introiret castellum? Ni forte castellum quis aliud intelligendũ putet q̃z atrium fortis armati principis mũdi huius: cuius vasa fortior diripere superuenit. Festinemus in illam ingredi beatitudinis amplitudinem fratres: vbi nemo aliuz coangustat: vt possumus comprehẽdere cũ omnibus sanctis quenam sit longitudo et latitudo & sublimitas & profundum. Neq3 id desperemus? quando quidẽ ipse celestis habitator patrie etiaz & creator nostri hui⁹ castelluli angustias non refugit. Sed quid introisse eum dicimus in castellum? Etiaz in angustissimum virginalis vteri diuersorium introiuit. Deniq3 & mulier quedam excepit illum in domuz suam. Felix mulier que iam non exploratores iericho: sed ipm fortissimũ expoliatorẽ stulti illius qui vere vt luna mutatur? non legatos iesu filij naue: sed ipsum magis suscipere meruit verũ iesum filiuz dei. Felix inquã mulier: cuius domus saluatore suscepto inuenta est munda quidem: sed plane non vacans. Nisi qs forte vacuaz dixerit: quam salutat angelus plenam gratia. Neq3 hoc solum: sed etiam adhuc quoq3 superuenturũ sanctũ spiritũ asserit in eã. Ad qd nisi vt adueniẽte iã spũ plena sibi eodẽ supueniẽte nob quoq3 supplena & supaffluens fieret? Utinã fluant in nos aromata illa .s. grãx: vt de plenitudine tãta oẽs accipiam⁹. Ipsa nempe mediatrix nr̃a ipsa est p quã suscipim⁹ misericordiam tuã deus: ipsa p quã & nos dñm iesuz in domos nr̃as suscipim⁹. Et nob eni singulˀ castra sunt singula & singule dom⁹: & sapiẽtia pulsat ad hostia singulox. Siquis aperuerit introibit & cenabit cum illo. Est vulgare

prouerbiū:quod multoꝝ in ore:magis aūt
in corde versat̃. Bonū inquit seruat castel-
lum:qui custodierit corpus suū. Sapiēs tñ
nō sic:sed magis inquit:oīa custodia serua
cortuū:qꝛ ex ipso vita ꝓcedit. Esto tñ cedē-
dū sit multitudini:bonū castrū custodiat q
custodierit corpus suū. Illud sane queren-
dum est:quenā sit huic castro adhibēda cu
stodia. Recte ne custodisse tibi videt̃ aīa il-
la corporis sui castrū? cuius mēbra velut cō
iuratione facta inimica dominiū eius tra-
didere? Sūt enī qui cum morte fedus inie
runt? pactū pepegerunt cū inferno. Incras
satus est inquit dilectus ⁊ recalcitrauit:in-
crassatus impinguatus dilātatus. Nec pla-
ne custodia que laudat̃ a peccatorib⁹ in de
siderijs aīe sue. Quid vobis videt̃ fratres?
Num in hac parte cedendū est multitudi-
ni? Absit. Paulum interrogemus:vtpote
ducē strēnuū militie spūal̃. Dic nobis apl̃e
que sit tui custodia castri. Ego ait sic curro
nō q̄si in incertū:sic pugno nō q̄si aerē vbe
rans. Castigo enī corpus meū ⁊ in seruitu-
tem redigo:ne forte cū alijs predicauerim:
ipse reprobus efficiar. Et in alio loco. Non
regnet peccatum in vestro mortali corpore
ad obediendū concupiscētijs eius. Utilis
ꝓfecto custodia? ⁊ felix aīa q̄ sic custodierit
corpus suū: vt nunq̄ȝ sibi illud vēdicet ini-
micus. Fuit enī aliqñ? cū hoc meū castrum
tyrānidi sue impius ille subiecerat:potesta
tiue membris imperans vniuersis. Quan
tū eo nocuerit tpe:pñs adhuc indicat deso
latio ⁊ egestas. Heu nec ꝯtinentie murū in
eo nec patiētie antemurale reliquit: exter-
minauit vineas? messuit segetes: arbores
extirpauit:quippe etiā oculus iste meus de
predabat̃ animā meaȝ. Deniqȝ nisi qꝛ dñs
adiuuit me:paulomin⁹ habitasset in infer-
no aīa mea. Dico aūt infernū inferiorem?
vbi nulla ꝯfessio:vnde nemini datur exire.
Ceterū etiā tunc nec carcer illi deerat nec
infernus. Ab ipso nempe coniurationis et
proditionis pessime deprehensa principio
non alibi q̄ȝ in domo propria carcerali est
mācipata custodie:nec alijs q̄ȝ sue illius fa-
milie data tortoribus. Erat enī illi consciē-
tia carcer:erant tortores ratio ⁊ memoria.

Atqȝ hi quidem crudeles austeri ⁊ immiseri
cordes:longe tamen minus a rugientibus
illis preparatis ad escam:quibus erat iam
iamqȝ tradēda. Sed benedictus deus:qui
non dedit me in captionem dentibus eoꝝ.
Benedictus inq̄nā qui visitauit ⁊ fecit re
demptionem serui sui. Cum enim inferiori
eaȝ carceri tradere malignus accelararet?
sed ⁊ castrum ipsum ignibus cremare per-
petuis: vt digna periuris etiam membris
fieret retributio:fortior superuenit ⁊ intra
uit in castellum iesus: qui fortem alligans
eius vasa diriperet:vt que prius erāt in cō
tumeliam faceret in honorē. Contriuit por
tas ereas:⁊ confregit vectes ferreos: vin-
ctū de domo carceris ⁊ vmbra mortis edu
cens. Porro egressus eius in confessione.
Ipsa est enim scopa qua mundatus carcer
⁊ ornatus deinceps regularium institutio-
num iuncis quibusdam pulchre virētibus
de carcere redit in domū. Habet ergo iam
mulier domuȝ suā? habet vbi suscipiat eū:
cui super tantis beneficijs extat obnoxia.
Alioquin ve illi si eum suscipere rēnuit? si
nō detinet:si non cogit manere secum: qm̄
aduesperascit. Rediens enim qui eiectus
est mundatam quidem ⁊ ornatam domuȝ
inuenit:sed vacantem. Relinquitur siqui-
dem mulieri domus sua deserta:quam sal-
uatoris hospitio dignam exhibere negligit
Quomodo inquis? Poterit ne dom⁹ mun
data confessione priorum delictorum ⁊ ob-
seruatione regularium institutionum orna
ta? indigna adhuc indicari habitaculo gra
tie saluatoris ingressu? Poterat sine dubio
si superficietenus emundata:⁊ iuncis vt di
ctum est strata virentibus fuerit interius
plena luto. Quis enim suscipiendum do-
minum arbitretur in dealbatis mortuoruȝ
sepulchris? que videntur a foris speciosa:in
trinsecus autem spurcitia ⁊ sanies vniuer-
sa repleuit? Esto siquidem vt aliquando
tanq̄ȝ ipsa superficie delectatus incipiat ve
lut primum ponere pedem ei qui eiusmodi
est primam aliquam visitationis sue gratiā
indulgendo? nunquid non resiliet illico cū
indignatione? Nunquid non refugiet cla
mitans:infixus sum in limo profundi? ⁊ nō

est substantia? Uirtutis eni͂ species ⁊ nõ veritas:tã q͂ꝫ qualitas est non substãtia. Neqꝫ v͛o ingressum eius exterioris potest conuersationis tenuis superficies sustinere: cum omnia penetret ⁊ in intimis cordis habitatio eius. Or̄ si nequaq͂ꝫ spiritus discipline subditum manifeste peccatis corpus inhabitat:fictum vtiqꝫ non modo declinat sed effugit ⁊ elongatur ab eo. An v͛o aliud est q͂ꝫ fictio execranda si peccatum superficietenus radas⸗non intrinsec⁹ eradices. Certus esto quonia͂ pullulabit vberius: ⁊ emũdatam sed vacantem domum cum nequioribus septem qui eiectus fuerat hostes malignus intrabit. Reuersus enim ad vomitum canis odibilis erit multo plus q͂ꝫ ante ⁊ flet gehenne filius multipliciter:qui post indulgentiam delictorum in easdez denuo sordes inciderit vt sus lota in volutabro luti. Uis videre mundatam ⁊ ornatam vacã tem domum? Hominem intuere qui confessus est ⁊ deseruit manifesta peccata precedentia ad iudicium⸗ ⁊ nunc solas mouet manus ad opera mandatorum corde penitus arido ductus consuetudine quadã plane vitula effraim docta diligere trituram: exteriorum que ad modicum valẽt ne vnũ iota preterit aut vnum apicem: sed camelũ glutit dum culicem liquat. In corde enim seruus est proprie voluntatis⸗cultor auaricie glorie cupidus ambitionis amator: aut hec omnia:aut singula queqꝫ vitia intus fouens. Et mentitur iniquitas sibi: sed deus non irridetur. Uideas enim interdum sic palliatum hominem: vt seducat etiam semetipsum penitus non attendens vermen qui interiora depascitur. Manet enim superficies: ⁊ salua sibi omnia arbitratur. Comederunt ait propheta alieni robur eius: ⁊ ipse ignorauit. Dicit quia diues sum ⁊ nullius egeo:cuz sit pauper ⁊ miser ⁊ miserabilis. Nam ⁊ inuenta occasione ebullire saniẽ que latebat in vlcere: ⁊ excisam non extirpatam arborem in siluam videas pullulare densiorem. Quod periculum si volumus declinare⸗securim ponamus necesse est ad radices arborum non ad ramos: vt non sola inueniatur in nobis exercitatio corporalis ad modicum valens sed inueniatur pariter vtilis ad omnia pietas ⁊ exercitium spirituale. Mulier inquit martha nomine excepit illum in domum suam: ⁊ huic erat soror nomine maria. Sorores sunt: ⁊ debẽt esse contubernales. Occupatur hec circa frequens ministerium: illa dominicis est intenta sermonibus. Ad martham spectat ornatus: sed impletio ad mariam. Uacat enim dominũ: vt non sit domus vacans. Demus eam lazaro si ⁊ vobis ita videtur: ⁊ ei siquidem fraternitatis iure cum sororibus sit ista domus communis. Dico autez lazarum quem quatriduanũ iam iamqꝫ fetentem a mortuis excitat v͛ox virtutis: vt videatur satis congrue formam gerere penitentis. Intret ergo saluator ⁊ frequenter visitet domum illam quã penitẽs lazarus mundat⸗ ornat martha: ⁊ maria replet interne dedita contemplationi. Sed forte curiosius quisqꝫ requirat:cur in presenti euangelica lectione nulla prorsus lazari mentio fiat. Arbitror sane ne id quidem a proposita similitudine dissidere. Uirginalẽ etenĩz domum intelligi volens spiritus soluit nõ incongrue penitentiam: que malum vtiqꝫ comitatur. Absit enim vt proprij quicq͂ꝫ inquinamenti domus hec aliquando habuisse dicatur: vt in ea proinde scopa lazari quereretur. Quod si originalem aparẽtibus maculam traxit⸗ sed nõ minus a hieremia sanctificatam in vtero aut non magis a ioanne spiritu sancto repletam: credere probibet pietas christiana. Nec enim festis laudibus nascens honoraretur si non sancta nasceretur. Postremo cum omnimodo constet ab originali cõtagio sola gratia mundatam esse mariam⸗ quippe cum ⁊ nunc baptismate sola hanc maculam lauet gratia ⁊ sola eam raserit olim petra circuncisionis: vt omnino pium est credere proprium maria delictum nõ habuit: nihilominus ab innocentissimo corde etiam penitentia longe fuit. Sit ḡ lazarus apud eos quorum necesse ẽ ab opibus mortuis ꝯsciẽtias emũdari secedat int vulneratos dormiẽtes

in ſepulchris: vt in thalamo virginali inue niant̃ martha ⁊ maria tm̃. Ipſa eſt enĩ que heliſabeth grauide ⁊ grandeue quaſi mẽ ſibus tribus humili deſeruiuit offocio: ipſa que verba oĩa que de filio dicebant̃ ↄſer̃ua bat ↄferens in corde ſuo. Neminẽ ergo mo ueat ꝙ ſuſcipiens dñm mulier nõ maria ſʒ martha vocat̃: qñ in hac vna ⁊ ſũma maria ⁊ marthe negociũ ⁊ marie nõ ocioſum ociũ inuenit̃. Oĩs qdem glĩa filie regis abintus nihilominus tñ in fimbrijs aureis eſt circũ amicta varietate. Nõ eſt de numero fatua rum virginum prudẽs virgo. Lampadem habet: ſed in vaſe oleum portat. An forte ex cidit vobis euangelica illa parabola? que fa tuas virgines ꝓhibendas narrat ab introi tu nuptiaꝝ? Erat qdem domus eaꝝ mũda virgines enĩ erant: erat ornata qꝛ ſimul oẽs ideſt fatue cum prudentibꝰ lampades orna uerũt: ſed erat vacans: qꝛ in vaſis ſuis oleũ nõ acceperũt. Hinc eſt ꝙ nec ab eis ſuſcipi ĩ domos ſuas: nec admittere eas dignatur ſponſus celeſtis ad nuptias. Nõ ſic mulier illa fortis que ſerpentis caput cõtriuit. Ha bes enim poſt multa in laudibus eius quia non extinguet̃ in nocte lucerna ipſius. In ſugillationẽ hoc dicit̃ fatuaꝝ: que veniente media nocte ſponſo querunt̃ ſero ⁊ dicũt: qꝛ lampades noſtre extinguũt̃. Proceſſit igit̃ glorioſa virgo cuius lampas ardentiſſima ipſis quoqꝫ angelis lucis miraculo fuit: vt dicerent. Que eſt iſta que ꝓcedit ſicut au rora cõſurgẽs: pulchra vt luna electa vt ſol? Clarius enim ceteris rutilabat: quã reple uerat oleo gratie ꝑ participibus ſuis ieſus xp̃s filius eius dñs noſter.

¶ Item vnde ſupra. Sermo. iij.

cx
xi Intrauit ieſus in quoddam caſtelluʒ. Quod dñs ac ſaluator noſter ſemel ĩ vno loco viſibiliter tũc tempo ris dignatus eſt operari: hoc etiam nunc vbiqꝫ terrarum in cordibus electorum ope ratur quotidie inuiſibiliter. Ecce enim euã gelio loquente audiuimus: ꝙ in quoddam caſtellum intrauit ieſus: ⁊ mulier quedam matha nomine excepit illuʒ in domum ſuã

Quod eſt autem hoc caſtellum niſi cor hu manum: quod priuſqꝫ dominus ad illud ve niat cupiditatis foſſa vallatur muroqꝫ ob ſtinationis clauditur atqꝫ interiori latitudi ne ſua babilonica turre erigitur? Tria cer te in omni opido ſunt maxime neceſſaria. Uictualia quibus ſuſtententur: munitio q̃ protegantur: arma quibus hoſtibꝰ reſiſtãt. Sic ergo ⁊ huius caſtelli incole victum ha bent voluptatem corporis ⁊ ſeculi vanitatẽ quibus paſcuntur: habent ⁊ qua reguntur proprij cordis duriciam: vt verbi dei ſagit tis potentibus vix aut nunqꝫ penetrari va leant. Accinti ſunt armis carnalis ſcʒ ſapiẽ tie argumentis: quibus contra hoſtes repu gnant. Unde ſcriptum eſt. Filij huius ſecu li prudentiores filijs lucis in generatõe ſua ſunt. At vo chriſto viſitante ⁊ intrãte caſtel lum hoc euertitur: ⁊ pro eo nouum aliȯ pul chrumqꝫ ac ſpirituale conſtruitur: implet̃qꝫ quod dicitur. Si qua in chriſto noua crea tura vetera tranſierunt: ⁊ ecce facta ſunt no ua omnia. Sublata quippe cupiditate expã ditur ingens ſinus deſiderij: vt ad eius ad uentum multo magis anhelet mens ad ce leſtia qꝫ prius terrenis incubuerat. Iam po nitur murus continentie: antemurale pati entie. Surgit autem hoc opus a fundamen to fidei ⁊ creſcit per dilectionẽ proximi vſqꝫ ad charitatem dei que eſt in ſuperiori tabu latu ⁊ in propugnaculis eiuſdem muri: qa nimirum tunc eſt perfecta virtus continen tie: qñ in vnitate fidei cum proximis cõmu niter viuentes nõ ſupplicij metu vel huma ne laudis appetitu ſed ſolo diuini amoris obtentu a peccatis nos cõtinemꝰ. Uel cer te charitas dei qua [illegible] nos diligit ideo ſup murum eſſe videtur: [illegible] pro continenti ſuo pugnare ſignificet̃: ⁊ quia ↄtinentia crebris validiſqꝫ tẽptatoris ictibus reſiſtere nõ poſ ſit niſi eius gratia protegatur. Idcirco enĩ antemurale patientie ponitur: ne ad impu gnandam continentiam facilis diabolo pa teat acceſſus. Qui ergo protegente patien tia continenter viuũt: ipſi bene cũ apl̃o ꝓte ſtant̃ ⁊ dicunt. Quis nos ſeparabit a chari tate xp̃i? Tribulatio: an anguſtia: an pſecu tio: an fames: an nuditas: an periculum: an

gladius? Uides q̃ꝫ solidus sit continentiū
murus: quos neqꝫ mors: neqꝫ vita: neqꝫ an
geli: neqꝫ principatꝰ: neqꝫ potestates: neqꝫ
virtutes: neqꝫ instantia: neqꝫ futura: neqꝫ
fortitudo: neqꝫ altitudo: neqꝫ ꝓfundū: neqꝫ
creatura aliq̃ potest separe a charitate dei:
que est in christo iesu? Sed iam pulsemꝰ ad
eius portas: portas. s. iustitie vt aperiantur
nobis: ingressiqꝫ ꝑ eas videamꝰ intus ma-
gna opa dñi exq̄sita in oẽs volūtates eius.
Ibi enī operāte ipso ꝯstruit̃ tanq̃ꝫ in mōte
syon euāgelica turris illa: ꝑ quā humiliato
corde ascēdūt in celū sci de ꝯualle ploratio-
nis. Ascēdūt inquā nō virtute sua: sed auxi
lio ⁊ grã dei: sicut ait spūssc̄ūs ꝑ ꝓphetā da
uid. Btūs vir cuiꝰ ē auxiliū abs te: ascēsio
nes ĩ corde suo disposuit. Queris vbi? In
ꝯualle plorationis: h̄ est in humilitate vite
pfitis. Et eandem ipsā gratiā replicat dicēs
Etenī bñdictionē dabit legislator. Quo ãt
ꝑtingat ascēsus: vel ad quē fructū ꝑducat
ascēdentes: ipsa grã ꝓtinꝰ subiūgit. Ibunt
inq̄t de virtute in virtutē: videbit̃ deꝰ deo-
rū in syon. Hec est merces: ⁊ hic est finis ⁊
fructꝰ laboris nr̄i: visio. s. dei. Quis nō hūc
tantū fructū rebus oĩbus visibilibꝰ ⁊ inuisi
bilibus incōparabiliter preferat? Quis est
cuiꝰ vel gelidū pectus hoc desiderium nō
accēdat? Hec est enī illa grã quā nobis cō-
mendat beatus iohānes euāgelista dicens
Et de plenitudine eius nos oẽs accepimꝰ
gratiā pro grã. Ex quibus. s. verbis innuit̃
ꝙ triplicē gratiā diuinitus accipimꝰ: vnā
qua cōuertimur: aliam qua tētationibꝰ ad-
iuuamur: tertiā qua ꝓbati remuneramur.
Prima nos initiat in quā vocamur: secūda
ꝓuehit qua iustificamur: tertia consumat
qua glorificamur. Et prima quidē benepla
citū est: secunda meritū: tertia premiū. De
duabus reliquis dictū est: ⁊ gratiā ꝓ grã. i.
munera eterne glĩe pro merito tpalꝭ militie
Sit ergo prima grã in muro continētie: ad
quā vocamur: sit secunda in ascensu turris
quā ascendimus: sit tertia in eius culmine
quo peruenimꝰ. Hic itaqꝫ id est in hoc cul-
mine cum ad illud perueniunt: qui bene ꝓ
ficiunt fiunt iam locus ⁊ sedes dño: de qui-
bus scriptum est: Illuc enī ascenderūt tri-
bus tribus dñi testimoniū israel: ad confi-
tendū nomini dñi: quia illic sederūt sedes.
Et quidem dum adhuc erant in muro con
tinētie ⁊ in acie stabant impugnari poterāt
Et primo tanq̃ꝫ adiutor notꝰ erat in iudea
deus. Cum v̄o iam in ista statione consistūt
vbi dñm speculant̃: in israel magnū nomen
eius. Et factus est in pace locus eius: ⁊ ha-
bitatio eius in syon. Ibi confregit poten-
tias arcum scutū ⁊ gladium ⁊ bellum: quia
ibi nullus motꝰ carnis resistit: sed omnimo
dis subiecta est spiritui. Hunc locum ardē-
ter desiderabat propheta cum diceret: Si
dedero somnū oculꝭ meis ⁊ palpebris meis
dormitationē: ⁊ requiē tpibus meis donec
inueniam locū dño. Huc etiam volare cu-
piens: quis inquit dabit mihi pēnas sicut
columbe ⁊ volabo ⁊ requiescam? Iam v̄o
si queratur de castelli huius habitatoribus
quis cibus ad sustentandū: quod munimē
ad protegendum: que arma suppetāt ad re
pugnandū: possumus satis rationabiliter
respōdere: ꝙ quemadmodum carnalibus
carnis opera fuerunt victus: ita his multo
melior cibus sit fructus spiritꝰ. Cibus eoꝝ
est vt faciant voluntatem omnipotētis pa-
tris. Cibus eoꝝ est verbum dei: quo pascū
tur omnes sācti tā homines q̃ꝫ angeli. Unñ
scriptum est: Non in solo pane viuit homo:
sed in omni verbo quod ꝓcedit de ore dei.
Munimentū eorū est sicut dictum est mu-
rus continētie: ⁊ antemurale patientie. Ha
bent contra hostes arma que describit apo
stolus loricam iustitie: scutum fidei: galeā
salutis: ⁊ gladium spiritus quod est verbū
dei. Nec quēquā moueat ꝙ idem verbum
dixerim esse ⁊ cibum ⁊ gladiū: quasi impo
sibile vel absurdū sit. In rebus quippe ma
terialibus aliud hoc: aliud est illud: ⁊ alibi
queritur hoc: alibi illud: in rebus v̄o spiri-
tualibus non aliud hoc est q̃ꝫ illud: nec ali-
bi queritur hoc: alibi illud: sed omnia sunt
nobis in deo: ⁊ est deus oĩa in nobis. Ecce
enim in natura rerum: quid tam diuersum
q̃ꝫ panis ⁊ lapis? Et tamen si ad intellectū
misticū referas: vtrūqꝫ idē significat. Nā
idem christus dictus est ⁊ panis ⁊ lapis: pa
nis scilicet viuus: ⁊ lapis quem reprobaue

runt edificātes. Utrūqꝫ quidem per signi-
ficationem: licꝫ neutrum sit per proprietatē
Sed iam reuertamur ad propositum. In-
trante iesu in hoc castellū: due sorores mar
tha ⁊ maria id est operatio ⁊ intellectꝰ ex-
cipiunt illum. Excipiunt dixerim: an exci-
piunt? Sed siue hoc siue illud dicat: vtrūqꝫ
prodest illis: non iesu. Et iesus quidē cum
ad illas venit: duo confert eis congruentia
singulis: virtutem ⁊ sapientiā: virtutē ope-
rationi: sapientiam intellectui. Unde etiā
ab apostolo predicatur dei virtus ⁊ dei sa-
pientia. Sed quid est ꝙ intrantē eum mar-
tha excipit discurrit ministrat: maria vero se
cus pedes sedens ingressi in eius verbum
cor suspendit: nisi quia priꝰ est actio: postea
vero contemplatio? Quisquis enim ad intel-
ligentiam peruenire desiderat: profecto ne
cesse est vt prius per opera bona sese diligē
ter exerceat: sicut scriptum est: Fili concu-
piscens sapientiam conserua iustitiā: ⁊ deꝰ
prebebit illā tibi. Et alibi: A mādatis tuis
intellexi. Et fide purgans corda eorum. Qua
fide? Fide per dilectionem operante. Ha-
bet martha dum agit formam bene operā-
tis: maria vero speciem exprimit contempla-
tionis: dum sedet: dum tacet: dum interpel
lata non respondet: sed tm̄ in dei verbū to-
to mentis studio intendit: ac solam quā di-
ligit gratiam diuine cognitionis cetera re-
spuens medullitus haurit: forisqꝫ velut in-
sensibilis redditur dum intus ad contem-
planda dn̄i sui gaudia felicissime rapitur.
Sine dubio talis est illa que in canticis lo-
quitur: Ego dormio: ⁊ cor meū vigilat. Duo-
bus autem modis martha excipit dominū:
et duplex ei conuiuiū parat: quia duobus
modis excluserat eum. Duo quippe sunt i
operatione que nobis deum auferunt: fla-
gitia dicimus que in nobis: facinora que i
proximos peccando committimus. Item
sunt duo que reddunt: continentia ⁊ beni-
uolentia: vt scilicet ex contrarijs contraria
curentur. Hinc enim scriptum ē: Sicut ex-
hibuistis membra vestra seruire immundi
ciē ⁊ iniquitati ad iniquitatem: ita nunc ex
hibete iustitie in sanctificationez. Dum er
go parandis talibus occupatur epulis mar
tha multum satagens pro parte: vult etiam
mariam id est intellectum ⁊ omnia interio
ra sua actioni insistere: operiqꝫ suo perficiē
do operam dare. Itaqꝫ conqueritur de so-
rore ꝙ ab ea non adiuuetur: non tamen ad
ipsam sed potius ad dominū querelam di-
rigens. Domine nō est tibi cure ꝙ soror mea
reliquit me solam ministrare? Dic ergo il-
li vt me adiuuet. Ubi sane aduertenda est
dilatio quedam ⁊ honoris obsequium er-
ga deum: ꝙ scilicet ipso presente non fit au-
sa martha euocare mariā: quinimo ⁊ apud
ipsum querelam deposuerit ipsumqꝫ domi
num vocauerit in cuius potestate sit impe-
rare sorori quicquid necesse fuerit. Non er
go miremur si quempiam laborantem ⁊ be
ne operantem aduersus fratrem vacantez
murmurare videamus: quia hoc in euan-
gelio legimus marthā fecisse aduersus ma
riam. Quod autem maria quandoqꝫ murmu-
rauit aduersus martham eo ꝙ eius actio-
nibus implicari vellet: nusquā omnino re-
peritur. Neqꝫ enim vtrūqꝫ simul agere cō-
petenter sufficeret: ⁊ curis scilicet exterio-
ribus deseruire: ⁊ internis sapientie deside
rijs vacare. De ipsa quippe sapientia scri-
ptum est: Et qui minoratur actu: percipiet
illam. Propterea maria sedet immotaqꝫ ma-
net: non vult interrumpere silentij quietem
ne iocundā amittat contemplationis quie
tem: presertim cum intus ipsum audiat do-
minum dicentem: Uacate ⁊ videte quo-
niam suauis est dominus. Hic sane consi-
derandum est: tria esse que impediunt con
templationē. Equidem anime nostre ocu-
lus intelligentia est. Sicut enim oculo cor-
poris lux corporea ⁊ cetera queqꝫ corpora
lia videntur: ita deus qui est lumen incir-
cumscriptum ⁊ eius inuisibilia vbicūqꝫ in-
tellectu ꝑcipiuntur. Differunt aūt in hoc in-
terior ⁊ exterior oculus: ꝙ exteriori quidē
lux corporea extrinsecꝰ vt videat admouetur
interiori vero creatoris lumē intrinsecus vt
discernat infunditur. Utrūqꝫ vero oculum
tria sunt que ad videndum impediūt. Pri
mum ergo de exteriori atqꝫ visibili disse-
rat ratio nostra: vt de rebus visibilibꝰ ordi-
ne disputādi faciliꝰ assurgat ad intelligētiā

Poteſt ſane fieri vt ille ſanus ſit ⁊ pateat: ſ3
qñ lux exterior ei deſit nil videat. Econtra
rio fit aliqñ: vt preſens ei quidem lux ſit: ſ3
forte ſanguine ſeu quolibet humore concre
to turbat⁹ cernẽ minime poſſit. Itē ſolet
plerũq3 contingere vt neutru3 deſit illi nec
lux nec ſalus: ſed tñ aliq̃ pulueris īteriectio
ne ledatur: quo fit: vt eius acies retundat.
Sunt ergo tria iſta que hunc oculum impe
diunt: tenebre humor concretus: puluis in-
iectus. Hec ipſa ſunt etiam quibus interi-
or ille impeditur: ſed alia nomina ſortiunt.
Nam quidem hic tenebre: ibi peccata dicũ
tur. Ipſa vo peccata confluunt in memoriã
quaſi in quandam ſentinam. Et hic eſt ille
humor concretus. Quod aute3 hic puluis
dicitur: hoc ibi cura terrenoꝝ actuum nun-
cupatur. Hec igitur tria ſunt que oculum ī
telligentie confundunt atq3 a cõtemplatiõe
veri luminis excludunt: tenebre ſc3 pecca-
torum: recordatio eorũdem: cura terrenoꝝ
actuum. Primo illo morbo turbatum ſe plã
gebat ꝓpheta cum diceret. Dereliquit me
virtus mea: ⁊ lumen oculorum meorum et
ipſum non eſt mecum. Cum enim luce iuſti
cie deſtituimur: nil alid q̃3 peccatoꝝ noſtro
rum tenebras inuenimus. Item ſecundo ſe
grauari ſentiebat quãdo dicebat. Conuer-
ſus ſum in erumna mea: dum configitur ſpi
na peccatorum ſc3 recordatio. Tertio occu-
pari ſe conqueritur cum ait. Quia cinerem
tãq̃3 panem mãducabam. Cinerem ſcilicet
actionis: pro pane contemplationis. Qui-
cũq3 ergo mentis oculum diuine contẽpla-
tioni vult intendere: profecto neceſſe eſt: vt
eum prius ab hoc triplici impedimento ſtu
deat purgare. Quod ſi quis facere conten
dat: nouerit contra triplicem morbum tri-
plex quoq3 fore remedium. Nam quidem
primus per confeſſionem: ſecũdus per ora-
tionem: tertius curatur per quietem. Hoc
tertio ideſt cura actionis poterat ab inten-
tione ſua prepediri maria: ideoq3 martha
miniſtrante ſedet ipſa manetq3 quieta. Illa
igitur conquerente ⁊ iſta tacente: audiam⁹
quid dñs pro maria reſponderit. Martha
inquit ſollicita es: ⁊ turbaris erga plurima.
Erga plurima quidem turbaris: dũ ⁊ tibi
continentia3: ⁊ proximis paras neceſſitatis
impenſam. Nam vt continentiam habeas
ſollicita es vigilare ieiunare corpus tuũ ca-
ſtigare: vt ceteris p̃ſtes: inſtas operi: vt ha-
beas vnde tribuas neceſſitatem patienti.
Porro erga hec plurima turbaris: ſed vnũ
eſt neceſſarium. Niſi enim in vnitate opus
tuum feceris: deo qui vnus eſt acceptum ꝑ
fecto non erit. Scriptum quippe eſt. Nõ ē
qui faciat bonum: nõ eſt vſq3 ad vnũ. Hinc
eſt q̄ in illa piſcina mouebatur aqua: ⁊ ſana
batur vnus. Hinc etiam q̄ decem leproſis
mundatis: vnus regreſſus eſt cum magna
voce magnificans deum. Cui etiam dñs ce
teris reprobatis teſtimonium laudis aſcri-
pſit dicens. Nonne decem mundati ſunt?
Et nouem vbi ſunt? Non eſt inuentus qui
rediret ⁊ daret gloriam deo: niſi hic alieni-
gena. Paulus quoq3 ait. Omnes qde3 cur-
runt: ſed vnus accipit brauium. His itaq3
⁊ alijs q̃3plurimis ſanctaꝝ ſcripturarũ elo-
quijs perſpicue docemur q̃3 vnitas ꝓbabil
ſit: maxime aũt ex preſenti loco vbi dñs ait.
Porro vnum eſt neceſſariũ. Sed ſciendum
eſt q̄ alia eſt vnitas ſanctoꝝ quã ex ſcriptu-
ris iam cõmendauimus: alia ē facinoroſoꝝ
que nihilominus ex eiſdem ſcripturis oſtẽ
dit ⁊ improbat. De hac eni ſcriptũ eſt. Aſti
terunt reges terre ⁊ ꝑncipes couenerunt ī
vnum: aduerſus dñm ⁊ aduerſus xp̃m ei⁹.
De hac iterum euangeliſta. Abeuntes pha
riſei ꝯſiliu3 inierũt: vt caperent ieſum ī ſer
mone. Et itē. Collegerũt põtifices ⁊ pha-
riſei ꝯſilium. Ut qd hoc? Sicut ioãnes te-
ſtat: vt interficerẽt ieſum? Q̃ꝫ vo ꝑtinax ſit
iſta reproboꝝ vnitas: docet ipſe dñs qui de
corpore diaboli ad beatũ iob loqtur dicens
Corpus illius quaſi ſcuta fuſilia: ⁊ cõpacta
ſquamis ſe prementibus. Una vni ꝯiũgit:
⁊ ne ſpiraculum qdẽ incedit per eas. Una
alteri adherebit: ⁊ tenẽtes ſe nequaq̃3 ſepa
rabũtur. Talis vnitas imo vo peruerſitas
ſolet eſſe aliquorũ fratrum tepide ac remiſ
ſe conuerſantium: quibus ſi quid honeſta-
tis aut inſignie cuius q̃3 bone conſuetudĩs
perſuadere velis promptiores ſunt maiori
diſpendio ac difficultate grauiori reſiſtere:
q̃3 facili cõpendio aſſequi velle qd rectũ eẽ

constiterit. Peruersa ꝛ execrānda talis vnitas. Hac ergo a cordibus ꝛ sermonibus nostris exclusa. illā que bona est ꝛ tm̄ bonoruꝫ est prosequamur. Et ipsa quidem gemina ē Alia est enim que iustificat: alia que glorificat. Illa merituꝫ: ista premium est. Deniqꝫ de illa scriptum est. Multitudinis credentium erat cor vnum: ꝛ anima vna. De hac autem. Qui adheret dn̄o: vnus spirit⁹ est. Et quoniam in futuro magis speranda est res: est enim futuri temporis magis q̄ꝫ presentis: eam interim omitamus: ꝛ a deo speremus potius q̄ꝫ tractemus. Illam v̄o que iustificat que etiam nūc potissimum necessaria est: in vsum nostri operis assumamus. Ipsa enim est decus suauitatis: quā dulcedine sacra insonat psalmista. Ecce q̄ꝫ bonū ꝛ q̄ꝫ iocundum: habitare fratres in vnum. Cui⁹ veritatis cū descripsisset ꝓpheta pulchritudinem eius etiam non tacuit vtilitatem: qm̄ illic inquiens mandauit dominus benedictionem vitam. Hic scꝫ benedictionem: ꝛ in futuro seculo vitam eternaꝫ. Ipa est inqꝫ vnitas: quā summa diligentia obseruandam tradit apostolus dicens. Solliciti seruare vnitateꝫ spiritus: in vinculo pacis. Seruatur autem hoc vnitatis bonum duobus modis: ab his qui curam gerunt seruandi. Debet quisqꝫ perfectus vnitateꝫ habere ad seipsum: debet ad proximuꝫ. Ad seipsum per integritatem: ad proximuꝫ per conformitatem. Omnis quippe creatura ꝛ maxime rationalis: debet suum principium imitari. Si igitur deus noster' vnus est dicente moyse: audi israel dn̄s deus tuus de⁹ vnus est: sed ꝛ ille cum sit vnus ꝛ idem atqꝫ in seipso perfectus nec vllo indigens inest ei tm̄ benignitas erga nos ꝛ amor ꝛ beniuolentia in nos veniens: debemus ꝛ nos q̄sqꝫ sibi vnus esse per integritatem virtutis: et vnum cum proximis per vinculum dilectionis. Hanc imitationem loquens de charitate nobis cōmendat apostolus ioānes dicēs Quia sicut ille est ꝛ nos sumus in hoc mundo. Sed hanc vnitatem quā queqꝫ sibiipsi diximus debere habere tria sunt que solēt impedire: nimietas: pusillanimitas: leuitas Et nimij quidem sunt qui putāt se posse q̄ꝺ non possunt: ꝛ quod non acceperunt presumunt. Quorum speciem tenebat petrus in passiōe domini: cum diceret. Domine tecū paratus sum ꝛ in carcerem ꝛ in mortem ire Pusillanimes contrarij sunt nimis: ꝛ horꝫ quoqꝫ tenuit imaginem petrus cū diceret. Exi a me: quia homo peccator sum domine Leues sunt ꝛ inconstantes qui circunferūt omni vento doctrine: quibus quod paulo ante placuit nunc displicet: ꝛ quod nūc eligunt post paululum reprobabunt. Sꝫ quid prodest hec vitia enumerare: nisi doceam⁹ etiā quib⁹ remedijs ea possit in seipso q̄sqꝫ curare. Persequamur vnitatis inimicos: nec conuertamur donec deficiant. Igitur contra nimietatem: opponenda est consideratio proprie fragilitatis. Ipsa enim est que odiosam presumptionem potissimum deijcit. Contra pusillanimitatem habenda est fiducia diuine potestatis: vt quod tuis viribus non posse putas: ex illius adiutorio possis: ꝛ cum apostolo dicas. Omnia possū: in eo qui me confortat christus. Contra leuitatem adhibenda est consultatio seniorisne scꝫ doctrinis varijs ꝛ peregrinis abducaris: sed facias quod lex diuina tibi ꝓscribit. Interroga patrem tuum ꝛ annūciabit tibi: maiores tuos ꝛ dicent tibi. Diximus de illa vnitate quam habet quisqꝫ ad seipsum: dicamus iam ꝛ de illa quam habet ad proximum. Sed ꝛ illa duobus modis habetur: dum ꝛ nos per dilectionem tendimus in alterum: ꝛ alterius quoqꝫ vicissim in nobis recipimus affectum. Et hec etiam duobus modis impeditur: obstinatione ꝛ suspitione. Obstinatio non permittit nos ad alterius cor ingredi: nec suspitio patitur credere nos ab alijs amari. Ita fit: vt dum nec nos alium obstinati diligimus: nec ab alijs diligi suspiciosi putamus: vnitas que cum proximis habenda est impediatur. Uerum huic duplici morbo duplex charitas medetur: illa scilicet que non sua querit: ꝛ iteruꝫ illa que omnia credit. Habeat obstinatus charitatem non querentem que sua sunt: et alios diligat. Habeat suspiciosus charitatem omnia credentem: et ab alijs se diligi sine dubio credat.

xx cij

¶ Item vnde supra. Sermo quartus.

ntrauit iesus i
quoddā castellum: ⁊ mulier q̄
dā martha noīe excepit illum
in domū suaz. Quid ē fratres
ꝙ ex duabus sororibus tm̄ altera dn̄m le-
git excepisse? ⁊ eaipsa que videt inferior?
Optimā enim partē elegit maria: teste ipō
quem martha suscepit. Sed ꝑor natu mar-
tha videt: ⁊ salutis initiū sibi magis actio
q̄z ↄtēplatio noscit vendicare. Laudat xp̄s
mariā: sed a martha suscipit: amat rachae-
lē iacob: sz lia supponit ignorāti. Si ꝯ frau-
de querit: audiat nō eē cōsuetudinis: vt iu
niores ꝑus tradant ad nuptias. Or si luteā
hāc cogites domū: facile erit nosse quēad-
modum in ea dn̄m martha magis accipiat
q̄z maria. Quid eni ait apl's: Glorificate ⁊
portate deuz in corꝑe vestro: marthe dicit
nō marie. Hec nimirꝫ corpis vtit instrumē
to cū illi potius sit īpedimēto. Deniqz cor-
pus inqt qꝺ corrūpit aggrauat animam: ⁊
deꝑmit terrena inhabitatio sensum multa
cogitātē. Nūqd ⁊ operātē? Martha igit i
domū suā excipit saluatorem in terris: ma-
ria potius cogitabat quēadmodū ab eo su-
scipiat in domo nō manufacta eterna ī cel'
Forte tm̄ ⁊ ipa dn̄m suscepisse videt: sed in
spū. Dn̄s enim spūs ē. Hinc inqt haud du
biū qn marthe: soror erat noīe maria. Que
etiā sedens secus pedes dn̄i: audiebat ver
bū illius. Uides ꝙ vtraqz suscipit verbuz?
hec in carne: illa in voce? Martha autē sa-
tagebat circa frequēs ministeriū. Que ste-
tit ⁊ ait: Dn̄e nō ē tibi cure? ꝙ soror mea re
liqt me solā ministrare? Putas in domo in
qua xp̄s suscipit? vox murmuris audietur
Felix domus ⁊ beata semꝑ cōgregatio est:
vbi de maria martha cōquerit. Nā marie
marthā emulari: prorsus indignū: prorsus
illicitū ē. Alioqn vbi legis mariā causantē
ꝙ soror mea reliqt me solam vacare? Absit
vt q deo vacat: ad tumultuosaz aspiret fra-
trū officialiū vitā. Martha semꝑ insuffici
ens sibi ⁊ minus idonea videat: aliisqz ma
gis id operis qꝺ administrat optet īponi.
Respōdit aūt ei iesus. Martha martha so
licita es: ⁊ turbaris erga plurima. Uide ꝑ
rogatiuaz marie qua in omni cā habet ad-
uocatū. Indignat siquidē phariseus? con-
querit soror: ⁊ etiaz discipuli murmurant?
vbiqz maria tacet: ⁊ ꝓ ea loquit xp̄s: Opti-
mā inqt partē elegit scilicet maria: que nō
auferet ab ea in eternū. Hoc vnū illud ne-
cessariū ē: hec vna quā ꝓpheta tā sedule re
quirebat. Unā inqt petii a dn̄o: hāc requi
rā. Quid tm̄ sibi vult fratres ꝙ optimā ꝑtē
maria dicit elegisse? Ubi iā erit qꝺ aduer-
sus eam ꝓferre solemus? si qn̄ forte admini
strātis marthe turbationē ⁊ inequalitatez
iudicare voluerit melior est iniqtas viri q̄z
benefaciēs mulier? Ubi erit ⁊ illud? si qs
mihi ministrauerit honorificabit eū pater
meus? Et illud? qui maior ē vestrū: erit mi
nister vester? Postremo que cōsolatio ē la
borāti? quasi in eius sugillationem ꝑtē soro
ris attollere? Unū ergo arbitror e duobus
vt aut de electione maria laudet ꝙ ꝑs ipa
quātū in nobis ē sit omnibus eligēda? aut
certe vt neutrū defuisse dicat: nec in partē
quālibet ꝑcipitasse sententiā: sed ad obedi
entiam preceptoris in vtrūlibet sit parata.
Quis enim sicut dauid fidelis? egrediens
⁊ ingrediens ⁊ paratus ad imperiū regis?
Deniqz paratū inquit cor meuz: paratum
cor meū? nō semel tm̄ sed ⁊ secundo: ⁊ vaca
re tibi: ⁊ ꝓximis ministrare. Hec plane ꝑs
optima: que nō auferetur. Hec mens opti
ma: que non mutabit quacūqz vocaueris
eā. Bonū enim acquirit graduz qui bene
ministrauerit? forte meliorem qui bene va-
cauerit deo: optimū aūt qui ꝑfectus est in
vtroqz. Unum adhuc dico: si tm̄ id de mar
tha liceat suspicari. None enim quasi ocio
sam reputasse videt? quā sibi dari petiit ad
iutricē? Sed carnalis est: ⁊ omnino nō per
cipit que sunt spūs dei: siquis forte vacātē
animā: sua de vacatiōe redarguit. Audiat
igitur optimā esse hāc partem que maneat
in eternum. Nunquid enim nō rudis quo
dāmodo videtur anima? que diuine ↄtem
platiōis penitus expers illā intrauerit regi
onem: vbi hoc vnum omniū opus vnū stu
dium eadem vita? Sed consideremus fra-
tres quēadmoduz in hac domo nostra tria

hec distribuerit ordinatio charitatis: mar-
the administrationē? marie cōtemplationē
lazari penitentiā. Habet hec simul quecū-
q3 perfecta est anima: magis tñ videntur ad
singulos singula ptinere? vt alij vacent san
cte contemplationi: alij dediti fraterne ad
ministratiōi: alij in amaritudine anime sue
recogitēt annos suos: tanq3 vulnerati dor-
mientes in sepulchris. Sic plane sic opus ē
vt maria pie ⁊ sublimiter sentiat d deo suo
martha benigne ⁊ misericorditer de proxi-
mo: lazarus misere et humiliter de seipso.
Gradum suum quisq3 consideret. Si inuē
ti fuerint in ciuitate hac noe daniel et iob:
ipsi iusticia sua liberabūtur ait dñs: sed fi-
lium aut filiam non liberabunt. Memini
nos blandimur: vtinam nec nostruz qspiā
se seducat. Quibus enim nulla credita est
dispensatio administrationulla commissa?
his omnino sedēdum erit aut secus pedes
dñi cum maria: aut certe cum lazaro inter
septa sepulchri. Quidni erga multa turbe-
tur martha? que solicita est ꝓ multis? Tibi
ergo cui necessitas non incūbit ex duobus
vnum est necessarium: aut non turbari pe-
nitus: sed delectari magis in dño: aut si id
necdum potes turbari non erga plurima:
sed vt de se ꝓpheta loquitur ad teipm. Ite
rum dico: ne quis de ignorantia habeat ex
cusationem. Oportet te frater ad quem de
fabricanda seu regenda inter vndas dilu-
uij archa nil spectat? aut virum esse deside
riorum: vt daniel erat: aut cum beato iob
virum dolorum ⁊ scientem infirmitatem.
Alioquin vereor ne tepidum ⁊ nauseam ꝓ
uocantem euomat ex ore suo: qui inuenire
te cupit: aut sui considerationem calidum
⁊ charitatis igne flagrantem: aut tua ipsi-
us cognitione frigidum ⁊ timoris aq̄ igni-
ta diaboli iacula restringētem. Sed ⁊ ipaz
quoq3 martham admonitam esse necesse ē
id maxime queri inter dispensatores: vt fi-
delis quis inueniatur. Erit autem fidelis
si neq3 que sua sūt querat: sed que iesu xpi?
vt sit intentio pura: nec suam faciat: sed do
mini voluntatez: vt sit actio ordinata. Sūt
enim quorum non simplex est oculus: ⁊ re-
cipiunt mercedem suam? sunt qui serūtur
proprijs motibus animorum ⁊ contamina-
ta sunt vniuersa que offerunt: quippe cuz
voluntates eorum inueniantur in eis. Ue
ni nunc mecum ad nuptiale carmen ⁊ con
sideremus quemadmodū sponsus sibi spō
sam vocat: nec vllum omiserit ex trib⁹: nec
eis addiderit quicq̄3. Surge inquit ami-
ca mea? propera formosa mea: colūba mea
⁊ veni. An non amica est que dominicis lu
cris intenta? fideliter ipsam quoq3 ꝓ eo po
nit animam suam? Quotiens enim ꝓ vno
ex minimis eius spirituale studium inter-
mittit: totiens pro eo spiritualiter animam
suam ponit. Aut non formosa? que reuela-
ta facie gloriam domini speculando in ean
dem imaginem transformatur de claritate
i claritatem tanq3 a domini spiritu? An nō
columba? que plangit ⁊ gemit in foramini-
bus petre in cauernis macerie tanq3 sepul
ta sub lapide? Mulier ait martha nomine
excepit illum in domum suam. Certum est
huiusmodi tenere locum fratres officiales
quos fraterne charitatis intuit⁹ varijs ad
ministrationibus deputauit. Utinam au-
tem ⁊ ego ipse inter dispēsatores fidelis me
rear inueniri. Quibus enim conuenienti-
us videtur aptandum quod dominus ait:
martha martha solicita es q̄3 prelatis? si ta-
men digna in solicitudine presunt. Aut qs
turbatur erga plurima? nisi cui ⁊ marie va
cantis ⁊ lazari penitentis: sed ⁊ ipsoruz qui
bus partitur onera vniuersa solicitudo in
cumbit? Uide marthā solicitam: vide mar
tham turbatam erga plurima. Apostolum
loquor: qui ꝑlatos solicitudinis admonēs:
gerit ipe solicitudinem omnium ecclesiarum
Quis infirmatur inquit? ⁊ ego nō infirmor?
Quis scādalizatur? ⁊ ego nō vror? Suscipiat
igitur martha dñm in domū suā: cui nimirū
credita ē dispēsatio dom⁹. Mediatrix est
vt sibi pariter ⁊ subiectis salutē obtineat:
suscipiāt grām sicut scriptū est. Suscipiāt
montes pacem populo: ⁊ colles iustitiam.
Suscipiant ⁊ ceteri coadiutores eius sin-
guli pro q̄litate ministerij sui excipiāt xpm
seruiant christo: ministrēt ei membris suis
ille in infirmis fratribus: ille in pauperi-
bus: ille in hospitib⁹ ⁊ ꝑegrinis. Quibus

ita ſolicitis circa frequens miniſteriũ: vi-
deat maria quẽadmodum vacet ⁊ videat
qm̃ ſuauis eſt dñs. Uideat inq̃ quã deuo
ta mente q̃ȝ tranquillo ſedeat animo ſecus
pedes ieſu: ꝓuidens euȝ ſemꝑ in cõſpectu
ſuo ⁊ v̉ba ex eius ore excipiẽs cuius ⁊ aſpe-
ctus delectabilis ⁊ eloquiũ dulce. Diffuſa
eſt gr̃a in labijs ei⁹: ⁊ eſt ſpecioſus forma p̃
filijs hominũ: imo ſuꝑ oẽm gl'iaȝ angeloꝝ.
Gaude ⁊ gr̃as age maria: q̃ ꝑtem optimã
elegiſti. Beati eni oculi q̃ vident q̃ tu vi-
des: ⁊ aures q̃ merenť audire que tu audis
Btã plane q̃ venas diuini ſuſſurrij ꝑcipis
in ſilentio: in quo vtiq̃ȝ bonũ eſt homini do
minũ expectare. Simplex eſto nõ tantũ ſi
ne dolo ſed etiã abſq̃ȝ multiplicitate occu-
pationũ: vt tecũ ſit ſermocinatio ei⁹ cuius
⁊ vox dulcis ⁊ facies decora. Unũ caue ne
incipas abũdare in ſenſu tuo ⁊ vel plus ſa
pere q̃ȝ oporteat ſapere: ne forte dum lucẽ
ſectaris impingas in tenebras illudente ti
bi demonio meridiano: de quo nõ eſt hu-
ius tẽporis diſputare. Nam lazarus quo
deuenit? Ubi poſuiſtis eum? Sorores allo
quor: que ſepelierunt fratreȝ predicatiõe
⁊ miniſterio: exemplo ⁊ oratiõe. Ubi ergo
poſuiſtis eum? Abſcondit⁹ eſt foſſa humo
ſub lapide iacet: non facile inuenitur. Pro
pterea non erit incongruum quatriduano
quartum ſeruare ſermonem: vt iuxta ſal-
uatoris exemplum audientes ecce quem
amas ĩfirmať: vt nos maneam⁹ hic de iſto
cxx Item vnde ſupra Sermo quintus.
iij

Empus loquẽ
di eſt omni carni cum aſſumiť
incarnati verbi mater in celũ
nec ceſſare debet a laudibus
humana mortalitas: cum hominis ſola na-
tura ſupra immortales ſpiritus exaltatur
in virgine. Sed de ei⁹ gl'ia nec ſilere deuo
tio patitur: nec dignum aliquid ſterilis cõ
cipere cogitatio: aut in erudita poteſt locu-
tio parturire. Hinc eſt ꝙ ⁊ ipſi celeſtis cu
rie princeps in conſideratione tante ⁊ no-
uitatis: clamant nõ ſine admiratiõe. Que
eſt iſta que aſcendit de deſerto: delitijs af-
fluens? Ac ſi manifeſtius dicant. Quanta
eſt hec: aut vnde ei aſcendenti vtiq̃ȝ de de-
ſerto affluentia tanta delitiarum? Nec enĩ
pares inueniunť delitie vel in nobis quos
in ciuitate domini letificat fluminis impe
tus: qui a vultu glorie voluptatis glorie po
tamur. Que eſt iſta: que deſub ſole vbi ni-
hil eſt niſi labor ⁊ dolor ⁊ afflictio ſpiritus:
aſcendit delitijs ſpiritualibus affluens?
Quidni delitias dixerim virginitatis de-
cus cum munere fecunditatis humilitatis
inſigne diſtillantem charitatis fauũ: miſe
ricordie viſcera plenitudinem gratie pre-
ragatiuam glorie ſingularis? Aſcendens
igitur de deſerto regina mundi: etiam an-
gelus ſanctis vt canit eccleſia ſpecioſa fa-
cta eſt et ſuauis in delitijs ſuis. Deſinant
tamen deſerti huius mirari delitias: quia
dominus dedit benignitatem: ⁊ terra no-
ſtra dedit fructum ſuum. Quid mirãtur
de terra deſerta mariaȝ aſcendere delitijs
affluentẽ? Mirenť poti⁹ pauperẽ xp̃m de
celeſtis regni plenitudĩe deſcendẽtẽ. Lon-
ge enĩ ãpliori miraclo dignũ videť dei filiũ
paulominus ab ãgelis minorari: q̃ȝ dei ma
trẽ ſuper angelos exaltari. Illius q̃dem ex-
inanitio facta ẽ repletio nr̃a: illius miſerie
mũdi delicie ſunt. Deniq̃ȝ cum diues eſſet
propter nos factus eſt pauꝑ: vt nos eius in
opia ditaremur. Sȝ ⁊ crucis ignominia:
credentiũ facta ẽ gloria. Adhuc aũt ad mo
numẽtũ ꝓperat vita noſtra: vt quatridua
num reducat a monumẽto ⁊ eũ de quo vo
bis hodie ſi bene meminit charitas veſtra
ſ̃mo debetur: lazarũ querit vt queratur et
ĩueniatur a lazaro. In hoc enim ẽ charitas
non quaſi nos dilexerim⁹ deum: ſed q: ipſe
prior dilexit nos. Age igiť dñe: quere quẽ
amas: vt ⁊ amantẽ facias ⁊ querẽtẽ. Que-
re vbi poſuerũt eũ. Iacet eniȝ clauſus liga
tus oneratus. Iacet in ergaſtulo cõſciẽtie:
tenetur in vinculis diſcipline: ⁊ tanq̃ȝ lapi
de ſuperpoſito ꝑmiť: ⁊ opprimiť onere pe-
nitentie: eo ꝙ deſit interim fortis vt mors
dilectio: et charitas omnia ſuſtinẽs. Et in
his omnibus iam fetet domine: quatri-
duanus eſt enim. Credo multorum iam
ingenia preuolant: vt intelligant quem

velim dicere lazarũ. Eum sine dubio q nuper pctõ mortuus fodit sibi parietẽ vt videat abhoĩationes multas ⁊ malas praui ⁊ inpscrutabilis cordis sui: iuxta pphã aliũ ingressus in petraȝ abscõditus fossa humo a facie furoris dñi. Sed quid est dñe? Iaȝ fetet: quatriduanus est eni. Forte eni fetorem istũ: ⁊ q̃ttuor dies istos nõ ꝯtinuo qs intelligat. Ego primã arbitror timoris dieȝ qua nimirũ irradiante cordibus nostris peccato morimur: ⁊ quodãmodo sepellimꝰ in cõscientijs nostris. Secunda ni fallor in labore certaminis. Solet nẽpe iter primordia conuersionis acrius insurgere tẽtatio praue cõsuetudinis: ⁊ vix extingui possunt iacula ignita diaboli. Tertia nihilominus doloris esse videtur duȝ recogitat quis annos suos in amaritudĩe aĩe sue: nec tã laborat declinãdo futura q̃ȝ pterita plãgẽdo deplorat. Miraris q hos dixeri dies? Sȝ tales sepulture debẽntur dies nebule ⁊ caliginis: dies luctus ⁊ amaritudinis. Sequitur dies pudoris nõ dissimilis tribus quãdo iam horribili confusione operetur aĩa miseranda: dum nimis ꝯsiderat q̃ ⁊ quanta reliquerit: ⁊ in occulis cordis tetras versat imagines pcõꝝ. Aius huiuscemõi nihil dissimulat: sed dijudicat: sed exaggerat: sȝ aggrauat vniuersa. Non sibi pcit durus iudex in semetipsuȝ Utilis qdem exacerbatio ⁊ digna miseratione crudelitas facile sibi diuinã cõcilians grãm: dum pro eo mẽs emulatur etiam contra seipsam. Veruntamen lazare veni foras: ne in tanto fetore diutius immoreris. Caro putrida putredini proxima est: ⁊ qui confunditur vehemẽtius ⁊ tabescit ppe est vt dispet. Propterea lazare veni foras. Abyssus abyssum inuocat: abyssus luminis ⁊ mĩe abyssuȝ miserie ⁊ tenebrarum. Maior illius bonitas q̃ȝ iniqtas tua ⁊ vbi pctm̃ abundat supabũdare ⁊ gratiã facit. Lazare inqt veni foras. Ac si manifestius dicat. Quo vsq̃ȝ conscientie tue caligo te detinet? Quamdiu in cubili tuo graui corde cõpungeris? Veni foras procede respira in lucẽ miserationũ meaꝝ Hoc eni est qð in ppheta legisti. Infrenabo os tuũ laude mea: ne peas. Euidentius quoqȝ propheta alius de seipso dicit. Ad meipm aĩa mea turbata est: ppterea memor ero tui. Iã vero qd sibi vult qð ait tollite lapidẽ: ⁊ post pauca soluite eũ? Nũqd post visitationẽ gratie ꝯsolãtis cessabit agẽ penitẽtiã qm̃ appropiquauit regnũ celoꝝ: aut abiciet disciplinã ne forte irascat dñs ⁊ pereat de via iusta? Tollat lapis sȝ pẽitẽtia maneat nõ iã pmẽs ⁊ onerãs sȝ viuidã ⁊ robustã mẽtẽ roborans magis atqȝ cõfirmãs nimiꝝ cuius lȝ sit quẽ antea nesciebat dñi facere volũtatẽ. Sic ⁊ disciplina iã liberũ nõ cõstrigit ſm illud: iusto nõ ẽ lex posita: sed volũtariũ regit ⁊ dirigit ĩ viã pacis. Super hac lazari suscitatiõe manifestiꝰ psallit propheta. Nõ derelinques ait aĩam meã in infernõ: q vt dixisse me memini: scðo huiꝰ festiuitatis die ĩfernꝰ qdẽ ⁊ carcer aĩe rea ꝯscia ẽ. Nec dabis sãctũ tuũ nõ suũ ipius sȝ tuũ vtiqȝ quẽ ipse sctificas videre corruptiõeȝ Corruptioni siquidẽ proximꝰ erat q̃triduanꝰ qui ceperat iam fetere. Propeꝫ erat vt penitus dissolueret ⁊ veniẽs ĩ profundũ maloꝝ contẽneret impius: sed preuentus vocẽ virtutis ⁊ ab ea viuificatus gratias agit dicens. Notas fecisti mihi vias vite. adimplebis me leticia cum vultu tuo. Ad ipius siquidẽ contẽplationem euocasti ⁊ eduxisti ab inferno aĩam meam dum anxiaret sup me spũs meus intuens conscientie proprie faciem nimis abhominandam. Clamauit inqt voce magna. Lazare veni foras. Magna vtiqȝ voce: non tam sono clamosa: q̃ȝ pietate ⁊ virtute magnifica. Sed quo deuenimus. Nunqd non supra celos virginem prosequebamur. Et ecce cum lazaro descẽdimus in abyssuȝ. A splendore virtutis ad fetorẽ q̃triduani procliuis decurrit oratio. Cur hoc nisi q põdere pprio ferebamur: ⁊ trahebat nos materia tanto vberior vtiqȝ quãto familiarior. Fateor ĩpitiã meã pusillanimitẽ propriam non abscondo. Non est equidẽ q me magis delectet sed nec est qð terreat magis: q̃ȝ de gloria virginis matris habere sermonem. Ut enim sileaȝ interim ĩeffabile priuilegiũ meritoꝝ ⁊ pꝛogatiuam penitꝰ singularẽ: tãto eã deuotiõis affectu ãplectũtur honorãt suscipiunt vt dignum

est vniuersi: vt licet de ea loqui gestiāt oēs tñ quicqd dicit de indicibili eo ipo qd dici potuerit min⁹ gratū sit min⁹ placeat min⁹ accepet. Quidni min⁹ sapiat: qcqd de incōprehēsibili glīa cōprehēdere potuit mēs humana? Ecce eni si in ea laudauero virginitatē: multe mihi virgines post eā videnī offerri. Si in ea humilitatē pdicauero: inuenient forte vel pauci q docēte filio ei⁹ mites facti sunt ꝛ hūiles corde. Si magnificare voluero misericordie ei⁹ multitudinē: sunt aliq mie viri etiā ꝛ mulieres. Unū est in quo nec primā similē visa est nec hrē sequētez gaudiū matris hñs cū virginitatis honore. Optimā ptem elegit sibi maria Optimā plane: qr bona fecuuditas ꝯiugalis: melior aūt castitas virginalis, prsus aūt optima est secūditas virginea seu secūda virginitas. Marie puilegiū est non dabit alteri: q: nō auferet ab ea. Singulare est sz ꝯtinuo etiā idicibile inuenit: vt queadmodū nemo assequi possit sic nec eloq quidē Quid si ꝛ illud adijtias cui⁹ mater? Que poterit ligua etiā si iā angelica sit dignil extollere laudibus virginē: matrē aūt nō cuiuscūqz sed dei? Duplex nouitas: duplex p rogatiua: duplex miraculū: sed digne prorsus aptissimeqz ꝯueniens. Neqz eni filius alius virginē: nec deū decuit partus alter Ueruntñ nō hoc tm̄ si diligēter attendas: sed ceteras quoqz virtutes singulares prorsus inuenies in maria: q̄ videbanī esse cōmunes. Que eni vel angelica puritas virginitati illi audeat cōpari? que digna fuit spūs sancti sacrariū fieri et habitaculū filij dei? Si rerū pretia de raritate pēsamus: q̄ prima in terris angelicā pposuit ducere vitā sup oēs est. Quō inqt fiet istud? Qm̄ virum nō cognosco. Immobile ppositū virginitatis: qd nec angelo filiū pmittēte aliquatenus titubauit. Quō inqt fiet istud? Neqz eni eo modo quo fieri solet i ceteris Uirum penit⁹ nō cognosco: nec filij desiderio nec spe plis. Quāta vero ꝛ q̄z preciosa humilitatis virt⁹: cum tanta puritate cum innocentia tanta cū ꝯsciētia prorsus absqz delicto: immo cū tanta gratie plenitudine Unde tibi humilitas: ꝛ tanta humilitas o beata? Digna plane quā respiceret dominus: cuius decorem cōcupisceret rex: cui⁹ odore suauissimo ab eterno illo paterni sinus attraheretur accubitu. Uide enim q̄z manifeste sibi concinnant virginis nostre canticum ꝛ nuptiale carmē: nimirū cuius vterus sponsi thalamus fuit. Audi mariaz in euangelio. Respexit inqt humilitatē ancille sue. Audi eandē in epithalamio. Cum esset rex inqt in accubitu suo: nardus mea dedit odorē suum Nardus quippe herba humilis est ꝛ pectus purgat: vt manifestuz sit humilitatē nardi nomine designari: cuius odor ꝛ decor inuenerit gratiam apud deum. Sileat misericordiā tuam virgo beata: si quis est qui inuocatā eam in necessitatibus suis sibi meminerit defuisse. Nos quidem seruuli tui ceteris in virtutibus congaudemus tibi: sed in hac potius nobis ipsis. Laudamus virginitatem humilitatē miramur: sz mīa miseris sapit dulci⁹ mīam amplectim̄ cari⁹: recordamur sepi⁹ crebrius iuocamus. Hec est eni que totius mundi reparationem obtinuit: salutē omnium impetrauit. Cōstat enim pro vniuerso genere humano fuisse solicitā cui dictū est: ne timeas maria iuenisti gratiam vtiqz quam querebas. Quis ergo misericordie tue o benedicta longitudinē. ꝛ latitudinē sublimitatē: ꝛ profundū: queat iuestigare Nam longitudo eius vsqz in nouissimū diem inuocantibus eam subuenit. vniuersis Latitudo ei⁹ replet orbem terrar: vt tua quoqz misericordia plena sit oīs terra. Sic ꝛ sublimitas eius ciuitatis superne iuenit restaurationem: ꝛ profūdū eius sedentib⁹ in tenebris ꝛ vmbra mortis obtinuit redēptionem. Per te eñ celum repletum infernus euacuatus est. īstaurate ruine celestis hierusalem: expectantabus miseris vita perdita data. Sic potentissima et pijssima caritas et affectu compatiendi ꝛ effectu subueniēdi abūdat. eqz locuples ī vtroqz. Ad hūc igit fontē sitibūda pperet aīa nr̄a: ad hūc mie cumulū tota solicitudine miseria nr̄a recurrat. Ecce iā quib⁹ potuim⁹ votis ascēdētē te ad filiū deduxim⁹: ꝛ psecuti sumus saltez a longe: virgo benedicta

Sit pietatis tue ipsam quã apud deuz gra
tiam inuenisti notam facere mundo: reis
veniam: medelam egris: pusillis corde ro-
bur: afflictis consolationem: piclitantibus
adiutoriũ ꝛ liberatione̅ sc̃is tuis p̃cib⁹ ob-
tinendo. In hac quoqꝫ die solẽnitatis ꝛ le-
titie dulcissimũ marie nomen cũ laude in-
uocãtib⁹ suulis p te regina cleme̅s gr̃e sue
mũera largiat̃ iesus xp̃s fili⁹ tu⁹ dñs nr̃ q e̅
sup oia benedictus deus in secula amen.

cxx ¶ Itez vnde supra de verbis apocalipsis
iiij Sermo sextus.

Ignũ magnũ apparuit in celo mulier ami-
cta sole ꝛ luna sub pedibus ei
us: ꝛ in capite ei⁹ corona stel
laꝝ duodecim. Uehementer quide̅ nobis
dilectissimi vir vnus ꝛ mulier vna nocuere
sed gratias deo p vnũ nichilominus viruz
ꝛ mulierem vnã omnia restaurant̃: nec si-
ne magno feruore gr̃arum. Neqꝫ eni sicut
delictũ ita ꝛ donũ: sed excedit dãni estima-
tione̅ beneficij magnitudo. Sic nimirũ pru
dentissimus ꝛ cleme̅tissimus artifex quod
quassatũ fuerat nõ cõfregit sed refecit: vt
videlicet nobis nouum adam formaret ex
veteri: ꝛ euam transfunderet in mariã. Et
quide̅ sufficere poterat xp̃o siquide̅ ꝛ nunc
omnis sufficie̅tia nostra ex eo est: sed nobis
bonũ nõ erat esse hoiez soluz. Cõgruũ ma-
gis vt adesset nr̃e repationi sexus vterqꝫ
quoꝝ corruptioni neuter defuisset. Fidelis
plane ꝛ prepote̅s mediator dei ꝛ hominuz
homo xp̃s iesus: sed diuinã in eo reuerent̃
homines maiestate̅. Absorta videt̃ in deita
tem humanitas: non ꝙ sit mutata substan-
tia sed affectio deificata. Non solũ illi can-
tatur: mia cantat̃ pariter ꝛ iudicium: quia
etsi didicit ex his que passus est compassi
one̅ vt misericors fieret: habet tñ ꝛ iudicia
riaz potestate̅. Deniqꝫ deus noster ignis
cõsume̅s est. Quidni vereat̃ peccator acce
dere: ne que̅admodũ cera fluit a facie ignis
sic pereat ip̃e a facie dei? Itaqꝫ iam nec ip̃a
mulier benedicta in mulierib⁹ videbit̃ oci
osa: inuenie̅t̃ equide̅ locus eius in hac recõ
ciliatione. Opus eni est mediatore ad me-
diatore̅ istũ: nec alter nob vtilior qꝫ maria
Crudelis nimirũ mediatrix eua: p quã ser
pe̅s antiquus pestiferũ ꝛ ip̃i ꝛ viro virus
infundit: sꝫ fidelis maria q̃ salutis antido-
tũ ꝛ viris ꝛ mulieribus ꝓpinauit. Illa eni
ministra seductiõis: hec ꝓpinatiõis. Illa
suggessit p̃uaricatione̅: hec igessit rede̅ptio
ne̅. Quid ad mariã trepidet hũana fragili
tas? Nihil austeꝝ in ea nihil terribile: tota
suauis e̅ oibus offere̅s lac ꝛ lanã. Reuolue
dilige̅ti⁹ euãgelice historie serie̅ vniuersã
ꝛ si qd forte icrepatoriũ si qd durũ si qd de
niqꝫ signũ vl' tenuis idignatiõis occure̅it
in maria: de cetero suspectã he̅as ꝛ accede̅
verearis. Quod si vt vere sũt plena magis oia
pietatis ꝛ gr̃e plena mãsuetudis ꝛ mie q̃ ad
eã ptine̅t mũeris: age ei gr̃as q sibi tali me-
diatrice̅ benignissia miseratiõe ꝓuidit in q̃
nih possit ee̅ suspectũ. Deniqꝫ oib⁹ oia fc̃a
est sapie̅tib⁹ ꝛ isipie̅tib⁹ copiosissima chari-
tate debitrice̅ se fec: oib⁹ mie sinũ apuit: vt
de plenitudie illi⁹ accipiãt vniuersi: capti
uus rede̅ptione̅: eger curatione̅: tristis ꝯso
latione̅: pctõr veniã: iust⁹ gr̃az angel⁹ letitiã
deniqꝫ tota trinitas gl'iaz filij p̃sona carnis
hũane suba: vt nõ sit q se abscõdat a calore
ei⁹. Putasne ip̃a e̅ sole amicta mulier? Est
siqde̅ vt de p̃nti eccl'ia id itelligendũ ꝓpt hi
ce visiõis series ip̃a demõstret: sꝫ id plane
nõ icõuenient̃ marie videbit̃ attribue̅dũ.
Nimiꝝ ea e̅ q̃ velut alteꝝ sole̅ induit sibi ꝛ
que̅admodũ ille sup bonos ꝛ malos idiffe
rent̃ orit̃ sic ip̃a qꝫ nõ discutit merita sꝫ oib⁹
sese exorabile̅ oib⁹ cleme̅tissimã p̃bet oiuz
deniqꝫ neccẽitates ãplissimo q̃dã misat̃ affe
ctu. Nã ꝛ defect⁹ ois sub ea ꝛ qcqd fragili-
tatis seu corruptiõis e̅ excelle̅tissia q̃dã sub
limitate p̃ ceteris oib⁹ excedit ꝛ supgredit̃ cre
aturis vt merito sub pedib⁹ ei⁹ luna e̅e dica
tur. Alioqn magnũ dixisse videbim̃ vt sit
luna ista sub pedib⁹ ei⁹ quã sup oe̅s ãgeloꝝ
choros sup cherubi qꝫ ꝛ seraphin exaltatã
nefas e̅ dubitare. Solz aũt luna nõ mõ d̃fe
ctũ corruptiõis sꝫ stultitiã me̅tis: nõnũqꝫ v̇o
eccl'iaz hui⁹ tp̃is d̃signare. Illã qde̅ ꝓpt mu
tabilitate̅: hãc sane ꝓpt suseptũ aliũde sple̅-
dore̅. Utraqꝫ v̇o vt ita dixeri luna marie sb
pedib⁹ cõgrue satis ponit̃: alio tñ atqꝫ alio

mō. Siqdem stult⁹ vt luna mutat: sapiens aūt pmanet vt sol. In sole nimir & feruor & splēdor: atq; is oīno mutabil' & icert⁹: q nūq; in eodē statu permaneat. Iure ḡ maria sole phibet amicta: que pfundissimū diuine sapiētie vltra q; credi valeat penetrauit abyssum: vt quātū sine psonali vnione creature cōdictio patit luci illi inaccessibili videat imersa. Illo nimir igne pphete labia purgāt: illo igne seraphin accedunt. Lōge vo aliter maria meruit nō velut summatiz tāgi sed opiri vndiq; & circūfundi: & tanq; ipo igne cōcludi. Cādidissimus sane sed & calidissimus huius mulieris amict⁹: cuius oīa tam excellēter irradiata noscunt: vt nihil in ea non dico tenebrosum sed ne obscurū: saltē vel minus lucidū: sed ne tepidum qdē aliqd aut nō feruētissimū liceat suspicari. Insipiētia vo oīs lōge sub pedib⁹ ei⁹: vt penitus absit hec ab insipientiū mulier numero: & collegio virginum fatuar. Immo vo & vnicus ille stultus qui vere mutatus vt luna sapiētiam pdidit in decore suo: sub marie pedibus conculcatus patit miseriā seruitutē. Nimir ipa est quondā a deo pmissa mulier serpentis antiqui caput virtutis pede cōtritura: cuius plaue calcaneo in multis versutijs insidiat: sed sine causa. Sola enim cōtriuit vniuersam hereticam prauitatē. Alius nō de substātia carnis sue xp̄z edidisse dogmatizabat: alius paruulū non peperisse sed reperisse sibilabat: ali⁹ viro cognitā blasphemabat: alius dei matrē audire nō sustinēs magnū illud nomē theothocos ipiissime sugillabat: sz ɔtriti sūt isidiatores: cōculcati supplātatores: ɔfutati derogatores: & beatā eā dicunt oēs generatōes. Deniq; & p herodē draco isidiat⁹ ē pariēti vt nascētē excipiēs filiū devoraret q inimicitie cēnt iter semē mulieris & draconis. Iā si eccl'ia lune magi videt itelligēda vocabulo qđ videlicet nō ex se splēdeat: sz ab eo qui dicit: sine me nihil potestis facere: habes mediatricē quaz tibi paulo ante cōmēdauimus euidēter expressam. Mulier inqt amicta sole: & luna sub pedib⁹ eius. Amplectamur marie vestigia fratres: & deuotissima supplicatiōe beatis illius pedib⁹

puoluamur. Teneamus eā nec dimittam⁹ donec bñdixerit nobis. Potēs ē enim. Nē pe vellus ē mediū inter rorē & areā: mulier inter solē & lunam: maria inter xp̄m & ecclesiā cōstituta. Sed forte miraris nō tam vellus opertū rore: q; amictaz sole mulierem. Magna siquidē familiaritas: sed mira oino vicinitas solis & mulieris. Quō enim ī tam vehementi feruore: tam fragilis natura subsistit? Merito qdē admiraris moyses sancte: & curiosius desideras ītueri. Uerūtamē solue calciamēta de pedib⁹ tuis: & īuoluta pone carnalium cogitationū si accedere cōcupiscis. Uado inqt & videbo visionē hāc magnā. Magna plane visio rub⁹ ardēs sine cōbustiōe: magnū signū mulier illesa manēs amicta sole. Nō ē rubi natura opertū vndiq; flāmis manere nihilomin⁹ incōbustū: nō mulieris potentia: vt sustineat solis amictū. Nō ē virtutis humane: sz ne angelice qdē. Sublimior quedā necessaria est. Spūs sanctus inqt supueniet in te. Et tanq; respōderet illa qm̄ spūs ē deus et deus noster ignis ɔsumens: virtus ait non mea nō tua: sed altissimi obumbrabit tibi. Nihil itaq; mirū: si tali obumbraculo talis etiā a muliere sustineat amictus. Mulier ī quit amictaz sole. Plane amicta lumine sicut vestimēto. Nō percipit forte carnalis: nimir spūale ē: stulticia illi videt. Non sic videbat aplo q dicebat: Induimini dn̄m iesū xp̄z. O familiaris fcā es ei dn̄a q; proxima: imo q; ītima fieri meruisti: quātā īuenisti grāz apud eū. In te manet & tu in eo: & vestis eū: & vestiri ab eo. Uestis eū substātia carnis: & vestit ille te sine gloria maiestatis. Uestis nube solē: & sole ipa vestiri. Nouum eni fecit dn̄s sup terrā: vt mulier circundaret vir: nec aliū quā de quo dr: ecce vir oriēs nomē ei⁹. Nouū quoq; fecit ī celo: vt mulier sole appareret amicta. Deniq; & coronauit eū: & vicissi ab eo meruit coronari. Egredimini filie syon: et videte matrē salomonis ī diademate quo corona uit eaz fili⁹ suus. In capite inqt ei⁹ corona stellarū duodeci. Dignū plane stell' coronari caput: qđ & ipsis lōge clari⁹ micās ornet eas poti⁹ q; ornet ab eis. Quidni coronet

sydera quam sol vestit? Sicut dies verni
ait circūdabant eā flores rosaꝝ ⁊ lilia ꝯua
lium. Nimirū leua sponse sub capite eius:
⁊ iam dextera illius amplexatur eā. Quis
illas estimet gemmas quis stellas noiet? e
quibus marie regiū diadema cōpactū est?
Supra hominē est corone huius rōnem ex
ponere: iudicare cōpositionem. Nos tamē
pro modulo nostre exiguitatis abstinētes
a periculo scrutinio secretoꝝ: nō incōgrue
forsitan duodecī stellas istas duodecī pre
rogatiuas gratiaꝝ itelligere videamur qui
bus mariam singulariter adornat. Si qui
dem iuenire est in maria ꝓrogatiuas celi ⁊
prerogatiuas carnis: prerogatiuas cordis
Et si fuerit ternarius iste per quaternariū
multiplicatus? habemus forte stellas duo
decim: quibus regine nostre diadema ꝑ-
fulgeat vniuersis. Mihi sane singularis ru
tilat fulgor primo quidem ī marie genera-
tione? secūdo ī angelica salutatione: tertio
ī spiritus superatione: quarto in filij dei in
enarrabili ꝯceptione. Sic ⁊ ī his quoqꝫ si
dereum plane radiat decus? ꝙ virginitatis
primiceria: ꝙ sine corruptiōe fecunda? ꝙ
sine grauamine grauida: ꝙ sine dolore puer
pera. Nichilominus ēt hec in maria corru
scant? mansuetudo pudoris? deuotio humi
litatis: magnanimitas credulitatis: marti
riū cordis. Uestre qdē sedulitatis erit sin-
gula queqꝫ diligēti⁹ ītueri: nos interim sa-
tisfecisse videbimur si breuit ea potuerim⁹
demonstrare. Quid ḡ sydeꝝ michat ī gnā
tione marie? Plane ꝙ ex regibus orta? ꝙ
ex semine abrahe: ꝙ generosa ex stirpe da
uid. Si id paꝝ videt? adde ꝙ generatiōi il
li ob singulare preuilegium sanctitatis di-
uinitus noscit eē cōcessa: ꝙ lōge ante eisdē
patribus celitus repromissa? ꝙ mysticis ꝑ-
figurata miraculis: ꝙ oraculis ꝓnūciata ꝓ
pheticis. Hāc enim sacerdotalis virga dū
sine radice floruit? hanc gedeonis vellus
dum in medio sicce arce maduit: hāc ī eze
chielis visione oriētalis porta que nulli vn
qꝫ patuit ꝑsignabat. Hāc deniqꝫ ꝑ ceteris
isaias nūc virgā ex radice iesse orituram ꝓ
mittebat: nūc euidētius virginē pariturā.
Merito signū hoc magnā in celo apparu-
isse scribit: qđ tāto ante de celo noscit eē ꝓ
missum. Dn̄s ait: ipe dabit vobis signum.
Ecce virgo cōcipiet. Magnū ꝑfecto signū
dedit: qr ⁊ magnus ipe q dedit. Huius er
go ꝓrogatiue fulgor quoꝝ nō vehementer
reuerberat aciē oculoꝝ? Iā in eo ꝙ reuerē
ter atqꝫ officiosissime ab archangelo saluta
ta ē: vt iā tūc in regali solio supra omnes ce
lestiū ordines legionū exaltatā cernere vi-
deret? ⁊ paulominus adoraturus feminaꝫ
q̄ solebat ab hoib⁹ hactenus equanimiter
adorari: virginis nostre merituꝫ ⁊ singula
ris grā cōmēdat. Nihilominus fulget etiā
nouus ille cōceptiōis modus: vt nō integra
te queadmoduꝫ cetere oēs: sed superueniēte
spū sola ⁊ de sola sanctificatiōe maria cōci-
peret. Nā ꝙ deū veꝝ genuit? ⁊ idē ipe dei
atqꝫ hominis vnus oino de⁹ ⁊ homo pro
diret ex maria? abyssus est luminis nec fa-
cile dixerim ꝙ vel angelicus oculus ad hu
ius fulgoris vehemētiā nō calliget. De ce
tero sane per virginitatē carnis ⁊ ꝓpositū
virginitatis maxime ⁊ ipsius quoqꝫ ꝓposi
ti nouitas euidēter illustrat? ꝙ videlicꝫ in
libertatē spūs legis mosaice decreta trāscē
dēs: illibatā deo corpis sil' ⁊ spūs scimoni-
um vouit. Probat eīm ꝓpositi iuiolabile fū
damentū: ꝙ tam cōstanter promittenti fili
um angelo respondet. Quomō fiet istud?
Qm̄ virū nō cognosco. Forte enim propte
rea primo turbata est in ſmone eius: ⁊ cogi
tabat qualis esset ista salutatio: ꝙ benedi-
ctam sese audisset in mulieribus que nimi
rum benedici ī virginibus sēper optabat
Et ex tūc quidē cogitabat qualis esset ista
salutatio: ꝙ iā videretur esse suspecta. Ubi
vero in promissione filij manifestū virgini
tatis periculū videbatur: nō potuit vltra
dissimulare quin diceret. Quomō fiet istđ
Quoniā virū nō cognosco. Merito ꝓin-
de ⁊ illam meruit benedictionē ⁊ hanc nō
amisit? vt longe gloriosior fiat ⁊ virginitas
ex fecunditate ⁊ ex virginitate fecūditas.
ac mutuis sese radijs illustrare hec duo sy
dera videant. Magnū enim virginē esse
sed v̄ginē matrē esse lōge amplius ꝑ omnē
mūdum. Iure ēt illud molestissimū tediū
quo relique oēs grauide mulieres labora

re noscuntur:sola nõ sentit que sine libidi- nosa voluptate ꝯcepit. Unde ⁊ in ipso sue conceptiõis initio qñ potissimũ cetere vir gines miserabilius affligunť: maria tota alacritate mõtana ꝯscendit vt helizabet mi nistraret:portans ꝓciosissimũ illud deposi- tum: portãs illud onus leue portãs a quo portabať. Sic ⁊ in partu q̃ꝫ lucidũ est ꝙ no ua exultatione nouã edidit prolem:sola in ter mulieres a cõmuni maledicto ⁊ dolo- re parturientũ aliena. Si rerũ pretia de ra ritate pensemus:nihil his põt rarius inue niri Siquidẽ in oĩbus istis nec primã simi- lem visa est:nec habere seq uentẽ. E qbus nos si ea fideliter intuemĩ ñ sine dubio ad miratiõẽ cõcipimꝰ: sꝫ venerationẽ sed de uotionẽ: sꝫ ꝯsolationẽ. Ceterũ q̃ restant ad huc ⁊ imitationẽ reqrũt. Non est nobis añ ortũ tam multifarie multisq̃ꝫ modis ꝓmitti diuinitus celitus ꝓnũtiari: sꝫ nec ab archã gelo gabriele tã noue salutatiõis obsequijs honorari. Minus aũt cetera duo cõmuni- cat nobis:plane secretũ suũ sibi. Sola eniꝫ est de qua dicit̃ qδ in ea natũ est de spũ scõ est:sola cui dicit̃ qδ ex te nascet̃ scm̃ vocabi tur filius dei. Offerãtur regi virgines sed post eam nam primatũ sola vindicat sibi. Multomagis aũt sola sine corruptiõe con cepit: sine grauamine tulit:sine dolore filiũ ꝑturiuit Itaq̃ꝫ nihil hoꝝ a nob̃ exigit̃ sꝫ exi git̃ plane nõ nihil Nũqd enĩ si defuerit eti am nobis mansuetudo pudoris: si humili- tas cordis si magnanimitas fidei si cõpassĩ mentis: negligẽtiã nostrã munerũ singula ritas excusabit? Gratissima sane gẽma in diademate micans in capite stella:rubor in facie hominis verecũdi. An quis putat ꝙ hac caruerit grã : q̃ plena fuit. Pudibũda fuit maria:ex euãgelio id probamus. Ubi enĩ aliquãdo loquax: vbi ꝑsumptuosa fuil se videt̃? Foris stabat querẽs loq filio: nec materna auctoritate aut ſmonẽ interrupit aut habitationẽ irruit:in qua filius loque batur. In omni deniq̃ꝫ textu quattuor euã geliorũ si bene meminimꝰ non nisi quater maria loquens auditur. Primo quidẽ ad angelum sed cum iam semel atq̃ꝫ iterũ allo quutus eaꝫ fuisset: secũdo ad helizabet qñ

vox salutationis eius iohanne̷ exultare fe- cit in vtero: ⁊ ea magnificãte mariã ipa ma gis dñm magnificare curauit:tertio ad fi- lium cum esset annoꝝ duodecim ꝙ ipsa ⁊ pater eius dolentes quesissent eũ : quarto in nuptijs ad filiũ ⁊ ministros. Et quidẽ is sermo certissimus index ingenite mansue tudinis ⁊ virginalis verecũdie fuit. Alio- rum qppe verecũdiã suã reputãs sustinere nõ potuit:nõpotuit vini dissimulare defe ctũ. Ubi sane tanq̃ꝫ increpata a filio est nec illi respondit nec tñ desperauit: ministros admonet facere qδ diceret eis. Nunquid non abinitio venisse pastores: primam om nium mariã inuenisse legunt̃? Inuenerũt ait euangelista mariã ⁊ ioseph: ⁊ infantem positum in presepio. Sic ⁊ magi quoq̃ꝫ si recolis non sine maria matre eius puerum inuenire ⁊ inducẽs in templũ dñi:templi dñm multa quidẽ a simeone audiuit tã de eo q̃ꝫ de seipsa : ad loquendũ tarda velox ad audiendñ. Et quidẽ maria cõseruabat omnia verba hec : conferens in corde suo. Sed in his omnibus. neq̃ꝫ de ipso incarna tionis dñice sacramento quodcũq̃ꝫ verbũ fecisse reperies. Ue nobis qui spiritũ habe mus in naribus: ve qui totũ ꝓferimus spi ritũ: qui iuxta illud comici pleni rimarũ ꝫ effluimus vndiq̃ꝫ. Totiens deniq̃ꝫ maria filium audiuit non modo turbis loquen- tem in ꝑabolis sed ⁊ discipulis seorsum re- gni dei misteria reuelantẽ vidit miracula facientem vidit demum in cruce penden- tem vidit expirantem vidit et resurgenteꝫ vidit ⁊ ascendentem: sed in his omnibus quotiens verecundissime virginis pudi- cissime turturis vox memorata audita. De niq̃ꝫ legis in actibus aploꝝ : ꝙ redeuntes a mõte oliueti vnanimiter ꝑseuerabant in oratione. Qui? Si forte maria affuit noiet̃ prima q̃ supra oẽs est tam filij ꝓrogatiua q̃ꝫ sue ꝓuilegio scitatis. Petrꝰ ⁊ andreas ait iacobus ⁊ iohãnes: ⁊ ceteri q sequunt̃. Hi omnes ꝑseuerabant vnanimiter cũ mulie- ribus: ⁊ maria matre iesu. Ita'ne ⁊ mulie- rum sese vltimaꝫ exhibebat: vt nouissima omniuꝫ poneretur? Uere carnales adhuc discipuli quibus necdum erat iesus glorifi

catus: qñ facta est inter illos cōtentio de ꝑ‑
matu: cū maria quāto maior erat hūiliaret
se nō mō in oibus sꝫ ⁊ ꝑ oib⁹. Merito fcā ē
nouissima ꝑma: q̄ cū ꝑma esset omniū sese
nouissimā faciebat. Merito fcā ē oiuꝫ dñā
q̄ se oiuꝫ exhibebat ancillā. Merito deniqꝫ
sup angelos exaltata est: q̄ ⁊ infra viduas
⁊ penitētes infra eam de qua eiecta fuerāt
septem demonia in effabili sese mansuetu‑
dine inclinabat. Obsecro vos filioli emu‑
lamini hanc virtutē: si mariam diligitis: si
cōtenditis ei placē emulamī modestiā ei⁹.
Nihil tam idoneū homini: nihil tam con‑
gruum christiano: maximeqꝫ monachum
nihil a deo decet. Et quidē manifesta satis
in virgine hac ipsa mansuetudine virtus
humilitatis elucet. Nimirum collactanee
sunt humilitas ⁊ mansuetudo: in eo ꝯfede‑
rate germanius qui dicebat. Discite a me
quia mitis sum ⁊ humilis corde. Sicut enī
mater ꝑsumptionis elatio: sic māsuetudo
vera nō nisi ex vera hūilitate ꝓcedit. Nec
in sola tñ marie taciturnitate cōmēdat hu‑
militas: sed euidētius resonat in sermone
Audierat qđ ex te nascetur sanctū vocabit
filius dei: ⁊ nihil aliud q̄ꝫ ancillam eius se
esse respondit. Inde ventū est ad elizabet
⁊ cōtinuo virginis gloria singularis eidem
ꝑ spiritū reuelata. Deniqꝫ ⁊ mirabat ꝑso‑
nam venientis dicēs. Unde hoc mihi: vt
veniat mater dñi mei ad me? Cōmēdabat
⁊ vocem salutantis: adiiciens. Ut facta est
vox salutationis tue in aurib⁹ meis exulta
uit in gaudio infans in vtero meo. Beati‑
ficat fidem credētis: btā ingens q̄ credidi
stis qm̄ ꝑficient in te q̄ dicta sunt tibi a dño
Magna qdem ꝑconia: sed deuota humili‑
tas nil sibi passa retinere: in euꝫ magis vni
uersa refudit: cuius in se benefitia lauda‑
bant. Tu inqt magnificas matrē dñi: sed
magnificat aīa mea dñm. In voce mea fi‑
lium ꝓhibes exultasse in gaudio: sed exul‑
tauit spūs meus in deo salutari meo: ⁊ ipse
quoqꝫ tanq̄ꝫ amicus sponsi gaudio gaude
at ad vocem sponsi. Beatā esse dicis quo
credidissē: s credulitatis ⁊ btitudinis cau‑
sa respect⁹ est supne pietatis: vt ex hoc ma
gis beatā me dicāt oēs generatiōes: q2 an‑
cillam humilē ⁊ exiguā respexit deus. Ue‑
runtñ nunquid putamus fratres elizabet
scām in eo q̄ ꝑ spm̄ vtiqꝫ loquebat errasse
Absit. Btā plane quā respexit de⁹: ⁊ btā q̄
credidit. Hic enī magn⁹ diuine respectio‑
nis extitit fructus. Ineffabili siquidē arti‑
fitio spūs supueniēs: tāte hūilitati magna
nimitas tanta in secretario virginei cordis
accessit: vt queꝫ admodū de integritate ⁊
fecūditate ꝑdiximus he quoqꝫ nihilomi‑
nus stelle fiant ex respectu mutuo clariores
q̄ videlicet nec hūilitas tanta minuit ma‑
gnanimitatem: nec magnanimitas tanta
hūilitatē: sꝫ cū ī sua estimatiōe tā hūilis es‑
set nihilominꝰ in ꝓmissionis credulitate
magnanim⁹: ⁊ q̄ nihil aliud q̄ꝫ exiguā sese
reputabat ancillā: ad īcōprehēsibilē h̄ mi‑
sterium ad admirabile cōmertiū ad inscru
tabile sacramentū nullatenus se dubitaret
electam: ⁊ verā dei atqꝫ hoīs genitricē cre
deret mox futurā. Agit h̄ nimiꝝ ī cordib⁹
electoꝝ grē prerogatiua diuine vt eos nec
humilitas pusillanimes faciat nec magna‑
nimitas arrogātes. Magis aūt coopant si
bi: vt nō solū nulla ex magnanimitate sub‑
intret elatio: sed hinc maxime ꝓuehat hu‑
militas: vt inueniamur ꝑ ea amplius timo
rati ⁊ largitori munerꝫ nō īgrati: ac vicissiꝫ
ex occasiōe humilitatis pusillanimitas nul
la surripiat: sed quominus de sua qsqꝫ vel
in minimis ꝑsumere cōsueuit: eo amplius
etiā in magnis quibusqꝫ de diuina virtute
ꝯfidat. Martyriū sane virginis q̄ꝫ nimirū
inter stellas diadematis ei⁹ si meministis
duodecimaꝫ nominauim⁹: tā in symeonis
ꝓphetia q̄ꝫ in ipa passionis dñice hystoria
cōmendat. Positus ē hic ait sanctus senex
de puulo iesu in signū cui cōtradicet: ⁊ tuā
ipsius animā gladi⁹ ptrāsibit: ad mariā aūt
dicebat. Uere tuā o beata mr̄ animā gladi
us ptrāsibit. Alioqn nō nisi eā ptrāsiēs car
nē filij penetraret. Et quidē postea q̄ꝫ emi‑
sit spm̄ tuus ille iesus omniū qdē: sed speci‑
aliter tuus: ipsius plane nō attigit aīam q̄
ipsius crudelis lācea: nec mortuo parcens
cui nocere nō posset aperuit lat⁹: sꝫ tuā vti‑
qꝫ aīaꝫ ptrāsijt. Ipsius nimiꝝ aīa iā ibi nō
erat: sed tua plane nequibat auelli. Tuā er

go pertransiuit aīam vis doloris vt plusqȝ
martyrem te nō īmerito predicem⁹ i qua
nimirū corporee sensuȝ passiōis excesserit
cōpassiōis affect⁹. An nō tibi plusqȝ gladi-
us fuit sermo ille reuera ptransiēs aīam et
ptingēs vsqȝ ad diuisionē aīe ꝛ spūs? mulier
ecce fili⁹ tu⁹? O cōmutationē: iohes tibi p
iesu traditur: seruus pro dño discipul⁹ pro
magistro: filius zebedei pro filio dī: homo
purus pro dō vero. Quō nō tuā affectuosis
simā aīam ptransiret hec auditio quādo
ꝛ nostra licet saxea licet ferrea pectora sola
recordatio scindit. Non miremini frēs q
maria martyr in aīa fuisse dicat. Miret q
nō meminit audisse se paulū inter maxima
gentiū crimina memorātē: q sine affectio
ne fuissent. Longe id fuit a marie viscerib⁹
longe id sit ēt a seruulis eius. Sed forte qs
dicat. Nūquid nō eum prescierat moriturꝫ
Et indubitanter. Nūquid nō sperabat cōti
nuo resurrecturū? Et fidenter. Super hec
doluit crucifixū. Et vehemēter: alioqn qs
nam frater aut vnde tibi hec sapientia? vt
mireris mariā cōpatiētē qȝ marie filiū pa-
tiētē. Ille ēt corpe mori potuit: ista cōmori
corde nō potuit. Fecit illō charitas qua ma
iorē nemo habuit: fecit ꝛ hoc charitas cui
post illam similis altera nō fuerit. Iā te ma
ter mie p ipȝ sincerissime tue mētis affectū
tuis iacens puoluta pedib⁹ luna mediatri
cē sibi apō solē iusticie cōstitutā dōuotis sup
plicatiōib⁹ īterpellat: vt in luīe tuo videat
lumē ꝛ solis grāȝ tuo mereat obtentu: quā
vē amauit p oīb⁹ ꝛ ornauit stola glīe vidēs
ꝛ coronā pulchritudis ponēs ī capite tuo.
Plena es grāꝛ: plena rore celesti: inixa su
per dilectū delitijs affluēs. ciba hodie pau
pes tuos dña: ipi qȝ catelli de micis edēt
nec solū puero abrahe sȝ ꝛ camelis potum:
tribuas de supeffluēti hydria tua: qr tu vē
puella es ꝛ pelecta ꝛ pparata altissimi filio
q est sup oia de⁹ bñdict⁹ in secula.

¶ In natiuitate marie ō aduē. Ser. vnic⁹

cxxv

Ecunde virgi-

nitatis āplectit celū pñtiā: tra
memoriā venerat. Sic nimirꝫ
toti⁹ boni illic exhibito hic re
cordatio iueīt: ibi sacietas hic tenuis qdā
libatio primitiaꝝ: ibi res ꝛ hic nomē. Dñe
igt nomē tuū iernū ꝛ memoriale tuū i gña
tione ꝛ generationem. Generatio ꝛ gene-
ratio non angelorum profecto: sed homi-
num est. Vis scire: quia nomen ꝛ memoria
le eius in nobis est presentia in excelso Sic
orabitis igt? Paṫ noster q es ī celis sctifice
tur nomē tuū. Fidelis oratio cui⁹ ipa pmor
dia ꝛ diuine adoptiōis ꝛ frene pegnatōis
admoneāt ꝛ hō scientes q qȝdiu nō sum⁹ ī
celo pegrinamur a dño gemam⁹ i ter nos-
metipos adoptiōȝ filioꝝ expectātes pñtiā
vtiqȝ patris. Signāter pinde ꝛ de xpo pro
pha loqt dicēs. Spūs añ faciē nostrā xpus
dñs. i vmbra ei⁹ viuem⁹ iter gētes. Nā iter
celestes qdē btitudines nō ī vmbra viuit
sed poti⁹ ī splēdore. In splēdorib⁹ scōꝝ igt
ex vtero añ luciferū genui te. Veꝝ id qdē
pater. At mater sane eundē ipȝ ī splēdore nō
genuit sȝ i vmbra nō nisi ea tñ q obūbrauit
altissim⁹. Merito pinde canit ecclia: nō il
la qdē ecclia scōꝝ que ī excelsis ꝛ ī splēdore
est sȝ que iteri pegrinat in terris. Sub vm
bra eius quē desiderauerā sedi: ꝛ fruct⁹ ei⁹
dulcis gutturi meo. Lucem qppe meridia
naȝ vbi pascit spōsus sibi petierat indicari
sȝ repressa est. ꝛ pro plenitudine luis vmbrā
pro sacietate iterim gustu recepit. Deniqȝ
non ait sub vmbra ei⁹ quā desideraueram
sȝ sub vmbra quā desiderauerā sedi. Neqȝ
enim ipius expetierat vmbram: sȝ ipm ve
rum profecto meridiem: lumen plenum de
lumine pleno. Et fruct⁹ eius ait dulcis gut
turi meo ac si dicat gustui meo. Vsqȝquo
nō parcis mihi: nec dimittis me vt glutiā
saliuam meā? Quousqȝ manet illa sentētia
gustate ꝛ videte quoniaȝ suauis ē domin⁹
Et quidem suauis gustui ꝛ dulcis gutturi.
vt merito etiā sup hoc spōsa prupit vocē ī
grāꝝ actionis ꝛ laudis. Sȝ qñ dicet come
dite amici ꝛ bibite: ꝛ iebriamini carissimi.
Iusti epulēt ait ppha: sȝ i cōspcū dī vtiqȝ nō
ī vmbra ꝛ ō seipo satiabor: ait cū appuerit
glia tua: sȝ ꝛ dñs ad aplos ait. Vos estis q
pmāsistis mecum i tentationibus meis.
Et ego dispono vobis: sicut disposuit mi-
hi pater meus regnū vt edatis ꝛ bibatis

sup mēsam meā. Sed vbi? In regno meo
inqt. Beatus plane q māducabit panē in
regno dei: Sāctificet itaqȝ nomē tuū p qđ
vtrūqȝ interim in nobis es dn̄e p fidem in
cordibus habitās: qm̄ nomen tuū iā inuo
catū ē sup nos. Sed adueniat etiā regnum
tuū. Ueniat qđ pfectū ē: ⁊ euacuet qđ ē ex
pte. Habetis ait apl's fructū vestruȝ in san
ctificatione: finē vo vitā eternā. Uita eter-
na fons indeficiēs: q vniuersam irrigat su
perficiē padisi. Nec mō irrigat: sed inebri
at. Fons ortoꝝ puteus aquarū viuentium
que fluūt impetu de libano: ⁊ fluminis im
petus letificat ciuitateȝ dei. Quis vo fons
vite: nisi xp̄s dn̄s? Cum xp̄s inqt apparue
rit vita vestra: tūc ⁊ vos apparebitis cum
ip̄o in gloria. Sane ip̄a sese plenitudo exin
aniuit: vt fieret nobis iusticia ⁊ sanctifica
tio ⁊ remissio: necdū apparēs vita ⁊ gloria
aut beatitudo. Deriuatus est fons vsqȝ ad
nos in plateas: deriuate sunt aque lȝ nō bi
bat alienus ex eis. Descēdit p aqueductū
vena illa celestis: nō tn̄ fontis exhibens co
piā: sed stillicidia gr̄e arētibus cordibꝰ no-
stris infundens aliȷ̄ quidē plus aliȷ̄ minus.
Plenus equidē aqueductus: vt accipiant
ceteri de plenitudine: sed nō plenitudineȝ
ip̄am. Aduertistis iā ni fallor quē velim di
cere aqueductū: q plenitudinē fontis ipsiꝰ
de corde patris excipiēs nobis edidit illū.
si nō ꝓ: vt ē ꝓ: vt capere poteramꝰ. Nostis
enim cui dictū sit aue gratia plena. An vo
inueniri in terra potuisse miramur: vnde
talis ac tātus fieret aqueductus: cuiꝰ nimi
rū sūmitas instar ꝓfecto scale illius quā vi
dit patriarcha iacob celos tāgeret: imo et
trāscēderet celos: vt viuidissimū illū aqua
rū que sup celos sunt posset attingere fon-
tē. Mirabat ⁊ salomon: ac velut desperan
ti similis aiebat: Mulierē fortē quis inue-
niet? Nimiꝝ ꝓpterea tāto tp̄e humano ge
neri fluēta gr̄e defuerūt: ꝙ necdū interce-
deret vel de quo loqmur taȝ desiderabilis
aqueductus. Nec mirabere diutius expe-
ctatuȝ: si recorderis ꝙ annis noe vir iustꝰ i
arce fabrica laborarit in q̄ pauce: idest octo
aīe salue facte sunt idqȝ satis ad modicum
tēpus. Sȝ quō noster hic aqueductus fon-
tē illū attigit tam sublimē? Quō putas: nisi
vehemētia desideriȷ̄ nisi feruore deuotōis
nisi puritate oratiōis? Sicut scriptū ē: Orō
iusti penetrat celos. Et qs iustus si non ma
ria iusta: de quā sol iusticie ortus ē nobis?
Quō ergo illaȝ inaccessam attigit maiesta
tē: nisi pulsando: petēdo: querendo? Deni
qȝ ⁊ qđ querebat inuenit: cui dictū ē: inue
nisti gratiā apud deū. Quid? Plena ē gr̄a
⁊ gratiā adhuc inuenit? Digna ꝓrsus inue
nire qđ querit: cui ꝓpria nō sufficit plenitu
do: nec suo pōt eē ꝯtēta bono: sed quemad
modū scriptū ē: Qui bibit me adhuc sitiet
petit supefluentiā ad salutē vniuersitatis.
Sp̄us sanctus supueniet in te: ⁊ p̄ciosum il
lud balsamū tāta tibi copia tātaqȝ plenitu-
dine influet: vt copiosissime effluat circū-
quaqȝ. Ita ē. Iā sentimus: iā exhilarantur
facies nostre in oleo: iā clamamꝰ oleuȝ effu
sum nomē tuū: ⁊ memoriale tuū in genera-
tiōe ⁊ generationē. Uex id qdē nō inuanū
⁊ si oleū effundit sȝ nō perit. Propterea si-
qdē ⁊ adolescentule puule scilicet aīe spon
sum diligūt idqȝ nō paꝝ: ⁊ vnguētū descē-
dēs de capite: nō mō barbā: sed ⁊ ip̄a vesti
menti ora suscepit. Intuere o hō ꝯsiliū dei:
agnosce ꝯsiliū sapiētie: ꝯsiliū pietatis. Cele
sti rore areā rigaturꝰ totū vellus p̄us infu-
dit: redēpturꝰ genus humanū p̄ciū vniuer
sum ꝯtulit in mariaȝ. Ut qd hoc? Forte vt
excusaret eua p filiā: ⁊ querela viri aduer-
sus feminaȝ deinceps sopiret. Ne dixeris
vltra o adā: mulier quā dedisti mihi dedit
mihi de ligno vetito: dic potiꝰ mulier quā
dedisti mihi cibauit me fructu benedicto.
Piȷ̄ssimū sane ꝯsiliū: sed latet forsitā aliud
nec totū hoc est. Uex id qdē: sed paꝝ ni fal
lor desideriȷ̄s nostris. Dulcedo lactis ē: eli
cietur forte si fortius p̄mimus ⁊ pinguedo
butyri. Altiꝰ igit intuemini quāto deuotio
nis affectu a nobis eā voluerit honorari: q
totiꝰ boni plenitudineȝ posuit in maria: vt
pinde si qd spei in nobis est: si qd gr̄e: si qd
salutis ab ea nouerimꝰ redūdare: q̄ ascēdit
delitiȷ̄s affluēs. Ortꝰ plane delitiaꝝ que nō
mō afflauerit veniēs: sed ⁊ pflauerit supue
niēs auster ille diuinus vt vndiqȝ fluāt aro
mata eiꝰ carismata scilicet grāꝝ. Tolle cor

pus hoc solare quod illuminat mundum⸗: vbi dies? Tolle mariã hanc maris stellam: maris vtiq; magni ⁊ spaciosi⸗ quid nisi caligo inuolues ⁊ vmbra mortis ac densissime tenebre relinquunt? Totis ergo medullis cordiũ: totis precordioꝝ affectibus ⁊ votis omnibꝰ mariã hanc veneremur: quia sic ẽ volũtas eius qui totũ nos habere voluit ꝑ mariã. Hec inquã volũtas eius est: sed pro nobis. In omnibꝰ siquidẽ ⁊ ꝓ oĩa ꝓuidens miseris trepidationẽ nostrã soluat⸗ fidẽ excitat: spẽ roborat: diffidẽtiam abigit: erigit pusillanimitatẽ. Ad patrẽ verebaris accedere⸗ solo auditu territus fugiebas ad folia: iesum tibi dedit mediatorem. Quid nõ apud talem patrẽ⸗ filius talis obtineat? Exaudiet vtiq; pro reuerẽtiã: pater enĩ diligit filiũ. An vo trepidas ad ipm̃? Frater tuus est ⁊ caro tua⸗ tentatus ꝑ oĩa absq; pctõ: vt misericors fieret. Hunc tibi fratrem maria dedit. Sed forsitan ⁊ in ipso maiestatẽ venerare diuinã⸗ ꝗplicz factꝰ sit hõ: manserit tñ deus. Aduocatũ habere vis ⁊ ad ipm̃? Ad mariaz recurre. Pura siquidẽ humanitas in maria⸗ nõ mõ pura ab oĩ ꝯtaminatiõe s; ⁊ pura singularitate nat̃e. Nec dubiꝰ dixeri exaudiet ⁊ ipa ꝑ reuerẽtia sui. Exaudiet itaq; mr̃ez filiꝰ: ⁊ exaudiet filiũ pr̃. Filioli hec pctõꝝ scala⸗ hec mea maxia fidutia est hec tota ratio spei mei. Quid enĩ? Põt ne filiꝰ aut repellẽ aut sustinẽ repulsã⸗ nõ audire aut nõ audiri filiꝰ põt? Neutꝝ plane. Inuenisti ait angelus gr̃am apđ deũ feliciter. Sẽꝑ hec iueniet gr̃az: ⁊ sola ẽ gr̃a q̃ egemꝰ Prudẽs virgo non sapientiã⸗ sicut solomõ non diuitias nõ honores nõ potentiaz sed gr̃am regrebat. Nimiꝝ sola ẽ oĩa q̃ saluam̃ Quid nos alia cõcupiscimꝰ frẽs? Queramus gr̃am: s; gr̃az apđ deũ. Nã apđ hoĩes gr̃a fallax. Querãt aliȷ̃ meritũ nos inuenire gr̃am studeamꝰ. Quid enĩ Non gr̃e est ꝙ hic sumus? Profecto mĩe dñi est: ꝙ nõ sumus cõsumpti nos. Qui nos? Nos piuri⸗ nos homicide: nos: adulteri: nos raptores: purgamẽta vtiq; mũdi huius. Cõsulite conscientias vr̃as frẽs⸗ ⁊ videte q: vbi abũdauit delictũ: sup abũdauit ⁊ gr̃a. Maria nõ ꝓtendit meritũ: sed gr̃az querit. De

niq; vsq; adeo fidit gr̃e ⁊ nõ altũ sapit: vt salutationẽ ãgelicã vereat̃. Maria inq̃t cogitabat qualis esset ista salutatio. Nimirũ indignã sese salutatiõe angelica reputabat ⁊ forsitan talia meditabat̃. Unde hoc mihi vt veniat ãgelus dñi mei ad me? Ne timeas maria⸗ ne mireris angelũ venientem: ⁊ maior angelo venit. Ne mireris ãgelũ dñi ⁊ dñs angeli tecũ. Postremo q̃dni videas angelũ cuz iã angelice viuas? Quidni visitet angelus vite sociam: quidni salutet ciuem sanctoꝝ ⁊ domesticam dei? Angelica plane vita virginitas: ⁊ q nõ nubent neq; nubent̃ erunt sicut angeli dei. Videsne ꝙ ⁊ hoc nihilominꝰ mõ aqueductus nr̃ ascẽdit ad fontẽ⸗ nec sola iam or̃one celos penetrat⸗ sed etiã in coruptiõe q̃ proximũ deo facit sicut sapiẽs ait? Erat enĩ virgo sancta corpore spũ: cui spĩaliter esset dicere ꝯuersatio nostra in celis est. Scã inq; corpore ⁊ spũ: ne quid forsitan dubites sup hũc aqueductũ. Sublimis equidẽ valde⸗ sed nihilomnus integerrimꝰ manet ortus cõclusus fons signatus: templũ dñi sacrariũ spũs scĩ Nec enĩ est fatua virgo cui nec modo oleum est sed ⁊ olei plenitudo in vase recõdita: ⁊ ascensiones in corde disposuit ꝯuersatione pariter sicut iam diximus ⁊ or̃one cõscendẽs. Deniq; abiȷ̃t in mõtana cũ festinatione et salutauit elizabet: ⁊ in ministerio eius erat quasi mẽsibus tribꝰ⸗ vt iã tũc posset dicere mater matri qđ tanto post filio dixit filius: sine mõ sic enĩ decet nos implere omnẽ iustitiã. Plane montana cõscẽdẽs: cuiꝰ iustitia sicut mõtes dei. Tertius enĩ hic ascẽsus virginis fuit: vt funiculus triplex difficile rumperet̃. Feruebat siquidem in querenda gr̃a charitas⸗ splendebat in carne virginitas: hũilitas in obseq̃o eminebat. Et enĩ si oĩs q se hũiliat exaltabitur⸗ q̃d hac hũilitate sublimiꝰ? Venisse eã mirabatur elizabet ⁊ dicebat⸗ vñ hoc mihi vt veniat moter dñi mei ad me: s; iam magis miretur ꝙ instar vtiq; filiȷ̃ et ipsa nõ ministrari venerat s; ministrare. Merito ꝓinde cantor ille diuinus in ipsius admiratione ꝑcinẽs aiebat. Que ẽ ista q̃ ascendit sic̃ aurora cõsurgẽs⸗ pulchra vt luna electa vt

sol: terribil' vt castroꝝ acies ordinata? Ascē dit plane supra oē hominū genus: ascēdit ad āgelos: sed ipsos ꝛ quoqꝫ trāscēdit ꝛ ce lestē oēm supgredit creaturā. Nimiꝝ sup angelos hauriat necesse est quā refundat hominibus aquam viuā. Quomodo inqt fiet istud? Qm̄ viꝝ nō cognosco. Uere scā corpe ꝛ spū: ꝛ itegritatē carnis hñs: ꝛ ppo sitū itegritatis. Rñdēs aūt angelus dixit ei. Spūs scūs supueniet i te: ꝛ vt' altissimi obūbrabit tibi. Ne me iterrogaueris inqt sup me ꝛ nō potero ad illud. Spūs scūs nō āgel' supueniēs in te: ꝛ virtus altissimi ob ūbrabit tibi: nō ego. Ne steteris vel in ter angelos vgo scā: sublimis aliqd tuo sibi mi nisterio ppinādū terra sitiēs pstolat. Pau lulū cū ptrāsieris eos: iuenies quē diligit aīa tua. Paululū inqꝫ: nō qꝛ nō icōpabili ter supemineat: sꝫ q inter eū ꝛ ipos mediū nihil iuenias. Transi gͦ vtutes ꝛ dñatiōes cherubī qꝫ ꝛ seraphī: vt ad eū puenias de quo vociferāt adiuicē. Scūs scūs scūs dñs deus sabaoth. Qd̄ eni ex te nascet scm̄ vo cabit fili' dei. Fōs sapie vbū pr̄is in excel. sis. Hoc vbū mediāte te caro fiet: vt q dic ego in pr̄e ꝛ pr̄ in me dicat nihilomin': qꝛ ego a deo pcessi ꝛ veni. In pncipio erat v bum inqt. Jam scatet fōns: sꝫ interī tm̄ in semetipo. Deniqꝫ ꝛ vbū erat apd̄ deū: lucē pfecto hitās inaccessibilē. Et dicebat dñs ab initio. Ego cogito cogitatiōes pacis et nō afflictiōis. Sꝫ penes te ē cogitatio tua: ꝛ qd cogites nos nescim'. Quis eni cogno uerat sensū dñi? aut qs ꝯsiliari' erat eius? Descēdit itaqꝫ cogitatio pacis i opus pacis vbū caro scm̄ ē ꝛ hitat iā in nob. Hitat pla ne p fidē in cordib' nr̄is: hitat in memoria nr̄a: hitat i cogitatiōe ꝛ vsqꝫ ad ipam descē dit imaginationē. Quis eni pus cogitaret hoc de eo: nisi forsitā idolū corde fabricare tur. Incōprehēsibil' erat ꝛ i accessibil: iui. sibilis ꝛ iexcogitabil' oīno. Nūc pe vo cōpre hēdi voluit: videri voluit: voluit cogitari. Quonā mō ings? Nimirū iacēs i psepio: ꝛ i vginali gremio cubās in mōte pdicās: i orōne pnoctās aut i cruce pendēs: i morte pallēs: lib inter mortuos ꝛ i inferno ipans: seu ēt ꝛtia die a mortuis resurgēs ꝛ aplīs lo ca clauoꝝ victoꝛie signa demōstrās: nouis.

sime corā eis celi secreta ꝯscendēs. Quid hoꝝ: nō vere nō pie nō scē cogitat? Quic. quid hoꝛum cogito deum cogito: per oīa ipse est deus meus. Hec ergo meditari di. xi sapientiam: ꝛ prudentiā iudicaui eructa re memoriā suauitatis: quā in huiuscemōi nucleis virga sacerdotalis copiose produ. xit quā in supnis hauriens vbertim nobis maria refudit. In supnis plane ꝛ vltra an. gelos: q verbū ex ipso patris corde susce. pit vt scriptū est. Dies diei eructat verbuꝫ Utiqꝫ dies pater: siquidē dies ex die saluta re dei? An non etiā virgo dies? Et pclara. Rutilans plane dies: q procedit sicut auro ra cōsurgens: pulchra vt luna electa vt sol Intuere igitur queadmodū vsqꝫ ad ange los plenitudine gratie: supra angelos spū supueniente peruenit. Est in angelis chari tas: est puritas: est humilitas. Qd hoꝝ non emicuit i maria? Sed oñsuꝫ ē supi' vt qdē a nob oñdi potuit: supueniētiā psequm̄ Cui eni angeloꝝ aliqn̄ dictū ē spūs scūs supue. niet in te ꝛ virtus altissimi obumbrabit ti. bi: ideoqꝫ ꝛ qd̄ nascet ex te sanctū vocabit filius dei? Deniqꝫ veritas de terra orta est ꝛ non de angelica creatura: nec angelos sꝫ semen abrahe apprehendit. Magnum est angelo vt minister sit domini: sꝫ maria sub limius quiddam meruit vt mater. Fecun. ditas itaqꝫ virginis supueniens gloria est: tantoqꝫ excellentior angelis facta munere singulari quanto differētius pre ministris nomen matris accepit. Hanc inuenit gra. tiam plena iaꝫ gratia: vt charitate feruida virginitate integra humilitate deuota: fi eret nihilominus sine virili cognitiōe gra uida: sine muliebri dolore puerpa. Parū est. Qd̄ ex ea natū ē scm̄ vocat: ꝛ est fil' dei De reliquo frēs curādū nobis ē sumope: ne verbū qd̄ de ore pr̄is ad nos egressuꝫ ē vgine mediāte vacuū reuertat: sꝫ p eandē nihilomin' vginē grāꝫ p grā referamus. Eructuem' memoriā donec pñtiaꝫ suspira m': ꝛ sue reddant origini flueta grē vt vbe ri' fluāt. Alioqn nisi ad fōtē redeāt exsiccā tur ꝛ ifideles i modico qd̄ maximū est acci pe nō merem̄. Modicū plane memoria ad pñtiaꝫ modicū ad id qd̄ cupim' magnū ad id qd̄ merem̄. Lōge ifra desideriū sꝫ nihil

ominus supra meritū. Sapiēter ꝓinde spō
sa ⁊ pro hoc modico: non modice gratula-
tur. Cum enim dixisset: īdica mihi vbi pa-
scas vbi cubes in meridie? recipiēs exigua
ꝓ imensis: ⁊ ꝓ pastu meridiano libās sacri
ficiū vespertinum: minime tñ vt solet fieri
murmurat aut tristaꝶ: sed grās agit: ⁊ in oī
bus sese exhibet deuotiorē. Nouit enim ꝙ
si fuerit in vmbra memorie: lucem pñtie si
ne dubio obtinebit. Itaqꝫ q reminiscimini
dñi ne taceatis: ⁊ ne detis silētiū illi. Nimi
rū q pñtē hñt dñm exhortatiōe nō indigēt
⁊ qđ ait ꝓpheta: alius auda: hierusalē dñz
lauda deū tuū syon: ꝯgratulatiōis ē potius
q̄ꝫ cōmonitiōis. Qui in fide ambulāt egēt
admonitiōe: ne taceant ⁊ ne dederint silen
tiū ei. Loqꝶ enī ⁊ loqꝶ pacē in plebē suaꝫ: ⁊
sup scōs suos: ⁊ in eos q cōuertunꝶ ad cor.
Ceterꝝ cū scō sanctꝰ erit: ⁊ cū electo electus
erit: ⁊ audiētē sese audiet: ⁊ loquēti sibi lo-
queꝶ. Alioqn silētiū ei dedisti si taceas. Sꝫ
vñ si taceas? A laude. Ne taceatis inqt et
ne detis silentiū ei: donec stabiliat hierusa
lē: laudē in terra. Laudās hierlm: iocūda ⁊
decora laudatio. Nisi forte angelos ciues
hierlm mutuis opinamur laudibꝰ delecta-
ri: ⁊ decipe de vanitate ī idipꝫ. Fiat volun
tas tua pater sicut ī celo ⁊ in terra: vt laus
hierlm stabiliaꝶ ī terra. Quid enim mō ē?
Nō q̄rit angelus ab angelo glīaꝫ ī hierlm
⁊ hō ab hoīe laudari cupit ī terra? Execrā
da ꝑuersitas! sꝫ eorꝝ sit q ignorātiā dei hñt
q obliti sūt dñi dei sui. Vos q reminiscimi
ni dñi ne taceatis a laude eiꝰ: donec stabi-
liaꝶ ⁊ ꝑficiaꝶ ī terra. Est enī silētiū irreꝑhē
sibile: imo ⁊ laudabile magis: ⁊ ē sermo nō
bonꝰ. Alioqn nō diceret ꝓpheta: bonū esse
hoī ꝑstolari cū silētio salutare dei. Bonū
silētiū a iactātia! bonū a blasphemia: bonū
a murmure ⁊ detractiōe. Aliꝰ enī ob labo-
ris magnitudineꝫ ⁊ pōdus diei exasperatꝰ
aīo murmurat: ⁊ dīiudicat eos q ꝓ aīa sua
ꝑuigilant tanq̄ꝫ reddituri vtiqꝫ rationem.
Clamor ē: sꝫ supra oē silētiū clamor iste ani
mi obdurati: silē facit q̄ꝫ audiri patiꝶ vocē
v̄bi. Aliꝰ ī pusillanimitate spūs ī expectati-
one deficit: pessimū qꝫ h̄ v̄bū blasphemie ē
qđ nec ī h̄ sclo remittiꝶ nec ī futuro. Terti

us in magnis ambulat ⁊ mirabilibꝰ sup se:
dicens manus nr̄a excelsa: ⁊ putat se aliqđ
eē cū nihil sit. Quid loq̄reꝶ huic? q loquiꝶ
pacē? Dicit enī: q: diues sum ⁊ nulliꝰ egeo.
Porro veritatis sn̄ia ē. Ve vob̄ diuites: q:
habetis hic ꝯsolationē vestrā. Cōtra v̄o: bt̄i
q lugēt: qm̄ ipsi ꝯsolabunꝶ. Sileat ḡ ī nobis
lingua maledica: lingua blasphema: līgua
magniloq̄! qm̄ bonū ē ī hoc triplici silentio
salutare dñi prestolari: vt dicas: loq̄re dñe
q: audit seruꝰ tuꝰ. Eiusmodi q̄ppe voces si
ad eū sūt: sꝫ aduersus eū: sic ē legislator mur-
murātibꝰ ait: Nō. n. ꝯ nos ē murmur v̄rm
sꝫ ꝯ dñꝫ. Ita tñ ab eis taceas ne oīno tace-
as: ne dederis silētiū ei. Loq̄re illi ꝯ iactan
tiā ī ꝯfessiōe: vt obtineas veniā de ꝑterito
Loq̄re ī grārꝝ actiōe ꝯ murmurationeꝫ: vt
ampliorē īuenias grāꝫ ī pñti. Loq̄re in oīo
ne ꝯ diffidētiā: vt ꝯseq̄ris ⁊ glīaꝫ ī futuro.
Cōfitē inq̄ꝫ ꝑterita! ⁊ ꝓ pñtibus grās age:
ac deinceps ora studiosius ꝓ futuris: vt ne
ipe q̄dē sileat a remissiōe: ab imissione: a ꝓ-
missiōe. Ne taceas inq̄ꝫ: ⁊ ne dederis ei si-
lentiū. Loq̄re vt ⁊ ipe loquaꝶ: ⁊ dicē possis
dilectꝰ meꝰ mihi ⁊ ego illi. Iocunda vox: ⁊
eloquiuꝫ dulce. Nimirꝝ nō vox murmuris
hec: sꝫ vox turturis ē. Et ne dixeris quō cā
tabimꝰ cāticū dñi ī terra aliena: non iā alie
na reputabiꝶ: de q̄ spōsus ait: Vox turtur
audita ē ī terra nr̄a. Audierat enī dicētes:
Capite vob̄ vulpes puulas: ⁊ forte ex eo ī
vocē exultatōis erupit vt dicēt Dilectꝰ me
us mihi ⁊ ego illi. Plane vox turturis q̄ tā
viuēti q̄ꝫ mortuo singl'ari vtiqꝫ castimonia
suo cōpari ꝑseuerat: vt eā neqꝫ mors: neqꝫ
vita a xp̄i sepet charitate. Intuere etenim
vtrū nā aliqđ huc dilectū auertē potuerit
a dilecta q̄ minꝰ ei ⁊ peccāti ⁊ auerse ꝑseue
raret. Glomerate nubes radios sol' offūdē
ꝯtēdebāt! vt iniq̄tates nr̄e separēt iter nos
⁊ deū: ⁊ īualuit sol ⁊ vniuersa dissoluit. Ali
oqn qñ redisses ad eū! nisi ille tibi ꝑseuera
ret: nisi clamasset reuertē sunamitis reuer
tere reuertē: vt ītueamur te? Esto ḡ ⁊ tu ni
hilominꝰ ꝑseuerās: v null' ab eo fragell' aut
laboribꝰ auertaris. Luctare cū angelo nec
succūbas: qm̄ regnū celorꝝ vim patiꝶ ⁊ vio
lēti rapiūt illud. An nō luctat dilectꝰ meus

mihi ⁊ ego illi. Notã fecit dilectionẽ ſuam
experiat̃ ⁊ tuaꝫ. In multis eñi tẽtat te dñs
de⁹ tuus. Declinat ſepi⁹: auertit faciẽ: ſed
nõ ĩ ira. Probatiõis iſtud ẽ: nõ reprobatio
nis. Suſtinuit te dilect⁹: ſuſtine tu dilectũ:
ſuſtine dñm viriliter age. Nõ illum vicere
pctã tua: te quoqꝫ ipſius flagella non ſupe-
rent: ⁊ obtinebis benedictionẽ. Sꝫ qñ? Cũ
aurora fuerit: cũ aſpirauerit iã dies: cũ ſta-
bilierit hieruſalẽ laudẽ in terra. Ecce inqt
vir luctabat̃ cũ iacob vſqꝫ mane. Auditam
fac mihi mane miãꝫ tuã: quia in te ſperaui
dñe. Nõ tacebo: nec tibi dabo ſilentiũ vſqꝫ
mane: vtinã nec ieiuniũ. Nimirꝝ dignaris
⁊ paſci: ſed inter lilia. Dilectus meus mihi
⁊ ego illi: qui paſcitur inter lilia. Nimiruꝫ
⁊ ſupra ſi meminiſti in eodẽ cãtico euiden-
ter expreſſum ẽ: ꝙ florꝝ apparitio turturis
comitet̃ audituꝫ. Sꝫ attẽde ꝙ locum nõ ci
buꝫ indicare videt̃: nec qb⁹ paſcit̃ exꝑmit:
ſꝫ inter q̃. Forte eniꝫ nõ cibo ſed ꝯſortio pa
ſcit̃ liliorꝝ: nec lilijs veſcit̃ ſꝫ verſat̃. Nimirꝝ
odore poti⁹ q̃ꝫ ſapore lilia placẽt: ⁊ viſui ma
gis ſunt apta q̃ꝫ eſui. Ita ḡ paſcit̃ inter lilia
donec aſpiret dies: ⁊ venuſtati florꝝ fructu
um ſuccedat vbertas. Interim qppe florũ
nõ fructuũ tẽpus ẽ dum in ſpe magis q̃ꝫ in
re ſum⁹: ⁊ ꝑ fidẽ nõ ꝑ ſpeciẽ ambulãtes ex
pectatiõe magis q̃ꝫ experiẽtia gratulamur
Cõſidera deniqꝫ floris teneritudinẽ: ⁊ me
mẽto v̑bi qd̄ ait apl's: Quia hẽm⁹ theſaurꝝ
iſtũ ĩ vaſis fictilib⁹. Quanta.n. videnť imi
nere ꝑicula florib⁹ q̃ꝫ facile ſpinarũ aculeis
liliũ ꝑforat̃. Merito ꝓinde canit dilectus.
Sicut liliũ inter ſpinas: ſic amica mea ĩter
filias. An non erat liliũ inter ſpinas q dice
bat: cũ his q oderũt pacẽ erã pacific⁹? Ce
terꝝ ⁊ ſi iuſt⁹ germinet ſicut liliũ: ſꝫ nõ ad li
liũ ſpõſus paſcit̃: nec ĩ ſingularitate cõpla-
cet ſibi. Audi deniqꝫ inter lilia cõmorantẽ.
Ubi inqt duo vl' tres ꝯgregati ſunt ĩ noĩe
meo: ibi ſum ĩ medio eorꝝ. Amat ſemꝑ me
dia ieſus: diuerticula ſemꝑ et reclinatoria
reprobat fili⁹ hoĩs dei ⁊ hoĩum mediator.
Dilect⁹ me⁹ mihi ⁊ ego illi: q paſcit̃ inter li
lia. Curem⁹ hr̃e lilia frẽs: extirpare ſpinas
⁊ tribulos ⁊ miſerere lilia feſtinem⁹: ſi qñ
forte ⁊ ad nos paſcẽdus dignet̃ dilect⁹ de-
ſcẽdere. Apud mariã vtiqꝫ paſcebat̃: idqꝫ
copioſi⁹ ꝓ multitudine liliorꝝ. An non lilia
virginitatis dec⁹: humilitatis inſigne: ſuꝑ-
eminẽtia charitatis? Erũt tñ ⁊ nobis lilia
q̃ꝫuis inferiora valde: ſed ne inter hec qdẽ
dedignabit̃ paſci ſpõſus: ſiqdẽ eas q̃s ꝑdi
xim⁹ actiões gr̃arꝝ deuotõis hylaritas illu
ſtrauerit: orationẽ ĩtẽtiõis puritas cãdida
uerit: cõfeſſionẽ ĩdulgentia dealbauerit ſic
ſcriptũ ẽ. Si fuerint pctã noſtra vt coccinũ
quaſi nix dealbabunt̃. Et ſi fuerint rubra q̃
ſi vermiculus: velut lana alba erũt. Ceterꝝ
qcqd illud ẽ qd̄ offerre paras: marie com-
mẽdare memẽto: vt eodẽ alueo ad largito
rẽ gr̃e: gr̃a redeat quo influxit. Neqꝫ eniꝫ
ĩpotẽs erat de⁹: ⁊ ſine hoc aqueductu ĩfun
dere gr̃aꝫ ꝓut vellet: ſed tibi vehiculuꝫ vo
luit ꝓuidere. Forte eñi manus tue aut ſan-
guine ſunt plene aut infecte munerib⁹: ꝙ
non eas ab oĩ munẽ excuſſiſti. Itaqꝫ modi
cum iſtud quod offerre deſideras gratiſſi-
mis illis: ⁊ oĩ acceptiõe digniſſimis marie
manibus offerẽdũ tradere cura: ſi non vis
timere repulſam. Nimirꝝ cãdidiſſima que
dã lilia ſunt: nec cauſabit̃ ille liliorꝝ amator
inter lilia nõ inuẽtũ: qcqd illud ſit qd̄ inter
marie manus inuenerit.

¶ Ad abbates qui cõuenerãt ad gene-
rale capitulũ cyſtertij: quẽadmodũ noe da
niel ⁊ iob ſuo quiqꝫ modo mare tranſeant:
naui: ponte: vado. Sermo vnicus.

Hoc mare magnũ ⁊ ſpa
tioſum in quo vtiqꝫ certuꝫ eſt
nihil aliud q̃ꝫ pñs ſeculũ ama-
rũ fluctuãs deſignari: trib⁹ ho
minũ generib⁹ ſuo vnicuiqꝫ mõ ꝓuium eſt
vt trãſeãt liberati. Tres enim ſunt noe da
niel ⁊ iob: quorꝝ ꝑmus naui: ſecũdus põte
tertius vado trãſit. Porro tres hoĩes: tres
eccleſie ordines ſignãt. Noe ſiquidẽ archã
rexit ne ꝑiret diluuio: in quo ꝓtin⁹ rectorũ
eccleſie formã agnoſco. Daniel vir deſide
riorꝝ abſtinẽtie ⁊ caſtimonie deditus: ipẽ ẽ
ſoli deo vacãs penitentium ⁊ continentiũ
ordo. Iob quoqꝫ ſubſtãtiã huius mũdi be
ne diſpẽſans ĩ ꝯiugio: fidelẽ deſignat popu
lũ terrena licite poſſidentẽ. De ꝑmo igit̃ ⁊

secundo nobis habēdus est sermo: qm̄ ad
sūt venerabiles frēs ⁊ coabbates nostri de
numero prelatorū: assunt ⁊ monachi de pe-
nitentiū ordine: a quo tm̄ nec nos abbates
alienos reputare debemus: nisi forte qd̄ ab
sit officij nostri grā nostre simus ꝓfessionis
imemores. Tertium coniugatoꝝ videlicet
ordinē magis succincte transcurro: tanꝗꝫ
minus ad nos pertinentē. Ipse est q maxi-
me mare magnuꝫ vado ptrāsit laboriosum
prorsus ⁊ periculosum etiam ⁊ longum ha-
bens iter: quippe qui nulla vie compendia
captet. Nam quod periculosum sit iter: in
eo patet: ꝙ tā multos in eo perire dolem⁹:
tam paucos videmus sicut necesse est per-
transire. Ualde enim difficile est presertim
diebus istis quibus malitia nimis inualuit
inter vndas huius seculi voraginē vitiorū
et criminaliū peccatorū foueas declinare.
At ꝯtinētiū quidē ordo pontē trāsit: quod
iter breuius ⁊ facilius ⁊ securius esse nemo
q nesciat. Sed omitto laudes: pericula ma
gis ostendo. Hoc eni multo melius ⁊ vtili⁹
est. Recta quidē semita nostra frēs: ⁊ secu-
rior coniugatoꝝ via: nō tm̄ oīno secura. Tri
plex siquidē in ea periculū est: si quis forte
aut equare se ꝯtēdat alteri: aut respicere re
tro: aut in ponte stare voluerit. Nullū eni
horum trium patiṫ pontis angustia: ⁊ arta
via que ducit ad vitā. Contentionis ḡ peri
culū fugiētes oremus singuli cū propheta:
ne veniat nobis pes superbie: qm̄ ibi ceci-
derūt qui operanṫ iniquitatē. Nam de eo
qui mittēs manū ad aratrū postea retro cō
uertitur certū est qm̄ labitur statim: ⁊ pela-
gus operit caput eius. Sed ⁊ qui stare vo-
luerit nō quidē relinquēs ordinē: sed profi
cere in eo dissimulans: cadat necesse est ab
his qui sequunṫ impulsus ⁊ euersus. Arta
eni via est: ⁊ impedimēto est ꝓficere ⁊ pro-
ficisci cupiētib⁹. Hinc est ꝙ iugiter arguūt
⁊ reprehendūt: ꝙ ferre nequeunt tepidita
tis eius segnitiem: ꝙ velut quibusdā stimu
lis vrgent ⁊ impingūt manib⁹: vt vnuꝫ ne-
cesse sit e duob⁹: aut ꝓficere. s. aut oīno de-
ficere. Minime igiṫ oportet sistere gressū:
respicere quoqꝫ retro: aut equare nos alijs
multo minus expedit: sed tota cum humili
tate currendū nobis ⁊ properādū: neqꝫ is
qui egressus est vt gigas ad currēdā viam
longe fiat a nobis: quem si sapimus ꝓuidē
tes in conspectu nostro semp: in eius odore
tracti facilius citiusqꝫ curremus. Nec vō
angusta nimis inuenieṫ pontis semita: cur
rere in ea volentibus. Tribus eni cōpact⁹
est lignis: vt qui inniti voluerint: nō labaṫ
in itinere pes eoꝝ. Hec autē sunt pena cor-
poris: paupertas substantie mūdialis: ⁊ hu
militas obediētie. Nā per multas tribula-
tiones oportet nos intrare in regnū celoꝝ:
⁊ qui volunt diuites fieri incidunt in tenta
tiones ⁊ in laqueum diaboli: ⁊ quem adeo
suo exturbauit inobediētia: sine dubio per
obedientiam recto ad eum tramite redit.
Hec itaqꝫ sibiinuicē cōpacta esse necesse est
Nam nec pena corporis inter diuitias sta-
bilis: nec obediētia sine pena facile potest
esse discreta: ⁊ paupertas in voluptate nec
stabilis est nec gloriosa. At vō his rite com-
positis: vide si nō perfecte tibi maris hui⁹
euasisti pericula: ꝯcupiscentiā carnis ⁊ cō-
cupiscentiā oculoꝝ: ⁊ superbiaꝫ vite. Rite
inquā cōpositis vt in pena quidē nodū im-
patiētie: in paupertate vō cupiditatis scru-
pulum: in obedientia venenū caueas pro-
prie voluntatis. Nā ⁊ qui murmurauerūt
a serpentibus perierunt: ⁊ qui volunt diui
tes fieri nō ait qui sunt: sed qui volunt fieri
incidunt in laqueum diaboli. Sed ⁊ illud
quid refert: si forte quod absit nō quidē di
uitias: sed ea ipsa que paupertatis sunt tan-
to affectu desideres aut etiā ardētius ꝗꝫ di
uitias cupiant homines seculares? Quid
distat quecūqꝫ substantia desidereṫ dū eq̄-
liter sit corruptus affectus: nisi ꝙ tolerabi-
lius illud videri potest quecūqꝫ pluris sūt
plurimū desiderare? Porro quisquis apte
vel occulte satagit: vt quod vult ipse hoc ei
prelatus iniūgat ipse se seducit: si forte sibi
quasi de obedientia blandiaṫ. Neqꝫ eni in
ea re ipse prelato: sed magis ei prelatus obe
dit. Uerumtamen quia iuxta sententiā sal-
uatoris in qua mensura mensi fuerimus re
metietur nobis: bonum est homini hoc ad
cumulū dare: vt de eoꝝ sit numero quibus
mensuram bonam ⁊ confertaꝫ ⁊ coagitatā

et supereffluentem dabunt in sinus suos.
Sufficit eni ad salutem molestias corporis
ferre patiēter: sed cumulus est etiam liben
ter in feruore spiritus eas amplecti. Suffi-
cere potest superflua nō requirere nec pro-
pter ipsa si forte desint necessaria murmu-
rare: sed cumulus est etiam exultare ⁊ libē-
ter querere quomodo alius magis habeat
⁊ ipse penuriā patiatur. Sufficit quoq₃ ad
salutem si nec impatientia nec fraude aliq̄
ad id quod desideras inuitum velis prela-
ti animū inclinare: sed cumulus est etiā fu-
gere ea quibus voluntatē propriam sense-
ris oblectari quantum sane bona conscien
tia potes. Porro prelati quidem ipsi sunt q
descendūt mare in nauibus: facientes ope
rationem in aquis multis. Neq₃ eni certa
pontis aliqua seu vadi semita coartantur:
vt libere possint vsq₃quaq₃ discurrere ⁊ oc
currere singulis vt oportet: ac dirigere pō-
tis semitā: seu vadum inuestigare: ordina-
re gradientes. Deniq₃ ascēdunt vsq₃ ad ce
los: ⁊ descendunt vsq₃ ad inferna: nūc qui-
dem spūalia tractantes atq₃ sublimia: nunc
infernalia ⁊ horribilia facta diiudicantes.
S₃ que poterit nauis inueniri: que tā ima-
nes sustineat fluctus: ⁊ in tanto possit secu-
ra esse discrimine? Utiq₃ fortis vt mors di
lectio: dura sicut infernus emulatio: de q̄ ⁊
alibi legis qm̄ aque multe non potuerunt
extinguere charitatē. Necessaria ē ⁊ oīno
necessaria nauis ista prelato tribus compa-
cta lateribus: que est vtiq₃ nauiū forma: vt
sit iuxta pauli doctrinam charitas de corde
puro: consciētia bona: ⁊ fide non ficta. Pu
ritatem quidem cordis in eo prelatus ha-
beat vt prodesse desideret: non preesse: vt
scilicet proprium commodum vel honorē se
culi: vel aliud quippiam suum in prelatiōe
nō querat: preter solum beneplacitum dei
⁊ animarum salutem. Sed cum intentione
pura irreprehensibilis quoq₃ necessaria est
conuersatio: vt forma fact⁹ gregis incipiat
facere ⁊ docere: ⁊ ſm magistri nostri regu-
lam quecūq₃ discipulos docuerit esse con-
traria hec in suis actibus indicet non agen
da: ne forte submurmurare possit frat quē
arguit ⁊ dicere Medice cura teipsum. Ta
lis enim occasio plurima damnatio prelati:
plurima subditorum perditio est. Non ꝙ
ego bene id caueam iccirco sic loquor: sed
⁊ mihi ⁊ omnibus pariter veritas clamat:
quoniam oportet irreprehensibilem esse eū
qui preest: ita vt secura conscientia cum do
mino respondeat exprobrantibus verbu₃.
Quis ex vobis arguet me de peccato? Nō
ꝙ sine peccato penitus esse possit in hac mi
sera vita: sed ꝙ ea que arguit in discipulis
oportet summopere vitare magistrū. Ad hec
qualis est in conuersatione: talis sit necesse
est ⁊ in occulta cogitatione: ne videlicet fo
ris humil' intus sit elatus in corde suo: pre
sumens de sapiētia seu fortitudine sua: que
est sine dubio fides ficta: quando nō sicut
ostendit humilitas conuersationis in sola
domini pietate confidit. Et vide ꝙ proprie
his tribus cordis scilicet puritati: conscien
tie bone: ⁊ fidei non ficte conuenire videā-
tur alia quoq₃ apostoli verba dicētis: Mi-
hi pro minimo ē vt a vobis iudicer aut ab
humano die: sed neq₃ meipm iudico. Non
me iudico inquit: quia non mihi conscius
sum ꝙ meum aliquid queram: sed que iesu
christi: sed pro minimo mihi est vt a vobis
iudicer propter conscientiam bonam ⁊ ir-
reprehensibilem conuersationē. Qui autē
iudicat me dominus est: vt etiam in eo solo
spem suam positam eē doceret humiliatus
sub potenti manu altissimi. Sed ⁊ illud tu
iudica: vtrum possit his conueniēter apta-
ri terna petri interrogatio: vt hoc sit dice-
re amas me: amas me: amas me: habes ca-
ritatem de corde puro: ⁊ conscientia bona:
⁊ fide non ficta. Merito siquidem de naui
interrogatur an charitatē habeat piscator
hominū constituendus.

¶ In solēnitate sancti Michaelis ar
changeli Sermo primus.

Angelorum ho-
die memoria celebratur: ⁊ exi
gitis debitum pro tanta solēni
tate sermonem. Sed quid de
angelicis spiritibus viles loquantur ver-
miculi? Credim⁹ sana ⁊ indubitata fide te-
nemus diuina eos presentia ⁊ visione bea-

eos sine fine letari i bonis domini: que nec
oculus vidit nec auris audiuit nec i cor ho
minis ascenderũt. Quis ğ de his hõ loqua
tur hoibus: que nec ipse qdez cogitare nec
illi saltem audire sufficiant? Profecto si ex
abundantia cordis os loqtur: sileat nihilo-
minus lingua necesse ẽ ex inopia cogitatio-
nis. Attñ si multũ est ad nos loq de ea clari
tate ⁊ glia qua i semetipsis: imo in deo suo
angeli sancti nris oino supeminẽt cordib⁹:
de ea loquamur quã nobis exhibẽt gratia
⁊ charitate. In supnis eni spiritibus nõ so-
lum admirabilis dignitas: sȝ dignatio ama
bilis inuenit. Dignũ est pinde frẽs vt glo-
riam non capientes tanto magis amplecta
mur misericordiã: qua nimirȝ cõstat nihilo-
minus abundare domesticos dei: celi ciues
principes paradisi. Testat deniqȝ apls ipse
qui raptus vsqȝ ad tertium celum beate illi
curie meruit interesse atqȝ eius nosse secre-
ta: qm oẽs administratorij spũs sunt: missi i
ministerium ppter eos qui hereditatem ca
piunt salutis. Neqȝ id cuiqȝ incredibile vi-
deat: qñquidez ipse quoqȝ creator ⁊ rex an
gelorȝ venit non ministrari sed ministrare:
⁊ dare aiaȝ suam pro multis. Ut qd ğ mini
steriũ illud angelorȝ quispiam dedignetur?
in quo precedit eos cui in excelsis tota aui-
ditate ⁊ felicitate ministrant? Si ⁊ huic du
bitas: vtiqȝ qui vidit testimoniũ perhibuit:
milia inquiens milium ministrabãt ei: ⁊ de
cies centena milla assistebãt ei. Alius qȝ p-
pheta ad patreȝ de filio loquẽs ait. Minui-
sti eum paulo minus ab angelis. Sic plane
sic decet vt humilitate vincat: qui sublimi-
tate vincebat: sitqȝ tãto minor angelis quã-
ta inferiori sese ministerio mancipauit: qui
tanto excellentior est quanto differentius p
eis nomen hereditauit. Sed queras fortas-
se in quo minoratus sit ab angelis cum mi-
nistrare venit: quandoquidem vt supra me
minimus in ministerium mittuntur ⁊ illi?
In eo vtiqȝ qꝙ non modo ministrauit sed et
ministratus est: eratqȝ vnus ⁊ idem qui mi
nistrabat ⁊ qui ministrabatur. Merito pro
inde sponsa in cantico canticorum ecce inqt
venit his saliens in montibus: transiliens
colles. Ministrans enim salijt inter ange-
los: sed ⁊ ipsos transilijt ministratus. Mi-
nistrant angeli sed de alieno: offerẽtes deo
opera non sua sed nostra nobis eius gratiã
referẽtes. Unde ⁊ scriptura dicẽs: quoniã
ascendit fumus aromatum in cõspectu do-
mini de manu angeli: sollicite premisit da-
ta ei fuisse incensa multa. Nostros enim su-
dores nõ suos: nostras nõ suas lachrymas
offerunt deo: nobis quoqȝ eius munera re
ferunt ⁊ non sua. Non sic minister ille subli
mior cunctis sed ⁊ humilior vniuersis: qui
semetipsum obtulit sacrificium laudis pri
offerens animam suam: nobis ministrans
vsqȝ hodie carnem suam. Huius itaqȝ tanti
ministri gratia: nihil mirum si dignẽter no-
bis imo ⁊ libenter angeli sancti ministrent.
Ipsi eni amant nos: quia christus nos ama
uit. Dicitur quodam vulgari prouerbio.
Qui me amat: amat ⁊ canem meum. Nos
vero o beati angeli, catelli sumus domini illi⁹
quem tanto affectu diligitis: catelli inqȝ cu
pientes saturari de micis que cadũt de mẽ-
sa dominorum suoruȝ qui estis vos. Et hec
dixerim fratres vt ampliorem decetero er-
ga beatos angelos fiduciam habeatis: ac p
inde familiarius in omni necessitate vestra
eoruȝ inuocetis auxilia: sȝ ⁊ dignius in eorȝ
presentia conuersari ⁊ magis ac magis eorȝ
vobis conciliare gratiam: captare beniuolẽ
tiam: exorare clementiam: studeatis. Cuius
rei gratia necessariũ duco alias quoqȝ cha
ritati vestre opponere causas: que ⁊ ipsos
beatos angelos pro nostra reddant infirmi
mitate sollicitos absqȝ sua sane anxietate ñ
absqȝ vtilitate nostra: nec ad detrimentum
felicitatis sue sed ad nostre salutis augmen
tum. Cõstat sine dubio rationis participes
⁊ capaces beatitudinis humanas animas:
angelice si dicere id audeam⁹ cognatas eẽ
nature. Nec decet vos o beati spiritus con
tra legis preceptum dedignari quã visitare
debetis spẽm vestrã: lȝ i multã vt ipsi cerni
tis: deiecta sit vtilitatẽ. Sȝ neqȝ arbitramur
vos o supni ciues ciuitatis vre excidio dele
ctari ⁊ ruina murorȝ: qs semiruptos eẽ vide
tis. Cui⁹ istaurationẽ si ꝺsideratis vt dignũ
est frequẽter queso añ thronũ glie vbũ pre-
cis iterate dicẽtes. Benigne fac dñe i bona

voluntate tua syon: ⁊ edificent muri hierusalem. Si diligitis decorez domus dei imo quia diligitis experiant zelum vestrũ viui ⁊ rõnales lapides: qui soli in restauratiõez eius vobis possunt coedificari. Hic est dilectissimi funiculus triplex: quo de excelso celorum habitaculo ad ꝯsolandos: ad visitandos: ad adiuuandos nos: attrahit supeminens charitas angeloꝝ: ꝑpter deũ: ꝑpter nos: propter seipsos. Propter deum vtiqꝫ cuius tãta erga nos misericordie viscera ipsi quoqꝫ vt dignum est imitantur: ꝑpt nos in quibus propriam similitudinem miserãtur: propter seipsos quoꝝ ordines instaurãdos ex nobis toto desiderio prestolant. In ore enim paruuloꝝ qui lacte modo vescunt ⁊ nondum solido cibo ꝑficienda est laus illa maiestatis diuine: cuius habentes primitias angelici spũs beati nimiꝝ delectatione fruuntur sed tanto auidius nos expectant quanto ꝯsũmationis eius expectatiõe sollicitantur. Que cum ita sint pensate quanta ⁊ nobis sollicitudine opus ẽ dilectissimi vt dignos nos exhibeamus eoꝝ frequentia: ⁊ eo modo conuersemur in conspectu angelorum ne forte sanctos offendamus obtutꝰ. Ue enim vobis si aliquando prouocati peccatis ⁊ negligẽtijs nostris indignos nos iudicauerint presentia ⁊ visitatione sua: vt iã necesse habeamus ⁊ nos plangere ⁊ dicere cum propheta. Amici mei ⁊ ꝓximi mei aduersum me appropinquauerunt ⁊ steterũt: ⁊ qui iuxta me erant de longe steterunt ⁊ vi faciebant qui querebant aĩam meam: elongatus nimiꝝ eis quorum presentia ꝓtegere nos ⁊ propulsare poterat inimicum. Quãto magis ergo necessariam habemus familiaritatem angelice dignationis: tanto amplꝰ cauenda nobis est eorũ offensa: ⁊ in his maxime exercendum quibus eos nouimꝰ oblectari. Sunt autem plurima que eis placẽt ⁊ que in nobis inuenire delectat: vt ẽ sobrietas: castitas: paupertas voluntaria: crebri in celum gemitus: ⁊ orationes cum lachrymis ⁊ cordis intentione. Attamen super omnia hec: vnitatem ⁊ pacem a nobis exigunt angeli pacis. Quidni maxime delectentur in his que formam quandam ciuitatis sue representant in nobis: vt mirentur hierusalẽ nouam in terra? Dico autem vt quomodo ciuitatis illius participatio est in idipsuz sic ⁊ nos idipsum dicamus omnes ⁊ non sint in nobis scismata: sed magis omnes simul vnum corpus simus in christo: singuli autẽ alter alterius membra. Econtra v̓o nihil eq̃ offendit ⁊ ad indignationem prouocat eos quomodo dissensiones ⁊ scandala: si forte inueniantur in nobis. Audiamus siquidem quid loquatur ad corinthios paulus. Cum enim sit inter nos zelus ⁊ contentio: nonne carnalis estis ⁊ ſm hominẽ ambulatis? In epistola quoqꝫ iude apostoli legimꝰ sic. Hi sunt qui segregãt semetipsos: animales spiritum non habentes. Uidere est animam hominis quẽadmodum vniuersa corporis membra viuificet coherentia sibi. Separa ergo quod vis a iunctura ceteroruz: ⁊ vide an decetero viuificet illud. Sic est omnis q dicit anathema iesu: qđ nemo dicit loquẽs in spiritu dei: quia anathema separatio est. Sic est omnis inqꝫ qui ab vnitate diuidit: nec dubites quin ab eo recessit spiritus vite Digne igitur contentiosos ⁊ qui separant semetipsos apostoli carnales vocant: ⁊ animales spiritum non habentes. Dicũt ergo sancti illi ⁊ beati spiritus: vbi scandala inuenerint ⁊ dissensiones. Quid nobis ⁊ generationi huic spiritum non habenti? Nam si adesset spiritus: per eum vtiqꝫ charitas diffunderetur ⁊ vnitas non scinderetur. Et dicunt non permaneamus cum hominibus istis in eternum: quia caro sunt. Que enim conuentio luci ad tenebras? Nos de regno vnitatis ⁊ pacis sumus: ⁊ homines istos in eandem vnitatem ⁊ pacem sperabamus eẽ venturos. Nunc autem qua ratione nobis cohereant: qui dissident a seipsis? Uidetis qꝫ congruat huic solẽnitati euãgelica lectio que sic deterrent nos a scandalo paruulorum: qñ quidem tam vehementer angelis displicent scandala? Qui scandalizauerit vnum de pusillis istis. Duꝝ est quod sequitur. Sed iam preterit hora ad missas nobis eundum est. Puto ꝙ non sit vobs molesta dilatio: q̃ nõ poterit nõ inutilis fore: si capꝉm pñs ſmone altero diligẽtiꝰ ꝓsequamur.

cxx viij ¶ In in eadem ſolēnitate. Sermo.ij.

Vdiſtis frēs
euangelicam lectionez: aduer
ſus eos qui puſillos ſcandali-
zant ſatis terribiliter intonan-
tem. Nemini blandit̄ veritas nemīnē pal-
pat nulluz ſeducit: aperte denuncians: qm̄
ve homini illi per quē natus non fuiſſet hō
ille. Natus ſane denuo natus ad vitam: na
tus de ſpū: qui nimiꝝ carne poſt modū con
ſūmatur. Expedit ei ſi quis eſt qui ſcandala
ſuſcitat in hac domo in hac ſctā deo placita
⁊ angelis eius ad moduz grata ⁊ familiari
congregatiōe: vt ſuſpendat̄ in collo ei⁹ mo
la aſinaria: ⁊ ꝑ ſuaui iugo ⁊ leui onere ſalua
toris graui mole terrene cupiditatis hume
ris eius impoſita demergat̄ in ꝓfundū ma
ris huius magni ⁊ ſpatioſi manibus qd̄ eſt
ſine dubio ſeculū neq̄ȝ. Minus enī dānabi
le erat ei: in ſeculo magis perire q̄ȝ in mona
ſterio. Perire ſiquidem neceſſe eſt hoīez q
charitatē non habet: ⁊ ſi tradiderit corpus
ſuum ita vt ardeat. Et hoc dixerim frēs nō
quaſi minus bene de vobis ſentiam aut re-
gnare videat̄ in vobis neq̄ſſimū vitiū illud
ſed vt in ea charitate ⁊ vnanimitate ⁊ pace
in qua ſtatis in dn̄o ſolliciti ſitis ꝑſeuerare
⁊ abundare magis. Que eſt enim ſpes nr̄a
⁊ gaudiuz noſtrū ⁊ corona glie? Nōne vni
tas ⁊ vnanimitas veſtra ī qua gaudeo vos
inueniri fraternitatis amatores et ante oīa
mutuā ī vobiſmetipſis charitatē hn̄tes qd̄
eſt vinculū ꝑfectiōis? Propter qd̄ obſecro
vos: ſic ſtate in dn̄o cariſſimi. In hoc enim
cognoſcunt oēs etiam angeli ſancti ꝙ xp̄i
eſtis diſcipuli: ſi dilectionē habetis ad inui
cem. Deniq̄ȝ ſi tenetis memoria quā nobis
precedenti ſermone tradim⁹ triplicem an-
gelice erga nos charitatis ⁊ ſollicitudinis
cām: pōt hinc quoq̄ȝ fraterne dilectōis vti-
litas magnifice cōmendari. Facile ſiquidē
conſiderare eſt: homini qui non diligit ꝓxi
mum nullam ex his que tunc diximus ſup
petere cām. Nunquid enim xp̄i grā dilige-
mur ab āgelis: ſi de mutue dilectōis inopia
cognouerint nequaq̄ȝ eius eſſe diſcipulos?
Nunqd diligemur ab eis ꝓpter noſmetip-
ſos id eſt ſpūalis nature ſilitudinem: ſi inue
nimur humane nature non diligere conſor-
tes: imo vo ſi ex eis que inter nos ſunt con
tentionibus carnales nos magis q̄ȝ ſpūales
eſſe cōſtiterit? Deniq̄ȝ nunqd diligent nos
propter ſeipſos ⁊ futuram de nobis ciuita-
tis ſue reſtaurationē: ſi quod abſit vnū illd̄
quo ſolo vniri ⁊ coedificari illis poſſumus
deeſſe nobis viderint gluten charitatis: ſi
inuenerint nos non lapides viuos eſſe qui
poſſunt inuicem cohererē: ſed magis pulue
rem quē ꝓicit ventus a facie terre quē vni
us verbi flatus in turbinem excitet ⁊ ſuſpi-
tionis cuiuſlibet leuiſſima aura diſpergat?
Et hec quidē dixiſſe ſufficiat: pro eo quod
ait dn̄s ſi quis ſcandalizauerit vnum de pu
ſillis iſtis. Credo enim ꝙ maiori ſollicitudi
ne deinceps ab hac tam neq̄ſſima peſte ca-
uebitis. Iam vo quem nō moueat qd̄ ſeq̄t
in euāgelio: ſi oculus tu⁹ ſcādalizat te erue
eum ⁊ proice abs te? Nunquid enim cor-
poralem hunc oculum monemur eruere:
aut vnā ex manib⁹ iſtis ſimiliter ⁊ vnū abſci
dere pede? Abſit a nobis huiuſmōi carna
lis oio ⁊ nimis ridiculoſa cogitatio. Immo
vo poſtq̄ȝ ab exteriorib⁹ ſcādalis deterruit
nos ſermo diuinus: aſpere ſatis ſicut audi-
ſtis conſilium dat quid de eo nobis agēduz
ſit ſcandalo quod interius patimur ꝯtrariā
inuenientes legem in mēbris noſtris. Ipſe
enim nouit figmentum noſtrum: ꝙ eiuſmo
di ſcandalum non tam facile a nobis valeat
euitari. Porro tripliciter fieri ſcandalū iſtd̄
quotidiano nobis aduertere eſt experimē-
to. Interdum enim eſt in nobis ſpiritualis
intentionis oculus ſimplex ⁊ qui gratie ma
gis q̄ȝ noſter dicendus ſit: ſed ſcandalizat
nos oculus noſter ⁊ qui vere a nobis eſt dū
voluntas noſtra aliam minus caſtam impor
tune ingerit intentionez. Sed habemus iā
ſuper hoc ſalubre cōſilium ſaluatoris. Erue
eum inquit: ⁊ proice abs te. Hoc autez fiet
ſi non conſentias: ſi abitias: ſi reſiſtas. Sili
modo de manu: vt de pede eſt intelligendū
Cum enim bonis operibus intētos ad alia
opera trahere voluntas propria conatur:
manus noſtra eſt que ſcandalizat nos: ſed
abſcidi debet ⁊ proici a nobis vt non ei con

sentiamus. Sic enim proficere in sancta cõ
uersatiõe ⁊ ascendere per gradus scale que
iacob apparuit ac iuxta quod ait psalmista
de virtute in virtutem ire desiderantes se-
pius scandalum patimur a pede quodam
pusillanimitatis ⁊ negligentie nostre: q ni-
mirum descendere magis ac remissius ire
conatur: sed abscidi eum necesse est vt pes
gratie qui stat in directo currere possit sine
offensione sine scandalo sine impedimento
Quod autem dicit bonum nobis esse ad vi
tam intrare cũ vno oculo aut manu aut pe-
de q̃ȝ duos habentes ire in gehẽnam ignis
eos notat qui voluntatem suam seu bona
seu mala sit eque sequunt̃ et ingrediuntur
duabus viꝭs nunc bona nunc mala sectan-
tes ſm qḋ variantur desideria. Quib⁹ me-
rito vtilius fuerat gratie in omnibus adhe
rere: ⁊ vbi obuiat propria voluntas abscidẽ
⁊ a seipsis abicere eam. Est autem cum mul
to tẽpore in abscisione voluntatis nr̃e exer-
citati aliquatenus eam domam⁹: vt discat
iam non superbie sed magis sine omni scan
dalo vel contradictiõe deo subiecta sit aĩa
nostra: nec iam abicere necesse sit oculũ no-
strum: nempe qui simplici adherens oculo
factus est ⁊ ipse simplex aut certe iam nõ al
ter est oculus ſȝ vnus cum eo: aplõ teste qm̃
qui adheret deo vnus spũs est cuȝ eo. Qḋ
autem de oculo dictum est: de manu quoq;
⁊ pede eodem modo est intelligendũ. Cui⁹
enim voluntas ex affectione ⁊ cum deside-
rio gratie coheret: vt nec concupiscat mala
agere nec bona minora nec minus bene q̃ȝ
gratia suggerit: hic plane perfectus est vir.
Sed pax ista poti⁹ ẽ felicitatis: abscisio vo
scandaloꝝ ⁊ tẽptationum victoria fortitudi
nis. Illa inq̃ȝ glorie hec virtus.

¶ In solẽnitate oĩum sanctoꝝ de lectione
euangelica. Sermo primus.

cxxix Estiuitatẽ ho-
diernam scõꝝ oĩuȝ cuȝ omni
deuotiõe dignũ est celebrari.
Nimiꝝ si magna videt̃ ⁊ ẽ bti
petri solẽnitas seu bti stephani aut cuiusli-
bet ceteroꝝ: quãta ista est que nõ vnius tm̃
est ſȝ vniuersoꝝ? Veꝝ nõ ignoratis frẽs se-
cularibus id moris esse vt diebus festis fe-
stina sibi cõuiuia parent: ⁊ quanto fuerit so
lẽnitas clarior tanto splendidius epulentur
Quid ergo? Nonne ⁊ his qui conuertunt̃
ad cor cordis delitie sunt querende: ⁊ spũa-
libus spiritualia comparanda? Propterea
iam paratum est conuiuium: iam cocta sũt
omnia: ⁊ epulãdi tempus aduenit. Dignũ
est enim vt prius anima satietur ꝙ hec por-
tio sine dubitatione ⁊ sine comparatiõe sit
potior: sed ⁊ sanctoꝝ solẽnitates manifestuȝ
est ad animas magis q̃ȝ ad corpora ptinere
⁊ que animaꝝ sunt anime plus acceptant:
quippe naturali quadam eis cognatiõe cõ
iuncte: quibus ꝓpterea quoq; sancti isti cõ-
patiuntur amplius. Propterea magis desi-
derant animaꝝ bona ⁊ plus earum refectio
nibus delectãt̃: qm̃ ⁊ ipsi similes nobis fue
re passibiles: ⁊ ipsi peregrinatiõis huius et
exiliꝭ miserabiles deplorauere molestias: et
ipsi graue huius corporis onus ⁊ tumultus
scl'i ⁊ tẽptatiões experti sunt inimici. Nihil
itaq; dubium qn grauior eis sit ⁊ multo ac-
ceptabilior illa festiuitas qua intendit̃ epu
lis aĩaꝝ: q̃ȝ sit ea que celebrat̃ a secularibus
curam carnis pficientibus in desideriꝭs vo
luptatum. Verũtñ vnde nobis aĩaꝝ panis
in terra deserta in loco horroris ⁊ vaste soli-
tudinis? Unde nob̃ sub sole spũalis cibus:
vbi nihil est nisi labor ⁊ dolor ⁊ afflictio spi-
ritus? Sed scio qui dixerit petite ⁊ accipie-
tis. Et illud. Si vos cũ sitis mali nostis bo-
na data dare filiꝭs vestris: quãto magis pr̃
vester de celo dabit spm̃ bonũ petentib⁹ se?
Nec ignoro q̃ȝ obnixe tota hac nocte ⁊ die
petieritis mẽdicantes dari vobis panẽ de
celo viuũ: non eũ q corpus roborat ſȝ q ꝯfir
mat cor hoĩs. Nã cõuiuas qdẽ nõ ausus sũ
dicere: ſȝ mẽdici sum⁹ in ꝑbẽda dei viuẽtes
Mendici inq̃ȝ iacentes añ ianuã regis pre
diuitis vlcerib⁹ pleni: ⁊ cupientes saturari
imo vel sustẽtari de micis q̃ cadũt de mẽsa
dñoꝝ nr̃oꝝ quoꝝ celebramus hodie solẽni
tatẽ. Nẽpe delitiꝭs affluũt: ⁊ mẽsurã accipi
unt bonã ⁊ ꝯfertã ⁊ supfluẽtẽ. Cõfidim⁹ ãt
qm̃ erit q det nobis Chaos enim magnum
⁊ distãtia est multa nimis: inter libertateȝ ⁊

benignitatẽ dei ⁊ auari diuitis crudelitatẽ
Propterea dedit nobis hodie pater noster
panẽ. Pater enĩ misericordiarũ: patrẽ esse
necesse est etiam miseroꝝ. Dedit inquã pa
nem nobis de celo: ⁊ cibaria in abundãtia:
quoꝝ vtinã ego fidel' cocus: vtinã aĩa mea
coquina vtil' videat. Siquidẽ ad preparã-
da fercula vestra tota hac nocte concaluit
cor meũ intra me: ⁊ in meditatione mea ex-
arsit ignis ille sine dubio quẽ dñs iesus mi-
sit in terrã: ⁊ voluit vehemẽter accẽdi. Spi
ritualem etenĩ cibum: ⁊ coquinã ⁊ ignẽ ha
bere necesse est spiritualem. Supest iam vt
distribuam que paraui: vos autẽ ꝯsiderate
potius dantẽ dñm ꝙ ministrũ distribuen-
tem. Ego enĩ quod in me ẽ nihil aliud sum
ꝙ cõseruus vester: vobiscũ pariter ⁊ mihi
⁊ vobis sicut ipse dñs nouit mendicans pa
nem de celo ⁊ alimoniam vite. Propterea
non ego do vobis: sed pater vester ipse dat
vobis panẽ de celo viuũ: ipse vos pascit ⁊
operibus ⁊ sermonibꝰ etiã ⁊ carne filij sui:
que vere est cibꝰ. Nam ⁊ de operibus lego
meus cibus est vt faciam voluntatẽ patris
mei: ⁊ de verbis: qm̃ non in solo pane viuit
hõ: sed in omni verbo quod ꝓcedit de ore
dei. Ergo nũc quidẽ cibari habemꝰ factis
eiꝰ ⁊ verbis: post hec etiã illibatũ dñici cor-
poris sacramentũ in altaris mensa sacrosan
cta ipso propitio ꝑcepturi. Legimꝰ in euan
gelio hodie: qm̃ vidẽs turbas iesus ascen-
dit in montẽ. Predicantẽ enĩ dñm de ciui-
tatibus ⁊ castellis populi sequebant: quoꝝ
saluabat animas: sanabat corpora: ⁊ adhere
bant ei affatu pariter ⁊ aspectu illius dele-
ctati: cuius nimirũ vox suauis: ⁊ facies eiꝰ
decora: sicut scriptũ est: Speciosus forma
pre filijs hominum: diffusa est gr̃a in labijs
tuis. Talis est quem nos sequimur: cui ad-
heremus: totus desiderabil': in quẽ nõ solũ
populi: sed ⁊ ipsi quoqꝫ angeli sancti desi-
derãt ꝓspicere. Quid vobis suauius appo
nemus? Nimirũ hesunt delicie angeloꝝ.
Gustate ꝓinde ⁊ videte qm̃ suauis est dñs
⁊ huic suauitati: huic sapori: huic sapientie
que vere trahit de occultis omne qd̃ desi-
derat non valet cõparari. Quid enĩ? Mi-
raris in sole splendorẽ? in flore pulchritudi-

nẽ: in pane saporẽ: in terra fecũditatẽ. Sed
a deo hec vniuersa donata sunt. Nec du-
bium quin multo amplius reseruauerit si-
bi ꝙ dederit creaturis. Jam ne hoc quidẽ
ociosum putemꝰ ꝙ ascẽdit in montẽ: nimi-
rũ quod tanto ante predictũ est tanqꝫ a lon
ge clamãte propheta: Sup montẽ excelsũ
ascende tu qui euangelizas hierusalẽ. In q̃
ascensione si vos melius nõ habetis: ego il
lud intelligẽdũ puto quod in initio actuũ
aplꝫoꝝ beatꝰ lucas meminit dicens: Primũ
quidẽ sermonẽ feci de oĩbus o theophile q̃
cepit iesus facere ⁊ docere: vtiqꝫ non iuxta
phariseoꝝ morem qui alligabãt onera gra-
uia ⁊ importabilia: ⁊ imponebant ea in hu-
meros hominũ: digito autẽ suo nolebãt ea
mouere. An nõ bonus aĩe panis est iste? et
plurimum confirmãs cor hominis? Fidu-
cialiter sequor te domine quocũqꝫ ieris
et secure incedo viam mandatorum tuo-
rum: sciẽs ꝙ per eam precesseris ipse. Se-
cure inquã viã mandatoꝝ tuorum curro:
quandoquidẽ noui ꝙ a sũmo celo egressio
tua ad currendã viã hanc: ⁊ occursus tuus
vsqꝫ ad summũ eius fuerit ꝑ hanc viã. Nõ
possum mõ ego frẽs in hunc modũ singula
masticare: vos estote aĩalia munda ⁊ rumi-
nãtia: vt fiat sic scriptũ ẽ: Thesaurꝰ deside-
rabil' requiescit in ore sapiẽtis. Cogit enim
succingere forsitan ⁊ precingẽ ṽbũ: tã breui
tas hore ꝙ materie magnitudo Vidẽs tur
bas iesus ascẽdit in montẽ. Videns misera
tionis intuitu: qm̃ erant sicut oues errãtes
non habentes pastorẽ. Quid est qd̃ priusꝙ
docere inciperet ascendit in montem? nisi
ꝙ in hoc ipso docuit necesse habere predi-
catores verbi dei desiderijs animi ⁊ cõuer
satione sancta ad sublimia tendere: ⁊ virtu
tum conscendere montem? Et cum sedisset
accesserunt ad eum discipuli eius. Cum se-
disset inquit. Alioquin quis ad excelsum il
lum gigantem posset accedere? Benignis-
sime prorsus inclinauit se ⁊ exinaniuit vsqꝫ
ad sessionem: ita vt dicat patri: tu cognoui-
sti sessionem meam ⁊ resurrectionẽ meam.
Sedit enim: vt ad eum quem nec ipsi qui-
dem angeli stantem attingere poterãt: etiã
publicani ⁊ peccatores accedant. Accedat

maria magdalene:accedat ⁊ latro de cruce
Et cum sedisset:accesserũt ad eum discipu-
li eius. Accesserunt nõ tam incessu pedũ q̃ꝫ
affectu cordis:⁊ imitatione virtutũ. Bene
autẽ nõ turbe:nõ quilibet de populo acces-
sisse dicunꝛ quatinꝰ sicut testamentũ vetus
datum legiꝛ in mõte syna solo moyse ascen-
dente ⁊ populo expectante deorsũ:sic ⁊ nõ
susciperẽt mõtes pacẽ populo ⁊ colles iusti
tiã:⁊ velut in tenebris quibusdã ⁊ in occul-
to diceretꝛ aplis qᵭ postea dicerẽt in lumie
⁊ audirẽt in aure qᵭ predicaretꝛ postmodũ
sup tecta. Unñ ⁊ sequiꝛ: Et aperiens os suũ
docebat eos. Aperuit nũc os suũ qui ꝓphe
tarũ prius aperuerat ora. Hinc est qᵭ legiꝛ
in psalmo propheta dicente:dñe labia mea
aperies ⁊c̃. Nunc aũt qui multifarie mul-
tisq̃ꝫ modis olim locutus fuerat in prophe
tis demũ suoipsius ore locutus est:tanq̃ꝫ si
diceret:⁊ qui loquebar ecce adsum. Beati
qui audierũt in carne loquentẽ sapientiã:
beati qui verbi dei verba ab ipsius ore per
cipere meruerũt. Uerumtamen qᵭ audie-
runt illi adhuc reseruaꝛ nobis:⁊ audire id
ipsum possumus: etsi quodãmodo non ab
ipso. Aperiẽs os suum docebat eos dicẽs:
Beati pauperes. Uere apertũ est os eius?
in quo omnes thesauri sapiẽtie ⁊ sciẽtie sũt
recõditi:⁊ eius hec doctrina q̃ i apocalipsi
iohãnis loquiꝛ:ecce noua facio omnia:qui
per prophetã olim predixerat Aperiam os
meum:eructuabo abscõdita a cõstitutione
mũdi. Quid enim tã abscõditũ? q̃ꝫ paupta
tẽ eẽ beatã? Attamẽ veritas loquiꝛ que nec
falli nec fallere potest:ipsa est que dicit qm̃
beati pauperes spiritu. Sic vos insensati fi
lij adam diuitias queritis:diuitias deside-
ratis vsq̃ꝫ adhuc:cum iam beatitudo pau-
perũ diuinitus cõmẽdata:predicata in mũ
do:credita sit ab hominibus? Querat eas
paganus:qui sine deo viuit:querat iudeus
qui terrenas promissiões accepit. Sed qua
fronte:magis autẽ q̃ mẽte christianus diui
tias querit? postq̃ꝫ christus beatos esse pau
peres ꝑdicauit? Quousq̃ꝫ filij alieni q̃usq̃ꝫ
vanitatẽ loqueꝛ os vestrum? vt beatũ dica
tis populum cui hec sunt hec visibilia:hec
presentia? cum filius dei os suum aperiens
locutus sit veritatẽ beatos eẽ paupes:⁊ vẽ
diuitibus? Sed diligẽter attẽde ꝙ nõ sim-
pliciter paupes nominat propter plebeios
pauperes:necessitate miserabili:nõ lauda-
bili voluntate. Spero equidẽ ꝓfuturã eis
apud diuine bonitatis misericordiaꝫ hanc
ipsam afflictionis sue miseriã? scio tñ dñm
hoc in loco nõ de huiusmodi fuisse locutũ:
sed de his qui possunt dicere cuꝫ propheta
volũtarie sacrificabo tibi. Attũ nec volun-
taria quidẽ paupertas omnis laudẽ habet
apud deũ? nam ⁊ philosophi sua omnia reli
quisse leguntꝛ:vt expediti mundialibus cu-
ris studio vanitatis possent vacare liberiꝰ:
⁊ nolebãt censu abundare terreno:vt abũ-
darẽt magis in sensu suo. Hos discernit qᵭ
dictum est spiritu: hoc est spũali volũtate.
Beati ergo paupes spiritu spirituali.s.in-
tentione:desiderio spirituali:propter soluꝫ
beneplacitum dei: ⁊ animarũ salutem:qm̃
ipsorum est regnum celorum. Sed quis est
qui sic loquiꝛ? qui sic beatificat pauperes:
⁊ sic ditat? Putas poterit verum esse? Erit
sine dubio:siquidẽ ⁊ verax est ⁊ potens est
qui ꝓmittit. Si murmurat inimicus respõ
debitur ei. An non licet mihi facere qᵭ vo
lo? An oculus tuus nequã est:quia ego bo-
nus sum? Si tu iure humiliatꝰ es pro eo ꝙ
aduersum me exaltare te voluisti? nonne q̃
se humiliant propter me sunt exaltãdi? Et
vere fratres si miserrimꝰ ille e celo eiectus
est quoniam affectauit celsitudinem:altitu
dinem concupiuit:sublimitatẽ presumpsit?
nonne consequens est beatos esse qui spon
te in paupertatis humilitatẽ sese deponũt:
et iuxta domini promissionem ipsorum esse
regnum celoruꝫ quod perdidit ipse? Et at-
tende q̃ꝫ sapienter ordinauerit sapiẽtia:cõ-
tra primum peccatum remedium primum
opponens. Ac si apertius dicat: Uis obti-
nere celum quod perdidit superbiens an-
gelus? qui ꝯfisus est in virtute sua:⁊ in mul
titudine diuitiarũ suarũ? Paupertatis vi-
litatẽ amplectere:⁊ tuũ erit. Sequiꝛ Beati
mites:quoniã ipsi possidebũt terrã. Bene
optime. Sic enim oportebat commendari
paupertatem:⁊ mansuetudinem predicari:
qm̃ relinquentibus omnia prima solet esse

tentatio de molestijs corporis ⁊ afflictione
carnis insolita. Quid vero pauptas pderit?
si qd absit pauper in murmur deciderit fa
ctus exasperās ⁊ ipatiēs discipline? Opti-
me quoq; post regni pmissionē minus ali
ud regnū daꝛ velut in arram: vt sm̄ scriptu
rā pmissionē habeamus vite eius que nūc
ē pariter ⁊ future: ⁊ de exhibitiōe pñtium
firma sit expectatio futuroꝝ. Beati mites
qm̄ ipsi possidebūt terrā. Hāc ergo terraꝫ
corpus nostrum intelligo. Qd si possidere
vult aīa si regnare desiderat sup membra
sua: necesse est vt sit ipa mitis ⁊ supiori suo
subiecta: qm̄ tale inueniet suū inferi⁹ qua-
lē se exhibuerit superiori. Armaꝛ enī crea-
tura ad vlciscēdam sui iniuriā creatoris: ⁊
nouerit aīa que rebellē sibi inuenit carneꝫ
suā se quoq; minus q̄ꝫ oporteat superiorib⁹
potestatibus eius subiectā. Māsuescat ipa
⁊ humilieꝛ sub potēti manu altissimi: subie
cta sit deo: ⁊ his pariter qbus vice eius ha
bet obedire platis: ⁊ cōtinuo corpus suum
inueniet obediēs ⁊ subiectū. Ueritas eniꝫ
ē que loquiꝛ: Beati mites: qm̄ ipsi posside
būt terrā. Et vide si nō aduersus scdi pcti
vulnus secūda pcessit medicina. Prima si-
qdē post angelice puaricationis ruinā eua
peccauit ingētudine spūs agitata: ⁊ inter-
dicti dñici iugū suaue ⁊ leue onus abitiēs:
qm̄ expectare noluit vt de manu dñi vnde
iā cetera acceperat pfectionē quoq; beati
tudinis mereret̄ ꝓpe illā serpētis cōsilio
attētauit. Propter hoc padisum pdidit ter
rā delitiaꝝ: ppter hoc in ipo corpe suo cō-
trariā legē inuenit. Sed fortasse ad hāc do
mini vocē desiderio masuetudinis estuas
⁊ cōquereris super asperitate cordis tui: ⁊
beluinis qbusdā motib⁹ atq; indomita feri
tate. Attēde ergo qd sequiꝛ Beati q lugēt
qm̄ ipsi ꝯsolabunꝛ. Equū indomitū flagel-
la domāt: aīaꝫ imitē cōtritio spūs ⁊ assidui
tas lachrymaꝝ. Ergo in oīb⁹ opib⁹ tuis me
morare nouissima tua: horrorē mortis iudi-
cij tremēdū discrimē. Ardētis gehēne me
tū ab oculis cordis tui elōgari nullaten⁹ pa
tiaris. Cogita pegrinatiōis tue miseriā: re
cogita annos tuos in amaritudine aīe tue:
cogita vite humane picula: cogita fragilita

tē ppriā: ⁊ in huiusmodi cogitatōe si pseue
raueris dico tibi paꝝ senties qcqd foris vi
deꝛ eē molestū: dū toto corde circa interio-
rē molestiā occuparis. Sed nec patieꝛ dñs
sine ꝯsolatiōe te eē: qm̄ pr miaꝝ ē ⁊ de⁹ toti
us ꝯsolatōis: ⁊ iplebiꝛ oīno qd veritas pol
liceꝛ. Beati q lugēt: qm̄ ipsi ꝯsolabuntur.
ꝯcordat āt huic snīe etiā illud qd ī salomo-
ne legisti: Meli⁹ ē ire ad domuꝫ luct⁹ q̄ꝫ ad
domū cōuiuij. Propterea beata eēs eua si
post culpas ꝯsolationē qreres lachrymarū
⁊ ꝯuersa ad pniam veniā citius obtineris.
Nūc aūt miserrimā quesisti ꝯsolationē de
simili casu viri tui: ⁊ veneno pessimo neqssi
mo videlicet vitio totā infecisti posteritatē
tuā: vt vsq; hodie pditionē alteri⁹ suam al-
ter reputet ꝯsolationem. Misera prsus eue
ꝯsolatio: ⁊ eoꝝ q miseriā hāc imitanꝛ. Sed
beati q lugēt: qm̄ ipsi ꝯsolabunꝛ. Uerū qd
aliud ē hec ꝯsolatio: q̄ꝫ pcedēs de spe venie
grā deuotionis ⁊ suauissima delectatio bo
ni ⁊ iust⁹ sapiētie: lꝫ exiguus qb⁹ interiꝫ be
nign⁹ dñs afflictā refrigerat aīaꝫ? Aut gu-
stus ille nihil aliud ē q̄ꝫ irritamētuꝫ deside
rij ⁊ incētiuū amoris: sicut scriptū est: Qui
edūt me adhuc esuriēt: ⁊ qui bibūt me ad-
huc sitiēt. Propterea illico subinferꝛ. Be-
ati q esuriūt ⁊ sitiūt iusticiā: qm̄ ipsi satura
bunꝛ. Qui esurit adhuc esuriat amplius: ⁊
q desiderat abundātius adhuc desideret:
qm̄ quātūcūq; desiderare potuerit tm̄ est
acceptur⁹. Immo vero nō sm̄ ipfectionē mo
derni desiderij: qm̄ quidē donec pfecte ha
beat pfecte desiderare nō pōt: sed nec hīe
donec pfecte desideret: sed mēsuram acce-
ptur⁹ ē bonā ⁊ ꝯfertā ⁊ coagitatā ⁊ supef-
fluētē. Beati q esuriūt ⁊ sitiūt iusticiā: qm̄
ipsi saturabūꝛ. In firmiori palato cordis ⁊
aīe languēti adhuc dura ⁊ insipida res vi-
deꝛ eē iusticia: sed q gustauerūt: ecce ipi sci
unt q̄ꝫ beati sunt q esuriūt illā: qm̄ ipsi satu
rabunꝛ. O vere felix et gloriosa sacietas: o
sanctū cōuiuiū: o desiderabiles epule: vbi
nimirꝫ anxietas nulla nullū poterit eē fasti-
diū: qm̄ sacietas sūma ⁊ summū inerit desi
deriū. Beati q esuriūt ⁊ sitiūt iusticiā: qm̄
ipsi saturabunꝛ. Iā vero hoc verbum aduer-
sus adā pcedere credo: q portionē qdē ali-

x

quã videt̃ tenuiſſe iuſticie in eo ꝙ mulieri
qdẽ cõpaſſus ẽ:ſed ſi eſuriſſet iuſticiam cu
raſſet ſine dubio reddere qδ debet:non ſo
luʒ vxori:ſed multo magis creatori. Debe
bat enĩ vxori cõpaſſionẽ vtiq; ⁊ diſciplinã
tanq̃ʒ inferiori:caput enĩʒ mulieris vir: de
bebat aũt deo obediẽtiã atq; ſubiectionẽ.
Sed qd putam⁹ frẽs? Ꝙ plurimi vſq; ho-
die factũ illud grauiter diiudicãt:⁊ tñ inſi
piẽter imitant̃:indignant̃ aduerſus adam
ꝙ obedierit voci vxoris ſue q̃ʒ diuine:⁊ ipi
quottidie euã ſuã carnẽ videlicet audiunt
plus q̃ʒ deũ. Fratres ſi modo pñtes videre
mus adã in eo articulo poſitũ aſcẽdẽtibus
cogitatiõibus in cor eius coartari:inter ꝑ-
cẽ vxoris ⁊ ꝑceptũ creatoris?nonne clama
remus aduerſus eũ dicentes:caue tibi mi
ſer vide ne feceris ſeducta ẽ mulier nõ acq
eſcas ei? Ut qd ergo quotiens apprehẽdit
nos tẽtatio ſimilis nõ perſuademus simili
ter nobiſipſis?beati enim q eſuriũt ⁊ ſitiũt
iuſticiã:qm̃ ipſi ſaturabunt̃? Sed quid põt
eẽ oĩs iuſticia noſtra corã deo? Nõne iuxta
ꝓphetã: velut pãnus mẽſtruate reputabi-
tur? ⁊ ſi diſtricte iudicet̃ iniuſta inuenietur
omnis iuſticia noſtra ⁊ minus hñs? Quid
ergo de peccatis erit?qñ ne ipa quidẽ ꝓ ſe
poterit reſpõdere iuſticia? Propterea ob-
nixe cũ ꝓpheta clamãtes:nõ intres in iudi
ciũ cũ ſeruo tuo dñe tota humilitate ad mi
ſericordiã recurramus:que ſola põt ſalua-
re aĩas noſtras:⁊ ſolicite pẽſemus qδ ſeqt̃
Beati miſericordes:qm̃ ipſi miaʒ ꝯſequẽ-
tur. Et attẽde queãdmodũ zacheus breui-
ter vtrũq; vno verbo cõplectit̃ dicẽs: Di-
midium bonoꝝ meoꝝ do pauperibus: ⁊ ſi
quẽpiã defraudaui reddo quadruplũ. Ui
des quãtũ eſurit iſte iuſticiã cui nõ ſufficit
equa menſura reddere? niſi reſtituat qua-
druplũ? Miſericordia quoq; magna ẽ: ꝙ
dimidiũ bonoꝝ ſuoꝝ dat pauperibus. Ue
rũtñ nõ ſilebo ego qδ ſentio. Laudẽ dñi lo
quet̃ os meũ:dñi plane nõ noſtrã. Neq;.n.
nobis attribuo:ſed noĩ ei⁹ do gloriam. Za-
cheus certe cuius laus ẽ in euãgelio dimi-
diuʒ bonoꝝ ſuoꝝ dedit paupibus: ſed ego
multos zacheos hic video qui nihil ſibi ex
oĩb⁹ reliquere. Quis mihi ſcribat euange
liũ hoc de zacheis iſtis:imo de petris iſtis?
qui fiducialiter loquent̃ dño:ecce nos reli
qmus oĩa:⁊ ſecuti ſumus te? Sed ſcriptuʒ
ẽ iã in euãgelio eterno:in libro vite ſcriptũ
ẽ ⁊ ſignatũ. Beati.n. miſericordes:qm̃ ipſi
miaʒ ꝯſequent̃. Iã vo fratres ade crudeli-
tatẽ hec ſñia tãgit:q videbatur ꝑus vxoris
amore peccaſſe. Ecce enĩ o adã:ſcim⁹ q: os
de oſſib⁹ tuis ẽ:⁊ caro de carne tua : ⁊ eius
amore peccaſti. Videam⁹ nũc quãtum dili
gas eã. Uenit dñs igneũ tenẽs gladiũ i vl
tionẽ ꝑuaricatiõis. Oppone te diſcrimĩ ꝓ
pter illã:⁊ dic: Dñe mulier ĩfirmior ẽ:mu-
lier ſeducta ẽ:mea ẽ iniqtas:meũ eſt pecca
tũ:in me ſolũ vindicta ꝓcedat. Sed nõ log
tur ſic: Mulier inqt quam dediſti mihi de
dit mihi de ligno ⁊ comedi. O ꝑuerſitas.
Penã ꝓ eo ſuſcipe refugis:⁊ culpã admit-
tere nõ recuſaſti. Quõ proh dolor oĩa cõfu
diſti ꝑnitioſe miſericors?vbi ſeuerus eẽ de
bueras:⁊ ꝑnitioſius crudelis:vbi miaʒ im-
pẽdere oportebat? Naʒ derelinquere nul-
lo mõ ꝓpter eã:ſatiſfacere vo ꝓpter eã libẽ
ti animo debuiſti. Sic enĩ oportet fieri fra
tres:vt nunq̃ʒ ꝓpter aliuʒ homo peccet qδ
ẽ iuſticie:⁊ libẽter aliena pctã portet qδ eſt
mie. Beati qui eſuriunt ⁊ ſitiunt iuſticiaʒ
qm̃ ipſi ſaturabunt̃. Beati miſericordes:
qm̃ ipſi miſericordiã ꝯſequent̃. Seqt̃. Be-
ati mũdo corde:qm̃ ipſi deũ videbũt. Be-
ati plane ⁊ oĩno beati:qui videbũt in queʒ
deſiderãt angeli ꝓſpicere: quẽ videre vita
eterna ẽ. Tibi dixit cor meuʒ?exquiſiuit te
facies mea:faciẽ tuã dñe requiram. Quid
enim mihi eſt in celo?⁊ a te quid volui ſup
terrã? Defecit caro mea ⁊ cor meuʒ: deus
cordis mei ⁊ pars mea deus ĩ eternũ? Qñ
adimplebis me iuſticia cuʒ vultu tuo? Ue
mihi ab ĩmũdicia cordis mei qua impediẽ
te:necdũ mereor ad beatã illaʒ viſionẽ ad-
mitti. Quãta ſolicitudine fratres:quanto
ſtudio danda eſt opera: vt mundari poſſit
oculus?quo videndus ẽ deus? Et ego qdẽ
triplici ſorde inquinari me ſentio?ꝯcupiſcẽ
tia carnis:ꝯcupiſcẽtia glorie tꝑalis:⁊ pteri
toꝝ ꝯſciẽtia delictoꝝ. Sũt enim in aĩa mo-
tus quidam deſideriorum:quos nec ratio
ne: nec viribus extinguere poſſum : q̃ʒdiu

in hoc seculo neq3 et in corpore mortis tene or alligatus. Attn̄ contra sordes istas orati onis oppono remediū: et ꝓpterea sicut ocu li seruorum in manibus dn̄orum ita oculi nostri ad dn̄m deum nostrū donec misereatur no stri: q solus mundus est et potest facere mū dum de imundo cōceptum semine. Sic et contra peccati ꝯscientiā remediū ꝯfessiōis est institutum: et oīa in cōfessione lauantur Ecce hic sunt q̄ mūdant oculū cordis: oīo et cōfessio. Porro bti mūdo corde: qm̄ ipsi deum videbūt. Uidebūt quidē in fine fa cie ad faciem: videbunt etiā nunc per spe culum in enigmate et nunc cognoscent ex parte perfecte postea cogituri. Oīs eni in cuius ꝯscia clausū adhuc pctm̄ viuit aut pec cat in spe et ita sentit de deo tāq3 si minus ei pctā displiceāt aut peccat in despatione in misericordē sentiens deū quorum vtriq3 me rito dicit existimasti iniq̄ qd ero tui similis qm̄ neuter deum videt: sed mentit iniqui tas sibi formans sibi idolū pro eo qd nō est ipse. Bti vero mūdo corde qm̄ ipsi soli deū vident: soli de eo sentiūt in bonitate: sicut vere bonus est ita vt nemo bonus sit nisi ipe. Beati mūdo corde: qm̄ ipsi deum vi debunt. Miseri proinde adā et eua: qui cō uersi in verba malitie ad excusandas excu sationes in peccatis dum confessionis mū dationem fugiunt in mundo remanēt cor de et a facie dn̄i eijciuntur. Sequitur. Bea ti pacifici: qm̄ filij dei vocabuntur. Meri to filij nomine vocabunt: qm̄ filij opus im pleuerunt. Ipse eni est quē recōciliati pa cem habemus ad deum: ipe qui pacifica uit in sanguine suo q̄ in celis sunt et q̄ super terram: mediator dei et hoīu3 homo christus iesus. Et attēde queādmodū in tribus qui dem prioribus sibiipsi recōciliatur aīa: in duobus que sequūtur ꝓximo: in sexto deo in septimo etiā alios recōciliat: tanq3 rece ptus in grām dn̄i et felici familiaritate do natus. Nam pauptate mansuetudine fletu renouat in anima similitudo quedā eter nitatis omnia tpa complectens: dum pau pertate futura meret māsuetudine sibi pre sentia vēdicat: luctu penitētie ꝑterita quo q3 recupat sicut scriptū est. Recogitabo ti bi omnes annos meos: in amaritudine aīe mee. Porro iustitia et mīa ꝑfecte proximo cohoeremus: dum quicqd volumus nobis fieri alijs non faciamus ꝑ iustitiā et quecū q3 volumus vt faciant nobis hoīes et nos fa ciamus illis ꝑ miam. Iam reconciliati no bis recōciliati etiā ꝓximo: fiducialiter per mundiciā cordis recōciliamur deo. Beati vero q de sua recōciliatiōe nō ingrati et ꝑ fribus suis pie soliciti: eos quoq3 quantu3 ꝑualēt et sibi et deo recōciliare laborāt. Qui bus eni laudibus dignū: quāto amplectē dū putas affectu frēm illū q sine q̄rela con uersans inter frēs tota solicitudine cauet ne qd in eo fit qd ab alijs portari oporteat et quicqd in alijs est onerosum patientissi me portat q singulorum scandala sua reputat et aplo loquit quis scandalizat et ego non vror quis infirmatur et ego non infirmor Beati pacifici: qm̄ filij dei vocabunt. Nō est enim deus dissensionis sed pacis: ideo q3 filios pacis dei quoq3 filios dignum est appellari. Iam q̄ seqt octaua btitudo mar tyrū est ꝑrogatiua: cuius nobis tollerāte nec tps videt esse nec vtus. Honorat nūc iusti tia magis: q̄ntū is facie ē aut nulli aut pau ci ꝓ ea sustinēt ꝑsecutionē. Felices tn̄ si q sunt: qm̄ ipoꝝ est regnū celorum vt eos nemo ꝑsequat. Quin si multiplex fuerit tribulatio: tūc q̄3 multiplitius exultandū nō intuenti bus q̄ vident incōmoda s3 pmia q̄ nō vidē tur. Que eni vident tēporalia sūt: q̄ aūt nō vident eterna. Beati inqt eritis cum vos oderint hoīes et cum sepauerit vos et eijce rit et dixerit omne malū aduersum vos mē tientes ꝓpter me. Gaudete in illa die et ex ultate: ecce eni merces vr̄a copiosa ē in celis copiosior longe q̄3 sit labor in terris. Uerū tn̄ qd sibi vult q eadē pmissio facta est pau pibus et martyribus: nisi q vere martyrij genus pauptas volūtaria est. Beatus vir ait ꝓpheta q post aurū non abijt: nec spera uit in pecunie thesauris. Quis est hic et lau dabimus eū. Fecit enim mirabilia in vita sua. Quid mirabilius aut qd martyriū gra uius est q̄3 inter epulas esurire inter vestes multas et ꝑciosas algere: pauptate ꝓmi in ter diuitias q̄s offert mūdus q̄s ostētat ma

lignus qs desiderat nr ipi appetit⁹? An nō
merito coronabit q sic certauerit mundū
abijciens promittentē inimicum irridens
tentantē ⁊ qd gloriosius est de semetipo tri
umphās ⁊ crucifigēs ɔscientiā prurientē?
Deniqz ppterea paupibus pariter ⁊ mar
tyrib⁹ regnū celoꝝ pmittit: qꝛ paupertate q-
dē emitur: sed in passione pro christo absqz
omni dila tione pcipitur.

In eadē festiuitate. Sermo secundus.

cxx Uia sanctorū
oium festiuam hodie dilectis
simi oiumqz dignissimā deuo
tione memoriā celebramus:
ope ptiū puto de cōmuni felicitate eoꝝ in
qua btā iam requie pfruunt ⁊ futura qnā
pstolant ɔsumatiōe adiuuāte spū scō smo
nez facere charitati vre ita sane vt nō opi
nionis pprie ɔiecturas sed diuinoꝝ verbo
rum sequamur auctoritatē ne prophetare
videamur de corde nro sz innitamur quo
ad poterimus testimonijs scripturaꝝ. Erit
eni pstante dño triplex huius smonis: vti
litas: quatinus agnita vel ex pte aliqua fe-
lici retributione scōꝝ abūdantiori deinceps
solicitudine ipsoꝝ sequi vestigia ac feruen
tiori desiderio ad eoꝝ suspirare ɔsortia pro
pensiori quoqz deuotione eorundē inuoca
re pꝛocinia studeamus. Fidelis quippe ser
mo ⁊ oi accepitiōe dignus vt quos solenni
veneratiōe psequimur etiā sili ɔuersatio-
ne ɔsequamur: quos btissimos pdicamus
ad eoꝝ btitudinē tota auiditate erramus
quoꝝ delectamur preconijs eoꝝ pꝛocinijs
subleuemur. Hec sane parū fructuosa inue
nitur memoria scōꝝ langorē teporē errorē
qz depellēs: cum eoꝝ intercessione iuuet in
firmitas nra ɔsideratione btitudinis exci-
tet negligētia nra ignorātia quoqz nra ipo
rū erudiat exēplis. Propterea cū eruditos
vos ad imitāda eoꝝ vestigia hodierna sa-
cra euāgelij lectiōe ⁊ ipsius dñi smone nō
dubitē: erecta nimiꝝ ań oculos nros scala
p quā vniuersus quē hodie veneram scōꝝ
chorus ascendit: nec ignorē iplorādis eoꝝ
suffragijs totū paulomin⁹ noctis ⁊ diei hu
ius religiosa deuotiōe tps expēsuz: iam d-
eoꝝ felicitate loqui vel exiguū aliquid attē
tabo qd donauerit ipse q eos ⁊ magnificat
iam ⁊ glorificat: qs vocauit prius ⁊ iustifica
uit. Legim⁹ in ppha Cōuertē aia mea i re
quiē tuā: qꝛ dñs benefecit tibi: quia eripuit
aiam meā de morte: oculos meos a lachry-
mis: pedes meos a lapsu. Et in alio psalmo
Aia nra sicut passer erepta ē de laqueo ve-
nātiū. Multa qz silia in diuinarū reperisse
mihi videor serie scripturarū vba hominū
q liberatos se eē nō sine multa admiratiōe
letent: verba pfecte securitatis ⁊ felicitatis
imēse vocē grarū actionis ⁊ letitie q p meo
sape his q luteas adhuc domos inhabitāt
⁊ in sudore vult⁹ sui comedūt panē suū mi-
nus arbitror ɔuenire. Quis eni eoꝝ gliabi
tur castū se habē cor? Quis audeat gliari
ɔtritū eē laqueū: liberatos pedes suos a la
psu: reclamāte nimirū aplo ⁊ dicēte: q stat
videat ne cadat? Unde ⁊ de semetipso infe
lix inquit ego homo qs me liberabit de cor
pore mortis huius? Et in alio loco Fratres
inquit ego nō me arbitror comprehēdisse.
Unū autē q retro sunt oblit⁹: ⁊ in ea q ante
me sunt extētus sequor ad palmā ⁊c. Itēqz
Ego aūt sic curro nō quasi in incertum: sic
pugno nō quasi aerē verberās: sed castigo
corpus meū ⁊ seruituti subitio: ne forte cuz
alijs pdicauerim ipe reprob⁹ efficiar. Hec
plane tuba militie est: hec verba ducis stre
nui fortiter dimicātis. Nā supiora quidez
vident potius triūphātis aut certe: necdū
qdē triūphātis: sed cū victoria iā redeūtis
de plio: ⁊ futuꝝ magni triūphi diez leta ac
secura ɔsciētia pstolātis. Quid enim loqui
tur reuersus de plio fortis miles seruus fi
delis? Conuertere iā inqt aia in requiē tu-
am. Dū eni in corpe mortis militaris reg-
es nulla erat tum p labore certaminis: tuz
p periculo exitus adhuc incerti. Hinc ex-
citabat tumultus tētationū: inde succūben
di metus grauius solicitabat. Habebat tñ
fratres etiā tūc gloriā miles xpi: lz requiez
nō haberet. Ait siquidē strenuus ille ⁊ for-
tissim⁹ miles: cui⁹ ⁊ paulo antefecim⁹ mēti-
onē. Gloria nra hec ē: testimoniū cōsciētie
nre. Qd testimoniū cōscientie nō sic intel-
ligēdū puto tanqz ipa sibi ɔsciētia attestet:

non enī qui se ipm̄ cōmendat ille probatus
est sed quem deus cōmendat. Est ergo te-
stimoniū ɔsciētie ī quo gloriat̄ ap̄ls nō qd̄
p̄hibz ɔsciā: sz q̄ loqt̄ sp̄us v̄itatis ī ip̄a testi
moniū p̄hibens sp̄ūi n̄r̄o q̄ filij dei sum⁹.
Est eniz testimoniū ɔscie n̄r̄e nō p̄hibētis
sz p̄cipētis. Cuz enī veritas applaudit cuz
iustitia attestat̄: dei cōmendantis sine du-
bio vox est ⁊ sp̄ūs scī testimoniū p̄hibētis:
ac si decertanti viriliter militi rex suus p̄
cuius amore ⁊ honore decertat p̄pter asistē
tes letus applaudat laudat fortia facta p̄xi
mā clamitet esse victoriā parata iam p̄mia
⁊ coronam polliciat̄ eternam. In quo testi
monio gloriat̄ qdem p̄bat⁹ ⁊ strenuus mi
les minime tn̄ quiescit: sed tāto acrius ala-
criusq3 decertat. Itaq3 dum adhuc militāt
gaudent vtiq3 electi dei: sed de p̄mitijs spi
ritus q ⁊ infirmitatē eorum adiuuat virtu
te sua ⁊ pusillanimitatē eor̄ sua attestatiōe
cōsolatur. Unde ⁊ his de quo paulo ante
loquebat̄ ap̄ls: non est inqt regnū dei esca
⁊ potus: sed iustitia ⁊ pax ⁊ gaudiū in sp̄ū
scō. Iam vero consumato militie tempore
gaudium habent sancti ⁊ in spiritu suo do
nec adueniat dies illa qua introire merean
tur in gaudiū dn̄i sui gaudium habituri ⁊
in ip̄o corpore suo. Sic enim habes in psal-
mo. Signatum est super nos lumē vultus
tui dn̄e: dedisti letitiam in corde meo. Un-
de? Plane ex his que sequuntur: a fructu
frumenti vini ⁊ olei sui. Audiunt enī huius
modi anima vocem dicentis. Date ei de
fructu manuuz suarum: ⁊ laudent eam in
portis opera eius. Unde ⁊ iohannes scri-
bere iubet̄ in apocalipsi: qm̄ beati mortui
qui in dn̄o moriuntur. Quare beati? Amo
do enim iam dicit spiritus: vt requiescant
a laboribus suis. Unde ⁊ in psalmo de quo
paulo ante loquebamur eis que supra posu
imus verbis adiunctum est. In pace in id
ipsum dormiam ⁊ requiescam. Et de operi
bus habemus in apocalipsi. Opera enim
illorum sequuntur illos. Ad quid vero se-
quuntur? nisi vt multiplicent̄ a fructu eor̄
⁊ accipientes de fructu manuum suorum
saginentur vituli: quos ex p̄phetico testi-
monio cum redificabuntur muri hierusa

lem super altare dn̄i nouimus īponendos
Interim quippe sub altari eos esse ⁊ non
supra ipse doceat cuius testimonium credi
bile factum est nimis: q vt scribit in apoca-
lipsi sub altari ipso eor̄ etiam voces audi-
uit. Adhuc ergo signatum est lumē vultus
dn̄ici: ⁊ licet non plenam habent tn̄ letitiā
multā in corde suo donec veniet dies illa
qua introire mereant̄ in requiē dn̄i. Ad-
huc laudāt eas in portis opera sua: donec
veniat cū erit vnicuiq3 laus a deo. Uidetis
fratres quāta ē vnitas scripturar̄: q3 vno
sensu ⁊ eisdem pene verbis de b̄titudine lo
quantur aīarum? Iam vero nemo ex vob̄
paruā aliquā requiē aut letitiam suspicet̄
eorum qui ab omni penitus molestia libe-
ri recogitant annos suos in dulcedine aīe
sue. Letant̄ p̄ diebus q̄bus humiliati sunt
annis quibus viderūt mala: cum iocunda
admiratione ⁊ mira iocūditate ɔsiderāt p̄i
cula que euaserūt: labores quos p̄tulerunt
certamina q̄ vicerūt: ⁊ pro his oībus certa
⁊ in dubitata fide expectant b̄tām fidem ⁊
aduentū glorie magni dei ⁊ saluatoris sui q
resuscitabit ⁊ reformabit corpora eoruz cō-
figurata p̄prij corporis claritati. Quāta est
felicitas eor̄ q3 in mensa letitia? q nimiruz
triplici gaudio de recordatiōe trāsacte vir
tutis: de exhibitione p̄n̄tis quietis: decer-
ta expectatione future ɔsumatiōis exultāt
Nam de futura illa cōsumatione h̄ēmus
vocez eor̄ in fine eius psalmi de quo supe
rius loquebamur. Dicunt enī singule aīe
quibus iam datum est ad hanc requiem p̄-
uenire. In pace in id ipsum dormiā ⁊ reqe
scam. Qm̄ tu dn̄e singulariter in spe ɔstitu
isti me. Singulariter inq3 in spe non iam
inter spem ⁊ metum: vbi prius nō sine soli-
citudine ⁊ anxietate plurima fluctuabant.
Sic ⁊ de sanctor̄ requie habemus in alio
psalmo scriptū. Conuertere aīa mea in re-
quiem tuam quia dn̄s benefecit tibi. Be-
ne inq3 fecit quāuis nequaq3 optime. De-
niq3 audi q3 bene. Quia eripuit animā me
am de morte oculos meos a lachrymis pe
des meos a lapsu: idest a peccato omni ⁊ a
p̄cti pena a timore quoq3 ⁊ p̄iculo recidēdi
penitus liberauit. Hoc enī suauissimū aīe

stratū qḋ nullis iam lauet aut riget lachrymis: qm̄ abstersit deus omnē lachrymā ab oculis eius. Hoc cubile in quo nō cōpungitur nec ꝯuertit in erūna sua dum ꝯfringitur spina: exijt eni de terra illa q̄ spinas ei ⁊ tribulos germinabat. Hoc plane stratū aīe qḋ minime iam versat in infirmitate eius qm̄ vniuersa q̄ infirmitatis erant pariter trāsierūt. Hec est inq̄ suauissima ⁊ saluberrima requies ꝯscientia mūda qui et secura. Sit ergo btē aīe culcitra conscientie sue puritas: sit capitale trāquillitas: sit opertoriū ei⁹ securitas vt in hoc interi strata dormiāt delectabiliter feliciter regescāt. Iam vero de recordatione trāsacte virtutis habes in psalmo cētesimo vigesimotertio manifeste verba eoꝝ q̄ ⁊ ipsa supius quoq̄ cōmemoriaui. Cōsiderāt eni ⁊ mlta cū admiratione recogitata quib⁹ laqueis quātisue piculis diuino meruerint auxilio liberari ⁊ exultātes in dn̄o dicūt. Nisi q: dn̄s erat in nobis dicat nūc israel nisi q: dn̄s erat in nobis: Cū exurgerēt hoīes ī nos forte viuos de glutissent nos. Torrentē ptransiuit aīa nostra: forsitan ptrāsisset anima nostra aquam intollerabilē. Et addunt. Benedictus dn̄s: q nō dedit nos in captionez dētibus eorum. Sed ⁊ verba q̄ iam tpe resolutionis instante loquebat aplus de eo magis in quo nunc feliciter requiescit statu psumpta videnī: ⁊ nunc ei multo melius ꝯuenire. Nunc eni secure iam loquit: bonū certamen certaui cursum cōsumaui fidem seruaui. De reliquo reposita est mihi corona iustitie: quā reddet mihi in illum diez iustus iudex. Hec sunt dico vobis fratres hic mō sunt vniuersa sctōꝝ negotia hic cibus hic somnus eoꝝ: ⁊ ꝓpterea voluit spiritus sanctus scribi verba ea q̄ protulimus ceteraq̄ similia vt ex his aliquatenus innotesceret nobis status eoꝝ. Longe aliter tn̄ affitiunt in huiusmōi meditatiōib⁹ ⁊ mlto amplius delectantur: q̄z nr̄a excogitatio capere aut explicare queat oratio. Audi eni quomō laboret ꝓphetā inculcās ⁊ mltiplicās v̄ba nec sic tn̄ verbis digne magnificare valēs qḋ intēdit. O q̄ magna inqt mltitudo dulcedinis tue quā abscondisti timētib⁹ te. Magna quidem ⁊ magna valde necdū tn̄ pfcā qm̄ in manifesto nō ī abscōdito: qn̄ nō sub altari quiescēt sancti sup thronos iudices residebūt. Ad requiē eni exute a corpibus aīe sctē ptinus admittunt: ad plenā aūt regni gloriā nō ita. Me expectāt iusti ait propheta cū adhuc detineret in custodia corporis hui⁹: donec retribuas mihi. Et vox diuina ad aīas corpoꝝ suoꝝ resurrectionē flagitātes. Sustinete modicū tēp⁹: donec ipleat numer⁹ fratꝝ vestroꝝ. Sz iam sermo claudēdus ē: vocāt eni nos missaꝝ solēnia adhuc celebrāda. Qḋ ḡ restat de eadē mā siqd habem⁹ sermoni alteri reseruem⁹.

¶ Itē vnde supra. Sermo tertius

Aduertistis ni fallor ex his que pcedente sermone sunt dicta tres eē sanctarū status aīaꝝ. Primū videlicet in corpore corruptibili: secūdum sine corpore: tertium in corpore glorificato. Primuz denīq̄ in tabernaculis: secundū in atrijs: tertium in domo domini. Q̄ dilecta tabernacula tua domine virtutuz: multo magis tn̄ atria concupiscibilia sm̄ q̄ ait Concupiscit ⁊ deficit anima mea in atria domini. Sed quoniam in ipsis quoq̄ atrijs nōnullus vt audis defectus est: beati omnino qui habitant in domo tua domine. Letatus sum plane in his que dicta sunt mihi fratres: in domum domini ibimus. Q̄ si queritis vnde id fiducialiter presumam: inde sine dubio q̄ iam multi ex nobis in atrijs stent expectantes donec recipiant corpora sua: donec impleatur numerus fratrum. In illam eni beatissimam domum nec sine nobis intrabunt: nec sine corporibus: id est nec sci sine plebe: nec spūs sine carne. Neq̄ eni pstari decet integrā beatitudinē: donec sit hō integer cui def nec pfectiōe donari ecclesiā imperfectā. Propterea cū resurrectionē expetarēt corpoꝝ sicut priore sermōe iā dixim⁹: acceperūt diuinū respōsum dicēs Sustinete modicū tempus: donec cōpleat numer⁹ fratrū vestroꝝ. Acceperūt tn̄ iam singulas stolas: sed nō vestiunt duplicib⁹: donec vestiamur ⁊ nos queadmodū de pīarchis et

ꝓphetis ait apl's deo meli⁹ aliqd ꝓuidente
ꝑ nobis: vt nō sine nobis cōsumenꝛ. Stola
enim ꝓma ipa ē quā diximus felicitas ⁊ re
quies aīaꝝ: secūda vo imortalitas ⁊ gloria
corporum. Unde ⁊ dicūt. Uindica dn̄e san
guinē sanctoꝝ tuoꝝ qui effusus ē: nō tanq̄
vindicte cupidi: nec de corpe vltiōis zelo
sed ex desiderio resurrectiōis ⁊ glorificati
onis corpoꝝ suoꝝ quā nimiꝝ vsq̄ in diem
iudicij differēdā eē nō dubitāt. Sed vnde
hoc tibi o misera caro: o feda: o fetida? vn-
de tibi hoc? Anime sancte quas ꝓpria de⁹ i
signiuit imagine quas redemit ꝓprio san-
guine te desiderāt te expectāt: ⁊ ipaꝝ sine
te cōpleri leticia ꝑfici gloria ꝯsūmari beati
tudo nō pōt. A deo siquidē viget in eis de
sideriū hoc naturale: vt necdum tota affe-
ctio eoꝝ ꝑgat in deū: sed cōtrahaꝛ quodā-
modo ⁊ rugā faciat dū inclinanꝛ desiderio
tui. Unde ⁊ beatus iohānes qui multa no
bis de eo statu in quo feliciter beate aīe re
quiescūt ꝑ spm̄ reserauit: sine macula inqt
sunt ante thronū dei. Sine macula inq̄: sꝫ
necdū sine ruga: donec veniat dies cū sibi
gloriosam xp̄s exhibebit ecclesiā nō haben
tē maculā neq̄ rugā. In his nāq̄ q adhuc
militant: nec sine macula quidē ecclesia est
qm̄ nemo mūdus a sorde: nec infans cuius
ē vnius diei vita sup terrā: quā vtiq̄ vitaꝫ
beatus iob militiā eē testaꝛ. In his vo qui
sub altare dn̄i requiescūt: iā quidē sine ma
cula ecclesia ē: sicut habes in psalmo: Dn̄e
quis habitabit in tabernaculo tuo: aut qs
requiescet in mōte sancto tuo? Qui ingre-
diꝛ sine macula. Hic ergo requiescet i mō-
te dn̄i: qui ingrediꝛ sine macula: qui vo fu-
erit sine ruga exaltabiꝛ supra mōtē. Sꝫ vis
nosse qn̄ sine ruga erūt aīe sancte? qn̄ extē-
denꝛ celi sicut pellis que dilataꝛ penitus vt
ne minima quidē ruga inueniaꝛ i ea? Tūc
sine dubio: qn̄ iam sequenꝛ agnū quocūq̄
ierit. Uere eniꝫ extēdi ⁊ dilatari necesse est
aīas: qbus vbiq̄ sequēdus ē agnus. Quo
eni vadit? Attingit ꝑfecto a fine vsq̄ ad fi
nē fortiter: ⁊ disponit oīa suauiter. Uis ad
huc nosse quo eat agnus? ⁊ quo necesse ha
beāt btē aīe seq eū? In oīb⁹ requiē quesiui
Hec ē plane requies dn̄i nō itercisa nō cir-
ca aliquid certuꝫ restrictā: qm̄ in omnibus
gaudet in omnib⁹ delectaꝛ in oīb⁹ requieꝫ
querit ⁊ inuenit. Nam ⁊ bona ei placent in
seipsis et delectatur nihilominus bona or-
dinatiōne maloꝝ. Diligit misericordiam ⁊
iudiciū. nec mō in bonoꝝ gloria sibi cōpla-
cet: sed in ipsis quoq̄: vtpote iustis suppli-
tijs impioꝝ. Quid ergo? Putasne poteriꝛ
humana aīa in hoc gaudiū dn̄i sui: ⁊ i hāc
eius requiē intrare: vt ⁊ ipa quoq̄ in om-
nibus delecteꝛ: nec aliqua iā ꝓuata affecti-
one cōtrahaꝛ in rugā: sed trāseat in affectū
quēdā diuinū ⁊ generalē? Poterit sine du
bio si fidelis inueniaꝛ: sup pauca que acce-
pit militie sue tpe: idest sup artus: sup sen-
sus: sup appetitus suos quos suscepit regē
dos: vt in his ꝓbetur q̄ fidelis sit dn̄o suo.
Sciat ergo seruus xp̄i vas suum possidere
in sanctificationē? glorificet ⁊ portet deum
in corpore suo: nec dubium qn fidelē in mo
dico: seruum supra multa constituat dn̄s li
beralis ⁊ diues. Supra multa plane: quan
do constituet eum dn̄m domus sue ⁊ prin-
cipem omnis possessionis sue. Neq̄ id vo
bis incredibile videaꝛ fratres tanq̄ a me-
ipo id loquar: quando veritas ipa manife
ste id polliceꝛ: de cuius promissionibus om
nino dubitare nō licet. Beatus ille seruus
quem cum venerit dn̄s inuenerit sic faciē-
tem. Amen dico vobis: super omnia bona
sua constituet eum. Tūc enim fidelis seru⁹
constituitur super omnia bona dn̄i sui: cuꝫ
in gaudium eius meretur intrare: ⁊ cuꝫ eo
deinceps letari in vniuersis: in cūctis gau
dere: i omnibus delectari. Etenim qui ad-
heret deo apostolo teste: vnus spūs efficiꝛ
⁊ voluntas eius omnino diuine adherens
voluntati fit vna cum ea: vt nihil quod cō
tra eam fit inueniatur in omnibus creatu-
ris: sed vniuersa fiant vel magis maneant
ꝑ eius arbitrio. Hec ergo beata spes quaꝫ
expectant anime sancte: ⁊ lꝫ in gratiarum
actione versentur pro ea felicitate: in qua
iam requiescunt: adhuc tamen orant ⁊ cla-
mant ad deum: pro ea consūmatione qua
prestolātur. Unde quēadmodū sine macu
la qdē vetustatis: sed nō sine ruga ꝯtractio
nis eas dixim⁹ eē sic ad gratiarum actionē

iam puenisse videt: sed necdum ad vocē laudis: qm̄ pfectum pfectos laudare decet vt laudet cum hereditate sua: qm̄ iā ꝛ ipsi laudabunt deū: ꝛ erit laus vnicuiqꝫ a deo. Unde ꝛ ppheta signanter futuri tpis verbo vsus videt: beati inquiēs qui habitant in domo tua dn̄e: in secula seculoꝝ laudabūt te. Nā ꝛ beatus iohānes in apocalipsi nō vocē laudis: sed potius vocē pcis audiuit. Sic enim habes. Sub altare dei audiui voces occisoꝝ. Quas voces? Uindica dn̄e sanguinē sanctoꝝ tuorum q effusus ē. Uox pcis nō laudis ē ista. Si quousqꝫ a lōge circūdamus altare istud? ꝛ veremur accedere? Desiderat nisi fallor charitas vr̄a audire sacramētū altaris huius: ꝛ sacrum secretūqꝫ nosse mysteriū. Sꝫ quis ego sum q sanctoꝝ cubiculū facile audeā temerarius pscrutator irrūpe? Quasi vō nō legeriꝫ scrutatorē maiestatis opprimēdū a gloria. Uerūtamē pausemus hic si placet hodie si forte pulsantibus nobis apire dignent mysteriū altaris illius inhabitrices aīe sancte nō nostro sane merito: sed ppter eum q dilexit nos: ꝛ lauit nos a peccatis nr̄is in sanguine suo: agnoscentes ꝛ nos inter oues ꝛ domesticos dei: nec tanqꝫ hospites ꝛ aduenas a secreta illa habitatione censeant propulsandos.

¶ Itē vnde supra. Sermo quartus.

Cum de altari
cxxxij illo celesti sub quo beatus iohānes sanctoꝝ voces audiuit sermo incidisset? distulimus sicut meminisse arbitror charitatē vestrā: vt oratiōe pmissa securior nobis ad tā sacrū secretūqꝫ cubiculū pateret accessus. Tēpus ē vt dicamus iā qđ de eo nobis sentire donatū ē sine piudicio sane si cui forte aliter fuerit reuelatū. Illud ergo pmū mouere pōt qđ sibi velit qꝫ beatus iohannes sub altare dei audisse se phibet sanctaꝝ voces aiaꝝ: cū saluator in euangelio de lazari anima loquēs: nō sub altare dei sed in sinū abrahe dicat eā ab angelis deportatā. Nā ꝛ sanctus iob: vt apparet: nequaqꝫ ad altare dei ausus ē aspirare cū diceret: Quis mihi tribuat: vt i inferno ptegas me: ꝛ abscōdas me donec ptrāseat furor tuus? ꝛ ɔstituas mihi tēpus i quo recorderis mei? Si iā venerat fratres tēpus illud qđ beatus iob postulabat iā recordādi tēpus: iā venerat tēpus miserēdi qn̄ sanctoꝝ voces sub altare dei beatus iohānes audiuit. Donec veniret desideratus ille q sanguine suo deleret cyrographū dānatiōis nr̄e ꝛ flāmeum attingēs gladiū apiret credentibus regna celoꝝ: nullus omnino cuiqꝫ sanctoꝝ ad ea patebat accessus: sed puiderat eis dn̄s i inferno ipo locum quietis et refrigerij chaos magnum firmās inter sanctas animas illas: ꝛ animas impioꝝ. Omnis eni vtreqꝫ i tenebris eēnt: nō vtreqꝫ erant in penis: sed cruciabant impij: iusti vō consolabant. Q aūt in tenebris essent beati iob testimonio didicimus: qui se quoqꝫ in locū tenebrosū ꝛ optuꝫ mortis caligine phibebat iturum. Hūc ergo locū obscuꝝ qdē: sed quietum sinū abrahe dn̄s vocat: p eo vt arbitror qꝛ i fide ꝛ expectatiōe qescēt saluatoris. Abrahe eniꝫ fides tā manifeste pbata ē ꝛ approbata: vt pm⁹ ipe future icarnatiōis xpi meruisset accipe pmissioneꝫ. Si queris q d expectationi ꝛ sinui rn̄debit tibi ppheta: qm̄ reposita ē spes mea in sinu meo. In hūc ergo sinū abrahe descēdēs ɔtriuit portas ereas: ꝛ vectes ferreos ɔfregit: eductosqꝫ vinctos de domo carceris: sedētes quidē hoc ē quiescentes: sed in tenebris ꝛ vmbra mortis: iā tūc qdē sub altare dei locauit abscondēs eos in tabernaculo suo: in die maloꝝ ꝛ ptegēs eos in abscondito tabernaculi sui: donec veniat tēpus quo pcedāt cōpleto iā numero fratꝝ: ꝛ pcipiāt regnū qđ eis patū ē ab origine mundi. Iā vō sicubi forte phs quoqꝫ scōꝝ reqes abrahe sin⁹ vocat certuꝫ ē de euāgelio hāc inoleuisse ɔsuetudinem? lꝫ neminē oporteat dubitare lōge aliū hūc sinū eēqꝫ illū: qppe cū ille in tenebris hic i luce multa in inferno ille fuerit iste in celo. Nō incōgrue tamē etiam nūc dictuꝫ eē videt patriarchaꝝ filius paternum in sinum recipi: cum ad eorum consortiuꝫ ab hoc seculo trāsire meremur. Porro altare ipꝫ de quo nobis habendus est sermo: ego p meo

sapere nihil aliud arbitror esse q̃ corp⁹ ip̄m
dñi saluatoris. Credo autē q̄ ⁊ ego sup hoc
sensum eius habeam: presertim cū audiam
illū in euāgelio p̄mittentē: Ubicūq; fuerit
corpus: ibi congregabunt ⁊ aqle. Interim
ergo sub christi humanitate felices anime
quiescūt: in qua nimirum desiderāt angeli
ipsi p̄spicere donec veniat tempus qñ iam
non sub altari collocent: sed exaltent sup al
tare. Sed quid dixi? Nunquid humanita-
tis christi gloriā non dicā hominū: sed vel
angelorum assequi poterit quis nedū supera-
re? Quonā modo igit sup altare dixerim
exaltādas: eos q nūc sub altare quiescunt?
Uisione vtiq; ⁊ ↄtēplatione: nō prelatione.
Ostendet enī nobis filius vt pollicitus est
semetipsum nō in forma serui: sed in forma
dei. Ostendat etiā nobis patrē ⁊ spiritum
sanctū: sine qua nimirum visione nihil suffi
ceret nob: qm̄ hec est vita eterna vt cogno-
scamus patrē verū deū: ⁊ quē misit iesum
christū: ⁊ in eis quod nō est dubiū etiā sp̄m
vtriusq;. Transiens quippe ministrabit no
bis nouas vtiq; ⁊ vsq; ad tempus illud no
bis penitus inexpertas delicias manifeste
sue ↄtēplationis. Uñ ⁊ beatus iohannes in
ep̄la sua nūc inquit filij dei sumus: sed nō-
dū apparuit qd erimus. Et addit Scimus
aūt qm̄ cū apparuerit similes ei erimus: qr
videbim⁹ eū sicuti est. Audi deniq; sponsā
in cāticocāticorum fiducialiter loquentem: ⁊
spe quidē iam sup altare locatā: Leua inqt
eius haud dubium quin sponsi sub capite
meo: ⁊ dextra eius amplexabit me. Trāscē
dens enim beata aīa christi incarnationē ⁊
humanitatē: que nimirū leua eius iure vo
catur: diuinitatē ac maiestatē quam nō in-
cōgrue dexterā nominat sublimius contē-
plat. Tripliciter enī frēs in eterna illa ⁊ p̄-
fecta beatitudine fruemur deo: vidētes eū
in omnibus creaturis habētes eū in nobis
omnibus ipsis ⁊ quod his omnibus ineffa
biliter iocūdius sit atq; beatius: ipsam q̃
cognoscentes in semetipsa trinitatem ⁊ glo
riam illam sine vllo enigmate mundo cor-
dis oculo cōtemplantes. In hoc enim erit
vita eterna ⁊ perfecta vt cognoscamus pa-
trem ⁊ filium cum spiritusancto: ⁊ videa-
mus deum sicuti est: id est non modo sicut
inest nobis aut ceteris creaturis: sed sicut ē
in semetipso. Unde duo illa velut circum
iacentia esse videntur que prediximus: et
quasi cortex tertij. Hec v̄o cognitio summe
beatitudinis tritici medulla adeps frumē-
ti: quo nimirum ciuitas sancta hierusalem
satiatur. Uerum q̃ magna est beatitudo il
la tam abscondita ab oculis nostris: quam
nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in
cor hominis ascendit quāta claritas: quan
ta suauitas: quāta iocunditas moneat nos
in illa cognitione. Pax dei est illa que exu-
perat omnem intellectum: quanto magis
omnem sermonem nostrum. Quod ergo
nulli donatum est experiri: nullius conetur
effari. Mensuram ait dominus bonam et
cōfertam ⁊ coagitatam ⁊ supereffluentem
dabunt in sinus vestros. Confertam in in-
teriori nostro homine: coagitatam in exte-
riori: supereffluentem in deo ipso. Ibi cu-
mulus felicitatis: ibi supereminens gloria:
ibi supereffluens beatitudo. Nam quomō
videndus sit in creaturis: quomodo in no-
bis habēdus: possumus vel ex parte conij-
cere in ipsis nimirum quas accepim⁹ iam
primitijs spiritus. Cognitio autē illa omni-
no adhuc nobis incognita est mirabilis fa-
cta est: confortata est: vt non possimus ad
eam: At v̄o quemadmodū in creaturis vi-
dendus sit: possumus aliquatenus intelli-
gere: nimirum cum ⁊ modo videat in ipsis
Unde ⁊ paulo apostolo teste per ea que fa-
cta sunt dei inuisibilia conspexere. Uerum
quantumcūq; proficiat quis intelligendo
q̃ potentissime: q̃ prudentissime: q̃ beni-
gnissime maiestas eterna oīa fecerit cūcta
regat: ordinet vniuersa: prorsus modicum
ab eo quod est comprehendit. Ueniet autē
qñ iam vt precedente sermone diximus se
quemur agnum quocūq; ierit: ⁊ in omnib⁹
consequemur creaturis: vt in omnib⁹ gau-
deamus: quod est gaudium dñi dei nostri.
Gaudeamus sane in oībus sed nō aliunde
q̃ de ipso: sicut ipse non alijs fruitur: sed se-
metipso. Iam v̄o quemadmodum in nobis
habendus sit: ⁊ hoc vel ex parte possumus
cogitare. Constat enī animarū triplicē esse

naturam. Unde ⁊ sapientes mundi huius animam humanam rationalem concupiscibilem ⁊ irascibilem esse tradiderunt. Quã vtiqꝫ triplicem vim anime ipsa quoqꝫ natura ⁊ quotidiana experimenta nos docēt. Porro quemadmodum circa rationale nostrum ⁊ scientia ⁊ ignorantia constat tanqꝫ habitus ⁊ priuatio: sic ⁊ circa concupiscibile desideriũ ⁊ contemptus ⁊ circa id quod dicitur irascibile ⁊ letitia pariter ⁊ ira versatur. Implebit ergo deꝰ rationale nostrũ luce sapientie: ita vt penitus nihil nobis desit in vlla scientia: implebit ꝯcupiscibile nostrum fōte iustitie: vt omnino desideremꝰ eam ⁊ ea penitus repleamur sicut scriptum est: Beati qui esuriunt ⁊ sitiunt iustitiam: quoniam ipsi saturabuntur. Nulla eni alia res implere potest desiderium anime: nulla alia preter iustitiam beatificare animam potest. Cum ergo repleuerit deus concupiscibile nostrum iustitia: quicquid respuere debet anima respuet: quicquid debet cōcupiscere concupiscet: ⁊ omnibus his magis appetet quod magis fuerit appetendum. Merito deniqꝫ concupiscibili nostro iustitiam attribuimus: ex quo nimirũ aut iusti aut iniusti reputamur. Jam vo quod dicit in nobis irascibile cũ repleuerit illud deus perfecta erit in nobis trãquillitas: ⁊ in sũmam iocunditatem atqꝫ letitiaꝫ replebitur pace diuina. Et vide si non his tribus perfecta quantum sane ad animã spectat beatitudo consistit: quando scientia iam non inflammabit propter iustitiam iam non cōtristabit propter letitiam: vt cesset prouerbiuꝫ illud: qui apponit scientiam apponit ⁊ dolorē: quando iustitia nec indiscreta erit propter scientiam: nec onerosa propter letitiã: quando letitia nec suspecta erit propter sciētiam: nec impura propter iustitiam. Sed in his omnibꝰ nihil adhuc exterior homo noster accepit. Ipsi ergo vt inhabitet gloria etiam in terra nostra: ⁊ iuxta alium prophetam repleatur maiestate domini omnis terra: quattuor sint querenda: quem nimirũ constat ex elementis quattuor esse compactum. Nec mireris ꝙ pluribus indigere videtur qui miser est: cum ⁊ in psalmo legeris dicente propheta Sitiuit in te aïa mea: ꝙꝫ multipliciter tibi caro mea. Habeat ergo terra nostra immortalitatem: nec iam timeat denuo se in puluerem redigendam. Resurgens enim corpus nostrum iam nō moritur: mors illi vltra non dominabitur. Sed quid proderit si forte ꝯtingat in eternum viuere cum miserijs ⁊ erumnis passibilitatis huius: qua nimirum incessanter corruptibile hoc corpus affligitur: et si non semel vtiqꝫ semper moritur. Habeat certe aliquando omnimodam impassibilitatem. Ab humoribus eni inordinatis causas aiūt procedere passionũ. Sed iam desiderat corpus nostrum leuitatem ſm eam nimirum quam habet ex aere portionem: ne vel ipso onere sit molestum. Tanta itaqꝫ futura credenda est corporum leuitas ⁊ agilitas beatorum: vt possimus si velimus absqꝫ omni mora seu difficultate ipsam quoqꝫ cogitationum nostrarum sequi ad omnia velocitatem. Quid vltra deest ad perfectam corporis beatitudinem? Sola vtiqꝫ pulchritudo. Hanc perfectissimam habituri non immerito possumus attribuere parti quã habemus ab igne. Saluatorem enim expectamus vt ait apostolus: qui reformabit corpꝰ humilitatis nostre configuratum corpori claritatis sue: exhibens quod pollicitus est quoniam fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eoruꝫ. Sic ergo replebit animas nostras deus: cum fuerit perfecta in eis scientia: perfecta iustitia: perfecta letitia. Sic replebitur maiestate eius omnis terra nostra cũ fuerit corpus immortale impassibile agile: configuratum deniqꝫ corpori claritatis sue. Et vide ne forte isti sint septem panes quibus quattuor milia hominum saluator legitur satiasse: ex quibus eiusdem numeri sportas plenas apostoli reseruandas sustulerunt. Nunc enim reficimur panibus istis cum iocũda meditatione beatam spem ruminamus: donec veniat: cum iam non de spe: sed de re ipsa ⁊ exhibitione gaudentes quasi plenas sportas recipere pro panibus singulis mereamur.

¶ Item vnde supra Sermo quintꝰ

cxxxiij

Festiua nobis

est dies hec: et iter p[re]cipuas so lẽnitates hodierna solẽnitas numeratur. Quid g[o] dicim[us]? Cuius ap[osto]li cuius martyris cuius s[an]c[t]i? Non vnius alicuius singulariter: sed pariter vniuersoru[m]. Oẽs siqdem nouim[us] festiuitatẽ oĩu[m] sanctoru[m] dici et eẽ quã hodie celebram[us]: oĩu[m] inq[ue] siue celestiũ siue terrestriũ. Sunt enim sancti de celo: et sunt s[an]c[t]i de terra. Itemq[ue] eorũ q de terra sunt: qdam adhuc in terra aliqui iam in celo. Celebrat[ur] g[o] festiuitas horu[m] oĩu[m] cõiter: s[ed] forsitan nõ vniformit[er]. Neq[ue] hoc mirũ: cũ non sit ne ipsa qdem sanctitas oĩu[m] vniformis sed inter sanctos et s[an]c[t]õs distet: idq[ue] nõ par[um]. Nec mõ dico q[uia] alius alio sanctior: hec eni[m] quãtitatis potius q[uam] qualitatis distantia est: sed q[uod] nõ mõ magis et minus ve[r]e etiam aliter atq[ue] aliter s[an]c[t]õs dici et vere dici inueniam[us]. Et forte inter angelos atq[ue] hoĩes assignari possit diuersitas sanctitatis pariter et celebritatis. Neq[ue] tanq[uam] triumphantes honorari posse vident[ur]: q nũq[uam] pugnasse noscuntur. Aliter tamen honorãdi sunt nimis etiam ipsi tanq[uam] amici tui de[us] cuius nimirum volũtati semper adheserũt tanta vtiq[ue] felicitate quanta facilitate. Nisi forte in eo pugnasse credunt[ur] q[uod] peccantib[us] aliis viriliter persisterunt: non abeuntes in consilio impiorum sed singuli quiq[ue] dicentes: mihi autem adherere deo bonũ est. Celebranda ergo in eis gratia preueniẽs in benedictione dulcedinis: honorãda benignitas dei non ad penitentiam adducens s[ed] abducens ab omnibus quibus penitentia deberetur: non eripiens a tẽptatõe sed a tẽptatione conseruans. Aliud sane in his sanctitatis genus et proprio modo videbitur honorandum qui venerunt ex magna tribulatio et dealbauerunt stollas suas in sanguine agni: qui post multos agones iam nunc triumphant in celis coronati: quoniam legitime certauerunt. Est ne adhuc sanctorũ aliquod genus? Est: sed occultum. Sũt eni[m] sancti qui adhuc militant adhuc pugnant: currunt adhuc necdum comprehenderũt. Temerarie forsitan huiusmodi videar dicere sanctos: sed tamen noui vnum ex his non veritum dicere deo. Custodi animam meam: quoniam sanctus sum. Sic et apostolus diuinorum conscius secretorum euidentius ait. Scimus quoniam diligentib[us] deũ omnia cooperantur in bonum: his qui s[ecundu]m propositum vocati sunt sancti. Hec nimirũ diuersitas appellationis in nomine sanctitatis: vt alii quidem iam s[ecundu]m consũmationẽ sancti vocentur: alii iuxta solam predestinationem. Latet ergo huiusmodi sanctitas penes deum clausa est: et clausa quodãmodo celebratur. Siquidem nescit homo vtrum amore an odio dignus sit: sed in futurum omnia reseruantur incerta. Sit ergo istorũ celebritas sanctoru[m] in corde dei: quoniam nouit domin[us] qui sunt eius et ipse scit quos elegerit a principio. Sit etiam apud administratorios illos spiritus qui mittuntur in ministerium propter eos qui hereditatem capient salutis: nos in vita sua laudare hominem prohibemur. Quomodo nã[que] secura laudatio: vbi ne ipsa vita secura? Nõ coronabitur nisi qui legitime certauerit: ait tuba illa celestis. Et legẽ certaminis ab ore ipsius legislatoris auscultata. Qui perseuerauerit vsq[ue] in finem: hic saluus erit. Nescis q[ui]s sit perseueraturus: nescis quis sit legitime certaturus: nescis q[ui]s sit coronã acceptaturus. Illoru[m] lauda virtutem quoru[m] iam certa victoria est: illos deuotis extolle preconiis quorum securus potes aggaudere coronis. Cantauim[us] s[an]c[t]is hac nocte dicẽtes. Timete d[omi]n[u]m oẽs s[an]c[t]i eius: sed nõ istis. Nõ. n. eos q perseuerauerũt vsq[ue] i[n] finẽ timere hortabamur q[uia] scriptũ ẽ: iã nõ erit timor in finib[us] nostris Illis poti[us] dicebam[us] s[an]c[t]is: q[ui]b[us] custodia multiplex necessaria ẽ p[ro] m[u]ltitudine piculoru[m]. Siqdẽ nõ ẽ eis colluctatio aduersus carnẽ et sãguinẽ t[antu]m: s[ed] aduersus q[ui]s p[ri]ncipat[us] et p[o]tẽstes aduersus mundi rectores tenebraru[m] haru[m] [contra] sp[irit]ualia neq[ui]tie i[n] celestib[us]. Egẽt plane custodia q tã m[u]ltipl[ice] nõ mõ comun[is] s[ed] emin[us] appetit[ur]: et vbi tot pugne foris nõ debẽt intus deesse timores vt merito his dicat[ur]. Timete d[omi]n[u]m oẽs s[an]c[t]i ei[us]. Tota iterum b[ea]titudo n[ost]ra ẽ timẽ deũ: dicẽte scriptura. Beat[us] hõ q semper ẽ pauidus. Et iterũ ait psalmista. B[ea]ti oẽs

qui timēt dñm: q ambulāt ī vijs ei⁹. Ceteꝝ longe aliter btī: in qb⁹ iam pfecta charitas foras mittit timorē nec iā timēt ambulātes in vijs sed laudāt potius hītantes in domo sicut idem dicit. Btī q hītant in domo tua dñe: in scl'a scl'oꝝ laudabūt te. Nostra ḡ felicitas nr̄a interim festiuitas ī timore dei: nā illoꝝ magis in exultatiōe versaꝛ. Inde ē ꝙ secure laudanꝛ hoīes q non sua iam viuunt vita sed dei: nā hoīum vtiq; vita tēptatio. Est autē gemina securitas laudis hui⁹: nisi ꝙ videbiꝛ forte si diligenter attendim⁹ inꝛ alteram alterā cōprehendi. Siqdem nō est qd̄ laudare vereamur ꝯissime certissimeq; laudabiles: non est ꝙ glificare cunctemur sic absorbtos in gl'ia vt nr̄a oīo nequeāt laudatione moueri. Nō eni est quo vanitas intret: vbi veritas iā totū occupauit. Sꝫ quenam inquies gl'ia sanctis? Neq; eni singuli sese gl'ificant q: scriptū est: non te laudet os tuū. Nō vicissim alter alteꝝ laudat: q: ī laudem ꝯditoris intenti ⁊ extenti in quo nimirū tota eis repleta est btītudo mutuis nūq̄ʒ vacare laudib⁹ pñt. dicente ꝑpheta sicut supra quoq; meminim⁹. Btī qui hītant in domo tua dñe: in scl'a scl'oꝝ laudabūt te. Veꝝ tñ non acquiesco expertes gl'ie credē sctōs maxime ꝑpter illud qd̄ apl's ait. Qd̄ ī pñti est momentaneū ⁊ leue tribulatiōis nostre: supra modū in sublimitate eternū gl'ie pondus opabiꝛ ī nobis. Et ꝑpheta. Visita nos in salutari tuo: ad videndū in bonitate electoꝝ tuoꝝ ad letandum in leticia mētis tue vt lauderis cū hereditate tua. Nō enim ait vt lauderis ab hereditate tua sed cū hereditate tua: vt cōis intelligaꝛ futura laudatio. Oꝝ si hereditas laudet dñm: hereditatē qs laudet ab apl'o audiam⁹. Tūc inqt vnicuiq; laus erit. A quo? A deo. Magn⁹ laudator ⁊ vehemēter ambienda laudatio. Felix cōmutatio laudis: vbi ⁊ laudare btm̄ est ⁊ laudari. Ad qd ḡ sanctis laus nr̄a? ad qd gl'ificatio nr̄a: ad qd nostra hec ipsa solēnitas. Quo eis terrenos honores? quos iuxta veracem filij ꝓmissionē honorificat pater celestis? Quo eis ꝑconia nr̄a? Pleni sūt. Prorsus dilectissimi istis sancti nō egēt: nec qcq̄ʒ eis nr̄a deuotōe ꝑstaꝛ. Plane ꝙ eoꝝ memoriam veneramur: nr̄a iterest nō ipsoꝝ. Vultis scire quātū interest nr̄a? Ego in me fateor: ex hac recordatiōe sentio desideriū vehemens inflāmari: ⁊ desideriū triplex. Vulgo diciꝛ qd̄ nō videt oculus: cor nō dolet. Oculuu meus memoria mea ⁊ cogitare de sctis quodāmodo eos videre est. Sic nempe portio nr̄a in terra viuentiū. Nec modica sane portio: si tñ vt decet memoriā affectio comiteꝛ sic inq̄ʒ cōuersatio nr̄a in celis est. Verū tñ non sic nr̄a sicut illoꝝ. Ipsoꝝ eni ibi substātia est nr̄a aūt desideria: ipsi ꝑ pñtiā nos per memoriā ibi sumus. Quando ⁊ nos addemur ad patres nr̄os qñ essentialiter presentabimur eis? Hoc eni ꝑmū desiderium qd̄ in nobis sanctoꝝ memoria vel excitat vl' incitat? magis vt eoꝝ tam optabili societate fruamur: vt mereamnr cōciues ⁊ ꝯtubernales esse spirituū beatoꝝ misceri cetui patriarchaꝝ cuneis ꝑphetaꝝ senatui apl'oꝝ martyrū exercitib⁹ numerosis ꝯfessoꝝ collegijs virginū choris in oīuʒ deniq; colligi ⁊ colletari cōione scōꝝ. Singuloꝝ qppe recordatiōes quasi scintille singule īmo quasi ardētissime faces deuotos accendūt aīos: vt eorū ⁊ ꝯspectū sentiāt ⁊ cōplexū adeo. Ut plerūq; etiā inter eos eē se reputēt mō ad oēs simul: mō ad illos vel ad illos tota auiditate ⁊ vehemētia corda vibrantes. Alioqn qd istud negligentie qd pigritie īmo qd vecordie est vt non crebris suspirijs ⁊ feruentissima affectiōe abrumpe hinc ⁊ in illa tam felicia agmina iaculari aīos studeam⁹? Ve nobis a duritia cordis nr̄i? ve a peccato gētiū: quas apl's memorat siñ affectōe fuisse. Prestolaꝛ nos eccl'ia illa ꝑmitiuoꝝ ⁊ negligim⁹? desiderant nos sancti ⁊ paruipendim⁹: expectāt nos iusti ⁊ dissimulam⁹. Excitemur aliqñ frēs resurgamus cuʒ xp̄o: queramus que sursum sunt: que sursum sunt sapiamus Desideremus desiderātes nos: ꝑstolemur prestolantes nos expectātes nos votis ꝑoccupem⁹ aīoꝝ. Ecce. n. ī hac nr̄a cōione nihil securitatis nihil ꝑfectionis nihil quietis: et tñ hic q̄ʒ bonum ⁊ q̄ʒ iocūdū habitare frēs in vnum. Quicquid enim siue interius siue exterius molestum occurrerit: ipso vtiq; tā germanoꝝ consortio fratrum cum quibus

est cor vnum ⁊ aĩa vna in deum tolerabiliꝰ
inuenitur. Qꝫ dulcior illa erit q̃ȝ delectabili
or q̃ȝ beatior vnio? vbi nulla suspitio esse po
terit nulla dissensionis occasio: vbi oẽs per
fecta charitas indissolubili federe colliga-
bit: vt sicut pater ⁊ filius vnum sũt sic ⁊ nos
vnum simus in ipsis. Nõ tm̃modo societas
sed etiam felicitas nobis optanda est sctõꝝ:
vt quoꝝ desideramus presentiam gloriam
quoqꝫ feruentissimis studijs ambiamus.
Neqꝫ eniȝ pernitiosã ambitio hec: aut illiꝰ
affectatio glĩe vllatenus periculosa est. Nã
quod dicimus non nobis dñe non nobis sȝ
nomini tuo da glĩam huius temporis vox ẽ
qñ ⁊ ipsi angeli clamant glĩa in excelsis deo
⁊ in terra pax hominibus bone voluntatis.
Noli me tangere inquit: nondum eni ascẽ-
di ad patrem. Uerbum glĩe est. Nempe fi-
lius sapiens glĩa patris. Noli ergo ait noli
me tangere noli interim querere glĩam? fu-
ge potiꝰ ⁊ vide omnino ne me tetigeris do-
nec perueniaꝛ ad patrem: vbi sit glĩatio oĩs
iam secura. Ibi ibi in dño laudabiꝛ anima
mea: audiant mansueti ⁊ letentur. Nunqd
non videtur audisse dicentem noli me tan-
gere nondum ascendi ad patrem? que ĩ can
tico clamat fuge dilecte mi fuge? Hoc eniȝ
est quod supra memorauimus: non nob̃ do
mine non nobis sed nomini tuo da gloriaȝ.
Unde in hymno hodie canimus des pacẽ
famulis nos quoqꝫ glĩam per cuncta tibi se
cula: iuxta angelicã scȝ distribitionẽ. Quia
enim tẽptatio est vita hoĩs super terraȝ: me
rito in terra homini non glĩa sed pax querẽ
da est: pax cum deo: pax cum proximo: pax ĩ
seipso. O custos hoĩuȝ quare posuisti me cõ
trarium tibi? ⁊ factus sum mihi metipsi gra
uis. Uicina nimiꝝ lucta ⁊ intestina sedicio:
bellum non ciuile sed domesticum: spũs ad
uersus carnem ⁊ caro aduersus spm̃ concu-
piscens. Unde hoc mihi? nisi q: posuisti me
contrarium tibi? Tu enim vera libertas tu
vita tu glĩa tu sufficiẽtia tu beatitudo: ego
pauper ⁊ miser ⁊ miserabilis confusus ⁊ hu
miliatus vsqꝫquaqꝫ: mortuus ꝑpter pctm̃
venundatus sub peccato. Deniqꝫ tu pfecta
⁊ sancta voluntas ⁊ requies spirituũ beato
rum posuisti me ab initio cõtra eden, quod
voluntatem sonat: in labore vtiqꝫ ⁊ erumna
Attñ dicis conuertimini ad me in toto cor-
de vestro. Liquet q: sumus auersi quos vt
reuertamur hortaris: liquet q: cõtrarij q̃s
reuocas vt cõuertamur. Sȝ quomodo? In
ieiunio inquit ⁊ fletu ⁊ planctu. Mira res.
Ita ne in ieiunio ⁊ fletu ⁊ planctu tu versa
ris? in fletu degis in planctu habitas? Pro-
cul a te oĩa ista: procul ipse ab his vehemen
ter. Nimiꝝ regnum tuum in hierusalẽ quã
satias adipe frumẽti: nec ibi luctus aut cla-
mor sed nec vllus dolor: magis autem grãꝝ
actio ⁊ vox laudis. Iusti inquit epulenꝛ in
conspectu dei: ⁊ delectenꝛ ĩ leticia. Qui vo
necdum iustus est non nisi in ieiunio fletu
⁊ planctu reperieꝛ. Ita plane. Sed iustus q
iam conspectum meruit non qui adhuc vi-
uat ex fide. Nimiꝝ quod ait dñs: cum ipso
sum in tribulatione: ad eum pertinet q per
fidem ambulat non ad euȝ qui ad fidem iã
peruenit. Et quidem vtriusqꝫ est caput vnũ:
sed non vno modo membris omnibus exhi
betur. Quibusdam auteȝ ostenditur caput
hirsutum spinis inclinatum in cruce vt hu-
milientur pariter pariter compunguntꝛ: qui
busdam gl̃iosum apparet vt ab ipso glĩficẽ-
tur vt in ipso glĩentur facti ei siles q̄ videt
eum sicuti est. Hec ergo fm̃ desiderium qđ
ex sctõꝝ cõmemoratione flagrat in nob̃ xp̃s
appareat vita nostra: ⁊ nos cum ipso appa-
reamus in glĩa. Interim nempe non sic est
sed sicut pro nobis factum est caput nostruȝ
nobis representaꝛ non coronatũ glĩa sȝ pec
catoꝝ nostroꝝ circũdatũ spinis dicẽte scri-
ptura. Egredimini filie hierusalem ⁊ vide-
te regem salomonem in diademate quo co
ronauit eum mater sua. O regem: o diade-
ma. Mater siqdem synagoga: non matreȝ
sane se exhibens sed nouercam regem nr̃m
corona spinea coronauit. Pudeat sectari
glĩam membra quibus caput suum tam in
glorium exhibeꝛ non hñs speciẽ aut decorẽ
aut aliqd eiusmodi. Nec miꝝ Salomon est
sane qđ in pñti impensuȝ est. Est vtiqꝫ paci-
ficus ac glorificus: vt in omnibus angelicũ
illud eulogiũ cõmendeꝛ quo in terris pacẽ
celis glĩam tradiderunt. Pudeat sub spina
to capite delicatum fieri membrũ: qđ oĩs ei

interim purpura non tam honoris sit qꝫ irrisionis. Videre est tñ hodie multis in locis non sine multa ambitione ⁊ comesatiõe presentē diem honorari an dehonestari dicã? Ipsi viderint qui hec agunt. Ipsoꝝ est enī huiusmodi celebritas nõ scõꝝ: qđ sibilibet faciunt non quod sanctis. Erit cū venerit xp̃s nec mors eius vltra annũciabit̃: vt sciamus qm̃ ipsi quoqꝫ mortui sumus ⁊ cum eo abscondita est vita nostra: apparebit caput gl̃iosum ⁊ cum eo membra gl̃ificata ꝰ fulgebunt cum videlꝫ reformabit̃ corpus humilitatis nostre cõfiguratum gl̃ie capitis: qđ ē ipse. Hanc ergo gl̃iam tota ⁊ tuta ambitiõe cõcupiscamus: ne forte audiamus ⁊ nos gam gl̃iam que ab inuicem est queritis ⁊ gloriā que a deo solo est non vultis. Sane vt eam sperare liceat ⁊ ad tantam beatitudinē aspirare sũmopere nobis desideranda sunt suffragia quoqꝫ sanctoꝝ: vt qđ possibilitas nostra non obtinet eoꝝ nobis intercessione donetur. Miseremini mei miseremini mei: saltem vos amici mei. Nostis ipsi periculũ nostrumꝰ nostis figmentū nostrũ: nostis ignorantiam nostram ⁊ dolos aduersarioꝝꝰ nostis eoꝝ impetus: ⁊ nostram fragilitatē. Vobis enim loquor qui in eadem tẽptatiõe fuistisꝰ qui eosdem superastis ꝯflictus eosdem laqueos euasistis: qui didicistis ex his que passi estis compassionem. Confido equidē ⁊ de angelis qđ ne ipsi suam visitare spēm dedignentur: maxime qꝛ scriptũ est visitãs spēm tuam ⁊ non peccabis. Ceterꝝ ⁊si đ eis mihi arbitror presumendum ob spũalis substantie rõnalis forme silitudinemꝰ ampliori tñ fiducia ad eos mihi reor vtendum quos habere me nouerim ⁊ ĩ ipsa humanitate cõsortes: vt oporteat eos familiarius ⁊ specialius misereri os de ossibus suis ⁊ carnē de carne sua. Deniqꝫ transeuntes ex hoc mundo ad patrē sancta pignora reliquerũt. Apđ nos siquidem corpora in pace sepulta sunt quoꝝ nõia viuent in seculũ: idest quoꝝ gl̃ia nunqꝫ sepelietur. Absit absit a vobis anime sancte egyptia illa crudelitas pincerne pharaonis: q in gradum pristinum restitutꝰ statim oblitus est ioseph sancti qui in carcere tenebat̃. Non enim erant vnius capitis membra nec aliqua pars fideli cum infidele: aut vlla societas israelite ad egyptium nõ plus qꝫ luci ad tenebras. Interp̃tat̃ enī egyptꝰ tenebre israel videns deum: atqꝫ ideo vbicũqꝫ israel erat lux erat. Nõ sic noster iesus crucifixi secum latronis potuit obliuisci: factum est vtiqꝫ qđ promissū est ipsa die qua passus est ⁊ regnauit. Nos quoqꝫ si non sumus ipsius capitis membra cuius ⁊ sanctiꝰ vnde eis tam solẽnibus hodie votis ⁊ tanto congratulamur affectu? Ceterꝝ qui dixit si gl̃iatur vnum membrũ cõgaudent oĩa membra: hoc quoqꝫ nihilominus ait ꝙ si patitur vnum membrū compatiunt̃ oĩa membra. Hec igit̃ nostra ⁊ eoꝝ coherentia est vt nos cõgratulemur eis ipsi cõpatiant̃ nobis: nos deuota meditatiõe regnemus in eis ipsi in nobis ⁊ pro nobis militent pia interuentõe. Nec est qđ de eoꝝ pia erga nos sollicitudine dubitemꝰ qm̃ qdem non sine nobis cõsũmandi sicut sup̃ memini: expectãt nos vsqꝫ adhuc vt videlꝫ nouissimo die magno festiuitatis oĩa simul in virꝫ pfectum cum suo tã excelso capite membra cõcurrant et laudet̃ cum hereditate sua iesus xp̃s dñs noster q est super oĩa deus bñdictus in scl̃a. Amen.

¶ Dñica in kl̃is nouembris de visiõe isaie prophete. Sermo primus.

Idi dominum sedentē sup soliũ excelsum ⁊ eleuatũ: ⁊ plena erat oĩs terra maiestatis eiꝰ. Sublimis quedā visio ꝑphetico nobis sermone describitur. Vidi inqt dñm sedẽtē. Magnũ spectaculũ frẽs: ⁊ btĩ oculi q viderũt. Quis nõ toto desiderio cõcupiscatꝰ tãte maiestatis gl̃iā cõtẽplari? Hoc qppe scõꝝ oĩū vnicũ semper desideriũ fuit. Ipse est enĩ in quē desiderãt angeli pspicē: quē vidē vita eterna ē. Sed aliã frẽs audio ꝑphete eiusdē ⁊ eiusdē dñi longe dissimilē visionē. Sigdē isaias iste est q alio in loco sic loqt̃. Vidimꝰ eū ⁊ nõ erat ei spẽs neqꝫ decor: ⁊ estimauimꝰ eū tãqꝫ leprosum ⁊c̃. Vbi illud p̃muũ ꝯsiderãdũ est: ꝙ cõis illa hec ꝑphice p̃rogatiue ꝑp̃a videat̃. Nõ sine cã sane ibi vidimꝰ scriptũ ē ⁊ hic vidi: nisi vt illã qdem ĩtelligas esse cõem hanc

do excellentie singularis. Siquidem absqꝫ specie ⁊ decore vidit euꝫ ⁊ spreuit herodes: viderunt ipsi quoqꝫ iudei qui ⁊ dinumerauerūt oīa ossa eius. Jam vo sup hac visiōe beata manifeste ꝓpha denuncians ait: Tollat̄ impius ne videat gloriam dei. Multifarie ergo multisqꝫ modis non solū locut⁹ in ꝓphetis: sed ⁊ visus est a prophetis. Agnouit eum dauid minoratū ab angelis: Hieremias etiā vidit in terris cū hoīb⁹ ꝯuersantē. Isaias mō sup soliū excelsum mō non solū infra angelos aut inter hoīes: sꝫ tanqꝫ leprosum se vidisse testatur: id est nō in carne tm̄: sed in siltitudine carnis pcti. Tu quoqꝫ si desideras videre sublimē: humilē prius iesum videre curato. Intuere prius exaltatū in deserto serpentē: si videre desideras regē in solio residentē. Ista te humiliet visio: vt illa exaltet humiliatū. Reprimat ⁊ sanet ista tumorē tuum: vt illa repleat ⁊ satiet desideriū tuū. Exinanitū vides? nō sit ociosa visio: quia exaltatū ociose videre nō poteris. Similis eris illi cū videris eū sicuti ē esto ⁊ nūc similis ei vidēs eum sicut ꝓpter te factus est. Si enī ne in humilitate quidē similitudinē eius abnuis: cetera tibi sublimitatis quoqꝫ similitudo debet̄. Nunqꝫ ille sociū tribulationis a cōmunione glīe patiet̄ arceri. Deniqꝫ vsqꝫ adeo nō dedignat̄ passionis sue consortem ⁊ in regnū admittere secum: vt in cruce confitēs latro eadē die cum eo fuerit in paradiso. Hinc est qd̄ ait etiā ad apostolos Uos estis qui permāsistis mecū in tētationib⁹ meis: ⁊ ego dispono vobis regnū. Quia ergo si compatim̄ ⁊ conregnabim⁹: sit interim meditatio nostra frēs christus ⁊ hic crucifixus. Ipm ponamus signaculū sup cor: signaculū sup brachium nostrū: ipsuꝫ amplectamur brachijs quibusdam vicarie dilectionis: ipsum seq̄mur studio pie conuersationis. Hoc enim iter quo ostendatur ⁊ nobis idem ipse qui est salutare dei: sane non iam sine specie et decore: sed in claritate tāta vt maiestas ei⁹ repleat orbē terrarū. Oportune siquidē visione prima tanqꝫ hiemali adhuc in tpe nō sup soliū: sed in inferiori atqꝫ humiliori habitatione videt̄. Duplicē quippe solet habere magna domus quelibet mansionem: estiuam superius: inferius hiemalem. Legitur dum ipsa etiā discipuloꝝ corda hiemali adhuc glacie stringerent̄: ⁊ petr⁹ qꝫ nō minus gelido corde qꝫ corpore calefaceret se ad prunas: tps oīno nō erat habitādi in solio vel potius apparēdi. At vbi cantabitur canticuꝫ nouū hiems abijt ⁊ recessit: flores apparuerūt in terra nosta: oportune iā tūc ascendet̄ in soliū ⁊ habitabit dn̄s in excelso Puta ergo isaiam cum hec loqueret̄ illius gloriam tpis oculo preuidisse prophetico. Uidi inquit dn̄m sedentem sup solium ⁊c̄. Sed quid putamus quale est solium istud frēs? Neqꝫ enī altissimus in manifestis ⁊ī manufactis inhabitat. Nulla oīno materia corporalis apta tāto solio tāte habitationi videt̄. Uiuis est construenda lapidibus fabrica spūalis: quaꝫ vera ⁊ eterna vita sua inhabitatione dignetur. Or si minus tanto sufficit edificio angelica creatura preuaricatorum vtiqꝫ minorata precipitio: suscitet certe de terra inopem: ⁊ de puluere erigat pauperē: vt collocet eum cum principib⁹: ⁊ soliū glīe cōpleat. Et fortassis ꝓpterea ipse qui vidit nō mō excelsum soliū: sed eleuatū qꝫ describit: vt perinde ⁊ angeloꝝ stabilis celsitudo: ⁊ hominum misericors eleuatio designetur. Que sequunt̄ diligētiorē ⁊ ipsa consideratione desiderare vident̄ sufficiat hodie vel cepisse.

¶ Unde supra   Sermo secundus

Plena erat ait cxxxv
cōtemplator noster de eo quē sup soliū viderat maiestate ei⁹ oīs terra. Adueniat dn̄e regnū tuū: vt maiestate tua sicut celū replet̄ repleat̄ ⁊ terra. Ut quid enī princeps huius mūdi tāto vbiqꝫ furore bachat̄? nisi qꝛ terra data ē in man⁹ impij? Sꝫ hec ē hora ei⁹: ⁊ potestas tenebrarū. Erit certe qñ q in celo locū nō habuit ⁊ ab ipa qꝫ terre supficie exturbabit̄ miser cauernis vtiqꝫ subterraneis recludēdus. Hinc quippe ꝓpha dauid scōꝝ ꝓsperitate premissa: de maligno ⁊ angelis seu membris eius adiecit ⁊ ait: Non sic impij non sic: sed tanquam puluis quem

proijcit ventus a facie terre. Nulla iam tūc tētandi facultas erit: inquietandi nulla libertas: possibilitas nulla nocēdi. Replebitur maiestate eius omnis terra: qñ iam voluntatis eius transgressio vlla nō erit. Magis autē qñ creatura ipsa liberabit a seruitute corruptionis huius: propter quā ingemiscit ⁊ parturit vsqȝ adhuc. Erit enī celū nouum ⁊ terra noua: vt quaqua veritatis oculos in ipsa tibi rerū facie diuina videat quodāmodo resplendere maiestas. Sed tibi altera quedā terra ppinquior: ⁊ sup hac amplior iustiorqȝ sollicitudo. Nemo quippe carnē suam odio habuit. Cōsolare ergo eam: vt ⁊ ipsa requiescat in spe: audiens nimirū quia replebitur maiestate dñi omnis terra. Quomodo enī nunc carnem nostrā dilectissimi maiestas diuina repleat: cum ⁊ magnus ille paulus primitias tm̄ spiritus habens ingemiscat miserabiliter satis ⁊ dicat: scio quia non est in me: hoc est in carne mea bonū? Et certe iā non dominabat peccatum in eius mortali corpore. Nota tamē adhuc ⁊ corpus mortale perhiberi: ⁊ peccati quoqȝ solū dominiū negari. Erat enī etiā tunc lex peccati in membris eius: quā quidem maiestatis plenitudo cū venerit prorsus excludet. Non solum autē: sed ⁊ nouissima inimica destruetur mors. Replebitur ergo maiestate dñi terra nostra? qñ prorsus de medio fiet ⁊ peccati omnis sensus ⁊ debitum mortis. Replebit inquā omnis terra nostra dñi maiestate: qñ resurrectionis gloriā vestietur? induet imortalitatis stolā: configurabit deniqȝ claritati corporis christi. Saluatorē siquidē expectamus: qui reformabit corpus humilitatis nostre cōfiguratum corpori claritatis sue. Quid adhuc murmuras caro misera? quid adhuc recalcitras ⁊ aduersus spiritum cōcupiscis? Si te humiliat: si castigat: si redigit in seruitutem: id profecto in tuo genere nō minus tua interest qȝ ipsius? Quid eis inuides qui de operibus vermium ⁊ muriū pellibus ingloriam plane gloriā mendicare nō erubescūt cultu indigno viris interdicto ⁊ mulieribus semetipsos dehonestantes potius qȝ ornātes? Reforment ipsi aut magis certe deforment corpora sua: te si fueris corpus humilitatis reformabit idem artifex qui formauit. Illam si nō desipis prestolabere manū: vt quod fecit ipsa reficiat. Jam vero quid in ipsa prophetica visione sequatur attende. Et ea inquit que sub ipso erant replebant tēplū. Propterea sane dixi: humiliare sub potenti manu dei: vt exaltet te in tempore visitationis. Uide vt sub ipso inueniaris. Alioquin non poteris esse cum ipso. Quid enī putas indifferenter admittet homines in illud tāte beatitudinis templum? qui ne ipsos quidem angelos indifferenter religt in eo? Aut non discernet inter glebas? qui discernit inter stellas? Examinabit certe argentum: qui ipsum quoqȝ aurum probauit ⁊ reprobauit. Qualem vero putas necesse est hominē inueniri? qui repudiati locū angeli sortiatur? Plane īmunē ab omni iniquitate: sȝ ab ea maxime que in ipso quoqȝ angelo non ad leuem offensam: nō ad momētaneam iram inuenta est: sed ad odiū sempiternū. Semel turbauit superbia regnū illud? concussit muros etiā prostrauit ex pte: et parte nō modica. Quid ergo? Facile ne deinceps admittenda videt? Nūquid non odit ciuitas illa ⁊ vehementer abhominabitur huiusmodi pestem? Certi estote frēs eum qui superbis nō pepercit angelis: nec hominibus parciturū. Non est ꝯtrarius sibi ipsi: nō est personarum acceptor: similia sūt iudicia eius. Sola ei placet humilitas siue in angelo siue in homine: ⁊ qui sedet ī throno solos eligit subditos e quibus repleat tēplum. Scriptū quippe est: Quis sicut dñs deus noster qui in altis habitat? ⁊ humilia respicit in celo ⁊ in terra? Uide autē ne forte michaelis verbū sit superbo illi dicenti: similis ero altissimo in faciē resistētis. Michael quippe interpretatum dicit quis vt deus. Bene ergo propheta cum dixisset vidisse se dñm super soliū excelsum ⁊ eleuatū ne forte aut excelsum intelligeres de eo dictum qui ait: ascendam super altitudinem nubium: aut eleuatum referres ad eos homines qui in superbiaȝ eriguntur: addidit ⁊ ea que sub ipso erant replebāt templum: vt manifeste intelligas nō eā altitudinem

cōmendari que extollitur aduerſus eum
ſed eos in templo ſiue ſolio fore qui ſub eo
ſunt alios quidem excelſos ſtabilitate ſoli-
da alios ex imo leuatos miſeratiōe diuina
Ac ne forte obitias dicioni eius vniuerſa
ſubeſſe nec quicq̄ȝ determinationis habe-
re quod ait que ſub ipſo erant vt ſolaȝ que
voluntaria eſt ⁊ ex feruore charitatis p̄ce-
dit approbaret ⁊ cōmēdaret dei ſubiectio-
nē addidit ⁊ de ſeraphī: de qbꝰ ⁊ nos ſuo lo
co dicemꝰ qd̄ abeo fuerit datū. Et ea inqt
que ſub ipſo erant replebāt templū. Ab ini
tio ſiqdem creauerat angelos deus in qui-
bus beati illius tēpli plenitudo ꝯſtaret: ſed
nō in oībus beneplacitum eſt ei q꞉ ⁊ in ipis
vt ſcriptū eſt angelis ſuis reperit prauitatē
Fuit qppe in eis q diceret ponā ſedeȝ meā
ad aqloneȝ: ⁊ pplm q ſibi crederet habuit
Miſer ipſe qui ſine deo eſſe maluit q̄ȝ ſub
deo: miſeri ⁊ illi q videntes furē cucurre-
runt cū eo. Exierūt infelices: ⁊ vacuus re-
lictus eſt locus quē accipiat alter. Nonne
deo ſubiecta erit aīa mea? Alioqn nec tibi
locus erit in templo: q꞉ q̄ ſub ipſo erant re
plebant templū Fruſtra pulſabūt fatue vir
gines inuanū clamabūt: vbi implete ſuerit
nuptie diſcumbentiū et ianua clauſa erit.
Infelix aīa: cui a nuptijs illis cōtigerit ex
cludi. In felix de quo clamabiť. Tollatur
impius ne videat gloriaȝ dei. Ut quid enī
lucem hanc temporalē miſer ille vidit? qui
gloriā illā nō merebiť intueri. Utinā nihil
vnq̄ȝ vidiſſet oculus meus: ſi illa qd̄ auer-
tat deus fruſtrandus eſt viſione. Eant ſup
bi inſoleſcāt magis extollanť inflentur ap-
petāt ſemper in cumulo apparere: vť cum
venerit equitatis linea a plenitudine eijci
antur. Tu vero nō ſic ſed deo ſubiecta eſto
anima mea: ſubiecta ſane ex animo ſubie-
cta cum feruore deuotionis quia ſeraphin
ſtabant ſuper illud. Cum quibus ſtemus
et nos hodie fratres? ne dimoueamur a
templo iſto in quo omnes dicunt gloriam
quia glīaȝ cōtemplantur domini noſtri ie-
ſuchriſti qui eſt ſuper omnia deus benedi-
ctus in ſecula amen.

Item vnde ſupra. Sermo tertius.

N on vobis arbi- CXXXVI
tror excidiſſe: de duobꝰ ſera-
phin hodie nobis habenduȝ
eē ſermonē: p̄pter illud iſaie
qui poſtq̄ȝ dn̄m ſeſe vidiſſe teſtatus eſt ſup
ſoliū reſidētē addidit ſeraphin ſtare ſup il-
lud. Seraphin quidē dilectiſſimi ſicut fre-
quēter audiſtis nomē ē ſupnoꝝ ſpirituum
ordinis vnius de noueȝ ſūmi atq̄ȝ ſupp̄mi.
Uex hoc loco vt arbitror: nō in ea ponitur
ſignificatione: p̄ſertim cū inumera illa ſint
agmina: hic duo tm̄ ſeraphin deſcribātur.
Et ego quideȝ fratres ſcilicet in hac parte
vnicuiq̄ȝ abundare in ſuo ſenſu in duobus
ſeraphin duplicē arbitror intelligi creatu-
rā rationabilē: angelicā ſcilicet ⁊ humanā.
Ne mireris hominē ſeraphin factum: me
mēto q꞉ creator ⁊ dn̄s ſeraphin factus ē ho
mo. Ad cōtumeliā tuā o ſupbe qui creatꝰ i-
ter angelos: inter angelos ſtare nō merui-
ſti: ecce rex noſter nouos in terra angelos
fabricaturꝰ aduenit. Atq̄ȝ vt tabeſcas am-
plius ⁊ liuore p̄prio torquearis non qualeſ
cūq̄ȝ nec inferioris alicuius ordinis ange-
los ſed ſeraphin. Audi enim quid ip̄e loq̄-
tur: Ignem inquit veni mittere in terram
⁊ quid volo niſi vt accēdatur? Uult ergo
ſeraphin fabricari: vt ibi ſtent vnde tu cor-
ruiſti. Seraphin inquit ſtabant ſuper illud
Ut quid tu ergo q mane oriebaris lucifer
in veritate nō ſtetiſti? niſi q꞉ ſeraphin non
fuiſti? Seraphin quippe ardens vel incen-
dēs interpretatur. Tu v̊o habuiſti miſer lu
cem: ſed ardorem nō habuiſti. Bonū erat
tibi ſi ignifer magis eſſes q̄ȝ lucifer: nec tā
īmoderato appetitu lucendi vt eras frigi-
dus ip̄e frigidam quoq̄ȝ eligeres regionē.
Dixiſti enim: Aſcendam ſuper altitudinē
nubium: ſedebo in lateribꝰ aqlonis. Quid
feſtinas mane oriri lucifer? quid gloriaris
ſuper ſydera quibus aliquanto clarius ru
tilare videris. Breuis omnino erit glīatio
tua. Sequitur ſol iuſticie quem te eē vana
ſimulatiōe iactabas: cuius feruore pariter
et ſplendore in nihilum redactus omnino
diſpareas. Fruſtra quoq̄ȝ paras vēturū in
fine ſeculi dn̄m tanq̄ȝ veri ſolis ortū in dā-

nato illo quē assumpturus es hoīe ꝑuenire
⁊ extolli supra omne qḋ dicit̄ aut qḋ colit̄
deus: q꞉ ⁊ tunc aduētus eius illustratione
penitus destrueris. Quā melius et certe
nō ad insipientiā sibi iohannes baptista si
quidē ⁊ ip̄e lucifer fuit nō sua ꝓ̄sumptione
ne ⁊ ip̄e fur esset ⁊ latro: sed dei patris au-
ctoritate ꝓ̄missus est ante dn̄m. Ecce inqt
mitto angelū meū ante faciē tuā ⁊c̄. Habes
⁊ in psalmo de eodē. Paraui lucernā chri-
sto meo. Ille enī erat lucerna ardens ⁊ lu-
cens: ⁊ voluerūt iudei ad horā exultare in
lumine eius sed nō ip̄e. Unde ergo? Ipsuꝫ
interroga: ipse de se loquat̄. Amicus inqt
sponsi stat: ⁊ gaudio gaudet ꝓpter vocem
sponsi. Stat ergo iohānes: neqꝫ enī arundo
est vēto agitata. Stat q꞉ amicus stat: q꞉ ar-
dens est: ⁊ seraphī stare describunt̄. Uere
amicus sponsi ꝑ ꝓcedentis de thalamo suo
nō emulat̄ gloriā sed parat viā: sed predi-
cat grām: vt ⁊ ip̄e de plenitudine eius acci
pere mereat̄. Lucet ergo iohānes tanto vti
qꝫ clarius quāto amplius: feruet tanto ve-
rius quāto minus appetit lucere. Fidelis
lucifer: q solis iustitie nō vsurpare venerat
sed ꝓnūtiare splendorē. Non sum ego inqt
xp̄s. Uenit fortior me post me: cuius non
sum dignus soluere corrigiā calciamēti. Et
illud. Ego baptizo vos aqua: ille baptiza-
bit vos sp̄ū sancto ⁊ igne. Ac si manifeste lu
cifer dicere videat̄. Quid admiramī intuē
tes splendorē meū? Non suꝫ ego sol: longe
aliū videbitis euꝫ in cuius cōꝑatione tene
bre sum ⁊ non lux. Ego tanqꝫ sidus ante lu
canū matutino vos rore ꝑfundo: ille emit-
tet in feruore radios suos soluet glacies pa
ludes siccabit⁊ algētes calefaciet: paupib⁹
erit ꝓ vestimēto. Nec sane dissonat a ver-
bo iudicis vox ꝓ̄cursoris: sꝫ manifeste ignē
a iohanne ꝓmissum xp̄s exhibet dicens.
Ignem veni mittere in terrā. Dicas fortas
sis in igne: vt feruorē sic ⁊ splendorem esse.
Non cōtendo licet feruor ei quodāmodo
substantialior videat̄. Ipsum potius audi-
amus qd magis in igne cōmendet. Igneꝫ
ait veni mittere in terrā: ⁊ qd volo nisi vt
ardeat? Cognouisti certe qd velit. Sed ne
illud qdem ignoras: qḋ vita in voluntate
eius ⁊ seruus sciens nec faciens dn̄i volun
tatem plagis plurimis habeat vapulare.
Quid lucere festinas? Mundū illud adue
nit tempus: in quo fulgebunt iusti sicut sol
in regno patris eorum. Interiꝫ ꝑnitiosius
est appetitus iste lucendi: feruere enī mul-
to melius. Deniqꝫ si tam vehementer splē-
dorem desideras: qḋ videri vis esse cura-
to: ⁊ primū quere feruorē non dubium qui
⁊ splendor adijciatur tibi. Alioqn incassuꝫ
laboras quia vanus splendor absqꝫ feruore
Mutuata aut magis certe simulata lux est
q̄ non ab igne ꝓcedit. Qḋ autē alienuꝫ est
ad modicum poteris vsurpare. Erit maior
confusio: qḋ non erat tuum: tuum voluisse
videri. Luna vt aiunt habet absqꝫ feruore
splendorem sed et ipsum mutuatur a sole:
ideoqꝫ tam frequenter immo ⁊ semper mu
tatur nec vnqꝫ in eodem statu permanet.
Sic profecto sic stultus vt luna mutatur:
sapiens permanet vt sol. Ille inqꝫ stultus
qui in decore suo perdidit sapientiā: idest
qui refriguit in splendore. Cecidit ergo lu
cifer tanqꝫ fulgur e celo: seraphin vero stāt
super illud. Stant plane seraphin: quia cha
ritas nunqꝫ excidit. Stant attoniti et su-
spensi in contemplatione sedentis in thro-
no stant in eterna incōmutabilitate ⁊ eter-
nitate incommutabili. Tu sedere tentasti
o impie: propterea tui moti sunt pedes ⁊ ef
fusi sunt gressus tui. Filius est qui sedet in
throno: dominus sabaoth cum tranquillita
te iudicās omnia. Sola sedet trinitas que
sola habet immortalitatē: sola est apud quē
nō est transmutatio nec vicissitudinis obū
bratio. Seraphin vero stant imutabiles q
dem: sed suo modo non in eius cōꝑatione.
Stant extendentes se ⁊ intendentes in eū:
in quem prospicere concupiscunt. Qui se-
dere presumpsit seipso voluit esse content⁹
vnde solam hodieqꝫ malitiam esurit quia
solā hēt hanc a semetip̄o Cū loqt̄ mēdatiū
de proprio loquit̄: quia mendax est ⁊ pater
eius. Quod audis de verbo mēdacij: intel
lige ⁊ de opere malitie. Et licꝫ male sibi in
malo cōplaceat: sufficere tū sibi nunqꝫ pote
rit nec in ipso. Sola proinde sedet trinitas
sūma que sola in se est: ⁊ ideo sola vere est:

sola se fruitur: sola nullius eget: sola sufficit sibiipsi.

¶ Item vnde supra Sermo quartus

c. xxx vij ū dixisset pro=pheta quia seraphin stabant: adiūxit deinde ⁊ ait Sex ale vni: ⁊ sex ale alteri. Quid si/bi volūt ale iste frēs Ergo ne etiā cū hiems trāsierit: ⁊ sedebit rex sup soliū volandum adhuc erit: ⁊ ipis seraphin vt possint diuersis occurrere nessitatibus diuersoꝝ ab imminentibus liberare periculis? opem ferre laborantibus in tribulatione positos consolari? Absit vt in illo eterne beatitudinis regno necessitas aut periculum aut labor aut tribulatio sit: cui oporteat subuēiri. Ad qd ergo tunc ale? Placet mihi statio illa oīno: sic volo manere: nec aliquid prorsus admitto quo mihi stabilitas illa depereat. Verū tñ scio btē isaia ꝙ ꝓpha es tu: ⁊ spm̄ ei⁹ habes: qui abundantia pietatis excedit omnium hominum non modo merita: sed et vota. Salua mihi sit illa tam amata stabilitas: iam siquid ale iste ad beatitudinē addiderint non recuso. Credo autē sicut in statione īmutabilitatē: sic ⁊ in volatu alacritatem promitti: ne videlicet insensibilis quedam ⁊ quasi lapidea stabilitas estimet. Sꝫ dicas Et si alas habere necesse est: quare tā multas? Quid sibi vult multiplicitas ista pennarum? Audi quod sequitur: Duab⁹ alis velabant caput? duabus pedes: duab⁹ volabant. In quibus verbis videre mihi video: quod de statione dictum est volatu manifestius explicari. Quo enim seraphin volant? nisi in eum cuius ardēt amore? Vide flammam quasi volantem ⁊ stantem simul: nec miraberis iam seraphin stātes volare: stare volātes. Sed quia diximus quo volant: ipsas quoqꝫ quibus volant alas exigere religiosa curiositas vestra videt. Certius posset ⁊ credibilius perhibere: cui datum est ⁊ videre. Ego tamen opinor nō incongrue pennas istas agnitionem ⁊ deuotionē intelligi posse: quibus in eum qui supra ipsos est seraphin rapiunt. Leuat quippe cognitionis ala: sed sola nō sufficit. Ruit citius qui vna tm̄ ala volare contendit: ⁊ q̄ magis attollitur peius colliditur. Experti sunt hoc philosophi gentiuꝫ: qui cū cognouissent deum nō sicut deum glorificauerūt sed euanuerunt in cogitationib⁹ suis: ⁊ obscuratum est insipiens cor eorum. Deniqꝫ traditi in reprobū sensum: vsqꝫ in ipsas etiā passiones ignominie corruerūt. A deo probatur illa sententia: scienti bonum ⁊ nō facienti peccatū est illi. Sic ⁊ zelus absqꝫ sciētia quo vehementius irruit: eo corruit grauius: impingens nimirū atqꝫ resiliēs. Ubi v̓o intelligentiam charitas: agnitionē deuotio comitat: volet secure quisquis eiusmodi est: volet sine fine quia volet in eternitatem. Iam super ea que premittitur capitis ⁊ pedum velatione extat a patrib⁹ probata sententia: dei caput, pedesqꝫ velari eo ꝙ lateat quid ante mūdum fuerit quidue futurum post consūmationem. Et hoc quidem pro eo quod distincte in latinis codicibus scriptum est caput eius ⁊ pedes eius Testatur autem interpres noster in hebreo verbum eē cōmune quod interpretari possit eius ⁊ suam vt seraphin iuxta hebrei sermonis ambiguitatē: vel faciem pedesqꝫ dei vel suam faciem ac pedes operire dicantur Unde ⁊ mirum videri potest cur e duob⁹ magis interpretatione eum elegerit sensuꝫ quem visionis ipsius consequentia minus videtur admittere? vt videlicet ⁊ volarent ⁊ velarent pariter caput pedesqꝫ sedentis: nisi ꝙ Origenis expositioneꝫ secutus est in hāc parte. Oꝛ si de ipsis quoqꝫ seraphin licet accipere sic pinge ea vt operto capite ⁊ pedibus solum appareat corpus medium: sed ⁊ ipsum quoqꝫ mō penitus propter eas nimirum alas quibus volare perhibentur. Considero siquidem quasi quoddā caput corp⁹ ⁊ pedes meos in verbis apostoli: quibus ait: Quos enim presciuit ⁊ predestinauit cōformes fieri imaginis filij sui: ⁊ quos predestinauit hos ⁊ vocauit. Quos autem vocauit: hos ⁊ iustificauit. Et quos iustificauit: hos et magnificauit. Ita initiū meū solius gratie est: ⁊ non habeo quid mihi in predestinatione attribuam sine vocatione. Nō sic sane ab opere iustificationis alien⁹

sum: operat & illud gratia: sed plane mecũ. Uides ne quemadmodum seraphin in medio appareat aliquatenus? Porro consummatio quidem & ipsa solius gratie: nec est mihi in hac parte vel cum ea siue in ea gloriari quasi coadiutor videar aut coopator. Uelat itaq; seraphin caput suũ duabus pẽnis: si & veracit cognouerit & humiliter fateatur: quia misericordia eum sola preuenit Uelat & pedes alis eque duabus: si misericordie q̃z que subsecutura est: nec ignarus extiterit nec ingratus. Quam sane capitis & pedum velationem & nũc quoq; negligere non oportet: licz tunc maxime perficienda sit quando iudex sedebit super solium & astantes sibi seraphin & agnitiõe veritatis subtilius illustrabit & inflãmabit vehementius charitatis ardore. In quorum numero indignos nos seruos nominis sui: ipsa de qua locuti sumus constituere dignetur misericordia: q̃ ab eterno est & vsq; in eternum super electos: in medio quidẽ aliquatenus ostendens liberum arbitrium meriti gratia principium & finem omniũ: soli vẽdicãs sibi vt sit nobis alpha & o dñs de⁹ noster: & pro vtroq; iure clamemus Non nobis domine non nobis: sed nomini tuo da gloriam Amen.

¶ De visione Isaie prophete Uidi dñm sedentem Sermo vnicus.

c. xxxviij
Cõmendãt nob sacre lr̃e xp̃z dñm & ex p̃re & i patre & cũ p̃re & a p̃re & p̃ patre etiam & sub patre. Qđ dicitur ex patre ineffabil est natiuitas: quod in patre substantialis vnitas: quod cum patre equalitas maiestatis. Sane eni tria hec ab eterno. Ceterum si ex patre nascens: qđ in patre aut cum patre? Non incõgrue forsitan in patre cubans: cum patre sedens dicatur: Et audite consessus huius & hui⁹ accubitus rationem. Sicut enim sessio maiestatem: sic consessio equalitatẽ exprimit maiestatis: presertim cum sit ei sedes a dextris patris: non sane sub pedib⁹ vel quasi a tergo & sedere quidem iam quiescere est: sed iacere magis. Quid autem delectabilius & quodammodo dulcius esse videbitur filio q̃ in patre est: an q̃ cũ patre omnib⁹ preest? In quo putas horum summa illa pax dei q̃ exuperat oẽm sensum: & singularis requies domini competentius assignetur? Etsi digne satis ore id exp̃mi nequeat: corde tamẽ forsitan pie concipitur: vt salua quidem in omnib⁹ illius indiuisibili simplicitate essentie inter glorie equalitatem & substãtie vnitatem velut similis quedã ei que inter consessum & accubitum est cogitari posse distinctio videatur. Deniq; parum videtur spõse videre sedentem: cubantem sibi flagitat indicari. Indica mihi ait quem diligit anima mea: vbi cubas in meridie. Sed & anime omni que sanum sapit dulcius sapit per omnẽ modum quod apostolus ait: qui adheret deo vnus spiritus est: q̃z quod apostolis dicitur: cum sederit rex in sede maiestatis sue sedebitis & vos iudicãtes. Haud minus vtiq; iocundior sessione cubatio. Ego in patre ait filius: & pater in me est. Nõ potuit expressius substantie vnitas commendari. Ubi enim vterq; i altero nihil quasi exterius licet nihil interius cogitari: simplicissimã magis credi necesse est in ambobus substantie vnitatem. Uerumtamẽ aliquatenus huic simile est quod dicitur: qui manet in charitate in deo manet & deus in eo: nisi q̃ hec quidem spiritualis quedam est vnio p̃m qđ supra memorauim⁹: qui adheret deo: non quidem vnum: nõ vna substantia: sed vnus spiritus est. Illic võ naturalis potius & substantialis vnitas designatur. Unde & habes in euangelio Ego & pater vnum sumus. Illud proinde iuxta prefatam similitudinem tanq̃z cubiculum vnigeniti & quasi summa quedam requies domini est. Nos q̃z per hanc voluntatũ vnitionem & adhesionem spiritus quam nimirum charitas facit pro nostro quidem modulo in hoc suum cubiculum & in suam requiem factus etiam primogenit⁹ introducit. Iam võ qđ dicitur a patre ambulantẽ significabat: & ad eum quem proxime ipso prestante celebraturi sumus spectat incarnationis eius aduentum. Hinc nimirum & ipse ait: Ego eni a deo processi: & veni. In

terris deniqꝫ visus: ⁊ cum hominibus con-
uersatus medius nostrum quem nesciebā-
mus stetit. Uerus quidē emanuel nobiscū
deus: nobiscum stans: sed pro patre. Qꝛ enī
nobiscum stetit adiutoriuꝫ: ꝙ pro patre ste-
tit zelum designat. Paternam nempe que-
rebat in omnibus gloriaꝫ: cuius ⁊ venerat
facere voluntatē. Ceterū si pendentē consi-
deres: si christum ⁊ hunc crucifixum atten-
das: ibi maxime euidentissimeqꝫ eum sub
patre reperies. Hoc enim proprie ac specia-
liter ad humane pertinuit nature humili-
tatem: sm quā ipse ait Pater maior me est.
Dicere ne audebimus ꝙ aliqn̄ etiā fuerit
sine patre? Nemo id presumeret: si nō prior
ipe dixisset Deus meus deus meus: vt qd
dereliquisti me? Quasi quedam ibi dereli-
ctio fuit: vbi nulla fuit in tanta necessitate
virtutis exhibitio: nulla maiestatis ostēsio.
Habem⁹ itaqꝫ christū iesum ex prē nascen-
tem: in patre cubantē: cum patre sedentē: a
patre ambulantē: pro patre stantem: sub pa-
tre pendentē: sine prē quodāmodo morien-
tem. Quonam igit modo ex his vidisse eū
credimus isaiam: cum diceret vidi dn̄m se-
dentē sup soliū excelsum ⁊ eleuatū? Longe
enī per omnē modū dissimilis ea visio: fuit
de qua alibi idem propheta Uidimus euꝫ
inquit: ⁊ non erat ei species neqꝫ decor: ⁊
estimauimus eū tanqꝫ leprosum ⁊ ꝑcussum
adeo ⁊ humiliatum. Idem vtrobiqꝫ vidit
eundem: sed nō vidit eodē modo: ac ꝑ hoc
quodāmodo non eundem. Ibi enī vidit li-
uidū plagis: saturatū obprobriis: affectum
suppliciis: lacessituꝫ iniuriis. Uidit deniqꝫ
ꝯtēptibilē: vidit pēdentē: vidit ꝑpter nos
morientē: ⁊ ait attritus est ꝑpter scelera no-
stra: cui⁹ liuore sanati sum⁹: ibi inquā nouis-
simus viroꝝ apparuit ⁊ despect⁹: hic autē
plena erat oīs terra maiestatis ipsi⁹: ibi vir
doloꝝ ⁊ sciens infirmitatē: hic dn̄s sedens.
Et illa quidē visio cōmunis verbo plural'
numeri designat: hec aūt tā singularis ē qꝫ
sublimis. Ibi ergo tanqꝫ vnus de multitu-
dine vidimus ait: hic v̄o tanqꝫ solus ⁊ soli-
tarius leuās se supra se vidi inquit dn̄m se-
dentē ⁊c̄. Sane cōpetēter dn̄s dicit q sedē
ꝯspicit. Sedere enī presidētis est: sedere do-
minātis est ⁊ regnātis. Maxime v̄o sedere
sup soliū dominationē notat. nā sedere sim-
pliciter aliqn̄ ⁊ humiliationē. Ceterum vt
prediximus⁹ qui in patre cubat declinās cum
patre imperās sedet: ibi sponsus amabilis
hic dn̄s admirabil'. Deniqꝫ gloriosus de⁹ i
sanctis suis: mirabilis in maiestate sua. Ui-
di inquit dn̄m sedentē sup soliuꝫ excelsum
⁊ eleuatū: ⁊ plena erat oīs terra maiestate
eius: ⁊ ea q̄ sub ipso erāt replebant templū
Que enī sub ipso erāt? Nūquid ipsum qđ
dixerat soliū quantumlibet excelsum ⁊ ele-
uatū: sub ipso tn̄ nihilomin⁹ erat? Si enim
ipse sup soliū sedens: soliuꝫ plane sub ipso.
Et quō illud replebat templū? Deniqꝫ qn̄
⁊ ipsa iam terra omnis plena est maiestate
eius: templuꝫ quō adhuc vel vnde replet?
Enimuero disce ex his quod audis solium
non machinā imaginari corpoream: sed an-
gelicā intelligere creaturā. Si enī sedes est
sapiētie anima iusti: qꝫ dignior sedes ange-
li sancti? Hoc plane soliū glorie eius excel-
sum ꝑ naturā: sed multo magis per gratiaꝫ
eleuatū. Excelsos enī fecit natura cōditio-
nis: eleuatos gratia cōfirmationis: de qua
dicit Uerbo dn̄i celi firmati sunt. Ea igit
agmina angeloꝝ in quibus sedet deus ⁊ q̄
sub ipso sunt templū replent: licꝫ iam terra
oīs ipsius plena sit maiestate. Ubiqꝫ enim
regnat: vbiqꝫ imperat: vbiqꝫ maiestas ei⁹:
sed gr̄a forte nō ita. Non inquā vbiqꝫ sicut
potestas sic ⁊ volūtas eius bona ⁊ benepla-
cens ⁊ perfecta. Alioquin quid est qđ dici-
mus: fiat voluntas tua sicut in celo ⁊ in ter-
ra? Fit enim volūtas eius de omnibus: fit
per omnes: non in omnibus tamen. In ele-
ctis spiritibus fit voluntas dei: quādo eis
efficitur cum ipso vna voluntas. Hec sane
adhesio spiritualis vnum spiritum faciens
sicut multitudinis quoqꝫ credentium cor
vnum ⁊ anima vna legitur extitisse. Et ea
que sub ipso erant replebant templum. Re-
plebāt omni benedictione spirituali: reple-
bant consolatione diuina: replebant diui-
sionibus gratiarum: replebant deniqꝫ fru-
ctu sanctificationis: siquidem domū tuam
dn̄e decet sanctitudo: replebāt diuersis ca-
rismatum donis spiritu sapientie ⁊ intelle-

ctus: consilij ⁊ fortitudinis: scientie ⁊ pieta-
tis: ⁊ replebant illud spiritu timoris domi-
ni. Seraphin stabant super illud. Nomen
est ordinis angelorum summi atqȝ supremi
vt merito stare super ceteros describantur
Et ipsi tamen quamlibet ceteris prestent:
astant nihilominus dño presidenti deuotū
vtiqȝ ministeriū ⁊ plenum reuerentie obse
quiū exhibētes. Aliť eni dñi: aliter angeli:
aliter hoīs intelligi cōuenit statione. Stat
christus pro patre zelans patris gloriā que
rens: ⁊ tanqȝ fidelis vnigenitus imo ⁊ pri-
mogenitus pr̄is zelo pr̄is adiuuās adopti-
uos. Sic illum stephanus stantē vidit: quē
habuit adiutorē: sic propheta in adiutoriū
eum surgere precabatur Exurge inquiens
dñe adiuua nos. Sane angelica statio mini
stratio est dicente propheta Milia milium
ministrabant ei: ⁊ decies centena milia assi
stebant ei. Nam hominis quidem stare: p-
sistere est in vigore animi ⁊ obseruatiōe p
positi. Sic moyses stetit in confractione in
conspectu domini vt auerteret iram eius:
sic stetit finees ⁊ placauit. Seraphin stabāt
super illud. Quid sibi vult ꝙ non vnū: nō
plurimos stantes vidisse se perhibet pphe
ta: sed duos? Duos siquidē ei apparuisse
ꝯstat: ex eo ꝙ secutus adiunxit Sex ale vni
⁊ sex ale alteri. Et bene duo stabāt. Ue eni
soli: quia si ceciderit non habet subleuantē
Ue tibi superbie spiritus solitudinis: ⁊ so-
litarie presumptionis amator. Non stetisti
in veritate: expulsus es pes superbie stare
nō potuisti. Solus sedere volens tanqȝ ful
gur cecidisti de celo: non habiturus aliqn̄
subleuantē. Sex ale vni: ⁊ sex ale alteri. Ad
quid multiplicitas ista pennarum? Dua-
bus inquit velabant caput eius: ⁊ duabus
pedes: ⁊ duabus volabant. Grande myste
rium: ⁊ profundum vtiqȝ sacramentuȝ. At-
tendas in nobis hec verba desiderant au-
res: sed multo magis disertam in nobis lin-
guam exigerent: maximeqȝ animum spiri-
tualem. Dico autem vtrunqȝ quod sentio.
nec sane affirmans dico: sed coniectans q̄
dāmodo ⁊ opinans. Quid eni estimare ve
tat deiecto lucifero ad puigiles excubias
seraphin ꝯstitutos: sicut eiecto homine te-
ste scriptura cherubin ad custodiam posu-
it deus? Nec incongrue forsitan cherubin
flammeus gladius traditur: vt a ligno vite
incisio pariter ⁊ incensio: quibus nihil car-
ni terribilius manum prohibeant corpora-
lem. Porro seraphin tm̄ alas accipiūt: qua-
rum velamine arceant oculum spiritualeȝ.
Deniqȝ duabus inquit velabant caput ei⁹
⁊ duabus pedes: vt nec alta dei nec profun
da eius iniquus ille valeat contēplari. Erit
cum reuelabitur gloria domini. Sȝ nō erit
hoc: nisi factum fuerit ante quod scriptum
est: tollatur impius ne videat gloriam dei.
Interim sane velatur caput: velantur pe-
des: vt mediū quidem aliquid e: dē impio
videndum: sed ad inuidendum vtiqȝ relin
quatur. Et velanť alis: que nimirum sic il-
lum arceant: vt istos sustineant ⁊ sustollāt.
Querendum tamen prius quibus alis vo
lare dicantur: quia duabus inquit volabāt
Nec incongrue forsitan duas alas istas na
ture ⁊ gratie dicimus: presertim cum prius
quoqȝ in hisipsis etiam solij celsitudo ⁊ ele-
uatio a nob̄ fuerit assignata. Uiuaci siqui-
dem per naturam intellectu ⁊ feruenti ni-
hilominus affectu per gratiam in eum qui
supra ipsos est extenti iugiter ⁊ intenti sta-
re quidem vt diximus per ministeriū: sȝ et
volare per studiū phibenť. Licet eni velēt
caput domini: velent etiā pedes: sed ibi ista
non velant: magis autem sedule volant et
volitant inter ista ⁊ alta potētie eius ⁊ pro-
funda sapientie vestigantes. Nec sane scru
tatores sunt maiestatis: vt perinde oppri-
mantur a gloria: ꝙ non minus diligant q̄ȝ
intelligant: vtpote quos ille regit ⁊ agit spi
ritus qui scrutatur etiam alta dei. Super-
bus ille lucifer lucem preferens: nō ignem
habens alteri tm̄ innixus ale: casum facere
potuit: non volatum. Exultauit enim luci-
dus esse: nō feruidus: non incensus: quod
seraphin sonat. Non ergo stetit: quia contē
psit: sȝ nec volare potuit quod presumpsit.
Sustulit eū nature viuacitas: sȝ i suā plane
pniciem: quippe quē defectus grē mox deie-
cit. Nec dissimilis sane illoȝ casus q̄cū co-

gnouissent deū non glificauerunt aut grās
egerūt: quo tandem merito traditi sunt in
reprobū sensum ⁊ obscuratū est insipiēs cor
eorꝫ. Deniqꝫ ⁊ ipsi eorꝫ pncipi interpositum
est velamen qđ nulla iam nature viuacitate
ptranseat: vt ipsius qui super solium sedet
caput aut pedes valeat intueri. Siquidem
seraphin stantes ⁊ astantes duabus alis ca
put velant duabus pedes. Non est corpo-
ralis diuina substantia: nec in formā hoīuꝫ
membris distincta corporis. Spūs est deus
⁊ que de deo dicunt sunt spūaliter vestigā-
da. Alioqn quis nobis reuelabit hoc caput
⁊ pedes istos quos geminis alis seraphin
velant? nisi spūs ipse qui nouit oīa que ī eo
sunt ⁊ scrutat etiam alta dei. Ego enim opi-
nor ipsa esse que hoc loco capitis noīe desi-
gnantur. Itaqꝫ sm hunc sensum: caput ei⁹
maiestas eius: potestas eius sempiterna vir
tus atqꝫ diuinitas. Caput eius iuxta illđ p-
pheticum iusticia tua sicut mōtes dei. Nē-
pe quod sequit iudicia tua abyssus multa:
nō incōgrue forte videbit pedum posse ap-
pellatione signari. Sunt enim velut quidaꝫ
pedes eius inuestigabiles vie eius? inscruta
bilia iudicia eius: pfundum sapientie eius
⁊ irreprehensibilis quedam sed incōprehē-
sibilis dispositio eius. Ad hos pedes ipsiuꝫ
quoqꝫ incarnationis dñice mysterium spe-
cialiter noscitur ptinere: ⁊ oīs pariter opa-
tio nr̄e salutis. Cernere est q̄ꝫ sit iusticia illa
sublimis: quā sicut montes dei ppheta eē
mirat. Nostra enī si qua est humilis est iu-
sticia: recta forsitan sed non pura. Nisi forte
meliores nos esse credimus q̄ꝫ patres nr̄os
qui non minus veraciter q̄ꝫ humiliter aie-
bant. Omnes iusticie nostre: tanq̄ꝫ pannus
mulieris menstruate. Quomodo enim pu-
ra iusticia? vbi adhuc non potest culpa de-
esse? Recta pinde interim videri potest iu-
sticia hominum: si tamen peccato non con-
sentiant vt non regnet in eorum mortali cor
pore. Nam primi hominis in initio quideꝫ
non modo recta sed etiam pura fuit: q̄ꝫdiu
ei datum est nec sentire peccatum. Ceteruꝫ
⁊ hec ipsa quoniam firma non fuit: ⁊ puri-
tatem facile perdidit ⁊ ne ipsa quoqꝫ reti-
nuit rectitudinem suam. Sane apud ange-
los iusticia recta pura ⁊ firma est sublimis
quideꝫ: sed adhuc longe inferior q̄ꝫ diuina
Non enim innata eis est sed collata a deo:
vt natura ipsa quod ex se est non modo iu-
sticie sed etiam iniusticie capax inueniatur
Nunquid non ista est prauitas quedā? quā
in angelis suis vera illa iusticia legitur in-
uenisse? Non enim iustificabitur in ꝯspectu
tuo omnis viuens: ait is qui dei iusticiam
minime ignorabat. Nec ait omnis homo sꝫ
omnis viuēs: forte ne ipsos angelicos eum
noueris spiritus excepisse. Uiuunt enim ⁊
ipsi tanto verius: quanto propius astant ei
apud quē est fons vite. Nihilominus etiaꝫ
iusti sunt sed ex eo nō coram eo: munere ei⁹
non in eius comparatiōe. Ipse enim sibi iu
sticia est cuius voluntas non tam equa q̄ꝫ
ipsa equitas: ⁊ vtraqꝫ non aliud q̄ꝫ ipa sub-
stantia est. Illa ergo iusticia verissime sicut
mons est que recta est: pura est firma est et
vt ita dixerim etiam substantia est. Quāta
in hoc capite altitudo latet? quāta gloria est
quantaqꝫ sublimitas in hoc tam vmbroso ⁊
condenso monte reposita? Quibus tamen
putamus alis hoc caput seraphin velant? vt
nulla sue subtilitate nature nulla rationis p
spicacitate neq̄ꝫ oculus in illius queat irrū-
pere veri luminis claritatem? Duabus ni
fallor alis: sue videlicet ipsorum glorie ⁊ fe-
licitatis. Ineffabiliter siquidem delectant
in admiratione contemplationis illius: nec
minus gloriantur in ipsius veneratiōe. Ini
quus ille admirationem quidem sed nō ve
nerationem habens quia subdi voluit per
venerationem: figi non valuit per admira-
tionem. Deniqꝫ admirationē ipsaꝫ in emu
lationem conuertit: nec venerari dignatus
sed conatus est imitari. Q̄ꝫ melius seraphin
sua ipsa admiratione felices veneratione
etiam venerabiles fiunt: veram in ipso ha-
bētes gloriam cui seruire regnare est ⁊ apđ
quem omnis qui se humiliat exaltabitur.
Et nunc audi quēadmodum his duabus
alis ipsum quod diximus caput domini ne
iniquus ille inspiciat: velare seraphin vide
antur. Quotiens enī sursum dirigit aciem

in angelicam statim felicitatem ⁊ gloriã ma
lignus offendit: ⁊ offundit oculũ pessim⁹ hu
mor liuor ꝓpꝰus vt penetrare vltra ñ possit.
Sic nimiꝝ quasi gemino quodã velamine
ne sublimiora ꝓspiciat inuidus prepeditur
ad illoꝝ quos superiores habere dolet: mõ
qdem felicitatẽ mõ glĩam mõ vtrãq; simul
reuerberata acie cõtabescens. Quis enim
tam grauis pruritus oculi? q̃ȝ inuidia est?
Nec võ aliȷ̃s liuor inuidus q̃ȝ aliena gloria
⁊ felicitate torqueť. Miseria eni vt aiunt: i-
uidia caret. Sed ⁊ pedes dñi qbus nimirũ
impenetrabilem iudicioꝝ eius abyssum et
dispositiõis eius vias dixim⁹ inuestigabi-
les designari: duab⁹ eque alis seraphin ve-
lant. Ego autẽ dico: prudentia ⁊ fidelitate.
Cũ eni ⁊ fideles pariter ministri sint ⁊ pru-
dentes? sic diuina negocia gerũt ⁊ saluti ꝓui
dent electoꝝ: vt malignus ille dep̃hendere
oĩno nõ possit. Ex hoc pedũ velamento fa-
ctũ reor vt nesciens dñm glĩe fecerit crucifi
gi: ex hoc quotidie fieri vt salutis nr̃e nego
ciȷ̃s ignorãs seruiat ⁊ inuitus: sero postmo-
dũ plangẽs qd̃ dum obesse voluit inuentus
sit ꝓfuisse. Sic nimirũ ꝑ administratorios
spũs illudiť eius astutie qd̃ ⁊ fideles sint q
detegere nolint: ⁊ prudẽtes q norint tegere
diuine erga nos ꝓuidentie ⁊ dispositionis
archana. Ceteꝝ sicut e supremis duab⁹ alis
neqssimus ille admirationẽ habuit sed non
venerationẽ vt dixim⁹: sic e mediȷ̃s spũalez
ei intellectũ qdem natura sed non etiã grã
affectũ dedit? sic nihilominꝰ ex infimis istis
facile satis aĩaduertere est q̃ȝ inuentus sit fi
delitatis expers nõ aũt silr̃ caruisse pruden
tia. Nisi tu forte aliũ aliquẽ putas esse qui
dictus est callidior cũctis aĩantibus serpẽs
Forte etiã non incõgrue dicim⁹ qm̃ eoipso
tam irreuocabilis casus ei⁹ irreparabilisq;
collisio fuerit: ꝙ ex his quas dixim⁹ alis sič
in parte dextera nulla affuerit sic ĩ leua nul-
la defuerit. Nõ ita sane duo illi quos ꝓphe
tica nobis visio cõmendauit stantes ⁊ astã-
tes dño maiestatis. Cuius etiaȝ duabus vt
dictum est alis caput velant ipsa equidem
sua admiratõe in qua delectanť feliciter: ac
veneratiõe in qua sublimiter glĩanť: duab⁹
etiam pedes fidelitate videlȝ atq; prudẽtia
Porro duab⁹ volant: nature vt dixim⁹ ꝑspi
catia et efficatia grẽ. Sane mediam quasi
quãdam longitudineȝ nudam visibilemq;
relinquunt: longanimitateȝ dico ⁊ benigni
tatem dei ad penitentiaȝ hoĩes inuitantis.
Omnibus enim cernere est queãdmodum
solẽ suum suꝑ bonos ⁊ malos oriri faciat: ⁊
pluat suꝑ iustos pariter ⁊ iniustos. Hac ni-
mirum charitate verus ille salomon quasi
quedã media sua ꝯstrauit ꝓpter filias hie-
rusalem: vt qbus altiora se querere ⁊ ꝓfun-
da vestigare non licet in his saltem mediȷ̃s
valeant exerceri ⁊ ad sublimium subtiliũq;
exinde reꝝ cõtemplationeȝ ꝓmoueri aliqñ
mereanť. Ceteꝝ nequissimus ille ex hac vi
sione ⁊ ĩ pñti torqueť acrius: ⁊ grauius cru
tiabiť in futuro. Primum qdem ꝙ ipsaȝ no-
bis longanimitatis benignitatem inuideat
deinde ꝙ nequaq̃ȝ sibiipsi hac saltem occa-
sione ꝓuideat vt ad penitentiam adducať.

¶ In festiuitate sancti martini de exẽplis obedientie. Sermo vnicus.

PUto sermonẽ
exigit a nobis tam vester iste
conuentus q̃ȝ aduentus haꝝ
honorabilium personarum:
quas de lõginquo gratulamur adesse. Sa-
ne audirem eos ipse libentius: sed quoniã
eligunt magis vt loquar mihi si nõ licet au
dire eos: eis necesse est obaudire. Et quidẽ
viuus nobis est sermo tam multa mansue-
tudo eoꝝ: qua videlicet meritis sanctiores
dignitate suꝑiores sapĩa locupletiores non
modo ad visitandos sed etiam ad audien-
dos nos dignati sunt declinare. Efficax eru
ditio ⁊ digna omni acceptiõe doctrina. Si-
quidem non verbo ⁊ lingua sed opere ⁊ ve
ritate nos admonent imitatores suos esse si
cut ipsi sunt christi: et discere quod ab ipso
vtiq; didicerũt mites esse ⁊ humiles corde.
Sic maria helisabeth petiȷ̃t coniugatam ?
virgo ancillam domina precursoris matreȝ
iudicis mater dei genitrix: seruuli genitricẽ
Sic postmodum iesus etiã ipse ioannẽ adiȷ̃t
⁊ adiȷ̃t baptizandus: vtpote quem decebat
implere omnẽ iusticiam. Uos quoq; reue-
rendi patres deteriorẽ vobis nõ facitis ꝑtẽ

veſtram: ad audiendũ quippe q̄ȝ ad loquẽdum velociores ⁊ ĩter ip̄os q̄ veſtro magis eguerãt documẽto. Nã nos quidẽ: q̄r oẽȝ nõ poſſumus implere iuſticiã vel eã nobis exhibere curamus: iuſtũ eſſe nõ ignorãtes inferiorem ſupiorib9 obedire. Sed vnde loquemur? Qui de terra eſt de terra loq̄r: ait vox illa clamãtis. De terra ergo loquemur: q̄r de terra ſubſiſtimus ⁊ in terra. Audite quiq̄ȝ terrigene ⁊ filij hominũ: vobis dicimus ⁊ de vobis. In terra orimur ĩ terra morimur: reuertẽtes in eaȝ vnde ſumus aſſumpti. Hic nobis anguſtus ĩtroit9: mora breuis: ſola mors certa. Cogiť tot9 adam iudiciũ portare q̄ð meruit. Dilatus eſt vehemẽter: multiplicatus ẽ ⁊ repleuit terraȝ atramẽ velit nolit quãtumcũq̄ȝ recalcitret vniuerſus adhuc fert ſentẽtiã quã excepit Terra inq̄t es ⁊ in terrã ibis. Grauis equidẽ ſententia: ſed nõ ſine grandis miſericordie tẽperamẽto. Dura ad modũ ſed ſi merita pẽſes indulgẽtie plena. Siquidem nõ minus iuſte peccãti diceret̃ terra es: ſed ex hoc ſub terrã ibis. Iuſtus foret etiã tũc iuſtus dñs ⁊ laudabilis nimis: dignus plane qui laudaret̃: ſed non ego idoneus qui laudarẽ. Alioq̄n tũc quoq̄ȝ nihilominus vere dicerẽ: ſi tñ dicere poſſem: iuſtus es dñe et rectũ iudiciũ tuũ. At nõ infernus cõfitebitur tibi: neq̄ȝ mors laudabit te: ſed nos qui viuimus benedicimus dño. Pepciſti igiť creature tue: pepciſti glorie nois tui: vt deſcendentẽ de hieruſaleȝ: minime tñ vſq̄ȝ in hierico patereris adduci. Semiuiuus adhuc relictus in via ſemilaudare poſſuȝ vbi totus vixero ibi totus in laudẽ: ⁊ dicẽt oĩa oſſa mea: dñe quis ſimilis tibi. Propter h̄ nempe cum iratus fuiſſes mĩe meminiſti: nõ dãnãs hominẽ in loco pditiõis: ſed ĩ loco afflictiõis humiliãs. Quid cauſaris homo? q̄d ſententiã quereris duriorẽ? Terre addictus es: factus ex terra: vt ip̄a tibi ſit patria que materia fuit. Sed audire inq̄uies velim: q̄r ſpũs es ⁊ ad ſpm̃ ibis. Siq̄deȝ ⁊ ſpũs ſum q̄ð ad animã ptinet: nec portionẽ hãc mei dubitaueri potiorẽ. Audiui ſane ab ap̄lo: q̄r dñs ſpũs eſt: ⁊ ab ip̄o dño q̄r ſpũs ẽ deus. Nec mõ ſpũs: ſed ⁊ ſpirituuȝ pater. Ut q̄d ergo tenet me mater carnis? q̄r caro ex pte ſpirituũ pater nõ recepit cũ ex pte ſim ſpũs? Scio ſcio: agit hoc nõ tam ſubſtãtia q̄ȝ culpa. Sicut enim peccatores ſpũs inter celũ ⁊ terrã vẽtoſum hoc medium tenẽt vnde ⁊ poteſtates hui9 aeris nominant̃: ſic peccata noſtra inter nos ⁊ deũ ſeparãt inter creatorẽ patrẽq̄ȝ ſpirituũ ſpiritualẽ vtiq̄ȝ creaturã. Traxit animã corp9 in regionẽ ſuã ⁊ ecce ſpuales opprimit peregrinã. Factũ nãq̄ȝ ẽ talentũ plũbi: nõ aliunde tñ: niſi q̄r ſedet iniq̄tas ſup illud. Corp9 enim aggrauat animaȝ: ſed vtiq̄ȝ q̄ð corrũpit̃. Corrũpit̃ aũt: imo ⁊ teſte ap̄lo: mortuũ ẽ ppter peccatũ. Itaq̄ȝ lȝ quodãmodo celũ ſit homo celeſtibus ſine dubio ſpiritibus ſimilis ſubſtãtia: ſimilis ⁊ forma: ſubſtãtia q̄dẽ q̄m ſpũalis: forma võ q̄r rationalis: minime tñ iam leuare eũ duo iſta ſufficiũt: vt mereat̃ audire: q̄r celum es ⁊ in celuȝ ibis. Fruſtra gloriet̃ de libertate arbitrij que ĩ mẽte ẽ: captiuus ducit̃ in lege peccati que ĩ carne ẽ. Nã ſi forſitan videret̃ duplex funiculus poſſe alteri eque duplici ꝓualere: vt videlicet queȝ ſibi terra gemino quodã iure tanq̄ȝ patria pariter ⁊ materia vendicat ob geminã nihilomin9 que ꝑdicta ẽ ſubſtãtie ⁊ forme ſimilitudinẽ: celuȝ quoq̄ȝ recipiat in celeſtem: ſed triplicatus inferior ille ⁊ deorſum trahens peccato equidẽ accẽdente funiculus: niſi illi quoq̄ȝ occurrerit gr̃a non rũpet̃. Sane illa vbi affuerit: haud dubium q̄n ſoluat̃ facile grauis iſte quo trahimur: imo queȝ trahimus funiculus iniquitatis. Hec enim inter nos ⁊ deum nõ ſeparãs interuenit: ſed rẽparãs ⁊ ꝯiungẽs. Itaq̄ȝ ibi mihi ad mõtẽ gr̃e ⁊ colles miſerationum: quaꝝ theſauros oẽs repoſitos audio penes xp̄m. Ibo ad eũ q̄ plenus ẽ gr̃e ⁊ veritatis: ſi forte accipiam aliq̄d de plenitudine illa: imo ſi forte accipiar in plenitudineȝ illã: vt cũ ceteris aliq̄n mẽbris occurram ĩ mẽſurã etatis plenitudinis xp̄i. Nemo q̄ppe aſcẽdat in celũ: niſi qui de celo deſcẽdit. Fideliſſimus plane ⁊ benigniſſim9 mediator: q̄ equideȝ nõ diſcernit: ſed fecit vtraq̄ȝ vnũ mediũ parietẽ macerie ſoluẽs: donãs nobis oĩa delicta delẽs q̄ð aduerſum nos

erat cyrographū decreti qd erat cōtrariū nobis: et ipsum tulit de medio affigēs illud cruci expolians pncipat⁹: et potestates tra duxit ɔfidēter palā triūphans illos pacificās qz p sanguinē suum que sunt in celo et q̄ sup terrā. Propter hāc nēpe salutē quam i medio terre erat opatus: nō confestim sub terra posuit hominē sicut peccādo meruerat sed in terra. Siquidē respirandū est nobis et nullatenus desperandū: donec in terra adhuc interim cōstituti et suspicere celū possumus: et suscipe data optima et dona pfecta desursū a patre luminū: a patre spirituū: a patre miax. Nā et ppterea rectum fecit hoīez etiaz i corpe suo: et os hoī sublimē dedit cū prona vtiqz spectēt animātia cetera terrā: vt attollens ad sydera vultus illo suspiret: vbi tā beatā phēnēqz ɔspicit māsionē. Nōne enim pie et fideliter intuētibus nobis vehemētissimū qddā incētiuū amoris et puocatio flagrātissimi desiderij est visio ipa tā lucidissime regiōis? Nō sūt stelle similes glebis terre. Inter splēdorē solis et caliginē huius nō parua distantia ē. Forte tū hic quoqz nōnulla sed in suo genere pulchra videnf: et hec ipa vndiqz mixta nō pulchris: vt auz in luto: gēma in sterquilinio: liliuz inter spinas. Tota pulchra es patria mea et macula nō ē i te: tota pulchra es absqz eo qd intrinsecus latet. Quid illud? Nēpe beati illi angelici spūs et aīe ipe sctōx: q̄ iā ingredi meruerūt in locum tabernaculi admirabilis vsqz ad domū dei. Sicut eniz sunt corpora terrestria: et sunt corpora celestia: lōge vo alia est celestiū gloria qz terrestrium: sic sunt et celestes spūs et terrestres: nec minor sane inter eos distātia angeli: archangeli: virtutes: pncipates: potestates: dñatiōes: throni: cherubin atqz seraphin. Bene oia noui. Forte hoc totum ē. Quid enim amplius capiam terrigena de celestibus? carnalis homo de spiritualib⁹ et diuinis? Verūtamen et si ignoro quid lateat in his appellationibus: illud equidez certissime noui qd magnū et mirabile aliquid sub hac tanta verborum maiestate clausum sit et signatum. Nō sine causā celum hoc dicif plane eximium nescio quid celaf in eo. Celatur inqz tamen nō negatur fidei vsqzqua qz. Videre enim nobis datur in terra ipaz exteriorem celi pulchritudinem non adire internam quoqz gloriam secretox eius etsi nō cōprehēdere cōcedif vel audire. Videmus patriam: sed a lōge salutamus: adoramus illas delitias nō gustamus. Quin vo nō sine causa vnigenitus qui est in sinu patris: ipe nobis in regiōe hac vmbre mortis quā inhabitamus celestiū gloriam spirituum sane per fidē enarrat: corpox vo p speciem manifestat. Audi inqt filia et vide. Factū ē. Quorsum ista? Inclina ait aurē tuaz et obliuiscere populū tuum: et domū patris tui. Vult nos ponere cōtumatiam? discere obedientiā: apprehēdere disciplinā. Vult nos obliuisci posteriora? despicere inferiora: terrenos mores et vitia gemina deserere: celestia sapere: supna querere: anteriori bus inhiare. Vult in illum tm̄ decorem domus sue ingenuam cōcupiscere creaturaz quo scilicet in eandē imaginē transformef de claritate in claritatem tanqz a dnī spiritu: ac pinde cōcupiscat etiam rex decorez illius vtiqz spūalez. Sed i quo visus ille inquies vel auditus inclinare me aurē et obaudire monet? Nā qz desideriū pariat manifestū est. Sane ergo cōsidera vniuersam hant celestium gloriam corpox incessanter legibus obtemperare diuinis: nec vnqz sibi positas in tam cōtinuis motibus metas excedere tempox aut locox terminos transgredi cōstitutos. Sed et ipos spūs tam sublimes audi oēs administratorios eē et i ministeriū mitti dignatissimū: vti ne dicam i dignum: minime tamē puto: reperies i scripturis aliqñ quemqz illox vel cōtradixisse mittenti: vel ergo ipos tam inferiores se p pter quos in ministeriū mittebaf saltem tenuiter fuisse cōmotū. Exempla sunt obedientie si diligenter attēdas: eo sane accepta biliora quo in materia digniori. Sed noui quid ad ista submurmuret sensus hoīs: et cogitatio semp prona ad malum. Quid tu mihi inquit elementox pponis obediētiaz supnox? Quasi vo aut sensus vllus in eis: aut vlla vigeat deliberatio rōnis: et nō potius agi ipa qz agere videantur. Quid vo

vel ipõꝝ angeloꝝ obedientiam sic cõmen-
das? Sentiunt quidem angeli sed delecta
bilia sola: obedientes equidem creatori: sꝫ
tam felici q̃ꝫ facili volũtate. Quidni obedi
ant? Semper enim vidẽt faciẽ patris: quẽ
videre pfecta beatitudo eterna gloria sum
ma voluptas est. Produc nobis dñe patri
archas ꝛ pphetas viros obedientes prece
ptis tuis: obedientes ex volũtate: obedien
tes cõtra ppriã volũtatẽ. Factũ ẽ. Exhibet
nobis vt ceteros breuitatis cã ꝑtereã: exhi
bet inq̃ꝫ nobis abrahã ad ꝑceptũ dñi exiẽs
de terra sua: eijtiens ancillam ꝛ filium eius
etiam charissimũ: filiũ ꝫ isaac imolare para-
tus. Quid hic humana astutia poterit ca-
uillari? Forte rñdeat qm̃ multipharie mul
tisq̃ꝫ modis apparẽs eis deꝰ: suscipiebatur
hospitio pticipabat cõuiuio aĩabat allogo
instruebat ꝯsilio: donabat filijs: illustrabat
victorijs: diuitijs cumulabat. Quid dices
cũ venerit xp̃s factꝰ obediẽs patri vsq̃ꝫ ad
mortẽ: morte aũt crucis? Multũ inqt p oẽꝫ
modũ. Qñ. n. vnigenitũ dei pr̃is: dei ṽtu-
tẽ ꝛ dei sapiã ꝫ xp̃m: qñ ꝑsumerẽ emulari?
Oblatus est quia ipse voluit: quantũ ꝛ qñ
voluit passus est: vtpote hõ qdem verus sꝫ
verus nihilominus deꝰ. Imo vero ne ipsã
aplicãm obedientiã auferas: velim quos
nimirũ iuxta pphericã pmissionẽ oculis su
is vidisse ꝯstat ꝑceptorẽ suũ ꝛ auribus suis
vocem audisse monentis. Unde ꝛ vnus eo
rũ expresius scribẽs ait. Qd̃ vidimus ꝛ au
diuimꝰ qd̃ pspeximꝰ oculis nostris: ꝛ manꝰ
nostre palpauerũt de verbo vite. Quidni
reliquerẽt oĩa: qdni ad oĩa sequerent tan
te pñtiã ꝫ maiestatis? Quid ego nõ facerẽ:
si mihi eadẽ copia prestaret? Sed non fecit
taliter omni nationi: non ꝑeunti vtiq̃ꝫ non
sequẽti. Siquidẽ vt multi reges optauerũt
videre ꝛ nõ viderũt: sic nihilominꝰ vene-
runt iam dies qñ desideremꝰ videre diem
vnũ filij hoĩs nec tñ mereamur oportune.
Ergo iam martinꝰ ad mediũ veniat: vt de
medio fiat occasio pctõꝝ. Homo eni p oĩa
similis nobis plane ꝛ passibilis: sꝫ ꝛ longe
post illa pr̃iarchaꝝ ꝛ pphericarũ tpa visio
nũ: ꝛ homo purus nihil de natura diuinita
tis habens credens aũt in eum quem non
vidit plenus fructu obediẽtie ꝛ virtutũ lo
cuples solũ deseruit polũ subijt terre cõmẽ
dans qd̃ hẽbat e terra spm̃ dirigẽs ad pa-
trẽ spirituũ cui fideliter in adoptionis spũ
deseruiuit. Non fuit celeste corpus sꝫ nec q
dem spũs celestis: rõnale aĩal mortale terri
gena filius hoĩs. In terra natus est: in ter-
ra educatus: in terra exercitatus ꝛ pbatus
in terra etiã ꝯsumatus. Nec vero patriar-
cha erat aut vnus ex pphetis: de qbus sa-
ne veritas in euãgelio ait: q2 lex ꝛ pphete
vsq̃ꝫ ad iohannẽ. Multomagis nõ erat ipse
xp̃s sꝫ erat tñ xp̃s in ipso haud aliter vtiq̃ꝫ
q̃ꝫ pfidem. Enimuero iuxta hunc moduꝫ
etiã ꝫ modo prope est verbũ in corde tuo: ꝛ
in ore tuo: tantum si recto quesieris corde
Nempe apostolo interpretante verbum fi
dei istud est de quo moyses ait. Unde et
alibi idem apostolus. Iesus christus heri
ꝛ hodie: ꝛ in eternũ. Hesternum quideꝫ ab
initio sc̃li vsq̃ꝫ ad dñicã ascensionẽ: hodier
nũ vero diem exinde vsq̃ꝫ ad seculi ꝯsuma-
tionem: porro in eternũ ĩtellige post cõmu-
nẽ omniũ resurrectionẽ. Nulli horũ deest
xp̃s nulli deest vnctio nulli salꝰ. Pr̃iarchis
ꝛ pphis in visionẽ exhibitꝰ est: aplis in hũa
nitate martino in fide angelis iã in spetie.
Quã sane spẽm ꝛ electis hoĩbus ostensuꝝ
pmisit nõ qdem hodie sꝫ in eternũ. Deni
q̃ꝫ iam transierat heri iã nr̃m istud illuxe-
rat hodiernũ: cũ apl̃i loq̃rent. Et si cogno-
uimus xp̃m ſm carnẽ: sed nũc iam non no
uimus. Videt tñ etiã in hoc mane de car-
nibꝰ agni nõ nihil ꝑuatũ esse sꝫ qd̃ residuũ
est vtiq̃ꝫ iam dat igni: qd̃ videlicet vsq̃ꝫ ho
die eadẽ caro nob̃ sꝫ spũaliter vtiq̃ꝫ nõ car-
nalr̃ exhibeat. Neq̃ꝫ eni ẽ qd̃ causem̃ nr̃o
negatã tpĩ siue q̃ ad pr̃es veteris testamẽti
facta ẽ apparitionẽ siue eã q̃ aplis exhibita
est ꝑsentiam carnis eius: siquidẽ fideliter
ꝯsiderantibus neutrã deesse liquebit. Ad-
est eni nobis etiã nunc carnis ipsius vera
substãtia haud dubiũ sane qui in sacro: ad
sunt reuelationes sed in spiritu et virtute
vt tempori gratie qd̃ nunc est nihil in vlla
gratia deesse probetur. Deniq̃ꝫ nec oculus
vidit nec auris audiuit nec in cor hominis
ascendit: que ꝑparauit deus diligentibꝰ se

nobis tamen reuelauit ꝑ spiritū suū. Nec
mireris ꝙ carnales eis manifestatiões ex-
hibuit: q carnalē eius ꝓstolabant aduentū
Uobis enī tanto efficatior grā ⁊ reuelatio
dignior est necessaria: quāto nimirū excel-
lentiora ꝯstat esse que expectamus. Itaq;
vt supra diximus martin⁹ iste xp̄s non fuit
sed tñ xp̄m habuit non quomō angeli in ꝑ
sentia maiestatis: nō quō apl̄i in visiōe hūa
nitatis: non quō olim loquutus est in visio
ne sanctis suis: sed quō eum etiā nunc ha-
bet eccl̄ia in fide ⁊ sacramētis. Non erat il-
le lux de iohāne dictū est. sed lucerna plane
ardens ⁊ lucens: sed si illū ꝓtulero puto di
cetis. Maximus hoīum est plusq̄ ꝓpheta
est etiā angelus est dei p̄ris: sicut ipse testa
tur: Ecce mitto angelū meū ⁊c̄. Et martin⁹
erat lucerna ardens ⁊ lucens: eū saltem nō
pigeat imitari. Sed imitare in eo qđ imita
bile est: non aūt qđ mirabile exhibet. Ad
mensam diuitis sedes hodie: diligenter cō
sidera que tibi apponunt. Discerne inter
cibos ⁊ vasa ciborū: illos enī iuberis tolle-
re ⁊ non illa. Diues est iste martin⁹: diues
in meritis diues in miraculis: diues in vir
tuti⁹: diues i signis. Diligēter ḡ ꝯsidera q̄
tibi apponūt: q̄ nā vz ad admirationē q̄ vo
ad imitationē. Aut certe q: seq̄t in scriptu
ra illa qm̄ talia opportet te ꝑparare: dilgen
ter ꝯsidera q̄ apponunt ⁊ in quo. Suscita-
uit martinus tres mortuos: quātos nimir
saluatorē legerat suscitasse: reddidit visum
cecis surdis auditū mutis loquelā claudis
gressum: aridis sospitatē euasit diuina vir
tute ꝑicula proprij corporis obice flamas re
pulit: imanē sacrilegā molem colūna parili
celo descēdente ꝓstrauit: leprosū mūdauit
osculo: curauit oleo paraliticā: demones vi
cit: angelos vidit: futura ꝓuidit. Uerū hec
siquidē ceteraq; huiusmodi altissima q̄ fe-
cit magnalia. Quid ni mirifica quedā va-
sa dixeri: diuitis huius auro grauia gēmis
micantia pariterq; materia ⁊ opere preci-
osa? Noli in his saporem querere: sed mi-
rare splendorē. Lucet in huiusmodi lucer-
na nostra vt in lumine eius videamus lu-
men: qđ quidem purum prout in se est nec
dum preuales intueri. Non enī est ille lux
sed vt testmonium perhibeat de lumine: ⁊
appareat tibi interim gloriosus deus in scō
suo dum non potes ad gloriā eius sicut est
in semetipso. Ceterū ne putaueris ornatas
qdem martini lāpades: sed vacuas inueni
ri. Non est fatua virgo: habet in vasis ole-
um habet vinū in fialis habet inter para-
psides istas ciborū copiā delitias vtiq; spi-
rituales vt non videāt ⁊ mereāt: sed edent
paupes ⁊ saturent atq; in illis qdem dn̄m
laudent. Porro in his iuuant corda eorum
Alioqn quō mortui laudabunt te dn̄e? Ut
ergo sit iocūda decoraq; laudatio in admi
ratione etiā viuāt ex imitatiōe: vt auidius
sumant delitias ip̄as q̄z diuitias curiosius
ꝯtemplent. Sic nimirū inter splendorez ⁊
ardorem lucerne huius vicarijs qbusdam
affectib⁹ ꝯcurendū vt nobis alter ex altero
cōmendet: ⁊ mutua collatiōe vterq; cōpla
tior fiat. Siqdē hūilis fuit ⁊ spū paup iste
martin⁹. Sicut euidētissime ꝓbat effectus
ip̄e diuine grē quā ꝓfectō tā multā nisi mul
tū hūili nō dedisset. Ut tñ pauca v̄tutū ei⁹
iuditia ꝓmā: pauperē illū spū beatus no-
uit hylarius cum imponere ei diaconatus
officiū tentans nec ꝑualēs ꝙ indignū sese
vociferaret exorcistā eū esse ꝑcepit in quo
quidā locus iniurie videret: sciens nimir
ꝙ humiliorē ordinationē minime repudia
ret. Paup fuit veste sordidus crine incul-
tus facie despicabilis: q̄ qdez licet in electi
one eius a qubsdam maliuolis obiecta fuis
sent: ⁊ in ip̄o tñ ep̄atu sicut scriptū est peni
tus nō mutauit. Deniq; q: vere paup spū
fuit: martinus paup ⁊ modicus meruit no-
minari. Audi vero mā suetudinē eius: suo
illo sulpitio sic scribente. Tantā aduersus
oēs iniurias patientiā assumpserat: vt cuz
esset sūm⁹ pōtifex ipune etiā ab infimis cle
ricis lederetur: nec propter id eos aut loco
vnq̄z amouerit aut a sua quantū in ipso fu-
erit charitate reppulerit. Quod quidem
in britio manifeste probatum: omnes vos
arbitror meminisse. Eum nēpe ⁊ omnibus
sibi successorē elegit de tāto post futura ad-
uersitate ꝑmonuit: postremo ī fide ⁊ lēitate
ip̄i⁹ scm̄ fecit illū ad cui⁹ os aures sue fuerāt
cum responderet hoī q de eo suscitabatur.

Si illum delirꝝ queris ꝓspice eminus: ecce
celum solito sicut amens respicit. Crebro si
qdem hō dei vtpote terram despiciēs: celū
suspitiebat. Nēpe sciebat ad hoc sese vt supͤ
meminim⁹ rectā ⁊ in ipso corpore accepisse
staturam: sciebat illic esse thesaurꝝ suū scie-
bat illic sedere in dextera patris xp̄m suum
sciebat inqꝫ sese donec illuc ꝑueniret qđ de
siderarat assequuturꝝ. Unde ⁊ hoc ip̄m qđ
delirus vocabatꝛ in terra merito nō attēdit
cuius nimirꝝ cōuersatio esset in celis: cuius
oculi ī capite suo. Sane illuc etiā lachryme
eius a maxilla ascendere ꝯsueuerāt: qb⁹ sic
abundabat vt soleret pro illorꝝ quoqꝫ q ob-
trectatores sui videbanꝛ flere peccatis. Sa-
ne quātuꝫ iusticiā esurierit tn̄ in ceteris ei⁹
actibus tn̄ specialiter in idolatrie ꝑsecutiōe
probatū est: in temporꝝ destructōe in statua
rum deiectione in succisione lucorꝝ. Ubi se
quoqꝫ aliqn̄ nō est veritus dare discrimini:
vt occasio tanti criminis de medio tollereꝛ.
Nam misericordem eum in pauꝑe se exꝑtū
saluator ipse apud angelos gl'iabaꝛ: datā si-
bi medietatem vestis ostentans. Utinā aūt
nobis etiam miseris apud summū iudicem
in cuius iam admirabile tabernaculū ītroi-
uit misericordiā illaꝫ exbibere digneꝛ: qua
⁊ illos olim morti destinatos ⁊ tormētis va-
rijs deputatos eripuit pro qbus ante terre-
ni iudicis ianuam nocte media scribiꝛ iacu-
isse. Quomodo enim non audiet eum: nūc
qui tūc quoqꝫ fecit audiri: Porro mūdiciā
cordis eius illud vel maxime indicat: qđ nō
est ꝯfusus inimico loquens in porta nihil in
me funeste reperies abrae sinus me recipit.
Nam in oꝑe pacificorū feliciter plane con-
sumans labores suos: licet dierꝝ suorꝝ finem
non ignoraret clericos adijt dissidentes inꝛ
quos reformata pace ipse quieuit. Ceterꝝ ꝑ-
secutiones quas sustinuit ꝑpter iusticiam
longū ē numerare: quomodo apđ iulianū
augustū intrepidus īmo ⁊ illato terrore cō-
stantior custodie mācipatus est vt inermis
postero die barbaris opponereꝛ: quō circa
alpes sub securi quā in verticem eius latro
vibrabat securissim⁹ fuit: quomodo illum
mediolani auxentius arrianus grauiter in
sectatus multisqꝫ appetitum iniurijs tandē

decinitate exturbauit: quō ⁊ alibi pius ad-
uersus sacerdotuꝫ ꝑfidiā acerrime pugnās
supplicijs affect⁹ publice virgis cesus inde
quoqꝫ exire cōpulsus est: quō item cuiusdā
funi euersione cū gentilis eū stricto gladio
peteret nudā ceruicē prebuit ꝑcussuro do-
nec ille extollēs ad ictum dexterā cecidit re
supinus: quō alter eum cultro ferire voluit
sed ferrū de manibus eius elapsuꝫ repente
disparuit. Pro qbus oībus dubiū nō ē mul
tipliciter coronari: eū quiꝫ qdem ⁊ si non se-
mel effectu ꝯsūmate ꝑpassionis sed quotiēs
martyr fuit affectu deuotissime voluntatis
Comedite iā amici ⁊ bibite et inebriamini
carissimi. Sic enim viuiꝛ et in talibus vita
spūs mei. Nisi forte beatos p̄dicat s̄mo di-
uinus q mortuos suscitant cecos illumināt
morbidos sanant paraliticos curant demo-
nibus imperant futura prenunciāt miracu-
lis coruscant: ⁊ non magis pauꝑes spū mi-
tes lugentes esurientes ⁊ sitientes iusticiaꝫ
misericordes mūdi cordis pacificos ꝑsecu-
tionem patientes ꝑpter iusticiā. Ignoscite
mihi frēs exemplū obedientie paulomin⁹
preterii qđ qdem vel solū iuxta ꝑpositum
ordinē i martino quoqꝫ nobis ꝯuenit exbi-
beri. Sane morā facim⁹ sed vt arbitror bo-
num est nos hic esse: tardius enī hodie ve-
nim⁹ ad martinū. Dn̄e inqt si adhuc pplo
tuo sum necessarius nō recuso laborem fiat
volūtas tua. O vere sanctissimā aīaꝫ o inesti
mabilē charitatē o obedientiā singularem.
Bonū certamē certasti cursum ꝯsūmasti fi
dē seruasti de reliquo suꝑest tibi corona iu-
sticie quā reddet tibi dn̄s hodie iustus iu-
dex ⁊ adhuc dicis non recuso laborē fiat vo
luntas tua. Obtulisti plane isaac vnicū illū
quē diligis qđ in te est iugulasti īmolasti sin
gulare gaudiū tuū pia deuotōe iterꝝ parat⁹
redire in ꝑicula īnouare certamina denuo
subire laborē sustinere tribulationē ꝑlonga
re tēptationē: deinde differri adhuc ab illa
felicitate ⁊ diu desiderata societate beatorꝝ
spirituū atqꝫ in huius mortalitatis erūnas
ab ipso introitu gl'ie reuocari postremo qđ
maximū est a xp̄o tuo peregrinari diutius
si mō ipse voluisset. Nec sane dubiū qn am
pliorē grām ꝯsequaꝛ q paratū exbibet se ēt

ante mandatū. Magna quidē obedientia
vestra angeli sancti: sed qđ dicere audeam
pace vestra nescio an inueniat̄ in vobis qsꝗ
paratus in tale aliqñ ministeriū mitti in
quo necesse habeat nō videre faciē patris
Magnū ē petere ꝙ dn̄m secutur⁹ oīa reliq
sti: sed audiui te in mōte dicentē: vbi trāsfi
gurat⁹ ē corā vobis: dn̄e bonū ē nos hic eē
faciam⁹ tria tabernacula. Dn̄e si adhuc po
pulo tuo sum necessari⁹: nō recuso laborez.
Paratū cor tuū martine patū cor tuū: siue
manere ī corpe: siue dissolui ⁊ eē cū xp̄o. Et
magna qdē ī horrēda morte securitas? ma-
gna ī visiōe xp̄i desiderāda ⁊ tā feruenter
ac singulariter desideranda pfectio repit̄:
sed id qdē lōge ampli⁹ p omnē moduz ꝙ q
mori nō metuis: imo q tāto desiderio p̄sen
tiā dn̄i ꝯcupiscis: viuere quoqꝫ nō renuis
⁊ expectatione molestissima fatigari. In q̊
enī alio nō obedire potuerat? q in hoc tan
to articulo tam deuote clamabat: fiat volū-
tas tua? Hec ergo ps nr̄a sit frēs in conui-
uio hodierno? hāc nobis obediētiā in men
sa paupis: imo tā diuitis hui⁹ appositā dili
gēter ꝯsiderem⁹: sciētes qm̄ ip̄a ē que a no
bis exigit̄ ip̄a quā oportet nos p̄parare: vt
singuli quiqꝫ dicam⁹: qr parat⁹ sū ⁊ nō sum
turbat⁹: vt custodiā mādata tua. Nec mō
semel aut in parte? sed paratuz cor meū de⁹
paratū cor meū: paratū ad vtrūqꝫ: ⁊ in nul-
lo tue p̄scribens dispositioni. Forte hoc cu
pio sp̄āliter ⁊ vehemēter: sed ne illud qdez
recuso: sicut fuerit voluntas in celo sic fiat.
Desidero requiem sed nō recuso laborem
fiat volūtas tua.

In natali sancti clementis De trib⁹ aquis. Sermo vnicus.

PReciosa in cō-
spectu dn̄i mors scōꝝ ei⁹. Au
cxl diat pctōr ⁊ irascat̄ dentib⁹ su
is fremat ⁊ tabescat: qm̄ dep̄
hēsus ē in astutia sua: cecidit ī foueā quā fe
cit: īcidit ī laqueū quē tetēdit. Inuidia siq
dē diaboli mors introiuit ī orbē terrarū: sꝫ
ecce p̄ciosa facta ē mors sctōꝝ. Audi igitur
hostis vite: mortis auctor attēde. Quid va
let iā fraus tua? versutia tua qd nocet? Im
mo vt plus doleas etiaz oīa coopant̄ in bo-
nū his q s̄m ppositū vocati sunt sci. Neqꝫ
enī aliter qꝫ ip̄a q̄ tui ē opis de te hodie be
atus martyr: cui⁹ solēina celebram⁹ morte
corpis triūphauit. Fecit siqdē de necessita
te virtutē? penā peccati ī meritū glorie cō-
mutauit: fidelez se pbauit in modico: vt di
gnus inueniret̄ supra multa cōstitui. Mo-
dicū nāqꝫ erat ⁊ oīno modicuz qcqd prius
acceperat anima illa beata: quantū ad illā
gloriā quā p̄iti pmeruit passiōe. Oīs enim
delectatio mundi huius vniuersa eius glo
ria quicquid deniqꝫ in eo cōcupiscit̄ prsus
modicū est in illius felicitatis: in illius glo
rie: in illius beatitudinis cōpatiōe: si tamē
vel modicū dici debet: ⁊ nō potius nihilū
vapor ad modicuz parēs. Acceperat beat⁹
clemēs nobile gen⁹ amplas possessiōes he-
reditatē multā: scientiā quoqꝫ qꝫ plurimā:
ita vt optimus quidem illius tpis philoso-
phus habēt̄. Acceperat hec vniuersa a do-
mino: dei enim dona sunt etiā ista. Fidelez
ergo se pbauit ei q dederat: cū p ei⁹ amore
vniuersa ꝯtēpsit oīa detrimētū faciēs ⁊ ar-
bitrat⁹ vt stercora vt xp̄m lucrifaceret. Sꝫ
forte murmurat etiā nūc inimicus pellem
inquiēs p pelle: ⁊ omnia que habet homo
dabit p anima sua. Quid ergo? Putas ꝙ
in ip̄a sui corporis vita quā acceperat a do-
mino infidelis inueniat̄: vt vel ip̄am prefe
rat illi? Ecce hēs potestatē irruere in euz p
satellites tuos: vt coartet̄ ex duobus: aut a
dn̄o necesse hn̄s: aut a corpe separi. Varia
⁊ imania exqre gn̄a tormētoꝝ: sed noueris
te martyri nr̄o fabricare coronas. Sic eniz
ip̄a vite hui⁹ ornamēta ⁊ adiumēta ꝯtēpsit
sic ꝯtēnit ⁊ ip̄az: oē corp⁹ tibi exponit ī mor
tē: ⁊ ī faciē maledicet tibi: atqꝫ idola tua sa-
cro ore blasphemās dn̄m deū suū: etiā īter
tormēta libere p̄dicat īgenue ꝯfitet̄. Coro-
nabit̄ ḡ: qr legittime certauit: qr fideliter vi
cit: qr nec blādimentis vite huius: nec mor
tis horrore a charitate xp̄i potuit separari
Dic queso nobis aīa scā q̄ sic corp⁹ tuū sup
plitijs expon ebas? obsecro diligebas illud
an nō? Vtiqꝫ diligebā inqt: nemo. n. odio
habuit carnē suā. Diligebā ḡ eā sꝫ paꝝ dili
gebā tanqꝫ ancillā: ⁊ multo magis diligebā

dñm deū. Utiqȝ ꝓbatio dilectiōis eēt exbi-
bitio opis: libenter ipsam q̄ȝ ꝑ eius gloria
mortē amplectebar. Quid nos ad hec dici-
mus frēs? Cōgratulamur matri: sed iā glīa
eius nō sine nr̄a ꝯfusione est. Ecce enī bea-
tus clemēs hō erat filiis nobis passibilis ea-
dem circūdatus infirmitate: ⁊ carni sue eo-
dem vinculo naturalis affectōis inherens.
Si ḡ ille sic glīficauit xp̄m in corpore suo et
calicē salutaris accepit? qd nos retribuim⁹
dño ꝑ oib⁹ que retribuit nobis? Eadē cer-
te nos īsigniuit imagine? eodē sanguīe nos
redemit: ⁊ vocauit in eandē hereditatē in-
corruptibilē incontaminatā eternā cōserua
tam in celis. Ut qd ḡ non possumus ⁊ nos
cū beato clemēte bibere calicē eius? Sȝ for-
te respondeant aliq. Possum⁹ si oportuni-
tas non deesset: sed ꝑsecutiōis tp̄s cessauit.
At ego fateor nō satis crediderim ista dicē-
tib⁹. Quid enī? Quotidie ceditis punctio
ni acus vnius? ⁊ mucroni vos arbitramini
posse resistere? In minimis ꝓbate ꝯflictib⁹
q̄ȝ viriliter in maiori certamine stare possi-
tis. Ecce enī nō nobis dicit̄: sacrificate idol̄
⁊ viuite: aut si hec nō vultis oportet vos di
uersis suppliciis interire. Nouit dñs figmē
tum nr̄m: nec dat nobis tam forte certamē.
Beato clemēti forte certamē dedit vt vin-
ceret: ⁊ cognosceret qm̄ oiuȝ potentior ē sa-
pientia. Uestrū aūt certamē quale est frēs?
Quotidie vobis suggerit̄ in cordib⁹ vr̄is?
frange ordinē tuū murmura detrahe age
remissius infirmitatē simula: responde ei q
forte durius locutus est vt satisfacias desi-
derio tuo. Nec dicit̄ nisi hec feceris morie-
ris: sed vt multū cū difficultate ⁊ labore re-
sistas aīo tuo. Et quis sustineret tāta? Hec
enim intus audire hec respondere consue-
uimus exhortantib⁹ nos: aut foris homini
aut intus spiritui sancto. Si ergo in eiusmo
di certamine periclitamur? si vix resistim⁹ si
interdum etiam succumbimus? quid in illo
tam graui certamine faceremus? Si iuncis
fragilibus cedit infirmitas nostra? quomo
do telis resisteret? Uidetis quomodo ad
nihilum redacti sumus: ⁊ sicut solent mulie
res aut paruuli pugnātes laudamus alios
pugnare ipsi non possumus. Quid tamen

agimus? Omnes certe ad nuptias vocati
sumus: ⁊ in conspectu eius vacuos appa-
rere non licet. Diligenter ergo considere-
mus q̄ apponunt̄ nob: qm̄ talia oportet nos
ꝑparare. Cōsiderauit beat⁹ clemēs vinū si-
bi appositū eē a dño: ⁊ ipse quoqȝ qm̄ diues
fuit ad nuptias illas vinū nihilomin⁹ ꝓprij
sanguis effusionē portauit. Sȝ nos paupes
sum⁹ ⁊ vinū nō hēmus. At ille. Implete igt
idrias aq̄. Ergo ne ⁊ ipsa suscipiet̄ aq̄? si at-
tulerim⁹ eam? Utiqȝ suscipiet̄: nā ⁊ ipaȝ cū
vino appositā inueniet: q ſm monita sapien
tis diligēter ꝯsiderauit q̄ sibi apponunt̄ ab
eo q venit nō in aq̄ solū ſȝ in aq̄ ⁊ in sanguīe
Testimoniū enī ꝑhibuit q vidit qd̄ a pto la
tere dñi dormiētis ī cruce exierit sanguis ⁊
aqua. Et nos ḡ frēs vt vel fideles ī modico
nos ꝓbem⁹ dño nr̄o si martyriū sanguis n̄
hēmus. martiriū enī testimoniū ē: q̄ramus
vel testimoniū aq̄: ⁊ ne ip̄m qdem despiciet
de⁹. Tres sunt enī q testimoniū dant ī tra:
spūs aq̄ ⁊ sanguis. Ubi qb⁹ triū suppetit te
stimoniū: qm̄ funiculus triplex difficile rū-
pit̄. Nos si sanguis testimoniū non hēmus
hēmus spm̄ in aq̄: qm̄ sine spū nec sanguis
nec aq̄ sufficiet. Immo v̄o si spūs ip̄e sin̄ aq̄
aut sanguīe inuenit̄ sufficit testimoniū ei⁹:
qm̄ spūs vitas est nec sanguis nec aq̄ qcq̄ȝ
poterūt a seipsis ſȝ spūs ē q testimoniū dat ī
illis. Sane tm̄ aut vix aut nūq̄ȝ sine aqua aut
sanguine spm̄ arbitror inueniri. Propterea
dilectissimi queram⁹ vel aquā: q sanguinē
nō hēm⁹. Et qm̄ idriaꝝ supra fecim⁹ mētio-
nē: queram⁹ mensuras binas aut ternas q̄s
idrie capiebant. Nā ⁊ xp̄s triplicē nob ap-
ponit aquā ⁊ ꝑfectus omnis q fuerit in no-
bis sicut ipse videlȝ tres metretas habere
potuerit. Propter hoc enim sub distinctiōe
dicit̄ binas vel ternas: vt duas ad min⁹ cō-
stet necessarias esse tertiam non ab omnib⁹
exigendam. Accipe ergo triplicem aquam
quā tibi saluator apponit. Plorat super la-
zarum ⁊ super ciuitatem hierusalem: ⁊ hec
est aqua prima. Sudat iminente iam passio-
nis hora: ⁊ hec est aqua scd̄a non ab oculis
tm̄ ſȝ a toto mūdo manās. Hec aūt rubea ē
sanguineiqȝ coloris sicut scriptū ē. Et fact⁹ ē
sudor eius tanq̄ȝ gutte sanginis decurrētis

in terrā. Jam vͦ tertia aqua ē quā ⁊ p̄diximus de latere eius vna cum sanguine emanasse. Et tu ergo p̄mā habes quidem si rigas ꝯsciētie tue stratū ⁊ dolore cōpunctōis p̄teritoꝝ diluis maculas peccatoꝝ. Secundā habes aquā si in sudore vultus tui vesceris pane tuo: ⁊ labore penitentie corpus tuū fatigas ac restringis cōcupiscētie flammā. Est aūt sanguinei coloris seu ꝓpter laborē seu etiā ꝓpter ipm̄ quē extinguit cōcupiscētie ignē. Jā vͦ si ꝓficere potes vsqꝫ ad deuotiōis gratiā potaberis aqua sapiētie salutaris ē spūs xp̄i qui super mel dulcis ē fiet in te fons aque salientis in vitam eternam. Et memēto hāc esse aquā que ꝓcedit de latere dormiētis ⁊ sine oī molestia fluit. Oportet eum iā mortuum eē mūdo qui in hac voluerit gratia delectari. Ergo vt breuiter repetā: p̄ma quidē a p̄teritis delictis abluit cōscientiā: secūda vt futura caueas extinguit ꝯcupiscētiā: tertia si ad eā ꝑueni re merueris potat aīā sitientē.

¶ In dedicatiōe ecclesie. Sermo p̄mꝰ.

cxlj Estiuitas hodierna fratres tāto nobis debet esse deuotior quāto familiarior ē. Nā ceteras qdē sanctoꝝ solēnitates cū ecclesijs alijs habemus cōmunes hec vͦ sic nobis est propria vt necesse sit vel a nobis eā vel a nemine celebrari. Nostra ē q2 de ecclesia nostra: magis autē nostra est: q2 de nobis ipsis. Miramini forsitan ⁊ erubescitis celebrari festa de nobis: s3 nolite fieri sicut equus ⁊ mulus qbꝰ nō ē intellectꝰ. Quid enī lapides isti poterunt sanctitatis hr̄e: vt eoꝝ solēnia celebremus. Habēt vtiqꝫ sanctitatē: sed ꝓpter corpora nr̄a. An vͦ corpa nr̄a scā esse qs dubitet ꝗ tēplū spūs scti sunt: vt sciat vnusqsqꝫ possidere vas suum ī sanctificatiōe. Itaqꝫ sancte sunt aīe ꝓpter inhabitātē spm̄ dei in nobis: scā sunt corpa ꝓpter aīas: scā ē etiā ꝓpter corpa domus. Adhuc certe incorruptibili tenebaṫ in carne ⁊ corpore peccati ī quo ⁊ graue adulterij crimē admisit illius aīa q dicebat: Custodi aīā meā qm̄ sanctꝰ sum. Mirabilis plane ī sanctis suis nō mō in celestibus: sed etiam in terrenis. Utrobiqꝫ sanctos habet: sed ⁊ in vtrisqꝫ mirabilis est: illos quidē beatificās: istos sanctificās. An expimentū q̄ritis eiꝰ de q̄ loq̄mur sanctitatis ⁊ sanctoꝝ vobis istorum miracula desideratis ostendi. Multi certe ex vobis a peccatis ⁊ vitijs in quibꝰ computruerunt tanq̄ iumenta in stercore suo exiere viriliter: ⁊ quotidie impugnantibus eis potēter resistunt iuxta apostolum: qui de scis vtiqꝫ loquens conualuerunt inquit de infirmitate sua: fortes facti sunt in bello. Quid mirabilius quādo is qui prius vix per biduum poterat continere a luxuria: ab ebrietate: a crapula: ceterisqꝫ similibus ⁊ dissimilibꝰ vitijs nunc ab eis continet multis annis tota vita sua. Quod maius miraculum quādo tot iuuenes: tot adolescentes: tot nobiles vniuersi deniqꝫ quos hic video velut in carcere aperto tenentur sine vinculis solo dei timore confixi ꝙ in tanta perseuerāt afflictione penitentie vltra virtutem humanam: supra naturam: cōtra cōsuetudinem. Ipsi credo videtis: quanta iam possemus inuenire miracula si perscrutari sigillatim liceret singuloꝝ exitū de egypto ⁊ deserti viam idest ab renuntiatione sclī introitū. monasterij in monasterio ꝯuersionē. Quid vero sunt hec nisi manifesta inhabitantis in nobis spūs sci argumēta. Nam habitare in corpore animā probant vitales motꝰ corporis hītare in aīa spm̄ probat vita spiritualis. In visu ⁊ auditu illud dignosciṫ istud ex charitate ⁊ hūilitate ceterisqꝫ virtutibus vestra igiṫ est frēs charissimi vr̄a est hodierna festiuitas vos dedicati estis dn̄o: vos elegit ⁊ assumpsit in ꝓprios. Tibi inqt ꝓpheta derelictus est paup orphano tu eris adiutor. Oq̄ bene cōmutastis dilectissimi quicqd habere potui in sclo quādo nunc relinquēdo ea ꝓprij esse meruistis auctores seculi ⁊ eum habere ꝓpriā possessionem qui sine dubio portio ⁊ hereditas est suoꝝ. Neqꝫ enī sicut dixerunt filij iniqtatis: beatus populus cui hic sunt temporalia scilicꝫ que promissa fuerant ꝓmtuaria eoꝝ plena eructantia ex hoc in illud oues eoꝝ fetosse ⁊ similia nō inqꝫ beatus ppls

cui hec sunt sed beatus ppl's cuius dñs deus eius. Uidete ergo an īdignū sit vt festū agamus dié quo nos assumpsit ꝓprios ⁊ inuestiuit se ꝑ ministeriales ⁊ vicarios suos? vt fiat sicut ip̄e iam olim ꝓmiserat: ego inquiēs ero in medio eoꝝ deus: nos aūt populos eius ⁊ oues pascue eius. Q̄ñ eni domus ista ꝑ manus pontificuꝫ dedicata est dño? ꝓpter nos sine dubio factū est: nō solū q̄ tunc p̄ñtes fuistis sed ⁊ qcūqꝫ vsqꝫ in finem seculi dño sunt in hoc loco militaturi In nobis ꝓinde spūaliter ipleri necesse ē que in parietib⁹ visibiliter p̄cesserūt. Et si vultis scire: hec vtiqꝫ sunt aspersio: inscriptio: inunctio: illuminatio: benedictio. Hec quidē in hac visibili domo fecere pōtifices hec xp̄s assistens pontifex futuroꝝ bonoꝝ inuisibiliter quottidie opaf in nobis. Primo siqdem aspergit nos ysopo: vt mundemur lauemur de albem̄ : dicafqꝫ de nobis. Que est ista q̄ ascendit dealbata? Lauet in q̄ꝫ nos in cōfessione? lauat nos lachrymaꝝ imbre: lauat sudore penitētie magis aūt lauat nos aqua illa preciosissima q̄ de fonte pietatis id est ab ei⁹ latere emanauit. Aspgit nos ysopo q̄ est humilis herba ⁊ pectoris purgatiua? aqua sapiētie salutaris que est timor dñi initiū sapie ⁊ fons vite: etiā cōdimentū salis īmiscēs ne sit īsipidus timor sine spe sine deuotione. Non solū aūt sed ⁊ inscribit digito dei in quo eyciebat demonia: haud dubiū qui in spū scō. Inscribit inqꝫ legē suā nō iam in lapide sed in tabul' cordis carnalibus: ꝓphetica iplens ꝓmissionē q̄ se pollicit⁹ est ablatuꝝ eoꝝ lapideū ⁊ carneū cor esse datuꝝ: id est nō durū non obstinatū nō iudaicū: sꝫ piū: sed mansuetū sed tractabile: sed deuotū. Beatus quē tu erudieris dñe: ⁊ de lege tua docueris eum Beati inqꝫ qui docti ⁊ memores sunt mādatorum eius: sed ad faciendum ea. Alioquin scienti bonum ⁊ non facienti peccatū est illi. Et seruus sciens voluntatem dñi ⁊ non faciens plagis vapulabit multis. Unde ⁊ statim necesse est vt vnctio spiritualis gratie adiuuet infirmitatem nostram? obseruantiarum istaruꝫ ⁊ multimode penitētie cruces deuotiōis sue gr̄a leniens? q2 nec est sine cruce sequi christū nec sine vnctiōe crucis aspitatē ferre quis posset? Hinc est q̄ multi abhominanf ⁊ fugiunt penitentiam: crucem quidem videntes sed non etiā vnctionem. Uos qui experti estis ecce ip̄i scitis q2 vere crux nr̄a inūcta est ⁊ ꝑ gratiā spiritus: suauis ⁊ delectabilis est penitētia nostra ⁊ vt ita dicaꝫ amaritudo nostra dulcissima. At postq̄ꝫ vnctio gratie huius p̄cesserit oportune ex hoc lucernā suā xp̄s non ponit sub modio sed sup candelabrū quia tempus est vt luceat lux nostra coram hoībus vt videant opa nostra bona ⁊ glorificent patrē nr̄m qui in celis est. Iam vero benedictionem quidem expectamus in fine quando aperiet manum suam ⁊ implebit omne animal benedictione. Nam in quattuor premissis merita costant: in benedictiōe sunt p̄mia. In benedictiōe tota cōplebitur gratia sanctificationis quando iā in domuꝫ transibimus non manu factam etef'nam in celis. Ipsa est que construitur ex viuis lapidibus: angelis scilicet ⁊ hominibus. Simul eniꝫ edificatio ⁊ dedicatio ip̄a cōplebitur. Disiūcta nimirū ligna ⁊ lapides domū non faciunt nec in eis habitare quis potest: sola vero ꝯiunctio domū facit. Sic celestium spirituum perfecta vnitas ⁊ sine vlla sibi diuisione cōnexa: integram ⁊ cōgruam deo reddit habitationem quam ineffabiliter beatificat inhabitans gloria maiestatis. Quis enim sic sciret vniuersa regum consilia? aut quis omnia eorum dicta vel facta sic nosset quomodo palatij ligna ⁊ lapides si non deesset illis intelligentie sensus? Itaqꝫ celestis illius curie lapides viui ac rationabiles diuinis intersunt consilijs ⁊ trinitatis misteria norunt: audiuntqꝫ verba ineffabilia que nō licet homini loqui. Beati qui habitāt in domo tua domine. in secula seculorum laudabunt te. Quanto enim plus vident plus intelligūt plus agnoscunt tanto plus diligunt: tanto magis laudant tanto magis admirantur. Uerum quia coherere quidem sibi domū illam et perfecte connexam esse iam diximus: superest vt iuncturam ⁊ connexionē ipsam aliquatenus exprimamus. Legim⁹

in isaia: glutino bonum est. Duplici igitur
sibi coherent lapides illi glutino: cognitio
nis plene ⁊ perfecte dilectionis. Tanto si
quidem maiori ad seinuicē dilectione co
pulantur: quanto ipsi charitati que deus
est viciniores assistunt. Sed nec vlla eos se
parare abinuicē suspitio potest: vbi nihil
omnino qđ in altero sit alterum latere pati
tur penetrans oīa radius veritatis. Quo-
niā vo qui adheret deo vnus spirit⁹ est cū
eo: nihil dubium est quin perfecte adherē
tes ei beati spiritus cū eo pariter ⁊ in eo pe
netrant vniuersa. Ad hanc domum si puē-
nire desideras: sic cōcupiscat ⁊ deficiat ani
ma tua in atria domini sicut propheta cla-
mat: vnam petij a domino hanc requirā
vt inhabitē in domo dñi omnibus diebus
vite mee: ipsū nihilomin⁹ imitare pphetā
sicut iurauit dño votū vouit deo iacob. si i
troiero in tabernaculū. Sed hinc alio smo
ne dicemus vobis qđ dñs ipse donauerit.

¶ Item vnde supra. Sermo secundus.

Lim rex glori

osus et propheta domini da-
uid sanctus religiosa quadā
cepit cogitatione moueri: in-
cxl dignum iudicans q nullam adhuc domi-
ij nus sabaoth domū haberet in terris: ipse
vero domum inhabitaret regie dignitatis
Hoc ipsum fratres nos quoq decet cogi-
tare fideliter: ⁊ viriliter effectui mācipare
Nam q licet deo placuerit cogitatio illa p
phete opus tamen reseruatū est salomoni
Alia ratio est: forte prolixioris indigēs di-
sputationis. Jam vo o anima tu quidē sub
limi in domo habitas que a deo fabricata
tibi est: corpus hoc dico quod sic compegit
quod sic aptauit: quod sic ornauit: vt glori
ose ⁊ delectabiliter inhabitares. Sed ⁊ ipi
corpori domum fecit excelsam aptissimam
⁊ decoram: dico autem sensibilem huncin-
habitabilem mundum. Nonne ergo indi-
gnum reputas: vt tibi ipse fecerit domum:
tu vo ei templū edificare dissimules? Ad-
huc quidem domum habes: sed certa esto
quoniam in breui casura est domus tua et
tu nisi prouideris aliam pluuie vento ⁊ fri
gori exponendā. Heu a facie frigoris illius
quis sustinebit? Felix proinde anima ⁊ mul
tum felix que dicere potest. Scimus quo-
niam si terrestris domus nostra huius ha-
bitationis dissoluatur q edificationē ha-
bemus ex deo domum non manufactam
eternā in celis. Propterea iam non dede-
ris anima somnum oculis tuis ⁊ palpebris
tuis dormitationem: donec inuenias locū
domino tabernaculum deo iacob. Sed pu
tamus fratres vbi inuenitur huius edifi-
cij locus: aut quis esse poterit architectus
Nam visibile istud templū vtiq propter
nos factum est: ad nostram habitationem.
Neq enim altissimus in manufactis habi
tat. Quod ergo edificabimus ei templū:
qui dicit ⁊ veraciter dicit: celum ⁊ terram
ego impleo? Tribularer valde ⁊ anxiaret
super me spiritus meus: nisi qđ audio eum
de quodam dicentem: quia ego ⁊ pater ad
eum veniemus: et mansionem ap id eum
faciemus. Itaq iam scio vbi paranda sit
ei domus: quando non capit eum nisi ima
go sua. Anima capax illius est que nimirū
ad eius imaginē creata est. Propter quod
iam festina adorna thalamum tuum syon:
quoniam complacuit domino in te ⁊ terra
tua inhabitabit. Exulta satis filia syon: ha-
bitabit in te deus tuus: dic cum maria Ec-
ce ancilla domini: fiat mihi sm verbū tuū.
Dic iuxta beate elisabeth verba Et vnde
hoc mihi: vt veniat mater domini mei ad
me? Quanta enim dei benignitas: quanta
dignatio: quanta dignitas: qnta gloria ani-
marum: q dominus vniuersorum qui nul-
lam habet indigentiam templum sibi fieri
iubet in illis? Itaq fratres cum toto desi-
derio ⁊ digna gratiarum actione studea-
mus ei templū edificare in nobis. Primo
quidem solliciti: vt in singulis deinde in
omnibus simul habitet: quia nec singulos
dedignatur nec vniuersos. Primo igitur
loco studeat vnusquisq ne dissideat ipse a
semetipso: qm oē regnū i seipm diuisū deso
labit ⁊ dom⁹ supra domū cadet: nec itrabit
christus vbi fuerit parietes inclinati ⁊ ma-
cerie depulse. Nōne corporis sui domum

anima integram vult habere? ꝛ expire illam necesse ē si fuerint a seinuicē mēbra disper sa? Uideat ergo ꝛ ip̄a si desiderat habita re xp̄m ꝑ fidē in corpore suo: idest in seipsa solicite caueat ne a seinuicē mēbra eius di sideant: idest ratio volūtas atq3 memoria. Sit ergo sine errore ratio: vt bene cōgruat volūtati. Talem enim volūtas amat. Sit ꝛ volūtas sine iniquitate: qm̄ ratio talem ap probat. Alioqn si sese iudicat anima ꝓpter volūtatis prauitatē in eo qd̕ ꝑ rationem ꝓ bat bellū intestinū est ꝛ discordia ꝑiculosa: qm̄ voluntatē huiusmodi rō semꝑ sigillat: sed accusat: sed diiudicat: sed condemnat. Propter qd̕ ait dn̄s in euāgelio: Esto con sentiēs aduersario tuo dum es in via cū eo ne forte aduersarius tradat te iudici: ꝛ iu dex tradat te tortori ꝛ cetera. Sit etiam me moria sine sorde: vt nullum in ea peccatum maneat qd̕ nō pura ꝯfessione ꝛ dignis fru ctibus penitentie deleatur. Alioqn consci entiā ī qua peccatū3 latet ꝛ volūtas odit ꝛ ratio execraẗ. Bonū ꝓinde ꝑ̄parat habita culū deo: cuius nec ratio decepta: nec volū tas ꝑuersa: nec memoria fuerit inquinata. Jam v̊o sic se exhibentibus singulis etiam omnes nos cōnecti ꝛ conglutinari necesse est: mutua vtiq3 charitate que ē vinculum delectionis. Nam cognitio quidem perfe cta haberi ī hac vita nō potest: forsitā nec oportet. In celesti siquidē domo cognitio dilectionis est instrumentum: hic v̊o eē po terat detrimentum. Quis enim gloriabi tur castum se habere cor? Propterea faci le erat ꝛ confundi cognitum: ꝛ cognoscen tem offendi. Ibi iocūda erit cognitio: vbi macula iam nō erit. Illa enim domus con nexa firmius est tanq3 in eternum mansu ra: hic tanq3 tabernaculum bellatorum mi nus solide copulata. Illa nimirum domus leticie: ista militie est. Illa domus laudis: ista orationis. Hec inq3 vrbs fortitudinis nostre: illa est ciuitas requiei nostre. Pro pterea si victoriosi fuerimus hic illic glori osi erimus: habentes loco galee diadema: sceptrum ꝛ palmam pro gladio: pro scuto chlamydem deauratam: pro thorace stolā iocunditatis. Interim sane premi: magis q3 perimi videtur: vtilius ꝛ sustinere pon dus clypei ꝛ lorice q3 maligni iaculis igne is vulnerari: a quibus nos superna sua ꝓ tectione custodiat: qui est benedictus in se cula. Amen.

¶ Itē vnde supra. Sermo tertius. cxl iiij

Domus hec fra tres eterni regis opidum est: ꝛ obsessū3 ab inimicis. Quot quot igitur in ipsius arma iu rati sumus: ꝛ eius militie nomina dedim⁹ triplici nobis opus eē nouerimus appara tu ad custodiam castri huius: munitiōe vi delicet ꝛ armis ꝛ alimentis. Que est ergo munitio? Urbs fortitudinis nostre syō ait propheta: saluator ponetur in ea murus ꝛ antemurale. Murus continentia: antemu rale patientia est. Bonus continentie mu rus qui sic vndiq3 circundat ꝛ circūcingit vt nec per oculorum fenestras: nec per ce teros sensus detur ingressus morti. Bonū antemurale patientie qd̕ primos hostium sustinet impet⁹ vt inter tēptamēta plurima stemus viriliter: ꝛ perseueremus iugiter ī concussi. Unicum quippe remedium ē dū continentia quatitur: ꝛ quodammodo nu tat obijcere patientiam: ꝛ quantumcunq3 ferueat sensus peccati negare omnino con sensum. In patientia inquit vestra posside bitis animas vestras. Ponitur ergo ī ciui tate sua saluator ip̄e murus ꝛ antemurale factus nobis a deo patre iusticia: ꝛ propbe te patientia: sicut ide3 ait: dominus meus patiētia mea. Murus inq3 ponitur in con uersatiōe: antemurale in passione ab omni b⁹ carnis ꝛ seculi p̄ntis illecebris abstinēs: ꝛ aduersa fortiter sustinēs vniuersa. Opor tet autem ꝛ arma parare? sed arma sp̄ualia arma potentia domini: non modo ad resi stendum: sed ad pugnādum quoq3 et ex pugnandum viriliter inimicum. Indui te vos armatura3 dei: ait paulus ꝛ cetera. Quid enim putamus fratres? Grauis qui dem nobis est inimici tentatio: sed longe grauior illi nostra oratio. Ledit nos iniqui tas eius atq3 versutia: sed multo amplius

nostra eum simplicitas & misericordia tor-
quet. Humilitatē nostram nō sustinet: verū
nostra charitate: mā̄suetudine & obediētia
cruciatur. Iā vero nec fame quidē vrgeri possu
mus: vt hostibus castrum tradere cōpellamur:
quoniam gratias deo nō venit sup nos terribilis il
la cōminatio prophete: imo dn̄i per prophetā: fa-
mes videlicet & sitis: nō panis & aque: sed
verbi dei. Sicut enim legimus: Nō in solo
pane viuit hō: sed in omni verbo qd̄ proce
dit de ore dei. Itaq3 nō nobis alimēta de-
sunt qui & sermones frequēter & frequētius
sacras lectiōes audimus & interdum spūa
lis quoq3 deuotiōis gustamus delitias tan
q3 si catelli edāt de micis que cadūt de mē
sa dn̄orum suorum: celestes illos cōuiuas dico q
replentur ab vbertate domus dn̄i. Habemus
etiā panē lachrymarum: qui l3 minus suauis
optime tn̄ cōfirmat cor hoīs. Habemus &
obedientie panē de quo loquitur ad discipu
los dn̄s: meus inquiēs cibus ē vt faciā vo
lūtatē patris mei. Habemus sup oīa de celo
panē viuū corpus saluatoris: in cuius vtiq3
fortitudine cibi oīs aduerse ptis deicitur for
titudo. Sic ergo munita ē castri dn̄ici forti
tudo: vt nihil iam timere oporteat: si tn̄ vi
riliter agere voluerimus: vt videlicet nec
proditores: nec pusillanimes inueniamur.
Nam proditores qdē fiunt si qui forte ī hoc
dn̄i castrū inimicos eius introducere moli
untur: quales vtiq3 sunt detractores deo odi
biles: qui discordias seminant: & nutriunt
scandala inter fratres. Sicut enim in pace
factus ē locus dn̄i: sic in discordia locū dia
bolo fieri manifestū est. Nō miremini frēs
si durius loqui videor: quia veritas neminē
palpat. Omnino proditorē sese nouerit si qs
forte qd̄ absit vitia quelibet in hāc domū
conetur inducere: & templū dei speluncā face
re demoniorum. Gratias deo raro hic inueni
mus huiuscemodi: sed tn̄ dephēdimus in-
terdū forte nōnullos q locuti hostibus pe-
pigerāt fedus cum morte vt molirentur quod in
eis erat īminuere ordinis disciplinā? inte-
pescere feruorē: turbare pacē: ledere chari
tatē. Vere nos quidē cauemus ab eis quā-
tū possumus: sicut scriptū ē de quibusdam
iesus aūt nō credebat se eis. Dico aūt vob
l3 portentur modo: sed portabunt graue iudi
ciū: nisi citius emēdauerint: siue graue dā-
nū moliuntur īferre. Quid enim frater? Va
nitati aut tepiditati: seu cuilibet alteri vi-
tio fidē seruas operibus? & deo per tonsuram
mētiris? Optimū certe castrū tulisti xp̄o: si
inimicis eius tradideris clarā vallē. Opti-
mos inde singulis annis & preciosos in ocu-
lis suis redditus accipit? & predā multā quā
hostibus eripit in hūc munitiōis sue locum
solet inducere: & habet fiduciā ī multa for-
titudine eius. Ecce enim quos redemit de
manu inimici: de regionibus congregauit
eos: a solis ortu & occasu ab aquilone & mari.
Quibus ergo proditorē castri huius postq3
dephensus & cōprehensus fuerit: neq3 eni
latere aut fugere potest? quibus inq3 putas
exponendū eē supplitiis? Neq3 enim com
muni ceterorum morte condēnabitur: sed exquisi-
tis illum necesse ē interire tormentis. Sed
nō modo plus īmoror circa ista? credo me-
lius deinceps ab hac tam execrabili proditi-
one cauebitis: studētes decetero maiori so
licitudine nō attrahere: sed repellere vitia
quecūq3 sint illa: seu carnalia: seu etiā secu-
laria: ne proditoris notā vel penam incurrere
mereamini. Secūdo loco etiā illud cauete
ne qs forte pusillanimitate deiectus fugiat
a munitiōe: ibi trepidans timore vbi non
erat timor: vbi vero summū periculum ē insana
temeritate securus. Hostilibus enim mani-
bus: hostilibus gladiis se exponit: quicūq3 ē
ille qui fugit ac si ignoret: quoniam hostes illi oī-
no carēt misericordia: crudeles quidem in
alienos: sed multo crudeliores in suos: qp
pe crudelissimi in seipsos. Tertiū periculū di
co breuiter: quia iā hora preteriit: dum vestre
vt dignum ē saluti plurimum cupidus a di
uersis morum infirmitatibus remedia diuersa
cōquiro. Quid prodest si nec perdere castrum
nec retinere velis? sed segnis & delitiosus ī
eo permaneas? Toto proinde animo tota vir-
tute dilectissimi cōmissum nobis castrū do
mini & regis nostri manutenere laboremus
soliciti contra oēs inimici versutias: & aduersus
omnia eius machinamenta parati: sicut scri-
ptum ē: Resistite diabolo & fugiet a vobis
At quoniam scimus a quo dictū sit: nisi dn̄s custo-

dierit ciuitatē: frustra vigilat qui custodit eam: humiliemur sub potenti manu altissimi domum istam tota deuotione eius misericordie cōmittentes: vt ipe nos custodiat ab omnibus insidijs inimicorum omnium ad laudem ⁊ gloriam nominis sui qđ ē benedictum in secula. Amē.

¶ Item in dedicatione ecclesie De triplici māsiōe. Sermo quartus.

Votiuis laudibus celebramus hanc diem: ⁊ festiuis

cxl iiij eam gaudijs honoramus. Qr si nec religiosis competit: nec sapientes decet ignorare quid venerentur aut celebrare quod nesciāt: querēdum nobis est in cuius id agitur: vel in quorum cōmemoratōe sanctorum. Nec vo id mihi ex me arbitror presumendum: prior loquatur alter cuius testimonium maius sit ⁊ credibilius videatur. Miramini forte cui ista ꝑloquimur cum nostris sese obtutibus ecclesia presens manifestius ingerat: cuius anniuersario dedicatio celebratur. Quid eniꝫ parietes eius scōs dicere vereamur? quos manus sacrate pontificum tātis sanctificauere mysterijs. Ex tunc quoqꝫ ⁊ deinceps sanctarum inibi lectionū resultare frequētia? sanctarum orationum: murmurare deuota susurria: sanctaruꝫ reliquiaruꝫ honorari beata presentia. sanctoruꝫ spirituum īdefessa nosciť vigilare custodia. Dicas forsitā: cetera quidem euidentia sunt: sed qs angelicas sese vidisse excubias gloriať? Et si tu forte nō vides: est tamen qui videt ipe qui mittit. Quis ille? Nimirum qui loquitur per ꝓphetā: Super muros tuos hierusalem constitui custodes. Est quidem sursū hierusaleꝫ que libera est mater nostra: sed minime ego crediderīꝫ super muros eius cōstitutos esse custodes: in cuius laudibus ꝓpheta decātat: qui posuit fines tuos pacē. Tu vo si id parū iudicas: perge audire qđ sequitur in testimonio precedēti. Tota die inquit: ⁊ tota nocte nō tacebūt. Siquidem aduertere est: vel ex ipo nō hāc eē hierusalem de qua legisti: Porte eius nō claudentur per diem: nox enim non erit in ea. Illa ergo hierusalem: nec vicissitudines patiť: nec custodibus egeꝫ: nostris potius custodes necesse est ⁊ diebus ⁊ noctibus deputari. Super muros tuos hierusalem constitui custodes. Benignus es domine: nec nostrorum hac fragili protectione murorū potes esse contentus: ipsis hominum prelatis hominibus angelicam quoqꝫ custodiā supponis: vt ⁊ muros defensent: ⁊ eos qui murorum ambitu continētur. Ita pater: quoniam sic est placitum ante te: sic necessariū nobis. Insufficiēs est enim administratio nostra: nisi ⁊ nobiscum ⁊ pro nobis administratorios illos spūs in ministerium mittas vt hereditatem capiamus salutis. Quid enī si nō videmus obsequium? cū experiamur auxilium? Quid si nō meremur aspectum cum sentiamus affectum? Discimus certe vel ex hoc ipo inuisibilia visibilibus preferenda. Que enim videntur temporalia sūt que autem nō videntur eterna. Deniqꝫ inuisibilibus visibilium causa cōstitit: vt sm apostolum: inuisibilia dei per ea que facta sunt a creatura visibili intellecta conspiciātur. Sic nimirum iudeos olim de inuisibili peccatorum indulgentia blasphemantes sanitatis corporee signo visibili confutauit Ut sciatis quia filius hominis potestatem habet in terra dimittendi peccata: tunc ait paralitico: Surge tolle grabatum tuum: et vade in domum tuam. Sic ⁊ phariseum illum murmurantem aduersus medicum q salutem operabatur: ⁊ succensentem lāguide que saluabatur manifestis: reuicit iudicüs obsequia mulieris enumerans. Errabat siquidem qui tanqꝫ adhuc peccatriceꝫ horrebat: que diuinis inherēs vestigijs rigabat fletibus: tergebat crinibus: ꝑmebat osculo: vngebat vnguento. Quis enim crimina iaꝫ deleta recenseat? quis peccatricē censeat que dum cōmissa deplorat: odit iniquitatem: dum osculatur pedes diligit iusticiam: ⁊ rursum dum tergit crinibus exhibet humilitatem: dum vngit vnguento mansuetudinem prefert? Nunquid possibile est regnare peccatum in animo contrito ⁊ spiritu ingemiscenti? aut nō multa charitas operit multitudinem peccatorꝫ? Di-

missa sunt ei peccata multa: quoniam dile-
xit multuz. Merito proinde iam nō pecca
trix iuxta tuam pharisee sentētiam sed san
cta: sed discipula xpi vocabitur: a quo etiā
didicit ī tam breui esse mitis ⁊ humilis cor
de. Nimirum hoc est quod in propheta le-
gisti: sed forsitan neglexisti: verte impios ⁊
nō erunt. Sic charissimi: sic ⁊ antiquus ille
accusator fratrum: si in quibus vos erube
scitis preterita vestra improperet: apostolū
audiat magnifice consolantem vos ⁊ dicē-
tem. Hec quidez fuistis: sed abluti estis: sz
sanctificati estis. Et illud. Habetis nūc qui
dem fructum vestrum in sanctificationem
finem vo vitam eternam. Et manifestius
exprimens: templum ait dei sanctuz est qd
estis vos. Nimirum ipe est cuius reueren
tie primā in huius sermonis pncipio reser
uauimus vocem: dum quererem⁹ sanctos
quoꝝ scimonie ꝯgtulamur duotiōe solēni
Licz.n. parietes hos ⁊ dici scōs ⁊ eē fateat
ꝯsecratio epoꝝ: frequētatio scripturaꝝ: in-
stantia oronū: reliquie scoꝝ: visitatio ange
loꝝ: minime tn̄ eoꝝ scitas ppter se credēda
ē honorari quos nec ppter se certū ē scifica
ri. Quinimo scā ē ppter corpa domus: cor
pora ppter aīas: aīe ppter spm̄ inhabitātē.
Nec huic dubitet qs: cū inuisibilis ei⁹ gra-
tia visibile nobis signum fiat in bonuz. Di
co aut in eo qp ⁊ ipsi instar illius euangeli-
ci paclīti surgitis: qp corporeū hoc grābatū
quo iacebatis languidi tam facile tollitis:
qp deniqz ambulatis in domum vestram: il
lam sane domum de qua letamini cum pro
pheta dicentes: In domum domini ibim⁹
O domus admirabilis et dilectis taber-
naculis ⁊ atrijs concupiscibilibus preferē-
da. Qꝫ dilecta tabernacula tua domine: cō
cupiscit ⁊ deficit anima mea in atria domi
ni. Uerum multomagis beati qui habitāt
in domo tua domine: in secula seculoꝝ lau
dabunt te. Siquidem gloriosa dicta sunt d
te ciuitas dei. In tabernaculis enim gemi
tus est penitentie: in atrijs gustus leticie: ī
te sacietas glorie. Hec quidem infima do-
mus orationis: media expectatiōis: tu gra
tiarum actionis ⁊ laudis. Felix qui hic de-
clinauerit a malo quod est culpa ⁊ fecerit

bonuz: vt illic a malo quod pena est libere
tur in te percipiat bonum. Hic nimirum p
mitie spiritus illic diuitie: in te plenitudo:
vbi bona illa mensura conferta ⁊ coagita-
ta ⁊ supereffluens detur in sinus nostros.
Hic deniqz fiunt sancti illic securi in te bea
ti. He siquidem primitie spiritus que mili
tantibus interim prerogantur: sanctitas ī
conuersatione: pietas in intētione: virtus
in colluctatione. In sanctitate conuersatio
nis penitentie fructus intellige: ⁊ corpora-
lia queqz diuinorum: exercitia mandatoꝝ.
Et quoniam hec nisi simplex fuerit oculus
simplicia esse non possunt: necessario puri-
tas intentionis ⁊ puritas cordis exigitur:
ne vel honoris ambitus: vel laudis subripi
at appetitus: sed solus ille desideretur: qui
solus desideriuz replet: ⁊ ad proprij fontis
originem omnis quā accepimus gratia re
uertatur. Memento tamē solam ex omni-
bus perseuerantiam coronari: nec eam fa-
cile inter tot vēdicari posse discrimina vbi
multiplicem obtineas in taz multiplici col-
luctatione virtutem. Hec in tabernaculis.
Porro in atrijs que post molestos cōflict⁹
amena iocūditate fouendo excipiūt exeun
tes iam diuitie spiritus erogant: requies a
laboribus: securitas a solicitudinibus: pax
ab hostibus. Ipe enim āmodo iam dicet:
vt requiescāt a laboribus suis: qui tāto fer
uore otium hactenus interdicere: labores
indicere consueuit. Ipe seorsum a curis fa
ciet ⁊ ab omni solicitudine segregabit: qui
modo cōsilia ponit in anima ⁊ solicitam fa
cit erga multa turbari. Ipe iā parta victo-
ria in pace in idipm suauiter dormire pre-
stabit: qui dum adhuc leo rugiens fremit
⁊ ad vigilias excitat ⁊ accingit ad pugnam
Ueruz in his vt supra tetigimus liberatio
magis a malo qz boni remuneratio est: nisi
qd dura nos nostre necessitatis experiētia
cogit absentiaz mali boni cumulos estima
re quemadmodum ꝯsciētia grauiorez imu
nitatem criminum plenitudinem reputat
sanctitatis. Hinc aduertere est qz lōge agi-
m⁹ a sūmo bono: q carere culpa iusticiā: ca
rere miseria btītudinē indicam⁹. Absit āt
vt talē qs putet vbtate dom⁹ illi⁹ ⁊ torrētez

voluptatis et siqua sunt alia q̄ nec oculus vidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit que preparauit deus his qui diligunt eū. Nec audire velis o homo qḋ auris hoīs non audiuit: nec ab hoīe queras qḋ humanus nec oculus videt nec aius capit. Ne tñ hinc penitus taceam⁹: istaȝ hāc p̄iaȝ a lōge salutātes triplicē quanda odorare videmur potētie scilicȝ ⁊ magnificētie ⁊ glīe repromissionē. Siquidem hō erat similis nobis passibilis qui dicebat. Introibo in potētias dñi. Ceterū nos scire possumus quid sit infirmitate carere tanq̄ȝ infirmitate circūdati: qd vero sit virtute indui ⁊ potentiā introire nec modo potentiā sed ⁊ multā potentiā forte ⁊ omnipotentiā scire non possumus. Clamat etiaȝ testis fidelis: quia quos iustificauit illos ⁊ magnificauit. At magnificentiā illam presertim quā p̄cedere deceat a magnitudine cuius nec finis nec numerus est: vtinam nostre interim exiguitati liceat expectare nam extimare nō licet. Iam vō ne ipsius quidē veri necesse est aut habere suspectam glorie p̄missionem. Feliciter tunc ⁊ fideliter hauries gloriam: a cuius interim appetitu tantis cōminatiōib⁹ deterreris. Erat enī tūc vnicuiq̄ȝ laus a deo secura certe ⁊ sempiterna finis pariter ⁊ discriminis expers: ⁊ vt scriptum est iocūda decoraq̄ȝ laudatio. Eia ergo fratres viriliter interiȝ in tabernaculis militemus: vt suauiter deinde in atrijs quiescamus: vt nouissime in domo sublimiter gloriemur cum momentaneum hoc ⁊ leue tribulationis nostre supra modum in sublime pondus glorie operabitur in nobis: cū in domino laudabimur tota die in veritate vtiq̄ȝ non in vanitate.

¶ Item in dedicatiōe ecclesie de gemina consideratione sui. Sermo quintus.

cxlv Etiaȝ hodie fratres solennitatem agimus et preclaraȝ. Atq̄ȝ id quidem facile dixerim sed pergitis querere cuius sancti illud iam forte non ita. Quotiens enim apostoli seu martyris vel confessoris alicuius memoria celebratur: haud difficile est dicere vtputa beati petri stephani gloriosi aut sancti patris bñdicti vel alicuius ceterorum magnorum principum mogne curie celi. Nunc vero nullius eorum solennitas agitur: agitur tamen nōnulla solennitas. Nec mō nonnulla: sed nō parua. Et si iaȝ vultis audire festiuitas est domus domini: templi dei ciuitatis regis eterni sponse christi. Nemo sane ambigit sanctam esse sponsam sancti sanctorum et omni celebritatis honore dignissimaȝ. An vero domum dei sanctam esse quis dubitet de qua legitur domum tuam decet sanctitudo? Sic ⁊ sanctum templum eius mirabile in equitate: sed ⁊ ciuitateȝ sanctā iohannes sese vidisse testatur. Uidi inquit ciuitatem sanctam hierusalem nouam descendentem de celo a deo paratam: tanq̄ȝ sponsam ornataȝ viro suo. In quibus sane verbis aperire iam cepit: qḋ adhuc fateor dissimulare volebam. Dico autem q̄ eadē sponsa que ciuitas est: sed ⁊ templum quoq̄ȝ ⁊ domus ipsa nihilominus sit. Neq̄ȝ id mirum: presertim cum similiter vnus sit q se ei ⁊ sponsum dignatur ⁊ regem ⁊ deum ⁊ patrēfamilias exhibere. Necdū vob tñ arbitror sanctificatū donec euidētius que domus huius patrisfamilias qḋ hoc dei templum que ciuitas regis istius: quenam deniq̄ȝ huius tam gloriosi sponsi sponsa dici ⁊ esse meruit addiscatis. At ego sup hoc quidem non parum vereor loqui quid sentiam ne quem vestrum quod absit aut minus fideliter aut minus humiliter audire contingat: ne quis forsitan ab hoc auditorio aut elatus pre magnitudine glorie aut incredulus exeat pre pusillanimitate spiritus sui. Opto enim vos semper et fideles ⁊ humiles inueniri: qḋ vtrimq̄ȝ summopere sit necessarium ad salutem. Solis nempe humilibus ipē dat gratiā: cui etiā sine fide placere nihilomin⁹ ipossibile est. Opto igit ⁊ oīmodis cupio vt puulos ⁊ magnos imo vt plus miremi nihil aliud q̄ȝ grāde aliqd ei vos exhibē curetis. Neq̄ȝ enī sine magno aīo bona illa taȝ magna capere aut vi facere poteritis regno celoꝝ nō plus q̄ȝ

idem regnum celorum intrare:nisi ꝯuersi
fueritis ⁊ efficiamini sicut ꝑuuli. Non sum
homo profundi sensus: nec possum vobis
quod non iustaueri eructuare. Dicam tñ
ꝙ interdum in me sentiam actitari: vt si
quis forte sibi vtile indicauerit mittetur
Quia enim olim mihi persuasum est vt mi
serear anime mee placiturus exinde de meo
frequenter de ea cogitato vtinam aũt ma-
gis semel superqꝫ liceret. Erat quando id
minime actitare libeat:nempe qꝺ minus si
tamẽ minus ⁊ nõ magis diligerẽ eã. Quõ
enim amat quis cuius mortem amat? Qꝫ
si vt verum est ⁊ indubitabile mors anime
iniquitas est absolutam perinde liquet esse
sententiã ꝙ qui diligit iniquitatẽ odit ani
mam suam. Oderã ergo eam ⁊ odissem ad
huc:nisi hoc mihi amoris eius initiũ quod
cũqꝫ est is qui prior eam dilexerat contulis
set. Ipsius proinde beneficio nõnunqꝫ de
ea cogitans:videor mihi in ea fateor velut
duo quedã cõtraria inuenire. Si ipsam ꝑ
ut in se est ⁊ ex se iuxta rei veritatem intue-
or:nihil de ea verius sentire possum qꝫ in
nichilum esse redactã. Quid modo neces-
se singulas eius miserias numerare? qꝫ sit
onerata peccatis:offusa tenebris irretita il
lecebris? pruriens concupiscentijs obno-
xia passionib⁹:impleta illusionibus prona
in malum? in vitium procliuis:postremo to
tius confusionis ⁊ ignominie plena. Nimi
rum si ipse quoqꝫ iustitie nostre omnes ad
lumen veritatis inspecte velut pannus mẽ
struate inueniunt? iniustitie deinceps qua
les reputabuntur? Si lumen qꝺ in nobis
est tenebre sunt:ipse tenebre quante erunt
Facile est cuiqꝫ nostrum si sua plenius vni
uersa ⁊ sine dissimulatione vestiget ⁊ indi-
cet sine acceptione persone:attestari ꝑ om-
nia apostolice veritati ⁊ libere proclamare
Qui se putat aliquid esse cum nihil sit:ipse
se seducit. Quid est hoc ꝙ magnificas eũ
ait fidelis ⁊ deuota confessio? aut quid ap-
ponis erga eum cor tuũ? Qꝫ? Sine dubio
vanitati similis factus est homo? ad nihilũ
redactus est homo: nihil est homo. Quõ
tñ penitus nihil est quẽ magnificat deus?
Quõ nihil erga quem appositũ est cor di

uinum. Respiremus fratres? et si nihil su-
mus in cordibus nostris:forsitan in corde
dei potest aliud latere de nobis. O pater
misericordiarum o miserorum pater? quid
apponis erga eos cor tuum? Scio scio vbi
est thesaurus tuus ibi est ⁊ cor tuum. Quo
modoꝗ nihil sum⁹ si thesaurus tuus sum⁹
Omnes gentes quasi non sint sic sunt ante
te:⁊ tanqꝫ nichilum ⁊ inane reputabuntur
Sic quidem ante te: sed non inter te. Sic
in iuditio veritatis tue:sed non sic in affe-
ctu pietatis tue. Nimirum vocas ea que
non sunt tanqꝫ ea que sunt. Et non sunt er-
go:quia que non sunt vocas:et sunt quia
vocas. Licet enim non sint quantum ad se
apud te tamen sunt:vtiqꝫ iuxta apostolum
non ex operibus sed ex vocante. Sic nimi-
rum sic consolaris in tua pietate quem in
veritate tua humiliasti: vt magnifice dila-
tetur in tuis qui merito angustiatur in vi-
sceribus suis. Siquidem vniuerse vie tue
misericordia ⁊ veritas requirentibus testa
mentum tuum ⁊ testimonia tua. Testamẽ-
tum vtiqꝫ pietatis ⁊ testimonia veritatis.
Lege hec in corde tuo lege inter teipsum:
⁊ de teipso testimoniũ veritatis etiam hac
communi luce te iudicabis indignum. Le
ge in corde ꝙ firmatum est dei testamen-
tum ꝙ firmatum est in sanguine mediato-
ris:⁊ inuenies qꝫ longe sit aliud spe possi-
dere quod re tenere videris. Quid est in-
quit homo ꝙ magnificas eum? Magnus
vtiqꝫ sed in illo siquidem magnificatus est
ab illo. Aut quomodo non magnus apud
illum? cui tam magna est cura de eo? Ipsi
enĩ cura est de nobis ait apostolus petrus
Et propheta. Ego ait sum pauper ⁊ dolens
dominus sollicitus est mei. Plane artifitio
sa connexio vtriusqꝫ considerationis: qua
velut vno momento descendens pariter ⁊
ascendens ⁊ se pauperem ⁊ dolentem ⁊ de-
um pro se videre potuit esse sollicitum. An
gelicum istud est: ascendere ⁊ descendere
simul Videbitis ait angelos ascendentes
⁊ descendentes super filium hominis. Ne
qꝫ enim vicissitudo vlla in eorum ascensio-
nibus et descensionibus est. Simul enim
et mittuntur in ministerium propter eos

qui hereditatem capiunt ſalutis: ⁊ aſſiſtūt
vultui maieſtatis: deo miſericorditer proui
dente vt ⁊ nobis ſit conſolatio: ⁊ illis tribu
latio nulla. Alioquin quādo equanimiter
paterētur ab illo vultu glorie: in quē ſemꝑ
ꝓſpicere deſiderant propter nos vel ad mo
dicū ſeparari? Deniqꝫ ipſam audi in euan
gelio veritatem. Angeli eorū ait haud du
bium quin paruulorum in celis ſemper vi
dent faciem patris: ſic videlicet paruulorū
cuſtodie deputati: vt nō priuati vllo modo
beatitudine ſua. Hinc eſt ꝙ iohannes ſan
ctus ciuitatem hieruſalem deſcendentem
vidit: ſtantem non potuit intueri. Et aduer
te ꝙ deſcendentem dixerit: non cadentem.
Cecidit enim quondam non minima pars
ciuitatis illius: ſed ea quidem minime ſan
cta: quippe cui grauiſſimus caſus fuit ꝙ to
tius inimica facta eſt ſanctitatis. Hanc qui
dem ruinam terribilem ⁊ horribilem caſuꝫ
videre non potuit qui necdum erāt: ſed vi
dit eam verbum quod in principio erat: vi
dit principium quod apoſtolis loquebatur
Videbam ſathanam tanqꝫ fulgur cadentē
de celo. Itaqꝫ pars illa que cecidit: a deo
reparanda eſt cum implebit ruinas ⁊ reedi
ficabit muros hieruſalē: non tamen ex his
qui ceciderunt. Hec autem que deſcendēs
apparuit iam parata erat ſicut ſecutus ad
iunxit a deo paratam. Siquidem ꝙ deſcen
dunt non cadunt angeli diuina preparatio
facit: a quo nimirum hic ipſa eis ⁊ volun
tas preparata eſt ⁊ facultas. Unde non ſo
lum adminiſtratorios: ſed ⁊ miſſos in mini
ſterium apoſtolus quoqꝫ teſtatur. Quidni
mittat angelos pro quibus ⁊ ipſe a pr̄e vo
luit mitti? Quid ni pro eis inclinet celos ꝑ
quibus ⁊ ipſe quoqꝫ celorum rex inclinauit
ſe: ita vt digito ſcriberet in terram Domi
ne inclina celos tuos parum eſt: ⁊ deſcēde.
Quid vltra? Ut quibus condeſcendit: fa
ciat etiam coaſcēdere ſibi. Ceterum vt iam
diximus angelicus quidem aſcenſus ⁊ de
ſcenſus caret viciſſitudine: nos autē modo
hac modo illac verſari neceſſe ē: quod nec
ſupra diutiꝰ ſtare liceat: nec expediat infra
longius demorari. Aſcendūt ait vſqꝫ ad ce
los: ⁊ deſcendūt vſqꝫ ad abyſſos: aīa eoꝝ in
mal' tabeſcebat. Ut quid hoc? Propterea
ſane anima in malis interim plus tabeſcit
qꝫ delectetur in bonis: ꝙ hec in re: illa v̇o
tm̄ in ſpe videantur haberi. Quis poterit
ſaluus eſſe dicunt diſcipuli ſaluatori? Et il
le: Apud homines impoſſibile eſt: ſed non
apud deū. Hec eſt tota fiducia noſtra: hec
vnica conſolatio noſtra: hec tota ratio ſpei
noſtre. Sꝫ de poſſibilitate iam certi: de vo
lūtate quid agimus? Quis ſcit ſi eſt dignꝰ
amore an odio? Quis nouit ſenſū dn̄i: aut
quis conſiliarius eius fuit? Hic iam plane
fidem nobis ſubuenire neceſſe ē: hic opor
tet ſuccurrere veritateꝫ: vt quod de nobis
latet in corde patris: nobis per ipſius ſpiri
tum reueletur: ⁊ ſpiritus eius teſtificans ꝑ
ſuadeat ſpiritui nr̄o ꝙ filij dei ſumus. Per
ſuadeat autem vocando ⁊ iuſtificando gra
tis per fidem: in quibꝰ nimirum velut me
dius quidam tranſitus eſt ab eterna prede
ſtinatione ad futuram magnificationem.
Propterea ſane geminam illam conſide
rationem: alteram quidem iudicij ⁊ verita
tis: alteram v̇o non incongrue vocari cre
dimus fidei ⁊ pietatis. Nec mirabere ī hu
manis qualitatibus tam diſſimilia reperiri
ſi ſolerter aduertas quanta ⁊ in ipſa eiꝰ ſub
ſtantia conueniſſe videtur diuerſitas natu
rarum. Quid enim ſpiritu vite ſublimius?
Quid v̇o humilius limo terre? Quam pro
fecto tam diſcoherentium in homine cohe
rentiam rerum ipſos quoqꝫ ſapientes ſecu
li huius arbitror non latuiſſe: cum hominē
diffinirēt animal rationale ⁊ mortale. Mi
rabilis ſiquidem copula rationis ⁊ mortis
mira ſocietas diſcretionis ⁊ corruptionis.
Sic nimirum: ſic in moribus: ſic in affecti
bus: ſic in ſtudijs hominum non minor for
te ⁊ amplior cōtrarietas inuenitur: vt ſi to
tam ſicut eſt prauitatem ſeorſum intuea
ris ac rurſum quicquid boni videtur ineſſe
conſideres ſigillatim: plenum cenſeas mi
raculo ꝙ tam aduerſa conuenerint. Inde
homo nunc quidem bariona: nunc v̇o ſa
thanas meretur audire Nolite mirari hoc
Recolite ex euāgelio cui dictū ſit ⁊ vtrūqꝫ

in veritate dictum: prius quidem beatus
es simon bariona: nec multo post: vade re-
tro sathanas. Unus ergo vtrūqꝫ etsi non
vtrūqꝫ ex vno: illud enim ex patre: istud ex
homine: ipse tamen vtrūqꝫ erat. Unde ba-
riona? Quia nō caro sanguis: sed pater ei
quod locut⁹ est reuelauit. Unde sathanas?
Quia sapuit que erant hominum: non que
dei. Jam si in vtraqꝫ consideratione dilige͞
ter inspexim⁹ nos quid simus: imo in vna
q̄ꝫ nihili: in altera qꝫ magnificati: quippe
pro quibus etiam sollicitudinem gerat tan
ta maiestas ⁊ cor suuꝫ apposuerit erga nos:
puto temperata videtur gloriatio nostra: sꝫ
forsitan magis aucta ē: solidata tamen si nō
in nobis: sed in domino gloriemur: quibus
nimirum in hoc solo respirare est vt dica-
mus Si decreuerit saluare nos continuo li
berabim̄. Ex hoc iam in illa superiori specu
la vel paululum immorantes queramus te͞
plum: queramus ciuitatem: queramus et
sponsam. Neqꝫ enim oblitus sum: sed cum
metu ⁊ reuerentia dico Nos sumus. Nos
in quā sumus: sed in corde dei. Nos sumus
sed ipsius dignatione: nō dignitate nostra.
Non vsurpet quod dei est: vt nō apponat
homo magnificare seipsuꝫ: alioquin faciet
deus quod illius erat ⁊ exaltantem se hu-
miliabit. Or si ⁊ nos puerili aiositate gratis
saluari volumus: merito nō saluamur. Ex-
cludit misericordie dissimulatio miseratio-
nem: nec dignatio locum habet nisi fuerit
presumptio dignitatis: ꝓuocat vo compas-
sionem humilis confessio passionis. Hec sa
ne sola facit vt nos ipse tanquam diues pa
terfamilias alat in fame: ⁊ sub eo panibus
abundantes inueniamur perinde domus
eius cui nunq̄ꝫ deest alimonia vite. Et me-
mento ꝙ domum suam domum orationis
esse diffiniat: quia ⁊ hoc prophetico satis
videtur testimonio conuenire: qui ab ipso
nos in orationibus vtiqꝫ cibandos pane la
chrymarum: ⁊ in lachrymis potum asserit
accepturos. Ceterum iuxta eundem pro-
phetam sicut supra quoqꝫ meminimus do-
mum istam decet sanctitudo: vt videlicet
penitentie lachrymas puritas continentie

comitetur: ⁊ que iam domus est fiat subin-
de etiam templum dei. Sancti estote in-
quit: quia ego sanctus sum dominus deus
vester. Et apostolus: Nescitis quia corpo-
ra vestra templum sunt spiritussancti: ⁊ spi
ritussanctus habitat in vobis? Siquis tem
plum dei violauerit: disperdet illum deus.
Nunquid tamen vel ipsa sanctimonia suf-
ficit? Pax quoqꝫ necessaria est apostolo te-
ste: qui ait Pacem sectamini ⁊ sanctimo-
niam: sine qua nemo videbit deum. Hec
est que facit vnius moris habitare fratres
in vnum: nouam vtiqꝫ regi nostro vero pa
cifico edificans ciuitatem: que ⁊ ipsa hieru
saleꝫ nominetur: quod est visio pacis. Ubi
enim sine federe pacis: sine obseruantia le-
gis: sine disciplina ⁊ regimine acefala mul-
titudo fuerit congregata non populus: sed
turba vocatur: non est ciuitas: sed cōfusio:
babylonem exhibet: de hierusalem habet
nihil. Sed quemadmodum fieri posse vi-
debitur: vt rex tantus in sponsum trāseat:
ciuitas promoueatur in sponsam. Sola hoc
potest que nihil non potest charitas fortis
vt mors. Quomodo enim non facile istam
leuet: que illum iam inclinauit? Uerū hinc
tibi nullatenus consulēda est prior illa quā
diximus consideratio tui: hic qꝫ potissimuꝫ
fidei magnanimitas exercetur. Demqꝫ et
ipse dicit Desponsaui te mihi in fide: de-
sponsaui te in iudicio ⁊ iustitia: nō tuam in-
tellige: desponsaui te in misericordia ⁊ mi-
serationibus. Si non fecit ille quod spon-
sus: si non tanq̄ꝫ sponsus amauit: si non ze-
latus est tanq̄ꝫ sponsus noli acquiescē spon-
sam te arbitrari? Itaqꝫ frēs mei si ꝑ abun-
dantem refectionem magni patrisfamilias
domus esse probatur: si templum dei ꝑ san-
ctificationem: si ciuitas summi regis per so
cialis vite communionē: si sponsa immorta
lis sponsi per dilectionem: puto nō est iam
ꝙ dicere verear nostram esse solennitatem
Nec miremini ꝙ in terris agitur hec cele-
britas: siquidem agitur ⁊ in celis. Nempe
si vt veritas ait ⁊ nō potest esse non verum
super vno peccatore penitentiā agente gau
dium esse in celo etiam angelis dei: non est

dubium quin sit eis hodie gaudium multiplex super tam multorum penitentia peccatorum. Adhuc amplius vultis audire? Ecce gaudium domini fortitudo nostra. Colletemur igitur angelis dei: congaudeamus deo: et in gratiarum actiõe presens solẽnitas celebretur: quia quãto nobis domestica tanto amplius debet esse deuota.

cxvi ¶ Itẽ in dedicatiõe ecclie. Sermo sextus.

Domestica nobis celebritas dedicatio domus nostre: magis autem domestica nostra ipsorum dedicatio est. Nostra siquidem illa aspersio nostra illa benedictio nostra consecratio fuit: que per manus sanctorum celebrata pontificum etiam hodie anniuersario redditu votiuis laudibus ad memoriam reuocatur. Nunquid de lapidibus cura est deo? Non parietes dicũt sed homines: ipsi enim cura est de nobis. Unus homo erat iacob: et dormiens vidit descendentes angelos et ascendẽtes. Parum est hoc: etiam dominum angelorũ adesse testatus est dicens. Uere dominus est in loco isto: et ego nesciebam. Miratur enim gratiam: et dignationis magnitudinem expauescit. Quam terribilior iste est locus: quo euidentius certiusque dominus est in loco isto vbi nimirum nõ modo duo aut tres sed tã multi in ipsius congregati nomine perseuerãt. Nemo iam nesciat: nemo nostrum ignoret. Siquidem non accepimus spiritum huius mundi sed spiritũ qui ex deo est: vt sciamus que a deo donata sunt nobis. Terribilis plane locus et dignus omni reuerentia quẽ fideles viri inhabitant: quẽ angeli sancti frequentant: quem sua quoque pñtia dñs ipse dignatur. Quõ enĩ tantus patriarcha nescire potuerat: quod non eẽt locus vbi non esset deus. Sed forte aliud esse miratus est vbi ait. Uere dominus est in loco isto. Ibi vere est et vere dominus est: vbi in eius nomine angeli simul et homines congregant. Licet enim in omni sit loco qui nullo clauditur loco: signanter tamen dicimus pater noster qui es in celis quod aliter illic et pprio quodammodo presentem se exhibeat: non quidẽ ipse diuersus sed diuersa distinguẽs Est ergo ĩ omĩ loco omnia vniuersaliter cõtinens omniaque disponens: sed longe tamẽ aliter atque aliter. Apud malos homines est prestans et dissimulans: apud electos hoĩes operans et seruãs: apud superos pascens et cubans: apud inferos arguẽs et dãnãs. Facit solem suum oriri etiam super malos: sed vbi malorum interim dissimulatio est: quodammodo veritas non est. Itaque si dicere licet: apud impios est in dissimulatiõe: apd iustos in veritate: apd angelos in felicitate apud inferos in feritate sua. Durum vobis sonat quod de feritate dixi. Ego vero et iram vereor et furorem. Domine ne ĩ furore tuo arguas me. Uere inquit dñs est in loco isto Ubi enim pluit super iustos et iniustos pater est et pater misericordiarum expectans homines ad penitentiam: vbi dãnat obstinatos iudex est et horrendum incidere in manus dei viuẽtis: vbi cubat spõsus est et btã anima quã introduxit in cubiculum suum. Ceterum in loco isto vere dñs est: si tamen seruiamus ei in spiritu et veritate. Nõ enim vere dñs erat apud eos quibus dicebat. Quid vocatis me dñe dñe: et nõ facitis que dico? testantur sancte littere in paradiso olim positum primum adam: vt operaret et custodiret. Sic secundus adam in ecclia sanctorum ĩ congregatione suorum in orto delitiarum: siquidẽ delitie sue esse cũ filijs hoĩum: ita inquam et ipse dñs est in loco isto vt operetur atque custodiat Alioqn sicut nisi dñs edificauerit domũ in uanũ laborauerũt qui edificãt eã: sic nihilominus nisi ipse custodierit ciuitatẽ frustra vigilat qui custodit eã. Porro angelos ascẽdentes et descẽdẽtes eẽ in loco isto patriarchal ipsa visio manifestat. Ascendẽtes vt videãt faciẽ pris: dscẽdẽtes vt puideãt nob. Quid ergo nos? Quõ hic eẽ debemus ĩ quãta reuerẽtia stare ĩ loco isto: vbi deus ẽ opans et seruãs angeli ascendẽtes et descẽdẽtes. Nimirum penitentes et expectantes esse nos conuenit. Hoc est enim obliuisci que retro sunt: ignorare reprobare recogitare annos illos in amaritudine anime nostre: ac deinceps ce-

gitatione simul ⁊ auiditate extendere nos in anteriora. Ad hoc venimus: in hoc positi sumus. Hec sunt que exiguntur a nobis preteritorum penitudo peccatorum: ⁊ futurorum expectatio premiorum.

¶ In transitu malachie episcopi. Sermo vnicus.

cxlvij E celo nobis hodie dilectissimi copiosa quedam est benedictio destinata: ⁊ fideliter eam non distribui vobis quidem damnosum esset mihi vero periculosum cui nimirum hec dispensatio videtur esse commissa. Timeo igitur damnum vestrum: timeo damnationem meam: si forte dicatur paruuli petierunt panem ⁊ non fuit qui porrigeret illis. Scio enim quam necessaria vobis sit e celo veniens consolatio: quos constat illecebris carnalibus et oblectamentis secularibus viriliter abrenunciasse. Nemo sane beneficij esse celestis ⁊ superno dubitet consilio diffinitum: vt episcopus malachias hodie inter nos obdormiret ⁊ desideratam haberet inter nos sepulturam. Cum enim nec folium quidem arboris sine diuino mutu cadat in terram: quis tam ebes vt non euidenter in huius beati viri aduentu ⁊ transitu magnum prorsus consilium superne pietatis aduertat? A finibus terre terram hic positurus aduenit: alia quidem occasione festinans quamuis ob specialem erga nos charitatem id plurimum desiderasse noscatur. Multa quidem in itinere ipso impedimenta sustinuit: nec transfretare permissus est donec appropinquaret tempus consummationis eius: ⁊ terminus qui non poterat preteriri. Quem quidem multis ad nos peruenientem laboribus tanquam angelum dei pro reuerentia sanctitatis sue suscepimus: sed ⁊ nos ipse pro sua mansuetudine et humilitate altius radicata longe supra quam mereremur deuoto suscipiebat affectu. Paucos deinde apud nos dies fecit in incolumitate sua dum socios prestolaretur qui dispersi in anglia fuerant: cum regis illius vana suspitio dei hominem impediret. Iamque omnibus ad eum collectis ad romanam pro qua venerat curiam parabat iter: cum subito infirmitate preuentus sensit protinus ad celeste magis sese palatium euocari: deo melius aliquid prouidente pro nobis ne a nobis egressus alibi consummaretur. Nullum quidem in eo non dico mortis sed vel grauis egritudinis signum medicis apparebat: ille tamen exhilaratus spiritu aiebat omnimodis oportere vt hoc anno malachias ab hac vita egrederetur. Laboratum est contra ⁊ deuotis precibus apud deum ⁊ quibuscunque potuimus modis: sed illius preualuere merita vt desiderium cordis eius tribueretur ei ⁊ non fraudaretur voluntate labiorum suorum. Sic enim pro votis omnia ei concurrere vt hunc maxime locum diuina sibi inspirante clementia elegisset: hunc quoque ex longo optaret sepulture habere diem quo fidelium omnium generalis memoria celebratur. Sed ⁊ illud nostra hec gaudia merito cumulauit: quod fratrum nostrorum ossibus de priore cimiterio asportandis huc ⁊ recondendis eadem nobis dies auctore deo fuisset electa. Que nimirum deportantibus nobis ⁊ ex more psallentibus idem vir sanctus plurimum sese illo cantu delectari dicebat: ⁊ non multo post ipse quoque secutus est somno suauissimo et felicissimo soporatus. Agimus itaque gratias deo super omnibus dispositionibus suis: quod indignos nos beate mortis eius honorare presentia quod pauperes suos preciosissimo corporis eius locupletare thesauro: quod infirmos nos tanta ecclesie sue voluit fulcire columna. Alterum siquidem e duobus signum istud quod nobis in bono factum est persuadet: quod aut placitus deo sit locus aut sibi placitum facere velit ad quem tante sanctitatis virum a finibus terre moriturum sepeliendumque perduxit. Ceterum populo illi affectuosius condolere ⁊ eius que tam miserabili ecclesie dirum hoc vulnus precepit inferre crudelitatem mortis vehementius abhorrere: beati huius patris charitas ipsa compellit. Dira profecto ⁊ inexorabilis mors que

tantam hominum multitudinem vnius ꝑ-
cussione mulctauit?ceca ⁊ improuida q̄ ma-
lachie ligauit linguam impediuit gressus:
dissoluit manus oculos clausit. Illos inquã
deuotos oculos qui piissimis fletibus diui
nam peccatoribus reconciliare grãm con-
sueuere. Illas mundissimas manus que la
boriosis ⁊ humilibus opibus exerceri sem-
per amauerant?que dñici corporis hostiaꝫ
salutareꝫ pro peccatorib⁹ totiens offerebãt:
⁊ sine ira ⁊ disceptatiõe in oratiõe leuaban-
tur in celum: que infirmis multa beneficia
prestitisse noscuntur. Illos quoqꝫ speciosos
gressus euangelizantis pacem euangelizan
tis bona?illos pedes qui totiẽs fatigati sũt
studio pietatis: vestigia illa digna que sem-
per deuotis osculis ꝑmerenẽ?sancta deniqꝫ
labia illa sacerdotis que custodiebãt scien-
tiam: os iusti quod sapientiam meditabaẽ
⁊ linguam eius que iudicium loquẽs imo ⁊
misericordiam tantis mederi solebat vulne
ribus animaꝝ. Nec mirum fratres iniquã
esse quã generauit iniquitas inconsideratã
quã seductio noscitur peperisse. Nihil inqꝫ
mirum si ferit sine discretione que venit ex
preuaricatiõe: si sit crudelis ⁊ fatua que ex
antiqui serpentis fallacia ⁊ mulieris insipi-
entia prodit. Quid tamen causamur ꝙ ma-
lachiam ausa sit attẽptare fidele equidem
membrum christi: qñ ⁊ ipsum malachie pa-
riter ⁊ omnium electoruꝫ caput furibunda
peruasit. Peruasit vtiqꝫ imunem: sꝫ nõ im-
munis euasit. Impegit in vitam mors ⁊ in-
clusit itra se vita mortem: ⁊ absorbta ẽ mors
a vita. Humanum sibi deuorans: inde tene
ri cepit vnde visa ẽ tenuisse. At fortasse qs
dicat. Quomodo mors a capite supata vi-
detur?que tanta adhuc libertate seuit i mẽ-
bra? Si mors mortua? quomodo malachiã
occidit? Si victa quomodo adhuc ꝑualet
vniuersis?⁊ non est homo qui viuat et non
videat mortẽ? Victa plane mors opus dia-
boli ⁊ peccati pena: victum peccatum causa
mortis: vict⁹ ⁊ ipse malign⁹ ⁊ peccati autor
⁊ mortis. Nec modo victa sunt hec: sed ⁊ iu
dicata iam ⁊ dãnata. Diffinita quidem sed
necdum promulgata sentẽtia est. Deniqꝫ iã

diabolo est ignis paratus ⁊ si nondum ille
precipitatus in ignem: modico adhuc tem-
pore sinitur malignari tanqꝫ maleus cele-
stis opificis factus est maleus vniuerse ter-
re. Terit electos ad eoꝝ vtilitatẽ: reprobos
conterit in eorũ dãnationem. Qualis ergo
paterfamilias tales ⁊ domestici eius: pecca
tum scꝫ ⁊ mors. Nam ⁊ peccatum licet simẽ
cum christo cruci ipsius non dubitetur affi
xum: adhuc tamen interim non regnare q̄-
dem sed habitare etiam in ipso dum viue-
ret apostolo permittebaẽ. Mentior si non
ipse ait. Iam ego nõ operor illud sed quod
habitat in me peccatum. Sic ⁊ mors ipa mi
nime quidem adhuc abesse cogitur: sed co-
gitur non obesse. Erit autem cũ diceẽ. Ubi
est mors victoria tua? Et ipsa siquidem ini-
mica nouissima destruetur. Nunc vͦo mode
rante eo qui imperium habet vite ⁊ mortis
⁊ mare ipsum certis cohercet littorũ metis:
mors ipsa dilectis domini somn⁹ refrigeriũ
est propheta attestante qui ait. Cum dede-
rit dilectis suis somnum: hec est hereditas
domini. Pessima quidem mors peccatoruꝫ
quorum ⁊ natiuitas mala ⁊ vita peior: sꝫ pre
ciosa est mors sanctoꝝ. Preciosa plane tãqꝫ
finis laboꝝ tanqꝫ victorie consũmatio: tãqꝫ
vite ianua ⁊ perfecte securitatis ingressus.
Congratulemur itaqꝫ fratres congratule-
mur vt dignum ẽ patri nostro: quia ⁊ pium
est defunctuꝫ plangere malachiam ⁊ pium
magis malachie congaudere viuenti. Nũ-
quid non viuit? Et beate. Nimirum visus
est oculis insipientium mori: ille autem ẽ in
pace. Deniqꝫ iam conciuis sanctorum ⁊ do
mestic⁹ dei psallit pariter ⁊ gratias agit di-
cens. Transiuimus per ignem ⁊ aquam: et
eduxisti nos in refrigerium. Transiuit pla-
ne viriliter: ⁊ feliciter pertransiuit. Uerus
hebreus pascha celebrauit in spiritu: et no-
bis transiens loquebatur. Desiderio desi-
deraui hoc pascha manducare apud vos.
Transiuit per ignem ⁊ aquam: quẽ nec tri-
stia frangere nec detinere mollia potuerũt
Est enim deorsum nos locus quem sibi to-
tum vendicat ignis: adeo vt ne minimam
quideꝫ aque guttam de lazari digito miser

ille diues ibi habere potuerit. Est ⁊ sursum
ciuitas dei quā letificat fluminis impetus:
voluptatis torrens calix inebrians q̄ȝ precla
rus. In hoc sane medio boni ⁊ mali sciētia
continetur ⁊ voluptatis ⁊ tribulatiōis: hic
capere est experimentuȝ. Infelix eua ī has
vicissitudines nos induxit. Hic plane dies
⁊ nox: nā in inferno tm̄ nox ⁊ ī celo tm̄ dies
Beata proinde anima que vtrūqȝ pertran
sit nec voluptati inherens: nec deficiens in
tribulatione. Breuiter vobis vnum aliqd
ex multis huius viri magnificis actibus ar
bitror referendum: in quo strenue satis et
ignem ⁊ aquam noscitur pertransisse. Ma-
gni illius patritij hiberniensium apostoli se
dem tyrannica sibi progenies successionis
ordine creans archiepiscopos vendicabat:
hereditate possidens sanctuarium dei. Ro
gatus itaqȝ a fidelibꝰ malachias noster vt
tantis sese malis opponeret: animam suam
in manibus suis ponens accessit in trepidꝰ
suscepit archiepiscopatum tradens sese di-
scrimini manifesto: vt tanto crimini finem
daret. Inter pericula rexit ecclesiam: post
pericula sibi continuo successorem alterum
canonice ordinauit. Ea siquidem conditōe
susceperat: vt postq̄ȝ cessante persecutionis
rabie alter secure posset institui: ad sedem
propriam remeare permitteretur. Ubi sine
ecclesiasticis secularibusue redditibus ī cō
gregationibus religiosis quas ipse extruxe
rat: degens inter eos tanq̄ȝ vnus eorū vsqȝ
ad hoc tempus vixit absqȝ vlla proprietate.
Sic dei hominem examinauit non exinani
uit tribulationis incendium, siquidem au-
rum erat: sic nec illecebra tenuit aut resol-
uit nec curiosus spectator in via substitit p̄-
prie peregrinationis oblitus. Quis vestrū
fratres non vehementer eius imitari cupi-
at sanctitatem: si id audeat vel sperare? Cre
do igitur libentius audituros: si dicere for
te poterimus quid sanctum fecerit mala-
chiam. Sed ne nostrum forsitan minus ac-
ceptabile testimonium videatur: scriptum
audite dicentem. In fide ⁊ lenitate ipsius
sanctum fecit illum. Fide calcabat mundū
ioanne attestante qui ait. Hec est victoria
que vincit mundum: fides nostra. Nam et
spiritu lenitatis: dura quelibet et aduersa
equo animo tolerabat. Hinc quidem post
christum fide calcabat maria ne caperetur
illecebris: inde in patientia sua possidebat
animam suam ne molestijs frāgeretur. De
his enim duobus habes in psalmo casuros
a latere tuo mille ⁊ decē milia a dextris tuis
ꝙ multo plures prosperitatis fallacie quā
aduersitatis flagella deiciant. Nemo itaqȝ
nostrum carissimi plana mollioris vie sup-
ficie delectatus iter illum marinum sibi co-
modius arbitretur. Magnos hic campus
montes habet inuisibiles quidem: sed eo
ipso periculosiores. Laboriosior via forte vi
detur inter ardua collium ⁊ aspera rupium
sed expertis longe securior et delectabilior
inuenitur. Utrobiqȝ tamen laborem vtro-
biqȝ periculum esse nouerat qui dicebat: p̄
arma iusticie a dextris ⁊ a sinistris: vt meri-
to congratulemur eis qui transierunt per
ignem ⁊ aquam ⁊ in refrigerium sunt edu-
cti. Refrigerium vultis audire? Utinam
id vobis alius loqueretur: nam ego quod
non gustaui eructuare non possum. Uide-
or tamen mihi hodie super hoc refrigerio
malachiam audire dicentem. Conuertere
anima mea in requiem tuam: quia dominꝰ
benefecit tibi. Quia eripuit animam meaȝ
de morte ⁊c̄. In quibus verbis quid intel-
ligam: paucis audite. Siqdem inclinata ē
iam dies ⁊ longius q̄ȝ sperauerim sermo p̄
cessit ꝙ inuitus euellar a paterni dulcedi-
ne nominis: ⁊ malachiam silere lingua for-
midans finem facere vereatur. Mors ani-
me fratres mei peccatum est: nisi forte ex-
cidit vobis quod in propheta legistis: ani-
ma que peccauerit ipsa morietur. Triplex
proinde congratulatio est hominis ab om-
ni peccato ⁊ labore ⁊ periculo liberati. Ex
hoc siquidem nec peccatum in eo habitare
dicitur: nec penitētie luctus indicitur: nec
ab vllo deinceps lapsu ei predicitur esse ca-
uendum. Posuit helyas palium: nō est qđ
timeat: nō est qđ tangi nedū teneri ab adul
tera vereatur. Currum conscendit non est
iam trepidare ne cadat: suauiter scādit nō

laborans proprio volatu: sed celeri in vehiculo sedens. Ad hoc nos refrigerium dilectissimi tota animi auiditate curramus in odorem vnguentorum huius beati patris nostri: qui nostrum hodie torporem in feruentissimum desiderium visus est excitasse. Curramus inquam post eum crebrius illi clamantes: trahe nos post te ⁊ affectu cordis ⁊ profectu conuersationis: deuotas oipotenti misericordie gratias referentes qꝫ indignis seruulis quibus propria desunt merita: aliena saltem voluit suffragia non deesse

¶ Epistola de eodem.

cxl viij Eligiosis fratribus qui in hibernia sunt: ⁊ his maxime cõgregationib⁹ q̃s beate memorie malachias episcopus fundauit: frater bernardus clareuallis vocatus abbas paracliti cõsolationem. Si haberemus hic manentem ciuitatem: copiosissimis iure lachrymis plãgeremus talem nos amisisse conciuem. Ceterũ si futuram magis inquirimus vt oportet: est quidem non modica doloris occasio tã necessario duce destitui: debet tamẽ zelum temperare scientia: ⁊ dolorem spei fiducia delinire. Nec mirari quempiam decet si gemitũ extorquet affectus: si desolatio lachrymas exprimit: modum tamen adhibere necesse est: imo ⁊ non modice etiam consolari intuentes non que videntur: sed que nõ videntur. Que enĩ videntur temporalia sunt: que autem non videntur eterna. Primuꝫ quidem congratulandum est anime sancte ne nos arguat de inopia charitatis: dicens ⁊ ipse quod dominus ad apostolos ait: Si diligeretis me gauderetis vtiqꝫ quia vado ad patrẽ. Preuenit nos ad patrẽ spirituuꝫ spũs patris nostri: nec modo charitatis inopes: sed ingratitudinis etiã rei esse cõuincimur super omnibus que ꝑ eum nobis beneficia prouenire: si nõ congratulamur ei qui de labore ad requiẽ: de periculo ad securitatem: de mũdo trãsijt ad patrẽ. Itaqꝫ ⁊ pium est malachiam flere defunctũ: ⁊ piũ magis malachie congaudere viuenti. Nũquid non viuit? Vtiqꝫ ⁊ beate. Visus est oculis insipientium mori: ille autem est in pace. Dehinc etiam vtilitatis proprie consideratio exultandum nobis suggerit ⁊ letandũ: qꝫ tam potẽs nos patronus ad celestem curiam tam fidel' precesserit aduocatus: cui⁹ ⁊ feruentissima charitas obliuisci nequeat filiorꝫ: ⁊ probata sanctitas obtineat gratiaꝫ apud deum. Quis enim nunc malachiam sanctum aut minus posse prodesse: aut minus suos diligere audeat suspicari? Profecto cum diligeret prius certiora nũc sue dilectionis a deo capit experimẽta: ⁊ cum dilexisset suos in finem dilexit eos. Absit aũt vt tua nunc o anima sancta min⁹ efficax estimetur oratio: quando pñti viuidi⁹ supplicare est maiestati: nec iã in fide ambulas: sꝫ in specie regnas. Absit vt imminuta nedũ exinanita tua illa tam operosa charitas reputetur: cum ad fontẽ ipsiuꝫ charitatis eterne procumbit pleno hauriens ore cuius et ipsa pri⁹ stillicidia sitiebas. Nõ potuit morti cedere charitas fortis vt mors: immo et morte fortior ipsa. Nam ⁊ decedens nõ erat immemor vestri: affectuosius vos commẽdans deo nostram quoqꝫ exiguitatem solita illa sua mansuetudine ⁊ humilitate exorans: vt vestri non obliuisceremur. Unde ⁊ dignum duximus scribere vobis vt sciatis nos ⁊ in spiritualib⁹ siquid nostra in his exiguitas per beati huius patris nostri merita vnquam potuerit: ⁊ in corporalibus si quando forte oportunitas preberetur oẽm vobis consolationem impendere tota deuotione paratos. Et nunc quoqꝫ dilectissimi hiberniensis ecclesie grauã hanc destitutionẽ toto miseratiũ affectu: ⁊ eo amplius vob̃ cõpatim̃: q̃ vos ampli⁹ ex hoc nouim⁹ debitores. Magnificauit enim dominus facere nobiscum: cum locum nostrum dignatus est beate mortis hui⁹ honorare presentia: ⁊ preciosissimo corporis eius locupletare thesauro. Nec molestum sit vobis qꝫ apud nos habeat sepulturam: quando ordinauit deus ẜm multitudinem misericordie sue: vt vos eum viuũ haberetis: nobis habẽ liceret vel defunctũ. Et nob̃ siquidẽ

vobiscum pater ille erat ⁊ est: nam in morte ipsius hoc nobis cōfirmatū est testamentum. Quamobrem sicut nos huius tāti patris gratia vniuersos vos tanq̄ʒ germanos fratres totis amplectimur visceribus charitatis: sic ⁊ de vobis idem sentire spiritalꝭ ipsa cognatio persuadet. Hortamur autem vos fratres vt beati huius patris nostri sp̄ curetis sectari vestigia eo studiosius: q̊ vobis certis sancta ei⁹ conuersatio diuturnis experimētis innotuit. In hoc enim veros vos eius filios esse probabitis: si paterna viriliter instituta seruetis: ⁊ vt in eo vidistis ⁊ audistis ab eo quemadmodū oporteat vos ambulare sic ambuletis ⁊ abūdetis magis. Siquidē gloria patris sapientia filiorꝝ. Nā ⁊ nostrā non mediocriter excutere desidiā ⁊ reuerentiaʒ incutere cepit presens nobis tante perfectionis exemplar. Atq̄ʒ vtinam sic nos post se trahat vt pertrahat in tā recenti virtutū eius odore auidius alacriusq̄ʒ currētes. Orantē pro nobis vniuersitatem nostram christus custodiat.

¶ In obitu reuerēdissimi patris humberti. Sermo vnicus.

cxlix Humbertus famulus dn̄i mortuus est: deuotus famulus: seru⁹ fidelꝭ. Ipsi vidistis quomodo nocte preterita inter manus vr̄as expirauit tanq̄ʒ vn⁹ ex vermiculis terre. Per hoc triduum fatigauit eum mors: ⁊ demolita ē inter fauces suas: vt satiaret sanguine quē sitiuit. Eia fecit quod potuit: occidit carnē: ⁊ ecce recondita est in corde terrre. Separauit a nobis dulcem amicum: prudentem consiliarium: auxiliariū fortem. Nec mihi nec vobis pepercit insatiabilis homicida: mihi autē minus. Siccine separat amara mors. O bestia crudelis: o amaritudo amarissima: o terror ⁊ horror filiorum adam. Quid fecisti? Occidisti: possedisti. Sed quid? Carnem vtiq̄ʒ solam. Anime enim nō habes quid facias. Uolat ad creatorem suū: quem tam ardenter concupierat: tā fortiter secuta fuerat oībus diebus vite sue. Sed ⁊ ipsum corp⁹ q̄d videris habere auferetur a te: cū tu nouissima inimica destrueris ⁊ absorberis ī victoria. Reddes vtiq̄ʒ reddes aliqn̄ corpus illud quod ad signū aduentus tui tantis hesterna die sputis ⁊ excreationibus ac multiplici sordium squalore repleueras letabunda ⁊ laudans: quia ⁊ hunc tuis laqueis irretisses. Ueniet vnigenitus patris cum potestate magna ⁊ maiestate humbertū querere: ⁊ illud cadauerosum corpus configurare corpori claritatis sue. Tu autē quid? Profecto quod in hieremia scriptū est In nouissimo dieruʒ stulta remanebis: ⁊ humberto in eternum viuente tu imperpetuū morieris. Euomuit prophetam marina bestia quem deglutierat: ⁊ tu humbertū reddes quem videris illo tuo vastissimo vētre penitus ɔclusisse. De cetero fratres factitū vobis sermoneʒ in omni forma sanctitatis iste dei seruus exhibuit: quem ⁊ longuʒ fecit ⁊ magnum. Longum q̄ntū ad lōginquitatem vie: magnū q̄ntū ad vite sublimitatē. Non oportet me amplius aperire os meuʒ si bene retinuistis sermoneʒ eius: si vestris illum cordibus impressistis. Quinquaginta annis ⁊ eo amplius vixit in seruitio illi⁹ cui seruire regnare est: quia a puerilib⁹ annis locatus est in sanctuario dei. Nobiscuʒ triginta annis ab ip̄o pene principio monasterij huius conuersatus est non solum sine querela: sed ⁊ cum gratia: cuius ex hoc memoria in benedictione erit nobis ⁊ generationi que ventura est. Sicut aduena ⁊ peregrinus pertransijt viam ⁊ vitā istam: quantum minus potuit accipiens de mundi rebus: vtpote sciens quia nō erat de hoc mūdo. Nō habebat hic manentem ciuitatem: sicut nec patres sui: sed in anteriora extentus sequebatur ad palmā superne vocationis. Nihil habet mūdus quod iure clamet in eo vel de eo: quia nec mundus ei placuit nec ipse mundo. Quantum parcius potuit de substantia eius accepit: ⁊ minus accepisset si nō obedientia coegisset. Uictum ⁊ vestitum habens his contentus fuit: non ad superfluitatē: sed necessitatem: nisi q̄ ipsam quoq̄ʒ necessitatem superfluitatem esse sepius causabatur. Ante hos paucos dies si bene memini dum loqueremur ad inuicē

dicebat se monasterij huius prebendariuz esse: ⁊ tanq̃z nullius vtilitatis hominem pasci in domo dei. Erat enim vere mitis ⁊ humilis corde: ⁊ cum ceteris floreret virtutibus: gratiam tamen mansuetudinis specialiter obtinebat. Ideo sese amabilem ⁊ affabilem omnibus exhibebat sicut erat amabilis valde. Verumtamen in his omnibus q̃z circumcisuz fuerit os eius ⁊ lingua: oẽs vos plenissime cognouistis: qui tamdiu vidistis eius cõuersationem: ⁊ sermonẽ eius audistis. Quis vnq̃z ex ore eius sonum detractionis? verbum scurrilitatis: sermonez glorie: inuidie vocem audiuit? Quis eum vel alios iudicantem: vel iudicanti consentientem aliquando deprehendit? Quis eũ loquentem inania audire potuit? imo quis ab eo non timuit si talia forte loquereƚ audiri? Nimirum sollicite custodiebat vias suas: vt nõ delinqueret in lingua sua: sciẽs quia qui in verbo non offendit: hic perfectus est vir. Longe a te humberte ve illud euangelicũ: ve vobis qui ridetis nunc: qm̃ flebitis. Nunquid eum aliquis vestrum ridentem etiam inter multos ridentes inuenit? Serenabat quidem vultum suũ assidentium gratia ne fieret onerosus: sed risum integrum si bene recolitis non admisit. Porro quanti feruoris in opere dei diebus ⁊ noctibus fuerit: non solum vidistis: sed etiam admirati estis vsq̃z ad diem mortis sue. Cum enim fere iam ad decrepitam peruenisset etatem? preter incõmoda senectutis etiam tot ⁊ tantis infirmitatibus q̃s multi vestrum nõ ignorant lassatus atq̃z q̃ssatus erat: tamen vt dicitur animus victor annorum ⁊ cedere nescius infirmitati. Deniq̃z in frigoribus ⁊ caloribus per montes ⁊ valles ascendens atq̃z descendens iniunctum laborem prosequebatur: ita vt admirationi esset omnibus ⁊ stupori. Si eũ quãdoq̃z propter multitudinem negociorũ cõsilij gratia retinuissem tristis perseuerabat ⁊ nubilus donec vestro consortio redderetur. Rarissime vnq̃z solẽnibus vigilijs: q̃s tamen non raro anticipabat rarissime ceteris horis psallentiũ choro inuentus est defuisse: nec nisi ea necessitate vt ex instãti responsum mortis habens infirmitas sequeretur. Porro in refectorio vix communib⁹ cibis vtẽs: siquid forte aliud apponeretur: aut non accipiebat: aut tam moleste accipiebat: vt super hoc vniuersitatem nostram sepius molestaret. Decreuerat aquam bibere semper: si non totis viribus restitissem. Vinum siquãdo bibere cogeretur erat vinũ colore poti⁹ q̃z sapore: adeo illud aquis nimijs obruebat. Vix vnq̃z obedientia cõpellente infirmitorium introiuit? vix cum intrasset teneri potuit. Fateor minus obediens in hac parte q̃ auctoritatis sue mole me premeret. Laudo eum in hoc nõ laudo: quia sicut vos scitis non parum in huiusmodi perstitit obstinatus. Credo quia siquid triste sensit propter hoc sensit q̃ minus nobis consensit de necessitate corporis sui. Sed qualis erat in cõsilijs? Pur⁹ vtiq̃z et discretus: quod ego tanto melius noui: quanto sepius tetigi pectus eius. Non solus autez noui hoc: nouit ⁊ vniuersitas vestra. Quis deniq̃z multitudine vel magnitudine tentationum percussus? non audiuit ab ore eius ⁊ radicem tentationis: ⁊ curationis remediuz? Ita enim percurrebat omnes angulos conscientie infirmãtis: vt credere posset qui confitebatur eum vidisse omnia omnibus interfuisse? Quante autem charitatis erat? Sic se induerat viscera pietatis: vt omnes excusaret: pro omnibus intercederet: nesciẽtibus illis pro quibus loquebatur: non personarum acceptor sed necessitatum. Erat ergo humilis corde dulcis sermone: strẽnuus ope: feruens charitate: in cõmisso fidelis: in consilio circumspectus ⁊ prudens. Compositus erat supra omnes homines quos viderim in diebus istis vnus ⁊ idem perseuerans omni tempore ⁊ omni hora. Plane in semitis domini iesu posuit vestigia: nec retraxit pedem donec cursum itineris consũmaret. Ille fuit pauper: ⁊ iste fuit. Vixit ille in laboribus: ⁊ hic in laboribus multis. Crucifixus ille: et iste multis ⁊ magnis crucibus affixus stigmata iesu tulit in corpore suo: adimplens ea que deerant passionum christi etiam in carne sua. Resurrexit ille: iste resurget. Ille

le ascendit in celum: ⁊ iste creditur ascensu
rus. Ascensurus plane cum rex glorie pro-
pter nos descendet sicut prius ascenderat:
vt notam faciat potentiam suam: cum non
minoris excellentie sit descendere per aera
q̃ꝫ per aerem ascendisse. Sic enim olim an-
geli predixerunt: quia hic iesus qui assum-
ptus est a vobis in celum: sic veniet quem-
admodum vidistis eum euntem in celum.
Ne laudaueris hominē in vita sua ait scri-
ptura: pro eo ꝙ non est secura laudatio nisi.
post mortem. Hoc ⁊ ego in eo studiose ser-
uaui: qui dum aduiueret in huiusmodi nō
aperui os meum: ne forte possemus vel ego
adulationis notam: vel ille culpam incur-
rere vanitatis. Ex hoc sane neutrum iam ti
metur: nec ego euꝫ video: ⁊ ille forsitan me
non audit. Sed et si audiat non mouet̃ ho-
minū verbis: fortius inherēs atqꝫ felicius
verbo dei. Nihil proficiet inimicus in eo: ⁊
vanitatis suggestor non apponet nocere ei.
Ecce enim iam coram te est pater dulcissi-
me fons ille puritatis: quem tanto ardore
ānimi sitiebas: ecce immersus es in illaꝫ di
uine pietatis abyssum: cuius memoriā abū
dantie suauitatis tam deuote eructuare so-
lebas. Quis enim tam deuotus predicator
pietatis diuine? quis humane puritatis cō
mēdator tam studiosus: quis vtrūqꝫ rei tā
affectuosius amator erat? Aut cui aliquan-
do quinqꝫ verba locutus es: in quibus nō
vera puritas resonaret? in quibus non san-
cta dei pietas audiretur? Nō ego super te
doleo cui desideriū anime tue tribuit deus
mihi ademptum doleo fidele consilium au
xilium grāde: virū vnanimē: hominē ſm
cor meū. In me hec oīa mala reciderūt? in
me trāsierūt ire tue dñe iesu: ⁊ terrores tui
conturbauerūt me. Elōgasti a me amicum
⁊ proximum ⁊ notos meos a miseria: extra-
hens me i miserijs reliquisti. Abstulisti mi-
hi germanos carne germaniores spiritu: ⁊
in tuis negocijs ⁊ in secularibus ſm te sapi
entes. Sustulisti alios atqꝫ alios qui onus
meum portabant: onus grande quod mihi
imposuisti. Unus mihi ⁊ prope solus hum-
bert⁹ supererat e tātis necessarijs meis eo
suauior amicus quo antiquior: ⁊ hunc tu-
listi quoniam tuus erat. Ego ego solus ad
verbera relinquor? ego morior in singul̃: ⁊
omnes fluct⁹ tuos induxisti super me. Uti-
nam queꝫ flagellas occidas semel? ⁊ nō mi-
serum hominem tot ⁊ tantis mortibus ser-
ues. Uerumtamen non contradico sermo-
nibus sancti: sed qui cepit ipse me conterat
⁊ hec mihi sit consolatio: quod affligēs me
dolore non parcit. Ego in flagella paratus
sum: si forte pius pater in beneficia flagella
commutet: vnde verba mea non murmu-
re plena sunt: sed dolore. Non ploro hum-
bertum: neqꝫ enim ille plorandus est: qui
vocatus est ad mēsam diuitis: sed super me
et super vos ploro: super domum istam: su-
per ceteros fratres nostros: qui omnes ab
eius ore consilium expectabāt. Sic ⁊ salua-
tor crucem suam tanq̃ꝫ latro suum laqueuꝫ
portans: cum mulieres que eum a galilea
secute fuerant super se lamentantes respi-
ceret: conuersus ad eas ait Filie hierusaleꝫ
nolite flere super me: sed super vosipsas fle
te ⁊ super filios vestros. Etenim ea que de
me sunt finem habent. Que videtis mihi
preparari temporalia sunt: que non vide-
tis eterna. Si tēporalia sunt: transitoria sūt.
Si transitoria sunt: ⁊ mortalia sūt: ⁊ trāseū-
di vel moriendi argumentum hoc solū est
quia videri possunt. Temporalia fuerunt
que in humberti morte conspeximus: sed
iam obtinet gaudium ⁊ letitiam in perpe-
tuas eternitates. Non ergo lugendus no-
bis: cui nec luct⁹ nec dolor est. Sed nec pro
nobis quibus ille sublatus est murmuran-
dum: magis agamus gratias ꝙ tamdiu cō
cessus est nobis. Siquideꝫ vt ego arbitror
decēniū iā decursū est ꝙ nō vixit nisi nob̃
⁊ pro nob̃. Atqꝫ h̄ timor me⁹: ne ideo trāsla
tus sit: q: nō eramus iā digni ꝯsortio illi⁹.
Quis scit tamen si propterea sublatus sit:
vt nos suis intercessionibus protegat apud
patrem. Utinam sit. Si enim tante charita
tis erat dum esset nobiscum vt omnia que
ad corpoream necessitatem spectant liben-
tius mihi q̃ꝫ sibi cederet? quāto magis nūc
cum illi summe charitati que deus est inhe-
ret maiorem habet in me gratiam ⁊ charita
tem? Sed forsitan nunc de me ⁊ de conuer

ſatione mea nouit plenius veritatem: nec compatitur vt ſolebat ſʒ vt vereoꝛ indignatur. Quod ſi etiam propter peccata noſtra abſtulit eum deus vtinam idem ipſe obtineat: vt nobis hoc ipſum miſericoꝛditer relaxetur ne penam ſuper penam ſuſtineam. De reliquo fratres dico vobis ſi ſequeremini veſtigia eius non tam facile in vanis cogitationibus ⁊ ocioſis ſermonibus in locis et ſcurrilitatibus laberemini: quia in his multum perditis ⁊ de vita veſtra ⁊ de tempoꝛe veſtro. Uolat irreuocabile tempus: et dum creditis vos cauere penam iſtam minimam incurretis amplioꝛem. Illud enim ſcitote quia poſt hanc vitam in purgalibus locis centupliciter que fuerint hic neglecta reddentur: vſqꝫ ad nouiſſimum quadrantem. Scio ego quia durum eſt homini diſſoluto appꝛehendere diſciplinam ⁊ verboſo ſilentium pati: vagari ſolito ſtabilem pmanere: ſed durius ⁊ mlto durius erit futuras illas moleſtias tolerare. Et homo iſte qui hic ſepultus eſt multa in pꝛincipio ſicut ipſe cognoui ſuper huiuſmodi tẽptamenta ſuſtinuit: ſed cum multo luctamine pugnauit et vicit. Et ſicut tunc ei durum erat pugnam ⁊ tẽptationibus ſuſtinere: ſic ei modo durius eſſet ad illas ineptias reuolare: quia bona conſuetudo venerat in naturam. Exercete vos in doctrina iſta ⁊ attendite foꝛmaʒ illam quam vidiſtis in eo ⁊ audiſtis: vt ad eum perueniatis ad quem ipẽ peruenit qui eſt deus benedictus in ſecula ſeculoꝛum. Amen.

¶ De humilitate. Sermo vnicus.

cl Omnis qui ſe exaltat humiliabit: ⁊ q ſe humiliat exaltabit. Si diligẽter cõſideremꝰ fratres: gradus hominũ quattuoꝛ inuenimus. Dico aũt ſummã felicitatẽ in celo ad quã ſuſpiramꝰ ⁊ mediã felicitatẽ vnde cecidimus. Itẽqꝫ mediaʒ i felicitatẽ in hoc mũdo ꝓ qua gemimꝰ: ⁊ in inferno extremã miſeriã ⁊ infelicitatẽ quã merito foꝛmidamus. Breuius tamen dicere poſſum: Uitã ⁊ vmbrã vite: vmbrã moꝛtis ⁊ moꝛtẽ. Itaqꝫ nec in ſummo poſiti timemus deſcẽdere ⁊ aſcendere cupimus: eoqꝫ magis anxij quo videmur viciniores infimis qꝫ ſupmis. Et ecce nobis dicitur: Omnis qui ſe exaltat humiliabit: ⁊ qui ſe humiliat exaltabit. Quid nã ſibi vult hec cõnexio cãcellata exaltatiõis ⁊ humiliationis? Ita ne pax eſt dñe ꝙ i veritate tua humiliaſti nos: qꝛ adhuc exigis: vt apponat hõ humiliare ſeipʒ? ⁊ qđ reſtat adhuc quo poſſimus humiliari? Sed q illo ceciderit: nõ adijciet vt reſurgat. Qui humiliatꝰ fuerit vſqꝫ illuc: fruſtra ſperet exaltationẽ. Siquideʒ humiliaſti nos in loco afflictiõis: ⁊ coopuit nos vmbra moꝛtis. Uſqꝫ adeo vita noſtra in inferno appꝛopinquauit. Quo nos humiliabimꝰ vltra? Que vtilitas i ſanguine tuo ſi deſcẽdimus incoꝛruptionem? Sane nihil aliud ĩfra nos qꝫ irrepabilis illa coꝛruptio poſt vmbrã moꝛtis. Qui enim ſe inqt humiliauerit exaltabit. Si dixiſſet qui humiliatus fuerit exaltabit: exultareʒ vtiqꝫ tanqꝫ certiſſime humiliatꝰ hic vehemẽter. Nunc võ cũ dicat: qui ſe humiliauerit exaltabit mihi anguſtie ſũt vndiqꝫ. Nec ignoꝛo quid eligeʒ: ſed quid agã. Exaltari cupio: qꝛ id ſumme neceſſariũ ⁊ ſummope. Sed quidẽ neqꝫ hic neceſſe ẽ. Habeo ciuitatẽ: nec bonũ eẽt hic manere etiam ſi deceret. Poꝛꝛo inferius cũ alijs ire: pire ẽ. Iaʒ enim locũ teneo inferioꝛẽ ⁊ q ſoluʒ habeat infra ſe infimũ: hoc ẽ infernũ. Si me illuc humiliauero: nõ ẽ ſpes exaltatiõis: qꝛ q ſe humiliauerit exaltabit. Et id verũ. Si hec egero moꝛs mihi ẽ. Si aũt nõ egero ab exaltatiõe repulſus: nec ſic effugiã manꝰ moꝛtis. Sed ſi hoc difficile apparet: ſaltem qđ pmiſſum eſt ꝯſidermꝰ. Omnis q ſe exaltat humiliabitur ait. Quẽ eniʒ veritas humiliat: ipẽ quõ exaltat? Neqꝫ hic dicimꝰ quo ſed quõ: qꝛ nec locus videt eſſe ſed virtus. Non inqꝫ deeſt hoĩ quo exaltare ſe poſſit ſed deeſt oĩno q poſſit. Eſt qdem voluntas multa ſed nulla facultas. Nempe velit nolint hoĩes cõmunis ade ⁊ totius humani generis vox eſt: i veritate tua hũiliaſti me. Qui aũt in ṽitate hũiliabit veraciter exa

tabit: τ ecōtra. Quid est aūt falso exaltari: nisi vere nō exaltari. Gratias ei q: nō dixit ois q se exaltauerit exaltabit. Quō eni conaremur in vanū si id arbitrarremur? qñ nec ipa qdem nunc despatio pficiendi appetitū cohibet exaltari? Et forte hoc est qd ait. Qui se exaltauerit hūiliabit. Nec ptinet ad effectū q nullus est: sz ad effectū qui stultus. Quātos eni videmus hūiliatos: sz nō humiles? pcussos sed nō dolētes: curatos qdem a dño: sz nec ipsa curatiōe sanatos. Hij sunt q sub sentib9 esse delitias cōputāt? dissimulātes pctā q actitāt. Lubricū in quo titubāt tenebras qbus caligant: laqueos inter quos ambulāt locū afflictiōis quē inhabitāt corpus mortis qd gestant: iugū graue qd tollerāt grauiorem psciaz q̄ occultāt: grauissimā sniaz q̄ expectāt. Talis erat ille: cui iohānes in apocalipsi scribere videbat. Dicis q: diues sum τ nulli9 ego: τ nescis q: tu es miser τ miserabil cecus pauper τ nud9. Nec nimiz si sit vana τ mēdax exaltatio filioz hoium: siquidē vani sunt τ mēdaces. Hūiliat eos veritas: exaltat eos vanitas. Dilexerūt tenebras magis q̄ lucem? amplectētes exaltationē: sed capiētes vanitatē τ querētes mendatiū. Porro contra veritatē q se hūiliāt votis τ studijs quibus possunt dissimulationib9 τ conatibus friuolis recalcitrātes fecim9 ne aliqd? Puto q inuenimus τ quō humiliet ho seipm. Dico aūt vt adhereat hūilianti se veritati: nec dissimulet sed cooperet ei deuote pietatis affectu. Proinde cauebo deinceps q̄ sollicite potero duritiā cordis? sentiā τ plāgam dolorem meū: ne forte si insensibile fuerit sit etiā insanabile vuln9 meū. Ego vir videns pauptatē meā in virga idignatiōis eius ne veniat aīa mea in consortio eoz de qbus veritas ait: Et pcussi eos τ nō doluerūt? curauim9 babylonē τ nō ē sanata. Grauis curatio humiliatio hec: sz grauior morbus supbia ē. Que vtinā sic curet vt sanet hac cura. Consentiā itaqz aduersario meo acqescā iudicio meo. Cedā deniqz vrgenti aculeo ne pūgar. Tale enim esse reor quod dñs ait: Oīs q se exaltat humiliabit: τ q se humiliat exaltabit. Ac si dicat: Quisqs cōtra stimulum recalcitrauerit duplo pūgentur. Parcetur autez qui senserit τ dederit locum ire. Amen.

¶ De verbis apostoli. Nō est regnum dei esca τ potus. Sermo vnicus.

Solet apostolus paulus in verbis eē breuis: i sentētijs copiosus. Nō ignorauit hoc ille tā eloquētie q̄ sapiētie dotibus approbatus: q singula pauli verba tonitrua iudicabat. Tam signāter enim vniuersa depromit: τ sic intonat spū τ virtute: vt in serie ordinez: in sensu plenitudinē: in vtroqz cōnexionem mirabiliter ostēdat. Nō ē igt regnū dei esca τ pot9: sz iusticia τ pax: τ gaudium in spū scō. Quid ad hec dicitis vos gulosi τ luxuriosi: quoz deus vēter est: quoz vsus aut in vētre aut sub vētre est? q vt ait idē apls: In luxurijs enutristis corda τ corpa vestra. Audite audite: q: esca vētri τ vēter escis: deus aūt et hūc τ has destruet. Ue vobis q dormitis in lectis eburneis: τ lasciuitis in stratis vestris? q comeditis vitulū de armēto: τ bibitis vinū defecatū: τ pinnis vngemini vnguētis. Filij hominū vsqz quo graui corde q: pingui corpe? vt qd diligitis vanitatem τ veritatem negligitis? Pinguedo carnis delicie corpis: saturitas vētris: aut añ mortē vos deseret: aut vos in morte illā relinqtis: qm ingt sanctus dauid: Cum interierit nō sumet omnia: neqz descēdet cum eo gloria eius. Sicut oues in inferno positi sunt mors depascet eos. Oz bene sicut oues: q: detracto vellere mūdialiū deliciaz dure i psensqz detōsi sempiternis nudi deputabūtur incēdijs. Mors depascet eos: q: semp morient ad vitā: τ viuet ad mortem. Ergo hic vermibus corp9: illic aīa ignibus deputatur: donec rursus in felici collegio colligati tormentis penalibus socientur qui socij fuerunt in vitijs. O delicate qui delicijs τ vitijs circumfusus atqz confusus es: confusionem expecta τ mortem. Nō est regnū dei esca τ potus: nō purpura τ bissus: quia diues ille vtroqz circumfusus in puncto ad inferna descendit. Quid ergo? Sed iusti-

tia ⁊ pax ⁊ gaudium in spiritusancto. Attē-
dis ⁊ intendis: quia gaudiū in fine est. Sic
fatui filij adam precipiti saltu iustitiā trāsi-
lientes ⁊ pacem rem finalem in principiuꝫ
cōuertere ⁊ peruertere vultis? Nemo enī
est qui gaudere non velit. Non stabit ⁊ nō
erit istud: quia sicut non est pax impijs: sic
nec gaudere impijs dicit christus dominꝰ.
Prius est iustitiam facere: inquirere paceꝫ
⁊ persequi eam: ⁊ sic demū apprehendere
gaudium: imo a gaudio comprehendi. Sic
⁊ angelicus ille conuentus prius fecit iusti-
tiam cum stetit in veritate: ⁊ veritatis dese
ruit desertorem. Post hec illa pace firmati
sunt: que exuperat omnem sensum: quia cū
diuersis honore primatibus distinguātur:
nullus est qui murmuret: qui inuideat nul
lus. Lauda hierusalem dominū: lauda deū
tuum syon: quoniam confortauit seras por
tarum tuarum: benedixit filijs tuis in te.
Qui posuit fines tuos pacem: ⁊ adipe fru-
menti satiat te. Lauda ⁊ laudes replica: q2
munitissimis vectibus ⁊ inconuulsibilibus
seris clause sūt porte tue. Nullus inimicus
intrat: nullus exit amicus. Benedicti filij
tui in te omni benedictione spirituali in ce
lestibus cū christo. Jam non ē timor in fini
bus tuis: quia posuit fines tuos pacē. Nul
le ibi tentationes: nulla sese tentationū tur-
ma confundit: quia versipellis ille ⁊ tortor
longe est a muris tuis: ⁊ ille qui idem est:
omnia in identitate consolidat atqꝫ cōpin-
git. Cuius participatio inquit in idipsum.
Hic iam tertio hauriunt aquas in gaudio
de fontibus saluatoris: ⁊ nudis vt ita dicā
oculis deitatis intuentur essentiam: nulla
corporeorum fantasmatū imaginatione de
cepti. Ecce gaudium in fine: sed fine fine.
Miseri nos qui ab illa felici regione repul
si in hanc descendimus imo cecidimus va
nitatem. Filij syon ait propheta inclyti ⁊ a-
micti auro primo: quomodo reputati sunt
in vasa testea? Filij syon illius scilicet specu
latiue ciuitatis: quam edificauit dominus
vt videatur in gloria sua. Filij superne hie
rusalem que est libera ⁊ mater nostra. In-
clyti per dignitatem cōditionis: amicti au-
ro primo per dignitatem imaginis diuini-
tatis. Quomodo ergo ex his nos quidem
reputati sumus in vasa testea: in hec lutea
⁊ fragilia corpora degenerauimus? Exhi-
bent enim angeli frēs charissimi iustitiam
deo: pacem inter se: gaudium sibi. Sic et
⁊ tu homo noli prius rapere quod tuū est:
⁊ iustitiam deo: ⁊ pacem quam debes pro-
ximo noli contemnere: Justitia virtus est:
qua redditur vnicuiqꝫ quod suum est. Tu
non solum iustitiam: sed multas ⁊ multipli
ces iustitias debes creatori. Justus enim
dn̄s iustitias dilexit. Justitia tua dn̄e sicut
montes dei. Bene sicut montes: q2 plures
cumulos miserationū suarum ingessit tibi.
Et prius quidē te cū ceteris ⁊ inter cetera
creauit: non sine magne prerogatiua digni
tatis: dixit enī de oībꝰ fiant ⁊ facta sūt: post
hec vehemētissimo tui amore inflāmata il-
la maiestas redemit te. Nūqd vbo? Nō: sꝫ
triginta ānis operatus est salutē in medio
terre: affixus cruci: addictꝰ morti: ludibrio
deputatus. Deus tuus factꝰ est frater tuus
Nō angeloꝝ frater: q2 nusquā angelos ap-
prehēdit: sed semen abrae apprehendit. Cō
mune quidem habes ꝙ factus es: ꝙ frater
spāle. Adiecit adhuc grā nob̄ spālīꝰ qddā:
ꝙ de lata nos ⁊ spaciosa via digito suo tra-
xit: ⁊ posuit in ꝯsilio iustoꝝ ⁊ cōgregatione
Quid vltra debuit facē ⁊ nō fecit? Cuiꝰ vł
saxeū pectꝰ tāta ⁊ talis a tāto ⁊ a tali collata
bn̄ficioꝝ multitudo nō emolliat? Quicqd
igiť es: qcqd potes debes creāti: redimēti:
vocāti. Sꝫ cū iustitiā feceris fac ⁊ pacē. Qꝫ
diu enī sumꝰ i h̄ vase testeo ⁊ fragilitate cō
plexionis humane: nō possumꝰ īueniri scan
daloꝝ prorsus imunes. Si ḡ recordatꝰ fue-
ris ꝙ frater tuus hꝫ aliqd aduersum te: sis
humił ad veniā petēdā. Si tu habes aduer
sus illū: sis facił ad dādū: ⁊ oīa mēbra erūt
in pace. Sic enī ad duo ista charitatē ⁊ hu-
militatē paratissimi: nō poterimꝰ dissensio-
nē sentire. Discite ingt a me: q2 mitis sum
⁊ humił corde. Mitis qđ ptinet ad chari-
tatē: q2 charitas patiēs est: benigna est. Hu
miłr qđ aptať ⁊ spectat ad ipsam vbi ꝓprie-
tatē. Sic ꝓcedētibꝰ nob̄ erit gaudiū in spū
scō. Loqr qđ exptus nouit: inexptus igno-
rat. Aiał enī hō nō ꝑcipit ea q̄ sūt spūs dei.

Nũqd nõ plerũqꝫ orantibꝰ nob oĩa viscerũ
succutiunt occulta: ad memoriã gaudij illiꝰ
q̃ est mater nostra: ꝛ lachrymarũ vnda vul-
tus meditãtiũ sup fũdit. O si duraret: si ob
litus fuero tui hierusalem: obliuioni detur
dextera mea. Adhereat lĩgua mea faucibꝰ
meis: si nõ meminero tui: si nõ proposuero
tui hirlm in pncipio letitie mee. Uere ĩ pn
cipio letitie: qꝛ finis illic positꝰ est. Qñ cõ
scindes saccũ meũ dñe iesu ꝛ circũdab me
letitia: vt cãtet tibi glĩa mea ꝛ nõ cõpũgar?
Pricipiũ gaudij illiꝰ qđ h qñqꝫ sentimꝰ stil
la est de flumĩe illo descẽdẽs: cuiꝰ impetꝰ le
tificat ciuitatẽ dei. Qñ veniet tp̃s vt p hen
nibꝰ gaudijs in ipso diuinitatis fonte ꝑfũ-
dius ĩmergam? vbi vnda vndã sine ĩterca
pedine ꝛ interpellatiõe ꝯtinuet. Qñ veniã
ꝛ apparebo ante faciẽ dei? Qñ trãsibo ĩ lo-
cũ tabernaculi admirabil̃ vsqꝫ ad domum
dei? Qñ sicut audiuimꝰ sic vidimꝰ in ciuita
te dñi virtutũ? Eia igit frẽs huic ternario
fideliter insistamꝰ ꝛ semp simus memores
v̂bi illiꝰ: amice ad qd venisti: qꝛ nõ ad h ve-
nimus: vt simulatoria spe regem interficia
mus: sꝫ vt ei seruiamꝰ: qui est benedictꝰ in
secula Amen.

¶ De obsecratione: postulatione: oratiõe:
ꝛ gratiarum actione Sermo vnicus.

clij Qattuor mihi
vident orandi modos exp̃mẽ
apl̃i v̂ba dicẽtis: volo pmũ fie
ri obsecrationes: deinde orõ-
nes: post gratiarũ actiones. Sũt enĩ q̃s ad
huc pcti ꝯsciẽtia terret ꝛ cruciat: nõdũ acce
pta resistẽdi virtute: tũc. s. cũ primũ in ipso
pctõꝝ ceno iacẽtes spũs veritatis irradiat
ꝛ excitat: timere ꝛ erubescẽ eos facit dũ vi
dent ĩmanitatẽ criminũ: meritoꝝ exiguita
tẽ: ꝛ velut ardentẽ corã se gehennã expaue
scentes: qm̃ in seipsis boni nihil inueniunt:
aliũde apprehẽdũt vnde tegant. Sciũt enĩ
q nõ sit tutũ in ꝯspectu dei sui vacuos ap-
parere ꝯtra legis preceptũ: ꝛ multo minꝰ id
presumere audẽt plenis stercore manibus.
Quia ergo timẽt ꝛ merito timẽt: p seipsos
accedere studẽt q̃si p alios supplicare. Tale
est illud orõnis genꝰ quo solemꝰ vti dicẽtes
Scẽ petre ora pro nobis: ꝛ silĩa. Marie v̂o
illud obseratio est manifesta: per passionẽ ꝛ
crucẽ tuã ꝛc̃. in hũc modũ. Tale igit videt
ac si latro deprehensus ꝛ iã vicinꝰ suspẽdio
qñ penitꝰ desperat: nec inuenit in se vnde
miaꝫ deprecet: extẽdẽs brachia dicat: qꝛ sic
passus ẽ xp̃s: vt eoꝝ a quibꝰ tenet aĩos mõ-
ueat ad pietatẽ. Credo ego de talibus dici
posse: qꝛ regnũ celoꝝ vim patit: ꝛ violẽti ra
piũt illud. Uim faciebat regno celoꝝ publi
canus ille: q dũ nõ auderet oculos ad celũ
leuare: ip̃m celũ ad se potuit inclinare. Si-
mile aliqd mulier illa egisse videt: q̃ ꝑflu-
uiũ sãguis hñs diu timẽt ad christũ accedẽ
fecit ab eo virtutẽ exire. Furtim enĩ tetigit
fimbriã: ꝛ curata est ab infirmitate. Unde
ꝛ indignãtis q̃dãmõ verbũ videt qđ de ea
dñs ait Quis me tetigit. Et addidit Sensi
de me virtutẽ exisse Non credo q sit inter
vos quispiam: sed fortasse nõnulli in secula
ri habitu vel ꝯuersatione potuerunt aliq̃n
experiri quod loquor: vt. s. inuiti profluuiũ
sanguinis paterent: eius inquã sanguinis
q regnũ dei nõ possidebit. Eteni qui facit
peccatũ seruus est peccati: nec sua se pote-
rit continere virtute etiã cũ volet. Huic er
go minime expedit per seipsum ad christuꝫ
accedere: sed tangere siquã inuenerit eius
fimbriã: hoc est ꝛ eũ extremũ in ecclesia ꝯsi
derare hominẽ quẽ humiliorẽ viderit: q̃ ẽ
vestis christi. Eum inquam qui elegit abie
ctus esse in domo dei. Oportet considerare
qꝫ vere est fimbria posita in ora vestimenti
ad quam vtiqꝫ spiritualis vnguenti descẽ-
dens a capite copia tota decurrit. Hunc si
beneficijs aliquibus seu prece humili atqꝫ
cõfessione pura tetigerit: vt affectum eius
erga se moueat ad compatiendum sibi ha-
beat fidem: ꝛ sine dubitatione sanabit. Il-
lud tamen non erit fimbria: nõ a se: sꝫ a chri
sto exisse virtutẽ: qui ꝛ tangi se ꝑtestatur in
fimbria. Expressi vobis quantũ potui qua-
le sit: ꝛ cui anime necessariũ genus obsecra
tionis. At v̂o iam ꝯtinendi virtute accepta
secure accedit qui sibi cõscius fuerit pro de

lictis preteritis veniam petens: ⁊ vtitur ora-
tione: que nimirū oris est ratio: quādo iam
ore suo loquitur cum deo suo. Hinc illud est
q̄ maria magdalene quāq̄ non minus hu
milis emorroissa illa: nō sic tñ veretur accedē:
sed rigat lachrymis pedes: capillis tergit:
vngit vnguento: osculat ore deuoto. Unde
satis liquet q̄ oīno iā posuerat in corde suo
a peccato iam deinceps abstinere: ⁊ quasi
profluū stabat. Qđ si iam cōsecutus es ⁊ tu
primū est vt ipsi dño loquēs in orōne reco-
gites ānos tuos in amaritudine aīe tue: de-
hinc postq̄ in lamentis pnīe aliquādiu pse
uerās hilaritatē quādam ⁊ fiduciā ↄcepis
indulgentie: accede iam ad postulatōes: vt
secure iam tanq̄ recept⁹ in grām dei tui cō-
seruis tuis audeas petē qđ oportet. At for-
tasse requiras: vñ aut quō nosse poteris vtrū
hanc ↄsecutus sis indulgentiā. Sic nimirū
cōseruando humilitatis grām diuina solet
pietas ordinare: vt quanto qsq̄ plus pficit
eo minus se reputet pfecisse. Nā ⁊ vsq̄ ad
supremū exercitij spūalis gradum qsq̄s eo
usq̄ pfecerit aliqd ei de pmi gradus imp-
fectione relinqtur: vt vix primū sibi videatur
adept⁹. Attñ scio qd hodie lectū sit de euā-
gelio. Dixit iesus paralitico. Cōfide fili: re-
mittuntur tibi pctā tua. Et reputatū est ei i blas
phemiā. Ad ille nimirū cui cogitatio hoīs
cōfitebitur quid cogitatis inqt mala in cordi-
bus vestris. Blasphemare me blasphema-
tis: ⁊ quasi ad excusandā visibilis curatōis
virtutē mihi visibilē vsurpare intēditis. Sz
ego vos potius blasphemos eē cōuinco: si-
gno pbans visibili inuisibilē ptātem: vt scia
tis inqt: q: ptātem hz filius hoīs dimittēdi
in terra pctā: tūc ait paralitico. Surge tolle
grabatū tuū ⁊ ambula. Et tu ḡ si iam surgis
desidio supernoꝝ si grabatū tollis. s. a terre
nis eleuaris voluptatib⁹ vt non feratur aīa a
ↄcupiscentijs eius: sed magis ipsa vt dignū
est regat illđ ⁊ ferat quo nō vult: si demum
ambulas que retro sunt obliuiscēs et ad ea
que ante sunt te extendēs desidio ⁊ p pctō
proficiēdi: curatū te esse nō dubites. Neq̄
eni surgere poteras si nō aliquaten⁹ on⁹ eēt
alleuiatū: nec grabatū tollere: nisi exonera-
tus magis: nec ambulare feruore conuersa-
tionis cū graui molle possibile est. Propter
qđ fiducialiter iam postulare pōt q eiusmo
di est. Tñ caueat ne forte aut postulet non
postulanda aut min⁹ postulet que a deo sūt
postulanda: aut ea tepide querat: que toto
affectu ⁊ oīmi tpe sunt querenda. Petitis ⁊
non accipietis eo q̄ male petatis: ait iacob⁹
Sic agit oīs qui terrena querit vltra neces-
sitatem: qui mundialē glīam sectatur aut vo-
luptatem: tale etiā qđ solēt hoīes seculares
postulare in orationib⁹: vt mortē inimicoꝝ
⁊ cetera talia q̄ non licet. At vō tpalia si de
fuerint petēda qdem sunt quātū necessitas
humana requirit. Sed iuxta beati gregorij
sententiā non sunt hec nimie requirenda.
In quo etiā genere illa sunt spūalia sine q-
bus salus constare pōt: vt sermo sciētie: grā
curationū: oīaq̄ de qbus certū nō habem⁹
qd expediat nobis: vtpote si te fatigat tēpta
tio supplicandū qdem pro ea vt auferatur
a te: sed non nimis obnixi: qm̄ in talib⁹ me-
minisse semper oportet apostolice illius sen
tentie. Nos enim qd oremus sicut oportet
nescim⁹: sed ipse spūs postulat pro nobis ge
mitibus inenarrabilibus. Et deo magis cō
mittere debemus: q̄z temere aliquid apud
nos diffinire. Hec autez sunt toto affectu ⁊
omni tempore postulanda: pro quibus in-
cessanter ⁊ obnixe quātuz poterunt clamēt
ad deum desideria tua: scilicet vt habeas
gratiam eius bonam: ⁊ placere possis i ocu-
lis pietatis ipsius: ⁊ in eo viuas: ⁊ moriaris
in ipso: vt gloriam eius videre: ⁊ ipso frui i
perpetuum merearis. De his enim dictuz
est. Sine intermissione orare. Unde pphe-
ta. Exquisiuit te facies mea: faciem tuam
domine requiram. Et alibi. Unam petij a
domino: hanc requiram: vt inhabitem in
domo domini omnibus diebus vite mee.
Porro ad quartum orationis genus quod
est gratiarum actio: per paucos attingere
credo. Et quo rarius eo preciosius ē. Mul-
tam enim prorsus gratiam inuenit apđ deū
iuxta promissionem suam qua exaudit ante
q̄z inuocetur: ⁊ testimonium reddit spūi ei⁹
spūs quē hz ex deo: qm̄ exauditus ē deside-

rium eius:ita vt certus iam orare qdem nō
sed grās agere possit. Sic eni in lazari resu-
scitatiōe dn̄s lꝫ nihil prius orasset pater in-
qt tibi gratias ago quia exaudisti me. Pria
igit̄.i.obsecratio verecundo fiat affcū:scd̄a
quā ꝓꝑe diximꝰ oṙonē affectu puro vt vꝫ
non dissimulemꝰ pctā:nō nos palpemꝰ scié-
tes ꝙ q̄sqꝫ miaꝫ inuenit apud deū si inuen-
tus fuerit durus:vꝫ in semetipsum. Tertia
idest postulatio amplū querit affectū ⁊ fidu
cie latitudinē:sicut scriptū est:postulet autē
ī fide nihil hesitās. Credo eni ꝓpterea dcm̄
Quēcūqꝫ locū calcauerit pes vester:vester
erit:qꝛ tantū impetrabimꝰ quātū porrexeri-
mus pedē fidei. Quarta que est grāꝝ actō
ipsa dꝫ esse deuotiōe plenissima:⁊ delitijs af
fluens. Jam v̊o de reuerentia oṙonis in eo
qđ lectū est caplō ipsius regule vos mō sol-
licitauit auc̄tas:ex cuius occasione aliq̄ de
oṙone dicēda putaui. Jllud tn̄ breuit̄ dico.
Nōnulli vt arbitror expti sunt accidere in
oṙone aliqn̄ ariditatē ⁊ hebetudinē quādā
mentis:vt solis orātes labijs nō satis atten-
dant:neqꝫ que dicāt:neqꝫ cui loquāt̄ ꝓ eo
ꝙ velut ex ꝯsuetudine quadā cū minus di-
gna reuerentia ⁊ sollicitudine accesserunt.
Quid eni alıđ cogitare dꝫ frater intrās ad
oṙonem q̄ꝫ ꝓpheticū illđ:ingrediar ad tab-
naculū dn̄i admirabilis:vsqꝫ ad domū dei?
Oino siqdem oportet nos oṙonis tpe curiā
intrare celestē. Jllā inq̄ꝫ curiā:in q̄ rex regū
stellato sedet solio circūdante eū innumera-
bili ⁊ ineffabili btōꝝ spirituū exercitu. Vn̄
⁊ ipse q viderat qꝛ maiorē numeꝝ nō inue-
nit milia ait miliū ministrabant ei:⁊ decies
centena milia assistebāt ei. Quāta ḡ cū reue
rentia quāto timore quāta illuc hūilitate ac
cedere dꝫ a palude sua ꝓcedēs:⁊ repens ra
nūcula vallis? Oꝫ tremebūdꝰ q̄ꝫ simplex q̄ꝫ
hūilis q̄ꝫ deniqꝫ sollicitꝰ ⁊ toto intētus aīo
maiestati glīe in p̄ntia angeloꝝ ī ꝯsilio scōꝝ
⁊ ꝯgregatiōe assistere potit miser homūcio
Jn cūctis igit̄ actiōibꝰ nr̄is multa opus est
vigilantia:sꝫ p̄cipue in oṙone. Eteni sicut ī
reglā nr̄a legimꝰ licet oī hora ⁊ oī loco ocli
dn̄i sup nos speculent̄ maxie tn̄ in oratione
Licet eni semp videamur:sꝫ tunc etiā p̄nta-
mur ⁊ ostn̄dimꝰ nos q̄si facie ad faciē cū deo
loquētes. Porro q̄ꝫuis vbiqꝫ sit deꝰ:in celo
tn̄ orandus est. Vbiqꝫ oṙonis tpe cogitādꝰ
vt mensura eius nō oratorij tecto nō aeris
spatio nō ipa retardet̄ nubiū dēsitate:iuxta
eā formaꝫ q̄ nobis a xp̄o tradita est vbi ait.
Sic orabitis. Pater nr̄ q es in celis. Celum
eni q̄dā p̄rogatiua sedes siue thronꝰ dei vo
cat̄:qꝛ ad eā cōpatiōnē qua deū angeli scti ī
celis ⁊ electoꝝ aīe vidēt nos miseri ⁊ pegri-
ni sup terrā vix solū hr̄e videmur. Sic igit̄
oret q orat tanq̄ꝫ assumptꝰ ⁊ p̄ntatus ei qui
sup thronū excelsum ī angelis q minime ce
ciderūt ⁊ eleuatū in hoībꝰ quos suscitauit
de puluē inopes ⁊ erexit de stercore paupes
Sic inq̄ꝫ semetipsum ꝯsideret sic attendat
tāq̄ꝫ p̄ntatum dn̄o maiestatis:vt dicat cum
abraā. Loquar ad dn̄m meū cū sim puluis
⁊ cinis. Et qꝛ tuo p̄cepto cōmonitꝰ tuo isti-
tutōe formatꝰ:te p̄sumo orare dn̄e deꝰ fons
pietatis.

¶ De victoria sapientie contra maliciam.
Sermo vnicus.

Sapiētia vincit cliij
maliciā:dū sathanam cōterit
dei virtꝰ ⁊ dei sapia xp̄s. Atti-
git ḡ vsqꝫ ad finē fortiter:ī ce-
lo qdem eijciendo supbū:ī mūdo supando
malignū:in inferno spoliando auaꝝ. Et di-
sponit oia suauiter:in celo scōs angelos cō-
firmādo:in mūdo venundatos redimendo
in inferno captiuos liberando. Aut si meliꝰ
placet accipiamꝰ hoc mō. Ordinata ꝓcedit
acie aduersus pctī septē gradus:spūs septi-
formis. Et p̄mꝰ ꝯtra negligētiā timor exur-
git. Nimiꝝ ip se est quo cōcutit̄ aīa:discutit̄
ꝯsciā:excutit̄ sopor letalis:incutit̄ sollicitu-
do. Deniqꝫ q timet deū nihil negligit:sed
veret̄ oia opa sua. Ceteꝝ vt grauior sit con-
flictus squama squame iungit̄:⁊ sese comi
tātia sīt ī hūano corde negligētia sui ⁊ curio
sitas ceteroꝝ. Triplex ē vt ait sapiēs icōmo
dū qđ đ domo eijcit hītātē:fumꝰ stillicidiū
⁊ mala mulier vxor. Quādo v̊o hec deerūt
negligenti? Propria qdem negligit:fumuꝫ
non abigit:vxorē non corrigit:tectum non
reficit. Fumant pctā nullo misericordie stu-
dio ⁊ nullis lachrymarum vndis extincta:

⁊ fumus ille teterrimus eſt ⁊ intolerabilis:
malignatur voluntas ipſo neglectu quoti-
die deterior ſemetipſa: ſtillat ſuperius iudi
cis indignatio: ex defectu vtiqꝫ charitatis:
que ſola operit multitudinem peccatorũ.
Egrediatur itaqꝫ foras neceſſe ē qui curio-
ſus iam exteriora cõſideret: qui ſic interna
deſpicit: preſentia non inſpicit: futura non
proſpicit. Euidēter proinde curioſitati pie-
tas aduerſatur: ⁊ quem illa a corde euocat:
iſta reuocat. Nimirũ pietas ipſa eſt cultus
dei: ⁊ in corde colitur: que in corde cogno-
ſcitur habitare. Parit autem curioſitas ex
perientiam mali: vt facile qui per multa va
gatur offendat: facile cadat in laqueum: fa
cile inueniat quod pernicioſe delectet. Cõ
fligit ſane aduerſus hanc ſcientie ſpiritus:
docens eligere bonum: reprobare malum:
docens quid periculoſum ſit: quidue expe
diat experiri. Uerum in multis iam in ex-
perientiā concupiſcentia tranſire videtur.
Habes hos gradus ī dina filia iacob: quā
nimirum ad videndas alienigenas mulie-
res egreſſam emor filius ſichem rapuiſſe:
corrupiſſe: ac demum triſtem blandimētis
deliniſſe legitur: ita vt vt illius anime: ani-
ma eius adheſerit. Dico autem in concupi
ſcentiā ideſt in affectuꝫ cordis pertranſiſſe
hominem: qui legem ſpreuit: honeſtatē ab-
iecit: valefecit pudori: timorem autem do-
mini penitus tranſilijt: ſoloqꝫ vehetur ap-
petitu: ſequitur concupiſcentiam ſolam: ſo
la trahitur voluptate: ⁊ eſt apud eum ꝓ ra
tione voluntas. Contra igitur hāc cõcupi
ſcentiam mali dimicat fortitudo. Neqꝫ.n.
vlla iam niſi in manu forti liberatio eſt. In
dicat ſibi homo ieiunia: corpus caſtiget: et
ſubijciat ſeruituti: ne forte iaꝫ de radice co
lubri egrediatur regulus de concupiſcētia
cõſuetudo. Quemadmodum enim miſera
nimium ⁊ miſerabilis humana fragilitas:
ſine pruritu cõcupiſcentie: aut impetu deſi
derij ipa cõſuetudine ad illicita trahatur:
vtinam omnibus liceat ignorare. Nimirũ
peccatum faciēs ſeruus ſit peccati. Seruꝰ
plane diaboli ad praua queqꝫ ꝓtrahitur ſe
quens: a quo nimirum captiuus tenet̄ ad
ipſius voluntatem. Eſt autem conſuetudo
hec grauis quedā ⁊ pernitioſa cathena ſol
uēda vtiqꝫ facilius qꝫ rumpēda: vt hic ma-
xime illud vulgare ꝓuerbiũ oporteat vſur-
pari induſtriā violentia potiorem: vt quē
admodum vis vi repellitur ⁊ feruore ſpũs
feruor extinguit̄ deſideriorꝫ: ſic maligni ar
tem arte deludas: ⁊ cõſuetudini conſilium
opponat̄. Alioqn ſi forte violentiā queras
⁊ caſtigationem corporis ſperas cõſuetudi
ni preualere: timēdũ omnino eſt ne ſit ꝑni
cioſus labor ⁊ ꝓus ſubſtātia ipa deficiat qꝫ
inolita cõcupiſcētia: ꝓſertim quoniam que
dam altera natura ſit ipa conſuetudo. Ne-
ceſſarium itaqꝫ cõſilium eſt: vel ab ipo ma-
gni cõſilij angelo miniſtratum: vel ab hoīe
aliquo ſpũali qui cogitatiões ſathane ſpũa
liaqꝫ remedia nõ ignoret. Subtrahēda oc-
caſio eſt: ⁊ opportunitas fugienda peccati.
Legimus fratrem in heremo fornicatiōis
ſpũ grauiter impugnatuꝫ. Laudabili pror-
ſus induſtria a patre curatum. Aduocans
enim ſenior fratrem alterum ſecreto iuſſit:
vt eum laceſſiret iniurijs: ⁊ prior ipe quaſi
accepta ab eo iniuria quereretur. Anxia-
bat̄ ille ⁊ quaſi cõfuſus vehemēter ſic obli-
tus eſt in breui priſtine tentationis: ut que
rēti de ea nõ ſine admiratiõe plurima. Re
ſpõderet. Pape viuere non licet: ⁊ fornica
ri licet? Sed forte necdum venit cui repoſi
ta victoria eſt: quē triũphus manet: cui co-
rona debet̄: ⁊ ꝯtēptus ex cõſuetudine ꝓce-
dit: vt tāto liberius quāto deſperatiꝰ pec-
cans: totas iā cõcupiſcentie laxet habenas
toto impetu ferat̄ in preceps: ſicut ſcriptuꝫ
eſt: Peccator cum venerit in ꝓfundum ma
lorum cõtemnit. Hũc ergo cõtemptum ne
ceſſe eſt: vt ſpũs intellectus impugnet illu-
minās tenebras cordis: ⁊ lucem diuine mi
ſericordie ⁊ copioſe miſeratiõis infundēs.
Intelligentia enim diuinis ⁊ altiſſimis re-
bus attribuēda eſt: quaſquidem humana
ratio nullatenus: difficile autem vel ipa fi-
des comprehēdere poſſit: vt eſt illud: Ubi
habundauit delictum: ſuperhabũdauit et
gratia. Iaꝫ ſi contēptus ꝑſtiterit accidere
neceſſe eſt ⁊ maliciam vt quā poteſt cõſola
tionem deſperatꝰ miſer admittat: ⁊ cui nõ
eſt pars in bonis letetur vel in malis. Lete

tur cuꝫ malefecerit: ⁊ in rebus peſſimis exultet. Ex hoc ergo ſolum hoc remedium ē vt ipſa aduerſus maliciam ſapientia cōgrediatur: ꝓpriaqꝫ dextera ꝓlietur: que ſuccūbere omnino non nouit. Quomodo enim liberetur que in babylonē deſcendit? niſi preueniat in benedictionibus ſuperne dulcedinis: vt clauum clauus expellat: ⁊ peſtiferum dulcedinē vitiorꝫ iocūditas ſpūalis vnctiōis excludat? Attingit ergo a fine vſqꝫ ad finē ſapientia victrix eradicando ſingula vitia: ſingulaſqꝫ inſerēdo virtutes. Excutitur ſiquidem negligētia: vt timoris ſpūs repleat mentē? abijcitur curioſitas: vt ſuccedat pietas: experientia mali fugatur: apponitur ſcientia? ſic ⁊ concupiſcentie ꝓualet fortitudo: ⁊ conſilium conſuetudinem amputat? ⁊ intellectus vigens contēptū amouet: ⁊ diſparente omnino malitia ſapientia regnat. Qua quidē triumphante de cetero miſeram illam animam quaꝫ pernitioſe negligentia ſoporauerat: peius exhortauerat curioſitas: attraxerat experiētia: tenuerat concupiſcentia: ligauerat conſuetudo: contēptus in carcerē truſerat: malitia iugulauerat: timor ſuſcitat? pietas blande demulcet: ſcientia quid actū ſit indicās dolorē apponit quid ſuū ē: fortitudo erigit: cōſilium ſoluit? intellectus educit de carcere: ſapientia mēſam ponit: refocillat eſurientē: ⁊ ſalutaribus reparat alimētis.

De querēda ſapiētia. Sermo vnicꝰ.

cl iiij N hoc mundo quid facimus fratres? aut qd facimus de hoc mūdo? Si ſaluari ꝯtendimꝰ a pñti ſclo neqꝫ qd adhuc de mūdo decernimus? Si exire volumꝰ? qd adhuc cōpedes nr̃as nobiſcuꝫ trahere laboramus. Ponamus eas aureas eē: ſed multo melius ē ſine his liberari: qꝫ earꝫ occaſiōe teneri. Nō extimemꝰ ꝓcium: ſed īpedimētū cōſideremꝰ: ne ꝓter ipſam q̄ dura ſatis reputāda ē ꝯditiōis neceſſitatē: etiā cupiditatis viſco inherere his incipiamus: ⁊ inanis ſolicitudinis nexibꝰ irretiri. Quid enī ī cōpedibꝰ faciat qs? Percūctari forte minus cōgruū iudicet: qꝛ videlicet ad patiendū qꝫ ad aliquid faciēdū ſoleant hoīes cōpediri: ⁊ actiōis īpedimēta cōpedes ſunt ⁊ adminicula paſſiōis. Agēdū tñ nobis ē aliqd in hoc mūdo: nō qdē de hoc mūdo: ſed in hoc mūdo. Cū enī legitur: adaꝫ in loco voluptatis ab initio poſitꝰ vt operaretur? qd ſanū ſapiēs filios eius in loco afflictiōis ad feriendū poſitos arbitretur. Operemur ergo: ſed cibū qui non perit? operemur opus ſalutis noſtre: operemur in vinea domini: vt denariū diurnū mereamur: operemur in ſapientia que dicit: Qui operātur in me nō peccabūt. Ager ē mūdus. Fodiamus ī eo: theſaurus abſcōditus latet: effodiamus eū. Ipſa eſt ſapiētia que trahitur ď occultis. Omnes eā queramus: omnes cōcupiſcamus eā. Sed fruſtra querit: qui ī lecto querit. Neqꝫ enim inuenitur in terra ſuauiter viuentiū. Lectulus ē: ⁊ ibi gygantem queris? Tuus lectulus ē: ⁊ ibi īuenire ſperas: qui diuerſoria ſemꝑ ignorat? Si queritis inquit querite: ⁊ cōuertimini ⁊ venite. Unde queris? A lectulo tuo. Si queris cōuertaris. A voluntatibus tuis inquit auertere. Et ſi in volūtatibus meis inquis: non inuenio? vbi inuenio ſapientiaꝫ? Uehemēter enim eam deſiderat anima mea. Nec īueniſſe ſufficiat ſi contigerit inuenire: niſi menſuram bonam ⁊ confertaꝫ ⁊ coagitatā ⁊ ſupereffluentem ponam in ſinum meum. Merito quidē: Beatus enim homo qui inuenit ſapientiam: ⁊ qui affluit prudētia. Quere ergo dum inueniri poteſt: ⁊ dum ꝓpe eſt inuoca illam. Uis audire qꝫ ꝓpe ſit? Prope eſt verbum ī corde tuo ⁊ in ore tuo: tm̄ recto illud ſi queſieris corde. Erige cor ſurge de lectulo tuo: vt non fruſtra audias admonentem ſurſum habere cor. Sic eniꝫ corde inuenies ſapientiam: et ore afflues prudentia. Sed affluere: non effluere vel euomere cura. Nimirum mel inueniſti: ſi inueniſti ſapientiam. Tamen ne multuꝫ nimis comedas: ne forte ſaciatus euomas illud: ſic comede vt ſemꝑ eſurias. Nā ⁊ ipſa dic̄: Qui comedit me adhuc eſuriet. Noli mltū reputare qđ hēs: noli ſaciari ne euo-

mas ⁊ hoc ipsum qd videris habere aufe-raē a te: quippe q ante tps querē destitisti Neqꝫ tū pōt inueniri dū ꝑpe est ab inqsiti one vel inuocatiōe cessandū est. Aliter quo qꝫ: Sicut q mel comedit multū ait idē salo mon nō est ei bonū: ita q scrutator est maie statis opprimeē a glia. Quid tu pilate feor sum interrogas dñm vt tibi susurret in au re quid sit veritas. Multū est a te. Nō da bis sctm̄ cani nec margarita porco. Quere potius fidei gustū: sapientā intellige: sacie tatē intelligētie interīz ne reqras. Merito interī merito frēs reuerberata facie ꝓtin⁹ resiliuit ⁊ responsum nō sustinēs egressus est ad iudeos: q ambulare cepat in magnil ⁊ in mirabilib⁹ sup se qd esset veritas pcū ctatus. Quo circa qram⁹ nos sapiaz in cor de ⁊ sapiam q̄ ex fide est: queādmodū apls ait. Non plus sape q̄z optet sepe: sed sape ad sobrietatē. Sobria qdem sapia est in pe nitudine pctoꝝ pteritoꝝ in cōteptu psenti um cōmodoꝝ in desiderio futuroꝝ pmioꝝ Inuenisti plane sapientā si prioris vite pec cata defleas: si huius sclī desiderabilia pui pendas: si eternā beatitudinē toto deside rio cōcupiscas. Inuenisti sapiaz si tibi hoꝝ singula sapiūt ꝓut sunt: vt hec qdē amara ⁊ oīno fugiēda istaqꝫ velut caduca ⁊ transi toria cōtemnēda illa vero vt pfecta bona ⁊ totis appetēda desiderijs itimo quodā aī sapore diiudices ⁊ discernas. Atqꝫ hec q dez sobria est sapiētia: ⁊ vomitū nescit: vbi ⁊ timoris frigus recordatiōe pctoꝝ ⁊ cha ritatis feruor ex appetitu diuinaꝝ pmissio nū tepiditatē amouet eaꝝ q̄ nunc sunt pes simaꝝ occupationū: vbi nec euomas sapiaz nec euomaris ab ea. Sicut eni beatus hō q inuenit sapiam: sic etiā btūs vir vel beati or q moraē in sapia. Forte eni h̄ ad effluēti am spectat. Sane in his tribus ore effluis sapia vel prudētia: si sit in ore ꝯfessio ꝓprie iniqtatis sit grarū actio ⁊ vox laudis. Sit etiā s̄mo edificatiōis. Nimiꝝ corde credi tur ad iustitiā: ore aūt cōfessio fit ad salutē atqꝫ in pncipio iustus accusator est sui. naz in medio magnificare deū: in tertio quoqꝫ affluit sapiētia eatenus q̄ edificare pximū debet. Aut vero ⁊ in opere effluendū est sa pientia ⁊ maxime. Queram⁹ ergo ⁊ in ope triplicē affluentiā. Nam ⁊ olim dictū est a sapiente quodā q̄ sapiētia tripliciter scri beret. Itaqꝫ si vos melius nō habetis puto ego q̄ ad opus ptinet copiose satis afflue re sapientia: qcunqꝫ inter nos cōtinēter pa tiēter ⁊ obediēter cōuersanē: tamē vt fide lis obedientia ꝓpriam mortificaret volun tem hūilis cōtinētia carnalē pīter ⁊ secula rez amputet volūtatē: hilaris patiētia vtrā qꝫ similiter ⁊ corporalē scilicet ⁊ mundialē viriliter sustineat aduersitatē.

¶ De verbo psalmi quis ascendet in mō tem domini. Sermo vnicus clv

Dis ascendet in montem domini: aut qs sta bit in loco scō eius? Verbum exhortatiōis ē frēs mei vt qñ qdem oēs ascendē nitem̄. Oēs tendim⁹ in sublime sursum aspiram⁹ oēs: oēs conam̄ in altū: illuc studeamus ascēdere vbi bonū vbi securū sit nos esse vnde cadē nō opte at: vbi stare possimus Nec modo vt deside riū ꝓuocet ascēsorē mōtis huius ꝓpha re grit vmbrā etiā: vt ascēndere cupientē mo dū doceat ascendēdi. Felix q huius mōtis ascēsiōes in corde suo disposuit cōcupiscēs ⁊ desiderans in atria dñi. Siqdem mons iste mōs vber bonoꝝ oīum cumul⁹ mōs vo luptatis eterne dom⁹ dei est. Et bti q habi tāt i domo tua dñe: i scl̄a scl̄oꝝ laudabūt te Audisti testē fidelē q: mōs est domus ista. O israel q̄z magna est domus dñi ⁊ ingens locus possessionis eius: magnus ⁊ nō hēt consumationē excelsus ⁊ imensus. Immo vo nō solū mōs est: sꝫ ⁊ mōs montiū: multe in eo māsiones ⁊ multi mōtes. Deniqꝫ etiā fundamēta eius in mōtib⁹ scis. Et ne hec qdē tacuit scūs isaias. Erit inqt mōs dom⁹ dñi in vertice montiuz: ⁊ eleuabitur super omnes colles. Quidni montiuz mons sum datus exultatione vniuerse terre: vbi tam multiplex omium delectabilium copia vbi vna copiarum omniuz plenitudo? Erit enī mons pacis mons gaudij: mons vite mōs glorie. Et hij omnes vnus mons consu mate felicitatis. An non mons pacis pax

sup omnē pacem? pax que exuperat omnez
sensuz. Plane mons magnus pax in corde
pax in carne pax ab iniqs hoībus pax cum
oībus ꝓximis pax ab ipis demonibus pax
cum deo. Et pacis non erit finis. Erit gau
diū sed quale dn̄s ait. Gaudiū plenū secu-
rū: gaudiū qđ nemo tollat a nobis. Sed ⁊
vitā habituri sumus ⁊ abundanti⁹ hituri
qꝛ nō possit inefficax esse tāti pastoris aduē
tus: qui ad hocipz venit ad oues: sicut ipe
testat vt vitā habeāt ⁊ abundātius habeāt
Nūqd nō etiā tibi mons videt eternū glo
rie pōdus supra modū in sublimitate? Por
ro ex his oīb⁹ ⁊ si qua possunt ꝯsiderabilia
cogitari similiter vna ē beatitudis mēsura
bona ⁊ cōferta ⁊ coagitata supeffluēs: ac si
plurimos mōtes aliū qdē aureū: aliū argē
teū: aliū ex iacinctis ⁊ smaragdis: atqꝫ om-
niū gēmaꝝ gloria: aliuz quoqꝫ ex vermicu
lo purpura ⁊ bysso: ceterisqꝫ eiusmodi opi-
bus pariter coaceruans in vnum redigas
montē. Oīa eni nobis multiplicata reddēt
Et q auꝝ argentū lapides ꝑciosos supedi-
ficauerit fundamēto edificiū hūile in men
sos montes excreuisse mirabit: ⁊ ex modi-
co semie magnos metet nō tam manipulos
qꝫ aceruos manipuloꝝ. Quis ḡ ascēdet in
montē dn̄i? aut qs stabit in loco scō ei⁹? In
nocens manibus: ⁊ mūdo corde. Beatus
ille si qs tn̄ ille est. Quis gliabit innocētes
manus aut castū se habere cor? Non mun-
dus a sorde ⁊ infans cuius vni⁹ diei est vi-
ta sup terrā. Unus tn̄ est inter noxios ino
cens? mūdus inter ipuros: inter mortuos
liber. Unus ⁊ nō extimabit alius absqꝫ eo
Ipse est de quo legisti. Nemo ascēdit in ce
lū nisi q descēdit de celo: fili⁹ hoīs q est i ce
lo. Erat eni innocēs manib⁹ qꝛ pctm̄ nō fe-
cit: sed multa bona opat⁹ est vt iudeis libe-
re aiebat. Quis ex vobis arguet me de pec
cato? An nō mūdissimū cor fuisse qs dubi-
tat vnicū psonalit sapie? in q̄ nihil inqnatū
incurrit? Attigit aūt vbiqꝫ ꝓpter suaz mū-
diciā. Sed nō inuanū accepit aīam suā q so
lus potestatē habuit ponēdi aīam suā ⁊ ite
rum sumēdi eā. Nō inuanū accepit nascēs
nō iuano posuit moriēs: nō iuano recepit
surgēs. Aut quō nō in dolo nō iurauit ꝓxi
mo suo? quō nō inuano accēpit aīam suam
Quō non inuano oīa illa ꝑfecit si hic solus
acipiat benedictionē? Ita ne optebat xp̄m
pati resurgere ⁊ sic intrare in gl'iam suam?
Sua erat. Que vtilitas in sanguine eius?
dum oēs descēdimus in corruptionē. Que
veritas in ꝓmissione? si vt supra meminim⁹
nemo ascendit in celū nisi q de celo descen
dit? Esto hic accipiat bn̄dictionem miam
quare? At non solus hic accipiet aut certe
magis nō sibi soli accipiet si aduertas. Per
ge eni ꝑ sacra verba ꝓphetica: ⁊ vide quo
nā modo velut oculte multitudinē subin-
ducit. Loquebat de vno ⁊ dicebat hic accī
piet sed cōtinuo trāsfudit in hanc genera-
tionē ⁊ ait: hec est generatio querētiū dn̄m
vt in vno nō psone singularitatē intelligas
sed spūs vnitatē. Hic nimiꝝ sponsus: ⁊ hec
sponsa est: ⁊ scimus qd dixit: iam non sunt
duo sed vna caro. Ita ergo hic ascēdet hic
accipiet benedictionē: sed ascendēt ⁊ cū eo
vel magis i eo q ab eo accipiēt bn̄dictionē
Audi hoc a ꝓpħa. Etenī bn̄dictionē da-
bit legislator ibūt de virtute in virtutē vi-
debitur deus deoꝝ in syon. Atqꝫ hoc est ꝓ
pter qđ optebat xp̄m pati ⁊ surgere a mor-
tuis: vt ꝑdicet in noīe ipsius pnīa ⁊ remis-
sio pctōꝝ ⁊ pnīa ad innocētiaz: remissio ad
munditiā deputet. Beatus eni nō in quo
nō inuenit pctm̄: sed cui non iputabit dn̄s
pctm̄. Ait eni. Inueni hominē ꝛm cor meū
Nunqd vt gloriari possit castū se habere
cor? Non. Quia stelle nō sunt mūde in cō-
spectu eius. Sed cor cōtritū ⁊ hūiliatū de⁹
non despiciet. Cor contritū est ꝓximū cor
di mūdo: ⁊ hoc est eē ꝛm cor dn̄i vel iuxta
cor ei⁹. Siqdem ꝓpe est his q tribulato sūt
corde. Samaritan⁹ est ꝓxim⁹ illi q incidit
in latrones. Non iurauit in dolo huic ꝓxi
mo suo: sed faciet qđ ꝓmisit. Amen dico vo
bis sedebitis ⁊ vos iudicātes. Sim⁹ ⁊ nos
dilectissimi ꝓ nr̄o qdem modulo ⁊ manuū
innocentie ⁊ cordis munditie sectatores.
Ante omnia quidem solliciti ⁊ si cauere ꝑ
humana fragilitate non preualemus quā-
tū tamē declinare a malo possumus nō mō
actionis sed ⁊ cogitatiōis. De cetero quo-
qꝫ ne iuano acceperimus animas nostras

rationales exerceamus nos in bonis opibus: cõsilio rationis vtamur. Quõ eni nõ frustra humanã accepere hõ aiam? q tãq3 vnũ ex irrationalib⁹ aiantib⁹ incubãs corporeis voluptatib⁹ solũ seqtur carnis appetitũ. Addit q3 pp̄ha. Nec iurauit in dolo proximo suo. Sicut.n. mũdiciã itra nos ꝛ i proximũ inocẽtia ꝯuẽit obseruare: sic ꝛ i nobis ꝛ erga proximũ exercenda sunt opa pietatis ꝛ totius virtutis. Non ḡ simus nobis inutiles ne iuano recepim⁹ aias nr̃as. Non simus iutiles proximis nr̃is: ne iuano eis iurasse pbemur. Nouit figmẽtũ nr̃m spũs q loquebat̃ p pphetã: nec de vtilitate proximi simpliciter voluit cõmonẽ. De iuramento ꝯuenit vt nos agnoscam⁹ debitũ vt pmissã fidẽ irritã facere veream̃. Oẽs eni proximis iurati sum⁹: cũ qbus in ecclie venim⁹ vnitatẽ. Et hec est pfessio fidei xp̄iane vt q viuit iam nõ sibi viuat: sed ei q p oibus mortuus est. Nec mihi dicat qs. Ei viuã s3 tibi nõ qñ qdem ille nõ solũ p oibus vixit s3 ꝛ p oibus mortuus est. Quõ eni ei viuit qui negligit sic ab eo dilectus? Quõ ei viuit q legem eius nõ ipletq mandatũ eius nũ seruat? Queris legẽ? Queris mãdatũ? Hoc est ingt mandatũ: vt diligatis inuicẽ sicut dilexit vos. Et apl's Alter alteri⁹ onera portate ꝛ sic adiplebitis legẽ xp̄i. Noli ḡ putare gratuitũ bonũ qð exhibes proximo: vt liceat ꝛ dissimulare si velis. Debitor eni ex sacramẽti cautiõe ꝛ ppria cautiõe teneris. Hic ḡ accipiet bñdictionẽ a dño ꝛ mĩam a deo salutari suo. Hic q: vnus accepit brauium. Sed ne vnũ hominẽ putes. Hec est generatio querentiũ dñm. Hic accipiet benedictionẽ: q: caput vnus est xp̄s. Sed hec ẽ generatio q: in mẽsura etatis ꝛ plenitudis xp̄i oẽs piter occurrem⁹. Et forte idem ip̄e dñs mons dñi est de quo dicit̃: quis ascendet in motẽ dñi aut qs stabit in loco scõ ei⁹ Nimir̃ ip̄e est abscisus sine manib⁹ lapis q i montẽ creuit imensũ ip̄e q exaltat⁹ a tra oia trahit ad se mõs coagulat⁹ mõs piguis vt qd vos iudei suspicami mõtes coagulatos montẽ in q bñplacitũ est deo hitare in eo? In beelzebub inqũt p̄ncipe demonior̃ eijcit demonia. Execrãda suspspitio ꝛ blasphemia reprehensibilis. Princeps est xp̄s ꝛ magnus est princeps: cuius ne ip̄i demones qdem effugere possunt principatũ. At illor̃ regnũ in seipsum diuisum desolabit̃. Huius regnũ integrũ atq3 pfectũ: ꝛ regni eius nõ erit finis. Distat ergo inter principem ꝛ pricipes nec vlla cõpatio inter mõtem coagulatum ꝛ pinguem ꝛ montes tantũ coagulatos. Unde iste beelzebub mons est coagulatus sed nõ pinguis: magis aũt sterilitate ppetua maledict⁹. Mons q: elatus est: coagulatus q: squama squame iũgitur: ꝛ coagulatu3 est sicut lac cor eor̃. Xp̄s dñs mons est: mons coagulatus et mons pinguis. Mons est sublimitate multor̃ cõgerie pinguis charitate. Et nunc vide quõ trahat ad se oia: quõ ꝛ oĩa vniant̃ vnitate substãtiali psonali spũali sacramẽtali. Hab3 in se patrẽ cũ quo est vna substãtia: habet assumptũ hominẽ cũ quo est vna psona habet adherẽtem sibi aiam cũ qua est vnus spũs: habet sponsam eccl'iam vnã elector̃ matrẽ cũ qua est caro vna. Et forte carnal' hec vnio fuisse videbit̃ dicẽda. Sed sacramentalẽ dicere malui dignus hoc vocabulum arbitrat̃: p̄sertim occasiõe dãte paulo aplo vbi ait. scrm hoc magnũ est. Hoc aũt dico in xp̄o ꝛ eccl'ia. Pinguissimus plane ꝛ vberrim⁹ mõs: in q bñplacitũ ẽ deo hitare in eo. Siqdem pp̃terea vnxit eũ deus oleo letitie p̄ pticipib⁹ suis. Mons celestiũ aromatũ mons charismatũ spũaliũ nõ ad mẽsuram accipiẽs spm̃ sed oimodã obtinens plenitudinẽ grãr̃. Magnus mons in quo oẽs thesauri sapie ꝛ scie dei abscõditi sunt in quo totũ hũanitatis veritas tota diuinitatis inhitat plenitudo excelsus ꝛ imeusur̃ In quo oia instaurant̃ q in celis ꝛ q sup terram vt sit de⁹ oia in oib⁹. Uenite ascendamus in hunc montẽ frẽs. Et si via videtur nobis ardua exonerem⁹ nos: si arta etiam exinanire nos nõ parcam⁹ si longa tãto magis festinem⁹: si laboriosa clamem⁹ ei. Trahe nos post te: i odorẽ vnguẽtor̃ tuor̃ curim⁹. Felix q sic cucurrerit vt cõprehẽdat imo vt ipse cõprehendat̃ ꝛ in illã amplitudinẽ mõtis ꝛ plẽitudie3 corpis xp̄i mereat̃ admitti. Felix q in illũ bñficiũ montẽ tam

desiderãter ⁊ pseuerãter ascendit vbi in lo
co scõ locũ accipiens statiõis deo pr̃i in scõ
eius appareat filiis ⁊ videat virtutẽ eius ⁊
gl'iam: Haud aliã sane q̃ꝫ eundẽ spm̃ mon-
tem montiũ montẽ coagulatũ ⁊ pinguẽ do
minũ nr̃m iesum xp̃m In qua nimirꝫ p̃de-
stinatiõe ab eterno apparuim⁹ ei q dilexit
nos ⁊ gratificauit in dilecto filio suo i quo
elegit nos ante mũdi cõstitutionẽ. Sed iã
tunc cognoscemus sicut ⁊ cogniti sum⁹ cũ
plenius ⁊ perfectius exaltatus altissimus
fuerit ⁊ vberrim⁹ ille mõs oĩa trahet ad se
q est sup oĩa bñdictus in sc'la sc'loꝝ amen.

¶ Incipit stimulus amoris bti Bernardi
abbatis.

Quam veheme̅
cl ti amplexu amplexatus es me
vj bone iesu: qñ sanguis tuus exi
uit de corde aqua d̃ latere: aĩa
de corpore. O amantissime iuuenis qd feci-
sti? vt talia patereris? Certe ego sum causa
tui doloris. Ostendit tibi xp̃s manus o hõ
vt facias que fecit: latus vt sentias que sen-
sit: pedes vt ambules quo perrexit. O dul-
cis ⁊ desiderabilis vmbra sub alis iesu. Ibi
est ⁊ occurrentibus tutum refugium: ⁊ dul
ce tribulantis refrigeriũ. O homo si colligis-
ses guttas sanguinis xp̃i cadentes? nonne
eas cũ sollicitudine custodires? Quãto ma
gis animam tuã pro qua sanguinem suũ ef-
fudit custodire debes. O bone iesu quãtuꝫ
pro hominib⁹ passus es: dura v̇ba? duriora
verbera: durissima carnis vulnera. O bone
iesu non est amor tuus ociosus. Qui te dili-
gunt non tepescunt. Nam mel dulcis medi
tatio de te. Plusq̃ꝫ cibus suauis: de te loqui
bona refectio est: te nosce optima cõsolatio
est: tibi adherere vita eterna est: a te separa
ri mors perpetua est. Nihil queso mihi dul
ce fiat nihil placeat: nihil preciosum adhẽ-
at. Vilescant omnia ꝑpter te: tedeat gaudẽ
sine te delectet cõtristari pro te. O bone iesu
si oportuit te pati ⁊ ita intrare in gl'iam tuã?
quomodo nos miseri credimus intrare in
gl'iam non nostram poterimus nisi ꝑus pa-
tiamur. O charitas patiens ⁊ compatiens:
expectans ⁊ extrahens: sustinẽs ⁊ abducẽs
Charitas non irritatur sed deprecat̃. O q̃ꝫ
indebita miseratio q̃ꝫ gratuita ⁊ ꝓbata dile
ctio q̃ꝫ inopinata dignatio: q̃ꝫ stupenda dul
cedo? q̃ꝫ inuicta mansuetudo: regem glorie
pro despectissimo vermiculo imo a v̇micu-
lo crucifigi. Quis audiuit vnq̃ꝫ tale? Quis
vidit huic simile? O duri indurati obdura-
ti in sensus filiorum adam quos non emolit
tanta benignitas: tanta flãma charitatis: tã
ingens ardor amoris? tam vehemens ama-
tor: qui pro vilib⁹ sarcinulis preciosas mar-
garitas expendit. Quid debuit facere ⁊ nõ
fecit? Illuminauit cecos reduxit eroneos:
reconciliauit reos ⁊ iustificauit impios. O
anima mea dilige illum a quo tantum dile-
cta es: Intende illi qui intendit tibi. Tibi
quere querentem te: ama amatorem tuum.
Ama illum cuius amore preuenta es: qui ẽ
causa amoris tui. O anima mea ama illum q
eduxit te de lacu miserie ⁊ de luto fecis. Eli
ge illum amicum tuũ pre oĩbus amicis tuis
qui cum omnia extracta siue subtracta fue-
rint solus fidem tibi seruabit in die sepultu
re tue. Cum omnes amici tui recedent a te.
Ille te non derelinquet: sed tuebitur a ru-
gientibus preparatis ad escam: ⁊ adducet
per ignoratam regionem atq̃ꝫ perducet ad
plateas superne syon ⁊ ibi collocabit te cuꝫ
ãgelis suis ante faciem maiestatis sue. Ubi
audies illud melos angelicum? vbi est can-
ticum leticie. Uox exultatiõis ⁊ salutis gra
tiarum actio: ⁊ vox laudis atq̃ꝫ alleluia per-
petuum. O aĩa suspira ardẽter desidera ve-
hementer vt possit peruenire ad ciuitatem
supernam de qua tam gl'iosa dicta sunt: in q̃
sicut letantium omnium habitatio est. Ce-
lum ⁊ terra mare ⁊ omnia que in eis sũt nõ
cessant mihi dicere vt amem deum meum.
O felix iocunditas ⁊ iocunda felicitas scõs
videre: deum habere in eternum ⁊ vltra. O
aĩa si oportet nos quotidie tormenta ꝑferre
si ipsam gehẽnam longo tẽpore tollerare vt
xp̃m in gl'ia sua videre possim⁹ ⁊ sanctis ei⁹
sociari? non erat dignum pati omne quod
triste est vt tanti boni tãteq̃ꝫ gl'ie participes
haberemur? Insidient̃ igitur demones pre
parent suas tẽptationes? frangant corp⁹ ie-
iunia perimant vestimenta: labores grauẽt

vigilie excitent. Laniet me iste: inqetet me ille vel ille: frigus incuruet conscientia murmuret: calor vrat: caput doleat: pectus ardeat. Infletur stomachꝰ palescat vultus: infirmetur corpus totum deficiat in dolore vita mea ⁊ anni mei in gemitibus: ingrediat̃ putredo in ossibus meis ⁊ subtus me scateat: vt requiescam in die tribulationis ⁊ ascendam ad populum accinctum nostrū. O aīa mea reuertamur ad ciuitatem celestem i q̃ scripti sumus ⁊ ciues decreti. Sicut ḡ cōciues sanctoꝝ ⁊ domestici dei ⁊ sicut heredes dei coheredes aūt xp̄i: considieremꝰ inclitā vrbis nostre felicitatem. Inquantum considerare possibile est. Dicamus ergo cuz p̄pheta. Unam petij a dn̄o hāc requiram: vt inhabitem in domo dn̄i omnibus diebꝰ vite mee. O bone iesu fons indeficiens peccatorum: corda reficiens: ad te curro te solum ficiens. Mihi solus eris sufficiens fili dei. O vita vitalis vita sempiterna ⁊ sempiterne beata: Ubi gaudiuz sine dolore: Ubi reqes sine labore: Ubi dignitas sin̄ tremore: opes sine amissione sanitas sine langore abundātia sine defectiōe vita sine morte ppetuitas sine corruptione: beatitudo sine calamitate i Ubi omnia bona in charitate p̄fecta. Ubi spes ⁊ visio faciei ad faciem: Ubi plena scīa in omnibꝰ ⁊ per omnia. Ubi summa dei bonitas cernitur ⁊ lumen illuminans a sanctis glorificat̃: Ubi presens dei maiestas conspicitur: ⁊ hoc cibo sine defectu: mens intuentium saciatur. O diues omnium bonorum ac beataꝝ superne sacietatis opulentissime largitor deus Da lapso cibum: collige dispersum: libera captiuatum: reintegra scissum. Ecce sto ad hostium ⁊ pulso obsecro per viscera misericordie dei quibus visitauit nos oriens ex alto iube pulsanti aperiri: vt liberis gressibꝰ ingrediatur ad te: ⁊ requiescat in te: ⁊ reficiat̃ d̄ te pane celesti. Tu es eniz panis ⁊ fons vite: tu lumē claritatis eterne Tu es oīa ex quibus viuunt recti qui diligunt te. O amor qui semper ardes ⁊ nunq̃z extingueris: dulcis xp̄e deꝰ meus bone iesu charitas amor cordis mei: accende me totū igne tuo: amore tuo dilectione tua que sctā est ⁊ bona que casta est et munda: vt totus dulcedine amoris tui plenus totus flāmaritatis tue vaporatus: diligam te dn̄m meum dulcissimum ⁊ pulcherrimuz ex toto corde meo: ex tota aīa mea ⁊ ex totis viribꝰ meis ⁊ ex omni intentione mea cuz multa cordis ꝯtrictiōe: hn̄s te in corde ⁊ pre oculis meis semper ⁊ vbiq̃z ita vt nullus in me mundanus vel terrenus habeat in me locū amor. O misericordissime tibi me recōmitto reddo ⁊ concedo per quē sum viuo ⁊ sapio. In te confido spero ⁊ totam spem meam pono per quē surgam viuam ⁊ quiescam. Te cupio: te diligo: te adoro: cum quo manebo regnabo ⁊ beatus ero. Anima que te nō querit nec diligit peccatis seruit: vitijs subiecta est nunq̃z quieta: nūq̃z secura est. Famulet̃ tibi semper mea mēs pijssime dn̄e: suspiret tibi peregrinatio mea: ardeat in tuo amore cor meum: requiescat in te deus meus aīa mea: Contempletur te in mētis excessu cantet laudes tuas in iubilatione. Hec est ī hoc exilio consolatio mea confugiat mens mea sub vmbra alarum tuarum a bestijs huius seculi: requiescat in te cor meum: cor mare magnū tumens fluctibꝰ. O clemētissime te inuoco in aīaz meā que p̄perat ad capiēdū te ex desiderio qd̄ inspiras ei. Intra rogo in eā ⁊ coapta eā tibi: vt possideas illā quā fecisti ⁊ refecisti: vt habeā te signaculū sup̄ cor meū. O pijssime dn̄e inuocātē te nō deseras: q̄ p̄usq̃z te inuocarē me vocasti ⁊ quesisti: vt ego seruus tuus quererē te: querēdo inuenirē: ⁊ inuētū amarē. Quesiui ⁊ inueni te dn̄e: ⁊ amare desidero. Auge desideriū ⁊ qd̄ peto qm̄ si cuncta q̄ fecisti mihi dederis: non sufficit seruo tuo: nisi mihi te ip̄m dederis. O dn̄e deꝰ meus redde te mihi. En amo te: ⁊ si paꝝ ē fac vt amē validiꝰ. Tuo ego amore teneor: tuo desiderio flagror: tua dulci memoria delector. Ecce duz mens mea suspirat tibi ⁊ tuā ineffabilē pietatē meditatur ip̄a carnis sarcina minꝰ grauat: cogitatio tumultuosa cessat: pōdꝰ mortalitatis ⁊ miseriaꝝ more solita nō abūdat silēt cūcta: trāq̄lla sunt oīa ardet animus ⁊ gaudet: memoria viget ⁊ intellectus lucet. Totus sp̄ūs ex visiōis tue desiderio accensus: inuisibilium amore raptus eē videt̃. O

dulcissime dñe ihu xp̃e assumat spũs meus
pénas vt aqla: volet ⁊ nõ deficiat. Volet ⁊
ꝑueniat vsq; ad decorem domus tue: ⁊ ad
thronũ glorie tue: vbi sup mensam ciuiũ su
pernorũ pascat̃ de occultis tuis in loco pa-
scue tue iuxta fluenta plenissima. O deꝰ me
us nũc adesto mihi quẽ quero: quẽ diligo:
quẽ corde ⁊ ore: ⁊ qua valeo virtute laudo
atq; adoro. Mens mea deuota sit tibi: tuo
amore succẽsa tibi inhabitans: te solũ vide
re desiderans. Nihil habet dulce nisi de te
loq: de te audire: de te scribere: de te cõfer
re: tuã gloriã frequenter sub corde reuolue
re: vt tua suauis memoria sit inter hos tur
bines aliqua repausatio mea. Te ergo inuo
co desiderãtissime dñe. Ad te clamo clamo
re magno in toto corde meo: ⁊ cum te inuo
co: vtiq; in meipm̃ inuoco: qm̃ ocõ nõ essz:
nisi esses in me: ⁊ nisi ego essez in te. In me
es: qm̃ in memoria manes ex quo cognoui
te: ⁊ in ea inuenio te: cũ reminiscor tui ⁊ de
lector in te: ex quo oĩa: ꝑ quẽ oĩa: ĩ quo oĩa
Tu celũ imples oĩa: portãs sine onere oĩa
implẽs sine ꝯclusione. O beata spes cõfitẽ-
tiũ: q̃z potẽs es apud omnipotẽtẽ: q̃z facile
vincis inuincibilẽ: q̃z cito tremebũdũ iudi
cẽ couertis ipijssimũ patrem. O humilis la
chryma tua ẽ potẽtia tuũ regnũ. Inimicis
accusantibꝰ silẽtiũ ĩponis: sñiaz ab ore iudi
cis rapis. Tu sola intras: nunq̃z tu sola exi
bis: tu vincis inuincibilẽ: tu ligas oĩpoten
tẽ. O bone iesu totꝰ mũdus videt̃ in tua ꝑ-
secutiõe cõiurasse: ⁊ illi q in tua ꝑsecutiõe
sunt ꝑmi: q in tua ecclesia videntur regere
ꝑncipatũ. O pnĩa salus aĩe restauratio vir
tutũ: dissipatio vitiorum: obruptio inferni:
porta celoꝝ: via iustoꝝ: refectio beatorum.
Felix q te amat: ⁊ te vsq; ad vltimum vite
sue custodit. Oĩbꝰ oĩa facta est virgo beata
Sapiẽtibus ⁊ insipiẽtibꝰ sinũ sue mĩe apit.
vt de plenitudine sua accipiãt vniuersi: ca
ptiuus redẽptionẽ: eger curationez: tristis
ꝯsolationẽ: peccator veniã: iustus grãm: an
geli leticiã: tota trinitas gloriaz: ꝑsona filij
humane carnis substãtiã: vt non sit q se ab
scõdat a calore eiꝰ. O aĩa mea oẽ tẽpus ĩpẽ
sum regret̃ a te qualiter fuerit ĩpẽsum. Oẽ
tẽpus in quo de deo nõ cogitas: hoc te cõ-
puta ꝑdidisse. Iesus mel in ore: melos ĩ au
re: iubilus in corde: O neq; vir ẽ illud neq̃
q̃z moriemini: ⁊ ecce quottidie morimur: ⁊
nõ ẽ q eat in mortẽ. Memoria crucifixi vi-
tia crucifigit. Si passio xp̃i ad memoriã re-
ducat̃: nihil adeo durꝝ q̃ nõ equo aĩo tolle
ret̃. Circuire possum celum ⁊ terrã mare ⁊
oĩa que in eis sunt: tñ nõ te inuenio: nisi in
cruce. Ibi iaces: ibi cubas: ibi dormis ĩ me
ridie. Videntes angustias dñi nr̃i iesu xp̃i
leuiter dolores nr̃os portauimus. Ab vte-
ro virginis vsq; ad patibulũ crucis volue
⁊ reuolue vitã saluatoris: nõ inuenies ĩ eo
nisi stigmata paupertatis ⁊ doloris. Non de
bet eẽ mẽbrũ suũ delicatũ sub capite spino
so. Si scribas aut conferas nõ sapit: nisi so-
nuerit ibi nomẽ iesu. Per humilitatẽ etiaz
aĩa mea ascendit ad sublimitatẽ. Hec ẽ via
⁊ nõ ẽ altera. Cõsidera xp̃m pauperẽ natuz
sine hospitio: inter bouẽ ⁊ asinũ positũ in ꝑ
sepio: vestitũ vili pãniculo fugientẽ in egy
ptũ: sedentẽ sup asino: nudum in patibulo.
Quid supbis puluis ⁊ cinis: cuiꝰ cõceptus
culpa vasi miseria: viuere pena: mori angu
stia? Quid inflaris ad verbi flatum: q̃ nec
carnẽ vulnerat: nec mẽtẽ ingnat? O dulce-
do amoris ⁊ amor dulcedinis. Comedat te
venter meus nectare tui amoris impleant̃
viscera mea: ⁊ eructet mens mea verbum
bonũ. Charitas deus meus: mel dulce: lac
iuuenũ: cibus grãdiũ: fac me crescere in te
vt sano palato possis manducari a me. Tu
es vita mea qua viuo: spes mea cui ĩhereo
gloria quã adipisci ðsidero. Tu mihi cor te
ne: mentẽ rege: intellectũ dirige: amorẽ eri
ge: animũ suspẽde: ⁊ in supna fluẽta spm̃ si-
tientẽ trahe. O aĩa mea insignita dei ima-
gine: decorata similitudine: deputata cum
angelis: capax beatitudinis: heres bonita-
tis: rõnis pticeps: qd tibi cum carne? O re
gnũ celoꝝ felicissimũ: regnuz carẽs morte:
⁊ vacãs fine: ⁊ cui mille tpa succedunt per
euũ: vbi cõtinuus sine nocte dies nescit ha
bere tp̃s: vbi victor miles donis ineffabili-
bus ꝑmiat̃ nobili ⁊ ꝑpetua caput amplectẽ
te corona. Cogita vnde venis caro et eru-
besce vbi es ⁊ ingemisce quo vadis ⁊ con-
tremisce vbi eris et expauesce. Semp fuit

nibil summa philosophia cogitare q̄lis caro mea ventura sit mortua. Quid fetidius humano cadauere? Quid horribili⁹ mortuo homine: cui⁹ erat gratissim⁹ amplexus erit terribilis aspectus in morte. Quid p̄sunt diuitie? Quid honores. Si diligenter cōsideres qd p os ⁊ nares: ceterisq̧ corporis sensus: vel meatus egredit̄ vili⁹ sterquiliniū nunq̄ vidisti. Si p̄ciosas vestes te indueris: subter te tinea sternet̄: ⁊ operimentum tuū erunt vermes. Nō potest anima indui vestib⁹ preciosis: nisi prius sit vitijs spoliata. Qui enī plus diligit mūdū q̄ deū seculū q̄ claustrum: gulam q̄ abstinentiā: luxuriam q̄ castitatē: sequit̄ diabolū ⁊ ibit cum eo in sepulchrū eternū. Intolerabilis imprudētia est: vt vbi exinaniuit maiestas infletur vermiculus ⁊ intumescat. Mūd⁹ p̄mittit ⁊ deficit: diabolus p̄mittit ⁊ decipit: christus p̄mittit ⁊ reficit. In via dei nō p̄gredi regredi est. Securū habemus o hō accessum ad deum: vbi habes matrē ante filiū: filiū ante patrē. Mater ostendit filio pectus ⁊ vbera: filius ostendit patri latus ⁊ vulnera. Nulla ergo potest esse repulsio: vbi tot concurrunt charitatis insignia. Si incurras scopulos tribulatiōis: si insurgāt vēti tētationū: respice stellam: voca mariā. In periculis: in angustijs: in rebus dubijs mariā cogita: mariā inuoca: non recedat a corde: nō discedat ab ore. Sileat misericordiam virgo beata quicūq̧ in suis necessitatibus fideliter inuocatā sibi meminerit de fuisse. Si dn̄a sordib⁹ ⁊ fetore peccator peccatorum fedamur: non timeamus a nob̄ q̄ tuus vultus misericors auertat̄. Si vis ergo inuenire gratiā eius: interuenientē voca mariā. Siquid gr̄e amisit: ad eius recurrat interuentricē mariā. Quid ad mariam accedere trepidas humana fragilitas: nihil austerū est in ea: nihil terribile: tota suauis est: omnib⁹ offert lac ⁊ lanā. Bn̄dicta es super oēs mulieres: q̄ angelos precedis puritate: patriarchas superas fidei magnitudine: ap̄los vincis charitate. Quis vnq̄ inuocauit eam ⁊ non est exauditus ab ea? Hec est mater pulchre dilectionis: timoris ⁊ magnitudinis ⁊ sancte spei: que pro miseris orat: pro afflictis supplicat: pro peccatoribus intercedit. Amplectamur marie vestigia frēs: ⁊ deuotissima supplicatione beatis illius pedibus inuoluamur. Teneamus eā nec dimittamus donec benedixerit nob̄ potens est enī. Cū maria dicit̄ vel nominat̄ celū ridet: angeli gaudent: mūdus exultat: demones fugiunt: infernus contremiscit. Bona virginitas in maria: que vtrumq̧ sexum nō solum absoluit a crimine: verum etiā ad gratiā p̄uocauit. Merito in te virgo beata respicidt oculi nostri: quia in te ⁊ ex te ⁊ de te benignissima man⁹ saluatoris quicquid creauerat recreauit. Quid enim de fōte pietatis p̄cedere potest nisi pietas? Laudemus virginitatē tuā: humilitatē imitemur. Sz misericordia dulcissime viginis miseris sapit dulcius cū crebrius inuocat̄.

¶ Stimulus anime ad sui cognitionē. Ca vij

Erret me vita mea. Nāq̧ diligenter discussa apparet mihi aut peccatū: aut sterilitas terre tota vita mea. Et siquid videt̄ in ea fruct⁹ sic est aut simulatū: aut imp̄fectū: aut aliq̄ mō corruptū: vt possit nō placē aut displicē deo. Ergo o peccator vita tua nō iam fere tota: sz certe tota aut in pctō ē ⁊ damnabil̄: aut infructuosa ⁊ c̄tēptibil̄. Sed qd sepe fructuosā a dānabili? Utiq̧ si ē infructuosa ē dānabil̄. Cōstat enī ⁊ verū ē: qd̄ vitas dixit Oīs arbor q̄ nō fert fructū bonū excidet̄ ⁊ in ignē mittet̄. Deniq̧ siqd ago vtile p̄rsus nullaten⁹ illd̄ cōpēso alimētis corporis quib⁹ abutor. Sz qs pascit pec⁹: qd̄ nec tantū p̄dest q̄ntū cōsumit? Et tū tu benign⁹ de⁹ tu nutris: expectas inutilē tuū vmē: ⁊ fetentē petis. Tolerabili⁹ ē canis putrid⁹ hoib⁹: q̄ aīa peccatrix deo: ⁊ infelici⁹ ista deo q̄ ille hoib⁹. Heu nō hominē: sz obprobriū hominū: vili⁹ pecore: pei⁹ cadauere. Tedet aīam meā vite mee: viuē erubesco: mori p̄timesco. Quid ergo restat tibi o pctōr: nisi i tota vita tua plores vitā tuā? vt ipsa tota ploret se totā? Sz in h̄ q̄ aīa miserabilit̄ miserabil̄: q: nō tātū dolet q̄ntū se noscit: sed sic secura torpet: velut qd patiat̄ ignoret. Aīa sterilis qd agis? qd

torpes aīa peccatrix? Dies iudicij venit: iu
xta ē dies dn̄i magnꝰ: iuxta ⁊ velox nimis.
Dies ire dies illa: dies tribulatiōis ⁊ angu
stie. dies calamitatꝭ ⁊ miserie: dies tenebra-
rū ⁊ caliginis: dies nebule ⁊ turbinis: dies
tube ⁊ clāgoris. O vox diei domini amara.
Quid dormitas anima tepida ⁊ digna euo
mi? Quid dormitas? Qui nō expgiscit ad
tantū tonitruū: nō dormit: sꝫ mortuꝰ ē: Ar-
bor infructuosa vbi sunt fructꝰ tui? Arbor
digna securi ⁊ igne: digna succidi: q sūt fru
ctus tui? Utiqꝫ spine pūgētes: amara pctā:
q̄ vtinā sic te penitēdo pūgerēt vt ɔfringe-
rēt: sic amarescerēt vt euanescerēt. Quod
forsan putas puū aliqđ pctm̄? Utinā distri
ctus iudex puū estimaret aliqđ pctm̄. Sed
heu mihi: nonne oē pctm̄ p preuaricationē
deuꝫ exhonorat. Qđ ḡ pctm̄ audebit pctōr
dicē puū? Deū enī exhonorare qn̄ ē puū?
O lignū aridū ⁊ inutile eternis ignibus di
gnū: qd rn̄debi i illa die: cū exiget a te vsqꝫ
ad ictū oculi: oē tp̄s tibi īpensū viuēdi req-
ret q̄lit fuerit a te expēsū? Tūc quippe ɔdē
nabit qcqd inuentū fuerit in opibꝰ ocij ser
monis ⁊ silētij vsqꝫ ad minimā cogitatiōeꝫ
⁊ totū qđ vixisti: si nō fuerit ad dei volūta-
tē directū. Ue q̄t pctā pueniēt tibi ex īpro-
uiso q̄si ex insidijs: q̄ mō nō vides: q̄tqꝫ nō
eē mala putas: q̄tqꝫ nō nisi eē bona credis:
nudata facie appebūt tibi nigerrima pctā.
Ibi pculdubio recipies put gessisti ī corpe
tūc cū iam nō erit tp̄s mīe: tūc cū penitētia
nō recipiet: cū emēdatiōe nō pmittet. Hic
cogita qd gessisti: qd oporteat te recipe. Si
multa bona: pauca mala: multū gaude. Si
multa mala: pauca bona: multū luge. Inu-
tilis pctōr an nō sufficiūt tibi ad īmanē ru-
gitū: an nō sufficiūt tibi ad eliciēdū sangui-
nē ⁊ medullas in lachrymas: vt miserabil'
duritia: ad quā ɔfrigēdā leues sunt tā gra-
ues mallei. O miserabil' torpor: ad ɔcitādū
sunt obtusi tā acuti aculei. O letal' sopor: ad
quē excitādū raucū ē tā terrificū tonitruū.
Pctōr inutil' satis tibi hec debēt eē ad cōti
nuādū luctū: sufficē tibi pn̄t ad sorbēdū va-
gas lachrymas. Sꝫ cur debeo de grauedi-
ne: de magnitudie īminētis miserie qcquā
dissimulādo tacē: ⁊ ocul' aīe nr̄e furari. An

vt īprouisi irruāt repētini dolores: vt subi-
to ingruat ītolerabil' tēpestas? Certe nō sic
expedit pctōri. Si ení dixero qcqd potero
cogitare nōdū ad id qđ res ē potit cōpari.
Igit adducāt deducāt ocli mei lachrymas
p diē ⁊ noctē: ⁊ nō taceāt. Auge ḡ pctōr: au-
ge supiorībꝰ erumnis pōdus: adde terrorē
sup terrorē: vlulatū sup vlulatū. Nā ipse te
iudicat ad cuiꝰ ɔtumeliā spectat quicqd in-
obediēs deo: aut puaricator peccas: q tibi
bonū p malo reddit: cui tu malū p bono: q
nūc patiētissimꝰ: nūc discretissimꝰ: clemētis
simus nūc: iustissimꝰ tunc. Heu me cur pec
caui? Deū inhonoraui: oīpotentē puocaui
Pctōr qd feci: cui feci? Ue oīpotētis ne ir-
ruas sup me: Ira oīpotētis vbi potis capi?
In me nō ē qđ te possit tollerare. O angu-
stie hinc erūt accusātia pctā: inde terrēs iu
stitia: subter patēs chaos inferni: desup ira
tus iudex: intus ɔsciētia: foris ardēs mūdꝰ
Si iustus vix saluabit: pctōr dephēsus sic ī
latebrā q̄ se pmet: ɔstrictꝰ vbi latebo? Quo
parebo? Latere erit īpossibile apparē erit
ītollerabile. Id desiderabo ⁊ nusquā erit:
istud execrabo: ⁊ vbiqꝫ erit. Quid tunc?
Quid erit tunc? Quis eruet me de manu
dei? Unde mihi consiliū: vn̄ salus? Quis
est qui dicit magni ɔsilij angelus: qui dicit
saluator: vt nomē eiꝰ vociferē? Idem ipse ē
Iam ipse ē. Iesus idē ē Iudex int cuiꝰ ma-
nus tremo. Respira iam o pctōr: respira ne
despes. Spa ī eo quē times. Affuge ad eū a
q̄ aufugisti: īuoca iportune quē supbe puo
casti Iesu iesu obliuiscē supbū puocātē: re-
spice miserū īuocantē. Nomē dulce: nomē
delectabile: nomē ɔfortās pctōrē ⁊ btē spei.
Quid enī ē iesus nisi saluator? Ergo iesus
pp temetipm̄ esto mihi: iesus q me plasma
sti ne pdas: q me redemisti: ne ɔdemnes: q
me creasti tua bonitate: ne peat opus tuū ī
sua iniqtate. Rogo te pijssime ne pdat mea
iniqtas qđ fecit tua bonitas oīpotēs. Re-
cognosce benissime qđ tuū est: ⁊ absterge qđ
alienū ē. Iesu iesu miserē dū tp̄s ē miserēdi
ne dānes ī tpe iudicādi. Que nāqꝫ tibi vti
litas ī sāguie meo: si descēdero ī etnā dāna
tionem. Neqꝫ enī mortui laudabūt te dn̄e:
neqꝫ oēs q descēdūt ī infernū. Si me admi

seris mīe tue sinꝰ nō erit āgustioꝛ ꝓpter me dn̄e. Admitte ḡ desideratissime iesu admit te me ītra numerū electoꝝ tuoꝝ: vt cū illis te laudē: te ꝑfruar: ⁊ glier ī te. Inť oēs q̄ di ligūť nomē tuū. Qui cū pr̄e ⁊ scō spū viuis ⁊ gl̄iaris ꝑ interminata secl'a Amen.

clxviij ℭ De miseria humana Sermo vnicus.

O hō qui ex anima rationali ⁊ humana carne subsistis ꝯditiōis misere: repletus multis miserijs: miser ⁊ miserabil' hō: pauꝑ: cecꝰ: nudꝰ: plurimis necessitatibꝰ subditus: ad coꝛ tuū reuertē. Quid foris vagaris? Quid foris queris? Quid in carnalibꝰ studes? Quid in seclaribꝰ te īplicas? Quid in vanitatibꝰ te inuoluis: ī inferioribꝰ delectaris: ⁊ ab omnibꝰ interioribus ⁊ superioribꝰ elōgaris: ꝑ ea q̄ foris sunt diffunderis? Quāto magis ad mūdū accedis: tāto lōgiꝰ a deo recedis Quāto magis foris es sapiēs: tanto magis intus stultꝰ efficeris. Quanto magis extra lucraris: tanto magis intꝰ ꝑderis. Quāto magis ī his q̄ foris sūt vagaris: tāto magis intꝰ euacuaris. Quāto magis ī tpalibꝰ es sollicitꝰ: tāto magis es mēdicꝰ in spūalibꝰ. Quid ē hō ꝙ oīa ordinas: ⁊ teip̄m nō vis ordinare? Quid ī oibꝰ es prudēs: ⁊ circa temetip̄z es īsipiēs? Quid est ꝙ ad oīa q̄ foris sūt sollicitꝰ es bona facē: ⁊ temetip̄m finis eē malū ſꝑ ⁊ inutilē? Dormit in te spūs dei: ⁊ vigilat ī te spūs mundi. Uacat in te rō: ⁊ viget in te sensus. Extiguiť in te spūs dei: dn̄ať ī te amoꝛ mūdi. Feruet in corde tuo amoꝛ terrenoꝛuz: ⁊ moꝛiť in te amoꝛ eternoꝝ bonoꝝ. Mundū diligis ⁊ deū relinqs. Diuz recordaris ⁊ teip̄m obliuiisceris. Que sup terrā sūt desideras ⁊ diligis: celestia v̊o non curas. Approp̄inq̄s ad īteritū: ⁊ lōge fis a salute. Curris ad diabolū ⁊ ꝓlōgaris a deo. Redi redi p̄uaricatoꝛ hō ad coꝛ: qꝛ loqť deꝰ pacē eis q̄ ꝯuertunť ad coꝛ. Oīa mūdi huiꝰ tibi dedit deꝰ: ⁊ tu ꝓpter oīa relinqs eū. Oīa ꝓpter te fecit deꝰ: ⁊ tu ꝓpter oīa dimittis temetip̄z. Propť oīa q̄ occurrūt tibi dimittis deū: ⁊ iccirco oīa dimittēt te. Propť creaturas relinqs creatorē: ⁊ iō ꝯtra te īsurgēt oēs creature. Quia offēdēdo creatorē offēdisti oēz creaturā: ⁊ ideo creature q̄ facte sunt in ministeriū ⁊ vtilitatē tuā ꝯuerteňť ī vindictā ⁊ penā tuā. Et ve tibi erit sine fine: qꝛ noluisti habē bonū sine fine. Recognosce itaq̄ꝫ hō miser recognosce temetip̄m. Recogita quia nihil fueris. Attende ꝙ vilis ⁊ malus es. Cōsidera quid futurus es. Plange hō miser plange incessanter peccata tua. Dele lachꝛymis malitias ⁊ miserias tuas: qꝛ volūtate ꝓp̄a peccasti. Displiceat tibi sup oīa: displiceat tibi toto corde: ⁊ ꝯtinuo displiceat tibi: ꝙ dn̄m īmense maiestatis h̄ntē potestatē omnis carnis: ⁊ mittere coꝛpꝰ ⁊ animā in gehennā: ausus fuisti offendē. Amarescat tibi amarissime coꝛ tuū ꝙ deū sūmū patrē incompꝛehensibilis bonitatis: qui benignus ⁊ misericoꝛs est sup ingratos ⁊ malos volūtarie libēter ac delectabiliter offēdisti. Totꝰ displiceas tibi vt totꝰ possis placere sibi qui est summꝰ verus ⁊ solus deus: cui nemo placet nisi qui sibimetipsi displicet: ⁊ nemo ei displicet nisi qui sibimetipsi placet. Dissipat nāq̄ꝫ deus ossa eoꝝ qui hominibus placēt. Et quod altum ⁊ pulchꝛū est apud homines: abhominabile est apud deum. Mirū est de te homo miser: ad mala quippe es totus auidus: totus pꝛomptꝰ: totus facilis: totus sapiēs: ⁊ totus sollicitꝰ: ad bona autē es totus durus: totus piger: totus trepidus: totus stultus: totus incredulus ⁊ rebellis. Unde tibi hoc nisi a carne quam diligis ⁊ sequeris? Quia v̊o carnem diligis carnem sequeris: ⁊ quia carnem sequeris opera carnis facis: ⁊ cum ea punieris. Carnis tue fructus est libido: cōcupiscentia: inuidia: infirmitas: id est fragilitas ⁊ doloꝛ: vermis: putredo fetens: et fetidus fetoꝛ. Tuipse es tenebris ignoꝛantie sic excecatus: vt nescias quid sis: non attendis quo vadis: non animaduertis factum tuum: neq̄ꝫ insidias inimici ⁊ tentationes eius fraudulentas intelligis. Totus negligens es: nec cogitas quo tendere debes: viam nescis et non inquiris. Grandis nāq̄ꝫ tibi restat via. Sollicite tibi q̄ris cibū vestitū ⁊ requiē ⁊ oēs carnis necessitates q̄ꝰ indiges: de vita v̊o ⁊ salute aīe tue

semper tepes non curas licet semp indigeas plen⁹ nequitijs ꝛ malicia. Miser homo vt miserum pascas corp⁹ ꝛ vestias ꝛ carnis voluptatib⁹ que post paucos dies a vermibus deuorabitur satis facias sollicitus laboras: discurris vigilias ꝛ somnum non capis oculis vt repleas ventrem: ꝛ pro anima tua que deo presentanda est in celis: cur nō sollicitus fatigaris vt ipsam pascas bonis operibus: ꝛ induas virtutibus: ne appareat nuditas eius? Homo tristis queris semp implere ventrem: cur non pascis animam esurientem? De vase stercorum semper curas ꝛ de dei imagine cur nō curas? Pascis sterilem ꝛ que non parit: animam autem esurientem non facias bonis. Ue tibi erit quia anima tua propter famē in te deficiet? Ue tibi est: ꝛ ve tibi erit: quia reddis que sunt cesaris cesari: ꝛ nō reddis que sunt dei deo ꝛ ideo maledictus es a deo et confunderis ab eo. Uide miser homo quia totum est vanitas: totum stulticia: totum dementia: qcquid cogitas: quicquid facis in hoc mūdo preter id solum quod in deū ꝛ propter deū ꝛ ad honorem dei facis. Quicquid sine deo facis totum est malicia ꝛ vanitas: qꝛ nihil ē bonum sine summo bono. Et magna miseria hominis est cum illo nō esse sine quo nō potest esse. Unde homo miser qui ad similitudinem ꝛ ad imaginem dei creatus es et propter nimiam charitatem domini nostri iesu christi a morte eterna ac turpissima redemptus es: ꝛ liberatus es: ꝛ ad videndaꝫ claritatem summi dei sola inestimabili misericordia sua vocatus es ꝛ plurimis beneficijs ex quo eē cepisti ab altissimo patre totius bonitatis ad vitam eternam habendā per vnicum filium suum inuitatus es: miser homo recognoscere hunc honorem intellige dignitatem tuam qui a tanta maiestate honoratus es. Eternus enim deus ꝛ immensus creauit te: formauit te: redemit te: ꝛ inuitauit te. Maximus honor ꝛ amplus amor Cognosce o homo honorem tuum ꝛ curre gratias agens ad inuitatorem tuum ne forte si ingratus ire volueris: aut villa: aut boues: aut vxor te impedierint iratus domin⁹ iubeat te succendi: ꝛ tibi hostiū vite eterne in perpetuuꝫ claudat. Cognosce ergo o hō honorem tuum: ꝛ honora creatorem tuum. Sed heu hodie potest recte dici homo cuꝫ in honore esset non intellexit: comparat⁹ est iumentis insipientibus ꝛ similis factus est illis. Dignum certe ꝛ iustum est: vt qui socius noluit esse angelorū fiat similis iumētorum: ꝛ qui destruxit in se imaginem ꝛ similitudinem dei: dignum est vt imago ꝛ similitudo iumentorum adhereat ei. Cognosce te ergo o homo miser cognosce te meliorē aiībus meliorem cunctis animantibus: noli eē similis iumētis insipientibus que solam vitam presentem cogitant que tantum carnalia ꝛ temporalia diligunt: quia nec alia sciūt Homo non te subicias carni nō sis amator mundi non te sustineas esse filium diaboli propter honorem potentissimi ꝛ sapientissimi ꝛ incomprehēsibilis patris tui altissimi dei eterni. Propter nomen dei admirabile non te constituas aduersarium ꝛ homicidā tui: ꝑpter amorem benignissimi dei nō te facias inimicum omnipotētis dei: ꝑpter vnigenitum ꝛ dilectum filium iesum xp̄m non te facias socium demonioꝝ ꝛ combustiōis ignis eterni. Qui redemptus es preciosissimo sanguine agni imaculati: noli tantū precium vilipendere q̄ pro te dei filius dignatus es exoluere: ne sempiternis inuoluaris incendijs. Tunc enim penam maximā habebis sine remedio: tunc dolorem incpinabilem patieris sine fine ꝛ tormēto plen⁹ eris nunq̄ꝫ tū aleuiaberis: qꝛ qui non fleuit qn̄ erat tempus flendi eterno luctu lugebit: ſꝫ sine fructu. Redi ergo ad te homo redi ad spūalia. Redi ad eterna ꝛ celestia gaudia: redi miser redi ad illum. Ne tardes ꝯuerti qui te sua ptāte sua fecit sapia redemit sua inenarrabili bonitate ad se vocauit ꝛ expectat adhuc quotidie vt te coronet. Quid q̄ris extra illū? Quid desideras preter ip̄m? Quid tibi placet sine ipso? Ipse fecit oīa: ipse hꝫ oīa ipse ē oīa: quodcūq̧ bonū cupis quodcūq̧ pulchrum queris quodcūq̧ dulce ꝛ delectabile requiris: totū in ipso inuenies ꝛ in ipso pfrueris. Si gaudere ip̄e gaudiū est. Si te pugnare delectat ip̄e palma ē. Si coronari vis ip̄e corona est. Si vincē cu-

pis ipse victoria est. Si potentiã desideras
ipse potētia ē. Si fortitudinem queris: ipse
fortitudo est. Si iustitiam vis habere: ipse
iustitia est. Si amas sapientiã: ipse fons sa-
pientie est. Si charitatē vis: deus charitas
est. Si diuitias appetis: ipse diues ē. Si pul
chritudinem vis habere: summa pulchritu
do ipse est. Si plenitudinem queris omnis
boni ipse plenitudo est. Si gloriam ⁊ bono
rem cupis: vera gloria ⁊ summ⁹ honor de⁹
est. Si pacē vis: pax eterna ipe est Quicqd
boni queris summũ bonum ⁊ omne bonũ
ipse est. Immo semper est totus desidera-
bilis: totus dulcis: totus amabil': totus sua-
uis: ⁊ totus delectabilis. Ipse semp vbiqꝫ
totus est: vbicũqꝫ fueris sine ipso male eris
⁊ male tibi erit: ⁊ vbicũqꝫ fueris cũ ipso be-
ne eris ⁊ bene tibi erit. Subijce itaqꝫ te to-
tum ei qui te totum fecit: a quo omnia ha-
bes: cuius gratia omni momento vteris.
Serui semper ei qui non patitur omnia no
cere tibi: que semper nocerent tibi libenter
siue infirmitates: siue homies: siue bestias:
vel demones: vel quecunqꝫ alia. Serui sem
per ei qui non sinit te cadere in omnia pec-
cata: q non permittit vt inferas tibi omnia
mala ac damna que libenter faceres. To-
tus semper ama patrem ⁊ filiuꝫ ⁊ spiritum
sanctum solum verum ⁊ summum bonum:
qui semper solus vere ⁊ summe te diligit.
Placeat igitur tua voluntas sibi: ⁊ volun-
tas eius semper placeat tibi. Semper con-
corda te cum eo: semper sequere eius vo-
luntatem in omnibus: qui semper bonum
tuum vult: qui nihil aliud curat nisi salutē
tuam: cuius voluntas ad miserandum ti-
bi est beniuola: ⁊ delectatur benefacere ti-
bi. Nunquid putas teipsum magnum ami
cum tibi? Magis amicus ēst deus tibi q̈ꝫ
tuipse tibi: quoniam magis ipe diligit te q̈ꝫ
tu temetipsum. Nunquid credis alterius
auxilium fortius: aut alterius consilium vti
lius? Erras si id credis. Stultissimus ⁊ de-
mentissimus es: quia tua desideria vel alio
rũ sequeris: ⁊ illi⁹ ꝯsiliũ dimittis: q semp ē
amic⁹ dulcis sapiēs ⁊ pius ꝯsiliari⁹ ⁊ salua-
tor: ⁊ sup oĩa adiutor fortis ⁊ potēs: pr̄ futu
ri seculi: ⁊ princeps pacis Amen.

¶ De pugna spirituali Sermo primus.

Ex diues ⁊ po
tens deus omnipotēs filium
sibi fecit hominē quem crea-
uit. Cui sicut puero delicato
pedagogos delegauit: legē: prophetas ce-
terosqꝫ tutores ⁊ auctores vsqꝫ ad prefini-
tum tempus eius consũmationis ⁊ instru-
xit eum ⁊ monuit: dñm eum constituēs pa-
radisi: omnesqꝫ thesauros glorie sue ei ostē
dens: ⁊ repromittens si se non desereret: ⁊
ne quid deesset bonis eius etiam liberũ ar
bitrium indulsit: vt bonum eius esset volũ
tarium: non coactum. Accepta licentia bo-
ni ⁊ mali cepit eum tedere bonorum suoꝝ:
a concupiscentia sciendi bonum ⁊ malum.
Egressus igitur de paradiso bone conscien
tie noua querens que nesciebat: qui nulla
adhuc nisi bona nouerat: patris legibus et
pedagogis relictis mãducauit de ligno sciē
tie boni ⁊ mali ꝯtra vetitũ pr̄is: ⁊ abscōdēs
se miser ⁊ fugiēs a facie dñi cepit vagari in
sipiēs p mōtes altitudinis: p valles curiosi
tatis: p campos licētie: p nemora luxurie: p
paludes carnaliũ voluptatũ: p fluct⁹ curaꝝ
seculariũ. Uidēs antiquus predo puerũ la
sciuũ sine custode sine rectore, pcul a domo
pr̄is vagantem: accessit ad poma illa inobe
diētie manu male psuasionis illi porrigens.
Postq̈ꝫ ꝯsensũ ab eo elicuit: aggressus ē mi
serũ: ⁊ in terrã ⁊ in terrena desideria eũ pci
pitãs: pedesqꝫ .i. mētis affectiōes ne surgat
fortissimis ei secularis ꝯcupiscētie vinculis
alligans: manusqꝫ operis ⁊ oculos mentis
misit eum in nauim male securitatis: ⁊ flan
te vehementer vento adulationis transue
xit eum in longinquã regionē dissimilitudi
nis. Ueniens ille in regionē non suam: ve-
nalis factus est omnibus qui pretergrediũ
tur viã. Discit porcos pascere: siliquas por-
corum manducare. Dedíscit omnia que di
dicerat: discit que nesciebat seruilia scilicet
opa: victusqꝫ in desperationis carcere: vbi
in circuitu impij ambulãt: in mola illa ipie
circuitionis cogit̄ molere emolumēto male
ꝯsciētie. Proch dolor vbi ē nũc pr̄ ille potē-
tissim⁹ ⁊ dulcissim⁹ atqꝫ liberalissim⁹? Nun

quid potest obliuisci filium vteri sui? Absit.
Non obliuiscitur: condolet: ⁊ conqueritur
de absentia ⁊ perditione filij. Mādat ami-
cis: sollicitat seruos: omnesqꝫ suscitat ad re-
quirendum eum. Unus seruorum scilicet ti
mor ad imperium domini fugitiui vestigia
persequens in profundum carceris inuenit
filium regis carceralibus peccatorum sordi
bus obsitum vinculis ⁊ cathenis male con-
suetudinis ligatum miserum ⁊ amentem: et
in miserijs securum ⁊ ridentem. Quē vbis
⁊ verberibus vrgens vt exiret ⁊ rediret tā-
ta miserum confusione deiecit: vt sicut mor
ti iam vicinus iaceret: ⁊ adhereret in terra
venter eius. Ingressus est eodem vestigio
alius cui nomen spes vidensqꝫ filium regis
a timore non erutum sed obrutum non adiu
tum sed deiectum: accessit leniter ⁊ suscitās
eum a terra inopem et de stercore erigens
pauperem. Leuansqꝫ caput eius ⁊ coacta in
vnum veste consolatiōis oculos eius deter
gēs ⁊ faciem: heu inquit quāti mercēnarij
in domo patris tui abundant panibus: tu
autem hic fame peris. Surge obsecro ⁊ va
de ad patrem tuum: ⁊ dic ei. Pater fac me
sicut vnū d mercēnarijs tuis. Tunc ille tan
dem vir ad se reuersus modicum: tu ne es
inquit spes? Et quomodo spei potuit introi
tus patere in tantū ⁊ tam horrendum ꝓfun
dum desperatiōis mee? Ego sum spes a pa
tre tibi trāsmissa: te adiutura: te non desera
tura: donec te ītroducam in domum patris
tui ⁊ in cubiculum genitricis tue. Et o inqt
ille dulce leuamen laborum: dulcis consola
tio miserorum: o vna non infima de tribus
cubilis regij assistricibus: Uides carceris
mei profundum imane: vides vincula mea
que tamen ad ingressum tuum maxima iā
ex parte dirupta sunt: et dissoluta: Uides
captiuatorum meorum īmanem multitudi-
nem: fortitudinem: velocitatem: astuciam:
⁊ quis est locus? At spes: ne timeas inquit.
Qui nos adiuuat misericors est: qui pro no
bis pugnat omnipotens est pluresqꝫ nobis-
cum sunt qꝫ cum illis. Super hec omnia ad
duxi tibi a patre equum desiderij: cui cum
insederis me duce ab his omnibus secur⁹
proficisceris. Duxit ⁊ mollibus stramentis
pie deuotionis submissis ⁊ bonorum exem
plorum calcaribus additis: equo desiderij
imposuit filium regis. Sed frenum defuit
tanta erat festinatio fugiendi. Illico equus
currit vt effrenis: trahit spes ante: timor re
tro verberibus vrget ⁊ minis. Tunc vidē-
tes hoc conturbati sunt principes edon ro-
bustos moab obtinuit tremor: obriguerunt
omnes habitatores chanaan. Irruat super
eos formido et pauor in magnitudine bra-
chij tui. Fiant immobiles quasi lapis donec
pertranseat filius tuus iste: quē possedisti.
Sed cum sic feruntur precipites: effugiunt
quidem sed non sine periculo: quia sine mō
⁊ sine consilio. Propter quod a patre trans
missa accurrit prudētia vna d summis prin
cipibus paradisi: in comitatu habens ami-
cam sibi temperantiam ⁊ tenens currentes
partius inqt obsecro partius dicit salomon
noster. Qui festinus est pedibus offendit.
Si sic curritis: offendetis. Si caditis: filiuꝫ
regis quem suscepistis liberandum inimi-
cis redditis. Nam si ceciderit illico manus
eorum super eum. Hoc dicens frenū discre
tionis imposuit feruido illi equo desiderij
eiusqꝫ habenas temperantie comisit regen-
das. Cūqꝫ timor de vicina virtute inimico-
rum ⁊ tarditate fuge causaretur: vade inqt
prudentia retro sathanas: scandalum es no
bis: fortitudo ⁊ laus nostra domin⁹ ⁊ fact⁹
est nobis in saluteꝫ. Et ecce fortitudo miles
dei egregius accurrens per campum fidu-
cie extracto gladio letitie: nolite inquit no-
lite turbari: plures nobiscum sunt qꝫ cuꝫ il-
lis. Tūc prudentie celestis curie assueta cō-
silijs: cauete īquit obsecro quia hereditas
ad quam in initio festinatur sicut dicit salo-
mon in fine benedictione carebit. Profici-
scimini ergo non tam festinanter qꝫ pruden
ter? Inimici nō sunt ī itinere: sed iuxta iter
scandalum solent ponere in biuijs ⁊ triuijs
⁊ viarum amfractibus. Precedā itaqꝫ: vos
autem tenete viam iusticie ⁊ velociter indu
cemus vos in castra sapientie que iam pro-
cul non sunt a nobis. Sapientia enim est de
qua dicitur concupiscis sapientiam disce
iusticiam. Sic itaqꝫ dum viam vrget ti-
mor spes trahit munit fortitudo: tempe-

rantia moderatur prouidet et instruit pru-
dentia ducit ⁊ producit iusticia: appropin-
quat filius regis castris sapientie. Que no-
ui hospitis audito aduentu preoccupat euꝫ
qui se concupiscit: occurrit et ostendit se in
vijs hilariter. Fossa profunde humilitatis
castra cingebat: supra quã fortissimus ⁊ pul
cherrimus murus obedi̇ẽtie edificatus ce-
los penetrabat quẽ bonoꝝ exemploꝝ histo
rie vndiqꝫ depicte mirabilit̄ decorabant.
Edificatꝰ enim erat cũ ꝓpugnaculis. Mil
le clipei ex eo dependebãt omnis armatura
fortium: porta professionis oĩbus patens:
ianitor in limine dignos inducens ⁊ indi-
gnos abiciens: preco super portas clamans
si quis diligit sapientiam ad me declinet et
eam inueniet ⁊ eam dum inuenerit beatus
est si tenuerit eam. Huc filius regis occur-
rentis sibi sapientie ducatu introductꝰ imo
vlnis deportatus familie regie vallatus ob
sequijs ad medie ciuitatis arcem pducitur:
vbi edificauit ipsa sibi domũ excidit colum
nas septem: subdidit sib igentes superboꝝ
ac sublimium colla propria virtute calcauit.
Ibi collocat̄ in loco sapie quẽ ambiunt. lx.
fortissimi ex israel vniuscuiusqꝫ ensis super
femur suũ. Adest dauid in tympano ⁊ cho-
ro in cordis ⁊ organo. ceteriqꝫ celestis curie
paranymphi: gaudentes ⁊ exultãtes magis
super vno peccatore penitentiam agente: qꝫ
super nonagintanouem iustis q nõ indiget
penitentia. Tunc ecce veniens ab aquilone
ventus turbinis ⁊ ignis inuoluens totã cõ-
cussit domũ sapiẽtie castra turbauit. Egres
sus est enĩ pharao cũ curribus ⁊ equitibus
persequẽs fugientem israel. Cogitauerunt
etiam vnanimiter aduersus eum: testamen
tum disposuerũt tabernacula idumeoꝝ et
ismaelite. Moab ⁊ agareni gebal ⁊ amon ⁊
amalec: alienigene cum habitantibꝰ tyruꝫ.
Etenĩ assur ille magnus exterminator dia-
bolus venit cũ illis. Quid multa? Obsessa ẽ
ciuitas: iam surgunt tentationum machine
Vrget vndiqꝫ inimicus ille: in insidijs dra-
co: in aperto leo: cogit socios: ignes inicit: ꝑ
fodit muros: bella suscitat: insidias submit-
tit totius vrbis minans excidium. Intꝰ vo
timor ⁊ angustie ⁊ a vehementi ⁊ improuiso

hostium impetu oẽs turbati sunt ⁊ moti sũt
sicut ebrius: ⁊ omnis sapientia deuorata est
eoꝝ: ⁊ clamauerunt ad dñm cum tribularẽ-
tur: ⁊ curritur ad arcem sapiẽtie. Mala nũ
ciantur: consiliũ querit̄. Reuersa enim ad se
prudentia consuluit sapientiã qd facto opꝰ
sit. Illa accelerandum testat̄: ⁊ querendum
summi regis auxilium. Et quis inqt ibit ꝓ
nobis: At sapientia oratio inqt. Et ne morã
faciat in eundo: ascendat super equũ fidei.
Quesita diu oratio ⁊ in tanto tumultu vix ĩ
uenta adest. Ascendit illa super equũ fidei:
proficiscit̄ per viam celi nec cessat donec in-
tret portas dñi in ꝯfessione atria eiꝰ in hym
nis. Et sicut familiare mancipium cũ fidu-
cia accedens ad thronũ glorie dei: exponit
necessitatis sue negocium. Audito rex filij
periculo conuersus ad consortem regni sui
charitatẽ: o inqt quẽ mittã ⁊ quis ibit e no-
bis? At illa iqt. ecce ego: mitte me. Tũc rex
preualens inqt preualebis ⁊ liberabis eum
Illico egressam a facie dñi reginã celi cha-
ritatem: tota comitat̄ militia celestis. Ve-
niensqꝫ ⁊ descendẽs in castra a virtute ⁊ le-
ticia pñtie sue illico oĩa exhilarauit: cõmo-
ta composuit: turbata placauit. Reddita ẽ
lux miseris: timidisqꝫ fiducia. Redit coram
spes que pene aufugerat: fortitudo que pe-
ne corruerat. Resumit constantiã: tota sapi-
pientie militia. At inimici ciuitatem obsidẽ
tes: que nã est inquiunt tãta exultatio heri
⁊ nudiustertius? Veh nobis: venit dñs in
castra. Veh nobis: fugiamꝰ israelem. Dñs
enim pugnat pro eis contra nos. Sic ⁊ fugi
entibus inimicis gratie dei impetus letifi-
cat ciuitatem dei: sanctificauit tabernacu-
lum suum altissimus. Deus in medio eius
non cõmouebitur: adiuuabit eam deus ma
ne diluculo. Conturbate sunt gentes et in-
clinata sunt regna: dedit vocem suam mota
est terra. Dominus virtutum nobiscum su
sceptor noster deus iacob. Suscipiens eniꝫ
puerum dei et puerum suum regina chari-
tas erexit ad celum: patriqꝫ deo presenta-
uit. Cui pater placidus ⁊ serenus occurrẽs
cito inquit proferte stolam primam ⁊ indui-
te illũ ⁊ date anulũ in manu eiꝰ et calciamẽ-
ta i pedibꝰ eiꝰ ⁊ pducite vitulũ saginatũ ⁊ oc

cidite. Epulari.n. ⁊ gaudere oportet, qꝛ iste filius meus mortuus fuerat ⁊ reuixit: perierat ⁊ inuentus est. Nota hic quatuor in pueri nostri liberatione: primo penitentiam sed fatuam: scõo fugam sed temerariam ⁊ irrationabilem: tertio pugnam sed tepidam et meticulosam: quarto victoriam validam et sapientem. Que omnia in vno quolibet fugiente de seculo inuenies: primo enĩ hebes ⁊ insipiens postea preceps est ⁊ temerarius in prosperis deinde tepidus ⁊ pusilanimis ĩ aduersis: postremo prouidus ⁊ eruditus et perfectus igne charitatis. Peccantes ꝑma excipit negligentia sui: deinde curiosa rerũ exteriorum ⁊ ad se non pertinentiũ: deinde ipsarum rerum cõcupiscentia. Concupiscẽtiam sequitur ꝯsensus: consensuz ꝯsuetudo consuetudinem contẽptus: contẽptum malicia.i.affectus ⁊ delectatio peccati. Negligentia tardat: curiositas impedit: concupiscentia ligat: cõuersus stringit vel obdurat: consuetudo trahit: contẽptus precipitat: delectatio incarcerat carcere desperationis. Quare peccator dum venerit in ꝓfunduz desperat. Ueniens aũt spũs scũs ⁊ visitans miseram aĩam per septiformẽ gratiam suaz primum infundit ei timorem: timori subinfert pietatez: vt miseriam timoris suauitas consoletur pietatis: pietati scientiaz scilz vt sciat vti ⁊ timore ⁊ pietate ne a timore tristicia abundantior absorbeat: ne a pietate presumptio vana precipitet: scientie fortitudinem scilicet contra tẽptationes: ⁊ vt ꝓficiat in bono: non tm̃ scientie sed etiam fortitudini cõsilium: vt nec sciẽtie nec fortitudini nimium credatur sed omnia cum consilio agã tur: consilio intellectum vt iam in interiori cordis sui legat per se non solum queq; consulant homines sed etiam que sit voluntas dei bona ⁊ beneplacens ⁊ perfecta: intellectui sapientiam vt qd̃ hactenus consilio vel intellectu didicerat iam ei transeat in affectum: vt per semetipsam gratia dei sapiat: ⁊ sapidum ei fiat ⁊ dulce quicquid hactenus duruz videbatur ⁊ intollerabile. Primũq; negligẽtie opponit timorẽ ⁊ qui timet nihil negligit: curiositati pietatem idest affectuz ad deum: que sicut dicit apostolus ad oĩa opus bonum vtilis est ⁊ omnino contraria curiositati: concupiscẽtie scientiam vt sciat seipsam: ⁊ in interioribus suis vacans non egrediatur ad cõcupiscentiam seculi, ne audiat illud: si ignoras te pulchra inter mulieres: egredere ⁊ pasce edos tuos: vel vt sciat q̃z vana sunt ⁊ caduca que concupiscit: consensui fortitudinem ne vincatur ad consensum: consuetudini consilium quia cum ventum fuerit ad consuetudinẽ tũc vere opus est consilio: contẽptui intellectum quia consilio iam hominum cõtẽpto nisi per se intelligat periculum suum iam proximus est desperationi: malicie sapientiam: quia sola sapientia vincitur malicia. Destruens autem spiritus scilicet per septiformẽ gratiam suã in anima humana septiformem hãc miseriã statim in ea edificat septiformem beatitudinem per spiritũ timoris faciens beatos pauperes spiritu: per spiritum pietatis beatos mites: per spiritum scientie beatos lugẽtes: per spiritum fortitudinis beatos esuriẽtes ⁊ sitientes iusticiã: per spiritum consilij beatos misericordes: per spiritum intellectus beatos mundo corde: per spiritum patientie beatos pacificos: cũ sapientiã vincit maliciam ⁊ pax illa dei exultat ĩ corde que exuperat omnem sensum: ⁊ hec est perfectio seruorum dei.

¶ De pugna spirituali. Sermo secũdus. clx

Inter hierusalẽ ⁊ babyloniam nulla pax est: ſʒ guerra continua. Habet autez vnaqueq; ciuitas regem suũ. Rex hierusalẽ xp̃s dñs: rex babylonis diabolus. Et cum alterum in iusticia: alterum in malicia regnare delectet: rex babylonis quos potest de ciuibus hierusalem per ministros suos spũs.s.imundos seducit: vt seruire eos faciat iniquitati ad iniquitatem: ⁊ babylonem trahit. Unde cum vnum de ciuibus suis constitutus speculator super muros hierusalez trahi cerneret: nunciauit regi captam predam in babylonez duci. Rex vo hierusalem aduocans spiritum timoris militem in talibus strenuum vade inqt eri-

pe predam nostraꝫ. Jlle aũt vt semꝑ est ad
oĩa imꝑanti paratus cũ velocitate hostes
ꝑseqtur ⁊ in aurib⁹ inimicoꝝ factus est re-
pente sonus tanq̃ꝫ aduenientis: spiritus ve
hemẽtis. Timor eniꝫ suꝑ eos intonuit ⁊ ad
vocem virtutis eius hostiũ robur contre-
muit: quos in fugam cõuersus timor non
longius prosequutus est: sed ereptuꝫ redu
cebat ad ꝓpria. Verũ vnus ex aduersarijs
tristitie spiritus nõ erat cum eis: quãdo ti
mor aduenit. Hic cũ cerneret socios sic fu-
giẽtes: ab insidijs in qbus latebat otius ad
uolauit. A timore inquit factũ est istud ob-
probriũ oĩbus nobis. Ne timeatis a timo-
re isto ait tristitie spũs. Scio eniꝫ qd facto
opus sit. Jbo ⁊ ero spiritus mendax in an-
gulis semitarũ: ⁊ amicũ me simulabo timo
ris. Noui enĩ hominẽ: nec ẽ agendũ cuꝫ eo
vi sed fraude. Vos aũt expectate finẽ. Fe-
cit qđ dixerat: ⁊ viarũ cõpendia captãs ꝑ
cessit timorem. Referensq̃ꝫ iterq̃ꝫ per viam
qua gradiebať timor: obuius ei factus est
nõ amica: sed iniqua cũ eo cõmiscẽs collo-
quia: ita vt seducere eũ ceperit: ⁊ timor ne
scius bono animo sequebať. Prope iã erat
vt eos in foueã desꝑatiõis ĩpelleret: sed spe
culator regi indicat qd agatur. Rex autem
hierusaleꝫ vnũ ex militibus spẽ. s. precepit
accersiri: quẽ cum equo desiderij ⁊ ense le-
titie in auxiliũ iubet accelerare timoris. Fi
delis miles ad imꝑium regis egrediẽs cũ
ꝑuenisset ad locũ vibrãs ensem letitie tristi
ciam effugauit. Sicq̃ꝫ liberatũ cõciuem ⁊
impositũ equo desiderij ꝓcedẽs trahebat
funiculo ꝓmissionũ: ⁊ timor sequẽs vrge-
bat facto flagello de funicul' pctõꝝ. Jbat
igitur volũtari⁹ equus hinc attract⁹ inde
compulsus. Sed in tam rapido cursu timẽ
duꝫ ei fuerat de aduersariorũ incursu. Vn
de ⁊ collegerunt milites babilonie consiliũ
dicẽtes. Quid facimus qui sic euasit: queꝫ
iam cum securitate possidebamus? Quo-
modo plausus inferni versus est in planctũ
⁊ per solos duos milites gaudium est in ce
lis super sui liberatione conciuis? Vnus
autem ex eis ceteris nequior cum sceleris
hui⁹ opifex esset: prophanum consilium pro
tulit dicens. Vos nescitis quicq̃ꝫ nec cogi-
tatis: quia modo ad capiendum phas sit:
⁊ sic captus difficilius eripi possit. Vos igi
tur a lõge ꝓsequimi ego me ĩ angelũ lucis
transfigurabo: ⁊ vt ignaros vie tanq̃ꝫ ad-
uenas ⁊ peregrinos docendi simulatione
decipiam. Jn hunc igitur modum fraude
exposita regi nostro speculator annunci-
at quid agatur. Venire quidem hominem
equo impositum desiderij sed plusq̃ꝫ opor-
tet ꝓperare: eo ꝙ frenũ ⁊ sella decessent. Ho
stes inquit a longe prosequuntur. Alij tan-
q̃ꝫ inueterati dierum malorum viarum cõ-
pendia captant. Sed ⁊ nunc vnum video
in quo amicorum nostrorum reducit effigi
es: a nobis tamen non ille exiuit. Necesse
est eat qui interrogare nouerit eum nost er
es an aduersariorum? Porro rex cuius ani
mum semper cura solicitat animaruꝫ duos
suos consiliarios ei mittit prudentiam scili
cet ⁊ temperantiam: quarum temperantia
quidem frenum discretionis imposuit: et
spem moderatius incedere persuasit. Pru
dentia vero timorem increpans ⁊ arguẽs
improbitatis euꝫ de futuro commonuit: et
equo sellam circumspectionis apposuit: vt
non caderet assessor eius retro scilicet pre-
teriti confusione peccati: ante meditationẽ
iudicij: a sinistris patientia muniretur a de
xtris humilitate. Porro spes ⁊ timor dede
re calcaria: spes in dextro pede expectatio-
nem premij: timor in sinistro metum suppli
cij. Et facta mora cum aduesperasceret: ⁊
inclinata esset iam dies rursus congrega-
ti sunt hostes in multudine vt dimicent cõ
tra eos. Pauet timor: spes accelerat: sꝫ vix
tandem eos ad consilium prudentia tempe
rantiaq̃ꝫ reuocauit. Et illa videtis inquit:
quia nox appropinquabit: dies precessit ⁊
qui ambulant in tenebris: nescit quo va-
dat? Porro nobis grandis restat via: nec
parua est hostium multitudo. Est auteꝫ mi
les quidam regi nostro fidelissimus: quem
ego noui habens castruꝫ prope nos positũ
⁊ firmũ est habitaculũ: quia ĩ petra posuit
nidum suum. Diuertamus ad illud si pla-
cet: q2 bonũ est nos illic esse. Quod cuꝫ pla
cuisset omnibus: ⁊ ducẽ itineris quesissent
ait prudẽtia. Armiger meus ratio precedat

nos est enĩ gnarus viaꝝ: ⁊ notus iustitie vt
pote ꝯsanguineꝰ. Precedēte itaq ratiōe ⁊
ceteris subsequētibꝰ anteuenit ratio: ⁊ salu
tata iustitia nũciauit hospites aduentare.
Querit illa q̄ sint: vñ ad qd veniãt sciscitaꝛ.
Et cũ recognouissꝫ: hylari vultu surgēs fu
giētibꝰ occurrit cũ panibꝰ: ⁊ obuiauit illis
q̃si mr̄ honorificata: susceptãq aĩam ab eq̄
deposuit ⁊ in penetralibus domus auidaꝫ
collocauit. Insequitur hostilis exercitus
⁊ castrum obsidens inquirit si quis forte
pateretur ingressus: ac tanq̃ leo rugiēs cir
cuit querēs quē deuoret. Sꝫ cũ illō vndiq
muitũ iueniũt: tētoria figũt ⁊ excubias or-
dinãt ne qs ĩgredi vł egredi veleat vt ma
ne facto instructis machinis dirruant: et
irruãt sup eos. Interĩ timor pauiditate ⁊
sollicitudĩe non piger: nec vnq̃ securꝰ cō-
militones excitat: iustitiã ꝯuenit: de muni-
tiōe loci ꝺ ꝑparatiōe armoꝝ querit adijciēs
ne forte sustētatiōi ꝺficiãt alimēta. Ad hec
iustitia rñdit. Sitꝰ loci vt aĩaduertē pote-
stis saxosus ⁊ inaccessibilis est paucos hēt
indigenas quos arido ordeacei panis cibo
sustentat: ⁊ nunc supersunt nobis qnq pa-
nes ordeacei: ⁊ duo pisces. Et timor Quid
hec inquit sunt inter tãtos? Cepit igiꝛ ma-
gis pauere ⁊ tedere: ⁊ arguēs animã ꝙ ab
equo desiderij descēdisset: illud sepius me-
morabat esse nouissima hominis illiꝰ peiora
prioribus. Equus enĩ ille veloci cursu festi-
nus aduolabat ad vrbem: nũc solius ratio-
nis cōmissus ducatui ipsa inquit videris si
nō melius erat tunc magis q̃ nunc. Pape
iam enim aduersus spem contraria sentien
tem timor insurgeret: sed temperantia pru
dentiã aduocauit. Accersita prudentia im-
probitatem timoris obiurgans in aduersa
rios inqt o timor mucro deseuiat. Nescis
quia rex noster rex virtutum est dñs fortis
et potens: dñs potens in prelio? Eat igitur
nuncius qui suorum necessitates exponat:
adiutorium flagitet: auxiliatoreꝫ adducat.
Et quis ire poterit ait timor? Tenebre ope
riunt terram: ⁊ muros obsidet hostiũ per-
uigil multitudo: ⁊ nos ignari tanq̃ ĩ regio
ne longinqua. Aduocant igiꝛ hospitē suam
iustitiam. Siquid inquiunt potes adiuua

nos. Quibus illa Bono animo estote. Est
enim mihi nuncius fidelissimus regi bene
notus ⁊ curie oratio scilicet q̄ in secreto no-
ctis silētio per ignotas semitas archana ce-
li penetrare: ⁊ cubiculũ regis adire: ⁊ opor
tuna ĩportunitateꝫ piũ regis aĩm ĩflectē nō
indoctus supplicatione miserabili laboran
tibus auxilium solitus impetrare. Eat ille
si placet: ecce enim presto est. Cũq omnes
respondissent placet: prudentia quid regi
insinuet dictante: iustitia vt fideliter agat:
⁊ ne vacuus reuertatur precipiēte: ceteris
⁊ maxime timore vt iter acceleret deprecã-
tibus per occultos quosdaꝫ muri exitus di
missus est. At ille hostiũ cuneos penetrans
securus omni aue velocior in momento in
ictu oculi vsq ad portas noue hierusalem
peruenit. Quas cũ clausas reperisset: ⁊ pul
sasset ianitoribꝰ egre ferētibꝰ ꝙ ĩ tēpeste no
ctis silētio ciuitatē ĩpleret clamoribꝰ: ⁊ regi
ipsi nō verereꝛ importunꝰ existē: ille ꝑseue-
rabat pulsans: ⁊ amplius loquebatur: Ape
rite inquit mihi portas iusticie: ⁊ ingressus
in eas cōfitebor domino regi nostro in ore
meo ſm multitudinem dolorum meorum:
qui sunt ĩ corde meo. Hec inquit porta do-
mini mei: iusticia me misit ad vos: vt intro
ducar ad regem: quia ad ip̃m habeo secre-
ta que perferam. Uox turturis audita ē in
terra nostra. Et cum cognouissent nunciuꝫ
esse iusticie: introduci eum precipiunt. In-
gressa oratio ad regem adorauit eum: ⁊ ait:
Rex in eternuꝫ viue. Et ille. Recte ne sunt
omnia circa dominũ tuũ: ⁊ que illius sunt
Et oratio. Recte domine vestri gr̃a. Por-
ro vnum est necessariuꝫ. Seruus ille pater
a cornibus vnicornium captus: sed ad im-
perium regis ereptus diuertit ad militem
vestrum dominũ meuꝫ. En dñe mi terra il
la australis ⁊ austera est: ⁊ cibum nō habet
Det dñs benedictioneꝫ: ⁊ terra nostra da
bit fructum suũ. En cōgregati sunt hostes
ĩ multitudinē vt dimicēt cōtra nos: ⁊ igno
ramus quid agere debeamꝰ: ⁊ nos fatiga-
ti sumus ieiunio hodie. Da nobis domine
auxilium de tribulatione: quia nō est alius
qui pugnet ꝑ nobis: nisi tu deꝰ noster. Por
ro rex noster cuius natura bonitas: motus

bis lachrymis ait: Quem mittemus? Ad
quē charitas. Ecce ego dn̄e mitte me. Rex
autē querebat de socijs. Sed charitas do-
mesticam sibi familiā dixit sufficere. Exijt
igitur vna cum comitatu suo illo nobili sci-
licet: gaudio: pace: patiētia: lōganimitate:
bonitate: mansuetudine: benignitate: fide:
modestia: cōtinētia: castitate. His stipatus
dux insignis ꝓgredit: certusqꝫ de victoria
erecto signo triumphali ꝑmā pertrāsijt ini-
micorum: secūdāqꝫ custodiā. Cūqꝫ venisset
ad portam ferream ciuitatis: vltro aperta
est eis. Ad cuius ingressuꝫ facta est leticia
magna in opido. Cūqꝫ suadēte gaudio vo-
ciferarēt omnes: ⁊ acclamarēt exortus cla-
mor castra exteroꝝ perterruit. Et illi que i
quiūt: vox ista exultatiōis i auri bꝰ nostris
de castris hierusaleꝫ: nō erat ita heri: ⁊ nu-
diustertius. Forte venit eis auxilium: ⁊ i-
petum faciēt in nos. Fugiamus israelē: do-
minus enim ꝓ eis cōtra nos pugnat. Inte-
rim charitas more impatiens ordinari ex-
ercituꝫ aperiri portas: ⁊ persequi cepit ini-
micos aperte denuncians: vadam ad por-
tas inferi: sicqꝫ vno impetu vniuersus cha-
ritatis exercitus procedit. Quos babylo-
nij nō ferētes fugiūt: sed nō effugient. Ca-
dēt siquidem a latere timoris mille: ⁊ a de-
xtris charitatis decem milia. Amē.

¶ De pugna spūali. Sermo tertius.

Pater hierusalē
⁊ babyloniam ordinate sūt aci-
clxj es ad bellū. Hinc dauid manu
forti acieꝫ ꝓducit virtutū terri-
bilem ⁊ ordinatam: inde nabuchodonosor
babylonis spūalia nequitie suumqꝫ illuꝫ vi-
tiorum tumultuosum exercitum dirigit ex
aduerso. Procedit de castris dauid tirūcu-
lus nouitius nuper in militiam regis iura-
tus: ⁊ per manꝰ ipsius dauid verbi dei gla-
dio accinctus: ⁊ spūalibus armis insignitꝰ
ingētes gerēs animos: ⁊ contra regis edi-
ctum ad faciēdum sibi nomē: plusqꝫ ad ho-
stem vincēdum impacientissimus. Equus
erat ei feruidus ꝓprius: corpus de suco ad
huc seculi fortis viridis lasciuus: animisqꝫ
eius cōueniēs: cui insidiens ferebatur insi-
gnis: castrorūqꝫ suoꝝ dedignās disciplinā:
cōtemptis socijs stolida quadā ꝑsuptione
lōge ꝑ ceteris ꝓgrediebat estuans ⁊ anhe-
lās ad faciendum sibi nomē. Vidēs dauid
impetuosam eius presumptionem per filiū
suum salomonem sub interminatiōe ei mā-
dauit. Ve soli quia si ceciderit non habe-
bit subleuantem. Cuius ille monita parui-
pendes: cum sibi vel alijs ostendende ma-
gne virtutis sue quereret occasiōes et pre-
clarum aliquid facinus moliret conspicat
eminus i parte hostili vnū de inimicis for-
teꝫ malitie astutie nequitie arma habenteꝫ
igneā: manusqꝫ plenas: iaculis igneis: mul-
tos vulnerātē: vulneratos occidentē: occi-
sos cōculcantem facile capientē: difficile re-
laxantē spiritū fornicatiōis. Hic se ostensu-
rum presumēs preclaram virtutē suā impe-
tū in eū dirigit: ⁊ promptum illum equum
suum ieiuniorum verberibus: ⁊ vigiliarū
calcaribus perurgens totus fertur in illū.
Clamat a tergo prudentia parce parce: cla-
mat discretio sustine sustine: totusqꝫ eū con-
crepat dauiticus exercitus. Quos ille oēs
surda aure ꝑteriens fert miser totus in ma-
lum suum: ⁊ nescit. Videns nabuchodono-
sor infremuit: ⁊ malū ei parās dolos ꝑmit-
tit. Occurrūt enim illi a latere in ꝑceps ru-
enti sorores due supbia ⁊ vana gloria accla-
mātes ei in dolo euge euge. Quibꝰ ille mi-
ser nimis credulus totus fertur in ꝑceps: ⁊
nescit que iā vndiqꝫ eū circūuallēt insidie
Spūs qdē fornicatiōis iā crebro tales: ⁊ ta-
liū ipetꝰ exptꝰ fugā simulat ⁊ delusū miseꝝ
seq ꝓuocat: donec per patentem portam in
medio babylonis introductum suis illum
socijs tradidit illudenduꝫ. Castrimargia ⁊
fornicatio equum sibi vendicant: nec dn̄m
suū ius i eo habere vltra ꝑmittūt. Iā qppe
deficiebat: iā fatigatꝰ diuerticula q̄rebat i
medio qppe pugne sub pugnāte ceciderat
⁊ casu suo vehementer attriuerat sessorem
suuꝫ. Quem illi cibis babylonis refectū re
impinguatum suis subdidere seruitijs. In
miserum vo ira inuidia: ceteraqꝫ vitioruꝫ
turba cōsurgit: ⁊ fiducialiter supra dorsuꝫ
eius fabricāt peccatores. Sed ⁊ fornicatio
cuius nisi terga fugientis: nil adhuc ille vi

derat apertā iā facie:⁊ impudēti frōte ī eū
conſurgit:⁊ ſpicula ignea in cor eius intor-
quet gladiūqꝫ in ceruicem eius erexit: pro
iectumqꝫ in terrā cōculcat:⁊ coco regis ba
biloniorum nabuzardam eum tradēs eius
īmūdis gurgitonibus ſubdidit illudendū
nec iam patitur: vt honeſta ī eum vitia ma
num mittāt: ſed immūdis ſcurris de coqui
na regis ideſt fedis ⁊ horrēdis vitijs exhi-
bēt irridendum. Sic igitur captus ab ini-
micis ligatur funibus male cōſuetudinis
⁊ precipitatur in carcerem deſperationis.
Rex autez dauid cooperto capite lugebat
dicens: Abſalon fili mi fili mi abſalon. Uo
cansqꝫ vnum de regie clientule aſſedis in
huiuſmodi vtilem:⁊ probatum timorez ſci
licet ad requirendum eum dirigit ⁊ obedi
entiam ſecum mādauit: vt ereptum de car
cere tutele cōmitteret obedientie. Miſſus
timor venit:⁊ ſuſcitat miſeruz: ereptumqꝫ
de carceralibus clauſtris: et vinculis ſicut
ſibi iuſſū fuerat obedientie tradidit equū
ſuum ei reſtituit ſed ferocem ⁊ rebellem: et
qui vix vltra dominum dignaretur agno-
ſcere. Quem obedientia apprehendens:⁊
freno ferreo cohibens lꝫ renitentem pluri
mū ⁊ recalcitrantem antiquo domino ſub
didit: docuitqꝫ eum mutare fortitudinem.
Suſceptum itaqꝫ a timore obediētia dedu
cens militem chriſti: per aliam viam redu-
xit in regionem ſuam: primāqꝫ ei manſionē
apud pietatem cōſtituit: vt ſcilicet animos
eius quos timor exacerbauerat pietas pa-
tris reuocatis refocillaret. Secundā apud
ſcientiam: vt ſciret vnde:⁊ quo ſibi eſſet re
deundū: ſciretqꝫ vti ⁊ pietate ⁊ timore: ne
pietas extolleret: timor frangeret. Tertiaz
apud fortitudinem: que eum ad peragēdū
redditus ſui iter cōfortaret. Quarta apud
conſilium: vt vlterius cuz cōſilio omnia fa
ceret: nec a ducatu obediētie in aliquo de-
clinaret. Quinta apud intellectum: vt non
iam conſilio tm̄ hominum: ſed ipe per ſe iā
intelligere inciperet: que ſit voluntas dn̄i
bona:⁊ beneplacens ⁊ perfecta. Sexto ad
manſionem peruenit miles chriſti ſapiētie
hoſpitibus ſuis eum ꝓſequētibus nec iter
eius deſerētibus: vt iam ei ſapiāt bona do-
mini:⁊ exinde cum moyſe velut de monte
abarim repromiſſiones dei incipiat contē
plari. Et hinc iam peruenitur in hieruſalez
in regnum ⁊ ciuitatem dauid in viſionem
pacis: vbi beati pacifici filij dei interius et
exterius omnibꝰ pacificatis ingreſſi ī gau
dium domini ſui celebrātur ſabbatum ſab-
batorum. Amen.

¶ De verbis ſapiētie Sētite de dn̄o in
bonitate. Sermo vnicꝰ.

Entite de do-
mino in bonitate:⁊ in ſimpli
citate cordis q̄rite illum. Ani
malis homo non percipit ea q̄
ſunt ſpūs: ſpūalis autem iudicat omnia: et
ipe a nemine iudicaꝛ. Anima hoīs inferio
ra nō ſentit: niſi per inferius ſuum: de deo
autem vel deum niſi per ſeipm ſentire non
poteſt. Licet autem magna ſit anima: ſenti-
re non poteſt: niſi in enigmate q̄zdiu pegri
naꝛ in hoc mūdo: vel per ſpeculum: cum tn̄
ſpeculum nunq̄z tollēdum ſit: enigma autē
aliquādo remouēdum. Cum itaqꝫ aīa ima
go ⁊ ſimilitudo ſit: ſi nulla obducaꝛ caligi-
ne: reuelatā gloriā dei cōtemplaꝛ ⁊ ſpecula
tur: fitqꝫ vt talem ſibi ſentiat deuz: qualem
ipa ſe ſentit: videlicet reuelata reuelatum.
Anima vo offuſa caligine:⁊ que verſatur ī
tenebris talem eum qualis ipa eſt ſentit: vi
delicet turbida turbidum:⁊ ita deus cum
ſancto ſanctus eſt:⁊ cum peruerſo peruer-
ſus. Sunt igiꝛ quattuor genera hominum.
Mali videlicet ⁊ peiores: boni ⁊ meliores
qui de dn̄o ſentiūt: ſicut ſentiūt de ſe. Pri-
mū videamus de malis. Mali ſunt q pec-
cāt:⁊ nō timēt: qui dicūt in corde ſuo. Nō
requiret. Quid peccata noſtra ad altiſſimuz
Et dixerūt: Quomodo ſcit deus:⁊ ſi ē ſciē-
tia dei in excelſo? Sed qui nō timēt zelum
iuſticie habere nō poſſunt. E cōtrario timē
tibus deum: ſol iuſticie oriꝛ. Iſti pfunde ce
citatis tenebris obuoluti execranda remiſ-
ſione ſibi remiſſum putant: ſicut ſentiunt ſe
remiſſos: ſic ⁊ deum ſentiunt eſſe remiſſuz
Hoc vitio fere omnes ſeculares inſtruun-
tur: qui poſtpoſito timore dei et zelo iuſti-
cie derelicto: cum malefecerint letantur:

⁊ exultant in rebus peſſimis. Securi igitur
de ſecuritate ſibi blandiunt de ſpe ſine ti-
more audituri quãdoqꝫ a dñó. Exiſtimaſti
inique ꝙ ero tui ſilis arguam te ⁊ ſtatuam
cõtra faciẽ tuã. Exiſtimat iniquꝰ ſimilẽ eſſe
dñm: dũ remiſſius putat eũ eſſe remiſſum
Arguet ⁊ ſtatuet ꝯtra faciem ſuam cum ea
q̃ obliuioni tradiderat videbit ante ſe in
momẽto in ictu oculi iam nõ ad emẽdatio
nem ſed ad dãnationẽ. Eſt et aliud genus
mlaoꝝ q priores vocant: ⁊ ꝯtrario morbo
laborãt. Iſti ſiquidẽ ſunt q trahũt peccata
ſua ſicut reſtem longam. Et cum ad omnẽ
cumulũ maloꝝ ꝑuenerit tunc incipiũt de
ſuis criminibus iudicare. Fitqꝫ vt depreſſi
mis tenebris ad ſolis radios veniẽtes tam
meraciſſimã lucem impugnant vt iuditio
ſuo de dei mia deſpent. Sentiũt eni ꝙ ſi tã
ta tanqꝫ crudelia aliqui in eos admiſiſſent
quãta ipſi in dñm admiſerũt condonare le
ſoribus nõ poſſent. Iſti nimio lucis ſplen-
dore ꝑſtricti iudicantes ſine mia dñice di-
gnationis ⁊ pietatis immemores non veni
unt ad verbum in carne: ad ſolem in nube
ad iudiciuꝫ cum miſericordia ad ſolem in
teſta. Cum caym dicunt. Maior eſt iniqui
tas mea: qꝫ vt veniam merear. Et cum ꝓdi
tore. Peccaui tradẽs ſanguinẽ iuſtũ. Sed
facilius deſperantes ad laqueũ currũt: qꝫ
humilitate veniã poſtulent. Crudelẽ deuꝫ
ſentiunt ⁊ immiſericordẽ: q2 impietate ſua
ſunt mentientes pietatẽ dei. Non attendẽ
tes ꝙ mie dei multe ſunt: q2 patiens ⁊ mul
tum miſericors eſt. Priores medicum non
requirunt quia infirmos ſe eſſe non ſenti-
unt: ſecundi infirmos ſe eſſe cognoſcunt:
ſed de medici potentia ⁊ benignitate diffi-
dũt. Mali remiſſuꝫ ꝓres crudelẽ ſentiũt
⁊ ex ſuis effectibꝰ dñm ſentiẽtes paris qdẽ
morte: ſꝫ diſpari infirmitate deficiũt. Neu
tri vo ſentiunt de domino in bonitate: cum
vtrumqꝫ deteſtabile ſit: ⁊ ſperare ſine timo
re: ⁊ timere ſine ſpe. Eſt ⁊ aliud genus ho-
minum qui vocantur boni: qui ſepe quidẽ
iraſcuntur ⁊ peccant: ſed ⁊ irati mitigan-
tur: ⁊ peccantes peccata confitentur: ⁊ pec
cantibus in ſe remittunt: credentes deum
culpa offendi: penitentia placari. Et ſicut
ipſi debitoribus ſuis dimittãt: ita deum di-
mittere ſibi ſentiunt: qui nec offendit nec
placatur: quia cum tranquillitate iudicat
omnia: ſuauiterqꝫ diſponit. Parati ſũt aliis
miſereri: ⁊ quotiens peccauerint ſatiſface-
re deo Quales iſti ſunt: talẽ deum ſentiũt:
quia miſericordes aliis miſericordiam ſibi
a domino pollicentur. Hi tales etſi ſentiũt
de domino in bonitate: non tamen in ſcien-
tia: non in ſimplicitate: quia mutabilem eũ
ſentiunt: ⁊ ſimplicem in ſua duplicitate du-
plicari exiſtimant. Rara tamen auis eſt in
terris que hunc poſſit tranſire profectum.
Querendus eſt igitur in ſimplicitate. In
qua ſimplicitate? Ut ſentiamꝰ eum ſimpli
cem nec peccatis noſtris offendi: nec peni-
tentia placari: ſed noſtram ſolũmodo velle
penitentiaꝫ. Et ideo ſancti viri ſicut dauid
⁊ petrus etiam poſt graues lapſus facile re
ſurgunt: quia in ſimplicitate cordis querũt
illum. Non enim mutabilem ſentiunt: ſed
in ſua ſimplicem eternitate. Difficile autẽ
huius temporis homines quãlibet religio-
ſi: quãlibet magni poſſunt aſſequi hũc gra-
dum: quia vix ſperant poſt tantam ruinam
tam propitium inuenire deum: vt ad priſti
num ſtatum reperentur. Magne autẽ ani-
me ⁊ ſpiritu prophetali redundantes ſtatĩ
reparãt ſe: ſtatim dicũt: Peccaui. Lauàbis
me inquit: ⁊ ſuper niuem dealbabor. Audi
tui meo dabis gaudium ⁊ leticiam: ⁊ exul-
tabunt oſſa humiliata. Notandum autem
ꝙ de dño in bonitate ſentitur: ⁊ in ſimplici
tate cordis querit. Queritur autem nõ in-
uenitur: quia tũc incipimus eſſe in via. In
uenitur autem ab illis qui nõ tẽtãt illũ. Tẽ
tare dñm ẽ in duplicitate cordis cum dño
ambulare. Duplicitas vo talis eſt cum in-
choamus quidem bonum opus dei: ſed ta
li pacto vſqꝫ ad terminũ quem nobis ipſi ꝑ
figimus vt ſeruiamus ei. Seruituri ſcilicet
ſi bene nob fuerit: ſi aliter dimiſſuri. Ani-
ma enim que amittit conſolationeꝫ dñi ad
quãlibet ſtatim conſolationẽ relabit: ſicut
caro que cum dñm amiſiſſet terrenã proti-
nus ꝯſolationẽ queſiuit. Inuenit aũt dñs
ab his qui ambulant coram deo in toto co
de ſuo idest in corde perfecto: qui vtranqꝫ

fortunam victu invictissimo intuētes a mā
datis dñi nesciūt deuiare. Appet aūt hijs
q fidem habent illum. Justus enī ex fide
viuit. Et credūt in illum: in quē q credide
rit non cōfundet: Apparet enī hic p fidem
ill c p spetiem vbi ei similes erimus.

¶ De spūali negotiatione Sermo vnic⁹.

clxiij Negotiamini duz
venio. Verbū pr̄is vnigenit⁹
dei sol iustitie summ⁹ ille ne
gatiator de vltimis celoꝝ fini
bus nr̄e redēptiōis ꝑtium asportauit. Fi
delis ista negotiatio ꝛ oī acceptiōe dignis
sima: ī q̄ rex fili⁹ regis negotiator efficit au
rū p plūbo tribuit: ꝑpctōre donat⁹ ē iust⁹.
O q̄ȝ indebita mixtio q̄ȝ ḡtuita ꝛ sic pbata
dilectio? q̄ȝ inopinata diguatio: q̄ȝ stupēda
dulcedo q̄ȝ inuicta mā suetudo. O q̄ȝ vilis ne
gotiatio: vbi filius p suo tradit? p creatu
ra creator occidit: p mancipio dñs cōdem
natur. Tua sunt hec xp̄e opa: q de lumine
celi ad tenebras in ferni a dextera maiesta
tis ad miseriā hūanitatis: a gloria pr̄is ad
mortez crucis descēdisti: infernū illustran
do hominē redimēdo supando mortem ꝛ
mortis autorē. Unus es ꝛ secūdū nō habes
quē ad nos redimendū pia benignitas in
uitauit mīa traxit: veritas q̄ te ventuꝝ pro
miseras cōpulit puritas vteri virginalis su
scepit salua virginis integritate potentie
eduxit: obediētia in oībus deduxit patien
tia armauit charitas v̄bis ꝛ miraculis ma
nifestauit. Absint pcul negotiatores terre
theman: recedāt filij agar q exqrunt prudē
tiam: elongent a me gigātes a seculo nomi
nati: q ab initio fuerūt statura magni scien
tes bellū. Non hos elegit dñs: neq̄ȝ viam
discipline inuenerūt. Proterea pierūt. Sȝ
dedit eam iacob puero suo: ꝛ israel electo
suo. Abscondisti enī eam dñe a sapiētibus
ꝛ prudentibus gigātibus: vȝ ꝛ noīatis quī
magni facti sunt in oculis suis: ꝛ reuelasti
eā puul' ꝛ hūilib⁹ tuis. Libēt āplector nego
tiationē tuā q: negotiū meū est. Hec mer
cimōia cū sūma suauitate rumīat aīa mea.
Nō solū aūt rumīat: sȝ ꝛ reuocat rumīatio
nē tuā q: ꝛ itelligit q̄ diligit ꝛ memorie cō
mēdat q̄ legit. In his negotiatiōibus pce
pis esse aīam meā: vt fiat nauis institoris
de lōge portās panē suū. Negotiabor dum
venias venīēti leuis occurrā ꝛ vtinā audiā
euge sue bone. Tui sūt celi ꝛ tua ē tra. In
regionib⁹ tuis negotiabor secur⁹ te solū ha
bēs in itinere ducē: in piculis ptectorē cō
sortē in tribulatiōe. Regiōes tue qnq̄ȝ sunt
q̄s pambulāt ad negotiandū institores tui
Ubi te querūt electi tui ꝛ inueniūt dilecti
tui. Prima regio: regio ē dissimilitudinis.
Nobis illa creatura in regiōe silitudis fa
bricata q: ad imaginē dei facta cū in hono
re esset nō intellexit: ꝛ de silitudie ad dissili
tudinē descēdit. Magna prsus disilitudo
de padiso ad infernū? de angelo ad iumen
tū: de deo ad diabolū. Execrāda cōuersio
gliamini in miseriā: vitā in mortē: pacē in
pugnā ppetua captiuitate ꝯuertere. Ma
ledicta descēsio de diuitijs ad pauptatē. de
libertate ad seruitutem: de requie ad labo
rem descēdere. Miseri nos ꝛ miserrabili
ter nati qbus datū est nasci in morte? viuē
in labore ī dolore mori. De pctōre pctōres
de debitore debitores de corrupto corrupti
de subacto subacti geniti ꝛ generantes su
mus. Gens peccatrix ppl's ḡuis in iniqta
te? semē pessimū filij scelerati: addētes pua
ricationē. Ecce q̄si nō sim⁹ h̄ sic sum⁹ coraȝ
eo q̄si nihilū ꝛ inane reputati: putātes nos
aliqd esse cū nihil sim⁹ Uulnerati sum⁹ in
grediendo in mūdū? ꝯuersando in mūdo:
egrediēdo de mūdo. A planta pedis vsq̄ȝ
ad verticē nō est nob̄ sanitas. Nouerat h̄
ille sublimis pph̄a: q statū hūane miserie d
plorās in hec v̄ba prupit. Graue iugū ē sup
filios adā a dieb⁹ exit⁹ de vētre mr̄is sue vs
q̄ȝ in diē sepulture in matrē oīum. In hac
dissimilitudis regiōe qd negotiabim̄ dñe
deus? Aspice genus hūanū ab ortu solis vs
q̄ȝ ad occasuȝ hui⁹ mūdi nūdinas pābula
re? alios diuitias q̄rere alios honorib⁹ inhi
are: alios fauoralis aure suauitate raptari.
Sed quid de diuitijs? Nonne cum labore
acquiruntur cum timore possidentur cum
dolore amittuntur? Thesaurizas ꝛ ignoras
cui ꝯgregabis ea: vide quantū laborē p pi
turis diuitijs assūpsisti. Trāsis in archa: ꝛ
aliū tibi orbē apis nauigādo sȝ sapiētē trib⁹

digitis diſtās a morte: patriam fugis: relinquis parentes: filios neſcis: diuelleris ab vxore: ⁊ omnium neceſſitudinum oblitus queris vt acquiras: acquiris vt perdas: ꝑdis vt doleas. Filij hominum vſqꝫquo graui corde: vt quid diligitis vanitatē: ⁊ queritis mendacium. Que eſt iſta dementia filij adam: circuire maria: perambulare terras: rapi extra mundum in laboribus plurimis: in vigilijs multis: in ieiunijs crebris in mortibus frequenter? Ecce quales diuitie. Sed quid de honoribus? In ſublimi loco poſitus es: ducem te conſtituerunt: vide ſi non iudicandus ab omnibus: ſpectandus ab omnibus: ab omnibus lacerandus Si miles es excubas ante limina principis vt principatum acquiras: ⁊ ferrato veſtitꝰ amictu: proprior es vulneri q̄ꝫ honori: morti q̄ꝫ vite: periculo q̄ꝫ p̄mio. Si de ſorte dn̄i es: nōne epiſcopus: romanum pontificem archidiaconus vel decanus epiſcopum ꝑtimeſcis? Vide etiam vtruꝫ excuſſeris manus tuas ab omni munere: ne cum ſimone audias: nō eſt pars tibi neqꝫ ſors in ſermone iſto: quoniam voluiſti donum ſpūs ſancti cum pecunia poſſidere. Nihil ad nos: d̄ rectoribus eccleſie iudicare. Videant ipſi amici ſponſi: cum de ſpōſa inceperit exigere rationem: qui iudicat orbem terre in eq̄tate. Nunquid in honore: ſine dolore: in ꝓlatione: ſine tribulatiōe: in ſublimitate ſine vanitate eſſe quis poteſt? Ecce quales honores. Quid autem de gloria. Gloria vnde tibi fetide puluis: fimus terre: limus terre vas in contumeliam? Nō tibi nō tibi: ſꝫ nomini domini gloriā cede. Illi permitte gloriam ſuam: qui glorioſus eſt in ſanctis ſuis illum lauda: quē laudant angeli in excelſis Nunquid ⁊ ipa inanis gloria: que nihil aliud eſt q̄ꝫ aurium inflatio magna poteſt haberi ſine inuidia? Reſpice quos antecedis ⁊ cogita quia omnibus inuidie ſemina prebuiſti. Omnes ergo aduerſum te toruis luminibus inflām̄atur: tua felicitate torquētur: tua vruntur gloria. Ecce vnde glorioſus modo odioſus: inde humilis vnde ſublimis: inde ſolicitus vnde ſecurus. Attēde quia ſi per gloriam curris: incurris inuidiam: ſi felicitatem ſequeris corrumperis in felicitate. Vides ergo quia vane cōturbatur omnis homo. Nec ſunt mercimonia q̄ inueniuntur in regione diſſimilitudinis. Prudens ergo negociator qui videt in diuitijs laborem: i honoribus penam: in gloria inuidiam: facit ſarcinam ſuam contemptum mundi: ⁊ fugit. Secūda regio eſt paradiſus clauſtralis. Vere clauſtrum eſt paradiſus: regio vallo diſcipline munita: in q̄ precioſarum eſt mercium fecūda fertilitas Glorioſa res: homines vnius moris habitare in domo. Bonum ⁊ iocundum habitare fratres in vnum. Videas illum peccata ſua flentem: alium in dei laudibus exultantem: hunc omnibus miniſtrantem: alium alios erudientem: hunc orantem: illuꝫ legentem: hunc miſerantem: alium peccata punientem: hunc in proſperis humilem illum in aduerſitate ſublimē: hūc in actiua laborantem: illum in contemplatiua quieſcentem: ⁊ poteris dicere: Caſtra dei ſunt hec. Q̄ꝫ terribilis eſt locus iſte. Nō eſt hic aliud niſi domus dei ⁊ porta celi. Quid tibi ergo fidelis aīa in his nundinis ꝯſiderādū ē? Perambula virtutes: cohabitātiuꝫ i domo dn̄i: ⁊ fac inde ſarcinā tuā formā viuēdi. Que ꝑus habitabas in regione vmbre mortis: trāſi ad regioneꝫ veritatis ⁊ vite. Primā deſpice: inſpice ſecūdā: q: in prima deſipis: in ſecūda reſipis. Tertia regio ē regio expiatiōis. Tria ſunt loca que mortuoꝝ aīe: ꝑ diuerſis meritis ſortiunt: infernū: purgatoriū: celuꝫ. In inferno impij: in purgatorio purgādi: in celo ꝑfecti. Qui in inferno ſunt redimi nō poſſunt: quia in inferno nulla ē redēptio: q in purgatorio ſūt: expectāt redēptionē ꝑus cruciandi: aut calore ignis: aut rigore frigoris: aut grauitate alicuius doloris: qui in celo ſunt gaudio gaudēt ad viſionē dei: xp̄i fratres in natura coheredes: in gloria ſimiles: in eternitate iocūda: q: igit ꝑmi redimi nō merentur tertij redēptiōe nō indigēt: reſtat vt ad medios trāſeamus ꝑ cōpaſſionē: qbꝰ iūcti ſumus ꝑ humanitatē. Vadā i regionē iſtā et videbo viſionē hāc grādē quō pius pater glorificandos filios in manu tentatoris re

linquat nõ ad occasionem: sed ad purgatio nẽ: nõ ad irã sed ad misericordiã: nõ ad de structionẽ: sed ad instructionem: vt nõ sint iã vasa ire apta in interitũ: sed vasa miseri cordie ꝑparata ad regnũ. Surgã ergo i ad iutoriũ illis. Interpellabo ieiunijs: oratiõi bus intercedã: satisfaciã sacrificio singula ri: si forte videat dñs ꝛ iudicet. Ut laborez cõuertat in requiẽ: miseriã in gloriam: ver bera in coronã. His eteni ꝛ huiusmodi offi cijs potest eoꝝ penitẽtia resecari: finiri la bor: destrui pena. Percurre igitur quecũqꝫ es fidelis aia regionem expiatiõis: ꝛ vide qd in ea fiat: ꝛ in nundinis istis fac sarcinaz tuã affectũ cõpatiẽdi. Quarta regio est re gio gehennalis. O regio dura ꝛ grauis: re gio extimescẽda: regio fugienda: terra obli uionis: terra afflictiõis: terra miseriarum: terra tenebraꝝ: in qua nullus ordo: sꝫ sem piternus horror inhabitat: locus letifer in quo ignis ardẽs: in quo frigus rigẽs: ver mis ĩmortalis: fetor intollerabilis: mallei ꝑ cutiẽtes: tenebre palpabiles: cõfusio pecca toꝝ: innodatio vinculoꝝ: horribilis demo nũ facies. Totus tremo atqꝫ horreo ad me moriã regiõis istius: ꝛ cõcussa sunt omnia ossa mea. Quomodo cecidisti de celo luci fer q mane oriebaris? Omnis lapis precio sus operimẽtũ tuum. Modo subter te ster nitur tinea: ꝛ operimẽtũ tuũ vermis. O deus quãta distãtia inter operimẽtũ ꝓciosi lapi dis ꝛ opertoriũ vermis: inter delitias ꝑadi si ꝛ tineã inferni. Scio qr paratus est ignis il le diabolo ꝛ angelis ꝛ hoĩb⁹ similibus ei⁹: vbi sine fine finientur: ꝛ sine morte morientur sine cessatiõe ferientur. Uiuẽs igitur in infer nũ descẽde: percurre mẽtalibus oculis tor mẽtoꝝ officinas: fuge scelera ꝛ vitia: ꝑ qui bus scelerati ꝛ vitiosi ꝑierũt: habe odio ini quitatẽ: ꝛ dilige lege dñi: ꝛ in tã formidolo sissimis nundinis fac sarcinã tuaz peccati. Quinta regio est paradisus supcelestis. O beata regio supnaꝝ virtutũ: in qua beata trinitas a sanctis facie ad faciẽ videtur: vbi il la sublimia agmina sublimi ꝑenaꝝ applau su: sanctus: sanct⁹: sanctus dñs de⁹ sabaoth clamare nõ cessant. Locus voluptatis: vbi torrẽte voluptatis potantur iusti: locus splen doris: vbi iusti splẽdẽt sicut splendor firma menti: locus leticie: vbi leticia sempiterna sup capita eoꝝ: locus abundãtie: vbi nihil deest videntib⁹ eũ: locus suauitatis: vbi ap paret dñs suauis vniuersis: loc⁹ pacis: vbi in pace fact⁹ ẽ locus ei⁹: locus admiratiõis vbi mirabilia sunt opa ei⁹: locus sacietatis vbi saciabimur cũ apparuerit gloria ei⁹: lo cus visiõis: vbi videtur visio magna. O re gio sublimis plena delitiaꝝ: de valle lachry maꝝ suspirãt ad te: vbi sapiẽtia sine ignorã tia: memoria sine obliuione: intellect⁹ sine errore: ratio sine obscuritate splẽdebit. Re gio in qua deus trãsiẽs ministrabit electis suis: idest talẽ se qualis ẽ illis ostẽdet. Illic erit deus oĩa in oĩb⁹: vbi rerũ vniuersitas mirabiliter ordinata dabit creatori gloriaz leticiã creature. Curre igitur spũalis aia ocu lis desiderioꝝ regionẽ istã: ꝛ vide regẽ glo rie in decore suo gloriosum: stipatuz glorio sis legiõib⁹ angeloꝝ: sanctoꝝ ornatũ agmi nibus: deponẽtẽ supbos: humiles exaltan tẽ: dãnantẽ demones: homines redimẽtẽ: ꝛ dic: Beati qui habitãt in domo tua dñe: in secula seculoꝝ laudabũt te. Cũ ergo mẽ te ꝑceperis tã ꝓciosas nundinas mercimo nia tã ꝓclara: cõstrue sarcinã tuã amorem dei. Uidisti regiões: aia aduertisti nũdinas: sarcinas cõstruxisti: ꝛ beat⁹ es. Negociare ergo donec veniat dñs de⁹ tuus: vt ei dice re possis: Dñe quinqꝫ talẽta tradidisti mihi: ecce alia quinqꝫ suꝑlucratus sum. Et audire merearis: intra in gaudium dñi sponsi tui ꝛ ecclesie.

¶ De vijs dñi ꝛ ꝯfessiõe. Sermo vnic⁹

Notas mihi feci sti vias vite: adimplebis me le ticia cũ vultu tuo: delectatio nes in dexterea tua vsqꝫ in fi nẽ. Ad te quidẽ libenter accedimus dñe ie su: discipuli ad magistruz: infirmi ad medi cũ: ad dñm serui. Tu es eni magister ꝛ do min⁹: cui⁹ schola ẽ in terris: et cathedra in celis. Tu es ille eximi⁹ medic⁹ q solo verbo restauras vniuersa. Uias tuas dñe demon stra nobis: ꝛ semitas tuas edoce nos. Vie eni tue vie pulchre: ꝛ omnes semite tue pa

edifice. Beati qui ambulant in via tua dñe virtutuꝫ: beatiores q currũt viam mandatorũ tuoꝝ: qui currunt in odorẽ vnguentorum tuoꝝ. Exultas enim vt gigas ad currendã viam: ⁊ non soluꝫ currens: sed ⁊ saliens in mõtibus trãsiliens colles. Exultauerunt gigantes philosophi nõ ad currendaꝫ viã: sed ad currendã gl'iam vanã: euanescẽtes in cogitationibus suis ⁊ nõ humiliati in virtutibus suis. Uiam eni sapiẽtie nescierunt: neqꝫ meminerũt semitarũ eius. Non enim audita est in chanaã: neqꝫ visa est in theman. Maledicti q dixerũt dño iesu recede a nobis: scientiã viarũ tuaꝝ nolumus Nos querimꝰ te de die in dieꝫ: ⁊ scire vias tuas volumꝰ. Pricipales vie tue due sunt: cõfessio ⁊ obedientia. In cõfessione crimina lauantur. In obedientia virtutes solidantur. Bonũ aĩe ornamentũ ꝯfessio que peccatorẽ purgat: ⁊ iustũ reddit purgatiorem. Si peccata sunt in confessione lauant̃ si bona opera: in cõfessione solidant̃. Cum mala tua cõfiteris sacrificiũ deo spũs cõtribulatus: cum dei beneficia ĩmolas sacrificiũ laudis. Absqꝫ confessione iustus ingloriꝰ indicat̃: ⁊ peccator mortuus reputat̃. Cõfessio igitur: peccatoris vita iusti gl'ia. Uideo dauid dicentẽ peccaui: ⁊ audientẽ dñs transtulit peccatũ a te: ⁊ non morieris. Cõsidero mariã: si nõ verbis tñ operibus sua publice crimina confitentẽ: ⁊ dñm pro ea rñdentẽ. dimissa sunt ei peccata m'lta: q2 dilexit multũ. Respitio principẽ apostoloꝝ negantẽ timide: amarissime flentẽ: xp̃m respicientẽ. Illũ felicẽ latronẽ intueor accusantẽ xp̃m: ⁊ dñm pmittentẽ: hodie mecuꝫ eris in paradiso. O q2 sublimis ista cõfessio p quã de patibulo ad regnũ: de terra ad celum: de cruce ad paradisum: latro dãnatus ⁊ crucifixus ascendit. Gloriosa confessio: q̃ petrũ apostolũ terne negationis crimine liberauit: ⁊ ab apostolatus culmine cadere non pmisit. Fidelis institutio: que marie multũ diligenti: multum dimisit: ⁊ amoris multi titulo insignitaꝫ: discipulorũ corpori sociauit. Preclara miseratio que regem et prophetam multiplici criminũ inundatiõe mundauit ⁊ in antiqꝫ gloriã dignitatis pducendo reduxit. Hec est via que viatorẽ suũ nunquã fefellit: que nunqꝫ deseruit nisi deserentẽ. Huius multe multiplicesqꝫ semite sunt ad inueniendum: difficiles ad tenendũ: ad enumerandũ iextricabiles. Prima semita est primus gradus in via ista cognitio sui. De celo cecidit ista sententia. Nosce teipsum o homo? Uide si non ⁊ spõsus in amoris cantico: sponse idem loquat̃. Si ignoraste o pulchra inter mulieres. Cognitio sui ꝯstat in tribꝰ vt cognoscat hõ qd fecit: quẽ meruit: qd amisit. Quid viliꝰ o nobilis creatura: ymago dei creatoris similitudo: q̃ꝫ carnẽ tuã carnalibus illecebris deturpare ⁊ p breui voluptate torrentẽ pdere voluptatis? Quid furiosius q̃ꝫ rapi mẽtem ira supbia extolli: vexari inuidia: anxietate torqueri? Que in croceis es nutrita quare stercora amplexaris? Recordare et que merueris. Subeat memoriam tuã gehennalis olla: fornax ferrea magne babilonis: domus mortis anxietatis domicilium flamarũ globꝰ acerbitas frigoris: tenebre sempiterne. Cõsidera ordinẽ tormentoꝛuꝫ tortorum facies: mutationeꝫ: penarum miseriarum infinitatem: ⁊ intellectualibꝰ oculis ista discurre ⁊ poteris dicere. Melius erat mihi si natus nõ fuisseꝫ. Reflecte oculos ⁊ quẽ amiseris aĩaduerte. Reminiscẽ qualis sit ciuitas gloriosa: celestis habitatio locus vite: suauitatis palatiuꝫ: splendor glorie: gratie magnitudo: claritas infinita Attende ordinem gaudiorum gaudentiuꝫ vultus: premiorũꝫ vicissitudinẽ: multitudinem delitiarũ: ⁊ potes exclamare qui te pdidit totũ perdidit dñe deus. Si ergo hoc triplici funiculo ligaueris animã tuam: intelliges ⁊ animaduertes q initium salutis notitia peccati est. Scds gradus est penitẽtia: hec duo sibi inuicem cõiuncta sunt vt cognoscere se nõ possit nisi peniteat: penitere nõ possit nisi cognoscat. Peniteat igit̃ aĩa cõpunctionis iaculo vulnerata penitẽtia triplici: q2 innocentiaꝫ amisit: amissam non requisiuit: ⁊ neglexit patientiam dei. Scio dñe iesu q2 primã stolã innocẽtie nob in baptismate reddidisti: ⁊ amicto niueo cãdidatos in iustitie solio collocasti: cito rece s

ſumus a via quã oſtẽdiſti nobis ⁊ portionẽ
ſubſtantie que nos contingebat cum pro-
digo filio in diſſimilitudinis regionẽ expẽ-
dimus. Venerũt ad nos viliſſimi ſpiritus:
⁊ eternoꝝ igniũ reges: ad mũdatos imun-
di: ad ſaluatos dãnati: curui ad rectos: et
dixerũt aie noſtre incuruare vt tranſeamꝰ
Audiuimus illos ⁊ incuruati ſumus. Trã
ſierunt per nos ⁊ innocentiã amiſimus. Si
culpa eſt ꝑdidiſſe: que putas erit non req
ſiſſe perditã? Perdet aliqs aliquẽ: ⁊ in hac
mortalitate querit iudices: amicos ꝯuocat
trahit in cauſam: nihil in temptatũ relinqt
donec vel amiſſa inueniat: vel ablata reſti-
tuat ⁊ cuſtodiat reſtituta. Nos hereditatẽ
noſtrã incorruptibilẽ incõtaminatam in ce
lis: verſutijs illius inſatiabilis homicide ꝑ
didimus ⁊ non reqrimus: incuruauit nos
⁊ nõ reſurgimus. Surgamus ⁊ eamus ad
patrem noſtrũ: ⁊ dicamus ei. Pater pecca
ui in celũ ⁊ coram te: ⁊ omnẽ textũ euange
lice lectionis ꝑcurrentes offeramus patri
penitentiã mentis: cordis ꝯtritionẽ: ſi for-
te dum adhuc longe ſumus videat pater
⁊ miſericordia moueat: ⁊ accurrens cadat
ſuꝑ collũ noſtrũ ⁊ oſculetᷣ nos oſculo oris
ſui. Forſitan iubebit ꝓferri ſtolam primaꝫ
innocẽtie: ⁊ indui nos veſtimẽtis virtutũ
⁊ dari annulũ ſecretoꝝ in manu nr̃a ⁊ calci
ari pedes noſtros in p̃paratione euãgelij
pacis. Precipiet fortaſſis adduci vitulum
ſaginatũ ⁊ occidi in ſatiſſactionẽ reuerten
tium: epulari ⁊ exultari ⁊ in ſimphonia et
in choro reduci ad ſuperna gaudia ciui-
tatis vbi gaudiũ eſt angelis ſuꝑ vno pec-
catore penitentiã agente. Scimus dñe ie-
ſu: q2 non priuabis bonis eos qui ambulãt
in inocẽtia: ſed nec illos q ambulãt in pnĩa
Quis eni peccatũ nõ fecit: niſi vnus. Be-
atus tñ vir cui nõ iputauit dñs pctm̃. Om
ne qđ ipe mihi nõ iputare d̃creuerit ſic eſt
q̃ſi nõ fuerit. Cogita etiã q̃ꝫta ſupbia patiẽ
tia dei vſus immo abuſus ſis. Videbat te
peccantẽ ⁊ diſſimulabat q̃ſi nõ vidẽs: voca
bat ⁊ nõ audiebas: minabatᷣ ⁊ nõ timebas
nec ꝓmiſſis illectꝰ nec terrore ꝑcuſſus. Igno
ras q2 patiẽtia dei ad pnĩaꝫ te adduxit. Ti
me timore magno ne theſaurizaueris tibi
iram in die ⁊ reuellatiõis iuſti iudicij dei:
⁊ memẽto q2 horrẽdũ eſt icidere in manꝰ
dei viuentis. Liga igitᷣ hoc triplici chata-
plaſmate pnĩe vulnus aie tue ⁊ dic. Miſe-
rere mei dñe qm̃ infirmꝰ ſum: ſana me dñe
qm̃ ꝯturbata ſunt oĩa oſſa mea. Tertiꝰ gra
dus eſt dolor: ſꝫ ⁊ ipe terna ligatiõe ꝯnexꝰ.
Vere poſt cognitionẽ ⁊ pnĩaꝫ dolor meus
renouatus eſt: ⁊ in meditatione mea ignis
incãduit: q2 creatorẽ offendi dñm non ti-
mui ſpreui benefactorẽ. Nunqd nõ ſicut lu
tum in manu figili: ſic vos in manu mea di
cit dñs. Suꝑ hoc te fecit vas in honorem
cur te in cõtumeliã facere p̃ſumpſiſti? Nũ
qd dicit figmentũ figilo: qd me feciſti ſic?
Creatura creatorẽ factura factorem opus
opificem auſus es ꝓuocare? Memẽto vi-
liſſima teſta: q2 ſi cecideris ſuꝑ lapidẽ iſtuꝫ
cõfringeris: ſi vero ipſe ſuꝑ te ceciderit: cõ
teret te ꝯtritione timẽda: ita vt ne veſtigi-
um minutaꝝ appeat. Tu aũt ſanguinẽ ſan
guini miſcuiſti ⁊ creatorẽ offendẽs ⁊ dñm
non timens. Seruus eras illius dñi cui re
ſiſtere nemo poteſt: ⁊ in p̃ceptis eius acce-
peras voluntatẽ noluiſti intelligere vt be-
ne ageres: ſed recalcitrãs dominãtis impe
rio ꝓpria lege infra ſuã rempublicã viuere
decreuiſti. Nam audiſti quã ſententiã ac-
cipiat ſeruus nequã: q ſciẽs voluntatẽ dñi
ſui ⁊ non faciens multitudini verberũ re-
ſeruabitᷣ. Aſiſtunt angeli ad audiendũ vo-
cẽ ſmonũ eius ſelle vocantᷣ ⁊ dicũt aſſumꝰ
venti ⁊ mare obediunt ei: ⁊ oĩa lege p̃fixa
⁊ inconcuſſa retinet firmitati: tu ſolus pe-
regrinus es ⁊ iperatorie decreta maieſta-
tis non curas? Audi q2 poteſt te mittere in
tenebras exteriores: vbi fletus ⁊ ſtridor dẽ
tium perpetua infelicitate crebreſcunt. Q2
ſi te nõ monet creatoris offenſio ⁊ reueren
tia poteſtatis: moueat ſaltẽ ingratitudo tua
qꝛ tantũ benefactorẽ in tantis bñficijs con
tempſiſti. Vbi nam ſileꝫ bñfactorẽ inuenies
q tibi miniſtrat ſiderũ curſus: temperiẽ ae
ris fecũditatẽ terre fructuũ vbertatẽ? Ad
extremũ vo vt oĩum vite bñficioꝝ cumulũ
aggregaret: ꝓprio filio ſuo non pepcit: ſed
ꝓ nobis oĩbus tradidit illũ. Tradens vni
genitum ꝓ adoptiuis: dñm pro ſeruis pro

impijs iustum. Quid vltra debuit tibi fa-
cere ⁊ non fecit? Si igitur isto dolore dolu
eris poteris dicere cum ꝓpheta. Uentrem
meū doleo: ventrē meuꝫ doleo: sensus cor-
dis mei turbati sunt. Quartus gradus est
confessio oris. Post cognitionē sui ⁊ pniaꝫ
post dolorē cordis sequitꝰ oris cōfessio. In
his oībus corde creditꝰ ad iusticiā: ore autē
confessio fit ad salutē. Sed ⁊ ipsa triplex: si
veritatis salutem exequitur. Debet enim
esse vera nuda ꝓpria. Ueritatem querit al
tissimus ⁊ non fallit cui fallere nō intendit
Nouimꝰ plerosqꝫ ⁊ expti sumus: q ad ꝯfes
sionis gratiā venientes: magis onerati qꝫ
liberati a peccatis ad suā cōscientiā redie-
runt. Dicunt enī si clericiea que litterato-
rio si milites q gladiatorio gessere ꝯflictu:
vt sub pallio humilitatis superbiaꝫ induāt
In tanto se signaculo ꝯdēnantes sub quo
totius humane salutis summa ꝯsistit. Sūt
⁊ alij quos timor impellit ad confessionem
alij quos simulatio ducit. Ad hoc enim cō
fitentur vt saltem specie videantur esse cō-
fessi. An tu illam veram putas esse confessi
onem quā aut timor extorsit aut simulatio
finxit? ꝑsertim cuꝫ spiritus scūs discipline
effugiat fictū ⁊ gratuitā satisfactionē que-
rat. Illa vero confessio vera est que de mē
tis contritione descendens: nec timore co-
gitur nec fictione palliatꝰ: sed in spiritu cō-
tribulato profert ea que sentit. Nudā aūt
eam esse oportet ⁊ totius absconsionis ex-
utam esse velamine. Quid enī partem pec
catorꝫ dicere partē celare: ex parte munda
ri ⁊ ex parte immunditie deseruire. Nunqd
denuo eodemqꝫ vase dulce ⁊ amarꝫ sapidū
⁊ insipidum stillare potest. Omnia nuda ⁊
aperta sunt oculis dei. Tu aliquid illi ab-
scondis qui dei locū in tanto obtinet sacra
mento. Ostende ⁊ denuda qdcunqꝫ in cor
tuum latuerat: detege vulnus vt sentias
operā medicantis. In simplicitate cordis
oportet te q̄rere dnm nō in duplicitate: qꝛ
ve illis q loquuntꝰ in corde ⁊ corde terram
duabus vijs ingrediuntꝰ. Debet autē esse
⁊ propria. Sunt enī pleriqꝫ q aliorꝫ peccata
cum sūma numerant grauitate: ⁊ sociorum
excessus multiformi declinatione loquuntꝰ

Nesciunt sua aliena autem perpetue me-
morie cōmendarunt. Infelices ⁊ miseri q
bus datum est aliena plangere sua relique
re. An vero legisti: qui iustus in principio
sermōis accusator est sui? Sui dicit scriptu
ra non alterius. Nunqd obligatus es apo
stolum dicentē: confitiemni alterutrū pec-
cata vr̄a. Uestra dixit non aliena. Iniqta-
tem meam ego cognosco dixit ille ꝓpheta
nō tuā. Quintus gradus est mercatio car
nis. Sꝫ ⁊ ipa ternario nūero ꝯsecrata. Cō-
uenit enī vt fiat occulte licētiose: discrete.
Teneros artus tuos: ⁊ exqsitis educatos
delitijs diuturno confringe martyrio: tan
to te noueris a licitis abstinere: quāto me
mineris illicita ppetrasse. Hoc autem oc-
culte faciendū est vt nesciat sinistra quid
faciat dextera tua. Non enī est in ore homi
num tanti boni ponēda custodia: sed in ab
sconso cordis tui: vt sit gloria tua testimo-
nium cōscientie tue. Nec hoc diximus vt
non luceat lux tua coram hominibus: vt
glorificent patrē tuum qui in celis est: sed
ne intentionē tuā in breuitate vtilis glie re
cōdas. Nihil enī infelicius est qꝫ hic carnē
macerare ieiunijs: vigilijs affligere ⁊ reci-
pere hic gloriā illic gehennā. Licētiose vo
faciēda est: quia quicqd fit cū pastoris licē
tia: gratiosius est in cōspectu dei: ⁊ illā ho-
stiam singulariter accipit altissimus q̄ non
de proprie sententia volūtatis: sed de preci
pietis offertꝰ impio. Multum enim valet
ad repellendā supbiam propria voluntatis
exclusio: quā extirpare non pōt q huiꝰ mū
di diligit vnitatem. Discreto aūt in hac di
scretione tenēda est nedū nimis flagellare
cupimus salutem pdamus: ⁊ dum hostem
subigere querimus ciuē occidamus. Con
sidera corporis tui possibilitatē: intuere cō
plexionē carnis: ipone modū tue discritio
ni custodi corpus incolume ad obsequium
creatoris. Multos vidimꝰ ita in pricipijs
carnē suam verberasse ⁊ discretionis infre
gisse repagula: vt inabiles laudū solēnes
redderentꝰ ⁊ apparatu lautiori diuturnis
fouerentur temporibus. Sextus gradus
est correctō operis: sed ⁊ ipse numero trini
tatis cōsecratus. Uidelicet vt tibi malum

nõ facias:alteri nõ noceas:nocenti non cõ
sentias. Exptus es q̃ fragilis sit volupta
tũ imersio:⁊ tu iterũ vadis illuc. Aiaduerti
sti q: voluptas trãsijt ⁊ peccatũ remansit.
Reprime pedẽ ab nephãdis itinerib⁹ imũ
dissime libidinis: colla substerne mãdatis
altissimi:nõ sit iniqtas in manib⁹ tuis. De
seuienti gule solẽnes epulas: ⁊ vana rescin
de colloquia. Auerte oculos tuos ne vide
ant vanitatẽ:obtura aures tuas ne audiãt
sanguinẽ: ⁊ tũc dicere poteris: Castigans
castigauit me dñs. Quid aũt prodest infra
rectitudinis lineã tui cursus opera cohibe
re: si alijs nocere desideras? Qui non fecit
primo suo malũ: ⁊ obprobrium nõ accepit
aduersus primos suos:requiescet in mõte
sancto dei: accipiẽs benedictionẽ a dño: ⁊
misericordiã a deo salutari suo. Nõ aũt te
innocentẽ psumas: nisi impios ⁊ cõtra vir
tutẽ gradiẽtes quanta poteris auctoritate
redarguas ⁊ opponas te murum p domo
israel:castigãs te nõ nocẽs alteri:nec nocẽ
ti ↄsentiẽs. Vera ẽ enim sentẽtia. Quicuz
emẽdare aliũ possit:negligit pticipem se p
culdubio delicti constituit. Cũ enim causa
dei vẽtilatur in mediũ ⁊ falsitas pponitur veri
tati:q p psona quaz gerit nõ resistit:de suo
dãnabitur silẽtio. Septimus gradus ẽ pseue
rãtia:sed ⁊ ipa ternarij numeri sanctificati
one dicata. Perseuerantiã nãq3 faciũt imi
tatio sanctorum:breuitas temporum: fragilitas
corporum. Quid nãq3 pati nõ possis cũ vide
as pueros:iuuenes:virgines:anus:senes:
decrepitos diuersa p xpo nõ solũ excepisse
sed etiã exquisisse tormẽta? Cõsidera pue
rorum etatẽ:iuuenũ ignẽ:virginũ teneritudi
nẽ:anuũ fragilitatẽ:senũ infirmitatem:de
crepitorum impossibilitatẽ: ⁊ vbicũq3 reflexe
ris oculos inuenies in his etatibus multi
tudinẽ exemplorum ad palmã martyrij viri
liter cucurrisse. Nũqd nõ de eodẽ luto for
matus ⁊ tu: ⁊ eodẽ spũ inspiratus. Et forsi
tan nõ ingruit psecutio:vt martyriũ patia
ris:nec damnaris si xpo seruis:imo lauda
ris ⁊ pdicaris ab omnibus. Qđ ⁊ si psecu
tio iminet:ↄtẽnenda est, ppter tpis breuita
tẽ. Bene enim nobis natura puidit: que
nullũ dolorẽ vel longuz vel magnũ esse de
monstrat. Si enim magnus est: longus esse
nõ potest. Coniũctio enim corporis ⁊ aie exq
sita diu tormẽta nõ sustinet: s3 stuporis ma
gnitudine tremefacta sũma velocitate dis
soluitur. Magni ergo animi ẽ magna tormẽ
ta ↄtẽnere:que in breui tantã pariũt muta
tionẽ:vt de labore ad requiem:de miseria
ad gloriã:patientẽ faciũt euolare. Cõside
rãda ẽ ⁊ fragilitas corporis:quã sepe aut ali
qs leuissimus casus:aut incãdẽtis febricu
le cumulata congeries breui pñt suffocare
momẽto. Tribue ergo virtuti si necessitas
fuerit quodcũq3 debes necessitati: p breui
piculo:sempiternũ pmiuz adepturus. Vi
des ergo q̃ difficilis sit via confessiõis ad
currẽdũ:q̃ multiplices semite ad tenẽdũ.
Verum est qđ ait ille tãtus ecclesie magister
facili⁹ ẽ inuenire eos q innocentiã seruaue
rũt q̃ q cõgruã penitẽtiã egerunt. Hec de
via cõfessiõis p modulo nr̃o locuti sumus:
sublimiorib⁹ sublimioris sentẽtie pondera
reserantes. Ceterum obedientie viã sub alio
sermonis pncipio apire tẽtabim⁹ ne vnq̃
in fastidiũ veniãt verba dñi saluatoris qui
est benedictus in secula. Amen.

¶ De obedientia. Sermo vnicus.

Non possumus a cxv
nos cogitare aliqd a nobis q̃
si ex nobis:sed sufficiẽtia nr̃a
ex deo est. Quid eniz in hoc
vase testeo: ⁊ fragili complexionis huma
ne cogitare sufficiat:spũs carcere inclusus
pctõ corruptus:depressus terrenis? Corp⁹
enim qđ corrũpitur aggrauat animã: ⁊ depri
mit terrena inhabitatio: sensum multa co
gitantẽ. Benignus ẽ tñ spũs sapientie:q ⁊
spm̃ inclusum illuminat:corruptuz sanat: ⁊
alleuat depressum. Est enim spũs pietatis
cõpeditos soluens:cecos illuminans: ⁊ eri
gẽs elisos. Est enim spũs veritatis: qui do
cet nos omnẽ veritatẽ. Nõ solũ aũt docet:
sed ⁊ suggerit. Suggerit vt queramus:do
cet vt intelligamus. Ipe est quẽ dñs iesus
post patris obediẽtiã vsq3 ad mortẽ crucis
misit aplis suis obediẽtibus An nõ tibi vi
detur singularis obediẽtie ↄscẽdisse fastidiũ
qui accepta licẽtia sedendi in ciuitate:vni

us domũcule septo ↄclusi vnanimiter vno
ore in oratione perseuerabant. Intellexi-
sti quia ibant gaudentens a conspectu con
cilij: qm̃ digni habiti sunt ꝓ noĩe iesu con-
tumeliã pati. O quantis obediẽtie viribꝰ
innitunt qui gaudẽt pro christo ad cõsiliũ
trahi dignitatẽ ducũt pro eo cedi: gloriam
querunt pro eo mori. Bẽe aĩe abundãt in
egestate ipsi͂ influentes: qbus vilitas sub-
limitas: cõtumelia gloria: patientia victo-
ria: mirabili mutabilitate vident. Multũ
repleta est aĩa eoꝝ: obprobriũ abũdantibꝰ
⁊ despectio supbis. Cernis q̃ʒ libera fronte
in pontificũ faciẽ: in phariseoꝝ supciliũ: in
tumultũ plebis irrũpant dicentes: magis
oportet obedire deo q̃ʒ homibꝰ. Intuere
magis illa duo luminaria petrũ ⁊ paulum
⁊ vniuersum ordinẽ apostolici senatus ob-
ambula: ⁊ ibi videbis obediẽtie firmitatẽ:
inter tormentoꝝ multitudinẽ viriliter per
stitisse. Nonne ipe filius regis rex regio-
nis illius que ↄtinuis gaudijs in clarescit.
factus est obediens patri vsq; ad mortem:
mortem aũt crucis ⁊ didicit obedientiam
ex his que passus est. Audisti miseriã: au
di ⁊ coronã. Vidisti piculũ: vide ⁊ p̃mium
Attendisti infirmitatẽ: attende ⁊ potestatẽ
Propter qđ inquit deus exaltauit illũ ⁊ de
dit illi nomẽ qđ est super omne nomẽ. Sed
taceamus interi de illius obedientia: que
singulari prerogatiua claudit et signatur.
Procedat in mediũ magnus ille patriar-
cha fidei lumẽ obediẽtie forma iusticie pri
cipatus. Audit ab oĩpotente: egredere de
terra tua ⁊ de cognatione tua ⁊ de domo
patris tui: ⁊ veni in terram quam mõstra-
uero tibi: ⁊ ad vnius iussionis vocem patri
am fugit relinquit parentes deserit here-
ditatem: ⁊ alienoꝝ fines nouus hospes ag
greditur. Magna res ⁊ primitiue digni-
tatis priuilegio in p̃re multaꝝ gentium cõ
secrata. Primus primũ suis facultatibus
renũtiat: ⁊ obediẽtie viaʒ indefessa veloci-
tate pcurrit. Deniq; cũ accepisset filiũ in
senectute sua in quo totius mũdi fuerat be
nedictio cumulãda dicit ei deꝰ. Tolle filiũ
tuũ vnigenitũ quẽ diligis ysaac: ⁊ offer mi
hi illũ in holocaustũ. Q̃ʒta in verbis istis
amaritudo: quãta a corde patris separatio
pietatis. Iubetur nãq; occidere filium os
ex ossibus suis: ⁊ carnẽ de carne sua: filium
magne promissiõis: extreme senectutis: p
pne mulieris: filiũ mirabiliter ꝓmissum: fe
liciter natũ: innocẽter educatũ. Et ne tenu
issimũ infra paterna viscera doloris incen-
diũ exũdaret addit ⁊ vnigenitũ. Sũt nãq;
multi filij sed nõ vnigeniti. Iste sic filiꝰ vt ⁊
vnigenitus. Iste vnicus patri vnigenitus
m̃ri i hereditate reseruatus. Ne respitias
ad ismael: q: qui in seruitute ⁊ ex ancilla ge
nitus fuerat: ad libertatẽ ⁊ hereditatẽ mi-
nime pertinebat. Quia v̓o multi sunt filij
⁊ vnigeniti: sed nõ dilecti: ad exaggerãdã
in corde patris tribulationẽ: ad cõproban
dam in mentis iusti obedientiã dñs subiũ
git quẽ diligis. Ut vero teneritudo patris
ex memoria dilecti nominis recrudesceret
⁊ interior pietas ad dilecte vocis sonũ to-
ta ferueret puer nominat ex nomine: qđ
vocatum erat a dño priusq̃ʒ in vtero conci
peret. Vides ĝ q̃ʒtis tribulationũ malleis
abrae pietas feriat cui precipit vt filiũ tol-
lat: occidat vnigenitũ: quẽ diligit imolet:
ysaac pcutiat. Multũ tentatꝰ multũ ꝓbatꝰ
adustus ẽ multũ. Dulcis relatio filij ad pa
trẽ p̃ris ad filiũ. Hanc dulcedinẽ: ⁊ omniũ
necessitudinũ affectꝰ obliuiscitur abraam:
sternit asinũ suũ ligna cõponit accẽdit ignẽ
eximit gladiũ: nõ a dño querit q̃re nõ mur
murat: nõ cõquerit: nõ saltẽ vultũ parẽtis
oñdit: sed oĩuʒ que p̃cipiunt ignarꝰ in mor
tẽ filij pia crudilitate festinat. Iõ sũme ⁊
admirabil̓ obediẽtie v̓tus i abraaʒ ⁊ singu
laris excellẽtie laudibꝰ p̃dicãda. Fortissima
res ẽ obediẽtia v̓a: ⁊ q̃ i aĩuʒ descẽdere nõ
possit: nisi a mũdi huiꝰ aspgine puꝝ p̃siũq;
Ut aũt via eiꝰ euidẽtiꝰ elucescat oñdamꝰ
q̃ntũ possumꝰ q̃ sit obediẽtia spãlis ad deũ
ppa ad hoĩeʒ: cõis int̓ deũ ⁊ hoĩeʒ. Sũt q̃-
dã sũma mala: q̃dã sũma bona. Sũma bo-
na sũt diligẽ deũ: amare ꝓximũ v̓itatẽ loq:
nõ furtũ facere: nõ falsuʒ testimoniũ dicere
ñ adulterare ⁊ alia m̃lta q̃ s̓mõis breuitas
nũerare ꝓhibet. Sũma mala sũt eoꝝ ↄ̈ria
⁊ filia illis. Bona p̃cepit deꝰ vt faciamꝰ a
malis iubet vt abstineamꝰ. Precepti huiꝰ

scã ⁊ incõmutabil' auctoritas nõ valz quoq̃ mõ refelli: q: illi⁹ est caractere ꝯsignata q dixit Ego dñs ⁊ nõ mutor. Si ꝗ hõ ille quẽ īposuit de⁹ sup capita nr̃a alit' sẽtire voluerit: ponẽs tenebras lucẽ ⁊ lucẽ tenebras vt vel ꝑcipiat bona ꝓdicta relinquere: vl' mal' ꝑfatis adherẽ: audacter refutandũ est ꝑcipictis īperiũ ⁊ libera voce dicendũ. Obedire oportet magis deo q̃ȝ hoībus. Hec est specialis obediẽtia ad deũ que nequaq̃ȝ est hoīs arbitrio tẽperãda: sed īmutabili ꝯseruanda proposito. Certã igit' regulam tene vt nec impio prelatorum predicta bona relinquas vel facias mala. Inter vo summa bona ⁊ summa mala: quedã media sunt q̃ alterutrũ se habita boni maliq̃ȝ nomẽ assumũt. Media sunt ambulare: sedere: loqui: tacere: cõmedere ⁊ ieiunare: vigilare: dormire: ⁊ si qua sunt silia: q̃ si pastoris licentia fiãt: summã expectãt retributionẽ. In his igit' medijs subditi ⁊ obediẽtes esse debemus ad nutũ ꝓpositoꝝ nihil interrogãtes ꝓpter ꝯscientiã: q: in his nullũ ꝑfixit opus sȝ platorũ dereliqt impio disponẽda. Non te aũt moueat mag'r impit⁹ indiscreta ptãs sȝ memẽto q: nõ est ptãs nisi a deo: ⁊ q resistit ptãti: resistit dei ordinatiõi. Hec est ꝓpria hoīs obediẽtia quã hoī debem⁹: q hoī subditi sum⁹. Cõis ẽ ⁊ ista int' deũ ⁊ hoīeȝ: q: obediẽtie qcqd plat9 exhibet': exhibet' ei q dixit: q vos audit me audit. Cum magna igit' cautela hoc tramite dicim⁹ incedẽduȝ q: ⁊ multi gradus ibidẽ delitescũt: quoꝝ q vnũ reliq̃rit ceteros sine retributiõe tenebit. Primus gradus est obedire libenter. Oīs etas ab adolescẽtia sua ꝓna est in malũ: ⁊ vnusquisq̃ȝ voluntatẽ cordis sui praui sectat'. Ab illa enī ꝑme ꝑuaricatiõis angustia innatus est hoī amor ꝓprie volũtatis q̃ voluntatẽ creatoris reliquẽs: ibi subdita est ꝑuituti: vbi voluit dñari. Difficile est suam reliquere voluntatẽ ⁊ alteri⁹ volũtati deseruire. Quãlibȝ aũt q̃ue sit nõ põt tñ ꝓmũ obediẽtie gradũ ascẽdere q volũtatẽ ꝑcipiẽtis suã ñ fecerit. In volũtate sua iust⁹ gliat' se dño confiteri. Unde illud. Uoluntarie inqt sacrificabo tibi. Sola igit' volũtas est q̃ toti⁹ opis ornat effectũ: sine q̃ nec bñ agit'. etiã si bonũ eẽ videat'. Ex volũtate igitur suscipiẽda sunt ipia platoꝝ ⁊ ipm cora suis volũtarijs reflexiõibus abducẽdõ donec ꝓpa volũtate mactata: mãdatũ diligat īpantis. Hoc est ergo libẽter obedire: platoꝝ voluntatẽ volũtarie adiplẽ. Scõs gradus est obtẽperare simpl'r. Qui ãbulat simpliciter: ambulat ꝯfidẽter. In simplicitate cordis sui letus obtulit solũmõ vniuersa. Et in simplicitate cordis querẽ dñm ꝑmõstrat. Multos videmus post ꝑcipientis impium multas facere questiones ⁊ cur quare quãobrem: sepius interrogare crebras ingeminare querelas. Quare hoc ꝑcepit? Unde hoc venit? Quis hoc inuenit ꝯsiliũ? Inde murmuratio inde verba murmurationẽ ⁊ indignationẽ sonãtia amaritudinẽ redolẽtia. Inde frequẽs excusatio: simulatio īpossibilitatis aduocatio amicoꝝ. Non sic abraam fecit. Audi quẽ deus de simplici poplo ꝑtestet'. In auditu inqt auris obediuit mihi: vt vȝ oñderet vno eodẽq̃ȝ momẽto ꝓcessisse ⁊ impãtis īperiũ ⁊ obsequium obsequẽtis. Nolite errare: deus nõ irridet'. Murmuras cõtra platũ in tabernaculo corporis tui: eleuat manũ suam ad prosternendũ te dextera dei. Incede simpliciter mãdatis obediẽtie: addẽs volũtati simplicitatẽ: intẽtioni illuminationẽ. Fortitudo enī simplicis via dñi: q: illi fortitudineȝ induũt: q viaȝ q̃ obedientie est simpliciter incedũt. Tertius gradus est hylariter obedire hylarẽ enī datorẽ diligit deus. Nõ ex tristitia ait apl's: aut ex necessitate. Serenitas in vultu: dulcedo in sermõibus multũ colorant obediẽtiã obsequẽtis. Unde ⁊ gẽtilis ille poeta sic ait. Sup oĩa vultus accesse boni. Quis enī locus obedientie vbi tristitie cernit' egritudo. Ostendũt plerũq̃ȝ voluntatẽ animi signa exteriora: ⁊ difficile est vt vultũ nõ mutent: q mutãt voluntatẽ Nubilosa corporis cõpositio ⁊ faties tenebris tristitie offuscata: deuotionẽ ab aĩo recessisse significat. Respice dauid añ archaȝ dñi hilariter saltantẽ: q̃ȝ sapiẽter supbiẽtis feminẽ reprimat indignationẽ. Ludã inqt ⁊ vilior ero añ cõspectũ dñi. Cernis igit' q̃ȝ necessaria ⁊ ꝯueniẽs sit hylaritas ī obediẽ

tis executiōne? Quis enī imꝑat hoī libenter tristitiā efflāti? Si vis ǧ ꝑfect⁹ esse hylariter ⁊ cū magna vult⁹ alacritate suscipe iubētis impiū: vt volūtati cordis ⁊ simplicitati opis vult⁹ hylaritatē adiūgas. Quartus ǧdus est velociter obsecūdare. Velociter currit ſmo dei ⁊ velocē ꝺsiderat hr̄e sequētē. Uides cū quāta velocitate currat ille q dicit viā mādatoꝝ tuoꝝ cucurri? Fidelis obediēs nescit moras fugit crastinū ignorat tarditatē ꝑcedit ꝑcipientē: parat ocl'os visui: aures auditui: linguā voci: man⁹ opi itineri pedes. ⁊ totū se colligit vt ipātis colligat volūtatē. Uide dn̄m festināter ꝑcipientē ⁊ hoiez festināter obediētez. Zachee inqt festinās descēde: q2 hodie ī domo tua oportet me manere. Et festinās descēdit ⁊ excepit illū gaudēs. Aiaduertisti q2 ⁊ festināter descēdit ⁊ gaudēter excepit? Audisti obediētiā. Audi ⁊ obie remunerationem. Quia hodie sal⁹ domui huic fcā est. Intuē ⁊ ex occasiōe hui⁹ obie ꝯclusiōis grāde misteriū ⁊ ob signatā signacl'o mie sniaz. Uenit enī inqt fili⁹ hois q̄rere ⁊ saluū facere qđ perierat. Nōne legisti q2 filij israel ꝑcipit vt agnū cōmendāt festināter. Festināter qppe veri agni cōmestio significat implenda: q2 verba illa q̄ per legē dedit ꝑ semetipm pn̄s exhibuit: q̄ ꝑ ecclesie ꝑpositos tradenda reliqt veloci sunt obediētia ꝯsuméda. Et tu ǧ cū volūtatē cordis simplicitatē opi hylaritatē vultui cōiunxeris. adde ⁊ velocitatē: vt sis iuxta aplm velox ad audiendū ad īplendū velocior. Quint⁹ grad⁹ est virilr̄ adīplere. Virilr̄ adīplete ⁊ ꝯfortetur cor vestrum oēs qui speratis in dn̄o. Non est fortitudinis ꝯire ad obedientiā: sz obedientiā nō adduci. Si tribulatio intonat si ꝑsecutio resultat: si pctōres tibi laqueum ponūt: si maligni iter tuū īpediūt: non obediētie viā deseras sz dic. Parat⁹ sum ⁊ nō sum turbat⁹: vt custodiā mandata tua. Quid enī supius enūerata pariūt vtilitatis si fortitudo desit q̄ in arce ꝯstātie v̄tutes collocat ⁊ eo vallo munit: quo furentiū ipetus aspirare ñ possit? Manū tuā misisti ad fortia: agendū est instāter. ⁊ ꝯstāter obediēdū. Nec inter aspitatē v̄boꝝ tam regal' est

semita reliquēda sz tenatiori tenēda seruore. Et vt breuit' dotes fortitudinis ꝯcludamus v̄tus est v̄tutes seruās: ac muniēs. Iūge igit' velocitati fortitudinē: ꝯstātiā instātie: ⁊ tūc securus decātabis. Manus pctōris nō mouebit me. Sextus ǧdus est humiliter obedire. In humilitate nr̄a memor fuit nr̄i q fecit nos. Magna v̄tus humilitas sine cuius obtentu: v̄tus fortitudinis nō solū nō virt⁹ sit: sed etiam inde vitiū superbie erūpat. Quā fortiter currebat saul cuz esset puulus in ocul' suis: q̄nta philistinoꝝ agmina ꝓsternebat: quātis viribus exercebat gladiū. Postq̄z aūt tenuit eū suꝑbia ⁊ trāsiuit in affectū cordis: debil' ⁊ ipotēs factus īcircūcisoꝝ armis facile ꝓstrat⁹ occubuit. Aspice regē in quo hūilitas sublimis ⁊ hūil' sublimitas felici cōpositiōe nitescūt Dn̄e inqt nō est exaltatū cor meū neq3 elati sunt oculi mei: ⁊ totū itenerariū eius sedula intētiōe recurre ⁊ quaq3 v̄sum oculos reflexeris iuenies hūilitatis florib⁹ eē resꝑsum. Audi nāq3 alibi qd dicat. Fortitudinē meā ad te custodiā. Quā vere loqt' iustus iustitie executor. Sūt nāq3 plurimi q fortitudinē suā nō ad deū: sed ad inanē gl'iam custodiūt: q ꝯfidūt in v̄tute sua q de acceptis virtutib⁹ q̄si nō acceperit gloriant' ꝯditori faciētes iniuriā a quo est oē datū optimū ⁊ oē donū ꝑfectū. Ne ergo fortitudo in suꝑbiā trāseat ꝯdiēda est sale hūilitatis: q2 nihil ꝓderit fortiter obedire: si ꝯtigerit infelicit' suꝑbire. Illi igit' fortitudinē suā ad deū custodiūt: q cū fecerīt q̄ facere debent dicere possunt. Serui inutiles sum⁹ q̄ facere debuimus fecimus. Septimus gradus ē īdesinēter obtēpare. Nō q īcepit: sed q ꝑseuerauerit vsq3 ī finez h̄ salu⁹ erit. Incipe mltoꝝ ē: ꝑseuerare paucoꝝ: ꝑseuerātia singularis filia sūmi regis: v̄tutū finis earūq3 ꝯsūmatio toti⁹ boni repositoriū. Virt⁹ sine q̄ nemo videbit deū: nec a deo videbit'. Finis ē ad iusticiā oī credēti: ī q̄ v̄tutuz ꝯuēt⁹ reuerēdū sibi thalamū consecrauit. Quid enim currere ꝓdest: ⁊ ante cursus metā deficere? Sic currite dicit apl's: vt cōprehendatis. O q̄z ꝑseuerāti pede: cursū ille latro cōpleuit quez ꝑseuerātia penitētē inuenit.

Consumatus in breui expleuit tpa multa.
Deniqz 7 dñs ,pphetaꝝ etiã p ,pphetã loq
tur. Si ꝯuersus fuerit iust⁹ a iustitia sua 7
fecerit iniqtatẽ oĩuz iustitiaꝝ suaꝝ ñ recor
dabor. Uides ḡ qꝫ ,pfunda obliuiõe ṽtutes
ille sepiliant q̃s pseuerãtia nõ insignierit?
Sola ẽ igit q̃ amatorẽ obdĩe ad regis cubi
culũ ĩtroducit vt eũ videat ĩ decore suo in
quã desiderãt augeli ,pspicere. In via igit
ista in q̃ ãbulam⁹ absc̃oderũt supbi laqueũ
mihi. Difficilima est via ista: 7 spinosis gra
uis anfractib⁹ mltiplicitũ viculoꝝ nexib⁹
ĩnudata. An tu ibi putas obedĩe fructũ: cũ
subdit⁹ audit obedientiã qꝫ multis expetie
rat votĩ cũ ei p̃cipit q̃d redoleat dignitatẽ
gaudio 7 letitia fluitet potẽtie fulciat ima-
gine? Ecõtrario aũt. An tu illi obedientie
meritũ assignas: q̃ cũ aduersitate ,pcedens
terret aĩum auditoris ḡuis ad audiendum
grauior ad ĩplendũ? Nõ est ita. Faciendũ
est vt ,pspitatẽ aĩo sepemur: 7 aduersitatez
aĩo ꝯplectam̃: si volum⁹ illũ seq q regnũ fu
git, 7 ad passionem volũtari⁹ venit. Uiad-
uertis igit q: vie iste: vie vite sunt ducẽtes
ad vitã? Bt̃i mites: qñ mites docebit dñs
vias suas. Cõtiget aũt eis q̃d seqt. Adiple
bis me letitia cũ vultu tuo q: qꝫ diu sum⁹ ĩ
corpore pegrinam̃ a dño Lõge sum⁹ a facie
deĩ a vultu glĩe: a cõtemplatiõe maiestatis
nisi q: plerũqꝫ misericors 7 miserator dñs
illuminat vultum suũ sup nos. Hoc autem
fit cuz remota nube illa que opposita erat
ne trãsiret oĩo: accedimus ad illũ: 7 illumi
namur reuelata facie gloriam speculãtes.
Nõ aũt ita ,ppꝛie reuelata facie accipiam⁹
cũ videamus adhuc p speculuz in enigma
te 7 carcerali corpore teneamur. Reuela-
ta enĩ dicit quãtũ ad caliginem corpoꝝ: vñ
spũs iste creat⁹ aliqñ ad creatorẽ spm̃ emer
git 7 adherẽs ei: vnus cum eo spũs efficit.
Nulli⁹ aũt momẽti ẽ ista ꝯtẽplatio: q: spũs
corporeis claustris circũdat⁹ frequẽti car-
nis cõtagione relidit 7 supra creaturã con
stitutus: infra queqꝫ vilissima ,ptinus repe
rit. Sed 7 creator spũs cuius magna sunt
opa exq̃sita in oẽs volũtates eius: mõ acce
dit mõ recedit. Accedit nesciẽtibus nobis
mõ ignorantib⁹ nobis recedit: q: nescimus
vñ veniat aut quo vadat. Et plerũqꝫ quan
to frequẽtius querit: tãto velocior elõgat:
iuxta q̃d ip̃e loquit sponse. Auerte oculos
tuos a me: q: ipsi me auolare fecerũt. Con-
tingit etiã vt cũ nõ querit veniat: cũ queri
tur fugiat: sicut spõse in canticis multiplici
ter ostẽdit quesisse 7 nõ inuenisse. Nõ ẽ au
tẽ vultus iste vnũ glorie dñi inuenisse que
ẽ sup cherubin: q: vniuersitati angelorum
purissim⁹ 7 clarissim⁹ exhibet: nobis ṽo spe
culatorijs 7 vmbratilib⁹ adumbrat imagi-
nibus. Quia igit hic vultũ dei sicuti est vi
dere nõ possumus adimpletionẽ leticie nõ
habemus: donec trahat nos ad seip̃z: 7 ac-
cedat caput corpi: 7 sit deus oĩa in oĩbus.
Illic erit adimpletio: hic ẽ gustus. Gusta-
mus enim hic 7 videmus qꝫ suauis est de⁹
sed gustus iste nõ trãsit in potũ: q: lz vide-
amus: nõ tñ penetramus. In gustu est sua
uis: in adimpletiõe admirabilis. Sãctorũ
aũt aĩe terrenis exute corpibus que tñ ad
sedes ethereas aduolauerũt: lz bibãt: non
tñ adimplent: nõ tñ inebriant. Quis eniz
multa beatitudine pfruant: expectãt tñ re
surrectionẽ mortuoꝝ corpoꝝ: vt cum in ter
ra sua duplicia possederint sempiterna p-
fundant leticia. Modo enim illis singulis
singule stole albe date sunt: 7 iniũctũ vt su-
stineãt modicũ donec ip̃ij ꝯterant duplici
ꝯtritiõe: 7 ipsi gemina beatitudine coronẽ-
tur. Cũ ḡ nõdũ habeãt q̃d hĩe desiderant
inebriari nõ pñt: sꝫ ẽ illa visio pot⁹: vt sicut
absqꝫ labore bibit: ita sine labore gescatur:
donec satient cũ apparuerit glĩa sua. Cum
aũt resurgem⁹ in viꝝ pfectũ in mẽsurã eta
tis plenitudinis xp̃i: 7 gloriosa illa ciuitas
margaritis suis ornabit: 7 sic letãtiũ habi-
tatio erit ĩ ea: tũc adiplebit nos leticia cuz
vultu suo: q: videbim⁹ eũ sicuti ẽ: tũc ĩebri
abimur ab vbertate dom⁹ sue: 7 torrẽte vo
luptatis sue potabit nos: 7 dicet nob. Bi-
bite 7 ĩebriamĩ charissimi: q: 7 aĩa illumĩa
tionẽ 7 corp⁹ glorificatiõz iure ppetuo pos-
sidebũt. Seqt. Delectatiões ĩ dextera tua
vsqꝫ in finẽ. Sinistra dei vita pñs est. Et q:
,p sinistro ducim⁹ qcqd nõ multũ curamus
p sinistrã vita pñs accipit in qua deus ele-
ctos suos sic ab ip̃ijs pmittit flagellari: vt

etiā patiaꝛ occidi. An non tibi videnꝛ obli
uioni dati q dicunt ꝓpter te mortificamur
tota die estimati sum⁹ sicut oues occisionis
quare faciē tuam auertis: obliuisceris ino
pie nr̄e? Per dexterā vo: illa btā vita signi
ficaꝛ: q nescit nisi gaudia: d q nihil aliud di
cere possum⁹: nisi q: gloriosa dicta sunt de
te ciuitas dei. Ibi sunt delectatiōes ille qs
oculus non vidit: nec auris audiuit: nec in
cor hoīs ascēdit: qs pparauit deus diligēti
bus se. In sinistra retributiōes: in dextera
delectatiōes. Usqȝquo aūt? Usqȝ in finē.
Quis ē iste finis? Finis ad iustitiā xp̄s oī
credēti. Finis ille de quo sapia dicit: Attin
git a fine vsqȝ ad finem fortiter: ⁊ disponit
oīa suauiter. Ipe ē finis ad quē cū veneri
mus nihil ampli⁹ sitiem⁹. Jesus xp̄s spon
sus ecclie q ē de⁹ bn̄dict⁹ i s̄cla. Amē.

❡ De verbis euāgelij Sil'e ē regnū celoꝝ
hoī negociatori q̄rēti bonas margaritas

clxvj ❡ De laudib⁹ religionis. Sermo vnic⁹

Eges terre et
oēs ppl'i: ꝑncipes ⁊ oēs iudi
ces terre: iuuenes ⁊ virgines
senes cū iunioꝛib⁹ audite ꝓsup
plico verbū dn̄i dicētis: Sil'e ē regnū celo
rū hoī q̄rēti bonas margaritas. Inuenta
aūt vna ꝑciosa margarita: abijt ⁊ vendidit
oīa q̄ habuit ⁊ emit eā. Sed que ē ista que
so frēs mei charissimi hec tā pciosa marga
rita: ꝓ qua vniuersa dare debemus: idest
nosmetipos: q: totū deo dedit: q seipm ob
tulit vt possum⁹ eā hr̄e. Nōne hec ē religio
scā pura ⁊ imaculata in q̄ hō viuit puri⁹: ca
dit rari⁹: surgit veloci⁹: incedit cauti⁹: irro
raꝛ frequēti⁹: qescit securi⁹: moriꝛ fiduti⁹:
purgaꝛ citius: pmiaꝛ copiosius? O religio
gloriosa ⁊ mirabilis: q mēs cogitare: qs in
tellectus plene cognoscere: q lingua huma
na te poterit sufficiēter et digne extollere?
Hec ē eni frēs mei q̄ miserāte deo pctā re
mittit: ⁊ reserat padisū. Que cōtritū sanat
hominē: ⁊ tristē exhilarat: vitā de interitu
reuocat: statū restaurat: honorē reuocat: fi
duciā reformat: viresqȝ ⁊ gratiā abūdātio
rem refundit. O religio virtutibus ornata
O margarita ꝑfulgida: qd noui de te refe-
rā. Oīa eni ligata tu soluis: oīa soluta tu re
seras: oīa aduersa tu mitigas: oīa despera
ta tu animas. O religio rutilātior auro: so
le splēdidior. Si vere seruaꝛ nō vincit pctm̄
nec detractio superat: nec desperatio delet
vsqȝ in finē deo dāte: vt brauiū apphendaꝛ
pseuerat. Hec ē q respuit auariciā: horret
luxuriā: fugit furorē: firmat amorē: calcat
supbiā: linguā ptinet: cōponit mores: odit
malitiā: excludit nequitiā: cogitqȝ hominē
dei amore oīa libenter sufferre. O religio
gratissima ⁊ toto corde pquirēda. Nōne p
te ceci vidēt: claudi ambulāt: leprosi mun
danꝛ: paupes euāgelizanꝛ? O religio paci
fica a strepitu maligni seculi elōgata: ⁊ pro
xp̄o a seculo mortua: vbi sp̄us sanctus sup
humilē venit ⁊ quietū: sup deuotū xp̄i de
scēdit. O religio habitaculū dei ⁊ angeloꝝ
eius: hic māsionē faciunt pserui sui. O reli
gio vita beata vita angeloꝝ. De ore ꝓprio
iesus dicit: Optimā ptē elegit sibi maria: q
non auferꝛ ab ea. O beatissima vita solita
ria: vita ptēplatiua. Qn̄ in solitudine con
tēplabaꝛ virgo maria tūc venisti ⁊ incarna
sti in ea. O deus meus: o bone iesu qd plu
ra referā? Vere claustꝝ frēs mei: vere re
ligio est padisus. O religio valle disciplinę
munita: in qua ē pciosaꝝ virtutū fecunda
fertilitas. Gloriosa res ē hoīes vni⁹ moris
habitare in domo. Bonū ē ⁊ iocūdū habi
tare frēs in vnū. Videas illū pctā flentem
aliū in dei laudib⁹ exultātē: hunc hoīb⁹ mi
nistrātē: aliū alios erudientē: hūc orantem
illū legentē: hūc miserantem: alium pctā
punientē: hūc charitate fragrātē: aliū hu
militate pollentē: hūc in ꝓsperis humilem:
illum in aduersis sublimē: hūc in actiua la
borātē: illū in ptēplatiua qescentē. Et pote
ris dicere castra dei sunt hec. O q terribilis
ē locus iste. Vere nō ē hic aliud nisi dom⁹
dei ⁊ porta celi: o porta pclarissima p quā
in sanctā ciuitatē intraꝛ: p quā regnū celo
rū rapiꝛ ⁊ possideꝛ. O religio pnobilissima
tu castitas religiosoꝝ: tu corda clericoꝝ: tu
thesaurus sup auꝝ. O solitudo beata: o he
reme mors vitioꝝ: vita virtutū: te lex ⁊ ꝓ
phete miranꝛ: ⁊ qcūqȝ ad pfectionē vene
rūt: p te in paradisum introierūt. O beata

vita solitaria ⁊ ꝯtēplatiua: qd vltra de te lo
quar: ipse dei filius saluator ⁊ magister nr̄
exēplū dedit nobis fugiēs in desertū: ⁊ mā
sit in solitudine: vbi sunt rose charitatis q̄
semꝑ flamescūt: q̄ semꝑ in scō odore viuūt.
Ubi mira ꝑfectio mortificatoꝝ ⁊ gratiarū
actio. s. ꝯsiderare q̄ ⁊ quāta sint q̄ nobis ꝓ-
mittanᵗ in celis: ⁊ vilescere faciūt oīa q̄ ha-
benᵗ in terris ⁊ dicere: Quid ꝓdest hoī si
mūdū lucreᵗ: se aūt ꝑdit. O solitudo nego-
tioꝝ celestium apotheca. In te trāsitoria ⁊
terrena mutanᵗ in celestia ⁊ eterna. Hoc ꝑ
breue purgatoriū opaᵗ eternū ⁊ celeste cō-
uiuiū ⁊ pascue sempiterne. Deniqꝫ in te la-
chryme mutanᵗ in risum: ⁊ gaudiū pariūt
sempiternū. Ex possessione qppe terrena q̄
vermibus mortalib⁹ relaxaᵗ: ad eterne he-
reditatis patrimoniū ꝑueniᵗ. O religio spi
ritualis exercit⁹: lucta: mirabilis: officina:
in te fidelis aīa creatoris sui in se restaurat
imaginē: ac ad sue reddit imaginis purita
tē. Tu fornax: vbi vasa supni regis forman
tur: vbi pctā soluunᵗ: ⁊ cum angelis in diui
nis laudibus insudanᵗ: possessio que terre
vere viuētiū cōparaᵗ. O scā vita: balneum
aīaꝝ: mors pctōꝝ: ⁊ aīaꝝ purgatoriū sordi-
daꝝ. Tu mentiū secreta purificas: tu ꝯscien-
tiaꝝ squalorē diluis atqꝫ ad angelice mūdi
cie puritatem ꝑuenire facis aīas. Tu scala
iacob que aīas ꝑducis ad ꝑadisuz. Tu via
regia ꝑadisi q̄ hoīes ꝑducit ad patriā. Tu
stadiū cōcertātiū: luctatoriūqꝫ bn̄ currētiū:
perducis ad altas coronas. O religio sepul
tura dn̄ice passionis de te hieremias ꝓphe
ta dicit: Bonū ē ꝑstolari cū silētio salutare
dei. Stabit solitari⁹ ⁊ tacebit in heremo: q̄r
in qescēdo ⁊ tacēdo fit hō prudēs. De his
quedā sunt vn̄ diciᵗ: O hō fuge: religionē
elige ⁊ saluaberis. Surge q dormis in sclo
⁊ exurge a mortuis: dimitteqꝫ mortuos se-
pelire mortuos suos. O vita mirabilis spi-
rituale habitaculū q̄ de supbis humiles fa
cis: de gulosis sobrios: de crudelib⁹ pios ⁊
scōs: de iracūdis mites: de luxuriosis pudi
cos: de inobediētib⁹ obedientes: ⁊ de odio
sis facis in fraterna dilectiōe feruētes. Tu
loquacibus lingue frenū īponis: tu imun-
dis castitatis dulcis amoris xp̄i adhibes
cingulum: tu ieiunioꝝ ac vigiliaruz es nu-
trix: tu vagos ligas cathenis: tu patientie
custos: tu purissime simplicitatis es magi
stra. Qui te fugiūt: luce dei ꝓuati sūt. Qui
diligūt te stringūt: ⁊ gustāt qꝫ suauis ē dn̄s
et dulcis. Tu ducis ad eterna gaudia que
oculus non vidit: nec auris audiuit: nec in
cor hoīs ascendit: ⁊ lingua dicere non po-
test que tu parasti dn̄e diligentibus te. In-
gredimini igiᵗ fratres mei dilectissimi: ex
quo vocat vos magni cōsilij angelus: ⁊ nō
tardate: q̄r preciū magnū: ⁊ nō paruum est
in mora in sanctā xp̄i religionē: ⁊ illumina-
bit vos filius dei ꝑ cōdignā satisfactionez
Qui cuz patre ⁊ spū sancto viuit ⁊ regnat
ꝑ omnia secula seculoꝝ. Amen.

¶ De verbis euāgelij. Ecce nos reliqm⁹
omnia ⁊ secuti sumus te. Sermo vnicus.

Ecce nos reli-
quimus oīa: ⁊ secuti sum⁹ te.
Uere cōuersiōis exēplū nob
h ꝓponiᵗ admirādū ⁊ imitā-
dū. Necesse ē eni vt vere ꝓfessor religiōis
omnia relinquat: ⁊ xp̄m sequaᵗ. Et quidā
beatus qui sic relinquit omnia: vt eum seq̄
tur in quo sunt omnia. His qui volūt xp̄m
expedita sequi mēte tria īpedimēta sūt de
serēda: videlicet auaricia: supbia: luxuria:
auaricia mūdi: supbia cordis: luxuria car-
nis. Hec esse ꝑcipue relinquēda: exemplo
suo nos edocet petrus. Reliqt nāqꝫ retia
nauim ⁊ coniugiū. Rethe qꝺ pisces aggre
gat ⁊ cōcludit: cupiditatē designat: qua de
cēter distētus homo domū ad domū iūgit.
agruz agro copulat. Nauis que superferᵗ
vndis superbiam denotat: qua homo se ce
teris preferᵗ. Uxor exprimit carnalem vo-
luptatem. Hec tria iuncta homini seipsum
auferunt. Per auariciam extra se vagatur
per superbiam supra se leuatur: per luxuri-
am intra se fedatur. Uagatur solicitudine
leuatur sui extimatione: fedaᵗ imundicie
delectatione. Extra timet: supra tumet: in-
fra fetet. Timet acquisita minui: timet que
desiderat non posse adipisci. Tumet inferi
ores despiciens: paribus se preferens: supe

rioꝛibus ſe coequans. Fetet cogitatiõe; fe
tet actione: fetet cõſuetudine. Auaricia ho
minem alienat a pꝛoximo; ſuperbia a deo:
luxuria proijcit a ſeipo. His tribus vitijs i
tenti ⁊ detenti tres illi miſerrimi: de quibꝰ
loquitur euãgeliſta: ad cenam patris fami
lias venire recuſarunt. Pꝛimus vt boues
pꝛobaret; ſecundus vt villam emptam vi
deret: tertius vt vxoꝛem duceret: ꝓbatio
boum: cultus terrenoꝛum: villa emitur: cũ
dominandi facultas appetitur. Uxoꝛẽ du
cit: q carnis deſiderijs ſatiſfacit. Tales niſi
conuerſi fuerint: nec ad cenam patriſfami
lias venire: nec chꝛiſtuʒ ſequi poſſunt. Pꝛi
mus enim citra ioꝛdanem remoꝛatur; ſecũ
dus tranſmigrat ad aquilonez: tertius na
tat in flumine babylonis. Cum cetere tri
bus in terram pꝛomiſſionis ingrederẽtur:
ioꝛdanem tranſgrederentur: ruben ⁊ gad
⁊ dimidia tribus manaſſe habentes peco
ra multa: citra ioꝛdanem remanſerunt; il
los pꝛefigurantes: qui moꝛe pecoꝛum ter
renis intenti: celeſtia ſpernũt: ioꝛdanis de
ſcenſus dicitur: Deſcenſus alius bonus: ⁊
alius malus. Malus eſt de quo dicit iſaias
In egyptum deſcendit populus meus. Et
in euangelio: Homo quidam deſcendebat
ab hieruſalem in hierico. Bonus deſcen
ſus aliquando fit per humilitatez: plerũqꝫ
per compaſſionem: per humilitatem ſicut
per rebeccam factus eſt: que videns iſaac:
de camelo deſcendit; illam deſignans vel
aperte perhibens humilitatis ſubiectionẽ
quam debet ſponſa ſponſo: eccleſia chꝛiſto:
anima deo. Fit deſcenſus per compaſſionẽ
ſicut in ſymbolo fidei habemus: ꝙ xp̃s ꝓ
pter noſtram ſalutẽ deſcendit de celis. Iu
xta moꝛalem ſenſuʒ per ioꝛdanem poſſumꝰ
intelligere deſcenſuʒ miſericoꝛdie: qua du
ctus homo compatitur pꝛoximo. Sciendũ
vo ꝙ alius citra ioꝛdanem; alius intra: ali
us ſupꝛa. Qui nulli: ⁊ cui nullus compati
tur citra eſt. Qui alterius: ⁊ cui alter miſe
retur intra eſt. Qui alijs compatitur: ⁊ nul
lius eget compaſſiõe ſupꝛa eſt. Citra diabo
lus: intra homo: ſupꝛa deus. Auarus itaqꝫ
quia neſcit miſereri: ac per hoc nec miſeri
coꝛdiam conſequetur: citra eſt. Iudicium
enim ſine miſericoꝛdia fiet illi qui nõ fecit
miſericoꝛdiam. Deinde ſequitur: ꝙ ſuper
bus trãſmigrat ad aquilonem: vt ſancti do
ctoꝛes perhibent: aquilo ſignificat ſupꝫbie
tumoꝛem. Sicut enim ab aquilone pandit
omne malum: ſic initium omnis peccati et
mali: ſupꝫbia. Et item. In ip̃a ſumpſit initiũ
omnis perditio. Inde ẽ ꝙ angelus apoſta
ta dicit in coꝛde ſuo. Sedebo in mõte teſta
menti: in lateribus aquilonis. Superbus
itaqꝫ tranſmigrat ad aquilonem: quia ſupꝫ
biẽs recedit a deo: q ſuperbis reſiſtit ⁊ ſeq
tur diabolum: qui rex eſt ſupꝫ omnes filios
ſuperbie. Deinde ſequitur: ꝙ lubꝛicus na
tat in flumine babylonis. Flumen babylo
nis eſt fluxus libidinis. In hoc flumine na
tat: quia libidinis delectatione raptus ĩ ea
per cõſuetudinẽ volutatur. Hec tria vitia
hominibus diabolus ſuggerit. Diabolus
hominem per auariciaʒ occupat: quia qui
volunt diuites fieri incidunt in tẽtationeʒ
⁊ laqueum diaboli. Inde legitur ꝙ iudas
cũ veneno auaricie inebꝛiatus: xp̃m iude
is traditurus eſſet accepta ab eis pecunia:
tunc introiuit in illum ſathanas. Auaricia
largitatem excludit; pietatem neſcit: miſeri
coꝛdiam deteſtatur. Superbia ſolium eſt
iniquitatis: vitium hominis: perditio dia
boli. Superbia odibilis deo; angelis inui
ſa: hominibꝰ intollerabilis. Superbia oꝛi
go peccati; mater diſcoꝛdie: ⁊ concoꝛdie no
uerca. Superbia vitioꝛum ſubſidium: ſuc
cidium virtutum. Sic per ſuperbiaʒ in ho
mine diabolus regnans: per luxuriã in eo
pauſat: quia ſicut legimus doꝛmit in locis
humentibus ideſt in coꝛdibus luxurie ſub
ditis. Luxuria carnem diſſoluit: mentem
afficit: ⁊ totuʒ hominem in luctum redigit
Luxuria ſtercus immundiciarum; vitioꝝ
ſpurcicia: fex voluptatum. Si placet conſi
deremus adhuc attentius ꝗʒ viliter homo
per tria pꝛefata vitia tractetur. Per auari
ciam enim cecat; ꝑ ſuperbiam pendet: per
luxuriã putreſcit. Per auariciã cecat vt le
gimus: Cuʒ enim p̃dictus iudas auaricia
ductus dñm traditurus a collegio diſcipu
loꝝ exiſſet: interioꝛẽ eiꝰ cecitatẽ volẽs oſtẽ
dere: dixit euangeliſta: Erat aũt nox. Per

auariciā cecat hō:p supbiā pēdet:q₃ dū se
aliis ditiorē attēdit:nō attēdēs equalitatē
ꝯditiōis:sed gloriās in multitudine diuiti
arū:in terna cogitatiōe sup ceteros extolli
tur. Inde legim⁹ ꝙ due mulieres q̄s beat⁹
gregori⁹ dicit supbiā ⁊ inanem gloriā inter
celū ⁊ terrā amphorā q̄ designat auariciā
leuauerūt. Qd̄ nisi fieret nequaq̄ dixisset
apls: Precipe diuitib⁹ huius scli:nō supbe
sape:nec spare ī incerto diuitiarꝫ: p supbiā
suspēsus hō ī luxuriā resoluit̄:q₃ dū se diti-
orē ceteris videt:ac p hoc in eculeo supbie
suspēsus ē:vbi nec deū timet:nec hominē
veret̄:sicut equ⁹ ⁊ mul⁹ qb⁹ nō ē ītellectus:
stabulū voluptatis īgredit̄: ⁊ ī stercore sue
ꝯsuetudinis iacēs cōputrescit. Vñ dr̄: Cō-
putruerūt iumēta ī stercore suo. Adhuc ni-
hilomin⁹ due mulieres īter celū ⁊ terrā ele
uatā deferebāt: vt edificarēt ei domū sen-
naar:idest ī fetore. Hec attēdētes dilectissi
mi:creatori laudes referam⁹:cuius ope ⁊
grā hec reliqsse videmur. Testant̄ hoc via
paupꝫtatis q̄ intrauim⁹: habit⁹ humilitatis
quē recepim⁹:obſuātia mūdicie quā deuo
uim⁹:viā paupꝫtatis īgrediētes: a nob̄ aua
riciā deposuim⁹: humilitatis habitū susci-
piētes:supbiā deposuim⁹: mūdiciā vouen
tes:luxuriā postposuim⁹. Sciam⁹ itaq₃: q₃
sicut ī illis q̄ religm⁹ toti⁹ honestatis ē rui-
na:sic ī istis ad q̄ trāsiuim⁹ toti⁹ honestatis
sūma ꝯsistit. Religio nāq₃ hūilitate fūdat̄
paupꝫtate ꝯseruat̄:mundicia decorat̄. Ois
affectio vil̄ ē ī amore pecunie. Aīa pecunie
auida etiā p exiguo pꝫre nō metuit: nullū-
q₃ ī corde illi⁹ remanet iusticie vestigiū:in
quo auaricia suū fixit habitaculū.

¶ Epl̄a btī bernardi abbatis ad reueren-
dissimū p̄rē dn̄m hēricū archiepꝫ senoñ.
De vita episcopali.

clxviij Domino venera
bili henrico senonensiū archi
epō frat̄ Bernard⁹ si qd pōt
pctōris orō. Placuit ptātie
vestre:nouū aliqd a nobis dictatum regre
re. Grauamur pōdere dignitatis:s₃ digna
tiōis munere gratulamur:⁊ blādit̄ petētis
fauor ⁊ petitiōis terret exactio. Qui enim
nos sum⁹:vt scribam⁹ epis: ⁊ rursū q sum⁹
vt nō obediam⁹ epis? Vñ dare me ⁊ nega
re cōpellor qd̄ postulor. Scribere tāte alti-
tudini supra me ē: ⁊ eidē nō obedire cōtra
me ē. Vtrobiq₃ piculū. S₃ in ea pte mai⁹ ī-
minere videt̄:si nō obediero. Hac itaq₃ ex-
iens q̄ mai⁹ appet: facio qd̄ iubetis. Indi-
gna ē īdulta familiaritas: s₃ excusat psūpti
onē dignitas īperantis. Igit̄ ex quo regni
celorū claues deo auctore vob̄ traditas su-
scepistis:ac iuxta ritū fortis illi⁹ mulieris
manum mittere cepistis ad fortia: si q̄ vos
aut egisse q̄ nō deberetis: aut ptulisse que
nolletis audiuim⁹: ⁊ illa agentē doluim⁹:
⁊ ꝯdoluim⁹ hec patiēti. Inter hec aūt ego
recordabor illorꝫ versiculorꝫ. Qui descen-
dūt mare ī nauib⁹ faciētes opationē ī aqs
multis:ascēdūt vsq₃ ad celos: ⁊ descēdunt
vsq₃ ad abyssos:aīa eorꝫ ī malis tabescebat
Turbati sunt ⁊ moti sūt sicut ebri⁹: ⁊ ois sa
piētia eorꝫ deuorata ē. Et ideo nō iudicabā
vt assolet:magis qppe ad cōpassionē me p
uocabat huiusmodi cogitatio. Si inq₃ tēta
tio ē cuiuscūq₃ hois vita sup terrā: quātis
putatis piculis patet vita pōtificis sup ter-
rā: cui omniū necesse ē ferre tētatiōes? Si
ego latēs ī cauerna ⁊ q̄si sub modio: non q
dē lucēs s₃ fumigās: vētorꝫ tñ īpetū nec sic
declinare sufficio:sed ꝯtinuis tētationū va
riisq₃ fatigat⁹ īpulsib⁹ īstar vēto agitate ha
rūdinis hac illacq₃ circūferor: qd positus
sup mōtē:posit⁹ sup candelabrꝫ? Sol⁹ mihi
seruādus:solus tñ ipe mihi sū scādalo:sol⁹
tedio:solus oneri atq₃ piculo:ita vt ppe gu
le ⁊ vētri ⁊ oculo scādalizāti frequēter ira-
sci oporteat. Quib⁹ ḡ molestiis angit̄: qb⁹
lacescit̄ iniuriis: cui etiā ⁊ si ppria cessent:
nunq̄ tñ de alienis cessent foris pugne: in
tus timores? Nup aūt nob̄ a vestris ptib⁹
flare cepit aura fecūdior. Rumorib⁹ siqdē
recētiorib⁹ nūciata sūt de vob̄ letiora: non
ex īcerto fame:s₃ ore veridico venerabilis
meldēsis epī. Hoc ab eo responsū tenui:le-
tus accepi:q₃ certus fui ꝯsilia viri fidelissi-
ma fore. In nullo meli⁹ poterat nobis cor-
dis vestri pposituū cōmēdare in nullo spem
dare certiorē vestri pfectus in dn̄o. Secu
re nisi fallor prefatis ambobus viris ⁊ vos

⁊ vestra creditis. Talibus vtendo cõsilia-
rijs bonã vobis suabitis ⁊ famam ⁊ ꝯscien
tiã. Sic dei sacerdotem sic tante ciuitatis
decet epm: puerilibꝰ nõ agi secularibusue
cõsilijs. Oẽs iuxta dñi ꝓ̄ceptũ etiã inimici
diligant. Sz ad ꝯsiliũ soli eligant: qui ⁊ pru
dẽtes esse videant ⁊ beniuoli. Propterea
dñs ⁊ iprudẽtis discipli ⁊ frm̃ infidele cõsi
lium refutabat: rñdens iprouido: nõ sapis
q̃ dei sunt: ⁊ maliuolis: vos ascendite ad di
em festũ hunc ego aũt nõ ascendã: nec isto
rũ malitie nec illius iprudẽtie se credendũ
putauit. Queras deniqz cui se credere de-
beat cui tacito sua cõmittat dispẽsanda mi
steria ⁊ quasi difficile inueniẽs: sub ammi-
ratione interrogat. Quis putas est fidelis
seruus ⁊ prudens: quẽ ꝯstituit dñs sup fami
liã suã? Quãobrem ⁊ petro curã oĩum tra
diturus prius eius studit ꝓbare beniuolẽ-
tiam: ter sciscitãs si se diligeret. Probauit
⁊ prudentiã: qñ euntibus hoibus ⁊ putan
tibus eum esse quendã ex ꝓphetis ille pru
denter veritatẽ aduertẽs deũ potius pro-
phetarũ confusus est: tu es ingens xp̃s fili
us dei. Ue nostro generi ab impfectione
sua. Uix i mltitudine hoiuz vnũ repias in
vtraqz grã ꝯsumatũ: haud facile siqdẽ vel
prudẽti beniuolẽtiaz vel fideli sapientiã in
esse depheendas. Sine numero aũt sunt: q̃s
vtriusqz mũeris exptes esse ꝯstiterit. Pru-
dẽter igit excogitastis sacẽdotale onus epi
scopale opus curãqz pastoralẽ: digne non
posse administrari sine ꝯsilio. Hinc ipsa ca
stroꝝ ꝯsilioꝝ mr̃ sapiã de seipa loquẽs: ego
sapiã inqt hito in ꝯsilio. Sed quali ꝯsilio?
Nunqd in qualicũqz? Et eruditis inqt in-
tersum cogitationibꝰ. Sed ⁊ q̄ infida ꝯsi-
lia declinãda sint p os salomõis taliter mo
net. Causaz tuã tracta cũ amico tuo: ⁊ secre
tum extraneo non reueles. Pulchre aũt p
aliũ quendã cũ sine ꝯsilio nihil agendũ cõ
sulat: viroꝝ tñ ꝯsilij intuẽs paucitatẽ ita lo
quit. Multi sint tibi amici: vnus aũt sit ti
bi ꝯsiliariꝰ de mille. Unũ inqt de mille Be
nignã ego nõ dubitaueri nobis esse diuini
tatẽ: cui de tãta raritate inter mortales nõ
vnũ sz duos ipsosqz ydoneos satis idulsit p
uidos benignos vt facile adsint cõprouin-
ciales vt gratis debitores iure subiectiõis
Hoꝝ acqescẽdo ꝯsilijs non ꝑceps eritis in
scia nec vehemẽs in vĩdicta: nõ in corrigẽ-
dis remissior: nõ seuerior in plectẽdis: nõ
pusillanimis in expetẽdis: nec supfluus in
victu nec notabilis in vestitu: nõ citus ad
ꝓmittẽdũ: nõ ad reddendũ tardꝰ: nec ꝓdi
gus dator. Istoꝝ ꝯsiliũ longe semp faciet a
vobis malũ tp̃i vetus sed cupiditati nouũ:
simoniã ⁊ matrẽ eius auaritiã que est ido-
loꝝ seruitus. Et vt breui oĩa sermone con
cludã: si his credideritis in oibus: exẽplo
apl̃i honorificabitis misteriũ vr̃m ⁊ mini-
steriũ inqz vestrũ non diuinuz. Ip̃m itaqz
honorificabitis nõ vos. Nã q querit q̃ sua
sunt: se cupit honorari nõ misteriũ. Hono-
rificabitis aũt non cultu vestrũ: nõ equoꝝ
saustu: nõ amplis edificijs: sed ornatis mo
ribus: studijs spiritualibꝰ: opibus bonis.
Qꝫ multũ aliter cernit in nõnullis sacerdo
tibus: vestium cultus p̃imus virtutũ aut
nullus aut exiguꝰ. Quibꝰ ego si rememorẽ
illud dictũ aplicũ: nã in veste ꝓciosa vere-
orne indigneut: dum nimirũ indignũ du-
cant in se assumptã sententiã quã in viliorẽ
sexũ ⁊ ordinẽ ꝓlatã fuisse recognouerint.
Quasi vero non eodẽ vtant medici ferro
secandis regibus quo ⁊ popularibꝰ hoibꝰ
aut capiti fiat iniuria si ipis forpicibus ca-
pilli excrescẽtes detondeant qbus ⁊ vngui
um fuerint resecata supflua. Ac tñ si dedi
gnantur pati cũ muliericulis nõ qdẽ a me:
sed ab aplo feriri sñia: dedignent ⁊ cũ ipis
eadẽ inuolui culpa: despiciãt iam texercũ
siue pellificũ: ⁊ non ꝓprijs operibus glo:ia
ri: horreant ⁊ murũ rubercatas pelliculas
quas gulas vocant manibus circundari
sanctis: ⁊ sacrantibus tremenda mysteria.
Respuant ⁊ apponere pretori qd̃ decentiꝰ
ornat gẽma sapiẽtie. Pudeat ⁊ collo circũ-
texere: qd̃ honestius atqz suauius xp̃i iu-
go submitit. Non christi stigmata sunt hec
que isti martyrum exemplo circũferant in
corpore suo. Muliebra potius noscuntur
esse insignia: que vitiqz curiosius ⁊ sumptu
osius ille sibi preparare consueuerunt: co-
gitantes nimirũ que sunt mundi q nõ pla-
ceant viris: veruz tu sacerdos dei altissimi

Cui vis ex his placere? Be:tis mundo an deo? Si mundo: cur sacerdos? Si deo: cur qualis ppl's tal' ⁊ sacerdos? Nā si placere vis mundo: qd tibi ꝓdest? nec enim potes duobus dñis seruire. Qui aūt vult huius mūdi amicus eē: inimicus dei ꝯstituit. Et ꝓpheta. Qm̄ deus inqt dissipabit ossa eorū q hominibus placēt: cōfusi sunt qm̄ deꝰ spreuit eos. Et apl's. Si hominibus placerē: xp̄i seruus nō essem. Volēs itaqȝ placere hominibus: deo nō places: cur ergo vt dixi sacerdos? Sin v̊o ꝙ addidi placere intēdis: non mūdo sed deo: cur qualis populus talis ⁊ sacerdos? enimuero si sacerdos pastor ē ⁊ populus oues: dignum ē vt in nōnullo appareat ouibꝰ pastor dissimilis. Si instar mei q ouis sum: pastor meus ⁊ ip̄e incuruus gradit̄: vultū gerēs deorsū: ⁊ terrā semꝑ respitiēs: ⁊ soli vēter mēte ieiunꝰ pabula queritās: in quo discernimur? Ve si venerit lupus: nō erit q ꝓuideat: qui occurrat: q eripiat. Decet ne pastorem more pecoꝝ sensibꝰ icubare corporeis: herere ī fimis: inuare terrenis? ⁊ nō potius erectū stare vt hominē: celum mēte suspicere que sursū sunt ⁊ querere ⁊ sapere: ⁊ nō q̄ne suꝑ terrā? Ceteꝝ mihi indignat̄ ⁊ vel nutū facere audeā: iubetqȝ manū ori apponere: dicēs monachū q nō habeā iudicare de ip̄is. Utinā ⁊ oculos mihi claudas: vt nec cernere possem que ꝯtradicere ꝓhibes. Magna v̊o ꝓsumptio si ouis cū sim in ip̄m pastorē lupas seuissimas vanitatē ⁊ curiositatē irruere cernēs infremuero: quo ad meū forte balatū cruētis bestijs a quopiam occurrat̄ ⁊ succurrat̄ ꝑituro. Quid faciēt de me qui ouicula sum: que in pastorē tāta feritate insiliūt? Et quidem si nō vltra vt clamē ꝓ se: nūquid nō ei ꝓ me balare licebit? Sed ⁊ si ego sileo ne ponere videar in celū os meū: clamat̄ tñ in ecclesia: nō in veste ꝑciosa. Clamatur aūt sp̄aliter ad feminas: vt erubescat in se reprehēdi ep̄s: qꝺ in fragiliori quoqȝ sexu audierit reꝑhendi. An forte nulla timet̄ confusio: ⁊ solus ego submusitare desiero? Nūquid ⁊ si ego nō loquor: sua cuiqȝ nō loquit̄ conscientia? Q̄ꝫ si alius audatior me: nō quidē de apostolo vt ego non de ꝓpheta: non deniqȝ quippiā ecclesiasticum: sed illud tm̄ gentilicum ingerat: dicite pontifices nō quidē ī sancto: sed in freno quid facit aurum? Q̄ꝫ tollerabilius cernitur in sancto q̄ȝ in freno. Hoc me etiā tacente: ⁊ si nō curia regum: tamen penuria paupeꝝ clamat. Sileat lȝ fama: sed non fames. Fama quidem silet: quia nō potest mūdus odisse vos. Nam quomodo mundus arguet peccatum: a quo potius laudatur peccator in desiderijs anime sue: ⁊ iniquus benedicitur. Clamant v̊o nudi: clamant famelici: cōquerunt̄ ⁊ dicūt: Dicite pontifices in freno quid facit aurum. Nūquid aurū a freno aut frigus repellit: aut esuriem? Nobis frigore ⁊ fame miserabiliter laborantibus: quid cōferunt tot mutatoria: vel extensa in particis: vel plicata in manticis? Nostrum est ꝙ effunditis: nobꝭ crudeliter subtrahitur qꝺ inaniter expenditis. Et nos enī dei plasmatio: xp̄i ⁊ nos sanguine redempti sumus. Nos ergo fratres vestri: videte quale sit de fraterna portione pascere oculos vestros. Vita nostra cedit vobis in superfluas copias: nostris necessitatibus detrahitur: quicquid accedit vanitatibus vestris. Duo deniqȝ mala de vna prodeant radice cupiditatis: duꝫ ⁊ vos vanitando ꝑitis: ⁊ nos spoliando perimitis. Jumenta gradiuntur honusta gemmis: ⁊ nostra nō curatis crura nuda caligulis. Anuli catenule catenule: tintinabula: ⁊ clauate quedā corigie: multaqȝ alia tam speciosa coloribus q̄ȝ ponderibus preciosa mulorum dependent ceruicibus: fratrum autem lateribus nec semicincia miserātes apponitis. Huc accedit: ꝙ hec omnia nec negociationis studio: nec proprio manuū exercitio vobis elaborastis: sed nec iure hereditario possidetis: nisi forte ⁊ vos in corde vestro dixeritis: hereditate possideamꝰ sanctuarium dei. Et hec pauperes modo quidem coram tātū cui corda loquuntur. Nec enī audent aperte causari aduersus vos: quibus interī pro sua vita necem habent potius supplicare. Ceterum in futuro stabunt in magna cōstantia aduersus eos qui se angustiauerunt: stante quippe ꝓ eis

pater orphanorum: ⁊ iudices viduarū. Ipsius enim tunc vox erit. Quādiu non fecistis vni de his minimis meis: nec mihi fecistis. Uos autem reuerēdissime pater: vos inquā absit vt in talibus honorificandum putetis ministerium vestrum. Uidentur quidem h[illegible]: sed oculo qui videt in facie nō qui videt in abscondito. Nam que videntur in abscōdito nullis apparent fucata coloribus spectacula sunt tamen: nullis condita saporibus predulcia tamē: ⁊ nullis eleuata culminibus excelsa tamen.

¶ Castitas: charitas: humilitas: nullius quidem coloris sunt: sed non nullius decoris: nec mediocris decoris qui diuinos quoque delectare possit aspectus. Quid castitate decorius? que mundum de immundo conceptum semine: de hoste domesticum: angelum quoque de homine facit? Differūt quidem intra se homo pudicus ⁊ angelus: sed felicitate: non virtute. Sed ⁊ si illius castitas que in hoc mortalitatis ⁊ loco ⁊ tempore statum quēdam īmortalitatis glorie representat: sola inter nuptiarum solēnia morem beate illius vendicat regionis: in qua neque nubunt neque nubuntur: prebens quodāmodo terris celestis iam illius conuersationis experientiam: vas interim fragile quod portamus ī quo ⁊ crebro periclitamur tenet castitas vt monet apostolus in sanctificationem: ⁊ instar odoriferi balsami quo condita cadauera incorrupta seruantur et integra sensus ipsa ⁊ artus continet ⁊ constringit: ne dissoluātur in curis: ne corrumpantur in desiderijs: ne carnis voluptatibus computrescunt: quemadmodum legitur de quibusdam: quia computruerūt vt iumenta in stercore suo. Hoc itaque tāte pulchritudinis ornamētum digne dixerim sacerdotium honorare: quod dilectū deo ⁊ hominibus faciat sacerdotem. Cuius quippe memoria: non in carnis successione: sed in spiritali benedictiōe succrescit: redditque similem in gloria sanctorum: in hac licet adhuc regione dissimilitudinis constitutum. Uerum castitas quantalibet sui venustate immineat appareat: sine charitate: nec preciū habet: nec meritum: nec mirum. Quod absque illa bonū suscipitur? Fides. Sed nec si mōtes transferat. Scientia? Sed ne illa quidē que lingua loquitur angelorum. Martyrium? Nec si tradidero inquit corpus meum ita vt ardeam. Nec absque illa quodlibet bonum suscipitur: nec cum illa quodlibet exiguum respuitur. Castitas sine charitate: lāpas est sine oleo. Subtrahe oleum: lampas non lucet. Tolle charitatem: castitas non placet. Sed o quā pulchra est: vt sapiens clamat: Casta generatio cum charitate. Cum illa inquā charitate quam describit apostolus: De corde puro: ⁊ conscientia bona: et fide non ficta. Porro puritas cordis in duobus consistit: in inquirenda gloria dei et vtilitate proximi: vt in omnibus videlicet actis vel dictis suis nihil suum querat episcopus: sed tm̄ aut dei honorem: aut salutē proximorum: aut vtrūque. Hec enim agens implebit non solum pontificis officiū: sed ethimologiam nominis: pontem vtique seipsum faciēs inter deum ⁊ proximū. Pertingit pons iste vsque ad deum: ea fiducia qua non suam: sed illius gloriam querit. Pertingit vsque ad proximum illa pietate: qua et ipsi non sibi prodesse desiderat. Offert deo bonus mediator preces ⁊ vota populorum: reportans illis a deo benedictionem ⁊ gratiam. Supplicat maiestati pro excessibus delinquentium: vindicat in peccantes iniuriam dei: ingratis īproperat beneficia pietatis: contēnentibus potentie seueritatem insinuat: vtrisque tamen nihilominus placare studet indignantis furorem: nunc quidem hominum obtendens infirmitatem: nunc diuine magnitudinem pietatis. Denique siue excedat deo: siue sobrius sit nobis: aut deo semper quantū in ipso est prestare gestit: aut nobis: non quod sibi omnino vtile est querēs: sed quod multis. Fidelis pontifex qui bona quelibet per manus suas trāseuntia: siue diuina beneficia ad hoīes: siue hominum vota ad deū colūbino intuens oculo: nihil sibi retētat ⁊ omnibus: nec populi requirit datū: sed lucrū: nec dei gloriā vsurpat: sibi acceptū talentū nō ligat in sudario: sed partitur nūmularijs ⁊ vsuras a quibus recipit: non sibi sed dn̄o. Nō ha-

bet foueā vt vulpes? nō tanq̄ȝ volucres ni
dū:nō loculos quomodo iudas:nō deniqȝ
sicut maria locū in diuersorio. Imitatur ꝑ
fecto illū q non habebat vbi caput reclina
ret : factus in p̄sentiaꝝ tanq̄ȝ vas ꝑditum.
qn̄qȝ ꝓculdubio futuꝝ vas in honorē ⁊ nō
in ꝯtumeliam. Deniqȝ ꝑdit animā suam in
hoc mūdo:vt in vitā eternā custodiat eam
Hoc tanto puritatis intime bono gloriari
nō potest veraciter:nisi qui extrinsecꝰ glo-
riolas ꝑfecte respuerit. Nec enim pure va
let dei vel ꝓximi querere lucra:q ꝓpria nō
ꝯtēpserit. Is tantū puritatis interioris glo
ria nō fraudaꝛ:qui dicere potest cum dn̄o.
Si ego quero gloriā meā: gloria mea nihil
est. Et cū ap̄lo: Mihi viuere xp̄s est ⁊ mo
ri lucrū. Et cū ꝓpheta: Obliuioni datꝰ sum
tanq̄ȝ mortuus a corde:idest a ꝓpria volun
tate. Bona obliuio si teip̄m nescias:vt ꝓxi
mo ꝓsis. Bene autē mortuus a corde q di-
cit: Viuo ego iam nō ego. Sed si mortuus
a se:nō tn̄ a xp̄o. Sequiꝛ enim. Viuit v̄o in
me xp̄s . Mortē ȝ hāc que fit a corde infert
charitas: de qua loquitur sponsa in cāticis
Vulnerata charitate ego sum . Fortis qp-
pe est vt mors dilectio ⁊ mortē in nobis nō
vitam occidit. Unde ⁊ audacter minaꝛ. O
mors ero mors tua. Peccatuȝ extinguit ꝙ
anime vitā expulerat:animāqȝ restituit in
nocētie. Ueꝝ si preualet morti charitas ita
vt illā in congressu ꝑimere possit cur diciꝛ
fortis vt mors: ⁊ non potius morte fortior?
An forte:qr ⁊ ip̄a ē mors: ⁊ seipsa fortior eē
nō potest? Bona mors:nō vite sed mortis
Bona mors ⁊ nequaq̄ȝ abhorrēda:que vi-
tā ⁊ si adimit quidē:sed ad tempus restitu-
endū in tp̄e:duraturā sine tēpore. Deniqȝ
mortui estis: ⁊ vita vestra abscōdita est cuȝ
xp̄o in deo. Cū aūt xp̄s apparuerit vita ve
stra:tūc ⁊ vos apparebitis cū ip̄o in gloria
Libenter igiꝛ carebo ad tempus:vt in eter
nū possideaȝ. Et ista sufficiant pro eo ꝙ scri
ptum est charitas de corde puro.

Sane in tāta obliuione necessariū ē cor
bene esse ꝯsciū sibi:quo se in lucra securius
foris extēdat:cū securaȝ intra se reliquerit
ꝯscientiā. Quid enim ꝓdest homini si vni
uersum mūdū lucreꝛ ? anime aūt sue detri-
mentū patiaꝛ:sed ⁊ ordinis exigit ratio? vt
qui ad sui mensuram proximum iubet di-
ligere:post seipsum diligere norit.

Itaqȝ duo sunt p̄cipue que bonam red
dūt ꝯscientiam. Penitere de malis: ⁊ absti
nere a malis. Nec est vt verbis loquar be-
ati gregorij: ⁊ cōmissa flere: ⁊ flenda itꝫ nō cō
mittere. Hoꝝ neutrū solū sufficit. Nam si
p̄us absqȝ secundo sufficeret : frustra ⁊ da-
uid hortareꝛ dicēs: Declina a malo. Et isai
as. Quiescite agere peruerse. Et deus ip̄e
ad caym. Peccasti quiesce. Rursuȝ si secū
dus p se post peccatū sufficit restaurare bo
nā ꝯscientiā:sine causa clamat penitens in
psalmo. Beati quoꝝ remisse sunt iniquita
tes: ⁊ quoꝝ tecta sunt pctā. Et illud. Uide
humilitatē meaȝ ⁊ laborē meum: ⁊ dimitte
vniuersa delicta mea. Et in oratiōe. Dimit
te nobis debita nostra: sicut ⁊ nos dimitti-
mus debitoribꝰ nostris. Utriusqȝ virtutis
bene ꝯscius animus secure iam seip̄m dese
rat ⁊ quodāmodo ꝑdit:vt alios lucrifaciat
ita vt cū infirmātibus infirmeꝛ:vratur cuȝ
scādalizatis. Fiat etiā si oporteat iudeus iu
deis:nihilqȝ formidet cū tali ꝯscientia: exē
plo hieremie ⁊ ezechielis in egyptū vel in
caldeā cū trāsgressoribꝰ captiuari? sed ⁊ cū
sācto iob frater fieri draconū ⁊ socius stru-
tionum:cum moyse quoqȝ ꝙ grauius ē de
leri de libro dei: ⁊ cuȝ paulo anathema esse
a xp̄o ꝓ fratribꝰ nō timeat cum huiusmodi
ꝯscientia:ip̄am deniqȝ si necesse est intrare
gehēnā securus medias penetrās flāmas
leta decātet consciētia. Et si ambulauero ī
medio vmbre noctis:nō timebo mala qm̄
tu mecuȝ es. Cōpemus si placet thesauros
regū ⁊ fastigia regnoꝝ cuȝ huiuscemodi fi
ducia. nōne cūcta eoꝝ felicitas p̄ tāti boni
diuitijs miseria reputabiꝛ? Et hāc fiduciā
oparꝛ charitas de puro corde ⁊ ꝯsciā bona.

Iā v̄o qđ restat de fide nō ficta : ⁊ item
ꝙ ex alio loco in mentem venit: fides sine
operibus mortua est. Duo ista mittūt nos
ad quandam fidei triphariam diuisionem
vt dicatur fides mortua: ficta:probata. Et
mortuā quidē ap̄ls diffinit esse eā que sine
operibus est:idest que nō operaꝛ ex dilecti
one:quasi nō habēs anima in ip̄am dilecti

re quantulus videaris quãta libet vigilan
tia rem possis seruare tuam quantocunq;
studio regum tibi ac principum gratiam ca
ptare cures dicimus tamẽ. Ve terre cuius
rex puer est: ⁊ cuius principes mane come
dunt. Nec dicimus quãcunq; etatem dei
gratie prematurã sicut nec seram: cum mul
tos videamus iuniorum super senes intel-
ligere: morbus antiquare dies preuenire
tempora meritis: qd etati deest compensa-
re virtutibus. Boni pueri: qui qd etati vi
dentur esse student ⁊ malitia. Malitia in-
q; sed non sensu: quorum iuxta cominationẽ
apostoli: nemo contemnat adolescentiam
Meliores bone indolis adolescentes inue
teratis dierum malorum. Puer centuz an
norum maledictus est: ⁊ est eregione sene-
ctus venerabilis non diuturna: neq; anno
ruz numero cõputata. Bonus puer samu
ei qui loquẽti deo promptus aderat audi-
tor dicens: Loquere domine quia audit
seruus tuus. Ac si diceret. Paratus sum
⁊ non sum turbatus: vt custodiam man-
data tua. Bon⁹ ⁊ hieremias qui ante san-
ctificatus q; natus: cum se excusaret de pu
eritia nihilomin⁹ constitutus est super gen
tes ⁊ regna. Bonus quoq; daniel cuius
spiritũ suscitauit de⁹ vt cõuinceret iniqua
iudicia ⁊ sanguinẽ innoxium liberaet. De-
niq; cani sensus hominis ⁊ etas senectutis
vita immaculata. Sicubi huiuscemodi pu-
er senex pmotus inuenit opus dei est: his
qui tales non sunt mirandũ non mitandũ
Ceterum curritur in clero passim ab omni
etate ⁊ ordine a doctis pariter et indoctis
ad ecclesiasticas curas: tanq; sine curis iaz
quisq; victurus sit cum ad curas puenerit
Nec mirũ de his qui in semetipsis necduz
experti sunt. Videntes nẽpe illos qui iam
proprios humeros cum capite saccine sub
miserunt: non solũ non genu tanq; sub one
re sed insup appetere plus onerari non de
terrentur periculis que cupiditate cecati
non videant sed fauoribus amplius quos
illis inuident puocatur. O infinita semp
ambitio ⁊ insatiabilis auaritia: cũ primos
honorum gradus meruerint in ecclesia. Me
ruerint aũt vel vite merito vel peccunie si
ue etiam carnis ⁊ sãguinis que regnũ de
nõ possidebunt prerogatiua nõ ideo corda
quiescunt duplici semper estuantia deside
rio quotidie magis ac magis ⁊ dilatent in
plura ⁊ ad celsiora sublimantur: verbi gra
tia. Cum factus fuerit quis in quacũq; ec-
clesia decanus prepositus archidiaconus
aut aliquid huiusmodi non contentus vnõ
in vna plures sibi ymo quotquot valet cõ-
quirere honores satagit tam in vna q; plu
ribus. Quibus tamen omnibus si locus
euenerit: libenter preferret vnius episcopi
dignitatem. Sed nunquid sic saciabitur?
Factus episcopus archiepiscopus esse desi
derat. Quo forte adepto rursuz nescio qd
aliud somniãs laboriosis iteneribus ⁊ sum
ptuosis familiaritatibus romanum statuit
frequentare palatium questuosas sibi quas
daz exinde comparans amicitias. Si lucri
spiritualis gratia hec faciunt: laudandus
est zelus sed presumptiõ corrigenda. Non
nulli cum ista non possint vertunt se ad ali
ud ambiendi genus: in quo nihilominus
aperiunt eam quã habẽt dominandi libi-
dinem. Nam cum president aut vrbis val
de populosis ⁊ totas vt ita dicam patrias
pprie diocesis ambitu circuncludant occa
sione inuenta ex quocũq; veteri priuilegio
satis agunt vt ⁊ vicinas sibi subiiciant ciui
tates: quatenus due quibus duo vix presu
les sufficiebant sub vno redigantur antisti
te. Rogo que hec tam odiosa presumptio?
quis hic tantus ardor dominãdi super ter-
ram? Que principandi tam effrenis cupi-
ditas? Certe cum primuz tractus es ad ca-
thedram flebas: refugiebas: vim quereba
ris multum a te ⁊ omnino supra te esse di-
ceres: miserum clamitans ⁊ indignum qui
non esses ydoneus tanto sancto ministerio
tantis nõ sufficeres curis. Quid igit nunc
verecundia depulsa formidine sponte am
bis ad ampliora immo irreuerenti audatia
propriis non ↄtentus inuadis aliena? Cur
hec? Forte vt plures populos salues? Sed
in alienam messem tuam mittere falcem in
iuriosum est: vt tue prestes ecclesie. Sed ec
clesiarum sponso non placet tale vnius in-
crementum. Crudelis ambitio ⁊ incredibi

lis: si fidem oculi nō astruerent. Uix tenēt manus quin illū ad lrāz impleant q̄ legit in propheta. Secuerunt pregnantes galaad ad dilatandum terminos suos. Ubi est illa terrifica cōminatio. Ue qui coniungitis domum ad domum: ꝛ agrum agro copulatis. Nunquid in his duntaxat exiguis ve istum metuendum est: nō autem cum vrbes vrbibus aut prouintie prouintijs continuantur? Immo etiaʒ respondeant si nolunt se imitari dn̄m christum facientes et ipsi vtraqʒ vnū: adducentes ꝛ ipsi ex diuersis pascuis greges vt fiat vn⁹ pastor ꝛ vnū ouile. Huius rei gratia nō pigritantur crebro terrere lumina apostolorum: inuenturi ꝛ ibi q̄ magis dolendum est: qui sue faueant improbe voluntati. Non q̄ valde romam currēt quo fine res terminentur: sed quia valde diligunt munera sequuntur retributiones. Nude nuda loq̄r nec retego verēda ſʒ vecūda ꝯfuto. Utinā priuatim ꝛ in cameris hec fierent! vtinam soli viderimus ꝛ audierimus: vtinā nec loquētibus crederetur. Utinaʒ nobis reliquerint moderni hoc vnde a nobis possent aliquatenus operiri. Nunc vero cernente orbe mūdi fabulam soli tacebimus? Caput meum vndiqʒ conquassatum est: ꝛ ego sanguine circunquaqʒ ebuliente putauerim esse tegendam. Quicquid apposuero cruentabitur: ꝛ maior erit confusio voluisse celare cū celare nequiuerit. Bona humilitas que in presentiarum ab huiusmodi mordacibus curis mentem facit esse quietam: ꝛ a minātibus penis in futuro securam reddit conscientiam. Hoc vestros pater animos ab horum omnium pestifera emulatione compescat. Audite potius prophetam taliter a talibus dehortantem. Noli inquit emulari in malignantibus: neqʒ zelaueris facientes iniquitatem. Emulari magis oportet apostolum non gloriantem in immensum nec se vltra extendentem nec audentem se vt ipse fatetur comparare quibusdam qui semetipsos comendant: sed se sibi comparantem et metientem secundum mensuram regule quam mensus est ei deus audiendo etiam eius ore. Nolite fraudare inuicem proprijs placebit esse contentuʒ. Qui ꝛ prouocans ad humilitatem suam illud archiepiscopo non cunctabitur salubriter intimare: noli altum sapere sed time. In altū posito non altum sapere difficile est ꝛ omnino inusitatum. Sed quanto inusitatius: tanto gloriosius. Timor de adepta iam altitudine tedere magis q̄ʒ placere faciet altiora. Non vos ergo felicē quia preestis: sed si non prodestis infelicem putate. Ut autē secure preesse possitis: subesse et vos si cui debetis nō dedignemini. Dedignatio quippe subiectionis prelationis reddit indignū. Sapientis est consiliuʒ. Quanto maior es humilia te in omnib⁹: sapientie vero preceptum: qui maior est vestrum fiat sicut minor. Qꝫ si expedit minoribus esse subiectuʒ maioris iugum quomodo licebit euadere aut contemnere? Uideāt potius in nobis quid reddere debeant. Intelligitis que dico. Cui honorem honorem. Omnis anima inquit potestatibus sublimioribus subdita sit. Si omnis: et vestra. Quis vos excipit ab vniuersitate? Si quis temptat excipere: conat̄ decipere. Nolite illorū acquiescere consilijs qui cum sint christiani christi tamen vel sequi factuʒ vel obsequi dictis obprobrio ducunt. Ipi sunt qui vobis dicere solent. Seruate vestre sedis honorem. Decebat quidem ex vobis cōmissam ecclesiā crescere. Nunc vero salteʒ in illa qua suscepistis maneat dignitate. Nec vos enim vestro predecessore impotentior. Si non crescit p̄ vos nō ꝺcrescat p̄ vos. Hec isti. Christus aliter ꝛ iussit ꝛ gessit. Redditeait que sunt cesaris casari: ꝛ que sunt dei deo. Qđ ore locutus est statim opere implere curauit. Conditor cesaris: cesari non cunctatus est reddere censum. Exemplum enim dedit vobis: vt ꝛ vos ita faciatis. Quādo vō dei sacerdotibus debitam negaret reuerētiam? qui hanc quoqʒ secularibus potestatibus reddē curauit? Porro vos si cesaris successori idest regi sedulus in suis curijs consilijs negotijs exercitibusqʒ adestis: indignuʒ erit vobis cuicunqʒ vicario christi taliter exhibere qualiter ab antiquo inter ecclesias ordinatum est. Sed que sunt inq̄t

apostolus a deo: ordinata sunt. Viderint ergo hec ignomine dissuasores q̄le sit dei ordinationi resistere. Valde ignominiosuꝫ est seruo si sit sicut dn̄s eius: aut discipulo si sit sicut magister eius. Plurimuꝫ se vobis deferre putant cum vos christo preferre conātur: ipso reclamante ac dicente. Non est seruus maior domino suo: neqꝫ apostolus eo qui misit eum. Quod non dedignatus est magister et dn̄s: talisqꝫ magister et dominus: indignum sibi iudicabit seruus bonus deuotusqꝫ discipulus? Oꝫ pulchre locutus est beatus ille cēturio cuius fidei nulla par inuenta est in israel. Et ego inqt homo sum sub potestate constitutus habēs sub me milites. Non iactabat potestatem quam nec solam protulit nec priorem. Dicturus quippe habens sub me milites premisit: hō sum sub potestate. Prius se agnouit hominem q̄ꝫ potentem. Agnouit inq̄ꝫ se hominem homo gentilis vt in se iam impleri ostenderet ꝙ longe ante dixerat dauid. Sciant gentes quoniā homines sunt. Homo inquit sū ⁊ homo sub potestate. Iā quicquid subinferas suspectam non habemus iactantiam. Premissa siquideꝫ est humilitas ne altitudo precipitet Nec enim locum inuenit arrogantia: vbi tam clarum humilitatis insigne precesserit. Agnoscis i firmitatem: confiteris subiectionem. Iam ⁊ te sub te habere milites profitere securus Reuera quia nō ꝯfusus est de subiectiōe: iure ex p̄latione meruit honorari. Non erubuit super se potestateꝫ: ⁊ ideo dignus qui haberet ⁊ sub se milites. Ex abundantia cordis os loquebatur. Et iuxta ꝙ intus ordinatas habuit affectiones. Foris quoqꝫ verba decenter composuit. Dedit prius honorem prepositis vt iam subditos iuste reciperet sciens se a superioribus accipere ꝙ impenderet inferioribus: ⁊ quia melius proprie subiectionis disceret experimento sua moderare imperia forte non ignorabat ꝙ subiecto sibi homini deus omnia subiecerit sub pedibus eius: offendenti se infensa reddiderit ⁊ is quem humilē constituerat super opera manuuꝫ suarum superbie merito comparatus iumentis insipientibus ⁊ similis factus sit illis. Mouerat et fortassis ꝙ humanus spiritus subditus cōditori subiectā sibi possederit carnē: rebellē rebellē inuenerit: factusqꝫ trāsgressor legis supioris sentire cepit aliam legē in mēbris suis repugnantē legi mentis sue ⁊ captiuātem se in legem pctī. Miror quosdā in nostro ordine monasterioꝝ abbates hanc humilitatis regulā odiosa cōtentione infringere: ⁊ sub humili quod peius est habitu ⁊ tōsura tā supbe sapere: vt cū ne vnū quidē v̄bulū de suis impijs subditos pretergredi patiāt̄ ipsi proprijs obedire epis ꝯtemnāt. Spoliant ecclesias vt emācipent̄: redimūt se ne obediāt. Non ita xp̄s. Ille siquidē dedit vitam ne perderet obedientiā qua isti vt careant totū fere suum suorūqꝫ victū expendūt. Quid hoc est p̄sumptionis: o monachi? Neqꝫ eniꝫ q: prelati monachis ideo nō manachi? Nempe monachuꝫ facit professio: p̄latū necessitas. Vt aūt non p̄iudicet necessitas ꝓfessioni: accedat non succedat p̄latio monachatui. Alioqui quō illud īplebit̄: p̄ricipē te ꝯstituerūt esto inter illos tanq̄ꝫ vn⁹ ex illis manēs īter hūiles supb⁹ inter subditos rebell' īmitis iter māsuetos Vt te putem⁹ tāq̄ꝫ vnū ex ill': videam⁹ tā exhibē patū q̄ꝫ exigē obedieētiā tā libēter ꝓpositis obtēptare subiectū q̄ꝫ īpare subietis Oꝫ si semp vis obediētes hr̄e ⁊ nūq̄ꝫ eē ꝓbas te nō eē tanq̄ꝫ vnū ex ill' dū vn⁹ eē renuis ex obediētib⁹: a q̄bus dū supbiēdo segregas q̄ꝝ aggregeris ꝯsortio patēter aduertim⁹ ⁊ si tu vl' īpudēter ꝯtēnis vl' īpudēter dissilas reputari ꝓfecto te īter illos noueris de q̄b⁹ scriptū ē. Alligāt onera ḡuia ⁊ īportabilia: ⁊ īponūt humeris hoīuꝫ: digito aūt suo nolūt ea tangē. Quoꝝ ḡ tibi īdigni⁹ ꝯsortiū iudicas d̄licatoꝝ mḡroꝝ q̄s vitas īcrepat: an obediētiū monachoꝝ q̄s amicos suos cōmemorat? Ait siq̄dē. Vos amici mei estis si feceritis q̄ p̄cipio vob̄. Vides ḡ q̄le ē iubē ꝙ nō ip̄e feceris aut nolle facē q̄d docueris. Deīde vt taceā illō de regl'a vt a scō b̄ndicto tibi p̄cipit̄ vt q̄ doces discipl'is eē ꝯriaī tuis fctīs iudices nō agēda vt̄ itē n̄ p̄termittā ꝙ apte diffinit tertiū hūilitatis gradum esse vt quis ꝑ dei amo-

re omni obedientia se subdat maiori in re-
gula veritatis attende ꝙ legitur. Qui sol-
uerit inquit vnum de his minimis meis
mandatis ⁊ docuerit sic homines minimꝰ
vocabitur in regno celorum. Proinde tu
docens ⁊ renuens obedire non minimum
sed maximum christi mandatū ⁊ docere ⁊
soluere conuinceris. Itaqꝫ doctor ⁊ solu-
tor mandati minimus tu vocandus es in
regno celorum. Si ergo tu putas iniuriam
prioratus minorez summis videri sacerdo
tibus non magis indignum estimandum
est minimuz vocari in regno celorum? Si
multum superbus: es plus minimus q̃z mi
nor vocari confundere. Minor quippe vi
litas est minorem videri q̃z minimuz. Lon
ge autem prestantius solis subdi episcopis
q̃z vniuersitati. Sed nō propter me inquit
facio. Sed quero ecclesie libertatem. O li-
bertas omni vt ita loquar seruitute seruili
or. Patienter ab huiusmodi libertate absti
neam: que me pessime abdicat superbe ser-
uituti. Plus timeo dentes lupi: q̃z virgam
pastoris. Certus sum enim ego monachus
⁊ monachorum qualiscūqꝫ abbas si mei
quandoqꝫ pontificis a proprijs ceruicibus
excutere iugum tēptauero: q̄ sathane mox
tyrannidi meipm̄ subitio. Aduertens ni-
mirum cruenta illa bestia que circuit que-
rens quem deuoret elongatam custodiam
heu statim insilit in superbuz. Merito enī
non cunctatur presidere superbo: qui se iu
re regem gloriatur super omnes filias sup
bie. Quis dabit mihi centum in mei custo
diam deputari pastores? Quanto plures
sentio: tanto securior exeo in pascua. Stupē
da insania. Animaruz non cunctor turbas
mihi non custodiendas colligere: ⁊ vnum
super proprium grauor habere custodem.
Et quidem subiecti me de reddenda pro
se ratione solicitant: qui autem presunt mi-
hi ipsi potius paulo dicente preuigilant tā
q̃z rationem pro me reddituri. Illi ⁊ si ho-
norant onerant: hij nō tam premunt q̃z pro
tegunt. Scio me legisse Iudiciū durissimū
his qui presunt: exiguo autem conceditur
misericordia. Quid ergo vos monachi sa-
cerdotum grauat auctoritas? Metuitis in
festationem. Sed si quid patimini propter
iusticiam beati. Secularitatem contemni-
tis? Sed secularior nemo pilato: cui dñs
astitit iudicādus. Non haberes inquit po
testatem in me: nisi tibi datum est desuper.
Iam tunc ꝓ se loquebatᷣ ⁊ ī se expiebatᷣ qꝺ
post ꝑ aplos clamauit ī ecclīsijs. Nō ē pote
stas nisi a deo: ⁊ qui resistit potestati: dei
ordinationi resistit. Ite ergo nunc rēsistere
xp̄i vicario: cuz nec suo aduersario christꝰ
restiterit. Aut dicite si audetis sui presulis
deum ordinationem nescire: cuz romani ꝓ
sidis potestatem christus super se quoqꝫ su
isse fateatur celitus ordinatam. Vex aper-
te indicant quidam horū qd cogitēt: dum
multo labore ac precio apostolicis adepti
priuilegijs per ipsa sibi vendicant insignia
pontificalia: vtentes ⁊ ipsi more pontificū:
mitra anulo atqꝫ sandalijs. Sane si attendi
tur rerum dignitas: hanc monachi abhor-
ret professio. Si ministeriuz solis liquet cō
gruere pontificibus. Profecto esse deside
rant qꝺ videri gestiuit. Meritoqꝫ nō que-
unt esse subiecti: quibus iam ip̄o se compa
rant desiderio. Quid si ⁊ nomen eis cōfer
re posset priuilegiorum auctoritas: quanta
putas auro redimerēt vt eppellarētᷣ pōtifi
ces. Quo ista o monachi? Vbi timor mor-
tis? Vbi rubor frontis? Quis nunq̃z ꝓba-
torum monachorum tale aliquid: aut ver-
bo docuit: aut exemplo reliquit? Duodecī
humilitatis gradus magister vester edisse
rit: proprijsqꝫ distinguit descriptionibꝰ. In
quo queso illorum docetur aut continetur
vt hoc fastu delectari monachus has que-
rere debeat dignitates. Labor ⁊ latebre et
voluntaria paupertas hec sunt monacho-
rum insignia: hec vitam solent nobilitare
monasticam. Vestri autem oculi omne sub
lime vident: vestri pedes omne forum cir-
cueunt: vestre lingue in omnibus audiun-
tur cōcilijs: vestre manus omne alienum
diripiunt patrimoniuz. Tamen si ita opor
tet: vt emancipati a subiectione pontificū:
pari cum successoribus apostolorum gloria
pari cathedra: hisdemqꝫ solemnium indu-

mentorum in signibus attollamini cur nō
⁊ sacros ordines celebratis ⁊ benedictiōes
datis in populis. Quā multa moueor dice
re aduersus impudentissimā presumptio-
nem. Sed frenat impetum q auribus oc-
cupatis scribere me recolens: longiori e-
ctione vereor fieri onerosus archiepisco-
po: et quia res tam manifesta est vt mul-
titudo reprehendentium videatur impu-
dentiam obdurasse. Q si et hec ipsa cer-
nuntur gratas excedere compendij metas
vobis o dn̄e donate: qui me ⁊ in hic pro-
priam prodere coegistis imperitiam dum
morem modūqʒ solennem in scribendo ser-
uare nescierim.

¶ Beati bernardi abbatis ad guidonem
priorem ⁊ socios eius ordinis carthusien-
sis epistola de lege charitatis.

c lxix nter patres re
uerendissimis ⁊ inter amicis
charissimis guidoni priori ce
terisqʒ scis qui cū eo sunt. Fra-
ter bernardus de clara valle salutē eternā.
Sanctitatis vestre litteras tam letus acce
pi q̄ʒ auidus olim desideraueraʒ. Legi eas
⁊ quas volebaʒ in ore litteras scintillas sen
tiebam in pectore quibus ⁊ concaluit cor
meum intra me tanq̄ʒ ex illo igne quē dn̄s
misit in terrā. O q̄ntis in illis meditationi
bus exardescit ignis: e quibus huiuscemo
di euolant scintille. Vestra illa succensa et
succendens salutatio: sic mihi vt verum fa
tear accepta fuit ⁊ est quasi non ab homine
sed certissime ab illo qui mandat salutes ia
cob descēdere videretur. Non me sane ar
bitror salutatū in via nō in transitu non ve
lut ex occasione vt assolet ꝯsuetudinis: sed
plane ex visceribus charitatis prodijt hec
tam grata ⁊ inopinata benedictio. Bene-
dicti vos a dn̄o qui me in benedictionib⁹
dulcedinis tante p̄uenire curastis vt dare
tur puero vestro vobis primū scribētibus
fiducia rescribendi: scribere quidem ad
vos iam pridem gestienti sed non presumē
ti. Verebar nimirū sanctam quā in dn̄o ha
betis importunis scriptitationib⁹ infestare
quietē: iuge illud vestrum sacrūqʒ silentiū
a seculo susurrium cum deo vel ad modicū
interrumpere: nostraqʒ ingerere auribus
secretis penitus occupatis supernisqʒ eulo
gijs. Timebam omnino molestus fieri vel
moysi in mōte vel helye in deserto aut cer
te excubāti in tēplo samueli: si diuinis intē
tissimos confabulationibus aliquatenus
auocare temptassem. Clamat samuel. Lo-
quere dn̄e quia audit seruus tuus: et ego
me audire presumereʒ? Timebam inq̄ʒ ne
si ⁊ dauid eloganti se ⁊ fugienti manenti-
qʒ in solitudine importunus existerem: in-
dignās excusaret ⁊ diceret. Si ne me. Nō
audio te modo. Audiam potius quod dul-
cius ausculto. Audiam quid loquat in me
dominus deus: quoniam loquetur paceʒ
in plebem suam Et super sanctos suos ⁊ in
eos qui conuertuntur ad cor. Aut certe il-
lud. Declinate a me maligni: ⁊ scrutabor
mandata dei mei. Quid est? Ergo ne tam
temerarius essem vt inter sponsi brachia su
auiter quiescenteʒ audere suscitare dilectā
quousqʒ vellet ipsa? Putarem ilico me au-
diturum ab illa. Noli mihi molestus esse.
Ego dilecto meo: ⁊ dilectus meus mihi:
qui pascitur inter lilia. Verum q non au-
deo ego audet charitas: ⁊ cum omni fidu-
cia pulsat ad hostium amici. Nequaq̄ʒ pu-
tans se pati debere repulsam que amicitia
rum matrem se nouit: nec veretur vestruʒ
⁊ si gratissimum paulisper inquietare oci-
um propter suum negociuʒ. Ipsa profecto
cum vult facit vos excedere deo. Ipsa eti
am cum voluit fecit sobrios nobis: adeo
vt minime duceretis indignū me non mo
do sustinere loquentē sed taceteʒ insuper
prouocare benigne. Amplector benignita-
tem: dignationem admiror. Laudo ⁊ vene
ror puritatem: qua de nostris profectibus
quos putatis tanta in dn̄o exultatiōe glori
amini. Glorior ⁊ ego plurimum tanto testi
monio: ⁊ seruorum dei tam grata admodū
familiaritate delector. Hec iā gloria mea
hoc gaudiū meum. Hec delicie cordis mei
q̄ non frustra leuauerim oculos in mon-
tes vnde quippe iam non mediocre venit
auxiliū mihi. Mōtes iam stillarunt nobis mō-

tes dulcedinem: ⁊ adhuc spero ꝙ stillabūt
quousqꝫ valles nostre abundabunt frumē
to: festiuus erit mihi dies ille ducēdus ⁊
memoriale sempiternum in quo virum illū
videre ac suscipere merui per quem factū
est vt in cordibus vestris ego reciperer. Et
quidem iam ante reciperatis: vt apparet
in litteris vestris. Sed nuc artius vt cōpe-
ri ⁊ familiarius cum ille vobis retulit de
me quedam que ⁊ si non probauit putauit
tamen. Fidelis quippe ⁊ religiosus: absit
vt aliter loqueretur q̈ꝫ credidit. En reuera
experior in me quod ait saluator. Qui re-
cipit iustum in nomine iusti: mercedē iusti
iusti accipiet. Mercedeꝫ qppe iusti dixeri
ꝙ iustus reputor non ob aliud nisi quia iu
stum recepi. Nam ⁊ si qua supaddita sunt
ea iustus non tam ex veritate rei q̈ꝫ ex pu-
ritate sui locutus est. Audistis credidistis
exultastis sensistis ⁊ me non parum letifi-
castis: non solum ꝙ aliquem locum gratie
⁊ locum non mediocrem apud vestraꝫ me
rui sanctitatem. Sed ⁊ ꝙ nobis vestrorum
non parua ex parte puritas animorum in
notuit: paucis pro certo aperuistis cuius
spūs estis. Gaudeo ꝑinde. Gaudeo ⁊ vob
mee vtilitati ⁊ vestre sinceritati. Illa siqui
dē vera ⁊ sincera est charitas ⁊ omnino de
corde puro ⁊ conscientia bona et fide non
ficta iudicanda procedere: qua proximi bo
nū eque vt nostrū diligimꝰ. Naꝫ q magis
aut certe solū diligit suū: ꝯuicit nō caste di-
ligere bonū ꝙ vtiqꝫ ꝓpt se diligit nō ꝓpter
ipm. Et h̄ talis nō pōt obedire ꝓph̄e q ait.
Cōfitemī dn̄o qm̄ bonꝰ. Cōfitet̄ qdē q: for
tasse bonꝰ ē sibi: nō āt qm̄ bonꝰ ē in se. Qua
ꝓpt̄ nouerit in se dirigi illd̄ ab eodē ꝓph̄a
opprobriū. Cōfitebit̄ tibi cū bn̄feceris ei.
Est q ꝯfitet̄ dn̄o qm̄ potēs ē: est ⁊ q cōfitet̄
qm̄ sibi bonus: ⁊ itē q cōfitet̄ qm̄ simplicit̄
bonꝰ ē. Primꝰ suus ē ⁊ timet sibi: scd̄s mer
cēnariꝰ ē ⁊ cupit sibi: tertiꝰ filiꝰ ē ⁊ d̄fert pr̄i
Itaqꝫ ⁊ q timet ⁊ q cupit: vtriqꝫ ꝑ se agūt.
Sola q̄ in filio ē charitas nō q̄rit q̄ sua sūt
Quāobrē puto de illa dictū. Lex dn̄i ima-
cl'ata ꝯuertēs aīas ꝙ sola vꝫ sit q̄ ab amore
re sui mūdi auertē possit aīuꝫ ⁊ ī deū diri-
gē. Nec timor quippe nec amor ꝑuatus cō
uertit animā. Mutat iterdū vultū vł actū
affectū nunq̈ꝫ. Facit quidē etiaꝫ seruus nō
nūq̈ꝫ opus dei: sed quia nō spōte in sua ad
huc duricia ꝑmanere conuincitur. Facit ⁊
mercēnarius: sed quia non gratis propria
trahi cupiditate cognoscitur. Porro vbi ꝓ
prietas ibi singularitas: vbi autem singula
ritas ibi angulus: vbi v̄o angulus sine du-
bio ibi sordes siue rubigo. Sit itaqꝫ seruo
sua lex timor ip̄e quo cōstringitur: sit mer-
cēnario sua cupiditas qua ip̄e artatur quo
niam ab ip̄a tentatur abstractus ⁊ illectus.
Sed harum nulla aut sine macula est: aut
animas conuertere potest. Charitas v̄o cō
uertit aīas quas facit ⁊ voluntarias. Por-
ro in eo eam dixeram immaculatam: ꝙ nil
sibi de suo retinere consueuit. Cui nempe
de proprio nihil est: totum qd̄ habet profe
cto dei est. Qd̄ autem dei est: imundum eē
nō potest. Lex ergo domini imaculata cha
ritas est: que non ꝙ sibi vtile est querit: sed
qd̄ multis. Lex autem domini dicitur siue
ꝙ ip̄e ex ea viuat: siue ꝙ eaꝫ nullus nisi eiꝰ
dono possideat. Nec absurdum videatur
ꝙ dixi etiam deum viuere ex lege cum ali-
am dixerim q̈ꝫ charitate. Quid v̄o in vnita
te nisi charitas. Lex est ergo lex domini
charitas: que trinitatem in vnitate quo-
dammodo cohibet ⁊ colligat in vinculo pa
cis. Nemo tamen charitatem extimet hic
accipere qualitatem: vel aliquod accidens
alioquin in deo: ideo dicerē qd̄ absit eē ali-
qd qd̄ deus nō est: sꝫ substātiā illā diuinaꝫ
qd̄ vtiqꝫ nec nouum nec insolitum est: dicē
te iohāne: Deus charitas ē. Dicitur ergo
recte charitas ⁊ deus ⁊ dei donum. Itaqꝫ
charitas dat charitatem: substantia acci-
dentalem. Ubi dantem significat: nomē ē
substantie: vbi donuꝫ qualitatis. Siquidē
in pondere mensura ⁊ numero per eam fa-
cta sunt vniuersa: ⁊ nihil sine lege relinqui
tur: cum ip̄a quoqꝫ lex omniū sine lege nō
sit: nō tamen alia q̈ꝫ seip̄a qua ⁊ seip̄am: ⁊ si
nō creauit regit tamen. Ceterum seruus ⁊
mercēnarius habent legem nō a dn̄o: sed
quā ipsi sibi fecerūt. Ille deum nō amādo
iste aliud plus amando. Habent inqt legē
non dn̄i sed suam: illi tamen que dn̄i ē sub-

iectam. Et quidem suam sib[i] quisq; legem
facere potuerũt: non tame[n] eam icõmuta-
bili eterne legis ordini su[bt]ducẽ potuerũt.
Tunc autem dixerim queq; sibi fecisse suã
legem: quando cõmuni ⁊ eterne legi ꝓpriã
ꝑtulit voluntatem: peruerse vtiq; volens
suum imitari creatorez: vt sicut ipe sibi lex
sui qđ iuris ẽ: ita is quoq; seipm regeret ⁊
legem sibi suam faceret volũtatem. Graue
itaq; ⁊ iportabile iugum sup omnes filios
adam: heu inclinãs ⁊ incuruans ceruices
nostras: adeo vt vita nostra inferno appro
pinquarit. Infelix ego hõ: quis me libera-
bit de corpore mortis huius? quo vtiq; sic
ꝑmor: vt nisi quia dñs adiuuit me: paulo-
minus habitasset in inferno aĩa mea? Sub
hoc onere grauatus gemebat: qui dicebat
Quare me posuisti cõtrarium tibi: ⁊ fact⁹
sum mihimetipsi grauis? Ubi dixit factus
suz mihimetipsi grauis: ostendit ꝙ lex ipe
sibi esset: nec alius q̃z ipe sibi fecissz. Or au
tem deo loquẽs ꝑmisit: posuisti me cõtrari
um tibi: se tamẽ nõ effugisse legem indica-
uit. Hoc quippe ad eternam iustãq; dei le-
gem ꝑtinuit: vt q a deo noluit suauiter re-
gi penaliter a seipo regeret̃. Quiq; sponte
iugũ suaue ⁊ onus leue charitatis abiecit:
ꝓprie volũtatis onus iportabile portaret i-
uitus. Miro itaq; modo eterna lex fugiti-
uum suum: ⁊ posuit sibi cõtrariũ: ⁊ retinu-
it subiectũ: dũ videlicet nec iusticie ꝓmeri
tis legẽ euasit: nec tñ cũ deo in sua lege: in
sua requie: in sua gloria remãsit: subiectus
potestati ⁊ submot⁹ felicitati. Domine de-
us meus cur non tollis peccatum meum: ⁊
quare non aufers iniquitatem meaz? vt ab
iecta graui sarcina proprie voluntatis sub
leui onere charitatis respirem: nec iam ser
uili timore cohercear: nec mercẽnaria cupi
ditate alliciar: sed agar spiritu tuo: spiritu
libertatis quo agũtur filij tui qui testimo-
niũ reddãt spiritui meo: ꝙ ⁊ ego sim vnus
ex filijs dum mihi eadem lex fuerit que et
tibi: ⁊ sicut tu es ita ⁊ ipe sim in hoc mũdo
Hij siquidez qui hoc faciunt quod ait apo
stolus nemini quicq̃z debeatis: nisi vt inui
cem diligatis: proculdubio sicut deus est ⁊
ipsi sunt in hoc mundo: nec serui aut mer-
cẽnarij sunt sed filij. Itaq; nec filij sunt si-
ne lege: nisi forte aliquis aliter sentiat pro-
pter hoc ꝙ scriptum ẽ: iustis non est lex po
sita. Sed sciendum ꝙ alia est lex promulga
ta a spiritu seruitutis in timore: alia a spiri-
tu libertatis data i suauitate. Nec sub illa
coguntur esse filij: nec sine ista esse patiun-
tur. Uis audire: quia iustis non est lex po-
sita? Non accepistis ait iteruz spiritum ser
uitutis i timore. Uis audire ꝙ sine lege ta
men charitatis non sint? Sed accepistis in
quit spiritum adoptionis filiorũz. Deniq;
audi iustum vtrũq; de se fatentem: ⁊ ꝙ nõ
sit sub lege: ⁊ tamen nõ sit sine lege. Fact⁹
suz inquit his qui sub lege erant quasi sub
lege essem: cum ipe non essem sub lege: his
qui sine lege erant tanq̃z sine lege essem: cũ
sine lege dei nõ essem: sed in lege essem xp̄i
Unde apte non dicitur iusti non habent le
gem: aut iusti non sunt sine lege: sed iustis
non est lex posita: hoc est tanq̃z inuitis im-
posita: sed volũtarijs eo liberaliter data q̃
suauiter inspirata. Unde ⁊ pulchre domi-
nus: Tollite ait iugum meũ super vos. Ac
si diceret. Nõ impono inuitis: sed vos tol-
lite si vultis. Alioquin non requiem sed la
borem inuenietis animabus vestris. Bo-
na itaq; lex charitas ⁊ suauis que non solũ
leuiter suauiterq; portat̃: sed etiam seruoꝝ
⁊ mercẽnariorũz leges portabiles ac leues
reddit: quas vtiq; nõ destruit: sed facit vt
impleantur dicente domino: Non veni le-
gem soluere: sed adimplere. Illam tempe-
rat: istã ordinat: vtrãq; leuiat. Nunq̃z erit
charitas sine timore sz casto: nunq̃z sine cu
piditate sed ordinata. Implet ergo chari-
tas legem serui cum infundit deuotionem
implet ⁊ mercẽnarij cum ordinat cupidita
tem. Porro timori permixta deuotio ipsũz
nõ annullat sed castigat. Pena tñ tollitur
sine qua esse non potuit: dum fuit seruilis:
⁊ timor non manet in seculũz seculi castus
⁊ filialis. Nam quod legitur: perfecta cha
ritas foras mittit timorem: pena intelligen
da est que seruili vt diximus: nunq̃z deest
timore: illo scilicet genere locutiõis quo se-
pe causa ponitur pro effectu. Deinde cupi
ditas tunc recte a superueniente charitate
ordinatur: cum mala quidẽ penitus respu-
untur: bonis vo meliora preferunt̃: nec bo-

na nisi ppter meliora appetuntur. Qd cuz
plane per dei gratiam assecutum fuerit di-
ligetur corp⁹ ⁊ vniuersa corporis: bona tm̄
ppter animam: animā ppter deum: de⁹ au-
tem ppter seipm. Uerūtamen: quia carna-
les sumus: ⁊ de carnis cōcupiscentia nasci-
mur: necesse est cupiditas vel amor noster
a carne incipiat que sic iens spiritu tandez
consumabitur: quia non prius qd spiritua
le: sed qd animale: deinde qd spūale: ⁊ pus
necesse est portemus imaginem terrestris:
deinde celestis. In pmis ergo diligit seipz
homo ppter se. Caro quippe est ⁊ nil sape-
re valet preter se. Cūqz se videt per se non
posse resistere: deū sibi quasi necessariū in-
cipit per fidem inquirere ⁊ diligere. Dili-
git itaqz in secundo gradu deuz: sed ppter
se non propter ipsum. At vo cum ipsum ce-
perit occasiōe proprie necessitatis colere ⁊
frequentare: cogitando: legendo: orando:
obediendo: quadam huiuscemodi familia
ritate paulatiz sensimqz deus innotescit cō
sequenter ⁊ dulcescit. Et sic gustato q̄z sua-
uis est dominus transit ad tertium gradūz
vt diligat deum non iam propter se: sed pro
pter ipsum. Sane in hoc gradu statur ⁊ ne
scio si a quoqz hominum quartus in hac vi
ta perfecta: perfecte apprehēditur: vt se sci
licet homo diligat tm̄ propter deum. Asse-
rant hic si qui experti sunt mihi fateor im-
possibile. Erit autem proculdubio cum in-
troductus fuerit seruus bonus ⁊ fidelis in
gaudium domini sui: ⁊ inebriatus ab vber
tate domus dei. Quasi enim ebrius miro
quodāmodo oblitus sui: ⁊ a se penitus ve-
lut deficiens totus perget in deum: ⁊ dein
ceps adherens ei vnus spiritus erit. Arbi
tror hic prophetam sensisse cuz diceret: In
troibo in potētias domini: domine memo-
rabor iusticie tue solius. Sciebat profecto
cum introiret in spiritales potentias domi
ni exutum se vniuersis infirmitatibus car
nis: vt iam nil de carne habere cogitaret:
sed tot⁹ in spiritu memoraretur iusticie do
mini solius. Tunc pro certo singula christi
membra dicere poterūt de se: qꝫ paulus aie
bat de capite. Et si cognouimus sm carnē
christum: sed nunc iam non nouimus. Ne-
mo enim se cognoscet sm carnem: quia ca-
ro ⁊ sanguis regnum dei non possidebunt.
Non qꝫ carnis hec substantia futura non
sit: sz quia carnalis omnis necessitudo sit
de futura: quia carnis amor amare spirit⁹
absorbendus: ⁊ infirme que nunc sunt hu-
mane affectiones in diuinas quasdam po-
tentias habeant commutari. Tunc sagena
charitatis q̄ nunc tracta per hoc mare ma-
gnum ⁊ spaciosum: ex omni genere pisciuz
congregare non desinit cum perducta ad
littus fuerit: malos foras mittens: bonos
solūmodo retinebit. Siquidem in hac vi-
ta ex omni genere piscium intra sinum sue
latitudinis charitatis rethe cōcludit: vt se
pro tēpore omnibus conformās ominiūqz
i se siue psperа siue aduersa traiciēs suaqz
quodāmodo faciens: non solum gaudere
cum gaudentibus: sed etiam flere cum flē-
tibus cōsueuit. Sed cum peruenerit ad lit
tus velut malos pisces: omne qd triste pati
tur foras mittens: sola que placere ⁊ iocun
da esse poterunt retinebit. Nunquid eniz
tibi verbi gratia paulus infirmabitur cuz
infirmis: aut vretur pro scandalizatis? vbi
scādala ⁊ infirmitas procul erunt? Aut cer
te lugebit eos qui ante nō egerunt penitē-
tiam? vbi certum est sic neminem sane fore
qui peniteat: quomodo qui peccet nō erit?
Absit autem vt vel eos q ignibus eternis
cum diabolo ⁊ angelis ei⁹ deputandi sunt:
plangat ⁊ defleat in illa ciuitate quam flu-
minis impetus letificat: cui⁹ diligit domi-
nus portas sup oīa tabernacula iacob: qd
videlicet i tabernacul: ⁊ si qn̄ gaudet d vi
ctoria: laborat tamen in pugna: et plerūqz
periclitatur de vita. In illa aūt patria nul-
la prorsus admittitur aduersitas siue tristi
cia: quemadmodum de illa canitur. Sicut
letantium omnium habitatio est in te. Et
rursuz. Leticia sempiterna erit illis. Deni-
qz quomodo misericordie domini recorda
bitur? vbi memorabitur iusticie dei solius.
Proinde vbi iam non erit miserie loc⁹ aut
misericordie tempus? nullus profecto esse
poterit miserationis affectus. Longum q-
dem adhuc texere sermonez insatiabili col
loquendi ad vos desiderio pulsor fratres
mei desiderātissimi ⁊ amantissimi: sed tria
sunt que finem inducunt. Primū quidem

q maxime vereor ne fiam. [...]ius vobis Secundum quia pudet lo[qu]acitatis. Tertium q domesticis vrgeor [cu]ris. In fine p cor miseremini mei: et si exultastis in bonis de me tm̄ auditis: certis queso compatimini malis. Vidit fortassis qui vobis ea narrauit aliqua parua: et de paruis grandia extimauit. Vestra autem sinceritas facile credidit q libenter audiuit. Gratulor quidez de charitate que omnio credit: sed confundor pro veritate q̄ omnia nouit. Volo vos mihi credere de me magis q̄z alteri qui tm̄ videt i facie. Nemo quippe scit que sunt i homine: nisi sp̄us hominis qui in eo ē. Dico ego vobis qui de me loquor: non ex coniectura: sed ex sententia: non sum talis qualis putor vel dicor. Quod quidē tam securus fateor q̄z cert⁹ experior: ita vt nil malim vestris orationibus sp̄aliter obtinere q̄z vt talis fiam qualem lr̄e vest te p̄dicāt.

¶ Beati bernardi abbatis ad sophiā virginē de laudib⁹ virginitatis ep̄la.

clxx BErnardus abbas de claraualle Sophie virgini virginitatio seruare titulum: apprehendere fructum. Fallax gratia et vana est pulchritudo: mulier timens deum ip̄a laudabitur. Condelector filia glorie virtutis tue: qua fallacem mundi gloriam respuisse narraris. Ip̄a q̄dem digne respuitur. Sz quia multi aliter sapientes in eius estimatione desipiunt: tu iure laudaris: quia non falleris. Flos feni vapor est ad modicum parens. Ipse eius qualiscūqz status nōne plus anxietatis q̄z iocunditatis habet? dum vendicas: duz defendis: dum inuides: dum suspicaris: dum semp ambis q̄ nō habes: et multis adeptis acquirendi respicit ardor. Que requies in gloria tua? Si qua tamen est: preterit iocūditas non reditura: et manet anxietas non relictura. Ceterū videas eam q̄z plurimos non apprehendere: cōtemnere per paucos. Cur hoc? Profecto quia necessitas multorum est virtus paucorum. Paucorum inq̄z paucorum presertim nobiliū. Deniqz non multos nobiles: sed ignobilia mundi elegit deus. Proinde benedicta tu in nobilibus: que pro gloria certantibus ceteris de contemptu glorie gloriosius sublimaris et sublimius gloriaris. Insignior plane atqz illustrior q de paucis fcā es q̄z q orta de magnis. Illud nāqz de munere tuum est: hoc tuorum. Porro q tuum est: tanto carius ē quāto rarius. Nam si in viris virtus rara est auis in terris? quanto magis in femina fragili et nobili? Deniqz mulierem fortem quis inueniet? Multo magis quis fortem et nobilem? Minime quidem deus est acceptor personarum. Nescio tamen quo pacto virtus i nobili plus placet. An forte q2 plus claret. Siquidem ignobilis cuz caret gloria nō facile liquet: vtrum quia nolit an quia nō possit habere. Laudo factaz de necessitate virtutem: sed plus illam quam eligit libertas: non indicat necessitas. Certēt ergo cetere que spem non habent, p rerum fugatium atqz fallaciuz vili breuiqz gloriola: tu spei q̄ nō ꝯfundit initere. Tu te inq̄z ei q breue hic ac momentaneum tribulationis tue supra modum in sublime operatur: ponderi glorie reseruato. Or si tibi exprobrauerint filie belial: ille que extēto collo finctis incedunt gressibus composite et circūornate vt similitudo templi. Responde et dic: Regnum meū non est de hoc mūdo. Responde: Tempus meum nondū aduenit: tempus autem vestrum semper ē paratum. Responde: Gloria mea abscondita est cum christo in deo. Cum autem xp̄s apparebit vita nostra: tūc et ego apparebo cū illo in gloria. Or q̄z et si gloriari oportet potes: tu quoqz ingenue: potes secure tm̄ in domino. Omitto sane coronam quam tibi dominus preparauit i eternum: sileo repromissiones que tibi in posterum manent q felix spōsa admittēda es reuelata facie specuları gloriam sponsi tui q te exhibiturus est gloriosam non habentem maculam: aut rugam: aut aliquid huiusmodi: q eternis excepturus amplexibus ponat leuā sub capite tuo: et dextera illius amplexabitur te. preterea locum nominatum quem virginitatis prerogatiua singularem a filijs et filiabus in regno es proculdubio sortitura. Si

leo ⁊ canticum illud nouum ꝙ virgo cum virginibus singulari nihilominus dulciq3 modula misericordie cantura letaberis in ipo ⁊ letificabis ciuitatem dei: cātās ⁊ cursitans ⁊ sequens agnum quocūq3 ierit. Illud siquidē: nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit: quod tibi ꝑparatum est: ⁊ cui te preparari oportet Nec igitur pretermitto que in futuro sunt tibi presentia tm̄: loquor q̄ de primitijs spiritus iam tenes: sponsi exenia aras sponsalitias benedictiōes dulcedinis: in quibus te preuenit quem ⁊ subsecuturum: atq3 ꝙ deest complecturum expectas. Ille in medium veniat sūmo decore spectabilis: ipis quoq3 angelis admirandus: ornatus: ⁊ ꝓferant si quid simile habent filie babylōis: quarum vere gloria in confusione. Induuntur purpura ⁊ bysso: ⁊ subinde consciencia pannosa iacet. Fulgent monilibus: moribus sordent. Econtra tu foris pānosa: intus speciosa resplēdes: sed diuinis aspectibus non humanis. Intus est qđ delectat: quia intus est quē delectat: nisi forte tu dubitas habitare xp̄m per fidez in corde tuo. Deniq3 omnis gloria eius filie regis ab intus: Iocundare filia syon: ⁊ exulta satis filia hierusalem: quia concupiuit rex decorē tuum: si tamen confessionem ⁊ decorem induis amicta lumine sicut vestimento. Nēpe confessio ⁊ pulchritudo in conspectu ei⁹ Cuius? Speciosi forma pre filijs hominuz Ipsius in quem desiderant angeli ꝓspicere. Audis cui places: ama vñ places: ama confessionem ob quam amaris. Ama confessionem: si affectas decorem. Confessioni iungitur decor: iungitur pulchritudo. Habes vtrūq3: Confessionez ⁊ decorem induisti: ⁊ confessio ⁊ pulchritudo in conspectu eius. Reuera vbi cōfessio ibi pulchritudo: ibi decor. Si peccata sunt: in confessione lauantur: si bona opera: confessione cōmendanť. Cum mala tua cōfiteris: sacrificiū ē deo spūs ꝯtribulat⁹: cū dei bñficia imolas deo sacrificiū laudis. Bonū aīe ornamētū cōfessio: q̄ ⁊ pctōrē purgat ⁊ iustum reddit purgatiorē. Absq3 ꝯfessiōe iustus iudicať i grat⁹: ⁊ peccator mortuus reputať. A mortuo quipp[illegible]n sit perit confessio. Confessio igitur pe[cc]atoris: vita est iusti in gloria. Et necessaria est peccatori: ⁊ iustum nihilominus decet. Deniq3 rectos decet laudatio. Serica ⁊ purpura ⁊ tincturarum sucus decorē habent: sed nō ꝓbent. Quicqd tale applices corpori: exponit speciem suaz non deponit. Secum deniq3 tollit cum tollitur ipm. Porro decor qui cum veste induitur: ⁊ cum veste deponitur vestis ꝓculdubio est non vestiti. Tu ergo noli emulari in malignantibus: ⁊ mendicantibus pulchritudinem alienam vbi ꝑdiderint suam. Natiuo quippe ⁊ interno se ꝑdunt decore nudas: que tāto studio ⁊ precio de diuersis et varijs speciebus eius que preterit figure mundi foris sibi conficere satagūt vt oculis insipientium appareant speciose. Indignum tibi iudica formam a pellibus murium ⁊ operibus vermium mutuari. Tua tibi sufficiat. Ille est verus ꝓpriusq3 cuiusq3 rei decor qui nulla interiacēte materia per se inest. O q3 decenti rubore genas suffundit virgineas: ingenti gēma pudoris. Que in aures reginaruz huic cōparabunť? Ne inferioris insigne decoris disciplina ꝓfert. O q3 compositum reddit omnez puellaris corporis statum: necnō ⁊ mentis habitum disciplina. Ceruicem submittit: ponit supcilia cōponit vultum: ligat oculos: cachinos cohibet: moderatur linguam: gullā frenat iram sedat: format incessuz. Talibus decet pudicitie vestē distingui margaritis. Isti⁹ modi circundata varietate virginitas: cui glorie merito non ꝓfertur angelice? Angelus habet virginitatem: sed non carnē. Sane felicior q3 fortior: in hac parte. Optimus optabilis valde ornatus iste: qui ⁊ angelis possit esse inuidiosus. Sed aduerte ⁊ aliuz de eodē ꝓfecto tanto manet tibi tuus: quāto ⁊ ꝓprius. Vides nempe auro argento lapidibus ꝓciosis ⁊ omni deniq3 cultu regio: non tam ornatas q3 oneratas: vides lōgas post se trahentes fimbrias ipasq3 preciosissimas ⁊ depressas pulueris nubes excitantes in aera. Non te moueāt hec. Ille illa vť in morte deponent: te tua sanctitas non relinquet. Non sunt sua que portant. Cuz in-

terierint non sument omn[illegible] descédet
cum eis gloria hec. Múd[illegible] sunt nu
dis illis exeuntibus retin⁊ n[illegible] eisdez vanis
vanas similiter alias sedu[illegible]urus. At vo il
le tuus ornatus non sic. Firmissime tibi vt
dixi: manet ꝑpterea tuus quia tu⁹. Nullis
facile aut cedit iniurijs: aut patet insidijs.
Aduersus huiusmodi: nil furis calliditas:
nil furétis crudelitas potest. Nec a tineis
roditur: nec vetustate corrumpit: nec cósu
mit vsu in morte viuit. Nimirú anime res
est nó corporis: ⁊ ob hoc simul cú anima de
corpore abit: nó obit cú corpore. Porro ani
me nó hñt qd faciát: etiá q corp⁹ occidunt.

¶ Beati bernardi ad thomá preposit[um] de lauerla iuitatis eú ad scli ɔtéptú epla.

c lxxi Thome dilectó suo bernard⁹ qdé filio. Qd op⁹ ver
bis ferués spús ⁊ vehemens
desiderium aperiri sola ligua
nó sufficit: loquant nobis affectum tuuz ⁊
reliqua mébra. Presens nobis melius ⁊ in
nocétes ⁊ nos cognosces. Já dudum tene
mur alterutrú debitores: ego fidelis cure
tu humilis obediétie. Probet vtrúqz si pla
cet opus: nó calamus. Volo te ⁊ tibi vsur
pare ⁊ i me ꝓbare illá vnigeniti vocé. Opa
q dedit mihi p̄r vt faciá: ipa testimoniuz ꝑ
hibent de me. Sic reuera sic vnici filij spús
testimoniú ꝓhibet spúi nro ꝙ filij dei sum⁹
⁊ nos: cuz suscitás ex opib⁹ mortuis: largit
opé vite. Nó ex folijs: non ex florib⁹ arbor
bona malaue dinoscit. Deniqz a fructibus
ait cognoscetis eos. Opa enim ⁊ nó verba
discernút inter filios dei ⁊ filios diffidétie.
Opib⁹ ꝑinde desideriú: ⁊ aperi tuú: ⁊ expi
re nrm. Desideram⁹ ꝑñtiá tuá: querimus
optatá: imo ꝓmissam exigimus. Cur táto?
Nil in ea sane expetim⁹ de carne ⁊ saguine
aut ꝓficere ex te cupimus: aut ꝓdesse tibi.
Generositas sanguinis: ꝓceritas corporis
forma elegás: iuuenilis decor: predia pala
tia: iméსa supplex: infuleqz dignitatú: adde
⁊ múdi sapiétiá. De múdo sunt hec: ⁊ mun
dus qd suú é diligit. Sz quousqz? Nó solú
eni nó semp: vtpote q nó semp erit: verum
nec diu quedá. Diu sigdé ista múdus in te
hre nó poterit: ⁊ te qppe ipm in breui non
habitur⁹. Ná breues dies hoís sunt. Mú
dus qdé cú suis ɔcupiscétijs trásit: sed te ꝑ
us emittit: qz ipe ptranseat. Quid te sine si
ne delectat amor mox sumendus? Nos vo
te nó tua diligim⁹: tua sút a quo sút: tu tue
ꝓmissióis memor: tui nobis copiá diutius
nó negaris: amátib⁹ te sinceriter: ⁊ amatu
ris ꝑhénnter. Pure sigdé nos amátes in vi
ta nra: i morte qz nó eram⁹ sepati. Ná ea q
in te vel poti⁹ tibi appetim⁹: nó hui⁹ corpis
sút: nec hui⁹ tpis tm: ideoqz nec cú corpe d
ficiút: nec cú tpe ꝑtereút. Quinimo posito
corpe plus delectát post tpa durát. Nil sile
hñt cú supra enumeratis eorumue silib⁹: q
vtiqz insunt: nó tibi ex p̄re: sz ex múdo. Ho
hoꝝ eni vel nó ꝑuenit morté vel nó iuenit.
At vo ista optima ps é q nó auferet in eter
nú. Qd istud? Nec oculus vidit: nec auris
audiuit: nec i cor hoís ascédit. Qui hó é et
sm hominé ambulat: q videlicet vt mani
festi⁹ dicá carni adhuc acqescit ⁊ sanguini:
qd illud sit penit⁹ nescit: qr caro ⁊ sanguis
nó reuelabút q solus reuelat de⁹ ꝑ spm suú
Aíalis qz hó ad hoc secretú nequaqz admit
tit: sigdé nó ꝑcipit ea q sút spús dei. Bti q
audiunt: vos aút dixi amicos: qr oía qcúqz
audiui a p̄re meo: nota feci vob. O seculuz
neqz: ꝙ solos tuos sic soles beare amicos:
vt dei facias inimicos: cósequét ⁊ idignos
ɔsortio btóꝝ. Plane .n. q amic⁹ vult eé tu⁹:
inimic⁹ dei ɔstituit. Qd si hu⁹ nescit qd fa
ciat dñs ei⁹: quáto min⁹ inimic⁹. Porro át
amic⁹ spósi stat ⁊ gaudio gaudet ꝑpt vocez
spósi: vñ ⁊ loqt: Aía mea liqfacta é vt dile
ct⁹ locut⁹ é. Amic⁹ itaqz múdi excludit a có
cilio amicoꝝ dei: q nó spm hui⁹ múdi acce
perút: sz spm q ex deo é: vt sciát q a deo do
nata sút sibi. Cófiteor tibi p̄r: q abscondisti
hec a sapiétibus ⁊ prudétib⁹: ⁊ reuelasti ea
ꝑuulis. Ita p̄r qr sic placitú fuit corá te: nó
qr sic meritú vel ab ipsis. Oés eni peccaue
rút ⁊ egét glia tua: vt gratis mittas spm fi
lij tui: clamáté i cordibus filioꝝ adoptióis
abba p̄r. Hoc qppe spú q aguntur hij filij sút:
nec paterno prsus arcédi [illegible]dio. Hñt népe
in se manenté spiritum q scrutatur ⁊ ꝓfun
da dei. Deniqz quid ignorét quos vnctio

in[illegible]

docet de omnibus? Ue vobis filij huius se
culi a vestra incipiente prudentia ignoran
tes spiritum salutarem: nec participates cō
silium qd̄ solus soli pater eructuat filio ex
cepto cui filius voluerit reuelare. Quis co
gnouit sensum dn̄i: aut quis consiliarius
eius fuit? Non equidem nullus: sed rar⁹.
Soli sane q veraciter dicere possunt. Uni
genitus qui est in sinu patris ipe annūcia
uit nobis. Ue mundo a strepitu. Clamat ī
populis isdem vnigenitus tanq̄ȝ magni cō
silij angelus. Qui habet aures audiendi
audiat. Et quoniā dignos non inuenit sen
sus quibus p̄ris cōmittat archanum: texit
parabolas turbis: vt audientes non audi
ant ꝛ videntes non intelligāt. Ceterū ami
ci seorsum audiunt: vobis datum est nosce
mysterium regni dei. Quibus ꝛ loquitur.
Nolite timere pusillus grex: quia placuit
patri vestro dare vobis regnum. Qui sunt
hij? Utiqȝ quos prescivit ꝛ p̄destinauit cō
formes fieri imaginis filij sui: vt sit ipe pri
mogenitus in multis fratribus. Magnuȝ
secretūqȝ innotuit consilium. Nouit dn̄s
qui sunt eius. Sed q̄ notuȝ erat dei: mani
festatuȝ erat hominibus. Nec alios digna
tur tanti ꝑticipatiōe mysterij: nisi eos ipos
quos suos p̄sciuit ꝛ p̄destinauit. Nā quos
predestinauit: hos ꝛ vocauit. Quis enim
sane nisi vocatus ad dei accedit consiliuȝ
Quos aūt vocauit: hos ꝛ iustificauit. Ori
tur quippe sol nō is qui quottidie oriri cer
nitur super bonos ꝛ malos: siquidem solis
ad consilium vocatis prophetica pronun
ciatiōe promittitur: vobis inquit qui time
tis deum orietur sol iusticie. Manentibus
igitur in tenebris filijs diffidentie: euadit
in nouam hanc lucem lucis filius: de pote
state tenebrarum: si tamen iā fidenter deo
dicere potest: particeps ego sum: omnium
timen[illegible]um te. Uides quia precedit timor:
vt sequatur iustificatio. Forsan ergo timo
re vocamur: amore iustificamur. Deniqȝ
iustus ex fide viuit: illa ꝑculdubio que ope
ratur ex di[illegible]ne. Audiat vtiqȝ in sui vo
cationem, [illegible] q̄ timeat: ꝛ sic accedēs
ad solem iusticie: videt illuminatus qd̄ di
ligat. Quid naȝ [illegible] Misericordia domi
ni ab eter[illegible] in eternum: super timē
tes eum[illegible]no propter predestinatio
nem: in eter[illegible]propter beatificationem.
Siquidem qu[illegible] ab eterno predestinat: in
eternum beatificat: intercedente sane me
dia vocatione: vna cum iustificatione dū
taxat in adultis. Sic ad ortuȝ solis iusticie
sacramentum absconditum a seculis de p̄
destinatis ꝛ beatificatis emergere quodā
modo incipit ex abysso eternitatis: dum
quisqȝ vocatus per timorem: iustificatus ꝑ
amorē: p̄sumit quoqȝ se eē d̄ numero btōꝝ
sciēs nimiꝝ: quia quos iustificauit: illos ꝛ
magnificauit. Quid enim? Audit se voca
t[illegible] timore: sentit ꝛ iustificari cū amore: ꝑ
tu[illegible]dit ꝛ de magnificatiōe diffidet? Initia
tur ꝑuehit ꝛ de sola ꝯsumatiōe desperabit.
Nēpe si initiū sapie timor dn̄i in quo dicta
ē eē nostra vocatio qd nisi ꝑfectus in sapiē
tia ē amor dei is dūtaxat q interim ex fide
ē ex quo ꝛ nostra fit iustificatio? Quid iteȝ
nisi ꝯsumatio in sapiētia ē ipam quā in fine
speram⁹ de diuina illa ꝛ deifica visiōe glo
rificatio? Sic abyssus abyssum inuocat in
voce cathar[illegible]ctaꝝ tuaꝝ: cuȝ in terrore iudi
cioꝝ suoꝝ imēsa illa eternitas ꝛ eterna im
mēsitas: cui⁹ sapie nō ē numerus: cor hoīs
prauum ꝛ inscrutabile mira sua bonitate ꝛ
potētia educit in admirabile lumē suū. ver
bi grā: Ponamus hominē in seculo seculi
adhuc ꝛ sue carnis amore retentū: ꝛ cū ter
restris hoīs imaginē portet maculantē ter
renis nil de celestib⁹ cogitantē. Quis hunc
nō videat horrendis circūfusum tenebris:
nisi q in eadeȝ vmbra mortis sedet? Quip
pe cui nullū adhuc sue salutis signū illuxe
rit: cui necdū in aliquo in terra testet inspi
ratio an boni de se q̄ppiā eterna teneat pre
destinatio. At vo si sup̄na eum miseratio di
gnāter qn̄qȝ respexerit: īmiseritqȝ spm̄ cō
punctiōis quatenus īgemiscat: ꝛ resipiscat
mutet vitā: domet carnē: amet ꝑximū: cla
met ad deum: proponatqȝ decetero viuere
deo non seculo: ex qua deinde sup̄ni lumi
nis visitatiōe gratuita ꝛ subita imitatione
dextere excelsi agnoscat se: merito qdē nō
iā re sed gratie filiuȝ: q̄ppe q paternū erga
se diuine bonitatis expit affectū: q̄ se vtiqȝ

hactenus in tm̄ latuerat: vbi nō solū nesci-
ret: vtrū nam dignus foret amore an odio:
vey etiā odiū magis ⁊ nō amorē ꝓpria con
uer͛satio testaret̄: erāt enim tenebre adhuc
sup faciē abyssi: nōne is tibi videt̄ quasi de
abysso ꝓfundissima ac tenebrosissima hor-
rēde ignorātie in aliā quandā quoqꝫ trahi
abyssum eregiōe aiaꝫ ⁊ lucidam claritatis
eterne. Et tūc demū quasi diuidit lucē a te
nebris: cū peccator sole illucescente iusticie
abiectis opib᷒ tenebraꝝ induitur armis lu
cis: ⁊ is q̄ prior vita ac ꝓpria ꝯsciētia: tanq̄
reuera filiū gehēne deputauerat ardorib᷒
sempiternis qd̄ tātā visitātis se orientis ex
alto dignatiōis respirās: gloriari etiā inci-
pit ꝓpter spem in spe: glorie filioꝝ dei: qnā
iā nimiꝝ euicino reuelata facie exultās no
uo in lumine speculat̄ ⁊ dicit: Signatū ē su
per nos lumē vult᷒ tui dn̄i: dedisti leticiam
in corde meo. O dn̄e qd est hō: q꞉ īnotuisti
ei: aut fili᷒ hoīs q꞉ r̄putas eū? Jā se o bone
pī vermis vilissim᷒ ⁊ odio dignissim᷒ sem-
piterno tn̄ confidit amari se ꝑn̄tat nō recla
mare ꝯfundit̄: iā apparet in lumine tuo. O
inaccessibilis lux qd boni penes te etiā cū
malis eēt moneret homunculuꝫ. Amat ꝑ
inde nō īmerito: q꞉ amatus est sine merito:
amat sine fine: q꞉ sine ꝓ̄ncipio se cognoscit
amatū: ꝓdit in lucē ad miseri ꝯsolationem
magnū ꝯsiliū qd̄ ab eterno latuerat ī sinu
eternitatis q̄ nolit videlicet de᷒ mortē pec
catoris: sꝫ magis vt conuertat̄ ⁊ viuat. Ha
bes ꝫ hō hui᷒ archani iudicē: spm̄ iustificā
tē: eoqꝫ ip̄o testificātē spūi tuo q̄ fili᷒ dei ⁊
ip̄e sis. Agnosce ꝯsiliū dei ī iustificatione
tui. Cōfitere ⁊ dic: Cōsiliū meū iustificatio
nes tue. Pn̄s nāqꝫ iustificatio tui ⁊ diuini
ē ꝯsilij: reuelatō: ⁊ q̄dā ad futurā gloriā ꝑ-
paratio. Aut certe ꝑ̄destinatio ip̄a poti᷒ ꝑ̄-
paratio est: iustificatio aūt magis q̄ꝫ appro
pinq̄tio. Deniqꝫ ait: Agite pn̄iaꝫ. Appropi
quabit eni regnuꝫ celoꝝ. Audi ⁊ de ꝑ̄desti
natiōe q̄ ip̄a sit ꝑ̄patio. Percipite inqt re-
gnū qd̄ vob̄ ꝑ̄patū ē ab origine mūdi. Ne-
mo itaqꝫ se amari diffidat: q iā amat liben-
ter dei amor quē ꝑ̄uenit subseq̄t. Naꝫ quō
redamare pigebit quos amauit ⁊ necdum
amātes amauit? Amauit inq̄ꝫ amauit. Ha-
bes eni dilectiōis pign᷒ spm̄: habes ⁊ testeꝫ
fidelē iesuꝫ ⁊ hūc crucifixum. O geminum
ip̄mqꝫ firmissimuꝫ dei erga nos amoris ar
gumētuꝫ. Xp̄s morit̄ ⁊ meret̄ amari. Spūs
afficit: ⁊ facit amari. Jlle facit cur ametur:
iste vt amet̄. Jlle multā suā delectationem
ī nob̄ cōmēdat: iste ⁊ dat. Jn illo cernimus
qd̄ amemus. Charitas igit̄ ab illo occasio:
ex isto affectio. Quāta ꝯfusio dei filiū igra
tis ocul̄ cernē morientē. Qd̄ q̄dē facile ꝯtin
git: si desit spūs. Nūc auteꝫ q꞉ charitas dei
diffusa ē ī cordib᷒ nr̄is ꝑ spm̄ scm̄ q datus ē
nob̄: debet amari. Si eni cū adhuc inimici
essem᷒: recōciliati sum᷒ deo ꝑ mortē filij ei᷒
multo magis recōciliati ⁊ salui erim᷒ ī vita
ipsius. Quid eni? Qui ꝓprio filio non pep
cit: sꝫ ꝓ nob̄ oīb᷒ tradidit illū: non etiā cum
illo oīa datur᷒ ē nobis? Cū ergo geminum
teneam᷒ nr̄e salutis iudiciū geminā sangui
nis ⁊ spūs effusioneꝫ: neutra sine altera ꝓ-
dest. Nā nec spūs dat̄ nisi credētib᷒ in cru-
cifixū: nec fides valet si nō opat̄ ex dilectio
ne. Dilectio autē dn̄i spūs ē. Q꞉ si secūdus
hō xp̄m loquor fact᷒ ē: nō solū in aiaꝫ viuē
tē: sed ⁊ spm̄ viuificātem: ex vno videlicet
moriēs: ex altero mortuos suscitās? qd mi-
hi ꝓdesse pōt q̄ in ip̄o morit̄ absqꝫ eo q̄ vi-
uificat. Deniqꝫ ip̄e ait: Caro n̄ ꝓdest q̄c̄qꝫ:
spūs aūt ē q viuificat. Quid aūt est viuifi-
cat nisi iustificat? Cū eni mors aīe peccatū
sit: aīa qppe q̄ peccauerit ipsa moriet̄: vita
ei᷒ sine dubio iusticia ē: qm̄ iust᷒ ex fide vi-
uit. Just᷒ aūt qs ē: nisi q amāti se deo viceꝫ
repēdit amoris? Qd̄ nō fit nisi reuelāte spi
ritu ꝑ fidē hoī eternū dei ꝓpositū sup suaꝫ
salutē futurā. Que sane reuelatio nō ē ali-
ud q̄ꝫ infusio grē spiritalis: ꝑ quā facta car
nis mortificant̄. Hō ad regnū ꝑ̄pat̄ qd̄ ca-
ro ⁊ sanguis nō possidēt: sīl accipiēs ī vno
spū: ⁊ vn̄ se ꝑ̄sumat amatū: ⁊ vnde redimet
ne gratis amat᷒ sit. Hoc ē itaqꝫ illud sacruꝫ
secretūqꝫ ꝯsiliū qd̄ a patre fili᷒ ī spū scō ac
cipiens suis quos nouit ꝑ eūdē spm̄ iustifi
cādo eos cōicat ⁊ cōicādo iustificat: q̄si id
q̄sqꝫ accipit in sui iustificatiōe vt incipiat ⁊
ip̄e cognoscere [illegible] ⁊ cognitus est: cum vi
delicet dat̄ ei [illegible] sentire aliq̄d de sua ipsi-
us futura beatitudine quēadmodū latuit

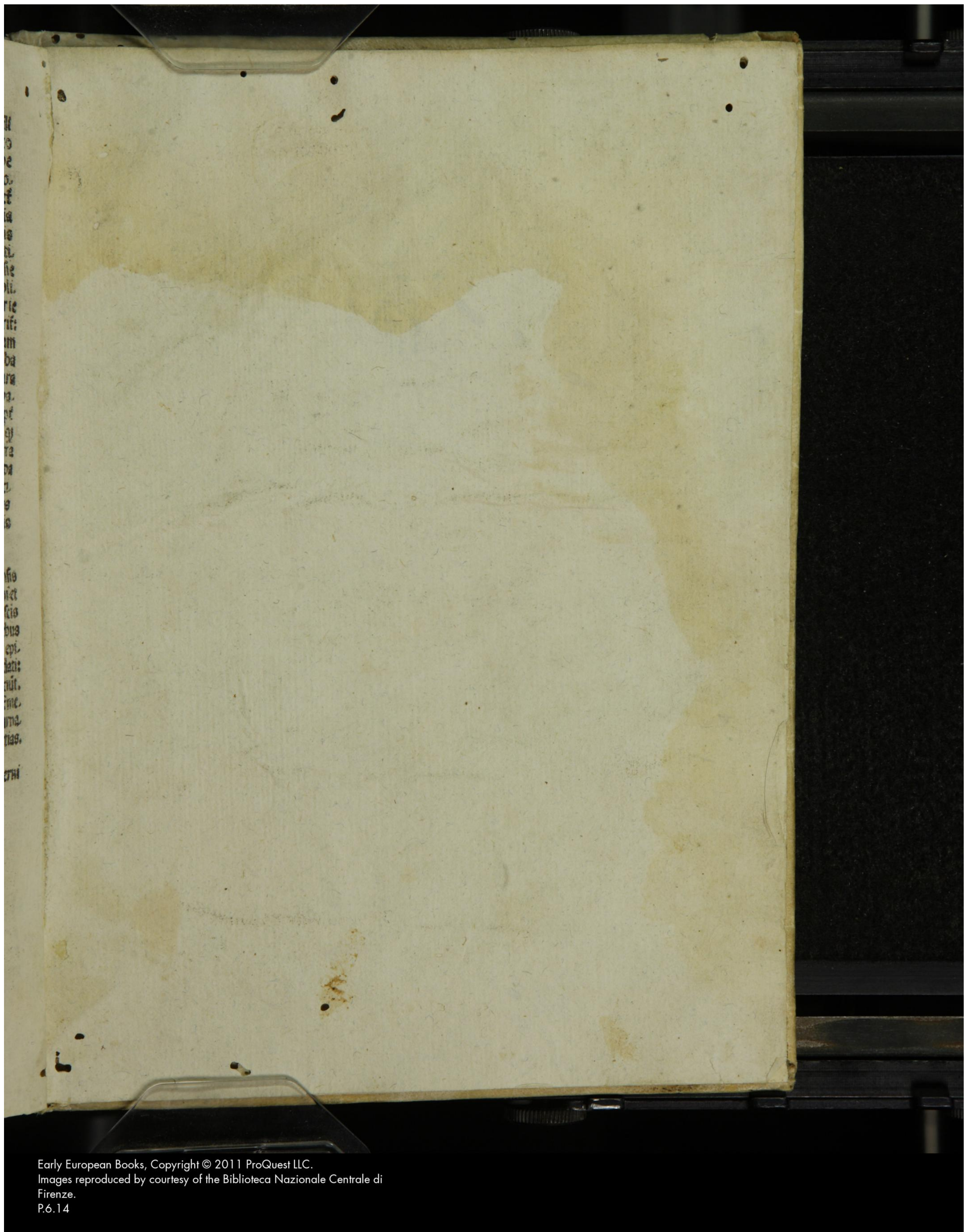
ab eterno in predestinante plenius appari tur ⁊ i beatificāte. De q̄ tñ iā ꝑcepta sumet ex pte noticia: interī qdē gloriet̄ i spe: nondū tñ in securitate. Oꝝ miserādi q ad tam iocundū iustoꝝ ꝯsiliū nullū adhuc tenent sue vocatiōis testimoniū. Dñe qs credidit auditui nr̄o? O vtinam saperēt ⁊ intelligerēt. Uerꝝ nisi crediderint nō intelligēt. Sꝫ habetis ⁊ vos o infelices seculi mali securi amatores vr̄m seorsū a iustis ꝯsiliū. Squama squame ꝯiūgit̄: ⁊ nō ē spiraculū in vob. Habetis inq̄ꝫ ⁊ vos ipīj cōicatū adiuicē cōsilium: sꝫ plane aduersus dn̄m ⁊ aduersus xp̄m eiꝰ. Eteni si dicēte scriptura: pietas ē cultꝰ dei pfecto qsqs plus amat mūdum q̄ꝫ deū: ipiꝰ atqꝫ idolatra eē conuincit̄: colēs ⁊ seruiēs creature potiꝰ q̄ꝫ creatori. Habentibꝰ aūt vt dictū est scis atqꝫ ipījs suū ad se qbusqꝫ consiliū magnuꝫ ꝓculdubio ī vtroqꝫ chaos firmatū ē. Nā quō iustꝰ lōge se facit a ꝯsilio ⁊ ꝯsilio malignātiū: ita nec resurgūt ipīj in iudicio: neqꝫ pctōres in ꝯsilio iustoꝝ. Est qppe iustoꝝ ꝯsiliū pluuia volūtaria: quaꝫ segregauit deꝰ hereditati sue. Est ꝯsiliū vere secretū: descendēs nimirꝫ sicut pluuia ī vellꝰ. Est fons signatꝰ cui alienꝰ nō cōicat. Est sol iusticie q timētibꝰ deū tm̄ oritur. Porro ceteros aduertēs ꝓpħa ī sui siccitate ⁊ cecitate manentes: iustoꝝ siqdē imbris ⁊ lucis exptes īfecūdos ac tenebrosos ꝯfusos ⁊ auersos subsanat ⁊ notat. Hec ē inquiēs gēs q̄ nō audiuit voceꝫ dei sui. Non vultis o miseri dicē cū dauid: Audiā qd loquat̄ ī me dñs deꝰ. Utiqꝫ foris fusi in vanitates ⁊ īsanias falsas: intimū optimūqꝫ nō reqritis veritatis auditū. Filij hoiuꝫ vsqꝫquo graui corde: vt qd diligitis vanitateꝫ ⁊ q̄ritis mēdaciū. Surdi ad vocē veritatis ignorātes ꝯsiliū: cogitātis pacē: sꝫ ⁊ loquētis pacē ī plebē suaꝫ: ⁊ sup scōs suos: ⁊ ī eis q conuertunt̄ ad cor. Iā vos inquit mūdi estis ꝑ ſmonē quē locutꝰ sū vobis. Ergo q hūc ſmonē nō audiūt: īmūdi sūt. Ceterꝫ tu o charissime huic voci dei tui dulciori sup mel ⁊ fauū: si ꝑparas interiorē fuge curam exteriorē: vt expedito in vacatiōe interno sensu: dicas ⁊ tu cū samuele: Loquere dñe q̄ audit seruꝰ tuus. Uox hec nō sonat in foro: sed nec audit̄ in publico. Secretū ꝯsilium: secretū q̄rit ⁊ auditū. Auditui ꝓ certo dabit gaudiū ⁊ leticiā: si sobria aure ꝑcepēris. Abrahe precipit̄ exire de terra ⁊ de cognatiōe sua: vt videre ⁊ possidere mereret̄ terrā viuētiū. Jacob relicto patre ⁊ patria iordanem trāsit ī baculo: ⁊ excipit̄ rachelis amplexibꝰ. Joseph dn̄at ī egypto mercatione furtiua pr̄i sublatus ⁊ patrie. Ecclesie iubet̄ vt concupiscat rex decorē eiꝰ: ⁊ obliuisci ppl̄m suū ⁊ domū patris sui. Puer iesus inter cognatos ⁊ notos a parētibꝰ q̄rit̄: nec tñ īuenit̄. Fuge frēs tuos ⁊ tu si tuam vis īuenire salutē. Fuge inq̄ꝫ de medio babylonis: fuge a facie gladīj aqlonis. Paratī sumꝰ cū panibꝰ occurrere fugiēti. Abbatē tuū me nominas: nō renuo interim ꝓpt̄ obsequiū. Obsequiū dico nō ꝓ exigā sꝫ qꝫ exhibeā: sicut filiꝰ hoīs non venit ministrari sed mīstrare: ⁊ animā suā redēptionē dare ꝓ multis. Uerūtñ si dignū iudicas accipe ꝯdiscipuluꝫ: quē magistrū eligis. Unus sit ambobꝰ magister xp̄s: ⁊ ipe sit ep̄le finis q finis ē ad iusticiā omni credēti.

Diui Bernardi abbatis clareuallensis ordīs cystercienſis doctoris deuotissimi et melliflui omelie ⁊ ſmones de tpe ⁊ de scīs multis ꝑ anni circulū solēnitatibꝰ ⁊ diebus accomodati: qbꝰ ⁊ nōnulle eiꝰ deuote epistole addite sunt diligentissime emendati: ⁊ solertissime castigati feliciter explicīūt. Impressi Uenetiīs per Johannem Emericū de Spira alemanū. Sub anno īcarnatiōis dn̄ice. M.cccc.xcv. q̄rto idꝰ martias.

Registrum.

A qnternꝰ. dd qnternꝰ. Oēs alij sūt q̄terni

Gkw. 3945